ശ്രീമദ് ദേവീഭാഗവതം

(ഭാഗം ഒന്ന്)

പ്രസിദ്ധീകരണം
ശിവാനന്ദാശ്രമം
പാലക്കാട്

ഭാരതത്തിന്റെ ആദ്ധ്യാത്മികജ്ഞാനവും സാംസ്കാരികപൈതൃകവും പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും പ്രചരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന മഹദ്ഗ്രന്ഥങ്ങൾ, അവയുടെ മൂല്യവും വ്യക്തതയും ഒട്ടും ചോർന്നുപോകാതെതന്നെ, നൂതന സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിച്ച് പരിരക്ഷിക്കുകയും ജിജ്ഞാസുകൾക്ക് സൗജന്യമായി പകർന്നുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുക എന്ന ശ്രേയസ് ഫൗണ്ടേഷന്റെ ലക്ഷ്യ സാക്ഷാത്കാരമാണ് ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറി.

ഗ്രന്ഥശാലകളുടെയും ആദ്ധ്യാത്മിക പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെയും വ്യക്തികളുടെയും സഹകരണത്തോടെ കോർത്തിണക്കിയിരിക്കുന്ന ഈ ഓൺലൈൻ ലൈബ്രറിയിൽ അപൂർവ്വങ്ങളായ വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങൾ സ്കാൻചെയ്ത് മികവാർന്ന ചെറിയ പി ഡി എഫ് ഫയലുകളായി ലഭ്യമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇവ കമ്പ്യൂട്ടറിലോ പ്രിന്റ് ചെയ്തോ എളുപ്പത്തിൽ വായിക്കാവുന്നതാണ്.

ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറിയിൽ ലഭ്യമായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വ്യക്തിപരമായ ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി സൗജന്യമായി ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ വാണിജ്യപരവും മറ്റുമായ കാര്യങ്ങൾക്കായി ഇവ ദുരുപയോഗം ചെയ്യുന്നത് തീർച്ചയായും അനുവദനീയമല്ല.

ഈ ഗ്രന്ഥശേഖരത്തിന് മുതൽക്കൂട്ടായ ഈ പുണ്യഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രചയിതാവിനും പ്രകാശകർക്കും നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു.

ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറിയെക്കുറിച്ചും ശ്രേയസ് ഫൗണ്ടേഷനെക്കുറിച്ചും കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ അറിയാനും പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പങ്കാളിയാകാനും ശ്രേയസ് വെബ്സൈറ്റ് സന്ദർശിക്കുക.

http://sreyas.in

ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതം

പരിഭാഷകൻ

എൻ.വി.നമ്പ്യാതിരി

പറക്കോട്

പ്രസാധകർ

ശ്രീമദ് ഭാഗവത സത്രനിർവ്വഹണസമിതി

കൊല്ലം - 9

ശ്രീവേദവ്യാസവിരചിതം

ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതം

ഭാഗം ഒന്ന്

ശിവാനന്ദാശ്രമം
ഹേമാംബികാനഗർ, പാലക്കാട് – 678009.
കേരളം

SREEMAD DEVI BHAGAVATHAM

(Original Sanskrit version in Malayalam alphabet)

Published by

Swami Nithyananda Saraswathi

President, Sivananda Ashramam, Palakkad - 9

Printed at

Sivananda Offset Printing Press

Sivananda Ashramam, Palakkad - 678009

IInd Edition 2008

No. of Copies 1000

For Copies Contact:

Sivananda Ashramam,

Hemambika Nagar, Palakkad -678009

Phone : 0491 - 2555478

വിഷയാനുക്രമണിക

അദ്ധ്യായം - വിഷയം - പേജ്

സപ്തമസ്കന്ധം

അഷ്ടമസ്കന്ധം

അദ്ധ്യായം - വിഷയം	- പേജ്

നവമസ്കന്ധം

അദ്ധ്യായം - വിഷയം - പേജ്		അദ്ധ്യായം - വിഷയം - പേജ്	

മംഗളശ്ലോകങ്ങൾ

1. ഗുരുർബ്രഹ്മാ ഗുരുർവിഷ്ണുഃ ഗുരുർദ്ദേവോ മഹേശ്വരഃ
ഗുരുഃ സാക്ഷാത് പരംബ്രഹ്മ തസ്മൈ ശ്രീഗുരവേ നമഃ
2. അഖണ്ഡമണ്ഡലാകാരം വ്യാപ്തം യേന ചരാചരം
തത്പദംദർശിതം യേന തസ്മൈ ശ്രീഗുരവേ നമഃ
3. അജ്ഞാനതിമിരാന്ധസ്യ ജ്ഞാനാഞ്ജന ശലാകയാ
ചക്ഷുരുന്മീലിതം യേന തസ്മൈ ശ്രീ ഗുരവേ നമഃ
4. സൃഷ്ട്വാഖിലം ജഗദിദം സദസത്സ്വരൂപം
ശക്ത്യാ സ്വയാ ത്രിഗുണയാ പരിപാതി വിശ്വം
സംഹൃത്യ കല്പസമയേ രമതേ തഥൈകാ
താം സർവജനനീം മനസാ സ്മരാമി.
5. മാതർമ്മേ മധുകൈടഭഘ്നിമഹിഷ
പ്രാണാപഹാരോദ്യതേ
ഹേലാനിർമ്മിത ധൂമ്രലോചനവധേ
ഹേ ചണ്ഡമുണ്ഡാർദ്ദിനി
നിഃശേഷീകൃത രക്തബീജദനുജേ
നിത്യേ നിശുംഭാപഹേ
ശുംഭധ്വംസിനി സംഹരാശു ദുരിതം
ദുർഗ്ഗേ നമസ്തേ/ംബികേ.
6. സർവമംഗള മംഗല്യേ ശിവേ സർവാർത്ഥസാധികേ
ശരണ്യേത്ര്യംബകേ ഗൗരി നാരായണി നമോസ്തുതേ.
7. സൃഷ്ടിസ്ഥിതി വിനാശാനാം ശക്തിഭൂതേ സനാതനി
ഗുണാശ്രയേ ഗുണമയേ നാരായണി നമോസ്തുതേ.
8. ശരണാഗതദീനാർത്ത പരിത്രാണ പരായണേ
ആപന്നാർത്തിഹരേ ദേവി നാരായണി നമോസ്തുതേ
9. കാത്യായനി മഹാമായേ ഭവാനി ഭുവനേശ്വരി
സംസാരസാഗരേ മഗ്നം മാമുദ്ധര കൃപാനിധേ
ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാരാദ്ധ്യേ പ്രസീദ ജഗദംബികേ
മനോഭിലക്ഷിതം ദേവി വരം ദേഹി നമോസ്തുതേ.

ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതം

സപ്തമഃസ്കന്ധഃ

പ്രഥമോ*f*ദ്ധ്യായഃ

സൂത ഉവാച

ശ്രുത്വൈതാം താപസാദ്ദിവ്യാം കഥാം രാജാ മുദാന്വിതഃ
വ്യാസം പപ്രച്ഛ ധർമ്മാത്മാ പരീക്ഷിത്സുതഃ പുനഃ 1

ജനമേജയ ഉവാച

സ്വാമിൻ സൂര്യാന്വയാനാം ച രാജ്ഞാം വംശസ്യ വിസ്തരം
തഥാ സോമാന്വയാനാം ച ശ്രോതുകാമോ*f*സ്മി സർവ്വഥാ 2

കഥയാനഘ സർവജ്ഞ കഥാം പാപപ്രണാശിനീം
ചരിതം ഭൂപതീനാം ച വിസ്തരാദ്വംശയോർദ്വയോഃ 3

തേ ഹി സർവേ പരാശക്തിഭക്താ ഇതി മയാ ശ്രുതം
ദേവീഭക്തസ്യ ചരിതം ശൃണ്വൻ കോ*f*സ്തി വിരക്തിഭാക് 4

ഇതി രാജർഷിണാ പൃഷ്ടോ വ്യാസഃ സത്യവതീസുതഃ
തമുവാച മുനിശ്രേഷ്ഠഃ പ്രസന്നവദനോ മുനിഃ 5

വ്യാസ ഉവാച

നിശാമയ മഹാരാജ വിസ്തരാദ്ഗദതോ മമ
സോമസൂര്യാന്വയാനാം ച തഥാ*f*ന്യേഷാം സമുദ്ഭവം 6

വിഷ്ണോർനാഭിസരോജാദ്വൈ ബ്രഹ്മാഭൂച്ചതുരാനനഃ
തപസ്തപ്ത്വാ സമാരാദ്ധ്യ മഹാദേവീം സുദുർഗ്ഗമാം 7

തയാ ദത്തവരോ ധാതാ ജഗത്കർത്തും സമുദ്യതഃ
നാശകന്മാനുഷീം സൃഷ്ടിം കർത്തും ലോകപിതാമഹഃ 8

വിചിന്ത്യ ബഹുധാ ചിത്തേ സൃഷ്ട്യർത്ഥം ചതുരാനനഃ
ന വിസ്താരം ജഗാമാശു രചിതാപി മഹാത്മനാ 9

"സസർജ്ജ മാനസാൻ പുത്രാൻ സപ്തസംഖ്യാൻ പ്രജാപതിഃ
മരീചിരംഗിരാഽത്രിശ്ച വസിഷ്ഠഃ പുലഹഃ ക്രതുഃ
പുലസ്ത്യശ്ചേതി വിഖ്യാതാഃ സപ്തൈതേ മാനസാഃ സുതാഃ" 10

രുദ്രോ രോഷാത്സമുത്പന്നോഽപ്യുത്സംഗാന്നാരദോഽഭവത്
ദക്ഷോംഗുഷ്ഠാത്തഥാന്യേഽപി മാനസാഃ സനകാദയഃ 11

വാമാംഗുഷ്ഠാദ്ദക്ഷപത്നീ ജാതാ സർവാംഗസുന്ദരീ
വീരിണീ നാമ വിഖ്യാതാ പുരാണേഷു മഹീപതേ 12

അസിക്നീതി ച നാമ്നാ സാ യസ്യാം ജാതോഽഥ നാരദഃ
ദേവർഷിപ്രവരഃ കാമം ബ്രഹ്മണോ മാനസഃ സുതഃ 13

ജനമേജയ ഉവാച

അത്ര മേ സംശയോ ബ്രഹ്മൻ യദുക്തം ഭവതാ വചഃ
വീരിണ്യാം നാരദോ ജാതോ ദക്ഷാദിതി മഹാതപാഃ 14

കഥം ദക്ഷസ്യ പത്ന്യാം തു വീരിണ്യാം നാരദോ മുനിഃ
ജാതോ ഹി ബ്രഹ്മണഃ പുത്രോ ധർമ്മജ്ഞസ്താപസോത്തമഃ 15

വിചിത്രമിദമാഖ്യാതം ഭവതാ നാരദസ്യ ച
ദക്ഷാജ്ജന്മാസ്യ ഭാര്യായാം തദ്വദസ്വ സവിസ്തരം 16

പൂർവദേഹഃ കഥം മുക്തഃ ശാപാത്കസ്യ മഹാത്മനഃ
നാരദേന ബഹുജ്ഞേന കസ്മാജ്ജന്മ കൃതം മുനേ 17

വ്യാസ ഉവാച

ബ്രഹ്മണാഽസൗ സമാദിഷ്ടോ ദക്ഷഃ സൃഷ്ട്യർത്ഥമാദിതഃ
പ്രജാഃ സൃജേതി സുഭൃശം വൃദ്ധിഹേതോഃ സ്വയംഭുവാ 18

തതഃ പഞ്ചസഹസ്രാംശ്ച ജനയാമാസ വീര്യവാൻ
ദക്ഷഃ പ്രജാപതിഃ പുത്രാൻ വീരിണ്യാം ബലവത്തരാൻ 19

ദൃഷ്ട്വാ താന്നാരദഃ പുത്രാൻ സർവാൻ വർധയിഷൂൻ പ്രജാഃ
ഉവാച പ്രഹസൻ വാചം ദേവർഷിഃ കാലനോദിതഃ 20

ഭുവഃ പ്രമാണമജ്ഞാത്വാ സ്രഷ്ടുകാമാഃ പ്രജാഃ കഥം
ലോകാനാം ഹാസ്യതാം യൂയം ഗമിഷ്യഥ ന സംശയഃ 21

പൃഥിവ്യാ വൈ പ്രമാണം തു ജ്ഞാത്വാ കാര്യഃസമുദ്യമഃ
കൃതോ/സൗ സിദ്ധിമായാതി നാന്യഥേതി വിനിശ്ചയഃ 22

ബാലിശാ ബത യൂയം വൈ യദ്യജ്ഞാത്വാ ഭുവസ്ഥലം
സമുദ്യതാഃ പ്രജാഃ കർത്തും കഥം സിദ്ധിർഭവിഷ്യതി 23

വ്യാസ ഉവാച

നാരദേനൈവമുക്താസ്തേ ഹര്യശ്വാഃ ദൈവയോഗതഃ
അന്യോന്യമൂചുഃ സഹസാ സമ്യഗാഹ മുനിഃ കില 24

ജ്ഞാത്വാ പ്രമാണമുർവ്യാസ്തു സുഖം സ്രക്ഷ്യാമഹേ പ്രജാഃ
ഇതി സഞ്ചിന്ത്യ തേ സർവേ പ്രയാതാഃ പ്രേക്ഷിതും ഭുവഃ 25

തലം സർവം പരിജ്ഞാതും വചനാന്നാരദസ്യ ച
പ്രാച്യാം കേചിദ്ഗതാഃ കാമം ദക്ഷിണസ്യാം തഥാപരേ 26

പ്രതീച്യാമുത്തരസ്യാം തു കൃതോത്സാഹാഃ സമന്തതഃ
ദക്ഷഃ പുത്രാൻ ഗതാൻ ദൃഷ്ട്വാ പീഡിതസ്തു ശുചാ ഭൃശം 27

അന്യാനുത്പാദയാമാസ പ്രജാർത്ഥം കൃതനിശ്ചയഃ
തേ/പി തത്രോദ്യതാഃ കർത്തും പ്രജാർത്ഥമുദ്യമം സുതാഃ 28

നാരദഃ പ്രാഹ താൻ ദൃഷ്ട്വാ പൂർവം യദ്വചനം മുനിഃ
ബാലിശാ ബത യൂയം വൈ യദജ്ഞാത്വാ ഭുവഃ കില 29

പ്രമാണം തു പ്രജാഃ കർത്തും പ്രവൃത്താഃ കേന ഹേതുനാ
ശ്രുത്വാ വാക്യം മുനേസ്തേപി മത്വാ സത്യം വിമോഹിതാഃ 30

ജഗ്മുഃ സർവേ യഥാപൂർവം ഭ്രാതരശ്ചലിതാസ്തഥാ
താൻ സുതാൻ പ്രസ്ഥിതാൻ ദൃഷ്ട്വാ ദക്ഷഃ കോപസമന്വിതഃ 31

ശശാപ നാരദം രോഷാത് പുത്രശോകസമുദ്ഭവാത്

ദക്ഷ ഉവാച

നാശിതാ മേ സുതാ യസ്മാത്തസ്മാന്നാശമവാപ്നുഹി 32

പാപേനാനേന ദുർബുദ്ധേ ഗർഭവാസം വ്രജേതി ച
പുത്രോ മേ ഭവ കാമം ത്വം യതോ മേ ഭ്രംശിതാഃ സുതാഃ 33

ഇതിശപ്തസ്തതോ ജാതോ വീരിണ്യാം നാരദോ മുനിഃ
ഷഷ്ടിർഭൂയോ/സൃജത് കന്യാ വീരിണ്യാമിതി നഃ ശ്രുതം 34

ശോകം വിഹായ പുത്രാണാം ദക്ഷഃ പരമധർമ്മവിത്
താസാം ത്രയോദശ പ്രാദാത് കശ്യപായ മഹാത്മനേ 35

ദശ ധർമ്മായ സോമായ സപ്തവിംശതി ഭൂപതേ
ദ്വേ ചൈവ ഭൃഗവേ പ്രാദാത് ചതസ്രോfരിഷ്ടനേമിനേ 36

ദ്വേ ചൈവാംഗിരസേ കന്യേ തദ്വൈവാംഗിരസേ പുനഃ
താസാം പുത്രാശ്ച പൗത്രാശ്ച ദേവാശ്ച ദാനവാസ്തഥാ 37

ജാതാ ബലസമായുക്താഃ പരസ്പരവിരോധകാഃ
രാഗദ്വേഷാന്വിതാഃ സർവേ പരസ്പരവിരോധിനഃ
സർവേ മോഹാവൃതാഃ ശൂരാ ഹ്യഭവന്നതിമായിനഃ 38

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
പ്രഥമോfദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വിതീയോfദ്ധ്യായഃ

ജനമേജയ ഉവാച

മമാഖ്യാഹി മഹാഭാഗ രാജ്ഞാം വംശം സവിസ്തരം
സൂര്യാന്വയപ്രസൂതാനാം ധർമ്മജ്ഞാനാം വിശേഷതഃ 1

വ്യാസ ഉവാച

ശൃണു ഭാരത വക്ഷ്യാമി രവിവംശസ്യ വിസ്തരം
യഥാ ശ്രുതം മയാ പൂർവ്വം നാരദാദൃഷിസത്തമാത് 2

ഏകദാ നാരദഃ ശ്രീമാൻ സരസ്വത്യാസ്തടേ ശുഭേ
ആജഗാമാശ്രമേ പുണ്യേ വിചരൻ സ്വേച്ഛയാ മുനിഃ 3

പ്രണമ്യ ശിരസാ പാദൗ തസ്യാഗ്രേ സംസ്ഥിതസ്തദാ
തതസ്തസ്യാസനം ദത്വാ കൃത്വാർഹണമഥാദരാത് 4

വിധിവത് പൂജയിത്വാ തമുക്തവാൻ വചനം ത്വിദം
പാവിതോfഹം മുനിശ്രേഷ്ഠ പൂജ്യസ്യാഗമനേന വൈ 5

കഥാം കഥയ സർവജ്ഞ രാജ്ഞാം ചരിതസംയുതാം
രാജാനോ യേ സമാഖ്യാതാഃ സപ്തമേfസ്മിൻ മനോഃ കുലേ 6

തേഷാമുത്പത്തിരതുലാ ചരിതം പരമാദ്ഭുതം
ശ്രോതുകാമോfസ്മ്യഹം ബ്രഹ്മൻ സൂര്യവംശസ്യ വിസ്തരം 7

സമാഖ്യാഹി മുനിശ്രേഷ്ഠ സമാസവ്യാസപൂർവകം
ഇതിപൃഷ്ടോ മയാ രാജൻ നാരദഃ പരമാർത്ഥവിത് 8

ഉവാച പ്രഹസൻ പ്രീതഃ സമാഭാഷ്യ മുദാfന്വയം

നാരദ ഉവാച

ശൃണു സത്യവതീസൂനോ രാജ്ഞാം വംശമനുത്തമം
പാവനം കർണ്ണസുഖദം ധർമ്മജ്ഞാനാദിഭിർയുതം
ബ്രഹ്മാ പൂർവ്വം ജഗത്കർത്താ നാഭിപങ്കജസംഭവഃ 10

വിഷ്ണോരിതി പുരാണേഷു പ്രസിദ്ധഃ പരികീർത്തിതഃ
സർവജ്ഞഃ സർവകർത്താസൗ സ്വയംഭൂഃ സർവശക്തിമാൻ 11

തപസ്തപ്ത്വാ സ വിശ്വാത്മാ വർഷാണാമയുതം പുരാ
സൃഷ്ടികാമഃ ശിവാം ധ്യാത്വാ പ്രാപ്യ ശക്തിമനുത്തമാം 12

പുത്രാനുത്പാദയാമാസ മാനസാൻ ശുഭലക്ഷണാൻ
മരീചിഃ പ്രഥിതസ്തേഷാമഭവത് സൃഷ്ടികർമ്മണി 13

തസ്യപുത്രോ/തിവിഖ്യാതഃ കശ്യപഃ സർവസമ്മതഃ
ത്രയോദശൈവ തസ്യാസൻ ഭാര്യാ ദക്ഷസുതാഃ കില 14

ദേവാഃ സർവേ സമുത്പന്നാ ദൈത്യാ യക്ഷാശ്ച പന്നഗാഃ
പശവഃ പക്ഷിണശ്ചൈവ തസ്മാത് സൃഷ്ടിസ്തു കാശ്യപീ 15

ദേവാനാം പ്രഥിതഃ സൂര്യോ വിവസ്വാൻ നാമ തസ്യ തു
തസ്യ പുത്രഃ സ വിഖ്യാതോ വൈവസ്വതമനുർനൃപ 16

തസ്യപുത്രസ്തഥേക്ഷ്വാകുഃ സൂര്യവംശവിവർദ്ധനഃ
നവാഭവൻ സുതാസ്തസ്യ മനോരിക്ഷ്വാകുപൂർവ്വജാഃ 17

തേഷാം നാമാനി രാജേന്ദ്ര ശൃണുഷ്വൈകമനാഃ പുനഃ
ഇക്ഷ്വാകുരഥ നാഭാഗോ ധൃഷ്ടഃ ശര്യാതിരേവ ച 18

നരിഷ്യന്തസ്തഥാ പ്രാംശുർനൃഗോ ദിഷ്ടശ്ച സപ്തമഃ
കരൂഷശ്ച പൃഷധ്രശ്ച നവൈതേ മാനവാഃ സ്മൃതാഃ 19

ഇക്ഷ്വാകുസ്തു മനോഃ പുത്രഃ പ്രഥമഃ സമജായത
തസ്യപുത്രശതം ചാസീത് ജ്യേഷ്ഠോ വികുക്ഷിരാത്മവാൻ 20

നവാനാം വംശവിസ്താരം സംക്ഷേപേണ നിശാമയ
ശൂരാണാം മനുപുത്രാണാം മനോരന്തരജന്മനാം 21

നാഭാഗസ്യ തു പുത്രോ/ഭൂദംബരീഷഃ പ്രതാപവാൻ
ധർമ്മജ്ഞഃ സത്യസന്ധശ്ച പ്രജാപാലനതത്പരഃ 22
ധൃഷ്ടാത്തു ധാർഷ്ടകം ക്ഷത്രം ബ്രഹ്മഭൂതമജായത
സംഗ്രാമകാതരം സമ്യഗ് ബ്രഹ്മകർമ്മരതം തഥാ 23
ശര്യാതേസ്തനയശ്ചാ/ഭൂദാനർത്തോ നാമ വിശ്രുതഃ
സുകന്യാ ച തഥാ പുത്രീ രൂപലാവണ്യസംയുതാ 24

ച്യവനായ സുതാ ദത്താ രാജ്ഞാ/പ്യന്ധായ സുന്ദരീ
മുനിഃ സുലോചനോ ജാതസ്തസ്യാഃ ശീലഗുണേന ഹ 25

വിഹിതോ രവിപുത്രാഭ്യാമശ്വിഭ്യാമിതി ഹ ശ്രുതം

ജനമേജയ ഉവാച

സന്ദേഹോ/യം മഹാൻ ബ്രഹ്മൻ കഥായാം കഥിതസ്ത്വയാ 26

യദ്രാജ്ഞാ മുനയേ/ന്ധായ ദത്താ പുത്രീ സുലോചനാ
കുരൂപാ ഗുണഹീനാ വാ നാരീ ലക്ഷണവർജിതാ 27

പുത്രീ യദാ ഭവേദ്രാജാ തദാന്ധായ പ്രയച്ഛതി
ജ്ഞാത്വാന്ധം സുമുഖീ കസ്മാദ്ദത്തവാൻ നൃപസത്തമഃ 28

കാരണം ബ്രൂഹി മേ ബ്രഹ്മന്നനുഗ്രാഹ്യോ/സ്മി സർവദാ

സൂത ഉവാച

ഇതി രാജ്ഞോ വചഃ ശ്രുത്വാ പരീക്ഷിതസുതസ്യ വൈ

ദ്വൈപായനഃ പ്രസന്നാത്മാ തമുവാച ഹസന്നിവ

വ്യാസ ഉവാച

വൈവസ്വതസുതഃ ശ്രീമാൻ ശര്യാതിർനാമ പാർത്ഥിവഃ 30

തസ്യ സ്ത്രീണാം സഹസ്രാണി ചത്വാര്യാസൻ പരിഗ്രഹാഃ
രാജപുത്ര്യഃ സരൂപാശ്ച സർവലക്ഷണസംയുതാഃ 31

പത്ന്യഃ പ്രേമയുതാഃ സർവാഃ പ്രിയാഃ രാജ്ഞഃ സുസമ്മതാഃ
ഏകാ പുത്രീ തു താസാം വൈ സുകന്യാ നാമ സുന്ദരീ 32

പിതുഃ പ്രിയാ ച മാതൄണാം സർവാസാം ചാരുഹാസിനീ
നഗരാന്നാതി ദൂരേ/ഭൂത് സരോ മാനസസന്നിഭം 33

ബദ്ധസോപാനമാർഗ്ഗം ച സ്വച്ഛപാനീയപൂരിതം
ഹംസകാരണ്ഡവാകീർണ്ണം ചക്രവാകോപശോഭിതം 34

ദാത്യൂഹസാരസാകീർണ്ണം സർപ്പപക്ഷിഗണാവൃതം
പഞ്ചധാ കമലോപേതം ചഞ്ചരീകസുസേവിതം 35

പാർശ്വതശ്ച ദ്രുമാകീർണ്ണം വേഷ്ടിതം പാദപൈഃ ശുഭൈഃ
സാലൈസ്തമാലൈഃ സരളൈഃ പുന്നാഗാശോകമണ്ഡിതം 36

വടാശ്വത്ഥകദംബൈശ്ച കദളീഖണ്ഡരാജിതം
ജംഭീരൈർ ബീജപൂരൈശ്ച ഖർജ്ജൂരൈഃ പനസൈസ്തഥാ 37

ക്രമുകൈർ നാരികേളൈശ്ച കേതകൈഃ കാഞ്ചനദ്രുമൈഃ
യൂഥികാജാലകൈഃ ശുഭ്രൈഃ സംവൃതം മല്ലികാഗണൈഃ 38

ജംബ്വാമ്രതിന്ത്രിണീഭിശ്ച കരഞ്ജകുടജാവൃതം
പലാശനിംബഖദിരബില്വാമലക മണ്ഡിതം 39

ബഭൂവ കോകിലാരാവഃ കേകാസ്വനവിരാജിതം
തൽസമീപേ ശുഭേ ദേശേ പാദപാനാം ഗണാവൃതേ 40

ഭാർഗ്ഗവശ്ച്യവനഃ ശാന്തസ്താപസഃ സംസ്ഥിതോ മുനിഃ
ജ്ഞാത്വാƒസൗ വിജനം സ്ഥാനം തപസ്തേപേ സമാഹിതഃ 41

കൃത്വാ ദൃഢാസനം മൗനമാധായ ജിതമാരുതഃ
ഇന്ദ്രിയാണി ച സംയമ്യ ത്യക്താഹാരസ്തപോനിധിഃ 42

ജലപാനാദിരഹിതോ ധ്യായന്നാസ്തേ പരാംബികാം
സ വല്മീകോƒഭവദ്രാജൻ ലതാഭിഃ പരിവേഷ്ടിതഃ 43

കാലേന മഹതാ രാജൻ സമാകീർണ്ണം പിപീലികൈഃ
തഥാ സ സംവൃതോ ധീമാൻ മൃത്പിണ്ഡ ഇവ സർവതഃ 44

കദാചിത് സ മഹീപാലഃ കാമിനീഗണസംവൃതഃ
ആജഗാമ സരോ രാജൻ വിഹർത്തുമിദമുത്തമം 45

ശര്യാതിഃ സുന്ദരീവൃന്ദസംയുതഃ സലിലേƒമലേ
ക്രീഡാസക്തോ മഹീപാലോ ബഭൂവ കമലാകരേ 46

സുകന്യാ വനമാസാദ്യ വിജഹാര സഖീവൃതാ
സുമനാംസി വിചിന്വന്തീ ചഞ്ചലാ ചഞ്ചലോപമാ 47

സർവാഭരണസംയുക്താ രണച്ചരണനൂപുരാ
ചംക്രമമാണാ വല്മീകം ച്യവനസ്യ സമാദദത് 48

ക്രീഡാസക്തോപവിഷ്ടാ സാ വല്മീകസ്യ സമീപതഃ
ദദർശ ചാസ്യ രന്ധ്രേ വൈ ഖദ്യോതേ ഇവ ജ്യോതിഷീ 49

കിമേതദിതി സഞ്ചിന്ത്യ സമുദ്ധർത്തും മനോ ദധേ
ഗൃഹീത്വാ കണ്ടകം തീക്ഷ്ണം ത്വരമാണാ കൃശോദരീ 50

സാ ദൃഷ്ടാ മുനിനാ ബാലാ സമീപസ്ഥാ കൃതോദ്യമാ
വിചരന്തീ സുകേശാന്താ മന്മഥസ്യേവ കാമിനീ 51

താം വീക്ഷ്യ സുദതീം തത്ര ക്ഷാമകണ്ഠസ്തപോനിധിഃ
താമഭാഷത കല്യാണീം കിമേതദിതി ഭാർഗ്ഗവഃ 52

ദൂരം ഗച്ഛ വിശാലാക്ഷി താപസോfഹം വരാനനേ
മാ ഭിന്ദസ്വാദ്യ വല്മീകം കണ്ടകേന കൃശോദരി 53

തേനേദം പ്രോച്യമാനാപി സാ ചാസ്യ ന ശൃണോതി വൈ
കിമു ഖല്വിദമിത്യുക്ത്വാ നിർബിഭേദാസ്യ ലോചനേ 54

ദൈവേന നോദിതാ ഭിത്വാ ജഗാമ നൃപകന്യകാ
ക്രീഡന്തീ ശങ്കമാനാ സാ കിം കൃതം തു മയേതി ച 55

ചുക്രോധ സ തഥാ വിദ്ധനേത്രഃ പരമമന്യുമാൻ
വേദനാഭ്യർദിതഃ കാമം പരിതാപം ജഗാമ ഹ 56

ശകൃന്മൂത്രനിരോധോഭൂത് സൈനികാനാം തു തത്ക്ഷണാത്
വിശേഷേണ തു ഭൂപസ്യ സാമാത്യസ്യ സമന്തതഃ 57

ഗജോഷ്ട്ര തുരഗാണാം ച സർവേഷാം പ്രാണിനാം തദാ
തതോ രുദ്ധേ ശകൃന്മൂത്രേ ശര്യാതിർ ദുഃഖിതോfഭവത് 58

സൈനികൈഃ കഥിതം തസ്മൈ ശകൃന്മൂത്രനിരോധനം
ചിന്തയാമാസ ഭൂപാലഃ കാരണം ദുഃഖസംഭവേ 59

വിചിന്ത്യാഹ തതോ രാജാ സൈനികാൻ സ്വജനാംസ്തഥാ
ഗൃഹമാഗത്യ ചിന്താർത്തഃ കേനേദം ദുഷ്കൃതം കൃതം 60

സരസഃ പശ്ചിമേ ഭാഗേ വനമദ്ധ്യേ മഹാതപാഃ
ച്യവനസ്താപസസ്തത്ര തപശ്ചരതി ദുശ്ചരം 61

കേനാപ്യപകൃതം തത്ര താപസേfഗ്നിസമപ്രഭേ
തസ്മാത് പീഡാ സമുത്പന്നാ സർവേഷാമിതി നിശ്ചയഃ 62

തപോവൃദ്ധസ്യ വൃദ്ധസ്യ വരിഷ്ഠസ്യ വിശേഷതഃ
കേനാപ്യപകൃതം മന്യേ ഭാർഗ്ഗവസ്യ മഹാത്മനഃ 63

ജ്ഞാതം വാ യദിവാfജ്ഞാതം തസ്യേദം ഫലമുത്തമം
കൈശ്ച ദുഷ്ടൈഃ കൃതം തസ്യ ഹേലനം താപസസ്യ ഹ 64

ഇതി പൃഷ്ടാസ്തമൂചുസ്തേ സൈനികാ വേദനാർദ്ദിതാഃ
മനോവാക്കായജനിതം ന വിദ്മോfപകൃതം വയം. 65

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ

ദ്വിതീയോfദ്ധ്യായഃ

അഥ തൃതീയോƒദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി പപ്രച്ഛ താൻ സർവാൻ രാജാ ചിന്താകുലസ്തദാ
പര്യപൃച്ഛത് സുഹൃദ്വർഗ്ഗം സാമ്നാ ചോഗ്രതയാƒപി ച 1

പീഡ്യമാനം ജനം വീക്ഷ്യ പിതരം ദുഃഖിതം തഥാ
വിചിന്ത്യ ശൂലഭേദം സാ സുകന്യാ ചേദമബ്രവീത് 2

വനേ മയാ പിതസ്തത്ര വല്മീകോ വീരുധാവൃതഃ
ക്രീഡന്ത്യാ സുദൃഢോ ദൃഷ്ടഃ ഛിദ്രദ്വയസമന്വിതഃ 3

തത്ര ഖദ്യോതവദ്ദീപ്തജ്യോതിഷീ വീക്ഷിതേ മയാ
സൂച്യാ വിദ്ധേ മഹാരാജ പുനഃ ഖദ്യോതശങ്കയാ 4

ജലക്ളിന്നാ തദാ സൂചീ മയാ ദൃഷ്ടാ പിതഃ കില
ഹാഹേതി ച ശ്രുതഃ ശബ്ദോ മന്ദോ വല്മീകമധ്യതഃ 5
തദാഹം വിസ്മിദാ രാജൻ കിമേതദിതി ശങ്കയാ
ന ജാനേ കിം മയാ വിദ്ധം തസ്മിൻ വല്മീകമണ്ഡലേ 6

രാജാ ശ്രുത്വാ തു ശര്യാതിഃ സുകന്യാവചനം മൃദു
മുനേസ്തദ്ധേലനം ജ്ഞാത്വാ വല്മീകം ക്ഷിപ്രമഭ്യഗാത് 7

തത്രാപശ്യത്തപോവൃദ്ധം ച്യവനം ദുഃഖിതം ഭൃശം
സ്ഫോടയാമാസ വല്മീകം മുനിദേഹാവൃതം ഭൃശം 8

പ്രണമ്യ ദണ്ഡവദ്ഭൂമൗ രാജാ തം ഭാർഗ്ഗവം പ്രതി
തുഷ്ടാവ വിനയോപേതസ്തമുവാച കൃതാഞ്ജലിഃ 9

പുത്ര്യാ മമ മഹാഭാഗ ക്രീഡന്ത്യാ ദുഷ്കൃതം കൃതം
അജ്ഞാനാദ് ബാലയാ ബ്രഹ്മൻ കൃതം തത്ക്ഷന്തുമർഹസി 10

അക്രോധനാ ഹി മുനയോ ഭവന്തീതി മയാ ശ്രുതം
തസ്മാത്ത്വമപി ബാലായാഃ ക്ഷന്തുമർഹസി സാമ്പ്രതം 11

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി ശ്രുത്വാ വചസ്തസ്യ ച്യവനോ വാക്യമബ്രവീത്
വിനയോപനതം ദൃഷ്ട്വാ രാജാനം ദുഃഖിതം ഭൃശം 12

ച്യവന ഉവാച

രാജന്നാഹം കദാചിദ്വൈ കരോമി ക്രോധമണ്വപി
ന മയാദ്യൈവ ശപ്തസ്ത്വം ദുഹിത്രാ പീഡനേ കൃതേ 13

നേത്രേ പീഡാ സമുത്പന്നാ മമ ചാദ്യ നിരാഗസഃ
തേന പാപേന ജാനാമി ദുഃഖിതസ്ത്വം മഹീപതേ 14

അപരാധം പരം കൃത്വാ ദേവീഭക്തസ്യ കോ ജനഃ
സുഖം ലഭേത യദപി ഭവേത്ത്രാതാ ശിവഃ സ്വയം 15

കിം കരോമി മഹീപാല നേത്രഹീനോ ജരാവൃതഃ
അന്ധസ്യ പരിചര്യാ ച കഃ കരിഷ്യതി പാർത്ഥിവഃ 16

രാജോവാച

സേവകാ ബഹവഃ സേവാം കരിഷ്യന്തി തവാനിശം
ക്ഷമസ്വ മുനിശാർദ്ദൂല സ്വല്പക്രോധാ ഹി താപസാഃ 17

ച്യവന ഉവാച

അന്ധോ/ഹം നിർജനേ രാജൻ തപസ്തപ്തും കഥം ക്ഷമഃ
ത്വദീയാഃ സേവകാഃ കിം തേ കരിഷ്യന്തി മമ പ്രിയം 18

ക്ഷമാപയസി ചേന്മാം ത്വം കുരു മേ വചനം നൃപ
ദേഹി മേ പരിചര്യാർത്ഥം കന്യാം കമലലോചനാം 19

തുഷ്ടോ/നയാ മഹാരാജ പുത്ര്യാ തവ മഹാമതേ
കരിഷ്യാമി തപശ്ചാഹം സാ മേ സേവാം കരിഷ്യതി 20

ഏവം കൃതേ സുഖം മേ സ്യാത്തവ ചൈവ ഭവിഷ്യതി
സന്തുഷ്ടേ മയി രാജേന്ദ്ര സൈനികാനാം ന സംശയഃ 21

വിചിന്ത്യ മനസാ ഭൂപ കന്യാദാനം സമാചര
ന ചാത്ര ദൂഷണം കിഞ്ചിത്താപസോ/ഹം യതവ്രതഃ 22

വ്യാസ ഉവാച

ശര്യാതിർവചനം ശ്രുത്വാ മുനേശ്ചിന്താതുരോ/ഭവത് 23
ന ദാസ്യേ/പൃഥവാ ദാസ്യേ കിഞ്ചിന്നോവാച ഭാരത

കഥമന്ധായ വൃദ്ധായ കുരൂപായ സുതാമിമാം 24
ദേവകന്യോപമാം ദത്വാ സുഖീസ്യാമാത്മസംഭവാം

കോ വാത്മനഃ സുഖാർത്ഥായ പുത്ര്യാഃ സംസാരജം സുഖം 25
ഹരതേ/ല്പമതിഃ പാപോ ജാനന്നപി ശുഭാശുഭം

പ്രാപ്യ സാ ച്യവനം സുഭ്രൂഃ പഞ്ചബാണശരാർദിതാ 26
അന്ധം വൃദ്ധം പതിം പ്രാപ്യ കഥം കാലം നയിഷ്യതി

യൗവനേ ദുർജയഃ കാമോ വിശേഷേണ സുരൂപയാ
ആത്മതുല്യം പതിം പ്രാപ്യ കിമു വൃദ്ധം വിലോചനം 27

ഗൗതമം താപസം പ്രാപ്യ രൂപയൗവനസംയുതാ
അഹല്യാ വാസവേനാശു വഞ്ചിതാ വരവർണ്ണിനീ 28

ശപ്താ ച പതിനാ പശ്ചാത് ജ്ഞാത്വാ ധർമ്മവിപര്യയം
തസ്മാദ്ഭവതു മേ ദുഃഖം ന ദദാമി സുകന്യകാം 29

ഇതി സഞ്ചിന്ത്യ ശര്യാതിർവിമനാഃ സ്വഗൃഹം യയൗ
സചിവാംശ്ച സമാദായ മന്ത്രം ചക്രേ/തിദുഃഖിതഃ 30

ഭോ മന്ത്രിണോ ബ്രുവന്ത്വദ്യ കിം കർത്തവ്യം മയാധുനാ
പുത്രീ ദേയാ/ഥ വിപ്രായ ഭോക്തവ്യം ദുഃഖമേവ വാ 31

വിചാരയദ്ധ്വം മിളിതാ ഹിതം സ്യാന്മമ വൈ കഥം

മന്ത്രിണ ഊചുഃ

കിം ബ്രൂമോ/സ്മിൻ മഹാരാജ സങ്കടേ/തിദുരാസദേ 32

ദുർഭഗായ സുകന്യൈഷാ കഥം ദേയാ/തിസുന്ദരീ

വ്യാസ ഉവാച

തദാ ചിന്താകുലം വീക്ഷ്യ പിതരം മന്ത്രിണസ്തദാ 33

സുകന്യാ ത്വിംഗിതം ജ്ഞാത്വാ പ്രഹസ്യേദമുവാച ഹ
പിതഃ കസ്മാദ്ഭവാനദ്യ ചിന്താവ്യാകുലിതേന്ദ്രിയഃ 34

മത്കൃതേ ദുഃഖസംവിഗ്നോ വിഷണ്ണവദനോ/സി വൈ
അഹം ഗത്വാ മുനിം തത്ര സമാശ്വാസ്യ മയാർദ്ദിതം 35

കരിഷ്യാമി പ്രസന്നം തമാത്മദാനേന വൈ പിതഃ
ഇതി രാജാ വചഃ ശ്രുത്വാ ഭാഷിതം യത്സുകന്യയാ 36

താമുവാച പ്രസന്നാത്മാ സചിവാനാം ച ശൃണ്വതാം
കഥം പുത്രി ത്വമന്ധസ്യ പരിചര്യാം വനേ/ബലാ 37

കരിഷ്യസി ജരാർത്തസ്യ ക്രോധനസ്യ വിശേഷതഃ
കഥമന്ധായ ചാനേന രൂപേണ രതിസന്നിഭാം 38

ദദാമി ജരയാ ഗ്രസ്തദേഹായ സുഖവാഞ്ഛയാ
പിത്രാ പുത്രീ പ്രദാതവ്യാ വയോജ്ഞാതിബലായ ച 39

ധനധാന്യസമൃദ്ധായ നാധനായ കദാചന
ക്വ തേ രൂപം വിശാലാക്ഷി ക്വാസൗ വൃദ്ധോ വനേചരഃ 40

കഥം ദേയാ മയാ പുത്രീ തസ്മൈ ചാതിവരായ ച
ഉടജേ നിയതം വാസോ യസ്യ നിത്യം മനോഹരേ 41

കഥമംബുജപത്രാക്ഷി കല്പനീയോ മയാ തവ
മരണം മേ വരം പ്രാപ്തം സൈനികാനാം തഥൈവ ച 42

ന തേ പ്രദാനമന്ധായ രോചതേ പികഭാഷിണി
ഭവിതവ്യം ഭവത്യേവ ധൈര്യം നൈവ ത്യജാമ്യഹം 43

സുസ്ഥിരാ ഭവ സുശ്രോണി ന ദാസ്യേςന്ധായ കർഹിചിത്
രാജ്യം തിഷ്ഠതു വാ യാതു ദേഹോςയം ച തഥൈവ മേ 44

ന ത്വാം ദാസ്യാമ്യഹം തസ്മൈ നേത്രഹീനായ ബാലികേ
സുകന്യ തം തദാ പ്രാഹ ശ്രുത്വാ തദ്വചനം പിതുഃ 45

പ്രസന്നവദനാതീവ സ്നേഹയുക്തമിദം വചഃ

സുകന്യോവാച

ന മേ ചിന്താ പിതഃ കാര്യാ ദേഹി മാം മുനയേςധുനാ 46

സുഖം ഭവതു സർവേഷാം ലോകാനാം മൽകൃതേന ഹി
സേവയിഷ്യാമി സന്തുഷ്ടാ പതിം പരമപാവനം 47

ഭക്ത്യാ പരമയാ ചാപി വൃദ്ധം ച വിജനേ വനേ
സതീധർമ്മപരാ ചാഹം ചരിഷ്യാമി സുസമ്മതം 48

ന ഭോഗേച്ഛാςസ്തി മേ താത സ്വസ്ഥം ചിത്തം മമാനഘ

വ്യാസ ഉവാച

തച്ഛ്രുത്വാ ഭാഷിതം തസ്യാ മന്ത്രിണോ വിസ്മയം ഗതാഃ 49
രാജാ ച പരമപ്രീതോ ജഗാമ മുനിസന്നിധൌ
ഗത്വാ പ്രണമ്യ ശിരസാ തമുവാച തപോധനം 50
സ്വാമിൻ ഗൃഹാണ പുത്രീം മേ സേവാർത്ഥം വിധിവദ്വിഭോ
ഇത്യുക്ത്വാςസ്മൈ ദദൗ പുത്രീം വിവാഹവിധിനാ നൃപഃ 51

പ്രതിഗൃഹ്യ മുനിഃ കന്യാം പ്രസന്നോ ഭാർഗ്ഗവോςഭവത്
പാരിബർഹം ന ജഗ്രാഹ ദീയമാനം നൃപേണ ഹ 52

കന്യാമേവാഗ്രഹീത് കാമം പരിചര്യാർത്ഥമാത്മനഃ
പ്രസന്നേςസ്മിൻ മുനൗ ജാതം സൈനികാനാം സുഖം തദാ 53

രാജ്ഞശ്ച പരമാഹ്ലാദഃ സംജാതസ്തത്ക്ഷണാദപി
ദത്വാ പുത്രീം യദാ രാജാ ഗമനായ ഗൃഹം പ്രതി 54

മതിം ചകാര തന്വംഗീ തദോവാച നൃപം സുതാ

സുകന്യോവാച

ഗൃഹാണ മമ വാസാംസി ഭൂഷണാനി ച മേ പിതഃ 55

വല്ക്കലം പരിധാനായ പ്രയച്ഛാജിനമുത്തമം
വേഷം തു മുനിപത്നീനാം കൃത്വാ തപസി സേവനം 56

കരിഷ്യാമി തഥാ താത യഥാ തേ കീർത്തിരച്യുതാ
ഭവിഷ്യതി ഭുവഃ പൃഷ്ഠേ തഥാ സ്വർഗ്ഗേ രസാതലേ 57

പരലോകസുഖായാഹം ചരിഷ്യാമി ദിവാനിശം
ദത്വാന്ധായ ച വൃദ്ധായ സുന്ദരീം യുവതീം തു മാം 58

ചിന്താ ത്വയാ ന കർത്തവ്യാ ശീലനാശസമുദ്ഭവാ
അരുന്ധതീ വസിഷ്ഠസ്യ ധർമ്മപത്നീ യഥാ ഭുവി 59

തഥൈവാഹം ഭവിഷ്യാമി നാത്ര കാര്യാ വിചാരണാ
അനസൂയാ യഥാ സാധ്വീ ഭാര്യാ/ത്രേഃ പ്രഥിതാ ഭുവി 60

തഥൈവാഹം ഭവിഷ്യാമി പുത്രീ കിർത്തികരീ തവ
സുകന്യാവചനം ശ്രുത്വാ രാജാ പരമധർമ്മവിത് 61

ദത്വാ/ജിനം രുരോദാശു വീക്ഷ്യ താം ചാരുഹാസിനീം
ത്യക്ത്വാ ഭൂഷണവാസാംസി മുനിവേഷധരാം സുതാം 62

വിവർണ്ണവദനോ ഭൂത്വാ സ്ഥിതസ്തത്രൈവ പാർത്ഥിവഃ
രാജ്ഞ്യഃ സർവാഃ സുതാം ദൃഷ്ട്വാ വല്കലാജിനധാരിണീം 63

രുരുദുർഭൃശശോകാർത്താ വേപമാനാ ഇവാ/ഭവത്
താമാപൃച്ഛ്യ മഹീപാലോ മന്ത്രിഭിഃ പരിവാരിതഃ
യയൗ സ്വനഗരം രാജൻ മുക്ത്വാ പുത്രീം ശുചാർപ്പിതാം 64

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
തൃതീയോ/ധ്യായഃ

അഥ ചതുർത്ഥോ/ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

ഗതേ രാജനി സാ ബാലാ പതിസേവാപരായണാ
ബഭൂവ ച തഥാഗ്നീനാം സേവനേ ധർമ്മതത്പരാ 1

ഫലാന്യാദായ സ്വാദൂനി മൂലാനി വിവിധാനി ച
ദദൗ സാ മുനയേ ബാലാ പതിസേവാപരായണാ 2

പതിം തപ്തോദകേനാശു സ്നാപയിത്വാ മൃഗത്വചാ
പരിവേഷ്ട്യ ശുഭായാം തു ബൃസ്യാം സ്ഥാപിതവത്യപി 3

തിലാൻ യവകുശാനഗ്രേ പരികല്പ്യ കമണ്ഡലും
തമുവാച നിത്യകർമ്മ കുരുഷ്വ മുനിസത്തമ 4

തമുത്ഥാപ്യ കരേ കൃത്വാ സമാപ്തേ നിത്യകർമ്മണി
ബൃസ്യാം വാ സംസ്തരേ ബാലാ ഭർത്താരം സംന്യവേശയത് 5

പശ്ചാദാനീയ പക്വാനി ഫലാനി ച നൃപാത്മജാ
ഭോജയാമാസ ച്യവനം നീവാരാന്നം സുസംസ്കൃതം 6

ഭുക്തവന്തം പതിം തൃപ്തം ദത്വാ/ചമനമാദരാത്
പശ്ചാച്ച പൂഗം പത്രാണി ദദൗ ചാദരസംയുതാ 7

ഗൃഹീതമുഖവാസം തം സംവേശ്യ ച ശുഭാസനേ
ഗൃഹീത്വാജ്ഞാം ശരീരസ്യ ചകാര സാധനം തതഃ 8

ഫലാഹാരം സ്വയം കൃത്വാ പുനർഗത്വാ ച സന്നിധൗ
പ്രോവാച പ്രണയോപേതാ കിമാജ്ഞാപയസേ പ്രഭോ 9

പാദസംവാഹനം തേ/ദ്യ കരോമി യദി മന്യസേ
ഏവം സേവാപരാ നിത്യം ബഭൂവ പതിതത്പരാ 10

സായം ഹോമാവസാനേ സാ ഫലാന്യാഹൃത്യ സുന്ദരീ
അർപ്പയാമാസ മുനയേ സ്വാദൂനി ച മൃദൂനി ച 11

തതഃ ശേഷാണി ബുഭുജേ പ്രേമയുക്താ തദാജ്ഞയാ
സുസ്പർശാസ്തരണം കൃത്വാ ശായയാമാസ തം മുദാ 12

സുപ്തേ സുഖം പ്രിയേ കാന്താ പാദസംവാഹനം തദാ
ചകാര പൃച്ഛതീ ധർമ്മം കുലസ്ത്രീണാം കൃശോദരീ 13

പാദസംവാഹനം കൃത്വാ നിശി ഭക്തിപരായണാ
നിദ്രിതം ച മുനിം ജ്ഞാത്വാ സുഷ്വാപ ചരണാന്തികേ 14

ശുചൗ പ്രതിഷ്ഠിതം വീക്ഷ്യ താലവൃന്തേന ഭാമിനി
കുർവാണാ ശീതളം വായും സിഷേവേ സ്വപതിം സദാ 15

ഹേമന്തേ കാഷ്ഠസംഭാരം കൃത്വാ/ഗ്നിജ്വലനം പുരഃ
സ്ഥാപയിത്വാ തഥാ/പൃച്ഛത് സുഖം തേ/സ്തീതി ചാസകൃത് 16

ബ്രാഹ്മേ മുഹൂർത്തേ ചോത്ഥായ ജലം പാത്രം ച മൃത്തികാം
സമർപ്പയിത്വാ ശൗചാർത്ഥം സമുത്ഥാപ്യ പതിം പ്രിയാ 17

സ്ഥാനാദ്ദൂരേ ച സംസ്ഥാപ്യ ദൂരം ഗത്വാ സ്ഥിരാഽഭവത്
കൃതശൗചം പതിം ജ്ഞാത്വാ ഗത്വാ ജഗ്രാഹ തം പുനഃ 18

ആനീയാശ്രമമവ്യഗ്രാ ചോപവേശ്യാസനേ ശുഭേ
മൃജ്ജലാഭ്യാം ച പ്രക്ഷാള്യ പാദാവസ്യ യഥാവിധി 19

ദത്വാചമനപാത്രം തു ദന്തധാവനമാഹരത്
സമർപ്യ ദന്തകാഷ്ഠം ച യഥോക്തം നൃപനന്ദിനീ 20

ചകാരോഷ്ണം ജലം ശുദ്ധം സമാനീതം സുപാവനം
സ്നാനാർത്ഥം ജലമാഹൃത്യ പപ്രച്ഛ പ്രണയാന്വിതാ 21

കിമാജ്ഞാപയസേ ബ്രഹ്മൻ കൃതം വൈ ദന്തധാവനം
ഉഷ്ണോദകം സുസമ്പന്നം കുരു സ്നാനം സമന്ത്രകം 22

വർത്തതേ ഹോമകാലോഽയം സന്ധ്യാ പൂർവാ പ്രവർത്തതേ
വിധിവദ്ധവനം കൃത്വാ ദേവതാപൂജനം കുരു 23

ഏവം കന്യാ പതിം ലബ്ധ്വാ തപസ്വിനമനിന്ദിതാ
നിത്യം പര്യചരത് പ്രീത്യാ തപസാ നിയമേന ച 24

അഗ്നീനാമതിഥീനാം ച ശുശ്രൂഷാം കുർവതീ സദാ
ആരാധയാമാസ മുദാ ച്യവനം സാ ശുഭാനനാ 25

കസ്മിംശ്ചിദഥ കാലേ തു രവിജാവശ്വിനാവുഭൗ
ച്യവനസ്യാശ്രമാഭ്യാശേ ക്രീഡമാനൗ സമാഗതൗ 26

ജലേ സ്നാത്വാ തു താം കന്യാം നിവൃത്താം സ്വാശ്രമം പ്രതി
ഗച്ഛന്തീം ചാരുസർവാംഗീം രവിപുത്രാവപശ്യതാം 27

താം ദൃഷ്ട്വാ ദേവകന്യാം താം ഗത്വാ ചാന്തികമാദരാത്
ഊചതുഃ സമഭിദ്രുത്യ നാസത്യാവതിമോഹിതൗ 28

ക്ഷണം തിഷ്ഠ വരാരോഹേ പ്രഷ്ടും ത്വാം ഗജഗാമിനി
ആവാം ദേവസുതൗ പ്രാപ്തൗ ബ്രൂഹി സത്യം ശുചിസ്മിതേ 29

പുത്രീ കസ്യ പതിഃ കസ്തേ കഥമുദ്യാനമാഗതാ
ഏകാകിനീ തടാഗേഽസ്മിൻ സ്നാനാർത്ഥം ചാരുലോചനേ 30

ദ്വിതീയാ ശ്രീരിവാഭാസി കാന്ത്യാ കമലലോചനേ
ഇച്ഛാമസ്തു വയം ജ്ഞാതും തത്ത്വമാഖ്യാഹി ശോഭനേ 31

കോമളൗ ചരണൗ കാന്തേ സ്ഥിതൗ ഭൂമാവനാവൃതൗ
ഹൃദയേ കുരുതഃ പീഡാം ചലന്തൗ ചലലോചനേ 32

വിമാനാർഹാസി തന്വംഗി കഥം പദ്ഭ്യാം വ്രജസ്യദഃ
അനാവൃതാത്ര വിപിനേ കിമർത്ഥം ഗമനം തവ 33

ദാസീശതസമായുക്താ കഥം ന ത്വം വിനിർഗതാ
രാജപുത്ര്യപ്സരാ വാ/സി വദ സത്യം വരാനനേ 34

ധന്യാ മാതാ യതോ ജാതാ ധന്യോ/സൗ ജനകസ്തവ
വക്തും ത്വാം നൈവ ശക്തൗ ച ഭർത്തുർഭാഗ്യം തവാനഘേ 35

ദേവലോകാധികാ ഭൂമിരിയം ചൈവ സുലോചനേ
പ്രചലംശ്ചരണസ്തേ/ദ്യ സംഭാവയതി ഭൂതലം 36

സൗഭാഗ്യാശ്ച മൃഗാഃ കാമം യേ ത്വാം പശ്യന്തി വൈ വനേ
യേ ചാന്യേ പക്ഷിണഃ സർവേ ഭൂരിയം ചാതിപാവനാ 37

സ്തുത്യാ/ലം തവ ചാത്യർത്ഥം സത്യം ബ്രൂഹി സുലോചനേ
പിതാ കസ്തേ പതിഃ ക്വാസൗ ദ്രഷ്ടുമിച്ഛാ/സ്തി സാദരം 38

വ്യാസ ഉവാച

തയോരിതി വചഃ ശ്രുത്വാ രാജകന്യാ/തിസുന്ദരീ
താവുവാച ത്രപാക്രാന്താ ദേവപുത്രൗ നൃപാത്മജാ 39
ശര്യാതിതനയാം മാം വാം വിത്തം ഭാര്യാം മുനേരിഹ
ച്യവനസ്യ സതീം കാന്താം പിത്രാ ദത്താം യദൃച്ഛയാ 40

പതിരന്ധോ/സ്തി മേ ദേവൗ വൃദ്ധശ്ചാ/തീവ താപസഃ
തസ്യ സേവാമഹോരാത്രം കരോമി പ്രീതമാനസാ 41

കൗ യുവാം കിമിഹാ/യാതൗ പതിസ്തിഷ്ഠതി ചാ/ശ്രമേ
തത്രാ/ഗത്യ പ്രകുരുതമാശ്രമം ചാദ്യ പാവനം 42

തദാ/കർണ്യ വചോ ദസ്രാവൂചതുസ്താം നരാധിപ
കഥം ത്വമസി കല്യാണി പിത്രാ ദത്താ തപസ്വിനേ 43

ഭ്രാജസേ/സ്മിൻ വനോദ്ദേശേ വിദ്യുത്സൗദാമിനീ യഥാ
ന ദേവേഷ്വപി തുല്യാ ഹി തവ ദൃഷ്ടാ/സ്തി ഭാമിനി 44

ത്വം ദിവ്യാംബരയോഗ്യാ/സി ശോഭസേ നാജിനൈർവൃതാ
സർവാഭരണസംയുക്താ നീലാളകവരൂഥിനീ 45

അഹോ വിധേർദുഷ്കലിതം വിചേഷ്ടിതം
യദത്ര രംഭോരു വനേ വിഷീദസി

വിശാലനേത്രേfന്ധമിമം പതിം പ്രിയേ
മുനിം സമാസാദ്യ ജരാതുരം ഭൃശം 46

വൃഥാ വൃതസ്തേന ഭൃശം ന ശോഭസേ
നവം വയഃ പ്രാപ്യ സുനൃത്യപണ്ഡിതേ
മനോഭവേനാfശു ശരാഃ സുസന്ധിതാഃ
പതന്തി കസ്മിൻ പതിരീദൃശസ്തവ 47

ത്വമന്ധഭാര്യാ നവയൗവനാന്വിതാ
കൃതാസി ധാത്രാ നനു മന്ദബുദ്ധിനാ
ന ചൈനമർഹസ്യസിതായതേക്ഷണേ
പതിം ത്വമന്യം കുരു ചാരുലോചനേ 48

വൃഥൈവ തേ ജീവിതമംബുജേക്ഷണേ
പതിം ച സമ്പ്രാപ്യ മുനിം ഗതേക്ഷണം
വനേ നിവാസം ച തഥാജിനാംബര
പ്രധാരണം യോഗ്യതരം ന മന്മഹേ 49

അതോfനവദ്യാംഗ്യുഭയോസ്ത്വമേകം
വരം കുരുഷ്വാവഹിതാ സുലോചനേ
കിം യൗവനം മാനിനി സംകരോഷി
വൃഥാ മുനിം സുന്ദരി സേവമാനാ 50

കിം സേവസേ ഭാഗ്യവിവർജിതം തം
സമുത്ഥിതം പോഷണരക്ഷണാഭ്യാം
ത്യക്ത്വാ മുനിം സർവസുഖാപവർജിതം
ഭജാനവദ്യാംഗ്യുഭയോസ്ത്വമേകം 51

ത്വം നന്ദനേ ചൈത്രരഥേ വനേ ച
കുരുഷ്വ കാന്തേ പ്രഥിതം വിഹാരം
അന്ധേന വൃദ്ധേന കഥം ഹി കാലം
വിനേഷ്യസേ മാനിനി മാനഹീനം 52

ഭൂപാത്മജാ ത്വം ശുഭലക്ഷണാ ച
ജാനാസി സംസാരവിഹാരഭാവം
ഭാഗ്യേന ഹീനാ വിജനേ വനേfത്ര
കാലം കഥം വാഹയസേ വൃഥാ ച 53

തസ്മാദ്ഭജസ്വ പികഭാഷിണി ചാരുവക്ത്രേ
ഏകം ദ്വയോസ്തവ സുഖായ വിശാലനേത്രേ
ദേവാലയേഷു ച കൃശോദരി ഭുംക്ഷ്വ ഭോഗാൻ
ത്യക്ത്വാ മുനിം ജരഠമാശു നൃപേന്ദ്രപുത്രി 54

കിം തേ സുഖം ചാത്ര വനേ സുകേശി
വൃദ്ധേന സാർധം വിജനേ മൃഗാക്ഷീ
സേവാ തഥാന്ധസ്യ നവം വയശ്ച
കിം തേ മതം ഭൂപതിപുത്രി ദുഃഖം 55

നവവയഃ സുഖഭോഗസമീഹിതം
ചടുലപക്ഷ്മധരേ വരവർണ്ണിനി
ശശിമുഖി ത്വമതീവ സുകോമളാ
ഫല ജലാഹരണം തവ നോചിതം 56

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ചതുർത്ഥോ∫ദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചമോ∫ദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

തയോസ്തദ്ഭാഷിതം ശ്രുത്വാ വേപമാനാ നൃപാത്മജാ
ധൈര്യമാലംബ്യ തൗ തത്ര ബഭാഷേ മിതഭാഷിണീ 1

ദേവൗ വാം രവിപുത്രൗ ച സർവജ്ഞൗ സുരസമ്മതൗ
സതീം മാം ധർമ്മശീലാം ച നൈവം വദിതുമർഹഥഃ 2

പിത്രാ ദത്താ സുരശ്രേഷ്ഠൗ മുനയേ യോഗധർമ്മിണേ
കഥം ഗച്ഛാമി തം മാർഗ്ഗം പുംശ്ചലീഗണസേവിതം 3

ദ്രഷ്ടാ∫യം സർവ്വലോകസ്യ കർമ്മസാക്ഷീ ദിവാകരഃ
കശ്യപാച്ചൈവ സംഭൂതൌ നൈവം ഭാഷിതുമർഹഥഃ 4

കുലകന്യാ പതിംത്യക്ത്വാ കഥമന്യം ഭജേന്നരം
അസാരേ∫സ്മിൻ ഹി സംസാരേ ജാനന്തൗ ധർമ്മനിർണ്ണയം 5

യഥേച്ഛം ഗച്ഛതം ദേവൗ ശാപം ദാസ്യാമി വോ∫നഘൗ
സുകന്യാഹം ച ശര്യാതേഃ പതിഭക്തിപരായണാ 6

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യാകർണ്യ വചസ്തസ്യാ നാസത്യൗ വിസ്മിതൗ ഭൃശം
താവബ്രൂതാം പുനസ്ത്വേനാം ശങ്കമാനൗ ഭയം മുനേഃ 7

രാജപുത്രി പ്രസന്നൗ തേ ധർമ്മേണ വരവർണ്ണിനി
വരം വരയ സുശ്രോണി ദാസ്യാവഃ ശ്രേയസേ തവ 8

ജാനീഹി പ്രമദേ നൂനമാവാം ദേവഭിഷഗ്വരൗ
യുവാനം രൂപസമ്പന്നം പ്രകുര്യാവ പതിം തവ 9

തതസ്ത്രയാണാമസ്മാകം പതിമേകതമം വൃണു
സമാനരൂപദേഹാനാം മദ്ധ്യേ ചാതുര്യപണ്ഡിതേ 10

സാ തയോർവചനം ശ്രുത്വാ വിസ്മിതാ സ്വപതിം തദാ
ഗത്വോവാച തയോർവാക്യം താഭ്യാമുക്തം യദദ്ഭുതം 11

സുകന്യോവാച

സ്വാമിൻ സൂര്യസുതൗ ദേവൗ സമ്പ്രാപ്തൗ ച്യവനാശ്രമേ
ദൃഷ്ടൗ മയാ ദിവ്യദേഹൗ നാസത്യൗ ഭൃഗുനന്ദന 12

വീക്ഷ്യ മാം ചാരുസർവ്വാംഗീം ജാതൗ കാമാതുരാവുഭൗ
കഥിതം വചനം സ്വാമിൻ പതിം തേ നവയൗവനം 13

ദിവ്യദേഹം കരിഷ്യാവശ്ചക്ഷുഷ്മന്തം മുനിം കില
ഏതേന സമയേനാദ്യ തം ശൃണു ത്വം മയോദിതം 14

സമാവയവരൂപം ച കരിഷ്യാവഃ പതിം തവ
തത്ര ത്രയാണാമസ്മാകം പതിമേകതമം വൃണു. 15

തച്ഛ്രുത്വാഹമിഹായാതാ പ്രഷ്ടും ത്വാം കാര്യമദ്ഭുതം
കിം കർത്തവ്യമതഃ സാധോ ബ്രൂഹ്യസ്മിൻ കാര്യസങ്കടേ 16

ദേവമായാഽപി ദുർജ്ഞേയാ ന ജാനേ കപടം തയോഃ
തദാജ്ഞാപയ സർവജ്ഞ തത് കരോമി തവേപ്സിതം 17

ച്യവന ഉവാച

ഗച്ഛ കാന്തേഽദ്യ നാസത്യൗ വചനാന്മമ സുവ്രതേ
ആനയസ്വ സമീപം മേ ശീഘ്രം ദേവഭിഷഗ്വരൗ 18

ക്രിയതാമാശു തദ്വാക്യം നാത്ര കാര്യാ വിചാരണാ

വ്യാസ ഉവാച

ഏവം സാ സമനുജ്ഞാതാ തത്ര ഗത്വാ വചോഽബ്രവീത് 19

ക്രിയതാമാശു നാസത്യൗ സമയേന സുരോത്തമൗ
തച്ഛ്രുത്വാ ചാശ്വിനൗ വാക്യം തസ്യാസ്തൗ തത്ര ചാഽഗതൗ 20

ഊചതൂ രാജപുത്രീം താം പതിസ്തവ വിശത്വപഃ
രൂപാർത്ഥം ച്യവനസ്തൂർണ്ണം തതോഽംഭഃ പ്രവിവേശ ഹ 21

അശ്വിനാവപി പശ്ചാത്തത് പ്രവിഷ്ടൗ സര ഉത്തമം
തതസ്തേ നിഃസൃതാസ്തസ്മാത് സരസസ്തത്ക്ഷണാത് ത്രയഃ 22

തുല്യരൂപാ ദിവ്യദേഹാ യുവാനഃ സദൃശാഃ കില
ദിവ്യകുണ്ഡലഭൂഷാഢ്യാഃ സമാനാവയവാസ്തഥാ 23

തേ*f*ബ്രുവൻ സഹിതാഃ സർവേ വൃണീഷ്വ വരവർണ്ണിനി
അസ്മാകമീപ്സിതം ഭദ്രേ പതിം ത്വമമലാനനേ 24

യസ്മിൻ വാപ്യധികാ പ്രീതിസ്തം വൃണുഷ്വ വരാനനേ

വ്യാസ ഉവാച

സാ ദൃഷ്ട്വാ തുല്യരൂപാംസ്താൻ സമാനവയസസ്തഥാ 25

ഏകസ്വരാംസ്തുല്യവേഷാൻ ത്രീൻ വൈ ദേവസുതോപമാൻ
സാ തു സംശയമാപന്നാ വീക്ഷ്യ താൻ സദൃശാകൃതീൻ 26

അജാനതീ പതിം സമ്യഗ്വ്യാകുലാ സമചിന്തയത്
കിം കരോമി ത്രയസ്തുല്യാഃ കം വൃണോമി ന വേദ്മ്യഹം 27

പതിം ദേവസുതാ ഹ്യേതേ സംശയേ പതിതാ*f*സ്മ്യഹം
ഇന്ദ്രജാലമിദം സമ്യഗ്ദേവാഭ്യാമിഹ കല്പിതം 28

കർത്തവ്യം കിം മയാ ചാത്ര മരണം സമുപാഗതം
ന മയാ പതിമുത്സൃജ്യ വരണീയഃ കഥഞ്ചന 29

ദേവസ്ത്വാധുനികഃ കശ്ചിദിത്യേഷാ മമ ധാരണാ
ഇതിസഞ്ചിന്ത്യ മനസാ പരാം വിശ്വേശ്വരീം ശിവാം 30

ദദ്ധ്യൗ ഭഗവതീം ദേവീം തുഷ്ടാവ ച കൃശോദരീ

സുകന്യോവാച

ശരണം ത്വാം ജഗന്മാതഃ പ്രാപ്താ*f*സ്മി ഭൃശദുഃഖിതാ 31

രക്ഷ മേ*f*ദ്യ സതീധർമ്മം നമാമി ചരണൗ തവ
നമഃ പദ്മോദ്ഭവേ ദേവി നമഃ ശങ്കരവല്ലഭേ 32

വിഷ്ണുപ്രിയേ നമോ ലക്ഷ്മി, വേദമാതഃ സരസ്വതി
ഇദം ജഗത്ത്വയാ സൃഷ്ടം സർവം സ്ഥാവരജംഗമം 33

പാസി ത്വമിദമവ്യഗ്രാ തഥാ*f*സ്തി ലോകശാന്തയേ
ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമഹേശാനാം ജനനീ ത്വം സുസമ്മതാ 34

ബുദ്ധിദാസി ത്വമജ്ഞാനാം ജ്ഞാനിനാം മോക്ഷദാ സദാ
ആജ്ഞാ ത്വം പ്രകൃതിഃ പൂർണ്ണാ പുരുഷപ്രിയദർശനാ 35

ഭുക്തിമുക്തിപ്രദാ*f*സി ത്വം പ്രാണിനാം വിശദാത്മനാം
അജ്ഞാനാം ദുഃഖദാ കാമം സത്വാനാം സുഖസാധനാ 36

സിദ്ധിദാ യോഗിനാമംബ ജയദാ കീർത്തിദാ പുനഃ
ശരണം ത്വാം പ്രപന്നാ/സ്മി വിസ്മയം പരമം ഗതാ 37

പതിം ദർശയ മേ മാതർമഗ്നാസ്മിൻ ശോകസാഗരേ
ദേവാഭ്യാം രചിതം കൂടം കം വൃണോമി വിമോഹിതാ 38

പതിം ദർശയ സർവജ്ഞേ വിദിത്വാ മേ സതീവ്രതം

വ്യാസ ഉവാച

ഏവം സ്തുതാ തദാ ദേവീ തഥാ ത്രിപുരസുന്ദരീ 39

ഹൃദയേ/സ്യാസ്തദാ ജ്ഞാനം ദദാവാശു സുഖോദയം
നിശ്ചിത്യ മനസാ തുല്യവയോരൂപധരാൻ സതീ 40

പ്രസമീക്ഷ്യ തു താൻ സർവാൻ വവ്രേ ബാലാ സ്വകം പതിം
വൃതേ/ഥ ച്യവനേ ദേവൗ സന്തുഷ്ടൗ തൗ ബഭൂവതുഃ 41

സതീധർമ്മം സമാലോക്യ സമ്പ്രീതൗ ദദതുർവരം
ഭഗവത്യാഃ പ്രസാദേന പ്രസന്നൗ തൗ സുരോത്തമൗ 42

മുനിമാമന്ത്ര്യ തരസാ ഗമനായോദ്യതാവുഭൗ
ലബ്ധ്വാ തു ച്യവനോ രൂപം നേത്രേ ഭാര്യാം ച യൗവനം 43

ഹൃഷ്ടോ/ബ്രവീന്മഹാതേജാസ്തൗ നാസത്യാവിദം വചഃ
ഉപകാരഃ കൃതോ/യം മേ യുവാഭ്യാം സുരസത്തമൗ 44

കിം ബ്രവീമി സുഖം പ്രാപ്തം സംസാരേ/സ്മിന്നനുത്തമേ
പ്രാപ്യ ഭാര്യാം സുകേശാന്താം ദുഃഖം മേ/ഭവദന്വഹം 45

അന്ധസ്യ ചാതിവൃദ്ധസ്യ ഭോഗഹീനസ്യ കാനനേ
യുവാഭ്യാം നയനേ ദത്തേ യൗവനം രൂപമദ്ഭുതം 46

സമ്പാദിതം തതഃ കിഞ്ചിദുപകർത്തുമഹം ബ്രുവേ
ഉപകാരിണി മിത്രേ യോ നോപകുര്യാത് കഥഞ്ചന 47

തം ധിഗസ്തു നരം ദേവൗ ഭവേച്ച ഋണവാൻ ഭുവി
തസ്മാദ്വാം വാഞ്ഛിതം കിഞ്ചിദ്ദാതുമിച്ഛാമി സാമ്പ്രതം 48

ആത്മനോ ഋണമോക്ഷായ ദേവേശൗ നൂതനസ്യ ച
പ്രാർത്ഥിതം വാം പ്രദാസ്യാമി യദലഭ്യം സുരാസുരൈഃ 49

ബ്രുവാഥാം വാം മനോദ്ദിഷ്ടം പ്രീതോ/സ്മി സുകൃതേന വാം
ശ്രുത്വാ തൗ തു മുനേർവാക്യമഭിമന്ത്ര്യ പരസ്പരം 50

തമൂചതുർമുനിശ്രേഷ്ഠം സുകന്യാസഹിതം സ്ഥിതം
മുനേ പിതുഃ പ്രസാദേന സർവം നോ മനസേപ്സിതം 51

ഉൽക്കണ്ഠാ സോമപാനസ്യ വർത്തതേ നൗ സുരൈഃസഹ
ഭിഷജാവിതി ദേവേന നിഷിദ്ധൗ ചമസഗ്രഹേ 52

ശക്രേണ വിതതേ യജ്ഞേ ബ്രഹ്മണഃ കനകാചലേ
തസ്മാത്ത്വമപി ധർമ്മജ്ഞ യദി ശക്തോfസി താപസ 53

കാര്യമേതദ്ധി കർത്തവ്യം വാഞ്ഛിതം നൗ സുസമ്മതം
ഏതദ്വിജ്ഞായ വാം ബ്രഹ്മൻ കുരു വാം സോമപായിനൗ 54

പിപാസാfസ്തി സുദുഷ്പ്രാപാ ത്വത്തഃ സമുപയാസ്യതി
ച്യവനസ്തു തയോഃ പ്രാഹ തച്ഛ്രുത്വാ വചനം മൃദു. 55

യദഹം രൂപസമ്പന്നോ വയസാ ച സമന്വിതഃ
കൃതോ ഭവദ്ഭ്യാം വൃദ്ധഃ സൻ ഭാര്യാം ച പ്രാപ്തവാനിതി 56

തസ്മാദ്യുവാം കരിഷ്യാമി പ്രീത്യാഹം സോമപായിനൗ
മിഷതോ ദേവരാജസ്യ സത്യമേതദ്ബ്രവീമ്യഹം 57

രാജ്ഞസ്തു വിതതേ യജ്ഞേ ശര്യാതേരമിതദ്യുതേഃ
ഇത്യാകർണ്യ വചോ ഹൃഷ്ടൗ തൗ ദിവം പ്രതി ജഗ്മതുഃ 58

ച്യവനസ്താം ഗൃഹീത്വാ തു ജഗാമാശ്രമമണ്ഡലം 59

ഇതി ശ്രീദേവീ ഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
പഞ്ചമോfദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷഷ്ഠോfദ്ധ്യായഃ

ജനമേജയ ഉവാച

ച്യവനേന കഥം വൈദ്യൗ തൗ കൃതൗ സോമപായിനൗ 1
വചനം ച കഥം സത്യം ജാതം തസ്യ മഹാത്മനഃ

മാനുഷസ്യ ബലം കീദൃഗ്ദേവരാജബലം പ്രതി 2
നിഷിദ്ധൗ ഭിഷജൗ തേന കൃതൗ തൗ സോമപായിനൗ

ധർമനിഷ്ഠൗ തദാശ്ചര്യം വിസ്തരേണ വദ പ്രഭോ 3
ചരിതം ച്യവനസ്യാദ്യ ശ്രോതുകാമോfസ്മി സർവഥാ

വ്യാസ ഉവാച

നിശാമയ മഹാരാജ ചരിതം പരമാദ്ഭുതം
ച്യവനസ്യ മഖേ തസ്മിൻ ശര്യാതേർ ഭുവി ഭാരത 4

സുകന്യാം സുന്ദരീം പ്രാപ്യ ച്യവനഃ സുരസന്നിഭഃ
വിജഹാര പ്രസന്നാത്മാ ദേവകന്യാമിവാപരഃ 5

കദാചിദഥ ശര്യാതിഭാര്യാ ചിന്താതുരാ ഭൃശം
പതിം പ്രാഹ വേപമാനാ വചനം രുദതീ പ്രിയാ 6

രാജപുത്രീ ത്വയാ ദത്താ മുനയേ/ന്ധായ കാനനേ
മൃതാ ജീവതി വാ സാ തു ദ്രഷ്ടവ്യാ സർവഥാ ത്വയാ 7

ഗച്ഛ നാഥ മുനേസ്താവദാശ്രമം ദ്രഷ്ടുമാദരാത്
കിം കരോതി സുകന്യാ സംപ്രാപ്യ നാഥം തഥാവിതം 8

പുത്രീദുഃഖേന രാജർഷേ ദഗ്ദ്ധാസ്മി സർവഥാ ഹൃദി
താമാനയ വിശാലാക്ഷീം തപഃക്ഷാമാം മദന്തികേ 9

പശ്യാമി സർവഥാ പുത്രീം കൃശാംഗീം വല്ക്കലാവൃതാം
അന്ധം പതിം സമാസാദ്യ ദുഃഖഭാജം കൃശോദരീം 10

ശര്യാതിരുവാച

ഗച്ഛാമോ/ദ്യ വിശാലാക്ഷി സുകന്യാം ദ്രഷ്ടുമാദരാത്
പ്രിയപുത്രീം വരാരോഹേ മുനിം തം സംശിതവ്രതം 11

വ്യാസ ഉവാച

ഏവമുക്ത്വാ തു ശര്യാതിഃ കാമിനീം ശോകസങ്കുലാം
ജഗാമ രഥമാരുഹ്യ ത്വരിതശ്ചാശ്രമം മുനേഃ 12

ഗത്വാ//ശ്രമസമീപേ തു തമപശ്യൻ മഹീപതിഃ
നവയൗവനസമ്പന്നം ദേവപുത്രോപമം മുനിം 13

തം വിലോക്യാമരാകാരം വിസ്മയം നൃപതിർഗതഃ
കിം കൃതം കുത്സിതം കർമ്മ പുത്ര്യാ ലോകവിഗർഹിതം 14

നിഹതോ/സൗ മുനിർവൃദ്ധസ്ത്വനയാ/ന്യഃ പതിഃ കൃതഃ
കാമപീഡിതയാ കാമം പ്രശാന്തോ/പ്യതിനിർദ്ധനഃ 15

ദുസ്സഹോ/യം പുഷ്പധന്വാ വിശേഷേണ ച യൗവനേ
കുലേ കളങ്കഃ സുമഹാനനയാ മാനവേ കൃതഃ 16

ധിക്തസ്യ ജീവിതം ലോകേ യസ്യ പുത്രീ ഹി കുത്സിതാ
സർവ്വപാപൈസ്തു ദുഃഖായ പുത്രീ ഭവതി ദേഹിനാം 17

മയാ ത്വനുചിതം കർമ്മ കൃതം സ്വാർത്ഥസ്യ സിദ്ധയേ
വൃദ്ധായാന്ധായ യാ ദത്താ പുത്രീ സർവ്വാത്മനാ കില 18

കന്യാ യോഗ്യായ ദാതവ്യാ പിത്രാ സർവ്വാത്മനാ കില
താദൃശം ഹി ഫലം പ്രാപ്തം യാദൃശം വൈ കൃതം മയാ 19

ഹന്മി ചേദദ്യ തനയാം ദുഃശീലാം പാപകാരിണീം
സ്ത്രീഹത്യാ ദുസ്തരാ സ്യാന്മേ തഥാപുത്ര്യാ വിശേഷതഃ 20

മനുവംശസ്തു വിഖ്യാതഃ സകളങ്കഃ കൃതോ മയാ
ലോകാപവാദേ ബലവാൻ ദുസ്ത്യാജ്യാ സ്നേഹശൃംഖലാ 21

കിം കരോമീതി ചിന്താബ്ധൗ യദാ മഗ്നഃ സ പാർത്ഥിവഃ
സുകന്യയാ തദാ ദൈവാദ്ദൃഷ്ടശ്ചിന്താകുലഃ പിതാ 22

സാ ദൃഷ്ട്വാ തം ജഗാമാശു സുകന്യാ പിതുരന്തികേ
ഗത്വാ പപ്രച്ഛ ഭൂപാലം പ്രേമപൂരിതമാനസാ 23

കിം വിചാരയസേ രാജൻ ചിന്താവ്യാകുലിതാനനഃ
ഉപവിഷ്ടം മുനിം വീക്ഷ്യ യുവാനമംബുജേക്ഷണം 24

ഏഹ്യേഹി പുരുഷവ്യാഘ്ര പ്രണമസ്വ പതിം മമ
മാ വിഷാദം നൃപശ്രേഷ്ഠ സാമ്പ്രതം കുരു മാനവ 25

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി പുത്ര്യാ വചഃ ശ്രുത്വാ ശര്യാതിഃ ക്രോധപീഡിതഃ
പ്രോവാച വചനം രാജാ പുരസ്ഥാം തനയാം തതഃ 26

രാജോവാച

ക്വ മുനിശ്ച്യവനഃ പുത്രി വൃദ്ധോഽന്ധസ്താപസോത്തമഃ
കോഽയം യുവാ മദോന്മത്തഃ സന്ദേഹോഽത്ര മഹാന്മമ 27

മുനിഃ കിം നിഹതഃ പാപേ ത്വയാ ദുഷ്കൃതകാരിണി
നൂതനോഽസൗ പതിഃ കാമാത്കൃതഃ കുലവിനാശിനി 28

സോഽഹം ചിന്താതുരസ്തം ന പശ്യാമ്യാശ്രമസംസ്ഥിതം
കിം കൃതം ദുഷ്കൃതം കർമ്മ കുലടാചരിതം കില 29

നിമഗ്നോഽഹം ദുരാചാരേ ശോകാബ്ധൗ ത്വത്കൃതേഽധുനാ
ദൃഷ്ട്വൈനം പുരുഷം ദിവ്യമദൃഷ്ട്വാ ച്യവനം മുനിം 30

വിഹസ്യ തമുവാചാശു സാ ശ്രുത്വാ വചനം പിതുഃ
ഗൃഹീത്വാനീയ പിതരം ഭർത്തുരന്തികമാദരാത് 31

ച്യവനോഽസൗ മുനിസ്താത ജാമാതാ തേ ന സംശയഃ
അശ്വിഭ്യാമീദൃശഃ കാന്തഃ കൃതഃ കമലലോചനഃ 32

യദൃച്ഛയാऽത്ര സമ്പ്രാപ്തൗ നാസത്യാവാശ്രമേ മമ
താഭ്യാം കരുണയാ നൂനം ച്യവനസ്താദൃശഃ കൃതഃ 33

നാഹം തവ സുതാ താത തഥാ സ്യാം പാപകാരിണീ
യഥാ ത്വം മന്യസേ രാജൻ വിമൂഢോ രൂപസംശയേ 34

പ്രണമ്യ ത്വം മുനിം രാജൻ ഭാർഗ്ഗവം ച്യവനം പിതഃ
ആപൃച്ഛ കാരണം സർവ്വം കഥയിഷ്യതി വിസ്തരം 35

ഇതി ശ്രുത്വാ വചഃ പുത്ര്യാഃ ശര്യാതിസ്ത്വരിതസ്തദാ
പ്രണനാമ മുനിം തത്ര ഗത്വാ പപ്രച്ഛ സാദരം 36

രാജോവാച

കഥയസ്വ സ്വവൃത്താന്തം ഭാർഗ്ഗവാശു യഥോചിതം
നയനേ ച കഥം പ്രാപ്തേ ക്വ ഗതാ തേ ജരാ പുനഃ 37

സംശയോऽയം മഹാന്മേऽസ്തി രൂപം ദൃഷ്ട്വാതിസുന്ദരം
വദ വിസ്തരതോ ബ്രഹ്മൻ ശ്രുത്വാऽഹം സുഖമാപ്നുയാം 38

ച്യവന ഉവാച

നാസത്യാവത്ര സമ്പ്രാപ്തൗ ദേവാനാം ഭിഷജാവുഭൗ
ഉപകാരഃ കൃതസ്താഭ്യം കൃപയാ നൃപസത്തമ 39

മയാ താഭ്യാം വരോ ദത്ത ഉപകാരസ്യ ഹേതവേ
കരിഷ്യാമി മഖേ രാജ്ഞോ ഭവന്തൗ സോമപായിനൗ 40

ഏവം മയാ വയഃ പ്രാപ്തം ലോചനേ വിമലേ തഥാ
സ്വസ്ഥോ ഭവ മഹാരാജ സംവിശസ്വാസനേ ശുഭേ 41

ഇത്യുക്തഃ സ തു വിപ്രേണ സഭാര്യഃ പൃഥിവീപതിഃ
സുഖോപവിഷ്ടഃ കല്യാണീഃ കഥാശ്ചക്രേ മഹാത്മനാ 42

അഥൈനം ഭാർഗ്ഗവഃപ്രാഹ രാജാനം പരിസാന്ത്വയൻ
യാജയിഷ്യാമി രാജംസ്ത്വാം സംഭാരാനുപകല്പയാ 43

മയാ പ്രതിശ്രുതം താഭ്യാം കർത്തവ്യൗ സോമപൗ യുവാം
തത്കർത്തവ്യം നൃപശ്രേഷ്ഠ, തവ യജ്ഞേऽതി വിസ്തരേ 44

ഇന്ദ്രം നിവാരയിഷ്യാമി ക്രുദ്ധം തേജോബലേന വൈ
പായയിഷ്യാമി രാജേന്ദ്ര സോമം സോമമഖേ തവ 45

തതഃ പരമസന്തുഷ്ടഃ ശര്യാതിഃ പൃഥിവീപതിഃ
ച്യവനസ്യ മഹാരാജ തദ്വാക്യം പ്രത്യപൂജയത് 46

സമ്മാന്യ ച്യവനം രാജാ ജഗാമ നഗരം പ്രതി
സഭാര്യശ്ചാതിസന്തുഷ്ടഃ കുർവൻ വാർത്താം മുനേഃകില 47

പ്രശസ്തേഽഹനി യജ്ഞീയേ സർവ്വകാമസമൃദ്ധിമാൻ
കാരയാമാസ ശര്യാതിർ യജ്ഞായതനമുത്തമം 48

സമാനീയ മുനീൻ പൂജ്യാൻ വസിഷ്ഠപ്രമുഖാനസൗ
ഭാർഗ്ഗവോ യാജയാമാസ ച്യവനഃ പൃഥിവീപതിം 49

വിതഥേ തു തദാ യജ്ഞേ ദേവാഃ സർവ്വേ സവാസവാഃ
ആജഗ്മുശ്ചാശ്വിനൗ തത്ര സോമാർത്ഥമുപജഗ്മതുഃ 50

ഇന്ദ്രസ്തു ശങ്കിതസ്തത്ര വീക്ഷ്യ താവശ്വിനാവുഭൗ
പപ്രച്ഛ ച സുരാൻ സർവാൻ കിമേതൗ സമുപാഗതൗ 51

ചികിത്സകൗ ന സോമാർഹൗ കേനാനീതാവിഹേതി ച
നാബ്രുവന്നമരാസ്തത്ര രാജ്ഞസ്തു വിതതേ മഖേ 52

അഗൃഹ്ണത് ച്യവനഃ സോമമശ്വിനോർദേവയോസ്തദാ
ശക്രസ്തം വാരയാമാസ മാ ഗൃഹാണൈതയോർഗ്രഹം 53

തമാഹ ച്യവനസ്തത്ര കഥമേതൗ രവേഃ സുതൗ
ന ഗ്രഹാർഹൗ ച നാസത്യൗ ബ്രൂഹി സത്യം ശചീപതേ 54

ന സങ്കരൗ സമുത്പന്നൗ ധർമ്മപത്നീസുതൗ രവേഃ
കേന ദോഷേണ ദേവേന്ദ്ര നാർഹൗ സോമം ഭിഷഗ്വരൗ 55

നിർണ്ണയോഽത്ര മഖേ ശക്ര കർത്തവ്യഃ സർവ്വദൈവതൈഃ
ഗ്രാഹയിഷ്യാമ്യഹം സോമം കൃതൗ തൗ സോമപൗ മയാ 56

പ്രേരിതോഽസൗ മയാ രാജാ മഖായ മഘവൻ കില
ഏതദർത്ഥം കരിഷ്യാമി സത്യം മേ വചനം വിഭോ 57

ആഭ്യാമുപകൃതം ശക്ര യഥാ ദത്തം നവം വയഃ
തസ്മാത് പ്രത്യുപകാരസ്തു കർത്തവ്യഃ സർവഥാ മയാ 58

ഇന്ദ്രഉവാച

ചികിത്സകൗ കൃതാവേതൗ നാസത്യൗ നിന്ദിതൗ സുരൈഃ
ഉഭാവേതൗ ന സോമാർഹൗ മാ ഗൃഹാണൈതയോർഗ്രഹം 59

ച്യവന ഉവാച

അഹല്യാജാര സംയച്ഛ കോപം ചാദ്യ നിരർത്ഥകം
വൃത്രഘ്ന കിം ഹി തൗ സത്യൗ ന സോമാർഹൗ സുരാത്മജൗ 60

ഏവം വിവാദേ സമുപസ്ഥിതേ ച
ന കോപി വാചം തമുവാച ഭൂപ
ഗ്രഹം തയോർ ഭാർഗ്ഗവതിഗ്മതേജാഃ
സംഗ്രാഹയാമാസ തപോബലേന 61

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ഷഷ്ഠോfദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തമോfദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

ദത്തേ ഗ്രഹേ തു രാജേന്ദ്ര വാസവഃ കുപിതോ ഭൃശം
പ്രോവാച ച്യവനം തത്ര ദർശയൻ ബലമാത്മനഃ 1

മാ ബ്രഹ്മബന്ധോ മര്യാദാമിമാം ത്വം കർത്തുമർഹസി
വധിഷ്യാമി ദ്വിഷന്തം ത്വാം വിശ്വരൂപമിവാപരം 2

മാfവമംസ്ഥാ മഹാത്മാനൗ രൂപദ്രവിണവർച്ചസൗ
യൗ ചക്രതുർമാം മഘവൻ വൃന്ദാരകമിവാപരം 3

ഋതേ ത്വാം വിബുധാശ്ചാന്യേ കഥം വാfദദതേ ഗ്രഹം
അശ്വിനാവപി ദേവേന്ദ്ര ദേവൗ വിദ്ധി പരന്തപൗ 4

ഇന്ദ്ര ഉവാച

ഭിഷജൗ നാർഹതഃ കാമം ഗ്രഹം യജ്ഞേ കഥംചന
യദി ദിത്സസി മന്ദാത്മൻ ശിരഃ ഛേത്സ്യാമി സാമ്പ്രതം 5

വ്യാസ ഉവാച

അനാദൃത്യ തു തദ്വാക്യം വാസവസ്യ ച ഭാർഗ്ഗവഃ
ഗ്രഹം തു ഗ്രാഹയാമാസ ഭർത്സയന്നിവ തം ഭൃശം 6

സോമപാത്രം യദാ താഭ്യാം ഗൃഹീതം തു പിപാസയാ
സമീക്ഷ്യ വലഭിദ്ദേവ ഇദം വചനമബ്രവീത് 7

ആഭ്യാമർത്ഥായ സോമം ത്വം ഗ്രാഹയിഷ്യസി ചേത്സ്വയം
വജ്രം തു പ്രഹരിഷ്യാമി വിശ്വരൂപമിവാപരം 8

വാസവേനൈവമുക്തസ്തു ഭാർഗ്ഗവശ്ചാതിഗർവിതഃ
ജഗ്രാഹ വിധിവത്സോമമശ്വിഭ്യാമതിമന്യുമാൻ 9

ഇന്ദ്രോfപി പ്രാക്ഷിപത്കോപാദ്വജ്രമസ്മൈ സ്വമായുധം
പശ്യതാം സർവദേവാനാം സൂര്യകോടിസമപ്രഭം 10

പ്രേരിതം ചാശനിം പ്രേക്ഷ്യ ച്യവനസ്തപസാ തതഃ
സ്തംഭയാമാസ വജ്രം സ ശക്രസ്യാമിതതേജസഃ 11

കൃത്യയാ സ മഹാബാഹുരിന്ദ്രം ഹന്തുമിഹോദ്യതഃ
ജുഹാവാഗ്നൗ ശൃതം ഹവ്യം മന്ത്രേണ മുനിസത്തമഃ 12

തത്ര കൃത്യാ സമുത്പന്നാ ച്യവനസ്യ തപോബലാത്
പ്രബലഃ പുരുഷഃ ക്രൂരോ ബൃഹത്കായോ മഹാസുരഃ 13

മദോ നാമ മഹാഘോരോ ഭയദഃ പ്രാണിനാമിഹ
ശരീരേ പർവതാകാരസ്തീക്ഷ്ണദംഷ്ട്രോ ഭയാനകഃ 14

ചതസ്രശ്ചാ/യതാ ദംഷ്ട്രാ യോജനാനാം ശതം ശതം
ഇതരേ ത്വസ്യ ദശനാ ബഭൂവുർദശയോജനാഃ 15

ബാഹൂ പർവതസങ്കാശാവായതൗ ക്രൂരദർശനൗ
ജിഹ്വാ തു ഭീഷണാ ക്രൂരാ ലേലിഹാനാ നഭസ്തലം 16

ഗ്രീവാ തു ഗിരിശൃംഗാഭാ കഠിനാ ഭീഷണാ ഭൃശം
നഖാ വ്യാഘ്രനഖപ്രഖ്യാഃ കേശാശ്ചാതീവ ഭീഷണാഃ 17

ശരീരം കജ്ജലാഭം ച തസ്യ ചാ/സ്യം ഭയാനകം
നേത്രേ ദാവാനലപ്രഖ്യേ ഭീഷണേ/തിഭയാനകേ 18

ഹനുരേകാ സ്ഥിതാ തസ്യ ഭൂമാവേകാ ദിവം ഗതാ
ഏവംവിധഃ സമുത്പന്നോ മദോ നാമ ബൃഹത്തനുഃ 19

തം വിലോക്യ സുരാഃ സർവേ ഭയമാജഗ്മുരംഹസാ
ഇന്ദ്രോ/പി ഭയസന്ത്രസ്തോ യുദ്ധായ ന മനോ ദധേ 20

ദൈത്യോ/പി വദനേ കാമം വജ്രമാദായ സംസ്ഥിതഃ
വ്യാപ്തം നഭോ ഘോരദൃഷ്ടിർഗ്രസന്നിവ ജഗത്ത്രയം 21

സ ഭക്ഷയിഷ്യൻ സംക്രുദ്ധഃ ശതക്രതുമുപാദ്രവത്
ചുക്രുശുശ്ച സുരാഃ സർവേ ഹാ ഹതാഃ സ്മേതി സംസ്ഥിതാഃ 22

ഇന്ദ്രഃ സ്തംഭിതബാഹുസ്തു മുമുക്ഷുർവജ്രമന്തികാത്
ന ശശാക പവിം തസ്മിൻ പ്രഹർത്തും പാകശാസനഃ 23

വജ്രഹസ്തഃ സുരേശാനസ്തം വീക്ഷ്യ കാലസന്നിഭം
സസ്മാര മനസാ തത്ര ഗുരും സമയകോവിദം 24

സ്മരണാദാജഗാമാശു ബൃഹസ്പതിരുദാരധീഃ
ഗുരുസ്തത്സമയം ദൃഷ്ട്വാ വിപത്തിസദൃശം മഹത് 25

വിചാര്യ മനസാ കൃത്യം തമുവാച ശചീപതിം
ദുഃസാദ്ധ്യോ/ യം മഹാമന്ത്രൈസ്ത്വയം വജ്രേണ വാസവ 26

അസുരോ മദസംജ്ഞസ്തു യജ്ഞകുണ്ഡാത് സമുത്ഥിതഃ
തപോബലമൃഷേഃ സമ്യക് ച്യവനസ്യ മഹാബലഃ 27

അനിവാര്യോ ഹ്യയം ശത്രുസ്ത്വയാ ദേവൈസ്തഥാ മയാ
ശരണം യാഹി ദേവേശ ച്യവനസ്യ മഹാത്മനഃ 28

സ നിവാരയിതാ നൂനം കൃത്യാമാത്മകൃതാം കില
ന നിവാരയിതും ശക്താഃ ശക്തിഭക്തരുഷം ക്വചിത് 29

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യുക്തോ ഗുരുണാ ശക്രസ്തദാഗച്ഛൻ മുനിം പ്രതി
പ്രണമ്യ ശിരസാ നമ്രസ്തമുവാച ഭയാന്വിതഃ 30

ക്ഷമസ്വ മുനിശാർദ്ദൂല ശമയാസുരമുദ്യതം
പ്രസന്നോ ഭവ സർവജ്ഞ വചനം തേ കരോമ്യഹം 31

സോമാർഹാവശ്വിനാവേതൗ അദ്യപ്രഭൃതി ഭാർഗ്ഗവ
ഭവിഷ്യതഃ സത്യമേതദ്വചോ വിപ്ര പ്രസീദ മേ 32

മിഥ്യാ തേ നോദ്യമോ ഹ്യേഷ ഭവത്വേവ തപോധന
ജാനേ ത്വാമപി ധർമ്മജ്ഞ മിഥ്യാ നൈവ കരിഷ്യസി 33

സോമപാവശ്വിനാവേതൗ ത്വത്കൃതൗ ച സദൈവ ഹി
ഭവിഷ്യതശ്ച ശര്യാതേഃ കീർത്തിസ്തു വിപുലാ ഭവേത് 34

മയാ യദ്ധി കൃതം കർമ്മ സർവഥാ മുനിസത്തമ
പരീക്ഷാർത്ഥം തു വിജ്ഞേയം തവ വീര്യപ്രകാശനം 35

പ്രസാദം കുരു മേ ബ്രഹ്മൻ മദം സംഹര ചോത്ഥിതം
കല്യാണം സർവദേവാനാം തഥാ ഭൂയോ വിധീയതാം 36

ഏവമുക്തസ്തു ശക്രേണ ച്യവനഃ പരമാർത്ഥവിത്
സംജഹാര തപഃ കോപസമുത്പന്നം വിരോധജം 37

ദേവമാശ്വാസ്യ സംവിഗ്നം ഭാർഗ്ഗവസ്തു മദം തതഃ
വ്യഭജത് സ്ത്രീഷു പാനേഷു ദ്യൂതേഷു മൃഗയാസു ച 38

മദം വിഭജ്യ ദേവേന്ദ്രമാശ്വാസ്യ ചകിതം ഭിയാ
സംസ്ഥാപ്യ ച സുരാൻ സർവാൻ മഖം തസ്യ ന്യവർത്തയത് 39

തതസ്തു സംസ്കൃതം സോമം വാസവായ മഹാത്മനേ
അശ്വിഭ്യാം സർവധർമ്മാത്മാ പായയാമാസ ഭാർഗ്ഗവഃ 40

ഏവം തൗ ച്യവനേനാfശ്വിനൗ രവിപുത്രകൗ
വിഹിതൗ സോമപൗ രാജൻ സർവഥാ തപസോ ബലാത് 41

സരസ്തദപി വിഖ്യാതം ജാതം യൂപവിമണ്ഡിതം
ആശ്രമസ്തു മുനേഃ സമ്യക് പൃഥിവ്യാം വിശ്രുതോfഭവത് 42

ശര്യാതിരപി സന്തുഷ്ടോ ഹ്യഭവത്തേന കർമ്മണാ
യജ്ഞം സമാപ്യ നഗരേ ജഗാമ സചിവൈർവൃതഃ 43

രാജ്യം ചകാര ധർമ്മജ്ഞോ മനുപുത്രഃ പ്രതാപവാൻ
ആനർത്തസ്തസ്യ പുത്രോfഭൂദാനർത്താദ്രേവതോfഭവത് 44

സോfന്തഃ സമുദ്രേ നഗരീം വിനിർമ്മായ കുശസ്ഥലീം
ആസ്ഥിതോ ഭുക്തവിഷയാനാനർത്താദീനരിന്ദമ 45

തസ്യ പുത്രശതം ജജ്ഞേ കകുദ്മിജ്യേഷ്ഠമുത്തമം
പുത്രീ ച രേവതീ നാമ്നാ സുന്ദരീ ശുഭലക്ഷണം 46

വരയോഗ്യാ യദാ ജാതാ തദാ രാജാ ച രേവതഃ
ചിന്തയാമാസ രാജേന്ദ്രോ രാജപുത്രാൻ കുലോദ്ഭവാൻ 47

രൈവതം നാമ ച ഗിരിമാശ്രിതഃ പൃഥിവീപതിഃ
ചകാര രാജ്യം ബലവാനാനർത്തേഷു നരാധിപഃ 48

വിചിന്ത്യ മനസാ രാജാ കസ്മൈ ദേയാ മയാ സുതാ
ഗത്വാ പൃച്ഛാമി ബ്രഹ്മാണം സർവജ്ഞം സുരപൂജിതം 49

ഇതി സഞ്ചിന്ത്യ ഭൂപാലഃ സുതാമാദായ രേവതീം
ബ്രഹ്മലോകം ജഗാമാfശു പ്രഷ്ടുകാമഃ പിതാമഹം 50

യത്ര ദേവാശ്ച യജ്ഞാശ്ച ഛന്ദാംസി പർവതാസ്തഥാ
അബ്ധയഃ സരിതശ്ചാപി ദിവ്യരൂപധരാഃ സ്ഥിതാഃ 51

ഋഷയഃ സിദ്ധഗന്ധർവാഃ പന്നഗാശ്ചാരണാസ്തഥാ
തസ്ഥുഃ പ്രാഞ്ജലയഃ സർവേ സ്തുവന്തശ്ച പുരാതനാഃ 52

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
സപ്തമോfദ്ധ്യായഃ

അഥ അഷ്ടമോ/ഽദ്ധ്യായഃ

ജനമേജയ ഉവാച

സംശയോ/ഽയം മഹാൻബ്രഹ്മൻ വർത്തതേ മമ മാനസേ
ബ്രഹ്മലോകഗതോ രാജാ രേവതീസംയുതഃ സ്വയം 1

മയാ പൂർവ്വം ശ്രുതം കൃത്സ്നം ബ്രാഹ്മണേഭ്യഃ കഥാന്തരേ
ബ്രാഹ്മണോ ബ്രഹ്മവിച്ഛാന്തോ ബ്രഹ്മലോകമവാപ്നുയാത് 2

രാജാ കഥം ഗതസ്തത്ര രേവതീസംയുതഃ സ്വയം
സത്യലോകേ/ഽതിദുഷ്പ്രാപേ ഭൂർലോകാദിതി സംശയഃ 3

മൃതഃ സ്വർഗ്ഗമവാപ്നോതി സർവശാസ്ത്രേഷു നിർണ്ണയഃ
"മാനുഷേണ തു ദേഹേന ബ്രഹ്മലോകേ ഗതിഃ കഥം"
സ്വർഗ്ഗാത് പുനഃ കഥം ലോകേ മാനുഷേ ജായതേ ഗതിഃ 4

ഏതന്മേ സംശയം വിദ്വൻ ഛേത്തുമർഹസി സാമ്പ്രതം
യഥാ രാജാ ഗതസ്തത്ര പ്രഷ്ടുകാമഃ പ്രജാപതിം 5

വ്യാസ ഉവാച

മേരോസ്തു ശിഖരേ രാജൻ സർവേ ലോകാഃ പ്രതിഷ്ഠിതാഃ
ഇന്ദ്രലോകോ വഹ്നിലോകോ യാ ച സംയമനീ പുരീ 6

തഥൈവ സത്യലോകശ്ച കൈലാസശ്ച തഥാ പുനഃ
വൈകുണ്ഠശ്ച പുനസ്തത്ര വൈഷ്ണവം പദമുച്യതേ 7

യഥാർജ്ജുനഃ ശക്രലോകേ ഗതഃ പാർത്ഥോ ധനുർധരഃ
പഞ്ചവർഷാണി കൗന്തേയഃ സ്ഥിതസ്തത്ര സുരാലയേ 8

മാനുഷേണൈവ ദേഹേന വാസവസ്യ ച സന്നിധൗ
തഥൈവാന്യേ/ഽപി ഭൂപാലാഃ കകുത്സ്ഥപ്രമുഖാഃ കില 9

സ്വർലോകഗതയഃ പശ്ചാദ്ദൈത്യാശ്ചാപി മഹാബലാഃ
ജിത്വേന്ദ്രസദനം പ്രാപ്യ സംസ്ഥിതാസ്തത്ര കാമതഃ 10

മഹാഭിഷഃ പുരാ രാജാ ബ്രഹ്മലോകം ഗതഃ സ്വരാട്
ആഗച്ഛന്തീം നൃപോ ഗംഗാമപശ്യച്ചാതിസുന്ദരീം 11

വായുനാംബരമസ്യാസ്തു ദൈവാദപഹൃതം നൃപ
കിഞ്ചിന്നഗ്നാ നൃപേണാഥ ദൃഷ്ടാ സാ സുന്ദരീ തഥാ 12

സ്മിതം ചകാര കാമാർത്തഃ സാ ച കിഞ്ചിജ്ജഹാസ വൈ
ബ്രഹ്മണാ തൗ തദാ ദൃഷ്ടൗ ശപ്തൗ ജാതൗ വസുന്ധരാം 13

വൈകുണ്ഠേ/പി സുരാഃ സർവേ പീഡിതാ ദൈത്യദാനവൈഃ
ഗത്വാ ഹരിം ജഗന്നാഥമസ്തുവൻ കമലാപതിം 14

സന്ദേഹോ നാത്ര കർത്തവ്യഃ സർവഥാ നൃപസത്തമ
ഗമ്യാഃ സർവേ/പി ലോകാഃ സ്യുർമാനവാനാം നരാധിപ 15

അവശ്യം കൃതപുണ്യാനാം താപസാനാം നരാധിപ
പുണ്യസദ്ഭാവ ഏവാത്ര ഗമനേ കാരണം നൃപ 16

തഥൈവ യജമാനാനാം യജ്ഞേന ഭാവിതാത്മനാം

ജനമേജയ ഉവാച

രേവതോ രേവതീം കന്യാം ഗൃഹീത്വാ ചാരുലോചനാം 17

ബ്രഹ്മലോകം ഗതഃ പശ്ചാത് കിം കൃതം തേന ഭൂഭുജാ
ബ്രഹ്മണാ കിം സമാദിഷ്ടം കസ്മൈ ദത്താ സുതാ പുനഃ 18

തത് സർവം വിസ്തരാദ്ബ്രഹ്മൻ കഥയ ത്വം മമാധുനാ

വ്യാസ ഉവാച

നിശാമയ മഹീപാല രാജാ രേവതകഃ കില 19

പുത്ര്യാ വരം പരിപ്രഷ്ടും ബ്രഹ്മലോകം ഗതോ യദാ
ആവർത്തമാനേ ഗന്ധർവേ സ്ഥിതോ ലബ്ധക്ഷണഃ ക്ഷണം 20

ശൃണ്വന്നതൃപ്യദ്ധൃഷ്ടാത്മാ സഭായാം തു സകന്യകഃ
സമാപ്തേ തത്ര ഗാന്ധർവേ പ്രണമ്യ പരമേശ്വരം 21

ദർശയിത്വാ സുതാം തസ്മൈ സ്വാഭിപ്രായം ന്യവേദയത്

രാജോവാച

വരം കഥയ ദേവേശ കന്യേയം മമ പുത്രികാ 22

ദേയാ കസ്മൈ മയാ ബ്രഹ്മൻ പ്രഷ്ടും ത്വാം സമുപാഗതഃ
ബഹവോ രാജപുത്രാ മേ വീക്ഷിതാഃ കുലസംഭവാഃ 23

കസ്മിംശ്ചിത് മേ മനഃ കാമം നോപതിഷ്ഠതി ചഞ്ചലം
തസ്മാത്ത്വാം ദേവദേവേശ പ്രഷ്ടുമത്രാഗതോ/സ്മ്യഹം 24

തദാജ്ഞാപയ സർവജ്ഞ യോഗ്യം രാജസുതം വരം
കുലീനം ബലവന്തം ച സർവലക്ഷണസംയുതം 25

ദാതാരം ധർമ്മശീലം ച രാജപുത്രം സമാദിശ

വ്യാസ ഉവാച

തദാകർണ്യ ജഗത്കർത്താ വചനം നൃപതേസ്തദാ 26

തമുവാച ഹസൻ വാക്യം ദൃഷ്ട്വാ കാലസ്യ പര്യയം

ബ്രഹ്മോവാച

രാജപുത്രാസ്ത്വയാ രാജൻ വരാ യേ ഹൃദയേ കൃതാഃ 27

ഗ്രസ്താഃ കാലേന തേ സർവേ സപിതൃപൗത്രബാന്ധവാഃ
സപ്തവിംശതിമോƒദ്യൈവ ദ്വാപരസ്തു പ്രവർത്തതേ 28

വംശജാസ്തേ മൃതാഃ സരവ്വേ പുരീ ദൈത്യവിലുണ്ഠിതാ
സോമവംശോദ്ഭവസ്തത്ര രാജാ രാജ്യം പ്രശാസ്തി ഹി 29

ഉഗ്രസേന ഇതി ഖ്യാതോ മഥുരാധിപതിഃ കില
യയാതിവംശസംഭൂതോ രാജാ മാഥുരമണ്ഡലേ 30

ഉഗ്രസേനാത്മജഃ കംസഃ സുരദ്വേഷീ മഹാബലഃ
ദൈത്യാംശഃ പിതരം സോƒപി കാരാഗാരേ ന്യവേശയത് 31

സ്വയം രാജ്യം ചകാരാസൗ നൃപാണാം മദഗർവിതഃ
മേദിനീ ചാതിഭാരാർത്താ ബ്രഹ്മാണം ശരണം ഗതാ 32

ദുഷ്ടരാജന്യസൈന്യാനാം ഭാരേണാതിസമാകുലാ
അംശാവതരണം തത്ര ഗദിതം സുരസത്തമൈഃ 33

വാസുദേവഃ സമുത്പന്നഃ കൃഷ്ണഃ കമലലോചനഃ
ദേവക്യാം ദേവരൂപിണ്യാം യോƒസൗ നാരായണോ മുനിഃ 34

തപശ്ചചാര ദുഃസാധ്യം ധർമ്മപുത്രഃ സനാതനഃ
ഗംഗാതീരേ നരസഖഃ പുണ്യേ ബദരികാശ്രമേ. 35

സോƒവതീർണ്ണോ യദുകുലേ വാസുദേവോƒപി വിശ്രുതഃ
തേനാസൗ നിഹതഃ പാപഃ കംസഃ കൃഷ്ണേന സത്തമ 36

ഉഗ്രസേനായ രാജ്യം വൈ ദത്തം ഹത്വാ ഖലം സുതം
കംസസ്യ ശ്വശുരഃ പാപോ ജരാസന്ധോ മഹാബലഃ 37

ആഗത്യ മഥുരാം ക്രോധാച്ചകാര സംഗരം മുദാ
കൃഷ്ണേനാസൗ ജിതഃ സംഖ്യേ ജരാസന്ധോ മഹാബലഃ 38

പ്രേഷയാമാസ യുദ്ധായ സബലം യവനം തതഃ
ശ്രുത്വായാന്തം മഹാശൂരം സസൈന്യം യവനാധിപം

"കൃഷ്ണസ്തു മഥുരാം ത്യക്ത്വാ പുരീം ദ്വാരവതീമഗാത്
പ്രഭഗ്നാം താം പുരീം കൃഷ്ണഃ ശില്പിഭിഃ സഹ സംഗതൈഃ
കാരയാമാസ ദുർഗാഢ്യാം ഹട്ടശാലാവിമണ്ഡിതാം
ജീർണ്ണോദ്ധാരം പുനഃ കൃത്വാ വാസുദേവഃ പ്രതാപവാൻ
ഉഗ്രസേനം ച രാജാനം ചകാര വശവർത്തിനം" 39

യാദവാൻ സ്ഥാപയാമാസ ദ്വാരവത്യാം യദൂത്തമഃ
വാസുദേവസ്തു തത്രാദ്യ വർത്തതേ ബാന്ധവൈഃ സഹ 40

തസ്യാഗ്രജഃ സുവിഖ്യാതോ ബലദേവോ ഹലായുധഃ
ശേഷാംശോ മുസലീ വീരോ വരോfസ്തു തവ സമ്മതഃ 41

സങ്കർഷണായ ദേഹ്യാശു കന്യാം കമലലോചനാം
രേവതീം ബലഭദ്രായ വിവാഹവിധിനാ തതഃ 42

ദത്വാ പുത്രീം നൃപശ്രേഷ്ഠ ഗച്ഛ ത്വം ബദരികാശ്രമം
തപസ്തപ്തും സുരാരാമം പാവനം കാമദം നൃണാം 43

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി രാജാ സമാദിഷ്ടോ ബ്രഹ്മണാ പത്മയോനിനാ
ജഗാമ തരസാ രാജൻ ദ്വാരകാം കന്യയാന്വിതഃ 44

ദദൗ താം ബലദേവായ കന്യാം വൈ ശുഭലക്ഷണാം
തതസ്തപ്ത്വാ തപസ്തീവ്രം നൃപതിഃ കാലപര്യയേ 45

ജഗാമ ത്രിദശാവാസം ത്യക്ത്വാ ദേഹം സരിസ്തടേ
ഭഗവാൻ മഹദാശ്ചര്യം ഭവതാ സമുദാഹൃതം 46

രാജോവാച

രേവതസ്തു സ്ഥിതസ്തത്ര ബ്രഹ്മലോകേ സുതാർത്ഥതഃ
യുഗാനാം തു ഗതം തത്ര ശതമഷ്ടോത്തരം കില 47

കന്യാ വൃദ്ധാ ന സംജാതാ രാജാ വാfതിതരാം നു കിം
ഏതാവന്തം തഥാ കാലമായുഃ പൂർണ്ണം തയോഃ കഥം 48

ന ജരാ ക്ഷുത്പിപാസാ വാ ന മൃത്യുർന ഭയം പുനഃ
ന തു ഗ്ലാനിഃ പ്രഭവതി ബ്രഹ്മലോകേ സദാനഘ 49

മേരും ഗതസ്യ ശര്യാതേഃ സന്തതീ രാക്ഷസൈർ ഹതാ
ഗതാഃ കുശസ്ഥലീം ത്യക്ത്വാ ഭയഭീതാ ഇതസ്തതഃ 50

മനോശ്ച ക്ഷുവതഃ പുത്ര ഉത്പന്നോ വീര്യവത്തരഃ
ഇക്ഷ്വാകുരിതി വിഖ്യാതഃ സൂര്യവംശകരസ്തു സഃ 51

വംശാർത്ഥം തപ ആതിഷ്ഠദ്ദേവീം ധ്യാത്വാ നിരന്തരം
നാരദസ്യോപദേശേന പ്രാപ്യ ദീക്ഷാമനുത്തമാം 52

തസ്യ പുത്രശതം രാജന്നിക്ഷ്വാകോരിതി വിശ്രുതം
വികുക്ഷിഃ പ്രഥമസ്തേഷാം ബലവീര്യസമന്വിതഃ 53

അയോദ്ധ്യായാം സ്ഥിതോ രാജാ ഇക്ഷ്വാകുരിതി വിശ്രുതഃ
ശകുനിപ്രമുഖാഃ പുത്രാഃ പഞ്ചാശദ്ബലവത്തരാഃ 54

ഉത്തരാപഥദേശസ്യ രക്ഷിതാരഃ കൃതാഃ കില
ദക്ഷിണസ്യാം തഥാ രാജന്നാദിഷ്ടാസ്തേന തേ സുതാഃ 55

ചത്വാരിംശത്തഥാഷ്ടൗ ച രക്ഷണാർത്ഥം മഹാത്മനാ
അന്യൗ ദ്വൗ സംസ്ഥിതൗ പാർശ്വേ സേവാർത്ഥം തസ്യ ഭൂപതേഃ 56

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
അഷ്ടമോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ നവമോ/ദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

കദാചിദഷ്ടകാശ്രാദ്ധേ വികുക്ഷിം പൃഥിവീപതിഃ
ആജ്ഞാപയദസംമൂഢോ മാംസമാനയ സത്വരം 1

മേധ്യം ശ്രാദ്ധാർത്ഥമധുനാ വനേ ഗത്വാ സുതാദരാൽ
ഇത്യുക്തോ/സൗ തഥേത്യാശു ജഗാമ വനമസ്ത്രഭൃത് 2

ഗത്വാ ജഘാന ബാണൈഃ സ വരാഹാൻ സൂകരാൻ മൃഗാൻ
ശശാംശ്ചാപി പരിശ്രാന്തോ ബഭൂവാഥ ബുഭുക്ഷിതഃ 3

വിസ്മൃതാ ചാഷ്ടകാ തസ്യ ശശം ചാദദസൗ വനേ
ശേഷം നിവേദയാമാസ പിത്രേ മാംസമനുത്തമം 4

പ്രോക്ഷണായ സമാനീതം മാംസം ദൃഷ്ട്വാ ഗുരുസ്തദാ
അനർഹമിതി തത് ജ്ഞാത്വാ ചുകോപ മുനിസത്തമഃ 5

ഭുക്തശേഷം തു ന ശ്രാദ്ധേ പ്രോക്ഷണീയമിതി സ്ഥിതിഃ
രാജ്ഞേ നിവേദയാമാസ വസിഷ്ഠഃ പാകദൂഷണം 6

പുത്രസ്യ കർമ്മ തത്ജ്ഞാത്വാ ഭൂപതിർഗുരുണോദിതം
ചുകോപ വിധിലോപാത്തം ദേശാന്നിഃസാരയത്തതഃ 7

ശശാദ ഇതി വിഖ്യാതോ നാമ്നാ ജാതോ നൃപാത്മജഃ
ഗതോ വനേ ശശാദസ്തു പിതൃകോപാദസംഭ്രമഃ 8

വന്യേന വർത്തയൻ കാലം നീതവാൻ ധർമ്മതത്പരഃ
പിതര്യുപരതേ രാജ്യം പ്രാപ്തം തേന മഹാത്മനാ 9

ശശാദസ്ത്വകരോദ്രാജ്യമയോദ്ധ്യായാം പതിഃ സ്വയം
യജ്ഞാനനേകശഃ പൂർണ്ണാംശ്ചകാര സരയൂതടേ 10

ശശാദസ്യാഭവത്പുത്രഃ കകുത്സ്ഥ ഇതി വിശ്രുതഃ
തസ്യൈവ നാമഭേദാദ്വൈ ഇന്ദ്രവാഹഃ പുരംജയഃ 11

ജനമേജയ ഉവാച

നാമഭേദഃ കഥം ജാതോ രാജപുത്രസ്യ ചാനഘ
കാരണം ബ്രൂഹി മേ സർവം കർമ്മണാ യേന ചാഭവത് 12

വ്യാസ ഉവാച

ശശാദേ സ്വർഗ്ഗതേ രാജാ കകുത്സ്ഥ ഇതി ചാഭവത്
രാജ്യം ചകാര ധർമ്മജ്ഞഃ പിതൃപൈതാമഹം ബലാത്
ഏതസ്മിന്നന്തരേ ദേവാ ദൈത്യൈഃ സർവേ പരാജിതാഃ 13

ജഗ്മുസ്ത്രിലോകാധിപതിം വിഷ്ണും ശരണമവ്യയം
താൻ പ്രോവാച മഹാവിഷ്ണുസ്തദാ ദേവാൻ സനാതനഃ 14

വിഷ്ണുരുവാച

പാർഷ്ണിഗ്രാഹം മഹീപാലം പ്രാർത്ഥയന്തു ശശാദജം
സ ഹനിഷ്യതി വൈ ദൈത്യാൻ സംഗ്രാമേ സുരസത്തമാഃ 15

ആഗമിഷ്യതി ധർമ്മാത്മാ സാഹായ്യാർത്ഥം ധനുർധരഃ
പരാശക്തേഃ പ്രസാദേന സാമർത്ഥ്യം തസ്യ ചാതുലം 16

ഹരേഃ സുവചനാദ്ദേവാ യയുഃ സർവേ സവാസവാഃ
അയോദ്ധ്യായാം മഹാരാജ ശശാദതനയം പ്രതി 17

താനാഗതാൻ സുരാൻ രാജാ പൂജയാമാസ ധർമ്മതഃ
പപ്രച്ഛാഗമനേ രാജാ പ്രയോജനമതന്ദ്രിതഃ 18

രാജോവാച

ധന്യോ/ഹം പാവിതശ്ചാസ്മി ജീവിതം സഫലം മമ
യദാഗത്യ ഗൃഹേ ദേവാ ദദുശ്ച ദർശനം മഹത് 19

ബ്രുവന്തു കൃത്യം ദേവേശാ ദുസ്സാദ്ധ്യമപി മാനവൈഃ
കരിഷ്യാമി മഹത്കാര്യം സർവഥാ ഭവതാം മഹത് 20

ദേവാ ഊചുഃ

സാഹായ്യം കുരു രാജേന്ദ്ര സഖാ ഭവ ശചീപതേഃ
സംഗ്രാമേ ജയ ദൈത്യേന്ദ്രാൻ ദുർജയാംസ്ത്രിദശൈരപി 21

പരാശക്തിപ്രസാദേന ദുർലഭം നാസ്തി തേ ക്വചിത്
വിഷ്ണുനാ പ്രേരിതാശ്ചൈവമാഗതാസ്തവ സന്നിധൗ 22

രാജോവാച

പാർഷ്ണിഗ്രാഹോ ഭവാമ്യദ്യ ദേവാനാം സുരസത്തമാഃ
ഇന്ദ്രോ മേ വാഹനം തത്ര ഭവേദ്യദി സുരാധിപഃ 23

സംഗ്രാമം തു കരിഷ്യാമി ദൈത്യൈർ ദേവകൃതേ/ധുനാ
ആരുഹ്യേന്ദ്രം ഗമിഷ്യാമി സത്യമേതദ് ബ്രവീമ്യഹം 24

തദോചുർവാസവം ദേവാഃ കർത്തവ്യം കാര്യമദ്ഭുതം
പത്രം ഭവ നരേന്ദ്രസ്യ ത്യക്ത്വാ ലജ്ജാം ശചീപതേ 25

ലജ്ജമാനസ്തദാ ശക്രഃ പ്രേരിതോ ഹരിണാ ഭൃശം
ബഭൂവ വൃഷഭസ്തൂർണം രുദ്രസ്യേവാപരോ മഹാൻ 26

തമാരുരോഹ രാജാ/സൗ സംഗ്രാമഗമനായ വൈ
സ്ഥിതഃ കകുദി യേനാസ്യ കകുത്സ്ഥസ്തേന ചാഭവത് 27

ഇന്ദ്രോ വാഹഃ കൃതോ യേന തേന നാമ്നേന്ദ്രവാഹകഃ
പുരംജിതം തു ദൈത്യാനാം തേനാഭൂച്ച പുരംജയഃ 28

ജിത്വാ ദൈത്യാൻ മഹാബാഹുർധനം തേഷാം പ്രദത്തവാൻ
പപ്രച്ഛ ചൈവം രാജർഷേരിതി സഖ്യം ബഭൂവ ഹ 29

കകുസ്ഥശ്ചാതിവിഖ്യാതോ നൃപതിസ്തസ്യവംശജാഃ
കാകുൽസ്ഥാ ഭുവി രാജാനോ ബഭൂവുർബഹുവിശ്രുതാഃ 30

കകുത്സ്ഥസ്യാഭവത്പുത്രോ ധർമ്മപത്ന്യാം മഹാബലഃ
അനേന വിശ്രുതസ്തസ്യ പൃഥുഃ പുത്രശ്ച വീര്യവാൻ 31

വിഷ്ണോരംശഃ സ്മൃതഃ സാക്ഷാത് പരാശക്തിപദാർച്ചകഃ
വിശ്വരന്ധസ്തു വിജ്ഞേയഃ പൃഥോഃ പുത്രോ നരാധിപഃ 32

ചന്ദ്രസ്തസ്യ സുതഃ ശ്രീമാൻ രാജാ വംശകരഃ സ്മൃതഃ
തത്സുതോ യുവനാശ്വസ്തു തേജസ്വീ ബലവത്തരഃ 33

ശാവന്തോ യുവനാശ്വസ്യ ജജ്ഞേ പരമധാർമ്മികഃ
ശാവന്തീ നിർമ്മിതാ തേന പുരീ ശക്രപുരീസമാ 34

ബൃഹദശ്വസ്തു പുത്രോഭൂച്ഛാവന്തസ്യ മഹാത്മനഃ
കുവലയാശ്വഃ സുതസ്തസ്യ ബഭൂവ പൃഥിവീപതിഃ 35

ധുന്ധുനാമാ ഹതോ ദൈത്യസ്തേനാസൗ പൃഥിവീതലേ
ധുന്ധുമാരേതി വിഖ്യാതം നാമ പ്രാപാതിവിശ്രുതം 36

പുത്രസ്തസ്യ ദൃഢാശ്വസ്തു പാലയാമാസ മേദിനീം
ദൃഢാശ്വസ്യ സുതഃ ശ്രീമാൻ ഹര്യശ്വ ഇതി കീർത്തിതഃ 37

നികുംഭസ്തത്സുതഃ പ്രോക്തോ ബഭൂവ പൃഥിവീപതിഃ
ബർഹണാശ്വോ നികുംഭസ്യ കൃശാശ്വസ്തസ്യ വൈ സുതഃ 38

പ്രസേനജിത്കൃശാശ്വസ്യ ബലവാൻസത്യവിക്രമഃ
തസ്യ പുത്രോ മഹാഭാഗോ യൗവനാശ്വേതി വിശ്രുതഃ 39

യൗവനാശ്വസുതഃ ശ്രീമാൻ മാന്ധാതേതി മഹീപതിഃ
അഷ്ടോത്തരസഹസ്രം തു പ്രാസാദാ യേന നിർമ്മിതാഃ 40

ഭഗവത്യാസ്തു തുഷ്ട്യർത്ഥം മഹാതീർത്ഥേഷു മാനദ
മാതൃഗർഭേ ന ജാതോ/സാവുത്പന്നോ ജനകോദരേ. 41

നിഃസാരിതസ്തതഃ പുത്രഃ കുക്ഷിം ഭിത്വാ പിതുഃ പുനഃ 42

രാജോവാച

ന ശ്രുതം ന ദൃഷ്ടം വാ ഭവതാ തദുദാഹൃതം

അസംഭാവ്യം മാഹാഭാഗ തസ്യ ജന്മ യഥോദിതം
വിസ്തരേണ വദസ്വാദ്യ മാന്ധാതുർജന്മകാരണം 43

രാജോദരേ യഥോത്പന്നഃ പുത്രഃ സർവാംഗസുന്ദരഃ

വ്യാസഉവാച

യൗവനാശ്വോനപത്യോ/ഭൂദ്രാജാ പരമധാർമ്മികഃ 44

ഭാര്യാണാം ച ശതം തസ്യ ബഭൂവ നൃപേതർനൃപ
രാജാ ചിന്താപരഃ പ്രായശ്ചിന്തയാമാസ നിത്യശഃ 45

അപത്യാർത്ഥം യൗവനാശ്വോ ദുഃഖിതസ്തു വനം ഗതഃ
ഋഷീണാമാശ്രമേ പുണ്യേ നിർവിണ്ണഃ സ ച പാർത്ഥിവഃ 46

മുമോച ദുഃഖിതഃ ശ്വാസാംസ്താപസാനാം ച പശ്യതാം
ദൃഷ്ട്വാ തു ദുഃഖിതം വിപ്രാ ബഭൂവുശ്ച കൃപാലവഃ 47

തമൂചുർബ്രാഹ്മണാ രാജൻ കസ്മാച്ഛോചസി പാർത്ഥിവ
കിം തേ ദുഃഖം മഹാരാജ ബ്രൂഹി സത്യം മനോഗതം 48

പ്രതീകാരം കരിഷ്യാമോ ദുഃഖസ്യ തവ സർവഥാ
രാജ്യം ധനം സദശ്വാശ്ച വർത്തന്തേ മുനയോ മമ 49

യൗവനാശ്വ ഉവാച

ഭാര്യാണ്യാം ച ശതം ശുദ്ധം വർത്തതേ വിശദപ്രഭം
നാരാതിസ്ത്രിഷുലോകേഷു കോ/പ്യസ്തി ബലവാൻ മമ 50

ആജ്ഞാകരാസ്തു സാമന്താ വർത്തന്തേ മന്ത്രിണസ്തഥാ
ഏകം സന്താനജം ദുഃഖം നാന്യത് പശ്യാമി താപസാഃ 51

അപുത്രസ്യ ഗതിർനാസ്തി സ്വർഗോ നൈവ ച നൈവ ച
തസ്മാത്ശോചാമി വിപ്രേന്ദ്രാഃ സന്താനാർത്ഥം ഭൃശം തതഃ 52

വേദശാസ്ത്രാർത്ഥതത്ത്വജ്ഞാസ്താപസാശ്ച കൃതശ്രമാഃ
ഇഷ്ടിം സന്താനകാമസ്യ യുക്താം ജ്ഞാത്വാ ദിശന്തു മേ 53

കുർവന്തു മമ കാര്യം വൈ കൃപാ ചേദസ്തി താപസാഃ

വ്യാസഉവാച

തച്ഛ്രുത്വാ വചനം രാജ്ഞഃ കൃപയാ പൂർണ്ണമാനസാഃ 54

കാരയാമാസുരവ്യഗ്രാസ്തസ്യേഷ്ടിമിന്ദ്രദേവതാം
കലശസ്ഥാപിതസ്ത്ര ജലപൂർണ്ണസ്തു ബാഡവൈഃ 55

മന്ത്രിതോ വേദമന്ത്രൈശ്ച പുത്രാർത്ഥം തസ്യ ഭൂപതേഃ
രാജാ തദ്യജ്ഞസദനം പ്രവിഷ്ട സ്തൃഷിതോ നിശി 56

വിപ്രാൻ ദൃഷ്ട്വാ ശയാനാൻ സ പപൗ മന്ത്രജലം സ്വയം
ഭാര്യാർത്ഥം സംസ്കൃതം വിപ്രൈർമന്ത്രിതം വിധിനോദ്ധൃതം 57

പീതം രാജ്ഞാ തൃഷാർത്തേന തദജ്ഞാനാന്നൃപോത്തമ
വ്യുദകം കലശം ദൃഷ്ട്വാ തദാ വിപ്രാ വിശങ്കിതാഃ 58

പപ്രച്ഛുസ്തേ നൃപം കേന പീതം ജലമിതി ദ്വിജാഃ
രാജ്ഞാ, പീതം വിദിത്വാ തേ ജ്ഞാത്വാ ദൈവബലം മഹത് 59

ഇഷ്ടിം സമാപയാമാസുർഗതാസ്തേ മുനയോ ഗൃഹാൻ
ഗർഭം ദധാര നൃപതിസ്തതോ മന്ത്രബലാദഥ 60

തതഃ കാലേ സ ഉത്പന്നഃ കുക്ഷിം ഭിത്വാസ്യ ദക്ഷിണാം
പുത്രം നിഷ്കാസയാമാസുർമന്ത്രിണസ്തസ്യ ഭൂപതേഃ 61

ദേവാനാം കൃപയാ തത്ര ന മമാര മഹീപതിഃ
കം ധാസ്യതി കുമാരോfയം മന്ത്രിണശ്ചുക്രുശുർഭൃശം 62

തദേന്ദ്രോ ദേശിനീം പ്രാദാന്മാം ധാതേത്യവദദ്വചഃ
സോfഭവദ്ബലവാൻ രാജാ മാന്ധാതാ പൃഥിവീപതിഃ
തദുത്പത്തിസ്തു ഭൂപാല കഥിതാ തവ വിസ്തരാത് 63

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
നവമോfദ്ധ്യായഃ

അഥ ദശമോfദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

ബഭൂവ ചക്രവർത്തീ സ നൃപതിഃ സത്യസംഗരഃ
മാന്ധാതാ പൃഥിവീം സർവാമജയൻ നൃപതീശ്വരഃ 1

ദസ്യവോfസ്യ ഭയത്രസ്താ യയുർഗിരിഗുഹാസു ച
ഇന്ദ്രേണാസ്യ കൃതം നാമ ത്രസദ്ദസ്യുരിതി സ്ഫുടം 2

തസ്യ ബിന്ദുമതീ ഭാര്യാ ശശബിന്ദോഃ സുതാfഭവത്
പതിവ്രതാ സുരൂപാ ച സർവലക്ഷണസംയുതാ 3

തസ്യാമുത്പാദയാമാസ മാന്ധാതാ ദ്വൗ സുതൗ നൃപ
പുരുകുത്സം സുവിഖ്യാതം മുചുകുന്ദം തഥാപരം. 4

പുരുകുത്സാത്തതോfരണ്യഃ പുത്രഃ പരമധാർമികഃ
പിതൃഭക്തിരതശ്ചാഭൂദ്ബൃഹദശ്വസ്തദാത്മജഃ 5

ഹര്യശ്വസ്തസ്യ പുത്രോfഭൂദ്ധാർമ്മികഃ പരമാർത്ഥവിത്
തസ്യാത്മജസ്ത്രിധന്വാfഭൂദരുണസ്തസ്യ ചാത്മജഃ 6

അരുണസ്യ സുതഃ ശ്രീമാൻ സത്യവ്രത ഇതി ശ്രുതഃ
സോfഭൂദിച്ഛാചരഃ കാമീ മന്ദാത്മാ ഹ്യതിലോലുപഃ 7

സ പാപാത്മാ വിപ്രഭാര്യാം ഹൃതവാൻ കാമമോഹിതഃ
വിവാഹേ തസ്യ വിഘ്നം സ ചകാര നൃപതേഃ സുതഃ 8

മിളിതാ ബ്രാഹ്മണാസ്തത്ര രാജാനമരുണം നൃപ
ഊചുർഭൃശം സുദുഃഖാർത്താ ഹാ! ഹതാസ്മേതി ചാസകൃത് 9

പപ്രച്ഛ രാജാ താൻ വിപ്രാൻ ദുഃഖിതാൻ പുരവാസിനഃ
കിം കൃതം മമ പുത്രേണ ഭവതാമശുഭം ദ്വിജാഃ 10

തന്നിശമ്യ ദ്വിജാ വാക്യം രാജ്ഞോ വിനയപൂർവകം
തദോചുസ്ത്വരുണം വിപ്രാഃ കൃതാശീർവചനാ ഭൃശം 11

ബ്രാഹ്മണാ ഊചുഃ

രാജംസ്തവ സുതേനാദ്യ വിവാഹേ പ്രഹൃതാ കില
വിവാഹിതാ വിപ്രകന്യാ ബലേന ബലിനാംവര. 12

വ്യാസ ഉവാച

ശ്രുത്വാ തേഷാം വചസ്തത്ഥ്യം രാജാ പരമധാർമ്മികഃ
പുത്രമാഹ വൃഥാ നാമ കൃതം തേ ദുഷ്ടകർമ്മണാ 13

ഗച്ഛ ദൂരം സുമന്ദാത്മൻ ദുരാചാര ഗൃഹാന്മമ
ന സ്ഥാതവ്യം ത്വയാ പാപ വിഷയേ മമ സർവഥാ 14

കുപിതം പിതരം പ്രാഹ ക്വ ഗച്ഛാമീതി വൈ മുഹുഃ
അരുണസ്തമഥോവാച ശ്വപാകൈഃ സഹ വർത്തയ 15

ശ്വപചസ്യ കൃതം കർമ്മ ദ്വിജദാരാപഹാരണം
തസ്മാത്തൈഃ സഹ സംസർഗം കൃത്വാ തിഷ്ഠ യഥാസുഖം 16

നാഹം പുത്രേണ പുത്രാർത്ഥീ ത്വയാ ച കുലപാംസന
യഥേഷ്ടം വ്രജ ദുഷ്ടാത്മൻ കീർത്തിനാശഃ കൃതസ്ത്വയാ 17

സ നിശമ്യ പിതുർവാക്യം കുപിതസ്യ മഹാത്മനഃ
നിശ്ചക്രാമ പുരാത്തസ്മാത്തരസാ ശ്വപചാൻ യയൗ 18

സത്യവ്രതസ്തദാ തത്ര ശ്വപാകൈഃ സഹ വർത്തതേ
ധനുർബാണധരഃ ശ്രീമാൻ കവചീ കരുണാലയഃ 19

യദാ നിഷ്കാസിതഃ പിത്രാ കുപിതേന മഹാത്മനാ
ഗുരുണാഥ വസിഷ്ഠേന പ്രേരിതോ/സൗ മഹീപതിഃ 20

തസ്മാത് സത്യവ്രതസ്തസ്മിൻ ബഭൂവ ക്രോധസംയുതഃ
വസിഷ്ഠേ ധർമ്മശാസ്ത്രജ്ഞേ നിവാരണപരാങ്മുഖേ 21

കേനചിത്കാരണേനാഥ പിതാ തസ്യ മഹീപതിഃ
പുത്രാർത്ഥേ/സൗ തപസ്തപ്തും പുരം ത്യക്ത്വാ വനം ഗതഃ 22

ന വവർഷ തദാ തസ്മിൻ വിഷയേ പാകശാസനഃ
സമാ ദ്വാദശ രാജേന്ദ്ര തേനാ/ധർമ്മേണ സർവഥാ 23

വിശ്വാമിത്രസ്തദാ ദാരാംസ്തസ്മിംസ്തു വിഷയേ നൃപ
സംന്യസ്യ കൗശികീ തീരേ ചചാര വിപുലം തപഃ 24

കാതരാ തത്ര സംജാതാ ഭാര്യാ വൈ കൗശികസ്യ ഹ
കുടുംബഭരണാർത്ഥായ ദുഃഖിതാ വരവർണ്ണിനീ. 25

ബാലകാൻ ക്ഷുധയാക്രാന്താൻ രുദതഃ പശ്യതീ ഭൃശം
യാചമാനാംശ്ച നീവാരാൻ കഷ്ടമാപ പതിവ്രതാ 26

ചിന്തയാമാസ ദുഃഖാർത്താ തോകാൻ വീക്ഷ്യ ക്ഷുധാതുരാൻ
നൃപോ നാസ്തി പുരേ ഹ്യദ്യ കം യാചേ വാ കരോമി കിം 27

ന മേ ത്രാതാസ്തി പുത്രാണാം പതിർമേ നാസ്തി സന്നിധൗ
രുദന്തി ബാലകാഃ കാമം ധിങ്മേ ജീവനമദ്യ വൈ 28

ധനഹീനാം ച മാം ത്യക്ത്വാ തപസ്തപ്തും ഗതഃപതിഃ
ന ജാനാതി സമർത്ഥോ*f*പി ദുഃഖിതാം ധനവർജിതാം

ബാലാനാം ഭരണം കേന കരോമി പതിനാ വിനാ
മരിഷ്യന്തി സുതാഃ സർവേ ക്ഷുധയാ പീഡിതാ ഭൃശം 30

ഏകം സുതം തു വിക്രീയ ദ്രവ്യേണ കിയതാ പുനഃ
പാലയാമി സുതാനന്യാനേഷ മേ വിഹിതോ വിധിഃ 31

സർവേഷാം മാരണം നാദ്ധാ യുക്തം മമ വിപര്യയേ
കാലസ്യ കലനായാഹം വിക്രീണാമി തഥാത്മജം 32

ഹൃദയം കഠിനം കൃത്വാ സഞ്ചിന്ത്യ മനസാ സതീ
സാ ദർഭരജ്വാ ബദ്ധ്വാഥ ഗളേ പുത്രം വിനിർഗതാ 33

മുനിപത്നീ ഗളേ ബദ്ധ്വാ മധ്യമം പുത്രമൗരസം
ശേഷസ്യ ഭരണാർത്ഥായ ഗൃഹീത്വാ ചലിതാ ഗൃഹാത് 34

ദൃഷ്ടാ സത്യവ്രതേനാർത്താ താപസീ ശോകസംയുതാ
പപ്രച്ഛ നൃപതിസ്താം തു കിം ചികീർഷസി ശോഭനേ 35

രുദന്തം ബാലകം കണ്ഠേ ബദ്ധ്വാ നയസി ക്വാധുനാ
കിമർത്ഥം ചാരുസർവാംഗി സത്യം ബ്രൂഹി മമാഗ്രതഃ 36

ഋഷിപത്ന്യുവാച

വിശ്വാമിത്രസ്യ ഭാര്യാഹം പുത്രോ*f*യം മേ നൃപാത്മജ
വിക്രേതുമൗരസം കാമം ഗമിഷ്യേ വിഷമേ സുതം 37

അന്നം നാസ്തി പതിർമുക്ത്വാ ഗതസ്തപ്തും നൃപ ക്വചിത്
വിക്രീണാമി ക്ഷുധാർത്തൈനം ശേഷസ്യ ഭരണായ വൈ 38

രാജോവാച

പതിവ്രതേ രക്ഷ പുത്രം ദാസ്യാമി ഭരണം തവ
താവദേവ പതിസ്തേഽത്ര വനാച്ചൈവാഗമിഷ്യതി 39

വൃക്ഷേ തവാശ്രമാഭ്യാശേ ഭക്ഷ്യം കിഞ്ചിന്നിരന്തരം
ബന്ധയിത്വാ ഗമിഷ്യാമി സത്യമേതദ്ബ്രവീമ്യഹം 40

ഇത്യുക്താ സാ തദാ തേന രാജ്ഞാ കൗശികകാമിനീ
വിബന്ധം തനയം കൃത്വാ ജഗാമാശ്രമമണ്ഡലം 41

സോഽഭവദ്ഗാലവോ നാമ ഗളബന്ധാന്മഹാതപാഃ
സാ തു സ്വസ്യാശ്രമേ ഗത്വാ മുമോദ ബാലകൈർ വൃതാ 42

സത്യവ്രതസ്തു ഭക്ത്യാ ച കൃപയാ ച പരിപ്ലുതഃ
വിശ്വാമിത്രസ്യ ച മുനേഃ കളത്രം തദ്ബഭാര ഹ 43

വനേ സ്ഥിതാൻ മൃഗാൻ ഹത്വാ വരാഹാൻ മഹിഷാംസ്തഥാ
വിശ്വാമിത്രവനാഭ്യാശേ മാംസം വൃക്ഷേ ബബന്ധ ഹ 44

ഋഷിപത്നീ ഗൃഹീത്വാ തന്മാംസം പുത്രാനദാത്തതഃ
നിർവൃതിം പരമാം പ്രാപ പ്രാപ്യ ഭക്ഷ്യമനുത്തമം 45

അയോദ്ധ്യാം ചൈവ രാജ്യം ച തഥൈവാന്തഃ പുരം മുനിഃ
ഗതേ തപ്തും നൃപേ തസ്മിൻ വസിഷ്ഠഃ പര്യരക്ഷത 46

സത്യവ്രതോഽപി ധർമ്മാത്മാ ഹ്യതിഷ്ഠന്നഗരാദ്ബഹിഃ
പിതുരാജ്ഞാം സമാസ്ഥായ പശുഘ്നവ്രതവാൻ വനേ 47

സത്യവ്രതോ ഹ്യകസ്മാച്ച കസ്യചിത്കാരണാന്നൃപഃ
വസിഷ്ഠേ ചാധികം മന്യും ധാരയാമാസ നിത്യദാ 48

ത്യജ്യമാനം വനേ പിത്രാ ധർമ്മിഷ്ഠം ച പ്രിയം സുതം
ന വാരയാമാസ മുനിർവസിഷ്ഠഃ കാരണേന ഹ 49

പാണിഗ്രഹണമന്ത്രാണാം നിഷ്ഠാ സ്യാത് സപ്തമേ പദേ
ജാനന്നപി സ ധർമ്മാത്മാ വിപ്രദാരപരിഗ്രഹേ 50

കസ്മിംശ്ചിദ്ദിവസേഽരണ്യേ മൃഗാഭാവേ മഹീപതിഃ
വസിഷ്ഠസ്യ ച ഗാം ദോഗ്ധ്രീമപശ്യദ്വനമദ്ധ്യഗാം 51

താം ജഘാന ക്ഷുധാർത്തസ്തു ക്രോധാന്മോഹാച്ച ദസ്യുവത്
വൃക്ഷേ ബബന്ധ തന്മാംസം നീത്വാ സ്വയമഭക്ഷയത് 52

ഋഷിപത്നീ സുതാൻസർവാൻ ഭോജയാമാസ തത്തദാ
ശങ്കമാനാ മൃഗസ്യേതി ന ഗോരിതി ച സുവ്രത 53

വസിഷ്ഠസ്തു ഹൃതാം ദോഗ്ധ്രീം ജ്ഞാത്വാ ക്രുദ്ധസ്തമബ്രവീത്
ദുരാത്മാൻ കിം കൃതം പാപം ധേനുഘാതാത്പിശാചവത് 54

ഏവം തേ ശങ്കവഃ ക്രൂരാഃ പതന്തു ത്വരിതാസ്ത്രയഃ
ഗോവധാദ്ദാരഹരണാത്പിതുഃ ക്രോധാത്തഥാ ഭൃശം 55

ത്രിശങ്കുരിതി നാമ്നാ വൈ ഭുവി ഖ്യാതോ ഭവിഷ്യതി
പിശാചരൂപമാത്മാനം ദർശയൻ സർവദേഹിനാം 56

വ്യാസ ഉവാച

ഏവം ശപ്തോ വസിഷ്ഠേന തദാ സത്യവ്രതോ നൃപഃ
ചചാര ച തപസ്തീവ്രം തസ്മിന്നേവാശ്രമേ സ്ഥിതഃ 57

കസ്മാച്ചിത് മുനിപുത്രാത്തു പ്രാപ്യ മന്ത്രമനുത്തമം
ധ്യായൻ ഭഗവതീം ദേവീം പ്രകൃതിം പരമാം ശിവാം 58

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ദശമോƒദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകാദശോƒദ്ധ്യായഃ

ജനമേജയ ഉവാച

വസിഷ്ഠേന ച ശപ്തോƒസൗ ത്രിശങ്കുർനൃപതേഃ സുതഃ
കഥം ശാപാദ്വിനിർമുക്തസ്തന്മേ ബ്രൂഹി മഹാമതേ 1

വ്യാസ ഉവാച

സത്യവ്രതസ്തഥാ ശപ്തഃ പിശാചത്വമവാപ്തവാൻ
തസ്മിന്നേവാശ്രമേ തസ്ഥൗ ദേവീഭക്തിപരായണഃ 2

കദാചിന്നൃപതിസ്തത്ര ജപ്ത്വാ മന്ത്രം നവാക്ഷരം
ഹോമാർത്ഥം ബ്രാഹ്മണാൻ ഗത്വാ പ്രണമ്യോവാച ഭക്തിതഃ 3

ഭൂമിദേവാഃ ശൃണുദ്ധ്വം വൈ വചനം പ്രണതസ്യ മേ
ഋത്വിജോ മമ സർവേƒത്ര ഭവന്തഃ പ്രഭവന്തു ഹ 4

ജപസ്യ ച ദശാംശേന ഹോമഃ കാര്യോ വിധാനതഃ
ഭവദ്ഭിഃ കാര്യസിദ്ധ്യർത്ഥം വേദവിദ്ഭിഃ കൃപാപരൈഃ 5

സത്യവ്രതോഽഹം നൃപതേഃ പുത്രോ ബ്രഹ്മവിദാംവരാഃ
കാര്യം മമ വിധാതവ്യം സർവഥാ സുഖഹേതവേ 6

തച്ഛ്രുത്വാ ബ്രാഹ്മണാസ്തത്ര തമൂചുർനൃപതേഃസുതം
ശപ്തസ്ത്വം ഗുരുണാ പ്രാപ്തം പിശാചത്വം ത്വയാധുനാ 7

ന യാഗാർഹോഽസി തസ്മാത്ത്വം വേദേഷ്വനധികാരതഃ
പിശാചത്വമനുപ്രാപ്തം സർവ്വലോകേഷു ഗർഹിതം 8

വ്യാസഉവാച

തന്നിശമ്യ വചസ്തേഷാം രാജാ ദുഃഖമവാപ ഹ
ധിഗ്ജീവിതമിദം മേഽദ്യ കിം കരോമി വനേ സ്ഥിതഃ 9

പിത്രാ ചാഹം പരിത്യക്തഃ ശപ്തശ്ച ഗുരുണാ ഭൃശം
രാജ്യാദ്ഭ്രഷ്ടഃ പിശാചത്വമനുപ്രാപ്തഃ കരോമി കിം 10

തദാ പൃഥുതരാം കൃത്വാ ചിതാം കാഷ്ഠൈർനൃപാത്മജഃ
സസ്മാര ചണ്ഡികാം ദേവീം പ്രവേശമനുചിന്തയൻ 11

സ്മൃത്വാ ദേവീം മഹാമായാം ചിതാം പ്രജ്വലിതാം പുരഃ
കൃത്വാ സ്നാത്വാ പ്രവേശാർത്ഥം സ്ഥിതഃ പ്രാഞ്ജലിരഗ്രതഃ 12

ജ്ഞാത്വാ ഭഗവതീ തം തു മർത്തുകാമം മഹീപതിം
ആജഗാമ തദാകാശം പ്രത്യക്ഷം തസ്യ ചാഗ്രതഃ 13

ദത്വാഥ ദർശനം ദേവീ തമുവാച നൃപാത്മജം
സിംഹാരൂഢാ മഹാരാജ മേഘഗംഭീരയാ ഗിരാ 14

ദേവ്യുവാച

കിം തേ വ്യവസിതം സാധോ ഹതാശോ മാ തനും ത്യജഃ
സ്ഥിരോ ഭവ മഹാഭാഗ പിതാ തേ ജരസാന്വിതഃ 15

രാജ്യം ദത്വാ വനേ തുഭ്യം ഗന്താസ്തി തപസേ കില
വിഷാദം ത്യജ ഹേ വീര പരശ്വോഽഹനി ഭൂപതേ 16

നേതും ത്വാമാഗമിഷ്യന്തി സചിവാശ്ച പിതുസ്തവ
മത്പ്രസാദാത് പിതാ ച ത്വാമഭിഷിച്യ നൃപാസനേ 17

ജിത്വാ കാമം ബ്രഹ്മലോകം ഗമിഷ്യത്യേഷ നിശ്ചയഃ 18

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യുക്ത്വാ തം തദാ ദേവീ തത്രൈവാന്തരധീയത

രാജപുത്രോ വിരമിതോ മരണാത് പാവകാത്തതഃ
അയോദ്ധ്യായാം തദാഗത്യ നാരദേന മഹാത്മനാ 19

വൃത്താന്തഃകഥിതഃസർവ്വോ രാജ്ഞേ ത്വരമാദിതഃ
ശ്രുത്വാ രാജാഥ പുത്രസ്യ തം തഥാ മരണോദ്യമം 20

ഖേദമാധായ മനസി ശുശോച ബഹുധാ നൃപഃ
സചിവാനാഹ ധർമ്മാത്മാ പുത്രശോകപരിപ്ലുതഃ 21

ജ്ഞാതം ഭവദ്ഭിരത്യുഗ്രം പുത്രസ്യ മമ ചേഷ്ടിതം
ത്യക്തോ മയാ വനേ ധീമാൻപുത്രഃസത്യവ്രതോ മമ 22

ആജ്ഞയാസൗ ഗതഃസദ്യോ രാജ്യാർഹഃ പരമാർത്ഥവിത്
സ്ഥിതസ്തത്രൈവ വിജ്ഞാനേ ധനഹീനഃ ക്ഷമാന്വിതഃ 23

വസിഷ്ഠേന തഥാ ശപ്തഃ പിശാചസദൃശഃ കൃതഃ
സോ/ദ്യ ദുഃഖേന സന്തപ്തഃ പ്രവേഷ്ടും ച ഹുതാശനം 24

ഉദ്യതഃ ശ്രീമഹാദേവ്യാ നിഷിദ്ധഃ സംസ്ഥിതഃ പുനഃ
തസ്മാദ്ഗച്ഛന്തു തം ശീഘ്രം ജ്യേഷ്ഠപുത്രം മഹാബലം 25

ആശ്വാസ്യ വചനൈരത്ര തരസൈവാനയന്ത്വിഹ
അഭിഷിച്യ സുതം രാജ്യേ ഔരസം പാലനക്ഷമം 26

വനം യാസ്യാമി ശാന്തോ/ഹം തപസേ കൃതനിശ്ചയഃ
ഇത്യുക്ത്വാ മന്ത്രിണഃ സർവ്വാൻ പ്രേഷയാമാസ പാർത്ഥിവഃ 27

തസ്യൈവാ/നയനാർത്ഥം ഹി പ്രീതിപ്രവണമാനസഃ
തേ ഗത്വാ തം സമാശ്വാസ്യ മന്ത്രിണഃ പാർത്ഥിവാത്മജം 28

അയോദ്ധ്യായാം മഹാത്മാനം മാനപൂർവ്വം സമാനയൻ
ദൃഷ്ട്വാ സത്യവ്രതം രാജാ ദുർബലം മലിനാംബരം 29

ജടാജൂടധരം ക്രൂരം ചിന്താതുരമചിന്തയത്
കിം കൃതം നിഷ്ഠുരം കർമ്മ മയാ പുത്രോ വിവാസിതഃ 30

രാജ്യാർഹശ്ചാതി മേധാവീ ജാനതാ ധർമ്മനിശ്ചയം
ഇതി സഞ്ചിന്ത്യ മനസാ തമാലിംഗ്യ മഹീപതിഃ 31

ആസനേ സ്വസമീപസ്ഥേ സമാശ്വാസ്യോപവേശയത്
ഉപവിഷ്ടം സുതം രാജാ പ്രേമപൂർവ്വമുവാച ഹ 32

പ്രേമഗദ്ഗദയാ വാചാ നീതിശാസ്ത്രവിശാരദഃ 33

രാജോവാച

പുത്ര ധർമ്മേ മതിഃ കാര്യാ മാനനീയാ മുഖോദ്ഭവാഃ
ന്യായാഗതം ധനം ഗ്രാഹ്യം രക്ഷണീയാഃ സദാ പ്രജാഃ
നാ്ƒസത്യം ക്വാപി വക്തവ്യം നാ്ƒമാർഗേ ഗമനം ക്വചിത് 34

ശിഷ്ടപ്രോക്തം പ്രകർത്തവ്യം പൂജനീയാസ്തപസ്വിനഃ
ഹന്തവ്യാ ദസ്യവഃ ക്രൂരാഃ ഇന്ദ്രിയാണാം തഥാ ജയഃ 35

കർത്തവ്യം കാര്യസിദ്ധ്യർത്ഥം രാജ്ഞാ പുത്ര സദൈവ ഹി
മന്ത്രസ്തു സർവഥാ ഗോപ്യഃ കർത്തവ്യഃ സചിവൈഃ സഹ 36

നോപേക്ഷ്യോ്ƒല്പോ്ƒപി കൃതിനാ രിപുഃ സർവാത്മനാ സുത
ന വിശ്വസേത് പരാസക്തം സചിവം ച തഥാനതം 37

ചാരാഃ സർവത്ര യോക്തവ്യാഃ ശത്രുമിത്രേഷു സർവഥാ
ധർമ്മേ മതിഃ സദാ കാര്യാ ദാനം ദദ്യാച്ച നിത്യശഃ 38

ശുഷ്കവാദോ ന കർത്തവ്യോ ദുഷ്ടസംഗം ച വർജയേത്
യഷ്ടവ്യാ വിവിധാ യജ്ഞാഃ പൂജനീയാ മഹർഷയഃ 39

ന വിശ്വസേത്സ്ത്രിയം ക്വാപി സ്ത്രൈണദ്യൂതരതം നരം
അത്യാദരോ ന കർത്തവ്യോ മൃഗയായാം കദാചന 40

ദ്യൂതേ മദ്യേ തഥാ ഗേയേ നൂനം വാരവധൂഷു ച
സ്വയം തദ്വിമുഖോ ഭൂയാത് പ്രജാസ്തേഭ്യശ്ച രക്ഷയേത് 41

ബ്രാഹ്മേ മുഹൂർത്തേ കർത്തവ്യമുത്ഥാനം സർവഥാ സദാ
സ്നാനാദികം സർവവിധിം വിധായ വിധിവത്തദാ 42

പരാശക്തേഃ പരാം പൂജാം ഭക്ത്യാകുര്യാത്സുദീക്ഷിതഃ
പുത്രൈതജ്ജന്മസാഫല്യം പരാശക്തേഃ പദാർച്ചനം 43

സകൃത് കൃത്വാ മഹാപൂജാം ദേവീപാദജലം പിബൻ
ന ജാതു ജനനീഗർഭേ ഗച്ഛേദിതി വിനിശ്ചയഃ 44

സർവം ദൃശ്യം മഹാദേവീ ദ്രഷ്ടാ സാക്ഷീ ച സൈവ ഹി
ഇതി തദ്ഭാവഭരിതസ്തിഷ്ഠേന്നിർഭയചേതസാ 45

കൃത്വാ നിത്യവിധിം സമ്യഗ്ഗന്തവ്യം സദസി ദ്വിജാൻ
സമാഹൂയ ച പ്രഷ്ടവ്യോ ധർമ്മശാസ്ത്രവിനിർണ്ണയഃ 46

സമ്പൂജ്യ ബ്രാഹ്മണാൻ പൂജ്യാൻ വേദവേദാംഗപാരഗാൻ
ഗോഭൂഹിരണ്യാദികം ച ദേയം പാത്രേഷു സർവദാ 47

അവിദ്വാൻ ബ്രാഹ്മണഃ കോ/പി നൈവ പൂജ്യഃ കദാചന
ആഹാരാദധികം നൈവ ദേയം മൂർഖായ കർഹിചിത് 48

ന വാ ലോഭാത്ത്വയാ പുത്ര കർത്തവ്യം ധർമ്മലംഘനം
അതഃ പരം ന കർത്തവ്യം ക്വചിദ്വിപ്രാവമാനനം 49

ബ്രാഹ്മണാ ഭൂമിദേവാശ്ച മാനനീയാ പ്രയത്നതഃ
കാരണം ക്ഷത്രിയാണാം ച ദ്വിജാ ഏവ ന സംശയഃ 50

അദ്ഭ്യോ/ഗ്നിർബ്രഹ്മണഃ ക്ഷത്രമശ്മനോ ലോഹമുത്ഥിതം
തേഷാം സർവത്രഗം തേജഃ സ്വാസു യോനിഷു ശാമ്യതി 51

തസ്മാദ്രാജ്ഞാ വിശേഷേണ മാനനീയാ മുഖോദ്ഭവാഃ
ദാനേന വിനയേനൈവ സർവഥാ ഭൂതിമിച്ഛതാ 52

ദണ്ഡനീതിഃ സദാ കാര്യാ ധർമ്മശാസ്ത്രാനുസാരതഃ
കോശസ്യ സംഗ്രഹഃ കാര്യോ നൂനം ന്യായാഗതസ്യ ഹ 53

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ഏകാദശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വാദശോ/ദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

ഏവം പ്രബോധിതഃ പിത്രാ ത്രിശങ്കുഃ പ്രണതോ നൃപഃ
തഥേതി പിതരം പ്രാഹ പ്രേമഗദ്ഗദയാ ഗിരാ 1

വിപ്രാനാഹൂയ മന്ത്രജ്ഞാൻ വേദശാസ്ത്രവിശാരദാൻ
അഭിഷേകായ സംഭാരാൻ കാരയാമാസ സത്വരം 2

സലിലം സർവതീർത്ഥാനാം സമാനായ്യ വിശാംപതിഃ
പ്രകൃതീശ്ച സമാഹൂയ സാമന്താൻ ഭൂപതീംസ്തഥാ 3

പുണ്യേ/ഹ്നി വിധിവത്തസ്മൈ ദദാവാസനമുത്തമം
അഭിഷിച്യ സുതം രാജ്യേ ത്രിശങ്കും വിധിവത് പിതാ 4

തൃതീയമാശ്രമം പുണ്യം ജഗ്രാഹ ഭാര്യയാ യുതഃ
വനേ ത്രിപഥഗാകൂലേ ചചാര ദുശ്ചരം തപഃ 5

കാലേ പ്രാപ്തേ യയൗ സ്വർഗ്ഗം പൂജിതസ്ത്രിദശൈരപി 6
ഇന്ദ്രാസനസമീപസ്ഥോ രരാജ രവിവത് സദാ

രാജോവാച

പൂർവം ഭഗവതാ പ്രോക്തം കഥായോഗേന സാമ്പ്രതം
സത്യവ്രതോ വസിഷ്ഠേന ശപ്തോ ദോഗ്ധ്രീവധാത് കില 7

കുപിതേന പിശാചത്വം പ്രാപിതോ ഗുരുണാ തതഃ
കഥം മുക്തഃ പിശാചത്വാദിത്യേതത് സംശയം പ്രഭോ 8

ന സിംഹാസനയോഗ്യോ ഹി ഭവേച്ഛാപസമന്വിതഃ
മുനിനാ മോചിതഃ ശാപാത് കേനാന്യേന ച കർമ്മണാ 9

ഏതന്മേ ബ്രൂഹി വിപ്രർഷേ ശാപമോക്ഷണകാരണം
ആനീതസ്തു കഥം പിത്രാ സ്വഗൃഹേ താദൃശാകൃതിഃ 10

വ്യാസ ഉവാച

വസിഷ്ഠേന ച ശപ്തോ/സൗ സദ്യഃ പൈശാചതാം ഗതഃ
ദുർവേഷശ്ചാതിദുർധർഷഃ സർവലോകഭയങ്കരഃ 11

യദൈവോപാസിതാ ദേവീ ഭക്ത്യാ സത്യവ്രതേന ഹ
തയാ പ്രസന്നയാ രാജൻ ദിവ്യദേഹഃ കൃതഃ ക്ഷണാത് 12

പിശാചത്വം ഗതം തസ്യ പാപം ചൈവ ക്ഷയം ഗതം
വിപാപ്മാ ചാതിതേജസ്വീ സംഭൂതസ്തത്കൃപാമൃതാത് 13

വസിഷ്ഠോ/പി പ്രസന്നാത്മാ ജാതഃ ശക്തിപ്രസാദതഃ
പിതാപി ച ബഭൂവാസ്യ പ്രേമയുക്തസ്ത്വനുഗ്രഹാത് 14

രാജ്യം ശശാസ ധർമ്മാത്മാ മൃതേ പിതരി പാർത്ഥിവ
ഈജേ ച വിവിധൈർയജ്ഞൈർ ദേവദേവീം സനാതനീം 15

തസ്യ പുത്രോ ബഭൂവാഥ ഹരിശ്ചന്ദ്രഃ സുശോഭനഃ
ലക്ഷണൈഃ ശാസ്ത്രനിർദിഷ്ടൈഃ സംയുതശ്ചാതിസുന്ദരഃ 16

യുവരാജം സുതം കൃത്വാ ത്രിശങ്കുഃ പൃഥിവീപതിഃ
മാനുഷേണ ശരീരേണ സ്വർഗ്ഗേ ഭോക്തും മനോ ദധേ 17

വസിഷ്ഠസ്യാശ്രമം ഗത്വാ പ്രണമ്യ വിധിവന്നൃപഃ
ഉവാച വചനം പ്രീതഃ കൃതാഞ്ജലിപുടസ്തദാ 18

രാജോവാച

ബ്രഹ്മപുത്ര മഹാഭാഗ സർവമന്ത്രവിശാരദ
വിജ്ഞപ്തിം മേ സുമനസാ ശ്രോതുമർഹസി താപസ 19

ഇച്ഛാ മേ/ദ്യ സമുത്പന്നാ സ്വർഗ്ഗലോകസുഖായ ച
അനേനൈവ ശരീരേണ ഭോഗാൻഭോക്തുമമാനുഷാൻ 20

അപ്സരോഭിശ്ച സംവാസഃ ക്രീഡിതും നന്ദനേ വനേ
ദേവഗന്ധർവഗാനം ച ശ്രോതവ്യം മധുരം കില 21

യാജയ ത്വം മഖേനാശു താദൃശേന മഹാമുനേ
യഥാനേന ശരീരേണ വസേ ലോകം ത്രിവിഷ്ടപം 22

സമർത്ഥോ/സി മുനിശ്രേഷ്ഠ കുരു കാര്യം മമാധുനാ
പ്രാപയാശു മഖം കൃത്വാ ദേവലോകം ദുരാസദം 23

വസിഷ്ഠ ഉവാച

രാജൻ മാനുഷദേഹേന സ്വർഗേ വാസഃ സുദുർലഭഃ
മൃതസ്യ ഹി ധ്രുവം സ്വർഗ്ഗഃ കഥിതഃ പുണ്യകർമ്മണാ 24

തസ്മാദ്ബിഭേമി സർവജ്ഞ ദുർലഭാച്ച മനോരഥാത്
അപ്സരോഭിശ്ച സംവാസോ ജീവമാനസ്യ ദുർലഭഃ 25

കുരു യജ്ഞാൻ മഹാഭാഗ മൃതഃ സ്വർഗ്ഗമവാപ്സ്യസി 26

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യാകർണ്യ വചസ്തസ്യ രാജാ പരമദുർമനാഃ

ഉവാച വചനം ഭൂയോ വസിഷ്ഠം പൂർവരോഷിതം
ന ത്വം യാജയസേ ബ്രഹ്മൻ ഗർവാവേശാച്ച മാം യദി 27

അന്യം പുരോഹിതം കൃത്വാ യക്ഷ്യേ/ഹം കില സാമ്പ്രതം
തച്ഛ്രുത്വാ വചനം തസ്യ വസിഷ്ഠഃ കോപസംയുതഃ 28

ശശാപ ഭൂപതിം ചേതി ചണ്ഡാലോ ഭവ ദുർമതേ
അനേന ത്വം ശരീരേണ ശ്വപചോ ഭവ സത്വരം 29

സ്വർഗ്ഗകൃന്തന പാപിഷ്ഠ സുരഭീവധദൂഷിത
ബ്രഹ്മപത്നീഹരോച്ഛിന്നധർമ്മമാർഗ്ഗവിദൂഷക 30

ന തേ സ്വർഗ്ഗഗതിഃ പാപ മൃതസ്യാപി കഥഞ്ചന 31

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യുക്തോ ഗുരുണാ രാജംസ്ത്രിശങ്കുസ്തത്ക്ഷണാദപി

തത്ര തേന ശരീരേണ ബഭൂവ ശ്വപചാകൃതിഃ
കുണ്ഡലേ/ശ്മമയേ ചാപി ജാതേ തസ്യ ച തത്ക്ഷണാത് 32

ദേഹേ ചന്ദനഗന്ധശ്ച വിഗന്ധോ ഹ്യഭവത്തദാ
നീലവർണ്ണേഽഥ സഞ്ജാതേ ദിവ്യേ പീതാംബരേ തനൗ 33

ഗജവർണ്ണോഽഭവദ്ദേഹഃ ശാപാത്തസ്യ മഹാത്മനഃ
ശക്ത്യുപാസകരോഷേണ ഫലമേതദഭൂന്നൃപ 34

തസ്മാച്ഛ്രീശക്തിഭക്തോ ഹി നാവമാന്യഃ കദാചന
ഗായത്രീജപനിഷ്ഠോ ഹി വസിഷ്ഠോ മുനിസത്തമഃ 35

ദൃഷ്ട്വാ നിന്ദ്യം നിജം ദേഹം രാജാ ദുഃഖമവാപ്തവാൻ
ന ജഗാമ ഗൃഹേ ദീനോ വനമേവാഭിതോ യയൗ 36

ചിന്തയാമാസ ദുഃഖാർത്തഃ ത്രിശങ്കുഃ ശോകവിഹ്വലഃ
കിം കരോമി ക്വ ഗച്ഛാമി ദേഹോ മേഽതീവനിന്ദിതഃ 37

കർത്തവ്യം നൈവ പശ്യാമി യേന മേ ദുഃഖസംക്ഷയഃ
ഗൃഹേ ഗച്ഛാമി ചേത് പുത്രഃ പീഡിതോഽദ്യ ഭവിഷ്യതി 38

ഭാര്യാഽപി ശ്വപചം ദൃഷ്ട്വാ നാംഗീകാരം കരിഷ്യതി
സചിവാ നാദരിഷ്യന്തി വീക്ഷ്യ മാമീദൃശം പുനഃ 39

ജ്ഞാതയോ ബന്ധുവർഗ്ഗശ്ച സംഗതോ ന ഭജിഷ്യതി
സർവൈസ്ത്യക്തസ്യ മേ നൂനം ജീവിതാന്മരണം വരം 40

വിഷം വാ ഭക്ഷയിത്വാഽദ്യ പതിത്വാ വാ ജലാശയേ
കൃത്വാ വാ കണ്ഠപാശം ച ദേഹത്യാഗം കരോമ്യഹം 41

അഗ്നൗ വാ ജ്വലിതേ ദേഹം ജുഹോമി വിധിവദ്ബലാത്
കൃത്വാ വാഽനശനം പ്രാണാംസ്ത്യജാമി ദൂഷിതാൻ ഭൃശം 42

ആത്മഹത്യാ ഭവേന്നൂനം പുനർജന്മനി ജന്മനി
ശ്വപചത്വം ച ശാപശ്ച ഹത്യാദോഷാദ്ഭവേദപി 43

പുനർ വിചാര്യ ഭൂപാലഃ ചേതസാ സമചിന്തയത്
ആത്മഹത്യാ ന കർത്തവ്യാ സർവഥൈവ മയാഽധുനാ 44

ഭോക്തവ്യം സ്വകൃതം കർമ്മ ദേഹേനാനേന കാനനേ
ഭോഗേനാസ്യ വിപാകസ്യ ഭവിതാ സർവഥാ ക്ഷയഃ 45

പ്രാരബ്ധകർമ്മണാം ഭോഗാദന്യഥാ ന ക്ഷയോ ഭവേത്
തസ്മാന്മയാഽത്ര ഭോക്തവ്യം കൃതം കർമ്മ ശുഭാശുഭം 46

കുർവൻ പുണ്യാശ്രമാഭ്യാശേ തീർത്ഥാനാം സേവനം തഥാ
സ്മരണം ചാഽംബികായാസ്തു സാധൂനാം സേവനം തഥാ 47

ഏവം കർമ്മക്ഷയം നൂനം കരിഷ്യാമി വനേ വസൻ
ഭാഗ്യയോഗാത് കദാചിത്തു ഭവേത് സാധുസമാഗമഃ 48

ഇതി സഞ്ചിന്ത്യ മനസാ ത്യക്ത്വാ സ്വനഗരം നൃപഃ
ഗംഗാതീരേ ഗതഃകാമം ശോചംസ്തത്രൈവ സംസ്ഥിതഃ 49

ഹരിശ്ചന്ദ്രസ്തദാ ജ്ഞാത്വാ പിതുഃ ശാപസ്യ കാരണം
ദുഃഖിതഃ സചിവാംസ്തത്ര പ്രേഷയാമാസ പാർത്ഥിവഃ 50

സചിവാസ്തത്ര ഗത്വാശു തമൂചുഃ പ്രശ്രയാന്വിതാഃ
പ്രണമ്യ ശ്വപചാകാരം നിഃശ്വസന്തം മുഹുർമുഹുഃ 51

രാജൻ പുത്രേണ തേ നൂനം പ്രേഷിതാൻ സമുപാഗതാൻ
അവേഹി സചിവാംസ്ത്വം നോ ഹരിശ്ചന്ദ്രാജ്ഞയാ സ്ഥിതാൻ 52

യുവരാജസുതഃ പ്രാഹ യത്തച്ഛൃണു നരാധിപ
ആനയദ്ധ്വം നൃപം യൂയം സമ്മാന്യ പിതരം മമ 53

തസ്മാദ്രാജൻ സമാഗച്ഛ രാജ്യംപ്രതി ഗതവ്യഥഃ
സേവാം സർവേ കരിഷ്യന്തി സചിവാശ്ച പ്രജാസ്തഥാ 54

ഗുരും പ്രസാദയിഷ്യാമഃ സ യഥാ തു ദയേത വൈ
പ്രസന്നോ/സൗ മഹാതേജാ ദുഃഖസ്യാന്തം കരിഷ്യതി 55

ഇതി പുത്രേണ തേ രാജൻ കഥിതം ബഹുധാ കില
തസ്മാദ്ഗമനമേവാശു രോചതാം നിജസദ്മനി 56

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി തേഷാം നൃപഃ ശ്രുത്വാ ഭാഷിതം ശ്വപചാകൃതിഃ
സ്വഗൃഹം ഗമനായാസൗ ന മതിം കൃതവാനദഃ 57

താനുവാച തദാ വാക്യം വ്രജന്തു സചിവാഃപുരം
ഗത്വാ പുരം മഹാഭാഗാ ബ്രുവന്തു വചനാച്ച മേ 58

നാ/ഗമിഷ്യാമ്യഹം പുത്ര കുരു രാജ്യമതന്ദ്രിതഃ
മാനയൻ ബ്രാഹ്മണാൻ ദേവാൻ യജൻ യജ്ഞൈരനേകശഃ 59

നാഹം ശ്വപചവേഷേണ ഗർഹിതേന മഹാത്മഭിഃ
ആഗമിഷ്യാമ്യയോദ്ധ്യായാം സർവേ ഗച്ഛന്തു മാചിരം 60

പുത്രം സിംഹാസനേ സ്ഥാപ്യ ഹരിശ്ചന്ദ്രം മഹാബലം
കുർവന്തു രാജ്യകർമ്മാണി യൂയം തത്ര മമാജ്ഞയാ 61

ഇത്യാദിഷ്ടാസ്തതസ്തേ തു രുരുദുശ്ചാഽതുരാ ഭൃശം
സചിവാ നിർയ്യയുസ്തൂർണം നത്വാ തം ച വനാശ്രമം 62

അയോദ്ധ്യായാമുപാഗത്യ പുണ്യേഽഹ്നി വിധിപൂർവകം
അഭിഷേകം തദാ ചക്രുർഹരിശ്ചന്ദ്രസ്യ മൂർധ്നി തേ 63

അഭിഷിക്തസ്തു തേജസ്വീ സചിവൈശ്ച നൃപാജ്ഞയാ
രാജ്യം ചകാര ധർമ്മിഷ്ഠഃ പിതരം ചിന്തയൻ ഭൃശം 64

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ദ്വാദശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രയോദശോഽദ്ധ്യായഃ

രാജോവാച

ഹരിശ്ചന്ദ്രഃ കൃതോ രാജാ സചിവൈർനൃപശാസനാത്
ത്രിശങ്കുസ്തു കഥം മുക്തസ്തസ്മാച്ചാണ്ഡാലദേഹതഃ 1

മൃതോ വാ വനമദ്ധ്യേ തു ഗംഗാതീരേ പരിപ്ലുതഃ
ഗുരുണാ വാ കൃപാം കൃത്വാ ശാപാത്തസ്മാദ്വിമോചിതഃ 2

ഏതദ്വൃത്താന്തമഖിലം കഥയസ്വ മമാഗ്രതഃ
ചരിതം തസ്യ നൃപതേഃ ശ്രോതുകാമോഽസ്മി സർവഥാ 3

വ്യാസ ഉവാച

അഭിഷിക്തം സുതം കൃത്വാ രാജാ സന്തുഷ്ടമാനസഃ
കാലാതിക്രമണം തത്ര ചകാര ചിന്തയൻ ശിവാം 4

ഏവം ഗച്ഛതി കാലേ തു തപസ്തപത്വാ സമാഹിതഃ
ദ്രഷ്ടും ദാരാൻ സുതാദീംശ്ച തദാഽഗാത് കൗശികോ മുനിഃ 5

ആഗത്യ സ്വജനം ദൃഷ്ട്വാ സുസ്ഥിതം മുദമാപ്തവാൻ
ഭാര്യാം പപ്രച്ഛ മേധാവീ സ്ഥിതാമഗ്രേ സപര്യയാ 6

ദുർഭിക്ഷേ തു കഥം കാലസ്ത്വയാ നീതഃ സുലോചനേ
അന്നം വിനാ ത്വിമേ ബാലാഃ പാലിതാഃ കേന തദ്വദ 7

അഹം തപസി സന്നദ്ധോ നാഗതഃ ശൃണുസുന്ദരി
കിം കൃതം തു ത്വയാ കാന്തേ വിനാ ദ്രവ്യേണ ശോഭനേ 8

മയാ ചിന്താ കൃതാ തത്ര ശ്രുത്വാ ദുർഭിക്ഷമദ്ഭുതം
നാഗതോഽഹം വിചാര്യൈവം കിം കരിഷ്യാമി നിർധനഃ 9

അഹമപ്യതിവാമോരു പീഡിതഃ ക്ഷുധയാ വനേ
പ്രവിഷ്ടശ്ചൗരഭാവേന കുത്രചിത് ശ്വപചാലയേ 10

ശ്വപചം നിദ്രിതം ദൃഷ്ട്വാ ക്ഷുധയാ പീഡിതോ ഭൃശം
മഹാനസം പരിജ്ഞായ ഭക്ഷ്യാർത്ഥം സമുപസ്ഥിതഃ 11

യദാ ഭാണ്ഡം സമുദ്ധാട്യ പക്വം ശ്വതനുജാമിഷം
ഗൃഹ്ണാമി ഭക്ഷണാർത്ഥായ തദാ ദൃഷ്ടസ്തു തേന വൈ 12

പൃഷ്ടഃ കസ്ത്വം കഥം പ്രാപ്തോ ഗൃഹേ മേ നിശി സാദരം
ബ്രൂഹി കാര്യം കിമർത്ഥം ത്വമുദ്ധാടയസി ഭാണ്ഡകം 13

ഇത്യുക്തഃ ശ്വപചേനാഹം ക്ഷുധയാ പീഡിതോ ഭൃശം
തമവോചം സുകേശാന്തേ കാമം ഗദ്ഗദയാ ഗിരാ 14

ബ്രാഹ്മണോfഹം മഹാഭാഗ താപസഃ ക്ഷുധയാർദിതഃ
ചൗരഭാവമനുപ്രാപ്തോ ഭക്ഷ്യം പശ്യാമി ഭാണ്ഡകേ 15

ചൗരഭാവേന സമ്പ്രാപ്തോfസ്മ്യതിഥിസ്തേ മഹാമതേ
ക്ഷുധിതോfസ്മി ദദസ്വാജ്ഞാം മാംസമദ്മി സുസംസ്കൃതം 16

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

ശ്വപചസ്തു വചഃ ശ്രുത്വാ മാമുവാച സുനിശ്ചിതം
ഭക്ഷം മാ കുരു വർണാഗ്ര്യ ജാനീഹി ശ്വപചാലയം 17

ദുർലഭം ഖലു മാനുഷ്യം തത്രാപി ച ദ്വിജന്മതാ
ദ്വിജത്വേ ബ്രാഹ്മണത്വം ച ദുർലഭം വേത്സി കിം നഹി 18

ദുഷ്ടാഹാരോ ന കർത്തവ്യഃ സർവഥാ ലോകമിച്ഛതാ
അഗ്രാഹ്യാ മനുനാ പ്രോക്താഃ കർമ്മണാ സപ്ത ചാന്ത്യജാഃ 19

ത്യാജ്യോfഹം കർമ്മണാ വിപ്ര ശ്വപചോ നാത്ര സംശയഃ
നിവാരയാമി ഭക്ഷ്യാത്ത്വാം ന ലോഭേനാഞ്ജസാ ദ്വിജ 20

വർണ്ണസങ്കരദോഷോfയം മാfയാതു ത്വാം ദ്വിജോത്തമ

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

സത്യം വദസി ധർമ്മജ്ഞ മതിസ്തേ വിശദാന്ത്യജ 21

തഥാപ്യാപദി ധർമ്മസ്യ സൂക്ഷ്മമാർഗ്ഗം ബ്രവീമ്യഹം
ദേഹസ്യ രക്ഷണം കാര്യം സർവഥാ യദി മാനദ 22

പാപസ്യാന്തേ പുനഃകാര്യം പ്രായശ്ചിത്തം വിശുദ്ധയേ
ദുർഗതിസ്തു ഭവേത് പാപാദനാപദി ന ചാfപദി 23

മരണാത് ക്ഷുധിതസ്യാഥ നരകോ നാത്ര സംശയഃ
തസ്മാത് ക്ഷുധാപഹരണം കർത്തവ്യം ശുഭമിച്ഛതാ 24

തേനാഹം ചൗര്യധർമ്മേണ ദേഹം രക്ഷേfപ്യഥാന്ത്യജ
അവർഷണേ ച ചൗര്യേണ യത്പാപം കഥിതം ബുധൈഃ 25

യോ ന വർഷതി പർജന്യസ്തത്തു തസ്മൈ ഭവിഷ്യതി 26

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

ഇത്യുക്തേ വചനേ കാന്തേ പർജന്യഃസഹസാfപതത്

ഗഗനാദ്ധസ്തി ഹസ്താഭിർധാരാഭിരഭികാംക്ഷിതഃ
മുദിതോfഹം ഘനം വീക്ഷ്യ വർഷന്തം വിദ്യുതാ സഹ 27

തദാfഹം തദ്ഗൃഹം ത്യക്ത്വാ നിഃസൃതഃപരയാ മുദാ
കഥയ ത്വം വരാരോഹേ കാലോ നീതസ്ത്വയാ കഥം 28

കാന്താരേ പരമഃക്രൂരഃക്ഷയകൃത് പ്രാണിനാമിഹ
ഇതി തസ്യ വചഃശ്രുത്വാ പതിമാഹ പ്രിയംവദാ 29

വ്യാസ ഉവാച

യഥാ ശൃണു മയാ നീതഃകാലഃ പരമദാരുണഃ
ഗതേ ത്വയി മുനിശ്രേഷ്ഠ ദുർഭിക്ഷം സമുപാഗതം 30

അന്നാർത്ഥം പുത്രകാഃസർവേ ബഭൂവുശ്ചാതി ദുഃഖിതാഃ
ക്ഷുധിതാൻ ബാലകാൻ വീക്ഷ്യ നീവാരാർത്ഥം വനേ വനേ 31

ഭ്രാന്താffഹം ചിന്തയാവിഷ്ടാ കിഞ്ചിത് പ്രാപ്തം ഫലം തദാ
ഏവം ച കതിചിന്മാസാ നീവാരേണാതിവാഹിതാഃ 32

തദഭാവേ, മയാ കാന്ത ചിന്തിതം മനസാ പുനഃ
ന ഭിക്ഷാ കില ദുർഭിക്ഷേ നീവാരാ നാപി കാനനേ 33

ന വൃക്ഷേഷു ഫലാന്യാസുർന മൂലാനി ധരാതലേ
ക്ഷുധയാ പീഡിതാ ബാലാ രുദന്തി ഭൃശമാതുരാഃ 34

കിം കരോമി ക്വ ഗച്ഛാമി കിം ബ്രവീമി ക്ഷുധാർദിതാൻ
ഏവം വിചിന്ത്യ മനസാ നിശ്ചയസ്തു മയാ കൃതഃ 35

പുത്രമേകം ദദാമ്യദ്യ കസ്മൈചിദ്ധനിനേ കില
ഗൃഹീത്വാ തസ്യ മൗല്യം തു തേന ദ്രവ്യേണ ബാലകാൻ 36

പാലയേ/ഹം ക്ഷുധാർത്താംസ്തു നാന്യോപായോ/സ്തി പാലനേ
ഇതി സഞ്ചിന്ത്യ മനസാ പുത്രോ/യം പ്രഹിതോ മയാ 37

വിക്രയാർത്ഥം മഹാഭാഗ ക്രന്ദമാനോ ഭൃശാതുരഃ
ക്രന്ദമാനം ഗൃഹീത്വൈനം നിർഗതാഹം ഗതത്രപാ 38

തദാ സത്യവ്രതോ മാർഗ്ഗേ മാമുദീക്ഷ്യ ഭൃശാതുരാം
പപ്രച്ഛ സ ച രാജർഷിഃ കസ്മാദ്രോദിതി ബാലകഃ 39

തദാ//ഹം തമുവാചേദം വചനം മുനിസത്തമ
വിക്രയാർത്ഥം നീയതേ/സൗ ബാലകോ/ദ്യ മയാ നൃപ 40

ശ്രുത്വാ മേ വചനം രാജാ ദയാർദ്രഹൃദയസ്തതഃ
മാമുവാച ഗൃഹം യാഹി ഗൃഹീത്വൈനം കുമാരകം 41

ഭോജനാർത്ഥം കുമാരാണാമാമിഷം വിഹിതം തവ
പ്രാപയിഷ്യാമ്യഹം നിത്യം യാവന്മുനിസമാഗമഃ 42

അഹന്യഹനി ഭൂപാലോ വൃക്ഷേ/സ്മിൻ മൃഗസൂകരാൻ
വിന്യസ്യ യാതി ഹത്വാ/സൗ പ്രത്യഹം ദയയാന്വിതഃ 43

തേനൈവ ബാലകാഃകാന്ത പാലിതാ വൃജിനാർണ്ണവാത്
വസിഷ്ഠേനാഥ ശപ്തോ/സൗ ഭൂപതിർമമ കാരണാത് 44

കസ്മിംശ്ചിദ്ദിവസേ മാംസം ന പ്രാപ്തം തേന കാനനേ
ഹതാ ദോഗ്ധ്രീ വസിഷ്ഠസ്യ തേനാസൗ കുപിതോ മുനിഃ 45

ത്രിശങ്കുരിതി ഭൂപസ്യ കൃതം നാമ മഹാത്മനാ
കുപിതേന വധാദ്ധേതോശ്ചാണ്ഡാലശ്ച കൃതോ നൃപഃ 46

തേനാഹം ദുഃഖിതാ ജാതാ തസ്യ ദുഃഖേന കൗശിക
ശ്വപചത്വമസൗ പ്രാപ്തോ മത്കൃതേ നൃപനന്ദനഃ 47

യേന കേനാപ്യുപായേന ഭവതാ നൃപതേഃ കില
തസ്മാദ്രക്ഷാ പ്രകർത്തവ്യാ തപസാ പ്രബലേന ഹ 48

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി ഭാര്യാവചഃശ്രുത്വാ കൗശികോ മുനിസത്തമഃ
താമാഹ കാമിനീം ദീനാം സാന്ത്വപൂർവമരിന്ദമ 49

വിശ്വാമിത്രഉവാച

മോചയിഷ്യാമി തം ശാപാന്നൃപം കമലലോചനേ 50
ഉപാകാരഃകൃതോ യേന കാന്താരാദ്രക്ഷിതാസി വൈ

വിദ്യാതപോബലേനാഹം കരിഷ്യേ ദുഃഖസംക്ഷയം
ഇത്യാശ്വാസ്യ പ്രിയാം തത്ര കൗശികഃപരമാർത്ഥവിത് 51

ചിന്തയാമാസ നൃപതേഃ കഥം സ്യാദ്ദുഃഖനാശനം
സംവിമൃശ്യ മുനിസ്തത്ര ജഗാമ യത്ര പാർത്ഥിവഃ 52

ത്രിശങ്കുഃ പക്വണേ ദീനഃ സംസ്ഥിതഃ ശ്വപചാകൃതിഃ
ആഗച്ഛന്തം മുനിം ദൃഷ്ട്വാ വിസ്മിതോ/സൗ നരാധിപഃ 53

ദണ്ഡവന്നിപപാതോർവ്യാം പാദയോസ്തരസാ മുനേഃ
ഗൃഹീത്വാ തം കരേ ഭൂപം പതിതം കൗശികസ്തദാ 54

ഉത്ഥാപ്യോവാച വചനം സാന്ത്വപൂർവം ദ്വിജോത്തമഃ
മത്കൃതേ ത്വം മഹീപാല ശപ്തോ/സി മുനിനാ യതഃ 55

വാഞ്ഛിതം തേ കരിഷ്യാമി ബ്രൂഹി കിം കരവാണ്യഹം 56

രാജോവാച

മയാ സമ്പ്രാർത്ഥിതഃ പൂർവ്വം വസിഷ്ഠോ മഖഹേതവേ

മാം യാജയ മുനിശ്രേഷ്ഠ കരോമി മഖമുത്തമം
യഥേഷ്ടം കുരു വിപ്രേന്ദ്ര യഥാ സ്വർഗം വ്രജാമ്യഹം 57

അനേനൈവ ശരീരേണ ശക്രലോകം സുഖാലയം
കോപം കൃത്വാ വസിഷ്ഠോ/സൗ മാമാഹേതി ദുർമതേ 58

മാനുഷേണ ഹി ദേഹേന സ്വർഗ്ഗവാസഃ കുതസ്തവ
പുനർമയോക്തോ ഭഗവാൻ സ്വർഗ്ഗലുബ്ധേന ചാനഘ 59

അന്യം പുരോഹിതം കൃത്വാ യക്ഷ്യേ/ഹം യജ്ഞമുത്തമം
തദാ തേനൈവ ശപ്തോ/ഹം ചാണ്ഡാലോ ഭവ പാമര 60

ഇത്യേതത് കഥിതം സർവം കാരണം ശാപസംഭവം
മമ ദുഃഖവിനാശായ സമർത്ഥോ/സി മുനീശ്വര 61

ഇത്യുക്ത്വാ വിരരാമാ/സൗ രാജാ ദുഃഖരുജാർദിതഃ
കൗശികോ/പി നിരാകർത്തും ശാപം തസ്യ വ്യചിന്തയത് 62

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ

ത്രയോദശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർദ്ദശോ/ദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

വിചിന്ത്യ മനസാ കൃത്യം ഗാധിസൂനുർമഹാതപാഃ
പ്രകല്പ്യ യജ്ഞസംഭാരാൻ മുനീനാമന്ത്രയത്തദാ 1

മുനയസ്തം മഖം ജ്ഞാത്വാ വിശ്വാമിത്രനിമന്ത്രിതാഃ
നാ/ഗതാഃ സർവ്വ ഏവൈതേ വസിഷ്ഠേന നിവാരിതാഃ 2

ഗാധിസൂനുസ്തദാജ്ഞായ വിമനാശ്ചാതി ദുഃഖിതഃ
ആജഗാമാ/ശ്രമം തത്ര യത്രാസൗ നൃപതിഃ സ്ഥിതഃ 3

തമാഹ കൗശികഃ ക്രുദ്ധോ വസിഷ്ഠേന നിവാരിതാഃ
നാഗതാ ബ്രാഹ്മണാഃ സർവ്വേ യജ്ഞാർത്ഥം നൃപസത്തമ 4

പശ്യ മേ തപസഃ സിദ്ധിം യഥാ ത്വാം സുരസദ്മനി
പ്രാപയാമി മഹാരാജ വാഞ്ഛിതം തേ കരോമ്യഹം 5

ഇത്യുക്ത്വാ ജലമാദായ ഹസ്തേന മുനിസത്തമഃ
ദദൗ പുണ്യം തദാ തസ്മൈ ഗായത്രീജപസംഭവം 6

ദത്വാ/ഥ സുകൃതം രാജ്ഞേ തമുവാച മഹീപതിം
യഥേഷ്ടം ഗച്ഛ രാജർഷേ ത്രിവിഷ്ടപമതന്ദ്രിതഃ 7

പുണ്യേന മമ രാജേന്ദ്ര ബഹുകാലാർജിതേന ച
യാഹി ശക്രപുരിം പ്രീതഃ സ്വസ്തി തേ/സ്തു സുരാലയേ 8

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യുക്തവതി വിപ്രേന്ദ്രേ ത്രിശങ്കുസ്തരസാ തതഃ
ഉത്പപാത യഥാ പക്ഷീ വേഗവാംസ്തപസോ ബലാത് 9

ഉത്പത്യ ഗഗനേ രാജാ ഗതഃ ശക്രപുരീം യദാ
ദൃഷ്ടോ ദേവഗണൈസ്തത്ര ക്രൂരശ്ചാണ്ഡാലവേഷഭാക് 10

കഥിതോ/സൗ സുരേന്ദ്രായ കോ/യമായാതി സത്വരഃ
ഗഗനേ ദേവവദ്വാ യോ ദുർദർശഃ ശ്വപചാകൃതിഃ 11

സഹസോത്ഥായ ശക്രസ്തമപശ്യത് പുരുഷാധമം
ജ്ഞാത്വാ ത്രിശങ്കുമപി സ നിർഭർത്സ്യ തരസാ/ബ്രവീത് 12

ശ്വപച ക്വ സമായാസി ദേവലോകേ ജുഗുപ്സിതഃ
യാഹി ശീഘ്രം തതോ ഭൂമൗ നാത്ര സ്ഥാതും ത്വയോചിതം 13

ഇത്യുക്തഃ സ്ഖലിതഃ സ്വർഗ്ഗാത് ശക്രേണാമിത്രകർശന
നിപപാത തദാ രാജാ ക്ഷീണപുണ്യോ യഥാfമരഃ 14

പുനശ്ചുക്രോശ ഭൂപാലോ വിശ്വാമിത്രേതി ചാസകൃത്
പതാമി രക്ഷ ദുഃഖാർത്തം സ്വർഗ്ഗാച്ചലിതമാശുഗം 15

തസ്യ സംക്രന്ദിതം രാജൻ പതതഃ കൗശികോ മുനിഃ
ശ്രുത്വാ തിഷ്ഠേതി ഹോവാച പതന്തം വീക്ഷ്യ ഭൂപതിം 16

വചനാത്തസ്യ തത്രൈവ സ്ഥിതോfസൗ ഗഗനേ നൃപ
മുനേസ്തപപ്രഭാവേണ ചലിതോfപി സുരാലയാത് 17

വിശ്വാമിത്രോfപ്യപഃ സ്പൃഷ്ട്വാ ചകാരേഷ്ടിം സുവിസ്തരാം
വിധാതും നൂതനാം സൃഷ്ടിം സ്വർഗ്ഗലോകം ദ്വിതീയകം 18

തസ്യോദ്യമം തഥാ ജ്ഞാത്വാ ത്വരിതസ്തു ശചീപതിഃ
തത്രാfജഗാമ സഹസാ മുനിം പ്രതി തു ഗാധിജം 19

കിം ബ്രഹ്മൻ ക്രിയതേ സാധോ കസ്മാത് കോപസമാകുല
അലം സൃഷ്ട്യാ മുനിശ്രേഷ്ഠ ബ്രൂഹി കിം കരവാണി തേ 20

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

സ്വം നിവാസം മഹീപാലം ച്യുതം ത്വദ്ഭവനാദ്വിഭോ
നയസ്വ പ്രീതിയോഗേന ത്രിശങ്കും ചാതിദുഃഖിതം 21

വ്യാസ ഉവാച

തസ്യ തം നിശ്ചയം ജ്ഞാത്വാ തുരാഷാഡതിശങ്കിതഃ
തതോ ബലം വിദിത്വോഗ്രമോമിത്യുവാച വാസവഃ 22

ദിവ്യദേഹം നൃപം കൃത്വാ വിമാനവരസംസ്ഥിതം
ആപൃച്ഛ്യ കൗശികം ശക്രോfഗമന്നിജപുരീം തദാ 23

ഗതേ ശക്രേ തു വൈ സ്വർഗ്ഗം ത്രിശങ്കുസഹിതേ തതഃ
വിശ്വാമിത്രഃ സുഖം പ്രാപ്യ സ്വാശ്രമേ സുസ്ഥിരോfഭവത് 24

ഹരിശ്ചന്ദ്രോfഥ തച്ഛ്രുത്വാ വിശ്വാമിത്രോപകാരകം
പിതുഃ സ്വർഗമനം കാമം മുദിതോ രാജ്യമന്വശാത് 25

അയോദ്ധ്യാധിപതിഃ ക്രീഡാം ചകാര സഹ ഭാര്യയാ
രൂപയൗവനചാതുര്യയുക്തയാ പ്രീതി സംയുതഃ 26

അതീതകാലേ യുവതീ ന സാ ഗർഭവതീ ഹ്യഭൂത്
തദാ ചിന്താതുരോ രാജാ ബഭൂവാതീവ ദുഃഖിതഃ 27

വസിഷ്ഠസ്യാശ്രമം ഗത്വാ പ്രണമ്യ ശിരസാ മുനിം
അപനത്യത്വജാം ചിന്താം ഗുരവേ സമവേദയത് 28

ദൈവജ്ഞോഽസി ഭവാൻ കാമം മന്ത്രവിദ്യാവിശാരദഃ
ഉപായം കുരു ധർമ്മജ്ഞ സന്തതേർമമ മാനദ 29

അപുത്രസ്യ ഗതിർനാസ്തി ജാനാസി ദ്വിജസത്തമ
കസ്മാദുപേക്ഷസേ ജാനൻ ദുഃഖം മമ ച ശക്തിമാൻ 30

കലവിംകാസ്ത്വിമേ ധന്യാ യേ ശിശും ലാളയന്തി ഹി
മന്ദഭാഗ്യോഽഹമനിശം ചിന്തയാമി ദിവാനിശം 31

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യാകർണ്യ മുനിസ്തസ്യ നിർവേദമിശ്രിതം വചഃ
സഞ്ചിന്ത്യ മനസാ സമ്യക് തമുവാച വിധേഃ സുതഃ 32

വസിഷ്ഠ ഉവാച

സത്യം ബ്രൂഷേ മഹാരാജ സംസാരേഽസ്മിന്ന വിദ്യതേ
അനപത്യത്വജം ദുഃഖം യത്തഥാ ദുഃഖമദ്ഭുതം 33

തസ്മാത്ത്വമപി രാജേന്ദ്ര, വരുണം യാദസാം പതിം
സമാരാധയ യത്നേന സ തേ കാര്യം കരിഷ്യതി 34

വരുണാദധികോ നാസ്തി ദേവഃ സന്താനദായകഃ
തമാരാധയ ധർമ്മിഷ്ഠ കാര്യസിദ്ധിർ ഭവിഷ്യതി 35

ദൈവം പുരുഷകാരശ്ച മാനനീയാവിമൗ നൃഭിഃ
ഉദ്യമേന വിനാ കാര്യസിദ്ധിഃ സംജായതേ കഥം 36

ന്യായതസ്തു നരൈഃ കാര്യം ഉദ്യമസ്തത്ത്വദർശിഭിഃ
കൃതേ തസ്മിൻ ഭവേത് സിദ്ധിർനാന്യഥാ നൃപസത്തമ 37

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ ഗുരോരമിതതേജസഃ
പ്രണമ്യ നിര്യയൗ രാജാ തപസേ കൃതനിശ്ചയഃ 38

ഗംഗാതീരേ ശുഭേ സ്ഥാനേ കൃതപത്മാസനോ നൃപഃ
ധ്യായൻ പാശധരം ചിത്തേ ചചാര ദുശ്ചരം തപഃ 39

ഏവം തപസ്യതസ്തസ്യ പ്രചേതാ ദൃഷ്ടിഗോചരഃ
കൃപയാഽഭൂന്മഹാരാജ പ്രസന്നമുഖപങ്കജഃ 40

ഹരിശ്ചന്ദ്രമുവാചേദം വചനം യാദസാംപതിഃ
വരം വരയ ധർമ്മജ്ഞ തുഷ്ടോസ്മി തപസാ തവ 41

അനപത്യോ/സ്മി ദേവേശ പുത്രം ദേഹി സുഖപ്രദം
ഗുണത്രയാപഹാരാർത്ഥമുദ്യമോ/യം മയാ കൃതഃ 42

നൃപസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ പ്രഗല്ഭം ദുഃഖിതസ്യ ച 43
സ്മിതപൂർവ്വം തതഃപാശീ തമാഹ പുരതഃസ്ഥിതം

വരുണ ഉവാച

പുത്രോ യദി ഭവേദ്രാജൻ ഗുണീ മനസി വാഞ്ഛിതഃ
സിദ്ധേ കാര്യേ തതഃ പശ്ചാത് കിം കരിഷ്യസി മേ പ്രിയം 44

യദി ത്വം തേന പുത്രേണ മാം യജേഥാവിശങ്കിതഃ
പശുബന്ധേന തേനൈവ ദദാമി നൃപതേ വരം 45

രാജോവാച

ദേവ മേ മാസ്തു വന്ധ്യത്വം യജിഷ്യേ/ഹം ജലാധിപം
പശും കൃത്വാ സുതം പുത്രം സത്യമേതദ് ബ്രവീമി തേ 46

വന്ധ്യത്വേ പരമം ദുഃഖമസഹ്യം ഭുവി മാനദ
ശോകാഗ്നിശമനം നൃണാം തസ്മാദ്ദേഹി സുതം ശുഭം 47

വരുണ ഉവാച

ഭവിഷ്യതി സുതഃ കാമം രാജൻ ഗച്ഛ സുഖായ വൈ
സത്യം തദ്വചനം കാര്യം യദ്ബ്രവീഷി മമാഗ്രതഃ 48

ഇത്യുക്തോ വരുണേനാസൗ ഹരിശ്ചന്ദ്രോ ഗൃഹം യയൗ
ഭാര്യായൈ കഥയാമാസ വൃത്താന്തം വരദാനജം 49

തസ്യ ഭാര്യാശതം പൂർണ്ണം ബഭൂവാതിമനോഹരം
പട്ടരാജ്ഞീ ശുഭാ ശൈബ്യാ ധർമ്മപത്നീ പതിവ്രതാ 50

കാലേ ഗതേ/ഥ സാ ഗർഭം ദധാര വരവർണ്ണിനീ
ബഭൂവ മുദിതോ രാജാ ശ്രുത്വാ ദോഹദചേഷ്ടിതം 51

കാരയാമാസ വിധിവത് സംസ്കാരാൻ നൃപതിസ്തദാ
മാസേ/ഥ ദശമേ പൂർണ്ണേ സുഷുവേ സാ ശുഭേ ദിനേ 52

താരാഗ്രഹബലോപേതേ പുത്രം ദേവസുതോപമം
പുത്രേ ജാതേ നൃപഃ സ്നാത്വാ ബ്രാഹ്മണൈഃ പരിവേഷ്ടിതഃ 53

ചകാര ജാതകർമ്മാ/ദൗ ദദൗ ദാനാനി ഭൂരിശഃ
രാജ്ഞശ്ചാതിപ്രമോദോ/ഭൂത് പുത്രജന്മസമുദ്ഭവഃ 54

ബഭൂവ പരമോദാരോ ധനധാന്യസമന്വിതഃ
വിശേഷദാനസംയുക്തോ ഗീതവാദിത്രസംകുലഃ 55

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ചതുർദ്ദശോfദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചദശോfദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

പ്രവൃത്തേ സദനേ തസ്യ രാജ്ഞഃ പുത്രമഹോത്സവേ
ആജഗാമ തദാ പാശീ വിപ്രവേഷധരഃ ശുഭഃ 1

സ്വസ്തീത്യുക്ത്വാ നൃപം പ്രാഹ വരുണോfഹം നിശാമയ
പുത്രോ ജാതസ്തവാധീശ യജാനേന നൃപാശു മാം 2

സത്യം കുരു വചോ രാജൻ യത്പ്രോക്തം ഭവതാ പുരാ
വന്ധ്യത്വം തു ഗതം തേfദ്യ വരദാനേന മേ കില 3

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ രാജാ ചിന്താം ചകാര ഹ
കഥം ഹന്മി സുതം ജാതം ജലജേന സമാനനം 4

ലോകപാലഃ സമായാതോ വിപ്രവേഷേണ വീര്യവാൻ
ന ദേവഹേലനം കാര്യം സർവഥാ ശുഭമിച്ഛതാ 5

പുത്രസ്നേഹഃ സുദുശ്ഛേദ്യഃ സർവഥാ പ്രാണിഭിഃ സദാ
കിം കരോമി കഥം മേ സ്യാത്സുഖം സന്തതിസംഭവം 6

ധൈര്യമാലംബ്യ ഭൂപാലസ്തം നത്വാ പ്രതിപൂജ്യ ച
ഉവാച വചനം ശ്ലക്ഷ്ണം യുക്തം വിനയപൂർവകം 7

രാജോവാച

ദേവദേവ തവാനുജ്ഞാം കരോമി കരുണാനിധേ
വേദോക്തേന വിധാനേന മഖം ച ബഹുദക്ഷിണം 8

പുത്രേ ജാതേ ദശാഹേന കർമ്മയോഗ്യോ ഭവേത്പിതാ
മാസേന ശുദ്ധ്യേജ്ജനനീ ദമ്പതീ തത്ര കാരണം. 9

സർവജ്ഞോfസി പ്രചേതാസ്ത്വം ധർമ്മം ജാനാസി ശാശ്വതം
കൃപാം കുരു ത്വം വാരീശ ക്ഷമസ്വ പരമേശ്വര 10

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യുക്തസ്തു പ്രചേതാസ്തം പ്രത്യുവാച ജനാധിപം
സ്വസ്തി തേfസ്തു ഗമിഷ്യാമി കുരു കാര്യാണി പാർത്ഥിവ 11

ആഗമിഷ്യാമി മാസാന്തേ യഷ്ടവ്യം സർവഥാ ത്വയാ
കൃത്വോത്ഥാനികമാചാരം പുത്രസ്യ നൃപസത്തമ 12

ഇത്യുക്ത്വാ ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ രാജാനം യാദസാം പതിഃ
ഹരിശ്ചന്ദ്രോ മുദം പ്രാപ ഗതേ പാശിനി പാർത്ഥിവഃ 13

കോടിശഃപ്രദദൗ ഗാസ്താ ഘടോഘ്നീർഹേമപൂരിതാഃ
വിപ്രേഭ്യോ വേദവിദ്ഭ്യശ്ച തഥൈവ തിലപർവതാൻ 14

രാജാ പുത്രമുഖം ദൃഷ്ട്വാ സുഖമാപ മഹത്തരം
നാമാസ്യ രോഹിതശ്ചേതി ചകാര വിധിപൂർവകം 15

പൂർണ്ണേ മാസേ തതഃ പാശീ വിപ്രവേഷേണ ഭൂപതേഃ
ആജഗാമ ഗൃഹേ സദ്യോ യജസ്വേതി ബ്രുവൻ മുഹുഃ 16

വീക്ഷ്യ തം നൃപതിർദേവം നിമഗ്നഃ ശോകസാഗരേ
പ്രണിപത്യ കൃതാതിഥ്യം തമുവാച കൃതാഞ്ജലിഃ 17

ദിഷ്ട്യാ ദേവഃ ത്വമായാതോ ഗൃഹം മേ പാവിതം പ്രഭോ
മഖം കരോമി വാരീശ വിധിവദ്വാഞ്ഛിതം തവ 18

അദന്തോ ന പശുഃ ശ്ലാഘ്യ ഇത്യാഹുർവേദവാദിനഃ
തസ്മാദ്ദന്തോദ്ഭവേ തേ/ഹം കരിഷ്യാമി മഹാമഖം 19

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യുക്തസ്തേന വരുണസ്തഥേത്യുക്ത്വാ യയാവഥ
ഹരിശ്ചന്ദ്രോ മുദം പ്രാപ്യ വിജഹാര ഗൃഹാശ്രമേ 20

പുനർദ്ദന്തോദ്ഭവം ജ്ഞാത്വാ പ്രചേതാ ദ്വിജരൂപവാൻ
ആജഗാമ ഗൃഹേ തസ്യ കുരു കാര്യമിതി ബ്രുവൻ 21

ഭൂപാലോ/പി ജലാധീശം വീക്ഷ്യ പ്രാപ്തം ദ്വിജാകൃതിം
പ്രണമ്യാ/സനസമ്മാനൈഃ പൂജയാമാസ സാദരം 22

സ്തുത്വാ പ്രോവാച വചനം വിനയാനതകന്ധരഃ
കരോമി വിധിവത് കാമം മഖം പ്രബലദക്ഷിണം 23

ബാലോ/പ്യകൃതചൗളോ/യം ഗർഭകേശോ ന സമ്മതഃ
യജ്ഞാർത്ഥേ പശുകരണേ മയാ വൃദ്ധമുഖാച്ഛ്രുതം 24
താവത്ക്ഷമസ്വ വാരീശ വിധിം ജാനാസി ശാശ്വതം
കർത്തവ്യഃ സർവഥാ യജ്ഞോ മുണ്ഡനാന്തേ ശിശോഃ കില 25
തസ്യേതി വചനം ശ്രുത്വാ പ്രചേതാഃ പ്രാഹ തം പുനഃ
പ്രതാരയസി മാം രാജൻ പുനഃപുനരിദം ബ്രുവൻ 26

അപി തേ സർവസാമഗ്രീ വർത്തതേ നൃപതേfധുനാ
പുത്രസ്നേഹനിബദ്ധസ്ത്വം വഞ്ചയസ്യേവ സാമ്പ്രതം 27

ക്ഷൗരകർമ്മവിധിം കൃത്വാ ന കർത്താസി മഖം യദി
തദാഹം ദാരുണം ശാപം ദാസ്യേ കോപസമന്വിതഃ 28

അദ്യ ഗച്ഛാമി രാജേന്ദ്ര വചനാത്തവ മാനദ
ന മൃഷാ വചനം കാര്യം ത്വയേക്ഷ്വാകുകുലോദ്ഭവ 29

ഇത്യാഭാഷ്യ യയാവാശു പ്രചേതാ നൃപതേർഗൃഹാത്
രാജാ പരമസന്തുഷ്ടോ നനന്ദ ഭവനേ തദാ 30

ചൂഡാകരണകാലേ തു പ്രവൃത്തേ പരമോത്സവേ
സമ്പ്രാപ്തസ്തരസാ പാശീ ഭവനം നൃപതേഃ പുനഃ 31

യദാങ്കേ സുതമാദായ രാജ്ഞീ നൃപതി സന്നിധൗ
ഉപവിഷ്ടാ ക്രിയാകാലേ തദൈവ വരുണോfഭ്യഗാത് 32

കുരു കർമ്മേതി വിസ്പഷ്ടം വചനം കഥയൻ നൃപം
വിപ്രരൂപധരഃ ശ്രീമാൻ പ്രത്യക്ഷ ഇവ പാവകഃ 33

നൃപതിസ്തം സമാലോക്യ ബഭൂവാതീവ വിഹ്വലഃ
നമശ്ചകാര തം ഭീത്യാ കൃതാഞ്ജലിപുടഃ പുരഃ 34

വിധിവത് പൂജയിത്വാ തം രാജോവാച വിനീതവാൻ
സ്വാമിൻ കാര്യം കരോമ്യദ്യ മഖസ്യ വിധിപൂർവകം 35

വക്തവ്യമസ്തി തത്രാപി ശൃണുഷ്വൈകമനാ വിഭോ
യുക്തം ചേന്മന്യസേ സ്വാമിംസ്തദ് ബ്രവീമി തവാഗ്രതഃ 36

ബ്രാഹ്മണഃ ക്ഷത്രിയോ വൈശ്യസ്ത്രയോ വർണ്ണാ ദ്വിജാതയഃ
സംസ്കൃതാശ്ചാന്യഥാ ശൂദ്രാ ഏവം വേദവിദോ വിദുഃ 37

തസ്മാദയം സുതോ മേfദ്യ ശൂദ്രവദ്വർത്തതേ ശിശുഃ
ഉപനീതഃ ക്രിയാർഹഃ സ്യാദിതി വേദേഷു നിർണ്ണയഃ 38

രാജ്ഞാമേകാദശേ വർഷേ സദോപനയനം സ്മൃതം
അഷ്ടമേ ബ്രാഹ്മണാനാം ച വൈശ്യാനാം ദ്വാദശേ കില 39

ദയസേ യദി ദേവേശ ദീനം മാം സേവകം തവ
തദോപനീയ കർത്താfസ്മി പശുനാ യജ്ഞമുത്തമം 40

ലോകപാലോfസി ധർമ്മജ്ഞ സർവ്വശാസ്ത്രവിശാരദ
മന്യസേ യദ്വചഃ സത്യം തദ്ഗച്ഛ ഭവനം വിഭോ 41

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ ദയാവാൻ യാദസാം പതിഃ
ഓമിത്യുക്ത്വാ യയാവാശു പ്രസന്നവദനോ നൃപഃ 42

ഗതേ/ഥ വരുണേ രാജാ ബഭൂവാതിമുദാന്വിതഃ
സുതം പ്രാപ്യ സുതസ്യൈവം രാജാ മുദമവാപ ഹ 43

ചകാര രാജകാര്യാണി ഹരിശ്ചന്ദ്രസ്തദാ നൃപഃ
കാലേന വ്രജതാ പുത്രോ ബഭൂവ ദശവാർഷികഃ 44

തസ്യോപവീതസാമഗ്രീം വിഭൂതിസദൃശീം നൃപഃ
ചകാര ബ്രാഹ്മണൈഃ ശിഷ്ടൈരന്വിതാഃ സചിവൈസ്തഥാ 45

ഏകാദശേ സുതസ്യാബ്ദേ വ്രതബന്ധവിധൗ നൃപഃ
വിദധേ വിധിവത് കാര്യം ചിത്തേ ചിന്താതുരഃ പുനഃ 46

വർത്തമാനേ തഥാ കാര്യേ ഉപനീതേ കുമാരകേ
ആജഗാമാഥ വരുണോ വിപ്രവേഷധരസ്തദാ 47

തം വീക്ഷ്യ നൃപതിസ്തൂർണം പ്രണമ്യ പുരതഃ സ്ഥിതഃ
കൃതാഞ്ജലിപുടഃ പ്രീതഃ പ്രത്യുവാച സുരോത്തമം 48

ദേവദത്തോപവീതോ/യം പശുയോഗ്യോ/സ്തി മേ സുതഃ
പ്രസാദാത്തവ മേ ശോകോ ഗതോ വന്ധ്യാപവാദജഃ 49

കർത്തുമിച്ഛാമ്യഹം യജ്ഞം പ്രഭൂതവരദക്ഷിണം
സമയേ ശൃണു ധർമ്മജ്ഞ സത്യമദ്യ ബ്രവീമ്യഹം 50

സമാവർത്തനകർമ്മാന്തേ കരിഷ്യാമി തവേപ്സിതം
മമോപരി ദയാം കൃത്വാ താവത്ത്വം ക്ഷന്തുമർഹസി 51

വരുണ ഉവാച

പ്രതാരയസി മാം രാജൻ പുത്രപ്രേമാകുലോ ഭൃശം
മുഹുർ മുഹുർമതിം കൃത്വാ യുക്തിയുക്താം മഹാമതേ 52

ഗച്ഛാമ്യദ്യ മഹാരാജ വചസാ തവ നോദിതഃ
ആഗമിഷ്യാമി സമയേ സമാവർത്തനകർമ്മണി 53

ഇത്യുക്ത്വാ പ്രയയൗ പാശീ തമാപൃച്ഛ്യ വിശാമ്പതേ
രാജാ പ്രമുദിതഃ കാര്യം ചകാര ച യഥോത്തരം 54

ആഗതം വരുണം ദൃഷ്ട്വാ കുമാരോ/തിവിചക്ഷണഃ
യജ്ഞസ്യ സമയം ജ്ഞാത്വാ തദാ ചിന്താതുരോ/ഭവത് 55

ശോകസ്യ കാരണം രാജ്ഞഃ പര്യപൃച്ഛദിതസ്തതഃ
ജ്ഞാത്വാത്മവധമായുഷ്മൻ ഗമനായ മതിം ദധൗ 56

നിശ്ചയം പരമം കൃത്വാ സമ്മന്ത്ര്യ സചിവാത്മജൈഃ
പ്രയയൗ നഗരാത്തസ്മാന്നിർഗത്യ വനമപ്യസൗ 57

ഗതേ പുത്രേ നൃപഃ കാമം ദുഃഖിതോfഭൂദ്ഭൃശം തദാ
പ്രേരയാമാസ ദൂതാൻ സ്വാംസ്തസ്യാന്വേഷണകാമ്യയാ 58

ഏവം ഗതേfഥ കാലേfസൗ വരുണസ്തദ്ഗൃഹം ഗതഃ
രാജാനം ശോകസന്തപ്തം കുരു യജ്ഞമിതി ബ്രുവൻ 59

രാജാ പ്രണമ്യ തം പ്രാഹ ദേവദേവ കരോമി കിം
ന ജാനേ ക്വാപി പുത്രോ മേ ഗതസ്ത്വദ്യ ഭയാകുലഃ 60

സർവത്ര ഗിരിദുർഗേഷു മുനീനാമാശ്രമേഷു ച
അന്വേഷിതോ മേ ദൂതൈസ്തു ന പ്രാപ്തോ യാദസാം പതേ 61

ആജ്ഞാപയ മഹാരാജ കിം കരോമി ഗതേ സുതേ
ന മേ ദോഷോfത്ര സർവജ്ഞ ഭാഗ്യദോഷസ്തു സർവഥാ 62

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി ഭൂപവചഃ ശ്രുത്വാ പ്രചേതാഃ കുപിതോ ഭൃശം
ശശാപ ച നൃപം ക്രോധാദ്വഞ്ചിതസ്തു പുനഃ പുനഃ 63

നൃപതേfഹം ത്വയാ യസ്മാദ്വചസാ ച പ്രവഞ്ചിതഃ
തസ്മാജ്ജലോദരോ വ്യാധിസ്ത്വാം തുദത്വതിദാരുണഃ 64

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി ശപ്തോ മഹീപാലഃ കുപിതേന പ്രചേതസാ
പീഡിതോfഭൂത്തദാ രാജാ വ്യാധിനാ ദുഃഖദേന തു. 65

ഏവം ശപ്ത്വാ നൃപം പാശീ ജഗാമ നിജമാസ്പദം
രാജാ പ്രാപ്യ മഹാവ്യാധിം ബഭൂവാതീവ ദുഃഖിതഃ 66

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ

പഞ്ചദശോfദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷോഡശോ/ദ്ധ്യായഃ

വ്യാസഉവാച

ഗതേ/ഥ വരുണേ രാജാ രോഗേണാതീവ പീഡിതഃ
ദുഃഖാദ്ദുഃഖം പരം പ്രാപ്യ വ്യഥിതോ/ഭൂദ്ഭൃശം തദാ 1

കുമാരോ/സൗ വനേ ശ്രുത്വാ പിതരം രോഗപീഡിതം
ഗമനായ മതിം രാജൻ ചകാര സ്നേഹയന്ത്രിതഃ 2

സംവത്സരേ വ്യതീതേ തു പിതരം ദ്രഷ്ടുമാദരാത്
ഗന്തുകാമം തു തം ജ്ഞാത്വാ ശക്രസ്തത്രാജഗാമ ഹ 3

വാസവസ്തു തദാ രൂപം കൃത്വാ വിപ്രസ്യ സത്വരഃ
വാരയാമാസ യുക്ത്യാ വൈ കുമാരം ഗന്തുമുദ്യതം 4

ഇന്ദ്രഉവാച

രാജപുത്ര ന ജാനാസി രാജനീതിം സുദുർലഭാം
അതഃ കരോഷി മൂഢസ്ത്വം ഗമനായ മതിം വൃഥാ 5

പിതാ തവ മഹാഭാഗ ബ്രാഹ്മണൈർ വേദപാരഗൈഃ
കാരയിഷ്യതി ഹോമം തേ ജ്വലിതേ/ഥ വിഭാവസൗ 6

ആത്മാ ഹി വല്ലഭസ്താത സർവ്വേഷാം പ്രാണിനാം ഖലു
തദർത്ഥേ വല്ലഭാഃ സന്തി പുത്രദാരധനാദയഃ 7

ആത്മനോ ദേഹരക്ഷാർത്ഥം ഹത്വാ ത്വാം വല്ലഭം സുതം
ഹവനം കാരയിത്വാ/സൗ രോഗമുക്തോ ഭവിഷ്യതി 8

തസ്മാത്ത്വയാ ന ഗന്തവ്യം രാജപുത്ര പിതുർഗൃഹേ
മൃതേ പിതരി ഗന്തവ്യം രാജ്യാർത്ഥേ സർവഥാ പുനഃ 9

ഏവം നിഷേധിതസ്തത്ര വാസവേന നൃപാത്മജഃ
വനമദ്ധ്യേ സ്ഥിതഃ കാമം പുനഃ സംവൽസരം നൃപ 10

അത്യന്തം ദുഃഖിതം ശ്രുത്വാ ഹരിശ്ചന്ദ്രം തദാത്മജഃ
ഗമനായ മതിം ചക്രേ മരണേ കൃതനിശ്ചയഃ 11

തുരാഷാട് ദ്വിജരൂപേണ തത്രാഗത്യ ച രോഹിതം
നിവാരയാമാസ സുതം യുക്തിവാക്യൈഃ പുനഃ പുനഃ 12

ഹരിശ്ചന്ദ്രോ/തി ദുഃഖാർത്തോ വസിഷ്ഠം സ്വപുരോഹിതം
പപ്രച്ഛ രോഗനാശായ തത്രോപായം സുനിശ്ചിതം 13

തമാഹ ബ്രഹ്മണഃ പുത്രോ യജ്ഞം കുരു നൃപോത്തമ
ക്രയക്രീതേന പുത്രേണ ശാപമോക്ഷ്യ ഭവിഷ്യതി. 14

പുത്രാ ദശവിധാ പ്രോക്താ ബ്രാഹ്മണൈർ വേദപാരഗൈഃ
ദ്രവ്യേണാനീയ തസ്മാത്ത്വം പുത്രം കുരു നൃപോത്തമ 15

വരുണോ/പി പ്രസന്നഃ സൻ സുഖകാരീ ഭവിഷ്യതി
ലോഭാത് കോ/പി ദ്വിജഃ പുത്രം പ്രദാസ്യതി സ്വരാഷ്ട്രജഃ 16

ഏവം പ്രമോദിതോ രാജാ വസിഷ്ഠേന മഹാത്മനാ
പ്രധാനം പ്രേരയാമാസ തദന്വേഷണകാമ്യയാ 17

അജീഗർത്തോ ദ്വിജഃ കശ്ചിദ്വിഷയേ തസ്യ ഭൂപതേഃ
തസ്യാസംശ്ച ത്രയഃ പുത്രാ നിർധനസ്യ വിശേഷതഃ 18

പ്രധാനേനാപ്യസൗ പൃഷ്ടഃ പുത്രാർത്ഥം ദുർബലോ ദ്വിജഃ
ഗവാം ശതം ദദാമീതി ദേഹി പുത്രം മഖായ വൈ 19

ശുനഃപുച്ഛഃ ശുനഃ ശേപഃ ശുനോലാംഗൂല ഇത്യമീ
തേഷാമേകതമം ദേഹി ദദാമി തു ഗവാം ശതം 20

അജീഗർത്തസ്തു തച്ഛ്രുത്വാ ക്ഷുധയാ പീഡിതോ ഭൃശം
പുത്രം ച കതമം തേഭ്യോ വിക്രേതും വൈ മനോ ദധേ 21

കാര്യാദികാരിണം ജ്യേഷ്ഠം മത്വാ നാസാവദാദമും
കനിഷ്ഠം നാപ്യദാന്മാതാ മമൈഷ ഇതിവാദിനീ. 22

മദ്ധ്യമം ച ശുനഃശേപം ദദൗ ഗവാം ശതേന ച
ആനിനായ പശും ചക്രേ നരമേധേ നരാധിപഃ 23

രുദന്തം ദുഃഖിതം ദീനം വേപമാനം ഭൃശാതുരം
യൂപേ ബദ്ധം നിരീക്ഷ്യാമും ചുക്രുശുർ മുനയസ്തദാ 24

ശാമിത്രായ പശും ചക്രേ നരമേധേ നരാധിപഃ
ശമിതാ നാദദേ ശസ്ത്രം തമാലംഭയിതും ശിശും 25

നാഹം ദ്വിജസുതം ദീനം രുദന്തം കരുണം ഭൃശം
ഹനിഷ്യാമി സ്വലോഭാർത്ഥമിത്യുവാചാപ്യസൗ തദാ 26

ഇത്യുക്ത്വാ വിരരാമാസൗ കർമ്മണോ ദുഷ്കരാദഥ
രാജാ സഭാസദഃ പ്രാഹ കിം കർത്തവ്യമിതി ദ്വിജാഃ 27

ജാതഃ കിലകിലാ ശബ്ദോ ജനാനാം ക്രോശതാം തദാ
ക്രന്ദമാനേ ശുനഃശേപേ സഭായാം ഭൃശമദ്ഭുതം 28

അജീഗർത്തസ്തദോത്ഥായ തമുവാച നൃപോത്തമം
രാജൻ കാര്യം കരിഷ്യാമി തവാഹം സുസ്ഥിരോ ഭവ 29

വേതനം ദ്വിഗുണം ദേഹി ഹനിഷ്യാമി പശും കില
കർത്തവ്യം മഖകാര്യം വൈ മയാ തേƒദ്യ ധനാർഥിനാ 30

ദുഃഖിതസ്യ ധനാർത്ഥസ്യ സദാƒസൂയാ പ്രസൂയതേ 31

വ്യാസ ഉവാച

തച്ഛ്രുത്വാ വചനം തസ്യ ഹരിശ്ചന്ദ്രോ മുദാന്വിതഃ

തമുവാച ദദാമ്യദ്യ ഗവാം ശതമനുത്തമം
തദാകർണ്യ പിതാ തസ്യ പുത്രം ഹന്തും സമുദ്യതഃ 32

ലോഭേനാകുലചിത്തോƒസൗ ശാമിത്രേ കൃതനിശ്ചയഃ
സമുദ്യതം ച തം ദൃഷ്ട്വാ ജനാഃ സർവേ സഭാസദാഃ 33

ചുക്രുശുർ ഭൃശദുഃഖാർത്താ ഹാഹേതി ജഗദുർവചഃ
പിശാചോƒയം മഹാപാപീ ക്രൂരകർമ്മാ ദ്വിജാകൃതിഃ 34

യത്സ്വയം സ്വസുതം ഹന്തുമുദ്യതഃ കുലപാംസനഃ
ധിക് ചാണ്ഡാല കിമേതത്തേ പാപകർമ്മ ചികിർഷിതം 35

ഹത്വാ സുതം ധനം പ്രാപ്യ കിം സുഖം തേ ഭവിഷ്യതി
ആത്മാ വൈ ജായതേ പുത്ര അംഗാദ്വൈ വേദഭാഷിതം 36

തത് കഥം പാപബുദ്ധേ ത്വമാത്മാനം ഹന്തുമിച്ഛസി
ഏവം കോലാഹലേ തത്ര ജാതേ കുശികനന്ദനഃ 37

സമീപം നൃപതേർഗത്വാ തമുവാച ദയാപരഃ 38

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

രാജന്നമും ശുനഃശേപം രുദന്തം ഭൃശദുഃഖിതം

ക്രതുസ്തേ ഭവിതാ പൂർണോ രോഗനാശശ്ച സർവഥാ
ദയാസമം നാസ്തി പുണ്യം പാപം ഹിംസാസമം നഹി 39

രാഗിണാം രോചനാർത്ഥായ നോദനേയം വിചാരയ
ആത്മദേഹസ്യ രക്ഷാർത്ഥം പരദേഹനികൃന്തനം 40

ന കർത്തവ്യം മഹാരാജ സർവതഃ ശുഭമിച്ഛതാ
ദയയാ സർവഭൂതേഷു സന്തുഷ്ടോ യേന കേന ച 41

സർവേന്ദ്രിയോപശാന്ത്യാ ച തുഷ്ട്യാശു ജഗത്പതിഃ
ആത്മവത് സർവഭൂതേഷു ചിന്തനീയം നൃപോത്തമ 42

ജീവിതവ്യം പ്രിയം നൂനം സർവേഷാം സർവദാ കില
ത്വമിച്ഛസി സുഖം കർത്തും ദേഹം ഹത്വാ ത്വമും ദ്വിജം 43

കഥം നേച്ഛേദസൗ ദേഹം രക്ഷിതും സ്വസുഖാസ്പദം
പൂർവജന്മകൃതം വൈരം നാനേന സഹ തേ നൃപ 44

യേനാമും ഹന്തുകാമസ്ത്വം ദ്വിജപുത്രം നിരാഗസം
യോ യം ഹന്തി വിനാ വൈരം സ്വകാമഃ സതതം പുനഃ 45

ഹന്താരം ഹന്തി തം പ്രാപ്യ ജനനം ജനനാന്തരേ
ജനകോ/സ്യ സുദുഷ്ടാത്മാ യേനാസൗ തേ സമർപ്പിതഃ 46

സ്വാത്മജോ ധനലോഭേന പാപാചാരഃ സുദുർമതിഃ
യഷ്ടവ്യാ ബഹവഃ പുത്രാ യദ്യേകോ/പി ഗയാം വ്രജേത് 47

യജേത ചാശ്വമേധേന നീലം വാ വൃഷമുത്സൃജേത്
ദേശമദ്ധ്യേ ച യഃ കശ്ചിത് പാപകർമ്മ സമാചരേത് 48

ഷഷ്ഠാംശസ്തസ്യ പാപസ്യ രാജാ ഭുംക്തേ ന സംശയഃ
നിഷേധനീയോ രാജ്ഞാ/സൗ പാപം കർത്തും സമുദ്യതഃ 49

ന നിഷിദ്ധസ്ത്വയാ കസ്മാത്പുത്രം വിക്രേതുമുദ്യതഃ
സൂര്യവംശേ സമുത്പന്നഃ ത്രിശങ്കുതനയഃ ശുഭഃ 50

ആര്യസ്ത്വനാര്യവത്കർമ്മ കർത്തുമിച്ഛസി പാർത്ഥിവ
മോചനാന്മുനിപുത്രസ്യ കരണാദ്വചനസ്യ മേ 51

തവ ദേഹേ സുഖം രാജൻ ഭവിഷ്യത്യവിചാരണാത്
പിതാ തേ ശാപയോഗേന ചാണ്ഡാലത്വമുപാഗതഃ 52

മയാ/സൗ തേന ദേഹേന സ്വർല്ലോകം പ്രാപിതഃ കില
തേനൈവ പ്രീതിയോഗേന കുരു മേ വചനം നൃപ 53

മുഞ്ചൈനം ബാലകം ദീനം രുദന്തം ഭൃശമാതുരം
യാചിതോ/സി മയാ നൂനം യജ്ഞേ/സ്മിൻ രാജസൂയകേ 54

പ്രർത്ഥനാഭംഗജം ദോഷം കഥം ത്വം നാവബുദ്ധ്യസേ
പ്രാർത്ഥിതം സർവഥാ ദേയം മഖേ/സ്മിൻ നൃപസത്തമ 55

അന്യഥാ പാപമേവ സ്യാത്തവ രാജൻ ന സംശയഃ

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ കൗശികസ്യ നൃപോത്തമഃ 56

പ്രത്യുവാച മഹാരാജ കൗശികം മുനിസത്തമം
ജലോദരേണ ഗാധേയ ദുഃഖിതോഽഹം ഭൃശം മുനേ 57

തസ്മാന്ന മോചയാമ്യേനമന്യത് പ്രാർത്ഥയ കൗശിക
ന ത്വയാ വിഗ്രഹഃ കാര്യഃ കാര്യേഽസ്മിൻ മമ സർവഥാ 58

തച്ഛ്രുത്വാ വചനം രാജ്ഞോ വിശ്വാമിത്രോഽതികോപനഃ
ബഭൂവ ദുഃഖസന്തപ്തോ വീക്ഷ്യ ദീനം ദ്വിജാത്മജം 59

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ഷോഡശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തദശോഽദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

രുദന്തം ബാലകം വീക്ഷ്യ വിശ്വാമിത്രോ ദയാതുരഃ
ശുനഃശേപമുവാചേദം ഗത്വാ പാർശ്വേഽതിദുഃഖിതം 1

മന്ത്രം പ്രചേതസഃ പുത്ര മയോക്തം മനസാ സ്മരൻ
ജപതസ്തവ കല്യാണം ഭവിഷ്യതി മമാജ്ഞയാ 2

വിശ്വാമിത്രവചഃ ശ്രുത്വാ ശുനഃശേപഃ ശുചാകുലഃ
മന്ത്രം ജജാപ മനസാ കൗശികോക്തം സ്ഫുടാക്ഷരം 3

ജപതസ്തത്ര തസ്യാശു പ്രചേതാസ്തു കൃപാകരഃ
പ്രാദുർബഭൂവ സഹസാ പ്രസന്നോ നൃപബാലകേ 4

ദൃഷ്ട്വാ തമാഗതം സർവേ വിസ്മയം പരമം ഗതാഃ
തുഷ്ടുവുർവരുണം ദേവം മുദിതാ ദർശനേന തേ 5

രാജാഽതിവിസ്മിതഃ പാദൗ പ്രണനാമ രുജാതുരഃ
ബദ്ധാഞ്ജലിപുടോ ദേവം തുഷ്ടാവ പുരതഃ സ്ഥിതം 6

ഹരിശ്ചന്ദ്ര ഉവാച

ദേവദേവ കൃപാസിന്ധോ പാപാത്മാഽഹം സുമന്ദധീഃ
കൃതാപരാധഃ കൃപണഃ പാവിതഃ പരമേഷ്ടിനാ 7

മയാ തേ പുത്രകാമേന ദുഃഖസംസ്ഥേന ഹേലനം
കൃതം ക്ഷമാപ്യം പ്രഭുണാ കോഽപരാധഃ സുദുർമതേഃ 8

അർത്ഥീ ദോഷം ന ജാനാതി തസ്മാത് പുത്രാർത്ഥിനാ മയാ
വഞ്ചിതസ്ത്വം ദേവദേവ ഭീതേന നരകാദ്വിഭോ 9

അപുത്രസ്യ ഗതിർനാസ്തി സ്വർഗ്ഗോ നൈവ ച നൈവച
ഭീതോഽഹം തേന വാക്യേന തസ്മാത്തേ ഹേലനം കൃതം 10

നാജ്ഞസ്യ ദൂഷണം ചിന്ത്യം നൂനം ജ്ഞാനവതാ വിഭോ
ദുഃഖിതോഽഹം രുജാക്രാന്തോ വഞ്ചിതഃ സ്വസുതേന ഹ 11

ന ജാനേഽഹം മഹാരാജ പുത്രോ മേ ക്വ ഗതഃ പ്രഭോ
വഞ്ചയിത്വാ വനേ ഭീതോ മരണാന്മാം കൃപാനിധേ 12

പ്രയയൗ ദ്രവിണം ദത്വാ ഗൃഹീതോ ദ്വിജബാലകഃ
യജ്ഞോഽയം ക്രീതപുത്രേണ പ്രാരബ്ധസ്തവ തുഷ്ടയേ 13

ദർശനം തവ സമ്പ്രാപ്യ ഗതം ദുഃഖം മമാദ്ഭുതം
ജലോദരകൃതം സർവം പ്രസന്നേ ത്വയി സാമ്പ്രതം 14

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ രാജ്ഞോ രോഗാതുരസ്യ ച
ദയാവാൻ ദേവദേവേശഃ പ്രത്യുവാച നൃപോത്തമം 15

വരുണ ഉവാച

മുഞ്ച രാജൻ ശുനഃശേപം സ്തുവന്തം മാം ഭൃശാതുരം
യജ്ഞോഽയം പരിപൂർണ്ണസ്തേ രോഗമുക്തോ ഭവാത്മനാ 16

ഇത്യുക്ത്വാ വരുണസ്തൂർണം രാജാനം വിരുജം തഥാ
ചകാര പശ്യതാം തത്ര സദസ്യാനാം സുസംസ്ഥിതം 17

വിമുക്തോഽസൗ ദ്വിജഃ പാശാദ്വരുണേന മഹാത്മനാ
ജയശബ്ദസ്തതസ്തത്ര സംജാതോ മഖമണ്ഡപേ 18

രാജാ പ്രമുദിതഃ സദ്യോ രോഗാന്മുക്തഃ സുദാരുണാത്
യൂപാന്മുക്തഃ ശുനശേപോ ബഭൂവാതീവ സംസ്ഥിതഃ 19

രാജാ ത്വിമം മഖം പൂർണ്ണം ചകാര വിനയാന്വിതഃ
ശുനഃ ശേപസ്തദാ സഭ്യാനിത്യുവാച കൃതാഞ്ജലിഃ 20

ഭോ ഭോ സഭ്യാഃ സുധർമ്മജ്ഞാ ബ്രുവന്തു ധർമ്മനിർണ്ണയം
വേദശാസ്ത്രാനുസാരേണ യഥാർത്ഥവാദിനഃ കില 21

പുത്രോഽഹം കസ്യ സർവജ്ഞാഃ പിതാ മേ കോഽഗ്രതഃ പരം
ഭവതാം വചനാത്തസ്യ ശരണം പ്രവ്രജാമ്യഹം 22

ഇത്യുക്തേ വചനേ തത്ര സഭ്യാഃ പ്രോചുഃ പരസ്പരം

സഭ്യാ ഊചുഃ

അജീഗർത്തസ്യ പുത്രോ*f*യം കസ്യാന്യസ്യ ഭവേദസൗ 23

അംഗാദംഗാത്സമുദ്ഭൂതഃ പാലിതസ്തേന ഭക്തിതഃ
അന്യസ്യ കസ്യ പുത്രോ*f*സൗ പ്രഭവേദിതി നിശ്ചയഃ 24

തച്ഛ്രുത്വാ വാമദേവസ്തു താനുവാച സഭാസതഃ
വിക്രീതസ്തേന താതേന ദ്രവ്യലോഭാത് സുതഃ കില 25

പുത്രോ*f*യം ധനദാതുശ്ച രാജ്ഞസ്തത്ര ന സംശയഃ
അഥവാ വരുണസ്യൈഷ പാശാന്മുക്തോ*f*സ്ത്യനേന വൈ 26

അന്നദാതാ ഭയത്രാതാ തദാ വിദ്യാപ്രദശ്ച യഃ
തഥാ വിത്തപ്രദശ്ചൈവ പഞ്ചൈതേ പിതരഃ സ്മൃതാഃ 27

തദാ കേചിത് പിതുഃ പ്രാഹുഃകേചിദ്രാജ്ഞസ്തഥാപരേ
വരുണസ്യേതി സംവാദേ നിർണയം ന യയുശ്ച തേ 28

ഇത്ഥം സന്ദേഹമാപന്നേ വസിഷ്ഠോ വാക്യമബ്രവീത്
സഭ്യാൻ വിവദതസ്തത്ര സർവജ്ഞഃ സർവപൂജിതഃ 29

ശൃണുദ്ധ്വം ഭോ മഹാഭാഗാ നിർണയം ശ്രുതിസമ്മതം
നിഃസ്നേഹേന യദാ പിത്രാ വിക്രീതോ*f*യം സുതഃ ശിശുഃ 30

സംബന്ധസ്തു ഗതസ്തസ്യ തദൈവ ധനസംഗ്രഹാത്
ഹരിശ്ചന്ദ്രസ്യ സംജാതഃ പുത്രോ*f*സൗ ക്രീത ഏവ ച 31

യൂപേ ബദ്ധോ യദാ രാജാ തദാ തസ്യ ന വൈ സുതഃ
വരുണസ്തു സ്തുതോ*f*നേന തേന തുഷ്ടേന മോചിതഃ 32

തസ്മാന്നായം മഹാഭാഗാ ഹ്യസൗ പുത്രഃ പ്രചേതസഃ
യോ യം സ്തൗതി മഹാമന്ത്രൈഃ സോ*f*പി തുഷ്ടോ ദദാതി ച 33

ധനം പ്രാണാൻ പശൂൻ രാജ്യം തഥാ മോക്ഷം നിജേപ്സിതം
കൗശികസ്യ സുതശ്ചായമരിഷ്ടേ യേന രക്ഷിതഃ 34

മന്ത്രം ദത്വാ മഹാവീര്യം വരുണസ്യാതിസങ്കടേ

വ്യാസ ഉവാച

ശ്രുത്വാ വാക്യം വസിഷ്ഠസ്യ ബാഢമൂചുഃ സഭാസദഃ 35

വിശ്വാമിത്രസ്തു ജഗ്രാഹ തം കരേ ദക്ഷിണേ തദാ
ഏഹി പുത്ര ഗൃഹം മേ ത്വമിത്യുക്ത്വാ പ്രേമപൂരിതഃ 36

ശുനഃശേപോ ജഗാമാശു തേനൈവ സഹ സത്വരഃ
വരുണസ്തു പ്രസന്നാത്മാ ജഗാമ ച സ്വമാലയം 37

ഋത്വിജശ്ച തദാ സഭ്യാഃ സ്വഗൃഹാൻ നിര്യയുസ്തദാ
രാജാ/പി രോഗനിർമുക്തോ ബഭൂവാതി മുദാന്വിതഃ 38

പ്രജാസ്തു പാലയാമാസ സുപ്രസന്നേന ചേതസാ
രോഹിതാഖ്യസ്തു തച്ഛ്രുത്വാ വൃത്താന്തം വരുണസ്യ ഹ 39

ആജഗാമ ഗൃഹം പ്രീതോ ദുർഗമാദ്വനപർവതാത്
ദൂതാ രാജാനമഭ്യേത്യ പ്രോചുഃ പുത്രം സമാഗതം 40

മുദിതോ/സൗ ജഗാമാശു സമ്മുഖഃ കോസലാധിപഃ
ദൃഷ്ട്വാ പിതരമായാന്തം പ്രേമോദ്രിക്തഃ സുസംഭ്രമഃ 41

ദണ്ഡവത് പതിതോ ഭൂമാവശ്രുപൂർണ്ണമുഖഃ ശുചാ
രാജാപി തം സമുത്ഥാപ്യ പരിരഭ്യ മുദാന്വിതഃ 42

സമാഘ്രായ സുതം മൂർധ്നി പപ്രച്ഛ കുശലം പുനഃ
ഉത്സംഗേ തം സമാരോപ്യ മുദിതോ മേദിനീപതിഃ 43

ഉഷ്ണൈർനേത്രജലൈഃശീർഷണ്യഭിഷേകമഥാകരോത്
രാജ്യം ശശാസ തേനാസൗ പുത്രേണാതിപ്രിയേണ ച 44

വൃത്താന്തം നരമേധസ്യ കഥയാമാസ വിസ്തരാത്
രാജസൂയം ക്രതുവരം ചകാര നൃപസത്തമഃ 45

വസിഷ്ഠം പൂജയിത്വാഥ ഹോതാരമകരോദ്വിഭുഃ
സമാപ്തേ ത്വഥ യജ്ഞേശേ വസിഷ്ഠോ/തീവ പൂജിതഃ 46

ശക്രസ്യ സദനം രമ്യം ജഗാമ മുനിരാദരാത്
വിശ്വാമിത്രോ/പി തത്രൈവ വസിഷ്ഠേന സഹ സംഗതഃ 47

മിളിത്വാ തൗ സ്ഥിതൗ ദേവസദനേ മുനിസത്തമഃ
വിശ്വാമിത്രോ/പി പപ്രച്ഛ വസിഷ്ഠം പ്രതിപൂജിതം 48

വീക്ഷ്യ വിസ്മയചിത്തസ്തം സഭായാം തു ശചീപതേഃ 49

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

ക്വേയം പൂജാ ത്വയാ പ്രാപ്താ മഹതീ മുനിസത്തമ
കൃതാ കേന മഹാഭാഗ സത്യം ബ്രൂഹി മമാന്തികേ 50

വസിഷ്ഠ ഉവാച

യജമാനോ/സ്തി മേ രാജാ ഹരിശ്ചന്ദ്രഃ പ്രതാപവാൻ
രാജസൂയഃ കൃതസ്തേന രാജ്ഞാ പ്രവരദക്ഷിണഃ
നേദൃശോ/സ്തി നൃപശ്ചാന്യഃ സത്യവാദീ ധൃതവ്രതഃ 51

ദാതാ ച ധർമ്മശീലശ്ച പ്രജാരഞ്ജനതത്പരഃ
തസ്യ യജ്ഞേ മയാ പൂജാ പ്രാപ്താ കൗശികനന്ദന 52

"കിം പൃച്ഛസി പുനഃ സത്യം ബ്രവീമ്യകൃത്രിമം ദ്വിജ"
ഹരിശ്ചന്ദ്രസമോ രാജാ ന ഭൂതോ ന ഭവിഷ്യതി
സത്യവാദീ തഥാ ദാതാ ശൂരഃ പരമധാർമ്മികഃ 53

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ വിശ്വാമിത്രോ/തികോപനഃ
ബഭൂവ ക്രോധസംരക്തലോചനോ/പ്യബ്രവീച്ച തം 54

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

ഏവം സ്തൗഷി നൃപം മിഥ്യാവാദിനം കപടപ്രിയം
വഞ്ചിതോ വരുണോ യേന പ്രതിശ്രുത്വാ വരം പുനഃ 55

മമ ജന്മാർജിതം പുണ്യം തപസഃ പഠിതസ്യ ച
ത്വദീയം വാ/തിതപസോ ഗ്ലഹം കുരു മഹാമതേ 56

അഹം ചേത്തം നൃപം സദ്യോ ന കരോമ്യതിസംസ്തുതം
അസത്യവാദിനം കാമമദാതാരം മഹാഖലം 57

ആജന്മ സഞ്ചിതം സർവ്വം പുണ്യം മമ വിനശ്യതു
അന്യഥാ ത്വത്കൃതം സർവ്വം പുണ്യം ത്വിതി പണാവഹേ 58

ഗ്ലഹം കൃത്വാ തതസ്തൗതു വിവദന്തൗ മുനീ തദാ
സ്വാശ്രമം സ്വർഗ്ഗലോകാച്ച ഗതൗ പരമകോപനൗ 59

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
സപ്തദശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥാഷ്ടാദശോ/ദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

കദാചിത്തു ഹരിശ്ചന്ദ്രോ മൃഗയാർത്ഥം വനം യയൗ
അപശ്യദ്രുദതീം ബാലാം സുന്ദരീം ചാരുലോചനാം. 1

താമപൃച്ഛന്മഹാരാജഃ കാമിനീം കരുണാപരഃ
പത്മപത്രവിശാലാക്ഷി കിം രോദിഷി വരാനനേ 2

കേനാസി പീഡിതാ/ത്യർത്ഥം കിം തേ ദുഃഖം വദാശു മേ
കാ ച ത്വം വിജനേ ഘോരേ കസ്തേ ഭർത്താ പിതാ/ഥവാ 3

ന ബാധതേ ച രാജ്യേ മേ രാക്ഷസോ/പി പരാംഗനാം
തം ഹൻമി തരസാ കാന്തേ യസ്ത്വാം സുന്ദരി ബാധതേ 4

ബ്രൂഹി ദുഃഖം വരാരോഹേ സ്വസ്ഥാ ഭവ കൃശോദരി
വിഷയേ മമ പാപാത്മാ ന തിഷ്ഠതി സുമദ്ധ്യമേ 5

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ നാരീ തം ചാബ്രവീന്നൃപം
പ്രമൃജ്യാശ്രൂണി വദനാദ്ധാരിശ്ചന്ദ്രം നൃപോത്തമം 6

നാര്യുവാച

രാജന്മാം ബാധതേ/ത്യർത്ഥം വിശ്വാമിത്രോ മഹാമുനിഃ
തപഃ കരോതി യത് ഘോരം മദർത്ഥം കൗശികോ വനേ 7

തേനാഹം ദുഃഖിതാ രാജൻ വിഷയേ തവ സുവ്രത
വിദ്ധി മാം കമനാം കാന്താം പീഡിതാം മുനിനാ ഭൃശം 8

രാജോവാച

സ്വസ്ഥാ ഭവ വിശാലാക്ഷി ന തേ ദുഃഖം ഭവിഷ്യതി
തമഹം വാരയിഷ്യാമി മുനിം തപപരായണം 9

ഇത്യാശ്വാസ്യ സ്ത്രിയം രാജാ തരസാ മുനിസന്നിധൗ
ഗത്വാ പ്രണമ്യ ശിരസാ തമുവാച മഹീപതിഃ 10

സ്വാമിൻ കിം ക്രിയതേ/ത്യർത്ഥം തപസാ ദേഹപീഡനം
കിമർത്ഥം ദത സമാരംഭോ ബ്രൂഹി സത്യം മഹാമതേ 11

വാഞ്ഛിതം തവ ഗാധേയ കരോമി സഫലം കില
ഉത്തിഷ്ഠോത്തിഷ്ഠ തരസാ തപസാ/ലമതഃ പരം 12

വിഷയേ മമ സർവജ്ഞ ന കർത്തവ്യം സുദാരുണം
ലോകപീഡാകരം ഘോരം തപഃ കേനാപി കർഹിചിത് 13

ഇത്ഥം നിഷിദ്ധ്യ തം രാജാ വിശ്വാമിത്രം ഗൃഹം യയൗ
മനസാ ക്രോധമാധായ ഗതോ/സൗ കൗശികോ മുനിഃ 14

സ ഗത്വാ ചിന്തയാമാസ നൃപകൃത്യമസാമ്പ്രതം
വസിഷ്ഠസ്യ ച സംവാദം തപസഃ പ്രതിഷേധനം 15

കോപാവിഷ്ടേന മനസാ പ്രതീകാരമഥാകരോത്
വിചിന്ത്യ ബഹുധാ ചിത്തേ ദാനവം ഘോരവിഗ്രഹം 16

പ്രേഷയാമാസ തദ്ദേശം വിധായ സൂകരാകൃതിം
സോ/തികായോ മഹാകാലഃ കുർവ്വന്നാദം സുദാരുണം 17

രാജ്ഞശ്ചോപവനേ പ്രാപ്തഃ ത്രാസയൻ രക്ഷകാംസ്തദാ
മാലതീനാം ച ഖണ്ഡാനി കദംബാനാം തഥൈവ ച 18

യൂഥികാനാം ച വൃന്ദാനി കമ്പയംശ്ച മുഹുർമുഹുഃ
ദന്തേന വിലിഖൻ ഭൂമിം സമുന്മൂലയതേ ദ്രുമാൻ 19

ചമ്പകാൻ കേതകീഖണ്ഡാൻ മല്ലികാനാം ച പാദപാൻ
കരവീരാനുശീരാംശ്ച നിചഖാന ശുഭാൻ മൃദൂൻ 20

മുചുകുന്ദാനശോകാംശ്ച ബകുളാംസ്തിലകാംസ്തഥാ
ഉന്മൂല്യ കദനം തത്ര ചകാര സൂകരോ വനേ 21

വാടികാരക്ഷകാഃ സർവ്വേ ദുദ്രുവുഃ ശസ്ത്രപാണയഃ
ഹാഹേതി ചുക്രുശുസ്തത്ര മാലാകാരാ ഭൃശാതുരാഃ 22

ബാണൈഃ സന്താഡ്യമാനോ/പി യദാ ത്രസ്തോ ന വൈ മൃഗഃ
രക്ഷകാൻ പീഡയാമാസ കോലഃ കാലസമദ്യുതിഃ 23

തേ തദാതിഭയാക്രാന്താ രാജാനം ശരണം യയുഃ
തമൂചുസ്ത്രാഹി ത്രാഹീതി വേപമാനാ ഭയാകുലാഃ 24

താനാഗതാൻ സമാലോക്യ ഭയാർത്താൻ ഭൂപതിസ്തദാ
പപ്രച്ഛ കിം ഭയം കസ്മാന്മാം ബ്രുവന്തു സമാഗതാഃ 25

നാഹം ബിഭേമി ദേവേഭ്യോ രാക്ഷസേഭ്യശ്ച രക്ഷകാഃ
കസ്മാദ് ഭയം സമുത്പന്നം തദ്ബ്രുവന്തു മമാഗ്രതഃ 26

ഹൻമി ചൈകേന ബാണേന തം ശത്രും ദുർഭഗം കില
യോ മേ/രാതിഃ സമുത്പന്നോ ലോകേ പാപമതിഃ ഖലഃ 27

ദേവോ വാ ദാനവോ വാ/പി തം നിഹന്മി ശരൈഃ ശിതൈഃ
ക്വ തിഷ്ഠതി കിയദ്രൂപഃ കിയദ്ബലസമന്വിതഃ 28

മാലാകാരാ ഊചുഃ

ന ദേവോ ന ച ദൈത്യോ/സ്തി ന യക്ഷോ ന ച കിന്നരഃ
കശ്ചിത് കോലോ മഹാകായോ രാജംസ്തിഷ്ഠതി കാനനേ 29

പുഷ്പവൃക്ഷാനതിമൃദൂൻ ദന്തേനോന്മൂലയത്യസൗ
വിദീർണ്ണം തദ്വനം സർവം സൂകരേണാതിരംഹസാ 30

വിശിഖൈസ്താഡിതോfസ്മാഭിർദൃഷദ്ഭിർലകുടൈസ്തഥാ
ന ബിഭേതി മഹാരാജ ഹന്തുമസ്മാനുപാദ്രവത് 31

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യാകർണ്യ വചസ്തേഷാം രാജാ കോപസമാകുലഃ
അശ്വമാരുഹ്യ തരസാ ജഗാമോപവനം പ്രതി 32

സൈന്യേന മഹതാ യുക്തോ ഗജാശ്വരഥസംയുതഃ
പദാതിവൃന്ദസഹിതഃ പ്രയയൗ വനമുത്തമം 33

തത്രാപശ്യന്മഹാകോലം ഘുർഘുരന്തം ഭയാനകം
വനം ഭഗ്നം ച സംവീക്ഷ്യ രാജാ ക്രോധയുതോfഭവത് 34

ചാപേ ബാണം സമാരോപ്യ വികൃഷ്യ ച ശരാസനം
തം ഹന്തും സൂകരം ചാപം തരസാ സമുപാക്രമത് 35

സമാലോക്യ ച രാജാനം ചാപഹസ്തം രുഷാകുലം
സമ്മുഖോfഭ്യദ്രവത്തൂർണം കുർവൻ ശബ്ദം സുദാരുണം 36

തമായാന്തം സമാലോക്യ വരാഹം വികൃതാനനം
മുമോച വിശിഖം തസ്മിൻ ഹന്തുകാമോ മഹീപതിഃ 37

വഞ്ചയിത്വാfഥ തദ്ബാണം സൂകരസ്തരസാ ബലാത്
നിർജഗാമ മഹാവേഗാത്തമുല്ലംഘ്യ നൃപം തദാ 38

ഗച്ഛന്തം തം സമാലോക്യ രാജാ കോപസമന്വിതഃ
മുമോച വിശിഖാംസ്തീക്ഷ്ണാംശ്ചാപമാകൃഷ്യ യത്നതഃ 39

ക്ഷണം ദൃഷ്ടിപഥം രാജ്ഞഃ ക്ഷണം ചാദർശനം ഗതഃ
കുർവൻ ബഹുവിധാരാവം സൂകരഃ സമുപാദ്രവത് 40

ഹരിശ്ചന്ദ്രോfതികുപിതോ മൃഗസ്യാനുജഗാമ ഹ
അശ്വേന വായുവേഗേന വികൃഷ്യ ച ശരാസനം 41

ഇതസ്തതസ്തതഃ സൈന്യമഗമച്ച വനാന്തരം
ഏകാകീ നൃപതിഃ കോലം വ്രജന്തം സമുപാദ്രവത് 42

മധ്യാഹ്നസമയേ രാജാ സമ്പ്രാപ്തോ വിജനേ വനേ
തൃഷിതഃ ക്ഷുധിതോfത്യർത്ഥം ബഭൂവ ശ്രാന്തവാഹനഃ 43

സൂകരോfദർശനം പ്രാപ്തോ രാജാ ചിന്താതുരോfഭവത്
മാർഗ്ഗഭ്രഷ്ടോfതി വിപിനേ ദാരുണേ ദീനവത്സ്ഥിതഃ 44

കിം കരോമി ക്വ ഗച്ഛാമി ന സഹായോfസ്തി മേ വനേ
അജ്ഞാതസ്വപഥഃ കുത്ര വ്രജാമീതി വ്യചിന്തയത് 45

ഏവം ചിന്തയതസ്തത്ര വിപിനേ ജനവർജിതേ
രാജാ ചിന്താതുരോfപശ്യന്നദീം സുവിമലോദകാം 46

വീക്ഷ്യ താം മുദിതോ രാജാ പായയിത്വാ തുരംഗകം
അശ്വാദുത്തീര്യ വിമലം പപൗ പാനീയമുത്തമം 47

ജലം പീത്വാ നൃപസ്തത്ര സുഖമാപ മഹീപതിഃ
ഇയേഷ നഗരം ഗന്തും ദിഗ്ഭ്രമേണാതി മോഹിതഃ 48

വിശ്വാമിത്രസ്തു സമ്പ്രാപ്തോ വൃദ്ധബ്രാഹ്മണരൂപധൃക്
നനാമ വീക്ഷ്യ രാജാ തം പ്രീതിപൂർവം ദ്വിജോത്തമം 49

തമുവാച ഗാധിരാജഃ പ്രണമന്തം നൃപോത്തമം
സ്വസ്തി തേfസ്തു മഹാരാജ കിമർത്ഥമിഹ ചാഗതഃ 50

ഏകാകീ വിജനേ രാജൻ കിം ചികീർഷിതമത്ര തേ
ബ്രൂഹി സർവം സ്ഥിരോ ഭൂത്വാ കാരണം നൃപസത്തമ 51

രാജോവാച

സൂകരോfതി മഹാകായോ ബലവാൻ പുഷ്പകാനനം
സമുപേത്യ മമർദ്ദാശു കോമളാൻ പുഷ്പപാദപാൻ 52

തം നിവാരയിതും ദുഷ്ടം കരേ കൃത്വാ ച കാർമ്മുകം
സസൈന്യോfഹം സ്വനഗരാന്നിർഗതോ മുനിസത്തമ 53

ഗതോfസൗ ദൃക്പഥാത് പാപോ മായാവീ ക്വാപി വേഗവാൻ
പൃഷ്ഠതോfഹമപി പ്രാപ്തഃ സൈന്യം ക്വാപി ഗതം മമ 54

ക്ഷുധിതസ്തൃഷിതശ്ചാഹം സൈന്യഭ്രഷ്ടസ്ത്വിഹാഗതഃ
ന ജാനേ പുരമാർഗം ച തഥാ സൈന്യഗതിം മുനേ 55

പന്ഥാനം ദർശയ വിഭോ വ്രജാമി നഗരം പ്രതി
മമാത്ര ഭാഗ്യയോഗേന പ്രാപ്തസ്ത്വം വിജനേ വനേ 56

അയോദ്ധ്യാധിപതിശ്ചാഹം ഹരിശ്ചന്ദ്രോfതി വിശ്രുതഃ
രാജസൂയസ്യ കർത്താ ച വാഞ്ഛിതാർത്ഥപ്രദഃ സദാ 57

ധനേച്ഛാ യദി തേ ബ്രഹ്മൻ യജ്ഞാർത്ഥം ദ്വിജസത്തമ
ആഗന്തവ്യമയോദ്ധ്യായാം ദാസ്യാമി വിപുലം ധനം 58

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
അഷ്ടാദശോfദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകോനവിംശോfദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ ഭൂപതേഃ കൗശികോ മുനിഃ
പ്രഹസ്യ പ്രത്യുവാചേദം ഹരിശ്ചന്ദ്രം തദാ നൃപം 1

രാജംസ്തീർത്ഥമിദം പുണ്യം പാവനം പാപനാശനം
സ്നാനം കുരു മഹാഭാഗ പിതൄണാം തർപ്പണം തഥാ 2

കാലഃ ശുഭതമോfസ്തീഹ തീർത്ഥേ സ്നാത്വാ വിശാംപതേ
ദാനം ദദസ്വ ശക്ത്യാfത്ര പുണ്യതീർത്ഥേfതിപാവനേ 3

പ്രാപ്യ തീർത്ഥം മഹാപുണ്യമസ്നാത്വാ യസ്തു ഗച്ഛതി
സ ഭവേദാത്മഹാ ഭൂയ ഇതി സ്വായംഭുവോfബ്രവീത് 4

തസ്മാത്തീർത്ഥവരേ രാജൻ കുരു പുണ്യം സ്വശക്തിതഃ
ദർശയിഷ്യാമി മാർഗ്ഗം തേ ഗന്താfസി നഗരം തതഃ 5

ആഗമിഷ്യാമ്യഹം മാർഗ്ഗദർശനാർത്ഥം തവാനഘ
ത്വയാ സഹാദ്യ കാകുത്സ്ഥ തവ ദാനേന തോഷിതഃ 6

തച്ഛ്രുത്വാ വചനം രാജാ മുനേഃ കപടമണ്ഡിതം
വാസാംസ്യുത്താര്യ വിധിവത് സ്നാതുമഭ്യായയൗ നദീം 7

ബന്ധയിത്വാ ഹയം വൃക്ഷേ മുനിവാക്യേന മോഹിതഃ
അവശ്യംഭാവിയോഗേന തദ്വശസ്തു തദാfഭവത് 8

രാജാ സ്നാനവിധിം കൃത്വാ സന്തർപ്യ പിതൃദേവതാഃ
വിശ്വാമിത്രമുവാചേദം സ്വാമിൻ ദാനം ദദാമി തേ 9

യദിച്ഛസി മഹാഭാഗ തത്തേ ദാസ്യാമി സാമ്പ്രതം
ഗാവോ ഭൂമിർഹിരണ്യം ച ഗജാശ്വരഥവാഹനം 10

നാദേയം മേ കിമപ്യസ്തി കൃതമേതദ്വ്രതം പുരാ
രാജസൂയേ മഖശ്രേഷ്ഠേ മുനീനാം സന്നിധാവപി 11

തസ്മാത്ത്വമിഹ സമ്പ്രാപ്തസ്തീർത്ഥേfസ്മിൻ പ്രവരേ മുനേ
യത്തേfസ്തി വാഞ്ഛിതം ബ്രൂഹി ദദാമി തവവാഞ്ഛിതം 12

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

മയാ പൂർവം സ്മൃതാ രാജൻ കീർത്തിസ്തേ വിപുലാ ഭുവി
വസിഷ്ഠേന ച സമ്പ്രോക്തോ ദാതാ നാസ്തി മഹീതലേ 13

ഹരിശ്ചന്ദ്രോ നൃപശ്രേഷ്ഠഃ സൂര്യവംശേ മഹീപതിഃ
താദൃശോ നൃപതിർദാതാ ന ഭൂതോ ന ഭവിഷ്യതി 14

പൃഥിവ്യാം പരമോദാരസ്ത്രിശങ്കുതനയോ യഥാ
അതസ്ത്വാം പ്രാർത്ഥയാമ്യദ്യ വിവാഹോ മേfസ്തി പാർത്ഥിവ. 15

പുത്രസ്യ ച മഹാഭാഗ തദർത്ഥം ദേഹി മേ ധനം

രാജോവാച

വിവാഹം കുരു വിപ്രേന്ദ്ര ദദാമി പ്രാർത്ഥിതം തവ 16

യദിച്ഛസി ധനം കാമം ദാതാ തസ്യാസ്മി നിശ്ചിതം

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യുക്തഃ കൗശികസ്തേന വഞ്ചനാതത്പരോ മുനിഃ 17

ഉദ്ഭാവ്യ മായാം ഗാന്ധർവീം പാർത്ഥിവായാപ്യദർശയത്
കുമാരഃ സുകുമാരശ്ച കന്യാ ച ദശവാർഷികീ 18

ഏതയോഃ കാര്യമപ്യദ്യ കർത്തവ്യം നൃപസത്തമ
രാജാസൂയാധികം പുണ്യം ഗൃഹസ്ഥസ്യ വിവാഹതഃ 19

ഭവിഷ്യതി തവാദ്യൈവ വിപ്രപുത്രവിവാഹതഃ
തച്ഛ്രുത്വാ വചനം രാജാ മായയാ തസ്യമോഹിതഃ 20

തഥേതി ച പ്രതിജ്ഞായ നോവാചാല്പം വചസ്തഥാ
തേന ദർശിതമാർഗ്ഗോfസൗ നഗരം പ്രതി ജഗ്മിവാൻ 21

വിശ്വാമിത്രോfപി രാജാനം വഞ്ചയിത്വാശ്രമം യയൗ
കൃതോദ്വാഹവിധിസ്താവദ്വിശ്വാമിത്രോfബ്രവീന്നൃപം 22

വേദീമധ്യേ നൃപാദ്യ ത്വം ദേഹി ദാനം യഥേപ്സിതം

രാജോവാച

കിം തേfഭീഷ്ടം ദ്വിജ ബ്രൂഹി ദദാമി വാഞ്ഛിതം കില 23

അദേയമപി സംസാരേ യശഃ കാമോfസ്മി സാമ്പ്രതം
വ്യർത്ഥം ഹി ജീവിതം തസ്യ വിഭവം പ്രാപ്യ യേന വൈ 24

നോപാർജിതം യശഃ ശുദ്ധം പരലോകസുഖപ്രദം

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

രാജ്യം ദേഹി മഹാരാജ വരായ സപരിച്ഛദം 25
ഗജാശ്വരഥരത്നാഢ്യം വേദീമധ്യേ/തിപാവനേ

വ്യാസ ഉവാച

മോഹിതോ മായയാ തസ്യ ശ്രുത്വാ വാക്യം മുനേർനൃപഃ 26

ദത്തമിത്യുക്തവാൻ രാജ്യമവിചാര്യ യദൃച്ഛയാ
ഗൃഹീതമിതി തം പ്രാഹ വിശ്വാമിത്രോ/തിനിഷ്ഠുരഃ 27

ദക്ഷിണാം ദേഹി രാജേന്ദ്ര ദാനയോഗ്യാം മഹാമതേ
ദക്ഷിണാരഹിതം ദാനം നിഷ്ഫലം മനുരബ്രവീത് 28

തസ്മാദ്ദാനഫലായ ത്വം യഥോക്താം ദേഹി ദക്ഷിണാം
ഇത്യുക്തസ്തു തദാ രാജാ തമുവാചാതിവിസ്മിതഃ 29

ബ്രഹ്മൻ കിയദ്ധനം തുഭ്യം ദേയം സ്വാമിൻ മയാധുനാ
ദക്ഷിണാനിഷ്ക്രയം സാധോ വദ താവത്പ്രമാണകം 30

ദാനപൂർത്യൈ പ്രദാസ്യാമി സ്വസ്ഥോ ഭവ തപോധന
വിശ്വാമിത്രസ്തു തച്ഛ്രുത്വാ തമാഹ മേദിനീപതിം 31

ഹേമഭാരദ്വയം സാർധം ദക്ഷിണാം ദേഹി സാമ്പ്രതം
ദാസ്യാമീതി പ്രതിശ്രുത്യ തസ്മൈ രാജാതിവിസ്മിതഃ 32

തദൈവ സൈനികാസ്തസ്യ വീക്ഷമാണാഃ സമാഗതാഃ
ദൃഷ്ട്വാ മഹീപതിം വ്യഗ്രം തുഷ്ടുവുസ്തേ മുദാന്വിതാഃ 33

വ്യാസ ഉവാച

ശ്രുത്വാ തേഷാം വചോ രാജാ നോക്ത്വാ കിഞ്ചിത് ശുഭാശുഭം
ചിന്തയൻ സ്വകൃതം കർമ്മ യയാവന്തഃപുരേ തതഃ 34

കിം മയാ സ്വീകൃതം ദാനം സർവസ്വം യത്സമർപ്പിതം
വഞ്ചിതോ/ഹം ദ്വിജേനാത്ര വനേ പാടച്ചരൈരിവ 35

രാജ്യം സോപസ്കരം തസ്മൈ മയാ സർവം പ്രതിശ്രുതം
ഭാരദ്വയം സുവർണ്ണസ്യ സാർധം ച ദക്ഷിണാ പുനഃ 36

കിം കരോമി മതിർഭ്രഷ്ടാ ന ജ്ഞാതം കപടം മുനേഃ
പ്രതാരിതോ/ഹം സഹസാ ബ്രാഹ്മണേന തപസ്വിനാ 37

ന ജാനേ ദേവകാര്യം വൈ ഹാ! ദൈവ കിം ഭവിഷ്യതി
ഇതി ചിന്താപരോ രാജാ ഗൃഹം പ്രാപ്തോfതിവിഹ്വലഃ 38

പതിം ചിന്താപരം ദൃഷ്ട്വാ രാജ്ഞീ പപ്രച്ഛ കാരണം
കിം പ്രഭോ വിമനാ ഭാസി കാ ചിന്താ ബ്രൂഹി സാമ്പ്രതം 39

വനാത് പുത്രഃസമായാതോ രാജസൂയഃ കൃതഃ പുരാ
കസ്മാച്ഛോചസി രാജേന്ദ്ര ശോകസ്യ കാരണം വദ 40

നാരാതിർവിദ്യതേ ക്വാപി ബലവാൻ ദുർബലോfപി വാ
വരുണോfപി സുസന്തുഷ്ടഃ കൃതകൃത്യോfസി ഭൂതലേ 41

ചിന്തയാ ക്ഷീയതേ ദേഹോ നാസ്തി ചിന്താസമാ മൃതിഃ
ത്യജ്യതാം നൃപശാർദ്ദുല സ്വസ്ഥോ ഭവ വിചക്ഷണ 42

തന്നിശമ്യ പ്രിയാവാക്യം പ്രീതിപൂർവം നരാധിപഃ
പ്രോവാച കിഞ്ചിത് ചിന്തായാഃ കാരണം ച ശുഭാശുഭം 43

ഭോജനം ന ചകാരാfസൗ ചിന്താവിഷ്ടസ്തഥാ നൃപഃ
സുപ്ത്വാപി ശയനേ ശുഭ്രേ ലേഭേ നിദ്രാം ന ഭൂമിപഃ 44

പ്രാതരുത്ഥായ ചിന്താർത്തോ യാവത്സന്ധ്യാദികാഃ ക്രിയാഃ
കരോതി നൃപതിസ്താവദ്വിശ്വാമിത്രഃ സമാഗതഃ 45

ക്ഷത്രാ നിവേദിതോ രാജ്ഞേ മുനിഃ സർവസ്വഹാരകഃ
ആഗത്യോവാച രാജാനം പ്രണമന്തം പുനഃ പുനഃ 46

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

രാജംസ്ത്യജ സ്വരാജ്യം മേ ദേഹി വാചാ പ്രതിശ്രുതം
സുവർണ്ണം സ്പൃശ രാജേന്ദ്ര സത്യവാക്ഭവ സാമ്പ്രതം 47

ഹരിശ്ചന്ദ്ര ഉവാച

സ്വാമിൻ രാജ്യം തവേദം മേ മയാ ദത്തം കിലാfധുനാ
ത്യക്ത്വാfന്യത്ര ഗമിഷ്യാമി മാ ചിന്താം കുരു കൗശിക 48

സർവസ്വം മമ തേ ബ്രഹ്മൻ ഗൃഹീതം വിധിവദ്വിഭോ
സുവർണദക്ഷിണാം ദാതുമശക്തോfസ്മ്യധുനാ ദ്വിജ 49

ദാനം ദദാമി തേ താവദ്യാവന്മേ സ്യാദ്ധനാഗമഃ
പുനശ്ചേത് കാലയോഗേന തദാ ദാസ്യാമി ദക്ഷിണാം 50

ഇത്യുക്ത്വാ നൃപതിഃ പ്രാഹ പുത്രം ഭാര്യാം ച മാധവീം
രാജ്യമസ്മൈ പ്രദത്തം വൈ മയാ വേദ്യാം സുവിസ്തരം 51

ഹസ്ത്യശ്വരഥസംയുക്തം രത്നഹേമസമന്വിതം
ത്യക്ത്വാ ത്രീണി ശരീരാണി സർവം ചാസ്മൈ സമർപ്പിതം 52

ത്യക്ത്വാഽയോദ്ധ്യാം ഗമിഷ്യാമി കുത്രചിദ്വനഗഹ്വരേ
ഗൃഹ്ണാത്വിദം മുനിഃ സമ്യക് രാജ്യം സർവസമൃദ്ധിമത് 53

ഇത്യാഭാഷ്യ സുതം ഭാര്യാം ഹരിശ്ചന്ദ്രഃ സ്വമന്ദിരാത്
വിനിർഗതഃ സുധർമാത്മാ മാനയംസ്തം ദ്വിജോത്തമം 54

വ്രജന്തം ഭൂപതിം വീക്ഷ്യ ഭാര്യാപുത്രാവുഭാവപി
ചിന്താതുരൗ സുദീനാസ്യൗ ജഗ്മതുഃ പൃഷ്ഠതസ്തദാ 55

ഹാഹാകാരോ മഹാനാസീന്നഗരേ വീക്ഷ്യ താംസ്തഥാ
ചുക്രുശുഃ പ്രാണിനഃ സർവേ സാകേതപുരവാസിനഃ 56

ഹാ രാജൻ കിം കൃതം കർമ്മ കുതഃ ക്ലേശഃ സമാഗതഃ
വഞ്ചിതോഽസി മഹാരാജ വിധിനാ പണ്ഡിതേന ഹ 57

സർവേ വർണ്ണാസ്തദാ ദുഃഖമാപ്നുയുസ്തം മഹീപതിം
വിലോക്യ ഭാര്യയാ സാർധം പുത്രേണ ച മഹാത്മനാ 58

നിനിന്ദുർബ്രാഹ്മണം തം തു ദുരാചാരം പുരൗകസഃ
ധൂർത്തോഽയമിതി ഭാഷന്തോ ദുഃഖാർത്താ ബ്രാഹ്മണാദയഃ 59

നിർഗത്യ നഗരാത്തസ്മാദ്വിശ്വാമിത്രഃ ക്ഷിതീശ്വരം
ഗച്ഛന്തം തമുവാചേദം സമേത്യ നിഷ്ഠുരം വചഃ 60

ദക്ഷിണായാഃ സുവർണ്ണം മേ ദത്വാ ഗച്ഛ നരാധിപ
നാഽഹം ദാസ്യാമി വാ ബ്രൂഹി മയാ ത്യക്തം സുവർണ്ണകം 61

രാജ്യം ഗൃഹാണ വാ സർവം ലോഭശ്ചേദ്ധി വിവർത്തതേ
ദത്തം ചേന്മന്യസേ രാജൻ ദേഹി യത്തത്പ്രതിശ്രുതം 62

ഏവം ബ്രുവന്തം ഗാധേയം ഹരിശ്ചന്ദ്രോ മഹീപതിഃ
പ്രണിപത്യ സുദീനാത്മാ കൃതാഞ്ജലിപുടോഽബ്രവീത് 63

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ഏകോനവിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ വിംശോഽദ്ധ്യായഃ

ഹരിശ്ചന്ദ്ര ഉവാച

അദത്വാ തേ ഹിരണ്യം വൈ ന കരിഷ്യാമി ഭോജനം 1
പ്രതിജ്ഞാ മേ മുനിശ്രേഷ്ഠ വിഷാദം ത്യജ സുവ്രത

സൂര്യവംശസമുദ്ഭൂതഃ ക്ഷത്രിയോfഹം മഹീപതിഃ
രാജസൂയസ്യ യജ്ഞസ്യ കർത്താ വാഞ്ഛിതദോ നൃപ 2

കഥം കരോമി നാകാരം സ്വാമിൻ ദത്വാ യദൃച്ഛയാ
അവശ്യമേവ ദാതവ്യമൃണം തേ ദ്വിജസത്തമ 3

സ്വസ്ഥോ ഭവ പ്രദാസ്യാമി സുവർണ്ണം മനസേപ്സിതം
കിഞ്ചിത്കാലം പ്രതീക്ഷസ്വ യാവത് പ്രാപ്സ്യാമ്യഹം ധനം 4

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

കുതസ്തേ ഭവിതാ രാജൻ ധനപ്രാപ്തിരതഃ പരം
ഗതം രാജ്യം തഥാ കോശോ ബലം ചൈവാർത്ഥസാധനം 5

വൃഥാfശാ തേ മഹീപാല ധനാർത്ഥേ കിം കരോമ്യഹം
നിർധനം ത്വാം ച ലോഭേന പീഡയാമി കഥം നൃപ 6

തസ്മാത് കഥയ ഭൂപാല ന ദാസ്യാമീതി സാമ്പ്രതം
ത്യക്ത്വാffശാമസതീം കാമം ഗച്ഛാമ്യഹമതഃ പരം 7

യഥേഷ്ടം വ്രജ രാജേന്ദ്ര ഭാര്യാപുത്രസമന്വിതഃ
സുവർണ്ണം നാസ്തി കിം തുഭ്യം ദദാമീതി വദാധുനാ 8

വ്യാസ ഉവാച

ഗച്ഛൻ വാക്യമിദം ശ്രുത്വാ ബ്രാഹ്മണസ്യ ച ഭൂപതിഃ
പ്രത്യുവാച മുനിം ബ്രഹ്മൻ ധൈര്യം കുരു ദദാമ്യഹം 9

മമ ദേഹോfസ്തി ഭാര്യായാഃ പുത്രസ്യ ച ഹ്യനാമയഃ
ക്രീത്വാ ദേഹം തു തം നൂനമൃണം ദാസ്യാമി തേ ദ്വിജ 10

ഗ്രാഹകം പശ്യ വിപ്രേന്ദ്ര വാരാണസ്യാം പുരി പ്രഭോ
ദാസഭാവം ഗമിഷ്യാമി സദാരോfഹം സപുത്രകഃ 11

ഗൃഹാണ കാഞ്ചനം പൂർണ്ണം സാർധം ഭാരദ്വയം മുനേ
മൗല്യേന ദത്വാ സർവാന്നഃ സന്തുഷ്ടോ ഭവ ഭൂധര 12

ഇതി ബ്രുവൻ ജഗാമാഥ സഹ പത്ന്യാ സുതാന്വിതഃ
ഉമയാ കാന്തയാ സാർധം യത്രാസ്തേ ശങ്കരഃ സ്വയം 13

താം ദൃഷ്ട്വാ ച പുരീം രമ്യാം മനസോfഹ്ലാദകാരിണീം
ഉവാച സ കൃതാർത്ഥോfസ്മി പുരീം പശ്യൻ സുവർച്ചസം 14

തതോ ഭാഗീരഥീം പ്രാപ്യ സ്നാത്വാ ദേവാദിതർപ്പണം
ദേവാർചനം ച നിർവർത്യ കൃതവാൻ ദിഗ്വിലോകനം 15

പ്രവിശ്യ വസുധാപാലോ ദിവ്യാം വാരാണസീം പുരീം
നൈഷാ മനുഷ്യഭുക്തേതി ശൂലപാണേഃ പരിഗ്രഹഃ 16

ജഗാമ പദ്ഭ്യാം ദുഃഖാർത്തഃ സഹ പത്ന്യാ സമാകുലഃ
പുരീം പ്രവിശ്യ സ നൃപോ വിശ്വാസമകരോത്തദാ 17

ദദൃശേ/ഥ മുനിശ്രേഷ്ഠം ബ്രാഹ്മണം ദക്ഷിണാർത്ഥിനം
തം ദൃഷ്ട്വാ സമനുപ്രാപ്തം വിനയാവനതോ/ഭവത് 18

പ്രാഹ ചൈവാഞ്ജലിം കൃത്വാ ഹരിശ്ചന്ദ്രോ മഹാമുനിം
ഇമേ പ്രാണാഃ സുതശ്ചാ/യം പ്രിയാ പത്നീ മുനേ മമ 19

യേന തേ കൃത്യമസ്ത്യാശു ഗൃഹാണാദ്യ ദ്വിജോത്തമ
യച്ചാന്യത്കാര്യമസ്മാഭിസ്തന്മമാ/ഖ്യാതു മർഹസി 20

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

പൂർണ്ണഃ സ മാസോ ഭദ്രം തേ ദീയതാം മമ ദക്ഷിണാ
പൂർവ്വം തസ്യ നിമിത്തം ഹി സ്മര്യതേ സ്വവചോ യദി 21

രാജോവാച

ബ്രഹ്മന്നാദ്യാപി സമ്പൂർണ്ണോ മാസോ ജ്ഞാനതപോബല
തിഷ്ഠത്വേകദിനാർധം യത്തത് പ്രതീക്ഷസ്വ നാപരം 22

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

ഏവമസ്തു മഹാരാജ ആഗമിഷ്യാമ്യഹം പുനഃ
ശാപം തവ പ്രദാസ്യാമി ന ചേദദ്യ പ്രയച്ഛസി 23

ഇത്യുക്ത്വാഥ യയൗ വിപ്രോ രാജാ ചാചിന്തയത്തദാ
കഥമസ്മൈ പ്രയച്ഛാമി ദക്ഷിണാ യാ പ്രതിശ്രുതാ 24

കുതഃ പുഷ്ടാനി മിത്രാണി കുത്രാർത്ഥം സാമ്പ്രതം മമ
പ്രതിഗ്രഹഃ പ്രദുഷ്ടോ മേ തത്ര യാച്ഞാ കഥം ഭവേത് 25

രാജ്ഞാം വൃത്തിത്രയം പ്രോക്തം ധർമ്മം ശാസ്ത്രേഷു നിശ്ചിതം
യദി പ്രാണാൻ വിമുഞ്ചാമി ഹ്യപ്രദായ ച ദക്ഷിണാം 26

ബ്രഹ്മസ്വാഹാ കൃമിഃ പാപോ ഭവിഷ്യാമ്യധമാധമഃ
അഥവാ പ്രേതതാം യാസ്യേ വര ഏവാത്മവിക്രയഃ 27

സൂത ഉവാച

രാജാനം വ്യാകുലം ദീനം ചിന്തയാനമധോമുഖം
പ്രത്യുവാച തദാ പത്നീ ബാഷ്പഗദ്ഗദയാ ഗിരാ 28

ത്യജ ചിന്താം മഹാരാജ സ്വധർമ്മമനുപാലയ
പ്രേതവദ്വർജനീയോ ഹി നരഃ സത്യബഹിഷ്കൃതഃ 29

നാതഃ പരതരം ധർമ്മം വദന്തി പുരുഷസ്യ ച
യാദൃശം പുരുഷവ്യാഘ്ര സ്വസത്യസ്യാനുപാലനം 30

അഗ്നിഹോത്രമധീതം ച ദാനാദ്യാഃ സകലാഃ ക്രിയാഃ
ഭവന്തി തസ്യ വൈഫല്യം വാക്യം യസ്യാനൃതം ഭവേത് 31

സത്യമത്യന്തമുദിതം ധർമ്മശാസ്ത്രേഷു ധീമതാം
താരണായാനൃതം തദ്വത്പാതനായാകൃതാത്മനാം 32

ശതാശ്വമേധാനാദൃത്യ രാജസൂയം ച. പാർത്ഥിവഃ
കൃത്വാ രാജാ സകൃത് സ്വർഗ്ഗാദസത്യവചനാച്ച്യുതഃ 33

രാജോവാചാ

വംശവൃദ്ധികരശ്ചായം പുത്രസ്തിഷ്ഠതി ബാലകഃ
ഉച്യതാം വക്തുകാമാസി യദ്വാക്യം ഗജഗാമിനി 34

പത്ന്യുവാച

രാജൻ മാഭൂദസത്യം തേ പുംസാം പുത്രഫലാഃ സ്ത്രിയഃ
തന്മാം പ്രദായ വിത്തേന ദേഹി വിപ്രായ ദക്ഷിണാം. 35

വ്യാസ ഉവാച

ഏതദ്വാക്യമുപശ്രുത്യ യയൗ മോഹം മഹീപതിഃ
പ്രതിലഭ്യ ച സംജ്ഞാം വൈ വിലലാപാതിദുഃഖിതഃ 36

മഹദ്ദുഃഖമിദം ഭദ്രേ യത്ത്വമേവം ബ്രവീഷി മേ
കിം തവ സ്മിതസല്ലാപാ മമ പാപസ്യ വിസ്മൃതാഃ 37

ഹാ ഹാ ത്വയാ കഥം യോഗ്യം വക്തുമേതത് ശുചിസ്മിതേ
ദുർവാച്യമേതദ്വചനം കഥം വദസി ഭാമിനി 38

ഇത്യുക്ത്വാ നൃപതിശ്രേഷ്ഠോ ന ധീരോ ദാരവിക്രയേ
നിപപാത മഹീപൃഷ്ഠേ മൂർച്ഛയാതിപരിപ്ലുതഃ 39

ശയാനം ഭുവി തം ദൃഷ്ട്വാ മൂർച്ഛയാƒപി മഹീപതിം
ഉവാചേദം സുകരുണം രാജപുത്രീ സുദുഃഖിതാ 40

ഹാ മഹാരാജ കസ്യേദമപധ്യാനാദുപാഗതം
യസ്ത്വം നിപതിതോ ഭൂമൗ രങ്കവച്ഛരണോചിതഃ 41

യേനൈവ കോടിശോ വിത്തം വിപ്രാണാമപവർജ്ജിതം
സ ഏവ പൃഥിവീനാഥോ ഭുവി സ്വപിതി മേ പതിഃ 42

ഹാ കഷ്ടം കിം തവാനേന കൃതം ദൈവ മഹീക്ഷിതാ
യദിന്ദ്രോപേന്ദ്രതുല്യോfയം നീതഃ പാപമിമാം ദശാം 43

ഇത്യുക്ത്വാ സാfപി സുശ്രോണീ മൂർച്ഛിതാ നിപപാത ഹ
ഭർത്തുർ ദുഃഖമഹാഭാരേണാസഹ്യേനാതിപീഡിതാ 44

ശിശുർദൃഷ്ട്വാ ക്ഷുധാവിഷ്ടഃ പ്രാഹ വാക്യം സുദുഃഖിതഃ
താത താത പ്രദേഹ്യന്നം മാതർമേ ദേഹി ഭോജനം 45

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ സപ്തമസ്കന്ധേ
വിംശോfദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകവിംശോfദ്ധ്യായഃ

സൂത ഉവാച

ഏതസ്മിന്നന്തരേ പ്രാപ്തോ വിശ്വാമിത്രോ മഹാതപാഃ
അന്തകേന സമഃ ക്രുദ്ധോ ധനം സ്വം യാചിതും ഹൃദാ 1

തമാലോക്യ ഹരിശ്ചന്ദ്രഃ പപാത ഭുവി മൂർച്ഛിതഃ
സ വാരിണാ തമഭ്യുക്ഷ്യ രാജാനമിദമബ്രവീത് 2

ഉത്തിഷ്ഠോത്തിഷ്ഠ രാജേന്ദ്ര സ്വാം ദദസ്വേഷ്ടദക്ഷിണാം
ഋണം ധാരയതാം ദുഃഖമഹന്യഹനി വർദ്ധതേ 3

ആപ്യായമാനഃ സ തദാ ഹിമശീതേന വാരിണാ
അവാപ്യ ചേതനാം രാജാ വിശ്വാമിത്രമവേക്ഷ്യ ച 4

പുനർമോഹം സമാപേദേ ഹൃഥ ക്രോധം യയൗ മുനിഃ
സമാശ്വാസ്യ ച രാജാനം വാക്യമാഹ ദ്വിജോത്തമഃ 5

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

ദീയതാം ദക്ഷിണാ സാ മേ യദി ധൈര്യമവേക്ഷസേ
സത്യേനാർകഃ പ്രതപതി സത്യേ തിഷ്ഠതി മേദിനീ 6

സത്യേ ചോക്തഃപരോധർമ്മഃ സ്വർഗ്ഗഃസത്യേ പ്രതിഷ്ഠിതഃ
അശ്വമേധസഹസ്രം തു സത്യം ച തുലയാ ധൃതം 7

അശ്വമേധസഹസ്രാദ്ധി സത്യമേകം വിശിഷ്യതേ
അഥവാ കിം മമൈതേന പ്രോക്തേനാസ്തി പ്രയോജനം 8

മദീയാം ദക്ഷിണാം രാജൻ ന ദാസ്യതി ഭവാൻ യദി
അസ്താചലഗതേ ഹ്യർകേ ശപ്സ്യാമി ത്വാമതോ ധ്രുവം 9

ഇത്യുക്ത്വാ സ യയൗ വിപ്രോ രാജാ ചാസീദ് ഭയാതുരഃ
ദുഃഖീഭൂതോ/വനൗ നിഃസ്വോ നൃശംസം മുനിനാർദിതഃ 10

സൂത ഉവാച

ഏതസ്മിന്നന്തരേ തത്ര ബ്രാഹ്മണോ വേദപാരഗഃ
ബ്രാഹ്മണൈർ ബന്ധുഭിഃസാർധം നിര്യയൗ സ്വഗൃഹാദ്ബഹിഃ 11

തതോ രാജ്ഞീ തു തം ദൃഷ്ട്വാ ആയാന്തം താപസം സ്മിതം
ഉവാച വാക്യം രാജാനം ധർമ്മാർത്ഥസഹിതം തദാ 12

ത്രയാണാമപി വർണ്ണാനാം പിതാ ബ്രാഹ്മണ ഉച്യതേ
പിതൃദ്രവ്യം ഹി പുത്രേണ ഗ്രഹീതവ്യം ന സംശയഃ 13

തസ്മാദയം പ്രാർത്ഥനീയോ ധനാർത്ഥമിതി മേ മതിഃ

രാജോവാച

നാഹം പ്രതിഗ്രഹം കാംക്ഷേ ക്ഷത്രിയോ/ഹം സുമധ്യമേ 14

യാചനം ഖലു വിപ്രാണാം ക്ഷത്രിയാണാം ന വിദ്യതേ
ഗുരുർഹി വിപ്രോ വർണ്ണാനാം പൂജനീയോ/സ്തി സർവഥാ 15

തസ്മാദ്ഗുരുർന്ന യാച്യഃ സ്യാത്ക്ഷത്രിയാണാം വിശേഷതഃ
യജനാദ്ധ്യയനം ദാനം ക്ഷത്രിയസ്യ വിധീയതേ 16

ശരണാഗതാനാമഭയം പ്രജാനാം പ്രതിപാലനം
ന ചാപ്യേവം തു വക്തവ്യം ദേഹീതി കൃപണം വചഃ 17

ദദാമീത്യേവ മേ ദേവി ഹൃദയേ നിഹിതം വചഃ
ആർജിതം കുത്രചിദ്ദ്രവ്യം ബ്രാഹ്മണായ ദദാമ്യഹം 18

പത്ന്യുവാച

കാലഃ സമവിഷമകരഃ പരിഭവസമ്മാനമാനദഃ കാലഃ
കാലഃ കരോതി പുരുഷം ദാതാരം യാചിതാരം ച 19

വിപ്രേണ വിദുഷാ രാജാ ക്രുദ്ധേനാതിബലീയസാ
രാജ്യാന്നിരസ്തഃ സൗഖ്യാച്ച പശ്യ കാലസ്യ ചേഷ്ടിതം 20

രാജോവാച

അസിനാ തീക്ഷ്ണധാരേണ വരം ജിഹ്വാ ദ്വിധാ കൃതാ
ന തു മാനം പരിത്യജ്യ ദേഹി ദേഹീതി ഭാഷിതം 21

ക്ഷത്രിയോƒഹം മഹാഭാഗേ ന യാചേ കിഞ്ചിദപ്യഹം
ദദാമി വാƒഹം നിത്യം ഹി ഭുജവീര്യാർജിതം ധനം. 22

പത്ന്യുവാച

യദി തേ ഹി മഹാരാജ യാചിതും ന ക്ഷമം മനഃ
അഹം തു ന്യായതോ ദത്താ ദേവൈരപി സവാസവൈഃ 23

അഹം ശാസ്യാ ച പത്യാ ച രക്ഷ്യാ ചൈവ മഹാദ്യുതേ
മന്മൗല്യം സംഗൃഹീത്വാഥ ഗുർവർത്ഥഃ സമ്പ്രദീയതാം 24

ഏതദ്വാക്യമുപശ്രുത്യ ഹരിശ്ചന്ദ്രോ മഹീപതിഃ
കഷ്ടം കഷ്ടമിതി പ്രോച്യ വിലലാപാതി ദുഃഖിതഃ 25

ഭാര്യാ ച ഭൂയഃ പ്രാഹേദം ക്രിയതാം വചനം മമ
വിപ്രശാപാഗ്നിദഗ്ദ്ധാത്വാന്നീചത്വമുപയാസ്യസി 26

ന ദ്യൂതഹേതോർന്ന ച മദ്യഹേതോർ
ന രാജ്യഹേതോർന ച ഭോഗഹേതോഃ
ദദസ്വ ഗുർവർത്ഥമതോ മയാ ത്വം
സത്യവ്രതം ത്വം സഫലം കുരുഷ്വ 27

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ഏകവിംശോƒദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വാവിംശോƒദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

സ തയാ നോദ്യമാനസ്തു രാജാ പത്ന്യാ പുനഃ പുനഃ
പ്രാഹ ഭദ്രേ കരോമ്യേഷ വിക്രയം തേ സുനിർഘൃണഃ 1

നൃശംസൈരപി യത്കർത്തും ന ശക്യം തത്കരോമ്യഹം
യദി തേ ഭ്രാജതേ വാണീ വക്തുമീദൃക് സുനിഷ്ഠുരം 2

ഏവമുക്ത്വാ തതോ രാജാ ഗത്വാ നഗരമാതുരഃ
അവതാര്യ തദാ രംഗേ താം ഭാര്യാം നൃപസത്തമഃ 3

ബാഷ്പഗദ്ഗദകണ്ഠസ്തു തതോ വചനമബ്രവീത്
ഭോ ഭോ നാഗരികാഃ സർവ്വേ ശൃണുധ്വം വചനം മമ 4

കസ്യചിദ്യദി കാര്യം സ്യാദ്ദാസ്യാ പ്രാണേഷ്ടയാ മമ
സ ബ്രവീതു ത്വരായുക്തോ യാവത്സാം ധാരയാമ്യഹം 5

തേ$/$ബ്രുവൻ പണ്ഡിതാഃ കസ്ത്വം പത്നീം വിക്രേതുമാഗതഃ

രാജോവാച

കിം മാം പൃച്ഛഥ കസ്ത്വം ഭോ നൃശംസോ$/$ഹമമാനുഷഃ 6
രാക്ഷസോ വാ$/$സ്മി കഠിനസ്തതഃ പാപം കരോമ്യഹം

വ്യാസ ഉവാച

തംശബ്ദം സഹസാ ശ്രുത്വാ കൗശികോ വിപ്രരൂപധൃക് 7
വൃദ്ധരൂപം സമാസ്ഥായ ഹരിശ്ചന്ദ്രമഭാഷത
സമർപ്പയസ്വ മേ ദാസീമഹം ക്രേതാ ധനപ്രദഃ 8
അസ്തി മേ വിത്തമതുലം സുകുമാരീ ച മേ പ്രിയാ
ഗൃഹകർമ്മ ന ശക്നോതി കർത്തുമസ്മാത് പ്രയച്ഛ മേ 9
അഹം ഗൃഹ്ണാമി ദാസീം തു കതി ദാസ്യാമി തേ ധനം
ഏവമുക്തേ തു വിപ്രേണ ഹരിശ്ചന്ദ്രസ്യ ഭൂപതേഃ 10
വിദീർണ്ണം തു മനോ ദുഃഖാന്ന ചൈനം കിഞ്ചിദബ്രവീത്

വിപ്ര ഉവാച

കർമ്മണശ്ച വയോരൂപശീലാനാം തവ യോഷിതഃ 11
അനുരൂപമിദം വിത്തം ഗൃഹാണാർപ്പയ മേ$/$ബലാം
ധർമ്മശാസ്ത്രേഷു യദ്ദൃഷ്ടം സ്ത്രിയോ മൗല്യം നരസ്യ ച 12
ദ്വാത്രിംശംല്ലക്ഷണോപേതാ ദക്ഷാ ശീലഗുണാന്വിതാ
കോടിമൗല്യം സുവർണ്ണസ്യ സ്ത്രിയഃ പുംസസ്തഥാർബുദം 13
ഇത്യാകർണ്യ വചസ്തസ്യ ഹരിശ്ചന്ദ്രോ മഹീപതിഃ
ദുഃഖേന മഹതാവിഷ്ടോ നചൈനം കിംചിദബ്രവീത് 14
തതഃ സ വിപ്രോ നൃപതേഃ പുരതോ വല്ക്കലോപരി
ധനം നിധായ കേശേഷു ധൃത്വാ രാജ്ഞീമകർഷയത് 15

രാജ്ഞി ഉവാച

മുഞ്ച മുഞ്ചാ$/$ര്യ മാം സദ്യോ യാവത്പശ്യാമ്യഹം സുതം
ദുർലഭം ദർശനം വിപ്ര പുനരസ്യ ഭവിഷ്യതി 16
പശ്യേഹ പുത്ര മാമേവം മാതരം ദാസ്യതാം ഗതാം
മാം മാസ്പ്രാക്ഷീ രാജപുത്ര ന സ്പൃശ്യാ$/$ഹം ത്വയാ$/$ധുനാ 17

തതഃ സ ബാലഃ സഹസാ ദൃഷ്ട്വാ കഷ്ടാം തു മാതരം
സമഭ്യധാവദംബേതി വദൻ സാശ്രുവിലോചനഃ 18

ഹസ്തേ വസ്ത്രം സമാകർഷൻ കാകപക്ഷധരഃ സ്ഖലൻ
തമാഗതം ദ്വിജഃ ക്രോധാദ്ബാലമഭ്യഹനത്തദാ 19

വദംസ്തഥാപി സോfംബേതി നൈവ മുഞ്ചതി മാതരം

രാജ്ഞ്യുവാച

പ്രസാദം കുരു മേ നാഥ ക്രീണിഷ്വേമം ഹി ബാലകം 20

ക്രീതാപി നാഹം ഭവിതാ വിനൈനം കാര്യസാധികാ
ഇത്ഥം മമാല്പഭാഗ്യായാഃ പ്രസാദം കുരുമേ പ്രഭോ 21

ബ്രാഹ്മണഉവാച

ഗൃഹ്യതാം വിത്തമേതത്തേ ദീയതാം മമ ബാലകഃ
സ്ത്രീപുംസോ ധർമ്മശാസ്ത്രജ്ഞൈഃ കൃതമേവ ഹി വേതനം 22

ശതം സഹസ്രം ലക്ഷം ച കോടിമൗല്യം തഥാപരൈഃ
ദ്വാത്രിംശല്ലക്ഷണോപേതാ ദക്ഷാ ശീലഗുണാന്വിതാ 23

കോടിമൗല്യം സ്ത്രിയഃ പ്രോക്തം പുരുഷസ്യ തഥാർബുദം

സൂതഉവാച

തഥൈവ തസ്യ തദ്വിത്തം പുരഃ ക്ഷിപ്തം പടേ പുനഃ 24

പ്രഗൃഹ്യ ബാലകം മാത്രാ സഹൈകസ്ഥമബന്ധയത്
പ്രതസ്ഥേ സ ഗൃഹം ക്ഷിപ്രം തയാ സഹ മുദാന്വിതഃ 25

പ്രദക്ഷിണാം തു സാ കൃത്വാ ജാനുഭ്യാം പ്രണതാ സ്ഥിതാ
ബാഷ്പപര്യാകുലാ ദീനാ ത്വിദം വചനമബ്രവീത് 26

യദി ദത്തം യദി ഹുതം ബ്രാഹ്മണാസ്തർപ്പിതാ യദി
തേന പുണ്യേന മേ ഭർത്താ ഹരിശ്ചന്ദ്രോfസ്തു വൈ പുനഃ 27

പാദയോഃ പതിതാം ദൃഷ്ട്വാ പ്രാണേഭ്യോfപി ഗരീയസീം
ഹാഹേതി ച വദൻ രാജാ വിലലാപാfകുലേന്ദ്രിയഃ 28

വിയുക്തേയം കഥം ജാതാ സത്യശീലഗുണാന്വിതാ
വൃക്ഷച്ഛായാപി വൃക്ഷം തം ന ജഹാതി കദാചന 29

ഏവം ഭാര്യാം വദിത്വാഥ സുസംബദ്ധം പരസ്പരം
പുത്രം ച തമുവാചേദം മാം ത്വം ഹിത്വാ ക്വ യാസ്യസി 30

കാം ദിശം പ്രതി യാസ്യാമി കോ മേ ദുഃഖം നിവാരയേത്
രാജത്യാഗേ ന മേ ദുഃഖം വനവാസേ ന മേ ദ്വിജ 31

യത്പുത്രേണ വിയോഗോ മേ ഏവമാഹ സ ഭൂപതിഃ
സത്ഭർത്തൃഭോഗ്യാ ഹി സദാ ലോകേ ഭാര്യാ ഭവന്തി ഹി 32

മയാ ത്യക്താഽസി കല്ല്യാണി ദുഃഖേന വിനിയോജിതാ
ഇക്ഷ്വാകുവംശസംഭൂതം സർവ്വരാജ്യസുഖോചിതം 33

മാമീദൃശം പതിം പ്രാപ്യ ദാസീഭാവം ഗതാ ഹ്യസി
ഈദൃശേ മജ്ജമാനം മാം സുമഹച്ഛോകസാഗരേ 34

കോ മാമുദ്ധരതേ ദേവി പൗരാണാഖ്യാനവിസ്തരൈഃ

സൂതഉവാച

പശ്യതസ്തസ്യരാജർഷേഃ കശാഘാതൈഃ സുദാരുണൈഃ 35

ഘാതയിത്വാ തു വിപ്രേശോ നേതും സമുപചക്രമേ
നീയമാനൗ തു തൗ ദൃഷ്ട്വാ ഭാര്യാപുത്രൗ സ പാർത്ഥിവഃ 36

വിലലാപാതിദുഃഖാർത്തോ നിശ്വസ്യോഷ്ണം പുനഃ പുനഃ
യാം ന വായുർന വാദിത്യോ ന ചന്ദ്രോ ന പൃഥക്ജനാഃ 37

ദൃഷ്ടവന്തഃ പുരാ പത്നീം സേയം ദാസീത്വമാഗതാ
സൂര്യവംശപ്രസൂതോഽയം സുകുമാരകരാംഗുലിഃ 38

സമ്പ്രാപ്തോ വിക്രയം ബാലോ ധിങ്മാമസ്തു സുദുർമതിം
ഹാ പ്രിയേ ഹാ ശിശോ വത്സ മമാനാര്യസ്യ ദുർനയഃ 39

ദൈവാധീനദശാം പ്രാപ്തോ ന മൃതോഽസ്മി തഥാപി ധിക്

വ്യാസ ഉവാച

ഏവം വിലപതോ രാജ്ഞോഽഗ്രേ വിപ്രോഽന്തരധീയത 40

വൃക്ഷഗേഹാദിഭിസ്തുംഗൈസ്താവാദായ ത്വരാന്വിതഃ
അത്രാന്തരേ മുനിശ്രേഷ്ഠസ്ത്വാജഗാമ മഹാതപാഃ 41

സശിഷ്യഃ കൗശികേന്ദ്രോഽസൗ നിഷ്ഠുരഃ ക്രൂരദർശനഃ

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

യാ ത്വയോക്താ പുരാ രാജൻ രാജസൂയസ്യ ദക്ഷിണാ 42

താം ദദസ്വ മഹാബാഹോ യദി സത്യം പുരസ്കൃതം

ഹരിശ്ചന്ദ്ര ഉവാച

നമസ്കരോമി രാജർഷേ ഗൃഹാണേമാം സ്വദക്ഷിണാം 43
രാജസൂയസ്യ യാഗസ്യ യാ മയോക്താ പുരാഽനഘ

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

കുതോ ലബ്ധമിദം ദ്രവ്യം ദക്ഷിണാർത്ഥേ പ്രദീയതേ 44
ഏതദാചക്ഷ്വ രാജേന്ദ്ര യഥാ ദ്രവ്യം ത്വയാഽർജിതം

രാജോവാച

കിമനേന മഹാഭാഗ കഥിതേന തവാനഘ 45
ശോകസ്തു വർദ്ധതേ വിപ്ര ശ്രുതേനാനേന സുവ്രത

ഋഷിരുവാച

അശസ്തം നൈവ ഗൃഹ്ണാമി ശസ്തമേവ പ്രയച്ഛമേ 46
ദ്രവ്യസ്യാഗമനം രാജൻ കഥയസ്വ യഥാതഥം

രാജോവാച

മയാ ദേവീ തു സാ ഭാര്യാ വിക്രീതാ കോടിസമ്മിതൈഃ 47
നിഷ്കൈഃ പുത്രോ രോഹിതാഖ്യോ വിക്രീതോർബുദസംഖ്യയാ
വിപ്രൈകാദശ കോട്യസ്ത്വം സുവർണ്ണസ്യ ഗൃഹാണ മേ 48

സൂത ഉവാച

തദ്വിത്തം സ്വല്പമാലക്ഷ്യ ദാരവിക്രയസംഭവം
ശോകാഭിഭൂതം രാജാനം കുപിതഃ കൗശികോഽബ്രവീത് 49

ഋഷിരുവാച

രാജസൂയസ്യ യജ്ഞസ്യ നൈഷാ ഭവതി ദക്ഷിണാ
അന്യദുത്പാദയ ക്ഷിപ്രം സമ്പൂർണ്ണാ യേന സാ ഭവേത് 50
ക്ഷത്രബന്ധോ മമേതാം ത്വം സദൃശീം യദി ദക്ഷിണാം
മന്യസേ തർഹി തത്ക്ഷിപ്രം പശ്യ ത്വം മേ പരം ബലം 51
തപസോഽസ്യ സുതപ്തസ്യ ബ്രാഹ്മണസ്യാമലസ്യ ച
മത്പ്രഭാവസ്യ ചോഗ്രസ്യ ശുദ്ധസ്യാദ്ധ്യയനസ്യ ച 52

രാജോവാച

അന്യദ്ദാസ്യാമി ഭഗവൻ കാലഃ കശ്ചിത്പ്രതീക്ഷ്യതാം
അധുനൈവാസ്തി വിക്രീതാ പത്നീ പുത്രശ്ച ബാലകഃ 53

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

ചതുർഭാഗഃ സ്ഥിതോ യോഽയം ദിവസസ്യ നരാധിപ
ഏഷ ഏവ പ്രതീക്ഷ്യോ മേ വക്തവ്യം നോത്തരം ത്വയാ 54

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ദ്വാവിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രയോവിംശോഽദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

തമേവമുക്ത്വാ രാജാനം നിർഘൃണം നിഷ്ഠുരം വചഃ
തദാദായ ധനം പൂർണ്ണം കുപിതഃ കൗശികോ യയൗ 1

വിശ്വാമിത്രേ ഗതേ രാജാ തതഃ ശോകമുപാഗതഃ
ശ്വാസോച്ഛ്വാസം മുഹുഃ കൃത്വാ പ്രോവാചോച്ചൈരധോമുഖഃ 2

വിത്തക്രീതേന യസ്യാർത്തിർമയാ പ്രേതേന ഗച്ഛതി
സ ബ്രവീതു ത്വരായുക്തോ യോ മേ തിഷ്ഠതി ഭാസ്കരഃ 3

അത്രാഽജഗാമ ത്വരിതോ ധർമ്മശ്ചാണ്ഡാലരൂപധൃക്
ദുർഗന്ധോ വികൃതോരസ്കഃ ശ്മശ്രുലോ ദന്തുരോഽഘൃണീ 4

കൃഷ്ണോ ലംബോദരഃ സ്നിഗ്ദ്ധഃ കരാളഃ പുരുഷാധമഃ
ഹസ്തജർജരയഷ്ടിശ്ച ശവമാല്യൈരലങ്കൃതഃ 5

ചാണ്ഡാല ഉവാച

അഹം ഗൃഹ്ണാമി ദാസത്വേ ഭൃത്യാർത്ഥഃ സുമഹാൻ മമ
ക്ഷിപ്രമാചക്ഷ്വ മൗല്യം കിമേതത്തേ സമ്പ്രദീയതേ 6

വ്യാസ ഉവാച

തം താദൃശമഥാഽലക്ഷ്യ ക്രൂരദൃഷ്ടിം സുനിർഘൃണം
വദന്തമതിദുഃശീലം കസ്ത്വമിത്യാഹ പാർത്ഥിവഃ 7

ചാണ്ഡാല ഉവാച

ചാണ്ഡാലോഽഹമിഹ ഖ്യാതഃ പ്രവീരേതി നൃപോത്തമ
ശാസനേ സർവദാ തിഷ്ഠ മൃതചൈലാപഹാരകഃ 8

ഏവമുക്തസ്തദാ രാജാ വചനം ചേദമബ്രവീത്
ബ്രാഹ്മണഃ ക്ഷത്രിയോ വാ/പി ഗൃഹ്ണാതിതി മതിർമമ 9

ഉത്തമസ്യോത്തമോ ധർമ്മോ മധ്യമസ്യ ച മധ്യമഃ
അധമസ്യാധമശ്ചൈവ ഇതി പ്രാഹുർമനീഷിണഃ 10

ചാണ്ഡാല ഉവാച

ഏവമേവ ത്വയാ ധർമ്മഃ കഥിതോ നൃപസത്തമഃ
അവിചാര്യ ത്വയാ രാജന്നധുനോക്തം മമാഗ്രതഃ 11

വിചാരയിത്വാ യോ ബ്രൂതേ സോ/ഭീഷ്ടം ലഭതേ നരഃ
സാമാന്യമേവ തത്പ്രോക്തമവിചാര്യ ത്വയാ/നഘ 12

യദി സത്യം പ്രമാണം തേ ഗൃഹീതോ/സി ന സംശയഃ

ഹരിശ്ചന്ദ്ര ഉവാച

അസത്യാന്നരകേ ഗച്ഛേദ് സദ്യഃ ക്രൂരേ നരാധമഃ 13

തതശ്ചാണ്ഡാലതാ സാധ്വീ ന വരാ മേ ഹ്യസത്യതാ

വ്യാസ ഉവാച

തസ്യൈവം വദതഃ പ്രാപ്തോ വിശ്വാമിത്രസ്തപോനിധിഃ 14

ക്രോധാമർഷവിവൃത്താക്ഷഃ പ്രാഹ ചേദം നരാധിപം
ചാണ്ഡാലോ/യം മനഃസ്ഥം തേ ദാതും വിത്തമുപസ്ഥിതഃ 15

കസ്മാന്ന ദീയതേ മഹ്യമശേഷാ യജ്ഞദക്ഷിണാ

രാജോവാച

ഭഗവൻ സൂര്യവംശോത്ഥമാത്മാനം വേദ്മി കൗശിക 16

കഥം ചാണ്ഡാലദാസത്വം ഗമിഷ്യേ വിത്തകാമതഃ

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

യദി ചാണ്ഡാലവിത്തം ത്വമാത്മവിക്രയജം മമ 17

ന പ്രദാസ്യസി ചേത്തർഹി ശപ്സ്യാമി ത്വാമസംശയം
ചാണ്ഡാലാദഥവാ വിപ്രാദ്ദേഹി മേ ദക്ഷിണാധനം 18

വിനാ ചാണ്ഡാലമധുനാ നാന്യഃ കശ്ചിദ്ധനപ്രദഃ
ധനേനാഹം വിനാ രാജൻ ന യാസ്യാമി ന സംശയഃ 19

ഇദാനീമേവ മേ വിത്തം ന പ്രദാസ്യസി ചേന്നൃപ
ദിനേ/ർദ്ധഘടികാശേഷേ തത്ത്വാം ശാപാഗ്നിനാ ദഹേ 20

വ്യാസഉവാച

ഹരിശ്ചന്ദ്രസ്തതോ രാജാ മൃതവച്ഛിതജീവിതഃ
പ്രസീദേതി വദൻ പാദൗ ഋഷേർ ജഗ്രാഹ വിഹ്വലഃ 21

ഹരിശ്ചന്ദ്ര ഉവാച

ദാസോ/സ്മ്യാർത്തോ/സ്മി ദീനോ/സ്മി ത്വദ്ഭക്തശ്ച വിശേഷതഃ
പ്രസാദം കുരു വിപ്രർഷേ കഷ്ടശ്ചാണ്ഡാലസങ്കരഃ 22

ഭവേയം വിത്തശേഷേണ തവ കർമ്മകരോ/വശഃ
തവൈവ മുനിശാർദ്ദൂല പ്രേഷ്യശ്ചിത്താനുവർത്തകഃ 23

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

ഏവമസ്തു മഹാരാജ മമൈവ ഭവ കിങ്കരഃ
കിന്തു മദ്വചനം കാര്യം സർവദൈവ നരാധിപ 24

വ്യാസ ഉവാച

ഏവമുക്തേ/ഥ വചനേ രാജാ ഹർഷസമന്വിതഃ
അമന്യത പുനർജാതമാത്മാനം പ്രാഹ കൗശികം 25

തവാദേശം കരിഷ്യാമി സദൈവാഹം ന സംശയഃ
ആദേശയ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ കിം കരോമി തവാനഘ 26

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

ചാണ്ഡാലാഗച്ഛ മദ്ദാസമൗല്യം കിം മേ പ്രയച്ഛസി
ഗൃഹാണ ദാസം മൗല്യേന മയാ ദത്തം തവാധുനാ 27
നാസ്തി ദാസേന മേ കാര്യം വിത്താശാ വർത്തതേ മമ
വ്യാസ ഉവാച

ഏവമുക്തേ തദാ തേന ശ്വപചോ ഹൃഷ്ടമാനസഃ 28
ആഗത്യ സന്നിധൗ തൂർണ്ണം വിശ്വാമിത്രമഭാഷത
ചാണ്ഡാല ഉവാച 29
ദശയോജനവിസ്തീർണ്ണേ പ്രയാഗസ്യ ച മണ്ഡലേ

ഭൂമിം രത്നമയിം കൃത്വാ ദാസ്യേ തേ/ഹം ദ്വിജോത്തമ
അസ്യ വിക്രയണേനേയമാർത്തിശ്ച പ്രഹതാ ത്വയാ 30

വ്യാസ ഉവാച

തതോ രത്നസഹസ്രാണി സുവർണ്ണമണിമൗക്തികൈഃ
ചാണ്ഡാലേന പ്രദത്താനി ജഗ്രാഹ ദ്വിജസത്തമഃ 31

ഹരിശ്ചന്ദ്രസ്തദാ രാജാ നിർവികാരമുഖോƒഭവത്
അമന്യത തഥാ ധൈര്യാദ്വിശ്വാമിത്രോ ഹി മേ പതിഃ 32

തത്തദേവ മയാ കാര്യം യദയം കാരയിഷ്യതി
അഥാന്തരിക്ഷേ സഹസാ വാഗുവാചാശരീരിണീ 33

അനൃണോƒസി മഹാഭാഗ ദത്താ സാ ദക്ഷിണാ ത്വയാ
തതോ ദിവഃ പുഷ്പവൃഷ്ടിഃ പപാത നൃപമൂർധനി 34

സാധു സാധ്വിതി തം ദേവാഃ പ്രോചുഃ സേന്ദ്രാ മഹൗജസഃ
ഹർഷേണ മഹതാവിഷ്ടോ രാജാ കൗശികമബ്രവീത് 35

രാജോവാച

ത്വം ഹി മാതാ പിതാ ചൈവ ത്വം ഹി ബന്ധുർമഹാമതേ
യദർത്ഥം മോചിതോƒഹം തേ ക്ഷണാച്ചൈവാനൃണീ കൃതഃ 36

കിം കരോമി മഹാബാഹോ ശ്രേയോ മേ വചനം തവ
ഏവമുക്തേ തു വചനേ നൃപം മുനിരഭാഷത 37

വിശ്വാമിത്ര ഉവാച

ചാണ്ഡാലവചനം കാര്യമദ്യപ്രഭൃതി തേ നൃപ
സ്വസ്തി തേƒസ്ത്വിതി തം പ്രോച്യ തദാദായ ധനം യയൗ 38

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ത്രയോവിംശോƒദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർവിംശോƒദ്ധ്യായഃ

ശൗനക ഉവാച

തതഃ കിമകരോദ്രാജാ ചാണ്ഡാലസ്യ ഗൃഹേ ഗതഃ
തദ് ബ്രൂഹി സൂതവര്യ ത്വം പൃച്ഛതഃ സത്വരം ഹി മേ 1

സൂത ഉവാച

വിശ്വാമിത്രേ ഗതേ വിപ്രേ ശ്വപചോ ഹൃഷ്ടമാനസഃ
വിശ്വാമിത്രായ തദ്ദ്രവ്യം ദത്വാ ബദ്ധ്വാ നരേശ്വരം 2

അസത്യോ യാസ്യസീത്യുക്ത്വാ ദണ്ഡേനാതാഡയത്തദാ
ദണ്ഡപ്രഹാരസംഭ്രാന്തമതീവ വ്യാകുലേന്ദ്രിയം 3

ഇഷ്ടബന്ധുവിയോഗാർത്തമാനീയ നിജപക്വണേ
നിഗഡേ സ്ഥാപയിത്വാ തം സ്വയം സുഷ്വാപ വിജ്വരഃ 4

നിഗഡസ്ഥസ്തതോ രാജാ വസൻ ചാണ്ഡാലപക്വണേ
അന്നപാനേ പരിത്യജ്ജ്യ സദാ വൈ തദശോചയത് 5

തന്വീം ദീനമുഖീം ദൃഷ്ട്വാ ബാലം ദീനമുഖം പുരഃ
മാം സ്മരത്യസുഖാവിഷ്ടാ മോക്ഷയിഷ്യതി നൗ നൃപഃ 6

ഉപാത്തവിത്തോ വിപ്രായ ദത്ത്വാ വിത്തം പ്രതിശ്രുതം
രോദമാനം സുതം വീക്ഷ്യ മാം ച സംബോധയിഷ്യതി 7

താതപാർശ്വം വ്രജാമീതി രുദന്തം ബാലകം പുനഃ
താത താതേതി ഭാഷന്തം തയാ സംബോധയിഷ്യതി 8

ന സാ മാം മൃഗശാവാക്ഷീ വേത്തി ചാണ്ഡാലതാം ഗതം
രാജ്യനാശഃ സുഹൃത്ത്യാഗോ ഭാര്യാതനയവിക്രയഃ 9

തതശ്ചാണ്ഡാലതാ ചേയമഹോ ദുഃഖപരമ്പരാ
ഏവം സ നിവസൻ നിത്യം സ്മരംശ്ച ദയിതാം സുതം 10

നിനായ ദിവസാൻ രാജാ ചതുരോ വിധിപീഡിതഃ
അഥാഹ്നി പഞ്ചമേ തേന നിഗഡാന്മോചിതോ നൃപഃ 11

ചാണ്ഡാലേനാനുശിഷ്ടശ്ച മൃതചൈലാപഹാരണേ
ക്രുദ്ധേന പരുഷൈർവാക്യൈർ നിർഭർത്സ്യ ച പുനഃ പുനഃ 12

കാശ്യാംശ്ച ദക്ഷിണേ ഭാഗേ ശ്മശാനം വിദ്യതേ മഹത്
തദ്രക്ഷസ്വ യഥാന്യായം ന ത്യാജ്യം തത്ത്വയാ ക്വചിത് 13

ഇമം ച ജർജരം ദണ്ഡം ഗൃഹീത്വാ യാഹി മാ ചിരം
വീരബാഹോരയം ദണ്ഡ ഇതി ഘോഷസ്വ സർവതഃ 14

സൂത ഉവാച

കസ്മിംശ്ചിദഥ കാലേ തു മൃതചൈലാപഹാരകഃ
ഹരിശ്ചന്ദ്രോഽഭവദ്രാജാ ശ്മശാനേ തദ്വശാനുഗഃ 15

ചാണ്ഡാലേനാനുശിഷ്ടസ്തു മൃതചൈലാപഹാരിണാ
രാജാ തേന സമാദിഷ്ടോ ജഗാമ ശവമന്ദിരം 16

പുര്യാസ്തു ദക്ഷിണേ ദേശേ വിദ്യമാനം ഭയാനകം
ശവമാല്യസമാകീർണ്ണം ദുർഗന്ധം ബഹുധൂമകം 17

ശ്മശാനം ഘോരസന്നാദം ശിവാശതസമാകുലം
ഗൃധ്രഗോമായുസങ്കീർണ്ണം ശ്വവൃന്ദപരിവാരിതം 18

അസ്ഥിസംഘാതസങ്കീർണ്ണം മഹാദുർഗന്ധസങ്കുലം
അർദ്ധദഗ്ദ്ധശവാസ്യാനി വികസദ്ദന്തപംക്തിഭിഃ 19

ഹസന്തീവാഗ്നിമധ്യസ്ഥകായസ്യൈവം വ്യവസ്ഥിതിഃ
നാനാമൃതസുഹൃന്നാദം മഹാകോലാഹലാകുലം 20

ഹാ പുത്ര മിത്ര ഹാ ബന്ധോ ഭ്രാതർവത്സ പ്രിയാദ്യ മേ
ഹാപുത്രി ഭാഗിനേയാ/ഹം ഹാ മാതുല പിതാമഹ 21

മാതാമഹ പിതഃ പൗത്ര ക്വ ഗതോ/സ്യേഹി ബാന്ധവ
ഇതി ശബ്ദൈഃ സമാകീർണ്ണം ഭൈരവൈഃ സർവദേഹിനാം 22

ജ്വലൻ മാംസവസാമേദച്ഛുമിതിധ്വനിസങ്കുലം
അഗ്നേശ്ചടചടാശബ്ദോ ഭൈരവോ യത്ര ജായതേ 23

കല്പാന്തസദൃശാകാരം ശ്മശാനം തത്സുദാരണം
സ രാജാ തത്ര സമ്പ്രാപ്തോ ദുഃഖാദേവമശോചത 24

ഹാ ഭൃത്യാ മന്ത്രിണോ യൂയം ക്വ തദ്രാജ്യം കുലോചിതം
ഹാ പ്രിയേ പുത്ര മേ ബാല മാം ത്യക്ത്വാ മന്ദഭാഗ്യകം 25

ബ്രാഹ്മണസ്യ ച കോപേന ഗതാ യൂയം ക്വ ദൂരതഃ
വിനാ ധർമ്മം മനുഷ്യാണാം ജായതേ ന ശുഭം ക്വചിത് 26

യത്നതോ ധാരയേത്തസ്മാത് പുരുഷോ ധർമ്മമേവ ഹി
ഇത്യേവം ചിന്തയംസ്തത്ര ചാണ്ഡാലോക്തം പുനഃ പുനഃ 27

മലേന ദിഗ്ദ്ധസർവാംഗഃ ശവാനാം ദർശനേ വ്രജൻ
ലകുടാകാരകല്പശ്ച ധാവംശ്ചാപി തതസ്തതഃ 28

അസ്മിൻ ശവ ഇദം മൗല്യം ശതം പ്രാപ്സ്യാമി ചാഗ്രതഃ
ഇദം മമ ഇദം രാജ്ഞ ഇദം ചാണ്ഡാലകസ്യ ച 29

ഇത്യേവം ചിന്തയൻ രാജാ വ്യവസ്ഥാം ദുസ്തരാം ഗതഃ
ജീർണ്ണൈകപടസുഗ്രന്ഥികൃതകന്ഥാപരിഗ്രഹഃ 30

ചിതാഭസ്മരജോലിപ്തമുഖബാഹൂദരാംഘ്രികഃ
നാനാമേദോവസാമജ്ജാലിപ്തപാണ്യാംഗുലിഃ ശ്വസൻ 31

നാനാശവൗദനകൃതക്ഷുന്നിവൃത്തിപരായണഃ
തദീയമാല്യസംശ്ലേഷകൃതമസ്തകമണ്ഡലഃ 32

ന രാത്രൗ ന ദിവാ ശേതേ ഹാഹേതി പ്രവദൻ മുഹുഃ
ഏവം ദ്വാദശമാസാസ്തു നീതാ വർഷശതോപമാഃ 33

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ചതുർവിംശോfദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചവിംശോfദ്ധ്യായഃ

സൂതഉവാച

ഏകദാ തു ഗതോ രന്തും ബാലകൈഃ സഹിതോ ബഹിഃ
വാരാണസ്യാ നാതിദൂരേ രോഹിതാഖ്യഃ കുമാരകഃ 1

ക്രീഡാം കൃത്വാ തതോ ദർഭാൻ ഗൃഹീതുമുപചക്രമേ
കോമളാനല്പമൂലാംശ്ച സാഗ്രാൻ ശക്ത്യനുസാരതഃ 2

ആര്യപ്രീത്യർത്ഥമിത്യുക്ത്വാ ഹസ്തയുഗ്മേന യത്നതഃ
സലക്ഷണാംശ്ച സമിധോ ബർഹിരിധ്മം സലക്ഷണം 3

പലാശകാഷ്ഠാന്യാദായ ത്വഗ്നിഹോമാർത്ഥമാദരാത്
മസ്തകേ ഭാരകം കൃത്വാ ഖിദ്യമാനഃ പദേ പദേ 4

ഉദകസ്ഥാനമാസാദ്യ തദാ ബാലസ്തൃഷാന്വിതഃ
ഭുവി ഭാരം വിനിക്ഷിപ്യ ജലസ്ഥാനേ തദാ ശിശുഃ 5

കാമതഃ സലിലം പീത്വാ വിശ്രമ്യ ച മുഹൂർത്തകം
വല്മീകോപരി വിന്യസ്തഭാരോ ഹർത്തും പ്രചക്രമേ 6

വിശ്വാമിത്രാജ്ഞയാ താവത്കൃഷ്ണസർപ്പോ ഭയാവഹഃ
മഹാവിഷോ മഹാഘോരോ വല്മീകാന്നിർഗതസ്തദാ 7

തേനാസൗ ബാലകോ ദഷ്ടസ്തദൈവ ച മമാര ഹ
രോഹിതാഖ്യം മൃതം ദൃഷ്ട്വാ യയുർബാലാ ദ്വിജാലയം 8

ത്വരിതാ ഭയസംവിഗ്നാഃ പ്രോചുസ്തന്മാതുരഗ്രതഃ
ഹേ വിപ്രദാസി തേ പുത്രഃ ക്രീഡാം കർത്തും ബഹിർഗതഃ 9

അസ്മാഭിഃ സഹിതസ്തത്ര സർപ്പദഷ്ടോ മൃതസ്തതഃ
ഇതി സാ തദ്വചഃ ശ്രുത്വാ വജ്രപാതോപമം തദാ 10

പപാത മൂർച്ഛിതാ ഭൂമൗ ഛിന്നേവ കദളീ യഥാ
അഥ താം ബ്രാഹ്മണോ രുഷ്ടഃ പാനീയേനാഭ്യഷിഞ്ചത 11

മുഹൂർത്താച്ചേതനാം പ്രാപ്താ ബ്രാഹ്മണസ്താമഥാഽബ്രവീത്

ബ്രാഹ്മണ ഉവാച

അലക്ഷ്മീകാരകം നിന്ദ്യം ജാനതീ ത്വം നിശാമുഖേ 12

രോദനം കുരുഷേ ദുഷ്ടേ ലജ്ജാ തേ ഹൃദയേ ന കിം
ബ്രാഹ്മണേനൈവമുക്താ സാ ന കിഞ്ചിദ്വാക്യമബ്രവീത് 13

രുരോദ കരുണം ദീനാ പുത്രശോകേന പീഡിതാ
അശ്രുപൂർണ്ണമുഖീ ദീനാ ധൂസരാ മുക്തമൂർധജാ 14

അഥ താം കുപിതോ വിപ്രോ രാജപത്നീമഭാഷത
ധിക് ത്വാം ദുഷ്ടേ ക്രയം ഗൃഹ്യ മമ കാര്യം വിലുമ്പസി 15

അശക്താ ചേത് കഥം തർഹി ഗൃഹീതം മമ തദ്ധനം
ഏവം നിർഭർത്സിതാ തേന ക്രൂരവാക്യൈഃ പുനഃ പുനഃ 16

രുദിതാ കാരണം പ്രാഹ വിപ്രം ഗദ്ഗദയാ ഗിരാ
സ്വാമിൻ മമ സുതോ ബാലഃ സർപ്പദഷ്ടോ മൃതോ ബഹിഃ 17

അനുജ്ഞാം മേ പ്രയച്ഛസ്വ ദ്രഷ്ടും യാസ്യാമി ബാലകം
ദുർല്ലഭം ദർശനം തേന സംജാതം മമ സുവ്രത 18

ഇത്യുക്ത്വാ കരുണം ബാലാ പുനരേവ രുരോദ ഹ
പുനസ്താം കുപിതോ വിപ്രോ രാജപത്നീമഭാഷത 19

ബ്രാഹ്മണ ഉവാച

ശഠേ, ദുഷ്ടസമാചാരേ കിം ന ജാനാസി പാതകം
യത്സ്വാമിവേതനം ഗൃഹ്യ തസ്യ കാര്യം വിലുമ്പസി 20

നരകേ പച്യതേ സോഽഥ മഹാരൗരവപൂർവ്വകേ
ഉഷിത്വാ നരകേ കല്പം തതോഽസൗ കുക്കുടോ ഭവേത് 21

കിമനേനാഥവാ കാര്യം ധർമ്മസങ്കീർത്തനേന മേ
യസ്തു പാപരതോ മൂർഖഃ ക്രൂരോ നീചോഽനൃതഃ ശഠഃ 22

തദ്വാക്യം നിഷ്ഫലം തസ്മിൻ ഭവേദ് ബീജമിവോഷരേ
ഏഹി തേ വിദ്യതേ കിഞ്ചിദ് പരലോകഭയം യദി 23

ഏവമുക്താഽഥ സാ വിപ്രം വേപമാനാബ്രവീദ്വചഃ
കാരുണ്യം കുരു മേ നാഥ പ്രസീദ സുമുഖോ ഭവ 24

പ്രസ്ഥാപയ മുഹൂർത്തം മാം യാവദ്ദ്രക്ഷ്യാമി ബാലകം
ഏവമുക്ത്വാഥ സാ മൂർധ്നാ നിപത്യ ദ്വിജപാദയോഃ 25

രുരോദ കരുണം ബാലാ പുത്രശോകേന പീഡിതാ
അഥാഹ കുപിതോ വിപ്രഃ ക്രോധസംരക്തലോചനഃ 26

വിപ്ര ഉവാച

കിം തേ പുത്രേണ മേ കാര്യം ഗൃഹകർമ്മ കുരുഷ്വ മേ
കിം ന ജാനാസി മേ ക്രോധം കശാഘാതഫലപ്രദം 27

ഏവമുക്താ സ്ഥിതാ ധൈര്യാദ്ഗൃഹകർമ്മ ചകാര ഹ
അർദ്ധരാത്രോ ഗതസ്തസ്യാഃ പാദാഭ്യംഗാദികർമ്മണാ 28

ബ്രാഹ്മണേനാഥ സാ പ്രോക്താ പുത്രപാർശ്വം വ്രജാധുനാ
തസ്യ ദാഹാദികം കൃത്വാ പുനരാഗച്ഛ സത്വരം 29

ന ലുപ്യേത യഥാ പ്രാതർഗൃഹകർമ്മ മമേതി ച
തതസ്ത്വേകാകിനീ രാത്രൗ വിലപന്തീ ജഗാമ ഹ 30

ദൃഷ്ട്വാ മൃതം നിജം പുത്രം ഭൃശം ശോകേന പീഡിതാ
യൂഥഭ്രഷ്ടാ കുരംഗീവ വിവത്സാ സൗരഭീ യഥാ 31

വാരാണസ്യാ ബഹിർഗത്വാ ക്ഷണാദ്ദൃഷ്ട്വാ നിജം സുതം
ശയാനം രങ്കവദ് ഭൂമൗ കാഷ്ഠദർഭതൃണോപരി 32

വിലലാപാതിദുഃഖാർത്താ ശബ്ദം കൃത്വാ സുനിഷ്ഠുരം
ഏഹി മേ സമ്മുഖം കസ്മാദ്രോഷിതോഽസി വദാധുനാ 33

ആയാസ്യഭിമുഖോ നിത്യമംബേത്യുക്ത്വാ പുനഃ പുനഃ
ഗത്വാ സ്ഖലത്പദാ തസ്യ പപാതോപരി മൂർച്ഛിതാ 34

പുനഃ സാ ചേതനാം പ്രാപ്യ ദോർഭ്യാമാലിംഗ്യ ബാലകം
തന്മുഖേ വദനം ന്യസ്യ രുരോദാഽർത്തസ്വനൈസ്തദാ 35

കരാഭ്യാം താഡനം ചക്രേ മസ്തകസ്യോദരസ്യ ച
ഹാ ബാല ഹാ ശിശോ വത്സ ഹാ കുമാരക സുന്ദര 36

ഹാ രാജൻ ക്വ ഗതോഽസി ത്വം പശ്യേമം ബാലകം നിജം
പ്രാണേഭ്യോഽപി ഗരീയാംസം ഭൂതലേ പതിതം മൃതം 37

തഥാഽപശ്യന്മുഖം തസ്യാ ഭൂയോ ജീവിതശങ്കയാ
നിർജ്ജീവ വദനം ജ്ഞാത്വാ മൂർച്ഛിതം നിപപാത ഹ 38

ഹസ്തേന വദനം ഗൃഹ്യ പുനരേവമഭാഷത
ശയനം ത്യജ ഹേ ബാല ശീഘ്രം ജാഗൃഹി ഭീഷണം 39

നിശാർദ്ധം വർദ്ധതേ ചേദം ശിവാശതനിനാദിതം
ഭൂതപ്രേതപിശാചാദിഡാകിനീയൂഥനാദിതം 40

മിത്രാണി തേ ഗതാന്യസ്ഥാസ്ത്വമേകസ്തു കുതഃ സ്ഥിതഃ

സൂത ഉവാച

ഏവമുക്ത്വാ പുനസ്തന്വീ കരുണം പ്രരുരോദ ഹ 41

ഹാ ശിശോ ബാല ഹാ വത്സ രോഹിതാഖ്യ കുമാരക
ഹേ പുത്ര പ്രതിശബ്ദം മേ കസ്മാത്ത്വം ന പ്രയച്ഛസി 42

തവാഹം ജനനീ വത്സ കിം ന ജാനാസി പശ്യ മാം
ദേശത്യാഗാദ്രാജ്യനാശാത് പുത്ര ഭർത്താ സ്വവിക്രയാത് 43

യദ്ദാസീത്വാച്ച ജീവാമി ത്വാം ദൃഷ്ട്വാ പുത്ര കേവലം
തേ ജന്മസമയേ വിപ്രൈരാദിഷ്ടം യത്ത്വനാഗതം 44

ദീർഘായുഃ പൃഥിവീരാജഃ പുത്രപൗത്രസമന്വിതഃ
ശൗര്യദാനരതിഃ സത്വേ ഗുരുദേവദ്വിജാർച്ചകഃ 45

മാതാപിത്രോസ്തു പ്രിയകൃത് സത്യവാദീ ജിതേന്ദ്രിയഃ
ഇത്യാദി സകലം ജാതമസത്യമധുനാ സുതഃ 46

ചക്രമത്സ്യാവാ//തപത്രശ്രീവത്സസ്വസ്തികധ്വജാഃ
തവ പാണിതലേ പുത്ര കലശശ്ചാമരം തഥാ 47

ലക്ഷണാനി തഥാന്യാനി ത്വദ്ധസ്തേ യാനി സന്തി ച
താനി സർവാണി മോഘാനി സംജാതാന്യധുനാ സുത 48

ഹാ രാജൻ പൃഥിവീനാഥ ക്വ തേ രാജ്യം ക്വ മന്ത്രിണഃ
ക്വ തേ സിംഹാസനം ഛത്രം ക്വ തേ ഖഡ്ഗഃ ക്വ തദ്ധനം 49

ക്വ സായോദ്ധ്യാ ക്വ ഹർമ്യാണി ക്വ ഗജാശ്വരഥപ്രജാഃ
സർവമേതത്തഥാ പുത്ര മാം ത്യക്ത്വാ ക്വ ഗതോ/സി രേ 50

ഹാ കാന്ത ഹാ നൃപാ/ഗച്ഛ പശ്യേമം സ്വസുതം പ്രിയം
യേന തേ രിംഗതാ വക്ഷഃ കുങ്കുമേനാവലേപിതം 51

സ്വശരീരരജഃ പങ്കൈർവിശാലം മലിനീകൃതം
യേന തേ ബാലഭാവേന മൃഗനാഭിവിലേപിതം 52

ഭ്രംശിതോ ഫാലതിലകസ്തവാങ്കസ്ഥേന ഭൂപതേ
യസ്യ വക്ത്രം മുദാ ലിപ്തം സ്നേഹാദ്വൈ ചുംബിതം മയാ 53

തന്മുഖം മക്ഷികാലിപ്തം പശ്യേ കീടൈർവിദൂഷിതം
ഹാ രാജൻ പശ്യ തം പുത്രം ഭുവിസ്ഥം രങ്കവന്മൃതം 54

ഹാ ദേവ കിം മയാ കൃത്യം കൃതം പൂർവ്വഭവാന്തരേ
തസ്യ കർമ്മഫലസ്യേഹ ന പാരമുപലക്ഷയേ 55

ഹാ പുത്ര ഹാ ശിശോ വത്സ ഹാ കുമാരക സുന്ദര
ഏവം തസ്യാ വിലാപം തേ ശ്രുത്വാ നഗരപാലകാഃ 56

ജാഗൃതാസ്ത്വരിതാസ്തസ്യാഃ പാർശ്വമീയുഃ സുവിസ്മിതാഃ

ജനാ ഊചുഃ

കാ ത്വം ബാലശ്ച കസ്യായം പതിസ്തേ കുത്ര തിഷ്ഠതി 57

ഏകൈവ നിർഭയാ രാത്രൗ കസ്മാത്ത്വമിഹ രോദിഷി
ഏവമുക്താഥ സാ തന്വീ ന കിഞ്ചിദ്വാക്യമബ്രവിത് 58

ഭൂയോഽപി പൃഷ്ടാ സാ തൂഷ്ണീം സ്തബ്ധീഭൂതാ ബഭൂവ ഹ
വിലലാപാതിദുഃഖാർത്താ ശോകാശ്രുപ്ലുതലോചനാ 59

അഥ തേ ശങ്കിതാസ്തസ്യാം രോമാഞ്ചിതതനൂരുഹാഃ
സന്ത്രസ്താഃ പ്രാഹുരന്യോന്യമുദ്ധൃതായുധപാണയഃ 60

നൂനം സ്ത്രീ ന ഭവത്യേഷാ യതഃ കിഞ്ചിന്ന ഭാഷതേ
തസ്മാദ്വദ്ധ്യാ ഭവേദേഷാ യത്നതോ ബാലഘാതിനീ 61

ശുഭാ ചേത്തർഹി കിം ഹ്യത്ര നിശാർദ്ധേ തിഷ്ഠതേ ബഹിഃ
ഭക്ഷാർത്ഥമനയാ നൂനമാനീതഃ കസ്യചിച്ഛിശുഃ 62

ഇത്യുക്ത്വാ തൈർഗൃഹീതാ സാ ഗാഢം കേശേഷു സത്വരം
ഭുജയോരപരൈരൈശ്ചേവ കൈശ്ചാപി ഗളകേ തഥാ 63

ഖേചരീ യാസ്യതീത്യുക്തം ബഹുഭിഃ ശസ്ത്രപാണിഭിഃ
ആകൃഷ്യ പക്വണേ നീതാ ചാണ്ഡാലായ സമർപ്പിതാ 64

ഹേ ചാണ്ഡാല ബഹിർദൃഷ്ടാ ഹ്യസ്മാഭിർബാലഘാതിനീ
വദ്ധ്യതാം വദ്ധ്യതാമേഷാ ശീഘ്രം നീത്വാ ബഹിസ്ഥലേ 65

ചാണ്ഡാലഃ പ്രാഹ താം ദൃഷ്ട്വാ ജ്ഞാതേയം ലോകവിശ്രുതാ
ന ദൃഷ്ടപൂർവ്വാ കേനാപി ലോകഡിംഭാന്യനേകധാ 66

ഭക്ഷിതാന്യനയാ ഭൂരി ഭവദ്ഭിഃ പുണ്യമർജിതം
ഖ്യാതിർവഃ ശാശ്വതീ ലോകേ ഗച്ഛധ്വം ച യഥാസുഖം 67

ദ്വിജസ്ത്രീബാലഗോഘാതീ സ്വർണ്ണസ്തേയീ ച യോ നരഃ
അഗ്നിദോ വർത്മഘാതീ ച മദ്യപോ ഗുരുതല്പഗഃ 68

മഹാജനവിരോധീ ച തസ്യ പുണ്യപ്രദോ വധഃ
ദ്വിജസ്യാപി സ്ത്രിയോ വാ/പി ന ദോഷോ വിദ്യതേ വധേ 69

അസ്യാ വധശ്ച മേ യോഗ്യ ഇത്യുക്ത്വാ ഗാഢബന്ധനൈഃ
ബദ്ധ്വാ കേശേഷ്വഥാകൃഷ്യ രജ്ജുഭിസ്താമതാഡയത് 70

ഹരിശ്ചന്ദ്രമഥോവാച വാചാ പരുഷയാ തദാ
രേ ദാസ വദ്ധ്യതാമേഷാ ദുഷ്ടാത്മാ മാ വിചാരയ 71

തദ്വാക്യം ഭൂപതിഃ ശ്രുത്വാ വജ്രപാതോപമം തദാ
വേപമാനോ/ഥ ചാണ്ഡാലം പ്രാഹ സ്ത്രീവധശങ്കിതഃ 72

ന ശക്തോ/ഹമിദം കർത്തും പ്രേഷ്യം ദേഹി മമാപരം
അസാദ്ധ്യമപി യത്കർമ്മ തത്കരിഷ്യേ ത്വയോദിതം 73

ശ്രുത്വാ തദുക്തം വചനം ശ്വപചോ വാക്യമബ്രവീത്
മാ ഭൈഷീസ്ത്വം ഗൃഹാണാസിം വധോ/സ്യാഃ പുണ്യദോ മതഃ 74

ബാലാനാമേവ ഭയദാ നേയം രക്ഷ്യാ കദാചന
തച്ഛ്രുത്വാ വചനം തസ്യ രാജാ വചനമബ്രവീത് 75

സ്ത്രിയോ രക്ഷ്യാഃ പ്രയത്നേന ന ഹന്തവ്യാഃ കദാചന
സ്ത്രീവധേ കീർത്തിതം പാപം മുനിഭിർധർമ്മതത്പരൈഃ 76

പുരുഷോ യഃ സ്ത്രിയം ഹന്യാജ്ജ്ഞാനതോ/ജ്ഞാനതോ/പിവാ
നരകേ പച്യതേ സോ/ഥ മഹാരൗരവപൂർവ്വകേ 77

ചാണ്ഡാല ഉവാച

മാ വദാസിം ഗൃഹാണൈനം തീക്ഷ്ണം വിദ്യുത്സമപ്രഭം
യത്രൈകസ്മിൻ വധം നീതേ ബഹൂനാം തു സുഖം ഭവേത് 78

തസ്യ ഹിംസാ കൃതാ നൂനം ബഹുപുണ്യപ്രദാ ഭവേത്
ഭക്ഷിതാന്യനയാ ഭൂരി ലോകേ ഡിംഭാനി ദുഷ്ടയാ 79

തത്ക്ഷിപ്രം വധ്യതാമേഷാ ലോകഃ സ്വസ്ഥോ ഭവിഷ്യതി

രാജോവാച

ചാണ്ഡാലാധിപതേ തീവ്രം വ്രതം സ്ത്രീവധവർജ്ജനം 80

ആജന്മതസ്തതോ യത്നം ന കുര്യാം സ്ത്രീവധേ തവ

ചാണ്ഡാല ഉവാച

സ്വാമികാര്യം വിനാ ദുഷ്ട കിം കാര്യം വിദ്യതേfപരം 81

ഗൃഹീത്വാ വേതനം മേfദ്യ കസ്മാത്കാര്യം വിലുമ്പസി
യഃ സ്വാമിവേതനം ഗൃഹ്യ സ്വാമികാര്യം വിലുമ്പതി 82

നരകാന്നിഷ്കൃതിസ്തസ്യ നാസ്തി കല്പായുതൈരപി

രാജോവാച

ചാണ്ഡാലനാഥ മേ ദേഹി പ്രാപ്യമന്യത്സുദാരുണം 83

സ്വശത്രും ബ്രൂഹി തം ക്ഷിപ്രം ഘാതയിഷ്യാമ്യസംശയം
ഘാതയിത്വാ തു തം ശത്രും തവ ദാസ്യാമി മേദിനീം 84

ദേവദേവോരഗൈഃ സിദ്ധൈർഗന്ധർവൈരപി സംയുതം
ദേവേന്ദ്രമപി ജേഷ്യാമി നിഹത്യ നിശിതൈഃ ശരൈഃ 85

ഏതച്ഛ്രുത്വാ തതോ വാക്യം ഹരിശ്ചന്ദ്രസ്യ ഭൂപതേഃ
ചാണ്ഡാലഃ കുപിതഃ പ്രാഹ വേപമാനം മഹീപതീം 86

ചാണ്ഡാല ഉവാച

"നൈതദ്വാക്യം സുഘടിതം യദ്വാക്യം ദാസകീർത്തിതം"
ചാണ്ഡാലദാസതാം കൃത്വാ സുരാണാം ഭാഷസേ വചഃ
ദാസ കിം ബഹുനാ നൂനം ശൃണു മേ ഗദതോ വചഃ 87

നിർലജ്ജ തവചേദസ്തി കിഞ്ചിത്പാപഭയം ഹൃദി
കിമർത്ഥം ദാസതാം യാതശ്ചാണ്ഡാലസ്യ തു വേശ്മനി 88

ഗൃഹാണൈനം തതഃ ഖഡ്ഗമസ്യാശ്ഛിന്ധി ശിരോംബുജം
ഏവമുക്ത്വാഥ ചാണ്ഡാലോ രാജ്ഞേ ഖഡ്ഗം ന്യവേദയത് 89

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
പഞ്ചവിംശോfദ്ധ്യായം

അഥ ഷഡ്വിംശോfദ്ധ്യായഃ

സൂത ഉവാച

തതോfഥ ഭൂപതിഃ പ്രാഹ രാജ്ഞീം സ്ഥിത്വാ ഹ്യധോമുഖഃ
അത്രോപവിശ്യതാം ബാലേ പാപസ്യ പുരതോ മമ 1

ശിരസ്തേ ഛേദയിഷ്യാമി ഹന്തും ശക്നോതി ചേത്കരഃ
ഏവമുക്ത്വാ സമുദ്യമ്യ ഖഡ്ഗം ഹന്തും ഗതോ നൃപഃ 2

ന ജാനാതി നൃപഃ പത്നീം സാ ന ജാനാതി ഭൂപതിം
അബ്രവീദ്ഭൃശദുഃഖാർത്താ സ്വമൃത്യുമഭികാംക്ഷതീ 3

സ്ത്ര്യുവാച

ചാണ്ഡാല ശൃണു മേ വാക്യം കിഞ്ചിത്ത്വം യദി മന്യസേ
മൃതസ്തിഷ്ഠതി മേ പുത്രോ നാfതിദൂരേ ബഹിഃപുരാത് 4

തം ദഹാമി ഹതം യാവദാനയിത്വാ തവാന്തികം
താവത് പ്രതീക്ഷ്യതാം പശ്ചാദസിനാ ഘാതയസ്വ മാം 5

തേനാഥ ബാഢമിത്യുക്ത്വാ പ്രേഷിതാ ബാലകം പ്രതി
സാ ജഗാമാതിദുഃഖാർത്താ വിലപന്തീ സുദാരുണം 6

ഭാര്യാ തസ്യ നരേന്ദ്രസ്യ സർപ്പദഷ്ടം ഹി ബാലകം
ഹാ പുത്ര ഹാ വത്സ ശിശോ ഇത്യേവം വദതീ മുഹുഃ 7

കൃശാ വിവർണ്ണാ മലിനാ പാംസുധ്വസ്തശിരോരുഹാ
ശ്മശാനഭൂമിമാസാദ്യ ബാലം സ്ഥാപ്യാവിശദ്ഭുവി 8

"രാജന്നദ്യ സ്വബാലം തം പശ്യസീഹ മഹീതലേ
രമമാണം സ്വസഖിഭിർദഷ്ടം ദുഷ്ടാഹിനാ മൃതം"

തസ്യാ വിലാപശബ്ദം തമാകർണ്യ സ നരാധിപഃ
ശവസന്നിധിമാഗത്യ വസ്ത്രമസ്യാfക്ഷിപത്തദാ 9

താം തഥാ രുദതീം ഭാര്യാം നാഭിജാനാതി ഭൂമിപഃ
ചിരപ്രവാസസന്തപ്താം പുനർജാതാമിവാബലാം 10

സാfപി തം ചാരുകേശാന്തം പുരോ ദൃഷ്ട്വാ ജടാളകം
നാഭ്യജാനാന്നൃപവരം ശുഷ്കവൃക്ഷത്വചോപമം 11

ഭൂമൗ നിപതിതം ബാലം ദൃഷ്ട്വാശീവിഷപീഡിതം
നരേന്ദ്രലക്ഷണോപേതമചിന്തയദസൗ നൃപഃ 12

അസ്യ പൂർണ്ണേന്ദുവദ്വക്ത്രം ശുഭമുന്നസമവ്രണം
ദർപ്പണപ്രതിമോത്തുംഗകപോലയുഗശോഭിതം 13

നീലാൻകേശാൻ കുഞ്ചിതാഗ്രാൻ സാന്ദ്രാൻദീർഘാംസ്തരംഗിണഃ
രാജീവസദൃശേ നേത്രേ ഓഷ്ഠൗ ബിംബഫലോപമൗ 14

വിശാലവക്ഷാ ദീർഘാക്ഷോ ദീർഘബാഹൂന്നതാംസകഃ
വിശാലപാദോ ഗംഭീരഃ സൂക്ഷ്മാംഗുല്യവനീധരഃ 15

മൃണാളപാദോ ഗംഭീരനാഭിരുന്നതകന്ധരഃ
അഹോ കഷ്ടം നരേന്ദ്രസ്യ കസ്യാപ്യേഷ കുലേ ശിശുഃ 16

ജാതോ നീതഃ കൃതാന്തേന കാലപാശാദ്ദുരാത്മനാ
ഏവം ദൃഷ്ട്വാഥ തം ബാലം മാതുരങ്കേപ്രസാരിതം 17

സൂത ഉവാച

സ്മൃതിമഭ്യാഗതോ രാജാ ഹാഹേത്യശ്രൂണ്യപാതയത്
സോ/പ്യുവാച ച വത്സോ മേ ദശാമേതാമുപാഗതഃ 18

നീതോ യദി ച ഘോരേണ കൃതാന്തേനാത്മനോ വശം
വിചാരയിത്വാ രാജാസൗ ഹരിശ്ചന്ദ്രസ്തഥാ സ്ഥിതഃ 19

തതോ രാജ്ഞീ മഹാദുഃഖാവേശാദിദമഭാഷത

രാജ്ഞ്യുവാച

ഹാ വത്സ കസ്യ പാപസ്യ ത്വപധ്യാനാദിദം മഹത് 20

ദുഃഖമാപതിതം ഘോരം തദ്രൂപം നോപലഭ്യതേ
ഹാ നാഥ രാജൻ ഭവതാ മാമപാസ്യ സുദുഃഖിതാം 21

കസ്മിൻ സംസ്ഥീയതേ സ്ഥാനേ വിശ്രബ്ധം കേന ഹേതുനാ
രാജ്യനാശഃ സുഹൃത്ത്യാഗോ ഭാര്യാതനയവിക്രയഃ 22

ഹരിശ്ചന്ദ്രസ്യ രാജർഷേഃ കിം വിഘാതഃ കൃതം ത്വയാ
ഇതി തസ്യാഃ വചഃ ശ്രുത്വാ രാജാസ്ഥാനച്യുതസ്തദാ 23

പ്രത്യഭിജ്ഞായ ദേവീം താം പുത്രം ച നിധനം ഗതം
കഷ്ടം മമൈവ പത്നീയം ബാലകശ്ചാപി മേ സുതഃ 24

ജ്ഞാത്വാ പപാത സന്തപ്തോ മൂർച്ഛാമതിജഗാമ ഹ
സാ ച തം പ്രത്യഭിജ്ഞായ താമവസ്ഥാമുപാഗതം 25

മൂർച്ഛിതാ നിപപാതാ/ർത്താ നിശ്ചേഷ്ടാ ധരണീതലേ
ചേതനാം പ്രാപ്യ രാജേന്ദ്രോ രാജപത്നീ ച തൗ സമം 26

വിലേപതുഃ സുസന്തപ്തൗ ശോകഭാരേണ പീഡിതൗ

രാജോവാച

ഹാ വത്സ സുകുമാരം തേ വദനം കുഞ്ചിതാളകം 27

പശ്യതോ മേ മുഖം ദീനം ഹൃദയം കിം ന ദീര്യതേ
താത താതേതി മധുരം ബ്രുവാണം സ്വയമാഗതം 28

ഉപഗുഹ്യ കദാ വക്ഷ്യേ വത്സ വത്സേതി സൗഹൃദാത്
കസ്യ ജാനുപ്രണീതേന പിംഗേന ക്ഷിതിരേണുനാ 29

മമോത്തരീയമുത്സംഗം തഥാംഗം മലമേഷ്യതി
ന വാ/ലം മമ സംഭൂതം മനോ ഹൃദയനന്ദന 30

"മയാസി പിതൃമാൻ പിത്രാ വിക്രീതോ യേന വസ്തുവത്
ഗതം രാജ്യമശേഷം മേ സബാന്ധവധനം മഹത്"

ഹീനദൈവാന്നൃശംസേന ദൃഷ്ടോ മേ തനയസ്തതഃ
അഹം മഹാഹിദഷ്ടസ്യ പുത്രസ്യാനനപങ്കജം 31

നിരീക്ഷന്നദ്യ ഘോരേണ വിഷേണാധികൃതോ/ധുനാ
ഏവമുക്ത്വാ തമാദായ ബാലകം ബാഷ്പഗദ്ഗദഃ 32

പരിഷ്വജ്യ ച നിശ്ചേഷ്ടോ മൂർച്ഛയാ നിപപാത ഹ
തതസ്തം പതിതം ദൃഷ്ട്വാ ശൈബ്യാ ചൈവമചിന്തയത് 33

ശ്രയം സ പുരുഷവ്യാഘ്രഃ സ്വരേണൈവോപലക്ഷ്യതേ
വിദ്വജ്ജനമനശ്ചന്ദ്രോ ഹരിശ്ചന്ദ്രോ ന സംശയഃ 34

തഥാ/സ്യ നാസികാ തുംഗാ തിലപുഷ്പോപമാ ശുഭാ
ദന്താശ്ച മുകുളപ്രഖ്യാഃ ഖ്യാതകീർത്തേർമഹാത്മനഃ 35

ശ്മശാനമാഗതഃ കസ്മാദ്യദ്യേവം സ നരേശ്വരഃ
വിഹായ പുത്രശോകം സാ പശ്യന്തീ പതിതം പതിം 36

പ്രഹൃഷ്ടാ വിസ്മിതാ ദീനാ ഭർത്തൃപുത്രാർത്തിപീഡിതാ
വീക്ഷന്തീ സാ തദാ/പതന്മൂർച്ഛയാ ധരണീതലേ 37

പ്രാപ്യ ചേതശ്ച ശനകൈഃ സാ ഗദ്ഗദമഭാഷത
ധിക്ത്വാം ദൈവ ഹ്യകരുണ നിർമര്യാദ ജുഗുപ്സിത 38

യേനായമമരപ്രഖ്യോ നീതോ രാജാ ശ്വപാകതാം
രാജ്യനാശം സുഹൃത്ത്യാഗം ഭാര്യാതനയവിക്രയം 39

പ്രാപയിത്വാ/പി യേനാ/ദ്യ ചാണ്ഡാലോ/യം കൃതോ പുനഃ
നാദ്യ പശ്യാമി തേ ഛത്രം സിംഹാസനമഥാപി വാ 40

ചാമരവ്യജനേ വാ/പി കോ/യം വിധിവിപര്യയഃ
യസ്യാസ്യ വ്രജതഃ പൂർവം രാജാനോ ഭൃത്യതാം ഗതാഃ 41

സ്വോത്തരീയൈഃ പ്രകുർവന്തി വിരജസ്കം മഹീതലം
സോ/യം കപാലസംലഗ്നേ ഘടീപടനിരന്തരേ 42

മൃതനിർമാല്യസൂത്രാന്തർലഗ്നകേശസുദാരുണേ
വസാനിഷ്പന്ദസംശുഷ്കമഹാപടലമണ്ഡിതേ 43

ഭസ്മാംഗാരാർദ്ധദഗ്ദ്ധാസ്ഥിമജ്ജാസംഘട്ടഭീഷണേ
ഗൃധ്രഗോമായുനാദാർത്തേ പുഷ്ടക്ഷുദ്രവിഹംഗമേ 44

ചിതാധൂമായതപടേ നീലീകൃതദിഗന്തകേ
കുണപാസ്വാദനമുദാ സമ്പ്രകൃഷ്ടനിശാചരേ 45

ചരത്യമേദ്ധ്യേ രാജേന്ദ്രഃ ശ്മശാനേ ദുഃഖപീഡിതഃ
ഏവമുക്ത്വാƒഥ സംശ്ലിഷ്യ കണ്ഠേ രാജ്ഞോ നൃപാത്മജാ 46

കഷ്ടം ശോകസമാവിഷ്ടാ വിലലാപാƒർത്തയാ ഗിരാ
രാജൻ സ്വപ്നോƒഥ തഥ്യം വാ യദേതന്മന്യതേ ഭവാൻ 47

തത്കഥ്യതാം മഹാഭാഗ മനോ വൈ മുഹ്യതേ മമ
യദ്യേതദേവം ധർമ്മജ്ഞ നാസ്തി ധർമ്മേ സഹായതാ 48

തഥൈവ വിപ്രദേവാദിപൂജനേ സത്യപാലനേ
നാസ്തി ധർമ്മഃ കുതഃ സത്യം നാƒർജവം നാനൃശംസതാ 49

യത്ര ത്വം ധർമ്മപരമഃ സ്വാരാജ്യാദവരോപിതഃ

സൂത ഉവാച

ഇതി തസ്യാഃ വചഃ ശ്രുത്വാ നിഃശ്വസ്യോഷ്ണം സഗദ്ഗദഃ 50

കഥയാമാസ തന്വംഗ്യൈ യഥാ പ്രാപ്തഃ ശ്വപാകതാം
രുദിത്വാ സാ തു സുചിരം നിശ്വസ്യോഷ്ണം സുദുഃഖിതാ 51

സ്വപുത്രമരണം ഭീരുർയഥാവത്തം ന്യവേദയത്
ശ്രുത്വാ രാജാ തഥാ വാക്യം നിപപാത മഹീതലേ 52

മൃതം പുത്രം സമാനീയ ജിഹ്വയാ വിലിഹൻ മുഹുഃ
ഹരിശ്ചന്ദ്രമഥോ പ്രാഹ ശൈബ്യാ ഗദ്ഗദയാ ഗിരാ 53

കുരുഷ്വ സ്വാമിനഃ പ്രേഷ്യം ഛേദയിത്വാ ശിരോ മമ
സ്വാമിദ്രോഹോ ന തേƒസ്ത്വദ്യ മാƒസത്യോ ഭവ ഭൂപതേ 54

മാƒസത്യം തവ രാജേന്ദ്ര പരദ്രോഹസ്തു പാതകം
ഏതദാകർണ്യ രാജാ തു പപാത ഭുവി മൂർച്ഛിതഃ 55

ക്ഷണേന ചേതനാം പ്രാപ്യ വിലലാപാതിദുഃഖിതഃ
കഥം പ്രിയേ ത്വയാ പ്രോക്തം വചനം ത്വതിനിഷ്ഠുരം 56

രാജോവാച

യദശക്യം ഭവേദ്വക്തും തത്കർമ്മ ക്രിയതേ കഥം
മയാ ച പൂജിതാ ഗൗരീ ദേവാ വിപ്രാസ്തഥൈവ ച 57

പത്ന്യുവാച

ഭവിഷ്യസി പതിസ്ത്വം മേ ഹ്യന്യസ്മിൻ ജന്മനി പ്രഭോ
ശ്രുത്വാ രാജാ തദാ വാക്യം നിപപാത മഹീതലേ 58

മൃതസ്യ പുത്രസ്യ തദാ ചുചുംബ ദുഃഖിതോ മുഖം
പ്രിയേ ന രോചതേ ദീർഘം കാലം ക്ലേശം മയാ/ശിതും 59

രാജോവാച

നാത്മായത്തോ/ഹം തന്വംഗി പശ്യമേ മന്ദഭാഗ്യതാം
ചാണ്ഡാലേനാനനുജ്ഞാതഃ പ്രവേക്ഷ്യേ ജ്വലനം യദി 60

ചാണ്ഡാലദാസതാം യാസ്യേ പുനരപ്യന്യജന്മനി
നരകം ച വരം പ്രാപ്യ ഖേദം പ്രാപ്സ്യാമി ദാരുണം 61

താപം പ്രാപ്സ്യാമി സമ്പ്രാപ്യ മഹാരൗരവരൗരവേ
മഗ്നസ്യ ദുഃഖജലധൗ വരം പ്രാണൈർവിയോജനം 62

ഏകോ/പി ബാലകോ യോ/യമാസീദ്വംശകരഃ സുതഃ
മമ ദൈവാനുയോഗേന മൃതഃ സോ/പി ബലീയസാ 63

കഥം പ്രാണാൻ വിമുഞ്ചാമി പരായത്തോ/സ്മി ദുർഗതഃ
തഥാപി ദുഃഖബാഹുല്യാത്ത്യക്ഷാമി തു നിജാം തനും 64

ത്രൈലോക്യേ നാസ്തി തദ്ദുഃഖം നാസിപത്രവനേ തഥാ
വൈതരണ്യാം കുതസ്തദ്വദ് യാദൃശം പുത്രവിപ്ലവേ 65

സോ/ഹം സുതശരീരേണ ദീപ്യമാനേ ഹുതാശനേ
നിപതിഷ്യാമി തന്വംഗി ക്ഷന്തവ്യം തന്മമാധുനാ 66

ന വക്തവ്യം ത്വയാ കിഞ്ചിദതഃ കമലലോചനേ
മമ വാക്യം ച തന്വംഗി നിബോധാഹതമാനസാ 67

അനുജ്ഞാതാ/ഥ ഗച്ഛ ത്വം വിപ്രവേശ്മ ശുചിസ്മിതേ
യദി ദത്തം യദി ഹുതം ഗുരവോ യദി തോഷിതാഃ 68

സംഗമഃപരലോകേ മേ നിജപുത്രേണ ചേത്ത്വയാ
ഇഹലോകേ കുതസ്ത്വേതദ് ഭവിഷ്യതി സമീപ്സിതം 69

യന്മയാ ഹസതാ കിഞ്ചിത് രഹസി ത്വാം ശുചിസ്മിതേ
അശേഷമുക്തം തത്സർവ്വം ക്ഷന്തവ്യം മമ യാസ്യതഃ 70

രാജപത്നീതി ഗർവേണ നാവജ്ഞേയഃ സ മേ ദ്വിജഃ
സർവയത്നേന തോഷ്യഃ സ്യാത്സ്വാമീ ദൈവതവച്ഛുഭേ 71

രാജ്ഞ്യുവാച

അഹമപ്യത്ര രാജർഷേ നിപതിഷ്യേ ഹുതാശനേ
ദുഃഖഭാരാസഹാ ദേവ സഹ യാസ്യാമി വൈ ത്വയാ 72

ത്വയാ സഹ മമ ശ്രേയോ ഗമനം നാന്യഥാ ഭവേത്
സഹ സ്വർഗ്ഗം ച നരകം ത്വയാ ഭോക്ഷ്യാമി മാനദ
ശ്രുത്വാ രാജാ തദോവാച ഏവമസ്തു പതിവ്രതേ 73

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ഷഡ്വിംശോ*f*ദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തവിംശോ*f*ദ്ധ്യായഃ

സൂത ഉവാച

തതഃകൃത്വാ ചിതാം രാജാ ആരോപ്യ തനയം സ്വകം
ഭാര്യയാ സഹിതോ രാജാ ബദ്ധാഞ്ജലിപുടസ്തദാ 1

ചിന്തയൻ പരമേശാനീം ശതാക്ഷീം ജഗദീശ്വരീം
പഞ്ചകോശാന്തരഗതാം പുച്ഛബ്രഹ്മസ്വരൂപിണീം 2

രക്താംബരപരീധാനാം കരുണാരസസാഗരാം
നാനായുധധരാമംബാം ജഗത്പാലനതത്പരാം 3

തസ്യ ചിന്തയമാനസ്യ സർവേ ദേവാഃ സവാസവാഃ
ധർമ്മം പ്രമുഖതഃ കൃത്വാ സമാജഗ്മുസ്ത്വരാന്വിതാഃ 4

ആഗത്യ സർവേ പ്രോചുസ്തേ രാജൻ ശൃണു മഹാപ്രഭോ
അഹം പിതാമഹ സാക്ഷാത് ധർമ്മശ്ച ഭഗവാൻ സ്വയം 5

സാദ്ധ്യാഃസവിശ്വേമരുതോ ലോകപാലാഃ സചാരണാഃ
നാഗാഃ സിദ്ധാഃ സഗന്ധർവാ രുദ്രാശ്ചൈവ തഥാ*f*ശ്വിനൗ 6

ഏതേ ചാന്യേ*f*ഥ ബഹവോ വിശ്വാമിത്രസ്തഥൈവ ച
വിശ്വത്രയേണ യോ മൈത്രീം കർത്തുമിച്ഛതി ധർമ്മതഃ 7

വിശ്വാമിത്രഃ സ തേ*f*ഭീഷ്ടമാഹർത്തും സമ്യഗിച്ഛതി

ധർമ്മഉവാച

മാ രാജൻ സാഹസം കാർഷീർധർമ്മോƒഹം ത്വാമുപാഗതഃ 8
തിതിക്ഷാദമസത്യാദ്യൈസ്ത്വദ്ഗുണൈഃ പരിതോഷിതഃ

ഇന്ദ്രഉവാച

ഹരിശ്ചന്ദ്ര മഹാഭാഗ പ്രാപ്തഃ ശക്രോƒസ്മി തേƒന്തികം 9

ത്വയാƒദ്യ ഭാര്യാപുത്രേണ ജിതാ ലോകാഃ സനാതനാഃ
ആരോഹ ത്രിദിവം രാജൻ ഭാര്യാപുത്രസമന്വിതഃ 10

സുദുഷ്പ്രാപം നരൈരന്യൈർജിതമാത്മീയകർമ്മഭിഃ

സൂത ഉവാച

തതോƒമൃതമയം വർഷമപമൃത്യുവിനാശകം 11

ഇന്ദ്രഃ പ്രാസൃജദാകാശാച്ചിതാമധ്യഗതേ ശിശൗ
പുഷ്പവൃഷ്ടിശ്ച മഹതീ ദുന്ദുഭിസ്വന ഏവ ച 12

സമുത്തസ്ഥൗ മൃതഃ പുത്രോ രാജ്ഞസ്തസ്യ മഹാത്മനഃ
സുകുമാരതനുഃ സ്വസ്ഥഃ പ്രസന്നഃ പ്രീതമാനസഃ 13

തതോ രാജാ ഹരിശ്ചന്ദ്രഃ പരിഷ്വജ്യ സുതം തദാ
സഭാര്യഃ സ്വശ്രിയാ യുക്തോ ദിവ്യമാല്യാംബരാവൃതഃ 14

സ്വസ്ഥഃ സമ്പൂർണ്ണഹൃദയോ മുദാ പരമയാ വൃതഃ
ബഭൂവ തത്ക്ഷണാദിന്ദ്രോ ഭൂപം ചൈവമഭാഷത 15

സഭാര്യസ്ത്വം സപുത്രശ്ച സ്വർല്ലോകസദ്ഗതിം പരാം
സമാരോഹ മഹാഭാഗ നിജാനാം കർമ്മണാം ഫലം 16

ഹരിശ്ചന്ദ്രഉവാച

ദേവരാജാƒനനുജ്ഞാതഃ സ്വാമിനാ ശ്വപചേന ഹി
അകൃത്വാ നിഷ്കൃതിം തസ്യ നാരോക്ഷ്യേ വൈ സുരാലയം 17

ധർമ്മ ഉവാച

തവൈവം ഭാവിനം ക്ലേശമവഗമ്യാത്മമായയാ
ആത്മാ ശ്വപചതാം നീതോ ദർശിതം തച്ച പക്വണം 18

ഇന്ദ്രഉവാച

പ്രാർത്ഥ്യതേ യത്പരം സ്ഥാനം സമസ്തൈർമനുജൈർഭുവി
തദാരോഹ ഹരിശ്ചന്ദ്ര സ്ഥാനം പുണ്യകൃതാം നൃണാം. 19

ഹരിശ്ചന്ദ്ര ഉവാച

ദേവരാജ നമസ്തുഭ്യം വാക്യം ചേദം നിബോധ മേ
മച്ഛോകമഗ്നമനസഃ കോസലേ നഗരേ നരാഃ 20

തിഷ്ഠന്തി താനപാസ്യൈവം കഥം യാസ്യാമ്യഹം ദിവം
ബ്രഹ്മഹത്യാ സുരാപാനം ഗോവധഃ സ്ത്രീവധസ്തഥാ 21

തുല്യമേഭിർ മഹത്പാപം ഭക്തത്യാഗാദുദാഹൃതം
ഭജന്തം ഭക്തമത്യാജ്യം ത്യജതഃ സ്യാത്കഥം സുഖം 22

തൈർവിനാ ന പ്രയാസ്യാമി തസ്മാച്ഛക്ര ദിവം വ്രജ
യദി തേ സഹിതാഃ സ്വർഗ്ഗം മയാ യാന്തി സുരേശ്വര 23

തതോഽഹമപി യാസ്യാമി നരകം വാഽപി തൈഃ സഹ

ഇന്ദ്ര ഉവാച

ബഹൂനി പുണ്യപാപാനി തേഷാം ഭിന്നാനി വൈ നൃപ 24

കഥം സംഘാതഭോജ്യം ത്വം ഭൂപ സ്വർഗ്ഗമഭീപ്സസി

ഹരിശ്ചന്ദ്ര ഉവാച

ഭുംക്തേ ശക്ര നൃപോ രാജ്യം പ്രഭാവാത് പ്രകൃതേർധ്രുവം 25

യജതേ ച മഹായജ്ഞൈഃ കർമ്മ പൂർത്തം കരോതി ച
തച്ച തേഷാം പ്രഭാവേണ മയാ സർവമനുഷ്ഠിതം 26

ഉപദാദാൻ ന സന്ത്യക്ഷ്യേ താനഹം സ്വർഗ്ഗലിപ്സയാ
തസ്മാദ്യന്മമ ദേവേശ കിഞ്ചിദസ്തി സുചേഷ്ടിതം 27

ദത്തമിഷ്ടമഥോ ജപ്തം സാമാന്യം തൈസ്തദസ്തു നഃ
ബഹുകാലോപഭോഗ്യം ച ഫലം യന്മമ കർമ്മഗം 28

തദസ്തു ദിനമപ്യേകം തൈഃ സമം ത്വത്പ്രസാദതഃ

സൂത ഉവാച

ഏവം ഭവിഷ്യതീത്യുക്ത്വാ ശക്രസ്ത്രിഭുവനേശ്വരഃ 29

പ്രസന്നചേതാ ധർമ്മശ്ച വിശ്വാമിത്രശ്ച ഗാധിജഃ
ഗത്വാ തു നഗരം സർവേ ചാതുർവർണ്യസമാകുലം 30

ഹരിശ്ചന്ദ്രസ്യ നികടേ പ്രോവാച വിബുധാധിപഃ
ആഗച്ഛന്തു ജനാഃ ശീഘ്രം സ്വർഗ്ഗലോകം സുദുർല്ലഭം 31

ധർമ്മപ്രസാദാത് സമ്പ്രാപ്തം സർവേ യുഷ്മാഭിരേവ തു
ഹരിശ്ചന്ദ്രോഽപി താൻ സർവാൻ ജനാന്നഗരവാസിനഃ 32

പ്രാഹ രാജാ ധർമ്മപരോ ദിവമാരുഹ്യതാമിതി

സൂത ഉവാച

തദിന്ദ്രസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ പ്രീതസ്തസ്യ ച ഭൂപതേഃ 33

യേ സംസാരേഷു നിർവിണ്ണാസ്തേ ധുരം സ്വസുതേഷു വൈ
കൃത്വാ പ്രഹൃഷ്ടമനസോ ദിവമാരുരുഹുർജനാഃ 34

വിമാനവരമാരൂഢാഃ സർവേ ഭാസുരവിഗ്രഹാഃ
തദാ സംഭൂതഹർഷാസ്തേ ഹരിശ്ചന്ദ്രശ്ച പാർത്ഥിവഃ 35

രാജ്യേഽഭിഷിച്യ തനയം രോഹിതാഖ്യം മഹാമനാഃ
അയോദ്ധ്യാഖ്യേ പുരേ രമ്യേ ഹൃഷ്ടപുഷ്ടജനാന്വിതേ 36

തനയം സുഹൃദശ്ചാപി പ്രതിപൂജ്യാഭിനന്ദ്യ ച
പുണ്യേന ലബ്ധ്യാം വിപുലാം ദേവാദീനാം സുദുർലഭാം 37

സമ്പ്രാപ്യ കീർത്തിമതുലാം വിമാനേ സ മഹീമതീഃ
ആസാംചക്രേ കാമഗമേ ക്ഷുദ്രഘണ്ടാ വിരാജിതേ 38

തതസ്തർഹി സമാലോക്യ ശ്ലോകമന്ത്രം തദാ ജഗൗ
ദൈത്യാചാര്യോ മഹാഭാഗഃ സർവശാസ്ത്രാർത്ഥതത്ത്വവിത് 39

ശുക്ര ഉവാച

അഹോ തിതിക്ഷാമാഹാത്മ്യമഹോ ദാനഫലം മഹത്
യദാഗതോ ഹരിശ്ചന്ദ്രോ മഹേന്ദ്രസ്യ സലോകതാം 40

സൂത ഉവാച

ഏതത്തേ സർവമാഖ്യാതം ഹരിശ്ചന്ദ്രസ്യ ചേഷ്ടിതം
യഃ ശൃണോതി ച ദുഃഖാർത്തഃ സ സുഖം ലഭതേഽന്വഹം 41

സ്വർഗ്ഗാർത്ഥീ പ്രാപ്നുയാത് സ്വർഗ്ഗം സുതാർത്ഥീ സുതമാപ്നുയാത്
ഭാര്യാർത്ഥീ പ്രാപ്നുയാത് ഭാര്യാം രാജ്യാർത്ഥീ രാജ്യമാപ്നുയാത് 42

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ

സപ്തവിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ അഷ്ടാവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

ജനമേജയ ഉവാച

വിചിത്രമിദമാഖ്യാനം ഹരിശ്ചന്ദ്രസ്യ കീർത്തിതം
ശതാക്ഷീപാദഭക്തസ്യ രാജർഷേർധാർമ്മികസ്യ ച 1

ശതാക്ഷീ സാ കുതോ ജാതാ ദേവീ ഭഗവതീ ശിവാ
തത്കാരണം വദ മുനേ സാർത്ഥകം ജന്മ മേ കുരു 2

കോ ഹി ദേവ്യാ ഗുണാൻ ശൃണ്വൻ തൃപ്തിം യാസ്യതി ശുദ്ധധീഃ
പദേ പദേ/ശ്വമേധസ്യ ഫലമക്ഷയ്യമശ്നുതേ 3

വ്യാസ ഉവാച

ശൃണുരാജൻ പ്രവക്ഷ്യാമി ശതാക്ഷീസംഭവം ശുഭം
തവ വാച്യം ന മേ കിഞ്ചിദ്ദേവീഭക്തസ്യ വിദ്യതേ 4

ദുർഗമാഖ്യോ മഹാദൈത്യഃ പൂർവം പരമദാരുണഃ
ഹിരണ്യാക്ഷാന്വയേ ജാതോ രുരുപുത്രോ മഹാഖലഃ 5

ദേവാനാം തു ബലം വേദോ നാശേ തസ്യ സുരാ അപി
നങ്ക്ഷ്യന്ത്യേവ ന സന്ദേഹാ വിധേയം താവദേവ തത് 6

വിമൃശ്യൈതത്തപശ്ചര്യാം ഗതഃ കർത്തും ഹിമാലയേ
ബ്രഹ്മാണം മനസാ ധ്യാത്വാ വായുഭക്ഷോ വ്യതിഷ്ഠത 7

സഹസ്രവർഷപര്യന്തം ചകാര പരമം തപഃ
തേജസാ തസ്യ ലോകാസ്തു സന്തപ്താഃ സസുരാസുരാഃ 8

തതഃ പ്രസന്നോ ഭഗവാൻ ഹംസാരൂഢശ്ചതുർമുഖഃ
യയൗ തസ്മൈ വരം ദാതും പ്രസന്നമുഖപങ്കജഃ 9

സമാധിസ്ഥം മീലിതാക്ഷം സ്ഫുടമാഹ ചതുർമുഖഃ
വരം വരയ ഭദ്രം തേ യസ്തേ മനസി വർത്തതേ 10

തവാദ്യ തപസാ തുഷ്ടോ വരദേശോ/ഹമാഗതഃ
ശ്രുത്വാ ബ്രഹ്മമുഖാദ്വാണീം വ്യുത്ഥിതഃ സ സമാധിതഃ 11

പൂജയിത്വാ വരം വവ്രേ വേദാൻ ദേഹി സുരേശ്വര
ത്രിഷു ലോകേഷു യേ മന്ത്രാ ബ്രാഹ്മണേഷു സുരേഷ്വപി 12

വിദ്യന്തേ തേ തു സാന്നിദ്ധ്യേ മമ സന്തു മഹേശ്വര
ബലം ച ദേഹി യേന സ്യാദ്ദേവാനാം ച പരാജയഃ 13

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ തഥാസ്ത്വിതി വചോ വദൻ
ജഗാമ സത്യലോകം തു ചതുർവേദേശ്വരഃ പരഃ 14

തതഃ പ്രഭൃതി വിപ്രൈസ്തു വിസ്മൃതാ വേദരാശയഃ
സ്നാനസന്ധ്യാനിത്യഹോമശ്രാദ്ധയജ്ഞജപാദയഃ 15

വിലുപ്താ ധരണീപൃഷ്ഠേ ഹാഹാകാരോ മഹാനഭൂത്
കിമിദം കിമിദം ചേതി വിപ്രാ ഊചുഃ പരസ്പരം 16

വേദാഭാവാത്തദസ്മാഭിഃ കർത്തവ്യം കിമതഃ പരം
ഇതി ഭൂമൗ മഹാനർത്ഥേ ജാതേ പരമദാരുണേ 17

നിർജരാ സജരാ ജാതാ ഹവിർഭാഗാദ്യഭാവതഃ
രുരോധ സ തദാ ദൈത്യോ നഗരീമമരാവതീം 18

അശക്താസ്തേന തേ യോദ്ധും വജ്രദേഹാസുരേണ ച
പലായനം തദാ കൃത്വാ നിർഗതാ നിർജരാഃ ക്വചിത് 19

നിലയം ഗിരിദുർഗേഷു രത്നസാനുഗുഹാസു ച
സംസ്ഥിതാഃ പരമാം ശക്തിം ധ്യായന്തസ്തേ പരാംബികാം 20

അഗ്നൗ ഹോമാദ്യഭാവാത്തു വൃഷ്ട്യഭാവോ/പ്യഭൂന്നൃപ
വൃഷ്ടേരഭാവേ സംശുഷ്കം നിർജലം ചാപി ഭൂതലം 21

കൂപവാപീതടാകാശ്ച സരിതഃ ശുഷ്കതാം ഗതാഃ
അനാവൃഷ്ടിരിയം രാജന്നഭൂച്ച ശതവാർഷികീ 22

മൃതാഃ പ്രജാശ്ച ബഹുധാ ഗോമഹിഷ്യാദയസ്തഥാ
ഗൃഹേ ഗൃഹേ മനുഷ്യാണാമഭവച്ഛവസംഗ്രഹഃ 23

അനർത്ഥേ ത്വേവമുദ്ഭൂതേ ബ്രാഹ്മണാഃ ശാന്തചേതസഃ
ഗത്വാ ഹിമവതഃ പാർശ്വേ രിരാധയിഷവഃ ശിവാം 24

സമാധിധ്യാനപൂജാഭിർദേവീം തുഷ്ടുവുരന്വഹം
നിരാഹാരാസ്തദാസക്താസ്താമേവ ശരണം യയുഃ 25

ദയാം കുരു മഹേശാനി പാമരേഷു ജനേഷു ഹി
സർവാപരാധയുക്തേഷു നൈതത് ശ്ലാഘ്യം തവാംബികേ 26

കോപം സംഹര ദേവേശി സർവാന്തര്യാമിരൂപിണി
ത്വയാ യഥാ പ്രേര്യ/തേയം കരോതി സ തഥാ ജനഃ 27

നാന്യാ ഗതിർജനസ്യാസ്യ കിം പശ്യസി പുനഃ പുനഃ
യഥേച്ഛസി തഥാ കർത്തും സമർത്ഥാസി മഹേശ്വരി 28

സമുദ്ധര മഹേശാനി സങ്കടാത് പരമോത്ഥിതാത്
ജീവനേന വിനാസ്മാകം കഥം സ്യാത് സ്ഥിതിരംബികേ 29

പ്രസീദ ത്വം മഹേശാനി പ്രസീദ ജഗദംബികേ
അനന്തകോടിബ്രഹ്മണ്ഡനായികേ തേ നമോ നമഃ 30

നമഃ കൂടസ്ഥരൂപായൈ ചിദ്രൂപായൈ നമോ നമഃ
നമോ വേദാന്തവേദ്യായൈ ഭുവനേശ്യൈ നമോ നമഃ 31

നേതി നേതീതി വാക്യൈര്യാ ബോധ്യതേ സകലാഗമൈഃ
താം സർവകാരണാം ദേവീം സർവഭാവേന സന്നതാഃ 32

ഇതി സമ്പ്രാർത്ഥിതാ ദേവീ ഭുവനേശീ മഹേശ്വരീ
അനന്താക്ഷിമയം രൂപം ദർശയാമാസ പാർവതീ 33

നീലാഞ്ജനസമപ്രഖ്യം നീലപത്മായതേക്ഷണം
സുകർക്കശസമോത്തുംഗവൃത്തപീനഘനസ്തനം 34

ബാണമുഷ്ടിം ച കമലം പുഷ്പപല്ലവമൂലകാൻ
ശാകാദീൻ ഫലസംയുക്താനനന്തരസസംയുതാൻ 35

ക്ഷുത്തൃഡ്ജരാപഹാൻ ഹസ്തൈർബിഭ്രതീ ച മഹദ്ധനുഃ
സർവസൗന്ദര്യസാരം തദ്രൂപം ലാവണ്യശോഭിതം 36

കോടിസൂര്യപ്രതീകാശം കരുണാരസസാഗരം
ദർശയിത്വാ ജഗദ്ധാത്രീ സാഽനന്തനയനോദ്ഭവാ 37

മോചയാമാസ ലോകേഷു വാരിധാരാഃ സഹസ്രശഃ
നവരാത്രം മഹാവൃഷ്ടിരഭൂന്നേത്രോദ്ഭവൈർജലൈഃ 38

ദുഃഖിതാൻ വീക്ഷ്യ സകലാന്നേത്രാശ്രൂണി വിമുഞ്ചതി
തർപ്പിതാസ്തേന തേ ലോകാ ഔഷധ്യഃ സകലാ അപി 39

നദീനദപ്രവാഹാസ്തൈർജലൈഃ സമഭവന്നൃപ
നിലീയ സംസ്ഥിതാഃ പൂർവം സുരാസ്തേ നിർഗതാ ബഹിഃ 40

മിളിത്വാ സസുരാ വിപ്രാ ദേവീം സമഭിതുഷ്ടുവുഃ
നമോ വേദാന്തവേദ്യേ തേ നമോ ബ്രഹ്മസ്വരൂപിണി 41

സ്വമായയാ സർവജഗദ്വിധാത്ര്യൈ തേ നമോ നമഃ
ഭക്തകല്പദ്രുമേ ദേവി ഭക്താർത്ഥം ദേഹധാരിണി 42

നിത്യതൃപ്തേ നിരുപമേ ഭുവനേശ്വരി തേ നമഃ
അസ്മച്ഛാന്ത്യർത്ഥമതുലം ലോചനാനാം സഹസ്രകം 43

ത്വയാ യതോ ധൃതം ദേവി ശതാക്ഷീ ത്വം തതോ ഭവ
ക്ഷുധയാ പീഡിതാ മാതഃ സ്തോതും ശക്തിർന ചാസ്തി നഃ 44

കൃപാം കുരു മഹേശാനി വേദാനപ്യാഹരാംബികേ

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി തേഷാം വചഃ ശ്രുത്വാ ശാകാൻ സ്വകരസംസ്ഥിതാൻ 45

സ്വാദൂനി ഫലമൂലാനി ഭക്ഷണാർത്ഥം ദദൗ ശിവാ
നാനാവിധാനി ചാന്നാനി പശുഭോജ്യാനി യാനി ച 46

കാമ്യാനന്തരസൈർയുക്താന്യാനവീനോദ്ഭവം ദദൗ
ശാകംഭരീതി നാമാപി തദ്ദിനാത് സമഭൂന്നൃപ 47

തതഃ കോലാഹലേ ജാതേ ദൂതവാക്യേന ബോധിതഃ
സസൈന്യഃ സായുധോ യോദ്ധും ദുർഗമാഖ്യോ/സുരോ യയൗ 48

സഹസ്രാക്ഷൗഹിണീയുക്തഃ ശരാൻമുഞ്ചൻ ത്വരാന്വിതഃ
രുരോധ ദേവസൈന്യം തദ്യദ്ദേവ്യഗ്രേ സ്ഥിതം പുരാ 49

തഥാ വിപ്രഗണം ചൈവ രോധയാമാസ സർവതഃ
തതഃ കിലകിലാശബ്ദഃ സമഭൂദ്ദേവമണ്ഡലേ 50

ത്രാഹി ത്രാഹീതി വാക്യാനി പ്രോചുഃ സർവേ ദ്വിജാമരാഃ
തതസ്തേജോമയം ചക്രം ദേവാനാം പരിതഃ ശിവാ 51

ചകാര രക്ഷണാർത്ഥായ സ്വയം തസ്മാദ്ബഹി സ്ഥിതാ
തതഃ സമഭവദ്യുദ്ധം ദേവ്യാ ദൈത്യസ്യ ചോഭയോഃ 52

ശരവർഷസമാച്ഛന്നം സൂര്യമണ്ഡലമദ്ഭുതം
പരസ്പരശരോദ്ധർഷസമുദ്ഭൂതാഗ്നിസുപ്രഭം 53

കഠോരജ്യാടണൽക്കാരബധിരീകൃതദിക്തടം
തതോ ദേവീശരീരാത്തു നിർഗതാസ്തീവ്രശക്തയഃ 54

കാളികാ താരിണീ ബാലാ ത്രിപുരാ ഭൈരവീ രമാ
ബഗളാ ചൈവ മാതംഗീ തഥാ ത്രിപുരസുന്ദരീ 55

കാമാക്ഷീ തുലജാ ദേവീ ജംഭിനീ മോഹിനീ തഥാ
ഛിന്നമസ്താ ഗുഹ്യകാളീ ദശസാഹസ്രബാഹുകാ 56

ദ്വാത്രിംശച്ഛക്തയശ്ചാന്യാശ്ചതുഃ ഷഷ്ടിമിതാഃ പരാഃ
അസംഖ്യാതാസ്തതോ ദേവ്യഃ സമുദ്ഭൂതാസ്തു സായുധാഃ 57

മൃദംഗശംഖവീണാദിനാദിതം സംഗരസ്ഥലം
ശക്തിഭിർ ദൈത്യസൈന്യേ തു നാശിതേ/ക്ഷൗഹിണീശതേ 58

അഗ്രേസരഃ സമഭവദ്ദുർഗമോ വാഹിനീപതിഃ
ശക്തിഭിഃ സഹയുദ്ധം ച ചകാര പ്രഥമം രിപുഃ 59

മഹദ്യുദ്ധം സമഭവദ്യത്രാഭൂദ്രക്തവാഹിനീ
അക്ഷൗഹിണ്യസ്തുതാഃ സർവാ വിനഷ്ടാ ദശഭിർദിനൈഃ 60

തത ഏകാദശേ പ്രാപ്തേ ദിനേ പരമദാരുണേ
രക്തമാല്യാംബരധരോ രക്തഗന്ധാനുലേപനഃ 61

കൃത്വോത്സവം മഹാന്തം തു യുദ്ധായ രഥസംസ്ഥിതഃ
സംരംഭേണൈവ മഹതാ ശക്തീഃ സർവാ വിജിത്യ ച 62

മഹാദേവീരഥാഗ്രേ തു സ്വരഥം ച ന്യവേശയത്
തതോ/ഭവന്മഹദ്യുദ്ധം ദേവ്യാ ദൈത്യസ്യ ചോഭയോഃ 63

പ്രഹരദ്വയപര്യന്തം ഹൃദയത്രാസകാരകം
തതഃ പഞ്ചദശാത്യുഗ്രബാണാൻ ദേവീ മുമോച ഹ 64

ചതുർഭിശ്ചതുരോവാഹാൻ ബാണേനൈകേന സാരഥിം
ദ്വാഭ്യാം നേത്രേ ഭുജൗ ദ്വാഭ്യാം ധ്വജമേകേന പത്രിണാ 65

പഞ്ചഭിർഹൃദയം തസ്യ വിവ്യാധ ജഗദംബികാ
തതോ വമൻ സ രുധിരം മമാര പുര ഈശിതുഃ 66

തസ്യ തേജസ്തു നിർഗത്യ ദേവീരൂപേ വിവേശ ഹ
ഹതേ തസ്മിൻ മഹാവീര്യേ ശാന്തമാസീജ്ജഗത്രയം 67

തതോ ബ്രഹ്മാദയഃ സർവേ തുഷ്ടവുർജഗദംബികാം
പുരസ്കൃത്യ ഹരീശാനൗ ഭക്ത്യാ ഗദ്ഗദയാ ഗിരാ 68

ദേവാ ഊചുഃ

ജഗദ്ഭ്രമവിവർത്തൈകകാരണേ പരമേശ്വരി
നമഃ ശാകംഭരി ശിവേ നമസ്തേ ശതലോചനേ 69

സർവോപനിഷദുദ്ഘുഷ്ടേ ദുർഗമാസുരനാശിനി
നമോ മായേശ്വരി ശിവേ പഞ്ചകോശാന്തരസ്ഥിതേ 70

ചേതസാ നിർവികല്പേന യാം ധ്യായന്തി മുനീശ്വരാഃ
പ്രണവാർത്ഥസ്വരൂപാം താം ഭജാമോ ഭുവനേശ്വരീം 71

അനന്തകോടി ബ്രഹ്മാണ്ഡജനനീം ദിവ്യവിഗ്രഹാം
ബ്രഹ്മവിഷ്ണ്വാദിജനനീം സർവഭാവൈർനതാ വയം 72

കഃ കുര്യാത്പാമരാൻ ദൃഷ്ട്വാ രോദനം സകലേശ്വരഃ
സദയാം പരമേശാനീം ശതാക്ഷീം മാതരം വിനാ 73

വ്യാസ ഉവാച

ഇതിസ്തുതാ സുരൈർദ്ദേവീ ബ്രഹ്മവിഷ്ണ്വാദിഭിർവരൈഃ
പൂജിതാ വിവിധൈർദ്രവ്യൈഃ സന്തുഷ്ടാ/ഭൂച്ച തത്ക്ഷണേ 74

പ്രസന്നാ സാ തദാദേവീ വേദാനാഹൃത്യ സാ ദദൗ
ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ വിശേഷണ പ്രോവാച പികഭാഷിണീ 75

മമേയം തനുരുൽകൃഷ്ടാ പാലനീയാ വിശേഷതഃ
യയാ വിനാനർത്ഥ ഏവം ജാതോ ദൃഷ്ടോ/ധുനൈവ ഹി 76

പൂജ്യാ/ഹം സർവദാ സേവ്യാ യുഷ്മാഭിഃ സർവദൈവ ഹി
നാതഃ പരതരം കിഞ്ചിത് കല്യാണായോപദിശ്യതേ 77

പഠനീയം മമൈതദ്ധി മാഹാത്മ്യം സർവദോത്തമം
തേന തുഷ്ടാ ഭവിഷ്യാമി ഹരിഷ്യാമി തഥാപദഃ 78

ദുർഗമാസുരഹന്ത്രീത്വാദ് ദുർഗേതി മമ നാമ യഃ
ഗൃഹ്ണാതി ച ശതാക്ഷീതി മായാം ഭിത്വാ വ്രജത്യസൗ 79

കിമുക്തേനാത്ര ബഹുനാ സാരം വക്ഷ്യാമി തത്ത്വതഃ
സംസേവ്യാഹം സദാ ദേവാ സർവൈരപി സുരാസുരൈഃ 80

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യുക്ത്വാന്തർഹിതാ ദേവീ ദേവാനാം ചൈവ പശ്യതാം
സന്തോഷം ജനയന്ത്യേവം സച്ചിദാനന്ദരൂപിണീ 81

ഏതത്തേ സർവമാഖ്യാതം രഹസ്യം പരമം മഹത്
ഗോപനീയം പ്രയത്നേന സർവകല്യാണകാരകം 82

യ ഇമം ശൃണുയാന്നിത്യമദ്ധ്യായം ഭക്തിതത്പരഃ
സർവാൻ കാമാനവാപ്നോതി ദേവീലോകേ മഹീയതേ 83

ഇതിശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
അഷ്ടാവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകോനത്രിംശോ ƒ ദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യേവം സൂര്യവംശ്യാനാം രാജ്ഞാം ചരിതമുത്തമം
സോമവംശോദ്ഭവാനാം ച വർണ്ണനീയം മയാ കിയത് 1

പരാശക്തിപ്രസാദേന മഹത്വം പ്രതിപേദിരേ
രാജൻ സുനിശ്ചിതം വിദ്ധി പരാശക്തിപ്രസാദതഃ 2

യദ്യദ്വിഭൂതിമത്സത്വം ശ്രീമദൂർജിതമേവ വാ
തത്തദേവാവഗച്ഛ ത്വം പരാശക്ത്യാംശസംഭവം. 3

ഏതേ ചാന്യേ ച രാജാനഃ പരാശക്തേരുപാസകാഃ
സംസാരതരുമൂലസ്യ കുഠാരാ അഭവന്നൃപ 4

തസ്മാത് സർവപ്രയത്നേന സംസേവ്യാ ഭുവനേശ്വരീ
പലാലമിവ ധാന്യാർത്ഥീ ത്യജേദന്യമശേഷതഃ 5

ആമഥ്യ വേദദുഗ്ദ്ധാബ്ധിം പ്രാപ്തം രത്നം മയാ നൃപ
പരാശക്തിപദാംഭോജം കൃതകൃത്യോ ƒ സ്മ്യഹം തതഃ 6

പഞ്ചബ്രഹ്മാസനാരൂഢാ നാസ്ത്യന്യാ കാപി ദേവതാ
തത ഏവ മഹാദേവ്യാ പഞ്ചബ്രഹ്മാസനം കൃതം 7

പഞ്ചഭ്യസ്ത്വധികം വസ്തു വേദേ ƒ വ്യക്തമിതീര്യതേ
യസ്മിന്നോതം ച പ്രോതം ച സൈവ ശ്രീഭുവനേശ്വരീ 8

താമവിജ്ഞായ രാജേന്ദ്ര നൈവ മുക്തോ ഭവേന്നരഃ
യദാ ചർമ്മവദാകാശം വേഷ്ടയിഷ്യന്തി മാനവാഃ 9

തദാ ശിവാമവിജ്ഞായ ദുഃഖസ്യാന്തോ ഭവിഷ്യതി
അത ഏവ ശ്രുതൗ പ്രാഹുഃ ശ്വേതാശ്വതരശാഖിനഃ 10

"തേ ധ്യാനയോഗാനുഗതാ അപശ്യൻ
ദേവാത്മശക്തിം സ്വഗുണൈർനിഗൂഢം"
തസ്മാത് സർവപ്രയത്നേന
ജന്മസാഫല്യ ഹേതവേ 11

ലജ്ജയാ വാ ഭയേനാപി ഭക്ത്യാ വാ പ്രേമയുക്തയാ
സർവസംഗം പരിത്യജ്യ മനോ ഹൃദി നിരുദ്ധ്യ ച 12

തന്നിഷ്ഠസ്തത്പരോ ഭൂയാദിതി വേദാന്തഡിണ്ഡിമഃ
യേന കേന മിഷേണാപി സ്വപൻ തിഷ്ഠൻ വ്രജന്നപി 13

കീർത്തയേത് സതതം ദേവീം സ വൈ മുച്യേത ബന്ധനാത്
തസ്മാത് സർവപ്രയത്നേന ഭജ രാജൻ മഹേശ്വരീം 14

വിരാഡ്രൂപാം സൂത്രരൂപാം തഥാന്തര്യാമിരൂപിണീം
സോപാനക്രമതഃ പൂർവം തതഃ ശുദ്ധേ തു ചേതസി 15

സച്ചിദാനന്ദലക്ഷ്യാർത്ഥരൂപാം താം ബ്രഹ്മരൂപിണീം
ആരാധയ പരാം ശക്തിം പ്രപഞ്ചോല്ലാസവർജ്ജിതാം 16

തസ്യാം ചിത്തലയോ യഃ സ തസ്യാ ആരാധനം സ്മൃതം
രാജൻ രാജ്ഞാം പരാശക്തിഭക്താനാം ചരിതം മയാ 17

ധാർമ്മികാണാം സൂര്യസോമവംശജാനാം മനസ്വിനാം
പാവനം കീർത്തിദം ധർമ്മബുദ്ധിദം സദ്ഗതിപ്രദം 18

കഥിതം പുണ്യദം പശ്ചാത് കിമന്യത് ശ്രോതുമിച്ഛസി

ജനമേജയ ഉവാച

ഗൗരീലക്ഷ്മീസരസ്വത്യോ ദത്താഃ പൂർവം പരാംബയാ 19

ഹരായ ഹരയേ തദ്വന്നാഭിപത്മോദ്ഭവായ ച
തുഷാരാദ്രേശ്ച ദക്ഷസ്യ ഗൗരീ കന്യേതി വിശ്രുതം 20

ക്ഷീരോദധേശ്ച കന്യേതി മഹാലക്ഷ്മീരിതി സ്മൃതം
മൂലദേവ്യുദ്ഭവാനാം ച കഥം കന്യാത്വമന്യയോഃ 21

അസംഭാവ്യമിദം ഭാതി സംശയോ/ത്ര മഹാമുനേ
ഛിന്ധി ജ്ഞാനാസിനാ തം ത്വം സംശയച്ഛേദതത്പരഃ 22

വ്യാസ ഉവാച

ശൃണു രാജൻ പ്രവക്ഷ്യാമി രഹസ്യം പരമാദ്ഭുതം
ദേവീഭക്തസ്യ തേ കിഞ്ചിദവാച്യം ന ഹി വിദ്യതേ 23

ദേവീത്രയം യദാ ദേവത്രയായാദാത് പരാംബികാ
തദാപ്രഭൃതി തേ ദേവാഃ സൃഷ്ടികാര്യാണി ചക്രിരേ 24

കസ്മിംശ്ചിത് സമയേ രാജൻ ദൈത്യാ ഹാലാഹലാഭിധാഃ
മഹാപരാക്രമാ ജാതാസ്ത്രൈലോക്യം തൈർജ്ജിതം ക്ഷണാത് 25

ബ്രഹ്മണോ വരദാനേന ദർപ്പിതാ രജതാചലം
രുരുധുർനിജസേനാഭിസ്തഥാ വൈകുണ്ഠമേവ ച 26

കാമാരിഃ കൈടഭാരിശ്ച യുദ്ധോദ്യോഗം ച ചക്രതുഃ
ഷഷ്ടിവർഷസഹസ്രാണാമഭൂദ്യുദ്ധം മഹോത്കടം 27

ഹാഹാകാരോ മഹാനാസീദ്ദേവദാനവസേനയോഃ
മഹതാ/ഥ പ്രയത്നേന താഭ്യാം തേ ദാനവാ ഹതാഃ 28

സ്വസ്വസ്ഥാനേഷു ഗത്വാ താവഭിമാനം ച ചക്രതുഃ
സ്വശക്ത്യോർനികടേ രാജൻ യദ്വശാദേവ തേ ഹതാഃ 29

അഭിമാനം തയോർജ്ഞാത്വാ ഫലഹാസ്യം ച ചക്രതുഃ
മഹാലക്ഷ്മീശ്ച ഗൗരീ ച ഹാസ്യം ദൃഷ്ട്വാ തയോസ്തു തൗ 30

ദേവാവതീവ സംക്രുദ്ധൗ മോഹിതാവാദിമായയാ
ദുരുത്തരം ച ദദതുരവമാനപുരഃ സരം 31

തതസ്തേ ദേവതേ തസ്മിൻക്ഷണേ ത്യക്ത്വാ തു തൗ പുനഃ
അന്തർഹിതേ ചാഭവതാം ഹാഹാകാരസ്തദാ ഹ്യഭൂത് 32

നിസ്തേജസ്കൗ ച നിഃശക്തീവിക്ഷിപ്തൗ ച വിചേതനൗ
അവമാനാത്തയോഃ ശക്ത്യോർജാതൗ ഹരിഹരൗ തദാ 33

ബ്രഹ്മാ ചിന്താതുരോ ജാതോ കിമേതത് സമുപസ്ഥിതം
പ്രധാനൗ ദേവതാമധ്യേ കഥം കാര്യാക്ഷമാവമൂ 34

അകാണ്ഡേ കിം നിമിത്തേന സങ്കടം സമുപസ്ഥിതം
പ്രളയോ ഭവിതാ കിം വാ ജഗതോ/സ്യ നിരാഗസഃ 35

നിമിത്തം വൈ ന ജാനേ/ഹം കഥം കാര്യാ പ്രതിക്രിയാ
ഇതി ചിന്താതുരോ/ത്യർത്ഥം ദദ്ധ്യൗ മീലിതലോചനഃ 36

പരാശക്തിപ്രകോപാത്തു ജാതമേതദിതി സ്മ ഹ
ജ്ഞാനംസ്തദാ സാവധാനഃ പത്മജോ/ഭൂന്നൃപോത്തമ 37

തതസ്തയോശ്ച യത്കാര്യം സ്വയമേവാകരോത്തദാ
സ്വശക്തേശ്ച പ്രഭാവേണ കിയത്കാലം തപോനിധിഃ 38

തതസ്തയോസ്തു സ്വസ്ത്യർത്ഥം മന്വാദീൻ സ്വസുതാനഥ
ആഹ്വയാമാസ ധർമ്മാത്മാ സനകാദീംശ്ച സത്വരഃ 39

ഉവാച വചനം തേഭ്യഃ സന്നതേഭ്യസ്തപോനിധിഃ
കാര്യാസക്തോ/ഹമധുനാ തപഃ കർത്തും ന ച ക്ഷമഃ 40

പരാശക്തേസ്തു തോഷാർത്ഥം ജഗദ്ഭാരയുതോ/സ്മ്യഹം
ശിവവിഷ്ണൂ ച വിക്ഷിപ്തൗ പരാശക്തിപ്രകോപതഃ 41

തസ്മാത്താം പരമാം ശക്തിം യൂയം സന്തോഷയന്ത്വഥ
അത്യദ്ഭുതം തപഃ കൃത്വാ ഭക്ത്യാ പരമയാ യുതാഃ 42

യഥാ തൗ പൂർവ്വവൃത്തൗ ച സ്യാതാം ശക്തിയുതാവപി
തഥാ കുരുത മത്പുത്രാ യശോവൃദ്ധിർഭവേദ്ധി വഃ 43

കുലേ യസ്യ ഭവേജ്ജന്മ തയോഃ ശക്ത്യോസ്തു തത്കുലം
പാവയേത് ജഗതീം സർവാം കൃതകൃത്യഃ സ്വയം ഭവേത് 44

വ്യാസ ഉവാച

പിതാമഹവചഃ ശ്രുത്വാ ഗതാഃ സർവേ വനാന്തരേ
രിരാധയിഷവഃ സർവേ ദക്ഷാദ്യാ വിമലാന്തരാഃ 45

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ഏകോനത്രിംശോദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

തതസ്തേ തു വനോദ്ദേശേ ഹിമാചലതടാശ്രയാഃ
മായാബീജജപാസക്താസ്തപശ്ചേരുഃ സമാഹിതാഃ 1

ധ്യായതാം പരമാം ശക്തിം ലക്ഷവർഷാണ്യഭൂന്നൃപ
തതഃ പ്രസന്നാ ദേവീ സാ പ്രത്യക്ഷം ദർശനം ദദൗ 2

പാശാങ്കുശവരാഭീതിചതുർബാഹുസ്ത്രിലോചനാ
കരുണാരസസമ്പൂർണ്ണാ സച്ചിദാനന്ദരൂപിണീ 3

ദൃഷ്ട്വാ താം സർവ്വജനനീം തുഷ്ടുവുർമുനയോ/മലാഃ
നമസ്തേ വിശ്വരൂപായൈ വൈശ്വാനരസുമൂർത്തയേ 4

നമസ്തേജസരൂപായൈ സൂത്രാത്മവപുഷേ നമഃ
യസ്മിൻ സർവ്വേ ലിംഗദേഹാ ഓതപ്രോതാ വ്യവസ്ഥിതാഃ 5

നമഃ പ്രാജ്ഞസ്വരൂപായൈ നമോ/വ്യാകൃതമൂർത്തയേ
നമഃ പ്രത്യക് സ്വരൂപായൈ നമസ്തേ ബ്രഹ്മമൂർത്തയേ 6

നമസ്തേ സർവ്വരൂപായൈ സർവ്വലക്ഷ്യാത്മമൂർത്തയേ
ഇതിസ്തുത്വാ ജഗദ്ധാത്രീം ഭക്തിഗദ്ഗദയാ ഗിരാ 7

പ്രണേമുശ്ചരണാംഭോജം ദക്ഷാദ്യാ മുനയോ/മലാഃ
തതഃ പ്രസന്നാ സാ ദേവീ പ്രോവാച പികഭാഷിണീ 8

വരം ബ്രൂത മഹാഭാഗാ വരദാ/ഹം സദാ മതാ
തസ്യാസ്തു വചനം ശ്രുത്വാ ഹരവിഷ്ണ്വോസ്തനോഃ ശമം 9

തയോസ്തച്ഛക്തിലാഭം ച വവ്രിരേ നൃപസത്തമ
ദക്ഷോ/ഥ പുനരപ്യാഹ ജന്മ ദേവി കുലേ മമ 10

ഭവേത്തവാംബ യേനാഹം കൃതകൃത്യോ ഭവേ ഇതി
ജപം ധ്യാനം തഥാ പൂജാം സ്ഥാനാനി വിവിധാനി ച 11

വദ മേ പരമേശാനി സ്വമുഖേനൈവ കേവലം

ദേവ്യുവാച

മച്ഛക്ത്യോരപമാനാച്ച ജാതാ/വസ്ഥാ തയോർദ്വയോഃ 12

നൈതാദൃശഃ പ്രകർത്തവ്യോ മേ/പരാധഃ കദാചന
അധുനാ മത്കൃപാലേശാച്ഛരീരേ സ്വസ്ഥതാ തയോഃ 13

ഭവിഷ്യതി ച തേ ശക്തീ ത്വദ്ഗൃഹേ ക്ഷീരസാഗരേ
ജനിഷ്യതസ്തത്ര താഭ്യാം പ്രാപ്സ്യതഃ പ്രേരിതേ മയാ 14

മായാബീജം ഹി മന്ത്രോ മേ മുഖ്യഃ പ്രിയകരഃ സദാ
ധ്യാനം വിരാട്സ്വരൂപം മേ/ഥവാ ത്വത്പുരതഃ സ്ഥിതം 15

സച്ചിദാനന്ദരൂപം വാ സ്ഥാനം സർവ്വം ജഗന്മമ
യുഷ്മാഭിഃ സർവ്വദാ ചാഹം പൂജ്യാ ധ്യേയാ ച സർവ്വദാ 16

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യുക്ത്വാന്തർദധേ ദേവീ മണിദ്വീപാധിവാസിനീ
ദക്ഷാദ്യാ മുനയഃ സർവ്വേ ബ്രഹ്മാണം പുനരായയുഃ 17

ബ്രഹ്മണേ സർവ്വവൃത്താന്തം കഥയാമാസുരാദരാത്
ഹരോ ഹരിശ്ച സ്വസ്ഥൗ തൗ സ്വസ്വകാര്യക്ഷമൗ നൃപ 18

ജാതൗ പരാംബാകൃപയാ ഗർവേണ രഹിതൗ തദാ
കദാചിദഥ കാലേ തു മഹഃ ശാക്തമവാതരത് 19

ദക്ഷഗേഹേ മഹാരാജ ത്രൈലോക്യേ/പ്യുത്സവോ/ഭവത്
ദേവാഃ പ്രമുദിതാഃ സർവ്വേ പുഷ്പവൃഷ്ടിം ച ചക്രിരേ 20

നേദുർദുന്ദുഭയഃ സ്വർഗ്ഗേ കരകോണാഹതാ നൃപ
മനാംസ്യാസൻ പ്രസന്നാനി സാധൂനാമമലാത്മനാം 21

സരിതോ മാർഗ്ഗവാഹിന്യഃ സുപ്രഭോ/ഭൂദ്ദിവാകരഃ
മംഗളായാം തു ജാതായാം ജാതം സർവ്വത്ര മംഗളം 22

തസ്യാ നാമ സതിം ചക്രേ സത്യത്വാത് പരസംവിദഃ
ദദൗ പുനഃ ശിവായാഥ തസ്യ ശക്തിസ്തു യാഭവത് 23

സാ പുനർജ്വലനേ ദഗ്ദ്ധാ ദൈവയോഗാന്മനോർനൃപ

ജനമേജയ ഉവാച

അനർത്ഥകരമേതത്തേ ശ്രാവിതം വചനം മുനേ 24

ഏതാദൃശം മഹദ്വസ്തു കഥം ദഗ്ദ്ധം ഹുതാശനേ
യന്നാമസ്മരണാന്നൃണാം സംസാരാഗ്നിഭയം നഹി 25

കേന കർമ്മവിപാകേന മനോർദഗ്ദ്ധം തദേവ ഹി

വ്യാസ ഉവാച

ശൃണു രാജൻ പുരാവൃത്തം സതീദാഹസ്യ കാരണം 26

കദാചിദഥ ദുർവാസാ ഗതോ ജംബൂനദേശ്വരീം
ദദർശ ദേവീം തത്രാസൗ മായാബീജം ജജാപ സഃ 27

തതഃ പ്രസന്നാ ദേവേശീ നിജകണ്ഠഗതാം സ്രജം
ഭ്രമദ്ഭ്രമരസംസക്താം മകരന്ദമദാകുലാം 28

ദദൗ പ്രസാദഭൂതാം താം ജഗ്രാഹ ശിരസാ മുനിഃ
തതോ നിർഗത്യ തരസാ വ്യോമമാർഗ്ഗേണ താപസഃ 29

ആജഗാമ സ യത്രാസ്തേ ദക്ഷഃ സാക്ഷാത്സതീപിതാ
സന്ദർശനാർത്ഥമംബായാ നനാമ ച സതീപദേ 30

പൃഷ്ടോ ദക്ഷേണ സ മുനിർമാലാ കസ്യാസ്ത്യലൗകികീ
കഥം ലബ്ധാ ത്വയാ നാഥ ദുർലഭാ ഭുവി മാനവൈഃ 31

തച്ഛ്രുത്വാ വചനം തസ്യ പ്രോവാചാ/ശ്രുയുതേക്ഷണഃ
ദേവ്യാഃ പ്രസാദമതുലം പ്രേമഗദ്ഗദിതാന്തരഃ 32

പ്രാർത്ഥയാമാസ താം മാലാം തം മുനിം സ സതീപിതാ
അദേയം ശക്തിഭക്തായ നാസ്തി ത്രൈലോക്യമണ്ഡലേ 33

ഇതി ബുദ്ധ്യാ തു താം മാലാം മനവേ സ സമർപ്പയത്
ഗൃഹീതാ ശിരസാ മാലാ മനുനാ നിജമന്ദിരേ 34

സ്ഥാപിതാ ശയനം യത്ര ദമ്പത്യോരതിസുന്ദരം
പശുകർമ്മരതോ രാത്രൗ മാലാഗന്ധേന മോദിതഃ 35

അഭവത് സ മഹീപാലസ്തേന പാപേന ശങ്കരേ
ശിവേ ദ്വേഷമതിർ ജാതോ ദേവ്യാം സത്യാം തഥാ നൃപ 36

രാജംസ്തേനാപരാധേന തജ്ജന്യോ ദേഹ ഏവ ച
സത്യാ യോഗാഗ്നിനാ ദഗ്ദ്ധഃ സതീധർമ്മദിദൃക്ഷയാ 37
പുനശ്ച ഹിമവത്പൃഷ്ഠേ പ്രാദുരാസീത്തു തന്മഹഃ 38

ജനമേജയ ഉവാച

ദഹ്യമാനേ സതീദേഹേ ജാതേ കിമകരോച്ഛിവഃ
പ്രാണാധികാ സതീ തസ്യ തദ്വിയോഗേന കാതരഃ 39

വ്യാസ ഉവാച

തതഃ പരം തു യജ്ജാതം മയാ വക്തും ന ശക്യതേ
ത്രൈലോക്യപ്രളയോ ജാതഃ ശിവകോപാഗ്നിനാ നൃപ
വീരഭദ്രഃ സമുത്പന്നോ ഭദ്രകാളീഗണാന്വിതഃ 40

ത്രൈലോക്യനാശനോദ്യുക്തോ വീരഭദ്രോ യദാ//ഭവത്
ബ്രഹ്മാദയസ്തദാ ദേവാഃ ശങ്കരം ശരണം യയുഃ 41

ജാതേ സർവ്വസ്വനാശേ/പി കരുണാനിധിരീശ്വരഃ
അഭയം ദത്തവാംസ്തേഭ്യോ ബസ്തവക്ത്രേണ തം മനും 42

അജീവയന്മഹാത്മാ/സൗ തതഃ ഖിന്നോ മഹേശ്വരഃ
യജ്ഞവാടമുപാഗമ്യ രുരോദ ഭൃശദുഃഖിതഃ 43

അപശ്യത്താം സതീം വഹ്നൗ ദഹ്യമാനാം തു ചിത്കലാം
സ്കന്ധേ/പ്യാരോപയാമാസ ഹാ സതീതി വദൻ മുഹുഃ 44

ബഭ്രാമ ഭ്രാന്തചിത്തഃസന്നാനാദേശേഷു ശങ്കരഃ
തദാ ബ്രഹ്മാദയോ ദേവാശ്ചിന്താമാപുരനുത്തമാം 45

വിഷ്ണുസ്തു ത്വരയാ തത്ര ധനുരുദ്യമ്യ മാർഗ്ഗണൈഃ
ചിച്ഛേദാവയവാൻ സത്യാസ്തത്തത് സ്ഥാനേഷു തേ/പതൻ 46

തത്തത് സ്ഥാനേഷു തത്രസീന്നാനാ മൂർത്തിധരോ ഹരഃ
ഉവാച ച തതോ ദേവാൻ സ്ഥാനേഷ്വേതേഷു യേ ശിവാം 47

ഭജന്തി പരയാ ഭക്ത്യാ തേഷാം കിഞ്ചിന്ന ദുർലഭം
നിത്യം സന്നിഹിതാ തത്ര നിജാംഗേഷു പരാംബികാ 48

സ്ഥാനേഷ്വേതേഷു യേ മർത്ത്യാഃപുരശ്ചരണകർമ്മിണഃ
തേഷാം മന്ത്രാഃപ്രസിദ്ധ്യന്തി മായാബീജം വിശേഷതഃ 49
ഇത്യുക്ത്വാ ശങ്കരസ്തേഷു സ്ഥാനേഷു വിരഹാതുരഃ
കാലം നിന്യേ നൃപശ്രേഷ്ഠ ജപധ്യാനസമാധിഭിഃ 50

ജനമേജയ ഉവാച

കാനി സ്ഥാനാനി താനി സ്യുഃ സിദ്ധപീഠാനി ചാനഘ
കതി സംഖ്യാനി നാമാനി കാനി തേഷാം ച മേ വദ 51

തത്രസ്ഥിതാനാം ദേവീനാം നാമാനി ച കൃപാകര
കൃതാർത്ഥോ/ഹം ഭവേ യേന തദ്വദാശു മഹാമുനേ 52

വ്യാസ ഉവാച

ശൃണു രാജൻ പ്രവക്ഷ്യാമി ദേവീപീഠാനി സാമ്പ്രതം
യേഷാം ശ്രവണമാത്രേണ ഭാവഹീനോ ഭവേന്നരഃ 53

യേഷു യേഷു ച പീഠേഷൂപാസ്യേയം സിദ്ധികാംക്ഷിഭിഃ
ഭൂതികാമൈരഭിധ്യേയാ താനി വക്ഷ്യാമി തത്ത്വതഃ 54

വാരാണസ്യാം വിശാലാക്ഷീ ഗൗരീമുഖനിവാസിനീ
ക്ഷേത്രേ വൈ നൈമിശാരണ്യേ പ്രോക്താ സാ ലിംഗധാരിണീ 55

പ്രയാഗേ ലളിതാ പ്രോക്താ കാമുകീ ഗന്ധമാദനേ
മാനസേ കുമുദാ പ്രോക്താ ദക്ഷിണേ ചോത്തരേ തഥാ 56

വിശ്വകാമാ ഭഗവതീ വിശ്വകാമപ്രപൂരണീ
ഗോമന്തേ ഗോമതീ ദേവീ മന്ദരേ കാമചാരിണീ 57

മദോൽക്കടാ ചൈത്രരഥേ ജയന്തീ ഹസ്തിനാപുരേ
ഗൗരീപ്രോക്താ കാന്യകുബ്ജേ രംഭാ തു മലയാചലേ 58

ഏകാമ്രപീഠേ സമ്പ്രോക്താ ദേവീ സാ കീർത്തിമത്യപി
വിശ്വേ വിശ്വേശ്വരീം പ്രാഹുഃപുരുഹൂതാം ച പുഷ്കരേ 59

കേദാരപീഠേ സമ്പ്രോക്താ ദേവീ സൻമാർഗ്ഗദായിനീ
മന്ദാ ഹിമവതഃപൃഷ്ഠേ ഗോകർണ്ണേ ഭദ്രകർണ്ണികാ 60

സ്ഥാനേശ്വരീ ഭവാനീ തു ബില്വകേ ബില്വപത്രികാ
ശ്രീശൈലേ മാധവീ പ്രോക്താ ഭദ്രാ ഭദ്രേശ്വരേ തഥാ 61

വാരാഹശൈലേ തു ജയാ കമലാ കമലാലയേ
രുദ്രാണീ രുദ്രകോട്യാം തു കാളീ കാലഞ്ജരേ തഥാ 62

സാളഗ്രാമേ മഹാദേവീ ശിവലിംഗേ ജലപ്രിയാ
മഹാലിംഗേ തു കപിലാ മാകോടേ മുകുടേശ്വരീ 63

മായാപുര്യാം കുമാരീ സ്യാത്സന്താനേ ലളിതാംബികാ
ഗയായാം മംഗളാ പ്രോക്താ വിമലാ പുരുഷോത്തമേ 64

ഉൽപ്പലാക്ഷീ സഹസ്രാക്ഷേ ഹിരണ്യാക്ഷേ മഹോത്പലാ
വിപാശായാമമോഘാക്ഷീ പാടലാ പുണ്ഡ്രവർധനേ 65

നാരായണീ സുപാർശ്വേ തു ത്രികൂടേ രുദ്രസുന്ദരീ
വിപുലേ വിപുലാ ദേവീ കല്ല്യാണീ മലയാചലേ 66

സഹ്യാദ്രാവേകവീരാ തു ഹരിശ്ചന്ദ്രേതു ചന്ദ്രികാ
രമണാ രാമതീർത്ഥേ തു യമുനായാം മൃഗാവതീ 67

കോടവീ കോടതീർത്ഥേ തു സുഗന്ധാ മാധവേ വനേ
ഗോദാവര്യാം ത്രിസന്ധ്യാ തു ഗംഗാദ്വാരേ രതിപ്രിയാ 68

ശിവകുണ്ഡേ ശുഭാനന്ദാ നന്ദിനീ ദേവികാതടേ
രുക്മിണീ ദ്വാരവത്യാം തു രാധാ വൃന്ദാവനേ വനേ 69

ദേവകീ മധുരായാം തു പാതാളേ പരമേശ്വരീ
ചിത്രകൂടേ തഥാ സീതാ വിന്ധ്യേ വിന്ധ്യാധിവാസിനീ 70

കരവീരേ മഹാലക്ഷ്മീരുമാ ദേവീ വിനായകേ
ആരോഗ്യാ വൈദ്യനാഥേ തു മഹാകാളേ മഹേശ്വരീ 71

അഭയേത്യുഷ്ണതീർത്ഥേഷു നിതംബാ വിന്ധ്യപർവ്വതേ
മാണ്ഡവ്യേ മാണ്ഡവീനാമ സ്വാഹാ മാഹേശ്വരീപുരേ 72

ഛഗലണ്ഡേ പ്രചണ്ഡാ തു ചണ്ഡികാƒമരകണ്ടകേ
സോമേശ്വരേ വരാരോഹാ പ്രഭാസേ പുഷ്കരാവതീ 73

ദേവമാതാ സരസ്വത്യാം പാരാവാരാ തടേ സ്മൃതാ
മഹാലയേ മഹാഭാഗാ പയോഷ്ണ്യാം പിംഗലേശ്വരീ 74

സിംഹികാ കൃതശൗചേ തു കാർത്തികേ ത്വതിശാങ്കരീ
ഉത്പലാവർത്തകേ ലോലാ സുഭദ്രാ ശോണസംഗമേ 75

മാതാ സിദ്ധവനേ ലക്ഷ്മീരനംഗാ ഭരതാശ്രമേ
ജാലന്ധരേ വിശ്വമുഖീ താരാ കിഷ്കിന്ധപർവ്വതേ 76

ദേവദാരുവനേ പുഷ്ടിർമേധാ കാശ്മീരമണ്ഡലേ
ഭീമാദേവീ ഹിമാദ്രൗ തു തുഷ്ടിർ വിശ്വേശ്വരീ തഥാ 77

കപാലമോചനേ ശുദ്ധിർമാതാ കായാവരോഹണേ
ശംഖോദ്ധാരേ ധരാനാമ ധൃതിഃപിണ്ഡാരകേ തഥാ 78

കലാ തു ചന്ദ്രഭാഗായാമച്ഛോദേ ശിവധാരിണീ
വേണായാമമൃതാ നാമ ബദര്യാമുർവശീ തഥാ 79

ഔഷധിശ്ചോത്തരകുരൗ കുശദ്വീപേ കുശോദകാ
മന്മഥാ ഹേമകൂടേ തു കുമുദേ സത്യവാദിനീ 80

അശ്വത്ഥേ വന്ദനീയാ തു നിധിർവൈശ്രവണാലയേ
ഗായത്രീ വേദവദനേ പാർവ്വതീ ശിവസന്നിധൗ 81

ദേവലോകേ തഥേന്ദ്രാണീ ബ്രഹ്മാസ്യേഷു സരസ്വതീ
സൂര്യബിംബേ പ്രഭാനാമ മാതൃണാം വൈഷ്ണവീ മതാ 82

അരുന്ധതീ സതീനാം തു രാമാസു ച തിലോത്തമാ
ചിത്തേ ബ്രഹ്മകലാ നാമ ശക്തിഃസർവ്വശരീരിണാം 83

ഇമാന്യഷ്ട ശതാനി സ്യുഃപീഠാനി ജനമേജയ
തത്സംഖ്യാകാസ്തദീശാന്യോ ദേവ്യശ്ച പരികീർത്തിതാഃ 84

സതീദേവ്യാംഗഭൂതാനി പീഠാനി കഥിതാനി ച
അന്യാന്യപി പ്രസംഗേന യാനി മുഖ്യാനി ഭൂതലേ 85

യഃസ്മരേച്ഛൃണുയാദ്വാപി നാമാഷ്ടശതമുത്തമം
സർവ്വപാപവിനിർമുക്തോ ദേവീലോകം പരം വ്രജേത് 86

ഏതേഷു സർവ്വപീഠേഷു ഗച്ഛേദ്യാത്രാവിധാനതഃ
സന്തർപ്പയേച്ച പിത്രാദീൻ ശ്രാദ്ധാദീനി വിധായ ച 87

കുര്യാച്ച മഹതീം പൂജാം ഭഗവത്യാ വിധാനതഃ
ക്ഷമാപയേ ജ്ജഗദ്ധാത്രീം ജഗദംബാം മുഹുർമുഹുഃ 88

കൃതകൃത്യം സ്വമാത്മാനം ജാനീയാജ്ജനമേജയ
ഭക്ഷ്യഭോജ്യാദിഭിഃസർവാൻ ബ്രാഹ്മണാൻ ഭോജയേത്തതഃ 89

സുവാസിനീഃകുമാരീശ്ച വടുകാദീംസ്തഥാ നൃപ
തസ്മിൻ ക്ഷേത്രേ സ്ഥിതാ യേ തു ചാണ്ഡാലാദ്യാ അപി പ്രഭോ 90

ദേവീരൂപാ സ്മൃതാഃസർവ്വേ പൂജനീയാസ്തതോ ഹി തേ
പ്രതിഗ്രഹാദികം സർവ്വം തേഷു ക്ഷേത്രേഷു വർജ്ജയേത് 91

യഥാശക്തി പുരശ്ചര്യാം കുര്യാന്മന്ത്രസ്യ സത്തമഃ
മായാബീജേന ദേവേശീം തത്തത്പീഠാധിവാസിനീം 92

പൂജയേദനിശം രാജൻ പുരശ്ചരണകൃദ്ഭവേത്
വിത്തശാഠ്യം ന കുർവീത ദേവീഭക്തിപരോ നരഃ 93

യ ഏവം കുരുതേ യാത്രാം ശ്രീദേവ്യാഃപ്രീതമാനസഃ
സഹസ്രകല്പപര്യന്തം ബ്രഹ്മലോകേ മഹത്തരേ 94

വസന്തി പിതരസ്തസ്യ സോ/പി ദേവീപുരേ തഥാ
അന്തേ ലബ്ധ്വാ പരം ജ്ഞാനം ഭവേന്മുക്തോ ഭവാംബുധേഃ 95

നാമാഷ്ടശതജാപേന ബഹവഃസിദ്ധതാംഗതാഃ
യത്രൈതല്ലിഖിതം സാക്ഷാത് പുസ്തകേ വാ/പി തിഷ്ഠതി 96

ഗ്രഹമാരീഭയാദീനി തത്ര നൈവ ഭവന്തി ഹി
സൗഭാഗ്യം വർദ്ധതേ നിത്യം യഥാ പർവ്വണി വാരിധിഃ 97

ന തസ്യ ദുർലഭം കിഞ്ചിന്നാമാഷ്ടശതജാപിനഃ
കൃതകൃത്യോ ഭവേന്നൂനം ദേവീഭക്തിപരായണഃ 98

നമന്തി ദേവതാസ്തം വൈ ദേവീരൂപോ ഹി സ സ്മൃതഃ
സർവ്വഥാ പൂജ്യതേ ദേവൈഃകിം പുനർമനുജോത്തമൈഃ 99

ശ്രാദ്ധകാലേ പഠേദേതന്നാമാഷ്ടശതമുത്തമം
തൃപ്താസ്തത്പിതരഃസർവേ പ്രയാന്തി പരമാംഗതിം 100

ഇമാനി മുക്തിക്ഷേത്രാണി സാക്ഷാത് സംവിന്മയാനി ച
സിദ്ധപീഠാനി രാജേന്ദ്ര സംശ്രയേന്മതിമാന്നരഃ 101

പൃഷ്ടം യത്തത്ത്വയാ രാജന്നുക്തം സർവം മഹേശിതുഃ
രഹസ്യാതിരഹസ്യം ച കിം ഭൂയഃശ്രോതുമിച്ഛസി 102

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ത്രിംശോഽധ്യായഃ

അഥ ഏകത്രിംശോഽധ്യായഃ

ജനമേജയ ഉവാച

ധരാധരാധീശ മൗലാവാവിരാസീത് പരം മഹഃ
യദുക്തം ഭവതാ പൂർവ്വം വിസ്തരാത്തദ്വദസ്വ മേ 1

കോ വിരജ്യേത മതിമാൻ പിബൻ ശക്തികഥാമൃതം
സുധാം തു പിബതാം മൃത്യുഃ സ നൈതത് ശൃണ്വതോ ഭവേത് 2

വ്യാസ ഉവാച

ധന്യോഽസി കൃതകൃത്യോഽസി ശിക്ഷിതോഽസി മഹാത്മഭിഃ
ഭാഗ്യവാനസി യദ്ദേവ്യാം നിർവ്യാജാ ഭക്തിരസ്തി തേ 3

ശൃണു രാജൻ പുരാവൃത്തം സതീദേഹേഽഗ്നിഭർജിതേ
ഭ്രാന്തഃ ശിവസ്തു ബഭ്രാമ ക്വചിദ്ദേശേ സ്ഥിരോഭവത് 4

പ്രപഞ്ചഭാനരഹിതഃ സമാധിഗതമാനസഃ
ധ്യായൻ ദേവീസ്വരൂപം തു കാലം നിന്യേ സ ആത്മവാൻ 5

സൗഭാഗ്യരഹിതം ജാതം ത്രൈലോക്യം സചരാചരം
ശക്തിഹീനം ജഗത്സർവ്വം സാബ്ധിദ്വീപം സപർവതം 6

ആനന്ദഃ ശുഷ്കതാം യാതഃ സർവേഷാം ഹൃദയാന്തരേ
ഉദാസീനാഃ സർവലോകാശ്ചിന്താജർജരചേതസഃ 7

സദാ ദുഃഖോദധൗ മഗ്നാ രോഗഗ്രസ്താസ്തദാ/ഭവൻ
ഗ്രഹാണാം ദേവതാനാം ച വൈപരീത്യേന വർത്തനം 8

അധിഭൂതാധിദൈവാനാം സത്യഭാവാന്നൃപാഭവൻ
അഥാസ്മിന്നേവ കാലേ തു താരകാഖ്യോ മഹാസുരഃ 9

ബ്രഹ്മദത്തവരോ ദൈത്യോ/ഭവത് ത്രൈലോക്യനായകഃ
ശിവൗരസസ്തു യഃ പുത്രഃ സ തേ ഹന്താ ഭവിഷ്യതി 10

ഇതി കല്പിതമൃത്യുഃ സ ദേവദേവൈർമഹാസുരഃ
ശിവൗരസസുതാഭാവാജ്ജഗർജ ച നനാദ ച 11

തേന ചോപദ്രുതാഃ സർവേ സ്വസ്ഥാനാത് പ്രച്യുതാഃ സുരാഃ
ശിവൗരസസുതാഭാവാച്ചിന്താമാപുർദുരത്യയാം 12

നാംഗനാ ശങ്കരസ്യാസ്തി കഥം തത്സുതസംഭവഃ
അസ്മാകം ഭാഗ്യഹീനാനാം കഥം കാര്യം ഭവിഷ്യതി 13

ഇതി ചിന്താതുരാഃ സർവേ ജഗ്മുർവൈകുണ്ഠമണ്ഡലേ
ശശംസുർഹരിമേകാന്തേ സ ചോപായം ജഗാദ ഹ 14

കുതശ്ചിന്താതുരാഃ സർവേ കാമകല്പദ്രുമാ ശിവാ
ജാഗർത്തി ഭുവനേശാനീ മണിദ്വീപാധിവാസിനീ 15

അസ്മാകമനയാദേവ തദുപേക്ഷാസ്തി നാന്യഥാ
ശിക്ഷൈവേയം ജഗന്മാത്രാ കൃതാ/സ്മിച്ഛിക്ഷണായ ച 16

ലാളനേ താഡനേ മാതുർനാകാരുണ്യം യഥാർഭകേ
തദ്വദേവ ജഗന്മാതുർനിയന്ത്ര്യാ ഗുണദോഷയോഃ 17

അപരാധോ ഭവത്യേവ തനയസ്യ പദേ പദേ
കോ/പരഃ സഹതേ ലോകേ കേവലം മാതരം വിനാ 18

തസ്മാദ്യൂയം പരാംബാം താം ശരണം യാത മാചിരം
നിർവ്യാജയാ ചിത്തവൃത്ത്യാ സാ വഃ കാര്യം വിധാസ്യതി 19

ഇത്യാദിശ്യ സുരാൻ സർവാൻ മഹാവിഷ്ണുഃ സ്വജായയാ
സംയുതോ നിർജഗാമാ/ശു ദേവൈഃ സഹ സുരാധിപഃ 20

ആജഗാമ മഹാശൈലം ഹിമവന്തം നഗാധിപം
അഭവംശ്ച സുരാഃ സർവേ പുരശ്ചരണകർമ്മിണഃ 21

അംബായജ്ഞവിധാനജ്ഞാ അംബായജ്ഞം ച ചക്രിരേ
തൃതീയാദിവ്രതാന്യാശു ചക്രുഃ സർവേ സുരാ നൃപ 22

കേചിത്സമാധിനിഷ്ണാതാഃ കേചിന്നാമപരായണാഃ
കേചിത്സൂക്തപരാഃ കേചിന്നാമപാരായണോത്സുകാഃ 23

മന്ത്രപാരായണപരാഃ കേചിത് കൃച്ഛ്രാദികാരിണാഃ
അന്തർയാഗപരാഃ കേചിത് കേചിന്ന്യാസപരായണാഃ 24

ഹൃല്ലേഖയാ പരാശക്തേഃ പൂജാം ചക്രുരതന്ദ്രിതാഃ
ഇത്യേവം ബഹുവർഷാണി കാലോഽഗാജ്ജനമേജയ 25

അകസ്മാച്ചൈത്രമാസീയനവമ്യാം ച ഭൃഗോർദിനേ
പ്രാദുർബഭൂവ പുരതസ്തന്മഹഃ ശ്രുതിബോധിതം 26

ചതുർദിക്ഷു ചതുർവേദൈർമൂർത്തിമദ്ഭിരഭിഷ്ടുതം
കോടിസൂര്യപ്രതീകാശം ചന്ദ്രകോടിസുശീതളം 27

വിദ്യുത്കോടിസമാനാഭമരുണം തത്പരം മഹഃ
നൈവ ചോർധ്വം ന തിര്യക് ച ന മധ്യേ പരിജഗ്രഭത് 28

ആദ്യന്തരഹിതം തത്തു ന ഹസ്താദ്യംഗസംയുതം
ന ച സ്ത്രീരൂപമഥവാ ന പുംരൂപമഥോഭയം 29

ദീപ്ത്യാ പിധാനം നേത്രാണം തേഷാമാസീന്മഹീപതേ
പുനശ്ച ധൈര്യമാലംബ്യ യാവത്തേ ദദൃശുഃ സുരാഃ 30

താവത്തദേവ സ്ത്രീരൂപേണാഽഭാദ്ദിവ്യം മനോഹരം
അതീവ രമണിയാംഗീം കുമാരീം നവയൗവനാം 31

ഉദ്യത്പീനകുചദ്വന്ദ്വനിന്ദിതാംഭോജകുഡ്മളാം
രണത്കിങ്കിണികാജാലസിഞ്ജന്മഞ്ജീരമേഖലാം 32

കനകാംഗദകേയൂരഗ്രൈവേയകവിഭൂഷിതാം
അനർഘ്യമണിസംഭിന്നഗളബന്ധവിരാജിതാം 33

തനുകേതകസംരാജന്നീലഭ്രമരകുന്തളാം
നിതംബബിംബസുഭഗാം രോമരാജിവിരാജിതാം 34

കർപ്പൂരശകലോന്മിശ്രതാംബൂലപൂരിതാനനാം
കനത്കനകതാടങ്കവിടങ്കവദനാംബുജാം 35

അഷ്ടമീചന്ദ്രബിംബാഭലലാടാമായതഭ്രുവം
രക്താരവിന്ദനയനാമുന്നസാം മധുരാധരാം 36

കുന്ദകുഡ്മളദന്താഗ്രാം മുക്താഹാരവിരാജിതാം
രത്നസംഭിന്നമുകുടാം ചന്ദ്രരേഖാവതംസിനീം 37

മല്ലികാമാലതീമാലാ കേശപാശവിരാജിതാം
കാശ്മീരബിന്ദുനിടിലാം നേത്രത്രയവിലാസിനീം 38

പാശാങ്കുശവരാഭീതിചതുർബാഹും ത്രിലോചനാം
രക്തവസ്ത്രപരീധാനാം ദാഡിമീകുസുമപ്രഭാം 39

സർവശൃംഗാരവേഷാഢ്യാം സർവദേവനമസ്കൃതാം
സർവാശാപൂരികാം സർവമാതരം സർവമോഹിനീം 40

പ്രസാദസുമുഖാമംബാം മന്ദസ്മിതമുഖാംബുജാം
അവ്യാജകരുണാമൂർത്തിം ദദൃശുഃ പുരതഃ സുരാഃ 41

ദൃഷ്ട്വാ താം കരുണാമൂർത്തിം പ്രണേമുഃ സാദരം സുരാഃ
വക്തും നാശക്നുവൻ കിഞ്ചിദ്ബാഷ്പപൂരിതലോചനാഃ 42

കഥഞ്ചിത് സ്ഥൈര്യമാലംബ്യ ഭക്ത്യാ ചാനതകന്ധരാഃ
പ്രേമാശ്രുപൂർണ്ണനയനാസ്തുഷ്ടുവുർ ജഗദംബികാം 43

ദേവാ ഊചുഃ

നമോ ദേവ്യൈ മഹാദേവ്യൈ ശിവായൈ സതതം നമഃ
നമഃ പ്രകൃത്യൈ ഭദ്രായൈ നിയതാഃ പ്രണതാഃ സ്മ താം 44

താമഗ്നിവർണ്ണാം തപസാ ജ്വലന്തീം
വൈരോചനീം കർമ്മഫലേഷു ജുഷ്ടാം
ദുർഗാം ദേവീം ശരണമഹം പ്രപദ്യേ
സുതരസി തരസേ നമഃ 45

ദേവീം വാചമജനയന്ത ദേവാസ്താം
വിശ്വരൂപാഃ പശവോ വദന്തി
സാ നോ മന്ദ്രേഷമൂർജ്ജം ദുഹാനാ
ധേനുർവാഗസ്മാനുപസുഷ്ടുതൈതു 46

കാളരാത്രീം ബ്രഹ്മസ്തുതാം
വൈഷ്ണവീം സ്കന്ദമാതരം
സരസ്വതീമദിതിം ദക്ഷദുഹിതരം
നമാമഃ പാവനാം ശിവാം 47

മഹാലക്ഷ്മൈ്യ ച വിദ്മഹേ സർവശക്ത്യൈ ച ധീമഹി
തന്നോ ദേവീ പ്രചോദയാത് 48

നമോ വിരാട് സ്വരൂപിണ്യൈ നമഃ സൂത്രാത്മമൂർത്തയേ
നമോfവ്യാകൃതരൂപിണ്യൈ നമഃ ശ്രീബ്രഹ്മമൂർത്തയേ 49

യദജ്ഞാനാജ്ജഗദ്ഭാതി രജ്ജുസർപ്പസ്രഗാദിവത്
യദ് ജ്ഞാനാല്ലയമാപ്നോതി നുമസ്താം ഭുവനേശ്വരിം 50

നുമസ്തത്പദലക്ഷ്യാർത്ഥാം ചിദേകരസരൂപിണീം
അഖണ്ഡാനന്ദരൂപാം താം വേദതാത്പര്യഭൂമികാം. 51

പഞ്ചകോശാതിരിക്താം താമവസ്ഥാത്രയസാക്ഷിണീം
നുമഃസ്ത്വം പദലക്ഷ്യാർത്ഥാം പ്രത്യഗാത്മസ്വരൂപിണീം 52

നമഃ പ്രണവരൂപായൈ നമോ ഹ്രീങ്കാരമൂർത്തയേ
നാനാമന്ത്രാfത്മികായൈ തേ കരുണായൈ നമോ നമഃ 53

ഇതിസ്തുതാ തദാ ദേവൈർമണിദ്വീപാധിവാസിനീ
പ്രാഹ വാചാ മധുരയാ മത്തകോകിലനിസ്വനാ 54

ശ്രീദേവ്യുവാച

വദന്തു വിബുധാഃ കാര്യം യദർത്ഥമിഹ സംഗതാഃ
വരദാfഹം സദാ ഭക്തകാമകല്പദ്രുമാfസ്മി ച 55

തിഷ്ഠന്ത്യാം മയി കാ ചിന്താ യുഷ്മാകം ഭക്തിശാലിനാം
സമുദ്ധരാമി മദ്ഭക്താൻ ദുഃഖസംസാരസാഗരാത് 56

ഇതി പ്രതിജ്ഞാം മേ സത്യാം ജാനീഥ വിബുധോത്തമഃ
ഇതി പ്രേമാകുലാം വാണീം ശ്രുത്വാ സന്തുഷ്ടമാനസാഃ 57

നിർഭയാ നിർജരാ രാജന്നൂചുർദുഃഖം സ്വകീയകം

ദേവാ ഊചുഃ

നാജ്ഞാതം കിഞ്ചിദപ്യത്ര ഭവത്യാfസ്തി ജഗത്ത്രയേ 58

സർവ്വജ്ഞയാ സർവസാക്ഷിരൂപിണ്യാ പരമേശ്വരി
താരകേണാസുരേന്ദ്രേണ പീഡിതാഃ സ്മോ ദിവാനിശം 59

ശിവാംഗജാദ്വധസ്തസ്യ നിർമ്മിതോ ബ്രഹ്മണാ ശിവേ
ശിവാംഗനാ തു നൈവാസ്തി ജാനാസി ത്വം മഹേശ്വരി 60

സർവജ്ഞപുരതഃ കിംവാ വക്തവ്യം പാമരൈർജനൈഃ
ഏതദുദ്ദേശതഃ പ്രോക്തമപരം തർക്കയാംബികേ 61

സർവദാ ചരണാംഭോജേ ഭക്തിസ്യാത്തവ നിശ്ചലാ
പ്രാർത്ഥനീയമിദം മുഖ്യമപരം ദേഹഹേതവേ 62

ഇതി തേഷാം വചഃ ശ്രുത്വാ പ്രോവാച പരമേശ്വരീ
മമ ശക്തിസ്തു യാ ഗൗരീ ഭവിഷ്യതി ഹിമാലയേ 63

ശിവായ സാ പ്രദേയാ സ്യാത്സാ വഃ കാര്യം വിധാസ്യതി
ഭക്തിർയച്ചരണാംഭോജേ ഭൂയാദ്ദ്യുഷ്മാകമാദരാത് 64

ഹിമാലയോ ഹി മനസാ മാമുപാസ്തേ/തിഭക്തിതഃ
തതസ്തസ്യ ഗൃഹേ ജന്മ മമ പ്രിയകരം മതം 65

വ്യാസ ഉവാച

ഹിമാലയോ/പി തച്ഛ്രുത്വാ/ത്യനുഗ്രഹകരം വചഃ
ബാഷ്പൈഃ സംരുദ്ധകണ്ഠാക്ഷോ മഹാരാജ്ഞീം വചോ/ബ്രവീത് 66

മഹത്തരം തം കുരുഷേ യസ്യാനുഗ്രഹമിച്ഛസി
നോചേത് ക്വാഹം ജഡഃ സ്ഥാണുഃ ക്വ ത്വം സച്ചിത്സ്വരൂപിണീ 67

അസംഭാവ്യം ജന്മശതൈസ്ത്വത്പിതൃത്വം മമാനഘേ
അശ്വമേധാദിപുണ്യൈർവാ പുണ്യൈർവാ തത്സമാധിജൈഃ 68

അദ്യ പ്രപഞ്ചേ കീർത്തിഃ സ്യാജ്ജഗന്മാതാ സുതാ/ഭവത്
അഹോ ഹിമാലയസ്യാസ്യ ധന്യോ/സൗ ഭാഗ്യവാനിതി 69

യസ്യാസ്തുജഠരേ സന്തി ബ്രഹ്മാണ്ഡാനാം ച കോടയഃ
സൈവ യസ്യ സുതാ ജാതാ കോ വാ സ്യാത്തത്സമോ ഭുവി. 70

ന ജാനേ/സ്മത് പിതൄണാം കിം സ്ഥാനം സ്യാന്നിർമ്മിതം പരം
ഏതാദൃശാനാം വാസായ യേഷാം വംശേസ്തി മാദൃശഃ 71

ഇദം യഥാ ച ദത്തം മേ കൃപയാ പ്രേമപൂർണ്ണയാ
സർവവേദാന്തസിദ്ധം ച ത്വദ്രൂപം ബ്രൂഹി മേ തഥാ 72

യോഗം ച ഭക്തിസഹിതം ജ്ഞാനം ച ശ്രുതിസമ്മതം
വദസ്വ പരമേശാനി ത്വമേവാ/ഹം യതോ ഭവേഃ 73

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ പ്രസന്നമുഖപങ്കജാ
വക്തുമാരഭതാ/ംബാ സാ രഹസ്യം ശ്രുതിഗൂഹിതം. 74

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ

ഏകത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വാത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീദേവ്യുവാച

ശൃണ്വന്തു നിർജരാഃ സർവേ വ്യാഹരന്ത്യാ വചോ മമ
യസ്യ ശ്രവണമാത്രേണ മദ്രൂപത്വം പ്രപദ്യതേ 1

അഹമേവാസ പൂർവം തു തദ്യത്കിഞ്ചിന്നഗാധിപ
തദാത്മരൂപം ചിത്സംവിത്പരബ്രഹ്മൈകനാമകം 2

അപ്രതർക്യമനിർദ്ദേശ്യമനൗപമ്യമനാമയം
തസ്യ കാചിത്സ്വതസ്സിദ്ധാ ശക്തിർമായേതി വിശ്രുതാ 3

ന സതീ സാ നാസതീ സാ നോഭയാത്മാ വിരോധതഃ
ഏതദ്വിലക്ഷണാ കാചിദ്വസ്തുഭൂതാ/സ്തി സർവദാ 4

പാവകസ്യോഷ്ണ്യതേവേയമുഷ്ണാംശോരിവ ദീധിതിഃ
ചന്ദ്രസ്യ ചന്ദ്രികേവേയം മമേയം സഹജാ ധ്രുവാ 5

തസ്യാം കർമ്മാണി ജീവാനാം ജീവാഃ കാലശ്ച സഞ്ചരേ
അഭേദേന വിലീനാഃ സ്യുഃ സുഷുപ്തൗ വ്യവഹാരവത് 6

സ്വശക്തേശ്ച സമായോഗാദഹം ബീജാത്മതാം ഗതാ
സ്വാധാരാവരണാത്തസ്യ ദോഷത്വം ച സമാഗതം 7

ചൈതന്യസ്യ സമായോഗാന്നിമിത്തത്വം ച കഥ്യതേ
പ്രപഞ്ചപരിണാമാച്ച സമവായിത്വമുച്യതേ 8

കേചിത്താം തപ ഇത്യാഹുസ്തമഃ കേചിജ്ജഡം പരേ
ജ്ഞാനം മായാ പ്രധാനം ച പ്രകൃതിം ശക്തിമപ്യജാം 9

വിമർശ ഇതി താം പ്രാഹുഃ ശൈവശാസ്ത്രവിശാരദാഃ
അവിദ്യാമിതരേ പ്രാഹുർവേദതത്ത്വാർത്ഥചിന്തകാഃ 10

ഏവം നാനാവിധാനി സ്യുർനാമാനി നിഗമാദിഷു
തസ്യാ ജഡത്വം ദൃശ്യത്വാത് ജ്ഞാനനാശാത്തതോ/സതീ 11

ചൈതന്യസ്യ ന ദൃശ്യത്വം ദൃശ്യത്വേ ജഡമേവ തത്
സ്വപ്രകാശം ച ചൈതന്യം ന പരേണ പ്രകാശിതം 12

അനവസ്ഥാദോഷസത്വാന്ന സ്വേനാപി പ്രകാശിതം
കർമ്മകർത്രീർവിരോധഃ സ്യാത്തസ്മാത്തദ്ദീപവത് സ്വയം 13

പ്രകാശമാനമന്യേഷാം ഭാസകം വിദ്ധി പർവ്വത
അത ഏവ ച നിത്യത്വം സിദ്ധസംവിത്തനോർമ്മമ 14

ജാഗ്രത്സ്വപ്നസുഷുപ്ത്യാദൗ ദൃശ്യസ്യ വ്യഭിചാരിതഃ
സംവിദോ വ്യഭിചാരശ്ച നാനുഭൂതോ/സ്തി കർഹിചിത് 15

യദി തസ്യാപ്യനുഭവസ്തർഹ്യയം യേന സാക്ഷിണാ
അനുഭൂതഃ സ ഏവാത്ര ശിഷ്ടഃ സംവിദ്വപുഃ പുരാ 16

അത ഏവ ച നിത്യത്വം പ്രോക്തം തച്ഛാസ്ത്രകോവിദൈഃ
ആനന്ദരൂപതാ ചാസ്യാഃ പരപ്രേമാസ്പദത്വതഃ 17

മാ ന ഭൂവം ഹി ഭൂയാസമിതി പ്രേമാത്മനി സ്ഥിതം
സർവ്വസ്യാന്യസ്യ മിഥ്യാത്വാദസംഗത്വം സ്ഫുടം മമ 18

അപരിച്ഛിന്നതാപ്യേവമത ഏവം മതാ മമ
തച്ച ജ്ഞാനം നാത്മധർമ്മോ ധർമ്മത്വേ ജഡതാത്മനഃ 19

ജ്ഞാനസ്യ ജഡശേഷത്വം ന ദൃഷ്ടം നച സംഭവി
ചിദ്ധർമത്വം തഥാ നാസ്തി ചിതശ്ചിന്ന ഹി വിദ്യതേ 20

തസ്മാദാത്മജ്ഞാനരൂപഃ സുഖരൂപശ്ച സർവദാ
സത്യഃ പൂർണോ/പ്യസംഗശ്ച ദ്വൈതജാലവിവർജ്ജിതഃ 21

സ പുനഃ കാമകർമ്മാദിയുക്തയാ സ്വീയമായയാ
പൂർവ്വാനുഭൂതസംസ്കാരാത് കാലകർമ്മവിപാകതഃ 22

അവിവേകാച്ച തത്ത്വസ്യ സിസൃക്ഷാവാൻ പ്രജായതേ
അബുദ്ധിപൂർവ്വഃ സർഗ്ഗോ/യം കഥിതസ്തേ നഗാധിപ 23

ഏതദ്ധി യന്മയാ പ്രോക്തം മമരൂപമലൗകികം
അവ്യാകൃതം തദവ്യക്തം മായാശബളമിത്യപി 24

പ്രോച്യതേ സർവ്വശാസ്ത്രേഷു സർവ്വകാരണകാരണം
തത്ത്വാനാമാദിഭൂതം ച സച്ചിദാനന്ദവിഗ്രഹം 25

സർവ്വകർമ്മഘനീഭൂതമിച്ഛാജ്ഞാനക്രിയാശ്രയം
ഹ്രീങ്കാരമന്ത്രവാച്യം തദാദിതത്ത്വം യദുച്യതേ 26

തസ്മാദാകാശ ഉത്പന്നഃ ശബ്ദതന്മാത്രരൂപകഃ
ഭവേത് സ്പർശാത്മകോ വായുസ്തേജോരൂപാത്മകം പുനഃ 27

ജലം രസാത്മകം പശ്ചാത്തതോ ഗന്ധാത്മികാ ധരാ
ശബ്ദൈകഗുണ ആകാശോ വായുസ്പർശരവാന്വിതഃ 28

ശബ്ദസ്പർശരൂപഗുണം തേജ ഇത്യുച്യതേ ബുധൈഃ
ശബ്ദസ്പർശരൂപരസൈരാപോ വേദ ഗുണാഃ സ്മൃതാഃ 29

ശബ്ദസ്പർശരൂപരസഗന്ധൈഃ പഞ്ചഗുണാ ധരാ
തേഭ്യോ/ഭവന്മഹത്സൂത്രം യല്ലിംഗം പരിചക്ഷതേ 30

സർവ്വാത്മകം തത്സംപ്രോക്തം സൂക്ഷ്മദേഹോ/യമാത്മനഃ
അവ്യക്തകാരണോ ദേഹഃ സചോക്തഃ പൂർവ്വമേവ ഹി 31

യസ്മിൻ ജഗദ് ബീജരൂപം സ്ഥിതം ലിംഗോദ്ഭവോ യതഃ
തതഃ സ്ഥൂലാനി ഭൂതാനി പഞ്ചീകരണമാർഗ്ഗതഃ 32

പഞ്ചസംഖ്യാനി ജായന്തേ തത്പ്രകാരസ്ത്വഥോച്യതേ
പൂർവോക്താനി ച ഭൂതാനി പ്രത്യേകം വിഭജേദ്വിധാ 33

ഏകൈകം ഭാഗമേകസ്യ ചതുർത്ഥാ വിഭജേദ്ഗിരേ
സ്വസ്വേതര ദ്വിതിയാംശേ യോജനാത് പഞ്ച പഞ്ചതേ 34

തത്കാര്യം ച വിരാട് ദേഹഃ സ്ഥൂലദേഹോ/യമാത്മനഃ
പഞ്ചഭൂതസ്ഥസത്വാംശൈഃ ശ്രോത്രാദീനാം സമുദ്ഭവഃ 35

ജ്ഞാനേന്ദ്രിയാണാം രാജേന്ദ്ര പ്രത്യേകം മിളിതൈസ്തു തൈഃ
അന്തഃ കരണമേകം സ്യാദ് വൃത്തിഭേദാച്ചതുർവിധം 36

യദാ തു സങ്കല്പവികല്പകൃത്യം
തദാ ഭവേത്തന്മന ഇത്യഭിഖ്യം
സ്യാദ്ബുദ്ധിസംജ്ഞം ച യദാ പ്രവേത്തി
സുനിശ്ചിതം സംശയഹീനരൂപം 37

അനുസന്ധാനരൂപം തച്ചിത്തം പ പരികീർത്തിതം
അഹംകൃത്യാത്മവൃത്യാ തു തദാഹങ്കാരതാം ഗതം 38

തേഷാം രജോംശൈർജ്ഞാതാനി ക്രമാത് കർമ്മേന്ദ്രിയാണി ച
പ്രത്യേകം മിളിതൈസ്തൈസ്തു പ്രാണോ ഭവതി പഞ്ചധാ 39

ഹൃദി പ്രാണോ ഗുദേ/പാനോ നാഭിസ്ഥസ്തു സമാനകഃ
കണ്ഠദേശേ/പ്യുദാനഃ സ്യാദ് വ്യാനഃ സർവ്വശരീരഗഃ 40

ജ്ഞാനേന്ദ്രിയാണി പഞ്ചൈവ പഞ്ച കർമ്മേന്ദ്രിയാണി ച
പ്രാണാദി പഞ്ചകം ചൈവ ധിയാ ച സഹിതം മനഃ 41

ഏതത്സൂക്ഷ്മശരീരം സ്യാന്മമ ലിംഗം യദുച്യതേ
തത്ര യാ പ്രകൃതിഃ പ്രോക്താ സാ രാജൻ ദ്വിവിധാ സ്മൃതാ 42

സത്വാത്മികാ തു മായാ സ്യാദവിദ്യാഗുണമിശ്രിതാ
സ്വാശ്രയം യാ തു സംരക്ഷേത് സാ മായേതി നിഗദ്യതേ 43

തസ്യാ യത് പ്രതിബിംബം സ്യാദ്ബിംബഭൂതസ്യ ചേശിതുഃ
സ ഈശ്വരഃ സമാഖ്യാതഃ സ്വാശ്രയജ്ഞാനവാൻ പരഃ 44

സർവ്വജ്ഞഃ സർവകർത്താ ച സർവാനുഗ്രഹകാരകഃ
അവിദ്യായാം തു യത്കിഞ്ചിത് പ്രതിബിംബം നഗാധിപ 45

തദേവ ജീവസംജ്ഞം സ്യാദ് സർവദുഃഖാശ്രയം പുനഃ
ദ്വയോരപീഹ സമ്പ്രോക്തം ദേഹത്രയമവിദ്യയാ 46

ദേഹത്രയാഭിമാനാച്ചാപ്യഭൂന്നാമത്രയം പുനഃ
പ്രാജ്ഞസ്തു കാരണാത്മാ സ്യാത് സൂക്ഷ്മദേഹീ തു തൈജസഃ 47

സ്ഥൂലദേഹീ തു വിശ്വാഖ്യസ്ത്രിവിധഃ പരികീർത്തിതഃ
ഏവമീശോ ƒ പി സമ്പ്രോക്ത ഈശസൂത്രവിരാട്പദൈഃ 48

പ്രഥമോ വ്യഷ്ടിരൂപസ്തു സമഷ്ട്യാത്മാ പരഃ സ്മൃതഃ
സ ഹി സർവേശ്വരഃ സാക്ഷാജ്ജീവാനുഗ്രഹകാമ്യയാ 49

കരോതി വിവിധം വിശ്വം നാനാഭോഗാശ്രയം പുനഃ
മച്ഛക്തി പ്രേരിതോ നിത്യം മയി രാജൻ പ്രകല്പിതഃ 50

ഇതിശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ദ്വാത്രിംശോദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രയസ്ത്രിംശോ ƒ ദ്ധ്യായഃ

ദേവ്യുവാച

മന്മായാശക്തി സംക്ലിപ്തം ജഗത്സർവം ചരാചരം
സാപി മത്തഃപൃഥങ്മായാ നാസ്ത്യേവ പരമാർത്ഥതഃ 1

വ്യവഹാരദൃശാ സേയം വിദ്യാ മായേതി വിശ്രുതാ
തത്ത്വദൃഷ്ട്യാ തു നാസ്ത്യേവ തത്ത്വമേവാസ്തി കേവലം 2

സാഹം സർവം ജഗത് സൃഷ്ട്വാ തദന്തഃപ്രവിശാമ്യഹം
മായാകർമ്മാദിസഹിതാ ഗിരേ പ്രാണപുരഃസരാ 3

ലോകാന്തരഗതിർനോചേത് കഥം സ്യാദിതി ഹേതുനാ
യഥാ യഥാ ഭവന്ത്യേവ മായാഭേദസ്തഥാ തഥാ 4

ഉപാധിഭേദാദ്ഭിന്നാഹം ഘടാകാശാദയോ യഥാ
ഉച്ചനീചാദിവസ്തൂനി ഭാസയൻ ഭാസ്കരഃ സദാ 5

ന ദുഷ്യതി തഥൈവാഹം ദോഷൈർലിപ്താ കദാപി ന
മയി ബുദ്ധ്യാദി കർത്തൃത്വമദ്ധ്യസ്യൈവാപരേ ജനാഃ 6

വദന്തി ചാത്മാ കർമ്മേതി വിമൂഢാ ന സുബുദ്ധയഃ
അജ്ഞാനഭേദതസ്തദ്വന്മായയാ ഭേദതസ്തഥാ 7

ജീവേശ്വരവിഭാഗശ്ച കല്പിതോ മായയൈവ തു
ഘടാകാശമഹാകാശവിഭാഗഃ കല്പിതോ യഥാ 8

തഥൈവ കല്പിതോ ഭേദോ ജീവാത്മപരമാത്മനോഃ
യഥാ ജീവബഹുത്വം ച മായയൈവ ന ച സ്വതഃ 9

തഥേശ്വരബഹുത്വം ച മായയാ ന സ്വഭാവതഃ
ദേഹേന്ദ്രിയസംഘാതവാസനാഭേദഭേദിതാ 10

അവിദ്യാ ജീവഭേദസ്യ ഹേതുർനാന്യഃ പ്രകീർത്തിതഃ
ഗുണാനാം വാസനാഭേദഭേദിതാ യാ ധരാധര 11
മായാ സ പരഭേദസ്യ ഹേതുർനാന്യ കദാചന
മയി സർവമിദം പ്രോതമോതം ച ധരണീധര 12

ഈശ്വരോƒഹം ച സൂത്രാത്മാ വിരാഡാത്മാഹമസ്മി ച
ബ്രഹ്മാഹം വിഷ്ണുരുദ്രൗ ച ഗൗരീ ബ്രാഹ്മീ ച വൈഷ്ണവീ 13

സൂര്യോƒഹം താരകാശ്ചാഹം താരകേശസ്തഥാസ്മ്യഹം
പശുപക്ഷിസ്വരൂപാƒഹം ചാണ്ഡാലോƒഹം ച തസ്കരഃ 14

വ്യാധോƒഹം ക്രൂരകർമ്മാƒഹം സത്കർമ്മാƒഹം മഹാജനഃ
സ്ത്രീപുംനപുംസകാകാരോപ്യഹമേവ ന സംശയഃ 15

യച്ചകിഞ്ചിത് ക്വചിദ്വസ്തു ദൃശ്യതേ ശ്രൂയതേƒപി വാ
അന്തർബഹിശ്ച തത്സർവം വ്യാപ്യാഹം സർവദാ സ്ഥിതാ 16

ന തദസ്തി മയാ ത്യക്തം വസ്തു കിഞ്ചിച്ചരാചരം
യദ്യസ്തിചേത്തച്ഛൂന്യം സ്യാദ്വന്ധ്യാപുത്രോപമം ഹി തത് 17

രജ്ജുർയഥാ സർപ്പമാലാഭേദൈരേകാ വിഭാതി ഹി
തഥൈവേശാദിരൂപേണ ഭാമ്യഹം നാത്ര സംശയഃ 18

അധിഷ്ഠാനാതിരേകേണ കല്പിതം തന്ന ഭാസതേ
തസ്മാന്മത്സത്തയൈവൈതത് സത്താവന്നാന്യഥാ ഭവേത് 19

ഹിമാലയ ഉവാച

യഥാ വദസി ദേവേശി സമഷ്ട്യാത്മവപുസ്ത്വിദം
തഥൈവ ദ്രഷ്ടുമിച്ഛാമി യദി ദേവി കൃപാമയി 20

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ സർവേ ദേവാ സവിഷ്ണവഃ
നനന്ദുർമുദിതാത്മാനഃ പൂജയന്തശ്ച തദ്വചഃ 21

അഥ ദേവമതം ജ്ഞാത്വാ ഭക്തകാമദുഘാ ശിവാ
അദർശയന്നിജം രൂപം ഭക്തകാമപ്രപൂരിണീ 22

അപശ്യംസ്തേ മഹാദേവ്യാ വിരാട് രൂപം പരാത്പരം
ദ്യൗർമസ്തകം ഭവേദ്യസ്യ ചന്ദ്രസൂര്യൗ ച ചക്ഷുഷീ 23

ദിശഃ ശ്രോത്രേ വചോ വേദാഃ പ്രാണോ വായുഃ പ്രകീർത്തിതഃ
വിശ്വം ഹൃദയമിത്യാഹുഃ പൃഥിവീ ജഘനം സ്മൃതം 24

നഭസ്തലം നാഭിസരോ ജ്യോതിശ്ചക്രമുരഃ സ്ഥലം
മഹർലോകസ്തുഗ്രീവാ സ്യാജ്ജനലോകോ മുഖം സ്മൃതം 25

തപോലോകോ രരാടിസ്തു സത്യലോകാദധഃ സ്ഥിതഃ
ഇന്ദ്രാദയോ ബാഹവഃ സ്യുഃ ശബ്ദഃ ശ്രോത്രം മഹേശിതുഃ 26

നാസത്യദസ്രൗ നാസേ സ്തോ ഗന്ധഃ പ്രാണം സ്മൃതോ ബുധൈഃ
മുഖമഗ്നിഃ സമാഖ്യാതോ ദിവാരാത്രീ ച പക്ഷ്മണീ 27

ബ്രഹ്മസ്ഥാനം ഭ്രൂവിജൃംഭോ/പ്യാപസ്താലുഃ പ്രകീർത്തിതാഃ
രസോ ജിഹ്വാ സമാഖ്യാതാ യമോ ദംഷ്ട്രാഃ പ്രകീർത്തിതാ 28

ദന്താ സ്നേഹകലാ യസ്യ ഹാസോ മായാ പ്രകീർത്തിതാ
സർഗ്ഗസ്ത്വപാംഗമോക്ഷഃ സ്യാദ് വ്രീഡോർധ്വോഷ്ഠോ മഹേശിതുഃ 29

ലോഭഃ സ്യാദധരോഷ്ഠോ/സ്യാധർമ്മമാർഗ്ഗസ്തു പൃഷ്ഠഭൂഃ
പ്രജാപതിശ്ച മേഢ്രം സ്യാദ്യഃ സ്രഷ്ടാ ജഗതീതലേ 30

കുക്ഷിഃ സമുദ്രാ ഗിരയോ/സ്ഥീനി ദേവ്യാ മഹേശിതുഃ
നദ്യോ നാഡ്യഃ സമാഖ്യാതാ വൃക്ഷാഃ കേശാ പ്രകീർത്തിതാഃ 31

കൗമാരയൗവനജരാവയോ/സ്യാ ഗതിരുത്തമാ
വലാഹകാസ്തു കേശാഃ സ്യുഃ സന്ധ്യേ തേ വാസസീ വിഭോഃ 32

രാജൻ ശ്രീജഗദംബായാശ്ചന്ദ്രമാസ്തു മനഃ സ്മൃതഃ
വിജ്ഞാനശക്തിസ്തു ഹരീ രുദ്രോ/ന്തഃകരണം സ്മൃതം 33

അശ്വാദിജാതയഃ സർവാഃ ശ്രോണീദേശേ സ്ഥിതാ വിഭോഃ
അതലാദിമഹാലോകാഃ കട്യധോഭാഗതാം ഗതാഃ 34

ഏതാദൃശം മഹാരൂപം ദദൃശുഃ സുരപുംഗവാഃ
ജ്വാലമാലാസഹസ്രാഢ്യം ലേലിഹാനം ച ജിഹ്വയാ 35

ദംഷ്ട്രാ കടകടാരാവം വമന്തം വഹ്നിമക്ഷിഭിഃ
നാനായുധധരം വീരം ബ്രഹ്മക്ഷത്രൗദനം ച യത് 36

സഹസ്രശീർഷനയനം സഹസ്രചരണം തഥാ
കോടിസൂര്യപ്രതീകാശം വിദ്യുത്കോടിസമപ്രഭം 37

ഭയങ്കരം മഹാഘോരം ഹൃദക്ഷ്ണോസ്ത്രാസകാരകം
ദദൃശുസ്തേ സുരാഃ സർവേ ഹാഹാകാരം ച ചക്രിരേ 38

വികമ്പമാനഹൃദയാ മൂർച്ഛാമാപുർദുരത്യയാം
സ്മരണം ച ഗതം തേഷാം ജഗദംബേയമിത്യപി 39

അഥ തേ യേ സ്ഥിതാ വേദാശ്ചതുർദിക്ഷു മഹാവിഭോഃ
ബോധയാമസുരത്ത്യുഗ്രം മൂർച്ഛാതോ മൂർച്ഛിതാൻ സുരാൻ 40

അഥ തേ ധൈര്യമാലംബ്യ ലബ്ധ്വാ ച ശ്രുതിമുത്തമാം
പ്രേമാശ്രുപൂർണ്ണനയനാ രുദ്ധകണ്ഠാസ്തു നിർജരാഃ 41

ബാഷ്പഗദ്ഗദയാ വാചാ സ്തോതും സമുപചക്രിരേ

ദേവാ ഊചുഃ

അപരാധം ക്ഷമസ്വാംബ പാഹി ദീനാംസ്ത്വദുദ്ഭവാൻ 42

കോപം സംഹര ദേവേശി സഭയാ രൂപദർശനാത്
കാ തേ സ്തുതിഃ പ്രകർത്തവ്യാ പാമരൈർനിർജരൈരിഹ 43

സ്വസ്യാപ്യജ്ഞേയ ഏവാസൗ യാവാന്യശ്ച സ്വവിക്രമഃ
തദർവാഗ്ജായമാനാനാം കഥം സ വിഷയേ ഭവേത് 44

നമസ്തേ ഭുവനേശാനി നമസ്തേ പ്രണവാത്മികേ
സർവവേദാന്തസംസിദ്ധേ നമോ ഹ്രീങ്കാരമൂർത്തയേ 45

യസ്മാദഗ്നിഃ സമുത്പന്നോ യസ്മാത് സൂര്യശ്ച ചന്ദ്രമാഃ
യസ്മാദോഷധയഃ സർവാസ്തസ്മൈ സർവാത്മനേ നമഃ 46

യസ്മാച്ച ദേവാഃ സംഭൂതാഃ സാദ്ധ്യാഃ പക്ഷിണ ഏവ ച
പശവശ്ച മനുഷ്യാശ്ച തസ്മൈ സർവാത്മനേ നമഃ 47

പ്രാണാപാനൗ വ്രീഹിയവൗ തപഃ ശ്രദ്ധാ ഋതം തഥാ
ബ്രഹ്മചര്യം വിധിശ്ചൈവ യസ്മാത്തസ്മൈ നമോ നമഃ 48

സപ്തപ്രാണാർച്ചിഷോ യസ്മാത്സമിധഃ സപ്ത ഏവ ച
ഹോമാഃ സപ്ത തഥാ ലോകാസ്തസ്മൈ സർവാത്മനേ നമഃ 49

യസ്മാത് സമുദ്രാ ഗിരയഃ സിന്ധവഃ പ്രചരന്തി ച
യസ്മാദോഷധയഃ സർവാ രസാസ്തസ്മൈ നമോ നമഃ 50

യസ്മാദ്യജ്ഞഃ സമുദ്ഭൂതോ ദീക്ഷായൂപശ്ച ദക്ഷിണാ
ഋചോ യജൂംഷി സാമാനി തസ്മൈ സർവാത്മനേ നമഃ 51

നമഃ പുരസ്തത് പൃഷ്ഠേ ച നമസ്തേ പാർശ്വയോർദ്വയോഃ
അധ ഊർധ്വം ചതുർദിക്ഷു മാതർഭൂയോ നമോ നമഃ 52

ഉപസംഹര ദേവേശി രൂപമേതദലൗകികം
തദേവ ദർശയാസ്മാകം രൂപം സുന്ദരസുന്ദരം 53

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി ഭീതാൻ സുരാൻ ദൃഷ്ട്വാ ജഗദംബാ കൃപാർണ്ണവാ
സംഹൃത്യ രൂപം ഘോരം തദ്ദർശയാമാസ സുന്ദരം 54

പാശാങ്കുശവരാഭീതിധരം സർവാംഗകോമളം
കരുണാപൂർണ്ണനയനം മന്ദസ്മിതമുഖാംബുജം 55

ദൃഷ്ട്വാ തത്സുന്ദരം രൂപം തദാ ഭീതിവിവർജിതാഃ
ശാന്തചിത്താഃ പ്രണേമുസ്തേ ഹർഷഗദ്ഗദനിഃസ്വനാഃ 56

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ത്രയസ്ത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുസ്ത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

ദേവ്യുവാച

ക്വ യൂയം മന്ദഭാഗ്യാ വൈ ക്വേദം രൂപം മഹാദ്ഭുതം
തഥാപി ഭക്തവാത്സല്യാദീദൃശം ദർശിതം മയാ 1

ന വേദാദ്ധ്യയനൈർയോഗൈർ ന ദാനൈസ്തപസേജ്യയാ
രൂപം ദ്രഷ്ടുമിദം ശക്യം കേവലം മത്കൃപാം വിനാ 2

പ്രകൃതം ശൃണു രാജേന്ദ്ര പരമാത്മാ/ത്ര ജീവതാം
ഉപാധിയോഗാത് സമ്പ്രാപ്തഃ കർത്തൃത്വാദികമപ്യുത 3

ക്രിയാഃ കരോതി വിവിധാ ധർമ്മാധർമ്മൈകഹേതവഃ
നാനായോനീസ്തതഃ പ്രാപ്യ സുഖദുഃഖൈശ്ച യുജ്യതേ 4

പുനസ്തത്സംസ്കൃതിവശാന്നാനാകർമ്മരതഃ സദാ
നാനാദേഹാൻ സമാപ്നോതി സുഖദുഃഖൈശ്ച യുജ്യതേ 5

ഘടീയന്ത്രവദേതസ്യ ന വിരാമഃ കദാപി ഹി
അജ്ഞാനമേവമൂലം സ്യാത്തതഃ കാമഃ ക്രിയാസ്തതഃ 6

തസ്മാദജ്ഞാനനാശായ യതേത നിയതം നരഃ
ഏതദ്ധി ജൻമസാഫല്യം യദാ/ജ്ഞാനസ്യ നാശനം 7

പുരുഷാർത്ഥസമാപ്തിശ്ച ജീവൻമുക്തദശാപി ച
അജ്ഞാനനാശനേ ശക്താ വിദ്യൈവ തു പടീയസീ 8

ന കർമ്മ തജ്ജനോപാസ്തി വിരോധാഭാവതോ ഗിരേ
പ്രത്യുതാശാ/ജ്ഞാനനാശേ കർമ്മണാ നൈവ ഭാവ്യതാം 9

അനർത്ഥദാനി കർമ്മാണി പുനഃ പുനരുശന്തി ഹി
തതോ രാഗസ്തതോ ദോഷസ്തതോ/നർത്ഥോ മഹാൻ ഭവേത് 10

തസ്മാത് സർവപ്രയത്നേന ജ്ഞാനം സമ്പാദയേന്നരഃ
കുർവന്നേവേഹ കർമ്മാണീത്യതഃ കർമ്മാപ്യവശ്യകം 11

ജ്ഞാനാദേവ ഹി കൈവല്യമതഃ സ്യാത്തത് സമുച്ചയഃ
സഹായതാം വ്രജേത് കർമ്മ ജ്ഞാനസ്യ ഹിതകാരി ച 12

ഇതി കേചിദ്വദന്ത്യത്ര തദ്വിരോധാന്ന സംഭവേത്
ജ്ഞാനാദ് ഹൃദ്ഗ്രന്ഥിഭേദഃ സ്യാദ്ഹൃദ്ഗ്രന്ഥൗ കർമ്മസംഭവഃ 13

യൗഗപദ്യം ന സംഭാവ്യം വിരോധാത്തു തതസ്തയോഃ
തമഃ പ്രകാശയോർയദ്വത് യൗഗപദ്യം ന സംഭവി 14

തസ്മാത് സർവാണി കർമ്മാണി വൈദികാനി മഹാമതേ
ചിത്തശുദ്ധ്യന്തമേവ സ്യുസ്താനി കുര്യാത് പ്രയത്നതഃ 15

ശമോ ദമസ്തിതിക്ഷാ ച വൈരാഗ്യം സത്വസംഭവഃ
താവത്പര്യന്തമേവ സ്യുഃ കർമ്മാണി ന തതഃ പരം 16

തദന്തേ ചൈവ സംന്യസ്യ സംശ്രയേദ്ഗുരുമാത്മവാൻ
ശ്രോത്രിയം ബ്രഹ്മനിഷ്ഠം ച ഭക്ത്യാ നിർവ്യാജയാ പുനഃ 17

വേദാന്തശ്രവണം കുര്യാന്നിത്യമേവമതന്ദ്രിതഃ
തത്ത്വമസ്യാദിവാക്യസ്യ നിത്യമർത്ഥം വിചാരയേത് 18

തത്ത്വമസ്യാദി വാക്യം തു ജീവബ്രഹ്മൈക്യബോധകം
ഐക്യേ ജാതേ നിർഭയസ്തു മദ്രൂപോ ഹി പ്രജായതേ 19

പദാർത്ഥാവഗതിഃ പൂർവ്വം വാക്യാർത്ഥാവഗതിസ്തതഃ
തത്പദസ്യ ച വാക്യാർത്ഥോ ഗിരേ/ഹം പരികീർത്തിതഃ 20

ത്വം പദസ്യ വാച്യാർത്ഥോ ജീവ ഏവ ന സംശയഃ
ഉഭയോരൈക്യ'മസി'നാ പദേന പ്രോച്യതേ ബുധൈഃ 21

വാച്യാർത്ഥയോർവിരുദ്ധത്വാദൈക്യം നൈവ ഘടേത ഹ
ലക്ഷണാതഃ പ്രകർത്തവ്യാ 'തത്ത്വമോഃ' ശ്രുതിസംസ്ഥയോഃ 22

ചിൻമാത്രം തു തയോർലക്ഷ്യം തയോരൈക്യസ്യ സംഭവഃ
തയോരൈക്യം തഥാ ജ്ഞാത്വാ സ്വാഭേദേനാദ്വയോ ഭവേത് 23

ദേവദത്തഃ സ ഏവായമിതിവല്ലക്ഷണാ സ്മൃതാ
സ്ഥൂലാദി ദേഹരഹിതോ ബ്രഹ്മസമ്പദ്യതേ നരഃ 24

പഞ്ചീകൃതമഹാഭൂതസംഭൂതഃ സ്ഥൂലദേഹകഃ
ഭോഗാലയോ ജരാവ്യാധിസംയുതഃ സർവകർമ്മണാം 25

മിഥ്യാഭൂതോ/യമാഭാതി സ്ഫുടം മായാമയത്വതഃ
സോ/യം സ്ഥൂല ഉപാധിഃ സ്യാദാത്മനോ മേ നഗേശ്വര 26

ജ്ഞാനകർമ്മേന്ദ്രിയയുതം പ്രാണപഞ്ചകസംയുതം
മനോബുദ്ധിയുതം ചൈതത് സൂക്ഷ്മം തത്കവയോ വിദുഃ 27

അപഞ്ചീകൃതഭൂതോത്ഥം സൂക്ഷ്മദേഹോ/യമാത്മനഃ
ദ്വിതീയോ/യമുപാധിഃ സ്യാത് സുഖാദേരവബോധകഃ 28

അനാദ്യനിർവാച്യമിദമജ്ഞാനം തു തൃതീയകഃ
ദേഹോ/യമാത്മനോ ഭാതി കാരണാത്മാ നഗേശ്വര 29

ഉപാധിവിലയേ ജാതേ കേവലാത്മാവശിഷ്യതേ
ദേഹത്രയേ പഞ്ചകോശാ അന്തഃസ്ഥാഃ സന്തി സർവദാ 30

തം ച കോശപരിത്യാഗേ ബ്രഹ്മപുച്ഛം ഹി ലഭ്യതേ
നേതി നേതീത്യാദിവാക്യൈർമമ രൂപം യദുച്യതേ 31

നജായതേ മ്രിയതേ തത്കദാചിത്
നായം ഭൂത്വാ ന ബഭൂവ കശ്ചിത്
അജോ നിത്യഃ ശാശ്വതോ/യം പുരാണോ
ന ഹന്യതേ ഹന്യമാനേ ശരീരേ 32

ഹതം ചേന്മന്യതേ ഹന്തുർഹതശ്ചേന്മന്യതേ ഹതം
ഉഭൗ തൗ ന വിജാനീതൗ നായം ഹന്തി ന ഹന്യതേ 33

അണോരണീയാൻ മഹതോമഹീയാൻ
ആത്മാസ്യ ജന്തോർ നിഹിതോ ഗുഹായാം
തമക്രതുഃ പശ്യതി വീതശോകോ
ധാതുഃ പ്രസാദാന്മഹിമാനമസ്യ 34

ആത്മാനം രഥിനം വിദ്ധി ശരീരം രഥമേവ തു
ബുദ്ധിം തും സാരഥിം വിദ്ധി മനഃ പ്രഗ്രഹമേവ ച 35

ഇന്ദ്രിയാണി ഹയാനാഹുർ വിഷയാംസ്തേഷു ഗോചരാൻ
ആത്മേന്ദ്രിയമനോയുക്തം ഭോക്തേത്യാഹുർമനീഷിണഃ

യസ്ത്വവിദ്വാൻ ഭവതി ചാമനസ്കശ്ച സദാ/ശുചിഃ
ന തത്പദമവാപ്നോതി സംസാരം ചാധിഗച്ഛതി 37

യസ്തു വിജ്ഞാനവാൻ ഭവതി സമനസ്കഃ സദാ ശുചിഃ
സ തു തത്പദമാപ്നോതി യസ്മാദ്ഭൂയോ ന ജായതേ 38

വിജ്ഞാനസാരഥിർയസ്തു മനഃ പ്രഗ്രഹവാൻ നരഃ
സോ/ധ്വനഃ പരമാപ്നോതി മദീയം യത്പരം പദം 39

ഇത്ഥം ശ്രുത്യാ ച മത്യാ ച നിശ്ചിത്യാ/ത്മാനമാത്മനാ
ഭാവയേന്മാമാത്മരൂപാം നിദിദ്ധ്യാസഗതോ/പി ച 40

യോഗവൃത്തേഃ പുരാ സ്വസ്മിൻ ഭാവയേദക്ഷരത്രയം
ദേവീപ്രണവസംജ്ഞസ്യ ധ്യാനാർത്ഥം മന്ത്രവാച്യയോഃ 41

ഹകാരഃ സ്ഥൂലദേഹഃ സ്യാദ്രകാരഃ സൂക്ഷ്മദേഹകഃ
ഈകാരഃ കാരണാത്മാസൗ ഹ്രീങ്കാരോ/ഹം തുരീയകം 42

ഏവം സമഷ്ടിദേഹേ/പി ജ്ഞാത്വാ ബീജത്രയം ക്രമാത്
സമഷ്ടി വ്യഷ്ട്യോരേകത്വം ഭാവയേന്മതിമാന്നരഃ 43

സമാധികാലാത്പൂർവം തു ഭാവയിത്വൈവമാദൃതഃ
തതോ ധ്യായേന്നിലീനാക്ഷോ ദേവീം മാം ജഗദീശ്വരീം 44

പ്രാണാപാനൗ സമൗ കൃത്വാ നാസാഭ്യന്തരചാരിണൗ
നിവൃത്തവിഷയാകാംക്ഷോ വീതദോഷോ വിമത്സരഃ 45

ഭക്ത്യാ നിർവ്യാജയാ യുക്തോ ഗുഹായാം നിഃസ്വനേ സ്ഥലേ
ഹകാരം വിശ്വമാത്മാനം രകാരേ പ്രവിലാപയേത് 46

രകാരം തൈജസം ദേവമീകാരേ പ്രവിലാപയേത്
ഈകാരം പ്രാജ്ഞമാത്മാനം ഹ്രീങ്കാരേ പ്രവിലാപയേത് 47

വാച്യവാചകതാഹീനം ദ്വൈതഭാവവിവർജിതം
അഖണ്ഡം സച്ചിദാനന്ദം ഭാവയേത്തച്ഛിഖാന്തരേ 48

ഇതി ധ്യാനേന മാം രാജൻ സാക്ഷാത്കൃത്യ നരോത്തമഃ
മദ്രൂപ ഏവ ഭവതി ദ്വയോരപ്യേകതാ യതഃ 49

യോഗയുക്ത്യാ/നയാ ദൃഷ്ട്വാ മാമാത്മാനം പരാത്പരം
അജ്ഞാനസ്യ സകാര്യസ്യ തത്ക്ഷണേ നാശകോ ഭവേത് 50

ഇതിശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ചതുസ്ത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

ഹിമാലയ ഉവാച

യോഗം വദ മഹേശാനി സാംഗം സംവിത്പ്രദായകം
കൃതേന യേ്ന യോഗ്യോ/ഹം ഭവേയം തത്ത്വദർശനേ 1

ശ്രീദേവ്യുവാച

ന യോഗോ നഭസഃപൃഷ്ഠേ ന ഭൂമൗ ന രസാതലേ
ഐക്യം ജീവാത്മനോരാഹുർയോഗം യോഗവിശാരദാഃ 2

തത്പ്രത്യൂഹാഃ ഷഡാഖ്യാതാ യോഗവിഘ്നകരാനഘ
കാമക്രോധൗ ലോഭമോഹൗ മദമാത്സര്യസംജ്ഞകൗ 3

യോഗാംഗൈരേവ ഭിത്വാ താൻ യോഗിനോ യോഗമാപ്നുയുഃ
യമം നിയമമാസനപ്രാണായാമൗ തതഃപരം 4

പ്രത്യാഹാരം ധാരണാഖ്യം ധ്യാനം സാർധം സമാധിനാ
അഷ്ടാംഗാന്യാഹുരേതാനി യോഗിനാം യോഗസാധനേ 5

അഹിംസാ സത്യമസ്തേയം ബ്രഹ്മചര്യം ദയാ/ർജവം
ക്ഷമാധൃതിർമിതാഹാരഃ ശൗചം ചേതി യമാ ദശ 6

തപഃ സന്തോഷ ആസ്തിക്യം ദാനം ദേവസ്യ പൂജനം
സിദ്ധാന്തശ്രവണം ചൈവ ഹ്രീർമതിശ്ചജപോ ഹുതം 7

ദശൈതേ നിയമാഃപ്രോക്താ മയാ പർവതനായക
പത്മാസനം സ്വസ്തികം ച ഭദ്രം വജ്രാസനം തഥാ 8

വീരാസനമിതി പ്രോക്തം ക്രമാദാസനപഞ്ചകം
ഊർവോരുപരി വിന്യസ്യ സമ്യക് പാദതലേ ശുഭേ 9

അംഗുഷ്ഠൗ ച നിബധ്നീയാദ്ധസ്താഭ്യാം വ്യുത്ക്രമാത്തതഃ
പത്മാസനമിതി പ്രോക്തം യോഗിനാം ഹൃദയംഗമം 10

ജാനൂർവോരന്തരേ സമ്യക്കൃത്വാ പാദതലേ ശുഭേ
ഋജുകായോ വിശേദ്യോഗീ സ്വസ്തികം തത്പ്രചക്ഷതേ 11

സീവന്യാഃ പാർശ്വയോർന്യസ്യ ഗുൽഫയുഗ്മം സുനിശ്ചിതം
വൃഷണാധഃപാദപാർഷ്ണീ പാർഷ്ണിഭ്യാം പരിബന്ധയേത് 12

ഭദ്രാസനമിതി പ്രോക്തം യോഗിഭിഃപരിപൂജിതം
ഊർവോഃപാദൗ ക്രമാന്ന്യസ്യ ജാന്വോഃ പ്രത്യങ്മുഖാംഗുലീ 13

കരൗ വിദദ്ധ്യാദാഖ്യാതം വജ്രാസനമനുത്തമം
ഏകം പാദമധഃകൃത്വാ വിന്യസ്യോരും തഥോത്തരേ 14

ഋജുകായോ വിശേദ്യോഗീ വീരാസനമിതീരിതം
ഇഡയാകർഷയേദ്വായും ബാഹ്യം ഷോഡശമാത്രയാ 15

ധാരയേത് പൂരിതം യോഗീ ചതുഃഷഷ്ട്യാ തു മാത്രയാ
സുഷുമ്നാമധ്യഗം സമ്യഗ്ദ്വാത്രിംശന്മാത്രയാ ശനൈഃ 16

നാഡ്യാ പിംഗലയാ ചൈവ രേചയേദ്യോഗവിത്തമഃ
പ്രാണായാമമിമം പ്രാഹുർയോഗശാസ്ത്രവിശാരദാഃ 17

ഭൂയോ ഭൂയഃ ക്രമാത്തസ്യ ബാഹ്യമേവം സമാചരേത്
മാത്രാവൃദ്ധിക്രമേണൈവ സമ്യഗ്ദ്വാദശ ഷോഡശ 18

ജപധ്യാനാദിഭിഃ സാർധം സഗർഭം തം വിദുർബുധാഃ
തദപേതം വിഗർഭം ച പ്രാണായാമം പരേ വിദുഃ 19

ക്രമാദഭ്യസ്യതഃ പുംസോ ദേഹേ സ്വേദോദ്ഗമോ ഽധമഃ
മധ്യമഃ കമ്പസംയുക്തോ ഭൂമിത്യാഗഃ പരോ മതഃ 20

ഉത്തമസ്യ ഗുണാവാപ്തിർയാവച്ഛീലനമിഷ്യതേ
ഇന്ദ്രിയാണാം വിചരതാം വിഷയേഷു നിരർഗളം 21

ബലാദാഹരണം തേഭ്യഃപ്രത്യാഹാരോ ഽഭിധീയതേ
അംഗുഷ്ഠഗുൽഫജാനൂരുമൂലാധാരലിംഗനാഭിഷു 22

ഹൃദ്ഗ്രീവാകണ്ഠദേശേഷു ലംബികായാം തതോ നസി
ഭ്രൂമധ്യേ മസ്തകേ മൂർധ്നി ദ്വാദശാന്തേ യഥാവിധി 23

ധാരണം പ്രാണമരുതോ ധാരണേതി നിഗദ്യതേ
സമാഹിതേന മനസാ ചൈതന്യാന്തരവർത്തിനാ 24

ആത്മന്യഭീഷ്ടദേവാനാം ധ്യാനം ധ്യാനമിഹോച്യതേ
സമത്വഭാവനാ നിത്യം ജീവാത്മപരമാത്മനോഃ 25

സമാധിമാഹുർമുനയഃ പ്രോക്തമഷ്ടാംഗലക്ഷണം
ഇദാനീം കഥയേ തേ/ഹം മന്ത്രയോഗമനുത്തമം 26

വിശ്വം ശരീരമിത്യുക്തം പഞ്ചഭൂതാത്മകം നഗ
ചന്ദ്രസൂര്യാഗ്നിതേജോഭിർജീവബ്രഹ്മൈക്യ രൂപകം. 27

തിസ്രഃ കോട്യസ്തദർധേന ശരീരേ നാഡയോ മതാഃ
താസു മുഖ്യാദശ പ്രോക്താസ്താഭ്യസ്തിസ്രോ വ്യവസ്ഥിതാഃ 28

പ്രധാനാ മേരുദണ്ഡേ/ത്ര ചന്ദ്രസൂര്യാഗ്നിരൂപിണീ
ഇഡാ വാമേ സ്ഥിതാ നാഡീ ശുഭ്രാ തു ചന്ദ്രരൂപിണീ 29

ശക്തിരൂപാ തു സാ നാഡീ സാക്ഷാദമൃതവിഗ്രഹാ
ദക്ഷിണേ യാ പിംഗളാഖ്യാ പുംരൂപാ സൂര്യവിഗ്രഹാ 30

സർവതേജോമയീ സാ തു സുഷുമ്നാ വഹ്നിരൂപിണീ
തസ്യാ മദ്ധ്യേ വിചിത്രാഖ്യേ ഇച്ഛാജ്ഞാനക്രിയാത്മകം 31

മധ്യേ സ്വയംഭൂലിംഗം തു കോടിസൂര്യസമപ്രഭം
തദൂർധ്വം മായാബീജം തു ഹരാത്മാ ബിന്ദുനാദകം 32

തദൂർധ്വം തു ശിഖാകാരാ കുണ്ഡലീ രക്തവിഗ്രഹാ
ദേവ്യാത്മികാ തു സാ പ്രോക്താ മദഭിന്നാ നഗാധിപ 33

തദ്ബാഹ്യേ ഹേമരൂപാഭം വാദിസാന്തചതുർദ്ദളം
ദ്രുതഹേമസമപ്രഖ്യം പത്മം തത്ര വിചിന്തയേത് 34

തദൂർധ്വം ത്വനലപ്രഖ്യം ഷഡ്ദളം ഹീരകപ്രഭം
ബാദിലാന്തഷഡ്വർണ്ണേന സ്വാധിഷ്ഠാനമനുത്തമം 35

മൂലമാധാരഷട്കോണം മൂലാധാരം തതോ വിദുഃ
സ്വശബ്ദേന പരംലിംഗം സ്വാധിഷ്ഠാനം തതോ വിദുഃ 36

തദൂർധ്വം നാഭിദേശേ തു മണിപൂരം മഹാപ്രഭം
മേഘാഭം വിദ്യുദാഭം ച ബഹുതേജോമയം തതഃ 37

മണിവദ്ഭിന്നം തത്പത്മം മണിപത്മം തഥോച്യതേ
ദശഭിശ്ചദളൈർയുക്തം ഡാദിഫാന്താക്ഷരാന്വിതം 38

വിഷ്ണുനാധിഷ്ഠിതം പത്മം വിഷ്ണ്വാലോകനകാരണം
തദൂർധ്വേനാഹതം പത്മമുദ്യതാദിത്യസന്നിഭം. 39

കാദിഠാന്ത ദളൈരേകം പത്രൈശ്ച സമധിഷ്ഠിതം
തന്മദ്ധ്യേ ബാണലിംഗംതു സൂര്യായുതസമപ്രഭം. 40

ശബ്ദബ്രഹ്മമയം ശബ്ദാനാഹതം തത്ര ദൃശ്യതേ
അനാഹതാഖ്യം തത്പത്മം മുനിഭിഃപരികീർത്തിതം. 41

ആനന്ദസദനം തത്തു പുരുഷാധിഷ്ഠിതം പരം
തദൂർധ്വം തു വിശുദ്ധാഖ്യം ദളം ഷോഡശപങ്കജം. 42

സ്വരൈഃ ഷോഡശഭിർയുക്തം ധൂമ്രവർണ്ണം മഹാപ്രഭം
വിശുദ്ധം തനുതേ യസ്മാജ്ജീവസ്യ ഹംസലോകനാത്. 43

വിശുദ്ധം പത്മമാഖ്യാതമാകാശാഖ്യം മഹാദ്ഭുതം
ആജ്ഞാചക്രം തദൂർധ്വം തു ആത്മനാധിഷ്ഠിതം പരം. 44

ആജ്ഞാസങ്ക്രമണം തത്ര തേനാജ്ഞേതി പ്രകീർത്തിതം
ദ്വിദളം ഹക്ഷസംയുക്തം പത്മം തത് സുമനോഹരം. 45

കൈലാസാഖ്യം തദൂർധ്വം തു രോധിനീതു തദൂർധ്വതഃ
ഏവന്ത്വാധാരചക്രാണി പ്രോക്താനി തവ സുവ്രത. 46

സഹസ്രാരയുതം ബിന്ദുസ്ഥാനം തദൂർധ്വമീരിതം
ഇത്യേതത് കഥിതം സർവം യോഗമാർഗ്ഗമനുത്തമം. 47

ആദൗ പൂരകയോഗേനാപ്യാധാരേ യോജയേന്മനഃ
ഗുദമേഢ്രാന്തരേ ശക്തിസ്താമാകുഞ്ച്യ പ്രബോധയേത്. 48

ലിംഗഭേദക്രമേണൈവ ബിന്ദുചക്രം ച പ്രാപയേത്
ശംഭുനാ താം പരാം ശക്തിമേകീഭൂതാം വിചിന്തയേത്. 49

തത്രോത്ഥിതാമൃതം യത്തു ദ്രുതലാക്ഷാരസോപമം
പായയിത്വാ തു താം ശക്തിം മായാഖ്യാം യോഗസിദ്ധിദാം. 50

ഷട്ചക്രദേവതാസ്തത്ര സന്തർപ്യാമൃതധാരയാ
ആനയേത്തേനമാർഗ്ഗേണ മൂലാധാരം തതഃ സുധീഃ 51

ഏവമഭ്യസ്യമാനസ്യാപ്യഹന്യഹനി നിശ്ചിതം
പൂർവോക്തദൂഷിതാ മന്ത്രാഃ സർവേ സിദ്ധ്യന്തി നാന്യഥാ. 52

ജരാമരണദുഃഖാദ്യൈർ മുച്യതേ ഭവബന്ധനാത്
യേ ഗുണാഃ സന്തി ദേവ്യാ മേ ജഗന്മാതുർയഥാ തഥാ. 53

തേ ഗുണാ സാധകവരേ ഭവന്ത്യേവ ന ചാന്യഥാ
ഇത്യേവം കഥിതം താത വായുധാരണമുത്തമം. 54

ഇദാനീം ധാരണാഖ്യം തു ശൃണുഷ്വാവഹിതോ മമ
ദിക്കാലാദ്യനവച്ഛിന്നദേവ്യാം ചേതോ വിധായ ച. 55

തന്മയോ ഭവതി ക്ഷിപ്രം ജീവബ്രഹ്മൈക്യയോജനാത്
അഥവാ സമലം ചേതോ യദി ക്ഷിപ്രം ന സിദ്ധ്യതി 56

തദാവയവയോഗേന യോഗീ യോഗാൻ സമഭ്യസേത്
മദീയഹസ്തപാദാദാവംഗേ തു മധുരേ നഗ. 57

ചിത്തം സംസ്ഥാപയേന്മന്ത്രീ സ്ഥാനം സ്ഥാനജയാത്പുനഃ
വിശുദ്ധചിത്തഃ സർവസ്മിൻ രൂപേ സംസ്ഥാപയേന്മനഃ 58

യാവന്മനോ ലയം യാതി ദേവ്യാം സംവിദി പർവത
താവദിഷ്ടമനും മന്ത്രീ ജപഹോമൈഃ സമഭ്യസേത്. 59

മന്ത്രാഭ്യാസേന യോഗേന ജ്ഞേയജ്ഞാനായ കല്പതേ
ന യോഗേന വിനാ മന്ത്രോ ന മന്ത്രേണ വിനാ ഹി സഃ 60

ദ്വയോരഭ്യാസയോഗോ ഹി ബ്രഹ്മസംസിദ്ധികാരണം
തമഃ പരിവൃതേ ഗേഹേ ഘടോ ദീപേന ദൃശ്യതേ. 61

ഏവം മായാവൃതോ ഹ്യാത്മാ മനുനാ ഗോചരീകൃതഃ
ഇതി യോഗവിധിഃ കൃത്സ്നഃ സാംഗഃ പ്രോക്തോ മയാധുനാ. 62
ഗുരൂപദേശതോ ജ്ഞേയോ നാന്യഥാ ശാസ്ത്രകോടിഭിഃ

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
പഞ്ചത്രിംശോfദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷട്ത്രിംശോfദ്ധ്യായഃ

ശ്രീദേവ്യുവാച

ഇത്യാദിയോഗയുക്താത്മാ ധ്യായേന്മാം ബ്രഹ്മരൂപിണീം
ഭക്ത്യാ നിർവ്യാജയാ രാജന്നാസനേ സമുപസ്ഥിതഃ 1

ആവിഃ സന്നിഹിതം ഗുഹാചാരം നാമ മഹത്പദം
അത്രൈതത് സർവ്വമർപ്പിതമേജത് പ്രാണമിഷച്ച യത് 2

ഏതജ്ജാനഥ സദസദ്വരേണ്യം പരം
വിജ്ഞാനാദ്യദ്വരിഷ്ഠം പ്രജാനാം
യദർച്ചിമദ്യദണുഭ്യോfണു ച യസ്മിൻ
ലോകാ നിഹിതാ ലോകിനശ്ച 3

തദേതദക്ഷരം ബ്രഹ്മ സ പ്രാണസ്തദു വാങ്മനഃ
തദേതത് സത്യമമൃതം തദ്വേദ്ധവ്യം സൗമ്യ വിദ്ധി 4

ധനുർഗൃഹീത്വൗപനിഷദം മഹാസ്ത്രം
ശരം ഹ്യുപാസാനിശിതം സംധയീത
ആയമ്യ തദ്ഭാവഗതേന ചേതസാ
ലക്ഷ്യം തദേവാക്ഷരം സൗമ്യ വിദ്ധി 5

പ്രണവോ ധനുഃ ശരോ ഹ്യത്മാ ബ്രഹ്മ തല്ലക്ഷ്യമുച്യതേ
അപ്രമത്തേന വേദ്ധവ്യം ശരവത്തന്മയോ ഭവേത് 6

യസ്മിൻ ദ്യൗശ്ച പൃഥിവീ ചാന്തരിക്ഷ-
മോതം മനഃ സഹ പ്രാണൈശ്ച സർവൈഃ
തമേവൈകം ജാനഥാത്മാനമന്യാ
വാചോ വിമുഞ്ചഥാമൃതസ്യൈവ സേതുഃ 7

അരാ ഇവ രഥനാഭൗ സംഹതാ യത്ര നാഡ്യഃ
സ ഏഷോ/ന്തശ്ചരതേ ബഹുധാ ജായമാനഃ 8

ഓമിത്യേവം ധ്യായഥാത്മാനം സ്വസ്തി
വഃ പാരായ തമസഃ പരസ്താത്
ദിവ്യേ ബ്രഹ്മപുരേ വ്യോമ്നി
സ ആത്മാ സമ്പ്രതിഷ്ഠിതഃ 9

മനോമയഃ പ്രാണശരീരനേതാ
പ്രതിഷ്ഠിതോ/ന്നേ ഹൃദയം സന്നിധായ
തദ്വിജ്ഞാനേന പരിപശ്യന്തി ധീരാ
ആനന്ദരൂപമമൃതം യദ്വിഭാതി 10

ഭിദ്യതേ ഹൃദയഗ്രന്ഥിഃ ഛിദ്യന്തേ സർവസംശയാഃ
ക്ഷീയന്തേ ചാസ്യ കർമ്മാണി തസ്മിൻ ദൃഷ്ടേ പരാവരേ 11

ഹിരണ്മയേ പരേ കോശേ വിരാജം ബ്രഹ്മ നിഷ്കളം
തച്ഛുഭ്രം ജ്യോതിഷാം ജ്യോതിസ്തദ്യദാത്മവിദോ വിദുഃ 12

ന തത്രസൂര്യോ ഭാതി ന ചന്ദ്രതാരകം
നേമാ വിദ്യുതോ ഭാന്തി കുതോ/യമഗ്നിഃ
തമേവ ഭാന്തമനുഭാതി സർവ്വം
തസ്യ ഭാസാ സർവ്വമിദം വിഭാതി 13

ബ്രഹ്മൈവേദമമൃതം പുരസ്താദ്ബ്രഹ്മ
പശ്ചാദ്ബ്രഹ്മ ദക്ഷിണതശ്ചോത്തരേണ

അധശ്ചോർധ്വം ച പ്രസൃതം
ബ്രഹ്മൈവേദം വിശ്വം വരിഷ്ഠം 14

ഏതാദൃഗനുഭവോ യസ്യ സ കൃതാർത്ഥോ നരോത്തമ
ബ്രഹ്മഭൂതഃ പ്രസന്നാത്മാ ന ശോചതി ന കാംക്ഷതി 15

ദ്വിതീയാദ്വൈ ഭയം രാജംസ്തദഭാവാദ്വിഭേതി ന
ന തദ്വിയോഗോ മേ/പ്യസ്തി മദ്വിയോഗോ/പി തസ്യ ന 16

അഹമേവ സ സോ/ഹം വൈ നിശ്ചിതം വിദ്ധി പർവ്വത
മദ്ദർശനം തു തത്ര സ്യാദ്യത്ര ജ്ഞാനീ സ്ഥിതോ മമ 17

നാഹം തീർത്ഥേ ന കൈലാസേ വൈകുണ്ഠേ വാ ന കർഹിചിത്
വസാമി കിന്തു മജ്ജ്ഞാനിഹൃദയാംഭോജമധ്യമേ 18

മത്പൂജാകോടിഫലദം സകൃന്മജ്ജ്ഞാനിനോ/ർച്ചനം
കുലം പവിത്രം തസ്യാസ്തി ജനനീ കൃതകൃത്യകാ 19

വിശ്വംഭരാ പുണ്യവതീ ചില്ലയോ യസ്യ ചേതസഃ
ബ്രഹ്മജ്ഞാനം തു യത് പൃഷ്ടം ത്വയാ പർവ്വതസത്തമ 20

കഥിതം തന്മയാ സർവം നാതോ വക്തവ്യമസ്തി ഹി
ഇദം ജ്യേഷ്ഠായ പുത്രായ ഭക്തിയുക്തായ ശീലിനേ 21

ശിഷ്യായ ച യഥോക്തായ വക്തവ്യം നാന്യഥാ ക്വചിത്
യസ്യ ദേവേ പരാ ഭക്തിർ യഥാ ദേവേ തഥാ ഗുരൗ 22

തസ്യൈതേ കഥിതാ ഹ്യർത്ഥാഃ പ്രകാശന്തേ മഹാത്മനഃ
യേനോപദിഷ്ടാ വിദ്യേയം സ ഏവ പരമേശ്വരഃ 23

യസ്യായം സുകൃതം കർത്തുമസമർത്ഥസ്തതോ ഋഷീ
പിത്രോരപ്യധികഃ പ്രോക്തോ ബ്രഹ്മജന്മപ്രദായകഃ 24

പിതൃജാതം ജന്മ നഷ്ടം നേത്ഥം ജാതം കദാചന
തസ്മൈ ന ദ്രുഹ്യേദിത്യാദി നിഗമോ/പ്യവദന്നഗ 25

തസ്മാച്ഛാസ്ത്രസ്യ സിദ്ധാന്തോ ബ്രഹ്മദാതാ ഗുരുഃ പരഃ
ശിവേ രുഷ്ടേ ഗുരുസ്ത്രാതാ ഗുരൗ രുഷ്ടേ ന ശങ്കരഃ 26

തസ്മാത് സർവപ്രയത്നേന ശ്രീഗുരും തോഷയേന്നഗ
കായേന മനസാ വാചാ സർവദാ തത്പരോ ഭവേത് 27

അന്യഥാ തു കൃതഘ്നഃസ്യാത് കൃതഘ്നേ നാസ്തി നിഷ്കൃതിഃ
ഇന്ദ്രേണാഥർവണായോക്താ ശിരഃഛേദപ്രതിജ്ഞയാ 28

അശ്വിഭ്യാം കഥനേ തസ്യ ശിരഃഛിന്നം ച വജ്രിണാ
അശ്വീയം തത് ശിരോ നഷ്ടം ദൃഷ്ട്വാ വൈദ്യൗ സുരോത്തമൗ 29

പുനഃസംയോജിതം സ്വീയം താഭ്യാം മുനിശിരസ്തദാ
ഇതി സങ്കടസമ്പാദ്യാ ബ്രഹ്മവിദ്യാ നഗാധിപ
ലബ്ധാ യേന സ ധന്യഃ സ്യാത്കൃതകൃത്യശ്ച ഭൂധര 30

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ഷട്ത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

ഹിമാലയ ഉവാച

സ്വീയാം ഭക്തിം വദസ്വാ/ംബ യേന ജ്ഞാനം സുഖേന ഹി
ജായേത മനുജസ്യാസ്യ മധ്യമസ്യാവിരാഗിണഃ 1

ശ്രീദേവ്യുവാച

മാർഗ്ഗാസ്ത്രയോ മേ വിഖ്യാതാ മോക്ഷപ്രാപ്തൗ നഗാധിപ
കർമ്മയോഗോ ജ്ഞാനയോഗോ ഭക്തിയോഗശ്ച സത്തമ 2

ത്രയാണാമപ്യയം യോഗ്യഃ കർത്തും ശക്യോ/സ്തി സർവഥാ
സുലഭത്വാന്മാനസത്വാത് കായചിത്താദ്യപീഡനാത് 3

ഗുണഭേദാന്മനുഷ്യാണാം സാ ഭക്തിസ്ത്രിവിധാ മതാ
പരപീഡാം സമുദ്ദിശ്യ ദംഭം കൃത്വാ പുരഃസരം 4

മാത്സര്യക്രോധയുക്തോ യസ്തസ്യ ഭക്തിസ്തു താമസീ
പരപീഡാദിരഹിതഃ സ്വകല്യാണാർത്ഥമേവ ച 5

നിത്യം സകാമോ ഹൃദയം യശോർത്ഥീ ഭോഗലോലുപഃ
തത്തത് ഫലസമാവാപ്ത്യൈ മാമുപാസ്തേ/തിഭക്തിതഃ 6

ഭേദബുദ്ധ്യാ തു മാം സ്വസ്മാദന്യാം ജാനാതി പാമരഃ
തസ്യ ഭക്തിഃ സമാഖ്യാതാ നഗാധിപ തു രാജസീ 7

പരമേശാർപ്പണം കർമ്മ പാപസംക്ഷാളനായ ച
വേദോക്തത്വാദവശ്യം തത്കർത്തവ്യം തു മയാ/നിശം 8

ഇതി നിശ്ചിതബുദ്ധിസ്തു ഭേദബുദ്ധിമുപാശ്രിതഃ
കരോതി പ്രീതയേ കർമ്മ ഭക്തിഃ സാ നഗ സാത്വികീ 9

പരാഭക്തേഃ പ്രാപികേയം ഭേദബുദ്ധ്യവലംബനാത്
പൂർവ്വപ്രോക്തേ ഹ്യുഭേ ഭക്തീ ന പരപ്രാപികേ മതേ 10

അധുനാ പരാഭക്തിം തു പ്രോച്യമാനാം നിബോധ മേ
മദ്ഗുണശ്രവണം നിത്യം മമ നാമാനുകീർത്തനം 11

കല്യാണഗുണരത്നാനാമാകരായാം മയി സ്ഥിരം
ചേതസോ വർത്തനം ചൈവ തൈലധാരാസമം സദാ 12

ഹേതുസ്തു തത്ര കോ വാƒപി ന കദാചിദ്ഭവേദപി
സാമീപ്യസാർഷ്ടിസായൂജ്യസാലോക്യാനാം ന ചൈഷണാ 13

മത്സേവാതോƒധികം കിഞ്ചിന്നൈവ ജാനാതി കർഹിചിത്
സേവ്യസേവകതാഭാവാത്തത്ര മോക്ഷം ന വാഞ്ഛതി 14

പരാനുരക്ത്യാ മാമേവ ചിന്തയേദ്യോ ഹ്യതന്ദ്രിതഃ
സ്വാഭേദേനൈവ മാം നിത്യം ജാനാതി ന വിഭേദതഃ 15

മദ്രൂപത്വേന ജീവാനാം ചിന്തനം കുരുതേ തു യഃ
യഥാ സ്വസ്യാത്മനി പ്രീതിസ്തഥൈവ ച പരാത്മനി 16

ചൈതന്യസ്യ സമാനത്വാന്ന ഭേദം കുരുതേ തു യഃ
സർവത്ര വർത്തമാനാനാം സർവരൂപാം ച സർവദാ 17

നമതേ യജതേ ചൈവാപ്യാചാണ്ഡാലാന്തമീശ്വരം
ന കുത്രാപി ദ്രോഹബുദ്ധിം കുരുതേ ഭേദവർജനാത് 18

മത്സ്ഥാനദർശനേശ്രദ്ധാ മദ്ഭക്തദർശനേ തഥാ
മച്ഛാസ്ത്രശ്രവണേ ശ്രദ്ധാ മന്ത്രതന്ത്രാദിഷു പ്രഭോ 19

മയി പ്രേമാകുലമതീ രോമാഞ്ചിതതനുഃ സദാ
പ്രേമാശ്രുജലപൂർണാക്ഷഃ കണ്ഠഗദ്ഗദനിസ്വനഃ 20

അനന്യേനൈവ ഭാവേന പൂജയേദ്യോ നഗാധിപ
മാമീശ്വരീം ജഗദ്യോനിം സർവ്വകാരണകാരണാം 21

വ്രതാനി മമ ദിവ്യാനി നിത്യനൈമിത്തികാന്യപി
നിത്യം യഃ കുരുതേ ഭക്ത്യാ വിത്തശാഠ്യവിവർജിതഃ 22

മദുത്സവദിദൃക്ഷാ ച മദുത്സവകൃതിസ്തഥാ
ജായതേ യസ്യ നിയതം സ്വഭാവാദേവ ഭൂധര 23

ഉച്ചൈർഗായംശ്ച നാമാനി മമൈവ ഖലു നൃത്യതി
അഹങ്കാരാദിരഹിതോ ദേഹതാദാത്മ്യവർജിതഃ 24

പ്രാരബ്ധേന യഥാ യച്ച ക്രിയതേ തത്തഥാ ഭവേത്
ന മേ ചിന്താഽസ്തി തത്രാപി ദേഹസംരക്ഷണാദിഷു 25

ഇതി ഭക്തിസ്തു യാ പ്രോക്താ പരാഭക്തിസ്തു സാ സ്മൃതാ
യസ്യാം ദേവ്യതിരിക്തം തു ന കിഞ്ചിദപി ഭാവ്യതേ 26

ഇത്ഥം ജാതാ പരാ ഭക്തിര്യസ്യ ഭൂധര തത്ത്വതഃ
തദൈവ തസ്യ ചിന്മാത്രേ മദ്രൂപേ വിലയോ ഭവേത് 27

ഭക്തേസ്തു യാ പരാകാഷ്ഠാ സൈവ ജ്ഞാനം പ്രകീർത്തനം
വൈരാഗ്യസ്യ ച സീമാ സാ ജ്ഞാനേ തദുഭയം യതഃ 28

ഭക്തൗ കൃതായാം യസ്യാപി പ്രാരബ്ധവശതോ നഗ
ന ജായതേ മമ ജ്ഞാനം മണിദ്വീപം സ ഗച്ഛതി 29

തത്രഗത്വാഽഖിലാൻ ഭോഗാനനിച്ഛന്നപി ചർച്ഛതി
തദന്തേ മമ ചിദ്രൂപജ്ഞാനം സമ്യഗ്ഭവേന്നഗ 30

തേന മുക്തഃ സദൈവ സ്യാത് ജ്ഞാനാന്മുക്തിർന്ന ചാന്യഥാ
ഇഹൈവ യസ്യ ജ്ഞാനം സ്യാദ്ഹൃദ്ഗതപ്രത്യഗാത്മനഃ 31

മമ സംവിത്പരതനോസ്തസ്യ പ്രാണാ വ്രജന്തി ന
ബ്രഹ്മൈവ സംസ്തദാപ്നോതി ബ്രഹ്മൈവ ബ്രഹ്മ വേദ യഃ 32

കണ്ഠം ചാമീകരസമമജ്ഞാനാത്തു തിരോഹിതം
ജ്ഞാനാദജ്ഞാനനാശേന ലബ്ധമേവ ഹി ലഭ്യതേ 33

വിദിതാവിദിതാദന്ന്യന്നഗോത്തമ വപുർമമ
യഥാദർശേ തഥാത്മനി യഥാജലേ തഥാ പിതൃലോകേ 34

ഛായാതപോ യഥാ സ്വച്ഛേ വിവിക്തൌ തദ്വദേവ ഹി
മമ ലോകേ ഭവേത് ജ്ഞാനം ദ്വൈതഭാവവിവർജിതം 35

യസ്തു വൈരാഗ്യവാനേവ ജ്ഞാനഹീനോ മ്രിയേത ചേത്
ബ്രഹ്മലോകേ വസേന്നിത്യം യാവത്കല്പം തതഃപരം 36

ശുചീനാം ശ്രീമതാം ഗേഹേ ഭവേത്തസ്യ ജനിഃ പുനഃ
കരോതി സാധനം പശ്ചാത്തതോ ജ്ഞാനം ഹി ജായതേ 37

അനേകജന്മഭീ രാജൻജ്ഞാനം സ്യാന്നൈകജന്മനാ
തതഃ സർവ്വപ്രയത്നേന ജ്ഞാനാർത്ഥം യത്നമാശ്രയേത് 38

നോ ചേന്മഹാവിനാശഃ സ്യാജ്ജന്മൈതദ്ദുർലഭം പുനഃ
തത്രാപി പ്രഥമേ വർണ്ണേ വേദപ്രാപ്തിശ്ച ദുർലഭാ 39

ശമാദിഷട്കസമ്പത്തിർയോഗസിദ്ധിസ്തഥൈവ ച
തഥോത്തമഗുരുപ്രാപ്തിഃ സർവ്വമേവാത്ര ദുർലഭം 40

തഥേന്ദ്രിയാണാം പടുതാ സംസ്കൃതത്വം തനോസ്തഥാ
അനേകജന്മപുണ്യൈസ്തു മോക്ഷേച്ഛാ ജായതേ തതഃ 41

സാധനേ സഫലേപ്യേവം ജായമാനേfപി യോ നരഃ
ജ്ഞാനാർത്ഥം നൈവ യതതേ തസ്യജന്മ നിരർത്ഥകം 42

തസ്മാദ്രാജൻ യഥാശക്ത്യാ ജ്ഞാനാർത്ഥം യത്നമാശ്രയേത്
പദേ പദേfശ്വമേധസ്യ ഫലമാപ്നോതി നിശ്ചിതം 43

ഘൃതമിവ പയസി നിഗൂഢം ഭൂതേഭൂതേ ച വസതി വിജ്ഞാനം
സതതം മന്ഥയിതവ്യം മനസാ മന്ഥേനഭൂതേന 44

ജ്ഞാനം ലബ്ധ്വാ കൃതാർത്ഥഃ സ്യാദിതി വേദാന്തഡിംഡിമഃ
സർവമുക്തം സമാസേന കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 45

ഇതിശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
സപ്തത്രിംശോfദ്ധ്യായഃ

അഥാഷ്ടത്രിംശോfദ്ധ്യായഃ

ഹിമാലയ ഉവാച

കതി സ്ഥാനാനി ദേവേശി ദ്രഷ്ടവ്യാനി മഹീതലേ
മുഖ്യാനി ച പവിത്രാണി ദേവീപ്രിയതമാനി ച 1

വ്രതാന്യപി തഥാ യാനി തുഷ്ടിദാന്യുത്സവാ അപി
തത്സർവം വദ മേ മാതഃ കൃതകൃത്യോ യതോ നരഃ 2

ശ്രീദേവ്യുവാച

സർവം ദൃശ്യം മമ സ്ഥാനം സർവേ കാലാ വ്രതാത്മകാഃ
ഉത്സവാഃ സർവകാലേഷു യതോfഹം സർവരൂപിണീ 3

തഥാfപി ഭക്തവാത്സല്യാത് കിഞ്ചിത്കിഞ്ചിദഥോച്യതേ
ശൃണുഷ്വാവഹിതോ ഭൂത്വാ നഗരാജ വചോ മമ 4

കോലാപുരം മഹാസ്ഥാനം യത്ര ലക്ഷ്മീഃ സദാ സ്ഥിതാ
മാതുഃ പുരം ദ്വിതീയം ച രേണുകാധിഷ്ഠിതം പരം 5

തുലജാപുരം തൃതീയം സ്യാത്സപ്തശൃംഗം തഥൈവ ച
ഹിംഗുളായാ മഹാസ്ഥാനം ജ്വാലാമുഖ്യാസ്തഥൈവ ച 6

ശാകംഭര്യാഃ പരം സ്ഥാനം ഭ്രാമര്യാഃ സ്ഥാനമുത്തമം
ശ്രീരക്തദന്തികാസ്ഥാനം ദുർഗാസ്ഥാനം തഥൈവച 7

വിന്ധ്യാചലനിവാസിന്യാഃ സ്ഥാനം സർവോത്തമോത്തമം
അന്നപൂർണ്ണാമഹാസ്ഥാനം കാഞ്ചീപുരമനുത്തമം 8

ഭീമാദേവ്യാഃ പരം സ്ഥാനം വിമലാസ്ഥാനമേവ ച
ശ്രീചന്ദ്രലാമഹാസ്ഥാനം കൗശികീസ്ഥാനമേവ ച 9

നീലാംബായാഃ പരം സ്ഥാനം നീലപർവതമസ്തകേ
ജാംബുനദേശ്വരീസ്ഥാനം തഥാ ശ്രീനഗരം ശുഭം 10

ഗുഹ്യകാള്യാമഹാസ്ഥാനം നേപാളേ യത്പ്രതിഷ്ഠിതം
മീനാക്ഷ്യാഃ പരമം സ്ഥാനം യച്ച പ്രോക്തം ചിദംബരേ 11

വേദാരണ്യം മഹാസ്ഥാനം സുന്ദര്യാ സമധിഷ്ഠിതം
ഏകാംബരം മഹാസ്ഥാനം പരാശക്ത്യാ പ്രതിഷ്ഠിതം 12

മദാലസാ പരംസ്ഥാനം യോഗേശ്വര്യാസ്തഥൈവ ച
തഥാ നീലസരസ്വത്യാഃ സ്ഥാനം ചീനേഷു വിശ്രുതം 13

വൈദ്യനാഥേ തു ബഗളാസ്ഥാനം സർവോത്തമം മതം
ശ്രീമച്ഛ്രീഭുവനേശ്വര്യാ മണിദ്വീപം മമ സ്മൃതം 14

ശ്രീമത്ത്രിപുരഭൈരവ്യാ കാമാഖ്യായോനിമണ്ഡലം
ഭൂമണ്ഡലേ ക്ഷേത്രരത്നം മഹാമായാധിവാസിതം 15

നാതഃപരതരം സ്ഥാനം ക്വചിദസ്തിധരാതലേ
പ്രതിമാസം ഭവേദ്ദേവീ യത്ര സാക്ഷാദ്രജസ്വലാ 16

തത്രത്യാ ദേവതാഃ സർവാ പർവതാത്മകതാം ഗതാഃ
പർവതേഷു വസന്ത്യേവ മഹത്യോദേവതാ അപി 17

തത്രത്യാ പൃഥിവീ സർവാ ദേവീരൂപാ സ്മൃതാ ബുധൈഃ
നാതഃ പരതരം സ്ഥാനം കാമാഖ്യായോനിമണ്ഡലം 18

ഗായത്ര്യാശ്ച പരം സ്ഥാനം ശ്രീമത്പുഷ്കരമീരിതം
അമരേശേ ചണ്ഡികാ സ്യാത്പ്രഭാസേ പുഷ്കരേക്ഷിണീ 19

നൈമിഷേ തു മഹാസ്ഥാനേ ദേവീ സാ ലിംഗധാരിണീ
പുരുഹൂതാ പുഷ്കരാക്ഷേ ആഷാഢൗ ച രതിസ്തഥാ 20

ചണ്ഡമുണ്ഡീ മഹാസ്ഥാനേ ദണ്ഡിനീ പരമേശ്വരീ
ഭാരഭൂതൗ ഭവേദ് ഭൂതിർനാകുലേ നകുലേശ്വരീ 21

ചന്ദ്രികാ തു ഹരിശ്ചന്ദ്രേ ശ്രീഗിരൗ ശാങ്കരീ സ്മൃതാ
ജപ്യേശ്വരേ ത്രിശൂലാ സ്യാത്സൂക്ഷ്മാ ചാമ്രാതകേശ്വരേ 22

ശാങ്കരീ തു മഹാകാളേ ശർവാണീ മധ്യമാഭിധേ
കേദാരാഖ്യേ മഹാക്ഷേത്രേ ദേവീ സാ മാർഗ്ഗദായിനീ 23

ഭൈരവാഖ്യേ ഭൈരവീ സാ ഗയായാം മംഗലാ സ്മൃതാ
സ്ഥാണുപ്രിയാ കുരുക്ഷേത്രേ സ്വായംഭുവ്യപി നാകുലേ 24

കനഖലേ ഭവേദുഗ്രാ വിശ്വേശീ വിമലേശ്വരേ
അട്ടഹാസേ മഹാനന്ദാ മഹേന്ദ്രേ തു മഹാന്തകാ 25

ഭീമേ ഭീമേശ്വരീ പ്രോക്താ സ്ഥാനേ വസ്ത്രാപഥേ പുനഃ
ഭവാനീ ശാങ്കരീ പ്രോക്താ രുദ്രാണീ ത്വർധകോടികേ 26

അവിമുക്തേ വിശാലാക്ഷീ മഹാഭാഗാ മഹാലയേ
ഗോകർണ്ണേ ഭദ്രകർണ്ണീ സ്യാദ് ഭദ്രാ സ്യാദ് ഭദ്രകർണകേ 27

ഉത്പലാക്ഷീ സുവർണ്ണാക്ഷേ സ്ഥാണ്വീശാ സ്ഥാണുസംജ്ഞികേ
കമലാലയേ തു കമലാ പ്രചണ്ഡാ ഛഗലംഡകേ 28

കുരണ്ഡലേ ത്രിസന്ധ്യാ സ്യാന്മാകോടേ മുകുടേശ്വരീ
മണ്ഡലേശേ ശാണ്ഡകീ സ്യാത് കാളീ കാലഞ്ജരേ പുനഃ 29

ശങ്കുകർണ്ണേ ധ്വനിഃ പ്രോക്താ സ്ഥൂലാ സ്യാത് സ്ഥൂലകേശ്വരേ
ജ്ഞാനിനാം ഹൃദയാംഭോജേ ഹൃല്ലേഖാ പരമേശ്വരീ 30

പ്രോക്താനീമാനി സ്ഥാനാനി ദേവ്യാഃ പ്രിയതമാനി ച
തത്തത്ക്ഷേത്രസ്യ മാഹാത്മ്യം ശ്രുത്വാ പൂർവം നഗോത്തമ 31

തദുക്തേന വിധാനേന പശ്ചാദ്ദേവീം പ്രപൂജയേത്
അഥവാ സർവക്ഷേത്രാണി കാശ്യാം സന്തി നഗോത്തമ 32

തത്ര ചൈവ വസേന്നിത്യം ദേവീഭക്തിപരായണഃ
താനിസ്ഥാനാനി സമ്പശ്യൻ ജപൻ ദേവീം നിരന്തരം 33

ധ്യായംസ്തച്ചരണാംഭോജം മുക്തോ ഭവതി ബന്ധനാത്
ഇമാനി ദേവീനാമാനീ പ്രാതരുത്ഥായ യഃപഠേത് 34

ഭസ്മീഭവന്തി പാപാനി തത്ക്ഷണാന്നഗ സത്വരം
ശ്രാദ്ധകാലേ പഠേദേതാന്യമലാനി ദ്വിജാഗ്രതഃ 35

മുക്താസ്തത്പിതരഃസർവേ പ്രയാന്തി പരമാം ഗതിം
അധുനാ കഥയിഷ്യാമി വ്രതാനി തവ സുവ്രത 36

നാരീഭിശ്ച നരൈശ്ചൈവ കർത്തവ്യാനി പ്രയത്നതഃ
വ്രതമനന്തതൃതീയാഖ്യം രസകല്യാണിനീവ്രതം 37

ആർദ്രാനന്ദകരം നാമ്നാ തൃതീയായാ വ്രതം ച യത്
ശുക്രവാരവ്രതം ചൈവ തഥാ കൃഷ്ണചതുർദ്ദശീ 38

ഭൗമവാരവ്രതം ചൈവ പ്രദോഷവ്രതമേവ ച
യത്ര ദേവോ മഹാദേവോ ദേവീം സംസ്ഥാപ്യ വിഷ്ടരേ 39

നൃത്യം കരോതി പുരതഃ സാർധം ദേവൈർ നിശാമുഖേ
തത്രോപോഷ്യ രജന്യാദൗ പ്രദോഷേ പൂജയേച്ഛിവാം 40

പ്രതിപക്ഷം വിശേഷേണ തദ്ദേവീപ്രീതികാരകം
സോമവാരവ്രതം ചൈവ മമാതിപ്രിയകൃന്നഗ 41

തത്രാപി ദേവീം സമ്പൂജ്യ രാത്രൗ ഭോജനമാചരേത്
നവരാത്രദ്വയം ചൈവ വ്രതം പ്രീതികരം മമ 42

ഏവമന്യാന്യപി വിഭോ നിത്യനൈമിത്തികാനി ച
വ്രതാനി കുരുതേ യോ വൈ മത്പ്രീത്യർത്ഥം വിമത്സരഃ 43

പ്രാപ്നോതി മമ സായൂജ്യം സ മേ ഭക്തഃ സ മേ പ്രിയഃ
ഉത്സവാനപി കുർവീത ദോളോത്സവമുഖാൻ വിഭോ 44

ശയനോത്സവം യഥാ കുര്യാത്തഥാ ജാഗരണോത്സവം
രഥോത്സവം ച മേ കുര്യാദ്ദമനോത്സവമേവ ച 45

പവിത്രോത്സവമേവാപി ശ്രാവണേ പ്രീതികാരകം
മമഭക്തഃ സദാ കുര്യാദേവമന്യാൻ മഹോത്സവാൻ 46

മത്ഭക്താൻ ഭോജയേത്പ്രീത്യാ തഥാ ചൈവ സുവാസിനീഃ
കുമാരീർവടുകാംശ്ചാപി മദ്ബുദ്ധ്യാ തദ്ഗതാന്തരഃ 47

വിത്തശാഠ്യേന രഹിതോ യജേതേതാൻ സുമാദിഭിഃ
യ ഏവം കുരുതേ ഭക്ത്യാ പ്രതിവർഷമതന്ദ്രിതഃ 48

സ ധന്യഃ കൃതകൃത്യോƒസൗ മൽപ്രീതേഃ പാത്രമഞ്ജസാ
സർവമുക്തം സമാസേന മമ പ്രീതിപ്രദായകം
നാƒശിഷ്യായ പ്രദാതവ്യം നാƒഭക്തായ കദാചന 49

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ

അഷ്ടത്രിംശോƒധ്യായഃ

അഥൈകോനചത്വാരിംശോfദ്ധ്യായഃ

ഹിമാലയ ഉവാച

ദേവദേവി മഹേശാനി കരുണാസാഗരേംfബികേ
ബ്രൂഹി പൂജാവിധിം സമ്യഗ്യഥാവദധുനാ നിജം 1

ശ്രീദേവ്യുവാച

വക്ഷ്യേ പൂജാവിധിം രാജന്നംബികായാ യഥാ പ്രിയം
അത്യന്തശ്രദ്ധയാ സാർധം ശൃണു പർവ്വതപുംഗവ 2

ദ്വിവിധാ മമ പൂജാ സ്യാദ്ബാഹ്യാ ചാfഭ്യന്തരാപി ച
ബാഹ്യാപി ദ്വിവിധാ പ്രോക്താ വൈദികീ താന്ത്രികീ തഥാ 3

വൈദിക്യർച്ചാപി ദ്വിവിധാ മൂർത്തിഭേദേന ഭൂധര
വൈദീകീ വൈദികൈഃ കാര്യാ വേദദീക്ഷാസമന്വിതൈഃ 4

തന്ത്രോക്തദീക്ഷാവദ്ഭിസ്തു താന്ത്രികീ സംശ്രിതാ ഭവേത്
ഇത്ഥം പൂജാരഹസ്യം ച ന ജ്ഞാത്വാ വിപരീതകം 5

കരോതി യോ നരോ മൂഢഃ സ പതത്യേവ സർവഥാ
തത്ര യാ വൈദികീ പ്രോക്താ പ്രഥമാ താം വദാമ്യഹം 6

യന്മേ സാക്ഷാത് പരം രൂപം ദൃഷ്ടവാനസി ഭൂധര
അനന്തശീർഷനയനമനന്തചരണം മഹത് 7

സർവശക്തിസമായുക്തം പ്രേരകം യത് പരാത്പരം
തദേവ പൂജയേന്നിത്യം ന മേ ധ്യായേത് സ്മരേദപി 8

ഇത്യേതത് പ്രഥമാർച്ചായാഃ സ്വരൂപം കഥിതം നഗ
ശാന്തഃ സമാഹിതമനാ ദംഭാഹങ്കാരവർജിതഃ 9

തത്പരോ ഭവ തദ്യാജീ തദേവ ശരണം വ്രജ
തദേവ ചേതസാ പശ്യ ജപ ധ്യായസ്വ സർവദാ 10

അനന്യയാ പ്രേമയുക്തഭക്ത്യാ മദ്ഭാവമാശ്രിതഃ
യജ്ഞൈര്യജ തപോദാനൈർമാമേവ പരിതോഷയ 11

ഇത്ഥം മമാനുഗ്രഹതോ മോക്ഷ്യസേ ഭവബന്ധനാത്
മത്പരാ യേ മദാസക്തചിത്താ ഭക്തവരാ മതാഃ 12

പ്രതിജാനേ ഭവാദസ്മാദുദ്ധരാമ്യചിരേണ തു
ധ്യാനേന കർമ്മയുക്തേന ഭക്തിജ്ഞാനേന വാ പുനഃ 13

പ്രാപ്യാ/ഹം സർവ്വഥാ രാജന്നതു കേവലകർമ്മഭിഃ
ധർമ്മാത് സംജായതേ ഭക്തിർഭക്ത്യാ സംജായതേ പരം 14

ശ്രുതിസ്മൃതിഭ്യാമുദിതം യത് സ ധർമ്മഃ പ്രകീർത്തിതഃ
അന്യശാസ്ത്രേണ യഃ പ്രോക്തോ ധർമ്മാഭാസഃ സ ഉച്യതേ 15

സർവ്വജ്ഞാത് സർവശക്തേശ്ച മത്തോ വേദഃ സമുത്ഥിതഃ
അജ്ഞാനസ്യ മമാഭാവാദപ്രമാണാ ന ച ശ്രുതിഃ 16

സ്മൃതയശ്ച ശ്രുതേരർത്ഥം ഗൃഹീത്വൈവ ച നിർഗതാഃ
മന്വാദീനാം ശ്രുതീനാം ച തതഃപ്രാമാണ്യമിഷ്യതേ 17

ക്വചിത് കദാചിത്തന്ത്രാർത്ഥകടാക്ഷേണ പരോദിതം
ധർമ്മം വദന്തി സോ/ംശസ്തു നൈവ ഗ്രാഹ്യോ/സ്തി വൈദികൈഃ 18

അന്യേഷാം ശാസ്ത്രകർത്തൄണാമജ്ഞാനപ്രഭവത്വതഃ
അജ്ഞാനദോഷദുഷ്ടത്വാത്തദുക്തേർന്ന പ്രമാണതാ 19

തസ്മാന്മുമുക്ഷുർ ധർമാർത്ഥം സർവഥാ വേദമാശ്രയേത്
രാജാജ്ഞാ ച യഥാ ലോകേ ഹന്യതേ ന കദാചന 20

സർവേശാന്യാ മമാജ്ഞാ സാ ശ്രുതിസ്ത്യാജ്യാ കഥം നൃഭിഃ
മദാജ്ഞാരക്ഷണാർത്ഥം തു ബ്രഹ്മക്ഷത്രിയജാതയഃ 21

മയാ സൃഷ്ടാസ്തതോ ജ്ഞേയം രഹസ്യം മേ ശ്രുതേർവചഃ
യദാ യദാ ഹി ധർമ്മസ്യ ഗ്ലാനിർഭവതി ഭൂധര 22

അഭ്യുത്ഥാനമധർമ്മസ്യ തദാ വേഷാൻബിഭർമ്യഹം
ദേവദൈത്യവിഭാഗശ്ചാപ്യത ഏവാഭവന്നൃപ. 23

യേ ന കുർവന്തി തദ്ധർമ്മ തച്ഛിക്ഷാർത്ഥം മയാ സദാ
സമ്പാദിതാസ്തു നരകാസ്ത്രാസോ യച്ഛ്രവണാദ്ഭവേത് 24

യോ വേദധർമ്മമുത്സൃജ്യ ധർമ്മമന്യം സമാശ്രയേത്
രാജാ പ്രവാസയേദ്ദേശാന്നിജാദേതാനധർമിണഃ 25

ബ്രാഹ്മണൈർന ച സംഭാഷ്യാഃ പംക്തിഗ്രാഹ്യാ ന ച ദ്വിജൈഃ
അന്യാനി യാനി ശാസ്ത്രാണി ലോകേ/സ്മിൻ വിവിധാനി ച 26

ശ്രുതിസ്മൃതിവിരുദ്ധാനി താമസാന്യേവ സർവശഃ
വാമം കാപാലകം ചൈവ കൗളകം ഭൈരവാഗമഃ 27

ശിവേന മോഹനാർത്ഥായ പ്രണീതോ നാന്യഹേതുകഃ
ദക്ഷശാപാദ്ഭൃഗോഃ ശാപാദ്ദധീചസ്യ ച ശാപതഃ 28

ദഗ്ദ്ധാ യേ ബ്രാഹ്മണവരാ വേദമാർഗ്ഗബഹിഷ്കൃതാഃ
തേഷാമുദ്ധരണാർഥായ സോപാനക്രമതഃ സദാ 29

ശൈവാശ്ച വൈഷ്ണവാശ്ചൈവ സൗരാ ശാക്താസ്തഥൈവ ച
ഗാണപത്യാ ആഗമാശ്ച പ്രണീതാഃശങ്കരേണ തു 30

തത്രവേദവിരുദ്ധോഽംശോഽപ്യുക്ത ഏവ ക്വചിത്ക്വചിത്
വൈദികൈസ്തദ്ഗ്രഹേ ദോഷോ ന ഭവത്യേവ കർഹിചിത് 31

സർവ്വഥാ വേദഭിന്നാർത്ഥേ നാധികാരീ ദ്വിജോ ഭവേത്
വേദാധികാരഹീനസ്തു ഭവേത്തത്രാധികാരവാൻ 32

തസ്മാത്സർവപ്രയത്നേന വൈദികോ വേദമാശ്രയേത്
ധർമ്മേണ സഹിതം ജ്ഞാനം പരം ബ്രഹ്മ പ്രകാശയേത് 33

സർവേഷണാഃ പരിത്യജ്യ മാമേവ ശരണം ഗതാഃ
സർവഭൂതദയാവന്തോ മാനാഹംകാരവർജിതാഃ 34

മച്ചിത്താ മദ്ഗതപ്രാണാ മത്സ്ഥാനകഥനേ രതാഃ
സംന്യാസിനോ വനസ്ഥാശ്ച ഗൃഹസ്ഥാ ബ്രഹ്മചാരിണഃ 35

ഉപാസന്തേ സദാ ഭക്ത്യാ യോഗമൈശ്വര്യ സംജ്ഞിതം
തേഷാം നിത്യാഭിയുക്താനാമഹമജ്ഞാനജം തമഃ 36

ജ്ഞാനസൂര്യപ്രകാശേന നാശയാമി ന സംശയഃ
ഇത്ഥം വൈദികപൂജായാഃ പ്രഥമായാ നഗാധിപ 37

സ്വരൂപമുക്തം സംക്ഷേപാദ്ദ്വിതീയായാ അഥോ ബ്രുവേ
മൂർത്തൗ വാ സ്ഥണ്ഡിലേ വാഽപി തഥാ സൂര്യേന്ദുമണ്ഡലേ 38

ജലേഽഥ വാ ബാണലിംഗേ യന്ത്രേവാഽപി മഹാപടേ
തഥാ ശ്രീഹൃദയാംഭോജേ ധ്യാത്വാ ദേവീം പരാത്പരാം 39

സഗുണാം കരുണാപൂർണ്ണാം തരുണീമരുണാരുണാം
സൗന്ദര്യസാരസീമാം താം സർവാവയവസുന്ദരീം 40

ശൃംഗാരരസസമ്പൂർണ്ണാം സദാ ഭക്താർത്തികാതരാം
പ്രസാദസുമുഖീമംബാം ചന്ദ്രഖണ്ഡശിഖണ്ഡിനീം 41

പാശാങ്കുശവരാഭീതിധരാമാനന്ദരൂപിണീം
പൂജയേദുപചാരൈശ്ച യഥാവിത്താനുസാരതഃ 42

യാവദാന്തരപൂജായാമധികാരോ ഭവേന്ന ഹി
താവദ്ബാഹ്യമിമാം പൂജാം ശ്രയേജ്ജാതേ തു താം ത്യജേത് 43

ആഭ്യന്തരാ തു യാ പൂജാ സാ തു സംവില്ലയഃ സ്മൃതഃ
സംവിദേവ പരം രൂപമുപാധിരഹിതം മമ 44

അതഃ സംവിദി മദ്രൂപേ ചേതഃ സ്ഥാപ്യം നിരാശ്രയം
സംവിദ് രൂപാതിരിക്തം തു മിഥ്യാ മായാമയം ജഗത് 45

അതഃ സംസാരനാശായ സാക്ഷിണീമാത്മരൂപിണീം
ഭാവയേന്നിർനമസ്കേന യോഗയുക്തേന ചേതസാ 46

അതഃ പരം ബാഹ്യപൂജാവിസ്താരഃ കഥ്യതേ മയാ
സാവധാനേന മനസാ ശൃണു പർവതസത്തമ 47

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ
ഏകോനചത്വാരിംശോ ƒ ദ്ധ്യായഃ

അഥ ചത്വാരിംശോ ƒ ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീദേവ്യുവാച

പ്രാതരുത്ഥായ ശിരസി സംസ്മരേത് പത്മമുജ്ജ്വലം
കർപ്പൂരാഭം സ്മരേത്തത്ര ശ്രീഗുരും നിജരൂപിണം 1

സുപ്രസന്നം ലസദ്ഭൂഷാഭൂഷിതം ശക്തിസംയുതം
നമസ്കൃത്യ തതോ ദേവീം കുണ്ഡലീം സംസ്മരേദ്ബുധഃ 2

പ്രകാശമാനാം പ്രഥമേപ്രയാണേ
പ്രതിപ്രയാണേ ƒ പ്യമൃതായമാനാം
അന്തഃപദവ്യാമനുസഞ്ചരന്തീ-
മാനന്ദരൂപാമബലാം പ്രപദ്യേ 3

ധ്യാത്വൈവം തച്ഛിഖാമധ്യേ സച്ചിദാനന്ദരൂപിണീം
മാം ധ്യായേദഥ ശൗചാദിക്രിയാഃ സർവാഃ സമാപയേത് 4

അഗ്നിഹോത്രം തതോ ഹുത്വാ മത്പ്രീത്യർത്ഥം ദ്വിജോത്തമഃ
ഹോമാന്തേ സ്വാസനേ സ്ഥിത്വാ പൂജാസങ്കല്പമാചരേത് 5

ഭൂതശുദ്ധിം പുരാകൃത്വാ മാതൃകാന്യാസമേവ ച
ഹൃല്ലേഖാമാതൃകാന്യാസം നിത്യമേവ സമാചരേത് 6

മൂലാധാരേ ഹകാരം ച ഹൃദയേ ച രകാരകം
ഭ്രൂമദ്ധ്യേ തദ്വദീകാരം ഹ്രീങ്കാരം മസ്തകേ ന്യസേത് 7

തത്തന്മന്ത്രോദിതാനന്യാൻ ന്യാസാൻ സർവാൻ സമാചരേത്
കല്പയേത് സ്വാത്മനോ ദേഹേ പീഠം ധർമ്മാദിഭിഃപുനഃ 8

തതോധ്യായേന്മഹാദേവീം പ്രാണായാമൈർവിജൃംഭിതേ
ഹൃദംഭോജേ മമ സ്ഥാനേ പഞ്ചപ്രേതാസനേ ബുധഃ 9

ബ്രഹ്മ വിഷ്ണുശ്ച രുദ്രശ്ച ഈശ്വരശ്ച സദാശിവഃ
ഏതേ പഞ്ചമഹാപ്രേതാഃപാദമൂലേ മമ സ്ഥിതാഃ 10

പഞ്ച ഭൂതാത്മകാ ഹ്യേതേ പഞ്ചാവസ്ഥാത്മകാ അപി
അഹം ത്വവ്യക്തചിദ്രൂപാ തദതീതാസ്മി സർവഥാ 11

തതോ വിഷ്ടരതാം യാതാഃ ശക്തിതന്ത്രേഷു സർവദാ
ധ്യാത്വൈവം മാനസൈർഭോഗൈഃ പൂജയേന്മാം ജപേദപി 12

ജപം സമർപ്യ ശ്രീദേവ്യൈ തതോർഘ്യസ്ഥാപനം ചരേത്
പാത്രാസാദനകം കൃത്വാ പൂജാദ്രവ്യാണി ശോധയേത് 13

ജലേന തേന മനുനാ ചാസ്ത്രമന്ത്രേണ ദേശികഃ
ദിഗ്ബന്ധം ച പുരാ കൃത്വാ ഗുരൂൻ നത്വാ തതഃപരം 14

തദനുജ്ഞാം സമാദായ ബാഹ്യപീഠേ തതഃപരം
ഹൃദിസ്ഥാം ഭാവിതാം മൂർത്തീം മമ ദിവ്യാം മനോഹരാം 15

ആവാഹയേത്തതഃപീഠേ പ്രാണസ്ഥാപനവിദ്യയാ
ആസനാവാഹനേ ചാർഘ്യം പാദ്യാദ്യാചമനം തഥാ 16

സ്ഥാനം വാസോദ്വയം ചൈവ ഭൂഷണാനി ച സർവശഃ
ഗന്ധം പുഷ്പം യഥായോഗ്യം ദത്വാ ദേവ്യൈ സ്വഭക്തിതഃ 17

യന്ത്രസ്ഥാനാമാവൃതീനാം പൂജനം സമ്യഗാചരേത്
പ്രതിവാരമശക്താനാം ശുക്രവാരോ നിയമ്യതേ 18

മൂലദേവീപ്രഭാരൂപാഃ സ്മർത്തവ്യാ അംഗദേവതാഃ
തത്പ്രഭാപടലവ്യാപ്തം ത്രൈലോക്യം ച വിചിന്തയേത് 19

പുനരാവൃത്തിസഹിതാം മൂലദേവീം ച പൂജനേത്
ഗന്ധാദിഭിഃ സുഗന്ധൈസ്തു തഥാ പുഷ്പൈഃ സുവാസിതൈഃ 20

നൈവേദ്യൈസ്തർപ്പണൈശ്ചൈവ താംബൂലൈർദക്ഷിണാദിഭിഃ
തോഷയേന്മാം ത്വത്കൃതേന നാമ്നാം സാഹസ്രകേണ ച 21

കവചേന ച സൂക്തേനാഹം രുദ്രേഭിരിതി പ്രഭോ
ദേവ്യഥർവശിരോമന്ത്രൈർഹൃല്ലേഖോപനിഷദ്ഭവൈഃ 22

മഹാവിദ്യാമഹാമന്ത്രൈസ്തോഷയേന്മാം മുഹുർമുഹുഃ
ക്ഷമാപയേജ്ജഗദ്ധാത്രീം പ്രേമാർദ്രഹൃദയോ നരഃ 23

പുളകാങ്കിതസർവാംഗൈർബാഷ്പരുദ്ധാക്ഷിനിസ്സ്വനഃ
നൃത്യഗീതാദിഘോഷേണ തോഷയേന്മാം മുഹുർമുഹുഃ 24

വേദപാരായണൈശ്ചൈവ പുരാണൈഃ സകലൈരപി
പ്രതിപാദ്യ യതോ/ഹം വൈ തസ്മാത്തൈസ്തോഷയേത്തു മാം 25

നിജം സർവസ്വമപി മേ സദേഹം നിത്യശോ/ർപ്പയേത്
നിത്യഹോമം തതഃ കുര്യാദ് ബ്രാഹ്മണാംശ്ച സുവാസിനീഃ 26

വടുകാൻ പാമരാനന്യാൻ ദേവീബുദ്ധ്യാ തു ഭോജയേത്
നത്വാ പുനഃ സ്വഹൃദയേ വ്യുത്ക്രമേണ വിസർജ്ജയേത് 27

സർവം ഹൃല്ലേഖയാ കുര്യാത്പൂജനം മമ സുവ്രത
ഹൃല്ലേഖാ സർവമന്ത്രാണാം നായികാ പരമാ സ്മൃതാ 28

ഹൃല്ലേഖാ ദർപ്പണേ നിത്യമഹം തത്പ്രതിബിംബിതാ
തസ്മാദ്ഹൃല്ലേഖയാ ദത്തം സർവമന്ത്രൈഃസമർപ്പിതം 29

ഗുരും സമ്പൂജ്യ ഭൂഷാദ്യൈഃ കൃതകൃത്യത്വമാവഹേത്
യ ഏവം പൂജയേദ്ദേവീം ശ്രീമദ്ഭുവനസുന്ദരീം 30

ന തസ്യ ദുർലഭം കിഞ്ചിത്കദാചിത്ക്വചിദസ്തി ഹി
ദേഹാന്തേ തു മണിദ്വീപം മമ യാത്യേവ സർവഥാ 31

ജ്ഞേയോ ദേവീസ്വരൂപോ/സൗ ദേവാ നിത്യം നമന്തി തം
ഇതി തേ കഥിതം രാജന്മഹാദേവ്യാഃ പ്രപൂജനം 32

വിമൃശ്യൈതദശേഷേണാപ്യധികാരാനുരൂപതഃ
കുരു മേ പൂജനം തേന കൃതാർത്ഥസ്ത്വം ഭവിഷ്യസി 33

ഇദം തു ഗീതാശാസ്ത്രം മേ നാ/ശിഷ്യായ വദേത് ക്വചിത്
നാ/ഭക്തായ പ്രദാതവ്യം ന ധൂർത്തായ ച ദുർഹൃദേ 34

ഏതത്പ്രകാശനം മാതുരുദ്ഘാടനമുരോജയോഃ
തസ്മാദവശ്യം യത്നേന ഗോപനീയമിദം സദാ 35

ദേയം ഭക്തായ ശിഷ്യായ ജ്യേഷ്ഠപുത്രായ ചൈവ ഹി
സുശീലായ സുവേഷായ ദേവീഭക്തിയുതായ ച 36

ശ്രാദ്ധകാലേ പഠേദേതദ്ബ്രാഹ്മണാനാം സമീപതഃ
തൃപ്താസ്തത്പിതരഃ സർവേ പ്രയാന്തി പരമം പദം 37

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യുക്ത്വാ സാ ഭഗവതീ തത്രൈവാന്തരധീയത
ദേവാശ്ച മുദിതാഃ സർവേ ദേവീദർശനതോ/ഭവൻ 38

തതോ ഹിമാലയേ ജജ്ഞേ ദേവീ ഹൈമവതീ തു സാ
യാ ഗൗരീതി പ്രസിദ്ധാ/സീദ്ദത്താ സാ ശങ്കരായ ച 39

തതഃ സ്കന്ദഃ സമുദ്ഭൂതഃ താരകസ്തേന ഘാതിതഃ
സമുദ്രമന്ഥനേ പൂർവ്വം രത്നാന്യാസുർനരാധിപ 40

തത്ര ദേവൈസ്തുതാ ദേവീം ലക്ഷ്മീപ്രാപ്ത്യർത്ഥമാദരാത്
തേഷാമനുഗ്രഹാർത്ഥായ നിർഗതാ തു രമാ തതഃ 41

വൈകുണ്ഠായ സുരൈർദത്താ തേന തസ്യ ശമോ/ഭവത്
ഇതി തേ കഥിതം രാജൻ ദേവീമാഹാത്മ്യമുത്തമം 42

ഗൗരീലക്ഷ്മ്യോഃ സമുദ്ഭൂതിവിഷയം സർവകാമദം
ന വാച്യം ത്വേതദന്യസ്മൈ രഹസ്യം കഥിതം യതഃ 43

ഗീതാ രഹസ്യഭൂതേയം ഗോപനീയാ പ്രയത്നതഃ
സർവമുക്തം സമാസേന യത്പൃഷ്ടം തത്ത്വയാ/നഘ
പവിത്രം പാവനം ദിവ്യം കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 44

ഇതി ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതേ സപ്തമസ്കന്ധേ

ചത്വാരിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

സമാപ്തോ/യം സപ്തമസ്കന്ധഃ

ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതം

അഷ്ടമഃസ്കന്ധഃ

പ്രഥമോƒദ്ധ്യായഃ

ജനമേജയ ഉവാച

സൂര്യചന്ദ്രാന്വയോത്ഥാനാം നൃപാണാം സത്കഥാശ്രിതം
ചരിതംഭവതാ പ്രോക്തം ശ്രുതം തദമൃതാസ്പദം 1

അധുനാ ശ്രോതുമിച്ഛാമി സാ ദേവീ ജഗദംബികാ
മന്വന്തരേഷു സർവേഷു യദ്യദ്രൂപേണ പൂജ്യതേ 2

യസ്മിന്യസ്മിംശ്ച വൈ സ്ഥാനേ യേന യേന ച കർമ്മണാ
"ശരീരേണ ച ദേവേശീ പൂജനീയാ ഫലപ്രദാ
യേനൈവ മന്ത്രബീജേന യത്ര യത്ര ച പൂജ്യതേ"
ദേവ്യാ വിരാട് സ്വരൂപസ്യ വർണ്ണനം ച യഥാതഥം 3

യേന ധ്യാനേന തത്സൂക്ഷ്മേ സ്വരൂപേ സ്യാന്മതേർഗതിഃ
തത്സർവം വദ വിപ്രർഷേ യേന ശ്രേയോƒഹമാപ്നുയാം 4

വ്യാസ ഉവാച

ശൃണു രാജൻ പ്രവക്ഷ്യാമി ദേവ്യാരാധനമുത്തമം
യത്കൃതേന ശ്രുതേനാപി നരഃ ശ്രേയോƒത്ര വിന്ദതേ 5

ഏവമേതന്നാരദേന പൃഷ്ടോ നാരായണഃ പുരാ
തസ്മൈ യദുക്തവാൻ ദേവോ യോഗാചാര്യപ്രവർത്തകഃ 6

ഏകദാ നാരദഃ ശ്രീമാൻ പര്യടൻ പൃഥിവീമിമാം
നാരായണാശ്രമം പ്രാപ്തോ ഗതഖേദശ്ച തസ്ഥിവാൻ 7

തസ്മൈ യോഗാത്മനേ നത്വാ ബ്രഹ്മദേവതനൂദ്ഭവഃ
പര്യപൃച്ഛദിമം ചാർത്ഥം യത്പൃഷ്ടോ ഭവതാƒനഘ 8

നാരദ ഉവാച

ദേവ ദേവ മഹാദേവ പുരാണപുരുഷോത്തമ
ജഗദാധാര സർവജ്ഞ ശ്ലാഘനീയോരുസദ്ഗുണ

ജഗതസ്തത്വമാദ്യം യത്തന്മേ വദ യഥേപ്സിതം
ജായതേ കുത ഏവേദം കുതശ്ചേദം പ്രതിഷ്ഠിതം 10

കുതോ/ന്തംപ്രാപ്നുയാത് കാലേ കുത്ര സർവഫലോദയഃ
കേന ജ്ഞാതേന മായൈഷാ മോഹഭൂർനാശമാപ്നുയാത്. 11

കയാ/ർച്ചയാ കിം ജപേന കിം ധ്യാനേനാത്മഹൃത്കജേ
പ്രകാശോ ജായതേ ദേവ തമസ്യർക്കോദയോ യഥാ 12

ഏതത്പ്രശ്നോത്തരം ദേവ ബ്രൂഹി സർവമശേഷതഃ
യഥാ ലോകസ്തരേദന്ധതമസം ത്വംജസൈവ ഹി 13

വ്യാസ ഉവാച

ഏവം ദേവർഷിണാ പൃഷ്ടഃ പ്രാചീനോ മുനിസത്തമഃ
നാരായണോ മഹായോഗീ പ്രതിനന്ദ്യ വചോ/ബ്രവീത് 14

നാരായണ ഉവാച

ശൃണു ദേവർഷിവര്യാത്ര ജഗതസ്തത്ത്വമുത്തമം
യേന ജ്ഞാതേന മർത്ത്യോ ഹി ജായതേ ന ജഗത്ഭ്രമേ 15

ജഗതസ്തത്ത്വമിത്യേവ ദേവീ പ്രോക്താ മയാപി ഹി
ഋഷിഭിർദേവഗന്ധർവൈരന്യൈശ്ചാപി മനീഷിഭിഃ 16

സാ ജഗത് സൃജതേ ദേവീ തയാ ച പ്രതിപാല്യതേ
തയാ ച നാശ്യതേ സർവമിതി പ്രോക്തം ഗുണത്രയാത് 17

തസ്യാഃ സ്വരൂപം വക്ഷ്യാമി ദേവ്യാഃ സിദ്ധർഷിപൂജിതം
സ്മരതാം സർവപാപഘ്നം കാമദം മോക്ഷദം തഥാ 18

മനുഃ സ്വായംഭുവസ്ത്വാദ്യഃ പത്മപുത്രഃ പ്രതാപവാൻ
ശതരൂപാപതിഃ ശ്രീമാൻ സർവമന്വന്തരാധിപഃ 19

സ മനുഃ പിതരം ദേവം പ്രജാപതിമകല്മഷം
ഭക്ത്യാ പര്യചരത്പൂർവം താമുവാചാത്മഭൂഃ സുതം 20

പുത്ര പുത്ര ത്വയാ കാര്യം ദേവ്യാരാധനമുത്തമം
തത്പ്രസാദേന തേ താത പ്രജാസർഗ്ഗഃ പ്രസിദ്ധ്യതി 21

ഏവമുക്താഃ പ്രജാസ്രഷ്ടാ മനുഃ സ്വായംഭുവോ വിരാട്
ജഗദ്യോനിം തഥാദേവീം തപസാ/തർപ്പയദ്വിഭുഃ 22

തുഷ്ടാവ ദേവീം ദേവേശീം സമാഹിതമതിഃ കില
ആദ്യാം മായാം സർവശക്തിം സർവകാരണകാരണം 23

മനുരുവാച

നമോ നമസ്തേ ദേവേശി ജഗത്കാരണകാരണേ
ശംഖചക്രഗദാഹസ്തേ നാരായണഹൃദാശ്രിതേ 24

വേദമൂർത്തേ ജഗന്മാതഃ കാരണസ്ഥാനരൂപിണി
വേദത്രയപ്രമാണജ്ഞേ സർവദേവനുതേ ശിവേ 25

മാഹേശ്വരി മഹാഭാഗേ മഹാമായേ മഹോദയേ
മഹാദേവപ്രിയാവാസേ മഹാദേവപ്രിയങ്കരി 26

ഗോപേന്ദ്രസ്യ പ്രിയേ ജ്യേഷ്ഠേ മഹാനന്ദേ മഹോത്സവേ
മഹാമാരീഭയഹരേ നമോ ദേവാദിപൂജിതേ 27

സർവമംഗളമാംഗല്യേ ശിവേ സർവാർത്ഥസാധികേ
ശരണ്യേ ത്ര്യംബകേ ഗൗരി നാരായണി നമോസ്തുതേ 28

യതശ്ചേദം യയാ വിശ്വമോതം പ്രോതം ച സർവഥാ
ചൈതന്യമേകമാദ്യന്തരഹിതം തേജസാം നിധിം 29

ബ്രഹ്മാ യദീക്ഷണാത് സർവം കരോതി ച ഹരിഃ സദാ
പാലയത്യപി വിശ്വേശഃ സംഹർത്താ യദനുഗ്രഹാത് 30

മധുകൈടഭസംഭൂതഭയാർത്തഃ പത്മസംഭവഃ
യസ്യാഃ സ്തവേന മുമുചേ ഘോരദൈത്യഭവാംബുധേഃ 31

ത്വം ഹ്രീഃ കീർത്തിഃ സ്മൃതിഃ കാന്തിഃ കമലാ ഗിരിജാ സതീ
ദാക്ഷായണീ വേദഗർഭാ ബുദ്ധിദാത്രീ സദാ/ഭയാ 32

സ്തോഷ്യേ ത്വാം ച നമസ്യാമി പൂജയാമി ജപാമി ച
ധ്യായാമി ഭാവയേ വീക്ഷേ ശ്രോഷ്യേ ദേവി പ്രസീദ മേ 33

ബ്രഹ്മാ വേദനിധിഃ കൃഷ്ണോ ലക്ഷ്മ്യാവാസഃ പുരന്ദരഃ
ത്രിലോകാധിപതിഃ പാശീ യാദസാംപതിരുത്തമഃ 34

കുബേരോ നിധിനാഥോ/ഭൂദ്യമോ ജാതഃ പരേതരാട്
നൈരൃതോ രക്ഷസാം നാഥഃ സോമോ ജാതോ ഹ്യപോമയഃ 35

ത്രിലോകവന്ദ്യേ ലോകേശി മഹാമംഗല്യരൂപിണി
നമസ്തേ/സ്തു പുനർഭൂയോ ജഗന്മാതർ നമോനമഃ 36

നാരായണ ഉവാച

ഏവം സ്തുതാ ഭഗവതീ ദുർഗാ നാരായണീ പരാ
പ്രസന്നാ പ്രാഹ ദേവർഷേ ബ്രഹ്മപുത്രമിദം വചഃ 37

ശ്രീദേവ്യുവാച

വരം വരയ രാജേന്ദ്ര ബ്രഹ്മപുത്ര യദിച്ഛസി
പ്രസന്നാഹം സ്തവേനാത്ര ഭക്ത്യാ ചാരാധനേന ച 38

മനുരുവാച

യദി ദേവി പ്രസന്നാസി ഭക്ത്യാ കാരുണികോത്തമേ
തദാ നിർവിഘ്നതഃ സൃഷ്ടിഃ പ്രജായാഃ സ്യാത്തവാജ്ഞയാ 39

ശ്രീദേവ്യുവാച

പ്രജാ സർഗ്ഗഃ പ്രഭവതു മമാനുഗ്രഹതഃ കില
നിർവിഘ്നേന ച രാജേന്ദ്ര വൃദ്ധിശ്ചാപ്യുത്തരോത്തരം 40

യ കശ്ചിത് പഠതേ സ്തോത്രം മദ്ഭക്ത്യാ ത്വത്കൃതം സദാ
തേഷാം വിദ്യാ പ്രജാസിദ്ധിഃ കീർത്തിഃ കാന്ത്യുദയഃ ഖലു 41

ജായന്തേ ധനധാന്യാനി ശക്തിരപ്രഹതാ നൃണാം
സർവത്ര വിജയോ രാജൻ സുഖം ശത്രുപരിക്ഷയഃ 42

നാരായണ ഉവാച

ഏവം ദത്വാ വരാൻ ദേവീ മനവേ ബ്രഹ്മസൂനവേ
അന്തർധാനം ഗതാ ചാസീത് പശ്യതസ്തസ്യ ധീമതഃ 43

അഥ ലബ്ധവരോ രാജാ ബ്രഹ്മപുത്രഃ പ്രതാപവാൻ
ബ്രഹ്മാണമബ്രവീത്താത സ്ഥാനം മേ ദീയതാം രഹഃ 44

യത്രാഹം സമധിഷ്ഠായ പ്രജാഃ സ്രക്ഷ്യാമി പുഷ്കലാഃ
യക്ഷ്യാമി യജ്ഞൈർ ദേവേശം തത് സമാദിശ മാചിരം 45

ഇതി പുത്രവചഃ ശ്രുത്വാ പ്രജാപതിപതിർവിഭുഃ
ചിന്തയാമാസ സുചിരാം കഥം കാര്യം ഭവേദിദം 46

സൃജതോ മേ ഗതഃ കാലോ വിപുലോനന്തസംഖ്യകഃ
ധരാ വാർഭിഃ പ്ലുതാ മഗ്നാ രസം യാതാഖിലാശ്രയാ 47

ഇദം മച്ചിന്തിതം കാര്യം ഭഗവാനാദിപൂരുഷഃ
കരിഷ്യതി സഹായോ മേ യദാദേശേ/ഹമാശ്രിതഃ 48

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

പ്രഥമോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വിതീയോദ്ധ്യായഃ

നാരായണ ഉവാച

ഏവം മീമാംസതസ്തസ്യ പത്മയോനേഃ പരന്തപ
മന്വാദിഭിർമുനിവരൈർമരീച്യാദ്യൈഃ സമന്തതഃ 1

ധ്യായതസ്തസ്യ നാസാഗ്രാദ്വിരിഞ്ചേഃ സഹസാ/നഘ
വരാഹപോതോ നിരഗാദേകാംഗുലപ്രമാണതഃ 2

തസ്യൈവ പശ്യതഃ സ്വസ്ഥഃ ക്ഷണേന കില നാരദ
കരിമാത്രം പ്രവവൃധേ തദദ്ഭുതതമം ഹ്യഭൂത് 3

മരീചിമുഖ്യൈർ വിപ്രേന്ദ്രൈഃ സനകാദ്യൈശ്ച നാരദ
തദ്ദൃഷ്ട്വാ സൗകരം രൂപം തർക്കയാമാസ പത്മഭൂഃ 4

കിമേതത് സൗകരവ്യാജം ദിവ്യസത്വമവസ്ഥിതം
അത്യാശ്ച്ര്യമിദം ജാതം നാസികായാ വിനിസൃതം 5

ദൃഷ്ടോ/ംഗുഷ്ഠശിരോമാത്രഃ ക്ഷണാച്ഛൈലേന്ദ്രസന്നിഭഃ
ആഹോസ്വിദ് ഭഗവാൻ കിം വാ യജ്ഞോ മേ ഖേദയൻ മനഃ 6

ഇതി തർക്കയതസ്തസ്യ ബ്രഹ്മണഃ പരമാത്മനഃ
വരാഹരൂപോ ഭഗവാൻ ജഗർജ്ജാചലസന്നിഭഃ 7

വിരിഞ്ചിം ഹർഷയാമാസ സംഹതാംശ്ച ദ്വിജോത്തമാൻ
സ്വഗർജശബ്ദമാത്രേണ ദിക്പ്രാന്തമനുനാദയൻ 8

തേ നിശമ്യ സ്വഖേദസ്യ ക്ഷയിഷ്ണും ഘുർഘുരസ്വനം
ജനസ്തപഃ സത്യലോകവാസിനോ/മരവര്യകാഃ 9

ഛന്ദോമയൈഃ സ്തോത്രവരൈഃ ഋക്സാമാഥർവസംഭവൈഃ
വചോഭിഃ പുരുഷം ത്വാദ്യം ദ്വിജേന്ദ്രഃ പര്യവാകിരൻ 10

തേഷാം സ്തോത്രം നിശമ്യാദ്യോ ഭഗവാൻ ഹരിരീശ്വരഃ
കൃപാവലോകമാത്രേണാ/നുഗൃഹീത്വാ/പ ആവിശത് 11

തസ്യാന്തർവിശതഃ ക്രൂരസടാഘാതപ്രപീഡിതഃ
സമുദ്രോഽഥാബ്രവീദ്ദേവ രക്ഷ മാം ശരണാർത്തിഹൻ 12

ഇത്യാകർണ്യ സമുദ്രോക്തം വചനം ഹരിരീശ്വരഃ
വിദാരയൻ ജലചരാൻ ജഗാമാന്തർജലേ വിഭുഃ 13

ഇതസ്തതോഽഭിധാവൻ സ വിചിന്വൻ പൃഥിവീം ധരാം
ആഘ്രായാഘ്രായ സർവേശോ ധരാമാസാദയച്ഛനൈഃ 14

അന്തർജലഗതാം ഭൂമിം സർവസത്വാശ്രയാം തദാ
ഭൂമിം സ ദേവദേവേശോ ദംഷ്ട്രയോദാജഹാര താം 15

താം സമുദ്ധൃത്യ ദംഷ്ട്രാഗ്രേ യജ്ഞേശോ യജ്ഞപൂരുഷഃ
ശുശുഭേ ദിഗ്ഗജോ യദ്വദുദ്ധൃത്യാഥ സുപത്മിനീം 16

തം ദൃഷ്ട്വാ ദേവദേവേശോ വിരിഞ്ചിഃ സ മനു സ്വരാട്
തുഷ്ടാവ വാഗ്ഭിർദ്ദേവേശം ദംഷ്ട്രോദ്ധൃതവസുന്ധരം 17

ബ്രഹ്മോവാച

ജിതം തേ പുണ്ഡരീകാക്ഷ ഭക്താനാമാർത്തിനാശന
ഖർവീകൃതസുരാധാര സർവകാമഫലപ്രദ 18

ഇയം ച ധരണീ ദേവ ശോഭതേ വസുധാ തവ
പത്മിനീവ സുപത്രാഢ്യാ മതംഗജകരോദ്ധൃതാ 19

ഇദം ച തേ ശരീരം വൈ ശോഭതേ ഭൂമിസംഗമാത്
ഉദ്ധൃതാംബുജശുണ്ഡാഗ്രകരീന്ദ്രതനുസന്നിഭം 20

നമോ നമസ്തേ ദേവേശ സൃഷ്ടിസംഹാരകാരക
ദാനവാനാം വിനാശായ കൃതനാനാകൃതേ പ്രഭോ 21

അഗ്രതശ്ച നമസ്തേഽസ്തു പൃഷ്ഠതശ്ച നമോ നമഃ
സർവാമരാധാരഭൂത ബൃഹദ്ധാമ നമോസ്തു തേ 22

ത്വയാഹം ച പ്രജാസർഗേ നിയുക്തഃശക്തിബൃംഹിതഃ
ത്വദാജ്ഞാവശതഃ സർഗ്ഗം കരോമി വികരോമി ച 23

ത്വത്സഹായേന ദേവേശ അമരാശ്ച പുരാ ഹരേ
സുധാം വിഭേജിരേ സർവേ യഥാകാലം യഥാബലം 24

ഇന്ദ്രസ്ത്രിലോകീസാമ്രാജ്യം ലബ്ധവാംസ്ത്വന്നിദേശതഃ
ഭുനക്തി ലക്ഷ്മീം ബഹുലാം സുരസംഘപ്രപൂജിതഃ 26

വഹ്നിഃ പാവകതാം ലബ്ധ്വാ ജാഠരാദിബിഭേദതഃ
ദേവാസുരമനുഷ്യാണാം കരോത്യാപ്യായനം തഥാ 26

ധർമ്മരാജോ/ഥപിതൃണാമധിപഃ സർവകർമ്മദൃക്
കർമ്മണാം ഫലദാതാ/സൗ ത്വന്നിയോഗാദധീശ്വരഃ 27

നൈരൃതോ രക്ഷസാമീശോ യക്ഷോവിഘ്നവിനാശനഃ
സർവേഷാം പ്രാണിനാം കർമ്മസാക്ഷീ ത്വത്തഃപ്രജായതേ 28

വരുണോ യാദസാമീശോ ലോകപാലോ ജലാധിപഃ
ത്വദാജ്ഞാബലമാശ്രിത്യ ലോകപാലത്വമാഗതഃ 29

വായുർഗന്ധവഹഃ സർവഭൂതപ്രാണനകാരണം
ജാതസ്തവ നിദേശേന ലോകപാലോ ജഗദ്ഗുരുഃ 30

കുബേരഃ കിന്നരാദീനാം യക്ഷാണാം ജീവനാശ്രയഃ
ത്വദാജ്ഞാന്തർഗതഃ സർവലോകേഷു ച മാന്യഭൂഃ 31

ഈശാനഃ സർവരുദ്രാണാമീശ്വരാന്തകരഃ പ്രഭുഃ
ജാതോ ലോകേശവന്ദ്യോ/സൗ സർവദേവാധിപാലകഃ 32

നമസ്തുഭ്യം ഭഗവതേ ജഗദീശായ കുർമഹേ
യസ്യാംശഭാഗാഃ സർവ്വേ ഹി ജാതാ ദേവാഃ സഹസ്രശഃ 33

നാരദ ഉവാച

ഏവം സ്തുതോ വിശ്വസൃജാ ഭഗവാനാദിപൂരുഷഃ
ലീലാവലോകമാത്രേണാ/പ്യനുഗ്രഹമവാസൃജത് 34

തത്രൈവാഭ്യാഗതം ദൈത്യം ഹിരണ്യാക്ഷം മഹാസ്വരം
രുന്ധാനമധ്വനോ ഭീമം ഗദയാ/താഡയദ്ധരിഃ 35

തദ്രക്തപങ്കദിഗ്ധാംഗോ ഭഗവാനാദിപൂരുഷഃ
ഉദ്ധൃത്യ ധരണീം ദേവോ ദംഷ്ട്രയാ ലീലയാപ്സു താം 36

നിവേശ്യ ലോകനാഥേശോ ജഗാമ സ്ഥാനമാത്മനഃ
ഏതദ്ഭഗവതശ്ചിത്രം ധരണ്യുദ്ധരണം പരം 37

ശൃണുയാദ്യഃ പുമാൻ യശ്ച പഠേച്ചരിതമുത്തമം
സർവപാപവിനിർമുക്തോ വൈഷ്ണവീം ഗതിമാപ്നുയാത് 38

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

ദ്വിതീയോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ തൃതീയോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരായണ ഉവാച

മഹീം ദേവഃ പ്രതിഷ്ഠാപ്യ യഥാസ്ഥാനേ ച നാരദ
വൈകുണ്ഠലോകമഗമദ് ബ്രഹ്മോവാച സ്വമാത്മജം 1

സ്വായംഭുവ മഹാബാഹോ പുത്ര തേജസ്വിനാം വര
സ്ഥാനേ മഹീമയേ തിഷ്ഠ പ്രജാഃ സൃജ യഥോചിതം 2

ദേശകാലവിഭാഗേന യജ്ഞേശം പുരുഷം യജ
ഉച്ചാവചപദാർത്ഥൈശ്ച യജ്ഞസാദനകൈർവിഭോ 3

ധർമ്മമാചര ശാസ്ത്രോക്തം വർണ്ണാശ്രമനിബന്ധനം
ഏതേന ക്രമയോഗേന പ്രജാവൃദ്ധിർ ഭവിഷ്യതി 4

പുത്രാനുത്പാദ്യ ഗുണതഃ കീർത്ത്യാ കാന്ത്യാത്മരൂപിണഃ
വിദ്യാവിനയസമ്പന്നാൻ സദാചാരവതാം വരാൻ 5

കന്യാശ്ച ദത്വാ ഗുണവദ്യശോവദ്ഭ്യഃ സമാഹിതഃ
മനഃ സമ്യക്സമാധായ പ്രധാനപുരുഷേ പരേ 6

ഭക്തിസാധനയോഗേന ഭഗവത്പരിചര്യയാ
ഗതിമിഷ്ടാം സദാ വന്ദ്യാം യോഗിനാം ഗമിതാ ഭവാൻ 7

ഇത്യാശ്വാസ്യ മനും പുത്രം പത്മയോനിഃ പ്രജാപതിഃ
പ്രജാസർഗ്ഗേ നിയമ്യാമും സ്വധാമ പ്രത്യപദ്യത 8

പ്രജാഃ സൃജത പുത്രേതി പിതുരാജ്ഞാം സമാദധത്
സ്വായംഭുവഃ പ്രജാസർഗ്ഗമകരോത് പൃഥിവീപതിഃ 9

പ്രിയവ്രതോത്താനപാദൗ മനുപുത്രൗ മഹൗജസൗ
കന്യാസ്തിസ്രഃ പ്രസൂതാശ്ച താസാം നാമാനി മേ ശൃണു 10

ആകൂതിഃ പ്രഥമാ കന്യാ ദ്വിതീയാ ദേവഹൂതികാ
തൃതീയാ ച പ്രസൂതിർഹി വിഖ്യാതാ ലോകപാവനീ 11

ആകൂതിം രുചയേ പ്രാദാത് കർദ്ദമായ ച മധ്യമാം
ദക്ഷായാ/ദാത് പ്രസൂതിം ച യാസാം ലോക ഇമാഃ പ്രജാഃ 12

രുചേഃ പ്രജജ്ഞേ ഭഗവാൻ യജ്ഞോ നാമാ/ദിപൂരുഷഃ
ആകൂത്യാം ദേവഹൂത്യാം ച കപിലോ/സൗ ച കർദ്ദമാത് 13

സാംഖ്യാചാര്യഃ സർവ്വലോകേ വിഖ്യാതഃ കപിലോ വിഭുഃ
ദക്ഷാത് പ്രസൂത്യാം കന്യാശ്ച ബഹുശോ ജജ്ഞിരേ പ്രജാഃ 14

യാസാം സന്താനസംഭൂതാ ദേവതിര്യങ്നരാദയഃ
പ്രസൂതാ ലോകവിഖ്യാതാഃ സർവ്വേ സർഗ്ഗപ്രവർത്തകാഃ 15

യജ്ഞശ്ച ഭഗവാൻ സ്വായംഭുവമന്വന്തരേ വിഭുഃ
മനും രരക്ഷ രക്ഷോഭ്യോ യാമൈർദേവഗണൈർവൃതഃ 16

കപിലോ/പി മഹായോഗീ ഭഗവാൻ സ്വാശ്രമേ സ്ഥിതഃ
ദേവഹൂത്യൈ പരം ജ്ഞാനം സർവ്വാ/വിദ്യാനിവർത്തകം 17

സവിശേഷം ധ്യാനയോഗമധ്യാത്മജ്ഞാനനിശ്ചയം
കാപിലം ശാസ്ത്രമാഖ്യാതം സർവാ/ജ്ഞാനവിനാശനം 18

ഉപദിശ്യ മഹായോഗീ സംയയൗ പുലഹാശ്രമം
അദ്യാപി വർത്തതേ ദേവഃ സാംഖ്യാചാര്യോ മഹായശാഃ 19

യന്നാമസ്മരണേനാ/പി സാംഖ്യയോഗശ്ച സിദ്ധ്യതി
തം വന്ദേ കപിലം യോഗാചാര്യം സർവ്വവരപ്രദം 20

ഏവമുക്തം മനോഃ കന്യാവംശവർണ്ണനമുത്തമം
പഠതാം ശൃണ്വതാം ചാപി സർവ്വപാപവിനാശനം 21

അതഃ പരം പ്രവക്ഷ്യാമി മനുപുത്രാന്വയം ശുഭം
യദാകർണ്ണനമാത്രേണ പരം പദമവാപ്നുയാത് 22

ദ്വീപവർഷ സമുദ്രാദിവ്യവസ്ഥാ യത്സുതൈഃ കൃതാഃ
വ്യവഹാരപ്രസിദ്ധ്യർത്ഥം സർവ്വഭൂതസുഖാപ്തയേ 23

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

തൃതീയോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർഥോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരായണ ഉവാച

മനോഃ സ്വായംഭുവസ്യാസീത് ജ്യേഷ്ഠഃ പുത്രഃ പ്രിയവ്രതഃ
പിതുഃ സേവാപരോ നിത്യം സത്യധർമ്മപരായണഃ 1

പ്രജാപതേർദുഹിതരം സുരൂപാം വിശ്വകർമ്മണഃ
ബർഹിഷ്മതീം ചോപയേമേ സമാനാം ശീലകർമ്മഭിഃ 2

തസ്യാം പുത്രാൻ ദശഗുണൈരന്വിതാൻ ഭാവിതാത്മനഃ
ജനയാമാസ കന്യാം ചോർജസ്വതീം ച യവീയസീം 3

ആഗ്നീധ്രശ്ചേധ്മജിഹ്വശ്ച യജ്ഞബാഹുസ്തൃതീയകഃ
മഹാവീരശ്ചതുർത്ഥസ്തു പഞ്ചമോ രുക്മശുക്ലകഃ 4

ഘൃതപൃഷ്ടശ്ച സവനോ മേധാതിഥിരഥാഷ്ടമഃ
വീതിഹോത്രഃ കവിശ്ചേതി ദശൈതേ വഹ്നിനാമകാഃ 5

ഏതേഷാം ദശപുത്രാണാം ത്രയോപ്യാസൻ വിരാഗിണഃ
കവിശ്ച സവനശ്ചൈവ മഹാവീര ഇതി ത്രയഃ 6

ആത്മവിദ്യാപരിഷ്ണാതാഃസർവ്വേ തേ ഹ്യൂർധ്വരേതസഃ
ആശ്രമേ പരഹംസാംഖ്യേ നിസ്പൃഹാ ഹ്യഭവന്മുദാ 7

അപരസ്യാം ച ജായായാം ത്രയഃ പുത്രാശ്ച ജജ്ഞിരേ
ഉത്തമസ്താമസശ്ചൈവ രൈവതേശ്ചതി വിശ്രുതാഃ 8

മന്വന്തരാധിപതയ ഏതേ പുത്രാ മഹൗജസഃ
പ്രിയവ്രതഃ സ രാജേന്ദ്രോ ബുഭുജേ ജഗതീമിമാം 9

ഏകാദശാർബുദാബ്ദാനാമവ്യാഹതബലേന്ദ്രിയഃ
യദാ സൂര്യഃ പൃഥിവ്യാശ്ച വിഭാഗേ പ്രഥമേƒതപത് 10

ഭാഗേ ദ്വിതിയേ തത്രാസീദന്ധകാരോദയഃ കില
ഏവം വ്യതികരം രാജാ വിലോക്യ മനസാ ചിരം 11

പ്രശാസതി മയി ഭൂമ്യാം ച തമഃ പ്രാദുർഭവേത് കഥം
ഏവം നിവാരയിഷ്യാമി ഭൂമൗ യോഗബലേന ച 12

ഏവം വ്യവസിതോ രാജാ പുത്രഃ സ്വായംഭുവസ്യ സഃ
രഥേനാദിത്യവർണ്ണേന സപ്തകൃത്വാഃ പ്രകാശയൻ 13

തസ്യാപി ഗച്ഛതോ രാജ്ഞോ ഭൂമൗ യദ്രഥനേമയഃ
പതിതാസ്തേ സമുദ്രാഖ്യാം ഭേജിരേ ലോകഹേതവേ 14

ജാതാഃ പ്രദേശാസ്തേ സപ്തദ്വീപാ ഭൂമൗ വിഭാഗശഃ
രഥനേമിസമുത്ഥാസ്തേ പരിഖാഃ സപ്തസിന്ധവഃ 15

യത ആസംസ്തത സപ്തഭൂവോ ദ്വീപാ ഹി തേ സ്മൃതാഃ
ജംബുദ്വീപഃ പ്ലക്ഷദ്വീപഃ ശാല്മലീദ്വീപസംജ്ഞകഃ 16

കുശദ്വീപഃ ക്രൗഞ്ചദ്വീപ ശാകദ്വീപശ്ച പുഷ്കരഃ
തേഷാം ച പരിണാമം തു ദ്വിഗുണം ചോത്തരോത്തരം 17

സമന്തതശ്ചോപക്ല്പ്തം ബഹിർഭാഗക്രമേണ ച
ക്ഷാരോദേക്ഷുരസോദൗ ച സുരോദശ്ച ഘൃതോദകഃ 18

ക്ഷീരോദോദധിമണ്ഡോദഃ ശുദ്ധോദശ്ചേതി തേ സ്മൃതാഃ
സപ്തൈതേ പ്രതിവിഖ്യാതഃ പൃഥിവ്യാം സിന്ധവസ്ഥഥാ 19

പ്രഥമോ ജംബുദ്വീപാഖ്യോ യഃ ക്ഷാരോദേന വേഷ്ടിതഃ
തത്പതിം വിദധേ രാജാ പുത്രമാഗ്നീധ്രസംജ്ഞകം 20

പ്ലക്ഷദ്വീപേ ദ്വിതീയേ/സ്മിൻ ദ്വീപേക്ഷുരസസംപ്ലുതേ
ജാതസ്തദധിപഃ പ്രൈയവ്രത ഇധ്മാദിജിഹ്വകഃ 21

ശാല്മലീദ്വീപ ഏതസ്മിൻ സുരോദധിപരിപ്ലുതേ
യജ്ഞവാഹം തദധിപം കരോതി സ്മ പ്രിയവ്രതഃ 22

കുശദ്വീപേ/തിരമ്യേ ച ഘൃതോദേനോപവേഷ്ടിതേ
ഹിരണ്യരേതാ രാജാ/ഭൂത് പ്രിയവ്രതതനൂജനിഃ 23

ക്രൗഞ്ചദ്വീപേ പഞ്ചമേ തു ക്ഷീരോദപരിസംപ്ലുതേ
പ്രൈയവ്രതോ ഘൃതപൃഷ്ഠഃ പതിരാസീന്മഹാബലഃ 24

ശാകദ്വീപേ ചാരുതരേ ദധിമണ്ഡോദസംകുലേ
മേധാതിഥിരഭൂദ്രാജാ പ്രിയവ്രതസുതോ വരഃ 25

പുഷ്കരദ്വീപകേ ശുദ്ധോദകസിന്ധുസമാകുലേ
വീതിഹോത്രോ ബഭൂവാസൗ രാജാ ജനകസമ്മതഃ 26

കന്യാമൂർജസ്വതീനാമ്നീം ദദാവുശനസേ വിഭുഃ
ആസീത്തസ്യാം ദേവയാനീ കന്യാ കാവ്യസ്യ വിശ്രുതാ 27

ഏവം വിഭജ്യ പുത്രേഭ്യഃ സപ്തദ്വീപാൻ പ്രിയവ്രതഃ
വിവേകവശഗോ ഭൂത്വാ യോഗമാർഗ്ഗാശ്രിതോ/ഭവത് 28

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

ചതുർത്ഥോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചമോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ദേവർഷേ ശൃണു വിസ്താരം ദ്വീപവർഷവിഭേദതഃ
ഭൂമണ്ഡലസ്യ സർവസ്യ യഥാ ദേവപ്രകല്പിതം 1

സമാസാത്സംപ്രവക്ഷ്യാമി നാലം വിസ്തരതഃ ക്വചിത്
ജംബൂദ്വീപഃ പ്രഥമതഃ പ്രമാണേ ലക്ഷയോജനഃ 2

വിശാലോ വർത്തുളാകാരോ യഥാ ƒ ബ്ജസ്യ ച കർണ്ണികാ
നവവർഷാണി യസ്മിംശ്ച നവസാഹസ്രയോജനൈഃ 3

ആയാമൈഃ പരിസംഖ്യാനി ഗിരിഭിഃ പരിതഃ ശ്രിതൈഃ
അഷ്ടഭിർ ദീർഘരൂപൈശ്ച സുവിഭക്താനി സർവതഃ 4

ധനുർവത് സംസ്ഥിതേ ജ്ഞേയേ ദ്വേ വർഷേ ദക്ഷിണോത്തരേ
ദീർഘാണി തത്ര ചത്വാരി ചതുരശ്രമിളാവൃതം 5

ഇളാവൃതം മധ്യവർഷം യന്നാഭ്യാം സുപ്രതിഷ്ഠിതഃ
സൗവർണ്ണോ ഗിരിരാജോ ƒ യം ലക്ഷയോജനമുച്ഛ്രിതഃ 6

കർണ്ണികാരൂപ ഏവായം ഭൂഗോളകമലസ്യ ച
മൂർധ്നി ദ്വാത്രിംശത്സഹസ്രയോജനൈർവിതതസ്ത്വയം 7

മൂലേ ഷോഡശസാഹസ്ര സ്താവതാന്തർഗതഃ ക്ഷിതൗ
ഇളാവൃതസ്യോത്തരതോ നീലശ്വേതശ്ച ശൃംഗവാൻ 8

ത്രയോ വൈ ഗിരയഃ പ്രോക്താ മര്യാദാവധയസ്ത്രിഷു
രമ്യകാഖ്യേ തഥാ വർഷേ ദ്വിതീയേ ച ഹിരണ്മയേ 9

കുരുവർഷേ തൃതീയേ തു മര്യാദാം വ്യഞ്ജയന്തി തേ
പ്രാഗായതാ ഉഭയതഃ ക്ഷാരോദാവധയസ്തഥാ 10

ദ്വിസഹസ്രപൃഥുതരാസ്തഥാ ഏകൈകശഃ ക്രമാത്
പൂർവ്വാത് പൂർവാച്ചോത്തരസ്യാം ദശാംശാദധികാംശതഃ 11

ദൈർഘ്യ ഏവ ഹ്രസന്തീമേ നാനാനദനദീയുതാഃ
ഇളാവൃതാദ്ദക്ഷിണതോ നിഷധോ ഹേമകൂടകഃ 12

ഹിമാലയശ്ചേതി ത്രയഃപ്രാഗ്വിസ്തീർണ്ണാഃ സുശോഭനാഃ
അയുതോത്സേധഭാജസ്തേ യോജനൈഃ പരികീർത്തിതാഃ 13

ഹരിവർഷം കിംപുരുഷം ഭാരതം ച യഥാതഥം
വിഭാഗാത് കഥയന്ത്യേതേ മര്യാദാഗിരയസ്ത്രയഃ 14

ഇളാവൃതാത് പശ്ചിമതോ മാല്യവാന്നാമ പർവതഃ
പൂർവേണ ച തതഃ ശ്രീമാൻ ഗന്ധമാദനപർവതഃ 15

ആനീലനിഷധം ത്വേതൗ ചായതൗ ദ്വിസഹസ്രതഃ
യോജനൈഃ പൃഥുതാം യാതൗ മര്യാദാകാരകൗ ഗിരീ 16

കേതുമാലാഖ്യഭദ്രാശ്വവർഷയോഃ പ്രഥിതൗ ച തൗ
മന്ദരശ്ച തഥാ മേരുമന്ദരശ്ച സുപാർശ്വകഃ 17

കുമുദശ്ചേതി വിഖ്യാതാ ഗിരയോ മേരുപാദകാ
യോജനായുതവിസ്താരോന്നാഹാ മേരോശ്ചതുർദിശം 18

അവഷ്ടംഭകരാസ്തേ തു സർവതോ*f*ഭിവിരാജിതാഃ
ഏതേഷു ഗിരിഷു പ്രാപ്താഃ പാദപാശ്ചൂതജംബുനീ 19

കദംബന്യഗ്രോധ ഇതി ചത്വാരഃ പർവതാഃ സ്ഥിതാഃ
കേതവോ ഗിരിരാജേഷു ഏകാദശ ശതോച്ഛ്രയാഃ 20

താവദ്വിടപവിസ്താരാഃ ശതാഖ്യപരിണാഹിനഃ
ചത്വാരശ്ച ഹ്രദാസ്തേഷു പയോമധ്വിക്ഷുസജ്ജലാഃ 22

യദുഃസ്പർശിനോ ദേവാ യോഗൈശ്വര്യാണി വിന്ദതേ
ദേവോദ്യാനാനി ചത്വാരി ഭവന്തി ലലനാസുഖാഃ 23

നന്ദനം ചൈത്രരഥകം വൈഭ്രാജം സർവഭദ്രകം
യേഷു സ്ഥിത്വാ*f*മരഗണാ ലലനായൂഥസംയുതാഃ 24

ഉപദേവഗണൈർഗീതമഹിമാനോ മഹാശയാഃ
വിഹരന്തി സ്വതന്ത്രാസ്തേ യഥാകാമം യഥാസുഖം 24

മന്ദരോത്സംഗസംസ്ഥസ്യ ദേവചൂതസ്യ മസ്തകാത്
ഏകാദശശതോച്ഛ്രായാത് ഫലാന്യമൃതഭാഞ്ജി ച 25

ഗിരികൂടപ്രമാണാനി സുസ്വാദൂനിമൃദൂനി ച
തേഷാം വിശീര്യമാണാനാം ഫലാനാം സുരസേന ച 26

അരുണോദസവർണേന അരുണോദാ പ്രവർത്തതേ
നദീ രമ്യജലാ ദേവദൈത്യരാജപ്രപൂജിതാ 27

അരുണാഖ്യാ മഹാരാജ വർത്തതേ പാപഹാരിണീ
പൂജയന്തി ച താം ദേവീം സർവകാമഫലപ്രദാം 28

നാനോപഹാരബലിഭിഃ കല്മഷഘ്നീഭയപ്രദാം
തസ്യാഃ കൃപാവലോകേന ക്ഷേമാരോഗ്യം വ്രജന്തി തേ 29

ആദ്യാ മായാ*f*തുലാ*f*നന്താ പുഷ്ടിരീശ്വരമാലിനീ
ദുഷ്ടനാശകരീ കാന്തിദായിനീതി സ്മൃതാ ഭുവി
അസ്യാഃ പൂജാപ്രഭാവേണ ജംബൂനദമുദാവഹത് 30

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

പഞ്ചമോ*f*ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷഷ്ഠോfദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

അരുണോദാ നദീ യാ തു മയാ പ്രോക്താ ച നാരദ
മന്ദരാന്നിപതന്തി സാ പൂർവേണേളാവൃതം പ്ലവേത് 1

യക്ഷേജാഷണാദ്ഭവാന്യാശ്ചാfനുചരീണാം സ്ത്രിയാമപി
യക്ഷഗന്ധർവപത്നീനാം ദേഹഗന്ധവഹോfനിലഃ 2

വാസയത്യഭിതോ ഭൂമിം ദശയോജനസംഖ്യയാ
ഏവം ജംബൂഫലാനാം ച തുംഗദേശനിപാതനാത് 3

വിശീര്യതാമനസ്ഥീനാം കുഞ്ജരാംഗപ്രമാണിനാം
രസേന ച നദീ ജംബൂനാമ്നീ മേർവാഖ്യമന്ദരാത് 4

പതന്തി ഭൂമിഭാഗേ ച ദക്ഷിണേളാവൃതം ഗതാ
ദേവി ജംബുഫലാസ്വാദതുഷ്ടാ ജംബ്വാദനീ സ്മൃതാ 5

തത്രത്യാനാം ച ലോകാനാം ദേവനാഗർഷിരക്ഷസാം
പൂജനീയപദാ മാന്യാ സർവഭൂതദയാകരീ 6

പാവനീ പാപിനാം രോഗനാശിനീ സ്മരതാമപി
കീർത്തിതാ വിഘ്നസംഹർത്രീ മാനനീയ ദിവൗകസാം 7

കോകിലാക്ഷീ കാമകലാ കരുണാ കാമപൂജിതാ
കഠോരവിഗ്രഹാ ധന്യാ നാകിമാന്യാ ഗഭസ്തിനീ 8

ഏഭിർനാമപദൈഃ കാമം ജപനീയ സദാ നൃണാം
ജംബൂനദീരോധസോർയാ മൃത്തികാ തീരവർത്തിനീ 9

ജംബൂരസേനാനുവിദ്ധ്യമാനാ വായ്വർക്കയോഗതഃ
വിദ്യാധരാമരസ്ത്രീണാം ഭൂഷണം വിവിധം മഹത് 10

ജംബൂനദസുവർണം ച പ്രോക്തം ദേവവിനിർമിതം
യത്സുവർണ്ണം ച വിബുധാ യോഷിദ്ഭ്യഃ കാമുകാഃ സദാ 11

മുകുടം കടിസൂത്രം ച കേയൂരാദീൻ പ്രകുവർതേ
മഹാകദംബഃ സമ്പ്രോക്തഃ സുപാർശ്വഗിരിസംസ്ഥിതഃ 12

തസ്യകോടരദേശേഭ്യഃ പഞ്ചധാരാശ്ച യാ സ്മൃതാഃ
സുപാർശ്വഗിരിമൂർധ്നീഹ പതന്ത്യേതാ ഭുവം ഗതാഃ 13

മധുധാരാഃ പഞ്ചധാസ്തു പശ്ചിമേളാവൃതം പ്ലുതാഃ
യാശ്ചോപഭുജ്യമാനാനാം ദേവാനാം മുഖഗന്ധഭൃത് 14

വായുഃ സമം തതോ/ഗച്ഛച്ഛതയോജനവാസനഃ
ധാരേശ്വരീ മഹാദേവീ ഭക്താനാം കാര്യകാരിണീ 15

ദേവപൂജ്യാ മഹോത്സാഹാ കാലരൂപാ മഹാനനാ
വസതേ കർമ്മഫലദാ കാന്താരഗ്രഹണേശ്വരീ 16

കരാളദേഹാ കാലാംഗീ കാമകോടിപ്രവർത്തിനീ
ഇത്യേതൈർനാമഭിഃ പൂജ്യാ ദേവീ സർവസുരേശ്വരീ 17

ഏവം കുമുദരൂഢോ യോ നാമ്നാ ശതബലോ വടഃ
തത് സ്കന്ധേഭ്യോ/ധോമുഖാശ്ച നദാഃ കുമുദമൂർധതഃ 18

പയോദധിമധുഘൃതഗുഡാന്നാദ്യംബരാദിഭിഃ
ശയ്യാസനാദ്യാഭരണൈഃ സർവകാമദുഘാശ്ച തേ 19

ഉത്തരേണളാവൃതം തേ പ്ലാവയന്തി സമന്തതഃ
മീനാക്ഷീ തത്സ്ഥലേ ദേവീ ദേവാസുര നിഷേവിതാ 20

നീലാംബരാ രൗദ്രമുഖീ നീലാളകയുതാ ച സാ
നാകിനാം ദേവസംഘാനാം ഫലദാ വരദാ ച സാ 21

അതിമാന്യാ/തിപൂജ്യാ ച മത്തമാതംഗഗാമിനീ
മദനോന്മാദിനീ മാനപ്രിയാ മാനപ്രിയാന്തരാ 22

മാരവേഗധരാ മാരപൂജിതാ മാരമാദിനീ
മയൂരവരശോഭാഢ്യാ ശിഖിവാഹനഗർഭഭൂഃ 23

ഏഭിർനാമപദൈർവന്ദ്യാ ദേവീ സാ മീനലോചനാ
ജപതാം സ്മരതാം മാനദാത്രീ ചേശ്വരസംഗിനീ 24

തേഷാം നദാനാം പാനീയപാനാനുഗതചേതസാം
പ്രജാനാം ച കദാചിത് സ്യാദ് വലീപലിതലക്ഷണം 25

ക്ലമസ്വേദാദിദൗർഗന്ധ്യം ജരാമയമൃതിഭ്രമാഃ
ശീതോഷ്ണവാതവൈവർണ്യമുഖോപപ്ലവസംചയാഃ 26

നാപദശ്ചൈവ ജായന്തേ യാവജ്ജീവം സുഖം ഭവേത്
നൈരന്തര്യേണ തസ്യാദ്വൈ സുഖം നിരതിശായകം 27

തത ഊർധ്വം പ്രവക്ഷ്യാമി സംനിവേശം ച തദ്ഗിരേഃ
സുവർണ്ണമയനാമ്നോ വൈ സുമേരോഃ പർവതാഃ പൃഥക് 28

ഗിരയോ വിംശതിപരാഃ കർണ്ണികായാ ഇവേഹ തേ
കേസരീഭൂയ സർവേ/പി മേരോർമൂലവിഭാഗകേ 29

പരിതശ്ചോപക്ല്പ്താസ്തേ തേഷാം നാമാനി ശൃുണ്വതഃ
കുരംഗഃ കുരഗശ്ചൈവ കുസുംഭോ/ഥോ വികംകതഃ 30

ത്രികൂടഃ ശിശിരശ്ചൈവ പതംഗോ രുചകസ്തഥാ
നിഷധശ്ച ശിനീവാസഃ കപിലഃ ശംഖ ഏവ ച 31

വൈഡൂര്യചാരുധിശ്ചൈവ ഹംസോ ഋഷഭ ഏവ ച
നാഗഃ കാലഞ്ജരശ്ചൈവ നാരദശ്ചേതി വിംശതിഃ 32

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

ഷഷ്ഠോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തമോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഗിരിം മേരും തു പൂർവേണ ദ്വൗ ചാഷ്ടാദശയോജനൈഃ
സഹസ്രൈരായതൗ ചോദഗ്ദ്വിസഹസ്രം പൃഥൂച്ചകൗ 1

ജഠരോ ദേവകൂടശ്ച താവേതൗ ഗിരിവര്യകൗ
മേരോഃ പശ്ചിമതോ/ദ്രീ ദ്വൗ പവമാനസ്തഥാ/പരഃ 2

പാരിയാത്രശ്ച തൗ താവദ്വിഖ്യാതൗ തുംഗവിസ്തരൗ
മേരോർദക്ഷിണതഃ ഖ്യാതൗ കൈലാസകരവീരകൗ 3

പ്രാഗായതൗ പൂർവവൃത്തൗ മഹാപർവതരാജകൗ
ഏവം ചോത്തരതോ മേരോസ്ത്രിശൃംഗമകരൗ ഗിരീ 4

ഏതൈശ്ചാദ്രിവരൈരഷ്ടസംഖ്യൈഃ പരിവൃതോ ഗിരിഃ
സുമേരുഃ കാഞ്ചനഗിരിഃ പരിഭ്രാജൻ രവിർയഥാ 5

മേരോർമൂർധ്നി ധാതുർഹി പുരീ പങ്കജജന്മനഃ
മധ്യതശ്ചോപക്ലിപ്തേയം ദശസാഹസ്രയോജനൈഃ 6

സമാനചതുരസ്രാം ച ശാതകൗംഭമയീം പുരീം
വർണ്ണയന്തി മഹാത്മാനഃ പരാവരവിദോ ബുധാഃ 7

താം പുരീമനുലോകാനാമഷ്ടാനാമാശിഷാം പരാഃ
പുര്യഃ പ്രഖ്യാതസൗവർണ്ണരൂപാസ്താശ്ച യഥാദിശം 8

യഥാ രൂപം സാർധനേത്രസഹസ്രപ്രമിതാഃ കൃതാഃ
മേരോർനവ പുരാണി സ്യുർമനോവത്യമരാവതീ 9

തേജോവതീ സംയമനീ തഥാ കൃഷ്ണാംഗനാ/പരാ
ശ്രദ്ധാവതീ ഗന്ധവതീ തഥാ ചാന്യാ മഹോദയാ 10

യശോവതീ ച ബ്രഹ്മേന്ദ്രവഹ്ന്യാദീനാം യഥാക്രമം
തത്രൈവ യജ്ഞലിംഗസ്യ വിഷ്ണോർഭഗവതോ വിഭോഃ 11

വാമപാദാംഗുഷ്ഠനഖനിർഭിന്നസ്യ ച നാരദ
അണ്ഡോർധ്വഭാഗരന്ധ്രസ്യ മധ്യാത്സംവിശതീ ദിവഃ 12

മൂർധന്യവതതാരേയം ഗംഗാ സംവിശതീ വിഭോഃ
ലോകാനാമഖിലാനാം ച പാപഹാരിജലാകുലാ 13

ഇയം ച സാക്ഷാദ്ഭഗവത്പദീ ലോകേഷുവിശ്രുതാ
കാലേന മഹതാ സാ തു യുഗസാഹസ്രകേണ തു 14

ദിവോ മൂർധാനമാഗത്യ ദേവീ ദേവനദീശ്വരീ
യത്തദ്വിഷ്ണുപദം നാമ സ്ഥാനം ത്രൈലോക്യവിശ്രുതം 15

ഔത്താനപാദിർയത്രാസ്തേ ധ്രുവഃ പരമപാവനഃ
ഭഗവത്പാദയുഗളം പത്മകോശരജോ ദധത് 16

അദ്യാപ്യാസ്തേ സ രാജർഷിഃ പദവീമചലാം ശ്രിതഃ
തത്ര സപ്തർഷയസ്തസ്യ പ്രഭാവജ്ഞാ മഹാശയാഃ 17

പ്രദക്ഷിണം പ്രക്രമന്തി സർവലോകഹിതേപ്സവഃ
ആത്യന്തികീ സിദ്ധിരിയം തപതാം സിദ്ധിദായിനീ 18

ആദ്രിയന്തേ ച ശിരസാ ജടാജ്ജൂടോഷിതേന ച
തതോ വിഷ്ണുപദാദ്ദേവീ നൈകസാഹസ്രകോടിഭിഃ 19

വിമാനൈരാകുലേ ദേവയാനേ/വതരതീ ച സാ
ചന്ദ്രമണ്ഡലമാപ്ലാവ്യ പതന്തീ ബ്രഹ്മസദ്മനി 20

ചതുർധാ ഭിദ്യമാനാ സാ ബ്രഹ്മലോകേ ച നാരദ
ചതുർഭിർനാമഭിർദേവീ ചതുർദ്ദിശമഭിസൃതാ 21

സരിതാം ച നദീനാം ച പതിമേവാന്വപദ്യത
സീതാ ചാളകനന്ദാ ച ചക്ഷുർഭദ്രേതി നാമഭിഃ 22

സീതാ ച ബ്രഹ്മസദനാച്ഛിഖരേഭ്യഃ ക്ഷ്മാഭൃതാം
കേസരാഭിധനാമ്നാ ച പ്രസ്രവന്തീ ച സ്വർണ്ണദീ 23

ഗന്ധമാദനമൂർധ്നീഹ പതിതാ പാപഹാരിണീ
അന്തരേണ തു ഭദ്രാശ്വവർഷം പ്രാച്യാം സമാഗതാ 24

ക്ഷാരോദധിം ഗതാ സാ തു ദ്യുനദീ ദേവപൂജിതാ
തതോ മാല്യവതഃ ശൃംഗാദ്ദ്വിതീയാം പരിനിർഗതാ 25

തതോ വേഗവതീ ഭൂത്വാ കേതുമാലം സമാഗതാ
ചക്ഷുർനാമ്നീ ദേവനദീ പ്രതീച്യാം ദിശ്യുപാഗതാ 26

സരിതാം പതിമാവിഷ്ടാ സാ ഗംഗാ ദേവവന്ദിതാ
തതസ്തൃതീയാധാരാ തു നാമ്നാ ഖ്യാതാ ച നാരദ 27

പുണ്യാ ചാളകനന്ദാ വൈ ദക്ഷിണേനാബ്ജഭൂപദാത്
വനാനി ഗിരികൂടാനി സമതിക്രമ്യ ചാഗതാ 28

ഹേമകൂടം ഗിരിവരം പ്രാപ്താ*f*തോ*f*പീഹ നിർഗതാ
അതിവേഗവതീ ഭൂത്വാ ഭാരതം ചാ*f*ഗതാ*f*പരാ 29

ദക്ഷിണാം ജലധിം പ്രാപ്താ തൃതീയാ സാ സരിദ്വരാ
യസ്യാം സ്നാനായ സരതാം മനുജാനാം പദേ പദേ 30

രാജസൂയാശ്വമേധാദിഫലം തു ന ഹി ദുർലഭം
തതശ്ചതുർത്ഥീ ധാരാ തു ശൃംഗവത് പർവതാത് പുനഃ 31

ഭദ്രാഭിധാ സംസ്രവന്തീ കുരൂൻ സന്തർപ്യ ചോത്തരാൻ
സമുദ്രം സമനുപ്രാപ്താ ഗംഗാ ത്രൈലോക്യപാവനീ 32

അന്യേ നദാശ്ച നദ്യശ്ച വർഷേ വർഷേ*f*പി സന്തി ഹി
ബഹുശോ മേരുമന്ദാരപ്രസൂതാശ്ചൈവ നാരദ 33

തത്രാപി ഭാരതം വർഷം കർമ്മക്ഷേത്രമുശന്തി ഹി
അന്യാനി ചാ*f*ഷ്ടവർഷാണി ഭൗമസ്വർഗപ്രദാനി ച 34

സ്വർഗിണാം പുണ്യശേഷസ്യ ഭോഗസ്ഥാനാനി നാരദ
പുരുഷാണാം ചാ*f*യുതായുർവജ്രാംഗ ദേവസന്നിഭാഃ 35

പുരുഷാ നാഗസാഹസ്രൈർദശഭിഃ പരികല്പിതാഃ
മഹാസൗരതസന്തുഷ്ടാഃ കളത്രാഢ്യാഃ സുഖാന്വിതാഃ 36

ഏകവർഷോനകേ ചായുഷ്യാപ്തഗർഭാഃ സ്ത്രിയോ*f*പി ഹി
ത്രേതായുഗസമഃ കാലോ വർത്തതേ സർവദൈവ ഹി 37

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

സപ്തമോ*f*ദ്ധ്യായഃ

അഥ അഷ്ടമോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

തേഷു വർഷേഷു ദേവേശാഃ പൂർവ്വോക്തൈഃ സ്തവനൈഃ സദാ
പൂജയന്തി മഹാദേവീം ജപധ്യാനസമാധിഭിഃ 1

സർവ്വർത്തു കുസുമശ്രേണീശോഭിതാവനരാജയഃ
ഫലാനാം പല്ലവാനാം ച യത്രശോഭാ നിരന്തരം 2

തേഷു കാനനവർഷേഷു വർഷപർവ്വതസാനുഷു
ഗിരിദ്രോണീഷു സർവ്വാസു നിർമ്മലോദകരാശിഷു 3

വികചോൽപ്പലമാലാസു ഹംസസാരസസഞ്ചയൈഃ
വിമിശ്രിതേഷു തേഷ്വേവ പക്ഷിഭിഃ കൂജിതേഷു ച 4

ജലക്രീഡാദിഭിശ്ചിത്രവിനോദൈഃ ക്രീഡയന്തി ച
സുന്ദരീലളിതഭ്രൂണാം വിലാസായതനേഷു ച 5

തത്രത്യാ വിഹരന്ത്യത്ര സ്വൈരം യുവതിഭിഃസഹ
നവസ്വപി ച വർഷേഷു ഭഗവാനാദിപൂരുഷഃ 6

"നാരായണാഖ്യോ ലോകാനാമനുഗ്രഹരസൈകദൃക്"
ദേവീമാരാധയന്നാസ്തേ സ ച സർവൈശ്ച പൂജ്യതേ
ആത്മവ്യൂഹേനേജ്യയാ/സൗ സന്നിധത്തേ സമാഹിതഃ 7

ഇളാവൃതേ തു ഭഗവാൻ പത്മജാക്ഷിസമുദ്ഭവഃ
ഏക ഏവ ഭവോ ദേവോ നിത്യം വസതി സാംഗനഃ 8

തത്ക്ഷേത്രേ നാപരഃ കശ്ചിൽ പ്രവേശം വിതനോതി ച
ഭവാന്യാഃ ശാപതസ്തത്ര പുമാൻ സ്ത്രീ ഭവതി സ്ഫുടം 9

ഭവാനീനാഥകൈഃ സ്ത്രീണാമസംഖ്യൈർഗണകോടിഭിഃ
സംരുദ്ധ്യമാനോ ദേവേശോ ദേവം സങ്കർഷണം ഭജൻ 10

ആത്മനാ ധ്യാനയോഗേന സർവ്വഭൂതഹിതേച്ഛയാ
താം താമസീം തുരീയാം ച മൂർത്തിം പ്രകൃതിമാത്മനഃ
ഉപധാവതേ ചൈക്രാഗ്രമനസാ ഭഗവാനജഃ 11

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ഓം നമോഭഗവതേ മഹാപുരുഷായ സർവ്വഗുണസംഖ്യാനായ
അനന്തായ അവ്യക്തായ നമ ഇതി 12

ഭജേ ഭജന്യാരണപാദപങ്കജം
ഭഗസ്യ കൃത്സ്നസ്യ പരം പരായണം
ഭക്തേഷ്വലം ഭാവിതഭൂതഭാവനം
ഭവാപഹം ത്വാം ഭവഭാവമീശ്വരം 13

ന യസ്യ മായാഗുണകർമ്മവൃത്തിഭിർ
നിരീക്ഷിതോ ഹ്യണ്വപിദൃഷ്ടിരജ്യതേ
ഈശേ യഥാ നോ ജിതമന്യുരംഹസാ
കസ്തം ന മന്യേത ജിഗീഷുരാത്മനഃ 14

അസദ്ദൃശോ യഃ പ്രതിഭാതി മായയാ
ക്ഷീബേവ മധ്വാസവതാമ്രലോചനഃ
ന നാഗവധ്വോർƒഹണ ഈശിരേ ഹ്രിയാ
യദ്പാദയോഃ സ്പർശനധർഷിതേന്ദ്രിയാഃ 15

യമാഹുരസ്യ സ്ഥിതിജന്മസംയമം
ത്രിഭിർവിഹീനം യമനന്തമൃഷയഃ
ന വേദ സിദ്ധാർദ്ധമിവ ക്വചിത്സ്ഥിതം
ഭൂമണ്ഡലം മൂർധസഹസ്രധാമസു 16

യസ്യാദ്യ ആസീദ്ഗുണ വിഗ്രഹോ മഹാൻ
വിജ്ഞാനധിഷ്ണ്യോ ഭഗവാനജഃകില
യത്സംവൃതോƒഹം ത്രിവൃതാ സ്വതേജസാ
വൈകാരികം താമസമൈന്ദ്രിയം സൃജേ 17

ഏതേ വയം യസ്യ വശേ മഹാത്മനഃ
സ്ഥിതാഃ ശകുന്താ ഇവ സൂത്രയന്ത്രിതാഃ
മഹാനഹം വൈകൃതതാമസേന്ദ്രിയാഃ
സൃജാമ സർവേ യദനുഗ്രഹാദിദം 18

യന്നിർമിതാം കർഹ്യപി കർമ്മപർവണീം
മായാം ജനോƒയം ഗുരുസർഗ്ഗമോഹിതഃ
ന വേദ നിസ്താരണയോഗമഞ്ജസാ
തസ്മൈ നമസ്തേ വിലയോദയാത്മനേ 19

നാരായണ ഉവാച

ഏവം സ ഭഗവാൻ രുദ്രോ ദേവം സങ്കർഷണം പ്രഭും
ഇളാവൃതമുപാസീത ദേവീഗണസമാഹിതഃ 20

തഥൈവ ധർമ്മപുത്രോƒസൗ നാമ്നാ ഭദ്രശ്രവാ ഇതി
തത്കുലസ്യാപി പതയഃ പുരുഷാ ഭദ്രസേവകാഃ 21

ഭദ്രാശ്വവർഷേ താം മൂർത്തിം വാസുദേവസ്യ വിശ്രുതാം
ഹയമൂർത്തിഭിദാ താം തു ഹയഗ്രീവപദാങ്കിതാം 22

പരമേണ സമാധ്യന്യവാരകേണ നിയന്ത്രിതാം
ഏവമേവ ച താം മൂർത്തിം ഗൃണന്ത ഉപയാന്തി ച 23

ഭദ്രശ്രവസ ഊചുഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ ധർമ്മായാത്മവിശോധനായ നമ ഇതി

അഹോ വിചിത്രം ഭഗവദ്വിചേഷ്ടിതം
ഘ്നന്തം ജനോ/യം ഹി മിഷന്നപശ്യതി
ധ്യായന്ന തദ്യർഹി വികർമ്മ സേവിതും
നിർഹൃത്യ പുത്രം പിതരം ജിജീവിഷുഃ 24

വദന്തി വിശ്വം കവയഃ സ്മ നശ്വരം
പശ്യന്തി ചാ/ദ്ധ്യാത്മവിദോ വിപശ്ചിതഃ
തഥാപി മുഹ്യന്തി തവാ/ജ മായയാ
സുവിസ്മിതം കൃത്യമജം നതോ/സ്മി തം 25

വിശ്വോദ്ഭവസ്ഥാന നിരോധകർമ്മ തേ
ഹ്യകർത്തുരംഗീകൃതമപ്യപാവൃതഃ
യുക്തം ന ചിത്രം ത്വയികാര്യകാരണേ
സർവാത്മനി വ്യതിരിക്തേ ച വസ്തുതഃ 26

വേദാൻ യുഗാന്തേ തമസാ തിരസ്കൃതാൻ
രസാതലാദ്യോ നൃതുരംഗവിഗ്രഹഃ
പ്രത്യാദദേ വൈ കവയേ/ഭിയാചതേ
തസ്മൈ നമസ്തേ/വിതഥേഹിതായ തേ 27

ഏവം സ്തുവന്തി ദേവേശം ഹയശീർഷം ഹരിം ച തേ
ഭദ്രശ്രവസനാമാനോ വർണ്ണയന്തി ച തദ്ഗുണാൻ 28

ഏഷാം ചരിതമേതദ്ധി യഃ പഠേച്ഛ്രാവയേച്ച യഃ
പാപകഞ്ചുകമുത്സൃജ്യ ദേവീലോകം വ്രജേച്ച സഃ 29

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ
അഷ്ടമോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ നവമോ/ദ്ധ്യായഃ

ഹരിവർഷേ ച ഭഗവാൻ നൃഹരിഃ പാപനാശനഃ
വർത്തതേ യോഗയുക്താത്മാ ഭക്താനുഗ്രഹകാരകഃ 1

തസ്യ തദ്ദയിതം രൂപം മഹാഭാഗവതോ∫സുരഃ
പശ്യൻ ഭക്തിസമായുക്തഃ സ്തൗതി തദ്ഗുണതത്ത്വവിത് 2

പ്രഹ്ളാദ ഉവാച

ഓം നമോ ഭഗവതേ നരസിംഹായ നമസ്തേജസ്തേജസേ
ആവിരാവിർഭവ വജ്രദംഷ്ട്ര കർമ്മാശയാൻ
രന്ധയ രന്ധയ തമോ ഗ്രസ ഓം സ്വാഹാ.
അഭയം മമാത്മനി ഭൂയിഷ്ഠാഃ ഓം ക്ഷ്രൗം. 3

സ്വസ്ത്യസ്തു വിശ്വസ്യ ഖലഃ പ്രസീദതാം
ധ്യായന്തു ഭൂതാനി ശിവം മിഥോ ധിയാ
മനശ്ച ഭദ്രം ഭജതാദധോക്ഷജേ
ആവേശ്യതാം നോ മതിരപ്യഹൈതുകീ 3

മാ∫ഗാരദാരാത്മജവിത്തബന്ധുഷു
സംഗോ യദി സ്യാത് ഭഗവത്പ്രിയേഷു നഃ
യഃ പ്രാണവൃത്ത്യാ പരിതുഷ്ട ആത്മവാൻ
സിദ്ധ്യത്യദൂരാന്ന തഥേന്ദ്രിയപ്രിയഃ 4

യത്സംഗംലബ്ധം നിജവീര്യവൈഭവം
തീർത്ഥം മുഹുഃ സംസ്പൃശതാം ഹി മാനസം
ഹരത്യജോ∫ന്തഃ ശ്രുതിഭിർഗതോ∫ങ്ഗജം
കോ വൈ ന സേവേത മുകുന്ദവിക്രമം 5

യസ്യാസ്തി ഭക്തിർ ഭഗവത്യകിഞ്ചനാ
സർവൈർഗുണൈസ്തത്ര സമാസതേ സുരാഃ
ഹരാവഭക്തസ്യ കുതോ മഹദ്ഗുണാ
മനോരഥേനാസതി ധാവതോ ബഹിഃ 6

ഹരിർഹി സാക്ഷാദ്ഭഗവാൻ ശരീരിണാ-
മാത്മാ ഝഷാണാമിവ തോയമീപ്സിതം
ഹിത്വാ മഹാംസ്തം യദി സജ്ജതേ ഗൃഹേ
തദാ മഹത്വം വയസാ ദമ്പതീനാം 7

തസ്മാദ്രജോരാഗവിഷാദമന്യു-
മാനസ്പൃഹാഭയദൈന്യാധിമൂലം
ഹിത്വാ ഗൃഹം സംസൃതിചക്രവാളം
നൃസിംഹപാദം ഭജതാം കുതോ ഭയം 8

ഏവം ദൈത്യപതിഃ സോ∫പി ഭക്ത്യാ∫നുദിനമീഡതേ
നൃഹരിം പാപമാതംഗഹരിം ഹൃത്പത്മവാസിനം 9

കേതുമാലേ ച വർഷേ ഹി ഭഗവാൻ സ്മരരൂപധൃക്
ആസ്തേ തദ്വർഷനാഥാനാം പൂജനീയശ്ച സർവദാ 10

ഏതേനോപാസതേ സ്തോത്രജാലേന ച രമാബ്ധിജാ
തദ്വർഷനാഥാ സതതം മഹതാം മാനദായികാ 11

രമോവാച

ഓം ഹ്രാം ഹ്രീം ഹ്രൂം ഓം നമോ ഭഗവതേ ഹൃഷീകേശായ
സർവഗുണവിശേഷൈർവിലക്ഷിതാത്മനേ ആകൂതീനാം
ചിത്തീനാം ചേതസാം വിശേഷാണാം ചാധിപതയേ ഷോഡശകലായ
ഛന്ദോമയായാഽന്നമയായാഽമൃതമയായ സർവമയായ മഹസേ
ഓജസേ ബലായ കാന്തായ കാമായ നമസ്തേ ഉഭയത്ര ഭൂയാത്

സ്ത്രിയോ വ്രതൈസ്ത്വാം ഹൃഷികേശ്വരം സ്വതോ
ഹ്യാരാധ്യ ലോകേ പതിമാശാസതേഽന്യം
താസാം ന തേ വൈ പരിപാന്ത്യപത്യം
പ്രിയം ധനായൂംഷി യതോഽസ്വതന്ത്രാഃ 12

സ വൈ പതിഃ സ്യാദകുതോഭയഃ സ്വതഃ
സമന്തതഃ പാതി ഭയാതുരം ജനം
സ ഏക ഏവേതരഥാ മിഥോ ഭയം
നൈവാത്മലാഭാദധി മന്യതേ പരം 13

യാ തസ്യ തേ പാദസരോരുഹാർഹണം
ന കാമയേത് സാഽഖിലകാമലമ്പടാ
തദേവ രാസീപ്സിതമീപ്സിതോഽർച്ചിതോ
യദ്ഭഗ്നയാച്ഞാ ഭഗവൻ പ്രതപ്യതേ 14

മത്പ്രാപ്തയേഽജേശസുരാസുരാദയ-
സ്തപ്യന്ത ഉഗ്രം തപ ഐന്ദ്രിയേ ധിയഃ
ഋതേ ഭവത്പാദപരായണാന്ന മാം
വിന്ദന്ത്യഹം ത്വദ്ധൃതയാ യതോഽജിത 15

സ ത്വം മമാപ്യച്യുത ശീർഷ്ണി വന്ദിതം
കരാംബുജം യത്ത്വദധായി സാത്വതാം
ബിഭർഷി മാം ലക്ഷ്മവരേണ്യ മായയാ
ക ഈശ്വരസ്യേഹിതമൂഹിതും വിഭുഃ 16

ഏവം കാമം സ്തുവന്ത്യേവ ലോകബന്ധുസ്വരൂപിണം
പ്രജാപതിമുഖാ വർഷനാഥാഃ കാമസ്യ സിദ്ധയേ 17

രമ്യകേ നാമ വർഷേ ച മൂർത്തിം ഭഗവതഃ പരാം
മാത്സ്യാം ദേവാസുരൈർവന്ദ്യാം മനുഃ സ്തൗതി നിരന്തരം 18

മനുരുവാച

ഓം നമോ മുഖ്യതമായ നമഃ സത്വായ
പ്രാണായോജസേ ബലായ മഹാമത്സ്യായ നമഃ

അന്തർബഹിശ്ചാഖിലലോകപാലകൈ-
രദൃഷ്ടരൂപോ വിചരസ്യുരുസ്വനഃ
സ ഈശ്വരസ്ത്വം യ ഇദം വശേ നയൻ
നാമ്നാ യഥാ ദാരുമയീം നരഃ സ്ത്രിയം 19

യം ലോകപാലാഃ കില മത്സരജ്വരാ
ഹിത്വാ യതന്തോfപി പൃഥക് സമേത്യ ച
പാതും ന ശേകുർ ദ്വിപദശ്ചതുഷ്പദഃ
സരീസൃപം സ്ഥാണു യദത്ര ദൃശ്യതേ 20

ഭവാൻ യുഗാന്താർണ്ണവ ഊർമിമാലിനി
ക്ഷോണീമിമാമോഷധിവീരുധാം നിധിം
മയാ സഹോരുക്രമതേfജ ഓജസാ
തസ്മൈ ജഗത് പ്രാണഗണാത്മനേ നമഃ 21

ഏവം സ്തൗതി ച ദേവേശം മനുഃ പാർത്ഥിവസത്തമഃ
മത്സ്യാവതാരം ദേവേശം സംശയച്ഛേദകാരണം 22

ധ്യാനയോഗേന ദേവസ്യ നിർധൂതാശേഷകല്മഷഃ
ആസ്തേ പരിചരൻ ഭക്ത്യാ മഹാഭാഗവതോത്തമഃ 23

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

നവമോfദ്ധ്യായഃ

അഥ ദശമോfദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഹിരണ്മയേ നാമ വർഷേ ഭഗവാൻ കൂർമരൂപധൃക്
ആസ്തേ യോഗപതിഃ സോfയമര്യമ്ണാ പൂജ്യ ഈഡ്യതേ 1

അര്യമോവാച

ഓം നമോ ഭഗവതേ അകൂപാരായ സർവസത്വ
ഗുണവിശേഷണായനോപലക്ഷിതസ്ഥാനായ നമോ

വർഷ്മണേ നമോ ഭൂമ്നേ നമോ/വസ്ഥാനായ
നമസ്തേയദ്രൂപമേതന്നിജമായയാർപ്പിത-
മർത്ഥസ്വരൂപം ബഹുരൂപരൂപിതം
സംഖ്യാ ന യസ്യാസ്ത്യയഥോപലംഭനാത്
തസ്മൈ നമസ്തേ/വ്യപദേശരൂപിണേ 2

ജരായുജം സ്വേദജമണ്ഡജോദ്ഭിജം
ചരാചരം ദേവർഷിപിതൃഭൂതമൈന്ദ്രിയം
ദ്യൗഃ ഖം ക്ഷിതിഃ ശൈലസരിത്സമുദ്രം
ദ്വീപഗ്രഹർക്ഷേത്യഭിധേയ ഏകഃ 3

യസ്മിന്നസംഖ്യേയവിശേഷനാമ-
രൂപാകൃതൗ കവിഭിഃ കല്പിതേയം
സംഖ്യാ യയാ തത്ത്വദൃശാപനീയതേ
തസ്മൈ നമഃ സാംഖ്യനിദർശനായ തേ 4

ഏവം സ്തുവതി ദേവേശമര്യമാ സഹ വർഷപൈഃ
ഗീയതേ ചാപി ഭജതേ സർവഭൂതഭവം പ്രഭും 5

തഥോത്തരേഷു കുരുഷു ഭഗവാൻ യജ്ഞപുരുഷഃ
ആദിവാരാഹരൂപോ/സൗ ധരണ്യാ പൂജ്യതേ സദാ 6

സമ്പൂജ്യ വിധിവദ്ദേവം തദ്ഭക്ത്യാ/ർദ്രാർദ്രഹൃത്കജാ
ഭൂമിഃ സ്തൗതി ഹരിം യജ്ഞവാരാഹം ദൈത്യമർദ്ദനം 7

ഭൂരുവാച

ഓം നമോ ഭഗവതേ മന്ത്രതത്ത്വലിംഗായ
യജ്ഞക്രതവേ മഹാ/ധ്വരാവയവായ
മഹാവരാഹായ നമഃ കർമ്മശുക്ലായ
ത്രിയുഗായ നമസ്തേ
യസ്യ സ്വരൂപം കവയോ വിപശ്ചിതോ
ഗുണേഷു ദാരുഷ്വിവ ജാതവേദസം
മഥ്നന്തി മഥ്നാ മനസാ ദിദൃക്ഷവോ
ഗൂഢം ക്രിയാർത്ഥൈർനമ ഈരിതാത്മനേ 8

ദ്രവ്യക്രിയാ ഹേത്വയനേശകർത്തൃഭിർ
മായാഗുണൈർവസ്തുഭിരീക്ഷിതാത്മനേ
അന്വീക്ഷയാ/ംഗാതിശയാത്മബുദ്ധിഭിർ
നിരസ്തമായാകൃതയേ നമോ/സ്തുതേ 9

കരോതി വിശ്വസ്ഥിതിസംയമോദയം
യസ്യേപ്സിതം നേപ്സിതുമീക്ഷിതുർഗുണൈഃ
മായാ യഥാ ƒ യോ ഭ്രമതേ തദാശ്രയം
ഗ്രാവ്ണോ നമസ്തേ ഗുണകർമ്മസാക്ഷിണേ 10

പ്രമഥ്യ ദൈത്യം പ്രതിവാരണം മൃധേ
യോ മാം രസായാ ജഗദാദിസൂകരഃ
കൃത്വാ ƒ ഗ്രദംഷ്ട്രം നിരഗാദുദന്വതഃ
ക്രീഡന്നിവേഭഃ പ്രണതാ ƒ സ്മി തം വിഭും 11

കിം പുരുഷേ വർഷേ ƒ സ്മിൻ ഭഗവന്തം ദാശരഥിം ച സർവേശം
സീതാരാമം ദേവം ശ്രീഹനുമാനാദിപൂരുഷം സ്തൗതി 12

ഹനുമാനുവാച

ഓംനമോ ഭഗവതേ ഉത്തമശ്ലോകായ ഇതി
ആര്യലക്ഷണശീലവ്രതായ നമ ഉപശിക്ഷിതാത്മനേ
ഉപാസിതലോകായ നമഃ. സാധുവാദനികഷണായ
നമോ ബ്രഹ്മണ്യദേവായ മഹാപുരുഷായ മഹാഭാഗായ

നമ ഇതി.

യത്തദ്വിശുദ്ധാനുഭവാത്മമേകം
സ്വതേജസാ ധ്വസ്തഗുണവ്യവസ്ഥം
പ്രത്യക് പ്രശാന്തം സുധിയോപലംഭനം
ഹ്യനാമരൂപം നിരഹം പ്രപദ്യേ 13

മർത്ത്യാവതാരസ്ത്വിഹ മർത്ത്യശിക്ഷണം
രക്ഷോവധായൈവ ന കേവലം വിഭോഃ
കുതോ ƒ ന്യഥാ സ്യാദ്രമതഃ സ്വ ആത്മനഃ
സീതാകൃതാനി വ്യസനാനീശ്വരസ്യ 14

ന വൈ സ ആത്മാ ƒ ത്മവതാം സുഹൃത്തമഃ
സക്തസ്ത്രിലോക്യാം ഭഗവാൻ വാസുദേവഃ
ന സ്ത്രീകൃതം കശ്മലമശ്നുവീത
ന ലക്ഷ്മണം ചാപി വിഹാതുമർഹതി 15

ന ജന്മ നൂനം മഹതോ ന സൗഭഗം
ന വാങ് ന ബുദ്ധിർനാ ƒ കൃതിസ്തോഷഹേതുഃ
തൈർയദ്വിസൃഷ്ടാനപി നോ വനൗകസ-
ശ്ചകാര സഖ്യേ ബത ലക്ഷ്മണാഗ്രജഃ 16

സുരോഽസുരോ വാപ്യഥവാ നരോഽനരഃ
സർവാത്മനാ യഃ സുകൃതജ്ഞമുത്തമം
ഭജേത രാമം മനുജാകൃതിം ഹരിം
യ ഉത്തരാനനയത് കോസലാൻ ദിവം 17

നാരായണ ഉവാച

ഏവം കിംപുരുഷേ വർഷേ സത്യസന്ധം ദൃഢവ്രതം
രാമം രാജീവപത്രാക്ഷം ഹനുമാൻ വാനരോത്തമഃ 18

സ്തൗതി ഗായതി ഭക്ത്യാ ച സമ്പൂജയതി സർവശഃ
യ ഏതത് ശൃണുയാച്ചിത്രം രാമചന്ദ്രകഥാനകം
സർവപാപവിശുദ്ധാത്മാ യാതി രാമസലോകതാം. 19

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

ദശമോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകാദശോഽദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഭാരതാഖ്യേ ച വർഷേഽസ്മിന്നഹമാദിജപുരുഷഃ
തിഷ്ഠാമി ഭവതാ ചൈവ സ്തവനം ക്രിയതേഽനിശം 1

നാരദ ഉവാച

ഓം നമോ ഭഗവതേ ഉപശമശീലായോപരതാനാത്മ്യായ
നമോഽകിഞ്ചനവിത്തായ ഋഷിഋഷഭായ നരനാരയണായ.
പരമഹംസപരമഗുരവേ ആത്മാരാമാധിപതയേ നമോ നമ ഇതി.

കർത്താഽസ്യ സർഗാദിഷു യോ ന ബദ്ധ്യതേ
ന ഹന്യതേ ദേഹഗതോഽപി ദൈഹികൈഃ
ദ്രഷ്ടുർ ന ദൃശ്യസ്യ ഗുണൈർവിദൂഷ്യതേ
തസ്മൈ നമോഽസക്തവിവിക്തസാക്ഷിണേ 2

ഇദം ഹി യോഗേശ്വരയോഗനൈപുണം
ഹിരണ്യഗർഭോ ഭഗവാൻ ജഗാദ യത്
യദന്തകാലേ ത്വയി നിർഗുണേ മനോ
ഭക്ത്യാ ദധീതോജ്ഝിതദുഷ്കളേബരഃ 3

യഥൈഹികാമുഷ്മികകാമലമ്പടഃ
സുതേഷു ദാരേഷു ധനേഷു ചിന്തയൻ

ശങ്കേത വിദ്വാൻ കുകളേബരാത്യയാ-
ദ്യസ്തസ്യ യത്നഃ ശ്രമ ഏവ കേവലം 4

തന്നഃ പ്രഭോ ത്വം കുകളേബരാർപ്പിതാം
ത്വം മായയാ*f*ഹം മമതാമധോക്ഷജ
ഭിന്ദ്യാമ യേനാ*f*ശു വയം സുദുർഭിദാം
വിധേഹി യോഗം ത്വയി നഃ സ്വഭാവജം 5

ഏവം സ്തുതൗ സദാ ദേവം നാരായണമനാമയം
നാരദോ മുനിശാർദ്ദൂലഃ പ്രജ്ഞാതാഖിലസാരദൃക് 6

അസ്മിൻ വൈ ഭാരതേ വർഷേ സരിച്ഛൈലാസ്തു സന്തി ഹി
താൻ പ്രവക്ഷ്യാമി ദേവർഷേ ശൃണുഷ്വൈകാഗ്രമാനസഃ 7

മലയോ മംഗളപ്രസ്ഥോ മൈനാകശ്ച ത്രികൂടകഃ
ഋഷഭഃ കൂടകഃ കോല്ലഃ സഹ്യോ ദേവഗിരിസ്തഥാ 8

ഋഷ്യമൂകശ്ച ശ്രീശൈലോ വേങ്കടാദ്രിമഹേന്ദ്രകഃ
വാരിധാരശ്ച വിന്ധ്യാശ്ച മുക്തിമാനൃക്ഷപർവ്വതഃ 9

പാരിയാത്രസ്തഥാ ദ്രോണശ്ചിത്രകൂടഗിരിസ്തഥാ
ഗോവർദ്ധനോ രൈവതകഃ കകുഭോ നീലപർവ്വതഃ 10

ഗൗരമുഖശ്ചേന്ദ്രകീലോ ഗിരിഃ കാമഗിരിസ്തഥാ
ഏതേ ചാന്യേ*f*പ്യസംഖ്യാതാ ഗിരയോ ബഹുപുണ്യദാഃ 11

ഏതദുത്പന്നസരിതഃ ശതശോ*f*ഥ സഹസ്രശഃ
പാനാ*f*വഗാഹനസ്നാനദർശനോത്കീർത്തനൈരപി 12

നാശയന്തി ച പാപാനി ത്രിവിധാനി ശരീരിണാം
താമ്രപർണ്ണീ ചന്ദ്രവശാ കൃതമാലാ വടോദകാ 13

വൈഹായസീ ച കാവേരീ വേണാ ചൈവ പയസ്വിനീ
തുംഗഭദ്രാ കൃഷ്ണവേണാ ശർക്കരാവർത്തകാ തഥാ 14

ഗോദാവരീ ഭീമരഥീ നിർവിന്ധ്യാ ച പയോഷ്ണികാ
താപീ രേവാ ച സുരസാ നർമ്മദാ ച സരസ്വതീ 15

ചർമ്മണ്വതീ ച സിന്ധുശ്ച അന്ധശോണൗ മഹാനദൗ
ഋഷികുല്യാ ത്രിസാമാ ച വേദസ്മൃതി-മഹാനദീ 16

കൗശികീ യമുനാ ചൈവ മന്ദാകിനീ ദൃഷദ്വതീ
ഗോമതീ സരയൂ രോധവതീ സപ്തവതീ തഥാ 17

സുഷോമാ ച ശതദ്രുശ്ച ചന്ദ്രഭാഗാ മരുദ്വൃധാ
വിതസ്താ ച അസിക്നീ ച വിശ്വാ ചേതി പ്രകീർത്തിതാ 18

അസ്മിൻവർഷേ ലബ്ധജന്മപുരുഷൈഃ സ്വസ്വകർമ്മഭിഃ
ശുക്ലലോഹിതകൃഷ്ണാദ്യൈർ ദിവ്യമാനുഷനാരകാഃ 19

ഭവന്തി വിവിധാ ഭോഗാഃ സർവേഷാം ച നിവാസിനാം
യഥാവർണ്ണവിധാനേനാഽപവർഗോ ഭവതി സ്ഫുടം 20

ഏതദേവ ച വർഷസ്യ പ്രാധാന്യം കാര്യസിദ്ധിതഃ
വദന്തിമുനയോ വേദവാദിനഃ സ്വർഗവാസിനഃ 21

അഹോ അമീഷാം കിമകാരി ശോഭനം
പ്രസന്ന ഏഷാംസ്വിദുത സ്വയം ഹരിഃ
യൈർജന്മലബ്ധം നൃഷു ഭാരതാജിരേ
മുകുന്ദസേവൗപയികം സ്പൃഹാ ഹി നഃ 22

കിം ദുഷ്കരൈർ നഃ ക്രതുഭിസ്തപോവ്രതൈർ
ദാനാദിഭിർവാ ദ്യുജയേന ഫല്ഗുനാ
ന യത്ര നാരായണപാദപങ്കജ-
സ്മൃതിഃ പ്രമുഷ്ടാതിശയേന്ദ്രിയോത്സവാത് 23

കല്പായുഷാം സ്ഥാനജയാത് പുനർഭവാത്
ക്ഷണായുഷാം ഭാരതഭൂജയോ വരം
ക്ഷണേന മർത്യേന കൃതം മനസ്വിനഃ
സംന്യസ്യ സംയാന്ത്യഭയം പദം ഹരേഃ 24

ന യത്ര വൈകുണ്ഠകഥാ സുധാപഗാ
ന സാധവോ ഭാഗവതാസ്തദാശ്രയാഃ
ന യത്ര യജ്ഞേശമഖാ മഹോത്സവാഃ
സുരേശലോകോഽപി ന വൈ സ സേവ്യതാം 25

പ്രാപ്താ നൃജാതിം ത്വിഹ യേ ച ജന്തവോ
ജ്ഞാനക്രിയാദ്രവ്യകലാപസംഭൃതാം
ന വൈ യതേരന്ന പുനർഭവായ തേ
ഭൂയോ വനൗകാ ഇവ യാന്തി ബന്ധനം 26

യൈഃ ശ്രദ്ധയാ ബർഹിഷി ഭാഗശോ ഹവിർ-
നിരുപ്തമിഷ്ടം വിധിമന്ത്രവസ്തുതഃ
ഏകഃ പൃഥങ്നാമഭിരാഹുതോ മുദാ
ഗൃഹ്ണാതി പൂർണ്ണഃ സ്വയമാശിഷാം പ്രഭുഃ 27

സത്യം ദിശത്യർത്ഥിതമർത്ഥിതാ നൃണാം
നൈവാർത്ഥദാ യത് പുനരർത്ഥിതാ യതഃ
സ്വയം വിധത്തേ ഭജതാമനിച്ഛതാ-
മിച്ഛാപിധാനംനിജപാദപല്ലവം. 28

'യദ്യത്ര നഃ സ്വർഗ്ഗസുഖാവശേഷിതം
സ്വിഷ്ടസ്യപൂർത്തസ്യ കൃതസ്യ ശോഭനം
തേനാജനാഭേ സ്മൃതിമജ്ജന്മ നഃ സ്യാ-
ദ്വർഷേ ഹരിർഭജതാം ശം തനോതി.'

നാരായണ ഉവാച

ഏവം സ്വർഗ്ഗഗതാ ദേവാഃ സിദ്ധാശ്ച പരമർഷയഃ
പ്രവദന്തി ച മാഹാത്മ്യം ഭാരതസ്യ സുശോഭനം 29

ജംബുദ്വീപസ്യ ചാഷ്ടൗ ഹി ഉപദ്വീപാഃ സ്മൃതാഃ പരേ
ഹയമാർഗാൻ വിശോധദ്ഭിഃ സാഗരൈഃ പരികല്പിതാഃ 30

സ്വർണ്ണപ്രസ്ഥശ്ചന്ദ്രശുക്ര ആവർത്തനരമാണകൗ
മന്ദരോപാഖ്യഹരിണാഃ പാഞ്ചജന്യസ്തഥൈവ ച 31

സിംഹളശ്ചൈവ ലങ്കേതി ഉപദ്വീപാഷ്ടകംസ്മൃതം
ജംബുദ്വീപസ്യ മാനം ഹി കീർത്തിതം വിസ്തരേണ ച
അതഃ പരം പ്രവക്ഷ്യാമി പ്ലക്ഷാദി ദ്വീപഷ്ടകകം 32

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

ഏകാദശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വാദശോഽദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ജംബുദ്വീപോ യഥാ ചായം യത്പ്രമാണേന കീർത്തിതഃ
താവതാ സർവതഃക്ഷാരോദധിനാ പരിവേഷ്ടിതഃ 1

ജംബ്വാഖ്യേന യഥാ മേരുസ്തഥാ ക്ഷാരോദകേന ച
ക്ഷാരോദധിസ്തു ദ്വിഗുണഃ പ്ളക്ഷാഖ്യേനോപവേഷ്ടിതഃ 2

യഥൈവ പരിഖാ ബാഹ്യോപവനേന ഹി വേഷ്ട്യതേ
പ്ലക്ഷാഖ്യശ്ച സ്വയം ജംബുപ്രമാണോ ദ്വീപരൂപധൃക് 3

ഹിരണ്മയോഽഗ്നിസ്തത്രൈവ തിഷ്ഠതീതി വിനിശ്ചയഃ
പ്രിയവ്രതാത്മജസ്തത്രസപ്തജിഹ്വ ഇതി സ്മൃതഃ 4

അഗ്നിസ്തദധിപസ്ത്വിധ്മജിഹ്വഃ സ്വം ദ്വീപമേവ ച
വിഭജ്യ സപ്ത വർഷാണി സ്വപുത്രേഭ്യോ ദദൗ വിഭുഃ 5

സ്വയമാത്മവിദാം മാന്യാം യോഗചര്യാം സമാശ്രിതഃ
തേനൈവ ചാ/ത്മയോഗേന ഭഗവന്തമുപാഗതഃ 6

ശിവം ച യവസം ഭദ്രം ശാന്തം ക്ഷേമാമൃതേ തഥാ
അഭയം ചേതി സപ്തൈവ തദ്വർഷാണി സദേക്ഷതാം 7

തേഷു പ്രോക്താ നദീഃസപ്ത ഗിരയഃസപ്ത ചൈവ ഹി
അരുണാ നൃമ്ണാ/ംഗിരസി സാവിത്രീ സുപ്രഭാതികാ 8

ഋതംഭരാ സത്യംഭരാ ഇതി നദ്യഃപ്രകീർത്തിതാഃ
മണികൂടോ വജ്രകൂട ഇന്ദ്രസേനസ്തഥൈവ ച 9

ജ്യോതിഷ്മാൻ വൈ സുപർണ്ണശ്ച ഹിരണ്യഷ്ഠീവ ഏവ ച
മേഘമാല ഇതി ഖ്യാതാഃ പ്ളക്ഷദ്വീപസ്യ പർവതാഃ 10

നദീനാം ജലമാത്രേണ ദർശനസ്പർശനാദിഭിഃ
നിർധൂതാശേഷരജസോ നിസ്തമസ്കാഃ പ്രജാസ്തഥാ 11

ഹംസശ്ചൈവ പതംഗശ്ച ഊർധ്വായന ഇതീവ ച
സത്യാംഗ സംജ്ഞാശ്ചത്വാരോ വർണ്ണാഃ പ്ലക്ഷസ്യ ദ്വീപകേ 12

സഹസ്രായുഃ പ്രമാണാശ്ച വിബുധോപമദർശനാഃ
സ്വർഗ്ഗദ്വാരം ത്രയീവിദ്യാ വിധിനാ/ർകേ യജന്തി തേ 13

പ്രത്നസ്യ വിഷ്ണോ രൂപം ച സത്യസ്യർത്തസ്യ ബ്രഹ്മണഃ
അമൃതസ്യ ച മൃത്യോശ്ച സൂര്യമാത്മാനമീമഹി 14

പ്ലക്ഷാദിഷു ച സർവേഷു പഞ്ചദ്വീപേഷു നാരദ
ആയുരിന്ദ്രിയമോജശ്ച ബലം ബുദ്ധിഃ സഹോ/പി ച 15

വിക്രമഃ സർവലോകാനാം സിദ്ധിരൗത്പത്തികീ സദാ
പ്ലക്ഷദ്വീപാത്പരം ചേക്ഷുരസോദഃ സരിതാംപതിഃ 16

പ്ലക്ഷദ്വീപം സമഗ്രം ച പരിവാര്യാവതിഷ്ഠതേ
ശാല്മലാഖ്യസ്തതോ ദ്വീപശ്ചാസ്മാദ് ദ്വിഗുണവിസ്തരഃ 17

സമാനേന സുരോദേന സിന്ധുനാ പരിവേഷ്ടിതഃ
യത്ര വൈ ശാല്മലീ വൃക്ഷഃ പ്ലക്ഷായാമഃ പ്രകീർത്തിതഃ 18

സ്ഥാനം തത്പക്ഷിരാജസ്യ ഗരുഡസ്യ മഹാത്മനഃ
തസ്യ ദ്വീപസ്യ നാഥോ ഹി യജ്ഞബാഹുഃപ്രിയവ്രതാത് 19

ജാതഃ സ ഏവ സപ്തഭ്യഃസ്വപുത്രേഭ്യോ ദദൗ ധരാം
തദ്വർഷാണാം ച നാമാനി കഥിതാനി നിബോധത 20

സുരോചനം സൗമനസ്യം രമണം ദേവവർഷകം
പാരിഭദ്രം തഥാ ചാfപ്യായനം വിജ്ഞാതനാമകം 21

തേഷു വർഷാദ്രയഃ സപ്ത സപ്തൈവ സരിതഃ സ്മൃതഃ
സരസഃ ശതശൃംഗശ്ച വാമദേവശ്ച കന്ദകഃ 22

കുമുദഃ പുഷ്പവർഷശ്ച സഹസ്രശ്രുതിരേവ ച
ഏതേ ച പവതാഃ സപ്ത നദീ നാമാനി ചോച്യതേ 23

അനുമതിഃ സിനീവാലീ സരസ്വതീ കുഹൂസ്തഥാ
രജനീ ചൈവ നന്ദാ ച രാകേതി പരികീർത്തിതാ 24

തദ്വർഷപുരുഷാഃസർവേ ചാതുർവർണ്യസമാഹ്വയാഃ
ശ്രുതധരോ വീര്യധരോ വസുന്ധര ഇഷുന്ധരഃ 25

ഭഗവന്തം വേദമയം യജന്തേ സോമമീശ്വരം
സ്വഗോഭിഃ പിതൃദേവേഭ്യോ വിഭജൻ കൃഷ്ണശുക്ലയോഃ 26

സർവാസാം ച പ്രജാനാം ച രാജാ സോമഃ പ്രസീദതു
ഏവം സുരോദാദ്വിഗുണഃ സ്വമാനേന പ്രകീർത്തിതഃ 27

ഘൃതോദേനfാവൃതഃ സോയം കുശദ്വീപഃ പ്രകാശതേ
യസ്മിന്നാസ്തേ കുശസ്തംബോ ദ്വീപാഖ്യാകരണോജ്വലൻ 28

സ്വശഷ്പരോചിഷാ കാഷ്ഠാ ഭാസയൻ പരിതിഷ്ഠതേ
ഹിരണ്യരേതാസ്തദ്ദ്വീപപതിഃ പ്രൈയവ്രതഃ സ്വരാട് 29

സ്വപുത്രേഭ്യശ്ച സപ്തഭ്യസ്തദ്വീപം സപ്തധാfഭജത്
വസുശ്ച വസുദാനശ്ച തഥാ ദൃഢരുചിഃ പരഃ 30

നാഭിഗുപ്തസ്തുത്യവ്രതോ വിവിക്തവാമദേവകൗ
തേഷാം വർഷേഷു സപ്തൈവ സീമാഗിരിവരാഃസ്മൃതാഃ 31

നദ്യഃസപ്തൈവ സന്തീഹ തന്നാമാനി നിബോധത
ചക്രസ്തഥാ ചതുഃശൃംഗഃ കപിലശ്ചിത്രകൂടകഃ 32

ദേവാനീകശ്ചോർധ്വരോമാ ദ്രവിണഃ സപ്തപർവതാഃ
രസകുല്യാ മധുകുല്യാ മിത്രവിന്ദാ, തഥൈവ ച 33

ശ്രുതവിന്ദാ ദേവഗർഭാ ഘൃതച്യുന്മന്ദമാലികേ
യത്പയോഭിഃ കുശദ്വീപവാസിനഃ സർവ ഏവ തേ 34

കുശലഃകോവിദശ്ചൈവാ*f*പൃഭിയുക്തസ്ഥൈവ ച
കുളകശ്ചേതി സംജ്ഞാഭിശ്ചതുർവർണ്ണാഃപ്രകീർത്തിതാഃ 35

ജാദവേദസരൂപം തം ദേവം കർമ്മജകൗശലൈഃ
യജന്തേ ദേവവര്യാഭാഃ സർവ്വേ സർവവിദോ ജനാഃ 36

പരസ്യ ബ്രഹ്മണഃ സാക്ഷാജ്ജാതവേദോ*f*സി ഹവ്യവാട്
ദേവാനാം പുരുഷാംഗാനാം യജ്ഞേന പുരുഷം യജ

ഏവം യജന്തേ ജ്വലനം സർവദ്വീപാധിവാസിനഃ 37

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

ദ്വാദശോ*f*ദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രയോദശോ*f*ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ശിഷ്ടദ്വീപപ്രമാണം ച വദ സർവ്വാർത്ഥദർശന
യേന വിജ്ഞാനമാത്രേണ പരാനന്ദമയോ ഭവേത് 1

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

കുശദ്വീപസ്യ പരിതോ ഘൃതോദാവരണം മഹത്

തതോ ബഹിഃക്രൗഞ്ചദ്വീപോ ദ്വിഗുണഃസ്യാത് സ്വമാനതഃ 2

ക്ഷീരോദേനാവൃതോ ഭാതി യസ്മിൻ ക്രൗഞ്ചാദ്രിരസ്തി ച
നാമനിർവർത്തകഃ സോ*f*യം ദ്വീപസ്യ പരിവർത്തതേ 3

യോ*f*സൗ ഗുഹസ്യ ശക്ത്യാ ച ഭിന്നകുക്ഷിഃ പുരോ*f*ഭവത്
ക്ഷീരോദേനാസിച്യമാനോ വരുണേന ച രക്ഷിതഃ 4

ഘൃതപൃഷ്ഠോ നാമ യസ്യ വിഭാതി കില നായകഃ
പ്രിയവ്രതാത്മജഃ ശ്രീമാൻ സർവ്വലോകനമസ്കൃതഃ 5

സ്വദ്വീപം തു വിഭജ്യൈവ സപ്തധാ സ്വാത്മജാൻ ദദൗ
പുത്രനാമസു വർഷേഷു വർഷപാൻ സന്നിവേശയൻ 6

സ്വയം ഭഗവതസ്തസ്യ ശരണം സംജഗാമ ഹ
ആമോ മധുരുഹശ്ചൈവ മേഘപൃഷ്ഠഃ സുധാമകഃ 7

ഭ്രാജിഷ്ഠോ ലോഹിതാർണശ്ച വനസ്പതിരിതീവ ച
നഗാ നദ്യശ്ച സപ്തൈവ വിഖ്യാതാ ഭുവി സർവ്വതഃ 8

ശുക്ളോ വൈ വർദ്ധമാനശ്ച ഭോജനശ്ചോപബർഹണഃ
നന്ദശ്ച നന്ദനഃ സർവ്വതോഭദ്ര ഇതി കീർത്തിതാഃ 9

അഭയാ അമൃതൗഘാചാര്യകാ തീർത്ഥവതീതി ച
വൃത്തിരൂപവതീ ശുക്ളാ പവിത്രവതികാ തഥാ 10

ഏതാസാമുദകം പുണ്യം ചാതുർവർണ്യേന പീയതേ
പുരുഷ-ഋഷഭൗ തദ്വദ് ദ്രവിണാഖ്യശ്ച ദേവകഃ 11

ഏതേ ചതുർവർണ്ണജാതാഃ പുരുഷാ നിവസന്തി ഹി
തത്രത്യാഃപുരുഷാ ആപോമയം ദേവമപാം പതിം 12

പൂർണ്ണേനാഞ്ജലിനാ ഭക്ത്യാ യജന്തേ വിവിധക്രിയാഃ
ആപഃപുരുഷവീര്യാഃ സ്ഥ പുനന്തീഭൂർഭുവഃ സ്വരഃ 13

താ നഃ പുനീതാ/മിവഘ്നീഃ സ്പൃശതാമാത്മനാ ഭുവഃ
ഇതി മന്ത്രജപാന്തേ ച സ്തുവന്തി വിവിധൈഃ സ്തവൈഃ 14

ഏവം പരസ്താത് ക്ഷീരോദാത് പരിതശ്ചോപവേശിതഃ
ദ്വാത്രിംശല്ലക്ഷസംഖ്യാകയോജനാ/യാമമാശ്രിതഃ 15

സ്വമാനേന ച ദ്വീപോ/യം ദധിമണ്ഡോദകേന ച
ശാകദ്വീപോ വിശിഷ്ടോ/യം യസ്മിൻ ശാകോ മഹീരുഹഃ 16

സ്വക്ഷേത്രവ്യപദേശസ്യ കാരണം സ ഹി നാരദ
പ്രൈയവ്രതോ/ധിപസ്തസ്യ മേധാതിഥിരിതി സ്മൃതഃ 17

വിഭജ്യ സപ്തവർഷാണി പുത്രനാമാനി തേഷു ച
സപ്ത പുത്രാൻ നിജാൻ സ്ഥാപ്യ സ്വയം യോഗഗതിം ഗതഃ 18

പുരോജവോ മനഃപൂർവ്വജവോ/ഥ പവമാനകഃ
ധൂമ്രാനീകശ്ചിത്രരേഫോ ബഹുരൂപോ/ഥ വിശ്വധൃക് 19

മര്യാദാഗിരയഃ സപ്ത നദ്യഃ സപ്തൈവ കീർത്തിതാഃ
ഈശാന ഉരുശൃംഗോ/ഥ ബലഭദ്രഃ ശതകേസരഃ 20

സഹസ്രസ്രോതകോ ദേവപാലോ/പ്യന്തേ മഹാശനഃ
ഏതേ/ദ്രയഃ സപ്ത ചോക്താഃ സരിന്നാമാനി സപ്ത ച 21

അനഘാ പ്രഥമായുർദാ ഉഭയസ്പൃഷ്ടിരേവ ച
അപരാജിതാ പഞ്ചപദീ സഹസ്രശ്രുതിരേവ ച 22

തതോ നിജധൃതിശ്ചോക്താഃ സപ്തനദ്യോ മഹോജ്ജ്വലാഃ
തദ്വർഷപുരുഷാഃ സർവ്വേ സത്യവ്രതക്രതുവ്രതൗ 23

ദാനവ്രതാനുവ്രതൗ ച ചതുർവർണ്ണാ ഉദീരിതാഃ
ഭഗവന്തം പ്രാണവായും പ്രാണായാമേന സംയുതാഃ 24

യജന്തി നിർധൂതരജസ്തമസഃ പരമം ഹരിം
അന്തഃപ്രവിശ്യ ഭൂതാനി യോ ബിഭർത്യാത്മകേതുഭിഃ 25

അന്തര്യാമീശ്വരഃ സാക്ഷാത് പാതു നോ യദ്വശേ ഇദം
പരസ്താദ്ദധിമണ്ഡോദാത്തതസ്തു ബഹുവിസ്തരഃ 26

പുഷ്കരദ്വീപനാമായാം ശാകദ്വീപദ്വിസംഗുണഃ
സ്വമാനേന സ്വാദൂദകേനായം പരിവേഷ്ടിതഃ 27

യത്രാസ്തേ പുഷ്കരം ഭ്രാജദഗ്നിചൂഡാനിഭാനി ച
പത്രാണി വിശദാനീഹ സ്വർണ്ണപത്രായുതായുതം 28

ശ്രീമദ്ഭഗവതശ്ചേദമാസനം പരമേഷ്ഠിനഃ
കല്പിതം ലോകഗുരുണാ സർവ്വലോകസിസൃക്ഷയാ 29

തദ്ദ്വീപ ഏക ഏവായം മാനസോത്തരനാമകഃ
അർവാചീനപരാചീനവർഷയോരവധിർഗിരിഃ 30

ഉച്ഛ്രായാഽയാമയോഃസംഖ്യാഃഽയുതയോജനസംമിതാ
യത്ര ദിക്ഷു ച ചത്വാരി ചതസൃഷു പുരാണി ഹി 31

ഇന്ദ്രാദിലോകപാലാനാം യദുപര്യർക്കനിർഗമഃ
മേരും പ്രദക്ഷിണീകുർവൻ ഭാനുഃ പര്യേതി യത്രഹി 32

സംവത്സരാത്മകം ചക്രം ദേവഹോരാത്രതോ ഭ്രമൻ
പ്രൈയവ്രതോഽധിപോ വീതിഹോത്രഃ സ്വാത്മജകദ്വയം 33

വർഷദ്വയേ പരിസ്ഥാപ്യ വർഷനാമധരം ക്രമാത്
രമണോ ധാതകിശ്ചൈവ തത്തദ്വർഷപതീ ഉഭൗ 34

കൃതാഃ സ്വയം പൂർവ്വജവദ് ഭഗവദ്ഭക്തിതത്പരാഃ
തദ്വർഷപുരുഷാ ബ്രഹ്മരൂപിണം പരമേശ്വരം 35

സകർമ്മകേന യോഗേന യജന്തി പരിശീലിതാഃ
യത്തത്കർമ്മമയം ലിംഗം ബ്രഹ്മലിംഗം ജനോഽർച്ചയേത്
ഏകാന്തമദ്വയം ശാന്തം തസ്മൈ ഭഗവതേ നമഃ 36

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

ത്രയോദശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർദശോഽദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

തതഃ പരസ്താദചലോ ലോകാലോകേതി നാമകഃ
അന്തരാളേ ച ലോകാലോകയോർയഃ പരികല്പിതഃ 1

യാവദസ്തി ച ദേവർഷേ ഹ്യന്തരം മാനസോത്തരാത്
സുമേരോസ്താവതീ ശുദ്ധാ കാഞ്ചനീ ഭൂമിരസ്തി ഹി 2

ദർപ്പണോദരതുല്യാ സാ സർവ്വപ്രാണിവിവർജ്ജിതാ
യസ്യാം പദാർത്ഥഃ പ്രഹിതോ ന കിഞ്ചിത് പ്രത്യുദീയതേ 3

അതഃ സർവ്വപ്രാണിസംഘരഹിതാ സാ ച നാരദ
ലോകാലോക ഇതി വ്യാഖ്യാ യദത്ര പരികല്പിതാ 4

ലോകാലോകാന്തരേ ചാസ്യ വർത്തതേ സർവ്വദാ സ്ഥിതിഃ
ഈശ്വരേണ സ ലോകാനാം ത്രയാണാമന്തഗഃ കൃതഃ 5

സൂര്യാദീനാം ധ്രുവാന്താനാം രശ്മയോ യദ്വശാദിഹ
അർവാചീനാശ്ച ത്രീംല്ലോകാനാതന്വാനാഃ കദാപി ഹി 6

പരാചീനത്വഭാജോ ഹി ന ഭവന്തി ച നാരദ
താവദുന്നഹനായാമഃ പർവ്വതേന്ദ്രോ മഹോദയഃ 7

ഏതാവാൻ ലോകവിന്യാസോഽയം സംസ്ഥാമാനലക്ഷണൈഃ
കവിഭിഃ സ തു പഞ്ചാശത്കോടിഭിർഗണിതസ്യ ച 8

ഭൂഗോളസ്യ ചതുർത്ഥാംശോ ലോകാലോകാചലോ മുനേ
തസ്യോപരി ചതുർദ്ദിക്ഷു ബ്രഹ്മണാ ചാഽത്മയോനിനാ 9

നിവേശിതാ ദിഗ്ഗജാ യേ തന്നാമാനി നിബോധത
ഋഷഭഃ പുഷ്പചൂഡോഽഥ വാമനോഽഥാപരാജിതഃ 10

ഏതേ സമസ്തലോകസ്യ സ്ഥിതിഹേതവ ഈരിതാഃ
തേഷാം ച സ്വവിഭൂതീനാം ബഹുവീര്യോപബൃംഹണം 11

വിശുദ്ധസത്വം ചൈശ്വര്യം വർദ്ധയൻ ഭഗവാൻ ഹരിഃ
ആസ്തേ സിദ്ധ്യഷ്ടകോപേതോ വിഷ്വക്സേനാദിസംവൃതഃ 12

നിജായുധൈഃ പരിവൃതോ ഭുജദണ്ഡൈ സമന്തതഃ
ആസ്തേ സകലലോകസ്യ സ്വസ്തയേ പരമേശ്വരഃ 13

ആകല്പമേവം വേഷം സ ഗതോ വിഷ്ണുഃ സനാതനഃ
സ്വമായാരചിതസ്യാസ്യ ഗോപീഥായാത്മസാധനഃ 14

യോന്തർവിസ്താര ഏതേന ഹ്യലോകപരിമാണകം
വ്യാഖ്യാതം യദ്ബഹിർലോകാലോകാചല ഇതീരണാത് 15

തതഃ പരസ്താദ്യോഗേശഗതിം ശുദ്ധാം വദന്തി ഹി
അണ്ഡമധ്യഗതഃ സൂര്യോ ദ്യാവാഭൂമ്യോർ യദന്തരം 16

സൂര്യാണ്ഡഗോളയോർമധ്യേ കോട്യഃ സ്യുഃ പഞ്ചവിംശതിഃ
മൃതേണ്ഡ ഏഷ ഏതസ്മിൻ ജാതോ മാർത്തണ്ഡശബ്ദഭാക് 17

ഹിരണ്യഗർഭ ഇതി യദ്ധിരണ്യാണ്ഡസമുദ്ഭവഃ
സൂര്യേണ ഹി വിഭജ്യന്തേ ദിശഃ ഖം ദ്യൗർമഹീഭിദാ 18

സ്വർഗ്ഗാപവർഗ്ഗൗ നരകാ രസൗകാംസി ച സർവശഃ
ദേവതിര്യങ്മനുഷ്യാണാം സരീസൃപസവീരുധാം 19

സർവജീവനികായാനാം സൂര്യ ആത്മദൃഗീശ്വരഃ
ഏതാവാൻ ഭൂമണ്ഡലസ്യ സന്നിവേശ ഉദാഹൃതഃ 20

ഏതേന ഹി ദിവോമാനം വർണ്ണയന്തി ച തദ്വിദഃ
ദ്വിദളാനാം ച നിഷ്പാവാദീനാം ച ദളയോർയഥാ 21

അന്തരേണ തയോരന്തരിക്ഷം തദുഭയസന്ധിതം
യന്മദ്ധ്യഗശ്ച ഭഗവാൻ ഭാനുർ വൈ തപതാം വരഃ 22

ആതപേന ത്രിലോകീം ച പ്രതപത്യേവ ഭാസയൻ
ഉത്തരായണമാസാദ്യ ഗതിമാന്ദ്യം വിതന്വതേ 23

ആരോഹണസ്ഥാനമസൗ ഗത്വാഹോ ദൈർഘ്യമാചരേത്
ദക്ഷിണായനമാസാദ്യ ഗതിശൈഘ്ര്യം വിതന്വതേ 24

അവരോഹണസ്ഥാനമസൗ ഗച്ഛൻ ഹ്രസ്വം ദിനം ചരേത്
വിഷുവത് സംജ്ഞമാസാദ്യ ഗതിസാമ്യം വിതന്വതേ 25

സമസ്ഥാനമഥാസാദ്യ ദിനസാമ്യം കരോതി ച
യദാ ച മേഷതുലയോഃ സഞ്ചരേദ്ധി ദിവാകരഃ 26

സമാനാനി ത്വഹോ രാത്രാണ്യാതനോതി ത്രയീമയഃ
വൃഷാദിപഞ്ചസു യദാ രാശിഷ്വർക്കോ വിരോചതേ 27

തദാഽഹാനി ച വർദ്ധന്തേ രാത്രയോഽപി ഹ്രസന്തി ച
വൃശ്ചികാദിഷു സൂര്യോഹി യദാ സഞ്ചരതേ രവിഃ

തദാഽപീമാന്യഹോരാത്രാണി ഭവന്തി വിപര്യയാത്. 28

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

ചതുർദ്ദശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചദശോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

അതഃപരം പ്രവിക്ഷ്യാമി ഭാനോർഗമനമുത്തമം
ശീഘ്രമാന്ദ്യാദിഗതിഭിസ്ത്രിവിധം ഗമനം രവേഃ 1

സർവഗ്രഹാണാം ത്രീണ്യേവ സ്ഥാനാനി സുരസത്തമ
സ്ഥാനം ജാരദ്ഗവം മധ്യം തഥൈരാവതമുത്തരം 2

വൈശ്വാനരം ദക്ഷിണതോ നിർദിഷ്ടമിതി തത്ത്വതഃ
അശ്വിനീ കൃത്തികാ യാമ്യാ നാഗവീഥീതി ശബ്ദിതാ 3

രോഹിണ്യാർദ്രാ മൃഗശിരോ ഗജവീഥ്യഭിധീയതേ
പുഷ്യാശ്ലേഷാ തഥാദിത്യാ വീഥീ ചൈരാവതീ സ്മൃതാ 4

ഏതാസ്തു വീഥയസ്തിസ്രോ ഉത്തരോ മാർഗ്ഗ ഉച്യതേ
തഥാ ദ്വേ ചാപി ഫാൽഗുന്യൗ മഘാ ചൈവാർഷഭീ മതാ. 5

ഹസ്തശ്ചിത്രാ തഥാ സ്വാതീ ഗോവീഥീ തു ശബ്ദിതാ
ജ്യേഷ്ഠാ വിശാഖാനുരാധാ വീഥീ ജാരദ്ഗവീ മതാ 6

ഏതാസ്തു വീഥയസ്തിസ്രോ മധ്യമോ മാർഗ്ഗ ഉച്യതേ
മൂലാഷാഢോത്തരാഷാഢാ അജവീഥ്യഭിധീയതേ 7

ശ്രവണം ച ധനിഷ്ഠാ ച മാർഗ്ഗീ ശതഭിഷക്തഥാ
വൈശ്വാനരീ ഭാദ്രപദേ രേവതീ ചൈവ കീർത്തിതാ 8

ഏതാസ്തു വീഥയസ്തിസ്രോ ദക്ഷിണോ മാർഗ്ഗ ഉച്യതേ
ഉത്തരായണമാസാദ്യ യുഗാക്ഷാന്തനിബദ്ധയോഃ 9

കർഷണം പാശയോർവായുബദ്ധയോ രോഹണം സ്മൃതം
തദാഭ്യന്തരഗാന്മണ്ഡലാദ്രഥസ്യ ഗതേർഭവേത്. 10

മാന്ദ്യം ദിവസവൃദ്ധിശ്ച ജായതേ സുരസത്തമ
രാത്രിഹ്രാസശ്ച ഭവതി സൗമ്യായനക്രമോഹ്യയം 11

ദക്ഷിണായനകേ പാശേ പ്രേരണാദവരോഹണം

ബഹിർമണ്ഡലവേശേന ഗതിശൈഘ്ര്യം തദാ ഭവേത്. 12

തദാ ദിനാല്പതാ രാത്രിവൃദ്ധിശ്ച പരികീർത്തിതാ
വൈഷുവേ പാശസാമ്യാത്തു സമാവസ്ഥാനതോ രവേഃ 13

മധ്യമണ്ഡലവേശശ്ച സാമ്യം രാത്രിദിനാദികേ
ആകൃഷ്യേതേ യദാ തൗ തു ധ്രുവേണ സമധിഷ്ഠിതൗ 14

തദാƒഭ്യന്തരതഃ സൂര്യോ ഭ്രമതേ മണ്ഡലാനി ച
ധ്രുവേണ മുച്യമാനേന പുനാ രശ്മിയുഗേന തു 15

തഥൈവ ബാഹ്യതഃ സൂര്യോ ഭ്രമതേ മണ്ഡലാനി ച
തസ്മിൻ മേരൗ പൂർവഭാഗേ പുര്യേന്ദ്രീ ദേവധാനികാ 16

ദക്ഷിണേ വൈ സംയമനീ നാമ യാമ്യാ മഹാപുരീ
പശ്ചാന്നിമ്ലോചനീ നാമ വാരുണീ വൈ മഹാപുരീ 17

തദുത്തരേ പുരീ സൗമ്യാ പ്രോക്താ നാമ വിഭാവരീ
ഐന്ദ്രപുര്യാം രവേഃ പ്രോക്ത ഉദയോ ബ്രഹ്മവാദിഭിഃ 18

സംയമന്യാം ച മദ്ധ്യാഹ്നേ നിമ്ലോചന്യാം നിമീലനം
വിഭാവര്യാം നിശീഥഃ സ്യാത്തിഗ്മാംശോഃ സുരപൂജിതഃ 19

പ്രവൃത്തേശ്ച നിമിത്താനി ഭൂതാനാം താനി സർവശഃ
മേരോഃ ചതുർദിശം ഭാനോഃ കീർത്തിതാനി മയാ മുനേ. 20

മേരുസ്ഥാനം സദാ മദ്ധ്യംഗത ഏവ വിഭാതി ഹി
സവ്യം ഗച്ഛൻ ദക്ഷിണേന കരോതി സ്വർണ്ണപർവതം 21

ഉദയാസ്തമയേ ചൈവ സർവകാലം തു സമ്മുഖേ
ദിശാസ്വശേഷാസു തഥാ സുരർഷേ വിദിശാസു ച 22

യൈര്യത്ര ദൃശ്യതേ ഭാസ്വാൻ സ തേഷാമുദയഃ സ്മൃതഃ
തിരോഭാവം ച യത്രേതി തത്രൈവാƒസ്തമനം രവേഃ 23

നൈവാƒസ്തമനമർക്കസ്യ നോദയഃ സർവദാ സതഃ
ഉദയാസ്തമനാഖ്യം ഹി ദർശനാƒദർശനം രവേഃ 24

ശക്രാദീനാം പുരേ തിഷ്ഠൻ സ്പൃശത്യേഷ പുരത്രയം
വികർണ്ണൗ ദ്വൗ വികർണ്ണസ്ഥസ്ത്രീൻ കോണാൻ ദ്വേ പുരേ തഥാ 25

സർവേഷാം ദ്വീപവർഷാണാം മേരുരുത്തരതഃ സ്ഥിതഃ
യൈര്യത്ര ദൃശ്യതേ ഭാനുഃ സൈവ പ്രാചീതി ചോച്യതേ 26

തദ്വാമഭാഗതോ മേരുവർത്തതേതി വിനിർണ്ണയഃ
യദി ചൈന്ദ്ര്യാഃ പ്രചലതേ ഘടികാ ദശപഞ്ചഭിഃ 27

യാമ്യാം തദാ യോജനാനാം സപാദം കോടിയുഗ്മകം
സാർധദ്വാദശലക്ഷാണി പഞ്ചനേത്രസഹസ്രകം 28

പ്രക്രാമതി സഹസ്രാംശുഃ കാലമാർഗ്ഗപ്രദർശകഃ
ഏവം തതോ വാരുണീം ച സൗമ്യാമൈന്ദ്രീം സഹസ്രദൃക് 29

പര്യേതി കാലചക്രാത്മാ ദ്യുമണിഃ കാലബുദ്ധയേ
തഥാ ചാ/ന്യേ ഗ്രഹാഃ സോമാദയോ യേ ദിവിചാരിണഃ 30

നക്ഷത്രൈഃ സഹ ചോദ്യേതി സഹ ചാ/സ്തം വ്രജന്തി തേ
ഏവം മുഹൂർത്തേന രഥോ ഭാനോരഷ്ടശതാധികം 31

യോജനാനാം ചതുസ്ത്രിംശല്ലക്ഷാണി ഭ്രമതി പ്രഭുഃ
ത്രയീമയശ്ചതുർദിക്ഷു പുരീഷു ച സമീരണാത്. 32

പ്രവാഹാഖ്യാത് സദാ കാലചക്രം പര്യേതി ഭാനുമാൻ
യസ്യ ചക്രം രഥസ്യൈകം ദ്വാദശാരം ത്രിനാഭികം. 33

ഷണ്നേമി കവയസ്തം ച വത്സരാത്മകമൂചിരേ
മേരുമൂർധനി തസ്യാ/ക്ഷോ മാനസോത്തരപർവതേ 34

കൃതേതരവിഭാഗോ യഃ പ്രോതം തത്ര രഥാംഗകം
തൈലകാരകയന്ത്രേണ ചക്രസാമ്യം പരിഭ്രമൻ 35

മാനസോത്തരനാമ്നീഹ ഗിരൗ പര്യേതി ചാംശുമാൻ
തസ്മിന്നക്ഷേ കൃതം മൂലം ദ്വിതീയോ/ക്ഷോ ധ്രുവേകൃതഃ 36

തുര്യമാനേന തൈലസ്യ യന്ത്രാക്ഷവദിതീരിതഃ
കൃതോപരിതനോ ഭാഗഃ സൂര്യസ്യ ജഗതാംപതേഃ 37

രഥനീഡസ്തു ഷട്ത്രിംശല്ലക്ഷയോജനമായതഃ
തത്തുര്യഭാഗതഃ സോ/യം പരിണാഹേന കീർത്തിതഃ 38

താവാനർക്കരഥസ്യാത്ര യുഗസ്തസ്മിൻ ഹയാഃ ശുഭാഃ
സപ്തച്ഛന്ദോഭിധാനാശ്ച സൂരസൂതേന യോജിതാഃ 39

വഹന്തി ദേവമാദിത്യം ലോകാനാം സുഖഹേതവേ
പുരസ്താത് സവിതുഃ സൂതോ/രുണഃപശ്ചാന്നിയോജിതഃ 40

സൗത്യേ കർമ്മണി സംയുക്തോ വർത്തതേ ഗരുഡാഗ്രജഃ
തഥൈവ ബാലഖില്യാഖ്യാ ഋഷയോ/ംഗുഷ്ഠപർവകാഃ 41

പ്രമാണേന പരിഖ്യാതഃ ഷഷ്ടിസാഹസ്രസംഖ്യകാഃ
സ്തുവന്തി പുരതഃ സൂര്യം സൂക്തവാക്യൈഃ സുശോഭനൈഃ 42

തഥാ ചാ/ന്യേ ച ഋഷയോ ഗന്ധർവാ അപ്സരോരഗാഃ
ഗ്രാമണ്യോ യാതുധാനാശ്ച ദേവാഃ സർവേ പരേശ്വരം 43

ഏകൈകശഃ സപ്ത സപ്ത മാസി മാസി വിരോചനം
സാർധലക്ഷോത്തരം കോടിനവകം ഭൂമിമണ്ഡലം 44

ദ്വിസഹസ്രം യോജനാനാം സ ഗവ്യൂത്യുത്തരം ക്ഷണാത്
പര്യേതി ദേവദേവേശോ വിശ്വവ്യാപീ നിരന്തരം 45

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

പഞ്ചദശോƒദ്ധ്യായഃ

അഥഷോഡശോƒദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

അഥാതഃ ശ്രൂയതാം ചിത്രം സോമാദീനാം ഗമാദികം
തദ്ഗത്യനുസൃതാ നൃണാം ശുഭാശുഭനിദർശനാ 1

യഥാ കുലാല ചക്രേണ ഭ്രമതാം ഭ്രമതാം സഹ
തദാശ്രയാണാം ച ഗതിരന്യാ കീടാദിനാം ഭവേത് 2

ഏവം ഹി രാശിവൃന്ദേന കാലചക്രേണ തേന ച
മേരും ധ്രുവം ച സരതാം പ്രാദക്ഷിണ്യേന സർവ്വദാ 3

ഗ്രഹാണാം ഭാനുമുഖ്യാനാം ഗതിരന്യൈവ ദൃശ്യതേ
നക്ഷത്രാന്തരഗാമിത്വാദ്ഭാന്തരേ ഗമനം തഥാ 4

ഗതിദ്വയം ചാവിരുദ്ധം സർവ്വത്രൈഷ വിനിർണയഃ
സ ഏവ ഭഗവാനാദിപുരുഷോ ലോകഭാവനഃ 5

നാരായണോƒഖിലാധാരോ ലോകാനാം സ്വസ്ഥയേ ഭ്രമൻ
കർമ്മശുദ്ധിനിമിത്തം തു ആത്മാനം വൈ ത്രയീമയം 6

കവിഭിശ്ചൈവ വേദേന വിജിജ്ഞാസ്യോƒർക്കധാƒഭവത്
ഷട്സു ക്രമേണ ഋതുഷു വസന്താദിഷു ച സ്വയം 7

യഥോപജോഷമൃത്യുജാൻ ഗുണാൻവൈ വിദധാതി ച
തമേനം പുരുഷാഃ സർവ്വേ ത്രയ്യാ ച വിദ്യയാ സദാ 8

വർണാശ്രമാƒചാരപഥാ തഥാƒമ്നായൈശ്ച കർമ്മഭിഃ
ഉച്ചാവചൈഃ ശ്രദ്ധയാ ച യോഗാനാം ച വിതാനകൈഃ 9

അഞ്ജസാ ച യജന്തേ യേ ശ്രേയോ വിന്ദതി തേ മതം
അഥൈഷ ആത്മാ ലോകാനാം ദ്യാവാഭൂമ്യന്തരേണ ച 10

കാലചക്രഗതോ ഭുംക്തേ മാസാൻ ദ്വാദശരാശിഭിഃ
സംവത്സരസ്യാ*f*വയവാൻ മാസഃ പക്ഷദ്വയം ദിവാ 11

നക്തം ചേതി സ പാദർക്ഷദ്വയമിത്യുപദിശ്യതേ
യാവതാ ഷഷ്ഠമംശം സ ഭുംജീത ഋതുരുച്യതേ 12

സംവത്സരാവയവഃ കവിഭിശ്ചോപവർണ്ണിതഃ
യാവതാർദ്ധേന ചാ*f*കാശവീഥ്യാം പ്രചരതേ രവിഃ 13

തം പ്രാക്തനാ വർണ്ണയന്തി അയനം മുനിപൂജിതാഃ
അഥ യാവന്നഭോമണ്ഡലം സഹ പ്രതിഗച്ഛതി 14

കാർത്സ്ന്യേന സഹ ഭുഞ്ജീത കാലം തം വത്സരം വിദുഃ
സംവത്സരം പരിവത്സരമിഡാവത്സരമേവ ച 15

അനുവത്സരമിദ്വത്സരമിതി പഞ്ചകമീരിതം
ഭാനോർമാന്ദ്യ ശൈഘ്ര്യസമഗതിഭിഃ കാലവിത്തമൈഃ 16

ഏവം ഭാനോർഗതിഃ പ്രോക്താ ചന്ദ്രാദീനാം നിബോധത
ഏവം ചന്ദ്രോ*f*ർക്കരശ്മിഭ്യോ ലക്ഷയോജനമൂർധ്വതഃ 17

ഉപലഭ്യമാനേ മിത്രസ്യ സംവത്സരഭുജിം ച സഃ
പക്ഷാഭ്യാം ചോഷധീനാഥോ ഭുംക്തേ മാനഭുജിം ച സഃ 18
സപാദമാഭ്യാം ദിവസഭുക്തിം പക്ഷഭുജിം ചരേത്
ഏവം ശീഘ്രഗതിഃ സോമോ ഭുംക്തേനൂനം ഭചക്രകം 19

പൂര്യമാണകലാഭിശ്ചാ*f*മരാണാം പ്രീതിമാവഹൻ
ക്ഷീയമാണകലാഭിശ്ച പിതൃണാം ചിത്തരഞ്ജകഃ 20

അഹോരാത്രാണി തന്വാനഃ പൂർവ്വാപരസുഘസ്രകൈഃ
സർവ്വജീവനികായസ്യ പ്രാണോ ജീവഃ സ ഏവ ഹി 21

ഭുംക്തേ ചൈകൈകനക്ഷത്രം മുഹൂർത്തത്രിംശതാ വിഭുഃ
സ ഏവ ഷോഡശകലഃ പുരുഷോ*f*നാദിരുത്തമഃ 22

മനോമയോ*f*ന്നമയോ*f*മൃതധാമാ സുധാകരഃ
ദേവപിതൃമനുഷ്യാദി സരീസൃപസവീരുധാം 23

പ്രാണാപ്യായനശീലത്വാത് സ സർവ്വമയ ഉച്യതേ
തതോ ഭചക്രം ഭ്രമതി യോജനാനാം ത്രിലക്ഷതഃ 24

മേരുപ്രദക്ഷിണേനൈവ യോജിതം ചേശ്വരേണ തു
അഷ്ടാവിംശതി സംഖ്യാനി ഗണിതാനി സഹാഭിജിത് 25

തതഃ ശുക്രോ ദ്വിലക്ഷേണ യോജനാനാമധോപരി
പുരഃ പശ്ചാത് സഹൈവാഽസാവർക്കസ്യ പരിവർത്തതേ 26

ശീഘ്രമന്ദസമാനാഭിർഗതിഭിർ വിചരൻ വിഭുഃ
ലോകാനാമനുകൂലോഽയം പ്രായഃ പ്രോക്തഃ ശുഭാവഹഃ 27

വൃഷ്ടിവിഷ്ടംഭശമനോ ഭാർഗ്ഗവഃ സർവ്വദാ മുനേ
ശുക്രാദ്ബുധാഃ സമാഖ്യാതോ യോജനാനാം ദ്വിലക്ഷതഃ 28

ശീഘ്രമന്ദസമാനാഭിർഗതിഭിഃ ശുക്രവത്സദാ
യദാഽർക്കാദ്വ്യതിരിച്യേത സൗമ്യഃ പ്രായേണ തത്ര തു 29

അതിവാതാഽഭ്രപാതാഽനാവൃഷ്ട്യാദിഭയസൂചകഃ
ഉപരിഷ്ഠാത്തതോ ഭൗമോ യോജനാനാം ദ്വിലക്ഷതഃ 30

പക്ഷൈസ്ത്രിഭിഃ സ്ത്രിഭിഃ സോഽയം ഭുംക്തേ രാശീനഥൈകശഃ
ദ്വാദശാപി ച ദേവർഷേ യദി വക്രോ ന ജായതേ 31

പ്രായേണാഽശുഭകൃത് സോഽയം ഗ്രഹൗഘാനാം ച സൂചകഃ
തതോ ദ്വിലക്ഷമാനേന യോജനാനാം ച ഗോഷ്പതിഃ 32

ഏകൈകസ്മിന്നഥോ രാശൗ ഭുംക്തേ സംവത്സരം ചരൻ
യദി വക്രോ ഭവേന്നൈവാഽനുകൂലോ ബ്രഹ്മവാദിനാം 33

തതഃ ശനൈശ്ചരോ ഘോരോ ലക്ഷദ്വയപരോ മതഃ
യോജനൈഃ സൂര്യപുത്രോഽയം ത്രിംശൻമാസൈഃ പരിഭ്രമൻ 34

ഏകൈകരാശൗ പര്യേതി സർവാൻ രാശീൻ മഹാഗ്രഹാഃ
സർവ്വേഷാമശുഭോ മന്ദഃ പ്രോക്തഃ കാലവിദാം വരൈഃ 35

തത ഉത്തരതഃ പ്രോക്തമേകാദശസുലക്ഷകൈഃ
യോജനൈഃ പരിസംഖ്യാതം സപ്തർഷീണാം ച മണ്ഡലം 36

ലോകാനാം ശം ഭാവയന്തോ മുനയഃ സപ്ത തേ മുനേ
യത്തദ്വിഷ്ണുപദം സ്ഥാനം ദക്ഷിണം പ്രക്രമന്തി തേ 37

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഷോഡശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തദശോഽദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

അഥർഷിമണ്ഡലാദൂർധ്വം യോജനാനാം പ്രമാണതഃ
ലക്ഷൈസ്ത്രയോദശമിതൈഃ പരമം വൈഷ്ണവം പദം 1

മഹാഭാഗവതഃ ശ്രീമാൻ വർത്തതേ ലോകവന്ദിതഃ
ഔത്താനപാദിരിന്ദ്രേണ വഹ്നിനാ കശ്യപേന ച 2

ധർമ്മേണ സഹ ചൈവാസ്തേ സമകാലയുജാ ധ്രുവഃ
ബഹുമാനം ദക്ഷിണതഃ കുർവദ്ഭിഃ പ്രേക്ഷകൈഃ സദാ 3

ആജീവ്യഃ കല്പജീവിനാമുപാസ്തേ ഭഗവത്പദം
ജ്യോതിർഗണാനാം സർവേഷാം ഗ്രഹനക്ഷത്രഭാദിനാം 4

കാലേനാനിമിഷേണായം ഭ്രാമ്യതാ വ്യക്തരംഹസാ
അവഷ്ടംഭസ്ഥാണുരിവ വിഹിതശ്ചേശ്വരേണ സഃ 5

ഭാസതേ ഭാസയൻ ഭാസാ സ്വീയയാ ദേവപൂജിതഃ
മേഢീസ്തംഭേ യഥാ യുക്താ പശവഃ കർഷണാർത്ഥകാഃ 6

മണ്ഡലാനി ചരന്തീമേ സവനത്രിതയേന ച
ഏവം ഗ്രഹാദയഃ സർവേ ഭഗണാദ്യാ യഥാക്രമം 7

അന്തർബഹിർവിഭാഗേന കാലചക്രേ നിയോജിതാഃ
ധ്രുവമേവാഽവലംബ്യാഽശു വായുനോദീരിതാശ്ചരൻ 8

ആകല്പാന്തം ചങ്ക്രമന്തി ഖേ ശ്യേനാദ്യാഃ ഖഗാ ഇവ
കർമ്മസാരഥയോ വായുവശഗാഃ സർവ ഏവ തേ 9

ഏവം ജ്യോതിർഗണാഃ സർവേ പ്രകൃതേഃ പുരുഷസ്യ ച
സംയോഗാനുഗൃഹീതാസ്തേ ഭൂമൗ ന നിപതന്തി ച 10

ജ്യോതിശ്ചക്രം കേചിദേതച്ഛിശുമാരസ്വരൂപകം
സോപയോഗം ഭഗവതാ യോഗധാരണകർമ്മണി 11

യസ്യാർവാക്ശിരസഃ കുണ്ഡലീഭൂതവപുഷോ മുനേ
പുച്ഛാഗ്രേ കല്പിതോ യോഽയം ധ്രുവ ഉത്താനപാദജഃ 12

ലാംഗൂലേഽസ്യ ച സമ്പ്രോക്തഃ പ്രജാപതിരകല്മഷഃ
അഗ്നിരിന്ദ്രശ്ച ധർമ്മശ്ച തിഷ്ഠന്തേ സുരപൂജിതാഃ 13

ധാതാ വിധാതാ പുച്ഛാന്തേ കട്യാം സപ്തർഷയസ്തതഃ
ദക്ഷിണാവർത്തഭാഗേന കുണ്ഡലാകാരമീയുഷഃ 14

ഉത്തരായണഭാനീഹ ദക്ഷപാർശ്വേഽർപ്പിതാനി ച
ദക്ഷിണായനഭാനീഹ സവ്യേ പാർശ്വേഽർപ്പിതാനി ച 15

കുണ്ഡലാഭോഗവേശസ്യ പാർശ്വയോരുഭയോരപി
സമസംഖ്യശ്ചാവയവാ ഭവന്തി കഞ്ജനന്ദന 16

അജവീഥീപൃഷ്ഠഭാഗേ ആകാശസരിദൗദരേ
പുനർവസുശ്ച പുഷ്യശ്ച ശ്രോണ്യോ ദക്ഷിണവാമയോഃ 17

ആർദ്രാശ്ലേഷേ പശ്ചിമയോഃ പാദയോർദക്ഷവാമയോഃ
അഭിജിച്ചോത്തരാഷാഢാ നാസായോർദക്ഷവാമയോഃ 18

യഥാസംഖ്യം ച ദേവവർഷേ ശ്രുതിശ്ച ജലഭംതഥാ
കല്പിതേ കല്പനാവിദ്ഭിർനേത്രയോർദക്ഷവാമയോഃ 19

ധനിഷ്ഠാ ചൈവ മൂലം ച കർണ്ണയോർദക്ഷവാമയോഃ
മഘാദീന്യഷ്ടഭാനീഹ ദക്ഷിണായനഗാനി ച 20

യുഞ്ജീത വാമപാർശ്വീയവംക്രിഷു ക്രമതോ മുനേ
തഥൈവ മൃഗശീർഷാദീന്യുദഗ്ഭാനി ച യാനി ഹി 21

ദക്ഷപാർശ്വേ വംക്രികേഷു പ്രാതിലോമ്യേന യോജയേത്
ശതതാരാ തഥാ ജ്യേഷ്ഠാസ്കന്ധയോർദക്ഷവാമയോഃ 22

അഗസ്തിശ്ചോത്തരഹനാവധരായാം ഹനൗ യമഃ
മുഖേഷ്വംഗാരകഃ പ്രോക്താ മന്ദഃ പ്രോക്തഃ ഉപസ്ഥകേ 23

ബൃഹസ്പതിശ്ച കകുദി വക്ഷസ്യർക്കോ ഗ്രഹാധിപഃ
നാരായണശ്ച ഹൃദയേ ചന്ദ്രോ മനസി തിഷ്ഠതി 24

സ്തനയോരശ്വിനൗ നാഭ്യാമുശനാഃ പരികീർത്തിതഃ
ബുധഃ പ്രാണാപാനയോശ്ച ഗളേ രാഹുശ്ച കേതവഃ 25

സർവാംഗേഷു തഥാ രോമകൂപേ താരാഗണാഃ സ്മൃതാഃ
ഏതദ്ഭഗവതോ വിഷ്ണോഃ സർവദേവമയം വപുഃ 26

സന്ധ്യായാം പ്രത്യഹം ധ്യായേത്പ്രയതോ വാഗ്യതോ മുനിഃ
നിരീക്ഷമാണശ്ചോത്തിഷ്ഠന്മന്ത്രേണാനേന ധീധരഃ 27

നമോ ജ്യോതിർലോകായ കാലായാഽനിമിഷാം
പതയേ മഹാപുരുഷായാഭിധീമഹീതി 28

ഗ്രഹർക്ഷതാരാമയമാധിദൈവികം പാപാപഹം മന്ത്രകൃതാം ത്രികാലം
നമസ്യതഃ സ്മരതോ വാ ത്രികാലം നശ്യേത തല്ക്കാലജമാശു പാപം 29

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

സപ്തദശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ അഷ്ടാദശോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

അധസ്താത്സവിതുഃ പ്രോക്തമയുതം രാഹുമണ്ഡലം
നക്ഷത്രവച്ചരതി ച സൈംഹികേയോ/തദർഹണഃ 1

സൂര്യാചന്ദ്രമസോരേവ മർദനഃ സിംഹികാസുതഃ
അമരത്വം ച ഖേടത്വം ലേഭേ യോ വിഷ്ണ്വനുഗ്രഹാത്. 2

യദദസ്തരണേർബിംബം തപതോ യോജനായുതം
തച്ഛാദകോ/സുരോ ജ്ഞേയോ/പ്യർക്കസാഹസ്രവിസ്തരം 3

ത്രയോദശസഹസ്രം തു സോമസ്യാ/ച്ഛാദകോ ഗ്രഹഃ
യഃ പർവസമയേ വൈരാനുബന്ധീ ഛാദകോ/ഭവത് 4

സൂര്യാചന്ദ്രമസോർദൂരാദ്ഭവേച്ഛാദനകാരകഃ
തന്നിശമ്യോ ഭയത്രാപി വിഷ്ണുനാ പ്രേരിതം സ്വകം 5

ചക്രം സുദർശനം നാമ ജ്വാലാമാലാതിഭീഷണം
തത്തേജസാ ദുഃസഹേന സമന്താത്പരിവാരിതം 6

മുഹൂർത്തോ ദ്വിജമാനസ്സു ദൂരാച്ചകിതമാനസഃ
ആരാന്നിവർത്തതേ സോ/യമുപരാഗ ഇതീവ ഹ 7

ഉച്യതേ ലോകമദ്ധ്യേ തു ദേവർഷേ അവബുദ്ധ്യതാം
തതോ/ധസ്താത് സമാഖ്യാതാ ലോകാഃ പരമപാവനാഃ 8

സിദ്ധാനാം ചാരണാനാം ച വിദ്യാധ്രാണാം ച സത്തമ
യോജനായുതവിഖ്യാതാ ലോകാഃ പുണ്യനിഷേവിതാഃ 9

തതോപ്യധസ്താദ്ദേവർഷേ യക്ഷാണാം ച സരക്ഷസാം
പിശാചപ്രേതഭൂതാനാം വിഹാരാജിരമുത്തമം 10

അന്തരിക്ഷം ചലത്പ്രോക്തം യാവദ്വായുഃ പ്രവാതി ഹി
യാവന്മേഘാസ്തഥോദ്യന്തി യത്പ്രോക്തം ജ്ഞാനകോവിദൈഃ 11

തതോ/ധസ്താദ്യോജനാനാം ശതം യാവദ്വിജോത്തമ
പൃഥിവീ പരിസംഖ്യാതാ സുപർണ്ണശ്യേനസാരസാഃ 12

ഹംസാദയഃ പ്രോത്പതന്തി പാർത്ഥിവാഃ പൃഥിവീഭവാഃ
ഭൂസന്നിവേശാവസ്ഥാനം യഥാവദുപവർണ്ണിതം 13

അധസ്താദവനേഃ സപ്ത ദേവർഷേ വിവരാഃ സ്മൃതാഃ
ഏകൈകശോ യോജനാനാമായാമോച്ഛ്രായതഃപുനഃ 14

അയുതാന്തര വിഖ്യാതാഃ സർവർത്തുസുഖദായകാഃ
അതലം പ്രഥമം പ്രോക്തം ദ്വിതീയം വിതലം തഥാ 15

തൃതീയം സുതലം പ്രോക്തം ചതുർത്ഥം വൈ തലാതലം
മഹാതലം പഞ്ചമം ഷഷ്ഠം പ്രോക്തം രസാതലം 16

സപ്തമം വിപ്ര പാതാളം സപ്ത തേ വിവരാഃ സ്മൃതാഃ
ഏതേഷു ബിലസ്വർഗ്ഗേഷു ദിവോƒപ്യധികമേവ ച 17

കാമഭോഗൈശ്വര്യസുഖസമൃദ്ധഭുവനേഷു ച
നിത്യോദ്യാനവിഹാരേഷു സുഖാസ്വാദഃ പ്രവർത്തതേ 18

ദൈത്യാശ്ച കാദ്രവേയാശ്ച ദാനവാ ബലശാലിനഃ
നിത്യപ്രമുദിതാ രക്താഃ കളത്രാപത്യബന്ധുഭിഃ 19

സുഹൃദ്ഭിരനുജീവാദ്യൈഃ സംയുതാശ്ച ഗൃഹേശ്വരാഃ
ഈശ്വരാദപ്രതിഹതകാമാ മായാവിനശ്ച തേ 20

നിവസന്തി സദാ ഹൃഷ്ടാഃ സർവർത്തുസുഖസംയുതാഃ
മയേന മായാവിഭുനാ യേഷു യേഷു ച നിർമ്മിതാഃ 21

പുരഃ പ്രകാമശോ ഭക്താ മണിപ്രവരശാലിനഃ
വിചിത്രഭവനാട്ടാളാ ഗോപുരാദ്യാ സഹസ്രശഃ 22

സഭാചത്വരചൈത്യാദിശോഭാഢ്യാഃ സുരദുർലഭാഃ
നാഗാസുരാണാം മിഥുനൈഃ സപാരാവതസാരികൈഃ 23

കീർണ്ണകൃത്രിമഭൂമിശ്ച വിവരേശഗൃഹോത്തമൈഃ
അലങ്കൃതാശ്ചകാസന്തി ഉദ്യാനാനി മഹാന്തി ച 24

മനഃപ്രസന്നകാരീണിഫലപുഷ്പവിശാലിഭിഃ
ലലനാനാം വിലാസാർഹസ്ഥാനൈഃ ശോഭിതഭാംജി ച 25

നാനാവിഹംഗമവ്രാതസംയുക്തജലരാശിഭിഃ
സ്വച്ഛാർണപൂരിതഹ്രദൈഃ പാഠീനസമലങ്കൃതൈഃ 26

ജലജന്തുക്ഷുബ്ധനീരനീരജാതൈരനേകശഃ
കുമുദോല്പലകൽഹാരനീലരക്തോത്പലൈസ്ഥാ 27

തേഷു കൃതനികേതാനാം വിഹാരൈഃ സങ്കുലാനി ച
ഇന്ദ്രിയോത്സവകാരൈശ്ച തഥൈവ വിവിധൈഃ സ്വരൈഃ 28

അമരാണാം ച പരമാം ശ്രിയം ചാതിശയന്തി ച
യത്ര നൈവ ഭയം ക്വാപി കാലാംഗൈർദിനരാത്രിഭിഃ 29

യത്രാഹിപ്രവരാണാം ച ശിരഃസ്ഥൈർമണിരശ്മിഭിഃ
നിത്യം തമഃ പ്രബാധ്യേത സദാ പ്രസ്ഫുടകാന്തിഭിഃ 30

ന വാ ഏതേഷു വസതാം ദിവ്യൗഷധിരസായനൈഃ
രസാന്നപാനസ്നാനാദ്യൈർനാധയോ ന ച വ്യാധയഃ 31

വലീപലിതജീർണത്വവൈവർണ്യസ്വേദഗന്ധതാഃ
അനുത്സാഹവയോ ƒ വസ്ഥാ ന ബാധന്തേ കദാചന 32

കല്യാണാനാം സദാ തേഷാം ന ച മൃത്യുഭയം കുതഃ
ഭഗവത്തേജസോ ƒ ന്യത്ര ചക്രാച്ചൈവ സുദർശനാത് 33

യസ്മിൻ പ്രവിഷ്ടേ ദൈതേയവധൂനാം ഗർഭരാശയഃ
പ്രായോ ഭയാത് പതന്ത്യേവ സ്രവന്തി ബ്രഹ്മപുത്രക 34

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

അഷ്ടാദശോ ƒ ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകോനവിംശോ ƒ ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

പ്രഥമേ വിവരേ വിപ്ര അതലാഖ്യേ മനോരമേ
മയപുത്രോ ബലോ നാമ വർത്തതേ ƒ ഖർവഗർവകൃത് 1

ഷണ്ണവത്യോ യേന സൃഷ്ടാ മായാഃ സർവാർത്ഥസാധികാഃ
മായാവിനോ യാശ്ച സദ്യോ ധാതയന്തി ച കാശ്ചന 2

ജൃംഭമാണസ്യ യസ്യൈവ ബലസ്യ ബലശാലിനഃ
സ്ത്രീഗണാ ഉപപദ്യന്തേ ത്രയോലോകവിമോഹനാഃ 3

പുംശ്ചല്യശ്ചൈവ സ്വൈരിണ്യഃ കാമിന്യശ്ചേതി വിശ്രുതാഃ
യാ വൈ വിലായനം പ്രേഷ്ഠം പ്രവിഷ്ടം പുരുഷം രഹഃ 4

രസേന ഹാടകാഖ്യേന സാധയിത്വാ പ്രയത്നതഃ
സ്വവിലാസാവലോകാനുരാഗസ്മിതവിഗൂഹനൈഃ 5

സംലാപവിഭ്രമാദ്യൈശ്ച രമയന്ത്യപി താഃസ്ത്രിയഃ
യസ്മിന്നുപയുക്തോ ജനോ മനുതോ ബഹുധാ സ്വയം 6

ഈശ്വരോ ƒ ഹമഹം സിദ്ധോ നാഗായുതബലോ മഹാൻ
ആത്മാനം മന്യമാനഃസൻ മദാന്ധ ഇവ കഥ്യതേ 7

ഏവം പ്രോക്താ സ്ഥിതിശ്ചാത്ര അതലസ്യ ച നാരദ
ദ്വിതീയവിവരസ്യാത്ര വിതലസ്യ നിബോധത 8

ഭൂതലാധസ്ഥലേ ചൈവ വിതലേ ഭഗവാൻ ഭവഃ
ഹാടകേശ്വരനാമാഽയം സ്വപാർഷദഗണൈർവൃതഃ 9

പ്രജാപതികൃതസ്യാപി സർഗ്ഗസ്യ ബൃംഹണായ ച
ഭവാന്യാ മിഥുനീഭൂയ ആസ്തേ ദേവാധിപൂജിതഃ 10

ഭവയോർവീര്യസംഭൂതാ ഹാടകീ സരിദുത്തമാ
സമിദ്ധോ മരുതാ വഹ്നിരോജസാ പിബതീവ ഹി 11

തന്നിഷ്ഠ്യൂതം ഹാടകാഖ്യം സുവർണ്ണം ദൈത്യവല്ലഭം
ദൈത്യാംഗനാ ഭൂഷണാർഹം സദാ സന്ധാരയന്തി ഹി 12

തദ്ബിലാധസ്ഥലാത് പ്രോക്തം സുതലാഖ്യം ബിലേശ്വരം
പുണ്യശ്ലോകോ ബലിർനാമാ ആസ്തേ വൈരോചനിർമുദേ 13

മഹേന്ദ്രസ്യ ച ദേവസ്യ ചികീർഷുഃ പ്രിയമുത്തമം
ത്രിവിക്രമോഽപി ഭഗവാൻ സുതലേ ബലിമാനയത് 14

ത്രൈലോക്യലക്ഷ്മീമാക്ഷിപ്യ സ്ഥാപിതഃ കില ദൈത്യരാട്
ഇന്ദ്രാദിഷ്വപ്യലബ്ധാ യാ സാ ശ്രീസ്തമനുവർത്തതേ 15

തമേവ ദേവദേവേശമാരാധയതി ഭക്തിതഃ
വ്യപേതസാധ്വസോഽദ്യാപി വർത്തതേ സുതലാധിപഃ 16

ഭൂമിദാനഫലം ഹ്യേതത് പാത്രഭൂതേഽഖിലേശ്വരേ
വർണ്ണയന്തി മഹാത്മാനോ നൈതദ്യുക്തം ച നാരദ 17

വാസുദേവേ ഭഗവതി പുരുഷാർത്ഥപ്രദേ ഹരൗ
ഏതദ്ദാനഫലം വിപ്ര സർവഥാ ന ഹി യുജ്യതേ 18

യസ്യൈവ ദേവദേവസ്യ നാമാപി വിവശോ ഗൃണൻ
സ്വകീയകർമ്മബന്ധീയഗുണാൻ വിധുനുതേഽഞ്ജസാ 19

യത്ക്ലേശബന്ധഹാനായ സാംഖ്യയോഗാദിസാധനം
കുർവതേ യതയോ നിത്യം ഭഗവത്യഖിലേശ്വരേ 20

ന ചായം ഭഗവാനസ്മാനനുജഗ്രാഹ നാരദ
മായാമയം ച ഭോഗാനാമൈശ്വര്യം വ്യതനോത് പരം 21

സർവ്വക്ലേശാധിഹേതും തദാത്മാനുസ്മൃതിമോഷണം
യം സാക്ഷാദ് ഭഗവാൻ വിഷ്ണുഃ സർവോപായവിദീശ്വരഃ 22

യാച്ഞാ ഛലേനാപഹൃതം സർവസ്വം ദേഹശേഷകം
അപ്രാപ്ലാന്യോപായ ഈശഃ പാശൈർവാരുണസംഭവൈഃ 23

ബന്ധയിത്വാവമുച്യാപി ഗിരിദര്യാമിവാബ്രവീത്
അസാവിന്ദ്രോ മഹാമൂഢോ യസ്യ മന്ത്രീ ബൃഹസ്പതിഃ 24

പ്രസന്നമിമമത്യർത്ഥമയാചല്ലോകസമ്പദം
ത്രൈലോക്യമിദമൈശ്വര്യം കിയദേവാതിതുച്ഛകം 25

ആശിഷാം പ്രഭവം മുക്ത്വാ യോ മൂഢോ ലോകസമ്പദി
അസ്മത്പിതാമഹഃ ശ്രീമാൻ പ്രഹ്ലാദോ ഭഗവത്പ്രിയഃ 26

ദാസ്യം വവ്രേ വിഭോസ്തസ്യ സർവലോകോപകാരകഃ
പിത്ര്യമൈശ്വര്യമതുലം ദീയമാനം ച വിഷ്ണുനാ 27

പിതര്യുപരതേ വീരേ നൈവൈച്ഛദ് ഭഗവത്പ്രിയഃ
തസ്യാ/തുലാനുഭാവസ്യ സർവലോകോപധീമതഃ 28

അസ്മദ്വിധോ നാല്പപക്വേതരദോഷോ/വഗച്ഛതി
ഏവം ദൈത്യപതിഃ സോ/യം ബലിഃപരമപൂജിതഃ 29

സുതലേ വർത്തതേ യസ്യ ദ്വാരപാലോ ഹരിഃ സ്വയം
ഏകദാ ദിഗ്വിജയേ രാജാ രാവണോ ലോകരാവണഃ 30

പ്രവിശൻ സുതലേ യേന ഭക്താനുഗ്രഹകാരിണാ
പാദാംഗുഷ്ഠേന പ്രക്ഷിപ്തോ യോജനായുതമത്ര ഹി 31

ഏവം ഭൂതാനുഭാവോ/യം ബലിഃ സർവസുഖൈകഭുക്
ആസ്തേ സുതലരാജസ്ഥോ ദേവദേവപ്രസാദതഃ 32

ഇതി ശ്രീദേവീ ഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ
ഏകോനവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ വിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

തതോ/ധസ്താദ്വിവരകം തലാതലമുദീരിതം
ദാനവേന്ദ്രോ മയോ നാമ ത്രിപുരാധിപതിർമഹാൻ 1

ത്രിലോക്യാഃ ശങ്കരേണാ/യം പാലിതോ ദഗ്ദ്ധപൂസ്ത്രയഃ
ദേവദേവപ്രസാദാത്തു ലബ്ധരാജ്യസുഖാസ്പദഃ 2

ആചാര്യോ മായിനാം സോ/യം നാനാമായാവിശാരദഃ
പൂജ്യതേ രാക്ഷസൈർ ഘോരൈഃ സർവകാര്യസമൃദ്ധയേ 3

തതോ/ധസ്താത് സുവിഖ്യാതം മഹാതലമിതി സ്ഫുടം
സർപ്പാണാം കാദ്രവേയാണാം ഗണഃ ക്രോധവശോ മഹാൻ 4

അനേകശിരസാം വിപ്ര പ്രദാനാൻ കീർത്തയാമി തേ
കുഹകസ്തക്ഷകശ്ചൈവ സുഷേണഃ കാളിയസ്തഥാ 5

മഹാഭോഗാ മഹാസത്വാഃ ക്രൂരാഃ ക്രൂരസ്വജാതയഃ
പതത്രിരാജാധിപതേരുദ്വിഗ്നാഃ സർവ ഏവ തേ 6

സ്വകളത്രാപത്യസുഹൃത്കുടുംബേന ച സംഗതാഃ
പ്രമത്താ വിഹരന്ത്യേവ നാനാ ക്രീഡാവിശാരദാഃ 7

തതോ/ധസ്താച്ച വിവരേ രസാതലസമാഹ്വയേ
ദൈതേയാ നിവസന്ത്യേവ പണയോ ദാനവാശ്ച തേ 8

നിവാതകവചാ നാമ ഹിരണ്യപുരവാസിനഃ
കാലേയാ ഇതി ച പ്രോക്താഃ പ്രത്യനീകാ ഹവിർഭുജാം 9

മഹൗജസശ്ചോത്പത്ത്യൈവ മഹാസാഹസിനസ്തഥാ
സകലേശസ്യ ച ഹരേസ്തേജസാ ഹതവിക്രമാഃ 10

ബിലേശയാ ഇവ സദാ വിവരേ നിവസന്തി ഹി
യേ വൈ വാഗ്ഭിഃ സരമയാ ശക്രദൂത്യാ നിരന്തരം 11

മന്ത്രവർണ്ണാഭിരസുരാസ്താഡിതാ ബിഭ്യതി സ്മ ഹ
തതോ/പ്യധസ്താത് പാതാളേ നാഗലോകാധിപാലകാഃ 12

വാസുകിപ്രമുഖാഃ ശംഖഃ കുളികഃ ശ്വേത ഏവ ച
ധനഞ്ജയോ മഹാശംഖോ ധൃതരാഷ്ട്രസ്തഥൈവ ച 13

ശംഖചൂഡഃ കംബളാശ്വതരോ ദേവോപദത്തകഃ
മഹാമർഷാ മഹാഭോഗാ നിവസന്തി വിഷോല്ബണാഃ 14

പഞ്ചമസ്തകവന്തശ്ച ഫണാസപ്തകഭൂഷിതഃ
കേചിദ്ദശഫണാഃ കേചിച്ഛതശീർഷാസ്തഥാപരേ 15

സഹസ്രശിരസഃ കോ/പി രോചിഷ്ണുമണിധാരകാഃ
പാതാളരന്ധ്രതിമിരനികരം സ്വമരീചിഭിഃ 16

വിധമന്തി ച ദേവർഷേ സദാ സംജാതമന്യവഃ
അസ്യ മൂലപ്രദേശേ ഹി ത്രിംശത് സാഹസ്രകേന്തരേ 17

യോജനൈഃ പരിസംഖ്യാ തേ താമസീ ഭഗവത്കലാ
അനന്താഖ്യാ സമാസ്തേ ഹി സർവദേവപ്രപൂജിതാ 18

അഹമിത്യഭിമാനസ്യ ലക്ഷണം യം പ്രചക്ഷതേ
സങ്കർഷണം സാത്വതീയാഃ കർഷണം ദ്രഷ്ടൃദൃശ്യയോഃ 19

ഇദം ഭൂമണ്ഡലം യസ്യ സഹസ്രശിരസഃ പ്രഭോഃ
അനന്തമൂർത്തേഃ ശേഷസ്യ ധ്രിയമാണം ച ശീർഷകേ 20

പൃഥിവീഗോളമശേഷം ഹി സിദ്ധാർത്ഥ ഇവ ലക്ഷ്യതേ
യസ്യ കാലേന ദേവസ്യ സംജിഹീർഷോഃ സമം വിഭോഃ 21

ചരാചരം ഭ്രൂവോരന്തർവിവരാദുദപദ്യത
സങ്കർഷണോ നാമ രുദ്രോ വ്യൂഹൈകാദശശോഭിതഃ 22

ത്രിലോചനശ്ച ത്രിശിഖം ശൂലമുത്തംഭയൻ സ്വയം
ഉദതിഷ്ഠന്മഹാസത്വോ മഹാഭൂതക്ഷയംകരഃ 23

യസ്യാംഘ്രികമലദ്വന്ദ്വശോണാച്ഛനഖമണ്ഡലേ
വിരാജന്മണിബിംബേഷു മഹാഹിപതയോfനിശം 24

ഏകാന്തഭക്തിയോഗേന സഹ സാത്വതപുംഗവൈഃ
പ്രണമന്തഃ സ്വമൂർധ്നാ തേ സ്വമുഖാനി സമീക്ഷതേ 25

സ്ഫുരത്കുണ്ഡലമാണിക്യപ്രഭാമണ്ഡലഭാംജ്യപി
സുകപോലാനി ചാരൂണി ഗണ്ഡസ്ഥലദ്യുമന്തി ച 26

നാഗരാജകുമാര്യോfപി ചാർവംഗവിലസത്ത്വിഷാ_
വിശദൈർവിപുലൈസ്തദ്വദ്ധവളൈഃ സുഭഗൈസ്തഥാ 27

രുചിരൈർ ഭുജദണ്ഡൈശ്ച ശോഭമാനാ ഇതസ്തതഃ
ചന്ദനാഗുരുകാശ്മീരപങ്കലേപേനഭൂഷിതാഃ 28

തദഭിമർഷസംജാതകാമാവേശസമായുതാഃ
ലളിതസ്മിതസംയുക്താഃ സവ്രീഡം ലോകയന്തി ച 29

അനുരാഗമദോന്മത്തവിഘൂർണ്ണാരുണലോചനം
കരുണാവലോകനേത്രം ച ആശാസാനാസ്തഥാfശിഷഃ 30

സോfനന്തോ ഭഗവാൻദേവോfനന്തസത്വോ മഹാശയഃ
അനന്തഗുണവാർധിശ്ച ആദിദേവോ മഹാദ്യുതിഃ 31

സംഹൃതാമർഷരോഷാദിവേഗോ ലോകശുഭായ ച
ആസ്തേ മഹാസത്വനിധിഃ സർവദേവപ്രപൂജിതഃ 32

ധ്യായമാനഃ സുരൈഃ സിദ്ധൈരസുരൈരശ്ചോരഗൈസ്തഥാ
വിദ്യാധരൈശ്ച ഗന്ധർവൈർമുനിസംഘൈശ്ച നിത്യശഃ 33

അനാരതമദോന്മത്തലോകവിഹ്വലലോചനഃ
വാക്യാവ്യതേന വിബുധാൻ സ്വപാർഷദഗണാനപി 34

ആപ്യായമാനഃ സ വിഭുർവൈജയന്തീം സ്രജം ദധത്
അമ്ലാനാഭിനവൈഃ സ്വച്ഛൈസ്തുളസീദളസന്നയൈഃ 35

മാദ്യന്മധുകരവ്രാതഘോഷശ്രീസംയുതാം സദാ
നീലവാസാ ദേവദേവ ഏകകുണ്ഡലഭൂഷിതഃ 36

ഹലസ്യ കകുദി ന്യസ്തസുപീവരഭുജോ/വ്യയഃ
മഹേന്ദ്രഃ കാഞ്ചനീം യദ്വദ്വരത്രാം ച മതംഗമഃ
ഉദാരലീലോ ദേവേശോ വർണ്ണിതഃ സാത്വതർഷഭൈഃ 37

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസകന്ധേ

വിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥൈകവിംശോ/ദ്ധ്യായ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

തസ്യാനുഭാവം ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മപുത്രഃ സനാതനഃ
സഭായാം ബ്രഹ്മദേവസ്യ ഗായമാന ഉപാസതേ 1

ഉത്പത്തിസ്ഥിതിലയഹേതവോ/സ്യ കല്പാഃ
സത്വാദ്യഃ പ്രകൃതിഗുണാ യദീക്ഷയാ/സൻ
യദ്രൂപം ധ്രുവമകൃതം യദേകമാത്മൻ
നാനാധാത് കഥമുഹ വേദ തസ്യ വർത്മ 2

മൂർത്തിം നഃ പുരുകൃപയാ ബഭാര സത്വം
സംശുദ്ധം സദസദിദം വിഭാതി യത്ര
യല്ലീലാം മൃഗപതിരാദദേ/നവദ്യാ-
മദദാതും സ്വജനമനാംസ്യുദാരവീര്യഃ 3

യന്നാമ ശ്രുതമനുകീർത്തയേദകസ്മാ-
ദാർത്തോ വാ യദി പതിതഃ പ്രലംഭനാദ്വാ
ഹന്ത്യംഹഃ സപദി നൃണാമശേഷമന്യം
കം ശേഷാദ്ഭഗവത ആശ്രയേന്മുമുക്ഷുഃ 4

മൂർധന്യർപ്പിതമണുവത്സഹസ്രമൂർധ്നോ
ഭൂഗോളം സഗിരിസരിത്സമുദ്രസത്വം
ആനന്ത്യാദനമിതവിക്രമസ്യ ഭൂമ്നഃ
കോ വീര്യാണ്യധിഗണയേത്സഹസ്രജിഹ്വഃ 5

ഏവം പ്രഭാവോ ഭഗവാനനന്തോ
ദുരന്തവീര്യോരു ഗുണാനുഭാവഃ
മൂലേ രസായാം സ്ഥിത ആത്മതന്ത്രോ
യോ ലീലയാ ക്ഷ്മാം സ്ഥിതയേ ബിഭർതി 6

ഏതാഹ്യേവേഹ തു നൃഭിർഗതയോ മുനിസത്തമ
ഗന്തവ്യാ ബഹുശോ യദ്വദ്യഥാകർമ്മവിനിർമ്മിതാഃ 7

യഥോപദേശം കാമാൻ ച സദാ കാമയമാനകൈഃ
ഏതാവതീർഹി രാജേന്ദ്ര മനുഷ്യമൃഗപക്ഷിഷു 8

വിപാതഗതയഃ പ്രോക്താ ധർമ്മസ്യ വശഗാസ്തഥാ
ഉച്ചാവചാ വിസദൃശാ യഥാപ്രശ്നം നിബോധത 9

നാരദ ഉവാച

വിചിത്രമേതല്ലോകസ്യ കഥം ഭഗവതാ കൃതം
സമാനത്വേ കർമ്മാണാം ച തന്നോ ബ്രൂഹി യഥാതഥം 10

നാരായണ ഉവാച

കർത്തുഃ ശ്രദ്ധാവശാദേവ ഗതയോ/പി പൃഥഗ്വിധാഃ
ത്രിഗുണത്വാത് സദാ താസാം ഫലം വിസദൃശന്ത്വിഹ 11

സാത്വിക്യാ ശ്രദ്ധയാ കർത്തുഃ സുഖിത്വം ജായതേ സദാ
ദുഃഖിത്വം ച തഥാ കർത്തു രാജസ്യാ ശ്രദ്ധയാ ഭവേത് 12

ദുഃഖിത്വം ചൈവ മൂഢത്വം താമസ്യാ ശ്രദ്ധയോദിതം
താരതമ്യാത്തു ശ്രദ്ധാനാം ഫലവൈചിത്ര്യമീരിതം 13

അനാദ്യവിദ്യാവിഹിതകർമ്മണാം പരിണാമജാഃ
സഹസ്രശഃ പ്രവൃത്താസ്തു ഗതയോ ദ്വിജപുംഗവ 14

തദ്ഭേദാൻ വർണ്ണയിഷ്യാമി പ്രാചുര്യേണ ദ്വിജോത്തമ
ത്രിജഗത്യാ അന്തരാളേ ദക്ഷിണസ്യാം ദിശീഹ വൈ 15

ഭൂമേരധസ്താദുപരി ത്വതലസ്യ ച നാരദ
അഗ്നിഷ്വാത്താഃ പിതൃഗണാഃ വർത്തന്തേ പിതരശ്ച ഹി 16

വസന്തി യസ്യാം സ്വീയാനാം ഗോത്രാണാം പരമാശിഷഃ
സത്യാഃ സമാധിനാ ശീഘ്രം ത്വാശാസാനാഃ പരേണ വൈ 17

പിതൃരാജോ/പി ഭഗവാൻ സമ്പരേതേഷു ജന്തുഷു
വിഷയം പ്രാപിതേഷ്വേഷു സ്വകീയൈഃ പുരുഷൈരിഹ 18

സഗണോ ഭഗവത്പ്രോക്താജ്ഞാപരോ ദമധാരകഃ
യഥാകർമ്മം യഥാദോഷം വിദധാതി വിചാരദൃക് 19

സ്വാൻഗണാൻ ധർമ്മതത്ത്വജ്ഞാൻ സർവാനാജ്ഞാപ്രവർത്തകാൻ
സദാ പ്രേരയതി പ്രാജ്ഞോ യഥാദേശനിയോജിതാൻ 20

നരകാനേകവിംശത്യാ സംഖ്യയാ വർണ്ണയന്തി ഹി
അഷ്ടാവിംശമിതാൻ കേചിത് താനനുക്രമതോ ബ്രുവേ 21

താമിസ്രഅന്ധതാമിസ്രോ രൗരവോ/പി തൃതീയകഃ
മഹാരൗരവനാമാ ച കുംഭീപാകോ/പരോ മതഃ 22

കാലസൂത്രം തഥാ ചാസിപത്രാരണ്യമുദാഹൃതം
സൂകരസ്യ മുഖം ചാന്ധകൂപോ/ഥ കൃമിഭോജനഃ 23

സന്ദംശസ്തപ്തമൂർത്തിശ്ച വജ്രകണ്ടക ഏവ ച
ശാല്മലീ ചാഥ ദേവർഷേ നാമ്നാ വൈതരണീ തഥാ 24

പൂയോദഃ പ്രാണരോധശ്ച തഥാ വിശസനം മതം
ലാലാഭക്ഷഃ സാരമേയാദനമുക്തമതഃ പരം 25

അവീചിരപ്യയഃപാനം ക്ഷാരാകർദ്ദമ ഏവ ച
രക്ഷോഗണാഖ്യസംഭോജഃശൂലപ്രോതോപ്യതഃപരം 26

ദന്തശൂകോ/വടാരോധഃ പര്യാവർത്തനകഃ പരം
സൂചീമുഖമിതി പ്രോക്താ അഷ്ടാവിംശതി നാരകാഃ 27

ഇത്യേതേ നാരകാനാമ യാതനാഭൂമയഃ പരാഃ
കർമ്മഭിശ്ചാപി ഭൂതാനാം ഗമ്യാഃ പത്മജസംഭവ 28

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

ഏകവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വാവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

കർമ്മഭേദാഃ കതിവിധാഃ സനാതനമുനേ മമ
ശ്രോതവ്യം സർവഥൈവൈതേ യാതനാപ്രാപ്തിഭൂമയഃ 1

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

യോ വൈ പരസ്യ വിത്താനി ദാരാപത്യാനി ചൈവ ഹി
ഹരതേ സ ഹി ദുഷ്ടാത്മാ യമാനുചരഗോചരഃ 2

കാലപാശേന സംബദ്ധോ യാമ്യൈരതിഭയാനകൈഃ
താമിസ്രനാമ്നി നരകേ പാത്യതേ യാതനാസ്പദേ 3

താഡനം ദണ്ഡനം ചൈവ സന്തർജനമതഃ പരം
യാമ്യാഃ കുർവന്തി പാശാഢ്യാഃ കശ്മലം യാതി ചൈവ ഹി 4

മൂർച്ഛാമായാതി വിവശോ നാരകീ പത്മഭൂസുത
യഃ പതിം വഞ്ചയിത്വാ തു ദാരാദീനുപഭുജ്യതി 5

അന്ധതാമിസ്രനരകേ പാത്യേതേ യമകിങ്കരൈഃ
പാത്യമാനോ യത്ര ജന്തുർവേദനാപരവാൻ ഭവേത് 6

നഷ്ടദൃഷ്ടിർനഷ്ടമതിർഭവത്യേവാfവിളംബിതഃ
വനസ്പതിർ ഭജ്യമാനമൂലോ യദ്വദ്ഭവേദിഹ 7

തസ്മാദപ്യന്ധതാമിസ്രനാമ്നാ പ്രോക്തഃ പുരാതനൈഃ
ഏതന്മമാfഹമിതി യോ ഭൂതദ്രോഹേണ കേവലം 8

പുഷ്ണാതി പ്രത്യഹം സ്വീയം കുടുംബം കാര്യലമ്പടഃ
ഏതദ്വിഹായ ചാfത്രൈവ സ്വാശുഭേന പതേദിഹ 9

രൗരവേ നാമ്നി നരകേ സർവസത്വഭയാവഹേ
ഇഹലോകേfമുനാ യേ തു ഹിംസിതാ ജന്തവഃപുരാ 10

തേ ഏവ രുരവോ ഭൂത്വാ പരത്ര പീഡയന്തി തം
തസ്മാദ്രൗരവമിത്യാഹുഃ പുരാണജ്ഞാ മനീഷിണഃ 11

രുരുഃ സർപ്പാദതിക്രൂരോ ജന്തുരുക്താ പുരാതനൈഃ
ഏവം മഹാരൗരവാഖ്യോ നരകോ യത്ര പൂരുഷ 12

യാതനാം പ്രാപ്യമാണോ ഹി യഃ പരം ഗേഹസംഭവഃ
ക്രവ്യാദാ നാമരുരവസ്തം ക്രവ്യേ പാതയന്തി ച 13

യ ഉഗ്രഃ പുരുഷഃ ക്രൂരഃ പശുപക്ഷിഗണാനപി
ഉപരന്ധയതേ മൂഢോ യാമ്യാസ്തം രന്ധയന്തി ച 14

കുംഭീപാകേ തപ്ത തൈലേ ഉപര്യപി ച നാരദ
യാവന്തി പശുരോമാണി താവദ്വർഷസഹസ്രകം 15

പിതൃവിപ്രബ്രാഹ്മണധ്രുക് കാലസൂത്രേ സ നാരകേ
അഗ്ന്യർക്കാഭ്യാം തപ്യമാനേ നാരകീ വിനിവേശിതഃ 16

ക്ഷുത്പിപാസാദഹ്യമാനോfന്തഃ ശരീരസ്ഥഥാ ബഹിഃ
ആസ്തേ ശേതേ ചേഷ്ടതേ ചാfവതിഷ്ഠതി ച ധാവതി 17

നിജവേദപഥാദ്ദ്യോ വൈ പാഖണ്ഡം ചോപയാതി ച
അനാപദ്യപി ദേവർഷേ തം പാപം പുരുഷം ഭടാഃ 18

അസിപത്രവനം നാമ നരകം വേശയന്തി ച
കശയാ പ്രഹരന്ത്യേവ നാരകീ തദ്ഗതസ്തഥാ 19

ഇതസ്തതോ ധാവമാന ഉത്താലമതിവേഗിതഃ
അസിപത്രൈഃ ഛിദ്യമാന ഉഭയത്ര ച ധാരകൈഃ 20

സംഛിദ്യമാനസർവാംഗോ ഹാ ഹതോഽസ്മീതി മൂർച്ഛിതഃ
വേദനാം പരമാം പ്രാപ്തഃ പതത്യേവ പദേ പദേ 21

സ്വധർമ്മാനുഗതം ഭുംക്തേ പാഖണ്ഡഫലമല്പധീഃ
യോ രാജാ രാജപുരുഷോ ദണ്ഡയേദ്വൈത്വധർമ്മതഃ 22

ദ്വിജേ ശരീരദണ്ഡം ച പാപീയാന്നാരകീ ച സഃ
നരകേ സൂകരമുഖേ പാത്യതേ യമകിങ്കരൈഃ 23

വിനിഷ്പിഷ്ടാവയവകോ ബലവദ്ഭിസ്തഥേക്ഷുവത്
ആർത്തസ്വരേണ സ്വനയൻ മൂർച്ഛിതഃ കശ്മലം ഗതഃ 24

സ പീഡ്യമാനേ ബഹുധാ വേദനാം യാത്യതീവ ഹി
വിവിക്തപരപീഡോ യോഽപ്യവിവിക്തപരവ്യഥാം 25

ഈശ്വരാങ്കിതവൃത്തീനാം വ്യഥാമാചരതേ സ്വയം
സചാന്ധകൂപേ പതതി തദഭിദ്രോഹയന്ത്രിതേ 26

തത്രാഽസൗ ജന്തുഭിഃ ക്രൂരൈഃ പശുഭിർമൃഗപക്ഷിഭിഃ
സരീസൃപൈശ്ച മശകൈർയൂകാമത്ക്കുണജാതിഭിഃ 27

മക്ഷികാഭിശ്ച തമസി ദന്ദശൂകൈശ്ച പീഡ്യതേ
പരിക്രമതി ചൈവാഽത്ര കുശരീരേ ച ജന്തുവത് 28

യസ്തു സംവിഹിതൈഃ പഞ്ചയജ്ഞൈഃ കാകൈശ്ച സംസ്തുതഃ
അശ്നാതി ചാഽസംവിഭജ്യ യത്കിഞ്ചിദുപപദ്യതേ 29

സ പാപപുരുഷഃ ക്രൂരൈർയാമ്യൈശ്ച കൃമിഭോജനേ
നരകാധമകേ ദുഷ്ടകർമ്മണാ പരിപാത്യതേ 30

ലക്ഷയോജനവിസ്തീർണ്ണേ കൃമികുണ്ഡേ ഭയങ്കരേ
കൃമിരൂപം സമാസാദ്യ ഭക്ഷ്യമാണശ്ച തൈഃ സ്വയം 31

അപ്രത്താപ്രഹുതാദദോ യഃ പാതമാപ്നോതി തത്ര വൈ
യസ്തു സ്തേയേന ച ബലാദ്ധിരണ്യം രത്നമേവ ച 32

ബ്രാഹ്മണസ്യാപഹരതി അന്യസ്യാപി ച കസ്യചിത്
അനാപദി ച ദേവർഷേ തമമുത്രയമാനുഗാഃ 33

അയസ്മയൈരഗ്നിപിണ്ഡൈഃ സംദംശേ നിഷ്കുഷന്തി ച
യോ/ഗമ്യാം യോഷിതം ഗച്ഛേദഗമ്യം പുരുഷം ച യാ 34

താവുഭാവപി കശയാ താഡയന്തോ യമാനുഗാഃ
തിഗ്മയാ ലോഹമയ്യാ ച സൂർമ്യാപ്യാലിംഗയന്തി തം 35

താം ചാപി യോഷിതം സൂർമ്യാലിംഗയന്തി യമാനുഗാഃ
യസ്തു സർവാഭിഗമനഃ പുരുഷഃ പാപസഞ്ചയീ 36

നിരയേ/മുത്ര തം യാമ്യാഃ ശാല്മലീം രോചയന്തി തം
വജ്രകണ്ടകസംയുക്താം ശാൽമലീം താമയസ്മയീം 37

രാജന്യാ രാജപുരുഷാ യേ വാ പാഖണ്ഡവർത്തിനഃ
ധർമ്മസേതും വിഭിന്ദന്തി തേ പരേത്യ ഗതാ നരാഃ 38

വൈതരണ്യാം പതന്ത്യേവ ഭിന്നമര്യാദപാതകാഃ
നദ്യാം നിരയദുർഗസ്യ പരിഖായാം ച നാരദ 39

യാദോഗണൈഃ സമന്താത്തു ഭക്ഷ്യമാണാ ഇതസ്തതഃ
നാത്മനാ വിയുജ്യന്ത്യേവ നാസുഭിശ്ചാപി നാരദ 40

സ്വീയേന കർമ്മപാകേനോപതപന്തി ച സർവതഃ
വിൺമൂത്രപൂയരക്തൈശ്ച കേശാസ്ഥിനഖമാംസകൈഃ 41

മേദോവസാസംയുതായാം നദ്യാമുപപതന്തി തേ
വൃഷലീപതയോ യേ ച നഷ്ടശൗചാ ഗതത്രപാഃ 42

ആചാരനിയമൈസ്ത്യക്താഃ പശുചര്യാപരായണാഃ
തേ/ത്രാനുകൃഷ്ടഗതയോ വിണ്മൂത്രശ്ലേഷ്മരക്തകൈഃ 43

ശ്ലേഷ്മമലസമാപൂർണ്ണേ നിപതന്തി ദുരാഗ്രഹാഃ
തദേവ ഖാദയന്ത്യേതാൻ യമാനുചരവർഗ്ഗകാഃ 44

യേ ശ്വാനഗർദ്ദഭാദീനാം പതയോ വൈ ദ്വിജാതയഃ
മൃഗയാരസികാ നിത്യമതീർത്ഥേ മൃഗഘാതകാഃ 45

പരേതാംസ്താന്യമഭടാഃ ലക്ഷീഭൂതാൻ നരാധമാൻ
ഇഷുഭിശ്ച വിഭിന്ദന്തി താംസ്താൻ ദുർനയമാഗതാൻ 46

യേ ദംഭാ ദംഭയജ്ഞേഷു പശൂൻഘ്നന്തി നരാധമാഃ
താനമുഷ്മിൻയമഭടാ നരകേ വൈശസേ തദാ 47

നിപാത്യ പീഡയന്ത്യേവം കശാഘാതൈർ ദുരാസദൈഃ
യോ ഭാര്യാം ച സവർണ്ണാം വൈ ദ്വിജോ മദനമോഹിതഃ 48

രേതഃ പായയതേ മൂഢോഽമുത്ര യമകിങ്കരാഃ
രേതഃ കുണ്ഡേ പാതയന്തി രേതഃ സമ്പായയന്തിച 49

യേ ദസ്യവോഗ്നിദാശ്ചൈവഗരദാഃ സാർത്ഥഘാതകാഃ
ഗ്രാമാൻസാർത്ഥാൻ വിലുമ്പന്തി രാജാനോ രാജപൂരുഷാഃ 50

താൻപരേതാൻ യമഭടാ നയന്തി ശ്വാനകാദനം
വിംശത്യധികസംഖ്യാതാഃ സാരമേയാ മഹാദ്ഭുതാഃ 51

സപ്തശത്യാ സമാഖ്യാതാ രഭസം ഖാദയന്തി തേ
സാരമേയാദനം നാമ നരകം ദാരുണം മുനേ
അതഃപരം പ്രവക്ഷ്യാമി അവീചിപ്രമുഖാൻ മുനേ 52

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

ദ്വാവിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രയോവിംശോഽദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

യേ നരാഃ സർവദാ സാക്ഷ്യേ അനൃതം ഭാഷയന്തി ച
ദാനേ വിനിമയേഽർത്ഥസ്യ ദേവർഷേ പാപബുദ്ധയഃ 1

തേ പ്രേത്യാമുത്ര നരകേ അവീച്യാഖ്യേഽതിദാരുണേ
യോജനാനാം ശതോച്ഛ്രായാദ് ഗിരിമൂർധ്നഃ പതന്തി ഹി 2

അനാകാശേഽധഃ ശിരസസ്തദവീചീതി നാമകേ
യത്ര സ്ഥലം ദൃശ്യതേ ച ജലവദ്വീചിസംയുതം 3

അവീചിമത്തതസ്തത്രതിലശഃഛിന്നവിഗ്രഹഃ
മ്രിയതേ നൈവ ദേവർഷേ പുനരേവാവരോപ്യതേ 4

യോ വാ ദ്വിജോ വാ രാജന്യോ വൈശ്യോ വാ ബ്രഹ്മസംഭവ
സോമപീഥസ്തത്കളത്രം സുരാം വാ പിബതീഹ യഃ 5

പ്രമാദതസ്തു തേഷാം വൈ നിരയേ പരിപാതനം
കുർവന്തി യമദൂദാസ്തേ പാനം കാർഷ്ണായസോ മുനേ 6

വഹ്നിനാ ദ്രവമാണസ്യ നിതരാം ബ്രഹ്മസംഭവ
സംഭാവനേന സ്വസ്യൈവ യോഽധമോഽപി നരാധമഃ 7

വിദ്യാജന്മതപോവർണ്ണാശ്രമാചാരവതോ നരാൻ
വരീയസോ/പി ന ബഹു മന്യതേ പുരുഷാധമഃ 8

സ നീയതേ യമഭടൈഃ ക്ഷാരകർദ്ദമനാമകേ
നിരയേ/വാക്ശിരാ ഘോരാ ദുരന്തയാതനാശ്ശുതേ 9

യേ വൈ നരാ യജന്ത്യന്യം നരമേധേന മോഹിതാഃ
സ്ത്രിയോപി വാ നരപശും ഖാദന്ത്യത്ര മഹാമുനേ 10

പശവോ നിഹതാസ്തേ തു യമസദ്മനി സംഗതാഃ
സൗനികാ ഇവ തേ സർവേ വിദാര്യ സിതധാരയാ 11

അസൃക്പിബന്തി നൃത്യന്തി ഗായന്തി ബഹുധാ മുനേ
യഥേഹ മാംസഭോക്താരഃ പുരുഷാദാ ദുരാസദാഃ 12

അനാഗസോ/പി യേ/രണ്യേ ഗ്രാമേ വാ ബ്രഹ്മപുത്രക
വൈശ്രംഭകൈരുപസൃതാൻ വിശ്രംഭയ്യ ജിജീവിഷൂൻ 13

ശൂലസൂത്രാദിഷു പ്രോതാൻ ക്രീഡനോൽകാരകാനിവ
പാതയന്തി ച തേ പ്രേത്യ ശൂലപ്രോതേ പതന്തി ഹ 14

ശൂലാദിഷു പ്രോതദേഹാഃ ക്ഷുത്തൃഡ്ഭ്യാം ചാ/തിപീഡിതാഃ
തിഗ്മതുണ്ഡൈഃ കങ്കബകൈരിതശ്ചേതശ്ച താഡിതഃ 15

പീഡിതാ ആത്മശമലം ബഹുധാ സംസ്മരന്തി ഹി
യേ ഭൂതാനുദ്വേജയന്തി നരാ ഉദ്ബണവൃത്തയഃ 16

യഥാ സർപ്പാദികാസ്തേ/പി നരകേ നിപതന്തി ഹി
ദന്ദശൂകാഭിധാനേ ച യത്രോത്തിഷ്ഠന്തി സർവതഃ 17

പഞ്ചനഖാഃ സപ്തമുഖാ ഗ്രസന്തി നരകാഗതാൻ
യഥാ വിലേശയാ വിപ്ര ക്രൂരബുദ്ധിസമന്വിതാഃ 18

യേ/വടേഷു കുസൂലാദിഗൃഹാദിഷു നിരുന്ധതേ
താനമുത്രോദ്യതകരാഃ കീനാശപരിസേവകാഃ 19

തേഷ്വേവോപവിശ്യ്വാ ച സഗരേണ ച വഹ്നിനാ
ധൂമേന ച നിരുന്ധന്തി പാപകർമ്മരതാൻ നരാൻ 20

യോ/തിഥീൻ സമയപ്രാപ്താൻ ദിധക്ഷുരിവ ചക്ഷുഷാ
പാപേനേഹാലോകയേച്ച സ്വയം ഗൃഹപതിർദ്വിജഃ 21

തസ്യാപി പാപദൃഷ്ടേർഹി നിരയേ യമകിങ്കരാഃ
അക്ഷിണീ വജ്രതുണ്ഡാ യേ കങ്കാഃ കാകവടാദയഃ 22

ഗൃധ്രാഃ ക്രൂരതരാശ്ചാപി പ്രസഹ്യോത്പാടയന്തി ഹി
യ ആഢ്യാഭിമതിർയാതി അഹംകൃത്യാതിഗർവിതഃ 23

തിര്യക്പ്രേക്ഷണ ഏവാത്രാ/ഭിവിംശകീ നരാധമഃ
ചിന്തയാ/ർത്ഥസ്യ സർവത്രായതിവ്യയസ്വരൂപയാ 24

ശുഷ്യദ്ധൃദയവക്ത്രശ്ച നിർവൃതിം നൈവ ഗച്ഛതി
ഗ്രഹവദ്രക്ഷതേ ചാർത്ഥം സ പ്രേതോ യമകിങ്കരൈഃ 25

സൂചീമുഖേ ച നരകേ പാത്യതേ നിജകർമ്മണാ
വിത്തഗ്രഹം ച പുരുഷം വായകാ ഇവ യാമ്യകാഃ 26

കിങ്കരാഃ സർവതോ/ങ്ഗേഷു സൂത്രൈഃ പരിവയന്തി ഹി
ഏതേ ബഹുവിധാ വിത്ത നരകാഃ പാപകർമ്മണാം 27

നരാണാം ശതശഃ സന്തി യാതനാസ്ഥാനഭൂമയഃ
സഹസ്രശോ/പി ദേവർഷേ ഉക്താനുക്താസ്തഥാപി ഹി 28

വിശന്തി നരകാനേതാൻ യാതനാബഹുളാൻ മുനേ
തഥാ ധർമ്മപരാശ്ചാപി ലോകാൻ യാന്തി സുഖോഗദ്ഗതാൻ 29

സ്വധർമ്മോ ബഹുധാ ഗീതോ യഥാ തവ മഹാമുനേ
ദേവീപൂജനരൂപോ ഹി ദേവ്യാരാധനലക്ഷണഃ 30

യേനാനുഷ്ഠിതമാത്രേണ ന നരോ നരകം വ്രജേത്
സാ ദേവീ ഭവപാഥോധേരുദ്ധർത്രീ പൂജിതാ നൃണാം 31

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

ത്രയോവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ധർമ്മശ്ച കീദൃശസ്താത ദേവ്യാരാധനലക്ഷണഃ
കഥമാരാധിതാ ദേവീ സാ ദദാതി പരം പദം 1

ആരാധനവിധിഃ കോ വാ കഥമാരാധിതാ കദാ
കേന സാ ദുർഗനരകാദ്ദുർഗാ ത്രാണപ്രദാ ഭവേത് 2

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ദേവർഷേ ശൃണു ചിത്തൈകാഗ്രേണ മേ വിദുഷാം വര
യഥാ പ്രസീദതേ ദേവീ ധർമ്മാരാധനതഃ സ്വയം 3

സ്വധർമ്മോ യാദൃശഃ പ്രോക്തസ്തം ച മേ ശൃണു നാരദ
അനാദാവിഹ സംസാരേ ദേവീ സംപൂജിതാ സ്വയം 4

പരിപാലയതേ ഘോരസങ്കടാദിഷു സാ മുനേ
സാ ദേവീ പൂജ്യതേ ലോകൈർയഥാവത്തദ്വിധിം ശൃണു 5

പ്രതിപത്തിഥിമാസാദ്യ ദേവീമാജ്യേന പൂജയേത്
ഘൃതം ദദ്യാദ്ബ്രാഹ്മണായ രോഗഹീനോ ഭവേത് സദാ 6

ദ്വിതീയായാം ശർക്കരയാ പൂജയേജ്ജഗദംബികാം
ശർക്കരാം പ്രദദേദ്വിപ്രേ ദീർഘായുർജായതേ നരഃ 7

തൃതീയാ ദിവസേ ദേവ്യൈ ദുഗ്ധം പൂജനകർമ്മണി
ക്ഷീരം ദത്വാ ദ്വിജാഗ്ര്യായ സർവ്വദുഃഖാതിഗോ ഭവേത് 8

ചതുർത്ഥ്യാം പൂജനേ഻പൂപാ ദേയാ ദേവ്യൈ ദ്വിജായ ച
അപൂപാ ഏവ ദാതവ്യാ ന വിഘ്നൈരഭിഭൂയതേ 9

പഞ്ചമ്യാം കദളീജാതഫലം ദേവ്യൈ നിവേദയേത്
തദേവ ബ്രാഹ്മണേ ദേയം മേധാവാൻ പുരുഷോ ഭവേത് 10

ഷഷ്ഠീതിഥൗ മധു പ്രോക്തം ദേവീപൂജനകർമ്മണി
ബ്രാഹ്മണായ ച ദാതവ്യം മധുകാന്തിർയതോ ഭവേത് 11

സപ്തമ്യാം ഗുഡനൈവേദ്യം ദേവ്യൈ ദത്വാ ദ്വിജായ ച
ഗുഡം ദത്വാ ശോകഹീനോ ജായതേ ദ്വിജസത്തമ 12

നാരികേളമഥാഷ്ടമ്യാം ദേവ്യൈ നൈവേദ്യമർപ്പയേത്
ബ്രാഹ്മണായ പ്രദാതവ്യം താപഹീനോ ഭവേന്നരഃ 13

നവമ്യാം ലാജമംബായൈ ചാർപ്പയിത്വാ ദ്വിജായ ച
ദത്വാ സുഖാധികോ ഭൂയാദിഹ ലോകേ പരത്ര ച 14

ദശമ്യാമർപ്പയിത്വാ തു ദേവ്യൈ കൃഷ്ണതിലാന്മുനേ
ബ്രാഹ്മണായ പ്രദത്വാ തു യമലോകാദ്ഭയം ന ഹി 15

ഏകാദശ്യാം ദധി തഥാ ദേവ്യൈ ചാർപ്പയതേ തു യഃ
ദദാതി ബ്രാഹ്മണായൈതദ്ദേവീപ്രിയതമോ ഭവേത് 16

ദ്വാദശ്യാം പൃഥുകാൻ ദേവ്യൈ ദത്വാചാര്യായ യോ ദദേത്
താനേവ ച മുനിശ്രേഷ്ഠ സ ദേവീപ്രിയതാം വ്രജേത് 17

ത്രയോദശ്യാം ച ദുർഗായൈ ചണകാൻ പ്രദദാതി ച
താനേവ ദത്വാ വിപ്രായ പ്രജാസന്തതിമാൻ ഭവേത് 18

ചതുർദശ്യാം ച ദേവർഷേ ദേവ്യൈ സക്തൂൻ പ്രയച്ഛതി
താനേവ ദദ്യാദ്വിപ്രായ ശിവസ്യ ദയിതോ ഭവേത് 19

പായസം പൂർണ്ണിമാതിഥ്യാമപർണ്ണായൈ പ്രയച്ഛതി
ദദാതി ച ദ്വിജാഗ്ര്യായ പിതൄനുദ്ധരതേ/ഖിലാൻ 20

തത്തിഥൗ ഹവനം പ്രോക്തം ദേവീപ്രീത്യൈ മഹാമുനേ
തത്തത്തിഥ്യുക്തവസ്തൂനാമശേഷാരിഷ്ടനാശനം 21

രവിവാരേ പായസം ച നൈവേദ്യം പരികീർത്തിതം
സോമവാരേ പയഃ പ്രോക്തം ഭൌമേ ച കദളീഫലം 22

ബുധവാരേ ച സംപ്രോക്തം നവനീതം നവം ദ്വിജ
ഗുരുവാരേ ശർക്കരാം ച സിതാം ഭാർഗ്ഗവവാസരേ 23

ശനിവാരേ ഘൃതം ഗവ്യം നൈവേദ്യം പരികീർത്തിതം
സപ്തവിംശതിനക്ഷത്രനൈവേദ്യം ശ്രൂയതാം മുനേ 24

ഘൃതം തിലം ശർക്കരാം ച ദധി ദുഗ്ധം കിലാടകം
ദധികൂചിം മോദകം ച ഫേണികാം ഘൃതമണ്ഡകം 25

കംസാരം വടപത്രം ച ഘൃതപൂരമതഃ പരം
വടകം കോകരസകം പൂരണം മധു സൂരണം 26

ഗുഡം പൃഥുകദ്രാക്ഷേ ച ഖർജൂരം ചൈവ ചാരകം
അപൂപം നവനീതം ച മുദ്ഗം മോദകമേവ ച 27

മാതുലിംഗമിതി പ്രോക്തം ഭനൈവേദ്യം ച നാരദ
വിഷ്കംഭാദിഷു യോഗേഷു പ്രവക്ഷ്യാമി നിവേദനം 28

പദാർത്ഥാനാം കൃതേഷ്വേഷു പ്രീണാതി ജഗദംബികാ
ഗുഡം മധു ഘൃതം ദുഗ്ദ്ധം ദധി തക്രം ത്വപൂപകം 29

നവനീതം കർക്കടീം ച കൂശ്മാണ്ഡം ചാപി മോദകം
പനസം കദളീം ജംബൂഫലമാമ്രഫലം തിലം 30

നാരംഗം ദാഡിമം ചൈവ ബദരീഫലമേവ ച
ധാത്രീഫലം പായസം ച പൃഥുകം ചണകം തഥാ 31

നാരികേലം ജംഭഫലം കസേരും സൂരണം തഥാ
ഏതാനി ക്രമശോ വിപ്ര നൈവേദ്യാനി ശുഭാനി ച 32

വിഷ്കംഭാദിഷുയോഗേഷു നിർണ്ണീതാനി മനീഷിഭിഃ
അഥ നൈവേദ്യമാഖ്യാസ്യേ കരണാനാം പൃഥങ്മുനേ 33

കംസാരം മണ്ഡകം ഫേണീം മോദകം വടപത്രകം
ലഡ്ഡുകം ഘൃതപൂരം ച തിലം ദധി ഘൃതം മധു 34

കരണാനാമിദം പ്രോക്തം ദേവീനൈവേദ്യമാദരാത്
അഥാന്യത് സംപ്രവക്ഷ്യാമി ദേവീപ്രീതികരം പരം 35

വിധാനം നാരദമുനേ ശൃണു തത്സർവമാദൃതഃ
ചൈത്രേശുദ്ധതൃതീയായാം നരോ മധുകവൃക്ഷകം 36

പൂജയേത് പഞ്ചഖാദ്യം ച നൈവേദ്യമുപകല്പയേത്
ഏവം ദ്വാദശമാസേഷു തൃതീയാതിഥിഷു ക്രമാത് 37

ശുക്ലപക്ഷേ വിധാനേന നൈവേദ്യമഭിദധ്മഹേ
വൈശാഖമാസേ നൈവേദ്യം ഗുഡയുക്തം ച നാരദ 38

ജ്യേഷ്ഠമാസേ മധു പ്രോക്തം ദേവീപ്രീത്യർത്ഥമേവ തു
ആഷാഢേ നവനീതം ച മധൂകസ്യ നിവേദനം 39

ശ്രാവണേ ദധി നൈവേദ്യം ഭാദ്രമാസേ ച ശർക്കരാ
ആശ്വിനേ പായസം പ്രോക്തം കാർത്തികേ പയ ഉത്തമം 40

മാർഗ്ഗേ ഫേണ്യുത്തമാ പ്രോക്താ പൗഷേ ച ദധികൂർച്ചികാ
മാഘേ മാസി ച നൈവേദ്യം ഘൃതം ഗവ്യം സമാഹരേത് 41

നാരികേളം ച നൈവേദ്യം ഫാൽഗുനേ പരികീർത്തിതം
ഏവം ദ്വാദശനൈവേദ്യൈർമാസേ ച ക്രമതോfർച്ചയേത് 42

മംഗളാ വൈഷ്ണവീ മായാ കാളരാത്രിർദുരത്യയാ
മഹാമായാ ച മാതംഗീ കാളീ കമലവാസിനീ 43

ശിവാ, സഹസ്രചരണാ, സർവ്വമംഗളരൂപിണീ
ഏഭിർനാമപദൈർദേവീം മധൂകേ പരിപൂജയേത് 44

തതസ്തുവീത ദേവേശീം മധൂകസ്ഥാം മഹേശ്വരിം
സർവ്വകാമസമൃദ്ധ്യർത്ഥം വ്രതപൂർണ്ണത്വസിദ്ധയേ 45

നമഃപുഷ്കരനേത്രായൈ ജഗദ്ധാത്ര്യൈ നമോസ്തുതേ
മഹേശ്വര്യൈ മഹാദേവ്യൈ മഹാമംഗളമൂർത്തയേ 46

പരമാ പാപഹന്ത്രീ ച പരമാർഗ്ഗപ്രദായിനീ
പരമേശീ, പ്രജോത്പത്തിഃ പരബ്രഹ്മസ്വരൂപിണീ 47

മദദാത്രീ മദോന്മത്താ മാനഗമ്യാ മഹോന്നതാ
മനസ്വിനീ മുനിധ്യേയാ മാർത്തണ്ഡസഹചാരിണീ 48

ജയ ലോകേശ്വരി പ്രാജ്ഞേ പ്രളയാംബുദസന്നിഭേ
മഹാമോഹവിനാശാർത്ഥം പൂജിതാ/സി സുരാസുരൈഃ 49

യമലോകാഭാവകർത്ത്രീ യമപൂജ്യാ യമാഗ്രജാ
യമനിഗ്രഹരൂപാ ച യജനീയേ നമോ നമഃ 50

സമസ്വഭാവാ സർവ്വേശീ സർവ്വസംഗവിവർജ്ജിതാ
സംഗനാശകരീ കാമ്യരൂപാ കാരുണ്യവിഗ്രഹാ 51

കങ്കാളക്രൂരാ കാമാക്ഷീ മീനാക്ഷീ മർമ്മഭേദിനീ
മാധുര്യരൂപശീലാ ച മധുരസ്വരപൂജിതാ 52

മഹാമന്ത്രവതീ മന്ത്രഗമ്യാ മന്ത്രപ്രിയംകരീ
മനുഷ്യമാനസഗമാ മന്മഥാരിപ്രിയങ്കരീ 53

അശ്വത്ഥവടനിംബാമ്രകപിത്ഥബദരീഗതേ
പനസാർക്കകരീരാദിക്ഷീരവൃക്ഷസ്വരൂപിണി 54

ദുഗ്ധവല്ലീനിവാസാർഹേ ദയനീയേ ദയാധികേ
ദാക്ഷിണ്യകരുണാരൂപേ ജയ സർവ്വജ്ഞവല്ലഭേ 55

ഏവം സ്തവേന ദേവേശീം പൂജനാന്തേ സ്തുവീത താം
വ്രതസ്യ സകലം പുണ്യം ലഭതേ സർവ്വദാ നരഃ 56

നിത്യം യഃ പഠതേ സ്തോത്രം ദേവീപ്രീതികരം നരഃ
ആധിവ്യാധിഭയം നാസ്തി രിപുഭീതിർ ന തസ്യ ഹി 57

അർത്ഥാർത്ഥീ ചാർത്ഥമാപ്നോതി ധർമ്മാർത്ഥീ ധർമ്മമാപ്നുയാത്
കാമാനവാപ്നുയാത് കാമീ മോക്ഷാർത്ഥീ മോക്ഷമാപ്നുയാത് 58

ബ്രാഹ്മണോ വേദസമ്പന്നോ വിജയീ ക്ഷത്രിയോ ഭവേത്
വൈശ്യശ്ച ധനധാന്യാഢ്യോ ഭവേച്ഛൂദ്രഃ സുഖാധികഃ 59

സ്തോത്രമേതച്ഛ്രാദ്ധകാലേ യഃ പഠേത് പ്രയതോ നരഃ
പിതൃണാമക്ഷയാ തൃപ്തിർജായതേ കല്പവർത്തിനീ 60

ഏവമാരാധനം ദേവ്യാഃ സമുക്തം സുരപൂജിതം
യഃ കരോതി നരോ ഭക്ത്യാ സ ദേവീലോകഭാഗ്ഭവേത് 61

ദേവീപൂജനതോ വിപ്ര സർവ്വേ കാമാ ഭവന്തി ഹി
സർവ്വപാപഹതിഃ ശുദ്ധാ മതിരന്തേ പ്രജായതേ 62

യത്ര തത്ര ഭവേത് പൂജ്യോ മാന്യോ മാനധനേഷു ച
ജായതേ ജഗദംബായാഃ പ്രസാദേന വിരിഞ്ചിജ 63

നരകാണാം ന തസ്യാസ്തി ഭയം സ്വപ്നേfപി കുത്രചിത്
മഹാമായാപ്രസാദേന പുത്രപൗത്രാദിവർദ്ധനഃ 64

ദേവീ ഭക്താ ഭവന്ത്യേവ നാfത്ര കാര്യാ വിചാരണാ
ഇത്യേവ തേ സമാഖ്യാതം നരകോദ്ധാരലക്ഷണം 65

പൂജനം ഹി മഹാദേവ്യാഃ സർവ്വമംഗളകാരകം
മധൂകപൂജനം തദ്വന്മാസാനാം ക്രമതോ മുനേ 66

സർവ്വം സമാചരേദ്യസ്തു പൂജനം മധുകാഹ്വയം
ന തസ്യ രോഗബാധാദിഭയമുദ്ഭവതേfനഘ 67

അഥാന്യദപി വക്ഷ്യാമി പ്രകൃതേഃ പഞ്ചകം പരം
നാമ്നാ രൂപേണ ചോത്പത്ത്യാ ജഗദാനന്ദദായകം 68

സാഖ്യാനം ച സമാഹാത്മ്യം പ്രകൃതേഃ പഞ്ചകം മുനേ
കുതൂഹലകരം ചൈവ ശൃണു മുക്തിവിധായകം 69

ഇതി ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതേ അഷ്ടമസ്കന്ധേ

ചതുർവിംശോfദ്ധ്യായഃ

സമാപ്തോfയമഷ്ടമസ്കന്ധഃ

ശ്രീ ദുർഗ്ഗാദേവ്യൈ നമഃ

ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതം

നവമഃ സ്കന്ധഃ

പ്രഥമോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച
ഗണേശജനനീ ദുർഗാ രാധാ ലക്ഷ്മീഃസരസ്വതീ
സാവിത്രീ ച സൃഷ്ടിവിധൗ പ്രകൃതിഃ പഞ്ചധാ സ്മൃതാ 1

നാരദ ഉവാച
ആവിർബഭൂവ സാ കേന കാ വാ സാ ജ്ഞാനിനാം വര
കിം വാ തല്ലക്ഷണം സാധോ ബഭൂവ പഞ്ചധാ കഥം 2

സർവാസാം ചരിതം പൂജാവിധാനം ഗുണ ഈപ്സിതഃ
അവതാരഃ കുത്ര കസ്യാസ്തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 3

ശ്രീനാരായണ ഉവാച
പ്രകൃതേർലക്ഷണം വത്സ കോ വാ വക്തും ക്ഷമോ ഭവേത്
കിഞ്ചിത്തഥാപി വക്ഷ്യാമി യച്ഛ്രുതം ധർമ്മവക്ത്രതഃ 4

പ്രകൃഷ്ടവാചകഃ പ്രശ്ച കൃതിശ്ച സൃഷ്ടിവാചകഃ
സൃഷ്ടൗ പ്രകൃഷ്ടാ യാ ദേവീ പ്രകൃതിഃ സാ പ്രകീർത്തിതാ 5

ഗുണേ സത്വേ പ്രകൃഷ്ടേ ച പ്രശബ്ദോ വർത്തതേ ശ്രുതഃ
മധ്യമേ രജസി കൃശ്ച തിശബ്ദസ്തമസി സ്മൃതഃ 6

ത്രിഗുണാത്മസ്വരൂപാ യാ സാ ച ശക്തിസമന്വിതാ
പ്രധാനാ സൃഷ്ടികരണേ പ്രകൃതിസ്തേന കഥ്യതേ 7

പ്രഥമേ വർത്തതേ പ്രശ്ച കൃതിശ്ച സൃഷ്ടിവാചകഃ
സൃഷ്ടേരാദൗ ച യാ ദേവീ പ്രകൃതിഃ സാ പ്രകീർത്തിതാ 8

യോഗേനാത്മാ സൃഷ്ടിവിധൗ ദ്വിധാ രൂപോ ബഭൂവ സഃ
പുമാംശ്ച ദക്ഷിണാർദ്ധാംഗോ വാമാർദ്ധാ പ്രകൃതിഃ സ്മൃതാ 9

സാ ച ബ്രഹ്മസ്വരൂപാ ച നിത്യാ സാ ച സനാതനീ
യഥാ//ത്മാ ച തഥാ ശക്തിര്യഥാ/ഗ്നൗ ദാഹികാ സ്ഥിതാ 10

അത ഏവ ഹി യോഗീന്ദ്രൈഃ സ്ത്രീപുംഭേദോ ന മന്യതേ
സർവ്വം ബ്രഹ്മമയം ബ്രഹ്മൻ ശശ്വത് സദപി നാരദ 11

സ്വേച്ഛാമയസ്യേച്ഛയാ ച ശ്രീകൃഷ്ണസ്യ സിസൃക്ഷയാ
സാ*ff*വിർബഭൂവ സഹസാ മൂലപ്രകൃതിരീശ്വരീ 12

തദാജ്ഞയാ പഞ്ചവിധാ സൃഷ്ടികർമ്മവിഭേദികാ
അഥ ഭക്താനുരോധാദ്വാ ഭക്താനുഗ്രഹവിഗ്രഹാ 13

ഗണേശമാതാ ദുർഗാ യാ ശിവരൂപാ ശിവപ്രിയാ
നാരായണീ വിഷ്ണുമായാ പൂർണ്ണബ്രഹ്മസ്വരൂപിണീ. 14

ബ്രഹ്മാദിദേവൈർമുനിഭിർമനുഭിഃ പൂജിതാ സ്തുതാ
സർവാധിഷ്ഠാത്രി ദേവീ സാ സർവരൂപാ സനാതനീ 15

ധർമ്മസത്യപുണ്യകീർത്തിർയശോമംഗളദായിനീ
സുഖമോക്ഷഹർഷദാത്രീ ശോകാർത്തിദുഃഖനാശിനീ 16

ശരണാഗതദീനാർത്തപരിത്രാണപരായണാ
തേജഃസ്വരൂപാ പരമാ തദധിഷ്ഠാതൃദേവതാ 17

സർവശക്തിസ്വരൂപാ ച ശക്തിരീശസ്യ സന്തതം
സിദ്ധേശ്വരീ സിദ്ധിരൂപാ സിദ്ധിദാ സിദ്ധിരീശ്വരീ 18

ബുദ്ധിർനിദ്രാ ക്ഷുത്പിപാസാ ഛായാ തന്ദ്രാ ദയാസ്മൃതിഃ
ജാതിഃ ക്ഷാന്തിശ്ച ഭ്രാന്തിശ്ച ശാന്തിഃ കാന്തിശ്ച ചേതനാ 19

തുഷ്ടിഃ പുഷ്ടിസ്തഥാ ലക്ഷ്മീർധൃതിർമായാ തഥൈവ ച
സർവശക്തിസ്വരൂപാ സാ കൃഷ്ണസ്യ പരമാത്മനഃ 20

ഉക്തഃ ശ്രുതൗ ശ്രുതഗുണശ്ചാതിസ്വല്പോ യഥാഗമം
ഗുണോ*f*സ്ത്യനന്തോ*f*നന്തായാ അപരാം ച നിശാമയ 21

ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപാ യാ പത്മാ സാ പരമാത്മനഃ
സർവ്വസമ്പത്സ്വരൂപാ സാ തദധിഷ്ഠാതൃദേവതാ 22

കാന്താ*f*തിദാന്താ ശാന്താ ച സുശീലാ സർവമംഗളാ
ലോഭമോഹകാമരോഷമദാഹങ്കാരവർജിതാ 23

ഭക്താനുരക്താ പത്യുശ്ച സർവാഭ്യശ്ച പതിവ്രതാ
പ്രാണതുല്യാ ഭഗവതഃ പ്രേമപാത്രം പ്രിയംവദാ 24

സർവസസ്യാത്മികാ ദേവീ ജീവനോപായരൂപിണീ
മഹാലക്ഷ്മീശ്ച വൈകുണ്ഠേ പതിസേവാരതാ സതീ 25

സ്വർഗേ ച സ്വർഗലക്ഷ്മീശ്ച രാജലക്ഷ്മീശ്ച രാജസു
ഗൃഹേഷു ഗൃഹലക്ഷ്മീശ്ച മർത്ത്യാനാം ഗൃഹിണാം തഥാ 26

സർവപ്രാണിഷു ദ്രവ്യേഷു ശോഭാരൂപാ മനോഹരാ
കീർത്തിരൂപാ പുണ്യവതാം പ്രഭാരൂപാ നൃപേഷു ച 27

വാണിജ്യരൂപാ വണിജാം പാപിനാം കലഹാങ്കുരാ
ദയാരൂപാ ച കഥിതാ വേദോക്താ സർവസമ്മതാ 28

സർവപൂജ്യാ സർവവന്ദ്യാ ചാഽന്യാം മത്തോ നിശാമയ
വാഗ്ബുദ്ധിവിദ്യാജ്ഞാനാധിഷ്ഠാത്രീ ച പരമാത്മനഃ 29

സർവവിദ്യാസ്വരൂപാ യാ സാ ച ദേവീ സരസ്വതീ
സാ ബുദ്ധിഃ കവിതാ മേധാ പ്രതിഭാ സ്മൃതിദാ നൃണാം 30

നാനാപ്രകാരസിദ്ധാന്തഭേദാർത്ഥകലനാ മതാ
വ്യാഖ്യാബോധസ്വരൂപാ ച സർവസന്ദേഹഭഞ്ജിനീ 31

വിചാരകാരിണീ ഗ്രന്ഥകാരിണീ ശക്തിരൂപിണീ
സ്വരസംഗീതസംഘാതതാളകാരണരൂപിണീ 32

വിഷയജ്ഞാനവാഗ്രൂപാ പ്രതിവിശ്വോപജീവിനീ
വ്യാഖ്യാവാദകരീ ശാന്താ വീണാപുസ്തകധാരിണീ 33

ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപാ ച സുശീലാ ശ്രീഹരിപ്രിയാ
ഹിമചന്ദനകുന്ദേന്ദുകുമുദാംഭോജസന്നിഭാ 34

യജന്തീ പരമാത്മാനം ശ്രീകൃഷ്ണം രത്നമാലയാ
തപഃ സ്വരൂപാ തപസാം ഫലദാത്രീ തപസ്വിനാം 35

സിദ്ധിവിദ്യാസ്വരൂപാ ച സർവസിദ്ധിപ്രദാ സദാ
യയാ വിനാ തു വിപ്രൗഘോ മൂകോ മൃതസമഃ സദാ 36

ദേവീ തൃതീയാ ഗദിതാ ശ്രുത്യുക്താ ജഗദംബികാ
യഥാഗമം യഥാകിഞ്ചിദപരാം ത്വം നിബോധ മേ 37

മാതാ ചതുർണാം വർണ്ണാനാം വേദാംഗാനാം ച ഛന്ദസാം
സന്ധ്യാവന്ദനമന്ത്രാണാം തന്ത്രാണാം ച വിചക്ഷണാ 38

ദ്വിജാതിജാതിരൂപാ ച ജപരൂപാ തപസ്വിനീ
ബ്രഹ്മണ്യതേജോരൂപാ ച സർവസംസ്കാരരൂപിണീ 39

പവിത്രരൂപാ സാവിത്രീ ഗായത്രീ ബ്രാഹ്മണപ്രിയാ
തീർത്ഥാനി യസ്യാഃ സംസ്പർശം വാഞ്ഛന്തി ഹ്യാത്മശുദ്ധയേ 40

ശുദ്ധസ്ഫടികസങ്കാശാ ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപിണി
പരമാനന്ദരൂപാ ച പരമാ ച സനാതനീ 41

പരബ്രഹ്മസ്വരൂപാ ച നിർവാണപദദായിനീ
ബ്രഹ്മതേജോമയീ ശക്തിസ്തദധിഷ്ഠാതൃദേവതാ 42

യത്പാദരജസാ പൂതം ജഗത്സർവം ച നാരദ
ദേവീ ചതുർത്ഥീ കഥിതാ പഞ്ചമീം വർണ്ണയാമി തേ 43

പഞ്ചപ്രാണാധിദേവീ യാ പഞ്ചപ്രാണസ്വരൂപിണി
പ്രാണാധികപ്രിയതമാ സർവാഭ്യഃ സുന്ദരീ പരാ 44

സർവയുക്താ ച സൗഭാഗ്യമാനിനീ ഗൗരവാന്വിതാ
വാമാംഗാർദ്ധസ്വരൂപാ ച ഗുണേന തേജസാ സമാ 45

പാരാവരാ സാരഭൂതാ പരമാദ്യാ സനാതനീ
പരമാനന്ദരൂപാ ച ധന്യാ മാന്യാ ച പൂജിതാ 46

രാസക്രീഡാധിദേവീ ശ്രീകൃഷ്ണസ്യ പരമാത്മനഃ
രാസമണ്ഡലസംഭൂതാ രാസമണ്ഡലമണ്ഡിതാ 47

രാസേശ്വരീ സുരസികാ രാസാവാസനിവാസിനി
ഗോലോകവാസിനീ ദേവീ ഗോപീവേഷവിധായികാ 48

പരമാഹ്ലാദരൂപാ ച സന്തോഷഹർഷരൂപിണീ
നിർഗുണാ ച നിരാകാരാ നിർലിപ്താ/ത്മസ്വരൂപിണീ 49

നിരീഹാ നിരഹങ്കാരാ ഭക്താനുഗ്രഹവിഗ്രഹാ
വേദാനുസാരിധ്യാനേന വിജ്ഞാതാ സാ വിചക്ഷണൈഃ 50

ദൃഷ്ടിദൃഷ്ടാ ന സാ ചേശൈഃ സുരേന്ദ്രൈർമുനിപുംഗവൈഃ
വഹ്നിശുദ്ധാംശുകധരാ നാനാലങ്കാരഭൂഷിതാ 51

കോടിചന്ദ്രപ്രഭാപുഷ്ടസർവശ്രീയുക്തവിഗ്രഹാ
ശ്രീകൃഷ്ണഭക്തിദാസ്യൈകകരാ ച സർവസമ്പദാം 52

അവതാരേ ച വാരാഹേ വൃഷഭാനുസുതാ ച യാ
യത്പാദപത്മസംസ്പർശപവിത്രാ ച വസുന്ധരാ 53

ബ്രഹ്മാദിഭിരദൃഷ്ടാ യാ സർവൈർദൃഷ്ടാ ച ഭാരതേ
സ്ത്രീരത്നസാരസംഭൂതാ കൃഷ്ണവക്ഷഃസ്ഥലേ സ്ഥിതാ 54

യഥാംബരേ നവഘനേ ലോലാ സൗദാമനീ മുനേ
ഷഷ്ടിവർഷസഹസ്രാണി പ്രതപ്തം ബ്രഹ്മണാ പുരാ 55

യത്പാദപത്മനഖരദൃഷ്ടയേ ചാത്മശുദ്ധയേ
ന ച ദൃഷ്ടം ച സ്വപ്നേഽപി പ്രത്യക്ഷസ്യാപി കാ കഥാ 56

തേനൈവ തപസാ ദൃഷ്ടാ ഭുവി വൃന്ദാവനേ വനേ
കഥിതാ പഞ്ചമീ ദേവീ സാ രാധാ ച പ്രകീർത്തിതാ 57

അംശരൂപാഃ കലാരൂപാ യാഃ കലാംശാംശസംഭവാഃ
പ്രകൃതേഃ പ്രതിവിശ്വേഷു ദേവ്യശ്ച സർവയോഷിതഃ 58

പരിപൂർണ്ണതമാഃ പഞ്ച വിദ്യാദേവ്യഃ പ്രകീർത്തിതാഃ
യാ യാഃ പ്രധാനാംശരൂപാ വർണ്ണയാമി നിശാമയ 59

പ്രധാനാംശസ്വരൂപാ സാ ഗംഗാ ഭുവനപാവനീ
വിഷ്ണുവിഗ്രഹസംഭൂതാ ദേവരൂപാ സനാതനീ 60

പാപിപാപേധ്മദാഹായ ജ്വലദഗ്നിസ്വരൂപിണീ
സുഖസ്പർശാ സ്നാനപാനൈർനിർവാണപദദായിനീ 61

ഗോലോകസ്ഥാനപ്രസ്ഥാനസുഖസോപാനരൂപിണീ
പവിത്രരൂപാ തീർത്ഥാനാം സരിതാം ച പരാവരാ 62

ശംഭുമൗലിജടാമേരുമുക്താപംക്തിസ്വരൂപിണീ
തപഃസമ്പാദിനീ സദ്യോ ഭാരതേഷു തപസ്വിനാം 63

ചന്ദ്രപത്മക്ഷീരനിഭാ ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപിണീ
നിർമലാ നിരഹങ്കാരാ സാധ്വീ നാരായണപ്രിയാ 64

പ്രധാനാംശസ്വരൂപാ ച തുളസീ വിഷ്ണുകാമിനീ
വിഷ്ണുഭൂഷണരൂപാ ച വിഷ്ണുപാദസ്ഥിതാ സതീ 65

തപഃസങ്കല്പപൂജാദിസംഘസമ്പാദിനീ മുനേ
സാരഭൂതാ ച പുഷ്പാണാം പവിത്രാ പുണ്യദാ സദാ 66

ദർശനസ്പർശനാഭ്യാം ച സദ്യോ നിർവാണദായിനീ
കലൗ കലുഷശുഷ്കേധ്മദഹനായാഗ്നിരൂപിണീ 67

യത്പാദപത്മസംസ്പർശാത്സദ്യഃ പൂതാ വസുന്ധരാ
യത്സ്പർശദർശനേ ചൈവേച്ഛന്തി തീർത്ഥാനി ശുദ്ധയേ 68

യയാ വിനാ ച വിശ്വേഷു സർവകർമ്മ ച നിഷ്ഫലം
മോക്ഷദാ യാ മുമുക്ഷൂണാം കാമിനീ സർവകാമദാ 69

കല്പവൃക്ഷസ്വരൂപാ യാ ഭാരതേ വൃക്ഷരൂപിണീ
ഭാരതീനാം പ്രീണനായ ജാതാ യാ പരദേവതാ 70

പ്രധാനാംശസ്വരൂപാ യാ മനസാ കശ്യപാത്മജാ
ശങ്കരപ്രിയശിഷ്യാ ച മഹാജ്ഞാനവിശാരദാ 71

നാഗേശ്വരസ്യാനന്തസ്യ ഭഗിനീ നാഗപൂജിതാ
നാഗേശ്വരീ നാഗമാതാ സുന്ദരീ നാഗവാഹിനീ 72

നാഗേന്ദ്രഗണസംയുക്താ നാഗഭൂഷണഭൂഷിതാ
നാഗേന്ദ്രവന്ദിതാ സിദ്ധാ യോഗിനീ നാഗശായിനീ 73

വിഷ്ണുരൂപാ വിഷ്ണുഭക്താ വിഷ്ണുപൂജാപരായണാ
തപഃസ്വരൂപാ തപസാം ഫലദാത്രീ തപസ്വിനീ 74

ദിവ്യം ത്രിലക്ഷവർഷം ച തപസ്തപ്ത്വാ ച യാ ഹരേഃ
തപസ്വിനീഷു പൂജ്യാ ച തപസ്വിഷു ച ഭാരതേ 75

സർവമന്ത്രാധിദേവീ ച ജ്വലന്തീ ബ്രഹ്മതേജസാ
ബ്രഹ്മസ്വരൂപാ പരമാ ബ്രഹ്മഭാവനതത്പരാ 76

ജരത്കാരുമുനേഃ പത്നീ കൃഷ്ണാംശസ്യ പതിവ്രതാ
ആസ്തീകസ്യ മുനേർമാതാ പ്രവരസ്യ തപസ്വിനാം 77

പ്രധാനാംശസ്വരൂപാ യാ ദേവസേനാ ച നാരദ
മാതൃകാസു പൂജ്യതമാ സാ ഷഷ്ഠീ ച പ്രകീർത്തിതാ 78

പുത്രപൗത്രാദിദാത്രീ ച ധാത്രീ ത്രിജഗതാം സതീ
ഷഷ്ഠാംശരൂപാ പ്രകൃതേസ്തേന ഷഷ്ഠീ പ്രകീർത്തിതാ 79

സ്ഥാനേ ശിശൂനാം പരമാ വൃദ്ധരൂപാ ച യോഗിനീ
പൂജാ ദ്വാദശമാസേഷു യസ്യാ വിശേഷു സന്തതം 80

പൂജാ ച സൂതികാഗാരേ പുരാ ഷഷ്ഠദിനേ ശിശോഃ
ഏകവിംശതിമേ ചൈവ പൂജാ കല്യാണഹേതുകീ 81

മുനിഭിർനമിതാ ചൈഷാ നിത്യകാമാപ്യതഃ പരാ
മാതൃകാ ച ദയാരൂപാ ശശ്വദ്രക്ഷണകാരിണീ 82

ജലേ സ്ഥലേ ചാന്തരിക്ഷേ ശിശൂനാം സദ്മഗോചരേ
പ്രധാനാംശസ്വരൂപാ ച ദേവീ മംഗളചണ്ഡികാ 83

പ്രകൃതേർമുഖസംഭൂതാ സർവമംഗളദാ സദാ
സൃഷ്ടൗ മംഗളരൂപാ ച സംഹാരേ കോപരൂപിണീ 84

തേന മംഗളചണ്ഡീ സാ പണ്ഡിതൈഃ പരികീർത്തിതാ
പ്രതിമംഗളവാരേഷു പ്രതിവിശേഷു പൂജിതാ 85

പുത്രപൗത്രധനൈശ്വര്യയശോമംഗളദായിനീ
പരിതുഷ്ടാ സർവവാഞ്ഛാപ്രദാത്രീ സർവയോഷിതാം 86

രുഷ്ടാ ക്ഷണേന സംഹർത്തും ശക്താ വിശ്വം മഹേശ്വരീ
പ്രധാനാംശസ്വരൂപാ സാ കാളീ കമലലോചനാ 87

ദുർഗാലലാടസംഭൂതാ രണേ ശുംഭനിശുംഭയോഃ
ദുർഗാർദ്ധാംശസ്വരൂപാ സാ ഗുണേന തേജസാ സമാ 88

കോടിസൂര്യസമാജുഷ്ടപുഷ്ടജാജ്വലവിഗ്രഹാ
പ്രധാനാ സർവ്വശക്തീനാം ബലാ ബലവതീ പരാ 89

സർവസിദ്ധിപ്രദാ, ദേവീ പരമാ യോഗരൂപിണീ
കൃഷ്ണഭക്താ കൃഷ്ണതുല്യാ തേജസാ വിക്രമൈർഗുണൈഃ 90

കൃഷ്ണഭാവനയാ ശശ്വത്കൃഷ്ണവർണ്ണാ സനാതനീ
സംഹർത്തും സർവബ്രഹ്മാണ്ഡം ശക്താ നിശ്വാസമാത്രതഃ 91

രണം ദൈത്യൈഃ സമം തസ്യാഃ ക്രീഡയാ ലോകശിക്ഷയാ
ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷാംശ്ച ദാതും ശക്താ ച പൂജിതാ 92

ബ്രഹ്മാദിഭിഃ സ്തൂയമാനാ മുനിഭിർമനുഭിർനരൈഃ
പ്രധാനാംശസ്വരൂപാ സാ പ്രകൃതേശ്ച വസുന്ധരാ 93

ആധാരരൂപാ സർവേഷാം സർവസസ്യാ പ്രകീർത്തിതാ
രത്നാകാരാ രത്നഗർഭാ സർവരത്നാകരാശ്രയാ 94

പ്രജാഭിശ്ച പ്രജേശൈശ്ച പൂജിതാ വന്ദിതാ സദാ
സർവോപജീവ്യരൂപാ ച സർവസമ്പദ്വിധായിനീ 95

യയാ വിനാ ജഗത്സർവം നിരാധാരം ചരാചരം
പ്രകൃതേശ്ച കലാ യാ യാസ്താ നിബോധ മുനീശ്വര 96

യസ്യ യസ്യ ച യാ പത്നീ തത്സർവം വർണ്ണയാമി തേ
സ്വാഹാദേവീ വഹ്നിപത്നീ പ്രതിവിശ്വേഷു പൂജിതാ 97

യയാ വിനാ ഹവിർദ്ദാനം ന ഗ്രഹീതും സുരാഃ ക്ഷമാഃ
ദക്ഷിണാ യജ്ഞപത്നീ ച ദീക്ഷാ സർവത്രപൂജിതാ 98

യയാ വിനാ ഹി വിശ്വേഷു സർവകർമ്മ ഹി നിഷ്ഫലം
സ്വധാ പിതൃണാം പത്നീ ച മുനിഭിർമനുഭിർനരൈഃ 99

പൂജിതാ പിതൃദാനം ഹി നിഷ്ഫലം ച യയാ വിനാ
സ്വസ്തിദേവീ വായുപത്നീ പ്രതിവിശ്വേഷു പൂജിതാ 100

ആദാനം ച പ്രദാനം ച നിഷ്ഫലം ച യയാ വിനാ
പുഷ്ടിർ ഗണപതേഃ പത്നീ പൂജിതാ ജഗതീതലേ 101

യയാ വിനാ പരിക്ഷീണാഃ പുമാംസോ യോഷിതോ/പി ച
അനന്തപത്നീ തുഷ്ടിശ്ച പൂജിതാ വന്ദിതാ ഭവേത് 102

യയാ വിനാ ന സന്തുഷ്ടാഃ സർവേലോകാശ്ച സർവതഃ
ഈശാനപത്നീ സമ്പത്തിഃ പൂജിതാ ച സുരൈർനരൈഃ 103

സർവേ ലോകാ ദരിദ്രാശ്ച വിശേഷു ച യയാ വിനാ
ധൃതിഃ കപിലപത്നീ ച സർവൈഃ സർവത്രപൂജിതാ 104

സർവേ ലോകാ അധൈര്യാശ്ച ജഗത്സു ച യയാ വിനാ
സത്യപത്നീ സതീ മുക്തൈഃ പൂജിതാ ച ജഗത്പ്രിയാ 105

യയാ വിനാ ഭവേല്ലോകോ ബന്ധുതാരഹിതഃ സദാ
മോഹപത്നീ ദയാ സാധ്വീ പൂജിതാ ച ജഗത്പ്രിയാ 106

സർവേ ലോകാശ്ച സർവത്ര നിഷ്ഫലാശ്ച യയാ വിനാ
പുണ്യപത്നീ പ്രതിഷ്ഠാ സാ പൂജിതാ പുണ്യദാ സദാ 107

യയാ വിനാ ജഗത്സർവം ജീവന്മൃതസമം മുനേ
സുകർമ്മപത്നീ സംസിദ്ധാ കീർത്തിർ ധന്യൈശ്ച പൂജിതാ 108

യയാ വിനാ ജഗത്സർവം യശോഹീനം മൃതം യഥാ
ക്രിയാ തൂദ്യോഗപത്നീ ച പൂജിതാ സർവസമ്മതാ 109

യയാ വിനാ ജഗത്സർവം വിധിഹീനം ച നാരദ
അധർമ്മപത്നീ മിഥ്യാ സാ സർവധൂർത്തൈശ്ച പൂജിതാ 110

യയാ വിനാ ജഗത്സർവമുച്ഛിന്നം വിധിനിർമ്മിതം
സത്യേ അദർശനാ യാ ച ത്രേതായാം സൂക്ഷ്മരൂപിണീ 111

അർധാവയവരൂപാ ച ദ്വാപരേ ചൈവ സംവൃതാ
കലൗ മഹാപ്രഗല്ഭാ ച സർവത്രവ്യാപികാ ബലാത് 112

കപടേന സമം ഭ്രാത്രാ ഭ്രമതേ ച ഗൃഹേ ഗൃഹേ
ശാന്തിർലജ്ജാ ച ഭാര്യേ ദ്വേ സുശീലസ്യ ച പൂജിതേ 113

യാഭ്യാം വിനാ ജഗത്സർവമുന്മത്തമിവ നാരദ
ജ്ഞാനസ്യ തിസ്രോ ഭാര്യാശ്ച ബുദ്ധിർമേധാധൃതിസ്തഥാ 114

യാഭിർവിനാ ജഗത്സർവം മൂഢം മത്തസമം സദാ
മൂർത്തിശ്ച ധർമ്മപത്നീ സാ കാന്തിരൂപാ മനോഹരാ 115

പരമാത്മാ ച വിശ്വൗഘോ നിരാധാരോ യയാ വിനാ
സർവത്ര ശോഭാരൂപാ ച ലക്ഷ്മീർമൂർത്തിമതീ സതീ 116

ശ്രീരൂപാ മൂർത്തിരൂപാ ച മാന്യാ ധന്യാതിപൂജിതാ
കാലാഗ്നീരുദ്രപത്നീ ച നിദ്രാ സാ സിദ്ധയോഗിനീ 117

സർവേ ലോകാഃ സമാച്ഛന്നാ യയാ യോഗേന രാത്രിഷു
കാലസ്യ തിസ്രോ ഭാര്യാശ്ച സന്ധ്യാരാത്രിദിനാനി ച 118

യാഭിർവിനാ വിധാതാ ച സംഖ്യാം കർത്തും ന ശക്യതേ
ക്ഷുത്പിപാസേ ലോഭഭാര്യേ ധന്യേ മാന്യേ ച പൂജിതേ 119

യാഭ്യാം വ്യാപ്തം ജഗത്സർവം നിത്യം ചിന്താതുരം ഭവേത്
പ്രഭാ ച ദാഹികാ ചൈവ ദ്വേ ഭാര്യേ തേജസസ്തഥാ 120

യാഭ്യാം വിനാ ജഗത്സ്രഷ്ടാ വിധാതും ച ന ഹീശ്വരഃ
കാലകന്യേ മൃത്യുജരേ പ്രജ്വാരസ്യ പ്രിയാപ്രിയേ 121

യാഭ്യാം ജഗത്സമുച്ഛിന്നം വിധാത്രാ നിർമ്മിതം വിധൗ
നിദ്രാകന്യാ ച തന്ദ്രാ സാ പ്രീതിരന്യാ സുഖപ്രിയേ 122

യാഭ്യാം വ്യാപ്തം ജഗത്സർവം വിധിപുത്ര വിധേർവിധൗ
വൈരാഗ്യസ്യ ച ദ്വേ ഭാര്യേ ശ്രദ്ധാ ഭക്തിശ്ച പൂജിതേ 123

യാഭ്യാം ശശ്വജ്ജഗത്സർവം യജ്ജീവന്മുക്തിമന്മുനേ
അദിതിർദേവമാതാ ച സുരഭീ ച ഗവാം പ്രസൂഃ 124

ദിതിശ്ച ദൈത്യജനനീ കദ്രൂശ്ച വിനതാ ദനുഃ
ഉപയുക്താ സൃഷ്ടിവിധൗ ഏതാസ്തു കീർത്തിതാഃ കലാഃ 125

കലാ അന്യാഃ സന്തി ബഹ്വ്യസ്താസു കാശ്ചിന്നിബോധ മേ
രോഹിണീ ചന്ദ്രപത്നീ ച സംജ്ഞാ സൂര്യസ്യ കാമിനീ 126

ശതരൂപാ മനോർഭാര്യാ ശചീന്ദ്രസ്യ ച ഗേഹിനീ
താരാ ബൃഹസ്പതേർഭാര്യാ വസിഷ്ഠസ്യാപ്യരുന്ധതീ 127

അഹല്യാ ഗൗതമസ്ത്രീ സാഽപ്യനസൂയാഽത്രികാമിനീ
ദേവഹൂതീ കർദ്ദമസ്യ പ്രസൂതിർദക്ഷകാമിനീ 128

പിതൄണാം മാനസീ കന്യാ മേനകാ സാഽംബികാപ്രസൂഃ
ലോപാമുദ്രാ തഥാ കുന്തീ കുബേരകാമിനീ തഥാ 129

വരുണാനീ പ്രസിദ്ധാ ച ബലേർവിന്ധ്യാവലിസ്തഥാ
കാന്താ ച ദമയന്തീ ച യശോദാ ദേവകീ തഥാ 130

ഗാന്ധാരീ ദ്രൗപദീ ശൈബ്യാ സാ ച സത്യവതീ പ്രിയാ
വൃഷഭാനുപ്രിയാ സാധ്വീ രാധാമാതാ കുലോദ്വഹാ 131

മന്ദോദരീ ച കൗസല്യാ സുഭദ്രാ കൗരവീ തഥാ
രേവതീ സത്യഭാമാ ച കാളിന്ദീ ലക്ഷ്മണാ തഥാ 132

ജാംബവതീ നാഗ്നജിതിർമിത്രവിന്ദാ തഥാ/പരാ
ലക്ഷ്മണാ രുക്മിണീ സീതാ സ്വയം ലക്ഷ്മീഃ പ്രകീർത്തിതാ 133

കാളീ യോജനഗന്ധാ ച വ്യാസമാതാ മഹാസതീ
ബാണപുത്രീ തഥോഷാ ച ചിത്രലേഖാ ച തത്സഖീ 134

പ്രഭാവതീ ഭാനുമതീ തഥാ മായാവതീ സതീ
രേണുകാ ച ഭൃഗോർമാതാ രാമമാതാ ച രോഹിണീ 135

ഏകനന്ദാ ച ദുർഗാ സാ ശ്രീകൃഷ്ണഭഗിനീ സതീ
ബഹ്വ്യാഃ സത്യഃ കലാശ്ചൈവ പ്രകൃതേരേവ ഭാരതേ 136

യാ യാശ്ച ഗ്രാമദേവ്യഃ സ്യുസ്താഃ സർവാഃ പ്രകൃതേഃ കലാഃ
കലാംശാംശസമുദ്ഭൂതാ പ്രതിവിശ്വേഷു യോഷിതാഃ 137

യോഷിതാമവമാനേന പ്രകൃതേശ്ച പരാഭവഃ
ബ്രാഹ്മണീ പൂജിതാ യേന പതിപുത്രവതീ സതീ 138

പ്രകൃതിഃ പൂജിതാ തേന വസ്ത്രാലങ്കാരചന്ദനൈഃ
കുമാരീ ചാഷ്ടവർഷാ യാ വസ്ത്രാലങ്കാരചന്ദനൈഃ 139

പൂജിതാ യേന വിപ്രസ്യ പ്രകൃതിസ്തേന പൂജിതാ
സർവാഃ പ്രകൃതിസംഭൂതാ ഉത്തമാധമമധ്യമാഃ 140

സത്വാംശാശ്ചോത്തമാ ജ്ഞേയാഃ സുശീലാശ്ച പതിവ്രതാഃ
മധ്യമാ രാജസശ്ചാംശാസ്താശ്ച ഭോഗ്യാഃ പ്രകീർത്തിതാഃ 141

സുഖസംഭോഗവശ്യാശ്ച സ്വകാര്യേ തത്പരാഃ സദാ
അധമാസ്തമസശ്ചാംശാ അജ്ഞാതകുലസംഭവാഃ 142

ദുർമുഖാഃ കുലഹാ ധൂർത്താഃ സ്വതന്ത്രാഃ കലഹപ്രിയാഃ
പൃഥിവ്യാം കുലടാ യാശ്ച സ്വർഗ്ഗേ ചാപ്സരസാം ഗണാഃ 143

പ്രകൃതേസ്തമസശ്ചാംശാഃ പുംശ്ചല്യഃ പരികീർത്തിതാഃ
ഏവം നിഗദിതം സർവം പ്രകൃതേഃ രൂപവർണ്ണനം 144

താഃ സർവാഃ പൂജിതാഃ പൃഥ്വ്യാം പുണ്യക്ഷേത്രേ ച ഭാരതേ
പൂജിതാ സുരഥേനാദൗ ദുർഗാ ദുർഗതിനാശിനീ 145

തതഃ ശ്രീരാമചന്ദ്രേണ രാവണസ്യ വധാർത്ഥിനാ
തത്പശ്ചാജ്ജഗതാം മാതാ ത്രിഷു ലോകേഷു പൂജിതാ 146

ജാതാദൗ ദക്ഷകന്യാ യാ നിഹത്യ ദൈത്യദാനവാൻ
തതോ ദേഹം പരിത്യജ്യ യജ്ഞേ ഭർത്തുശ്ച നിന്ദയാ 147

ജജ്ഞേ ഹിമവതഃ പത്ന്യാം ലേഭേ പശുപതിം പതിം
ഗണേശശ്ച സ്വയം കൃഷ്ണഃ സ്കന്ദോ വിഷ്ണുകുലോദ്ഭവഃ 148

ബഭൂവതുസ്തൗ തനയൗ പശ്ചാത്തസ്യാശ്ച നാരദ
ലക്ഷ്മീർമംഗളഭൂപേന പ്രഥമം പരിപൂജിതാ 149

ത്രിഷു ലോകേഷു തത്പശ്ചാദ്ദേവതാ മുനിമാനവൈഃ
സാവിത്രീ ചാശ്വപതിനാ പ്രഥമം പരിപൂജിതാ 150

തത്പശ്ചാത്ത്രിഷു ലോകേഷു ദേവതാ മുനിപുംഗവൈഃ
ആദൗ സരസ്വതീദേവീ ബ്രഹ്മണാ പരിപൂജിതാ 151

തത്പശ്ചാത്ത്രിഷു ലോകേഷു ദേവതാമുനിപുംഗവൈഃ
പ്രഥമം പൂജിതാ രാധാ ഗോലോകേ രാസമണ്ഡലേ 152

പൗർണമാസ്യാം കാർത്തികസ്യ കൃഷ്ണേന പരമാത്മനാ
ഗോപികാഭിശ്ച ഗോപൈശ്ച ബാലികാഭിശ്ച ബാലകൈഃ 153

ഗവാം ഗണൈഃ സുരഭ്യാ ച തത്പശ്ചാദാജ്ഞയാ ഹരേഃ
തദാ ബ്രഹ്മാദിഭിർ ദേവൈഃ മുനിഭിഃ പരയാ മുദാ 154

പുഷ്പധൂപാദിഭിർ ഭക്ത്യാ പൂജിതാ വന്ദിതാ സദാ
പൃഥിവ്യാം പ്രഥമം ദേവീ സുയജ്ഞേനൈവപൂജിതാ 155

ശങ്കരേണോപദിഷ്ടേന പുണ്യക്ഷേത്രേ ച ഭാരതേ
ത്രിഷു ലോകേഷു തത്പശ്ചാദാജ്ഞയാ പരമാത്മനഃ 156

പുഷ്പധൂപാദിഭിർ ഭക്ത്യാ പൂജിതാ മുനിഭിഃ സദാ
കലായാ യാഃ സമുദ്ഭൂതാഃ പൂജിതാസ്താശ്ച ഭാരതേ 157

പൂജിതാ ഗ്രാമദേവ്യശ്ച ഗ്രാമേ ച നഗരേ മുനേ
ഏവം തേ കഥിതം സർവം പ്രകൃതേശ്ചരിതം ശുഭം
യഥാഗമം ലക്ഷണം ച കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 158

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
പ്രഥമോƒദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വിതീയോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

സമാസേന ശ്രുതം സർവ്വം ദേവീനാം ചരിതം പ്രഭോ
വിബോധനായ ബോധസ്യ വ്യാസേന വക്തുമർഹസി 1

സൃഷ്ടേരാദ്യാ സൃഷ്ടിവിധൗ കഥമാവിർബഭൂവ ഹ
കഥം വാ പഞ്ചധാ ഭൂതാ വദ വേദവിദാം വര 2

ഭൂതാ യയാംശകലയാ തഥാ ത്രിഗുണയാ ഭവേ
വ്യാസേന താസാം ചരിതം ശ്രോതുമിച്ഛാമി സാമ്പ്രതം 3

താസാം ജന്മാനുകഥനം പൂജാധ്യാനവിധം ബുധ
സ്തോത്രം കവചമൈശ്വര്യം ശൗര്യം വർണ്ണയ മംഗളം 4

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

നിത്യ ആത്മാ നഭോ നിത്യം കാലോ നിത്യോ ദിശോ യഥാ
വിശ്വാനാം ഗോളകം നിത്യം നിത്യോ ഗോലോക ഏവ ച 5

തദേകദേശോ വൈകുണ്ഠോ നമ്രഭാഗാനുസാരകഃ
തഥൈവ പ്രകൃതിർ നിത്യാ ബ്രഹ്മലീലാ സനാതനീ 6

യഥാഗ്നൗ ദാഹികാ ചന്ദ്രേ പത്മേ ശോഭാ പ്രഭാ രവൗ
ശശ്വദ്യുക്താ ന ഭിന്നാ സാ തഥാ പ്രകൃതിരാത്മനി 7

വിനാ സ്വർണ്ണം സ്വർണ്ണകാരഃ കുണ്ഡലം കർത്തുമക്ഷമഃ
വിനാ മൃദാ ഘടം കർത്തും കുലാലോ ഹി നഹീശ്വരഃ 8

നഹി ക്ഷമസ്തഥാ/ത്മാ ച സൃഷ്ടിം സ്രഷ്ടും തയാ വിനാ
സർവ്വശക്തിസ്വരൂപാ സാ യയാ ച ശക്തിമാൻ സദാ 9

ഐശ്വര്യവചനഃ ശശ്ച ക്തിഃ പരാക്രമ ഏവ ച
തത്സ്വരൂപാ തയോർദാത്രീ സാ ശക്തിഃ പരികീർത്തിതാ 10

ജ്ഞാനം സമൃദ്ധിഃ സമ്പത്തിർയശശ്ചൈവബലം ഭഗഃ
തേന ശക്തിർഭഗവതീ ഭഗരൂപാ ച സാ സദാ 11

തയാ യുക്തഃ സദാത്മാ ച ഭഗവാംസ്തേന കഥ്യതേ
സ ച സ്വേച്ഛാമയോ ദേവഃ സാകാരശ്ച നിരാകൃതിഃ 12

തേജോരൂപം നിരാകാരം ധ്യായന്തേ യോഗിനഃ സദാ
വദന്തി ച പരം ബ്രഹ്മ പരമാനന്ദമീശ്വരം 13

അദൃശ്യം സർവ്വദ്രഷ്ടാരം സർവ്വജ്ഞം സർവ്വകാരണം
സർവ്വദം സർവ്വരൂപം തം വൈഷ്ണവാസ്തന്ന മന്വതേ 14

വദന്തി ചൈവ തേ കസ്യ തേജസ്തേജ്സ്വിനാ വിനാ
തേജോമണ്ഡലമധ്യസ്ഥം ബ്രഹ്മതേജസ്വിനം പരം 15

സ്വേച്ഛാമയം സർവരൂപം സർവ്വകാരണകാരണം
അതീവസുന്ദരം രൂപം ബിഭ്രതം സുമനോഹരം 16

കിശോരവയസം ശാന്തം സർവ്വകാന്തം പരാത്പരം
നവീനനീരദാഭാസധാമൈകം ശ്യാമവിഗ്രഹം 17

ശരന്മദ്ധ്യാഹ്നപത്മൗഘശോഭാമോചനലോചനം
മുക്താച്ഛവിവിനിന്ദ്യൈകദന്തപംക്തിമനോരമം 18

മയൂരപിഞ്ഛചൂഡം ച മാലതീമാല്യമണ്ഡിതം
സുനസം സസ്മിതം കാന്തം ഭക്താനുഗ്രഹകാരണം 19

ജ്വലദഗ്നിവിശുദ്ധൈകപീതാംശുകസുശോഭിതം
ദ്വിഭുജം മുരളീഹസ്തം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതം 20

സർവാധാരം ച സർവേശം സർവ്വശക്തിയുതം വിഭും
സർവൈശ്വര്യപ്രദം സർവ്വസ്വതന്ത്രം സർവ്വമംഗളം 21

പരിപൂർണ്ണതമം സിദ്ധം സിദ്ധേശം സിദ്ധികാരകം
ധ്യായന്തേ വൈഷ്ണവാ ശശ്വദ്ദേവദേവം സനാതനം 22

ജന്മമൃത്യുജരാവ്യാധിശോകഭീതിഹരം പരം
ബ്രഹ്മണോ വയസാ യസ്യ നിമേഷാ ഉപചര്യതേ 23

സ ചാത്മാ സ പരം ബ്രഹ്മ കൃഷ്ണ ഇത്യഭിധീയതേ
കൃഷിസ്തദ് ഭക്തിവചനോ നശ്ച തദ്ദാസ്യവാചകഃ 24

ഭക്തിദാസ്യപ്രദാതാ യഃ സ ച കൃഷ്ണഃ പ്രകീർത്തിതഃ
കൃഷിശ്ച സർവവചനോ നകാരോ ബീജമേവ ച 25

സ കൃഷ്ണഃ സർവ്വസ്രഷ്ടാഽദൗ സിസൃക്ഷന്നേക ഏവ ച
സൃഷ്ട്യുന്മുഖസ്തദംശേന കാലേന പ്രേരിതഃ പ്രഭുഃ 26

സ്വേച്ഛാമയഃ സ്വേച്ഛയാ ച ദ്വിധാരൂപോ ബഭൂവ ഹ
സ്ത്രീരൂപോ വാമഭാഗാംശോ ദക്ഷിണാംശഃപുമാൻ സ്മൃതഃ 27

താം ദദർശ മഹാകാമീ കാമാധാരാം സനാതനഃ
അതീവ കമനീയാം ച ചാരുപങ്കജസന്നിഭാം 28

ചന്ദ്രബിംബവിനിന്ദ്യൈകനിതംബയുഗളാം പരാം
സുചാരുകദളീസ്തംഭനിന്ദിതശ്രോണിസുന്ദരീം 29

ശ്രീയുക്തശ്രീഫലാകാരസ്തനയുഗ്മമനോരമാം
പുഷ്പജുഷ്ടാം സുവലിതാം മധ്യക്ഷീണാം മനോഹരാം 30

അതീവസുന്ദരീം ശാന്താം സസ്മിതാം വക്രലോചനാം
വഹ്നിശുദ്ധാംശുകാധാനാം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാം 31
ശശ്വച്ചക്ഷുശ്ചകോരാഭ്യാം പിബന്തീം സതതം മുദാ
കൃഷ്ണസ്യമുഖചന്ദ്രം ച ചന്ദ്രകോടിവിനിന്ദിതം 32

കസ്തൂരീം ബിന്ദുനാ സാർധമധശ്ചന്ദനബിന്ദുനാ
സമം സിന്ദൂരബിന്ദും ച ഭാലമധ്യേ ച ബിഭ്രതീം 33

വക്രിമം കബരീഭാരം മാലതീമാല്യഭൂഷിതം
രത്നേന്ദ്രസാരഹാരം ച ദധതീം കാന്തകാമുകീം 34

കോടിചന്ദ്രപ്രഭാമൃഷ്ടപുഷ്ടശോഭാസമന്വിതാം
ഗമനേന രാജഹംസഗജഗർവവിനാശിനീം 35

ദൃഷ്ട്വാ താം തു തയാ സാർധം രാസേശോ രാസമണ്ഡലേ
രാസോല്ലാസേ സുരസികോ രാസക്രീഡാം ചകാര ഹ 36

നാനാപ്രകാരശൃംഗാരം ശൃംഗാരോ മൂർത്തിമാനിവ
ചകാര സുഖസംഭോഗം യാവദ്വൈ ബ്രഹ്മണോ ദിനം 37

തതഃ സ ച പരിശ്രാന്തസ്തസ്യാ യോനൗ ജഗത്പിതാ
ചകാര വീര്യാധാനം ച നിത്യാനന്ദേ ശുഭേ ക്ഷണേ 38

ഗാത്രതോ യോഷിതസ്തസ്യാഃ സുരതാന്തേ ച സുവ്രത
നിഃസസാര ശ്രമജലം ശ്രാന്തായാസ്തേജസാ ഹരേഃ 39

മഹാക്രമണക്ലിഷ്ടായാ നിഃശ്വാസശ്ച ബഭൂവ ഹ
തദാ വവ്രേ ശ്രമജലം തത് സർവ്വം വിശ്വഗോളകം 40

സ ച നിശ്വാസവായുശ്ച സർവ്വാധാരോ ബഭൂവ ഹ
നിശ്വാസവായുഃ സർവേഷാം ജീവിനാം ച ഭവേഷു ച 41

ബഭൂവ മൂർത്തിമദ്വായോർവാമാംഗാത് പ്രാണവല്ലഭാ
തത്പത്നീ സാ ച തത്പുത്രാഃ പ്രാണാഃ പഞ്ച ച ജീവിനാം 42

പ്രാണോഽപാനഃസമാനശ്ചോദാനവ്യാനൗ ച വായവഃ
ബഭൂവുരേവ തത്പുത്ര അധഃ പ്രാണാശ്ച പഞ്ച ച 43

ഘർമ്മതോയാധിദേവശ്ച ബഭൂവ വരുണോ മഹാൻ
തദ്വാംമാംഗാച്ച തത്പത്നീ വരുണാനീ ബഭൂവ സാ 44

അഥ സാ കൃഷ്ണചിച്ഛക്തിഃ കൃഷ്ണഗർഭം ദധാര ഹ
ശതമന്വന്തരം യാവജ്ജ്വലന്തീ ബ്രഹ്മതേജസാ 45

കൃഷ്ണപ്രാണാധിദേവീ സാ കൃഷ്ണപ്രാണാധികപ്രിയാ
കൃഷ്ണസ്യ സംഗിനീ ശശ്വത്കൃഷ്ണവക്ഷഃസ്ഥലസ്ഥിതാ 46

ശതമന്വന്തരാന്തേ ച കാലേഽതീതേ തു സുന്ദരീ
സുഷാവ ഡിംഭം സ്വർണാഭം വിശ്വാധാരാലയം പരം 47

ദൃഷ്ട്വാ ഡിംഭം ച സാ ദേവീ ഹൃദയേന വ്യദൂയത
ഉത്സസർജ ച കോപേന ബ്രഹ്മാണ്ഡഗോളകേ ജലേ 48

ദൃഷ്ട്വാ കൃഷ്ണശ്ച തത്ത്യാഗം ഹാഹാകാരം ചകാര ഹ
ശശാപ ദേവീം ദേവേശസ്തത്ക്ഷണം ച യഥോചിതം 49

യതോഽപത്യം ത്വയാ ത്യക്തം കോപശീലേ ച നിഷ്ഠുരേ
ഭവ ത്വമനപത്യാഽപി ചാഽദ്യപ്രഭൃതിനിശ്ചിതം 50

യാ യാസ്ത്വദംശരൂപാശ്ച ഭവിഷ്യന്തി സുരസ്ത്രിയഃ
അനപത്യാശ്ച താഃ സർവ്വാസ്ത്വത്സമാ നിത്യയൗവനാഃ 51

ഏതസ്മിന്നന്തരേ ദേവീ ജിഹ്വാഗ്രാത്സഹസാ തതഃ
ആവിർബഭൂവ കന്യൈകാ ശുക്ലവർണ്ണാ മനോഹരാ 52

ശ്വേതവസ്ത്രപരീധാനാ വീണാപുസ്തകധാരിണീ
രത്നഭൂഷണഭൂഷാഢ്യാ സർവ്വശാസ്ത്രാധിദേവതാ 53

അഥ കാലാന്തരേ സാ ച ദ്വിധാരൂപാ ബഭൂവ. ഹ
വാമാർധാംഗാച്ച കമലാ ദക്ഷിണാർധാച്ച രാധികാ 54

ഏതസ്മിന്നന്തരേ കൃഷ്ണോ ദ്വിധാരൂപോ ബഭൂവ സഃ
ദക്ഷിണാർധശ്ച ദ്വിഭുജോ വാമാർധശ്ച ചതുർഭുജഃ 55

ഉവാച വാണീം കൃഷ്ണസ്താം ത്വമസ്യ കാമിനീ ഭവ
അത്രൈവ മാനിനീ രാധാ തവ ഭദ്രം ഭവിഷ്യതി 56

ഏവം ലക്ഷ്മീം ച പ്രദദൗ തുഷ്ടോ നാരായണായ ച
സ ജഗാമ ച വൈകുണ്ഠേ താഭ്യാം സാർധം ജഗത്പതിഃ 57

അനപത്യേ ച തേ ദ്വേ ച ജാതേ രാധാംശസംഭവേ
ഭൂതാ നാരായണാംഗാച്ച പാർഷദാശ്ച ചതുർഭുജാഃ 58

തേജസാ വയസാ രൂപഗുണാഭ്യാം ച സമാ ഹരേ
ബഭൂവുഃ കമലാംഗാച്ച ദാസീകോട്യശ്ച തത്സമാഃ 59

അഥ ഗോലോകനാഥസ്യ ലോമ്നാം വിവരതോ മുനേ
ഭൂതാശ്ചാസംഖ്യഗോപാശ്ച വയസാ തേജസാ സമാഃ 60

രൂപേണ ച ഗുണേനൈവ ബലേന വിക്രമേണ ച
പ്രാണതുല്യപ്രിയാഃ സർവ്വേ ബഭൂവുഃ പാർഷദാ വിഭോഃ 61

രാധാംഗലോമകൂപേഭ്യോ ബഭൂവുർഗോപകന്യകാഃ
രാധാതുല്യാശ്ച താഃ സർവ്വാഃ രാധാദാസ്യഃ പ്രിയംവദാഃ 62

രത്നഭൂഷണഭൂഷാഢ്യാഃ ശശ്വത്സുസ്ഥിരയൗവനാഃ
അനപത്യാശ്ച താഃ സർവ്വാഃ പുംസഃ ശാപേന സന്തതം 63

ഏതസ്മിന്നന്തരേ വിപ്ര സഹസാ കൃഷ്ണദേവതാ
ആവിർബഭൂവ ദുർഗാ സാ വിഷ്ണുമായാ സനാതനീ 64

ദേവീ നാരായണീശാനീ സർവ്വശക്തിസ്വരൂപിണീ
ബുദ്ധ്യധിഷ്ഠാത്രീ ദേവീ സാ കൃഷ്ണസ്യ പരമാത്മനഃ 65

ദേവീനാം ബീജരൂപാ ച മൂലപ്രകൃതിരീശ്വരീ
പരിപൂർണ്ണതമാ തേജഃസ്വരൂപാ ത്രിഗുണാത്മികാ 66

തപ്തകാഞ്ചനവർണ്ണാഭാ കോടിസൂര്യസമപ്രഭാ
ഈഷദ്ധാസ്യപ്രസന്നാസ്യാ സഹസ്രഭുജസംയുതാ 67

നാനാശസ്ത്രാസ്ത്രനികരം ബിഭ്രതീ സാ ത്രിലോചനാ
വഹ്നിശുദ്ധാംശുകാധാനാ രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാ 68

യസ്യാശ്ചാംശാംശകലയാ ബഭൂവുഃ സർവ്വയോഷിതഃ
സർവ്വേ വിശ്വസ്ഥിതാ ലോകാ മോഹിതാഃസ്യുശ്ച മായയാ 69

സർവ്വൈശ്വര്യപ്രദാത്രീ ച കാമിനാം ഗൃഹവാസിനാം
കൃഷ്ണഭക്തിപ്രദാ യാ ച വൈഷ്ണവാനാം ച വൈഷ്ണവീ 70

മുമുക്ഷൂണാം മോക്ഷദാത്രീ സുഖിനാം സുഖദായിനീ
സ്വർഗ്ഗേഷു സ്വർഗ്ഗലക്ഷ്മീശ്ച ഗൃഹലക്ഷ്മീർ ഗൃഹേഷു ച 71

തപസ്വിഷു തപസ്യാ ച ശ്രീരൂപാ തു നൃപേഷു ച
യാ വഹ്നൗ ദാഹികാരൂപാ പ്രഭാരൂപാ ച ഭാസ്കരേ 72

ശോഭാരൂപാ ച ചന്ദ്രേ ച സാ പത്മേഷു ച ശോഭനാ
സർവ്വശക്തിസ്വരൂപാ യാ ശ്രീകൃഷ്ണേ പരമാത്മനി 73

യയാ ച ശക്തിമാനാത്മാ യയാ ച ശക്തിമജ്ജഗത്
യയാ വിനാ ജഗത്സർവ്വം ജീവന്മൃതമിവ സ്ഥിതം 74

യാ ച സംസാരവൃക്ഷസ്യ ബീജരൂപാ സനാതനീ
സ്ഥിതിരൂപാ ബുദ്ധിരൂപാ ഫലരൂപാ ച നാരദ 75

ക്ഷുത്പിപാസാ ദയാരൂപാ നിദ്രാ തന്ദ്രാ ക്ഷമാ മതിഃ
ശാന്തിലജ്ജാതുഷ്ടിപുഷ്ടിഭ്രാന്തികാന്ത്യാദിരൂപിണീ 76

സാ ച സംസ്തൂയ സർവേശം തത്പുരഃ സമുവാസ ഹ
രത്നസിംഹാസനം തസ്യൈ പ്രദദൗ രാധികേശ്വരഃ 77

ഏതസ്മിന്നന്തരേ തത്ര സസ്ത്രീകശ്ച ചതുർമുഖഃ
പത്മനാഭേർനാഭിപത്മാന്നിഃസസാര മഹാമുനേ 78

കമണ്ഡലുധരഃ ശ്രീമാംസ്തപസ്വീ ജ്ഞാനിനാം വരഃ
ചതുർമുഖൈസ്തം തുഷ്ടാവ പ്രജ്വലൻ ബ്രഹ്മതേജസാ 79

സാ തദാ സുന്ദരീ സൃഷ്ടാ ശരത്ചന്ദ്രസമപ്രഭാ
വഹ്നിശുദ്ധാംശുകാധാനാ രത്നഭൂഷണഭൂഷണാ 80

രത്നസിംഹാസനേ രമ്യേ സംസ്തൂയ സർവകാരണം
ഉവാസ സ്വാമിനാ സാർധം കൃഷ്ണസ്യ പുരതോ മുദാ 81

ഏതസ്മിന്നന്തരേ കൃഷ്ണോ ദ്വിധാരൂപോ ബഭൂവ സഃ
വാമാർധാംഗോ മഹാദേവോ ദക്ഷിണേ ഗോപികാപതിഃ 82

ശുദ്ധസ്ഫടികസങ്കാശഃ ശതകോടിരവിപ്രഭഃ
ത്രിശൂലപട്ടിശധരോ വ്യാഘ്രചർമ്മാംബരോ ഹരഃ 83

തപ്തകാഞ്ചനവർണ്ണാഭോ ജടാഭാരധരഃ പരഃ
ഭസ്മഭൂഷിതഗാത്രശ്ച സസ്മിതശ്ചന്ദ്രശേഖരഃ 84

ദിഗംബരോ നീലകണ്ഠഃ സർപഭൂഷണഭൂഷിതഃ
ബിഭ്രദ്ദക്ഷിണഹസ്തേന രത്നമാലാം സുസംസ്കൃതാം 85

പ്രജപൻ പഞ്ചവക്ത്രേണ ബ്രഹ്മജ്യോതിഃസനാതനം
സത്യസ്വരൂപം ശ്രീകൃഷ്ണം പരമാത്മാനമീശ്വരം 86

കാരണം കാരണാനാം ച സർവ്വമംഗളമംഗളം
ജന്മമൃത്യുജരാവ്യാധിശോകഭീതിഹരം പരം 87

സംസ്തൂയ മൃത്യോർമൃത്യും തം യതോ മൃത്യുംജയാഭിധഃ
രത്നസിംഹാസനേ രമ്യേ സമുവാസ ഹരേഃ പുരഃ 88

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ദ്വിതീയോ$\mathcal{S}$ദ്ധ്യായഃ

അഥ തൃതീയോഽധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

അഥ ഡിംഭേ ജലേ തിഷ്ഠൻ യാവദ്വൈ ബ്രഹ്മണോ വയഃ
തതഃ സ കാലേ സഹസാ ദ്വിധാഭൂതോ ബഭൂവ ഹ 1

തന്മദ്ധ്യേ ശിശുരേകശ്ച ശതകോടിരവിപ്രഭഃ
ക്ഷണം രോരൂയമാണശ്ച സ്തനാന്ധഃ പീഡിതഃ ക്ഷുധാ 2

പിത്രാ മാത്രാ പരിത്യക്തോ ജലമദ്ധ്യേ നിരാശ്രയഃ
ബ്രഹ്മാണ്ഡാസംഖ്യനാഥോ യോ ദദർശോർദ്ധ്വമനാഥവത് 3

സ്ഥൂലാത് സ്ഥൂലതമഃ സോഽപി നാമ്നാ ദേവോ മഹാവിരാട്
പരമാണുർയഥാ സൂക്ഷ്മാത് പരഃ സ്ഥൂലാത്തഥാപ്യസൗ 4

തേജസാ ഷോഡശാംശോഽയം കൃഷ്ണസ്യ പരമാത്മനഃ
ആധാരഃ സർവവിശ്വാനാം മഹാവിഷ്ണുശ്ച പ്രാകൃതഃ 5

പ്രത്യേകം ലോമകൂപേഷു വിശ്വാനി നിഖിലാനി ച
അസ്യാപി തേഷാം സംഖ്യാം ച കൃഷ്ണോ വക്തും നഹി ക്ഷമഃ 6

സംഖ്യാ ചേദ്രജസാമസ്തി വിശ്വാനാം ന കദാചന
ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദീനാം തഥാ സംഖ്യാ ന വിദ്യതേ 7

പ്രതിവിശ്വേഷു സന്ത്യേവം ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദയഃ
പാതാളാദ് ബ്രഹ്മലോകാന്തം ബ്രഹ്മാണ്ഡം പരികീർത്തിതം 8

തത ഊർധ്വം ച വൈകുണ്ഠോ ബ്രഹ്മാണ്ഡാദ് ബഹിരേവ സഃ
തത ഊർധ്വം ച ഗോലോകഃ പഞ്ചാശത്കോടിയോജനഃ 9

നിത്യഃ സത്യസ്വരൂപശ്ച യഥാകൃഷ്ണസ്തഥാഽപ്യയം
സപ്തദ്വീപമിതാ പൃഥിവീ സപ്തസാഗരസംയുതാ 10

ഊനപഞ്ചാശദുപദ്വീപാഽസംഖ്യശൈലവനാന്വിതാ
ഊർധ്വം സപ്ത സ്വർഗലോകാ ബ്രഹ്മലോകസമന്വിതാഃ 11

പാതാളാനി ച സപ്താധശ്ചൈവം ബ്രഹ്മാണ്ഡമേവ ച
ഊർധ്വം ധരായാ ഭൂർലോകേ ഭുവർലോകാസ്തതഃ പരം 12

തതഃപരശ്ച സ്വർലോകോ ജനലോകസ്തഥാപരഃ
തതഃപരസ്തപോലോകഃ സത്യലോകസ്തതഃപര 13
തതഃപരം ബ്രഹ്മലോകസ്തപ്തകാഞ്ചനസന്നിഭഃ
ഏവം സർവം കൃത്രിമം ച ബാഹ്യാഭ്യാന്തരമേവ ച 14

തദിനാശേ വിനാശശ്ച സർവേഷാമേവ നാരദ
ജലബുദ്ബുദവത്സർവം വിശ്വസംഘമനിത്യകം 15

നിത്യൗ ഗോലോകവൈകുണ്ഠൗ പ്രോക്തൗ ശശ്വദകൃത്രിമൗ
പ്രത്യേകം ലോമകൂപേഷു ബ്രഹ്മാണ്ഡം പരിനിശ്ചിതം 16

ഏഷാം സംഖ്യാം ന ജാനാതി കൃഷ്ണോഽന്യസ്യാപി കാ കഥാ
പ്രത്യേകം പ്രതിബ്രഹ്മാണ്ഡം ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദയഃ 17

തിസ്രഃ കോട്യഃ സുരാണാം ച സംഖ്യാ സർവത്ര പുത്രക
ദിഗീശാശ്ചൈവ ദിക്പാലാ നക്ഷത്രാണി ഗ്രഹാദയഃ 18

ഭുവി വർണ്ണാശ്ച ചത്വാരോഽധോ നാഗാശ്ചരാചരാഃ
അഥ കാലേന സ വിരാഡൂർധ്വം ദൃഷ്ട്വാ പുനഃപുനഃ 19

ഡിംഭാന്തരേ ച ശൂന്യം ഹി ദ്വിതീയം ച ന കിഞ്ചന
ചിന്താമവാപ ക്ഷുദ്യുക്തോ രുരോദ ച പുനഃ പുനഃ 20

ജ്ഞാനം പ്രാപ്യ തദാ ദധ്യൗ കൃഷ്ണം പരമപൂരുഷം
തദാ ദദർശ തത്രൈവ ബ്രഹ്മജ്യോതിഃ സനാതനം 21

നവീനജലദശ്യാമം ദ്വിഭുജം പീതവാസസം
സസ്മിതം മുരളീഹസ്തം ഭക്താനുഗ്രഹകാതരം 22

ജഹാസ ബാലകസ്തുഷ്ടോ ദൃഷ്ട്വാ ജനകമീശ്വരം
വരം തദാ ദദൗ തസ്മൈ വരേശഃ സമയോചിതം 23

മത്സമോ ജ്ഞാനയുക്തശ്ച ക്ഷുത്പിപാസാദിവർജിതഃ
ബ്രഹ്മാണ്ഡാസംഖ്യനിലയോ ഭവ വത്സ ലയാവധി 24

നിഷ്കാമോ നിർഭയശ്ചൈവ സർവേഷാം വരദോ ഭവ
ജരാമൃത്യുരോഗശോകപീഡാദിവർജിതോ ഭവ 25

ഇത്യുക്ത്വാ തസ്യ കർണ്ണേ സ മഹാമന്ത്രം ഷഡക്ഷരം
ത്രിഃ കൃത്വശ്ച പ്രജജാപ വേദാംഗപ്രവരം പരം 26

പ്രണവാദിചതുർത്ഥ്യന്തം കൃഷ്ണ ഇത്യക്ഷരദ്വയം
വഹ്നിജായാന്തമിഷ്ടം ച സർവവിഘ്നഹരം പരം 27

മന്ത്രം ദത്വാ തദാഹാരം കല്പയാമാസ വൈ വിഭുഃ
ശ്രൂയതാം തദ്ബ്രഹ്മപുത്ര നിബോധ കഥയാമി തേ 28

പ്രതിവിശ്വം യന്നൈവേദ്യം ദദാതി വൈഷ്ണവോ ജനഃ
തത് ഷോഡശാംശോ വിഷയിണോ വിഷ്ണോഃ പഞ്ചദശാസ്യ വൈ 29

നിർഗുണസ്യാത്മനശ്ചൈവ പരിപൂർണ്ണതമസ്യ ച
നൈവേദ്യേ ചൈവ കൃഷ്ണസ്യ ന ഹി കിഞ്ചിത് പ്രയോജനം 30

യദ്യദ്ദദാതി നൈവേദ്യം തസ്മൈ ദേവായ യോ ജനഃ
സ ച ഖാദതി തത്സർവം ലക്ഷ്മീനാഥോ വിരാട് തഥാ 31

തം ച മന്ത്രവരം ദത്വാ തമുവാച പുനർവിഭുഃ
വരമന്യം കിമിഷ്ടം തേ തന്മേ ബ്രൂഹി ദദാമി ച 32

കൃഷ്ണസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ തമുവാച വിരാട് വിഭുഃ
കൃഷ്ണം തം ബാലകസ്താവദ്വചനം സമയോചിതം 33

ബാലക ഉവാച

വരോ മേ ത്വത്പദാംഭോജേ ഭക്തിർഭവതു നിശ്ചലാ
സതതം യാവദായുർമേ ക്ഷണം വാ സുചിരം ച വാ 34

ത്വദ്ഭക്തിയുക്തലോകേ/സ്മിൻ ജീവന്മുക്തശ്ച സന്തതം
ത്വദ്ഭക്തിഹീനോ മൂർഖശ്ച ജീവന്നപി മൃതോ ഹി സഃ 35

കിം തജ്ജപേന തപസാ യജ്ഞേന പൂജനേന ച
വ്രതേന ചോപവാസേന പുണ്യേന തീർത്ഥസേവയാ 36

കൃഷ്ണഭക്തിവിഹീനസ്യ മൂർഖസ്യ ജീവനം വൃഥാ
യേനാത്മന ജീവിതശ്ച തമേവ ന ഹി മന്യതേ 37

യാവദാത്മാ ശരീരേ/സ്തി താവത് സ ശക്തിസംയുതഃ
പശ്ചാദ്യാന്തി ഗതേ തസ്മിൻ സ്വതന്ത്രാഃ സർവശക്തയഃ 38

സ ച ത്വം ച മഹാഭാഗ സർവാത്മാ പ്രകൃതേഃ പരഃ
സ്വേച്ഛാമയശ്ച സർവാദ്യോ ബ്രഹ്മജ്യോതിഃ സനാതനഃ 39

ഇത്യുക്ത്വാ ബാലകസ്തത്ര വിരരാമ ച നാരദ
ഉവാച കൃഷ്ണഃ പ്രത്യുക്തിം മധുരാം ശ്രുതിസുന്ദരീം 40

ശ്രീകൃഷ്ണ ഉവാച

സുചിരം സുസ്ഥിരം തിഷ്ഠ യഥാഹം ത്വം തഥാ ഭവ
ബ്രഹ്മണോ/സംഖ്യപാതേ ച പാതസ്തേ ന ഭവിഷ്യതി 41

അംശേന പ്രതിബ്രഹ്മാണ്ഡേ ത്വം ച ക്ഷുദ്രവിരാട് ഭവ
ത്വന്നാഭിപത്മാദ്ബ്രഹ്മാ ച വിശ്വസ്രഷ്ടാ ഭവിഷ്യതി 42

ലലാടേ ബ്രഹ്മണശ്ചൈവ രുദ്രാശ്ചൈകാദശൈവ തേ
ശിവാംശേന ഭവിഷ്യന്തി സൃഷ്ടിസംഹരണായ വൈ 43

കാലാഗ്നിരുദ്രസ്തേഷ്വേകോ വിശ്വസംഹാരകാരകഃ
പാതാ വിഷ്ണുശ്ച വിഷയീ രുദ്രാംശേന ഭവിഷ്യതി 44

മദ്ഭക്തിയുക്തഃ സതതം ഭവിഷ്യതി വരേണ മേ
ധ്യാനേന കമനീയാം മാം നിത്യം ദ്രക്ഷ്യസി നിശ്ചിതം 45

മാതരം കമനീയം ച മമ വക്ഷഃ സ്ഥലസ്ഥിതാം
യാമി ലോകം തിഷ്ഠ വത്സേത്യുക്ത്വാ സോഽന്തരധീയത 46

ഗത്വാ സ്വലോകം ബ്രഹ്മാണം ശങ്കരം സമുവാച ഹ
സ്രഷ്ടാരം സ്രഷ്ടുമീശം ച സംഹർത്തും ചൈവ തത്ക്ഷണം 47

ശ്രീഭഗവാനുവാച

സൃഷ്ടിം സ്രഷ്ടും ഗച്ഛ വത്സ നാഭിപത്മോദ്ഭവോ ഭവ
മഹാവിരാട് ലോമകൂപേ ക്ഷുദ്രസ്യ ച വിധേ ശൃണു 48

ഗച്ഛ വത്സ മഹാദേവ ബ്രഹ്മഭാലോദ്ഭവോ ഭവ
അംശേന ച മഹാഭാഗ സ്വയം ച സുചിരം തപ 49

ഇത്യുക്ത്വാ ജഗതാം നാഥോ വിരരാമ വിധേഃ സുത
ജഗാമ ബ്രഹ്മാ തം നത്വാ ശിവശ്ച ശിവദായകഃ 50

മഹാവിരാട്ലോമകൂപേ ബ്രഹ്മാണ്ഡഗോളകേ ജലേ
ബഭൂവ ച വിരാട് ക്ഷുദ്രോ വിരാഡംശേന സാമ്പ്രതം 51
ശ്യാമോ യുവാ പീതവാസാഃ ശയാനോ ജലതല്പകേ
ഈഷദ്ധാസ്യഃ പ്രസന്നാസ്യോ വിശ്വവ്യാപീ ജനാർദ്ദനഃ 52

തന്നാഭികമലേ ബ്രഹ്മാ ബഭൂവ കമലോദ്ഭവഃ
സംഭൂയ പത്മദണ്ഡേ ച ബഭ്രാമ യുഗലക്ഷകം 53

നാന്തം ജഗാമ ദണ്ഡസ്യ പത്മനാളസ്യ പത്മജഃ
നാഭിജസ്യ ച പത്മസ്യ ചിന്താമാപ പിതാ തവ 54

സ്വസ്ഥാനം പുനരാഗത്യ ദദ്ധ്യൗ കൃഷ്ണപദാംബുജം
തതോ ദദർശ ക്ഷുദ്രം തം ധ്യാനേന ദിവ്യചക്ഷുഷാ 55

ശയാനം ജലതല്പേ ച ബ്രഹ്മാണ്ഡഗോളകാപ്ലുതേ
യല്ലോമകൂപേ ബ്രഹ്മാണ്ഡം തത്കൃതം പരമീശ്വരം 56

ശ്രീകൃഷ്ണം ചാപി ഗോലോകം ഗോപഗോപീസമന്വിതം
തം സംസ്തൂയ വരം പ്രാപ തതഃ സൃഷ്ടിം ചകാര സഃ 57

ബഭൂവുർ ബ്രഹ്മണഃ പുത്രാഃ മാനസാ സനകാദയഃ
തതോ രുദ്രകലാശ്ചാപി ശിവസ്യൈകാദശസ്മൃതാഃ 58

ബഭൂവ പാതാ വിഷ്ണുശ്ച ക്ഷുദ്രസ്യ വാമപാർശ്വതഃ
ചതുർഭുജശ്ച ഭഗവാൻ ശ്വേതദ്വീപേ സ ചാവസത് 59

ക്ഷുദ്രസ്യ നാഭിപത്മേ ച ബ്രഹ്മാ വിശ്വം സസർജ ഹ
സ്വർഗ്ഗം മർത്ത്യം ച പാതാളം ത്രിലോകീം സചരാചരം 60

ഏവം സർവലോമകൂപേ വിശ്വംപ്രത്യേകമേവ ച
പ്രതിവിശ്വേ ക്ഷുദ്രവിരാട് ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദയഃ 61

ഇത്യേവം കഥിതം ബ്രഹ്മൻ കൃഷ്ണസങ്കീർത്തനം ശുഭം
സുഖദം മോക്ഷദം ബ്രഹ്മൻ കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 62

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
തൃതീയോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർത്ഥോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ശ്രുതം സർവം മയാ പൂർവം ത്വത്പ്രസാദാത് സുധോപമം
അധുനാ പ്രകൃതീനാം ച വ്യസ്തം വർണയ പൂജനം 1
കസ്യാഃ പൂജാ കൃതാ കേന കഥം മർത്ത്യേ പ്രചാരിതാ
കേന വാ പൂജിതാ കാ വാ കേന കാ വാ സ്തുതാ പ്രഭോ 2

താസാം സ്തോത്രം ച ധ്യാനം ച പ്രഭാവം ചരിതം ശുഭം
കാഭിഃ കേഭ്യോ വരോ ദത്തസ്തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 3

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഗണേശജനനീ ദുർഗാ രാധാ ലക്ഷ്മീഃ സരസ്വതീ,
സാവിത്രീ ച സൃഷ്ടിവിധൗ പ്രകൃതിഃ പഞ്ചധാ സ്മൃതാ 4

ആസാം പൂജാ പ്രസിദ്ധാ ച പ്രഭാവ പരമാദ്ഭുതഃ
സുധോപമം ച ചരിതം സർവമംഗള കാരണം 5

പ്രകൃത്യംശാഃ കലായാശ്ച താസാം ച ചരിതം ശുഭം
സർവം വക്ഷ്യാമി തേ ബ്രഹ്മൻ സാവധാനോ നിശാമയ 6

കാളീ, വസുന്ധരാ, ഗംഗാ, ഷഷ്ഠീ, മംഗളചണ്ഡികാ,
തുളസീ, മനസാ, നിദ്രാ സ്വധാ, സ്വാഹാ ച ദക്ഷിണാ 7

സംക്ഷിപ്തമാസാം ചരിതം പുണ്യദം ശ്രുതിസുന്ദരം
ജീവകർമ്മവിപാകം ച തച്ച വക്ഷ്യാമി സുന്ദരം 8

ദുർഗായാശ്ചൈവ രാധായാ വിസ്തീർണ്ണം ചരിതം മഹത്
തദ്വത്പശ്ചാത് പ്രവക്ഷ്യാമി സംക്ഷേപക്രമതഃ ശൃണു 9

ആദൗ സരസ്വതീപൂജാ ശ്രീകൃഷ്ണേന വിനിർമ്മിതാ
യത് പ്രസാദാന്മുനിശ്രേഷ്ഠ മൂർഖോ ഭവതി പണ്ഡിതഃ 10

ആവിർഭൂതാ യഥാ ദേവീ വക്ത്രതഃ കൃഷ്ണയോഷിതഃ
ഇയേഷ കൃഷ്ണം കാമേന കാമുകീ കാമരൂപിണീ 11

സ ച വിജ്ഞായ തദ്ഭാവം സർവജ്ഞഃ സർവമാതരം
താമുവാച ഹിതം സത്യം പരിണാമേ സുഖാവഹം 12

ശ്രീകൃഷ്ണ ഉവാച

ഭജ നാരായണം സാധ്വി മദംശം ച ചതുർഭുജം
യുവാനം സുന്ദരം സർവഗുണയുക്തം ച മത്സമം 13

കാമജ്ഞം കാമിനീനാം ച താസാം ച കാമപൂരകം
കോടികന്ദർപ്പലാവണ്യം ലീലാലങ്കൃതമീശ്വരം 14

കാന്തേ കാന്തം ച മാം കൃത്വാ യദി സ്ഥാതുമിഹേച്ഛസി
ത്വത്തോ ബലവതീ രാധാ ന ഭദ്രം തേ ഭവിഷ്യതി 15

യോ യസ്മാദ് ബലവാൻ വാണി തതോഽന്യം രക്ഷിതും ക്ഷമഃ
കഥം പരാൻ സാധയതി യദി സ്വയമനീശ്വരഃ 16

സർവേശഃ സർവശാസ്താഽഹം രാധാം ബാധിതുമക്ഷമഃ
തേജസാ മത്സമാ സാ ച രൂപേണ ച ഗുണേന ച 17

പ്രാണാധിഷ്ഠാതൃദേവീ സാ പ്രാണാംസ്ത്യക്തും ച കഃ ക്ഷമഃ
പ്രാണതോപി പ്രിയഃ പുത്ര കേഷാം വാഽസ്തി ച കശ്ചന 18

ത്വം ഭദ്രേ ഗച്ഛ വൈകുണ്ഠം തവ ഭദ്രം ഭവിഷ്യതി
പതിം തമീശ്വരം കൃത്വാ മോദസ്വ സുചിരം സുഖം 19

ലോഭമോഹകാമക്രോധമാനഹിംസാവിവർജിതാ
തേജസാ ത്വത്സമാ ലക്ഷ്മീരൂപേണ ച ഗുണേന ച 20

തയാ സാർധം തവ പ്രീത്യാ ശശ്വത്കാലം പ്രയാസ്യതി
ഗൗരവം ച ഹരിസ്തുല്യം കരിഷ്യതി ദ്വയോരപി 21

പ്രതിവിശ്വേഷു താം പൂജാം മഹതീം ഗൗരവാന്വിതാം
മാഘസ്യ ശുക്ലപഞ്ചമ്യാം വിദ്യാരംഭേ ച സുന്ദരി 22

മാനവാ മനവോ ദേവാ മുനീന്ദ്രാശ്ച മുമുക്ഷവഃ
വസവോ യോഗിനഃ സിദ്ധാ നാഗാ ഗന്ധർവരാക്ഷസാഃ 23

മദ്വാരേണ കരിഷ്യന്തി കല്പേ കല്പേ ലയാവധി
ഭക്തിയുക്താശ്ച ദത്വാ വൈ ചോപചാരാണി ഷോഡശ 24

കണ്വശാഖോക്തവിധിനാ ധ്യാനേന സ്തവനേന ച
ജിതേന്ദ്രിയാ സംയതാശ്ച ഘടേ ച പുസ്തകേ//പി ച 25

കൃത്വാ സുവർണ്ണഗുടികാം ഗന്ധചന്ദനചർച്ചിതാം
കവചം തേ ഗ്രഹീഷ്യന്തി കണ്ഠേ വാ ദക്ഷിണേ ഭുജേ 26

പഠിഷ്യന്തി ച വിദ്വാംസഃ പൂജാകാലേ ച പൂജിതേ
ഇത്യുക്ത്വാ പൂജയാമാസ താം ദേവീം സർവ്വപൂജിതാം 27

തതസ്തത് പൂജനാം ചക്രുർ ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദയഃ
അനന്തശ്ചാപി ധർമ്മശ്ച മുനീന്ദ്രാഃ സനകാദയഃ 28

സർവേ ദേവാശ്ച മുനയോ നൃപാശ്ച മാനവാദയഃ
ബഭൂവ പൂജിതാ നിത്യാ സർവലോകൈഃ സരസ്വതീ 29

നാരദ ഉവാച

പൂജാവിധാനം കവചം ധ്യാനം ചാപി നിരന്തരം
പൂജോപയുക്തം നൈവേദ്യം പുഷ്പം ച ചന്ദനാദികം 30

വദ വേദവിദാം ശ്രേഷ്ഠ ശ്രോതും കൗതൂഹലം മമ
വർത്തതേ ഹൃദയേ ശശ്വത് കിമിദം ശ്രുതിസുന്ദരം 31

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ശൃണു നാരദ വക്ഷ്യാമി കണ്വശാഖോക്തപദ്ധതിം
ജഗന്മാതുഃ സരസ്വത്യാഃ പൂജാവിധിസമന്വിതം 32

മാഘസ്യ ശുക്ലപഞ്ചമ്യാം വിദ്യാരംഭദിനേപി ച
പൂർവേ//ഹ്നി സമയം കൃത്വാ തത്രാ//പി സംയതഃ ശുചിഃ 33

സ്നാത്വാ നിത്യക്രിയാഃ കൃത്വാ ഘടം സംസ്ഥാപ്യ ഭക്തിതഃ
സ്വശാഖോക്തവിധാനേന താന്ത്രികേണാഥവാ പുനഃ 34

ഗണേശം പൂർവമഭ്യർച്ച്യ തതോ//ഭീഷ്ടാം പ്രപൂജയേത്
ധ്യാനേന വക്ഷ്യമാണേന ധ്യാത്വാ//വാഹ്യ ഘടേ ധ്രുവം 35

ധ്യാത്വാ പുനഃ ഷോഡശോപചാരേണ പൂജയേദ്വ്രതീ
പൂജോപയുക്തനൈവേദ്യം യച്ച വേദനിരൂപിതം 36

വക്ഷ്യാമി സൗമ്യ തത്കിഞ്ചിദ്യഥാധീതം യഥാഗമം
നവനീതം, ദധി, ക്ഷീരം, ലാജാംശ്ച തിലലഡ്ഡുകം 37

ഇക്ഷുമിക്ഷുരസം ശുക്ലവർണ്ണം പക്വഗുഡം മധു
സ്വസ്തികം ശർക്കരാ ശുക്ലധാന്യസ്യാƒക്ഷതമക്ഷതം 38

അച്ഛിന്നശുക്ലധാന്യസ്യ പൃഥുകം ശുക്ലമോദകം
ഘൃതസൈന്ധവസംയുക്തം ഹവിഷ്യാന്നം യഥോദിതം 39

യവഗോധൂമചൂർണ്ണാനാം പിഷ്ടകം ഘൃതസംയുതം
പിഷ്ടകം സ്വസ്തികസ്യാƒപി പക്വരംഭാഫലസ്യ ച 40

പരമാന്നം ച സഘൃതം മിഷ്ടാന്നം ച സുധോപമം
നാരികേളം തദുദകം കസേരും മൂലമാർദ്രകം 41

പക്വരംഭാഫലം ചാരു ശ്രീഫലം ബദരീഫലം
കാലദേശോദ്ഭവം ചാരുഫലം ശുക്ലം ച സംസ്കൃതം 42

സുഗന്ധം ശുക്ലപുഷ്പം ച സുഗന്ധം ശുക്ലചന്ദനം
നവീനം ശുക്ലവസ്ത്രം ച ശംഖം ച സുന്ദരം മുനേ 43

മാല്യം ച ശുക്ലപുഷ്പാണാം ശുക്ലഹാരം ച ഭൂഷണം
യാദൃശം ച ശ്രുതൗ ധ്യാനം പ്രശസ്യം ശ്രുതിസുന്ദരം 44

തന്നിബോധ മഹാഭാഗ ഭ്രമഭംജനകാരണം
സരസ്വതീം ശുക്ലവർണ്ണാം സുസ്മിതാം സുമനോഹരാം 45

കോടിചന്ദ്രപ്രഭാമുഷ്ടപുഷ്ടശ്രീയുക്തവിഗ്രഹാം
വഹ്നിശുദ്ധാംശുകാധാനാം വീണാപുസ്തകധാരിണീം 46

രത്നസാരേന്ദ്രനിർമ്മാണനവഭൂഷണഭൂഷിതാം
സുപൂജിതാം സുരഗണൈർബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദിഭിഃ 47

വന്ദേ ഭക്ത്യാ വന്ദിതാം ച മുനീന്ദ്രമനുമാനവൈഃ
ഏവം ധ്യാത്വാ ച മൂലേന സർവം ദത്വാ വിചക്ഷണഃ 48

സംസ്തൂയ കവചം ധൃത്വാ പ്രണമേദ്ദണ്ഡവദ്ഭുവി
യേഷാം ചേയമിഷ്ടദേവീ തേഷാം നിത്യക്രിയാ മുനേ 49

വിദ്യാരംഭേ ച വർഷാന്തേ സർവേഷാം പഞ്ചമീദിനേ
സർവോപയുക്തം മൂലം ച വൈദികാഷ്ടാക്ഷരഃ പരഃ 50

യേഷാം യേനോപദേശോ വാ തേഷാം സ മൂല ഏവ ച
സരസ്വതീ ചതുർത്ഥ്യന്തം വഹ്നിജായാന്തമേവ ച 51

ലക്ഷ്മീമായാദികം ചൈവ മന്ത്രോfയം കല്പപാദപഃ
പുരാ നാരായണശ്ചേമം വാല്മീകായ കൃപാനിധിഃ 52

പ്രദദൗ ജാഹ്നവീതീരേ പുണ്യക്ഷേത്രേ ച ഭാരതേ
ഭൃഗുർദദൗ ച ശുക്രായ പുഷ്കരേ സൂര്യപർവണി 53

ചന്ദ്രപർവണി മാരീചോ ദദൗ വാക്പതയേ മുദാ
ഭൃഗോശ്ചൈവ ദദൗ തുഷ്ടോ ബ്രഹ്മാ ബദരികാശ്രമേ 54

ആസ്തീകസ്യ ജരത്കാരുർദദൗ ക്ഷീരോദസന്നിധൗ
വിഭാണ്ഡകോ ദദൗ മേരൗ ഋശ്യശൃംഗായ ധീമതേ 55

ശിവഃ കണാദമുനയേ ഗൗതമായ ദദൗ മുദാ
സൂര്യശ്ച യാജ്ഞവല്ക്യായ തഥാ കാത്യായനായ ച 56

ശേഷഃ പാണിനയേ ചൈവ ഭാരദ്വാജായ ധീമതേ
ദദൗ ശാകടായനായ സുതലേ ബലിസംസദി 57

ചതുർലക്ഷജപേനൈവ മന്ത്രഃ സിദ്ധോ ഭവേന്നൃണാം
യദി സ്യാന്മന്ത്രസിദ്ധോ ഹി ബൃഹസ്പതിസമോ ഭവേത് 58

കവചം ശൃണു വിപ്രേന്ദ്ര യദ്ദത്തം ബ്രഹ്മണാ പുരാ
വിശ്വസ്രഷ്ടാ വിശ്വജയം ഭൃഗവേ ഗന്ധമാദനേ 59

ഭൃഗുരുവാച

ബ്രഹ്മൻ ബ്രഹ്മവിദാം ശ്രേഷ്ഠ ബ്രഹ്മജ്ഞാനവിശാരദ
സർവജ്ഞ സർവജനക സർവേശ സർവപൂജിത 60

സരസ്വത്യാശ്ച കവചം ബ്രൂഹി വിശ്വജയം പ്രഭോ
അയാതയാമം മന്ത്രാണാം സമൂഹസംയുതം പരം 61

ബ്രഹ്മോവാച

ശൃണു വത്സ പ്രവക്ഷ്യാമി കവചം സർവകാമദം
ശ്രുതിസാരം ശ്രുതിമുഖം ശ്രുത്യുക്തം ശ്രുതിപൂജിതം 62

ഉക്തം കൃഷ്ണേന ഗോലോകേ മഹ്യം വൃന്ദാവനേ വനേ
രാസേശ്വരേണ വിഭുനാ രാസേ വൈ രാസമണ്ഡലേ 63

അതീവ ഗോപനീയം ച കല്പവൃക്ഷസമം പരം
അശ്രുതാദ്ഭുതമന്ത്രാണാം സമൂഹൈശ്ച സമന്വിതം 64

യദ്ധൃത്വാ ഭഗവാൻ ശുക്രഃ സർവദൈത്യേഷു പൂജിതഃ
യദ്ധൃത്വാ പഠനാദ്ബ്രഹ്മൻ ബുദ്ധിമാംശ്ച ബൃഹസ്പതിഃ 65

പഠനാദ്ധാരണാദ്വാഗ്മീ കവീന്ദ്രോ വാല്മികോ മുനിഃ
സ്വായംഭുവോ മനുശ്ചൈവ യദ്ധൃത്വാ സർവപൂജിതഃ 66

കണാദോ ഗൗതമഃ കണ്വഃ പാണിനിഃ ശാകടായനഃ
ഗ്രന്ഥം ചകാര യദ്ധൃത്വാ ദക്ഷഃ കാത്യായനഃ സ്വയം 67

ധൃത്വാ വേദവിഭാഗം ച പുരാണാന്യഖിലാനി ച
ചകാര ലീലാമാത്രേണ കൃഷ്ണദ്വൈപായനഃ സ്വയം 68

ശാതാതപശ്ച സംവർത്തോ വസിഷ്ഠശ്ച പരാശരഃ
യദ്ധൃത്വാ പഠനാദ്ഗ്രന്ഥം യാജ്ഞവല്ക്യശ്ചകാര സഃ 69

ഋശ്യശൃംഗോ ഭരദ്വാജശ്ചാസ്തികോ ദേവലസ്തഥാ
ജൈഗീഷവ്യോ യയാതിശ്ച ധൃത്വാ സർവത്ര പൂജിതാഃ 70

കവചസ്യാസ്യ വിപ്രേന്ദ്ര ഋഷിരേവ പ്രജാപതിഃ
സ്വയം ഛന്ദശ്ച ബൃഹതീ ദേവതാ ശാരദാംബികാ 71

സർവതത്ത്വപരിജ്ഞാനസർവാർത്ഥസാധനേഷു ച
കവിതാസു ച സർവാസു വിനിയോഗഃ പ്രകീർത്തിതഃ 72

ശ്രീം ഹ്രീം സരസ്വത്യൈ സ്വാഹാ ശിരോ മേ പാതു സർവതഃ
ശ്രീ വാഗ്ദേവതായൈ സ്വാഹാ ഭാലം മേ സർവദാഽവതു 73

ഓം ഹ്രീം സരസ്വത്യൈ സ്വാഹേതി ശ്രോത്രേ പാതു നിരന്തരം
ഓം ശ്രീം ഹ്രീം ഭഗവത്യൈ സരസ്വത്യൈ സ്വാഹാ നേത്രയുഗ്മം സദാഽവതു 74

ഐം ഹ്രീം വാഗ്വാദിന്യൈ സ്വാഹാ നാസാം മേ സർവദാഽവതു
ഹ്രീം വിദ്യാധിഷ്ഠാതൃദേവ്യൈ സ്വാഹാ ചോഷ്ഠം സദാഽവതു 75

ഓം ശ്രീം ഹ്രീം ബ്രാഹ്മ്യൈ സ്വാഹേതി ദന്തപംക്തിം സദാഽവതു
ഐമിത്യേകാക്ഷരോ മന്ത്രോ മമ കണ്ഠം സദാഽവതു 76

ഓം ശ്രീം ഹ്രീം പാതു മേ ഗ്രീവാം സ്കന്ധോ മേ ശ്രീം സദാഽവതു
ഓം ഹ്രീം വിദ്യാധിഷ്ഠാതൃദേവ്യൈ സ്വാഹാ വക്ഷഃ സദാഽവതു 77

ഓം ഹ്രീം വിദ്യാധിസ്വരൂപായൈ സ്വാഹാ മേ പാതു നാഭികാം
ഓം ഹ്രീം ക്ലീം വാണ്യൈ സ്വാഹേതി മമ ഹസ്തൗ സദാഽവതു 78

ഓം സർവവർണ്ണാത്മികായൈ പാദയുഗ്മം സദാഽവതു
ഓം വാഗധിഷ്ഠാതൃദേവ്യൈ സ്വാഹാ സർവം സദാഽവതു 79

ഓം സർവകണ്ഠവാസിന്യൈ സ്വാഹാ പ്രാച്യാം സദാഽവതു
ഓം സർവജിഹ്വാഗ്രവാസിന്യൈ സ്വാഹാഽഗ്നിദിശി രക്ഷതു 80

ഓം ഐം ഹ്രീം ക്ലീം സരസ്വത്യൈ ബുധജനന്യൈ സ്വാഹാ
സതതം മന്ത്രരാജോയം ദക്ഷിണേ മാം സദാ/വതു 81

ഐം ഹ്രീം ശ്രീം ത്ര്യക്ഷരോ മന്ത്രോ നൈരൃത്യാം സർവദാ/വതു
ഓം ഐം ജിഹ്വാഗ്രവാസിന്യൈ സ്വാഹാ മാം വാരുണേ/വതു 82

ഓം സർവാംബികായൈ സ്വാഹാ വായവ്യേ മാം സദാ/വതു
ഓം ഐം ശ്രീം ക്ലീം ഗദ്യവാസിന്യൈ സ്വാഹാ മാമുത്തരേ/വതു 83

ഐം സർവശാസ്ത്രവാസിന്യൈ സ്വാഹേശാന്യാം സദാ/വതു
ഓം ഹ്രീം സർവപൂജിതായൈ സ്വാഹാ ചോർധ്വം സദാ/വതു 84

ഹ്രീം പുസ്തകവാസിന്യൈ സ്വാഹാ/ധോ മാം സദാ/വതു
ഓം ഗ്രന്ഥബീജസ്വരൂപായൈ സ്വാഹാ മാം സർവതോ/വതു 85

ഇതി തേ കഥിതം വിപ്ര ബ്രഹ്മമന്ത്രൗഘവിഗ്രഹം
ഇദം വിശ്വജയം നാമ കവചം ബ്രഹ്മരൂപകം 86

പുരാ ശ്രുതം ധർമ്മവക്ത്രാത് പർവതേ ഗന്ധമാദനേ
തവ സ്നേഹാന്മയാ/ഖ്യാതം പ്രവക്തവ്യം ന കസ്യചിത് 87

ഗുരുമഭ്യർച്യ വിധിവദ്വസ്ത്രാലങ്കാരചന്ദനൈഃ
പ്രണമ്യ ദണ്ഡവദ്ഭൂമൗ കവചം ധാരയേത് സുധീഃ 88

പഞ്ചലക്ഷജപേനൈവ സിദ്ധം തു കവചം ഭവേത്
യദിസ്യാത് സിദ്ധകവചോ ബൃഹസ്പതിസമോ ഭവേത് 89

മഹാവാഗ്മീ കവീന്ദ്രശ്ച ത്രൈലോക്യവിജയീ ഭവേത്
ശക്നോതി സർവം ജേതും ച കവചസ്യ പ്രസാദതഃ 90

ഇദം ച കണ്വശാഖോക്തം കവചം കഥിതം മുനേ
സ്തോത്രപൂജാവിധാനം ച ധ്യാനം ച വന്ദനം ശൃണു 91

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ചതുർത്ഥോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചമോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

വാഗ്ദേവതായാഃ സ്തവനം ശ്രൂയതാം സർവകാമദം
മഹാമുനിർയാജ്ഞവല്ക്യോ യേന തുഷ്ടാവ സാ പുരാ 1

ഗുരുശാപാച്ച സ മുനിർഹതവിദ്യോ ബഭൂവ ഹ
തദാ ജഗാമ ദുഃഖാർത്തോ രവിസ്ഥാനം സുപുണ്യദം 2

സമ്പ്രാപ്യ തപസാ സൂര്യം ലോലാർക്കേ ദൃഷ്ടിഗോചരേ
തുഷ്ടാവ സൂര്യം ശോകേന രുരോദ ച മുഹുർമുഹുഃ 3

സൂര്യസ്തം പാഠയാമാസ വേദം വേദാംഗമീശ്വരഃ
ഉവാച സ്തൗഹി വാഗ്ദേവീം ഭക്ത്യാ ച സ്മൃതിഹേതവേ 4

തമിത്യുക്ത്വാ ദീനനാഥോഽപ്യന്തർധാനം ചകാര സഃ
മുനിഃ സ്നാത്വാ ച തുഷ്ടാവ ഭക്തിനമ്രാത്മകന്ധരഃ 5

യാജ്ഞവല്ക്യ ഉവാച

കൃപാം കുരു ജഗന്മാതർമാമേവം ഹതതേജസം
ഗുരുശാപാത് സ്മൃതിഭ്രഷ്ടം വിദ്യാഹീനം ച ദുഃഖിതം 6

ജ്ഞാനം ദേഹി സ്മൃതിം വിദ്യാം ശക്തിം ശിഷ്യപ്രബോധിനീം
ഗ്രന്ഥകർത്തൃത്വശക്തിം ച സുശിഷ്യം സുപ്രതിഷ്ഠിതം 7

പ്രതിഭാം സത്സഭായാം ച വിചാരക്ഷമതാം ശുഭാം
ലുപ്തം സർവം ദൈവയോഗാന്നവീഭൂതം പുനഃ കുരു 8

യഥാങ്കുരം ഭസ്മനി ച കരോതി ദേവതാ പുനഃ
ബ്രഹ്മസ്വരൂപാ പരമാ ജ്യോതീരൂപാ സനാതനീ 9

സർവവിദ്യാധിദേവീ യാ തസ്യൈ വാണ്യൈ നമോ നമഃ
വിസർഗ്ഗബിന്ദുമാത്രാസു യദധിഷ്ഠാനമേവ ച 10

തദധിഷ്ഠാത്രീ യാ ദേവി തസ്യൈ നിത്യൈ നമോ നമഃ
വ്യാഖ്യാസ്വരൂപാ സാ ദേവി വ്യാഖ്യാധിഷ്ഠാതൃരൂപിണി 11

യയാ വിനാ പ്രസംഖ്യാവാൻ സംഖ്യാം കർത്തും ന ശക്യതേ
കാലസംഖ്യാസ്വരൂപാ യാ തസ്യൈ ദേവ്യൈ നമോ നമഃ 12

ഭ്രമസിദ്ധാന്തരൂപാ യാ തസ്യൈദേവ്യൈ നമോ നമഃ
സ്മൃതിശക്തിജ്ഞാനശക്തിബുദ്ധിശക്തിസ്വരൂപിണി 13

പ്രതിഭാകല്പനാശക്തിർ യാ ച തസ്യൈ നമോ നമഃ
സനൽകുമാരോ ബ്രഹ്മാണം ജ്ഞാനം പപ്രച്ഛ യത്ര വൈ 14

ബഭൂവ മൂകവത് സോഽപി സിദ്ധാന്തം കർത്തുമക്ഷമഃ
തദാഽജഗാമ ഭഗവാനാത്മാ ശ്രീകൃഷ്ണ ഈശ്വരഃ 15

ഉവാച സ ച താം സ്തൗഹി വാണീമിഷ്ടാം പ്രജാപതേ
സ ച തുഷ്ടാവ താം ബ്രഹ്മാ ചാഽജ്ഞയാ പരമാത്മനാ 16

ചകാര തത്പ്രസാദേന തദാ സിദ്ധാന്തമുത്തമം
യദാപ്യനന്തം പപ്രച്ഛ ജ്ഞാനമേകം വസുന്ധരാ 17

ബഭൂവ മൂകവത്സോ/പി സിദ്ധാന്തം കർത്തുമക്ഷമഃ
തദാം താം സ ച തുഷ്ടാവ സന്ത്രസ്തഃ കശ്യപാജ്ഞയാ 18

തതശ്ചകാര സിദ്ധാന്തം നിർമ്മലം ഭ്രമഭഞ്ജനം
വ്യാസഃ പുരാണസൂത്രം ച പപ്രച്ഛ വാല്മികിം യദാ 19

മൗനിഭൂതശ്ച സസ്മാര താമേവ ജഗദംബികാം
തദാ ചകാര സിദ്ധാന്തം തദ്വരേണ മുനീശ്വരഃ 20

സമ്പ്രാപ്യ നിർമലം ജ്ഞാനം ഭ്രമാന്ധധ്വംസദീപകം
പുരാണസൂത്രം ശ്രുത്വാ ച വ്യാസഃ കൃഷ്ണകലോദ്ഭവഃ 21

താം ശിവാം വേദ ദദ്ധ്യൗ ച ശതവർഷം ച പുഷ്കരേ
തദാ ത്വത്തോ വരം പ്രാപ്യ സൽക്കവീന്ദ്രോ ബഭൂവ ഹ 22

തദാ വേദവിഭാഗം ച പുരാണം ച ചകാര സഃ
യദാ മഹേന്ദ്രഃ പപ്രച്ഛ തത്വജ്ഞാനം സദാശിവം 23

ക്ഷണം താമേവ സഞ്ചിന്ത്യ തസ്മൈ ജ്ഞാനം ദദൗ വിഭുഃ
പപ്രച്ഛ ശബ്ദശാസ്ത്രം ച മഹേന്ദ്രശ്ച ബൃഹസ്പതിം 24

ദിവ്യം വർഷസഹസ്രം ച സ ത്വാം ദധ്യൗ ച പുഷ്കരേ
തദാ ത്വത്തോ വരം പ്രാപ്യ ദിവ്യവർഷസഹസ്രകം 25

ഉവാച ശബ്ദശാസ്ത്രം ച തദർത്ഥം ച സുരേശ്വരം
അധ്യാപിതാശ്ച യേ ശിഷ്യാ യൈരധീതമുനീശ്വരൈഃ 26

തേ ച താം പരിസഞ്ചിന്ത്യ പ്രവർത്തന്തേ സുരേശ്വരീം
ത്വം സംസ്തുതാ പൂജിതാ ച മുനിന്ദ്രൈർമനുമാനവൈ 27

ദൈത്യേന്ദ്രൈശ്ച സുരൈശ്ചാപി ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദിഭിഃ
ജഡീഭൂതഃ സഹസ്രാസ്യഃ പഞ്ചവക്ത്രശ്ചതുർമുഖഃ 28

യാം സ്തോതും കിമഹം സ്തൗമി താമേകാസ്യേന മാനവഃ
ഇത്യുക്ത്വാ യാജ്ഞവല്ക്യശ്ച ഭക്തിനമ്രാത്മകന്ധരഃ 29

പ്രണനാമ നിരാഹാരോ രുരോദ ച മുഹുർമുഹുഃ
ജ്യോതീരൂപാ മഹാമായാ തേന ദൃഷ്ടാ/പ്യുവാച തം 30

സുകവീന്ദ്രോ ഭവേത്യുക്ത്വാ വൈകുണ്ഠം ച ജഗാമ ഹ
യാജ്ഞവല്ക്യകൃതം വാണീസ്തോത്രമേതത്തു യഃ പഠേത് 31

സുകവീന്ദ്രോ മഹാവാഗ്മീ ബൃഹസ്പതീ സമോ ഭവേത്
മഹാമൂർഖശ്ച ദുർബുദ്ധിർവർഷമേകം യദാ പഠേത്

സ പണ്ഡിതശ്ച മേധാവീ സുകവീന്ദ്രോ ഭവേദ്ധ്രുവം 32

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
പഞ്ചമോ/ ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷഷ്ഠോ/ ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സരസ്വതീ തു വൈകുണ്ഠേ സ്വയം നാരായണാന്തികേ
ഗംഗാശാപേന കലഹാത് കലയാ ഭാരതേ സരിത് 1

പുണ്യദാ പുണ്യരൂപാ ച പുണ്യതീർത്ഥസ്വരൂപിണീ
പുണ്യവദ്ഭിർനിഷേവ്യാ ച സ്ഥിതിഃ പുണ്യവതാം മുനേ 2

തപസ്വിനാം തപോരൂപാ തപസഃ ഫലരൂപിണീ
കൃതപാപേധ്മദാഹായ ജ്വലദഗ്നിസ്വരൂപിണി 3

ജ്ഞാനാത്സരസ്വതീതോയേ മൃതാ യേ മാനവാ ഭുവി
തേഷാം സ്ഥിതിശ്ച വൈകുണ്ഠേ സുചിരം ഹരിസംസദി 4

ഭാരതേ കൃതപാപശ്ച സ്നാത്വാ തത്ര ച ലീലയാ
മുച്യതേ സർവപാപേഭ്യോ വിഷ്ണുലോകേ വസേച്ചിരം 5

ചാതുർമാസ്യാം പൗർണ്ണമാസ്യാമക്ഷയായാം ദിനക്ഷയേ
വ്യതീപാതേ ച ഗ്രഹണേ/ ന്യസ്മിൻ പുണ്യദിനേ/ പി ച 6

അനുഷംഗേണ യഃ സ്നാതോ ഹേതുനാ ശ്രദ്ധയാ/ പി ച
സാരൂപ്യം ലഭതേ നൂനം വൈകുണ്ഠേ സ ഹരേരപി 7

സരസ്വതീമനും തത്ര മാസമേകം ച യോ ജപേത്
മഹാമൂർഖഃ കവീന്ദ്രശ്ച സ ഭവേന്നാത്ര സംശയഃ 8

നിത്യം സരസ്വതീതോയേ യഃ സ്നായാന്മുണ്ഡയൻ നരഃ
ന ഗർഭവാസം കുരുതേ പുനരേവ സ മാനവഃ 9

ഇത്യേവം കഥിതം കിഞ്ചിത് ഭാരതേ ഗുണകീർത്തനം
സുഖദം കാമദം സാരം ഭൂയഃ കിം ശ്രോതുമിച്ഛസി 10

സൂത ഉവാച

നാരായണവചഃ ശ്രുത്വാ നാരദോ മുനിസത്തമഃ
പുനഃ പപ്രച്ഛ സന്ദേഹമിമം ശൗനക സത്വരം 11

നാരദ ഉവാച

കഥം സരസ്വതീദേവീ ഗംഗാശാപേന ഭാരതേ
കലയാ കലഹേനൈവ ബഭൂവ പുണ്യദാ സരിത് 12

ശ്രവണേ ശ്രുതിസാരാണാം വർദ്ധതേ കൗതുകം മമ
കഥാമൃതേന മേ തൃപ്തിഃ കേന ശ്രേയസി തൃപ്യതേ 13

കഥം ശശാപ സാ ഗംഗാ പൂജിതാം താം സരസ്വതീം
സാ തു സത്വസ്വരൂപാ യാ പുണ്യദാ സുഖദാ സദാ 14

തേജസ്വിന്യോർദ്വയോർവാദകാരണം ശ്രുതിസുന്ദരം
സുദുർലഭം പുരാണേഷു തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 15

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ശൃണു നാരദ വക്ഷ്യാമി കഥാമേതാം പുരാതനീം
യസ്യാഃ ശ്രവണമാത്രേണ സർവപാപാദ്പ്രമുച്യതേ 16

ലക്ഷ്മീ സരസ്വതീ ഗംഗാ വിഷ്ണോഃ സാന്നിദ്ധ്യഗാഃ സദാ
പ്രേമ്ണാ സമാസ്താസ്തിഷ്ഠന്തി സതതം ഹരിസന്നിധൗ 17

ചകാര സൈകദാ ഗംഗാ വിഷ്ണോർമുഖനിരീക്ഷണം
സസ്മിതാ ച സകാമാ ച സകടാക്ഷം പുനഃ പുനഃ 18

വിഭുർജഹാസ തദ്വക്ത്രം നിരീക്ഷ്യ ച ക്ഷണം തദാ
ക്ഷമാം ചകാര തദ്ദൃഷ്ട്വാ ലക്ഷ്മീർനൈവ സരസ്വതീ 19

ബോധയാമാസ പത്മാ താം സത്വരൂപാ ച സസ്മിതാ
ക്രോധാവിഷ്ടാ ച സാ വാണീ ന ച ശാന്താ ബഭൂവ ഹ 20

ഉവാച വാണീ ഭർത്താരം രക്താസ്യാ രക്തലോചനാ
കുപിതാ കാമവേഗേന ശശ്വത് പ്രസ്ഫുരിതാധരാ 21

സരസ്വത്യുവാച

സർവത്ര സമതാബുദ്ധിഃ സദ്ഭർത്തുഃ കാമിനീം പ്രതി
ധർമ്മിഷ്ഠസ്യ വരിഷ്ഠസ്യ വിപരീതാ ഖലസ്യ ച 22

ജ്ഞാതം സൗഭാഗ്യമധികം ഗംഗായാം തേ ഗദാധര
കമലായാം ച തത്തുല്യം ന ച കിഞ്ചിന്മയി പ്രഭോ 23

ഗംഗായാഃ പത്മയാ സാർധം പ്രീതിശ്ചാസ്തി സുസമ്മതാ
ക്ഷമാം ചകാര തേനേദം വിപരീതം ഹരിപ്രിയാ 24

കിം ജീവനേന മേƒത്രൈവ ദുർഭഗായാശ്ച സാമ്പ്രതം
നിഷ്ഫലം ജീവനം തസ്യാ യാ പത്യുഃ പ്രേമവഞ്ചിതാ 25

ത്വാം സർവ്വേ സത്വരൂപം ച യേ വദന്തി മനീഷിണഃ
തേ ച മൂർഖാ ന വേദജ്ഞാ ന ജാനന്തി മതിം തവ 26

സരസ്വതീവചഃ ശ്രുത്വാ ദൃഷ്ട്വാ താം കോപസംയുതാം
മനസാ ച സമാലോക്യ സ ജഗാമ ബഹിഃസഭാം 27

ഗതേ നാരായണേ ഗംഗാമുവാച നിർഭയം രുഷാ
വാഗധിഷ്ഠാതൃദേവീ സാ വാക്യം ശ്രവണദുഷ്കരം 28

ഹേ നിർലജ്ജേ ഹേ സകാമേ സ്വാമിഗർവം കരോഷി കിം
അധികം സ്വാമിസൗഭാഗ്യം വിജ്ഞാപയിതുമിച്ഛസി 29

മാനം ചൂർണ്ണം കരിഷ്യാമി തവാദ്യ ഹരിസന്നിധൗ
കിം കരിഷ്യതി തേ കാന്തോ മമൈവം കാന്തവല്ലഭേ 30

ഇത്യേവമുക്ത്വാ ഗംഗായാഃ കേശം ഗ്രഹീതുമുദ്യതാ
വാരയാമാസ താം പത്മാ മദ്ധ്യദേശം സമാശ്രിതാ 31

ശശാപ വാണീ താം പത്മാം മഹാബലവതീ സതീ
വൃക്ഷരൂപാ സരിദ്രൂപാ ഭവിഷ്യസി ന സംശയഃ 32

വിപരീതം തതോ ദൃഷ്ട്വാ കിഞ്ചിന്നോ വക്തുമർഹസി
സന്തിഷ്ഠതി സഭാമധ്യേ യഥാ വൃക്ഷോ യഥാ സരിത് 33

ശാപം ശ്രുത്വാ തു സാ ദേവീ ന ശശാപ ചുകോപ ഹ
തത്രൈവ ദുഃഖിതാ തസ്ഥൗ വാണീം ധൃത്വാ കരേണ ച 34

അസന്തുഷ്ടാം തു താം ദൃഷ്ട്വാ കോപപ്രസ്ഫുരിതാധരാം
ഉവാച ഗംഗാ താം ദേവീം പത്മാം ചാരക്തലോചനാം 35

ഗംഗോവാച

ത്വമുത്സൃജ മഹോഗ്രാം ച പത്മേ കിം മേ കരിഷ്യസി
ദുഃശീലാ മുഖരാ നഷ്ടാ നിത്യം വാചാലരൂപിണീ 36

വാഗധിഷ്ഠാത്രീ ദേവീയം സതതം കലഹപ്രിയാ
യാവതീ യോഗ്യതാ ചാസ്യാ യാവതീ ശക്തിരേവ ച 37

തഥാ കരോതു വാദം ച മയാ സാർധം ച ദുർമുഖീ
സ്വബലം യന്മമ ബലം വിജ്ഞാപയിതുമിച്ഛതി 38

ജാനന്തു സർവേ ഹ്യുഭയോഃ പ്രഭാവം വിക്രമം സതി
ഇത്യേവമുക്ത്വാ സാ ദേവീ വാണ്യൈ ശാപം ദദാവിതി 39

സരിത്സ്വരൂപാ ഭവതു സാ യാ ത്വാം ച ശശാപ ഹ
അധോമർത്ത്യേ സാ പ്രയാതു സന്തി യത്രൈവ പാപിനഃ 40

കലൗ തേഷാം ച പാപാനി ഗ്രഹീഷ്യതി ന സംശയഃ
ഇത്യേവം വചനം ശ്രുത്വാ താം ശശാപ സരസ്വതീ 41

ത്വമേവ യാസ്യസി മഹീം പാപിപാപം ലഭിഷ്യസി
ഏതസ്മിന്നന്തരേ തത്ര ഭഗവാനാജഗാമ ഹ 42

ചതുർഭുജശ്ചതുർഭിശ്ച പാർഷദൈശ്ച ചതുർഭുജൈഃ
സരസ്വതീം കരേ ധൃത്വാ വാസയാമാസ വക്ഷസി 43

ബോധയാമാസ സർവജ്ഞഃ സർവ്വജ്ഞാനം പുരാതനം
ശ്രുത്വാ രഹസ്യം താസാം ച ശാപസ്യ കലഹസ്യ ച 44

ഉവാച ദുഃഖിതാസ്താശ്ച വാചം സാമയികീം വിഭുഃ 45

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ലക്ഷ്മി ത്വം കലയാ ഗച്ഛ ധർമധ്വജഗൃഹം ശുഭേ

അയോനിസംഭവാ ഭൂമൗ തസ്യ കന്യാ ഭവിഷ്യസി
തത്രൈവ ദൈവദോഷേണ വൃക്ഷത്വം ച ലഭിഷ്യസി 46

മദംശസ്യാ/സുരസ്യൈവ ശംഖചൂഡസ്യ കാമിനീ
ഭൂത്വാ പശ്ചാച്ച മത്പത്നീ ഭവിഷ്യസി ന സംശയഃ 47

ത്രൈലോക്യപാവനീ നാമ്നാ തുളസീതി ച ഭാരതേ
കലയാ ച സരിദ്ഭാവം ശീഘ്രം ഗച്ഛ വരാനനേ 48

ഭാരതം ഭാരതീശാപാന്നാമ്നാ പത്മാവതീ ഭവ
ഗംഗേ, യാസ്യസി പശ്ചാത്ത്വമംശേന വിശ്വപാവനീ 49

ഭാരതം ഭാരതീശാപാത് പാപദാഹായ പാപിനാം
ഭഗീരഥസ്യ തപസാ തേന നീതാ സുകല്പിതേ 50

നാമ്നാ ഭാഗീരഥീ പൂതാ ഭവിഷ്യതി മഹീതലേ
മദംശസ്യ സമുദ്രസ്യ ജായാ ജായേ മമാജ്ഞയാ 51

മത്കലാംശസ്യ ഭൂപസ്യ ശന്തനോശ്ച സുരേശ്വരി
ഗംഗാശാപേന കലയാ ഭാരതം ഗച്ഛ ഭാരതി 52

കലഹസ്യ ഫലം ഭുങ്ക്ഷ്വ സപത്നീഭ്യാം സഹാച്യുതേ
സ്വയം ച ബ്രഹ്മസദനേ ബ്രഹ്മണഃ കാമിനീ ഭവ 53

ഗംഗാ യാതു ശിവസ്ഥാനമത്ര പദ്മൈവ തിഷ്ഠതു
ശാന്താ ച ക്രോധരഹിതാ മദ്ഭക്താ സത്വരൂപിണീ 54

മഹാസാധ്വീ മഹാഭാഗാ സുശീലാ ധർമ്മചാരിണീ
യദംശകലയാ സർവാ ധർമ്മിഷ്ഠാശ്ച പതിവ്രതാഃ 55

ശാന്തരൂപാഃ സുശീലാശ്ച പ്രതിവിശ്വേഷു പൂജിതാ
തിസ്രോ ഭാര്യാസ്ത്രിശീലാശ്ച ത്രയോ ഭൃത്യാശ്ച ബാന്ധവാഃ 56

ധ്രുവം വേദവിരുദ്ധാശ്ച ന ഹ്യേതേ മംഗളപ്രദാഃ
സ്ത്രീപുംവച്ച ഗൃഹേ യേഷാം ഗൃഹിണാം സ്ത്രീവശഃ പുമാൻ 57

നിഷ്ഫലം ജന്മ തേഷാം ച അശുഭം ച പദേ പദേ
മുഖേ ദുഷ്ടാ യോനിദുഷ്ടാ യസ്യ സ്ത്രീ കലഹപ്രിയാ 58

അരണ്യം തേന ഗന്തവ്യം മഹാരണ്യം ഗൃഹാദ്വരം
ജലാനാം ച സ്ഥലാനാം ച ഫലാനാം പ്രാപ്തിരേവ ച 59

സതതം സുലഭാ തത്ര ന തേഷാം ഗൃഹ ഏവ ച
വരമഗ്നൗ സ്ഥിതിർഹിംസ്രജന്തൂനാം സന്നിധൗ സുഖം 60

തതോഽപി ദുഃഖം പുംസാം ച ദുഷ്ടസ്ത്രീ സന്നിധൗ ധ്രുവം
വ്യാധിജ്വാലാ വിഷജ്വാലാ വരം പുംസാം വരാനനേ 61

ദുഷ്ടസ്ത്രീണാം മുഖജ്വാലാ മരണാദതിരിച്യതേ
പുംസാം ച സ്ത്രീജിതാം ചൈവ ഭസ്മാന്തം ശൗചമധ്രുവം 62

യദഹ്നി കുരുതേ കർമ്മ ന തസ്യ ഫലഭാഗ്ഭവേത്
നിന്ദിതോഽത്ര പരത്രൈവ സർവഥാ നരകം വ്രജേത് 63

യശഃകീർത്തിവിഹീനോ യോ ജീവന്നപി മൃതോ ഹി സഃ
ബഹ്വീനാം ച സപത്നീനാം നൈകത്ര ശ്രേയസേ സ്ഥിതിഃ 64

ഏകഭാര്യാ സുഖീ നൈവ ബഹുഭാര്യാഃ കദാചന
ഗച്ഛ ഗംഗേ ശിവസ്ഥാനം ബ്രഹ്മസ്ഥാനം സരസ്വതി 65

അത്ര തിഷ്ഠതു മദ്ഗേഹേ സുശീലാ കമലാലയാ
സുസാധ്വ്യാ യസ്യ പത്നീ ച സുശീലാ ച പതിവ്രതാ 66

ഇഹ സ്വർഗ്ഗേ സുഖം തസ്യ ധർമ്മോ മോക്ഷഃ പരത്ര ച
പതിവ്രതാ യസ്യ പത്നീ സ ച മുക്തഃ ശുചിഃ സുഖീ

ജീവന്മൃതോ/ശുചിർ ദുഃഖീ ദുഃശീലാപതിരേവ ച 67

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ഷഷ്ഠോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തമോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഇത്യുക്ത്വാ ജഗതാം നാഥോ വിരരാമ ച നാരദ
അതീവ രുരുദുർദേവ്യഃ സമാലിംഗ്യ പരസ്പരം 1

താശ്ച സർവ്വാഃ സമാലോക്യ ക്രമേണോചുസ്തദേശ്വരം
കമ്പിതാഃ സാശ്രുനേത്രാശ്ച ശോകേന ച ഭയേന ച 2

സരസ്വത്യുവാച

വിശാപം ദേഹി ഹേ നാഥ ദുഷ്ടമാജന്മ ശോചനം
സത്സ്വാമിനാ പരിത്യക്താ കുതോ ജീവന്തി താഃ സ്ത്രിയഃ 3

ദേഹത്യാഗം കരിഷ്യാമി യോഗേന ഭാരതേ ധ്രുവം
അത്യുന്നതോ ഹി നിയതം പാതുമർഹതി നിശ്ചിതം 4

ഗംഗോവാച

അഹം കേനാ/പരാധേന ത്വയാ ത്യക്താ ജഗത്പതേ
ദേഹത്യാഗം കരിഷ്യാമി നിർദ്ദോഷായാ വധം ലഭ 5

നിർദ്ദോഷകാമിനീത്യാഗം കരോതി യോ നരോ ഭുവി
സ യാതി നരകം ഘോരം കിംനു സർവ്വേശ്വരോ/പി വാ 6

പത്മോവാച

നാഥ സത്വസ്വരൂപസ്ത്വം കോപഃ കഥമഹോ തവ
പ്രസാദം കുരു ഭാര്യേ ദ്വേ സദീശസ്യ ക്ഷമാ വരാ 7

ഭാരതേ ഭാരതീശാപാദ്യാസ്യാമി കലയാഹ്യഹം
കിയത് കാലം സ്ഥിതിസ്തത്ര കദാ ദ്രക്ഷ്യാമി തേ പദം 8

ദാസ്യന്തി പാപിനഃ പാപം സദ്യഃ സ്നാനാവഗാഹനാത്
കേന തേന വിമുക്താ/ഹമാഗമിഷ്യാമി തേ പദം 9

കലയാ തുളസീരൂപം ധർമ്മധ്വജസുതാ സതീ
ഭൂക്ത്വാ കദാ ലഭിഷ്യാമി ത്വത്പാദാംബുജമച്യുത 10

വൃക്ഷരൂപാ ഭവിഷ്യാമി ത്വദധിഷ്ഠാതൃദേവതാ
സമുദ്ധരിഷ്യസി കദാ തന്മേ ബ്രൂഹി കൃപാനിധേ 11

ഗംഗാ സരസ്വതീശാപാദ്യദി യാസ്യതി ഭാരതേ .
ശാപേന മുക്താ പാപാച്ച കദാ ത്വാം ച ലഭിഷ്യതി 12

ഗംഗാശാപേന വാ വാണീ യദി യാസ്യതി ഭാരതം
കദാ ശാപാദ്വിനിർമുച്യ ലഭിഷ്യതി പദം തവ 13

താം വാണീം ബ്രഹ്മസദനം ഗംഗാം വാ ശിവമന്ദിരം
ഗന്തും വദസി ഹേ നാഥ തത്ക്ഷമസ്വ ച തേ വചഃ 14

ഇത്യുക്ത്വാ കമലാ കാന്തപാദം ധൃത്വാ നനാമ സാ
സ്വകേശൈർവേഷ്ടനം കൃത്വാ രുരോദ ച പുനഃ പുനഃ 15

"ഉവാച പത്മനാഭസ്താം പത്മാം കൃത്വാ സ്വ വക്ഷസി
ഈഷദ്ധാസ്യപ്രസന്നാസ്യോ ഭക്താനുഗ്രഹ കാതരഃ"

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ത്വദ്വാക്യമാചരിഷ്യാമി സ്വവാക്യം ച സുരേശ്വരി
സമതാം ച കരിഷ്യാമി ശൃണു ത്വം കമലേക്ഷണേ 16

ഭാരതീ യാതു കലയാ സരിദ്രൂപാ ച ഭാരതേ
അർധാ സാ ബ്രഹ്മസദനം സ്വയം തിഷ്ഠതു മദ്ഗൃഹേ 17

ഭഗീരഥേന സാ നീതാ ഗംഗാ യാസ്യതി ഭാരതേ
പൂതം കർത്തും ത്രിഭുവനം സ്വയം തിഷ്ഠതു മദ്ഗൃഹേ 18

തത്രൈവ ചന്ദ്രമൗലേശ്ച മൗലിം പ്രാപ്സ്യതി ദുർലഭം
തതഃ സ്വഭാവതഃ പൂതാഽപ്യതിപൂതാ ഭവിഷ്യതി 19

കലാംശാംശേന ഗച്ഛ ത്വം ഭാരതേ വാമലോചനേ
പത്മാവതീ സരിദ്രൂപാ തുളസി വൃക്ഷരൂപിണീ 20

കലേഃ പഞ്ചസഹസ്രേ ച ഗതേ വർഷേ ച മോക്ഷണം
യുഷ്മാകം സരിതാം ചൈവ മദ്ഗേഹേ ചാഽഗമിഷ്യഥ 21

സമ്പദാം ഹേതുഭൂതാ ച വിപത്തിഃ സർവദേഹിനാം
വിനാ വിപത്തേർമഹിമാ കേഷാം പത്മഭവേ ഭവേത് 22

മന്മന്ത്രോപാസകാനാം ച സതാം സ്നാനാവഗാഹനാത്
യുഷ്മാകം മോക്ഷണം പാപാദ്ദർശനാത് സ്പർശനാത്തഥാ 23

പൃഥിവ്യാം യാനി തീർത്ഥാനി സന്ത്യസംഖ്യാനി സുന്ദരി
ഭവിഷ്യന്തി ച പൂതാനി മദ്ഭക്താസ്പർശദർശനാത് 24

മന്മന്ത്രോപാസാകാ ഭക്താ വിശ്രമന്തി ച ഭാരതേ
പൂതം കർത്തും താരിതും ച സുപവിത്രാം വസുന്ധരാം 25

മദ്ഭക്താ യത്ര തിഷ്ഠന്തി പാദം പ്രക്ഷാളയന്തി ച
തത് സ്ഥാനം ച മഹാതീർത്ഥം സുപവിത്രം ഭവേദ് ധ്രുവം 26

സ്ത്രീഘ്നോ ഗോഘ്നഃ കൃതഘ്നശ്ച ബ്രഹ്മഘ്നോ ഗുരുതല്പഗഃ
ജീവന്മുക്തോ ഭവേത് പൂതോ മദ്ഭക്തസ്പർശദർശനാത് 27

ഏകാദശീവിഹീനശ്ച സന്ധ്യാഹീനോ/ഥഃ നാസ്തികഃ
നരഘാതീ ഭവേത് പൂതോ മദ്ഭക്തസ്പർശദർശനാത് 28

അസിജീവി മസീജീവി ധാവകോ ഗ്രാമയാചകഃ
വൃഷവാഹോ ഭവേത്പൂതോ മദ്ഭക്തസ്പർശദർശനാത് 29

വിശ്വാസഘാതീ മിത്രഘ്നോ മിഥ്യാസാക്ഷ്യസ്യ ദായകഃ
സ്ഥാപ്യാഹാരി ഭവേത്പൂതോ മദ്ഭക്തസ്പർശദർശനാത് 30

അത്യുഗ്രോ വഃ പുംദൂഷകശ്ച ജാരകഃ പുംശ്ചലീപതിഃ
പൂതശ്ച വൃഷലീപുത്രോ മദ്ഭക്തസ്പർശദർശനാദ് 31

ശൂദ്രാണാം സൂപകാരശ്ച ദേവലോ ഗ്രാമയാജകഃ
അദീക്ഷിതോ ഭവേത് പൂതോ മദ്ഭക്തസ്പർശദർശനാത് 32

പിതരം മാതരം ഭാര്യാ ഭ്രാതരം തനയം സുതാം
ഗുരോഃ കുലം ച ഭഗിനീം ചക്ഷുർഹീനം ച ബാന്ധവം 33

ശ്വശ്രൂം ച ശ്വശുരം ചൈവ യോ ന പുഷ്ണാതി സുന്ദരി
സ മഹാപാതകീ പൂതോ മദ്ഭക്തസ്പർശദർശനാദ് 34

അശ്വത്ഥനാശകശ്ചൈവ മദ്ഭക്തനിന്ദകസ്തഥാ
ശൂദ്രാന്നഭോജീ വിപ്രശ്ച പൂതോ മദ്ഭക്തദർശനാത് 35

ദേവദ്രവ്യാപഹാരീ ച വിപ്രദ്രവ്യാപഹാരകഃ
ലാക്ഷാലൗഹരസാനാം ച വിക്രേതാ ദുഹിതുസ്തഥാ 36

മഹാപാതകിനശ്ചൈവ ശൂദ്രാണാം ശവദാഹകാഃ
ഭവേയുരേതേ പൂതാശ്ച മദ്ഭക്തസ്പർശദർശനാത് 37

ശ്രീമഹാലക്ഷ്മീരുവാച

ഭക്താനാം ലക്ഷണം ബ്രൂഹി ഭക്താനുഗ്രഹകാതര
യേഷാം തു ദർശനസ്പർശാത് സദ്യഃപൂതാ നരാധമാഃ 38

ഹരിഭക്തിവിഹീനാശ്ച മഹാഹങ്കാരസംയുതാഃ
സ്വപ്രശംസാരതാ ധൂർത്താഃ ശഠാശ്ച സാധുനിന്ദകാഃ 39

പുനന്തി സർവ്വതീർത്ഥാനി യേഷാം സ്നാനാവഗാഹനാത്
യേഷാം ച പാദരജസാ പൂതാ പാദോദകാന്മഹീ 40

യേഷാം സന്ദർശനം സ്പർശം യേ വാ വാഞ്ഛന്തി ഭാരതേ
സർവ്വേഷാം പരമോ ലാഭോ വൈഷ്ണവാനാം സമാഗമഃ 41

ന ഹ്യമ്മയാനി തീർത്ഥാനി ന ദേവാ മൃച്ഛിലാമയാഃ
തേ പുനന്ത്യുരുകാലേന വിഷ്ണുഭക്താഃ ക്ഷണാദഹോ 42

സൂത ഉവാച

മഹാലക്ഷ്മീവചഃ ശ്രുത്വാ ലക്ഷ്മീകാന്തശ്ച സസ്മിതഃ
നിഗൂഢതത്ത്വം കഥിതുമപി ശ്രേഷ്ഠോപചക്രമേ 43

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ഭക്താനാം ലക്ഷണം ലക്ഷ്മീ ഗൂഢം ശ്രുതിപുരാണയോഃ
പുണ്യസ്വരൂപം പാപഘ്നം സുഖദം ഭുക്തിമുക്തിദം 44

സാരഭൂതം ഗോപനീയം ന വക്തവ്യം ഖലേഷു ച
ത്വാം പവിത്രാം പ്രാണതുല്യാം കഥയാമി നിശാമയ 45

ഗുരുവാക്യാദ്വിഷ്ണുമന്ത്രോ യസ്യ കർണ്ണേ പതിഷ്യതി
വദന്തി വേദാസ്തം ചാപി പവിത്രം ച നരോത്തമം 46

പുരുഷാണം ശതം പൂർവ്വം തഥാ തജ്ജന്മമാത്രതഃ
സ്വർഗ്ഗസ്ഥം നരകസ്ഥം വാ മുക്തിമാപ്നോതി തത്ക്ഷണാത് 47

യൈഃ കശ്ചിദ്യത്ര വാ ജന്മ ലബ്ധം യേഷു ച ജന്തുഷു
ജീവന്മുക്താസ്തു തേ പൂതാ യാന്തി കാലേ ഹരേഃ പദം 48

മദ്ഭക്തിയുക്തോ മർത്ത്യശ്ച സ മുക്തോ മദ്ഗുണാന്വിതഃ
മദ്ഗുണാധീനവൃത്തിർയഃ കഥാവിഷ്ടശ്ച സന്തതം 49

മദ്ഗുണ ശ്രുതിമാത്രേണ സാനന്ദഃ പുളകാന്വിതഃ
സഗദ്ഗദഃ സാശ്രുനേത്രഃ സ്വാത്മവിസ്മൃത ഏവ ച 50

ന വാഞ്ഛതി സുഖം മുക്തിം സാലോക്യാദിചതുഷ്ടയം
ബ്രഹ്മത്വമമരത്വം വാ തദ്വാഞ്ഛാ മമ സേവനേ 51

ഇന്ദ്രത്വം ച മനുത്വം ച ബ്രഹ്മത്വം ച സുദുർലഭം
സ്വർഗ്ഗരാജ്യാദിഭോഗം ച സ്വപ്നേഽപി ച ന വാഞ്ഛതി 52

ഭ്രമന്തി ഭാരതേ ഭക്താസ്താദൃഗ്ജന്മ സുദുർലഭം
മദ്ഗുണശ്രവണാഃ ശ്രാവ്യഗാനൈർനിത്യം മുദാന്വിതാഃ 53

തേ യാന്തി ച മഹീം പൂത്വാ നരം തീർത്ഥം മമാfലയം
ഇത്യേവം കഥിതം സർവ്വം പത്മേ കുരു യഥോചിതം
തദാജ്ഞയാ താസ്തച്ചക്രുർഹരിസ്തസ്ഥൗ സുഖാസനേ 54

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
സപ്തമോfദ്ധ്യായഃ

അഥ അഷ്ടമോfദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സരസ്വതീ പുണ്യക്ഷേത്രമാജഗാമ ച ഭാരതേ
ഗംഗാശാപേന കലയാ സ്വയം തസ്ഥൗ ഹരേഃപദേ 1

ഭാരതീ ഭാരതം ഗത്വാ ബ്രാഹ്മീ ച ബ്രഹ്മണഃ പ്രിയാ
വാണ്യധിഷ്ഠാതൃദേവീ സാ തേന വാണീ പ്രകീർത്തിതാ 2

സരോവാപ്യാം ച സ്രോതഃസു സർവ്വത്രൈവ ഹി ദൃശ്യതേ
ഹരിഃ സരസ്വാംസ്തസ്യേയം തേന നാമ്നാ സരസ്വതീ 3

സരസ്വതീ നദീ സാ ച തീർത്ഥരൂപാfതിപാവനീ
പാപിനാം പാപദാഹായ ജ്വലദഗ്നിസ്വരൂപിണീ 4

പശ്ചാദ്ഭാഗീരഥീ നീതാ മഹീം ഭഗീരഥേന ച
സാ വൈ ജഗാമ കലയാ വാണീശാപേന നാരദ 5

തത്രൈവ സമയേ താം ച ദധാര ശിരസാ ശിവഃ
വേഗം സോഢുമയം ശക്തോ ഭുവഃ പ്രാർത്ഥനയാ വിഭുഃ 6

പത്മാ ജഗാമ കലയാ സാ ച പത്മാവതീ നദീ
ഭാരതം ഭാരതീശാപാത് സ്വയം തസ്ഥൗ ഹരേഃപദേ 7

തതോfന്യാ യാ സാ കലയാ ലേഭേ ജന്മ ച ഭാരതേ
ധർമ്മധ്വജസുതാ ലക്ഷ്മീർവിഖ്യാതാ തുളസീതി ച 8

പുരാ സരസ്വതീശാപാത് പശ്ചാച്ച ഹരിശാപതഃ
ബഭൂവ വൃക്ഷരൂപാ സാ കലയാ വിശ്വപാവനീ 9

കലേഃപഞ്ചസഹസ്രം ച വർഷം സ്ഥിത്വാ ച ഭാരതേ
ജഗ്മുസ്താശ്ച സരിദ്രൂപം വിഹായ ശ്രീഹരേഃ പദം 10

യാനി സർവാണി തീർത്ഥാനി കാശീ വൃന്ദാവനം വിനാ
യാസ്യന്തി സാർധം താഭിശ്ച വൈകുണ്ഠമാജ്ഞയാ ഹരേഃ 11

സാളഗ്രാമഃ ശക്തിശിവൗ ജഗന്നാഥശ്ച ഭാരതം
കലേഃ ദശസഹസ്രാന്തേ ത്യക്ത്വാ യാന്തി നിജം പദം 12

സാധവശ്ച പുരാണാനി ശംഖാനി ശ്രാദ്ധതർപ്പണേ
വേദോക്താനി ച കർമ്മാണി യയുസ്തൈഃ സാർധമേവ ച 13

ദേവപൂജാ ദേവനാമ തത്കീർത്തിഗുണകീർത്തനം
വേദാംഗാനി ച ശാസ്ത്രാണി യയുസ്തൈഃ സാർധമേവ ച 14

സന്തശ്ച സത്യധർമ്മശ്ച വേദാശ്ച ഗ്രാമദേവതാഃ
വ്രതം തപശ്ചാഽനശനം യയുസ്തൈഃ സാർധമേവ ച 15

വാമാചാരരതാഃ സർവ്വേ മിഥ്യാകപടസംയുതാഃ
തുളസീരഹിതാ പൂജാ ഭവിഷ്യതി തതഃപരം 16

ശഠാഃ ക്രൂരാഃ ദാംഭികാശ്ച മഹാഹങ്കാരസംയുതാഃ
ചോരാശ്ച ഹിംസകാഃ സർവേ ഭവിഷ്യന്തി തതഃ പരം 17

പുംസോ ഭേദഃ സ്ത്രീവിഭേദോ വിവാഹോ വാഽപി നിർഭയഃ
സ്വസ്വാമിഭേദോ വസ്തൂനാം ഭവിഷ്യന്തി തതഃ പരം 18

സർവേ സ്ത്രീവശഗാഃ പുംസഃ പുംശ്ചല്യശ്ച ഗൃഹേ ഗൃഹേ
തർജ്ജനൈർഭർത്സനൈഃ ശശ്വത്സ്വാമിനം താഡയന്തി ച 19

ഗൃഹേശ്വരീ ച ഗൃഹിണീ ഗൃഹീ ഭൃത്യാധികോഽധമഃ
ചേടീദാസസമോ വധ്വാഃ ശ്വശ്രൂശ്ച ശ്വശുരസ്തഥാ 20

കർത്താരോ ബലിനോ ഗേഹേ യോനിസംബന്ധിബാന്ധവാഃ
വിദ്യാസംബന്ധിഭിഃ സാർധം സംഭാഷാപി ന വിദ്യതേ 21

തഥാഽപരിചിതാ ലോകാസ്തഥാ പുംസശ്ച ബാന്ധവാഃ
സർവകർമ്മാക്ഷമാഃ പുംസോ യോഷിതാമാജ്ഞയാ വിനാ 22

ബ്രഹ്മക്ഷത്രവിശഃശൂദ്രാ ജാത്യാചാരവിവർജിതാഃ
സന്ധ്യാ ച യജ്ഞസൂത്രം ച ഭവേല്ലുപ്തം ന സംശയഃ 23

മ്ലേച്ഛാചാരാ ഭവിഷ്യന്തി വർണ്ണാശ്ചത്വാര ഏവ ച
മ്ലേച്ഛശാസ്ത്രം പഠിഷ്യന്തി സ്വശാസ്ത്രാണി വിഹായ ച 24

ബ്രഹ്മക്ഷത്രവിശാം വംശാഃ ശൂദ്രാണാം സേവകാഃ കലൗ
സൂപകാരാ ധാവകാശ്ച വൃഷവാഹാശ്ച സർവശഃ 25

സത്യഹീനാ ജനാഃ സർവേ സസ്യഹീനാ ച മേദിനീ
ഫലഹീനാശ്ച തരവോഽപത്യഹീനാശ്ച യോഷിതഃ 26

ക്ഷീരഹീനാസ്തഥാ ഗാവഃ ക്ഷീരം സർപ്പിർവിവർജിതം
ദമ്പതീ പ്രീതിഹീനൗ ച ഗൃഹിണഃ സത്യവർജിതാഃ 27

പ്രതാപഹീനാ ഭൂപാശ്ച പ്രജാശ്ച കരപീഡിതാഃ
ജലഹീനാഃ മഹാനദ്യോ ദീർഘികാകന്ദരാദയഃ 28

ധർമ്മഹീനാഃ പുണ്യഹീനാഃ വർണ്ണാശ്ചത്വാര ഏവ ച
ലക്ഷേഷു പുണ്യവാൻ കോഽപി ന തിഷ്ഠതി തതഃപരം 29

കുത്സിതാ വികൃതാകാര നരാ നാര്യശ്ച ബാലകാഃ
കുവാർത്താ കുത്സിതഃ ശബ്ദോ ഭവിഷ്യതി തതഃ പരം 30

കേചിദ്ഗ്രാമാശ്ച നഗരാ നരശൂന്യാ ഭയാനകാഃ
കേചിത് സ്വല്പകുടീരേണ നരേണ ച സമന്വിതാഃ 31

[illegible]ന്യാനി ഭവിഷ്യന്തി ഗ്രാമേഷു നഗരേഷു ച
അരണ്യവാസിനഃ സർവേ ജനാശ്ച കരപീഡിതാഃ 32

സസ്യാനി ച ഭവിഷ്യന്തി തടാകേഷു നദീഷു ച
പ്രകൃഷ്ടവംശജാ ഹീനാ ഭവിഷ്യന്തി കലൗ യുഗേ 33

അളീകവാദിനോ ധൂർത്താഃ ശഠാശ്ചാഽസത്യവാദിനഃ
പ്രകൃഷ്ടാനി ച ക്ഷേത്രാണി സസ്യഹീനാനി നാരദ 34

ഹീനാഃ പ്രകൃഷ്ടാ ധനിനോ ദേവഭക്താശ്ച നാസ്തികാഃ
ഹിംസകാശ്ച ദയാഹീനാഃ പൗരാശ്ച നരഘാതിനഃ 35

വാമനാ വ്യാധിയുക്താശ്ച നരാ നാര്യശ്ച സർവതഃ
സ്വല്പായുഷോ ഗദായുക്താ യൗവനൈ രഹിതാഃ കലൗ 36

പലിതാഃ ഷോഡശേ വർഷേ മഹാവൃദ്ധാശ്ച വിംശതൗ
അഷ്ടവർഷാ ച യുവതീ രജോയുക്താ ച ഗർഭിണീ 37

വീരാന്തപ്രസൂതാ സ്ത്രീ ഷോഡശേ ച ജരാന്വിതാ
പതിപുത്രവതീ കാചിത് സർവാ വന്ധ്യാ കലൗ യുഗേ 38

കന്യാവിക്രയിണഃ സർവേ വർണ്ണാശ്ചത്വാര ഏവ ച
മാതൃജായാവധൂനാം ച ജാരോപേതാന്നഭക്ഷകാഃ 39

കന്യാനാം ഭഗിനീനാം വാ ജാരോപാത്താന്ന ജീവിനഃ
ഹരേർനാമ്നാം വിക്രയിണോ ഭവിഷ്യന്തി കലൗ യുഗേ 40

സ്വയമുത്സൃജ്യ ദാനം ച കീർത്തിവർദ്ധനഹേതവേ
തതഃ പശ്ചാത് സ്വദാനം ച സ്വയമുല്ലംഘയിഷ്യതി 41
ദേവവൃത്തിം ബ്രഹ്മവൃത്തിം വൃത്തിം ഗുരുകുലസ്യ ച
സ്വദത്താം പരദത്താം വാ സർവമുല്ലംഘയിഷ്യതി 42

കന്യകാഗാമിനഃ കേചിത് കേചിച്ച ശ്വശ്രുഗാമിനഃ
കേചിദ്വധൂഗാമിനശ്ച കേചിദ്വൈ സർവഗാമിനഃ 43

ഭഗിനീഗാമിനഃ കേചിത് സപത്നീമാതൃഗാമിനഃ
ഭ്രാതൃജായാഗാമിനശ്ച ഭവിഷ്യന്തി കലൗ യുഗേ 44

അഗമ്യാഗമനം ചൈവ കരിഷ്യന്തി ഗൃഹേ ഗൃഹേ
മാതൃയോനിം പരിത്യജ്യ വിഹരിഷ്യന്തി സർവതഃ 45

പത്നീനാം നിർണ്ണയോ നാസ്തി ഭർത്തൄണാം ച കലൗ യുഗേ
പ്രജാനാം ചൈവ ഗ്രാമാണാം വസ്തൂനാം ച വിശേഷതഃ 46

അളീകവാദിനഃ സർവേ സർവേ ചോരാശ്ച ലമ്പടാഃ
പരസ്പരം ഹിംസകാശ്ച സർവേ ച നരഘാതിനഃ 47

ബ്രഹ്മക്ഷത്രവിശാം വംശാ ഭവിഷ്യന്തി ച പാപിനഃ
ലാക്ഷാലോഹരസാനാം ച വ്യാപാരം ലവണസ്യ ച 48

വൃഷവാഹാ വിപ്രവംശാഃ ശൂദ്രാണാം ശവദാഹിനഃ
ശൂദ്രാന്നഭോജിനഃ സർവേ സർവേ ച വൃഷലീരതാഃ 49

പഞ്ചയജ്ഞവിഹീനാശ്ച കുഹൂരാത്രൗ ച ഭോജിനഃ
യജ്ഞസൂത്രവിഹീനാശ്ച സന്ധ്യാശൗചവിഹീനകാഃ 50

പുംശ്ചലീ വാർധുഷാജീവാ കുട്ടനീ ച രജസ്വലാ
വിപ്രാണാം രന്ധനാഗാരേ ഭവിഷ്യതി ച പാചികാ 51

അന്നാനാം നിയമോ നാസ്തി യോനീനാം ച വിശേഷതഃ
ആശ്രമാണാം ജനാനാം ച സർവേ മ്ലേച്ഛാഃ കലൗ യുഗേ 52

ഏവം കലൗ സമ്പ്രവൃത്തേ സർവം മ്ലേച്ഛമയം ഭവേത്
ഹസ്തപ്രമാണേ വൃക്ഷേ ച അംഗുഷ്ഠേ ചൈവ മാനവേ 53

വിപ്രസ്യ വിഷ്ണുയശസഃ പുത്രഃ കല്ക്കിർ ഭവിഷ്യതി
നാരായണകലാംശശ്ച ഭഗവാൻ ബലിനാം വരഃ 54

ദീർഘേണ കരവാലേന ദീർഘഘോടകവാഹനഃ
മ്ലേച്ഛശൂന്യാം ച പൃഥിവീം ത്രിരാത്രേണ കരിഷ്യതി 55

നിർമ്ലേച്ഛാം വസുധാം കൃത്വാ ചാന്തർധാനം കരിഷ്യതി
അരാജകാ ച വസുധാ ദസ്യുഗ്രസ്താ ഭവിഷ്യതി 56

സ്ഥൂലാ/പ്രമാണാ ഷഡ്രാത്രം വർഷധാരാപ്ലുതാ മഹീ
ലോകശൂന്യാ വൃക്ഷശൂന്യാ ഗൃഹശൂന്യാ ഭവിഷ്യതി 57

തതശ്ച ദ്വാദശാദിത്യാഃ കരിഷ്യന്ത്യുദയം മുനേ
പ്രാപ്നോതി ശുഷ്കതാം പൃഥ്വീ സമാ തേഷാം ച തേജസാ 58

കലൗ ഗതേ ച ദുർധർഷേ പ്രവൃത്തേ ച കൃതേ യുഗേ
തപഃ സത്വസമായുക്തോ ധർമ്മഃ പൂർണ്ണോ ഭവിഷ്യതി 59

തപസ്വിനശ്ച ധർമ്മിഷ്ഠാ വേദജ്ഞാ ബ്രാഹ്മണാ ഭുവി
പതിവ്രതാശ്ച ധർമ്മിഷ്ഠാ യോഷിതശ്ച ഗൃഹേ ഗൃഹേ 60

രാജാനഃ ക്ഷത്രയഃ സർവേ വിപ്രഭക്താ മനസ്വിനഃ
പ്രതാപവന്തോ ധർമ്മിഷ്ഠാഃ പുണ്യകർമ്മരതാഃ സദാ 61

വൈശ്യാ വാണിജ്യനിരതാ വിപ്രഭക്താശ്ച ധാർമ്മികാഃ
ശൂദ്രാശ്ച പുണ്യശീലാശ്ച ധർമ്മിഷ്ഠാ വിപ്രസേവിനഃ 62

വിപ്രക്ഷത്രവിശാം വംശാ ദേവീഭക്തിപാരായണാഃ
ദേവീമന്ത്രരതാഃ സർവേ ദേവീധ്യാനപരായണാഃ 63

ശ്രുതിസ്മൃതിപുരാണജ്ഞാഃ പുമാംസോ ഋതുഗാമിനഃ
ലേശോ നാസ്തിഹ്യധർമ്മസ്യ പൂർണ്ണോ ധർമ്മഃ കൃതേ യുഗേ 64

ധർമ്മസ്ത്രിപാച്ച ത്രേതായാം ദ്വിപാച്ച ദ്വാപരേ തതഃ
കലൗ വൃത്തേ ചൈകപാച്ച സർവലുപ്തിസ്തതഃ പരം 65

വാരാഃ സപ്ത തഥാ വിപ്ര തിഥയഃ ഷോഡശ സ്മൃതാഃ
തഥാ ദ്വാദശ മാസാശ്ച ഋതവശ്ച ഷഡേവ ച 66

ദ്വൗ പക്ഷൗ ചായനേ ദ്വേ ച ചതുർഭിഃ പ്രഹരൈർദിനം
ചതുർഭിഃ പ്രഹരൈ രാത്രിർമാസസ്ത്രിംശദ്ദിനൈസ്തഥാ 67

വർഷം പഞ്ചവിധം ജ്ഞേയം കാലസംഖ്യാവിധിക്രമേ
യഥാ ചായാന്തി യാന്ത്യേവ തഥാ യുഗചതുഷ്ടയം 68

വർഷേ പൂർണ്ണേ നരാണാം ച ദേവാനാം ച ദിവാനിശം
ശതത്രയേ ഷഷ്ട്യധികേ നരാണാം ച യുഗേ ഗതേ 69

ദേവാനാം ച യുഗം ജ്ഞേയം കാലസംഖ്യാവിദാം മതം
മന്വന്തരം തു ദിവ്യാനാം യുഗാനാമേകസപ്തതിഃ 70

മന്വന്തരസമം ജ്ഞേയമായുഷ്യം ച ശചീപതേഃ
അഷ്ടാവിംശതിമേ ചേന്ദ്രേ ഗതേ ബ്രഹ്മദിവാനിശം 71

അഷ്ടോത്തരശതേ വർഷേ ഗതേ പാതശ്ച ബ്രഹ്മണഃ
പ്രലയഃ പ്രാകൃതോ ജ്ഞേയസ്തത്രാദൃഷ്ടാ വസുന്ധരാ 72

ജലപ്ലുതാനി വിശ്വാനി ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദയഃ
ഋഷയോ ജ്ഞാനിനഃ സർവേ ലീനാഃ സത്യേ ചിദാത്മനി 73

തത്രൈവ പ്രകൃതിർ ലീനാ തത്ര പ്രാകൃതികോ ലയഃ
ലയേ പ്രാകൃതികേ ജാതേ പാതേ ച ബ്രഹ്മണോ മുനേ 74

നിമേഷമാത്രം കാലശ്ച ശ്രീദേവ്യാഃ പ്രോച്യതേ മുനേ
ഏവം നശ്യന്തി സർവാണി ബ്രഹ്മാണ്ഡാന്യഖിലാനി ച 75

നിമേഷാന്തരകാലേ ച പുനഃ സൃഷ്ടിക്രമേണ ച
ഏവം കതിവിധാ സൃഷ്ടിർലയഃ കതിവിധോഽപി വാ 76

കതി കല്പാ ഗതാ യാതാ സംഖ്യാ ജാനാതി കഃപുമാൻ
സൃഷ്ടീനാം ച ലയാനാം ച ബ്രഹ്മാണ്ഡാനാം ച നാരദ 77

ബ്രഹ്മാദീനാം ച ബ്രഹ്മാണ്ഡേ സംഖ്യാ ജാനാതി കഃ പുമാൻ
ബ്രഹ്മാണ്ഡാനാം ച സർവേഷാമീശ്വരശ്ചൈക ഏവ സഃ 78

സർവേഷാം പരമാത്മാ ച സച്ചിദാനന്ദരൂപധൃക്
ബ്രഹ്മാദയശ്ച തസ്യാംശാസ്തസ്യാംശശ്ച മഹാവിരാട് 79

തസ്യാംശശ്ചവിരാട് ക്ഷുദ്രഃ സൈവേയം പ്രകൃതിഃ പരാ
തസ്യാ സകാശാത് സംജാതോഽപ്യർധനാരീശ്വരസ്തതഃ 80

സൈവ കൃഷ്ണോ ദ്വിധാ ഭൂതോ ദ്വിഭുജശ്ച ചതുർഭുജഃ
ചതുർഭുജശ്ച വൈകുണ്ഠേ ഗോലോകേ ദ്വിഭുജഃ സ്വയം 81

ബ്രഹ്മാദിതൃണപര്യന്തം സർവം പ്രാകൃതികം ഭവേത്
യദ്യത് പ്രാകൃതികം സൃഷ്ടംസർവ്വം നശ്വരമേവ ച 82

ഏവം വിധം സൃഷ്ടിഹേതും സത്യം നിത്യം സനാതനം
സ്വേച്ഛാമയം പരം ബ്രഹ്മ നിർഗുണം പ്രകൃതേഃ പരം 83

നിരുപാധി നിരാകാരം ഭക്താനുഗ്രഹകാതരം
കരോതി ബ്രഹ്മാ ബ്രഹ്മാണ്ഡം യജ്ജ്ഞാനാത്കമലോദ്ഭവഃ 84

ശിവോ മൃത്യുഞ്ജയശ്ചൈവ സംഹർത്താ സർവതത്ത്വവിത്
യജ്ഞാനാദ്യസ്യ തപസാ സർവേശസ്തു തപോ മഹാൻ 85

മഹാവിഭൂതിയുക്തശ്ച സർവജ്ഞഃ സർവദർശനഃ
സർവവ്യാപീ സർവപാതാ പ്രദാതാ സർവസമ്പദാം 86

വിഷ്ണുഃ സർവേശ്വരഃ ശ്രീമാൻ യദ്ഭക്ത്യാ യസ്യ സേവയാ
മഹാമായാ ച പ്രകൃതിഃ സർവശക്തിമയീശ്വരി 87

സൈവ പ്രോക്താ ഭഗവതീ സച്ചിദാനന്ദ രൂപിണീ
യജ്ജ്ഞാനാദ്യസ്യ തപസാ യദ്ഭക്ത്യാ യസ്യ സേവയാ 88

സാവിത്രീ ദേവമാതാ ച വേദാധിഷ്ഠാതൃ ദേവതാ
പൂജ്യാ ദ്വിജാനാം വേദജ്ഞാ യജ്ജ്ഞാനാദ്യസ്യ സേവയാ 89

സർവവിദ്യാധിദേവീ സാ പൂജ്യാ ച വിദുഷാം പരാ
യത്സേവയാ യത്തപസാ സർവവിശ്വേഷു പൂജിതാ 90

സർവഗ്രാമാധിദേവീ സാ സർവസമ്പത്പ്രദായിനീ
സർവേശ്വരീ സർവവന്ദ്യാ സർവേഷാം പുത്രദായിനീ 91

സർവസ്തുതാ ച സർവജ്ഞാ സർവദുഃഖാർത്തിനാശിനീ
കൃഷ്ണവാമാംശസംഭൂതാ കൃഷ്ണപ്രാണാധിദേവതാ 92

കൃഷ്ണപ്രാണാധികാ പ്രേമ്ണാ രാധികാ ശക്തിസേവയാ
സർവാധികം ച രൂപം ച സൗഭാഗ്യം മാനഗൗരവേ 93

കൃഷ്ണവക്ഷഃസ്ഥലസ്ഥാനം പത്നീത്വം പ്രാപ സേവയാ
തപശ്ചകാര സാ പൂർവം ശതശൃംഗേ ച പർവതേ 94

ദിവ്യവർഷസഹസ്രം ച പതിപ്രാപ്ത്യർത്ഥമേവ ച
ജാതേ ശക്തിപ്രസാദേ തു ദൃഷ്ട്വാ ചന്ദ്രകലോപമാം 95

കൃഷ്ണോ വക്ഷഃസ്ഥലേ കൃത്വാ രുരോദ കൃപയാ വിഭുഃ
വരം തസ്യൈ ദദൗ സാരം സർവേഷാമപി ദുർലഭം 96

മമ വക്ഷഃസ്ഥലേ തിഷ്ഠ മമ ഭക്താ ച ശാശ്വതീ
സൗഭാഗ്യേന ച മാനേന പ്രേമ്ണാഥോ ഗൗരവേണ ച 97

ത്വം മേ ശ്രേഷ്ഠാ ച ജ്യേഷ്ഠാ ച പ്രേയസീ സർവയോഷിതാം
വരിഷ്ഠാ ച ഗരിഷ്ഠാ ച സംസ്തുതാ പൂജിതാ മയാ 98

സതതം തവ സാധ്യോ/യം വശ്യശ്ച പ്രാണവല്ലഭേ
ഇത്യുക്ത്വാ ച ജഗന്നാഥശ്ചകാര ലലനാം തതഃ 99

സപത്നീ രഹിതാം താം ച ചകാര പ്രാണവല്ലഭാം
അന്യാ യാ യാശ്ച താ ദേവ്യഃ പൂജിതാഃ ശക്തിസേവയാ 100

തപസ്തു യാദൃശം യാസാം താദൃക് താദൃക് ഫലം മുനേ
ദിവ്യം വർഷസഹസ്രം ച തപസ്തപ്ത്വാ ഹിമാചലേ 101

ദുർഗാ ച തത്പദം ധ്യാത്വാ സർവപൂജ്യാ ബഭൂവ ഹ
സരസ്വതീ തപസ്തപ്ത്വാ പർവതേ ഗന്ധമാദനേ 102

ലക്ഷവർഷം ച ദിവ്യം ച സർവവന്ദ്യാ ബഭൂവ സാ
ലക്ഷ്മീർയുഗശതം ദിവ്യം തപസ്തപ്ത്വാ ച പുഷ്കരേ 103

സർവസമ്പത്പ്രദാത്രീ ച ജാതാ ദേവീനിഷേവണാത്
സാവിത്രീ മലയേ തപ്ത്വാ പൂജ്യാ വന്ദ്യാ ബഭൂവ സാ 104

ഷഷ്ടിവർഷസഹസ്രം ച ദിവ്യം ധ്യാത്വാ ച തത്പദം
ശതമന്വന്തരം തപ്തം ശങ്കരേണ പുരാ വിഭോ 105

ശതമന്വന്തരം ചേദം ബ്രഹ്മാ ശക്തിം ജജാപ ഹ
ശതമന്വന്തരം വിഷ്ണുസ്തപ്ത്വാ പാതാ ബഭൂവ ഹ 106

ദശമന്വന്തരം തപ്ത്വാ ശ്രീകൃഷ്ണഃ പരമം തപഃ
ഗോലോകം പ്രാപ്തവാൻ ദിവ്യം മോദതേഽദ്യാപി യത്ര ഹി 107

ദശമന്വന്തരം ധർമ്മസ്തപ്ത്വാ വൈ ഭക്തിസംയുതഃ
സർവപ്രാണഃ സർവപൂജ്യാ സർവാധാരോ ബഭൂവ സഃ 108

ഏവം ദേവ്യാശ്ച തപസാ സർവേ ദേവാശ്ച പൂജിതാഃ
മുനയോ മനവോ ഭൂപാ ബ്രാഹ്മണാശ്ചൈവ പൂജിതാഃ 109

ഏവം തേ കഥിതം സർവം പുരാണം സയഥാഗമം
ഗുരുവക്ത്രാദ്യഥാ ജ്ഞാതം കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 110

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
അഷ്ടമോഽധ്യായഃ

അഥ നവമോഽധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ദേവ്യാ നിമേഷമാത്രേണ ബ്രഹ്മണഃ പാത ഏവ ച
തസ്യ പാതഃ പ്രാകൃതികഃ പ്രലയഃ പരികീർത്തിതഃ 1

പ്രളയേ പ്രാകൃതേ ചോക്താ തത്രാദൃഷ്ടാ വസുന്ധരാ
ജലപ്ലുപ്താനി വിശ്വാനി സർവേ ലീനാഃ പരാത്മനി 2

വസുന്ധരാ തിരോഭൂതാ കുത്രാവാസാ ച തിഷ്ഠതി
സൃഷ്ടേർവിധാനസമയേ സാഽവിർഭൂതാ കഥം പുനഃ 3

കഥം ബഭൂവ സാ ധന്യാ മാന്യാ സർവാശ്രയാ ജയാ
തസ്യാശ്ച ജന്മകഥനം വദ മംഗളകാരകം 4

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സർവാദിസൃഷ്ടൗ സർവേഷാം ജന്മ ദേവ്യാ ഇതി ശ്രുതിഃ
ആവിർഭാവസ്തിരോഭാവഃ സർവേഷു പ്രളയേഷു ച 5

ശ്രൂയതാം വസുധാജന്മ സർവമംഗളകാരണം
വിഘ്നനിഘ്നകരം പാപനാശനം പുണ്യവർധനം 6

അഹോ കേചിദ്വദന്തീതി മധുകൈടഭമേദസാ
ബഭൂവ വസുധാ ധന്യാ തദ്വിരുദ്ധമതഃ ശൃണു 7

ഊചതുസ്തൗ പുരാ വിഷ്ണും തുഷ്ടൗ യുദ്ധേന തേജസാ
ആവാം വധ്യൗ ന യത്രോർവീ പാഥസാ സംവൃതേതി ച 8

തയോർജീവനകാലേ ന പ്രത്യക്ഷാ സാഽഭവത്സ്ഫുടം
തതോ ബഭൂവ മേദശ്ച മരണാനന്തരം തയോഃ 9

മേദിനീതി ച വിഖ്യാതേത്യുക്തമേതന്മതം ശൃണു
ജലധൗതാ കൃതാ പൂർവം വർദ്ധിതാ മേദസാ തതഃ 10

കഥയാമി തേ തജ്ജന്മ സാർത്ഥകം സർവമംഗളം
പുരാ ശ്രുതം യച്ഛ്രുത്യുക്തം ധർമ്മവക്ത്രാച്ച പുഷ്കരേ 11

മഹാവിരാട്ശരീരസ്യ ജലസ്ഥസ്യ ചിരം സ്ഫുടം
മനോ ബഭൂവ കാലേന സർവാംഗവ്യാപകം ധ്രുവം 12

തച്ച പ്രവിഷ്ടം സർവേഷാം തല്ലോമ്നാം വിവരേഷു ച
കാലേന മഹതാ പശ്ചാദ്ബഭൂവ വസുധാ മുനേ 13

പ്രത്യേകം പ്രതിലോമ്നാം ച കൂപേഷു സംസ്ഥിതാ സദാ
ആവിർഭൂതാ തിരോഭൂതാ സജലാ ച പുനഃ പുനഃ 14

ആവിർഭൂതാ സൃഷ്ടികാലേ തജ്ജലോപര്യുപസ്ഥിതാ
പ്രലയേ ച തിരോഭൂതാ ജലസ്യാഭ്യന്തരേ സ്ഥിതാ 15

പ്രതിവിശ്വേഷു വസുധാ ശൈലകാനനസംയുതാ
സപ്തസാഗരസംയുക്താ സപ്തദ്വീപസമന്വിതാ 16

ഹേമാദ്രിമേരുസംയുക്താ ഗ്രഹചന്ദ്രാർക്കസംയുതാ
ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദ്യൈശ്ച സുരൈർല്ലോകൈസ്തദാജ്ഞയാ 17

പുണ്യതീർത്ഥസമായുക്താ പുണ്യാ ഭാരതസംയുതാ
കാഞ്ചനീഭൂമിസംയുക്താ സപ്തസ്വർഗ്ഗസമന്വിതാ 18

പാതാളസപ്തം തദധസ്തദൂർധ്വം ബ്രഹ്മലോകതഃ
ധ്രുവലോകശ്ച തത്രൈവ സർവം വിശ്വം ച തത്ര വൈ 19

ഏവം സർവാണി വിശ്വാനി പൃഥിവ്യാം നിർമ്മിതാനി ച
നശ്വരാണി ച വിശ്വാനി സർവാണി കൃത്രിമാണി വൈ 20

പ്രളയേ പ്രാകൃതേ ചൈവ ബ്രഹ്മണശ്ച നിപാതനേ
മഹാവിരാഡാദിസൃഷ്ടൗ സൃഷ്ടഃ കൃഷ്ണേന ചാഽത്മനാ 21

നിത്യൗ ച സ്ഥിതി പ്രളയൗ കാഷ്ഠാകാലേശ്വരൈഃ സഹ
നിത്യാഽധിഷ്ഠാതൃദേവീ സാ വാരാഹേ പൂജിതാ സുരൈഃ 22

മുനിഭിർമനുഭിർവിപ്രൈർഗന്ധർവാദിഭിരേവ ച
വിഷ്ണോർവരാഹരൂപസ്യ പത്നീ സാ ശ്രുതിസമ്മതാ 23

തത്പുത്രോ മംഗളോ ജ്ഞേയോ ഘടേശോ മംഗളാത്മജഃ 24

നാരദ ഉവാച

പൂജിതാ കേന രൂപേണ വാരാഹേ ച സുരൈർമഹീ

വാരാഹേ ചൈവ വാരാഹീ സർവൈഃ സർവാശ്രയാ സതീ
മൂലപ്രകൃതിസംഭൂതാ പഞ്ചീകരണമാർഗ്ഗതഃ 25

തസ്യാഃ പൂജാവിധാനം ചാഽപ്യധശ്ചോർധ്വമനേകശഃ
മംഗളം മംഗളസ്യാപി ജന്മ വ്യാസ വദ പ്രഭോ 26

നാരായണ ഉവാച

വാരാഹേ ച വരാഹശ്ച ബ്രഹ്മണാ സംസ്തുതാ പുരാ
ഉദ്ദധാര മഹീം ഹത്വാ ഹിരണ്യാക്ഷം രസാതലാത് 27

ജലേ താം സ്ഥാപയാമാസ പത്മപത്രം യഥാ ഹ്രദേ
തത്രൈവ നിർമ്മമേ ബ്രഹ്മാ വിശ്വം സർവം മനോഹരം 28

ദൃഷ്ട്വാ തദധിദേവീം ച സകാമാം കാമുകോ ഹരിഃ
വാരാഹരൂപീ ഭഗവാൻ കോടിസൂര്യസമപ്രഭഃ 29

കൃത്വാ രതികലാം സർവാം മൂർത്തിം ച സുമനോഹരാം
ക്രീഡാം ചകാര രഹസി ദിവ്യവർഷമഹർനിശം 30

സുഖസംഭോഗസംസ്പർശാന്മൂർച്ഛാം സാ പ്രാപ സുന്ദരീ
വിദഗ്ദ്ധായാ വിദഗ്ധേന സംഗമോ ƒ തിസുഖപ്രദഃ 31

വിഷ്ണുസ്തദംഗസംശ്ലേഷാദ്ബുബുധേ ന ദിവാനിശം
വർഷാന്തേ ചേതനാം പ്രാപ്യ കാമീ തത്യാജ കാമുകീം 32

പൂർവരൂപം വരാഹം ച ദധാര സ ച ലീലയാ
പൂജാം ചകാര താം ദേവീം ധ്യാത്വാ ച ധരണീം സതീം 33

ധൂപൈർദീപൈശ്ച നൈവേദ്യൈഃ സിന്ദൂരൈരനുലേപനൈഃ
വസ്ത്രൈഃ പുഷ്പൈശ്ച ബലിഭിഃ സമ്പൂജ്യോവാച താം ഹരിഃ 34

ശ്രീഭഗവാനുവാച

സർവാധാരാ ഭവ ശുഭേ സർവൈഃ സംപൂജിതാ സുഖം
മുനിഭിർമനുഭിർദേവൈഃ സിദ്ധൈശ്ച ദാനവാദിഭിഃ 35

അംബുവാചീത്യാഗദിനേ ഗൃഹാരംഭേ പ്രവേശനേ
വാപീതടാകാരംഭേ ച ഗൃഹേ ച കൃഷികർമ്മണി 36

തവ പൂജാം കരിഷ്യന്തി മദ്വരേണ സുരാദയഃ
മൂഢാ യേ ന കരിഷ്യന്തി യാസ്യന്തി നരകം ച തേ 37

വസുധോവാച

വഹാമി സർവം വാരാഹരൂപേണാ ƒ ഹം തവാ ƒ ജ്ഞയാ
ലീലാമാത്രേണ ഭഗവൻ വിശ്വം ച സചരാചരം 38

മുക്താം ശുക്തിം ഹരേരർച്ചാം ശിവലിംഗം ശിവാം തഥാ
ശംഖം പ്രദീപം യന്ത്രം ച മാണിക്യം ഹീരകം തഥാ 39

യജ്ഞസൂത്രം ച പുഷ്പം ച പുസ്തകം തുളസീദളം
ജപമാലാം പുഷ്പമാലാം കർപ്പൂരം ച സുവർണ്ണകം 40

ഗോരോചനം ചന്ദനം ച സാളഗ്രാമജലം തഥാ
ഏതാൻ വോഢുമശക്താ ƒ ഹം ക്ലിഷ്ടാ ച ഭഗവൻ ശൃണു 41

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ദ്രവ്യാണ്യേതാനി യേ മൂഢാ അർപ്പയിഷ്യന്തി സുന്ദരി
യാസ്യന്തി കാലസൂത്രം തേ ദിവ്യം വർഷശതം ത്വയി 42

ഇത്യേവമുക്ത്വാ ഭഗവാൻ വിരരാമ ച നാരദ
ബഭൂവ തേന ഗർഭേണ തേജസ്വീ മംഗളഗ്രഹഃ 43

പൂജാം ചക്രുഃ പൃഥിവ്യാശ്ച തേ സർവേ ചാജ്ഞയാ ഹരേഃ
കണ്വശാഖോക്തധ്യാനേന തുഷ്ടുവുശ്ച സ്തവേന തേ 44

ദദുർമൂലേന മന്ത്രേണ നൈവേദ്യാദികമേവ ച
സംസ്തുതാ ത്രിഷുലോകേഷു പൂജിതാ സാ ബഭൂവ ഹ 45

നാരദ ഉവാച

കിം ധ്യാനം സ്തവനം തസ്യാ മൂലമന്ത്രം ച കിം വദ
ഗൂഢം സർവപുരാണേഷു ശ്രോതും കൗതൂഹലം മമ 46

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ആദൗ ച പൃഥിവീ ദേവീ വരാഹേണ ച പൂജിതാ
തതോ ഹി ബ്രഹ്മണാ പശ്ചാത് പൂജിതാ പൃഥിവീ തദാ 47

തതഃ സർവൈർ മുനീന്ദ്രൈശ്ച മനുഭിർമാനവാദിഭിഃ
ധ്യാനം ച സ്തവനം മന്ത്രം ശൃണു വക്ഷ്യാമി നാരദ 48

ഓം ഹ്രീം ശ്രീം ക്ലീം വസുധായൈ സ്വാഹേത്യനേന മന്ത്രേണ
വിഷ്ണുനാ പൂജിതാപുരാ ശ്വേതപങ്കജവർണാഭാം ശരച്ചന്ദ്രനിഭാനനാം 49

ചന്ദനോത്ക്ഷിപ്തസർവാംഗീം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാം
രത്നാധാരാം രത്നഗർഭാം രത്നാകരസമന്വിതാം 50

വഹ്നിശുദ്ധാംശുകാധാനാം സസ്മിതാം വന്ദിതാം ഭജേ
ധ്യാനേനാനേന സാ ദേവീ സർവൈശ്ച പൂജിതാഽഭവത് 51

സ്തവനം ശൃണു വിപ്രേന്ദ്ര കണ്വശാഖോക്തമേവ ച 52

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ജയേ ജയേ ജലാധാരേ ജലശീലേ ജലപ്രദേ

യജ്ഞസൂകരജായേ, ത്വം ജയം ദേഹി ജയാവഹേ
മംഗളേ മംഗളാധാരേ മാംഗല്യേ മംഗളപ്രദേ 53

മംഗളാർത്ഥം മംഗളേശേ മംഗളം ദേഹി മേ ഭവേ
സർവാധാരേ ച സർവജ്ഞേ സർവശക്തിസമന്വിതേ 54

സർവകാമപ്രദേ ദേവി സർവേഷ്ടം ദേഹി മേ ഭവേ
പുണ്യസ്വരൂപേ പുണ്യാനാം ബീജരൂപേ സനാതനി 55

പുണ്യാശ്രയേ, പുണ്യവതാമാലയേ പുണ്യദേ ഭവേ
സർവസസ്യാലയേ സർവസസ്യാഢ്യേ സർവസസ്യദേ 56

സർവസസ്യഹരേ, കാലേ സർവസസ്യാത്മികേ ഭവേ
ഭൂമേ ഭൂമിപസർവസ്വേ ഭൂമിപാലപരായണേ 57

ഭൂമിപാനാം സുഖകരേ ഭൂമിം ദേഹി ച ഭൂമിദേ
ഇദം സ്തോത്രം മഹാപുണ്യം പ്രാതരുത്ഥായ യഃ പഠേത് 58

കോടിജന്മസു സ ഭവേദ് ബലവാൻ ഭൂമിപേശ്വരഃ
ഭൂമിദാനകൃതം പുണ്യം ലഭ്യതേ പഠനാജ്ജനൈഃ 59

ഭൂമിദാനഹരാത്പാപാന്മുച്യതേ നാത്ര സംശയഃ
അംബുവാചീഭൂകരണപാപാത്സ മുച്യതേ ധ്രുവം 60

അന്യകൂപേ കൂപഖനനപാപാത്സ മുച്യതേ ധ്രുവം
പരഭൂമിഹരാത്പാപാന്മുച്യതേ നാത്ര സംശയഃ 61

ഭൂമൗ വീര്യത്യാഗപാപാത് ഭൂമൗ ദീപാദിസ്ഥാപനാത്
പാപേന മുച്യതേ സോ*f*പി സ്തോത്രസ്യ പഠനാന്മുനേ 62

അശ്വമേധശതം പുണ്യം ലഭതേ നാത്ര സംശയഃ
ഭൂമിദേവ്യാ മഹാസ്തോത്രം സർവകല്യാണകാരകം 63

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
നവമോ*f*ദ്ധ്യായഃ

അഥ ദശമോ*f*ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ഭൂമിദാനകൃതം പുണ്യം പാപം തദ്ധരണേന ച
പരഭൂഹരണാത് പാപം പരകൂപേ ഖനനേ തഥാ 1

അംബുവാച്യാം ഭൂഖനനേ വീര്യസ്യ ത്യാഗ ഏവ ച
ദീപാദിസ്ഥാപനാത് പാപം ശ്രോതുമിച്ഛാമി യത്നതഃ 2

അന്യദ്വാ പൃഥിവീജന്യം പാപം യത് പൃച്ഛ്യതേ പരം
യദസ്തി തത്പ്രതീകാരം വദ വേദവിദാം വര 3

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

വിതസ്തിമാത്രാം ഭൂമിം ച യോ ദദാതി ച ഭാരതേ
സന്ധ്യാപൂതായ വിപ്രായ സ യാതി ശിവമന്ദിരം 4

ഭൂമിം ച സർവസസ്യാഢ്യാം ബ്രഹ്മണായ ദദാതി ച
ഭൂമിരേണുപ്രമാണാബ്ദമന്തേ വിഷ്ണുപദേ സ്ഥിതിഃ 5

ഗ്രാമം ഭൂമിം ച ധാന്യം ച ബ്രാഹ്മണായ ദദാതി യഃ
സർവപാപാദ്വിനിർമുക്തോ ചോഭൗ ദേവീപുരസ്ഥിതൗ 6

ഭൂമിദാനം ച തത്കാലേ യഃ സാധുശ്ചാഽനുമോദതേ
സ ച പ്രയാതി വൈകുണ്ഠം മിത്രഗോത്രസമന്വിതഃ 7

സ്വദത്താം പരദത്താം വാ ബ്രഹ്മവൃത്തിം ഹരേത്തു യഃ
സ തിഷ്ഠതി കാലസൂത്രേ യാവച്ചന്ദ്രദിവാകരൗ 8

തത്പുത്രപൗത്രപ്രഭൃതിർഭൂമിഹീനഃശ്രിയാ ഹതഃ
പുത്രഹീനോ ദരിദ്രശ്ച ഘോരം യാതി ച രൗരവം 9

ഗവാം മാർഗ്ഗം വിനിഷ്കൃഷ്യ യശ്ച സസ്യം ദദാതി ച
ദിവ്യം വർഷശതം ചൈവ കുംഭീപാകേ ച തിഷ്ഠതി 10

ഗോഷ്ഠം തടാകം നിഷ്കൃഷ്യ മാർഗേ സസ്യം ദദാതി യഃ
സ തിഷ്ഠത്യസിപത്രേ ച യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദശ 11

പഞ്ചപിണ്ഡാനനുദ്ധൃത്യ പരകൂപേ ച സ്നാതി യഃ
പ്രാപ്നോതി നരകം ചൈവ സ്നാനം നിഷ്ഫലമേവ ച 12

കാമീ ഭൂമൗ ച രഹസി വീര്യത്യാഗം കരോതി യഃ
ഭൂമിരേണുപ്രമാണം ച വർഷം തിഷ്ഠതി രൗരവേ 13

അംബുവാച്യാം ഭൂകരണം യഃ കരോതി ച മാനവഃ
സ യാതി കൃമിദംശം ച സ്ഥിതസ്തത്ര ചതുർയുഗം 14

പരകീയേ ലുപ്തകൂപേ കൂപം മൂഢഃ കരോതി യഃ
പുഷ്കരിണ്യാം ച ലുപ്തായാം പുഷ്കരിണീം ദദാതി യഃ 15

സർവ്വം ഫലം പരസ്യൈവ തപ്തകുണ്ഡം വ്രജേച്ച സഃ
തത്ര തിഷ്ഠതി സന്തപ്തോ യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദ്ദശ 16

പരകീയേ തടാകേ ച പങ്കമുദ്ധൃത്യ ചോത്സൃജേത്
രേണുപ്രമാണവർഷം ച ബ്രഹ്മലോകേ വസേന്നരഃ 17

പിണ്ഡം പിത്രേ ഭൂമിഭർത്തുർന്ന പ്രദായ ച മാനവഃ
ശ്രാദ്ധം കരോതി യോ മൂഢോ നരകം യാതി നിശ്ചിതം 18

ഭൂമൗ ദീപം യോഽർപ്പയതി സ ചാന്ധഃ സപ്തജന്മസു
ഭൂമൗ ശംഖം ച സംസ്ഥാപ്യ കുഷ്ഠം ജന്മാന്തരേ ലഭേത് 19

മുക്താം മാണിക്യഹീരൗ ച സുവർണ്ണം ച മണിം തഥാ
പഞ്ച സംസ്ഥാപയേദ് ഭൂമൗ സ ചാ/ന്ധഃ സപ്തജന്മസു 20

ശിവലിംഗം ശിവാർച്ചാം ച യസ്ത്വർപ്പയതി ഭൂതലേ
ശതമന്വന്തരം യാവത് കൃമിഭക്ഷഃ സ തിഷ്ഠതി 21

ശംഖം യന്ത്രം ശിലാതോയം പുഷ്പം ച തുളസീദളം
യശ്ചാർപയതി ഭൂമൗ ച സ തിഷ്ഠേന്നരകേ ധ്രുവം 22

ജപമാലാം പുഷ്പമാലാം കർപ്പൂരം രോചനം തഥാ
യോ മൂഢശ്ചാർപ്പയേദ് ഭൂമൗ സ യാതി നരകം ധ്രുവം 23

ഭൂമൗ ചന്ദനകാഷ്ഠം ച രുദ്രാക്ഷം കുശമൂലകം
സംസ്ഥാപ്യ ഭൂമൗ നരകേ വസേന്മന്വന്തരാവധി 24

പുസ്തകം യജ്ഞസൂത്രം ച ഭൂമൗ സംസ്ഥാപയേന്നരഃ
ന ഭവേദ്വിജയോനൗ ച തസ്യ ജന്മാന്തരേ ജനിഃ 25

ബ്രഹ്മഹത്യാസമം പാപമിഹ വൈ ലഭതേ ധ്രുവം
ഗ്രന്ഥിയുക്തം യജ്ഞസൂത്രം പൂജ്യം ച സർവവർണ്ണകൈഃ 26

യജ്ഞം കൃത്വാ തു യോ ഭൂമിം ക്ഷീരേണ ന ഹി സിഞ്ചതി
സ യാതി തപ്തഭൂമിം ച സന്തപ്തഃ സപ്തജന്മസു 27

ഭൂകമ്പേ ഗ്രഹണേ യോ ഹി കരോതി ഖനനം ഭുവഃ
ജന്മാന്തരേ മഹാപാപീ ഹ്യംഗഹീനോ ഭവേദ് ധ്രുവം 28

ഭവനം യത്ര സർവ്വേഷാം ഭൂമിസ്തേന പ്രകീർത്തിതാ
കാശ്യപീ കശ്യപസ്യേയമചലാ സ്ഥിരരൂപതഃ 29

വിശ്വംഭരാ ധാരണാച്ചാനന്താ/നന്തസ്വരൂപിണീ
പൃഥിവീ പൃഥുകന്യാത്വാദ്വിസ്തൃതത്വാന്മഹാമുനേ 30

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ദശമോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകാദശോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ശ്രുതം പൃഥിവ്യുപാഖ്യാനമതീവ സുമനോഹരം
ഗംഗോപാഖ്യാനമധുനാ വദ വേദവിദാം വര 1

ഭാരതേ ഭാരതീശാപാത് സാ ജഗാമ സുരേശ്വരീ
വിഷ്ണുസ്വരൂപാ പരമാ സ്വയം വിഷ്ണുപദീതി ച 2

കഥം കുത്ര യുഗേ കേന പ്രാർത്ഥിതാ പ്രേരിതാ പുരാ
തത്ക്രമം ശ്രോതുമിച്ഛാമി പാപഘ്നം പുണ്യദം ശുഭം 3

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

രാജരാജേശ്വരഃ ശ്രീമാൻ സഗരഃ സൂര്യവംശജഃ
തസ്യ ഭാര്യാ ച വൈദർഭീ ശൈബ്യാ ച ദ്വേ മനോഹരേ 4

തത്പത്ന്യാമേക പുത്രശ്ച ബഭൂവ സുമനോഹരഃ
അസമഞ്ജസ ഇതി ഖ്യാതഃ ശൈബ്യായാം കുലവർദ്ധനഃ 5

അന്യാ ചാരാധയാമാസ ശങ്കരം പുത്രകാമുകീ
ബഭൂവ ഗർഭസ്തസ്യാശ്ച ഹരസ്യ ച വരേണ ഹ 6

ഗതേ ശതാബ്ദേ പൂർണേ ച മാംസപിണ്ഡം സുഷാവ സാ
തദ്ദൃഷ്ട്വാ സാ ശിവം ധ്യാത്വാ രുരോദോച്ചൈഃ പുനഃ പുനഃ 7
ശംഭുർബ്രാഹ്മണരൂപേണ തത്സമീപം ജഗാമ ഹ
ചകാര സംവിഭജ്യൈതത് പിണ്ഡം ഷഷ്ടിസഹസ്രധാ 8

സർവേ ബഭൂവുഃ പുത്രാശ്ച മഹാബലപരാക്രമാഃ
ഗ്രീഷ്മമധ്യാഹ്നമാർത്താണ്ഡപ്രഭാമുഷ്ടകളേബരാഃ 9

കപിലസ്യ മുനേഃ ശാപാദ്ബഭൂവുർഭസ്മസാച്ച തേ
രാജാ രുരോദ തച്ഛ്രുത്വാ ജഗാമ ഗഹനേ വനേ 10

തപശ്ചകാരാസമംജോ ഗംഗാനയനകാരണാത്
തപഃ കൃത്വാ ലക്ഷവർഷം മമാര കാലയോഗതഃ 11

അംശുമാംസ്തസ്യ തനയോ ഗംഗാനയനകാരണാത്
തപഃ കൃത്വാ ലക്ഷവർഷം മമാര കാലയോഗതഃ 12

ഭഗീരഥസ്തസ്യ പുത്രോ മഹാഭാഗവതഃ സുധീഃ
വൈഷ്ണവോ വിഷ്ണുഭക്തശ്ച ഗുണവാനജരാമരഃ 13

തപഃ കൃത്വാ ലക്ഷവർഷം ഗംഗാനയനകാരണാത്
ദദർശ കൃഷ്ണം ഗ്രീഷ്മസ്ഥം സൂര്യകോടിസമപ്രഭം 14

ദ്വിഭുജം മുരളീഹസ്തം കിശോരം ഗോപവേഷിണം
ഗോപാലസുന്ദരീരൂപം ഭക്താനുഗ്രഹരൂപിണം 15

സ്വേച്ഛാമയം പരം ബ്രഹ്മ പരിപൂർണ്ണതമം പ്രഭും
ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദ്യൈശ്ച സ്തുതം മുനിഗണൈർവൃതം 16

നിർലിപ്തം സാക്ഷിരൂപം ച നിർഗുണം പ്രകൃതേഃ പരം
ഈഷദ്ധാസ്യപ്രസന്നാസ്യം ഭക്താനുഗ്രഹകാരണം 17

വഹ്നിശുദ്ധാംശുകാധാനം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതം
തുഷ്ടാവ ദൃഷ്ട്വാ നൃപതിഃ പ്രണമ്യ ച പുനഃ പുനഃ 18

ലീലയാ ച വരം പ്രാപ വാഞ്ഛിതം വംശതാരണം
കൃത്വാ ച സ്തവനം ദിവ്യം പുളകാങ്കിതവിഗ്രഹഃ 19

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ഭാരതം ഭാരതീശാപാദ്ഗച്ഛ ശീഘ്രം സുരേശ്വരി
സഗരസ്യ സുതാൻ സർവ്വാൻ പൂതാൻ കുരു മമാജ്ഞയാ 20

ത്വത്സ്പർശവായുനാ പൂതാ യാസ്യന്തി മമ മന്ദിരം
ബിഭ്രതീ മമ മൂർത്തീശ്ച ദിവ്യസ്യന്ദനഗാമിനഃ 21

മത്പാർഷദാ ഭവിഷ്യന്തി സർവകാലം നിരാമയാഃ
സമുച്ഛിദ്യാ കർമ്മഭോഗാൻ കൃതാൻ ജന്മനി ജന്മനി 22

കോടിജന്മാർജിതം പാപം ഭാരതേ യത്കൃതം നൃഭിഃ
ഗംഗായാ വാതസ്പർശേന നശ്യതീതി ശ്രുതൗ ശ്രുതം 23

സ്പർശനാദ്ദർശനാദ്ദേവ്യാഃ പുണ്യം ദശഗുണം തതഃ
മൗസലസ്നാനമാത്രേണ സാമാന്യദിവസേ നൃണാം 24

ശതകോടിജന്മപാപം നശ്യതീതി ശ്രുതൗ ശ്രുതം
യാനി കാനി ച പാപാനി ബ്രഹ്മഹത്യാദികാനി ച 25

ജന്മസംഖ്യാർജിതാന്യേവ കാമതോഽപി കൃതാനി ച
താനി സർവാണി നശ്യന്തി മൗസലസ്നാനതോ നൃണാം 26

പുണ്യാഹസ്നാനതഃ പുണ്യം വേദാ നൈവ വദന്തി ച
കിഞ്ചിദ്വദന്തി തേ വിപ്ര ഫലമേവ യഥാഗമം 27

ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദ്യാശ്ച സർവം നൈവ വദന്തി ച
സാമാന്യദിവസസ്നാനസങ്കല്പം ശൃണു സുന്ദരി 28

പുണ്യം ദശഗുണം ചൈവ മൗസലസ്നാനതഃ പരം
തതസ്ത്രിംശദ്ഗുണം പുണ്യം രവിസംക്രമണേ ദിനേ 29

അമായാം ചാപി തത്തുല്യം ദ്വിഗുണം ദക്ഷിണായനേ
തതോ ദശഗുണം പുണ്യം നരാണാമുത്തരായണേ 30

ചാതുർമാസ്യാം പൗർണമാസ്യാമനന്തം പുണ്യമേവ ച
അക്ഷയായാം ച തത്തുല്യം ചൈതദ്വേദേ നിരൂപിതം 31

അസംഖ്യപുണ്യഫലദമേതേഷു സ്നാനദാനകം
സാമാന്യദിവസസ്നാനാദ്ദാനാച്ഛതഗുണം ഫലം 32

മന്വന്തരാദ്യായാം തിഥൗ യുഗാദ്യായാം തഥൈവ ച
മാഘസ്യ സിതസപ്തമ്യാം ഭീഷ്മാഷ്ടമ്യാം തഥൈവ ച 33

അഥാപ്യശോകാഷ്ടമ്യാം ച നവമ്യാം ച തഥാ ഹരേഃ
തതോ/പി ദ്വിഗുണം പുണ്യം നന്ദായാം നൈവ ദുർലഭം 34

ദശഹരാദശമ്യാം തു യുഗാദ്യാദിസമം ഫലം
നന്ദാസമം ച വാരുണ്യാം മഹത്പൂർവേ ചതുർഗുണം 35

തതശ്ചതുർഗുണം പുണ്യം ദ്വിമഹത്പൂർവകേ സതി
പുണ്യം കോടിഗുണം ചൈവ സാമാന്യസ്നാനതോ/പി യത് 36

ചന്ദ്രോപരാഗസമയേ സൂര്യേ ദശഗുണംതതഃ
പുണ്യമർദ്ധോദയേ കാലേ തതഃ ശതഗുണം ഫലം 37

ഇത്യേവമുക്ത്വാ ദേവേശോ വിരരാമ തയോഃ പുരഃ
തമുവാച തതോ ഗംഗാ ഭക്തിനമ്രാത്മകന്ധരാ 38

ഗംഗോവാച

യാമി ചേദ്ഭാരതം നാഥ ഭാരതീശാപതഃ പുരാ
തവാജ്ഞയാ ച രാജേന്ദ്ര തപസാ ചൈവ സാമ്പ്രതം 39

ദാസ്യന്തി പാപിനോ മഹ്യം പാപാനി യാനി കാനി ച
താനി മേ കേന നശ്യന്തി തമുപായം വദ പ്രഭോ 40

കതി കാലം പരിമിതം സ്ഥിതിർമേ തത്ര ഭാരതേ
കദാ യാസ്യാമി ദേവേശ തദ്വിഷ്ണോഃ പരമം പദം 41

മമാന്യദ്വാഞ്ഛിതം യദ്യത്സർവം ജാനാതി സർവവിത്
സർവാന്തരാത്മൻ സർവജ്ഞ തദുപായം വദ പ്രഭോ 42

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ജാനാമി വാഞ്ഛിതം ഗംഗേ തവ സർവം സുരേശ്വരി
പതിസ്തേ ദ്രവരൂപായാ ലവണോദോ ഭവിഷ്യതി 43

സ മമാംശസ്വരൂപശ്ച ത്വം ച ലക്ഷ്മീസ്വരൂപിണീ
വിദഗ്ദ്ധായാ വിദഗ്ധേന സംഗമോ ഗുണവാൻ ഭുവി 44

യാവത്യഃ സന്തി നദ്യശ്ച ഭാരത്യാദ്യാശ്ച ഭാരതേ
സൗഭാഗ്യാ ത്വം ച താസ്വേവ ലവണോദസ്യ സൗരതേ 45

അദ്യഃ പ്രഭൃതി ദേവേശി കലേഃ പഞ്ചസഹസ്രകം
വർഷം സ്ഥിതിസ്തേ ഭാരത്യാഃ ശാപേന ഭാരതേ ഭുവി 46

നിത്യം ത്വമബ്ധിനാ സാർധം കരിഷ്യസി രഹോ രതിം
ത്വമേവ രസികാ ദേവി രസികേന്ദ്രേണ സംയുതാ 47

ത്വാം സ്തോഷ്യന്തി ച സ്തോത്രേണ ഭഗീരഥകൃതേന ച
ഭാരതസ്ഥാ ജനാഃ സർവേ പൂജയിഷ്യന്തി ഭക്തിതഃ 48

കണ്വശാഖോക്തധ്യാനേന ധ്യാത്വാ ത്വാം പൂജയിഷ്യതി
യഃ സ്തൗതി പ്രണമേന്നിത്യം സോ/ശ്വമേധഫലം ലഭേത് 49

ഗംഗാ ഗംഗേതി യോ ബ്രൂയാദ്യോജനാനാം ശതൈരപി
മുച്യതേ സർവപാപേഭ്യോ വിഷ്ണുലോകം സ ഗച്ഛതി 50

സഹസ്രപാപിനാം സ്നാനാദ്യത്പാപം തേ ഭവിഷ്യതി
പ്രകൃതേർഭക്തസംസ്പർശാദേവ തദ്ധി വിനങ്ക്ഷ്യതി 51

പാപിനാം തു സഹസ്രാണാം ശവസ്പർശേന യത്ത്വയി
തന്മന്ത്രോപാസകസ്നാനാത്തദഘം ച വിനങ്ക്ഷ്യതി 52

തത്രൈവ ത്വമധിഷ്ഠാനം കരിഷ്യസ്യഘമോചനം
സാർധം സരിദ്ഭിഃ ശ്രേഷ്ഠാഭിഃ സരസ്വത്യാദിഭിഃ ശുഭേ 53

തത്തു തീർത്ഥം ഭവേത് സദ്യോ യത്ര ത്വദ്ഗുണകീർത്തനം
ത്വദ്രേണുസ്പർശമാത്രേണ പൂതോ ഭവതി പാതകീ 54

രേണുപ്രമാണവർഷം ച ദേവീലോകേ വസേദ്ധ്രുവം
ജ്ഞാനേന ത്വയി മേ ഭക്ത്യാ മന്നാമസ്മൃതിപൂർവകം 55

സമുത്സൃജന്തി പ്രാണാംശ്ച തേ ഗച്ഛന്തി ഹരേഃ പദം
പാർഷദപ്രവരാസ്തേ ച ഭവിഷ്യന്തി ഹരേശ്ചിരം 56

ലയം പ്രാകൃതികം തേ ച ദ്രക്ഷ്യന്തി ചാപ്യസംഖ്യകം
മൃതസ്യ ബഹുപുണ്യേന തച്ഛവം ത്വയി വിന്യസേത് 57

പ്രയാതി സ ച വൈകുണ്ഠം യാവദഹ്നഃ സ്ഥിതിസ്ത്വയി
കായവ്യൂഹം തതഃ കൃത്വാ ഭോജയിത്വാ സ്വകർമ്മകം 58

തസ്മൈ ദദാമി സാരൂപ്യം കരോമി തം ച പാർഷദം
അജ്ഞാനീ ത്വജ്ജലസ്പർശാദ്യദി പ്രാണാൻ സമുത്സൃജേത് 59

തസ്മൈ ദദാമി സാരൂപ്യം കരോമി തം ച പാർഷദം
അന്യത്ര വാ ത്യജേത് പ്രാണാംസ്ത്വന്നാമ സ്മൃതിപൂർവ്വകം 60

തസ്മൈ ദദാമി സാലോക്യം യാവദ്വൈ ബ്രഹ്മണോ വയഃ
അന്യത്ര വാ ത്യജേത് പ്രാണാംസ്ത്വന്നാമസ്മൃതിപൂർവകം 61

തസ്മൈ ദദാമി സാരൂപ്യമസംഖ്യം പ്രാകൃതം ലയം
രത്നേന്ദ്രസാരനിർമ്മാണയാനേന സഹ പാർഷദൈഃ 62

സദ്യഃ പ്രയാതി ഗോലോകം മമ തുല്യോ ഭവേദ്ധ്രുവം
തീർത്ഥേഽപ്യതീർത്ഥേ മരണേ വിശേഷോ നാസ്തി കശ്ചന 63

മന്മന്ത്രോപാസകാനാം തു നിത്യം നൈവേദ്യഭോജിനാം
പൂതം കർത്തും സശക്താ ഹി ലീലയാ ഭുവനത്രയം 64

രത്നേന്ദ്രസാരയാനേന ഗോലോകം സംപ്രയാന്തി ച
മദ്ഭക്താ ബാന്ധവാ യേഷാം തേഽപി പശ്വാദയോപി ഹി 65

പ്രയാന്തി രത്നയാനേന ഗോലോകം ചാതിദുർലഭം
യത്ര യത്ര സ്മൃതാസ്തേ ച ജ്ഞാനേന ജ്ഞാനിനഃ സതി 66

ജീവന്മുക്താശ്ച തേ പൂതാ മദ്ഭക്തേഃ സംവിധാനതഃ
ഇത്യുക്ത്വാ ശ്രീഹരിസ്താം ച പ്രത്യുവാച ഭഗീരഥം 67

സ്തുഹി ഗംഗാമിമാം ഭക്ത്യാ പൂജാം ച കുരു സാമ്പ്രതം
ഭഗീരഥസ്താം തുഷ്ടാവ പൂജയാമാസ ഭക്തിതഃ 68

കൗഥുമോക്തേന ധ്യാനേന സ്തോത്രേണാപി പുനഃ പുനഃ
പ്രണനാമ ച ശ്രീകൃഷ്ണം പരമാത്മാനമീശ്വരം 69

ഭഗീരഥശ്ച ഗംഗാം ച സോഽന്തർധാനം ചകാര ഹ 70

നാരദ ഉവാച

കേന ധ്യാനേന സ്തോത്രേണ കേന പൂജാക്രമേണ ച
പൂജാം ചകാര നൃപതിർവദ വേദവിദാം വര

സ്നാത്വാ നിത്യക്രിയാം കൃത്വാ ധൃത്വാ ധൗതേ ച വാസസീ 71

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സമ്പൂജ്യ ദേവഷട്കം ച സംയതോ ഭക്തിപൂർവകം
ഗണേശം ച ദിനേശം ച വഹ്നിം വിഷ്ണും ശിവം ശിവാം 72

സംപൂജ്യ ദേവഷ്ടകം ച സോഽധികാരീ ച പൂജനേ
ഗണേശം വിഘ്നനാശായ ആരോഗ്യായ ദിവാകരം 73

വഹ്നിം ശൗചായ വിഷ്ണും ച ലക്ഷ്മ്യർത്ഥം പൂജയേന്നരഃ
ശിവം ജ്ഞാനായ ജ്ഞാനേശം ശിവാം ച മുക്തിസിദ്ധയേ 74

സംപൂജ്യൈതാം ലഭേത് പ്രാജ്ഞോ വിപരീതമതോƒന്യഥാ
ദധ്യാവനേന ധ്യാനേന തദ്ധ്യാനം ശൃണു നാരദ 75

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ഏകാദശോƒധ്യായഃ

അഥ ദ്വാദശോƒധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ധ്യാനം ച കണ്വശാഖോക്തം സർവപാപപ്രണാശനം
ശ്വേതപങ്കജവർണാഭാം ഗംഗാം പാപപ്രണാശിനീം 1

കൃഷ്ണവിഗ്രഹസംഭൂതാം കൃഷ്ണതുല്യാം പരാം സതീം
വഹ്നിശുദ്ധാംശുകാധാനാം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാം 2

ശരത്പൂർണ്ണേന്ദുശതകമുഷ്ടശോഭാകരാം വരാം
ഈഷദ്ധാസ്യപ്രസന്നാസ്യാം ശശ്വത്സുസ്ഥിരയൗവനാം 3

നാരായണപ്രിയാം ശാന്താം സത്സൗഭാഗ്യസമന്വിതാം
ബിഭ്രതീം കബരീഭാരം മാലതീമാല്യസംയുതം 4

സിന്ദൂരബിന്ദുലളിതം സാർധം ചന്ദനബിന്ദുഭിഃ
കസ്തൂരീപത്രകം ഗണ്ഡേ നാനാചിത്രസമന്വിതം 5

പക്വബിംബവിനിന്ദ്യാച്ഛചാർവോഷ്ഠപുടമുത്തമം
മുക്താപംക്തിപ്രഭാമുഷ്ടദന്തപംക്തിമനോരമം 6

സുചാരുവക്ത്രനയനം സകടാക്ഷം മനോഹരം
കഠിനം ശ്രീഫലാകാരം സ്തനയുഗ്മം ച ബിഭ്രതീം 7

ബൃഹച്ഛ്രോണിം സുകഠിനാം രംഭാസ്തംഭവിനിന്ദിതാം
സ്ഥലപത്മപ്രഭാമുഷ്ടപാദപത്മയുഗം വരം 8

രത്നപാദുകസംയുക്തം കുങ്കുമാഭം സയാവകം
ദേവേന്ദ്രമൗലിമന്ദാരമകരന്ദകണാരുണം 9

സുരസിദ്ധമുനീന്ദ്രൈശ്ച ദത്താർഘ്യസംയുതം സദാ
തപസ്വിമൗലിനികരഭ്രമരശ്രേണിസംയുതം 10

മുക്തിപ്രദം മുമുക്ഷൂണാം കാമിനാം സർവഭോഗദം
വരാം വരേണ്യാം വരദാം ഭക്താനുഗ്രഹകാരിണീം 11

ശ്രീവിഷ്ണോഃ പദദാത്രീം ച ഭജേ വിഷ്ണുപദീം സതീം
ഇത്യനേനൈവ ധ്യാനേന ധ്യാത്വാ ത്രിപഥഗാം ശുഭാം 12

ദത്വാ സംപൂജയേദ് ബ്രഹ്മന്നുപചാരാണി ഷോഡശ
ആസനം പാദ്യമർഘ്യം ച സ്നാനീയം ചാഽനുലേപനം 13

ധൂപം ദീപം ച നൈവേദ്യം താംബൂലം ശീതളം ജലം
വസനം ഭൂഷണം മാല്യം ഗന്ധമാചമനീയകം 14

മനോഹരം സുതല്പം ച ദേയാന്യേതാനി ഷോഡശ
ദത്വാ ഭക്ത്യാ ച പ്രണമേത് സംസ്തൂയ സമ്പുടാഞ്ജലിഃ 15

സംപൂജ്യൈവംപ്രകാരേണ സോഽശ്വമേധഫലം ലഭേത് 16

നാരദ ഉവാച

ശ്രോതുമിച്ഛാമി ദേവേശ ലക്ഷ്മീകാന്ത ജഗത്പതേ
വിഷ്ണോർവിഷ്ണുപദീസ്തോത്രം പാപഘ്നം പുണ്യകാരകം 17

നാരായണ ഉവാച

ശൃണു നാരദ വക്ഷ്യാമി പാപഘ്നം പുണ്യകാരണം

ശിവസംഗീതസംമുഗ്ധശ്രീകൃഷ്ണാംഗസമുദ്ഭവാം
രാധാംഗദ്രവസംയുക്താം താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 18

യജ്ജന്മ സൃഷ്ടേരാദൗ ച ഗോലോകേ രാസമണ്ഡലേ
സന്നിധാനേ ശങ്കരസ്യ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 19

ഗോപൈർഗോപീഭിരാകീർണ്ണേ ശുഭേ രാധാമഹോത്സവേ
കാർത്തികീപൂർണ്ണിമായാം ച താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 20

കോടിയോജനവിസ്തീർണ്ണാ ദൈർഘ്യേ ലക്ഷഗുണാ തതഃ
സമാവൃതാ യാ ഗോലോകേ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 21

ഷഷ്ടിലക്ഷയോജനാ യാ തതോ ദൈർഘ്യേ ചതുർഗുണാ
സമാവൃതാ യാ വൈകുണ്ഠേ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 22

ത്രിംശല്ലക്ഷയോജനാ യാ ദൈർഘ്യേ പഞ്ചഗുണാ തതഃ
ആവൃതാ ബ്രഹ്മലോകേ യാ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 23

ത്രിംശല്ലക്ഷയോജനാ യാ ദൈർഘ്യേ ചതുർഗുണാം തതഃ
ആവൃതാ ശിവലോകേ യാ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 24

ലക്ഷയോജനവിസ്തീർണ്ണാ ദൈർഘ്യേ സപ്തഗുണാ തതഃ
ആവൃതാ ധ്രുവലോകേ യാ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 25

ലക്ഷയോജനവിസ്തീർണ്ണാ ദൈർഘ്യേ പഞ്ചഗുണാ തതഃ
ആവൃതാ ചന്ദ്രലോകേ യാ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 26

ഷഷ്ടിസഹസ്രയോജനാ യാ ദൈർഘ്യേ ദശഗുണാ തതഃ
ആവൃതാ സൂര്യലോകേ യാ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 27

ലക്ഷയോജനവിസ്തീർണ്ണാ ദൈർഘ്യേ പഞ്ചഗുണാ തതഃ
ആവൃതാ യാ തപോലോകേ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 28

സഹസ്രയോജനായാമാ ദൈർഘ്യേ ദശഗുണാ തതഃ
ആവൃതാ ജനലോകേ യാ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 29

ദശലക്ഷയോജനാ യാ ദൈർഘ്യേ പഞ്ചഗുണാ തതഃ
ആവൃതാ യാ മഹർലോകേ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 30

സഹസ്രയോജനായാമാ ദൈർഘ്യേ ശതഗുണാ തതഃ
ആവൃതാ യാ ച കൈലാസേ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 31

ശതയോജനവിസ്തീർണ്ണാ ദൈർഘ്യേ ദശഗുണാ തതഃ
മന്ദാകിനീചേന്ദ്രലോകേ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 32

പാതാളേ ഭോഗവതീ ചൈവ വിസ്തീർണ്ണാ ദശയോജനാ
തതോ ദശഗുണാ ദൈർഘ്യേ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 33

ക്രോശൈകമാത്രവിസ്തീർണ്ണാ തതഃ ക്ഷീണാ ച കുത്രചിത്
ക്ഷിതൗ ചാളകനന്ദാ യാ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 34

സത്യേ യാ ക്ഷീരവർണ്ണാ ച ത്രേതായാമിന്ദുസന്നിഭാ
ദ്വാപരേ ചന്ദനാഭാ യാ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 35

ജലപ്രഭാ കലൗ യാ ച നാന്യത്ര പൃഥിവീതലേ
സ്വർഗേ ച നിത്യം ക്ഷീരാഭാ താം ഗംഗാം പ്രണമാമ്യഹം 36

യത്തോയകണികാസ്പർശേ പാപിനാം ജ്ഞാനസംഭവഃ
ബ്രഹ്മഹത്യാദികം പാപം കോടിജന്മാർജിതം ദഹേത് 37

ഇത്യേവം കഥിതാ ബ്രഹ്മൻ ഗംഗാപദ്യൈകവിംശതിഃ
സ്തോത്രരൂപം ച പരമം പാപഘ്നം പുണ്യജീവനം 38

നിത്യം യോ ഹി പഠേദ്ഭക്ത്യാ സംപൂജ്യ ച സുരേശ്വരീം
സോ/ശ്വമേധഫലം നിത്യം ലഭതേ നാത്ര സംശയഃ 39

അപുത്രോ ലഭതേ പുത്രം ഭാര്യാഹീനോ ലഭേത്സ്ത്രിയം
രോഗാത്പ്രമുച്യതേ രോഗി ബന്ധാന്മുക്തോ ഭവേത്ധ്രുവം 40

അസ്പഷ്ടകീർത്തിഃ സുയശാ മൂർഖോ ഭവതി പണ്ഡിതഃ
യഃ പഠേത് പ്രാതരുത്ഥായ ഗംഗാസ്തോത്രമിദം ശുഭം 41

ശുഭം ഭവേച്ച ദുഃസ്വപ്നോ ഗംഗാസ്നാനഫലം ലഭേത് 42

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സ്തോത്രേണാനേന ഗംഗാം ച സ്തുത്വാ ചൈവ ഭഗീരഥഃ

ജഗാമ താം ഗൃഹീത്വാ ച യത്ര നഷ്ടാശ്ച സാഗരാഃ
വൈകുണ്ഠം തേ യയുസ്തൂർണ്ണം ഗംഗായാഃ സ്പർശവായുനാ 43

ഭഗീരഥേന സാഽനീതാ തേന ഭാഗീരഥീ സ്മൃതാ
ഇത്യേവം കഥിതം സർവം ഗംഗോപാഖ്യാനമുത്തമം 44

പുണ്യദം മോക്ഷദം സാരം കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 45

നാരദ ഉവാച

കഥം ഗംഗാ ത്രിപഥഗാ ജാതാ ഭുവനപാവനീ

കുത്ര വാ കേന വിധിനാ തത്സർവം വദ മേ പ്രഭോ
തത്രസ്ഥാശ്ച ജനാ യേ യേ തേ ച കിം ചക്രുരുത്തമം 46

ഏതത് സർവം തു വിസ്തീർണ്ണം കൃത്വാ വക്തുമിഹാർഹസി 47

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

കാർത്തിക്യാം പൂർണ്ണിമായാം തു രാധായാഃ സുമഹോത്സവഃ

കൃഷ്ണഃ സംപൂജ്യ താം രാധാമുവാസ രാസമണ്ഡലേ
കൃഷ്ണേന പൂജിതാം താം തു സമ്പൂജ്യ ഹൃഷ്ടമാനസാഃ 48

ഊചുർ ബ്രഹ്മാദയഃ സർവേ ഋഷയഃ ശൗനകാദയഃ
ഏതസ്മിന്നന്തരേ കൃഷ്ണ സംഗീതാ ച സരസ്വതീ 49

ജഗൗ സുന്ദരതാളേന വീണയാ ച മനോഹരം
തുഷ്ടോ ബ്രഹ്മാ ദദൗ തസ്യൈ രത്നേന്ദ്രസാരഹാരകം 50

ശിവോ മണീന്ദ്രസാരം തു സർവബ്രഹ്മാണ്ഡദുർലഭം
കൃഷ്ണഃ കൗസ്തുഭരത്നം ച സർവരത്നാത്പരം വരം 51

അമൂല്യരത്നനിർമാണം ഹാരസാരം ച രാധികാ
നാരായണശ്ച ഭഗവാൻ ദദൗ മാലാം മനോഹരാം 52

അമൂല്യരത്നനിർമാണം ലക്ഷ്മീഃ കനകകുണ്ഡലം
വിഷ്ണുമായാ ഭഗവതീ മൂലപ്രകൃതിരീശ്വരീ 53

ദുർഗാ നാരായണീശാനാ ബ്രഹ്മഭക്തിം സുദുർലഭാം
ധർമ്മബുദ്ധിം ച ധർമ്മശ്ച യശശ്ച വിപുലം ഭവേ 54

വഹ്നിശുദ്ധാംശുകം വഹ്നിർവായുശ്ച മണിനൂപുരാൻ
ഏതസ്മിന്നന്തരേ ശംഭുർബ്രഹ്മണാ പ്രേരിതോ മുഹുഃ 55

ജഗൗ ശ്രീകൃഷ്ണസംഗീതം രാസോല്ലാസസമന്വിതം
മൂർച്ഛാമാപുഃ സുരാഃ സർവേ ചിത്രപുത്തലികാ യഥാ 56

കഷ്ടേന ചേതനാം പ്രാപ്യ ദദൃശു രാസമണ്ഡലേ
സ്ഥലം സർവം ജലാകീർണം രാധാകൃഷ്ണവിഹീനകം 57

അത്യുച്ചൈഃ രുരുദുഃ സർവേ ഗോപാ ഗോപ്യഃ സുരാ ദ്വിജാഃ
ധ്യാനേന ബ്രഹ്മാ ബുബുധേ സർവേ തീർത്ഥമഭീപ്സിതം 58

ഗതശ്ച രാധയാ സാർധം ശ്രീകൃഷ്ണോ ദ്രവതാമിതി
തതോ ബ്രഹ്മാദയഃ സർവേ തുഷ്ടുവുഃ പരമേശ്വരം 59

സ്വമൂർത്തിം ദർശയ വിഭോ വാഞ്ഛിതം വരമേവ നഃ
ഏതസ്മിന്നന്തരേ തത്ര വാഗ്ബഭൂവാശരീരിണീ 60

താമേവ ശുശ്രുവുഃ സർവേ സുവ്യക്താം മധുരാന്വിതാം
സർവാത്മാഽഹമിയം ശക്തിർഭക്താനുഗ്രഹവിഗ്രഹാ 61

മമാപ്യസ്യാശ്ച ദേഹേന കർത്തവ്യം ച കിമാവയോഃ
മനവോ മാനവാഃ സർവേ മുനയശ്ചൈവ വൈഷ്ണവാഃ 62

മന്മന്ത്രപൂതാ മാം ദ്രഷ്ടുമാഗമിഷ്യന്തി മത്പദം
മൂർത്തിം ദ്രഷ്ടും ച സുവ്യക്താം യദീച്ഛഥ സുരേശ്വരാഃ 63

കരോതു ശംഭുസ്തത്രൈവ മദീയം വാക്യപാലനം
സ്വയം വിധാതസ്ത്വം ബ്രഹ്മന്നാജ്ഞാം കുരു ജഗദ്ഗുരും 64

കർത്തും ശാസ്ത്രവിശേഷം ച വേദാംഗം സുമനോഹരം
അപൂർവമന്ത്രനികരൈഃ സർവാഭീഷ്ടഫലപ്രദൈഃ 65

സ്തോത്രൈശ്ച നികരൈർധ്യാനൈർയുതം പൂജാവിധിക്രമൈഃ
മന്മന്ത്രകവചസ്തോത്രം കൃത്വാ യത്നേന ഗോപനം 66

ഭവന്തി വിമുഖാ യേന ജനാ മാം തത്കരിഷ്യതി
സഹസ്രേഷു ശതേഷ്വേകോ മന്മന്ത്രോപാസകോ ഭവേത് 67

ജനാ മന്മന്ത്രപൂതാശ്ച ഗമിഷ്യന്തി ച മത്പദം
അന്യഥാ ന ഭവിഷ്യന്തി സർവേ ഗോലോകവാസിനഃ 68

നിഷ്ഫലം ഭവിതാ സർവം ബ്രഹ്മാണ്ഡം ചൈവ ബ്രഹ്മണഃ
ജനാഃ പഞ്ച പ്രകാരാശ്ച യുക്താഃ സ്രഷ്ടും ഭവേ ഭവേ 69

പൃഥിവീവാസിനഃ കേചിത് കേചിത്സ്വർഗ്ഗനിവാസിനഃ
ഇദം കർത്തും മഹാദേവഃ കരോതി ദേവസംസദി 70

പ്രതിജ്ഞാം സുദൃഢാം സദ്യസ്തതോ മൂർത്തിം ച ദ്രക്ഷ്യതി
ഇത്യേവമുക്ത്വാ ഗഗനേ വിരരാമ സനാതനഃ 71

തച്ഛ്രുത്വാ ജഗതാം ധാതാ തമുവാച ശിവം മുദാ
ബ്രഹ്മണോ വചനം ശ്രുത്വാ ജ്ഞാനേശോ ജ്ഞാനിനാം വരഃ 72

ഗംഗാതോയം കരേ കൃത്വാ സ്വീകാരം ച ചകാര സഃ
സംയുക്തം വിഷ്ണുമായായാ മന്ത്രൗഘൈഃ ശാസ്ത്രമുത്തമം 73

വേദസാരം കരിഷ്യാമി പ്രതിജ്ഞാപാലനായ ച
ഗംഗാതോയമുപസ്പൃശ്യ മിഥ്യാ യദി വദേജ്ജനഃ 74

സ യാതി കാലസൂത്രം ച യാവദ്വൈ ബ്രഹ്മണോ വയഃ
ഇത്യുക്തേ ശങ്കരേ ബ്രഹ്മൻ ഗോലോകേ സുരസംസദി 75

ആവിർബഭൂവ ശ്രീകൃഷ്ണോ രാധയാ സഹിതസ്തതഃ
തം സുദൃഷ്ട്വാ ച സംഹൃഷ്ടാസ്തുഷ്ടുവുഃ പുരുഷോത്തമം 76

പരമാനന്ദപൂർണ്ണാശ്ച ചക്രുശ്ച പുനരുത്സവം
കാലേന ശംഭുർഭഗവാൻ മുക്തിദീപം ചകാര സഃ 77

ഇത്യേവം കഥിതം സർവം സുഗോപ്യം ച സുദുർലഭം
സ ഏവ ദ്രവരൂപാ സാ ഗംഗാ ഗോലോകസംഭവാ 78

രാധാകൃഷ്ണാംഗസംഭൂതാ ഭുക്തിമുക്തിഫലപ്രദാ
സ്ഥാനേ സ്ഥാനേ സ്ഥാപിതാ സാ കൃഷ്ണേന ച പരാത്മനാ
കൃഷ്ണസ്വരൂപാ പരമാ സർവബ്രഹ്മാണ്ഡപൂജിതാ 79

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ദ്വാദശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രയോദശോ ഽ ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

കലേഃ പഞ്ചസഹസ്രാബ്ദേ സമതീതേ സുരേശ്വര
ക്വ ഗതാ സാ മഹാഭാഗ തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 1

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഭാരതം ഭാരതീശാപാത്സമാഗത്യേശ്വരേച്ഛയാ
ജഗാമ തത്ര വൈകുണ്ഠേ ശാപാന്തേ പുനരവേ സാ 2

ഭാരതീ ഭാരതം ത്യക്ത്വാ തജ്ജഗാമ ഹരേഃ പദം
പത്മാവതീ ച ശാപാന്തേ ഗംഗാ സാ ചൈവ നാരദ 3

ഗംഗാ സരസ്വതീ ലക്ഷ്മീശ്ചൈതാ സ്തിസ്രഃ പ്രിയാ ഹരേഃ
തുളസീസഹിതാ ബ്രഹ്മംശ്ചതസ്രഃ കീർത്തിതാ ശ്രുതൗ 4

നാരദ ഉവാച

കേനോപായേന സാ ദേവീ വിഷ്ണുപാദാബ്ജസംഭവാ
ബ്രഹ്മകമണ്ഡലുസ്ഥാ ച ശ്രുതാ ശിവപ്രിയാ ച സാ 5

ബഭൂവ സാ മുനിശ്രേഷ്ഠ ഗംഗാ നാരായണപ്രിയാ
അഹോ കേന പ്രകാരേണ തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 6

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

പുരാ ബഭൂവ ഗോലോകേ സാ ഗംഗാ ദ്രവരൂപിണീ
രാധാകൃഷ്ണാംഗസംഭൂതാ തദംശാ തത്സ്വരൂപിണീ 7

ദ്രവാധിഷ്ഠാതൃദേവീ യാ രൂപേണാപ്രതിമാ ഭുവി
നവയൗവനസമ്പന്നാ സർവാഭരണഭൂഷിതാ 8

ശരന്മദ്ധ്യാഹ്നപത്മാസ്യാ സസ്മിതാ സുമനോഹരാ
തപ്തകാഞ്ചനവർണാഭാ ശരച്ചന്ദ്രസമപ്രഭാ 9

സ്നിഗ്ദ്ധപ്രഭാ ഽ തിസുസ്നിഗ്ദ്ധാ ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപിണീ
സുപീനകഠിനശ്രോണിഃ സുനിതംബയുഗന്ധരാ 10

പീനോന്നതം സുകഠിനം സ്തനയുഗ്മം സുവർത്തുളം
സുചാരുനേത്രയുഗളം സുകടാക്ഷം സുവംക്രിമം 11

വംക്രിമം കബരീഭാരം മാലതീമാല്യസംയുതം
സിന്ദൂരബിന്ദുലളിതം സാർധം ചന്ദനബിന്ദുഭിഃ 12

കസ്തൂരീപത്രികായുക്തം ഗണ്ഡയുഗ്മം മനോരമം
ബന്ധൂകകുസുമാകാരമധരോഷ്ഠം ച സുന്ദരം 13

പക്വദാഡിമബീജാഭദന്തപംക്തിസമുജ്ജ്വലം
വാസസീ വഹ്നിശുദ്ധേ ച നീവീയുക്തേ ച ബിഭ്രതീ 14

സാ സകാമാ കൃഷ്ണപാർശ്വേ സമുവാസ സുലജ്ജിതാ
വാസസാ മുഖമാച്ഛാദ്യ ലോചനാഭ്യാം വിഭോർമുഖം 15

നിമേഷരഹിതാഭ്യാം ച പിബന്തി സതതം മുദാ
പ്രഫുല്ലവദനാ ഹർഷാന്നവസംഗമലാലസാ 16

മൂർച്ഛിതാ പ്രഭുരൂപേണ പുളകാങ്കിതവിഗ്രഹാ
ഏതസ്മിന്നന്തരേ തത്ര വിദ്യമാനാ ച രാധികാ 17

ഗോപീത്രിംശത്കോടിയുക്താ കോടിചന്ദ്രസമപ്രഭാ
കോപേനാരക്തപത്മാസ്യാ രക്തപങ്കജലോചനാ 18

പീതാ ചമ്പകവർണാഭാ ഗജേന്ദ്രമന്ദഗാമിനീ
അമൂല്യരത്നനിർമാണനാനാഭൂഷണഭൂഷിതാ 19

അമൂല്യരത്നഖചിതമമൂല്യം വഹ്നിശൗചകം
പീതവസ്ത്രസ്യ യുഗളം നീവീയുക്തം ച ബിഭ്രതീ 20

സ്ഥലപത്മപ്രഭാജുഷ്ടം കോമളം ച സുരഞ്ജിതം
കൃഷ്ണദത്താർഘ്യസംയുക്തം വിന്യസന്തി പദാംബുജം 21

രത്നേന്ദ്രസാരനിർമാണവിമാനാദവരുഹ്യ സാ
സേവ്യമാനാ ച ഋഷിഭിഃ ശ്വേതചാമരവായുനാ 22

കസ്തൂരീബിന്ദുഭിർയുക്തം ചന്ദനേന സമന്വിതം
ദീപ്തദീപപ്രഭാകാരം സിന്ദൂരം ബിന്ദുശോഭിതം 23

ദധതീ ഭാലമധ്യേ ച സീമന്താധഃസ്ഥലോജ്ജ്വലേ
പാരിജാതപ്രസൂനാനാം മാലായുക്തം സുവംക്രിമം 24

സുചാരുകബരീഭാരം കമ്പയന്തീ സുകമ്പിതാ
സുചാരുരാഗസംയുക്തമോഷ്ഠം കമ്പയതീ രുഷാ 25

ഗത്വോവാസ കൃഷ്ണപാർശ്വേ രത്നസിംഹാസനേ ശുഭേ
സഖീനാം ച സമൂഹൈശ്ച പരിപൂർണ്ണാ വിഭോഃ പ്രിയാ 26

താം ദൃഷ്ട്വാ ച സമുത്തസ്ഥൗ കൃഷ്ണഃ സാദരപൂർവകം
സംഭാഷ്യ മധുരാലാപൈഃ സസ്മിതശ്ച സസംഭ്രമഃ 27

പ്രണേമുരതിസന്ത്രസ്താ ഗോപാ നമ്രാത്മകന്ധരാഃ
തുഷ്ടുവുസ്തേ ച ഭക്ത്യാ ച തുഷ്ടാവ പരമേശ്വരഃ 28

ഉത്ഥായ ഗംഗാ സഹസാ സ്തുതിം ബഹു ചകാര സാ
കുശലം പരിപപ്രച്ഛ ഭീതാ/തിവിനയേന ച 29

നമ്രഭാഗസ്ഥിതാ ത്രസ്താ ശുഷ്കകണ്ഠോഷ്ഠതാലുകാ
ധ്യാനേന ശരണായത്താ ശ്രീകൃഷ്ണചരണാംബുജേ 30

താം ഹൃത്പത്മസ്ഥിതാം കൃഷ്ണോ ഭീതായൈ ചാഭയം ദദൗ
ബഭൂവ സ്ഥിരചിത്താ സാ സർവേശ്വരവരേണ ച 31

ഊർധ്വസിംഹാസനസ്ഥാം ച രാധാം ഗംഗാ ദദർശ സാ
സുസ്നിഗ്ദ്ധാം സുഖദൃശ്യാം ച ജ്വലന്തീം ബ്രഹ്മതേജസാ 32

അസംഖ്യബ്രഹ്മണഃ കർത്രീമാദിസൃഷ്ടേ സനാതനീം
സദാ ദ്വാദശവർഷീയാം കന്യാഭിനവയൗവനാം 33

വിശ്വവന്ദ്യാം നിരുപമാം രൂപേണ ച ഗുണേന ച
ശാന്താം കാന്താമനന്താം താമാദ്യന്തരഹിതാം സതീം 34

ശുഭാം സുഭദ്രാം സുഭഗാം സ്വാമിസൗഭാഗ്യസംയുതാം
സൗന്ദര്യസുന്ദരീം ശ്രേഷ്ഠാം സർവാസു സുന്ദരീഷു ച 35

കൃഷ്ണാർധാംഗാം കൃഷ്ണസമാം തേജസാ വയസാ ത്വിഷാ
പൂജിതാം ച മഹാലക്ഷ്മീം ലക്ഷ്മ്യാ ലക്ഷ്മീശ്വരേണ ച 36

പ്രച്ഛാദ്യമാനാം പ്രഭയാ സമാമീശസ്യ സുപ്രഭാം
സഖീദത്തം ച താംബൂലം ഭുക്തവന്തീം ച ദുർലഭം 37

അജന്യാം സർവജനനീം ധന്യാം മാന്യാം ച മാനിനീം
കൃഷ്ണപ്രാണാധിദേവീം ച പ്രാണപ്രിയതമാം രമാം 38

ദൃഷ്ട്വാ രാസേശ്വരീം തൃപ്തിം ന ജഗാമ സുരേശ്വരീ
നിമേഷരഹിതാഭ്യാം ച ലോചനാഭ്യാം പപൗ ച താം 39

ഏതസ്മിന്നന്തരേ രാധാ ജഗദീശമുവാച സാ
വാചാ മധുരയാ ശാന്താ വിനീതാ സസ്മിതാ മുനേ 40

രാധോവാച

കേയം പ്രണേശ കല്യാണി സസ്മിതാ ത്വന്മുഖാംബുജം
പശ്യന്തീ സസ്മിതം പാർശ്വേ സകാമാ വക്രലോചനാ 41

മുർഛരാം പ്രാപ്നോതി രൂപേണ പുളകാങ്കിതവിഗ്രഹാ
വസ്ത്രേണ മുഖമാച്ഛാദ്യ നിരീക്ഷന്തീ പുനഃ പുനഃ 42

ത്വം ചാപി താം സന്നിരീക്ഷ്യ സകാമഃ സസ്മിതഃ സദാ
മയി ജീവതി ഗോലോകേ ഭൂതാ ദുർവൃത്തിരീദൃശീ 43

ത്വമേവ ചൈവ ദുർവൃത്തം വാരം വാരം കരോഷി ച
ക്ഷമാം കരോമി പ്രേമ്ണാ ച സ്ത്രീജാതിഃ സ്നിഗ്ദ്ധമാനസാ 44

സംഗൃഹ്യേമാം പ്രിയാമിഷ്ടാം ഗോലോകാദ്ഗച്ഛ ലമ്പട
അന്യഥാ ന ഹി തേ ഭദ്രം ഭവിഷ്യതി വ്രജേശ്വര 45

ദൃഷ്ടസ്ത്വം വിരജായുക്തോ മയാ ചന്ദനകാനനേ
ക്ഷമാ കൃതാ മയാ പൂർവം സഖീനാം വചനാദഹോ 46

ത്വയാ മച്ഛബ്ദമാത്രേണ തിരോധാനം കൃതം പുരാ
ദേഹം തത്യാജ വിരജാ നദീരൂപാ ബഭൂവ സാ 47

കോടിയോജനവിസ്തീർണ്ണാ തതോ ദൈർഘ്യേ ചതുർഗുണാ
അദ്യാപി വിദ്യമാനാ സാ തവ സൽകീർത്തിരൂപിണീ 48

ഗൃഹം മയി ഗതായാം ച പുനർഗത്വാ തദന്തികേ
ഉച്ചൈഃ രുരോദ വിരജേ വിരജേ ചേതി സംസ്മരൻ 49

തദാ തോയാത് സമുത്ഥായ സാ യോഗാത്സിദ്ധയോഗിനീ
സാലങ്കാരാ മൂർത്തിമതീ ദദൗ തുഭ്യം ച ദർശനം 50

തതസ്താം ച സമാക്ഷിപ്യ വീര്യാധാനം കൃതം ത്വയാ
തതോ ബഭൂവുസ്തസ്യാം ച സമുദ്രാഃ സപ്ത ഏവ ച 51

ദൃഷ്ടസ്ത്വം ശോഭയാ ഗോപ്യാ യുക്തശ്ചമ്പകകാനനേ
സദ്യോ മച്ഛബ്ദമാത്രേണ തിരോധാനം കൃതം ത്വയാ 52

ശോഭാ ദേഹം പരിത്യജ്യ ജഗാമ ചന്ദ്രമണ്ഡലേ
തതസ്തസ്യാഃ ശരീരം ച സ്നിഗ്ദ്ധം തേജോ ബഭൂവ ഹ 53

സംവിഭജ്യ ത്വയാ ദത്തം ഹൃദയേന വിദൂയതാ
രത്നായ കിഞ്ചിത്സ്വർണ്ണായ കിഞ്ചിന്മണിവരായ ച 54

കിഞ്ചിത് സ്ത്രീണാം മുഖാബ്ജേഭ്യഃ കിഞ്ചിദ്രാജ്ഞേ ച കിഞ്ചന
കിഞ്ചിത് കിസലയേഭ്യശ്ച പുഷ്പേഭ്യശ്ചാപി കിഞ്ചന 55

കിഞ്ചിത്ഫലേഭ്യഃ പത്രേഭ്യഃ സസ്യേഭ്യശ്ചാപികിഞ്ചന
നൃപദേവഗൃഹേഭ്യശ്ച സംസ്കൃതേഭ്യശ്ച കിഞ്ചന 56

കിഞ്ചിന്നൂതനപത്രേഭ്യോ ദുഗ്ധേഭ്യശ്ചാപി കിഞ്ചന
ദൃഷ്ടസ്ത്വം പ്രഭയാ ഗോപ്യാ യുക്തോ വൃന്ദാവനേ വനേ 57

സദ്യോ മച്ഛബ്ദമാത്രേണ തിരോധാനം കൃതം ത്വയാ
പ്രഭാ ദേഹം പരിത്യജ്യ ജഗാമ സൂര്യമണ്ഡലേ 58

തതസ്തസ്യാ ശരീരം ച തീവ്രം തേജോ ബഭൂവ ഹ
സംവിഭജ്യ ത്വയാ ദത്തം പ്രേമ്ണാ പ്രരുദതാ പുരാ 59

വിസൃഷ്ടം ചക്ഷുഷോഃ കൃഷ്ണ ലജ്ജയാ മദ്ഭയേന ച
ഹുതാശനായ കിഞ്ചിച്ച യക്ഷേഭ്യശ്ചാപി കിഞ്ചന 60

കിഞ്ചിത്പുരുഷസിംഹേഭ്യോ ദേവേഭ്യശ്ചാപി കിഞ്ചന
കിഞ്ചിദ്വിഷ്ണുജനേഭ്യശ്ച നാഗേഭ്യോഽപി ച കിഞ്ചന 61

ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ മുനിഭ്യശ്ച തപസ്വിഭ്യശ്ച കിഞ്ചന
സ്ത്രീഭ്യഃ സൗഭാഗ്യയുക്താഭ്യോ യശസ്വിഭ്യശ്ച കിഞ്ചന 62

തത്തു ദത്വാ ച സർവേഭ്യഃ പൂർവം പ്രരുദിതം ത്വയാ
ശാന്തിഗോപ്യാ യുതസ്ത്വം ച ദൃഷ്ടോഽസി രാസമണ്ഡലേ 63

വസന്തേ പുഷ്പശയ്യായാം മാല്യവാംശ്ചന്ദനോക്ഷിതഃ
രത്നപ്രദീപൈർയുക്തം ച രത്നനിർമ്മാണമന്ദിരേ 64

രത്നഭൂഷണഭൂഷാഢ്യോ രത്നഭൂഷിതയാ സഹ
തയാ ദത്തം ച താംബൂലം ഭുക്തവാംശ്ച പുരാ വിഭോ 65

സദ്യോ മച്ഛബ്ദമാത്രേണ തിരോധാനം കൃതം ത്വയാ
ശാന്തിർദേഹം പരിത്യജ്യ ഭിയാ ലീനാ ത്വയി പ്രഭോ 66

തതസ്തസ്യാഃ ശരീരം ച ഗുണശ്രേഷ്ഠം ബഭൂവ ഹ
സംവിഭജ്യ ത്വയാ ദത്തം പ്രേമ്ണാ പ്രരുദതാ പുരാ 67

വിശ്വേ തു വിപിനേ കിഞ്ചിദ് ബ്രഹ്മണേ ച മയി പ്രഭോ
ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപായൈ കിഞ്ചില്ലക്ഷ്മ്യൈ പുരാ വിഭോ 68

ത്വന്മന്ത്രോപാസകേഭ്യശ്ച ശാക്തേഭ്യശ്ചാപി കിഞ്ചന
തപസ്വിഭ്യശ്ച ധർമ്മായ ധർമ്മിഷ്ഠേഭ്യശ്ച കിഞ്ചന 69

മയാ പൂർവ്വം ച ത്വം ദൃഷ്ടോ ഗോപ്യാ ച ക്ഷമയാ സഹ
സുവേഷയുക്തോ മാലാവാൻ ഗന്ധചന്ദനചർച്ചിതഃ 70

രത്നഭൂഷിതയാ ഗന്ധചന്ദനനോക്ഷിതയാ സഹ
സുഖേന മൂർച്ഛിതസ്തല്പേ പുഷ്പചന്ദനചർച്ചിതേ 71

ശ്ലിഷ്ടോ നിദ്രിതയാ സദ്യഃ സുഖേന നവസംഗമാത്
മയാ പ്രബോധിതാ സാ ച ഭവാംശ്ച സ്മരണം കുരു 72

ഗൃഹീതം പീതവസ്ത്രം ച മുരളീ ച മനോഹരാ
വനമാലാ കൗസ്തുഭശ്ചാപ്യമൂല്യം രത്നകുണ്ഡലം 73

പശ്ചാത്പ്രദത്തം പ്രേമ്ണാ ച സഖീനാം വചനാദഹോ
ലജ്ജയാ കൃഷ്ണവർണോഽഭൂദ് ഭവാൻ പാപേന യഃ പ്രഭോ 74

ക്ഷമാ ദേഹം പരിത്യജ്യ ലജ്ജയാ പൃഥിവീം ഗതാ
തതസ്തസ്യാഃ ശരീരം ച ഗുണശ്രേഷ്ഠം ബഭൂവ ഹ 75

സംവിഭജ്യ ത്വയാ ദത്തം പ്രേമ്ണാ പ്രരുദതാ പുനഃ
കിഞ്ചിദ്ദത്തം വിഷ്ണവേ ച വൈഷ്ണവേഭ്യശ്ച കിഞ്ചന 76

ധാർമ്മികേഭ്യശ്ച ധർമ്മായ ദുർബലേഭ്യശ്ച കിഞ്ചന
തപസ്വിഭ്യോഽപി ദേവേഭ്യഃ പണ്ഡിതേഭ്യശ്ച കിഞ്ചന 77

ഏതത്തേ കഥിതം സർവ്വം കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി
ത്വദ്ഗുണം ചൈവ ബഹുശോ ന ജാനാമി പരംപ്രഭോ 78

ഇത്യേവമുക്ത്വാ സാ രാധാ രക്തപങ്കജലോചനാ
ഗംഗാം വക്തും സമാരേഭേ നമ്രാസ്യാം ലജ്ജിതാം സതീം 79

ഗംഗാ രഹസ്യം വിജ്ഞായ യോഗേന സിദ്ധയോഗിനീ
തിരോഭൂയ സഭാമധ്യേ സ്വജലം പ്രവിവേശ സാ 80

രാധായോഗേന വിജ്ഞായ സർവത്രാവസ്ഥിതാം ച താം
പാപം കർത്തും സമാരേഭേ ഗണ്ഡൂഷാത്സിദ്ധയോഗിനീ 81

ഗംഗാ രഹസ്യം വിജ്ഞായ യോഗേന സിദ്ധയോഗിനീ
ശ്രീകൃഷ്ണചരണാംഭോജേ വിവേശ ശരണം യയൗ 82

ഗോലോകേ സാ ച വൈകുണ്ഠേ ബ്രഹ്മലോകാദികേ തഥാ
ദദർശ രാധാ സർവത്ര നൈവ ഗംഗാം ദദർശ സാ 83

സർവത്ര ജലശൂന്യം ച ശുഷ്കപങ്കം ച ഗോളകം
ജലജന്തുസമൂഹൈശ്ച മൃതദേഹൈഃസമന്വിതം 84

ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാനന്തധർമ്മേന്ദ്രേന്ദുദിവാകരാഃ
മനവോ മുനയഃ സർവേ ദേവസിദ്ധതപസ്വിനഃ 85

ഗോലോകം ച സമാജഗ്മുഃ ശുഷ്കകണ്ഠോഷ്ഠതാലുകാഃ
സർവേ പ്രണേമുർഗോവിന്ദം സർവേശം പ്രകൃതേഃപരം 86

വരം വരേണ്യം വരദം വരിഷ്ഠം വരകാരണം
ഗോപികാഗോപവൃന്ദാനാം സർവേഷാം പ്രവരം പ്രഭും 87

നിരീഹഞ്ച നിരാകാരം നിർലിപ്തം ച നിരാശ്രയം
നിർഗുണം ച നിരുത്സാഹം നിർവികാരം നിരഞ്ജനം 88

സ്വേച്ഛാമയം ച സാകാരം ഭക്താനുഗ്രഹകാരകം
സത്യസ്വരൂപം സത്യേശം സാക്ഷിരൂപം സനാതനം 89

പരം പരേശം പരമം പരമാത്മാനമീശ്വരം
പ്രണമ്യ തുഷ്ടുവുഃസർവേ ഭക്തിനമ്രാത്മകന്ധരാഃ 90

സഗദ്ഗദാഃ സാശ്രുനേത്രാഃ പുളകാഞ്ചിതവിഗ്രഹാഃ
സർവേ സംസ്തൂയ സർവേശം ഭഗവന്തം പരാത്പരം 91

ജ്യോതിർമയം പരം ബ്രഹ്മ സർവകാരണകാരണം
അമൂല്യരത്നനിർമ്മാണചിത്രസിംഹാസനസ്ഥിതം 92

സേവ്യമാനം ച ഗോപാലൈഃ ശ്വേതചാമരവായുനാ
ഗോപാലികാനൃത്യഗീതം പശ്യന്തം സസ്മിതം മുദാ 93

പ്രാണാധികപ്രിയതമം രാധാവക്ഷസ്ഥലസ്ഥിതം
തയാ പ്രദത്തം താംബൂലം ഭുക്തവന്തം സുവാസിതം 94

പരിപൂർണ്ണതമം രാസേ ദദൃശുശ്ച സുരേശ്വരം
മുനയോ മനവഃസിദ്ധാസ്താപസാശ്ച തപസ്വിനഃ 95

പ്രഹൃഷ്ടമനസാഃ സർവേ ജഗ്മുഃ പരമവിസ്മയം
പരസ്പരം സമാലോക്യ പ്രോചുസ്തേ ച ചതുർമുഖം 96

നിവേദിതം ജഗന്നാഥം സ്വാഭിപ്രായമഭീപ്സിതം
ബ്രഹ്മാ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ വിഷ്ണുഃ കൃത്വാ സ്വദക്ഷിണേ 97

വാമതോ വാമദേവം ച ജഗാമ കൃഷ്ണസന്നിധിം
പരമാനന്ദയുക്തം ച പരമാനന്ദരൂപിണം 98

സർവം കൃഷ്ണമയം ധാതാ ദദർശ രാസമണ്ഡലേ
സർവേ സമാനവേഷം ച സമാനാസനസംസ്ഥിതം 99

ദ്വിഭുജം മുരളീഹസ്തം വനമാലാവിഭൂഷിതം
മയൂരപിഞ്ഛചൂഡം ച കൗസ്തുഭേന വിരാജിതം 100

അതീവ കമനീയം ച സുന്ദരം ശാന്തവിഗ്രഹം
ഗുണഭൂഷണരൂപേണ തേജസാ വയസാ ത്വിഷാ 101

പരിപൂർണ്ണതമം സർവം സർവൈശ്വര്യസമന്വിതം
കിം സേവ്യം സേവകം കിം വാ ദൃഷ്ട്വാ നിർവക്തുമക്ഷമഃ 102

ക്ഷണം തേജഃസ്വരൂപം ച രൂപം തത്ര സ്ഥിതം ക്ഷണം
നിരാകാരം ച സാകാരം ദദർശ ദ്വിവിധം ക്ഷണം 103

ഏകമേവ ക്ഷണം കൃഷ്ണം രാധയാ രഹിതം പരം
പ്രത്യേകാസനസംസ്ഥം ച തയാ സാർധം ച തത്ക്ഷണം 104

രാധാരൂപധരം കൃഷ്ണം കൃഷ്ണരൂപം കളത്രകം
സ്ത്രീരൂപം ച പുരുഷം വിധാതാ ധ്യാതുമക്ഷമഃ 105

ഹൃത്പത്മസ്ഥം ച ശ്രീകൃഷ്ണം ധ്യാത്വാ ധ്യാനേന ചക്ഷുഷാ
ചകാര സ്തവനം ഭക്ത്യാ പരിഹാരമനേകധാ 106

തതഃ സ്വചക്ഷുരുന്മീല്യ പുനശ്ച തദനുജ്ഞയാ
ദദർശ കൃഷ്ണമേകം ച രാധാവക്ഷഃസ്ഥലസ്ഥിതം 107

സ്വപാർഷദൈഃ പരിവൃതം ഗോപീമണ്ഡലമണ്ഡിതം
പുനഃ പ്രണേമുസ്തം ദൃഷ്ട്വാ തുഷ്ടുവുഃ പരമേശ്വരം 108

തദഭിപ്രായമാജ്ഞായ താനുവാച രമേശ്വരഃ
സർവാത്മാ സ ച സർവജ്ഞഃ സർവേശഃ സർവഭാവനഃ 109

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ആഗച്ഛ കുശലം ബ്രഹ്മന്നാഗച്ഛ കമലാപതേ
ഇഹാഗച്ഛ മഹാദേവ ശശ്വത്കുശലമസ്തു വഃ 110

ആഗതാ ഹി മഹാഭാഗാ ഗംഗാനയനകാരണാത്
ഗംഗാ ച ചരണാംഭോജേ ഭയേന ശരണം ഗതാ 111

രാധേമാം പാതുമിച്ഛന്തി ദൃഷ്ട്വാ മത്സന്നിധാനതഃ
ദാസ്യാമീമാം ച ഭവതാം യൂയം കുരുത നിർഭയാം 112

ശ്രീകൃഷ്ണസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ സസ്മിതഃ കമലോദ്ഭവഃ
തുഷ്ടാവ രാധാമാരാധ്യാം ശ്രീകൃഷ്ണപരിപൂജിതാം 113

വക്ത്രൈശ്ചതുർഭിഃ സംസ്തൂയ ഭക്തിനമ്രാത്മകന്ധരഃ
ധാതാ ചതുർണാം വേദാനാമുവാച ചതുരാനനഃ 114

ചതുരാനന ഉവാച

ഗംഗാ ത്വദംഗസംഭൂതാ പ്രഭോശ്ച രാസമണ്ഡലേ
യുവയോർദ്രവരൂപാ സാ മുഗ്ദ്ധയോഃ ശങ്കരസ്വനാത് 115

കൃഷ്ണാംശാ ച ത്വദംശാ ച ത്വത്കന്യാസദൃശീ പ്രിയാ
ത്വന്മന്ത്രഗ്രഹണം കൃത്വാ കരോതു തവ പൂജനം 116

ഭവിഷ്യതി പതിസ്തസ്യാ വൈകുണ്ഠേശശ്ചതുർഭുജഃ
ഭൂസ്ഥായാഃ കലയാ തസ്യാഃ പതിർലവണവാരിധിഃ 117

ഗോലോകസ്ഥാ ച യാ ഗംഗാ സർവ്വത്രസ്ഥാ തഥാംബികേ
തദംബികാ ത്വം ദേവേശി സർവ്വദാ സാ ത്വദാത്മജാ 118

ബ്രഹ്മണോ വചനം ശ്രുത്വാ സ്വീചകാര ച സസ്മിതാ
ബഹിർബഭൂവ സാ കൃഷ്ണപാദാംഗുഷ്ഠനഖാഗ്രതഃ 119

തത്രൈവ സത്കൃതാ ശാന്താ തസ്ഥൗ തേഷാം ച മധ്യതഃ
ഉവാസ തോയാദുത്ഥായ തദധിഷ്ഠാതൃദേവതാ 120

തത്തോയം ബ്രഹ്മണാ കിഞ്ചിത്സ്ഥാപിതം ച കമണ്ഡലൗ
കിഞ്ചിദ്ദധാര ശിരസി ചന്ദ്രാർധകൃതശേഖരഃ 121

ഗംഗായൈ രാധികാമന്ത്രം പ്രദദൗ കമലോദ്ഭവഃ
തത്സ്തോത്ര കവചം പൂജാം വിധാനം ധ്യാനമേവ ച 122

സർവം തത് സാമവേദോക്തം പുരശ്ചര്യാക്രമം തഥാ
ഗംഗാ താമേവ സമ്പൂജ്യ വൈകുണ്ഠം പ്രയയൗ സഹ 123

ലക്ഷ്മീഃ സരസ്വതീ ഗംഗാ തുളസീ വിശ്വപാവനീ
ഏതാ നാരായണസ്യൈവ ചതസ്രോ യോഷിതോ മുനേ 124

അഥ തം സസ്മിതഃ കൃഷ്ണോ ബ്രഹ്മാണം സമുവാച സഃ
സർവകാലസ്യ വൃത്താന്തം ദുർബോധമവിപശ്ചിതാം 125

ശ്രീകൃഷ്ണ ഉവാച

ഗൃഹാണ ഗംഗാം ഹേ ബ്രഹ്മൻ ഹേ വിഷ്ണോ ഹേ മഹേശ്വര
ശൃണു കാലസ്യ വൃത്താന്തം മത്തോ ബ്രഹ്മന്നിശാമയ 126

യൂയം ച യേഽന്യേ ദേവാശ്ച മുനയോ മനവസ്തഥാ
സിദ്ധാ യശസ്വിനശ്ചൈവ യേ യേഽത്രൈവ സമാഗതാഃ 127

ഏതേ ജീവന്തി ഗോലോകേ കാലചക്രവിവർജിതേ
ജലാപ്ലുതേ സർവവിശ്വം ജാതം കല്പക്ഷയോഽധുനാ 128

ബ്രഹ്മാദ്യാ യേഽന്യവിശ്വസ്ഥാസ്തേ വിലീനാധുനാ മയി
വൈകുണ്ഠം ച വിനാ സർവം ജലമഗ്നം ച പത്മജ 129

ഗത്വാ സൃഷ്ടിം കുരു പുനർബ്രഹ്മലോകാദികം ഭവം
സ്വം ബ്രഹ്മാണ്ഡം വിരചയ പശ്ചാദ്ഗംഗാ പ്രയാസ്യതി 130

ഏവമന്യേഷു വിശ്വേഷു സൃഷ്ടൗ ബ്രഹ്മാദികം പുനഃ
കരോമ്യഹം പുനഃ സൃഷ്ടിം ഗച്ഛ ശീഘ്രം സുരൈഃ സഹ 131

ഗതോ ബഹുതരഃ കാലോ യുഷ്മാകം ച ചതുർമുഖാഃ
ഗതാഃ കതിവിധാസ്തേ ച ഭവിഷ്യന്തി ച വേധസഃ 132

ഇത്യുക്ത്വാ രാധികാനാഥോ ജഗാമാന്തഃപുരേ മുനേ
ദേവാ ഗത്വാ പുനഃ സൃഷ്ടിം ചക്രുരേവ പ്രയത്നതഃ 133

ഗോലോകേ സാ സ്ഥിതാ ഗംഗാ വൈകുണ്ഠേ ശിവലോകകേ
ബ്രഹ്മലോകേ സ്ഥിതാഽന്യത്ര യത്ര യത്ര പുരഃ സ്ഥിതാ 134

തത്രൈവ സാ ഗതാ ഗംഗാ ചാജ്ഞയാ പരമാത്മനഃ
നിർഗതാ വിഷ്ണുപാദാബ്ജാത്തേന വിഷ്ണുപദീ സ്മൃതാ 135
ഇത്യേവം കഥിതം ബ്രഹ്മൻ ഗംഗോപാഖ്യാനമുത്തമം
സുഖദം മോക്ഷദം സാരം കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 136

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ത്രയോദശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർദ്ദശോഽദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ലക്ഷ്മീഃ സരസ്വതീ ഗംഗാ തുളസീ വിശ്വപാവനീ
ഏതാ നാരായണസ്യൈവ ചതസ്രശ്ച പ്രിയാ ഇതി 1

ഗംഗാ ജഗാമ വൈകുണ്ഠമിദമേവ ശ്രുതം മയാ
കഥം സാ തസ്യ പത്നീ ച ബഭൂവേതി ച ന ശ്രുതം 2

ശ്രീനാരായണ ഉവാച
ഗംഗാ ജഗാമ വൈകുണ്ഠം തത്പശ്ചാജ്ജഗതാം വിധിഃ
ഗത്വോവാച തയാ സാർധം പ്രണമ്യ ജഗദീശ്വരം 3

ബ്രഹ്മോവാച
രാധാകൃഷ്ണാംഗസംഭൂതാ യാ ദേവീ ദ്രവരൂപിണീ
നവയൗവനസമ്പന്നാ സുശീലാ സുന്ദരീ വരാ 4

ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപാ ച ക്രോധാഹങ്കാരവർജിതാ
തദംഗസംഭവാ നാന്യം വൃണോതീയം ച തം വിനാ 5

തത്രാതിമാനിനീ രാധാ സാ ച തേജസ്വിനീ വരാ
സമുദ്ധ്യുക്താ പാതുമിമാം ഭീതേയം ബുദ്ധിപൂർവകം 6

വിവേശ ചരണാംഭോജേ കൃഷ്ണസ്യ പരമാത്മനഃ
സർവത്രഗോളകം ശുഷ്കം ദൃഷ്ട്വാഽഹമഗമം തദാ 7

ഗോലോകേ യത്ര കൃഷ്ണശ്ച സർവവൃത്താന്തപ്രാപ്തയേ
സർവാന്തരാത്മാ സർവേഷാം ജ്ഞാത്വാഽഭിപ്രായമേവ ച 8

ബഹിശ്ചകാര ഗംഗാം ച പാദാംഗുഷ്ഠനഖാഗ്രതഃ
ദത്വാഽസ്യൈ രാധികാമന്ത്രം പൂരയിത്വാ ച ഗോളകം 9

പ്രണമ്യ താം ച രാധേശം ഗൃഹീത്വാഽത്രാഗമം പ്രഭോ
ഗാന്ധർവേണ വിവാഹേന ഗൃഹാണേമാം സുരേശ്വരീം 10
സുരേശ്വരേഷു രസികോ രസികേയം സമാഗതാ
ത്വം രത്നം പുംസു ദേവേശ സ്ത്രീരത്നം സ്ത്രീഷ്വിയം സതീ 11

വിദഗ്ദ്ധായാ വിദഗ്ദ്ധേന സംഗമോ ഗുണവാൻ ഭവേത്
ഉപസ്ഥിതാം സ്വയം കന്യാം ന ഗൃഹ്ണാതീഹ യഃ പുമാൻ 12

തം വിഹായ മഹാലക്ഷ്മീ രുഷ്ടാ യാതി ന സംശയഃ
യോ ഭവേത് പണ്ഡിതഃ സോഽപി പ്രകൃതിം നാവമന്യതേ 13

സർവേ പ്രാകൃതികാഃ പുംസഃ കാമിന്യഃ പ്രകൃതേഃ കലാഃ
ത്വമേവ ഭഗവാന്നാഥോ നിർഗുണഃ പ്രകൃതേഃ പരാഃ 14

അർധാംഗം ദ്വിഭുജഃ കൃഷ്ണോ യോഽർധാംഗേന ചതുർഭുജഃ
കൃഷ്ണവാമാംഗസംഭൂതാ ബഭൂവ രാധികാ പുരാ 15

ദക്ഷിണാംശഃ സ്വയം സാ ച വാമാംശാ കമലാ തഥാ
തേനേയം ത്വാം വൃണോത്യേവ യതസ്ത്വദ്ദേഹസംഭവാ 16

ഏകാംഗം ചൈവ സ്ത്രീപുംസോർയഥാ പ്രകൃതിപൂരുഷൗ
ഇത്യേവമുക്ത്വാ ധാതാ താം തം സമർപ്യ ജഗാമ സഃ 17

ഗാന്ധർവേണ വിവാഹേന താം ജഗ്രാഹ ഹരിഃ സ്വയം
നാരായണഃ കരം ധൃത്വാ പുഷ്പചന്ദനചർച്ചിതം 18

രേമേ രമാപതിസ്തത്ര ഗംഗയാ സഹിതോ മുദാ
ഗംഗാ പൃഥ്വീം ഗതാ യാ സാ സ്വസ്ഥാനം പുനരാഗതാ 19

നിർഗതാ വിഷ്ണുപാദാബ്ജാത്തേന വിഷ്ണുപദീതി ച
മൂർച്ഛാം സമ്പ്രാപ സാ ദേവീ നവസംഗമലീലയാ 20

രസികാ സുഖസംഭോഗാദ്രസികേശ്വരസംയുതാ
താം ദൃഷ്ട്വാ ദുഃഖിതാ വാണീ പത്മയാ വർജിതാഽപി ച 21

നിത്യമീർഷ്യതി താം വാണീ ന ച ഗംഗാ സരസ്വതീം
ഗംഗാ ശശാപ കോപേന ഭാരതേ ച ഹരിപ്രിയാ 22

ഗംഗയാ സഹ തസ്യൈവ തിസ്രോ ഭാര്യാ രമാപതേഃ
സാർധം തുളസ്യാ പശ്ചാച്ച ചതസ്രശ്ചാഭവന്മുനേ 23

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ചതുർദ്ദശോഽധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചദശോഽധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

നാരായണപ്രിയാ സാധ്വീ കഥം സാ ച ബഭൂവ ഹ
തുളസീ കുത്ര സംഭൂതാ കാ വാ സാ പൂർവജന്മനി 1

കസ്യ വാ സാ കുലേ ജാതാ കസ്യ കന്യാ കുലേ സതീ
കേന വാ തപസാ സാ ച സംപ്രാപ്താ പ്രകൃതേഃ പരം 2

നിർവികാരം നിരീഹം ച സർവവിശ്വസ്വരൂപകം
നാരായണം പരം ബ്രഹ്മ പരമേശ്വരമീശ്വരം 3

സർവാരാധ്യം ച സർവേശം സർവജ്ഞം സർവകാരണം
സർവാധാരം സർവരൂപം സർവേഷാം പരിപാലകം 4

കഥമേതാദൃശീ ദേവീ വൃക്ഷത്വം സമവാപ ഹ
കഥം സാപ്യസുരഗ്രസ്താ സംബഭൂവ തപസ്വിനീ 5

സുസ്നിഗ്ധം മേ മനോ ലോലം പ്രേരയന്മാം മുഹുർമുഹുഃ
ഛേത്തുമർഹസി സന്ദേഹം സർവം സന്ദേഹഭഞ്ജന 6

നാരായണ ഉവാച

മനുശ്ച ദക്ഷസാവർണിഃ പുണ്യവാൻ വൈഷ്ണവഃശുചിഃ
യശസ്വീ കീർത്തിമാംശ്ചൈവ വിഷ്ണോരംശസമുദ്ഭവഃ 7

തത്പുത്രോ ബ്രഹ്മസാവർണിർ ധർമ്മിഷ്ഠോ വൈഷ്ണവഃ ശുചിഃ
തത്പുത്രോ ധർമസാവർണിർ വൈഷ്ണവശ്ച ജിതേന്ദ്രിയഃ 8

തത്പുത്രോ രുദ്രസാവർണിർ ഭക്തിമാൻ വിജിതേന്ദ്രിയഃ
തത്പുത്രോ ദേവസാവർണിർ മഹാവിഷ്ണുപാരായണഃ 9

തത്പുത്ര ഇന്ദ്രസാവർണിർ മഹാവിഷ്ണുപരായണഃ
വൃഷധ്വജശ്ച തത്പുത്രോ വൃഷധ്വജപരായണഃ 10

യസ്യാംശ്രമേ സ്വയം ശംഭുരാസീദ്ദേവയുഗത്രയം
പുത്രാദപി പരസ്നേഹോ നൃപേ തസ്മിൻ ശിവസ്യ ച 11

ന ച നാരായണം മേനേ ന ലക്ഷ്മീം ന സരസ്വതീം
പൂജാം ച സർവദേവാനാം ദൂരീഭൂതാം ചകാര സഃ 12

ഭാദ്രേ മാസി മഹാലക്ഷ്മീപൂജാം മത്തോ ബഭഞ്ജ ഹ
തഥാ മാഘീയപഞ്ചമ്യാം വിസ്തൃതാം സർവദൈവതൈഃ 13
പാപഃ സരസ്വതീപൂജാം ദൂരീഭൂതാം ചകാര സഃ
യജ്ഞം ച വിഷ്ണുപൂജാം ച നന്ദന്തം തം ദിവാകരഃ 14

ചുകോപ ദേവോ ഭൂപേന്ദ്രം ശശാപ ശിവകാരണാത്
ഭ്രഷ്ടശ്രീസ്ത്വം ച ഭവേതി തം ശശാപ ദിവാകരഃ 15

ശൂലം ഗൃഹീത്വാ തം സൂര്യമധാവച്ഛങ്കരഃ സ്വയം
പിത്രാ സാർധം ദിനേശശ്ച ബ്രഹ്മാണം ശരണം യയൗ 16

ശിവസ്ത്രിശൂലഹസ്തശ്ച ബ്രഹ്മലോകം യയൗ ക്രുധാ
ബ്രഹ്മാ സൂര്യം പുരസ്കൃത്യ വൈകുണ്ഠം ച യയൗ ഭിയാ 17

ബ്രഹ്മകശ്യപമാർത്താണ്ഡാഃ സന്ത്രസ്താഃ ശുഷ്കതാലുകാഃ
നാരായണം ച സർവേശം തേ യയുഃ ശരണം ഭിയാ 18

മൂർധ്നാ പ്രണേമുസ്തേ ഗത്വാ തുഷ്ടുവുശ്ച പുനഃ പുനഃ
സർവം നിവേദനം ചക്രുർഭയസ്യ കാരണം ഹരൗ 19

നാരായണശ്ച കൃപയാ തേഭ്യശ്ച ഹ്യഭയം ദദൗ
സ്ഥിരാ ഭവത ഹേ ഭീതാ ഭയം കിം ച മയി സ്ഥിതേ 20

സ്മരന്തി യേ യത്ര യത്ര മാം വിപത്തൗ ഭയാന്വിതാഃ
താംസ്തത്ര ഗത്വാ രക്ഷാമി ചക്രഹസ്തസ്ത്വരാന്വിതഃ 21

പിതാ/ഹം ജഗതാം ദേവാഃ കർത്താ ച സതതം സദാ
സ്രഷ്ടാ ച ബ്രഹ്മരൂപേണ സംഹർത്താ ശിവരൂപതഃ 22

ശിവോഹം ത്വമഹം ചാപി സൂര്യോഹം ത്രിഗുണാത്മകഃ
വിധായ നാനാരൂപം ച കരോമി സൃഷ്ടിപാലനം 23

യൂയം ഗച്ഛത ഭദ്രം വോ ഭവിഷ്യതി ഭയം കുതഃ
അദ്യപ്രഭൃതി മദ്വരേണ ഭയം വോ നാസ്തി ശങ്കരാത് 24

സർവേശോ വൈ സ ഭഗവാൻ ശങ്കരശ്ച സതാം ഗതിഃ
ഭക്താധീനശ്ച ഭക്താനാം ഭക്താത്മാ ഭക്തവത്സലഃ 25

സുദർശനഃ ശിവശ്ചൈവ മമ പ്രാണാധികഃ പ്രിയഃ
ബ്രഹ്മാണ്ഡേഷു ന തേജസ്വീ ഹേ ബ്രഹ്മന്നനയോഃപരഃ 26

ശക്തഃസ്രഷ്ടും മഹാദേവഃ സൂര്യകോടിം ച ലീലയാ
കോടി ച ബ്രഹ്മണാമേവം നാസാധ്യം ശൂലിനഃ പ്രഭോഃ 27

ബാഹ്യജ്ഞാനം നൈവ കിഞ്ചിദ്ധ്യായതേ മാം ദിവാനിശം
മന്മന്ത്രാൻമദ്ഗുണാൻ ഭക്ത്യാ പഞ്ചവക്ത്രേണ ഗായതി 28

അഹമേവം ചിന്തയാമി തത്കല്യാണം ദിവാനിശം
യേ യഥാ മാം പ്രപദ്യന്തേ താംസ്തഥൈവ ഭജാമ്യഹം 29

ശിവസ്വരൂപോ ഭഗവാൻ ശിവാധിഷ്ഠാതൃദേവതാ
ശിവം ഭവതി തസ്മാച്ച ശിവം തേന വിദുർബുധാഃ 30

ഏതസ്മിന്നന്തരേ തത്ര ജഗാമ ശങ്കരഃ ശിവഃ
ശൂലഹസ്തോ വൃഷാരൂഢോ രക്തപങ്കജലോചനഃ 31

അവരുഹ്യ രുഷാത്തൂർണം ഭക്തിനമ്രാത്മകന്ധരഃ
നനാമ ഭക്ത്യാ തം ശാന്തം ലക്ഷ്മീകാന്തം പരാത്പരം 32

രത്നസിംഹാസനസ്ഥം ച രത്നാലംകാരഭൂഷിതം
കിരീടിനം കുണ്ഡലിനം ചക്രിണം വനമാലിനം 33

നവീനനീരദശ്യാമം സുന്ദരം ച ചതുർഭുജം
ചതുർഭുജൈഃ സേവിതം ച ശ്വേതചാമരവായുനാ 34

ചന്ദനോക്ഷിതസർവാംഗം ഭൂഷിതം പീതവാസസം
ലക്ഷ്മീപ്രദത്തതാംബൂലം ഭുക്തവന്തം ച നാരദ 35

വിദ്യാധരീനൃത്യഗീതം പശ്യന്തം സസ്മിതം സദാ
ഈശ്വരം പരമാത്മാനം ഭക്താനുഗ്രഹവിഗ്രഹം 36

തം നമാമ മഹാദേവോ ബ്രഹ്മണാ നമിതശ്ച സഃ
നനാമ സൂര്യോ ഭക്ത്യാ ച സന്ത്രസ്തശ്ചന്ദ്രശേഖരം 37

കശ്യപശ്ച മഹാഭക്ത്യാ തുഷ്ടാവ ച നനാമ ച
ശിവഃസംസ്തൂയ സർവേശം സമുവാസ സുഖാസനേ 38

സുഖാസനേ സുഖാസീനം വിശ്രാന്തം ചന്ദ്രശേഖരം
ശ്വേതചാമരവാതേന സേവിതം വിഷ്ണുപാർഷദൈഃ 39

പീയൂഷതുല്യമധുരം വചനം സുമനോഹരം 40

വിഷ്ണുരുവാച

ആഗതോ/സി കഥം ചാത്ര വദ കോപസ്യ കാരണം

മഹാദേവ ഉവാച

വൃഷധ്വജം ച മദ്ഭക്തം മമ പ്രാണാധികം പ്രിയം
സൂര്യഃ ശശാപ ഇതി മേ പ്രകോപസ്യ തു കാരണം 41

പുത്രവത്സലശോകേന സൂര്യം ഹന്തും സമുദ്യതഃ
സ ബ്രഹ്മാണം പ്രപന്നശ്ച സൂര്യശ്ച സവിധിസ്ത്വയി 42

ത്വയി യേ ശരണാപന്നാ ധ്യാനേന വചസാ/പി വാ
നിരാപദോ വിശങ്കാസ്തേ ജരാ മൃത്യുശ്ച തൈർജിതഃ 43

പ്രത്യക്ഷം ശരണാപന്നാസ്തത്ഫലം കിം വദാമി ഭോഃ
ഹരിസ്മൃതിശ്ചാഭയദാ സർവമംഗളദാ സദാ 44

കിം മേ ഭക്തസ്യ ഭവിതാ തന്മേ ബ്രൂഹി ജഗത്പ്രഭോ
ശ്രീഹതസ്യാസ്യ മൂഢസ്യ സൂര്യശാപേന ഹേതുനാ 45

വിഷ്ണുരുവാച

കാലോ/തിയാതേ ദൈവേന യുഗാനാമേകവിംശതിഃ
വൈകുണ്ഠം ഘടികാർധേന ശീഘ്രം ഗച്ഛ ത്വമാലയം 46

വൃഷധ്വജോ മൃതഃ കാലാദ്ദുർനിവാര്യാത് സുദാരുണാത്
രഥധ്വജശ്ച തത്പുത്രോ മൃതഃ സോ/പി ശ്രിയാ ഹതഃ 47

തത്പുത്രൗ ച മഹാഭാഗൗ ധർമ്മധ്വജകുശധ്വജൗ
ഹൃതശ്രിയൗ സൂര്യശാപാത് സ്മൃതൗ പരമവൈഷ്ണവൗ 48

രാജ്യഭ്രഷ്ടൗ ശ്രിയാഭ്രഷ്ടൗ കമലാതപസാ രതൗ
തയോശ്ച ഭാര്യയോർലക്ഷ്മീഃ കലയാ ച ഭവിഷ്യതി 49

സമ്പദ്യുക്തൗ തദാ തൗ ച നൃപശ്രേഷ്ഠൗ ഭവിഷ്യതഃ
മൃതസ്തേ സേവകഃ ശംഭോ ഗച്ഛ യൂയം ച ഗച്ഛത 50

ഇത്യുക്ത്വാ ച സലക്ഷ്മീകഃ സഭാതോ/ഭ്യന്തരം ഗതഃ
ദേവാ ജഗ്മുഃ സംപ്രഹൃഷ്ടാഃ സ്വാശ്രമം പരയാ മുദാ

ശിവശ്ച തപസേ ശീഘ്രം പരിപൂർണ്ണതമോ യയൗ 51

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ

പഞ്ചദശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷോഡശോഽദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ലക്ഷ്മീം തൗ ച സമാരാദ്ധ്യ ചോഗ്രേണ തപസാ മുനേ
വരമിഷ്ടം ച പ്രത്യേകം സമ്പ്രാപതുരഭീപ്സിതം 1

മഹാലക്ഷ്മീവരേണൈവ തൗ പൃഥ്വീശൗ ബഭൂവതുഃ
പുണ്യവന്തൗ പുത്രവന്തൗ ധർമ്മധ്വജകുശധ്വജൗ 2

കുശധ്വജസ്യ പത്നീ ച ദേവീ മാലാവതീ സതീ
സാ സുഷാവ ച കാലേന കമലാംശാം സുതാം സതീം 3

സാ ച ഭൂയിഷ്ഠകാലേന ജ്ഞാനയുക്താ ബഭൂവ ഹ
കൃത്വാ വേദധ്വനിം സ്പഷ്ടമുത്തസ്ഥൗ സൂതികാഗൃഹാത് 4

വേദധ്വനിം സാ ചകാര ജാതമാത്രേണ കന്യകാ
തസ്മാത്താം ച വേദവതീം പ്രവദന്തി മനീഷിണഃ 5

ജാതമാത്രേണ സുസ്നാതാ ജഗാമ തപസേ വനം
സർവൈർനിഷിദ്ധാ യത്നേന നാരായണപരായണാ 6

ഏകമന്വന്തരം ചൈവ പുഷ്കരേ ച തപസ്വിനീ
അത്യുഗ്രാം ച തപസ്യാം ച ലീലയാ ഹി ചകാര സാ 7

തഥാപി പുഷ്ടാ ന ക്ലിഷ്ടാ നവയൗവനസംയുതാ
ശുശ്രാവ സാ ച സഹസാ സുവാചമശരീരിണീം 8

ജന്മാന്തരേ ച തേ ഭർത്താ ഭവിഷ്യതി ഹരിഃ സ്വയം
ബ്രഹ്മാദിഭിർദുരാരാധ്യം പതിം ലപ്സ്യസി സുന്ദരി 9

ഇതി ശ്രുത്വാ ച സാ ഹൃഷ്ടാ ചകാര ഹ പുനസ്തപഃ
അതീവ നിർജനസ്ഥാനേ പർവതേ ഗന്ധമാദനേ 10

തത്രൈവ സുചിരം തപ്ത്വാ വിശ്വസ്യ സമുവാസ സാ
ദദർശ പുരതസ്തത്ര രാവണം ദുർനിവാരണം 11

ദൃഷ്ട്വാ സാഽതിഥിഭക്ത്യാ ച പാദ്യം തസ്മൈ ദദൗ കില
സുസ്വാദുഭൂതം ച ഫലം ജലം ചാപി സുശീതളം 12

തച്ച ഭുക്ത്വാ സ പാപിഷ്ഠശ്ചോവാസ തത്സമീപതഃ
ചകാര പ്രശ്നമിതി താം കാ ത്വം കല്യാണി വർത്തസേ 13

താം ദൃഷ്ട്വാ സ വരാരോഹാം പീനശ്രോണിപയോധരാം
ശരത്പത്മോത്സവാസ്യാം ച സസ്മിതാം സുദതീം സതീം 14

മൂർച്ഛാമവാപ കൃപണഃ കാമബാണപ്രപീഡിതഃ
സ കരേണ സമാകൃഷ്യ ശൃംഗാരം കർത്തുമുദ്യതഃ 15

സതീ ചുകോപ ദൃഷ്ട്വാ തം സ്തംഭിതം ച ചകാര ഹ
സ ജഡോ ഹസ്തപാദൈശ്ച കിഞ്ചിദ്വക്തും ന ച ക്ഷമഃ 16

തുഷ്ടാവ മനസാദേവീം പ്രയയൗ പത്മലോചനാം
സാ തുഷ്ടാ തസ്യ സ്തവനം സുകൃതം ച ചകാര ഹ 17

സാ ശശാപ മദർത്ഥേ ത്വം വിനംക്ഷ്യതി സബാന്ധവഃ
സ്പൃഷ്ടാഹം ച ത്വയാ കാമാദ് ബലം ചാപ്യവലോകയ 18

ഇത്യുക്ത്വാ സാ ച യോഗേന ദേഹത്യാഗം ചകാര ഹ
ഗംഗായാം താം ച സംന്യസ്യ സ്വഗൃഹം രാവണോ യയൗ 19

അഹോ കിമദ്ഭുതം ദൃഷ്ടം കിം കൃതം വാ ഽനയാധുനാ
ഇതി സഞ്ചിന്ത്യ സഞ്ചിന്ത്യ വിലലാപ പുനഃ പുനഃ 20

സാ ച കാലാന്തരേ സാധ്വീ ബഭൂവ ജനകാത്മജാ
സീതാദേവീതി വിഖ്യാതാ യദർത്ഥേ രാവണോ ഹതഃ 21

മഹാതപസ്വിനീ സാ ച തപസാ പൂർവജന്മതഃ
ലേഭേ രാമം ച ഭർത്താരം പരിപൂർണ്ണതമം ഹരിം 22

സമ്പ്രാപ്പ തപസാരാധ്യം ദുരാരാധ്യം ജഗത്പതിം
സാ രാമാ സുചിരം രേമേ രാമേണ സഹ സുന്ദരീ 23

ജാതിസ്മരാ ന സ്മരതി തപസശ്ച ക്ലമം പുരാ
സുഖേന തജ്ജഹൗ സർവം ദുഃഖം ചാപി സുഖം ഫലേ 24

നാനാപ്രകാരവിഭവം ചകാര സുചിരം സതീ
സമ്പ്രാപ്യ സുകുമാരം തമതീവ നവയൗവനാ 25

ഗുണിനം രസികം ശാന്തം കാന്തം ദേവമനുത്തമം
സ്ത്രീണാം മനോജ്ഞം രുചിരം തഥാ ലേഭേ യഥേപ്സിതം 26

പിതുഃ സത്യപാലനാർത്ഥം സത്യസന്ധോ രഘൂദ്വഹഃ
ജഗാമ കാനനം പശ്ചാത് കാലേന ച ബലീയസാ 27

തസ്ഥൗ സമുദ്രനികടേ സീതയാ ലക്ഷ്മണേന ച
ദദർശ തത്ര വഹ്നിം ച വിപ്രരൂപധരം ഹരിഃ 28

രാമം ച ദുഃഖിതം ദൃഷ്ട്വാ, സ ച ദുഃഖീ ബഭൂവ ഹ
ഉവാച കിഞ്ചിത് സത്യേഷ്ടം സത്യം സത്യപരായണഃ 29

ദ്വിജ ഉവാച

ഭഗവൻ ശ്രൂയതാം രാമ കാലോഽയം യദുപസ്ഥിതഃ
സീതാഹരണകാലോഽയം തവൈവ സമുപസ്ഥിതഃ 30

ദൈവം ച ദുർനിവാര്യം ച, ന ചദൈവാത് പരോ ബലീ
ജഗത്പ്രസൂം മയി ന്യസ്യ ഛായാം രക്ഷാന്തികേഽധുനാ 31

ദാസ്യാമി സീതാം തുഭ്യം ച പരീക്ഷാസമയേ പുനഃ
ദേവൈഃ പ്രസ്ഥാപിതോഽഹം ച ന ച വിപ്രോ ഹുതാശനഃ 32

രാമസ്തദ്വചനം ശ്രുത്വാ ന പ്രകാശ്യ ച ലക്ഷ്മണം
സ്വീകാരം വചസശ്ചക്രേ ഹൃദയേന വിദൂയതാ 33

വഹ്നിർയോഗേന സീതായാ മായാസീതാം ചകാര ഹ
തത്തുല്യഗുണസർവാംഗാം ദദൗ രാമായ നാരദ 34

സീതാം ഗൃഹീത്വാ സ യയൗ ഗോപ്യം വക്തും നിഷിധ്യ ച
ലക്ഷ്മണോ നൈവ ബുബുധേ ഗോപ്യമന്യസ്യ കാ കഥാ 35

ഏതസ്മിന്നന്തരേ രാമോ ദദർശ കാനകം മൃഗം
സീതാ തം പ്രേരയാമാസ തദർഥേ യത്നപൂർവകം 36

സന്ന്യസ്യ ലക്ഷ്മണം രാമോ ജാനക്യാ രക്ഷണേ വനേ
സ്വയം ജഗാമ തൂർണം തം വിവ്യാധ സായകേന ച 37

ലക്ഷ്മണേതി ച ശബ്ദം സ കൃത്വാ ച മായയാ മൃഗഃ
പ്രാണാംസ്തത്യാജ സഹസാ പുരോ ദൃഷ്ട്വാ ഹരിം സ്മരൻ 38

മൃഗദേഹം പരിത്യജ്യ ദിവ്യരൂപം വിധായ ച
രത്നനിർമിതയാനേന വൈകുണ്ഠം സ ജഗാമ ഹ 39

വൈകുണ്ഠലോകദ്വാര്യാസീത് കിങ്കരോ ദ്വാരപാലയോഃ
പുനർജഗാമ തദ്വാരമാദേശാദ്ദ്വാരപാലയോഃ 40

അഥ ശബ്ദം ച സാ ശ്രുത്വാ ലക്ഷ്മണേതി ച വിക്ളവം
തം ഹി സാ പ്രേരയാമാസ ലക്ഷ്മണം രാമസന്നിധൗ 41

ഗതേ ച ലക്ഷ്മണേ രാമേ രാവണോ ദുർനിവാരണഃ
സീതാം ഗൃഹീത്വാ പ്രയയൗ ലങ്കാമേവ സ്വലീലയാ 42

വിഷസാദ ച രാമശ്ച വനേ ദൃഷ്ട്വാ ച ലക്ഷ്മണം
തൂർണം ച സ്വാശ്രമം ഗത്വാ സീതാം നൈവ ദദർശ സഃ 43

മൂർച്ഛാം സമ്പ്രാപ സുചിരം വിലലാപ ഭൃശം പുനഃ
പുനഃപുനശ്ച ബഭ്രാമ തദന്വേഷണപൂർവ്വകം 44

കാലേന പ്രാപ്യ തദ്വാർത്താം ഗോദാവരീനദീതടേ
സഹായാൻ വാനരാൻ കൃത്വാ ബബന്ധ സാഗരം ഹരിഃ 45

ലങ്കാം ഗത്വാ രഘുശ്രേഷ്ഠോ ജഘാന സായകേന ച
കാലേന പ്രാപ്യ തം ഹത്വാ രാവണം ബാന്ധവൈഃ സഹ 46

താം ച വഹ്നിപരീക്ഷാം ച കാരയാമാസ സത്വരം
ഹുതാശസ്തത്ര കാലേ തു വാസ്തവീം ജാനകീം ദദൗ 47

ഉവാച ഛായാ വഹ്നിം ച രാമം ച വിനയാന്വിതാ
കരിഷ്യാമീതി കിമഹം തദുപായം വദസ്വ മേ 48

ശ്രീരാമാഗ്നീ ഊചതുഃ

ത്വം ഗച്ഛ തപസേ ദേവി പുഷ്കരം ച സുപുണ്യദം
കൃത്വാ തപസ്യാം തത്രൈവ സ്വർഗലക്ഷ്മീർ ഭവിഷ്യസി 49

സാ ച തദ്വചനം ശ്രുത്വാ പ്രതപ്യ പുഷ്കരേ തപഃ
ദിവ്യം ത്രിലക്ഷവർഷം ച സ്വർഗലക്ഷ്മീർ ബഭൂവ ഹ 50

സാ ച കാലേന തപസാ യജ്ഞകുണ്ഡസമുദ്ഭവാ
കാമിനീ പാണ്ഡവാനാം ച ദ്രൗപദീ ദ്രുപദാത്മജാ 51

കൃതേ യുഗേ വേദവതീ കുശധ്വജസുതാ ശുഭാ
ത്രേതായാം രാമപത്നീ ച സീതേതി ജനകാത്മജാ 52

തച്ഛായാ ദ്രൗപദീ ദേവീ ദ്വാപരേ ദ്രുപദാത്മജാ
ത്രിഹായണീ ച സാ പ്രോക്താ വിദ്യമാനാ യുഗത്രയേ 53

നാരദ ഉവാച

പ്രിയാഃ പഞ്ച കഥം തസ്യാ ബഭൂവുർ മുനിപുംഗവ
ഇതി മച്ചിത്തസന്ദേഹം ഭംജ സന്ദേഹഭഞ്ജന 54

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ലങ്കായാം വാസ്തവീ സീതാ രാമം സമ്പ്രാപ നാരദ
രൂപയൗവനസമ്പന്നാ ഛായാ ച ബഹുചിന്തയാ 55

രാമാഗ്ന്യോരാജ്ഞയാതപ്തുമുപാസ്തേ ശങ്കരം പരം
കാമാതുരാ പതിവ്യഗ്രാ പ്രാർത്ഥയന്തീ പുനഃ പുനഃ 56

പതിം ദേഹി പതിം ദേഹി പതിം ദേഹി ത്രിലോചന
പതിം ദേഹി പതിം ദേഹി പഞ്ചവാരം ചകാര സാ 57

ശിവസ്തത് പ്രാർത്ഥനാം ശ്രുത്വാ പ്രഹസ്യ രസികേശ്വരഃ
പ്രിയേ തവ പ്രിയാഃ പഞ്ച ഭവിഷ്യന്തി പരം ദദൗ 58

തേന സാ പാണ്ഡവാനാം ച ബഭൂവ കാമിനീ പ്രിയാ
ഇതി തേ കഥിതം സർവം പ്രസ്താവം വാസ്തവം ശൃണു 59

അഥ സമ്പ്രാപ്യ ലങ്കായാം സീതാം രാമോ മനോഹരാം
വിഭീഷണായ താം ലങ്കാം ദത്വാഽയോദ്ധ്യാം യയൗ പുനഃ 60

ഏകാദശ സഹസ്രാബ്ദം കൃത്വാ രാജ്യം ച ഭാരതേ
ജഗാമ സർവൈർലോകൈശ്ച സാർധം വൈകുണ്ഠമേവ ച 61

കമലാംശാ വേദവതീ കമലായാം വിവേശ സാ
കഥിതം പുണ്യമാഖ്യാനം പുണ്യദം പാപനാശനം 62

സതതം മൂർത്തിമന്തശ്ച വേദാശ്ചത്വാര ഏവ ച
സന്തി യസ്യാശ്ച ജിഹ്വാഗ്രേ സാച വേദവതീ ശ്രുതാ 63

ധർമ്മധ്വജസുതാഖ്യാനം നിബോധ കഥയാമി തേ 64

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ഷോഡശോഽധ്യായഃ

അഥ സപ്തദശോഽധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ധർമ്മധ്വജസ്യ പത്നീ ച മാധവീതി ച വിശ്രുതാ
നൃപേണ സാർധം സാഽരാമേ രേമേ ച ഗന്ധമാദനേ 1

ശയ്യാം രതികരീം കൃത്വാ പുഷ്പചന്ദനചർച്ചിതാം
ചന്ദനാലിപ്തസർവാംഗീ പുഷ്പചന്ദനവായുനാ 2
സ്ത്രീരത്നമതിചാർവംഗീ രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാ
കാമുകീ രസികാ സൃഷ്ടാ രസികേന ച സംയുതാ 3

സുരതേ വിരതിർനാസ്തി തയോഃ സുരതിവിജ്ഞയോഃ
ഗതം ദൈവവർഷശതം ന ജ്ഞാതം ച ദിവാനിശം 4

തതോ രാജാ മതിം പ്രാപ്യ സുരതാദ്വിരരാമ ച
കാമുകീ സുന്ദരീ കിഞ്ചിന്ന ച തൃപ്തിം ജഗാമ സാ 5

ദധാര ഗർഭം സാ സദ്യോ ദൈവാദബ്ദശതം സതീ
ശ്രീഗർഭാ ശ്രീയുതാ സാ ച സംബഭൂവ ദിനേ ദിനേ 6

ശുഭേ ക്ഷണേ ശുഭദിനേ ശുഭയോഗേ ച സംയുതേ
ശുഭലഗ്നേ ശുഭാംശേ ച ശുഭസ്വാമിഗ്രഹാന്വിതേ 7

കാർത്തികീ പൂർണ്ണിമായാം തു സിതവാരേ ച പത്മജാ
സുഷാവ സാ ച പത്മാംശാം പത്മിനീം താം മനോഹരാം 8

ശരത്പാർവണചന്ദ്രാസ്യാം ശരത്പങ്കജലോചനാം
പക്വബിംബാധരോഷ്ഠീം ച പശ്യന്തീ സസ്മിതാം ഗൃഹം 9

ഹസ്തപാദതലാരക്താം നിമ്നനാഭിം മനോരമാം
തദധസ്ത്രിവലീയുക്താം നിതംബയുഗവർത്തുളാം 10

ശീതേ സുഖോഷ്ണസർവാംഗീം ഗ്രീഷ്മേ ച സുഖശീതളാം
ശ്യാമാം സുകേശീം രുചിരാം ന്യഗ്രോധപരിമണ്ഡലാം 11

പീതചമ്പകവർണ്ണാഭാം സുന്ദരീഷ്വേവ സുന്ദരീം
നരാ നാര്യശ്ച താം ദൃഷ്ട്വാ തുലനാം ദാതുമക്ഷമാഃ 12

തേന നാമ്നാ ച തുളസീ താം വദന്തി മനീഷിണഃ
സാ ച ഭൂമിഷ്ഠമാത്രേണ യോഗ്യാസ്ത്രീ പ്രകൃതിര്യഥാ 13

സർവൈർനിഷിദ്ധാ തപസേ ജഗാമ ബദരീവനം
തത്ര ദേവാബ്ദലക്ഷം ച ചകാര പരമം തപഃ 14

മനസാ നാരായണഃ സ്വാമീ ഭവിതേതി ച നിശ്ചിതാ
ഗ്രീഷ്മേ പഞ്ചതപാ ശീതേ തോയവസ്ത്രാ ച പ്രാവൃഷി 15

ആസനസ്ഥാ വൃഷ്ടിധാരാഃ സഹന്തീതി ദിവാനിശം
വിംശത്സഹസ്രവർഷം ച ഫലതോയാശനാ ച സാ 16

ത്രിംശത്സഹസ്രവർഷം ച പത്രാഹാരാ തപസ്വിനീ
ചത്വാരിംശത്സഹസ്രാബ്ദം വായ്വാഹാരാ കൃശോദരീ 17

തതോ ദശസഹസ്രാബ്ദം നിരാഹാരാ ബഭൂവ സാ
നിർലക്ഷ്യാം ചൈകപാദസ്ഥാം ദൃഷ്ട്വാ താം കമലോദ്ഭവഃ 18

സമായയൗ വരം ദാതും പരം ബദരികാശ്രമം
ചതുർമുഖം ച സാ ദൃഷ്ട്വാ നനാമ ഹംസവാഹനം 19

താമുവാച ജഗത്കർത്താ വിധാതാ ജഗതാമപി 20

ബ്രഹ്മോവാച

വരം വൃണീഷ്വ തുളസി യത്തേ മനസി വാഞ്ഛിതം
ഹരിഭക്തിം ഹരേർദാസ്യമജരാമരതാമപി 21

തുളസ്യുവാച

ശൃണു താത പ്രവക്ഷ്യാമി യന്മേ മനസി വാഞ്ഛിതം

സർവജ്ഞസ്യാപി പുരതഃ കാ ലജ്ജാ മമ സാമ്പ്രതം
അഹം തു തുളസീ ഗോപീ ഗോലോകേഽഹം സ്ഥിതാ പുരാ 22

കൃഷ്ണപ്രിയാ കിങ്കരീ ച തദംശാ തത്സഖീ പ്രിയാ
ഗോവിന്ദരതിസംഭുക്താമതൃപ്താം മാം ച മൂർച്ഛിതാം 23

രാസേശ്വരീ സമാഗത്യ ദദർശ രാസമണ്ഡലേ
ഗോവിന്ദം ഭർത്സയമാസ മാം ശശാപ രുഷാന്വിതാ 24

യാഹി ത്വം മാനവീം യോനിമിത്യേവം ച ശശാപ ഹ
മാമുവാച സ ഗോവിന്ദോ മദംശം ച ചതുർഭുജം 25

ലഭിഷ്യസി തപസ്തപ്ത്വാ ഭാരതേ ബ്രഹ്മണോ വരാത്
ഇത്യേവമുക്ത്വാ ദേവേശോഽപ്യന്തർധാനം ചകാര സഃ 26

ദേവ്യാ ഭിയാ തനും ത്യക്ത്വാ പ്രാപ്തം ജന്മ ഗുരോ ഭുവി
അഹം നാരായണം കാന്തം ശാന്തം സുന്ദരവിഗ്രഹം 27

സാമ്പ്രതം തം പതിം ലബ്ധും വരയേ ത്വം ച ദേഹി മേ 28

ബ്രഹ്മദേവ ഉവാച

സുദാമാ നാമ ഗോപശ്ച ശ്രീകൃഷ്ണാംഗസമുദ്ഭവഃ
തദംശശ്ചാതിതേജസ്വീ ലേഭേ ജന്മ ച ഭാരതേ
സാമ്പ്രതം രാധികാശാപാദ്ദനുവംശസമുദ്ഭവഃ 29

ശംഖചൂഡേതി വിഖ്യാതസ്ത്രൈലോക്യേ ന ച തത്സമഃ
ഗോലോകേ ത്വാം പുരാ ദൃഷ്ട്വാ കാമോന്മഥിതമാനസഃ 30

വിലംഭിതും ന ശശാക രാധികായാഃ പ്രഭാവതഃ
സ ച ജാതിസ്മരസ്തസ്മാത് സുദാമാഭൂച്ച സാഗരേ 31

ജാതിസ്മരാ ത്വമപി സാ സർവം ജാനാസി സുന്ദരി
അധുനാ തസ്യ പത്നീ ത്വം സംഭവിഷ്യസി ശോഭനേ 32

പശ്ചാന്നാരായണം ശാന്തം കാന്തമേവ വരിഷ്യസി
ശാപാന്നാരായണസ്യൈവ കലയാ ദൈവയോഗതഃ 33

ഭവിഷ്യസി വൃക്ഷരൂപാ ത്വം പൂതാ വിശ്വപാവനീ
പ്രധാനാ സർവപുഷ്പേഷു വിഷ്ണുപ്രാണാധികാ ഭവേഃ 34

ത്വയാ വിനാ ച സർവേഷാം പൂജാ ച വിഫലാ ഭവേത്
വൃന്ദാവനേ വൃക്ഷരൂപാ നാമ്നാ വൃന്ദാവനീതി ച 35

ത്വത്പത്രൈർഗോപിഗോപാശ്ച പൂജയിഷ്യന്തി മാധവം
വൃക്ഷാധിദേവീരൂപേണ സാർധം കൃഷ്ണേന സന്തതം 36

വിഹരിഷ്യസി ഗോപേന സ്വച്ഛന്ദം മദ്വരേണ ച
ഇത്യേവം വചനം ശ്രുത്വാ സസ്മിതാ ഹൃഷ്ടമാനസാ 37

പ്രണനാമ ച ബ്രഹ്മാണം തം ച കിഞ്ചിദുവാച സാ 38

തുളസ്യുവാച

യഥാ മേ ദ്വിഭുജേ കൃഷ്ണേ വാഞ്ഛാ ച ശ്യാമസുന്ദരേ

സത്യം ബ്രവീമി ഹേ താത ന തഥാ ച ചതുർഭുജേ
അതൃപ്താഹം ച ഗോവിന്ദേ ദൈവാത് ശൃംഗാരഭംഗതഃ 39

ഗോവിന്ദസ്യൈവ വചനാത് പ്രാർത്ഥയാമി ചതുർഭുജം
ത്വത്പ്രസാദേന ഗോവിന്ദം പുനരേവ സുദുർലഭം 40

ധ്രുവമേവ ലഭിഷ്യാമി രാധാഭീതിം പ്രമോചയ 41

ബ്രഹ്മദേവ ഉവാച

ഗൃഹാണ രാധികാമന്ത്രം ദദാമി ഷോഡശാക്ഷരം

തസ്യാശ്ച പ്രാണതുല്യാ ത്വം മദ്വരേണ ഭവിഷ്യസി
ശൃംഗാരം യുവയോർഗോപ്യം ന ജ്ഞാസ്യതി ച രാധികാ 42
രാധാസമാ ത്വം സുഭഗേ ഗോവിന്ദസ്യ ഭവിഷ്യസി
ഇത്യേവമുക്ത്വാ ദത്വാ ച ദേവ്യാ വൈ ഷോഡശാക്ഷരം 43

മന്ത്രം ചൈവ ജഗദ്ധാതാ സ്തോത്രം ച കവചം പരം
സർവം പൂജാവിധാനം ച പുരശ്ചര്യാവിധിക്രമം 44

പരാം ശുഭാശിഷം ചൈവ പൂജാം ചൈവ ചകാര സാ
ബഭൂവ സിദ്ധാ സാ ദേവീ തത്പ്രസാദാദ്രമാ യഥാ 45

സിദ്ധം മന്ത്രേണ തുളസീ വരം പ്രാപ യഥോദിതം
ബുഭുജേ ച മഹാഭോഗം യദ്വിശ്വേഷു ച ദുർലഭം 46

പ്രസന്നമനസാ ദേവീ തത്യാജ തപസഃക്ലമം
സിദ്ധേ ഫലേ നരാണാം ച ദുഃഖം ച സുഖമുത്തമം 47

ഭുക്ത്വാ പീത്വാ ച സന്തുഷ്ടാ ശയനം ച ചകാര സാ
തൽപേ മനോരമേ തത്ര പുഷ്പചന്ദനചർച്ചിതേ 48

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
സപ്തദശോ*f* ദ്ധ്യായഃ

അഥാഷ്ടാദശോ*f* ദ്ധ്യായഃ

നാരായണ ഉവാച

തുളസീ പരിതുഷ്ടാ ച സുഷ്വാപ ഹൃഷ്ടമാനസാ
നവയൗവനസമ്പന്നാ വൃഷധ്വജവരാംഗനാ 1

ചിക്ഷേപ പഞ്ചബാണശ്ച പഞ്ചബാണാംശ്ച താം പ്രതി
പുഷ്പായുധേന സാ ദഗ്ദ്ധാ പുഷ്പചന്ദനചർച്ചിതാ 2

പുളകാഞ്ചിതസർവാംഗീ കമ്പിതാരക്തലോചനാ
ക്ഷണം സാ ശുഷ്കതാം പ്രാപ ക്ഷണം മൂർച്ഛാമവാപ ഹ 3

ക്ഷണമുദ്വിഗ്നതാം പ്രാപ ക്ഷണം തന്ദ്രാം സുഖാവഹാം
ക്ഷണം ച ദഹനംപ്രാപ ക്ഷണം പ്രാപ പ്രസന്നതാം 4

ക്ഷണം സാ ചേതനാം പ്രാപ ക്ഷണം പ്രാപ വിഷണ്ണതാം
ഉത്തിഷ്ഠന്തീ ക്ഷണം തല്പാദ് ഗച്ഛന്തീ നികടേ ക്ഷണം 5

ഭ്രമന്തീ ക്ഷണമുദ്വേഗാന്നിവസന്തീ ക്ഷണം പുനഃ
ക്ഷണമേവ സമുദ്വേഗാത് സുഷ്വാപ പുനരേവ സാ 6

പുഷ്പചന്ദനതല്പം ച തദ്ബഭൂവാതികണ്ടകം
വിഷഹാരി സുഖം ദിവ്യം സുന്ദരം ച ഫലം ജലം 7

നിലയം ച ബിലാകാരം സൂക്ഷ്മവസ്ത്രം ഹുതാശനഃ
സിന്ദൂരപത്രകം ചൈവ വ്രണതുല്യം ച ദുഃഖദം 8

ക്ഷണം ദദർശ തന്ദ്രായാം സുവേഷം പുരുഷം സതീ
സുന്ദരം ച യുവാനം ച സസ്മിതം രസികേശ്വരം 9

ചന്ദനോക്ഷിതസർവാംഗം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതം
ആഗച്ഛന്തം മാല്യവന്തം പിബന്തം തന്മുഖാംബുജം 10

കഥയന്തം രതികഥാം ബ്രുവന്തം മധുരം മുഹുഃ
സംഭുക്തവന്തം തല്പേ ച സമാശ്ലിഷ്യന്തമീപ്സിതം 11

പുനരേവ തു ഗച്ഛന്തമാഗച്ഛന്തം ച സന്നിധൗ
യാന്തം ക്വ യാസി പ്രാണേശ തിഷ്ഠേത്യേവമുവാച സാ 12

പുനശ്ച ചേതനാം പ്രാപ്യ വിലലാപ പുനഃ പുനഃ
ഏവം സാ യൗവനം പ്രാപ്യ തസ്ഥൗ തത്രൈവ നാരദ 13

ശംഖചൂഡോ മഹായോഗീ ജൈഗീഷവ്യാൻ മനോഹരം
കൃഷ്ണമന്ത്രം ച സമ്പ്രാപ്യ കൃത്വാ സിദ്ധം തു പുഷ്കരേ 14

കവചം ച ഗളേ ബദ്ധ്വാ സർവമംഗളമംഗളം
ബ്രഹ്മണശ്ച വരം പ്രാപ്യ ദധ്രേ മനസി വാഞ്ഛിതം 15

ആജ്ഞയാ ബ്രഹ്മണഃ സോഽപി ബദരീം ച സമായയൗ
ആഗച്ഛന്തം ശംഖചൂഡം ദദർശ തുളസീ മുനേ 16

നവയൗവനസമ്പന്നം കാമദേവസമപ്രഭം
ശ്വേതചമ്പകവർണാഭം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതം 17

ശരത്പാർവണചന്ദ്രാസ്യം ശരത്പങ്കജലോചനം
രത്നസാരവിനിർമാണവിമാനസ്ഥം മനോഹരം 18

രത്നകുണ്ഡലയുഗ്മേന ഗണ്ഡസ്ഥലവിരാജിതം
പാരിജാതപ്രസൂനാനാം മാലാവന്തം ച സുസ്മിതം 19

കസ്തൂരീകുങ്കുമായുക്തം സുഗന്ധിചന്ദനാന്വിതം
സാ ദൃഷ്ട്വാ സന്നിധാവേനം മുഖമാച്ഛാദ്യ വാസസാ 20

സസ്മിതാ തം നിരീക്ഷന്തീ സകടാക്ഷം പുനഃ പുനഃ
ബഭൂവാതിനമ്രമുഖീ നവസംഗമലജ്ജിതാ 21

ശരദിന്ദുവിനിന്ദ്യൈകസ്വമുഖേന്ദുവിരാജിതാ
അമൂല്യരത്നനിർമാണയാവകാവലിസംയുതാ 22

മണീന്ദ്രസാരനിർമാണക്വണന്മഞ്ജീരരഞ്ജിതാ
ദധതീ കബരീഭാരം മാലതീമാല്യസംയുതം 23

അമൂല്യരത്നനിർമാണമകരാകൃതികുണ്ഡലാ
ചിത്രകുണ്ഡലയുഗ്മേന ഗണ്ഡസ്ഥലവിരാജിതാ 24

രത്നേന്ദ്രസാരഹാരേണ സ്തനമദ്ധ്യസ്ഥലോജ്വലാ
രത്നകങ്കണകേയൂരശംഖഭൂഷണഭൂഷിതാ 25

രത്നാംഗുലീയകൈർദിവ്യൈരംഗുല്യാവലിരാജിതാ
ദൃഷ്ട്വാ താം ലലിതാം രമ്യാം സുശീലാം സുന്ദരീം സതീം 26

ഉവാസ തത്സമീപേ തു മധുരം താമുവാച സഃ 27

ശംഖചൂഡ ഉവാച

കാ ത്വം കസ്യ ച കന്യാ ച ധന്യാ മാന്യാ ച യോഷിതാം

കാ ത്വം മാനിനി കല്യാണി സർവകല്യാണദായിനി
മൗനീഭൂതേ കിങ്കരേ മാം സംഭാഷാം കുരു സുന്ദരി 28

ഇത്യേവം വചനം ശ്രുത്വാ സകാമാ വാമലോചനാ
സുസ്മിതാ നമ്രവദനാ സകാമം തമുവാച സാ 29

തുളസ്യുവാച

ധർമ്മധ്വജസുതാഽഹം ച തപസ്യായാം തപോവനേ
തപസ്വിന്യഹം തിഷ്ഠാമി കസ്ത്വം ഗച്ഛ യഥാസുഖം 30

കാമിനീം കുലജാതാം ച രഹസ്യേകാകിനീം സതീം
ന പൃച്ഛതി കുലേ ജാത ഇത്യേവം മേ ശ്രുതൗ ശ്രുതം 31

ലമ്പടോഽസത്കുലേ ജാതോ ധർമ്മശാസ്ത്രാർത്ഥവർജിതഃ
യേനാശ്രുതഃ ശ്രുതേരർത്ഥഃ സ കാമീച്ഛതി കാമിനീം 32

ആപാതമധുരാം മത്താമന്തകാം പുരുഷസ്യ താം
വിഷകുംഭാകാരരൂപാമമൃതാസ്യാം ച സന്തതം 33

ഹൃദയേ ക്ഷുരധാരാഭാം ശശ്വന്മധുരഭാഷിണീം
സ്വകാര്യപരിനിഷ്പത്ത്യൈ തത്പരാം സതതം ച താം 34

കാര്യാർത്ഥേ സ്വാമിവശഗാമന്യഥൈവാവശാം സദാ
സ്വാന്തർമലിനരൂപാം ച പ്രസന്നവദനേക്ഷണാം 35

ശ്രുതൗ പുരാണേ യാസാം ച ചരിത്രമതിദൂഷിതം
താസു കോ വിശ്വസേത് പ്രാജ്ഞഃപ്രജ്ഞാവാംശ്ച ദുരാശയഃ 36

താസാം കോ വാ രിപുർമിത്രം പ്രാർത്ഥയന്തി നവം നവം
ദൃഷ്ട്വാ സുവേഷം പുരുഷമിച്ഛന്തി ഹൃദയേ സദാ 37

ബാഹ്യേ സ്വാർത്ഥേ സതീത്വം ച ജ്ഞാപയന്തി പ്രയത്നതഃ
ശശ്വത്കാമാം ച രാമാ ച കാമാധാരാ മനോഹരാ 38

ബാഹ്യേ ഛലാത് ഖേദയന്തീ സ്വാന്തർമൈഥുനമാനസാ
കാന്തം ഹസന്തീ രഹസി ബാഹ്യേതീവ സുലജ്ജിതാ 39

മാനിനീ മൈഥുനാഭാവേ കോപനാ കലഹാങ്കുരാ
സുപ്രീതാ ഭൂരിസംഭോഗാത് സ്വല്പമൈഥുനദുഃഖിതാ 40

സുമിഷ്ടാന്നാച്ഛീതതോയാദാകാംക്ഷന്തീ ച മാനസേ
സുന്ദരം രസികം കാന്തം യുവാനം ഗുണിനം സദാ 41

സുതാത്പരമഭിസ്നേഹം കുർവന്തീ രസികോപരി
പ്രാണാധികം പ്രിയതമം സംഭോഗകുശലം പ്രിയം 42

പശ്യന്തീ രിപുതുല്യം ച വൃദ്ധം വാ മൈഥുനാക്ഷമം
കലഹം കുർവതീ ശശ്വത്തേന സാർധം സുകോപനാ 43

വചസാ ഭക്ഷയന്തീ തം സർപ്പ ആഖുമിവോല്ബണം
ദുഃസാഹസസ്വരൂപാ ച സർവദോഷാശ്രയാ സദാ 44

ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദീനാം ദുഃസാദ്ധ്യാ മോഹരൂപിണീ
തപോമാർഗ്ഗാർഗ്ഗളാ ശശ്വന്മോക്ഷദ്വാരകപാടികാ 45

ഹരേർഭക്തിർവ്യവഹിതാ സർവമായാകരണ്ഡികാ
സംസാരകാരാഗാരേ ച ശശ്വന്നിഗഡരൂപിണീ 46

ഇന്ദ്രജാലസ്വരൂപാ ച മിഥ്യാ ച സ്വപ്നരൂപിണീ
ബിഭ്രതീ ബാഹ്യസൗന്ദര്യമധോംഗമതികുത്സിതം 47

നാനാവിണ്മൂത്രപൂയാനാമാധാരം മലസംയുതം
ദുർഗന്ധിദോഷസംയുക്തം രക്താരക്തമസംസ്കൃതം 48

മായാരൂപാ മായിനാം ച വിധിനാ നിർമിതാ പുരാ
വിഷരൂപാ മുമുക്ഷൂണാമദൃശ്യാപൃഭിവാഞ്ഛതാം 49

ഇത്യുക്ത്വാ തുളസീ തം തു വിരരാമ ച നാരദ
സസ്മിതഃ ശംഖചൂഡശ്ച പ്രവക്തുമുപചക്രമേ 50

ശംഖചൂഡ ഉവാച

ത്വയാ യത് കഥിതം ദേവി ന ച സർവമളീകകം
കിഞ്ചിത്സത്യമളീകം ച കിഞ്ചിന്മത്തോ നിശാമയ 51

നിർമ്മിതം ദ്വിവിധം ധാത്രാ സ്ത്രീരൂപം സർവമോഹനം
കൃത്വാ രൂപം വാസ്തവം ച പ്രശസ്യം ചാപ്രശംസിതം 52

ലക്ഷ്മീ സരസ്വതീ ദുർഗാ സാവിത്രീ രാധികാദികാ
സൃഷ്ടിസൂത്രസ്വരൂപാ ച ആദ്യാ സൃഷ്ടിർവിനിർമിതാ 53

ഏതാസാമംശരൂപം ച സ്ത്രീരൂപം വാസ്തവം സ്മൃതം
തത്പ്രശസ്യം യശോരൂപം സർവമംഗളകാരകം 54

ശതരൂപാ ദേവഹൂതീ സ്വധാ സ്വാഹാ ച ദക്ഷിണാ
ഛായാവതീ രോഹിണീ ച വരുണാനീ ശചീ തഥാ 55

കുബേരസ്യ ച പത്നീ യാപ്യദിതിശ്ച ദിതിസ്തഥാ
ലോപാമുദ്രാഽനസൂയാ ച കോടഭീ തുളസീ തഥാ 56

അഹല്യാരുന്ധതീ മേനാ താരാ മന്ദോദരീ തഥാ
ദമയന്തീ വേദവതീ ഗംഗാ ച മനസാ തഥാ 57

പുഷ്ടിസ്തുഷ്ടിഃ സ്മൃതിർമേധാ കാളികാ ച വസുന്ധരാ
ഷഷ്ഠീ മംഗളചണ്ഡീ ച മൂർത്തിശ്ച ധർമ്മകാമിനീ 58

സ്വസ്തിഃ ശ്രദ്ധാ ച ശാന്തിശ്ച കാന്തിഃ ക്ഷാന്തിസ്തഥാപരാ
നിദ്രാ തന്ദ്രാ, ക്ഷുത്പിപാസാ സന്ധ്യാ രാത്രിദിനാനി ച 59

സമ്പത്തിർധൃതികീർത്തീ ച ക്രിയാ ശോഭാ പ്രഭാ ശിവാ
യത് സ്ത്രീരൂപം ച സംഭൂതമുത്തമം തു യുഗേ യുഗേ 60

കലാകലാംശരൂപം ച സ്വർവേശ്യാദികമേവ ച
തദപ്രശസ്യം വിശ്വേഷു പുംശ്ചലീരൂപമേവ ച 61

സത്വപ്രധാനം യദ്രൂപം യദ്യുക്തം ച പ്രഭാവതഃ
തദുത്തമം ച വിശ്വേഷു സാധ്വീരൂപം പ്രശംസിതം 62

തദ്വാസ്തവം ച വിജ്ഞേയം പ്രവദന്തി മനീഷിണഃ
രജോരൂപം തമോരൂപം കലാസു വിവിധം സ്മൃതം 63

മധ്യമാ രജസശ്ചാംശാസ്താസ്തു ഭോഗേഷു ലോലുപാഃ
സുഖസംഭോഗവശ്യാശ്ച സ്വകാര്യേ നിരതാഃ സദാ 64

കപടാമോഹകാരിണ്യോ ധർമ്മാർത്ഥവിമുഖാഃ സദാ
രജോരൂപസ്യ സാദ്ധ്വീത്വമതോ നൈവോപജായതേ 65

ഇദം മധ്യമരൂപം ച പ്രവദന്തി മനീഷിണഃ
തമോരൂപം ദുർനിവാര്യമധമം തദ്വിദുർബുധാഃ 66

ന പൃച്ഛതി കുലേ ജാതഃ പണ്ഡിതശ്ച പരസ്ത്രിയം
നിർജനേ നിർജലേ വാഽപി രഹസ്യപി പരസ്ത്രിയം. 67

ആഗച്ഛാമി ത്വത്സമീപമാജ്ഞയാ ബ്രഹ്മണോഽധുനാ
ഗാന്ധർവേണ വിവാഹേന ത്വാം ഗ്രഹീഷ്യാമി ശോഭനേ 68

അഹമേവ ശംഖചൂഡോ ദേവവിദ്രാവകാരകഃ
ദനുവംശ്യോ വിശേഷേണ സുദാമാഹം ഹരേഃ പുരാ 69

അഹമഷ്ടസു ഗോപേഷു ഗോപോfപി പാർഷദേഷു ച
അധുനാ ദാനവേന്ദ്രോfഹം രാധികായാശ്ച ശാപതഃ 70

ജാതിസ്മരോfഹം ജാനാമി കൃഷ്ണമന്ത്രപ്രഭാവതഃ
ജാതിസ്മരാ ത്വം തുളസീ സംഭുക്താ ഹരിണാ പുരാ 71

ത്വമേവ രാധികാ കോപാജ്ജാതാസി ഭാരതേ ഭുവി
ത്വാം സംഭോക്തുമുത്സുകോfഹം നാലം രാധാഭയാത്തതഃ 72

ഇത്യേവമുക്ത്വാ സ പുമാൻ വിരരാമ മഹാമുനേ
സസ്മിതം തുളസീ തുഷ്ടാ പ്രവക്തുമുപചക്രമേ 73

തുളസ്യുവാച

ഏവംവിധോ ബുധോ നിത്യം വിശേഷു ച പ്രശംസിതഃ
കാന്തമേവം വിധം കാന്താ ശശ്വദിച്ഛതി കാമതഃ 74

ത്വയാfഹമധുനാ സത്യം വിചാരേണ പരാജിതാ
സ നിന്ദിതശ്ചാപ്യശുചിർ യഃ പുമാംശ്ച സ്ത്രിയാ ജിതഃ 75

നിന്ദന്തി പിതരോ ദേവാ ബാന്ധവാഃ സ്ത്രീജിതം നരം
സ്ത്രീജിതം മനസാ മാതാ പിതാ ഭ്രാതാ ച നിന്ദതി 76

ശുദ്ധോ വിപ്രോ ദശാഹേന ജാതകേ മൃതകേ യഥാ
ഭൂമിപോ ദ്വാദശാഹേന വൈശ്യഃ പഞ്ചദശാഹതഃ 77

ശൂദ്രോ മാസേന വേദേഷു മാതൃവദ്ധീനസംകരഃ
അശുചിഃ സ്ത്രീജിതഃ ശുദ്ധ്യേച്ചിതാദഹനകാലതഃ 78

ന ഗൃഹ്ണന്തീച്ഛയാ തസ്യ പിതരഃ പിണ്ഡതർപ്പണം
ന ഗൃഹ്ണന്ത്യേവ ദേവാശ്ച തസ്യ പുഷ്പജലാദികം 79

കിം വാ ജ്ഞാനേന തപസാ ജപഹോമപ്രപൂജനൈഃ
കിം വിദ്യയാ ച യശസാ സ്ത്രീഭിർയസ്യ മനോ ഹൃതം 80

വിദ്യാപ്രഭാവജ്ഞാനാർത്ഥം മയാ ത്വം ച പരീക്ഷിതഃ
കൃത്വാ പരീക്ഷാം കാന്തസ്യ വൃണോതി കാമിനീ വരം 81

വരായ ഗുണഹീനായ വൃദ്ധായാജ്ഞാനിനേ തഥാ
ദരിദ്രായ ച മൂർഖായ രോഗിണേ കുത്സിതായ ച 82

അത്യന്തകോപയുക്തായ വാfത്യന്ത ദുർമുഖായ ച
പംഗവേ ചാfംഗഹീനായ ചാfന്ധായ ബധിരായ ച 83

ജഡായ ചൈവ മൂകായ ക്ലീബതുല്യായ പാപിനേ
ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭേത്സോfപി സ്വകന്യാം പ്രദദാതി യഃ 84

ശാന്തായ ഗുണിനേ ചൈവ യൂനേ ച വിദുഷേഽപി ച
സാധവേ ച സുതാം ദത്വാ ദശയജ്ഞഫലം ലഭേത് 85

യഃ കന്യാപാലനം കൃത്വാ കരോതി യദി വിക്രയം
വിക്രേതാ ധനലോഭേന കുംഭീപാകം സ ഗച്ഛതി 86

കന്യാമൂത്രം പുരീഷം ച തത്ര ഭക്ഷതി പാതകീ
കൃമിഭിർ ദംശിതഃ കാകൈർയാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദശ 87

തദന്തേ വ്യാധിസംയുക്തഃ സ ലഭേജ്ജന്മ നിശ്ചിതം
വിക്രീണാതി മാംസഭാരം വഹത്യേവ ദിവാനിശം 88

ഇത്യേവമുക്ത്വാ തുളസീ വിരരാമ തപോനിധേ 89

ബ്രഹ്മോവാച

കിം കരോഷി ശംഖചൂഡ സംവാദമനയാ സഹ
ഗാന്ധർവേണ വിവാഹേന ത്വം ചാഽസ്യാ ഗ്രഹണം കുരു
പുരുഷേഷ്വസി രത്നം ത്വം സ്ത്രീഷു രത്നം ത്വിയം സതീ 90

വിദഗ്ദ്ധായാ വിദഗ്ദ്ധേന സംഗമോ ഗുണവാൻ ഭവേത്
നിർവിരോധസുഖം രാജൻ കോ വാ ത്യജതി ദുർലഭം 91

യോഽവിരോധസുഖത്യാഗീ സ പശുർനാത്ര സംശയഃ
കിം പരീക്ഷസി ത്വം കാന്തമീദൃശം ഗുണിനം സതി 92

ദേവാനാമസുരാണാം ച ദാനവാനാം വിമർദകം
യഥാ ലക്ഷ്മീശ്ച ലക്ഷ്മീശേ യഥാ കൃഷ്ണേ ച രാധികാ 93

യഥാ മയി ച സാവിത്രീ ഭവാനീ ച ഭവേ യഥാ
യഥാ ധരാ വരാഹേ ച ദക്ഷിണാ ച യഥാദ്ധ്വരേ 94

യഥാഽത്രേരനസൂയാ ച ദമയന്തീ യഥാ നളേ
രോഹിണീ ച യഥാ ചന്ദ്രേ യഥാ കാമേ രതിഃ സതീ 95

യഥാഽദിതിഃ കശ്യപേ ച വസിഷ്ഠേഽരുന്ധതീ സതീ
യഥാഽഹല്യാ ഗൗതമേ ച ദേവഹൂതിശ്ച കർദമേ 96

യഥാ ബൃഹസ്പതൗ താരാ ശതരൂപാ മനൗ യഥാ
യഥാ ച ദക്ഷിണാ യജ്ഞേ യഥാ സ്വാഹാ ഹുതാശനേ 97

യഥാ ശചീ മഹേന്ദ്രേ ച യഥാ പുഷ്ടിർ ഗണേശ്വരേ
ദേവസേനാ യഥാ സ്കന്ദേ ധർമ്മേ മൂർത്തിർയഥാ സതീ 98

സൗഭാഗ്യാ സുപ്രിയാ ത്വം ച ശംഖചൂഡേ തഥാ ഭവ
അനേന സാർധം സുചിരം സുന്ദരേണ ച സുന്ദരി 99

സ്ഥാനേ സ്ഥാനേ വിഹാരം ച യഥേച്ഛം കുരു സന്തതം
പശ്ചാത് പ്രാപ്സ്യസി ഗോലോകേ ശ്രീകൃഷ്ണം പുനരേവ ച
ചതുർഭുജം ച വൈകുണ്ഠേ ശംഖചൂഡേ മൃതേ സതി 100

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
അഷ്ടാദശോ/ ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകോനവിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

വിചിത്രമിദമാഖ്യാനം ഭവതാ സമുദാഹൃതം
ശ്രുതേന യേന മേ തൃപ്തിർ ന കദാപി ഹി ജായതേ 1

തതഃ പരംതു യജ്ജാതം തത്ത്വം വദ മഹാമതേ 2

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഇത്യേവമാശിഷം ദത്വാ സ്വാലയം ച യയൗ വിധിഃ

ഗാന്ധർവേണ വിവാഹേന ജഗൃഹേ താം ച ദാനവഃ
സ്വർഗേ ദുന്ദുഭിവാദ്യം ച പുഷ്പവൃഷ്ടിർ ബഭൂവ ഹ 3

സ രേമേ രമയാ സാർധം വാസോ ഗേഹേ മനോരമേ
മൂർച്ഛാം സാ പ്രാപ തുളസീ നവസംഗമസംഗതാ 4

നിമഗ്നാ നിർജലേ സാധ്വീ സംഭോഗസുഖസാഗരേ
ചതുഃഷഷ്ടികലാമാനം ചതുഃഷഷ്ടിവിധം സുഖം 5

കാമശാസ്ത്രേ യന്നിരുക്തം രസികാനാം യഥേപ്സിതം
അംഗപ്രത്യംഗസംശ്ലേഷപൂർവകം സ്ത്രീമനോഹരം 6

തത്സർവം രസശൃംഗാരം ചകാര രസികേശ്വരഃ
അതീവ രമ്യദേശേ ച സർവജന്തുവിവർജിതേ 7

പുഷ്പചന്ദനതല്പേ ച പുഷ്പചന്ദനവായുനാ
പുഷ്പോദ്യാനേ നദീതീരേ പുഷ്പചന്ദനചർച്ചിതേ 8

ഗൃഹീത്വാ രസികോ രാസേ പുഷ്പചന്ദനചർച്ചിതാം
ഭൂഷിതോ ഭൂഷണേനൈവ രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാം 9

സുരതേ വിരതിർനാസ്തി തയോഃ സുരതവിജ്ഞയോഃ
ജഹാര മാനസം ഭർത്തുർലോലയാ ലീലയാ സതീ 10

ചേതനാം രസികായാശ്ച ജഹാര രസഭാവവിത്
വക്ഷസശ്ചന്ദനം രാജ്ഞസ്തിലകം വിജഹാര സാ 11

ജഹാര സ ച തസ്യാശ്ച സിന്ദൂരം ബിന്ദുപത്രകം
സ തദ്വക്ഷസ്യുരോജേ ച നഖരേഖാം ദദൗ മുദാ 12

സാ ദദൗ തദ്വാമപാർശ്വേ കരഭൂഷണലക്ഷണം
രാജാ തദോഷ്ഠപുടകേ ദദൗ രദനദംശനം 13

തദ്ഗണ്ഡയുഗളേ സാ ച പ്രദദൗ തച്ചതുർഗുണം
ആലിംഗനം ചുംബനം ച ജംഘാദിമർദ്ദനം തഥാ 14

ഏവം പരസ്പരം ക്രീഡാം ചക്രതുസ്തൗ വിജാനതൗ
സുരതേ വിരതേ തൗ ച സമുത്ഥായ പരസ്പരം 15

സുവേഷം ചക്രതുസ്തത്ര യദ്യന്മനസി വാഞ്ഛിതം
ചന്ദനൈഃ കുങ്കുമാരക്തൈഃ സാ തസ്യ തിലകം ദദൗ 16

സർവാംഗേ സുന്ദരേ രമ്യേ ചകാര ചാഽനുലേപനം
സുവാസം ചൈവ താംബൂലം വഹ്നിശുദ്ധേ ച വാസസീ 17

പാരിജാതസ്യ കുസുമം ജരാരോഗഹരം പരം
അമൂല്യരത്നനിർമാണമംഗുലീയകമുത്തമം 18

സുന്ദരം ച മണിവരം ത്രിഷു ലോകേഷു ദുർലഭം
ദാസീ തവാഽഹമിത്യേവം സമുച്ചാര്യ പുനഃ പുനഃ 19

നനാമ പരയാ ഭക്ത്യാ സ്വാമിനം ഗുണശാലിനം
സസ്മിതാ തന്മുഖാംഭോജം ലോചനാഭ്യാം പുനഃ പുനഃ 20

നിമേഷരഹിതാഭ്യാം ചാഽപ്യപശ്യത്കാമസുന്ദരം
സ ച താംച സമാകൃഷ്യ ചകാര വക്ഷസി പ്രിയാം 21

സസ്മിതം വാസസാഽച്ഛന്നം ദദർശ മുഖപങ്കജം
ചുചുംബ കഠിനേ ഗണ്ഡേ ബിംബോഷ്ഠൗ പുനരേവ ച 22

ദദൗ തസ്യൈ വസ്ത്രയുഗ്മം വരുണാദാഹിതം ച യത്
തദാഹൃദം രത്നമാലാം ത്രിഷുലോകേഷു ദുർലഭാം 23

ദദൗ മഞ്ജീരയുഗ്മം ച സ്വാഹായാ ആഹൃതം ച യത്
കേയൂരയുഗ്മം ഛായായാ രോഹിണ്യാശ്ചൈവ കുണ്ഡലം 24

അംഗുലീയകരത്നാനി രത്യാശ്ച കരഭൂഷണം
ശംഖം ച രുചിരം ഛത്രം യദ്ദത്തം വിശ്വകർമ്മണാ 25

വിചിത്രപത്മകശ്രേണീം ശയ്യാം ചാപി സുദുർലഭാം
ഭൂഷണാനി ച ദത്വാ ച ഭൂപോ ഹാസം ചകാര ഹ 26

നിർമമേ കബരീഭാരേ തസ്യാ മാംഗല്യഭൂഷണം
സുചിത്രം പത്രകം ഗണ്ഡമണ്ഡലേ/സ്യാഃ സമം തഥാ 27

ചന്ദ്രലേഖാ ത്രിഭിർയുക്തം ചന്ദനേന സുഗന്ധിനാ
പരീതം പരിതശ്ചിത്രൈഃ സാർധം കുങ്കുമബിന്ദുഭിഃ 28

ജ്വലത്പ്രദീപാകാരം ച സിന്ദൂരതിലകം ദദൗ
തത്പാദപത്മയുഗളേ സ്ഥലപത്മവിനിന്ദിതേ 29

ചിത്രാലക്തകരാഗം ച നഖരേഷു ദദൗ മുദാ
സ്വവക്ഷസി മുഹുർന്യസ്യ സരാഗം ചരണാംബുജം 30

ഹേ ദേവി തവ ദാസോ/ഹമിത്യുച്ചാര്യ പുനഃ പുനഃ
രത്നഭൂഷിതഹസ്തേന താം ച കൃത്വാ സ്വവക്ഷസി 31

തപോവനം പരിത്യജ്യ രാജാ സ്ഥാനാന്തരം യയൗ
മലയേ ദേവനിലയേ ശൈലേ ശൈലേ തപോവനേ 32

സ്ഥാനേ സ്ഥാനേ/തിരമ്യേ ച പുഷ്പോദ്യാനേ ച നിർജനേ
കന്ദരേ കന്ദരേ സിന്ധുതീരേ ചൈവാതിസുന്ദരേ 33

പുഷ്പഭദ്രാനദീതീരേ നീരവാതമനോഹരേ
പുളിനേ പുളിനേ നിന്യേ നദ്യാം നദ്യാം നദേ നദേ 34

മധൗ മധുകരാണാം ച മധുരധ്വനിനാദിതേ
വിസ്പന്ദനേ സുരസനേ നന്ദനേ ഗന്ധമാദനേ 35

ദേവോദ്യാനേ നന്ദനേ ച ചിത്രചന്ദനകാനനേ
ചമ്പകാനാം കേതകീനാം മാധവീനാം വനേ വനേ 36

കുന്ദാനാം മാലതീനാം ച കുമുദാംഭോജകാനനേ
കല്പവൃക്ഷേ കല്പവൃക്ഷേ പാരിജാതവനേ വനേ 37

നിർജനേ കാഞ്ചനേ സ്ഥാനേ ധന്യേ കാഞ്ചനപർവതേ
കാഞ്ചീവനേ കിംജലകേ കഞ്ചുകേ കാഞ്ചനാകരേ 38

പുഷ്പചന്ദനതല്പേഷു പുംസ്കോകിലരുതശ്രുതേ
പുഷ്പചന്ദനസംയുക്തഃ പുഷ്പചന്ദനവായുനാ 39

കാമുക്യാ കാമുകഃ കാമാത് സ രേമേ രമയാ സഹ
ന ഹി തൃപ്തോ ദാനവേന്ദ്രസ്തൃപ്തിം നൈവ ജഗാമ സാ 40

ഹവിഷാ കൃഷ്ണവർത്മേവ വവൃധേ മദനസ്തയോഃ
തയാ സഹ സമാഗത്യ സ്വാശ്രമം ദാനവസ്തതഃ 41

രമ്യം ക്രീഡാലയം ഗത്വാ വിജഹാര പുനഃ പുനഃ
ഏവം സ ബുഭുജേ രാജ്യം ശംഖചൂഡഃ പ്രതാപവാൻ 42

ഏകമന്വന്തരം പൂർണ്ണം രാജരാജേശ്വരോ മഹാൻ
ദേവാനാമസുരാണാം ച ദാനവാനാം ച സന്തതം 43

ഗന്ധർവാണാം കിന്നരാണാം രാക്ഷസാനാം ച ശാന്തിദഃ
ഹൃതാധികാരാ ദേവാശ്ച ചരന്തി ഭിക്ഷുകാ യഥാ 44

തേ സർവേ/തിവിഷണ്ണാശ്ച പ്രജഗ്മുർബ്രഹ്മണഃ സഭാം
വൃത്താന്തം കഥയാമാസ രുരുദുശ്ച ഭൃശം മുഹുഃ 45

തദാ ബ്രഹ്മാ സുരൈഃ സാർധം ജഗാമ ശങ്കരാലയം
സർവേശം കഥയാമാസ വിധാതാ ചന്ദ്രശേഖരം 46

ബ്രഹ്മാ ശിവശ്ച തൈഃ സാർധം വൈകുണ്ഠം ച ജഗാമ ഹ
ദുർലഭം പരമം ധാമ ജരാമൃത്യുഹരം പരം 47

സമ്പ്രാപ ച വരം ദ്വാരമാശ്രമാണാം ഹരം രഹോ
ദദർശ ദ്വാരപാലാംശ്ച രത്നസിംഹാസനസ്ഥിതാൻ 48

ശോഭിതാൻ പീതവസ്ത്രൈശ്ച രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാൻ
സസ്മിതാൻ സ്മേരവക്ത്രാസ്യാൻ പത്മനേത്രാൻ മനോഹരാൻ 49

ശംഖചക്രഗദാപത്മധരാംശ്ചൈവ ചതുർഭുജാൻ
വനമാലാന്വിതാൻ സർവാൻ ശ്യാമസുന്ദരവിഗ്രഹാൻ 50

ബ്രഹ്മാ താൻ കഥയാമാസ വൃത്താന്തം ഗമനാർത്ഥകം
തേ/നുജ്ഞാം ച ദദുസ്തസ്മൈ പ്രവിവേശ തദാജ്ഞയാ 51

ഏവം ഷോഡശദ്വാരാണി നിരീക്ഷ്യ കമലോദ്ഭവഃ
ദേവൈഃ സാർധം താനതീത്യ പ്രവിവേശ ഹരേഃ സഭാം 52

ദേവർഷിഭിഃ പരിവൃതാം പാർഷദൈശ്ച ചതുർഭുജൈഃ
നാരായണസ്വരൂപൈശ്ച സർവൈഃ കൗസ്തുഭഭൂഷിതൈഃ 53

നവേന്ദുമണ്ഡലാകാരാം ചതുരസ്രാം മനോഹരാം
മണീന്ദ്രഹാരനിർമ്മാണാം ഹീരാസാരസുശോഭിതാം 54

അമൂല്യരത്നഖചിതാം രചിതാം സ്വേച്ഛയാ ഹരേഃ
മാണിക്യമാലാജാലാഭാം മുക്താപംക്തിവിഭൂഷിതാം 55

മണ്ഡിതാം മണ്ഡലാകാരൈഃ രത്നദർപ്പണകോടിഭിഃ
വിചിത്രൈശ്ചിത്രരേഖാഭിർനാനാചിത്രവിചിത്രിതാം 56

പത്മരാഗേന്ദ്രരചിതാം രുചിരാം മണിപങ്കജൈഃ
സോപാനശതകൈർയുക്താം സ്യമന്തകവിനിർമിതൈഃ 57

പട്ടസൂത്രഗ്രന്ഥിയുക്തൈശ്ചാരു ചന്ദനപല്ലവൈഃ
ഇന്ദ്രനീലസ്തംഭവര്യൈർവേഷ്ടിതാം സുമനോഹരാം 58

തദ്രത്നപൂർണ്ണകുംഭാനാം സമൂഹൈശ്ച സമന്വിതാം
പാരിജാതപ്രസൂനാനാം മാലാജാലൈർവിരാജിതാം 59

കസ്തൂരീകുങ്കുമാരക്തൈഃ സുഗന്ധിചന്ദനദ്രുമൈഃ
സുസംസ്കൃതാം തു സർവത്ര വാസിതാം ഗന്ധവായുനാ 60

വിദ്യാധരീസമൂഹാനാം നൃത്യജാലൈർവിരാജിതാം
സഹസ്രയോജനായാമാം പരിപൂർണ്ണാം ച കിങ്കരൈഃ 61

ദദർശ ശ്രീഹരിം ബ്രഹ്മാ ശങ്കരശ്ച സുരൈഃ സഹ
വസന്തം തന്മധ്യദേശേ യഥേന്ദും താരകാവൃതം 62

അമൂല്യരത്നനിർമാണ ചിത്രസിംഹാസനേ സ്ഥിതം
കിരീടിനം കുണ്ഡലിനം വനമാലാവിഭൂഷിതം 63

ചന്ദനോക്ഷിതസർവാംഗം ബിഭ്രതം കേളിപങ്കജം
പുരതോ നൃത്യഗീതം ച പശ്യന്തം സസ്മിതം മുദാ 64

ശാന്തം സരസ്വതീകാന്തം ലക്ഷ്മീധൃതപദാംബുജം
ലക്ഷ്മ്യാ പ്രദത്തം താംബൂലം ഭുക്തവന്തം സുവാസിതം 65

ഗംഗയാ പരയാ ഭക്ത്യാ സേവിതം ശ്വേതചാമരൈഃ
സർവൈശ്ച സ്തൂയമാനം ച ഭക്തിനമ്രാത്മകന്ധരൈഃ 66

ഏവം വിശിഷ്ടം തം ദൃഷ്ട്വാ പരിപൂർണ്ണതമം പ്രഭും
ബ്രഹ്മാദയഃ സുരാഃ സർവേ പ്രണമ്യ തുഷ്ടുവുസ്തദാ 67

പുളകാഞ്ചിതസർവാംഗാ സാശ്രുനേത്രാശ്ച ഗദ്ഗദാഃ
ഭക്താശ്ച പരയാ ഭക്ത്യാ ഭീതാ നമ്രാത്മകന്ധരാഃ 68

കൃതാഞ്ജലിപുടോ ഭൂത്വാ വിധാതാ ജഗതാമപി
വൃത്താന്തം കഥയാമാസ വിനയേന ഹരേഃ പുരഃ 69

ഹരിസ്തദ്വചനം ശ്രുത്വാ സർവജ്ഞഃ സർവഭാവവിത്
പ്രഹസ്യോവാച ബ്രഹ്മാണം രഹസ്യം ച മനോഹരം 70

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ശംഖചൂഡസ്യ വൃത്താന്തം സർവം ജാനാമി പത്മജ
മദ്ഭക്തസ്യ ച ഗോപസ്യ മഹാതേജസ്വിനഃ പുരാ 71

ശൃണു തത്സർവവൃത്താന്തമിതിഹാസം പുരാതനം
ഗോലോകസ്യൈവ ചരിതം പാപഘ്നം പുണ്യകാരകം 72

സുദാമാ നാമ ഗോപശ്ച പാർഷദപ്രവരോ മമ
സ പ്രാപ ദാനവീം യോനിം രാധാശാപാത് സുദാരുണാത് 73

തത്രൈകദാഽഹമഗമം സ്വാലയാദ്രാസമണ്ഡലം
വിരജാമപി നീത്വാ ച മമ പ്രാണാധികാ പരാ 74

സാ മാം വിരജയാ സാർധം വിജ്ഞായ കിങ്കരീമുഖാത്
പശ്ചാത്ക്രുദ്ധാ സാഽഽജഗാമ ന. ദദർശ ച തത്ര താം 75

വിരജാം ച നദീ രൂപാം മാം ജ്ഞാത്വാ ച തിരോഹിതം
പുനർ ജഗാമ സാ ദൃഷ്ട്വാ സ്വാലയം സഖിഭിഃ സഹ 76

മാം ദൃഷ്ട്വാ മന്ദിരേ ദേവീ സുദാമ്നാ സഹിതം പുരാ
ഭൃശം സാ ഭർത്സയാമാസ മൗനീഭൂതം ച സുസ്ഥിരം 77

തച്ഛ്രുത്വാഽസഹമാനശ്ച സുദാമാ താം ചുകോപ ഹ
സ ച താം ഭർത്സയാമാസ കോപേന മമ സന്നിധൗ 78

തച്ഛ്രുത്വാ കോപയുക്താ സാ രക്തപങ്കജലോചനാ
ബഹിഷ്കർത്തും ചകാരാജ്ഞാം സന്ത്രസ്തം മമ സംസദി 79

സഖീലക്ഷം സമുത്തസ്ഥൗ ദുർവാരം തേജസോൽബണം
ബഹിശ്ചകാര തം തൂർണം ജല്പന്തം ച പുനഃ പുനഃ 80

സാ ച തത്താഡനം താസാം ശ്രുത്വാ രുഷ്ടാ ശശാപ ഹ
യാഹി രേ ദാനവീം യോനിമിത്യേവം ദാരുണം വചഃ 81

തം ഗച്ഛന്തം ശപന്തം ച രുദന്തം മാം പ്രണമ്യ ച
വാരയാമാസ തുഷ്ടാ സാ രുദതീ കൃപയാ പുനഃ 82

ഹേ വത്സ തിഷ്ഠ മാ ഗച്ഛ ക്വ യാസീതി പുനഃ പുനഃ
സമുച്ചാര്യ ച തത്പശ്ചാജ്ജഗാമ സാ ച വിക്ലവം 83

ഗോപ്യശ്ച രുരുദുഃ സർവാ ഗോപാശ്ചാ/ പി സുദുഃഖിതാഃ
തേ സർവേ രാധികാ ചാ/ പി തത്പശ്ചാദ് ബോധിതാ മയാ 84

ആയാസ്യതി ക്ഷണാർധേന കൃത്വാ ശാപസ്യ പാലനം
സുദാമംസ്ത്വമിഹാ/ ഗച്ഛേത്യുക്ത്വാ സാ ച നിവാരിതാ 85

ഗോലോകസ്യ ക്ഷണാർധേന ചൈകം മന്വന്തരം ഭവേത്
പൃഥിവ്യാം ജഗതാം ധാതരിത്യേവ വചനം ധ്രുവം 86

ഇത്യേവം ശംഖചൂഡശ്ച പുനസ്തത്രൈവ യാസ്യതി
മഹാബലിഷ്ഠോ യോഗേശഃ സർവമായാവിശാരദഃ 87

മമ ശൂലം ഗൃഹീത്വാ ച ശീഘ്രം ഗച്ഛതു ഭാരതം
ശിവഃ കരോതു സംഹാരം മമ ശൂലേന രക്ഷസഃ 88

മമൈവ കവചം കണ്ഠേ സർവമംഗളകാരകം
ബിഭർത്തി ദാനവഃ ശശ്വത് സംസാരേ വിജയീ തതഃ 89

തസ്മിൻ ബ്രഹ്മൻ സ്ഥിതേ ചൈവ ന കോപി ഹിംസിതും ക്ഷമഃ
തദ്യാചനാം കരിഷ്യാമി വിപ്രരൂപോ/ഹമേവ ച 90

സതീത്വഹാനിസ്തത്പത്ന്യാ യത്ര കാലേ ഭവിഷ്യതി
തത്രൈവ കാലേ തന്മൃത്യുരിതി ദത്തോ വരസ്ത്വയാ 91

തത്പത്ന്യാശ്ചോദരേ വീര്യമർപ്പയിഷ്യാമി നിശ്ചിതം
തത്ക്ഷണേ ചൈവ തന്മൃത്യുർ ഭവിഷ്യതി ന സംശയഃ 92

പശ്ചാത് സാ ദേഹമുത്സൃജ്യ ഭവിഷ്യതി മമ പ്രിയാ
ഇത്യുക്ത്വാ ജഗതാം നാഥോ ദദൗ ശൂലം ഹരായ ച 93

ശൂലം ദത്വാ യയൗ ശീഘ്രം ഹരിരഭ്യന്തരേ മുദാ
ഭാരതം ച യയുർദേവാ ബ്രഹ്മരുദ്രപുരോഗമാഃ 94

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ

ഏകോനവിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

അഥ വിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീ നാരായണ ഉവാച

ബ്രഹ്മാ ശിവം സന്നിയോജ്യ സംഹാരേ ദാനവസ്യ ച
ജഗാമ സ്വാലയം തൂർണ്ണം യഥാസ്ഥാനം സുരോത്തമഃ 1

ചന്ദ്രഭാഗാനദീതീരേ വടമൂലേ മനോഹരേ
തത്ര തസ്ഥൗ മഹാദേവോ ദേവവിസ്താരഹേതവേ 2

ദൂതം കൃത്വാ ചിത്രരഥം ഗന്ധർവേശ്വരമീപ്സിതം
ശീഘ്രം പ്രസ്ഥാപയാമാസ ശംഖചൂഡാന്തികം മുദാ 3

സർവേശ്വരാജ്ഞയാ ശീഘ്രം യയൗ തന്നഗരം പരം
മഹേന്ദ്രനഗരോത്കൃഷ്ടം കുബേരഭവനാധികം 4

പഞ്ചയോജനവിസ്തീർണം ദൈർഘ്യേ തദ്വിഗുണം ഭവേത്
സ്ഫടികാകാരമണിഭിർനിർമിതം യാനവേഷ്ടിതം 5

സപ്തഭിഃ പരിഖാഭിശ്ച ദുർഗമാഭിഃ സമന്വിതം
ജ്വലദഗ്നിനിഭൈഃ ശശ്വത്കല്പിതം രത്നകോടിഭിഃ 6

യുക്തം ച വീഥിശതകൈർമണിവേദിവിചിത്രിതൈഃ
പരിതോ വണിജാം സൗധൈർനാനാവസ്തുവിരാജിതൈഃ 7

സിന്ദൂരാകാരമണിഭിർ നിർമ്മിതൈശ്ച വിചിത്രിതൈഃ
ഭൂഷിതം ഭൂഷിതൈർദിവ്യൈരാശ്രമൈഃ ശതകോടിഭിഃ 8

ഗത്വാ ദദർശ തന്മദ്ധ്യേ ശംഖചൂഡാലയം പരം
അതീവ വലയാകാരം യഥാ പൂർണ്ണേന്ദുമണ്ഡലം 9

ജ്വലദഗ്നിശിഖാക്താഭിഃ പരിഖാഭിശ്ചതസൃഭിഃ
തദ്ദുർഗമം ച ശത്രൂണാമന്യേഷാം സുഗമം സുഖം 10

അത്യുച്ചൈർഗഗനസ്പർശ്ശിമണിശൃംഗവിരാജിതം
രാജിതം ദ്വാദശദ്വാരൈർദ്വാരപാലസമന്വിതം 11

മണീന്ദ്രസാരനിർമാണൈഃ ശോഭിതം ലക്ഷമന്ദിരൈഃ
ശോഭിതം രത്നസോപാനൈഃ രത്നസ്തംഭവിരാജിതം 12

തദ്ദൃഷ്ട്വാ പുഷ്പദന്തോഽപി വരം ദ്വാരം ദദർശ സഃ
ദ്വാരേ നിയുക്തം പുരുഷം ശൂലഹസ്തം ച സുസ്മിതം 13

തിഷ്ഠന്തം പിംഗലാക്ഷം ച താമ്രവർണ്ണം ഭയങ്കരം
കഥയാമാസ വൃത്താന്തം ജഗാമ തദനുജ്ഞയാ 14

അതിക്രമ്യ ച തദ്ദ്വാരം ജഗാമാഭ്യന്തരം പുനഃ
ന കോഽപി രക്ഷതി ശ്രുത്വാ ദൂതരൂപം രണസ്യ ച 15

ഗത്വാ സോഽഭ്യന്തരദ്വാരം ദ്വാരപാലമുവാച ഹ
രണസ്യ സർവവൃത്താന്തം വിജ്ഞാപയത മാ ചിരം 16

സ ച തം കഥയിത്വാ ച ദൂതോ ഗന്തുമുവാച ഹ
സ ഗത്വാ ശംഖചൂഡം തം ദദർശ സുമനോഹരം 17

രാജമണ്ഡലമധ്യസ്ഥം സ്വർണ്ണസിംഹാസനേ സ്ഥിതം
മണീന്ദ്രരചിതം ദിവ്യം രത്നദണ്ഡസമന്വിതം 18

രത്നകൃത്രിമപുഷ്പൈശ്ച പ്രശസ്തൈഃ ശോഭിതം സദാ
ഭൃത്യേന മസ്തകന്യസ്തം സ്വർണ്ണച്ഛത്രം മനോഹരം 19

സേവിതം പാർഷദഗണൈഃ രുചിരൈഃ ശ്വേതചാമരൈഃ
സുവേഷം സുന്ദരം രമ്യം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതം 20

മാല്യേന ലേപനം സൂക്ഷ്മം സുവസ്ത്രം ദധതം മുനേ
ദാനവേന്ദ്രൈഃ പരിവൃതം സുവേഷൈശ്ച ത്രികോടിഭിഃ 21

ശതകോടിഭിരന്യൈശ്ച ഭ്രമദ്ഭിരസ്ത്രപാണിഭിഃ
ഏവംഭൂതം ച തം ദൃഷ്ട്വാ പുഷ്പദന്തഃ സവിസ്മയഃ 22

ഉവാച സ ച വൃത്താന്തം യദുക്തം ശങ്കരേണ ച

പുഷ്പദന്ത ഉവാച

രാജേന്ദ്ര ശിവഭൃത്യോ/ഹം പുഷ്പദന്താഭിധഃ പ്രഭോ 23

യദുക്തം ശങ്കരേണൈവ തദ്ബ്രവീമി നിശാമയ
രാജ്യം ദേഹി ച ദേവാനാമധികാരം ച സാമ്പ്രതം 24

ദേവാശ്ച ശരണാപന്നാ ദേവേശം ശ്രീഹരിം പരം
ഹരിർദത്വാ/സ്യ ശൂലം ച തേന പ്രസ്ഥാപിതഃ ശിവഃ 25

പുഷ്പഭദ്രാനദീതീരേ വടമൂലേ ത്രിലോചനഃ
വിഷയം ദേഹി തേഷാം ച യുദ്ധം വാ കുരു നിശ്ചിതം 26

ഗത്വാ വക്ഷ്യാമി കിം ശംഭുമഥ തദ്വദ മാമപി
ദൂതസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ ശംഖചൂഡഃ പ്രഹസ്യ ച 27

പ്രഭാതേ/ഹം ഗമിഷ്യാമി ത്വം ച ഗച്ഛേത്യുവാച ഹ
സ ഗത്വോവാച തം തൂർണം വടമൂലസ്ഥമീശ്വരം 28

ശംഖചൂഡസ്യ വചനം തദീയം തന്മുഖോദിതം
ഏതസ്മിന്നന്തരേ സ്കന്ദ ആജഗാമ ശിവാന്തികം 29

വീരഭദ്രശ്ച നന്ദീ ച മഹാകാളഃ സുഭദ്രകഃ
വിശാലാക്ഷശ്ച ബാണശ്ച പിംഗളാക്ഷോ വികമ്പനഃ 30

വിരൂപോ വികൃതിശ്ചൈവ മണിഭദ്രശ്ച ബാഷ്കളഃ
കപിലാഖ്യോ ദീർഘദംഷ്ട്രോ വികടസ്താമ്രലോചനഃ 31

കാളകണ്ഠോ ബലീഭദ്രഃ കാലജിഹ്വഃ കുടീചരഃ
ബലോന്മത്തോ രണശ്ലാഘീ ദുർജയോ ദുർഗമസ്തഥാ 32

അഷ്ടൗ ച ഭൈരവാ രൗദ്രാ രുദ്രാശ്ചൈകാദശ സ്മൃതാഃ
വസവോഷ്ടൗ വാസവശ്ച ആദിത്യാ ദ്വാദശ സ്മൃതാഃ 33

ഹുതാശനശ്ച ചന്ദ്രശ്ച വിശ്വകർമ്മാശ്വിനൗ ച തൗ
കുബേരശ്ച യമശ്ചൈവ ജയന്തോ നളകൂബരഃ 34

വായുശ്ച വരുണശ്ചൈവ ബുധശ്ച മംഗളസ്തഥാ
ധർമ്മശ്ച ശനിരീശാനഃ കാമദേവശ്ച വീര്യവാൻ 35

ഉഗ്രദംഷ്ട്രാ ചോഗ്രചണ്ഡാ കോടരാ കൈടഭീ തഥാ
സ്വയം ചാഽഷ്ടഭുജാ ദേവീ ഭദ്രകാളീ ഭയങ്കരീ 36

രത്നേന്ദ്രസാരനിർമാണവിമാനോപരിസംസ്ഥിതാ
രക്തവസ്ത്രപരീധാനാ രക്തമാല്യാനുലേപനാ 37

നൃത്യന്തീ ച ഹസന്തീ ച ഗായന്തീ സുസ്വരം മുദാ
അഭയം ദദാതി ഭക്തേഭ്യോഽഭയാ സാ ച ഭയം രിപും 38

ബിഭ്രതീ വികടാം ജിഹ്വാം സുലോലാം യോജനായതാം
ശംഖചക്രഗദാപത്മഖഡ്ഗചർമ്മധനുഃശരാൻ 39

ഖർപരം വർത്തുളാകാരം ഗംഭീരം യോജനായതം
ത്രിശൂലം ഗഗനസ്പർശി ശക്തിം ച യോജനായതാം 40

മുദ്ഗരം മുസലം വജ്രം ഖേടം ഫലകമുജ്ജ്വലം
വൈഷ്ണവാസ്ത്രം വാരുണാസ്ത്രം വാഹ്നേയം നാഗപാശകം 41

നാരായണാസ്ത്രം ഗാന്ധർവം ബ്രഹ്മാസ്ത്രം ഗാരുഡം തഥാ
പർജന്യാസ്ത്രം പാശുപതം ജൃംഭണാസ്ത്രം ച പാർവതം 42

മഹേശ്വരാസ്ത്രം വായവ്യം ദണ്ഡം സമ്മോഹനം തഥാ
അവ്യർത്ഥമസ്ത്രകം ദിവ്യം ദിവ്യാസ്ത്രശതകം പരം 43

ആഗത്യ തത്ര തസ്ഥൗ ച യോഗിനീനാം ത്രികോടിഭിഃ
സാർധം ച ഡാകിനീനാം ച വികടാനാം ത്രികോടിഭിഃ 44

ഭൂതപ്രേതപിശാചാശ്ച കൂഷ്മാണ്ഡാ ബ്രഹ്മരാക്ഷസാഃ
വേതാളാ രാക്ഷസാശ്ചൈവ യക്ഷാശ്ചൈവ തു കിന്നരാഃ 45

താഭിശ്ചൈവ സഹ സ്കന്ദഃ പ്രണമ്യ ചന്ദ്രശേഖരം
പിതുഃ പാർശ്വേ സഹായാർത്ഥം സമുവാസ തദാജ്ഞയാ 46

അഥ ദൂതേ ഗതേ തത്ര ശംഖചൂഡഃ പ്രതാപവാൻ
ഉവാച തുളസീം വാർത്താം ഗത്വാഽഭ്യന്തരമേവ ച 47

രണവാർത്താം ച സാ ശ്രുത്വാ ശുഷ്കകണ്ഠോഷ്ഠതാലുകാ
ഉവാച മധുരം സാധ്വീ ഹൃദയേന വിദൂയതാ 48

തുളസ്യുവാച

ഹേ പ്രാണബന്ധോ ഹേ നാഥ തിഷ്ഠ മേ വക്ഷസി ക്ഷണം
ഹേ പ്രാണാധിഷ്ഠാതൃദേവ രക്ഷ മേ ജീവിതം ക്ഷണം 49

ഭുങ്ക്ഷ്വ ജന്മ സമാസാദ്യ യന്മേ മനസി വാഞ്ഛിതം
പശ്യാമി ത്വാം ക്ഷണം കിഞ്ചില്ലോചനാഭ്യാം ച സാദരം 50

ആന്ദോളയന്തേ പ്രാണാ മേ മനോ ദഗ്ദ്ധം ച സന്തതം
ദുഃസ്വപ്നശ്ച മയാ ദൃഷ്ടശ്ചാദ്യൈവ ചരമേ നിശി 51

തുളസീവചനം ശ്രുത്വാ ഭുക്ത്വാ പീത്വാ നൃപേശ്വരഃ
ഉവാച വചനം പ്രാജ്ഞോ ഹിതം സത്യം യഥോചിതം 52

ശംഖചൂഡ ഉവാച

കാലേന യോജിതം സർവം കർമ്മഭോഗനിബന്ധനം
ശുഭം ഹർഷഃ സുഖം ദുഃഖം ഭയം ശോകശ്ച മംഗളം 53

കാലേ ഭവന്തി വൃക്ഷാശ്ച സ്കന്ധവന്തശ്ച കാലതഃ
ക്രമേണ പുഷ്പവന്തശ്ച ഫലവന്തശ്ച കാലതഃ 54

തേഷാം ഫലാനി പക്വാനി പ്രഭവന്ത്യേവ കാലതഃ
തേ സർവേ ഫലിതാഃകാലേ പാതം യാന്തി ച കാലതഃ 55

കാലേ ഭവന്തി വിശ്വാനി കാലേ നശ്യന്തി സുന്ദരി
കാലാത് സ്രഷ്ടാ ച സൃജതി പാതാ പാതി ച കാലതഃ 56

സംഹർത്താ സംഹരേത്കാലേ ക്രമേണ സഞ്ചരന്തി തേ
ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദീനാമീശ്വരഃ പ്രകൃതിഃ പരഃ 57

സ്രഷ്ടാ പാതാ ച സംഹർത്താ സ ചാത്മാ കാലനർത്തകഃ
കാലേ സ ഏവ പ്രകൃതിം സ്വാഭിന്നാം സ്വേച്ഛയാ പ്രഭുഃ 58

നിർമായ കൃതവാൻ സർവാൻ വിശ്വസ്ഥാംശ്ച ചരാചരാൻ
സർവേശഃ സർവരൂപശ്ച സർവാത്മാ പരമേശ്വരഃ 59

ജനം ജനേന ജനിതാ ജനം പാതി ജനേന യഃ
ജനം ജനേന ഹരതേ തം ദേവം ഭജ സാമ്പ്രതം 60

യസ്യാഽജ്ഞയാ വാതി വാതഃ ശീഘ്രഗാമീ ച സാമ്പ്രതം
യസ്യാഽജ്ഞയാ ച തപനഃ തപത്യേവ യഥാക്ഷണം 61

യഥാക്ഷണം വർഷതീന്ദ്രോ മൃത്യുശ്ചരതി ജന്തുഷു
യഥാക്ഷണം ദഹത്യഗ്നിശ്ചന്ദ്രോ ഭ്രമതി ശീതവാൻ 62

മൃത്യോർമൃത്യും കാലകാലം യമസ്യ ച യമം പരം
വിഭും സ്രഷ്ടുശ്ച സ്രഷ്ടാരം മാതുശ്ച മാതൃകം ഭവേ 63

സംഹർത്താരം ച സംഹർത്തുസ്തം ദേവം ശരണം വ്രജ
കോ വാ ബന്ധുശ്ച കേഷാം വാ സർവബന്ധും ഭജ പ്രിയേ 64

അഹം കോ വാ ച ത്വം കാ വാ വിധിനാ യോജിതഃ പുരാ
ത്വയാ സാർധം കർമണാ ച പുനസ്തേന വിയോജിതഃ 65

അജ്ഞാനീ കാതരഃ ശോകേ വിപത്തൗ ന ച പണ്ഡിതഃ
സുഖേ ദുഃഖേ ഭ്രമത്യേവ കാലനേമിക്രമേണ ച 66

നാരായണം തം സർവേശം കാന്തം യാസ്യസി നിശ്ചിതം
തപഃ കൃതം യദർത്ഥം ച പുരാ ബദരികാശ്രമേ 67
മയാ ത്വം തപസാലബ്ധാ ബ്രഹ്മണസ്തു വരേണ ച
ഹര്യർത്ഥേ യത്തവ തപോ ഹരിം പ്രാപ്സ്യസി കാമിനി 68

വൃന്ദാവനേ ച ഗോവിന്ദം ഗോലോകേ ത്വം ലഭിഷ്യസി
അഹം യാസ്യാമി തല്ലോകം തനും ത്യക്ത്വാ ച ദാനവീം 69

തത്ര ദ്രക്ഷ്യസി മാം ത്വം ച ദ്രക്ഷ്യാമി ത്വാം ച സാമ്പ്രതം
അഗമം രാധികാശാപാദ്ഭാരതം ച സുദുർലഭം 70

പുനർയാസ്യാമി തത്രൈവ കഃ ശോകോ മേ ശൃണു പ്രിയേ
ത്വം ച ദേഹം പരിത്യജ്യ ദിവ്യരൂപം വിധായ ച 71

തത്കാലം പ്രാപ്സ്യസി ഹരിം മാ കാന്തേ കാതരാ ഭവ
ഇത്യുക്ത്വാ ച ദിനാന്തേ ച തയാ സാർധം മനോഹരം 72

സുഷ്വാപ ശോഭനേ തല്പേ പുഷ്പചന്ദനചർച്ചിതേ
നാനാപ്രകാര വിഭവം ചകാര രത്നമന്ദിരേ 73

രത്നപ്രദീപസംയുക്തേ സ്ത്രീരത്നം പ്രാപ്യ സുന്ദരീം
നിനായ രജനീം രാജാ ക്രീഡാകൗതുകമംഗളൈഃ 74

കൃത്വാ വക്ഷസി താം കാന്താം രുദതീമതിദുഃഖിതാം
കൃശോദരീം നിരാഹാരാം നിമഗ്നാം ശോകസാഗരേ 75

പുനസ്താം ബോധയാമാസ ദിവ്യജ്ഞാനേന ജ്ഞാനവിത്
പുരാ കൃഷ്ണേന യദ്ദത്തം ഭാണ്ഡീരേ തത്ത്വമുത്തമം 76

സ ച തസ്യൈ ദദൗ സർവം സർവശോകഹരം പരം
ജ്ഞാനം സമ്പ്രാപ്യ സാ ദേവീ പ്രസന്നവദനേക്ഷണാ 77

ക്രീഡാം ചകാര ഹർഷേണ സർവം മത്വേതി നശ്വരം
തൗ ദമ്പതീ ച ക്രീഡന്തൗ നിമഗ്നൗ സുഖസാഗരേ 78

പുളകാഞ്ചിതസർവാംഗൗ മൂർച്ഛിതൗ നിർജനേ മുനേ
അംഗപ്രത്യംഗസംയുക്തൗ സുപ്രീതൗ സുരതോത്സുകൗ 79

ഏകാംഗൗ ച തഥാ തൗ ദ്വൗ ചാർദ്ധനാരീശ്വരോ യഥാ
പ്രാണേശ്വരം ച തുളസീ മേനേ പ്രാണാധികം പരം 80

പ്രാണാധികാം ച താം മേനേ രാജാ പ്രാണേശ്വരീം സതീം
തൗ സ്ഥിതൗ സുഖസുപ്തൗ ച തന്ദ്രിതൗ സുന്ദരൗ സമൗ 81

സുവേഷൗ സുഖസംഭോഗാദചേഷ്ടൗ സുമനോഹരൗ
ക്ഷണം സുചേതനൗ തൗ ച കഥയന്തൗ രസാശ്രയാത് 82

കഥാം മനോഹരാം ദിവ്യാം ഹസന്തൗ ച ക്ഷണം പുനഃ
ക്ഷണം ച കേളിസംയുക്തൗ രസഭാവസമന്വിതൗ 83

സുരതേ വിരതിർനാസ്തി തൗ തദ്വിഷയപണ്ഡിതൗ
സതതം ജയയുക്തൗ ദ്വൗ ക്ഷണം നൈവ പരാജിതൗ 84

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ

വിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകവിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ശ്രീകൃഷ്ണം മനസാ ധ്യാത്വാ രക്ഷഃ കൃഷ്ണപരായണഃ
ബ്രാഹ്മേ മുഹൂർത്ത ഉത്ഥായ പുഷ്പതല്പാന്മനോഹരാത് 1

രാത്രിവാസഃപരിത്യജ്യ സ്നാത്വാ മംഗളവാരിണാ
ധൗതേ ച വാസസീ ധൃത്വാ കൃത്വാ തിലകമുജ്ജ്വലം 2

ചകാരാഹ്നികമാവശ്യമഭീഷ്ടദേവവന്ദനം
ദധ്യാഽജ്യമധുലാജാംശ്ച ദദർശ വസ്തു മംഗളം 3

രത്നശ്രേഷ്ഠം മണിശ്രേഷ്ഠം വസ്ത്രശ്രേഷ്ഠം ച കാഞ്ചനം
ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ദദൗ ഭക്ത്യാ യഥാ നിത്യം ച നാരദ 4

അമൂല്യരത്നം യത്കിഞ്ചിത് മുക്താമാണിക്യഹീരകം
ദദൗ വിപ്രായ ഗുരവേ യാത്രാമംഗളഹേതവേ 5

ഗജരത്നമശ്വരത്നം ധനരത്നം മനോഹരം
ദദൗ സർവം ദരിദ്രായ വിപ്രായ മംഗളായ ച 6

ഭാണ്ഡാരാണാം സഹസ്രാണി നഗരാണാം ദ്വിലക്ഷകം
ഗ്രാമാണാം ശതകോടിം ച ബ്രാഹ്മണായ ദദൗ മുദാ 7

പുത്രം കൃത്വാ തു രാജേന്ദ്രം സർവേഷു ദാനവേഷു ച
പുത്രേ സമർപ്യ ഭാര്യാം താം രാജ്യം ച സർവസമ്പദം 8

പ്രജാനുചരസംഘം ച ഭാണ്ഡാരം വാഹനാദികം
സ്വയം സന്നാഹയുക്തശ്ച ധനുഷ്പാണിർ ബഭൂവ ഹ 9
ഭൃത്യദ്വാരാ ക്രമേണൈവ ചകാര സൈന്യസഞ്ചയം
അശ്വാനാം ച ത്രിലക്ഷേണ ലക്ഷേണ വരഹസ്തിനാം 10

രഥാനാമയുതേനൈവ ധാനുഷ്കാണാം ത്രികോടിഭിഃ
ത്രികോടിഭിർവർമിണാം ച ശൂലിനാം ച ത്രികോടിഭിഃ 11

കൃതാ സേനാഽപരിമിതാ ദാനവേന്ദ്രേണ നാരദ
തസ്യാം സേനാപതിശ്ചൈവ യുദ്ധശാസ്ത്രവിശാരദഃ 12

മഹാരഥഃ സ വിജ്ഞേയോ രഥിനാം പ്രവരോ രണേ
ത്രിലക്ഷാഽക്ഷൗഹിണീ സേനാപതിം കൃത്വാ നരാധിപഃ 13

ത്രിംശദക്ഷൗഹിണീബാധം ഭാണ്ഡൗഘം ച ചകാര ഹ
ബഹിർബഭൂവ ശിബിരാന്മനസാ ശ്രീഹരിം സ്മരൻ 14

രത്നേന്ദ്രസാരനിർമ്മാണവിമാനമാരുരോഹ സഃ
ഗുരുവർഗാൻ പുരസ്കൃത്യ പ്രയയൗ ശങ്കരാന്തികം 15

പുഷ്പഭദ്രാനദീതീരേ യത്രാഽക്ഷയവടഃ ശുഭഃ
സിദ്ധാശ്രമം ച സിദ്ധാനാം സിദ്ധിക്ഷേത്രേ ച നാരദ 16

കപിലസ്യ തപഃസ്ഥാനം പുണ്യക്ഷേത്രേ ച ഭാരതേ
പശ്ചിമോദധിപൂർവേ ച മലയസ്യ ച പശ്ചിമേ 17

ശ്രീശൈലോത്തരഭാഗേ ച ഗന്ധമാദനദക്ഷിണേ
പഞ്ചയോജനവിസ്തീർണ്ണാ ദൈർഘ്യേ ശതഗുണാ തഥാ 18

ശുദ്ധസ്ഫടികസങ്കാശാ ഭാരതേ ച സുപുണ്യദാ
ശാശ്വതീ ജലപൂർണ്ണാ ച പുഷ്പഭദ്രാനദീ ശുഭാ 19

ലവണാബ്ധിപ്രിയാ ഭാര്യാ ശശ്വത്സൗഭാഗ്യസംയുതാ
ശരാവതീമിശ്രിതാ ച നിർഗതാ സാ ഹിമാലയാത് 20

ഗോമതീം വാമതഃകൃത്വാ പ്രവിഷ്ടാ പശ്ചിമോദധൗ
തത്ര ഗത്വാ ശംഖചൂഡോ ദദർശ ചന്ദ്രശേഖരം 21

വടമൂലേ സമാസീനം സൂര്യകോടിസമപ്രഭം
കൃത്വാ യോഗാസനം ദൃഷ്ട്വാ മുദ്രായുക്തം ച സസ്മിതം 22

ശുദ്ധസ്ഫടികസങ്കാശം ജ്വലന്തം ബ്രഹ്മതേജസാ
ത്രിശൂലപട്ടിശധരം വ്യാഘ്രചർമാംബരം വരം 23

ഭക്തമൃത്യുഹരം ശാന്തം ഗൗരീകാന്തം മനോഹരം
തപസാം ഫലദാതാരം ദാതാരം സർവസമ്പദാം 24

ആശുതോഷം പ്രസന്നാസ്യം ഭക്താനുഗ്രഹകാതരം
വിശ്വനാഥം വിശ്വബീജം വിശ്വരൂപം ച വിശ്വജം 25

വിശ്വംഭരം വിശ്വവരം വിശ്വസംഹാരകാരകം
കാരണം കാരണാനാം ച നരകാർണവതാരണം 26

ജ്ഞാനപ്രദം ജ്ഞാനബീജം ജ്ഞാനാനന്ദം സനാതനം
അവരുഹ്യ വിമാനാച്ച തം ദൃഷ്ട്വാ ദാനവേശ്വരഃ 27

സർവൈഃ സാർധം ഭക്തിയുക്തഃ ശിരസാ പ്രണനാമ സഃ
വാമതോ ഭദ്രകാളീം ച സ്കന്ദം ച തത്പുരഃസ്ഥിതം 28

ആശിഷം ച ദദൗ തസ്മൈ കാളീ സ്കന്ദശ്ച ശങ്കരഃ
ഉത്തസ്ഥുരാഗതം ദൃഷ്ട്വാ സർവേ നന്ദീശ്വരാദയഃ 29

പരസ്പരം ച ഭാഷന്തേ ചക്രുസ്തത്ര ച സാമ്പ്രതം
രാജാ കൃത്വാ ച സംഭാഷാമുവാസ ശിവസന്നിധൗ 30

പ്രസന്നാത്മാ മഹാദേവോ ഭഗവാംസ്തമുവാച ഹ 31

മഹാദേവ ഉവാച

വിധാതാ ജഗതാം ബ്രഹ്മാ പിതാ ധർമ്മസ്യ ധർമ്മവിത്

മരീചിസ്തസ്യ പുത്രശ്ച വൈഷ്ണവശ്ചാഽപി ധാർമ്മികഃ
കശ്യപശ്ചാഽപി തത്പുത്രോ ധർമ്മിഷ്ഠശ്ച പ്രജാപതിഃ 32

ദക്ഷഃ പ്രീത്യാ ദദൗ തസ്മൈ ഭക്ത്യാ കന്യാസ്ത്രയോദശ
താസ്വേകാ ച ദനുഃ സാധ്വീ തത്സൗഭാഗ്യവിവർധിതാ 33

ചത്വാരിംശദ്ദനോഃ പുത്രാഃ ദാനവാസ്തേജസോൽബണാഃ
തേഷ്വേകോ വിപ്രചിത്തിശ്ച മഹാബലപരാക്രമഃ 34

തത്പുത്രോ ധാർമ്മികോ ദംഭോ വിഷ്ണുഭക്തോ ജിതേന്ദ്രിയഃ
ജജാപ പരമം മന്ത്രം പുഷ്കരേ ലക്ഷവത്സരം 35

ശുക്രാചാര്യം ഗുരും കൃത്വാ കൃഷ്ണസ്യ പരമാത്മനഃ
തദാ ത്വാം തനയം പ്രാപ പരം കൃഷ്ണപരായണം 36

പുരാ ത്വം പാർഷദോ ഗോപോ ഗോപേഷ്വപി സുധാർമ്മികഃ
അധുനാ രാധികാശാപാദ്ഭാരതേ ദാനവേശ്വരഃ 37

ആബ്രഹ്മസ്തംബപര്യന്തം തുച്ഛം മേനേ ച വൈഷ്ണവഃ
സാലോക്യസാർഷ്ടിസായൂജ്യസാമീപ്യം ച ഹരേരപി 38

ദീയമാനം ന ഗൃഹ്ണന്തി വൈഷ്ണവാഃ സേവനം വിനാ
ബ്രഹ്മത്വമമരത്വം വാ തുച്ഛം മേനേ ച വൈഷ്ണവഃ 39

ഇന്ദ്രത്വം വാമനത്വം വാ ന മേനേ ഗണനാസു ച
കൃഷ്ണഭക്തസ്യ തേ കിം വാ ദേവാനാം വിഷയേ ഭ്രമഃ 40

ദേഹി രാജ്യം ച ദേവാനാം മത്പ്രീതിം രക്ഷ ഭൂമിപ
സുഖം സ്വരാജ്യേ ത്വം തിഷ്ഠ ദേവാസ്തിഷ്ഠന്തു വൈ പദേ 41

അലം ഭൂതവിരോധേന സർവേ കശ്യപവംശജാഃ
യാനി കാനി ച പാപാനി ബ്രഹ്മഹത്യാദികാനി ച 42

ജ്ഞാതിദ്രോഹസ്യ പാപാനി കലാം നാർഹന്തി ഷോഡശീം
സ്വസമ്പദാം ച ഹാനിം ച യദി രാജേന്ദ്ര മന്യസേ 43

സർവാവസ്ഥാ ച സമതാം കേഷാം യാതി ച സർവദാ
ബ്രഹ്മണശ്ച തിരോഭാവോ ലയേ പ്രാകൃതികേ സദാ 44

ആവിർഭാവഃ പുനസ്തസ്യ പ്രഭവാദീശ്വരേച്ഛയാ
ജ്ഞാനവൃദ്ധിശ്ച തപസാ സ്മൃതിലോപശ്ച നിശ്ചിതം 45

കരോതി സൃഷ്ടിം ജ്ഞാനേന സ്രഷ്ടാ സോഽപി ക്രമേണ ച
പരിപൂർണ്ണതമോ ധർമ്മഃ സത്യേ സത്യാശ്രയേ സദാ 46

ത്രിഭാഗഃ സോ ƒ പി ത്രേതായാം ദ്വിഭാഗേ ദ്വാപരേ സ്മൃതഃ
ഏകഭാഗഃ കലൗ പൂർവം തദംശശ്ച ക്രമേണ ച 47

കലാമാത്രം കലേഃ ശേഷേ കുഹ്വാം ചന്ദ്രകലാ യഥാ
യാദൃക്തേജോ രവേർഗ്രീഷ്മേ ന താദൃക്ശിശിരേ പുനഃ 48

ദിനേഷു യാദൃങ്മധ്യാഹ്നേ സായംപ്രാതർന്ന തത്സമം
ഉദയം യാതി കാലേന ബാലതാം ച ക്രമേണ ച 49

പ്രകാണ്ഡതാം ച തത്പശ്ചാത് കാലേ ƒ സ്തം പുനരേതി സഃ
ദിനേ പ്രച്ഛന്നതാ യാതി കാലേന ദുർദിനേ ഘനേ 50

രാഹുഗ്രസ്തേ കമ്പിതശ്ച പുനരേവ പ്രസന്നതാം
പരിപൂർണ്ണതമശ്ചന്ദ്രഃ പൂർണ്ണിമായാം ച ജായതേ 51

താദൃശോ ന ഭവേന്നിത്യം ക്ഷയം യാതി ദിനേ ദിനേ
പുനശ്ച പുഷ്ടിമായാതി പരം കുഹ്വാ ദിനേ ദിനേ 52

സമ്പദ്യുക്തഃ ശുക്ലപക്ഷേ കൃഷ്ണേ മ്ലാനശ്ച യക്ഷ്മണാ
രാഹുഗ്രസ്തേ ദിനേ മ്ലാനോ ദുർദിനേ ന വിരോചതേ 53

കാലേ ചന്ദ്രോ ഭവേച്ഛുക്ലോ ഭ്രഷ്ടശ്രീഃ കാലഭേദതഃ
ഭവിഷ്യതി ബലിശ്ചേന്ദ്രോ ഭ്രഷ്ടശ്രീഃ സുതലേ ƒ ധുനാ 54

കാലേന പൃഥ്വീ സസ്യാഢ്യാ സർവാധാരാ വസുന്ധരാ
കാലേ ജലേ നിമഗ്നാ സാ തിരോഭൂതാ ƒ ംബുവിപ്ലുതാ 55

ഈശ്വരസ്യൈവ സമതാ ബ്രഹ്മണഃ പരമാത്മനഃ
അഹം മൃത്യുഞ്ജയോ യസ്മാദസംഖ്യം പ്രാകൃതം ലയം 56

ആദർശം ചാപി ദ്രക്ഷ്യാമി വാരം വാരം പുനഃ പുനഃ
സ ച പ്രകൃതിരൂപശ്ച സ ഏവ പുരുഷഃ സ്മൃതഃ 58

സ ചാത്മാ സ ച ജീവശ്ച നാനാരൂപധരഃ പരഃ
കരോതി സതതം യോ ഹി തന്നാമഗുണകീർത്തനം 59

കാലേ മൃത്യും സ ജയതി ജന്മരോഗഭയം ജരാം
സ്രഷ്ടാ കൃതോ വിധിസ്തേന പാതാ വിഷ്ണുഃ കൃതോ ഭവേത് 60

അഹം കൃതശ്ച സംഹർത്താ വയം വിഷയിണഃ കൃതാഃ
കാലാഗ്നിരുദ്രം സംഹാരേ നിയോജ്യ വിഷയേ നൃപ 61

അഹം കരോമി സതതം തന്നാമഗുണകീർത്തനം
തേന മൃത്യുഞ്ജയോ ƒ ഹം ച ജ്ഞാനേനാ ƒ നേന നിർഭയഃ 62

മൃത്യുർമൃത്യുഭയാദ്യാതി വൈനതേയാദിവോരഗാഃ
ഇത്യുക്ത്വാ തം ച സർവ്വേശഃ സർവ്വഭാവേന തത്പരഃ 63

വിരരാമ ച ശംഭുശ്ച സഭാമധ്യേ ച നാരദ
രാജാ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ പ്രശശംസ പുനഃ പുനഃ 64

ഉവാച മധുരം ദേവം പരം വിനയപൂർവകം 65

ശംഖചൂഡ ഉവാച

ത്വയാ യത്കഥിതം ദേവ നാന്യഥാ വചനം സ്മൃതം

തഥാപി കിഞ്ചിദ്യാഥാർത്ഥ്യം ശ്രൂയതാം മന്നിവേദനം
ജ്ഞാതിദ്രോഹേ മഹത്പാപം ത്വയോക്തമധുനാ ച യത് 66

ഗൃഹീത്വാ തസ്യ സർവസ്വം കുതഃ പ്രസ്ഥാപിതോ ബലിഃ
മയാ സമുദ്ധൃതം സർവമൂർദ്ധ്വമൈശ്വര്യമീശ്വര 67

സുതലാച്ച സമുദ്ധർത്തും നാലം തത്ര ഗദാധരഃ
സഭ്രാതൃകോ ഹിരണ്യാക്ഷഃ കഥം ദേവൈശ്ച ഹിംസിതഃ 68

ശുംഭാദയശ്ചാസുരാശ്ച കഥം ദേവൈർ നിപാതിതാഃ
പുരാ സമുദ്രമഥനേ പീയൂഷം ഭക്ഷിതം സുരൈഃ 69

ക്ളേശഭാജോ വയം തത്ര തേ സർവേ ഫലഭോഗിനഃ
ക്രീഡാഭാണ്ഡമിദം വിശ്വം പ്രകൃതേഃ പരമാത്മനഃ 70

യസ്മൈ യത്ര സ ദദാതി തസ്യൈശ്വര്യം ഭവേത്തദാ
ദേവദാനവയോർവാദഃ ശശ്വന്നൈമിത്തികഃ സദാ 71

പരാജയോ ജയസ്തേഷാം കാലേഽസ്മാകം ക്രമേണ ച
തദാഽവയോർവിരോധോ വാ ഗമനം നിഷ്ഫലം പരം 72

സമസംബന്ധിനോ ബന്ധോരീശ്വരസ്യ മഹാത്മനഃ
ഇയം തേ മഹതീ ലജ്ജാ യുദ്ധേഽസ്മാഭിഃ സഹാധുനാ 73

ജയേ തതോഽധികാ കീർത്തിർഹാനിശ്ചൈവ പരാജയേ
ഇത്യേതദ്വചനം ശ്രുത്വാ പ്രഹസ്യ ച ത്രിലോചനഃ 74

യഥോചിതമുത്തരം തമുവാച ദാനവേശ്വരം

മഹാദേവ ഉവാച

യുഷ്മാഭിഃ സഹ യുദ്ധേ മേ ബ്രഹ്മവംശസമുദ്ഭവൈഃ 75

കാ ലജ്ജാ മഹതീ രാജന്നകീർത്തിർവാ പരാജയേ
യുദ്ധമാദൗ ഹരേരേവ മധുനാ കൈടഭേന ച 76

ഹിരണ്യകശിപോശ്ചൈവ സഹ തേനാത്മനാ നൃപ
ഹിരണ്യാക്ഷസ്യ യുദ്ധം ച പുനസ്തേന ഗദാഭൃതാ 77

ത്രിപുരൈഃ സഹ യുദ്ധം ച മയാഽപി ച പുരാകൃതം
സർവേശ്വര്യാഃ സർവമാതുഃ പ്രകൃതേശ്ച ബഭൂവ ഹ 78

സഹ ശുംഭാദിഭിഃ പൂർവം സമരഃ പരമാദ്ഭുതഃ
പാർഷദപ്രവരസ്ത്വം ച കൃഷ്ണസ്യ പരമാത്മനഃ 79

യേ യേ ഹതാശ്ച ദൈതേയാ നഹി കോഽപി ത്വയാ സമഃ
കാ ലജ്ജാ മഹതീ രാജൻ മമ യുദ്ധേ ത്വയാ സഹ 80

സുരാണാം ശരണസ്യൈവ പ്രേഷിതശ്ച ഹരേരഹോ
ദേഹി രാജ്യം ച ദേവാനാമിതി മേ നിശ്ചിതം വചഃ 81

യുദ്ധം വാ കുരു മത്സാർധം വാഗ്വ്യയേ കിം പ്രയോജനം
ഇത്യുക്ത്വാ ശങ്കരസ്തത്ര വിരരാമ ച നാരദ

ഉത്തസ്ഥൗ ശംഖചൂഡശ്ച ഹ്യമാത്യൈഃസഹ സത്വരം 82

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ഏകവിംശോഽധ്യായഃ

അഥ ദ്വാവിംശോഽധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ശിവം പ്രണമ്യ ശിരസാ ദാനവേന്ദ്രഃ പ്രതാപവാൻ
സമാരുരോഹ യാനം ച സഹാമാത്യൈഃസ സത്വരഃ 1

ശിവഃ സ്വസൈന്യം ദേവാംശ്ച പ്രേരയാമാസ സത്വരം
ദാനവേന്ദ്രഃ സസൈന്യശ്ച യുദ്ധാരംഭേ ബഭൂവ ഹ 2

സ്വയം മഹേന്ദ്രോ യുയുധേ സാർധം ച വൃഷപർവണാ
ഭാസ്കരോ യുയുധേ വിപ്രചിത്തിനാ സഹ സത്വരഃ 3

ദംഭേന സഹ ചന്ദ്രശ്ച ചകാര പരമം രണം
കാളസ്വരേണ കാലശ്ച ഗോകർണ്ണേന ഹുതാശനഃ 4

കുബേരഃ കാലകേയേന വിശ്വകർമ്മാ മയേന ച
ഭയങ്കരേണ മൃത്യുശ്ച സംഹാരേണ യമസ്തഥാ 5

വികങ്കണേന വരുണഃ ചലനേന ച സമീരണഃ
ബുധശ്ച ഘൃതപൃഷ്ഠേന രക്താക്ഷേണ ശനൈശ്ചരഃ 6

ജയന്തോ രത്നസാരേണ വാസവോ വർച്ചസാം ഗണൈഃ
അശ്വിനൗ ച ദീപ്തിമതാ ധൂമ്രേണ നളകൂബരഃ 7

ധുരന്ധരേണ ധർമ്മശ്ച ഉഷാക്ഷേണ ച മംഗളഃ
ശോഭാകാരേണ വൈ ഭാനുഃ പിടരേണ ച മന്മഥഃ 8

ഗോധാമുഖേന ചൂർണേന ഖഡ്ഗേന ച ധ്വജേന ച
കാഞ്ചീമുഖേന പിണ്ഡേന ധൂമ്രേണ സഹ നന്ദിനാ 9

വിശ്വേന ച പാലാശേനാദിത്യാദ്യാ യുയുധുഃ പരേ
ഏകാദശ ച രുദ്രാ വൈ ഏകാദശഭയങ്കരൈഃ 10

മഹാമാരീ ച യുയുധേ ചോഗ്രചണ്ഡാദിഭിഃ സഹ
നന്ദീശ്വരാദയഃ സർവേ ദാനവാനാം ഗണൈഃ സഹ 11

യുയുധുശ്ച മഹായുദ്ധേ പ്രളയേഽതിഭയങ്കരേ
വടമൂലേ ച ശംഭുശ്ച തസ്ഥൗ കാള്യാ സുതേന ച 12

സർവേ ച യുയുധുഃ സൈന്യസമൂഹാഃ സതതം മുനേ
രക്തസിംഹാസനേ രമ്യേ കോടിഭിർദാനവൈഃ സഹ 13

ഉവാസ ശംഖചൂഡശ്ച രത്നഭൂഷണഭൂഷിതഃ
ശങ്കരസ്യ ച യേ യോധാ ദാനവൈശ്ച പരാജിതാഃ 14

ദേവശ്ച ദുദ്രുവുഃ സർവേ ഭീതാശ്ച ക്ഷതവിഗ്രഹാഃ
ചകാര കോപം സ്കന്ദശ്ച ദേവേഭ്യശ്ചാഽഭയം ദദൗ 15

ബലം ച സ്വഗണാനാം ച വർദ്ധയാമാസ തേജസാ
സോഽയമേകശ്ച യുയുധേ ദാനവാനാം ഗണൈഃ സഹ 16

അക്ഷൗഹിണീനാം ശതകം സമരേ ച ജഘാന സഃ
അസുരാൻ പാതയാമാസ കാളീ കമലലോചനാ' 17

പപൗ രക്തം ദാനവാനാമതിക്രുദ്ധാ തതഃ പരം
ദശലക്ഷഗജേന്ദ്രാണാം ശതലക്ഷം ച കോടിശഃ 18

സമാദായൈകഹസ്തേന മുഖേ ചിക്ഷേപ ലീലയാ
കബന്ധാനാം സഹസ്രം ച നനർത്ത സമരേ മുനേ 19

സ്കന്ദസ്യ ശരജാലേന ദാനവാഃ ക്ഷതവിഗ്രഹാഃ
ഭീതാശ്ച ദുദ്രുവുഃ സർവേ മഹാരണപരാക്രമാഃ 20

വൃഷപർവാ വിപ്രചിത്തിർദംഭശ്ചാപി വികങ്കണഃ
സ്കന്ദേന സാർധം യുയുധുസ്തേ സർവേ വിക്രമേണ ച 21

മഹാമാരീ ച യുയുധേ ന ബഭൂവ പരാങ്മുഖീ
ബഭൂവുസ്തേ ച സംക്ഷുബ്ധാഃ സ്കന്ദസ്യ ശക്തിപീഡിതാഃ 22

ന ദുദ്രുവുർഭയാത് സ്വർഗ്ഗേ പുഷ്പവൃഷ്ടിർബഭൂവ ഹ
സ്കന്ദസ്യ സമരം ദൃഷ്ട്വാ മഹാരൗദ്രം സമുൽബണം 23

ദാനവാനാം ക്ഷയകരം യഥാ പ്രാകൃതികോ ലയഃ
രാജാ വിമാനമാരുഹ്യ ചകാര ബാണവർഷണം 24

നൃപസ്യ ശരവൃഷ്ടിശ്ച ഘനസ്യ വർഷണം യഥാ
മഹാഘോരാന്ധകാരശ്ച വഹ്ന്യുത്ഥാനം ബഭൂവ ച 25

ദേവാ പ്രദുദ്രുവുഃ സർവേഽപ്യന്യേ നന്ദീശ്വരാദയാഃ
ഏക ഏവ കാർത്തികേയസ്തസ്ഥൗ സമരമൂർധനി 26

പർവതാനാം ച സർപാണാം ശിലാനാം ശാഖിനാം തഥാ
നൃപശ്ചകാര വൃഷ്ടിം ച ദുർവാരം ച ഭയങ്കരീം 27

നൃപസ്യ ശരവൃഷ്ട്യാ ച പ്രഹിതാഃ ശിവനന്ദനഃ
നീഹാരേണ ച സാന്ദ്രേണ പ്രഹിതോ ഭാസ്ക്കരോ യഥാ 28

ധനുശ്ചിച്ഛേദ സ്കന്ദസ്യ ദുർവഹം ച ഭയങ്കരഃ
ബഭഞ്ജ ച രഥം ദിവ്യം ചിച്ഛേദ രഥപീഠകാൻ 29

മയൂരം ജർജരീഭൂതം ദിവ്യാസ്ത്രേണ ചകാര സഃ
ശക്തിം ചിക്ഷേപ സൂര്യാഭാം തസ്യ യക്ഷസ്യ ഘാതിനീം 30

ക്ഷണം മൂർച്ഛാം ച സമ്പ്രാപ ബഭൂവ ചേതനഃ പുനഃ
ഗൃഹീത്വാ തദ്ധനുർദിവ്യം യദ്ദത്തം വിഷ്ണുനാ പുരാ 31

രത്നേന്ദ്രസാരനിർമ്മാണയാനമാരുഹ്യ കാർത്തികഃ
ശസ്ത്രാസ്ത്രം ച ഗൃഹീത്വാ സ ചകാര രണമുൽബണം 32

സർപ്പാംശ്ച പർവതാംശ്ചൈവ വൃക്ഷാംശ്ച പ്രസ്തരാംസ്തഥാ
സർവാംശ്ചിച്ഛേദ കോപേന ദിവ്യാസ്ത്രേണ ശിവാത്മജഃ 33

വഹ്നിം നിർവാപയാമാസ പാർജന്യേന പ്രതാപവാൻ
രഥം ധനുശ്ച ചിച്ഛേദ ശംഖചൂഡസ്യ ലീലയാ 34

സന്നാഹം സാരഥിം ചൈവ കിരീടം മുകുടോജ്ജ്വലം
ചിക്ഷേപ ശക്തിം ശുക്ലാഭാം ദാനവേന്ദ്രസ്യ വക്ഷസി 35

മൂർച്ഛാം സമ്പ്രാപ്യ രാജാ ച ചേതനശ്ച ബഭൂവ ഹ
ആരുരോഹ യാനമന്യദ്ധനുർജഗ്രാഹ സത്വരഃ 36

ചകാര ശരജാലം ച മായയാ മായിനാം വരഃ
ഗുഹം ചച്ഛാദ സമരേ ശരജാലേന നാരദ 37

ജഗ്രാഹ ശക്തിമവ്യഗ്രാം ശതസൂര്യസമപ്രഭാം
പ്രളയാഗ്നിശിഖാരൂപാം വിഷ്ണോശ്ച തേജസാവൃതാം 38

ചിക്ഷേപ താം ച കോപേന മഹാവേഗേന കാർത്തികേ
പപാത ശക്തിസ്തദ്ഗാത്രേ വഹ്നിരാശിരിവോജ്വലാ 39

മൂർച്ഛാം സമ്പ്രാപ ശക്ത്യാ ച കാർത്തികേയോ മഹാബലഃ
കാളീ ഗൃഹീത്വാ തം ക്രോഡേ നിനായ ശിവസന്നിധൗ 40

ശിവസ്തം ചാചി ജ്ഞാനേന ജീവയാമാസ ലീലയാ
ദദൗ ബലമനന്തം ച സമുത്തസ്ഥൗ പ്രതാപവാൻ 41

കാളീ ജഗാമ സമരം രക്ഷിതും കാർത്തികസ്യ യാ
വീരാസ്താമനുജഗ്മുശ്ച തേ ച നന്ദീശ്വരാദയഃ 42

സർവേ ദേവാശ്ച ഗന്ധർവാ യക്ഷരാക്ഷസകിന്നരാഃ
വാദ്യഭാണ്ഡാശ്ച ബഹുശഃ ശതശോ മധുവാഹകാഃ 43

സാ ച ഗത്വാƒഥ സംഗ്രാമം സിംഹനാദം ചകാര ച
ദേവ്യാശ്ച സിംഹനാദേന പ്രാപുർമൂർച്ഛാം ച ദാനവാഃ 44

അട്ടാട്ടഹാസമശിവം ചകാര ച പുനഃ പുനഃ
ദൃഷ്ട്വാ പപൗ ച മാധ്വീകം നനർത്ത രണമൂർധനി. 45

ഉഗ്രദംഷ്ട്രാ ചോഗ്രദണ്ഡാ കോടകീ ച പപൗ മധു
യോഗിനീഡാകിനീനാം ച ഗണാഃ സുരഗണാദയഃ 46

ദൃഷ്ട്വാ കാളിം ശംഖചൂഡഃ ശീഘ്രമാജൗ സമായയൗ
ദാനവാശ്ച ഭയം പ്രാപു രാജാ തേഭ്യോƒ ഭയം ദദൗ 47

കാളീ ചിക്ഷേപ വഹ്നിം ച പ്രളയാഗ്നിശിഖോപമം
രാജാ.നിർവാപയാമാസ പാർജന്യേന ച ലീലയാ 48

ചിക്ഷേപ വാരുണം സാ ച തീവ്രം ച മഹദ്ഭുതം
ഗാന്ധർവ്വേണ ച ചിച്ഛേദ ദാനവേന്ദ്രശ്ച ലീലയാ 49

മാഹേശ്വരം പ്രചിക്ഷേപ കാളീ വഹ്നിശിഖോപമം
രാജാ ജഘാന തം ശീഘ്രം വൈഷ്ണവേന ച ലീലയാ 50

നാരായണാസ്ത്രം സാ ദേവീ ചിക്ഷേപ മന്ത്രപൂർവ്വകം
രാജാ നനാമ തദ്ദൃഷ്ട്വാ ചാവരുഹ്യ രഥാദസൗ 51

ഊർധ്വം ജഗാമ തച്ചാസ്ത്രം പ്രളയാഗ്നിശിഖോപമം
പപാത ശംഖചൂഡശ്ച ഭക്ത്യാ തം ദണ്ഡവദ് ഭുവി 52

ബ്രഹ്മാസ്ത്രം സാ ച ചിക്ഷേപ യത്നതോ മന്ത്രപൂർവ്വകം
ബ്രഹ്മാസ്ത്രേണ മഹാരാജോ നിർവാപം ച ചകാര സഃ 53

തദാ ചിക്ഷേപ ദിവ്യാസ്ത്രം സാ ദേവീ മന്ത്രപൂർവകം
രാജാ ദിവ്യാസ്ത്രജാലേന തന്നിർവാണം ചകാര ച 54

ദേവീ ചിക്ഷേപ ശക്തിം ച യത്നതോ യോജനായതാം
രാജാ ദിവ്യാസ്ത്രജാലേന ശതഖണ്ഡാം ചകാര ഹ 55

ജഗ്രാഹ മന്ത്രപൂതം ച ദേവീ പാശുപതം രുഷാ
നിക്ഷേപണം നിരോദ്ധും ച വാഗ്ബഭൂവാऽശരീരിണി 56

മൃത്യുഃ പാശുപതേ നാസ്തി നൃപസ്യ ച മഹാത്മനഃ
യാവദസ്തി ച മന്ത്രസ്യ കവചം ച ഹരേരിതി 57

യാവത് സതീത്വമസ്ത്യേവ സത്യാശ്ച നവയോഷിതഃ
താവദസ്യ ജരാമൃത്യുർനാസ്തീതി ബ്രഹ്മണോ വചഃ 58

ഇത്യാകർണ്യ ഭദ്രകാളീ ന തച്ചിക്ഷേപ ശസ്ത്രകം
ശതലക്ഷം ദാനവാനാം ജഗ്രാസ ലീലയാ ക്ഷുധാ 59

ഗ്രസ്തും ജഗാമ വേഗേന ശംഖചൂഡം ഭയങ്കരീ
ദിവ്യാസ്ത്രേണ സുതീക്ഷ്ണേന വാരയാമാസ ദാനവഃ 60

ഖഡ്ഗം ചിക്ഷേപ സാ ദേവീ ഗ്രീഷ്മസൂര്യോപമം തഥാ
ദിവ്യാസ്ത്രേണ ദാനവേന്ദ്രഃ ശതഖണ്ഡം ചകാര സഃ 61

പുനർഗ്രസ്തും മഹാദേവീ വേഗേന ച ജഗാമ തം
സർവസിദ്ധേശ്വരഃ ശ്രീമാൻ വവൃധേ ദാനവേശ്വരഃ 62

വേഗേന മുഷ്ടിനാ കാളീ കോപയുക്താ ഭയങ്കരീ
ബഭഞ്ജ ച രഥം തസ്യ ജഘാന സാരഥിം സതീ 63

സാ ച ശൂലം ച ചിക്ഷേപ പ്രളയാഗ്നിശിഖോപമം
വാമഹസ്തേന ജഗ്രാഹ ശംഖചൂഡഃ സ്വലീലയാ 64

മുഷ്ട്യാ ജഘാന തം ദേവീ മഹാകോപേന വേഗതഃ
ബഭ്രാമ ച തദാ ദൈത്യഃ ക്ഷണം മൂർച്ഛാമവാപ ച 65

ക്ഷണേന ചേതനാം പ്രാപ്യ സമുത്തസ്ഥൗ പ്രതാപവാൻ
ന ചകാര ബാഹുയുദ്ധം ദേവ്യാ സഹ നനാമ താം 66

ദേവ്യാശ്ചാസ്ത്രം സ ചിച്ഛേദ ജഗ്രാഹ ച സ്വതേജസാ
നാസ്ത്രം ചിക്ഷേപ താം ഭക്തോ മാതൃഭക്ത്യാ തു വൈഷ്ണവഃ 67

ഗൃഹീത്വാ ദാനവം ദേവീ ഭ്രാമയിത്വാ പുനഃ പുനഃ
ഊർധ്വം ച പ്രാപയാമാസ മഹാവേഗേന കോപിതാ 68

ഊർധ്വാത് പപാത വേഗേന ശംഖചൂഡഃ പ്രതാപവാൻ
നിപത്യ ച സമുത്തസ്ഥൗ പ്രണമ്യ ഭദ്രകാളികാം 69

രത്നേന്ദ്രസാരനിർമ്മാണം വിമാനം സുമനോഹരം
ആരുരോഹ ഹർഷയുക്തോ ന വിശ്രാന്തോ മഹാരണേ 70

ദാനവാനാം ച ക്ഷതജം സാ ദേവീ ച പപൗ ക്ഷുധാ
പീത്വാ ഭുക്ത്വാ ഭദ്രകാളീ ജഗാമ ശങ്കരാന്തികം 71

ഉവാച രണവൃത്താന്തം പൗർവാപര്യം യഥാക്രമം
ശ്രുത്വാ ജഹാസ ശംഭുശ്ച ദാനവാനാം വിനാശനം 72

ലക്ഷം ച ദാനവേന്ദ്രാണാമവശിഷ്ടം രണേഽധുനാ
ഭുഞ്ജന്ത്യാ നിർഗതം വക്ത്രാത്തദന്യം ഭുക്തമീശ്വര 73

സംഗ്രാമേ ദാനവേന്ദ്രം ച ഹന്തും പാശുപതേന വൈ
അവദ്ധ്യസ്തവ രാജേതി വാഗ്ബഭൂവാഽശരീരിണീ 74

രാജേന്ദ്രശ്ച മഹാജ്ഞാനീ മഹാബലപരാക്രമഃ
ന ച ചിക്ഷേപ മയ്യസ്ത്രം ചിച്ഛേദ മമ സായകം 75

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ദ്വാവിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രയോവിംശോഽദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ശിവസ്തത്ത്വം സമാകർണ്യ തത്ത്വജ്ഞാനവിശാരദഃ
യയൗ സ്വയം ച സമരേ സ്വഗണൈഃ സഹ നാരദ 1

ശംഖചൂഡഃ ശിവം ദൃഷ്ട്വാ വിമാനാദവരുഹ്യ ച
നനാമ പരയാ ഭക്ത്യാ ശിരസാ ദണ്ഡവത് ഭുവി 2

തം പ്രണമ്യ ച വേഗേന വിമാനമാരുരോഹ സഃ
തൂർണം ചകാര സന്നാഹം ധനുർജഗ്രാഹ ദുർവഹം 3

ശിവദാനവയോർയുദ്ധം പൂർണ്ണമബ്ദശതം പുരാ
ന ബഭൂവതുരന്യോന്യം ബ്രഹ്മൻ ജയപരാജയൗ 4

ന്യസ്തശസ്ത്രശ്ച ഭഗവാന്ന്യസ്തശസ്ത്രശ്ച ദാനവഃ
രഥസ്ഥഃ ശംഖചൂഡശ്ച വൃഷസ്ഥോ വൃഷഭധ്വജഃ 5

ദാനവാനാം ച ശതകമുദ്ധതം ച ബഭൂവ ഹ
രണേ യേ യേ മൃതാഃ ശംഭുർജീവയാമാസ താൻ വിഭുഃ 6

ഏതസ്മിന്നന്തരേ വൃദ്ധോ ബ്രാഹ്മണഃ പരമാതുരഃ
ആഗത്യ ച രണസ്ഥാനമുവാച ദാനവേശ്വരം 7

ബ്രാഹ്മണ ഉവാച

ദേഹി ഭിക്ഷാം ച രാജേന്ദ്ര മഹ്യം വിപ്രായ സാമ്പ്രതം
ത്വം സർവസമ്പദാം ദാതാ യന്മേ മനസി വാഞ്ഛിതം 8

നിരീഹായ ച വൃദ്ധായ തൃഷിതായ ച സാമ്പ്രതം
പശ്ചാത്ത്വാം കഥയിഷ്യാമി പുരഃ സത്യം ച കുർവിതി 9

ഓമിത്യുവാച രാജേന്ദ്രഃ പ്രസന്നവദനേക്ഷണഃ
കവചാർത്ഥീജനശ്ചാഹമിത്യുവാചാƒതിമായയാ 10

തച്ഛ്രുത്വാ കവചം ദിവ്യം ജഗ്രാഹ ഹരിരേവ ച
ശംഖചൂഡസ്യ രൂപേണ ജഗാമ തുളസീം പ്രതി 11

ഗത്വാ തസ്യാം മായയാ ച വീര്യാധാനം ചകാര ച
അഥ ശംഭുർഹരേഃ ശൂലം ജഗ്രാഹ ദാനവം പ്രതി 12

ഗ്രീഷ്മമദ്ധ്യാഹ്നമാർത്തണ്ഡപ്രളയാഗ്നിശിഖോപമം
ദുർനിവാര്യം ച ദുർധർഷമവ്യർത്ഥം വൈരിഘാതകം 13

തേജസാ ചക്രതുല്യം ച സർവശസ്ത്രാസ്ത്രസാരകം
ശിവകേശവയോരന്യദുർവഹം ച ഭയങ്കരം 14

ധനുഃ സഹസ്രം ദൈർഘ്യേണ പ്രസ്ഥേന ശതഹസ്തകം
സജീവം ബ്രഹ്മരൂപം ച നിത്യരൂപമനിർദിശം 15

സംഹർത്തും സർവബ്രഹ്മാണ്ഡമലം യത്സ്വീയലീലയാ
ചിക്ഷേപ തോലനം കൃത്വാ ശംഖചൂഡേ ച നാരദ 16

രാജാ ചാപം പരിത്യജ്യ ശ്രീകൃഷ്ണചരണാംബുജം
ധ്യാനം ചകാര ഭക്ത്യാ ച കൃത്വാ യോഗാസനം ധിയാ 17

ശൂലം ച ഭ്രമണം കൃത്വാ പപാത ദാനവോപരി
ചകാര ഭസ്മസാത്തം ച സരഥം ചാഥ ലീലയാ 18

രാജാ ധൃത്വാ ദിവ്യരൂപം കിശോരം ഗോപവേഷകം
ദ്വിഭുജം മുരളീഹസ്തം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതം 19

രത്നേന്ദ്രസാരനിർമ്മാണം വേഷ്ടിതം ഗോപകോടിഭിഃ
ഗോലോകാദാഗതം യാനമാരുരോഹ പുരം യയൗ 20

ഗത്വാ നനാമ ശിരസാ സ രാധാകൃഷ്ണയോർ മുനേ
ഭക്ത്യാ ച ചരണാംഭോജം രാസേ വൃന്ദാവനേ വനേ 21

സുദാമാനം ച തൗ ദൃഷ്ട്വാ പ്രസന്നവദനേക്ഷണൗ
ക്രോഡേ ചക്രതുരത്യന്തം പ്രേമ്ണാഽതിപരിസംയുതൗ 22

അഥ ശൂലം ച വേഗേന പ്രയയൗ തം ച സാദരം
അസ്ഥിഭിഃ ശംഖചൂഡസ്യ ശംഖജാതിർബഭൂവ ഹ 23

നാനാപ്രകാരരൂപേണ ശശ്വത്പൂതാ സുരാർച്ചനേ
പ്രശസ്തം ശംഖതോയം ച ദേവാനാം പ്രീതിദം പരം 24

തീർത്ഥതോയസ്വരൂപം ച പവിത്രം ശംഭുനാ വിനാ
ശംഖശബ്ദോ ഭവേദ്യത്ര തത്ര ലക്ഷ്മീഃ സുസംസ്ഥിതാ 25

സംസ്നാതഃ സർവതീർത്ഥേഷു യഃ സ്നാതഃ ശംഖവാരിണാ
ശംഖോ ഹരേരധിഷ്ഠാനം യത്ര ശംഖസ്തതോ ഹരിഃ 26

തത്രൈവ വസതേ ലക്ഷ്മീർദൂരീഭൂതമമംഗളം
സ്ത്രീണാം ച ശംഖധ്വനിഭിഃ ശൂദ്രാണാം ച വിശേഷതഃ 27

ഭീതാ രുഷ്ടാ യാതി ലക്ഷ്മീസ്തത്സ്ഥലാദന്യദേശതഃ
ശിവോഽപി ദാനവം ഹത്വാ ശിവലോകം ജഗാമ ഹ 28

പ്രഹൃഷ്ടോ വൃഷഭാരൂഢഃ സ്വർഗണൈശ്ച സമാവൃതഃ
സുരാഃ സ്വവിഷയം പ്രാപുഃ പരമാനന്ദസംയുതാഃ 29

നേദുർദുന്ദുഭയഃ സ്വർഗ്ഗേ ജഗുർഗന്ധർവ കിന്നരാഃ
ബഭൂവ പുഷ്പവൃഷ്ടിശ്ച ശിവസ്യോപരി സന്തതം
പ്രശശംസുഃ സുരാസ്തം ച മുനീന്ദ്രപ്രവരാദയഃ 30

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ത്രയോവിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർവിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

നാരായണശ്ച ഭഗവാൻ വീര്യാധാനം ചകാര ഹ
തുളസ്യാം കേന രൂപേണ തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 1

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

നാരായണശ്ച ഭഗവാൻ ദേവാനാം സാധനേഷു ച
ശംഖചൂഡശ്ച കവചം ഗൃഹീത്വാ വിഷ്ണുമായയാ 2

പുനർവിധായ തദ്രൂപം ജഗാമ തത്സതീഗൃഹം
പാതിവ്രത്യസ്യ നാശേന ശംഖചൂഡജിഘാംസയാ 3

ദുന്ദുഭിം വാദയാമാസ തുളസിദ്വാരസന്നിധൗ
ജയശബ്ദം ച തദ്വാരേ ബോധയാമാസ സുന്ദരീം 4

തച്ഛ്രുത്വാ ച രഥം സാധ്വീ പരമാനന്ദസംയുതാ
രാജമാർഗ്ഗേ ഗവാക്ഷേണ ദദർശ പരമാദരാത് 5

ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ധനം ദത്വാ കാരയാമാസ മംഗളം
ബന്ദിഭ്യോ ഭിക്ഷുകേഭ്യശ്ച വാചിഭ്യശ്ച ധനം ദദൗ 6

അവരുഹ്യ രഥാദ്ദേവോ ദേവ്യാശ്ച ഭവനം യയൗ
അമൂല്യരത്നനിർമാണം സുന്ദരം സുമനോഹരം 7

ദൃഷ്ട്വാ ച പുരതഃകാന്തം സാ തം കാന്തം മുദാന്വിതാ
തത്പാദം ക്ഷാളയാമാസ നനാമ ച രുരോദ ച 8

രത്നസിംഹാസനേ രമ്യേ വാസയാമാസ കാമുകീ
താംബൂലം ച ദദൗ തസ്മൈ കർപ്പൂരാദിസുവാസിതം 9

അദ്യ മേ സഫലം ജന്മ ജീവനം ച ബഭൂവ ഹ
രണേ ഗതം ച പ്രാണേശം പശ്യന്ത്യാശ്ച പുനർഗൃഹേ 10

സസ്മിതാ സകടാക്ഷം ച സകാമാ പുളകാഞ്ചിത
പപ്രച്ഛ രണവൃത്താന്തം കാന്തം മധുരയാ ഗിരാ 11

തുളസ്യുവാച

അസംഖ്യവിശ്വസംഹർത്രാ സാർധമാജൗ തവ പ്രഭോ
കഥം ബഭൂവ വിജയസ്തന്മേ ബ്രൂഹി കൃപാനിധേ 12

തുളസീവചനം ശ്രുത്വാ പ്രഹസ്യ കമലാപതിഃ
ശംഖചൂഡസ്യ രൂപേണ താമുവാചാഽമൃതം വചഃ 13

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ആവയോഃ സമരഃ കാന്തേ പൂർണ്ണമബ്ദം ബഭൂവ ഹ
നാശോ ബഭൂവ സർവേഷാം ദാനവാനാം ച കാമിനി 14

പ്രീതിം ച കാരയാമാസ ബ്രഹ്മാ ച സ്വയമാവയോഃ
ദേവാനാമധികാരശ്ച പ്രദത്തോ ബ്രഹ്മണാഽജ്ഞയാ 15

മയാഽഗതം സ്വഭവനം ശിവലോകം ശിവോ ഗതഃ
ഇത്യുക്ത്വാ ജഗതാം നാഥഃ ശയനം ച ചകാര ഹ 16

രേമേ രമാപതിസ്തത്ര രാമയാ സഹ നാരദ
സാ സാധ്വീ സുഖസംഭോഗാദാകർഷണവ്യതിക്രമാത് 17

സർവം വിതർക്കയാമാസ കസ്ത്വമേവേത്യുവാച സാ
കോ വാ ത്വം വദ മായേശ മുക്താഹം മായയാ ത്വയാ 18

തുളസ്യുവാച

ദൂരികൃതം മത്സതീത്വം യദതസ്ത്വാം ശപാമി ഹേ
തുളസീവചനം ശ്രുത്വാ ഹരിഃ ശാപഭയേന ച 19

ദധാര ലീലയാ ബ്രഹ്മൻ സുമൂർത്തിം സുമനോഹരാം
ദദർശ പുരതോ ദേവീ ദേവദേവം സനാതനം 20

നവീനനീരദശ്യാമം ശരത്പങ്കജലോചനം
കോടികന്ദർപ്പലീലാഭം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതം 21

ഈഷദ്ധാസ്യം പ്രസന്നാസ്യം ശോഭിതം പീതവാസസം
തം ദൃഷ്ട്വാ കാമിനീ കാമം മൂർച്ഛാം സമ്പ്രാപ ലീലയാ 22

പുനശ്ച ചേതനാം പ്രാപ്യ പുനഃ സാ തമുവാച ഹ
ഹേ നാഥ തേ ദയാ നാസ്തി പാഷാണസദൃശസ്യ ച 23

തുളസ്യുവാച

ഛലേന ധർമ്മഭംഗേന മമ സ്വാമീ ത്വയാ ഹതഃ
പാഷാണഹൃദയസ്ത്വം ഹി ദയാഹീനോ യതഃപ്രഭോ 24

തസ്മാത്പാഷാണരൂപസ്ത്വം ഭവേ ദേവ ഭവാഽധുനാ
യേ നദന്തി ച സാധും ത്വാം തേ ഭ്രാന്താ ഹി ന സംശയഃ 25

ഭക്തോ വിനാ$\prime$പരാധേന പരാർത്ഥേ ച കഥം ഹതഃ
ഭൃശം രുരോദ ശോകാർത്താ വിലലാപ മുഹുർമുഹുഃ 26

തതശ്ച കരുണാം ദൃഷ്ട്വാ കരുണാരസസാഗരഃ
നയേന താം ബോധയിതുമുവാച കമലാപതിഃ 27

ശ്രീഭഗവാനുവാച

തപസ്ത്വയാ കൃതം ഭദ്രേ മദർത്ഥേ ഭാരതേ ചിരം
ത്വദർത്ഥേ ശംഖചൂഡശ്ച ചകാര സുചിരം തപഃ 28

കൃത്വാ ത്വാം കാമിനീം സോ$\prime$പി വിജഹാര ച തത്ക്ഷണാത്
അധുനാ ദാതുമുചിതം തവൈവ തപസഃ ഫലം 29

ഇദം ശരീരം ത്യക്ത്വാ ച ദിവ്യദേഹം വിധായ ച
രാമേ രമ മയാ സാർധം ത്വം രമാസദൃശീ ഭവ 30

ഇയം തനുർനദീരൂപാ ഗണ്ഡകീതി ച വിശ്രുതാ
പൂതാ സുപുണ്യദാ നൃണാം പുണ്യേ ഭവതു ഭാരതേ 31

തവ കേശസമൂഹശ്ച പുണ്യവൃക്ഷോ ഭവിഷ്യതി
തുളിസീകേശസംഭൂതാ തുളസീതി ച വിശ്രുതാ 32

ത്രിഷു ലോകേഷു പുഷ്പാണാം പത്രാണാം ദേവപൂജനേ
പ്രധാനരൂപാ തുളസീ ഭവിഷ്യതി വരാനനേ 33

സ്വർഗ്ഗേ മർത്ത്യേ ച പാതാളേ ഗോലോകേ മമ സന്നിധൗ
ഭവ ത്വം തുളസീ വൃക്ഷവരാ പുഷ്പേഷു സുന്ദരീ 34

ഗോലോകേ വിരജാതീരേ രാസേ വൃന്ദാവനേ വനേ
ഭാണ്ഡീരേ ചമ്പകവനേ രമ്യേ ചന്ദനകാനനേ 35

മാധവീകേതകീകുന്ദമാലികാമാലതീവനേ
വാസസ്തേ$\prime$ത്രൈവ ഭവതു പുണ്യസ്ഥാനേഷു പുണ്യദഃ 36

തുളസീതരുമൂലേഷു പുണ്യദേശേഷു പുണ്യദം
അധിഷ്ഠാനം ച തീർത്ഥാനാം സർവേഷാം ച ഭവിഷ്യതി 37

തത്രൈവ ച സർവ്വദേവാനാം മമാ$\prime$ധിഷ്ഠാനമേവ ച
തുളസീപത്രപതനപ്രാപ്തയേ ച വരാനനേ 38

സ സ്നാതഃ സർവതീർത്ഥേഷു സർവയജ്ഞേഷു ദീക്ഷിതഃ
തുളസീപത്രതോയേന യോ$\prime$ഭിഷേകം സമാചരേത് 39

സുധാഘടസഹസ്രാണാം യാ തുഷ്ടിസതു ഭവേദ്ധരേഃ
സാ ച തുഷ്ടിർഭവേന്നൂനം തുളസിപത്രദാനതഃ 40

ഗവാമയുതദാനേന യത്ഫലം തത്ഫലം ഭവേത്
തുളസീപത്രദാനേനതത്ഫലം കാർത്തികേ സതി 41

തുളസീപത്രതോയം ച മൃത്യുകാലേ ച യോ ലഭേത്
മുച്യതേ സർവപാപേഭ്യോ വിഷ്ണുലോകേ മഹീയതേ 42

നിത്യം യസ്തുളസീതോയം ഭുംക്തേ ഭക്ത്യാ ച മാനവഃ
ലക്ഷാശ്വമേധജം പുണ്യം സമ്പ്രാപ്നോതി സ മാനവഃ 43
തുളസീം സ്വകരേ കൃത്വാ ധൃത്വാ ദേഹേ ച മാനവഃ
പ്രാണാംസ്ത്യജതി തീർത്ഥേഷു വിഷ്ണുലോകം സ ഗച്ഛതി 44

തുളസീകാഷ്ഠനിർമ്മാണമാലാം ഗൃഹ്ണാതി യോ നരഃ
പദേ പദേഽശ്വമേധസ്യ ലഭതേ നിശ്ചിതം ഫലം 45

തുളസീം സ്വകരേ കൃത്വാ സ്വീകാരം യോ ന രക്ഷതി
സ യാതി കാലസൂത്രം ച യാവച്ചന്ദ്രദിവാകരൗ 46

കരോതി മിഥ്യാശപഥം തുളസ്യാം യോഽത്ര മാനവഃ
സ യാതി കുംഭീപാകം ച യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദശ 47

തുളസീതോയകണികം മൃത്യുകാലേ ച യോ ലഭേത്
രത്നയാനം സമാരുഹ്യ വൈകുണ്ഠം പ്രാപ്യതേ ധ്രുവം 48

പൂർണ്ണിമായാമമായാം ച ദ്വാദശ്യാം രവിസംക്രമേ
തൈലാഭ്യംഗം ച കൃത്വാ ച മധ്യാഹ്നേ നിശി സന്ധ്യയോഃ 49

ആശൗചേഽശുചികാലേ യേ രാത്രിവാസോന്വിതാ നരാഃ
തുളസീം യേ വിചിന്വന്തി തേ ഛിന്ദന്തി ഹരേ ശിരഃ 50

ത്രിരാത്രം തുളസീപത്രം ശുദ്ധം പര്യുഷിതം സതി
ശ്രാദ്ധേ വ്രതേ ച ദാനേ ച പ്രതിഷ്ഠായാം സുരാർച്ചനേ 51

ഭൂഗതം തോയപതിതം യദ്ദത്തം വിഷ്ണവേ സതി
ശുദ്ധം ച തുളസീപത്രം ക്ഷാളനാദന്യകർമ്മണി 52
വൃക്ഷാധിഷ്ഠാതൃദേവീ യാ ഗോലോകേ ച നിരാമയേ
കൃഷ്ണേന സാർധം നിത്യം ച നിത്യക്രീഡാം കരിഷ്യസി 53

നദ്യധിഷ്ഠാതൃദേവീ യാ ഭാരതേ സാ സുപുണ്യദാ
ലവണോദസ്യ സാ പത്നീ മദംശസ്യ ച ഭവിഷ്യതി 54

ത്വം ച സ്വയം മഹാസാധ്വീ വൈകുണ്ഠേ മമ സന്നിധൗ
രമാസമാ ച രാമാ ച ഭവിഷ്യസി ന സംശയഃ 55

അഹം ച ശൈലരൂപേണ ഗണ്ഡകീതീരസന്നിധൗ
അധിഷ്ഠാനം കരിഷ്യാമി ഭാരതേ തവ ശാപതഃ 56

കോടിസംഖ്യാസ്തത്ര കീടാസ്തീക്ഷ്ണദംഷ്ട്രാ വരായുധൈഃ
യച്ഛിലാകുഹരേ ചക്രം കരിഷ്യന്തി മദീയകം 57

ഏകദ്വാരം ചതുശ്ചക്രം വനമാലാവിഭൂഷിതം
നവീനനീരദാകാരം ലക്ഷ്മീനാരായണാഭിധം 58

ഏകദ്വാരം ചതുശ്ചക്രം നവീനനീരദോപമം
ലക്ഷ്മീജനാർദ്ദനോ ജ്ഞേയോ രഹിതോ വനമാലയാ 59

ദ്വാരദ്വയേ ചതുശ്ചക്രം ഗോഷ്പദേന വിരാജിതം
രഘുനാഥാഭിധം ജ്ഞേയം രഹിതം വനമാലയാ 60

അതിക്ഷുദ്രം ദ്വിചക്രം ച നവീനജലദപ്രഭം
തത്വാമനാഭിധം ജ്ഞേയം രഹിതം വനമാലയാ 61

അതിക്ഷുദ്രം ദ്വിചക്രം ച വനമാലാവിഭൂഷിതം
വിജ്ഞേയം ശ്രീധരം രൂപം ശ്രീപ്രദം ഗൃഹിണാം സദാ 62

സ്ഥൂലം ച വർത്തുളാകാരം രഹിതം വനമാലയാ
ദ്വിചക്രം സ്ഫുടമത്യന്തം ജ്ഞേയം ദാമോദരാഭിധം 63

മദ്ധ്യമം വർത്തുളാകാരം ദ്വിചക്രം ബാണവിക്ഷതം
രണരാമാഭിധം ജ്ഞേയം ശരതൂണസമന്വിതം 64

മധ്യമം സപ്തചക്രം ച ഛത്രഭൂഷണഭൂഷിതം
രാജരാജേശ്വരം ജ്ഞേയം രാജസമ്പത്പ്രദം നൃണാം 65

ദ്വിസപ്തചക്രം സ്ഥൂലം ച നവനീരദസുപ്രഭം
അനന്താഖ്യം ച വിജ്ഞേയം ചതുർവർഗ്ഗഫലപ്രദം 66

ചക്രാകാരം ദ്വിചക്രം ച സശ്രീകം ജലദപ്രഭം
സഗോഷ്പദം മധ്യമം ച വിജ്ഞേയം മധുസൂദനം 67

സുദർശനം ചൈകചക്രം ഗുപ്തചക്രം ഗദാധരം
ദ്വിചക്രം ഹയവക്ത്രാഭം ഹയഗ്രീവം പ്രകീർത്തിതം 68

അതീവവിസ്തൃതാസ്യം ച ദ്വിചക്രം വികടം സതി
നാരസിംഹം സുവിജ്ഞേയം സദ്യോ വൈരാഗ്യദം നൃണാം 69

ദ്വിചക്രം വിസ്തൃതാസ്യം ച വനമാലാസമന്വിതം
ലക്ഷ്മീനൃസിംഹം വിജ്ഞേയം ഗൃഹിണാം ച സുഖപ്രദം 70

ദ്വാരദേശേ ദ്വിചക്രം ച സശ്രീകം ച സമം സ്ഫുടം
വാസുദേവം തു വിജ്ഞേയം സർവകാമഫലപ്രദം 71

പ്രദ്യുമ്നം സൂക്ഷ്മചക്രം ച നവീനനീരദപ്രഭം
സുഷിരച്ഛിദ്രബഹുളം ഗൃഹിണാം ച സുഖപ്രദം 72

ദ്വേ ചക്രേ ചൈകലഗ്നേ ച പൃഷ്ഠം യത്ര തു പുഷ്കലം
സങ്കർഷണം സുവിജ്ഞേയം സുഖദം ഗൃഹിണാം സദാ 73

അനിരുദ്ധം തു പീതാഭം വർത്തുളം ചാതിശോഭനം
സുഖപ്രദം ഗൃഹസ്ഥാനാം പ്രവദന്തി മനീഷണഃ 74

സാളഗ്രാമശിലാ യത്ര തത്ര സന്നിഹിതോ ഹരിഃ
തത്രൈവ ലക്ഷ്മീർവസതി സർവതീർത്ഥസമന്വിതാ 75

യാനി കാനി ച പാപാനി ബ്രഹ്മഹത്യാദികാനി ച
താനി സർവാണി നശ്യന്തി സാളഗ്രാമശിലാർച്ചനാത് 76

ഛത്രാകാരേ ഭവേദ്രാജ്യം വർത്തുളേ ച മഹാശ്രിയഃ
ദുഃഖം ച ശകടാകാരേ ശൂലാഗ്രേ മരണം ധ്രുവം 77

വികൃതാസ്യേ ച ദാരിദ്ര്യം പിംഗളേ ഹാനിരേവ ച
ഭഗ്നചക്രേ ഭവേദ്വ്യാധിർ വിദീർണ്ണേ മരണംധ്രുവം 78

വ്രതം സ്നാനം പ്രതിഷ്ഠാം ച ശ്രാദ്ധം ച ദേവപൂജനം
സാളഗ്രാമസ്യ സാന്നിദ്ധ്യാത് പ്രശസ്തം തദ്ഭവേദിതി 79

സ സ്നാതഃ സർവതീർത്ഥേഷു സർവയജ്ഞേഷു ദീക്ഷിതഃ
സർവയജ്ഞേഷു തീർത്ഥേഷു വ്രതേഷു ച തപഃസു ച 80

പാഠേ ചതുർണ്ണാം വേദാനാം തപസാം കരണേ സതി
തത്പുണ്യം ലഭതേ നൂനം സാളഗ്രാമശിലാർച്ചനാത് 81

"സാളഗ്രാമശിലാ തോയൈർയോ*f* ഭിഷേകം സദാ*ff*ചരേത്
സർവദാനേഷു യത്പുണ്യം പ്രദക്ഷിണം ഭുവോ യഥാ,"

സാളഗ്രാമശിലാതോയം നിത്യം ഭുംക്തേ ച യോ നരഃ
സുരേപ്സിതം പ്രസാദം ച ലഭതേ നാത്ര സംശയഃ 82

തസ്യ സ്പർശം ച വാഞ്ഛന്തി തീർത്ഥാനി നിഖിലാനി ച
ജീവന്മുക്തോ മഹാപൂതോ*f*ന്തേ യാതി ഹരേഃ പദം 83

തത്രൈവ ഹരിണാ സാർധമസംഖ്യം പ്രാകൃതം ലയം
യാസ്യത്യേവ ഹി ദാസ്യേ ച നിയുക്തോ ദാസ്യകർമ്മണി 84

യാനി കാനി ച പാപാനി ബ്രഹ്മഹത്യാസമാനി ച
തം ദൃഷ്ട്വാ ച പലായന്തേ വൈനതേയാദിവോരഗാഃ 85

തത്പാദരജസാ ദേവീ സദ്യഃപൂതാ വസുന്ധരാ
പുംസാം ലക്ഷം തത്പിതൄണാം നിസ്തരേത്തസ്യ ജന്മതഃ 86

സാളഗ്രാമശിലാതോയം മൃത്യുകാലേ ച യോ ലഭേത്
സർവപാപവിനിർമുക്തോ വിഷ്ണുലോകം സ ഗച്ഛതി 87

നിർവാണമുക്തിം ലഭതേ കർമ്മഭോഗാത്പ്രമുച്യതേ
വിഷ്ണോഃ പദേ പ്രലീനശ്ച ഭവിഷ്യതി ന സംശയഃ 88

സാളഗ്രാമശിലാം ധൃത്വാ മിഥ്യാവാക്യം വദേത്തു യഃ
സ യാതി കുംഭീപാകേ ച യാവദ്വൈ ബ്രഹ്മണോ വയഃ 89

സാളഗ്രാമശിലാം ധൃത്വാ സ്വീകാരം യോ ന പാലയേത്
സ പ്രയാത്യസിപത്രം ച ലക്ഷമന്വന്തരാവധി 90

തുളസീപത്രവിച്ഛേദം സാളഗ്രാമേ കരോതി യഃ
തസ്യ ജന്മാന്തരേ കാന്തേ സ്ത്രീവിച്ഛേദോ ഭവിഷ്യതി 91

തുളസീപത്രവിച്ഛേദം ശംഖേ യോ ഹി കരോതി ച
ഭാര്യാഹീനോ ഭവേത് സോf പി രോഗീ ച സപ്തജന്മസു 92

സാളഗ്രാമം ച തുളസീം ശംഖം ചൈകത്ര ഏവ ച
യോ രക്ഷതി മഹാജ്ഞാനീ സ ഭവേത് ശ്രീഹരേഃപ്രിയഃ 93

സകൃദേവ ഹി യോ യസ്യാം വീര്യാധാനം കരോതി ച
തദ്വിച്ഛേദേ തസ്യ ദുഃഖം ഭവേദേവ പരസ്പരം 94

ത്വം പ്രിയാ ശംഖചൂഡസ്യ ചൈകമന്വന്തരാവധി
ശംഖേന സാർധം ത്വദ്ഭേദഃ കേവലം ദുഃഖദസ്തഥാ 95

ഇത്യുക്ത്വാ ശ്രീഹരിസ്താം ച വിരരാമ ച നാരദ
സാ ച ദേഹം പരിത്യജ്യ ദിവ്യരൂപം വിധായ ച 96

യഥാ ശ്രീശ്ച തഥാ സാ ചാപ്യുവാസ ഹരിവക്ഷസി
സ ജഗാമ തയാ സാർധം വൈകുണ്ഠം കമലാപതിഃ 97

ലക്ഷ്മീഃ സരസ്വതീ ഗംഗാ തുളസീ ചാപി നാരദ
ഹരേഃ പ്രിയശ്ചതസ്രശ്ച ബഭൂവുരീശ്വരസ്യ ച 98

സദ്യസ്തദ്ദേഹജാതാ ച ബഭൂവ ഗണ്ഡകീ നദീ
ഈശ്വരഃ സോf പി ശൈലശ്ച തത്തീരേ പുണ്യദോ നൃണാം 99

കുർവന്തി തത്ര കീടാശ്ച ശിലാം ബഹുവിധാം മുനേ
ജലേ പതന്തി യാ യാശ്ച ഫലദാസ്താശ്ച നിശ്ചിതം 100

സ്ഥലസ്ഥാഃ പിംഗളാ ജ്ഞേയാശ്ചോപതാപാശ്രവേരിതി
ഇത്യേവം കഥിതം സർവം കിംഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 101

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ചതുർവിംശോƒ ദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചവിംശോƒ ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

തുളസീ ച യദാ പൂജ്യാ കൃതാ നാർായണപ്രിയാ
അസ്യാഃ പൂജാവിധാനം ച സ്തോത്രം ച വദ സാമ്പ്രതം 1
കേന പൂജാ കൃതാ കേന സ്തുതാ പ്രഥമതോ മുനേ
തത്ര പൂജ്യാ സാ ബഭൂവ കേന വാ വദ മാമഹോ 2

സൂത ഉവാച

നാരദസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ പ്രഹസ്യ മുനിപുംഗവഃ
കഥാം കഥിതുമാരേഭേ പുണ്യാം പാപഹരാം പരാം 3

ഹരിഃ സമ്പൂജ്യ തുളസീം രേമേ ച രമയാ സഹ
രമാസമാനസൗഭാഗ്യാം ചകാര ഗൗരവേണ ച 4

സേഹേ ച ലക്ഷ്മീർഗംഗാ ച തസ്യാശ്ച നവസംഗമം
സൗഭാഗ്യഗൗരവം കോപാത്തന്ന സേഹേ സരസ്വതീ 5

സാ താം ജഘ്നാന കലഹേ മാനിനീ ഹരിസന്നിധൗ
വ്രീഡയാ ചാപമാനേന സാന്തർധാനം ചകാര ഹ 6

സർവസിദ്ധേശ്വരീ ദേവീ ജ്ഞാനിനാം സിദ്ധയോഗിനീ
ജഗാമാദർശനം കോപാത് സർവത്ര ച ഹരേരഹോ 7

ഹരിർന്ന ദൃഷ്ട്വാ തുളസീം ബോധയിത്വാ സരസ്വതീം
തദനുജ്ഞാം ഗൃഹീത്വാ ച ജഗാമ തുളസീ വനം 8

തത്ര ഗത്വാ ച സുസ്നാതോ ഹരിഃ സ തുളസീം സതീം
പൂജയാമാസ താം ധ്യാത്വാ സ്തോത്രം ഭക്ത്യാ ചകാര ഹ 9

ലക്ഷ്മീ മായാ കാമവാണീ ബീജപൂർവം ദശാക്ഷരം
വൃന്ദാവനീതി ങേന്തം ച വഹ്നിജായന്തമേവ ച 10

അനേന കല്പതരുണാ മന്ത്രരാജേന നാരദ
പൂജയേദ്യോ വിധാനേന സർവസിദ്ധിം ലഭേദ്ധ്രുവം 11

ഘൃതദീപേന ധൂപേന സിന്ദൂരചന്ദനേന ച
നൈവേദ്യേന ച പുഷ്പേണ ചോപചാരേണ നാരദ 12

ഹരിസ്തോത്രേണ തുഷ്ടാ സാ ചാ ഽവിർഭൂതാ മഹീരുഹാത്
പ്രസന്നാ ചരണാംഭോജേ ജഗാമ ശരണം ശുഭാ 13

വരം തസ്യൈ ദദൗ വിഷ്ണുഃ സർവപൂജ്യാ ഭവേരിതി
അഹം ത്വാം ധാരയിഷ്യാമി സുരൂപാം മൂർധ്നി വക്ഷസി 14

സർവേ ത്വാം ധാരയിഷ്യന്തി സ്വമൂർധ്നി ച സുരാദയഃ
ഇത്യുക്ത്വാ താം ഗൃഹീത്വാ ച പ്രയയൗ സ്വാലയം വിഭുഃ 15

നാരദ ഉവാച

കിം ധ്യാനം സ്തവനം കിം വാ കിംവാ പൂജാവിധാനകം
തുളസ്യാശ്ച മഹാഭാഗ തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 16

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

അന്തർഹിതായാം തസ്യാം ച ഹരിർവൃന്ദാവനേ തദാ
തസ്യാശ്ചക്രേ സ്തുതിം ഗത്വാ തുളസീം വിരഹാതുരഃ 17

ശ്രീഭഗവാനുവാച

വൃന്ദരൂപാശ്ച വൃക്ഷാശ്ച യദൈകത്ര ഭവന്തി ച
വിദുർബുധാസ്തേന വൃന്ദാം മത്പ്രിയാം യാം ഭജാമ്യഹം 18

പുരാ ബഭൂവ യാ ദേവീ ത്വാദൗ വൃന്ദാവനേ വനേ
തേന വൃന്ദാവനീം ഖ്യാതാം സൗഭാഗ്യാം താം ഭജാമ്യഹം 19

അസംഖ്യേഷു ച വിശ്വേഷു പൂജിതാ യാ നിരന്തരം
തേന വിശ്വപൂജിതാഖ്യാം പൂജിതാം ച ഭജാമ്യഹം 20

അസംഖ്യാനി ച വിശ്വാനി പവിത്രാണി ത്വയാ സദാ
താം വിശ്വപാവനീം ദേവീം വിരഹേണ സ്മരാമ്യഹം 21

ദേവാ ന തുഷ്ടാഃ പുഷ്പാണാം സമൂഹേന യയാ വിനാ
താം പുഷ്പസാരാം ശുദ്ധാം ച ദ്രഷ്ടുമിച്ഛാമി ശോകതഃ 22

വിശ്വേ യത്പ്രാപ്തിമാത്രേണ ഭക്താനന്ദോ ഭവേദ്ധ്രുവം
നന്ദിനീ തേന വിഖ്യാതാ സാ പ്രീതാ ഭവതാദിഹ 23

യസ്യാ ദേവ്യാസ്തുലാ നാസ്തി വിശ്വേഷു നിഖിലേഷു ച
തുളസീ തേന വിഖ്യാതാ താം യാമി ശരണം പ്രിയാം 24

കൃഷ്ണജീവനരൂപാ സാ ശശ്വത്പ്രിയതമാ സതീ
തേന കൃഷ്ണജീവനീ സാ സാ മേ രക്ഷതു ജീവനം 25

ഇത്യേവം സ്തവനം കൃത്വാ തസ്ഥൗ തത്ര രമാപതിഃ
ദദർശ തുളസീം സാക്ഷാത് പാദപത്മനതാം സതീം 26

രുദതീമവമാനേന മാനിനീം മാനപൂജിതാം
പ്രിയാം ദൃഷ്ട്വാ പ്രിയഃ ശീഘ്രം വാസയാമാസ വക്ഷസി 27

ഭാരത്യാജ്ഞാം ഗൃഹീത്വാ ച സ്വാലയം ച യയൗ ഹരിഃ
ഭാരത്യാ സഹ തത്പ്രീതിം കാരയാമാസ സത്വരം 28

വരം വിഷ്ണുർദദൗ തസ്യൈ സർവപൂജ്യാ ഭവേരിതി
ശിരോധാര്യാ ച സർവേഷാം വന്ദ്യാ മാന്യാ മമേതി ച 29

വിഷ്ണോർവരേണ സാ ദേവീ പരിതുഷ്ടാ ബഭൂവ ച
സരസ്വതീ താമാകൃഷ്യ വാസയാമാസ സന്നിധൗ 30

ലക്ഷ്മീർഗംഗാ സസ്മിതാ ച താം സമാകൃഷ്യ നാരദ
ഗൃഹം പ്രവേശയാമാസ വിനയേന സതീം തദാ 31

വൃന്ദാ വൃന്ദാവനീ വിശ്വപൂജിതാ വിശ്വപാവനീ
പുഷ്പസാരാ നന്ദിനീ ച തുളസീ കൃഷ്ണജീവനീ 32

ഏതന്നാമാഷ്ടകം ചൈവ സ്തോത്രം നാമാർത്ഥസംയുതം
യഃ പഠേത്താം ച സമ്പൂജ്യ സോഽശ്വമേധഫലം ലഭേത് 33

കാർത്തിക്യാം പൂർണ്ണിമായാം ച തുളസ്യാ ജന്മമംഗളം
തത്ര തസ്യാശ്ച പൂജാ ച വിഹിതാ ഹരിണാ പുരാ 34

തസ്യാം യഃ പൂജയേത്താം ച ഭക്ത്യാ ച വിശ്വപാവനീം
സർവപാപാദ്വിനിർമുക്തോ വിഷ്ണുലോകം സ ഗച്ഛതി 35

കാർത്തികേ തുളസീപത്രം യോ ദദാതി ച വൈഷ്ണവേ
ഗവാമയുതദാനസ്യ ഫലം പ്രാപ്നോതി നിശ്ചിതം 36

അപുത്രോ ലഭതേ പുത്രം പ്രിയാഹീനോ ലഭേത്പ്രിയാം
ബന്ധുഹീനോ ലഭേദ്ബന്ധൂൻ സ്തോത്രശ്രവണമാത്രതഃ 37

രോഗീ പ്രമുച്യതേ രോഗാദ്ബദ്ധോ മുച്യേത ബന്ധനാത്
ഭയാന്മുച്യേത ഭീതസ്തു പാപാന്മുച്യേത പാതകീ 38

ഇത്യേവം കഥിതം സ്തോത്രം ധ്യാനം പൂജാവിധിം ശൃണു
ത്വമേവ വേദേ ജാനാസി കണ്വശാഖോക്തമേവ ച 39

തദ്വൃക്ഷേ പൂജയേത്താം ച ഭക്ത്യാ ചാവാഹനം വിനാ
താം ധ്യാത്വാ ചോപചാരേണ ധ്യാനം പാതകനാശനം 40

തുളസീം പുഷ്പസാരാം ച സതീം പൂതാം മനോഹരാം
കൃതപാപേധ്മദാഹായ ജ്വലദഗ്നിശിഖോപമാം 41

പുഷ്പേഷു തുലനാ യസ്യാ നാസ്തി വേദേഷു ഭാഷിതം
പവിത്രരൂപാ സർവാസു തുളസീ സാ ച കീർത്തിതാ 42

ശിരോധാര്യാ ച സർവേഷാമീപ്സിതാ വിശ്വപാവനീ
ജീവന്മുക്താം മുക്തിദാം ച ഭജേ താം ഹരിഭക്തിദാം 43

ഇതി ധ്യാത്വാ ച സംപൂജ്യ സ്തുത്വാ ച പ്രണമേത്സുധീഃ
ഉക്തം തുളസ്യുപാഖ്യാനം കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 44

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
പഞ്ചവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷഡ്വിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

തുളസ്യുപാഖ്യാനമിദം ശ്രുതം ചാ/തിസുധോപമം
തതഃ സാവിത്ര്യുപാഖ്യാനം തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 1

പുരാ കേന സമുദ്ഭൂതാ സാ ശ്രുതാ ച ശ്രുതേഃ പ്രസൂഃ
കേന വാ പൂജിതാ ലോകേ പ്രഥമേ കൈശ്ച വാ പരേ 2

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ബ്രഹ്മണാ വേദജനനീ പ്രഥമേ പൂജിതാ മുനേ
ദ്വിതീയേ ച ദേവഗണൈസ്തത്പശ്ചാദ്വിദുഷാം ഗണൈഃ 3

തദാ ചാ/ശ്വപതിർഭൂപഃ പൂജയാമാസ ഭാരതേ
തത്പശ്ചാത്പൂജയാമാസുർവർണ്ണാശ്ചത്വാര ഏവ ച 4

നാരദ ഉവാച

കോ വാ സോ/ശ്വപതിർബ്രഹ്മൻ കേന വാ തേന പൂജിതാ
സർവ്വപൂജ്യാ ച സാ ദേവീ പ്രഥമേ കൈശ്ച വാ പരേ 5

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

മദ്രദേശേ മഹാരാജോ ബഭൂവാശ്വപതിർമുനേ
വൈരിണാം ബലഹർത്താ ച മിത്രാണാം ദുഃഖനാശനഃ 6

ആസീത്തസ്യ മഹാരാജ്ഞീ മഹിഷീ ധർമ്മചാരിണീ
മാലതീതി സമാഖ്യാതാ യഥാലക്ഷ്മീർഗദാഭൃതഃ 7

സാ ച രാജ്ഞീ ച വന്ധ്യാ ച വസിഷ്ഠസ്യോഽപദേശതഃ
ചകാരാഽരാധനം ഭക്ത്യാ സാവിത്ര്യാശ്ചൈവ നാരദ 8

പ്രത്യാദേശം ന സാ പ്രാപ്താ മഹിഷീ ന ദദർശ താം
ഗൃഹം ജഗാമ ദുഃഖാർത്താ ഹൃദയേന വിദൂയതാ 9

രാജാ താം ദുഃഖിതാം ദൃഷ്ട്വാ ബോധയിത്വാ നയേന വൈ
സാവിത്ര്യാസ്തപസേ ഭക്ത്യാ ജഗാമ പുഷ്കരം തദാ 10

തപശ്ചകാര തത്രൈവ സംയതഃ ശതവത്സരം
ന ദദർശ ച സാവിത്ര്യാഃ പ്രത്യാദേശോ ബഭൂവ ച 11

ശുശ്രാവാഽകാശവാണീം ച നൃപേന്ദ്രശ്ചാഽശരീരിണീം
ഗായത്ര്യാ ദശലക്ഷം ച ജപം ത്വം കുരു നാരദ 12

ഏതസ്മിന്നന്തരേ തത്ര ആജഗാമ പരാശരഃ
പ്രണനാമ തതസ്തം ച മുനിർനൃപമുവാച ച 13

മുനിരുവാച

സകൃജ്ജപശ്ച ഗായത്ര്യാഃ പാപം ദിനഭവം ഹരേത്
ദശവാരം ജപേനൈവ നശ്യേത് പാപം ദിവാനിശം 14

ശതവാരം ജപശ്ചൈവ പാപം മാസാർജിതം ഹരേത്
സഹസ്രധാ ജപശ്ചൈവ കല്മഷം വത്സരാർജിതം 15

ലക്ഷോ ജന്മകൃതം പാപം ദശലക്ഷോഽന്യജന്മജം
സർവജന്മകൃതം പാപം ശതലക്ഷാദ്വിനശ്യതി 16

കരോതി മുക്തിം വിപ്രാണാം ജപോ ദശഗുണാസ്തതഃ
കരം സർപഫണാകാരം കൃത്വാ തദ്രന്ധ്രമുദ്രിതം 17

ആനമ്രമൂർധമചലം പ്രജപേത്പ്രാങ്മുഖോ ദ്വിജഃ
അനാമികാമധ്യദേശാദധോഽവാമക്രമേണ ച 18

തർജനീമൂലപര്യന്തം ജപസ്യൈവം ക്രമഃ കരേ
ശ്വേതപങ്കജബീജാനാം സ്ഫടികാനാം ച സംസ്കൃതാം 19

കൃത്വാ വൈ മാലികാം രാജൻ ജപേത്തീർത്ഥേ സുരാലയേ
സംസ്ഥാപ്യ മാലാമശ്വത്ഥപത്രേ പത്മേ ച സംയതഃ 20

കൃത്വാ ഗോരോചനാക്താം ച ഗായത്ര്യാ സ്നാപയേത് സുധീഃ
ഗായത്രീശതകം തസ്യാം ജപേച്ച വിധിപൂർവകം 21

അഥവാ പഞ്ചഗവ്യേന സ്നാത്വാ മാലാം സുസംസ്കൃതം
അഥ ഗംഗോദകേനൈവ സ്നാത്വാ വാ//തി സുസംസ്കൃതം 22

ഏവംക്രമേണ രാജർഷേ ദശലക്ഷം ജപം കുരു
സാക്ഷാദ്രക്ഷ്യസി സാവിത്രീം ത്രിജന്മപാതകക്ഷയാത് 23

നിത്യം സന്ധ്യാം ച ഹേ രാജൻ കരിഷ്യസി ദിനേ ദിനേ
മധ്യാഹ്നേ ചാപി സായാഹ്നേ പ്രാതർേവ ശുചിഃ സദാ 24

സന്ധ്യാഹീനോ//ശുചിർനിത്യമനർഹഃ സർവകർമ്മസു
യദഹ്നാ കുരുതേ കർമ്മ ന തസ്യ ഫലഭാഗ്ഭവേത് 25

നോപതിഷ്ഠതി യഃ പൂർവാം നോപാസ്തേ യസ്തു പശ്ചിമാം
സ ശൂദ്രവദ്ബഹിഷ്കാര്യഃ സർവസ്മാദ്വിജകർമ്മണഃ 26

യാവജ്ജീവനപര്യന്തം ത്രിസന്ധ്യാം യഃ കരോതി ച
സ ച സൂര്യസമോ വിപ്രസ്തേജസാ തപസാ സദാ 27

തത്പാദപത്മരജസാ സദ്യഃ പൂതാ വസുന്ധരാ
ജീവന്മുക്തഃ സ തേജസ്വീ സന്ധ്യാപൂതോ ഹി യോ ദ്വിജഃ 28

തീർത്ഥാനി ച പവിത്രാണി തസ്യ സംസ്പർശമാത്രതഃ
തതഃ പാപാനി യാന്ത്യേവ വൈനതേയാദിവോരഗാഃ 29

ന ഗൃഹ്ണന്തി സുരാഃപൂജാം പിതരഃ പിണ്ഡതർപ്പണം
സ്വേച്ഛയാ ച ദ്വിജാതേശ്ച ത്രിസന്ധ്യാരഹിതസ്യ ച 30

മൂലപ്രകൃത്യഭക്തോ യസ്തന്മന്ത്രസ്യാപ്യനർച്ചകഃ
തദുത്സവവിഹീനശ്ച വിഷഹീനോ യഥോരഗഃ 31

വിഷ്ണുമന്ത്രവിഹീനശ്ച ത്രിസന്ധ്യാരഹിതോ ദ്വിജഃ
ഏകാദശീവിഹീനശ്ച വിഷഹീനോ യഥോരഗഃ 32

ഹരേരനൈവേദ്യഭോജീ ച ധാവകോ വൃഷവാഹകഃ
ശൂദ്രാന്നഭോജീ യോ വിപ്രോ വിഷഹീനോ യഥോരഗഃ 33

ശൂദ്രാണാം ശവദാഹീ യഃ സ വിപ്രോ വൃഷലീപതിഃ
ശൂദ്രാണാം സൂപകാരശ്ച വിഷഹീനോ യഥോരഗഃ 34

ശൂദ്രാണാം ച പ്രതിഗ്രാഹീ ശൂദ്രയാജീ ച യോ ദ്വിജഃ
മസിജീവീ അസിജീവീ വിഷഹീനോ യഥോരഗഃ 35

യഃ കന്യാവിക്രയീ വിപ്രോ യോ ഹരേർനാമവിക്രയീ
യോ വിപ്രോ//വീരാന്നഭോജീ ഋതുസ്നാതാന്നഭോജകഃ 36

ഭഗജീവീ വാർധുഷികോ വിഷഹീനോ യഥോരഗഃ
യോ വിദ്യാവിക്രയീ വിപ്രോ വിഷഹീനോ യഥോരഗഃ 37

സൂര്യോദയേ സ്വപേദ്യോ ഹി മത്സ്യഭോജീ ച യോ ദ്വിജഃ
ശിവപൂജാദിരഹിതോ വിഷഹീനോ യഥോരഗഃ 38

ഇത്യുക്ത്വാ ച മുനിശ്രേഷ്ഠഃ സർവപൂജാവിധിക്രമം
തമുവാച ച സാവിത്ര്യാ ധ്യാനാദികമഭീപ്സിതം 39

ദത്വാ സർവം നൃപേന്ദ്രായ യയൗ ച സ്വാശ്രമേ മുനേ
രാജാ സമ്പൂജ്യ സാവിത്രീം ദദർശ വരമാപ ച 40

നാരദ ഉവാച

കിം വാ ധ്യാനം ച സാവിത്ര്യാഃ കിം വാ പൂജാവിധിക്രമം
സ്തോത്രം മന്ത്രം ച കിം ദത്വാ പ്രയയൗ സ പരാശരഃ 41

നൃപഃ കേനവിധാനേന സമ്പൂജ്യ ശ്രുതിമാതരം
വരം ച കം വാ സമ്പ്രാപ സമ്പൂജ്യ തു വിധാനതഃ 42

തത്സർവം ശ്രോതുമിച്ഛാമി സാവിത്ര്യാഃ പരമം മഹത്
രഹസ്യാതിരഹസ്യം ച ശ്രുതിസിദ്ധം സമാസതഃ 43

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ജ്യേഷ്ഠകൃഷ്ണത്രയോദശ്യാം ശുദ്ധകാലേ ച യത്നതഃ
വ്രതമേവം ചതുർദ്ദശ്യാം വ്രതീ ഭക്ത്യാ സമാചരേത് 44

വ്രതം ചതുർദ്ദശാബ്ദം ച ദ്വിസപ്തഫലസംയുതം
ദത്വാ ദ്വിസപ്ത നൈവേദ്യം പുഷ്പധൂപാദികം ചരേത് 45

വസ്ത്രം യജ്ഞോപവീതം ച ഭോജനം വിധിപൂർവകം
സംസ്ഥാപ്യ മംഗളഘടം ഫലശാഖാസമന്വിതം 46

ഗണേശം ച ദിനേശം ച വഹ്നിം വിഷ്ണും ശിവം ശിവാം
സമ്പൂജ്യ പൂജയേദിഷ്ടം ഘടേ ആവാഹിതേ ദ്വിജഃ 47

ശൃണു ധ്യാനം ച സാവിത്ര്യാശ്ചോക്തം മാധ്യന്ദിനേ ച യത്
സ്തോത്രം പൂജാവിധാനം ച മന്ത്രം ച സർവകാമദം 48

തപ്തകാഞ്ചനവർണാഭാം ജ്വലന്തീം ബ്രഹ്മതേജസാ
ഗ്രീഷ്മമധ്യാഹ്നമാർത്തണ്ഡസഹസ്രസമ്മിതപ്രഭാം 49

ഈഷദ്ധാസ്യപ്രസന്നാസ്യാം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാം
വഹ്നിശുദ്ധാംശുകാധാനാം ഭക്താനുഗ്രഹവിഗ്രഹാം 50

സുഖദാം മുക്തിദാം ശാന്താം കാന്താം ച ജഗതാം വിധേഃ
സർവസമ്പത്സ്വരൂപാം ച പ്രദാത്രീം സർവസമ്പദാം 51

വേദാധിഷ്ഠാതൃദേവീം ച വേദശാസ്ത്രസ്വരൂപിണീം
വേദബീജസ്വരൂപാം ച ഭജേ താം വേദമാതരം 52

ധ്യാത്വാ ധ്യാനേന നൈവേദ്യം ദത്വാ പാണിം സ്വമൂർധനി
പുനർധ്യാത്വാ ഘടേ ഭക്ത്യാ ദേവീമാവാഹയേദ്വ്രതീ 53

ദത്വാ ഷോഡശോപചാരം വേദോക്തം മന്ത്രപൂർവകം
സമ്പൂജ്യ സ്തുത്വാ പ്രണമേദ്ദേവദേവീം വിധാനതഃ 54

ആസനം പാദ്യമർഘ്യം ച സ്നാനീയം ചാനുലേപനം
ധൂപം ദീപം ച നൈവേദ്യം താംബൂലം ശീതളം ജലം 55

വസനം ഭൂഷണം മാല്യം ഗന്ധമാചമനീയകം
മനോഹരം സുതല്പം ച ദേയാന്യേതാനി ഷോഡശ 56

ദാരുസാരവികാരം ച ഹേമാദിനിർമിതം ച വാ
ദേവാധാരം പുണ്യദം ച മയാ തുഭ്യം നിവേദിതം 57

തീർത്ഥോദകം ച പാദ്യം ച പുണ്യദം പ്രീതിദം മഹത്
പൂജാംഗഭൂതം ശുദ്ധം ച മയാ തുഭ്യം നിവേദിതം 58

പവിത്രരൂപമർഘ്യം ച ദൂർവാപുഷ്പദളാന്വിതം
പുണ്യദം ശംഖതോയാക്തം മയാ തുഭ്യം നിവേദിതം 59

സുഗന്ധം ഗന്ധതോയം ച സ്നേഹം സൗഗന്ധകാരകം
മയാ നിവേദിതം ഭക്ത്യാ സ്നാനീയം പ്രതിഗൃഹ്യതാം 60

ഗന്ധദ്രവ്യോദ്ഭവം പുണ്യം പ്രീതിദം ദിവ്യഗന്ധദം
മയാ നിവേദിതം ഭക്ത്യാ ഗന്ധതോയം തവാfംബികേ 61

സർവമംഗളരൂപം ച സർവം ച മംഗളപ്രദം
പുണ്യദം ച സുധൂപം തം ഗൃഹാണ പരമേശ്വരി 62

സുഗന്ധയുക്തം സുഖദം മയാ തുഭ്യം നിവേദിതം
ജഗതാം ദർശനാർത്ഥായ പ്രദീപം ദീപ്തികാരകം 63

അന്ധകാരധ്വംസബീജം മയാ തുഭ്യം നിവേദിതം
തുഷ്ടിദം പുഷ്ടിദം ചൈവ പ്രീതിദം ക്ഷുദ്വിനാശനം 64

പുണ്യദം സ്വാദുരൂപം ച നൈവേദ്യം പ്രതിഗൃഹ്യതാം
താംബൂലപ്രവരം രമ്യം കർപ്പൂരാദിസുവാസിതം 65

തുഷ്ടിദം പുഷ്ടിദം ചൈവ മയാ തുഭ്യം നിവേദിതം
സുശീതളം വാരി ശീതം പിപാസാനാശകാരകം 66

ജഗതാം ജീവരൂപം ച ജീവനം പ്രതിഗൃഹ്യതാം
ദേഹശോഭാസ്വരൂപം ച സഭാശോഭാവിവർധനം 67

കാർപ്പാസജം ച കൃമിജം വസനം പ്രതിഗൃഹ്യതാം
കാഞ്ചനാദിവിനിർമാണം ശ്രീകരം ശ്രീയുതം സദാ 68

സുഖദം പുണ്യദം രത്നഭൂഷണം പ്രതിഗൃഹ്യതാം
നാനാവൃക്ഷസമുദ്ഭൂതം നാനാരൂപസമന്വിതം 69

ഫലസ്വരൂപം ഫലദം ഫലം ച പ്രതിഗൃഹ്യതാം
സർവമംഗളരൂപം ച സർവമംഗളമംഗളം 70

നാനാപുഷ്പവിനിർമാണം ബഹുശോഭാസമന്വിതം
പ്രീതിദം പുണ്യദം ചൈവ മാല്യം ച പ്രതിഗൃഹ്യതാം 71

പുണ്യദം ച സുഗന്ധാഢ്യം ഗന്ധം ച ദേവി ഗൃഹ്യതാം
സിന്ദൂരം ച വരം രമ്യം ഭാലശോഭാവിവർധനം 72

ഭൂഷണാനാം ച പ്രവരം സിന്ദൂരം പ്രതിഗൃഹ്യതാം
വിശുദ്ധഗ്രന്ഥിസംയുക്തം പുണ്യസൂത്രവിനിർമിതം 73

പവിത്രം വേദമന്ത്രേണ യജ്ഞസൂത്രം ച ഗൃഹ്യതാം
ദ്രവ്യാണ്യേതാനി മൂലേന ദത്വാ സ്തോത്രം പഠേത്സുധീഃ 74

തതോ വിപ്രായ ഭക്ത്യാ ച വ്രതീ ദദ്യാച്ച ദക്ഷിണാം
സാവിത്രീതി ചതുർത്ഥ്യന്തം വഹ്നിജായാന്തമേവ ച 75

ലക്ഷ്മീമായാകാമപൂർവം മന്ത്രമഷ്ടാക്ഷരം വിദുഃ
മാധ്യന്ദിനോക്തം സ്തോത്രം ച സർവകാമഫലപ്രദം 76

വിപ്രജീവനരൂപം ച നിബോധ കഥയാമി തേ
കൃഷ്ണേന ദത്താം സാവിത്രീം ഗോലോകേ ബ്രഹ്മണേ പുരാ 77

നായാതി സാ തേന സാർധം ബ്രഹ്മലോകേ ച നാരദ
ബ്രഹ്മാ കൃഷ്ണാജ്ഞയാ ഭക്ത്യാ തുഷ്ടാവ വേദമാതരം 78

തദാ സാ പരിതുഷ്ടാ ച ബ്രഹ്മാണം ചകമേ പതിം 79

ബ്രഹ്മോവാച

സച്ചിദാനന്ദരൂപേ ത്വം മൂലപ്രകൃതിരൂപിണീ

ഹിരിണ്യഗർഭരൂപേ ത്വം പ്രസന്നാ ഭവ സുന്ദരി
തേജസ്വരൂപേ പരമേ പരമാനന്ദരൂപിണി 80

ദ്വിജാതീനാം ജാതിരൂപേ പ്രസന്നാ ഭവ സുന്ദരി
നിത്യേ നിത്യപ്രിയേ ദേവി നിത്യാനന്ദസ്വരൂപിണി 81

സർവമംഗളരൂപേ ച പ്രസന്നാ ഭവ സുന്ദരി
സർവസ്വരൂപേ വിപ്രാണാം മന്ത്രസാരേ പരാത്പരേ 82

സുഖദേ, മോക്ഷദേ ദേവി പ്രസന്നാ ഭവ സുന്ദരി
വിപ്രപാപേധ്മദാഹായ ജ്വലദഗ്നിശിഖോപമേ 83

ബ്രഹ്മതേജപ്രദേ ദേവി പ്രസന്നാ ഭവ സുന്ദരി
കായേന മനസാ വാചാ യത്പാപം കുരുതേ നരഃ 84

തത്തത്സ്മരണമാത്രേണ ഭസ്മീഭൂതം ഭവിഷ്യതി
ഇത്യുക്ത്വാ ജഗതാം ധാതാ തസ്ഥൗ തത്ര ച സംസദി 85

സാവിത്രീ ബ്രഹ്മണാസാർധം ബ്രഹ്മലോകം ജഗാമ സാ
അനേന സ്തവരാജേന സംസ്തൂയാ/ശ്വപതിർനൃപഃ 86

ദദർശ താം ച സാവിത്രീം വരം പ്രാപ മനോഗതം
സ്തവരാജമിമം പുണ്യം സന്ധ്യാം കൃത്വാ ച യഃ പഠേത്

പാഠേ ചതുർണാം വേദാനാം യത്ഫലം ലഭതേ ച തത് 87

ഇതി ശ്രീ ദേവീ ഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ

ഷഡ്വിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സ്തുത്വാ/നേന സോ/ശ്വപതിഃ സമ്പൂജ്യ വിധിപൂർവകം
ദദർശ തത്ര താം ദേവീം സഹസ്രാർക്കസമപ്രഭാം 1

ഉവാച സാ ച രാജാനം പ്രസന്നാ സസ്മിതാ സതീ
യഥാ മാതാ സ്വപുത്രം ച ദ്യോതയന്തീ ദിശസ്ത്വിഷാ 2

സാവിത്ര്യുവാച

ജാനാമ്യഹം മഹാരാജ യത്തേ മനസി വാഞ്ഛിതം
വാഞ്ഛിതം തവ പത്ന്യാശ്ച സർവം ദാസ്യാമി നിശ്ചിതം 3

സ്വാധ്വീ കന്യാഭിലാഷം ച കരോതി തവ കാമിനീ
ത്വം പ്രാർത്ഥയസി പുത്രം ച ഭവിഷ്യതി ക്രമേണ ച 4

ഇത്യുക്ത്വാ സാ തദാ ദേവീ ബ്രഹ്മലോകം ജഗാമ ഹ
രാജാ ജഗാമ സ്വഗൃഹം തത് കന്യാ/ദൗ ബഭൂവ ഹ 5

ആരാധനാച്ച സാവിത്ര്യാ ബഭൂവ കമലാ പരാ
സാവിത്രീതി സ തന്നാമ ചകാരാശ്വപതിർ നൃപഃ 6

കാലേന സാ വർധമാനാ ബഭൂവ ച ദിനേ ദിനേ
രൂപയൗവനസമ്പന്നാ ശുക്ലേ ചന്ദ്രകലാ യഥാ 7

സാ വരം വരയാമാസ ദ്യുമത്സേനാത്മജം തദാ
സത്യവന്തം സത്യശീലം നാനാഗുണസമന്വിതം 8

രാജാ തസ്മൈ ദദൗ താം ച രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാം
സോ/പി സാർധം കൗതുകേന താം ഗൃഹീത്വാ ഗൃഹം യയൗ 9

സ ച സംവത്സരേ/തീതേ സത്യവാൻ സത്യവിക്രമഃ
ജഗാമ ഫലകാഷ്ഠാർത്ഥം സഹർഷം പിതുരാജ്ഞയാ 10

ജഗാമ സാധ്വീ തത്പശ്ചാത് സാവിത്രീ ദൈവയോഗതഃ
നിപത്യ വൃക്ഷാത്തത്രൈവ പ്രാണാംസ്തത്യാജ സത്യവാൻ 11

യമസ്തം പുരുഷം ദൃഷ്ട്വാ ബദ്ധാംഗുഷ്ഠസമം മുനേ
ഗൃഹീത്വാ ഗമനം ചക്രേ തത്പശ്ചാത് പ്രയയൗ സതീ 12

പശ്ചാത്താം സുദതീം ദൃഷ്ട്വാ യമഃ സംയമനീപതിഃ
ഉവാച മധുരം സാധ്വീം സാധൂനാം പ്രവരോ മഹാൻ 13

ധർമ്മരാജ ഉവാച

അഹോ ക്വ യാസി സാവിത്രി ഗൃഹീത്വാ മാനുഷീം തനും
യദി യാസ്യസി കാന്തേനസാർധം ദേഹം തദാ ത്യജ 14

ഗന്തും മർത്ത്യോ ന ശക്നോതി ഗൃഹീത്വാ പാഞ്ചഭൗതികം
ദേഹം ച മമ ലോകം ച നശ്വരം നശ്വരഃ സദാ 15

ഭർത്തുസ്തേ പൂർണ്ണകാലോ വൈ ബഭൂവ ഭാരതേ സതി
സ്വകർമ്മഫലഭോഗാർത്ഥം സത്യവാൻ യാതി മദ്ഗൃഹം 16

കർമ്മണാ ജായതേ ജന്തുഃ കർമ്മണൈവ പ്രലീയതേ
സുഖം ദുഃഖം ഭയം ശോകഃ കർമ്മണൈവ പ്രണീയതേ 17

കർമ്മണേന്ദ്രോ ഭവേജ്ജീവോ ബ്രഹ്മപുത്രാഃ സ്വകർമ്മണാ
സ്വകർമ്മണാ ഹരേർദ്ദാസോ ജന്മാദിരഹിതോ ഭവേത് 18

സ്വകർമ്മണാ സർവസിദ്ധിമമരത്വം ലഭേദ്ധ്രുവം
ലഭേത് സ്വകർമ്മണാ വിഷ്ണോഃ സാലോക്യാദിചതുഷ്ടയം 19

സുരത്വം ച മനുത്വം ച രാജേന്ദ്രത്വം ലഭേന്നരഃ
സ്വകർമ്മണാ ശിവത്വം ച ഗണേശത്വം തഥൈവ ച 20

കർമ്മണാ ച മുനീന്ദ്രത്വം തപസ്വിത്വം സ്വകർമ്മണാ
സ്വകർമ്മണാ ക്ഷത്രിയത്വം വൈശ്യത്വം ച സ്വകർമ്മണാ 21

കർമ്മണൈവ ച മ്ലേച്ഛത്വം ലഭതേ നാത്ര സംശയഃ
സ്വകർമ്മണാ ജംഗമത്വം ശൈലത്വം ച സ്വകർമ്മണാ 22

കർമ്മണാ രാക്ഷസത്വം ച കിന്നരത്വം സ്വകർമ്മണാ
കർമ്മണൈവാധിപത്യം ച വൃക്ഷത്വം ച സ്വകർമ്മണാ 23

കർമ്മണൈവ പശുത്വം ച വനജീവീ സ്വകർമ്മണാ
കർമ്മണാ ക്ഷുദ്രജന്തുത്വം കൃമിത്വം ച സ്വകർമ്മണാ 24

ദൈതേയത്വം ദാനവത്വമസുരത്വം സ്വകർമ്മണാ
ഇത്യേതദുക്ത്വാ സാവിത്രീം വിരരാമ സ വൈ യമഃ 25

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ

സപ്തവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ അഷ്ടാവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

യമസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ സാവിത്രീ ച പതിവ്രതാ
തുഷ്ടാവ പരയാ ഭക്ത്യാ തമുവാച മനസ്വിനീ 1

സാവിത്ര്യുവാച

കിം കർമ്മ തദ്ഭവേത് കേന കോ വാ തദ്ധേതുരേവ ച
കോ വാ ദേഹീ ച ദേഹഃ കഃ കോ വാ/ത്ര കർമ്മകാരകഃ 2

കിം വാ ജ്ഞാനം ച ബുദ്ധിഃ കാ കോ വാ പ്രാണഃശരീരിണാം
കാനീന്ദ്രിയാണി കിം തേഷാം ലക്ഷണം ദേവതാശ്ച കാഃ 3

ഭോക്താ ഭോജയിതാ കോവാ കോവാ ഭോഗശ്ച നിഷ്കൃതിഃ
കോ ജീവഃ പരമാത്മാ കസ്തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 4

ധർമ്മ ഉവാച

വേദപ്രണിഹിതോ ധർമ്മഃ കർമ്മ യന്മംഗളം പരം
അവൈദികം തു യത് കർമ്മ തദേവാƒശുഭമേവ ച 5

അഹൈതുകീ ദേവസേവാ സങ്കല്പരഹിതാ സതീ
കർമ്മനിർമൂലരൂപാ ച സാ ഏവ പരഭക്തിദാ 6

കോ വാ കർമ്മഫലം ഭുംക്തേ കോ വാ നിർലിപ്ത ഏവ ച
ബ്രഹ്മഭക്തോ യോ നരശ്ച സ ച മുക്തഃ ശ്രുതഃ ശ്രുതൗ 7

ജന്മമൃത്യുജരാവ്യാധിശോകഭീതിവിവർജിതഃ
ഭക്തിശ്ച ദ്വിവിധാ സാധ്വി ശ്രുത്യുക്താ സർവസമ്മതാ 8

നിർവാണപദദാത്രീ ച ഹരിരൂപപ്രദാ നൃണാം
ഹരിരൂപസ്വരൂപാം ച ഭക്തിം വാഞ്ഛന്തി വൈഷ്ണവാഃ 9

അന്യേ നിർവാണമിച്ഛന്തി യോഗിനോ ബ്രഹ്മവിത്തമാഃ
കർമ്മണോ ബീജരൂപശ്ച സതതം തത്ഫലപ്രദഃ 10

കർമ്മരൂപശ്ച ഭഗവാൻ പരാത്മാ പ്രകൃതിഃ പരാ
സോƒപി തദ്ധേതുരൂപശ്ച ദേഹോ നശ്വര ഏവ ച 11

പൃഥിവീ വായുരാകാശോ ജലം തേജസ്തഥൈവ ച
ഏതാനി സൂത്രരൂപാണി സൃഷ്ടിരൂപവിധൗ സതഃ 12

കർമ്മ കർത്താ ച ദേഹീ ച ആത്മാ ഭോജയിതാ സദാ
ഭോഗോ വിഭവഭേദശ്ച നിഷ്കൃതിർമുക്തിരേവ ച 13

സദസദ്ഭേദബീജം ച ജ്ഞാനം നാനാവിധം ഭവേത്
വിഷയാണാം വിഭാഗാനാം ഭേദബീജം ച കീർത്തിതം 14

ബുദ്ധിർവിവേചനാ സാ ച ജ്ഞാനബീജം ശ്രുതൗ ശ്രുതം
വായുഭേദാശ്ച പ്രാണാശ്ച ബലരൂപാശ്ച ദേഹിനാം 15

ഇന്ദ്രിയാണാം ച പ്രവരമീശ്വരാംശമനൂഹകം
പ്രേരകം കർമ്മണാം ചൈവ ദുർനിവാര്യം ച ദേഹിനാം 16

അനിരൂപ്യമദൃശ്യം ച ജ്ഞാനഭേദോ മനഃസ്മൃതം
ലോചനം ശ്രവണം ഘ്രാണം ത്വക് ച രസനമിന്ദ്രിയം 17

അംഗിനാമംഗരൂപം ച പ്രേരകം സർവകർമ്മണാം
രിപുരൂപം മിത്രരൂപം സുഖരൂപം ച ദുഃഖദം 18

സൂര്യോ വായുശ്ച പൃഥിവീ ബ്രഹ്മാദ്യാ ദേവതാഃ സ്മൃതാഃ
പ്രാണദേഹാദിഭൃദ്യോ ഹി സ ജീവഃ പരികീർത്തിതഃ 19

പരമം വ്യാപകം ബ്രഹ്മ നിർഗുണഃ പ്രകൃതേഃ പരഃ
കാരണം കാരണാനാം ച പരമാത്മാ സ ഉച്യതേ 20

ഇത്യേവം കഥിതം സർവം ത്വയാ പൃഷ്ടം യഥാഗമം
ജ്ഞാനിനാംജ്ഞാനരൂപം ച ഗച്ഛ വത്സേ യഥാസുഖം 21

സാവിത്ര്യുവാച

ത്യക്ത്വാ ക്വ യാമി കാന്തം വാ ത്വം വാ ജ്ഞാനാർണ്ണവം ധ്രുവം
യദ്യത് കരോമി പ്രശ്നം ച തദ്ഭവാൻ വക്തുമർഹതി 22

കാം കാം യോനിം യാതി ജീവഃ കർമ്മണാ കേന വാ പുനഃ
കേന വാ കർമ്മണാ സ്വർഗ്ഗം കേന വാ നരകം പിതഃ 23

കേന വാ കർമ്മണാ മുക്തിഃ കേന ഭക്തിർഭവേദ്ഗുരൗ
കേന വാ കർമ്മണാ യോഗീ രോഗീ വാ കേന കർമ്മണാ 24

കേന വാ ദീർഘജീവീ ച കേനാല്പായുശ്ച കർമ്മണാ
കേന വാ കർമ്മണാ ദുഃഖീ സുഖീ വാ കേന കർമ്മണാ 25

അംഗഹീനശ്ച കാണശ്ച ബധിരഃ കേന കർമ്മണാ
അന്ധോ വാ പംഗുരപി ച പ്രമത്തഃ കേന കർമ്മണാ 26

ക്ഷിപ്തോഽതിലുബ്ധകശ്ചോരഃ കേന വാ കർമ്മണാ ഭവേത്
കേന സിദ്ധിമവാപ്നോതി സാലോക്യാദിചതുഷ്ടയം 27

കേന വാ ബ്രാഹ്മണത്വം ച തപസ്വിത്വം ച കേന വാ
സ്വർഗ്ഗഭോഗാദികം കേന വൈകുണ്ഠം കേന കർമ്മണാ 28

ഗോലോകം കേന വാ ബ്രഹ്മൻ സർവോത്കൃഷ്ടം നിരാമയം
നരകോ വാ കതിവിധഃ കിം സംഖ്യോ നാമ കിം ച വാ 29

കോ വാ കം നരകം യാതി കിയന്തം തേഷു തിഷ്ഠതി
പാപിനാ കർമ്മണാ കേന കോ വാ വ്യാധിഃ പ്രജായതേ
യദ്യത്പ്രിയം മയാ പൃഷ്ടം തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 30

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
അഷ്ടാവിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകോനത്രിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സാവിത്രീവചനം ശ്രുത്വാ ജഗാമ വിസ്മയം യമഃ
പ്രഹസ്യ വക്തുമാരേഭേ കർമ്മപാകം തു ജീവിനാം. 1

ധർമ്മ ഉവാച

കന്യാ ദ്വാദശവർഷീയാ വത്സേ ത്വം വയസാ/ ധുനാ
ജ്ഞാനം തം പൂർവവിദുഷാം ജ്ഞാനിനാം യോഗിനാം പരം 2

സാവിത്രീവരദാനേന ത്വം സാവിത്രീകലാ സതീ
പ്രാപ്താ പുരാ ഭൂഭൃതാ ച തപസാ തത്സമാ സുതേ 3

യഥാ ശ്രീഃ ശ്രീപതേഃ ക്രോഡേ ഭവാനീ ച ഭവോരസി
യഥാ/ദിതിഃ കശ്യപേ ച യഥാ/ഹല്യാ ച ഗൗതമേ 4

യഥാ ശചീ മഹേന്ദ്രേ ച യഥാ ചന്ദ്രേ ച രോഹിണീ
യഥാ രതിഃ കാമദേവേ യഥാ സ്വാഹാ ഹുതാശനേ 5

യഥാ സ്വധാ ച പിതൃഷു യഥാ സന്ധ്യാ ദിവാകരേ
വരുണാനീ ച വരുണേ യജ്ഞേ ച ദക്ഷിണാ യഥാ 6

യഥാ വരാഹേ പൃഥിവീ ദേവസേനാ ച കാർത്തികേ
സൗഭാഗ്യാ സുപ്രിയാ ത്വം ച യഥാ സത്യവ്രതഃപ്രിയേ 7

അയം തുഭ്യം വരോ ദത്താ/പ്യപരം ച യഥേപ്സിതം
വൃണു ദേവി മഹാഭാഗേ ദദാമി സകലേപ്സിതം 8

സാവിത്ര്യുവാച

സത്യവ്രത ഔരസാനാം പുത്രാണാം ശതകം മമ
ഭവിഷ്യതി മഹാഭാഗ വരമേതന്മദീപ്സിതം 9

മത്പിതുഃ പുത്രശതകം ശ്വശുരസ്യ ച ചക്ഷുഷീ
രാജ്യലാഭോ ഭവത്വേവം വരമേതന്മദീപ്സിതം 10

അന്തേ സത്യവ്രതാ സാർധം യാസ്യാമി ഹരിമന്ദിരം
സമതീതേ ലക്ഷവർഷേ ദേഹീദം മേ ജഗത്പതേ 11

ജീവകർമ്മവിപാകം ച ശ്രോതും കൗതൂഹലം മമ
വിശ്വനിസ്താരബീജം ച തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 12

ധർമ്മരാജ ഉവാച

ഭവിഷ്യതി മഹാസാധ്വി സർവം മാനസികം തവ
ജീവകർമ്മവിപാകം ച കഥയാമി നിശാമയ 13

ശുഭാനാമശുഭാനാം ച കർമ്മണാം ജന്മ ഭാരതേ
പുണ്യക്ഷേത്രേ ച നാ/ന്യത്ര സർവം ച ഭുഞ്ജതേ ജനാഃ 14

സുരാ ദൈത്യാ ദാനവാശ്ച ഗന്ധർവാ രാക്ഷസാദയഃ
നരാശ്ച സർവജനകാ ന സർവേ ജീവിനഃ സതി 15

വിശിഷ്ടജീവിനഃ കർമ്മ ഭുംജതേ സർവയോനിഷു
ശുഭാശുഭം ച സർവത്ര സ്വർഗ്ഗേഷു നരകേഷു ച 16

വിശേഷതോ ജീവിനശ്ച ഭ്രമന്തേ സർവയോനിഷു
ശുഭാശുഭം ഭുംജതേ ച കർമ്മ പൂർവാർജിതം പരം 17

ശുഭേന കർമ്മണാ യാതി സ്വർലോകാദികമേവ ച
കർമ്മണാ ചാ/ശുഭേനൈവ ഭ്രമന്തി നരകേഷു ച 18

കർമ്മനിർമൂലനേ ഭക്തിഃസാ ചോക്താ ദ്വിവിധാ സതി
നിർവാണരൂപാ ഭക്തിശ്ച ബ്രഹ്മണഃ പ്രകൃതേരിഹ 19

രോഗീ കുകർമ്മണാ ജീവശ്ചാ/രോഗീ ശുഭകർമ്മണാ
ദീർഘജീവീ ച ക്ഷീണായുഃ സുഖീ ദുഃഖീ ച കർമ്മണാ 20

അന്ധാദയശ്ചാ/ംഗഹീനാഃ കർമ്മണാ കുത്സിതേന ച
സിദ്ധ്യാദികമവാപ്നോതി സർവോൽകൃഷ്ടേന കർമ്മണാ 21

സാമാന്യം കഥിതം ദേവി വിശേഷം ശൃണു സുന്ദരി
സുദുർലഭം സുഗോപ്യം ച പുരാണേഷു സ്മൃതിഷ്വപി 22

ദുർലഭാ മാനുഷീ ജാതിഃസർവജാതിഷു ഭാരതേ
സർവേഭ്യോ ബ്രാഹ്മണഃ ശ്രേഷ്ഠഃ പ്രശസ്തഃ സർവകർമ്മസു 23

ബ്രഹ്മനിഷ്ഠോ ദ്വിജശ്ചൈവ ഗരീയാൻ ഭാരതേ സതി
നിഷ്കാമശ്ച സകാമശ്ച ബ്രാഹ്മണോ ദ്വിവിധഃ സതി 24

സകാമാച്ച പ്രധാനശ്ച നിഷ്കാമോ ഭക്തഏവ ച
കർമ്മഭോഗീ സകാമശ്ച നിഷ്കാമോ നിരുപദ്രവഃ 25

സ യാതി ദേഹം ത്യക്ത്വാ ച പദം യത്തന്നിരാമയം
പുനരാഗമനം നാസ്തി തേഷാം നിഷ്കാമിനാം സതി 26

സേവന്തേ ദ്വിഭുജം കൃഷ്ണം പരമാത്മാനമീശ്വരം
ഗോലോകം പ്രതി തേ ഭക്താ ദിവ്യരൂപവിധാരിണഃ 27

സകാമിനോ വൈഷ്ണവാശ്ച ഗത്വാ വൈകുണ്ഠമേവ ച
ഭാരതം പുനരായാന്തി തേഷാം ജന്മ ദ്വിജാതിഷു 28

കാലേന തേ ച നിഷ്കാമാ ഭവന്ത്യേവ ക്രമേണ ച
ഭക്തിം ച നിർമലാം തേഭ്യോ ദാസ്യാമി നിശ്ചിതം പുനഃ 29

ബ്രാഹ്മണാ വൈഷ്വാശ്ചൈവ സകാമാഃ സർവജന്മസു
ന തേഷാം നിർമ്മലാ ബുദ്ധിർവിഷ്ണുഭക്തിവിവർജിതഃ 30

തീർത്ഥാശ്രിതാ ദ്വിജാ യേ ച തപസ്യാനിരതാഃ സതി
തേ യാന്തി ബ്രഹ്മലോകം ച പുനരായാന്തി ഭാരതേ 31

സ്വധർമ്മനിരതാ യേ ച യേ ച തീർത്ഥനിവാസിനഃ
വ്രജന്തി തേ സത്യലോകം പുനരായാന്തി ഭാരതേ 32

സ്വധർമ്മനിരതാ വിപ്രാഃസൂര്യഭക്താശ്ച ഭാരതേ
വ്രജന്തി തേ സൂര്യലോകം പുനരായാന്തി ഭാരതേ 33

മൂലപ്രകൃതിഭക്താ യേ നിഷ്കാമാ ധർമ്മചാരിണഃ
മണിദ്വീപം പ്രയാന്ത്യേവ പുനരാവൃത്തിവർജിതം 34

സ്വധർമ്മേ നിരതാഃ ഭക്താഃ ശൈവാഃ ശാക്താശ്ച ഗാണപാഃ
തേ യാന്തി ശിവലോകം ച പുനരായാന്തി ഭാരതേ 35

യേ വിപ്രാ അന്യദേവേജ്യാഃ സ്വധർമ്മനിരതാഃ സതി
തേ യാന്തി സർവലോകം ച പുനരായാന്തി ഭാരതേ 36

ഹരിഭക്താശ്ച നിഷ്കാമാഃ സ്വധർമ്മനിരതാ ദ്വിജാഃ
തേ യാന്തി ച ഹരേർലോകം ക്രമാദ്ഭക്തിബലാദഹോ 37

സ്വധർമ്മരഹിതാ വിപ്രാ ദേവാന്യസേവനാഃ സദാ
ഭ്രഷ്ടാചാരാശ്ച കാമാശ്ച തേ യാന്തി നരകം ധ്രുവം 38

സ്വധർമ്മനിരതാ ഏവ വർണ്ണാശ്ചത്വാര ഏവ ച
ഭവന്ത്യേവ ശുഭസ്യൈവ കർമ്മണഃ ഫലഭോഗിനഃ 39

സ്വധർമ്മരഹിതാ യേ ച നരകം യാന്തി തേ ധ്രുവം
ഭാരതേ ന ഭവന്ത്യേവ കർമ്മണഃ ഫലഭോഗിനഃ 40

സ്വധർമ്മനിരതാ ഏവ വർണ്ണാശ്ചത്വാര ഏവ ച
സ്വധർമ്മനിരതാ വിപ്രാ സ്വധർമ്മനിരതായ ച 41

കന്യാം ദദാതി വിപ്രായ ചന്ദ്രലോകം പ്രയാന്തി തേ
വസന്തി തത്ര തേ സാധ്വി യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദ്ദശ 42

സാലങ്കൃതായാ ദാനേന ദ്വിഗുണം ഫലമുച്യതേ
സകാമാ യാന്തി തല്ലോകം ന നിഷ്കാമാശ്ച സാധവഃ 43

തേ പ്രയാന്തി വിഷ്ണുലോകം ഫലസംഘാതവർജിതാഃ
ഗവ്യം ച രജതം സ്വർണ്ണം വസ്ത്രം സർപിഃ ഫലം ജലം 44

യേ ദദത്യേവ വിപ്രേഭ്യശ്ചന്ദ്രലോകം പ്രയാന്തി തേ
വസന്തി തേ ച തല്ലോകേ യാവന്മന്വന്തരം സതി 45

സുചിരാത്സുചിരം വാസം കുർവന്തി തേന തേ ജനാഃ
യേ ദദതി സുവർണാംശ്ച ഗാശ്ച താമ്രാദികം സതി 46

തേ യാന്തി സൂര്യലോകം ച ശുചയേ ബ്രാഹ്മണായ ച
വസന്തി തേ തത്രലോകേ വർഷാണാമയുതം സതി 47

വിപുലേ സുചിരം വാസം കുർവന്തി ച നിരാമയാഃ
ദദാതി ഭൂമിം വിപ്രേഭ്യോ ധനാനി വിപുലാനി ച 48

സ യാതി വിഷ്ണുലോകം ച ശ്വേതദ്വീപം മനോഹരം
തത്രൈവ നിവസത്യേവ യാവച്ചന്ദ്രദിവാകരൗ 49

വിപുലേ വിപുലം വാസം കരോതി പുണ്യവാൻ മുനേ
ഗൃഹം ദദതി വിപ്രായ യേ ജനാ ഭക്തിപൂർവകം 50

തേ യാന്തി വിഷ്ണുലോകം ച സുചിരം സുഖദായകം
ഗൃഹരേണുപ്രമാണം ച വിഷ്ണുലോകേ മഹത്തമേ 51

വിപുലേ വിപുലം വാസം കുർവന്തി മാനവാഃസതി
യസ്മൈ യസ്മൈ ച ദേവായ യോ ദദാതി ഗൃഹം നരഃ 52

സ യാതി തസ്യ ലോകം ച രേണുമാനാബ്ദമേവ ച
സൗധേ ചതുർഗുണം പുണ്യം ദേശേ ശതഗുണം ഫലം 53

പ്രകൃഷ്ടേ ദ്വിഗുണം തസ്മാദിത്യാഹ കമലോദ്ഭവഃ
യോ ദദാതി തടാകം ച സർവപാപാപനുത്തയേ 54

സ യാതി ജനലോകം ച രേണുമാനാബ്ദമേവ ച
വാച്യാം ഫലം ദശഗുണം പ്രാപ്നോതി മാനവഃ സദാ 55

സ തു വാപീപ്രദാനേന തടാകസ്യ ഫലം ലഭേത്
ധനുശ്ചതുഃ സഹസ്രേണ ദൈർഘ്യമാനേന നിശ്ചിതം 56

ന്യൂനാ വാ താവതീ പ്രസ്ഥേ സാ വാപീ പരികീർത്തിതാ
ദശവാപീ സമാ കന്യാ യദി പാത്രേ പ്രദീയതേ 57

ഫലം ദദാതി ദ്വിഗുണം യദി സാലംകൃതാ ഭവേത്
യത്ഫലം ച തടാകേ ച തദുദ്ധാരേ ച തത്ഫലം 58

വാപ്യാശ്ച പങ്കോദ്ധരണേ വാപീതുല്യഫലം ലഭേത്
അശ്വത്ഥവൃക്ഷമാരോപ്യ പ്രതിഷ്ഠാം യഃ കരോതി ച 59

സ പ്രയാതി തപോലോകം വർഷാണാമയുതം സതി
പുഷ്പോദ്യാനം യോ ദദാതി സാവിത്രി സർവഭൂതയേ 60

സ വസേദ്ധ്രുവലോകേ ച വർഷാണാമയുതം ധ്രുവം
യോ ദദാതി വിമാനം ച വിഷ്ണവേ ഭാരതേ സതി 61

വിഷ്ണുലോകേ വസേത്സോഽപി യാവന്മന്വന്തരം പരം
ചിത്രയുക്തേ ച വിപുലേ ഫലം തസ്യ ചതുർഗുണം 62

തസ്യാർദ്ധം ശിബികാദാനേ ഫലമേവ ലഭേദ്ധ്രുവം
യോ ദദാതി ഭക്തിയുക്തോ ഹരയേ ദോളമന്ദിരം 63

വിഷ്ണുലോകേ വസേത് സോഽപി യാവന്മന്വന്തരം ശതം
രാജമാർഗ്ഗം സൗധയുക്തം യഃ കരോതി പതിവ്രതേ 64

വർഷാണാമയുതം സോഽപി ശക്രലോകേ മഹീയതേ
ബ്രാഹ്മണേഭ്യോഽഥ ദേവേഭ്യോ ദാനേ സമഫലം ലഭേത് 65

യദ്ധി ദത്തം ച തദ്ഭുംക്തേ ന ദത്തം നോപതിഷ്ഠതേ
ഭുക്ത്വാ സ്വർഗ്ഗാദിജം സൗഖ്യം പുണ്യവാൻ ജന്മ ഭാരതേ 66

ലഭേദ്വിപ്രകുലേഷ്വേവ ക്രമേണൈവോത്തമാദിഷു
ഭാരതേ പുണ്യവാൻ വിപ്രോ ഭുക്ത്വാ സ്വർഗ്ഗാദികം ഫലം 67

പുനഃസോഽപി ഭവേദ്വിപ്രശ്ചൈവം ച ക്ഷത്രിയാദയഃ
ക്ഷത്രിയോ വാഽഥ വൈശ്യോ വാ കല്പകോടിശതേന ച 68

തപസാ ബ്രാഹ്മണത്വം ച ന പ്രാപ്നോതി ശ്രുതൗ ശ്രുതം
നാഭുക്തം ക്ഷീയതേ കർമ്മ കല്പകോടിശതൈരപി 69

അവശ്യമേവ ഭോക്തവ്യം കൃതം കർമ്മ ശുഭാശുഭം
ദൈവതീർത്ഥസഹായേന കായവ്യൂഹേന ശുദ്ധ്യതി
ഏതത്തേ കഥിതം കിംഞ്ചിത് കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 70

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ ഏകോനത്രിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രിംശോ/ ध्യായഃ

സാവിത്ര്യുവാച

പ്രയാന്തി സ്വർഗ്ഗമന്യം ച യേനൈവ കർമ്മണാ യമ
മാനവാഃ പുണ്യവന്തശ്ച തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 1

ധർമ്മരാജ ഉവാച

അന്നദാനം ച വിപ്രായ യഃ കരോതി ച ഭാരതേ
അന്നപ്രമാണവർഷം ച ശിവലോകേ മഹീയതേ 2

അന്നദാനമഹാദാനമന്യേഭ്യോ/പി കരോതി യഃ
അന്നദാനപ്രമാണം ച ശിവലോകേ മഹീയതേ 3

അന്നദാനാത്പരം ദാനം ന ഭൂതം ന ഭവിഷ്യതി
നാ/ത്ര പാത്രപരീക്ഷാസ്യാന്ന കാലനിയമഃ ക്വചിത് 4

ദേവേഭ്യോ ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ വാ ദദാതി ചാ/സനം യദി
മഹീയതേ വിഷ്ണുലോകേ വർഷാണാമയുതം സതി 5

യോ ദദാതി ച വിപ്രായ ദിവ്യാം ധേനും പയസ്വിനിം
തല്ലോമമാനവർഷം ച വിഷ്ണുലോകേ മഹീയതേ 6

ചതുർഗുണം പുണ്യദിനേ തീർത്ഥേ ശതഗുണം ഫലം
ദാനം നാരായണക്ഷേത്രേ ഫലം കോടിഗുണം ഭവേത് 7

ഗാം യോ ദദാതി വിപ്രായ ഭാരതേ ഭക്തിപൂർവകം
വർഷാണാമയുതം ചൈവ ചന്ദ്രലോകേ മഹീയതേ 8

യശ്ചോഭയമുഖീദാനം കരോതി ബ്രാഹ്മണായ ച
തല്ലോമമാനവർഷം ച വിഷ്ണുലോകേ മഹീയതേ 9

യോ ദദാതി ബ്രാഹ്മണായ ശ്വേതച്ഛത്രം മനോഹരം
വർഷാണാമയുതം സോ/പി മോദതേ വരുണാലയേ 10

വിപ്രായപീഡിതാംഗായ വസ്ത്രയുഗ്മം ദദാതി ച
മഹീയതേ വായുലോകേ വർഷാണാമയുതം സതി 11

യോ ദദാതി ബ്രാഹ്മണായ സാളഗ്രാമം സവസ്ത്രകം
മഹീയതേ സ വൈകുണ്ഠേ യാവച്ചന്ദ്രദിവാകരൗ 12

യോ ദദാതി ബ്രാഹ്മണായ ദിവ്യാം ശയ്യാം മനോഹരാം
മഹീയതേ ചന്ദ്രലോകേ യാവച്ചന്ദ്രദിവാകരൗ 13

യോ ദദാതി പ്രദീപം ച ദേവേഭ്യോ ബ്രാഹ്മണായ ച
യാവന്മന്വന്തരം സോഽപി വഹ്നിലോകേ മഹീയതേ 14

കരോതി ഗജദാനം ച യദി വിപ്രായ ഭാരതേ
യാവദിന്ദ്രോ നരസ്താവദിന്ദ്രസ്യാർധാസനേ വസേത് 15

ഭാരതേ യോഽശ്വദാനം ച കരോതി ബ്രാഹ്മണായ ച
മോദതേ വാരുണേ ലോകേ യാവന്മന്വന്തരം സതി 16

പ്രകൃഷ്ടാം ശിബികാം യോ ഹി ദദാതി ബ്രാഹ്മണായ ച
മോദതേ വാരുണേ ലോകേ യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദ്ദശ 17

പ്രകൃഷ്ടാം വാടികാം യോ ഹി ദദാതി ബ്രാഹ്മണായ ച
മഹീയതേ വായുലോകേ യാവന്മന്വന്തരം സതി 18

യോ ദദാതി ച വിപ്രായ വ്യജനം ശ്വേതചാമരം
മഹീയതേ വായുലോകേ വർഷാണാമയുതം ധ്രുവം 19

ധാന്യം രത്നം യോ ദദാതി ചിരംജീവീ ഭവേത് സുധീഃ
ദാതാ ഗ്രഹീതാ തൗ ദ്വൗ ച ധ്രുവം വൈകുണ്ഠഗാമിനൗ 20

സതതം ശ്രീഹരേർനാമ ഭാരതേ യോ ജപേന്നരഃ
സ ഏവ ചിരജീവി ച തതോ മൃത്യുഃ പലായതേ 21

യോ നരോ ഭാരതേ വർഷേ ദോലനം കാരയേത് സുധീഃ
പൂർണ്ണിമാ രജനീശേഷേ ജീവന്മുക്തോ ഭവേന്നരഃ 22

ഇഹലോകേ സുഖം ഭുക്ത്വാ യാത്യന്തേ വിഷ്ണുമന്ദിരം
നിശ്ചിതം നിവസേത്തത്ര ശതമന്വന്തരാവധി 23

ഫലമുത്തരഫൽഗുന്യാം തതോഽപി ദ്വിഗുണം ഭവേത്
കല്പാന്തജീവി സ ഭവേദിത്യാഹ കമലോദ്ഭവഃ 24

തിലദാനം ബ്രാഹ്മണായ യഃ കരോതി ച ഭാരതേ
തിലപ്രമാണവർഷം ച മോദതേ ശിവമന്ദിരേ 25

തതഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ ചിരംജീവി ഭവേത് സുഖീ
താമ്രപത്രസ്യ ദാനേന ദ്വിഗുണം ച ഫലം ഭവേത് 26

സാലങ്കൃതം ച ഭോഗ്യാം ച സവസ്ത്രാം സുന്ദരീം പ്രിയാം
യോ ദദാതി ബ്രാഹ്മണായ ഭാരതേ ച പതിവ്രതാം 27

മഹീയതേ ചന്ദ്രലോകേ യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദ്ദശ
തത്ര സ്വർവേശ്യയാ സാർധം മോദതേ ച ദിവാനിശം 28

തതോ ഗന്ധർവലോകേ ച വർഷാണാമയുതം ധ്രുവം
ദിവാനിശം കൗതുകേന ചോർവശ്യാ സഹ മോദതേ 29

തതോ ജന്മസഹസ്രം ച പ്രാപ്നോതി സുന്ദരീം പ്രിയാം
സതീം സൗഭാഗ്യയുക്താം ച കോമളാം പ്രിയവാദിനീം 30

പ്രദദാതി ഫലം ചാരു ബ്രാഹ്മണായ ച യോ നരഃ
ഫലപ്രമാണവർഷം ച ശക്രലോകേ മഹീയതേ 31

പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ ലഭതേ സുതമുത്തമം
സഫലാനാം ച വൃക്ഷാണാം സഹസ്രം ച പ്രശംസിതം 32

കേവലം ഫലദാനം വാ ബ്രാഹ്മണായ ദദാതി ച
സുചിരം സ്വർഗ്ഗവാസം ച കൃത്വാ യാതി ച ഭാരതേ 33

നാനാദ്രവ്യസമായുക്തം നാനാസസ്യസമന്വിതം
ദദാദി യശ്ച വിപ്രായ ഭാരതേ വിപുലം ഗൃഹം 34

സുരലോകേ വസേത് സോഽപി യാവന്മന്വന്തരം ശതം
തതഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ സ മഹാധനവാൻ ഭവേത് 35

യോ നരഃ സസ്യസംയുക്താം ഭൂമിം ച രുചിരാം സതി
ദദാതി ഭക്ത്യാ വിപ്രായ പുണ്യക്ഷേത്രേ ച ഭാരതേ 36

മഹീയതേ ച വൈകുണ്ഠേ മന്വന്തരശതം ധ്രുവം
പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ മഹാംശ്ച ഭൂമിപോ ഭവേത് 37

തം ന ത്യജതി ഭൂമിശ്ച ജന്മനാം ശതകം പരം
ശ്രീമാംശ്ച ധനവാംശ്ചൈവ പുത്രവാംശ്ച പ്രജേശ്വരഃ 38

യോ വ്രജം ച പ്രകൃഷ്ടം ച ഗ്രാമം ദദ്യാദ്വിജായ ച
ലക്ഷമന്വന്തരം ചൈവ വൈകുണ്ഠേ സ മഹീയതേ 39

പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ ഗ്രാമലക്ഷസമന്വിതം
ന ജഹാതി ച തം പൃഥ്വീ ജന്മനാം ലക്ഷമേവ ച 40

സുപ്രജം ച പ്രകൃഷ്ടം ച പക്വസസ്യസമന്വിതം
നാനാപുഷ്കരിണീവൃക്ഷഫലവല്ലീസമന്വിതം 41

നഗരം യശ്ച വിപ്രായ ദദാതി ഭാരതേ ഭുവി
മഹീയതേ സ കൈലാസേ ദശലക്ഷേന്ദ്രകാലകം 42

പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ രാജേന്ദ്രോ ഭാരതേ ഭവേത്
നഗരാണാം ച നിയുതം സ ലഭേന്നാത്ര സംശയഃ 43

ധരാ തം ന ജഹാത്യേവ ജന്മനാമയുതം ധ്രുവം
പരമൈശ്വര്യസംയുക്തോ ഭവേദേവ മഹീതലേ 44

നഗരാണാം ച ശതകം ദേശം യോ ഹി ദ്വിജാതയേ
സുപ്രകൃഷ്ടം മധ്യകൃഷ്ടം പ്രജായുക്തം ദദാതി ച 45

വാപീതടാകസംയുക്തം നാനാവൃക്ഷസമന്വിതം
മഹീയതേ സ വൈകുണ്ഠേ കോടിമന്വന്തരാവധി 46

പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ ജംബുദ്വീപപതിർഭവേത്
പരമൈശ്വര്യസംയുക്തോ യഥാ ശക്രസ്തഥാ ഭുവി 47

മഹീ തം ന ജഹാത്യേവ ജന്മനാം കോടിമേവ ച
കല്പാന്തജീവീ സ ഭവേദ്രാജരാജേശ്വരോ മഹാൻ 48

സ്വാധികാരം സമഗ്രം ച യോ ദദാതി ദ്വിജാതയേ
ചതുർഗുണം ഫലം ചാന്തേ ഭവേത്തസ്യ ന സംശയഃ 49

ജംബുദ്വീപം യോ ദദാതി ബ്രാഹ്മണായ തപസ്വിനേ
ഫലം ശതഗുണം ചാന്തേ ഭവേത്തസ്യ ന സംശയഃ 50

ജംബുദ്വീപമഹീദാതുഃ സർവതീർത്ഥാനി സേവിതുഃ
സർവേഷാം തപസാം കർത്തുഃ സർവേഷാം വാസകാരിണഃ 51

സർവദാനപ്രദാതുശ്ച സർവസിദ്ധേശ്വരസ്യ ച
അസ്ത്യേവ പുനരാവൃത്തിർന ഭക്തസ്യ മഹേശിതുഃ 52

അസംഖ്യബ്രഹ്മണാം പാതം പശ്യന്തി ഭുവനേശിതുഃ
നിവസന്തി മണിദ്വീപേ ശ്രീദേവ്യാഃ പരമേ പദേ 53

ദേവീമന്ത്രോപാസകാശ്ച വിഹായ മാനവീം തനും
വിഭൂതിം ദിവ്യരൂപാം ച ജന്മമൃത്യുജരാഹരാം 54

ലബ്ധ്വാ ദേവ്യാശ്ച സാരൂപ്യം ദേവീസേവാം ച കുർവതേ
പശ്യന്തി തേ മണിദ്വീപേ സഖണ്ഡം ലോകസംക്ഷയം 55

നശ്യന്തി ദേവാഃ സിദ്ധാശ്ച വിശ്വാനി നിഖിലാനി ച
ദേവീഭക്താ ന നശ്യന്തി ജന്മമൃത്യുജരാഹരാഃ 56

കാർത്തികേ തുളസീദാനം കരോതി ഹരയേ ച യഃ
യുഗത്രയപ്രമാണം ച മോദതേ ഹരിമന്ദിരേ 57

പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ ഹരിഭക്തിം ലഭേദ്ധ്രുവം
ജിതേന്ദ്രിയാണാം പ്രവരഃ സ ഭവേദ് ഭാരതേ ഭുവി 58

മദ്ധ്യേ യഃ സ്നാതി ഗംഗായാമരുണോദയകാലതഃ
യുഗഷഷ്ടി സഹസ്രാണി മോദതേ ഹരിമന്ദിരേ 59

പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ വിഷ്ണുമന്ത്രം ലഭേദ്ധ്രുവം
ത്യക്ത്വാ ച മാനുഷം ദേഹം പുനർയാതി ഹരേഃ പദം 60

നാസ്തി തത്പുനരാവൃത്തിർ വൈകുണ്ഠാച്ച മഹീതലേ
കരോതി ഹരിദാസ്യം ച തഥാ സാരൂപ്യമേവ ച 61

നിത്യസ്നായീ ച ഗംഗായാം സ പൂതഃ സൂര്യവദ്ഭുവി
പദേ പദേ/ശ്വമേധസ്യ ലഭതേ നിശ്ചിതം ഫലം 62

തസ്യൈവ പാദരജസാ സദ്യഃ പൂതാ വസുന്ധരാ
മോദതേ സ ച വൈകുണ്ഠേ യാവച്ചന്ദ്രദിവാകരൗ 63

പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ ഹരിഭക്തിം ലഭേദ്ധ്രുവം
ജീവന്മുക്തോ/തിതേജസ്വീ തപസ്വിപ്രവരോ ഭവേത് 64

സ്വധർമ്മനിരതഃ ശുദ്ധോ വിദ്വാംശ്ച സ ജിതേന്ദ്രിയഃ
മീനകർക്കടയോർമദ്ധ്യേ ഗാഢം തപതി ഭാസ്കരഃ 65

ഭാരതേ യോ ദദാത്യേവ ജലമേവ സുവാസിതം
സ മോദതേ ച കൈലാസേ യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദശ 66

പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ രൂപവാംശ്ച സുഖീ ഭവേത്
ശിവഭക്തശ്ച തേജസ്വീ വേദവേദാംഗപാരഗഃ 67

വൈശാഖേ സക്തുദാനം ച യഃ കരോതി ദ്വിജാതയേ
സക്തുരേണുപ്രമാണാബ്ദം മോദതേ ശിവമന്ദിരേ 68

കരോതി ഭാരതേ യോ ഹി കൃഷ്ണജന്മാഷ്ടമീവ്രതം
ശതജന്മകൃതം പാപം മുച്യതേ നാ/ത്ര സംശയഃ 69

വൈകുണ്ഠേ മോദതേ സോ/പി യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദ്ദശ
പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ കൃഷ്ണേ ഭക്തിം ലഭേദ്ധ്രുവം 70

ഇഹൈവ ഭാരതേ വർഷേ ശിവരാത്രിം കരോതി യഃ
മോദതേ ശിവലോകേ സ സപ്തമന്വന്തരാവധി 71

ശിവായ ശിവരാത്രൗ ച ബില്വപത്രം ദദാതി യഃ
പത്രമാനയുഗം തത്ര മോദതേ ശിവമന്ദിരേ 72

പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ ശിവഭക്തിം ലഭേദ്ധ്രുവം
വിദ്യാവാൻ പുത്രവാൻ ശ്രീമാൻ പ്രജാവാൻ ഭൂമിമാൻ ഭവേത് 73

ചൈത്രമാസേഽഥവാ മാഘേ ശങ്കരം യോഽർച്ചയേദ്വ്രതീ
കരോതി നർത്തനം ഭക്ത്യാ വേത്രപാണിർ ദിവാനിശം 74

മാസം വാഽപ്യർധമാസം വാ ദശ സപ്ത ദിനാനി ച
ദിനമാനയുഗം സോഽപി ശിവലോകേ മഹീയതേ 75

ശ്രീരാമനവമീം യോ ഹി കരോതി ഭാരതേ പുമാൻ
സപ്തമന്വന്തരം യാവന്മോദതേ വിഷ്ണുമന്ദിരേ 76

പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ രാമഭക്തിം ലഭേദ്ധ്രുവം
ജിതേന്ദ്രിയാണാം പ്രവരോ മഹാംശ്ച ധനവാൻ ഭവേത് 77

ശാരദീയാം മഹാപൂജാം പ്രകൃതേർയഃ കരോതി ച
മഹിഷൈഃ ഛാഗലൈർമേഷൈഃ ഖഡ്ഗൈർഭേകാദിഭിഃ സതി 78

നൈവേദ്യൈരുപഹാരൈശ്ച ധൂപദീപാദിഭിസ്തഥാ
നൃത്യഗീതാദിഭിർവാദ്യൈർ നാനാ കൗതുകമംഗളം 79

ശിവലോകേ വസേത് സോഽപി സപ്തമന്വന്തരാവധി
പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ നരോ ബുദ്ധിം ച നിർമ്മലാം 80

അതുലാം ശ്രിയമാപ്നോതി പുത്രപൗത്രവിവർധിനീം
മഹാപ്രഭാവയുക്തശ്ച ഗജവാജിസമന്വിതഃ 81

രാജരാജേശ്വരഃ സോഽപി ഭവേദേവ ന സംശയഃ
തതഃ ശുക്ലാഷ്ടമീം പ്രാപ്യ മഹാലക്ഷ്മീം ച യോഽർച്ചയേത് 82

നിത്യം ഭക്ത്യാ പക്ഷമേകം പുണ്യക്ഷേത്രേ ച ഭാരതേ
ദത്വാ തസ്യൈ പ്രകൃഷ്ടാനി ചോപചാരാണി ഷോഡശ 83

ഗോലോകേ ച വസേത് സോഽപി യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദ്ദശ
പുനഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ രാജരാജേശ്വരോ ഭവേത് 84

കാർത്തികീപൂർണ്ണിമായാം ച കൃത്വാ തു രാസമണ്ഡലം
ഗോപാനാം ശതകം കൃത്വാ ഗോപീനാം ശതകം തഥാ 85

ശിലായാം പ്രതിമായാം ച ശ്രീകൃഷ്ണം രാധയാ സഹ
ഭാരതേ പൂജയേദ്ഭക്ത്യാ ചോപചാരാണി ഷോഡശ 86

ഗോലോകേ വസതേ സോഽപി യാവദ്വൈ ബ്രഹ്മണോ വയഃ
ഭാരതം പുനരാഗത്യ കൃഷ്ണേ ഭക്തിം ലഭേദ്ധ്രുവം 87

ക്രമേണ സുദൃഢാം ഭക്തിം ലബ്ധ്വാ മന്ത്രം ഹരേരഹോ
ദേഹം ത്യക്ത്വാ ച ഗോലോകം പുനരേവ പ്രയാതി സഃ 88

തതഃ കൃഷ്ണസ്യ സാരൂപ്യം പാർഷദപ്രവരോ ഭവേത്
പുനസ്തത്പതനം നാസ്തി ജരാമൃത്യുഹരോ ഭവേത് 89

ശുക്ലാം വാ/പ്യഥവാ കൃഷ്ണാം കരോത്യേകാദശീം ച യഃ
വൈകുണ്ഠേ മോദതേ സോ/പി യാവദ്വൈ ബ്രഹ്മണോ വയഃ 90

ഭാരതം പുനരാഗത്യ കൃഷ്ണഭക്തിം ലഭേദ്ധ്രുവം
ക്രമേണ ഭക്തിം സുദൃഢാം കരോത്യേകാം ഹരേരഹോ 91

ദേഹം ത്യക്ത്വാ ച ഗോലോകം പുനരേവ പ്രയാതി സഃ
തതഃ കൃഷ്ണസ്യ സാരൂപ്യം സമ്പ്രാപ്യ പാർഷദോ ഭവേത് 92

പുനസ്തത്പതനം നാസ്തി ജരാമൃത്യുഹരോ ഭവേത്
ഭാദ്രേ ച ശുക്ലദ്വാദശ്യാം യഃ ശക്രം പൂജയേന്നരഃ 93

ഷഷ്ടി വർഷസഹസ്രാണി ശക്രലോകേ മഹീയതേ
രവിവാരേ ച സങ്ക്രാന്ത്യാം സപ്തമ്യാം ശുക്ലപക്ഷകേ 94

സമ്പൂജ്യാർക്കം ഹവിഷ്യാന്നം യഃ കരോതി ച ഭാരതേ
മഹീയതേ സോ/ർക്കലോകേ യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദ്ദശ 95

ഭാരതം പുനരാഗത്യ ചാ/രോഗീ ശ്രീയുതോ ഭവേത്
ജ്യേഷ്ഠകൃഷ്ണചതുർദ്ദശ്യാം സാവിത്രീം യോ ഹി പൂജയേത് 96

മഹീയതേ ബ്രഹ്മലോകേ സപ്തമന്വന്തരാവധി
പുനർമഹീം സമാഗത്യ ശ്രീമാനതുലവിക്രമഃ 97

ചിരംജീവീ ഭവേത് സോ/പി ജ്ഞാനവാൻ സമ്പദായുതഃ
മാഘസ്യ ശുക്ലപഞ്ചമ്യാം പൂജയേദ്യഃ സരസ്വതീം 98

സംയതോ ഭക്തിതോ ദത്വാ ചോപചാരാണി ഷോഡശ
മഹീയതേ മണിദ്വീപേ യാവദ്ബ്രഹ്മ ദിവാനിശം 99

സമ്പ്രാപ്യ ച പുനർജന്മ സ ഭവേത് കവിപണ്ഡിതഃ
ഗാം സുവർണ്ണാദികം യോ ഹി ബ്രാഹ്മണായ ദദാതി ച 100

നിത്യം ജീവനപര്യന്തം ഭക്തിയുക്തശ്ച ഭാരതേ
ഗവാം ലോമപ്രമാണാബ്ദം ദ്വിഗുണം വിഷ്ണുമന്ദിരേ 101

മോദതേ ഹരിണാ സാർധം ക്രീഡാ കൗതുകമംഗളൈഃ
തദന്തേ പുനരാഗത്യ രാജരാജേശ്വരോ ഭവേത് 102

ശ്രീമാംശ്ച പുത്രവാൻ വിദ്വാൻ ജ്ഞാനവാൻ സർവതഃ സുഖീ
ഭോജയേദ്യോ/പി മിഷ്ടാന്നം ബ്രാഹ്മണേഭ്യശ്ച ഭാരതേ 103

വിപ്രലോമപ്രമാണാബ്ദം മോദതേ വിഷ്ണുമന്ദിരേ
തതഃ പുനരിഹാഗത്യ സുഖീ ച ധനവാൻ ഭവേത് 104

വിദ്വാൻ സുചിരജീവീ ച ശ്രീമാനതുലവിക്രമഃ
യോ വക്തി വാ ദദാത്യേവ ഹരേർനാമാനി ഭാരതേ 105

യുഗം നാമപ്രമാണം ച വിഷ്ണുലോകേ മഹീയതേ
തതഃ പുനരിഹാഗത്യ സ സുഖീ ധനവാൻ ഭവേത് 106

യദി നാരായണക്ഷേത്രേ ഫലം കോടിഗുണം ഭവേത്
നാമ്നാം കോടിം ഹരേർയോ ഹി ക്ഷേത്രേ നാരായണേ ജപേത് 107

സർവപാപവിനിർമുക്തോ ജീവന്മുക്തോ ഭവേദ്ധ്രുവം
ന ലഭേത് സ പുനർജന്മം വൈകുണ്ഠേ സ മഹീയതേ 108

ലഭേദ്വിഷ്ണോശ്ച സാരൂപ്യം ന തസ്യ പതനം ഭവേത്
വിഷ്ണുഭക്തിം ലഭേത് സോഽപി വിഷ്ണുസായൂജ്യമാപ്നുയാത് 109

ശിവം യഃ പൂജയേന്നിത്യം കൃത്വാ ലിംഗം ച പാർത്ഥിവം
യാവജ്ജീവനപര്യന്തം സ യാതി ശിവമന്ദിരം 110

മൃദോ രേണുപ്രമാണാബ്ദം ശിവലോകേ മഹീയതേ
തതഃ പുനരിഹാഗത്യ രാജേന്ദ്രോ ഭാരതേ ഭവേത് 111

ശിലാം ച പൂജയേന്നിത്യം ശിലാതോയം ച ഭക്ഷതി
മഹീയതേ ച വൈകുണ്ഠേ യാവദ്വൈ ബ്രഹ്മണഃ ശതം 112

തതോ ലബ്ധ്വാ പുനർജന്മ ഹരിഭക്തിം ച ദുർലഭാം
മഹീയതേ വിഷ്ണുലോകേ ന തസ്യ പതനം ഭവേത് 113

തപാംസി ചൈവ സർവാണി വ്രതാനി നിഖിലാനി ച
കൃത്വാ തിഷ്ഠതി വൈകുണ്ഠേ യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദ്ദശ 114

തതോ ലബ്ധ്വാ പുനർജന്മ രാജേന്ദ്രോ ഭാരതേ ഭവേത്
തതോ മുക്തോ ഭവേത് പശ്ചാത് പുനർജന്മ ന വിദ്യതേ 115

യ സ്നാത്വാ സർവതീർത്ഥേഷു ഭുവഃ കൃത്വാ പ്രദക്ഷിണാം
സ തു നിർവാണതാം യാതി ന തജ്ജന്മ ഭവേദ് ഭുവി 116

പുണ്യക്ഷേത്രേ ഭാരതേ ച യോഽശ്വമേധം കരോതി ച
അശ്വലോമമിതാബ്ദം ച ശക്രസ്യാർദ്ധാസനം ഭജേത് 117

ചതുർഗുണം രാജസൂയഫലമാപ്നോതി മാനവഃ
സർവേഭ്യോഽപി മഖേഭ്യോ ഹി പരോ ദേവീമഖഃ സ്മൃതഃ 118

വിഷ്ണുനാ ച കൃതഃ പൂർവം ബ്രഹ്മണാ ച വരാനനേ
ശങ്കരേണ മഹേശേന ത്രിപുരാസുരനാശനേ 119

ശക്തിയജ്ഞഃ പ്രധാനശ്ച സർവയജ്ഞേഷു സുന്ദരി
നാനേന സദൃശോ യജ്ഞസ്ത്രിഷു ലോകേഷു വിദ്യതേ 120

ദക്ഷേണ ച കൃതഃ പൂർവം മഹാൻ സംഭാരസംയുതഃ
ബഭൂവ കലഹോ യത്ര ദക്ഷശങ്കരയോഃ സതി 121

ശേപുശ്ച നന്ദിനം വിപ്രാ നന്ദീം വിപ്രാംശ്ച കോപതഃ
യദ്ധേതോർ ദക്ഷയജ്ഞം ച ബഭംജ ചന്ദ്രശേഖരഃ 122

ചകാര ദേവീയജ്ഞം സ പുരാ ദക്ഷഃ പ്രജാപതിഃ
ധർമ്മശ്ച കശ്യപശ്ചൈവ ശേഷശ്ചാപി ച കർദ്ദമഃ 123

സ്വായംഭുവോ മനുശ്ചൈവ തത്പുത്രാശ്ച പ്രിയവ്രതഃ
ശിവഃ സനൽകുമാരശ്ച കപിലശ്ച ധ്രുവസ്തഥാ 124

രാജസൂയസഹസ്രാണാം ഫലമാപ്നോതി നിശ്ചിതം
ദേവീയജ്ഞാത് പരോയജ്ഞോ നാസ്തി വേദേ ഫലപ്രദഃ 125

വർഷാണാം ശതജീവീ ച ജീവന്മുക്തോ ഭവേദ്ധ്രുവം
ജ്ഞാനേന തേജസാ ചൈവ വിഷ്ണുതുല്യോ ഭവേദിഹ 126

ദേവാനാം ച യഥാ വിഷ്ണുർ വൈഷ്ണവാനാം ച നാരദഃ
ശാസ്ത്രാണാം ച യഥാ വേദാ വർണ്ണാനാം ബ്രാഹ്മണോ യഥാ 127

തീർത്ഥാനാം ച യഥാ ഗംഗാ പവിത്രാണാം ശിവോ യഥാ
ഏകാദശീ വ്രതാനാം ച പുഷ്പാണാം തുളസീ യഥാ 128

നക്ഷത്രാണാം യഥാ ചന്ദ്രഃ പക്ഷിണാം ഗരുഡോ യഥാ
യഥാ സ്ത്രീണാം ച പ്രകൃതീ രാധാ വാണീ വസുന്ധരാ 129

ശീഘ്രാണാം ചേന്ദ്രിയാണാം ച ചഞ്ചലാനാം മനോ യഥാ
പ്രജാപതീനാം ബ്രഹ്മാച പ്രജാനാം ച പ്രജാപതിഃ 130

വൃന്ദാവനം വനാനാം ച വർഷാണാം ഭാരതം യഥാ
ശ്രീമതാം ച യഥാ ശ്രീശ്ച വിദുഷാം ച സരസ്വതീ 131

പതിവ്രതാനാം ദുർഗാ ച സൗഭാഗ്യാനാം ച രാധികാ
ദേവീയജ്ഞസ്തഥാ വത്സേ സർവയജ്ഞേഷു ഭാമിനി 132

അശ്വമേധശതേനൈവ ശക്രത്വം ച ലഭേദ്ധ്രുവം
സഹസ്രേണ വിഷ്ണുപദം സമ്പ്രാപ്തഃ പൃഥുരേവ ച 133

സ്നാനം ച സർവതീർത്ഥാനാം സർവയജ്ഞേഷു ദീക്ഷണം
സർവേഷാം ച വ്രതാനാം ച തപസാം ഫലമേവ ച 134

പാഠേ ചതുർണാം വേദാനാം പ്രാദക്ഷിണ്യം ഭുവസ്തഥാ
ഫലഭൂതമിദം സർവം മുക്തിദം ശക്തിസേവനം 135

പുരാണേഷു ച വേദേഷു ചേതിഹാസേഷു സർവതഃ
നിരൂപിതം സാരഭൂതം ദേവീപാദാംബുജാർച്ചനം 136

തദ്വർണ്ണനം ച തദ്ധ്യാനം തന്നാമഗുണകീർത്തനം
തത്സ്തോത്രസ്മരണം ചൈവ വന്ദനം ജപമേവ ച 137
തത്പാദോദകനൈവേദ്യം ഭക്ഷണം നിത്യമേവ ച
സർവസമ്മതമിത്യേവം സർവേപ്സിതമിദം സതി 138

ഭജ നിത്യം പരം ബ്രഹ്മ നിർഗുണം പ്രകൃതിം പരാം
ഗൃഹാണ സ്വാമിനം വത്സേ സുഖം വസ ച മന്ദിരേ 139

അയം തേ കഥിതഃ കർമ്മവിപാകോ മംഗളോ നൃണാം
സർവേപ്സിതഃ സർവമതസ്തത്ത്വജ്ഞാനപ്രദഃ പരഃ 140

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ത്രിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥൈകത്രിംശോഽദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ശക്തേരുത്കീർത്തനം ശ്രുത്വാ സാവിത്രീ യമവക്ത്രതഃ
സാശ്രുനേത്രാ സപുളകാ യമം പുനരുവാച സാ 1

സാവിത്ര്യുവാച

ശക്തേരുത്കീർത്തനം ധർമ്മ സകലോദ്ധാരകാരണം
ശ്രോതൄണാം ചൈവ വക്തൄണാം ജന്മമൃത്യുജരാഹരം 2

ദാനവാനാം ച സിദ്ധാനാം തപസാം ച പരം പദം
യോഗാനാം ചൈവ വേദാനാം കീർത്തനം സേവനം വിഭോഃ 3

മുക്തിത്വമമരത്വം ച സർവസിദ്ധിത്വമേവ ച
ശ്രീശക്തിസേവകസ്യൈവ കലാം നാർഹതി ഷോഡശീം 4

ഭജാമി കേനവിധിനാ വദ വേദവിദാം വര
ശുഭകർമ്മവിപാകം ച ശ്രുതം നൄണാം മനോഹരം 5

കർമ്മാശുഭവിപാകം ച തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി
ഇത്യുക്ത്വാ ച സതീ ബ്രഹ്മൻ ഭക്തിനമ്രാത്മകന്ധരാ 6

തുഷ്ടാവ ധർമ്മരാജം ച വേദോക്തേന സ്തവേന ച

സാവിത്ര്യുവാച

തപസാ ധർമ്മമാരാദ്ധ്യ പുഷ്കരേ ഭാസ്കരഃ പുരാ 7

ധർമ്മം സൂര്യഃ സുതം പ്രാപ ധർമ്മരാജം നമാമ്യഹം
സമതാ സർവഭൂതേഷു യസ്യ സർവസ്യ സാക്ഷിണഃ 8

അതോ യന്നാമ ശമനമിതി തം പ്രണമാമ്യഹം
യേനാന്തശ്ച കൃതോ വിശ്വേ സർവേഷാം ജീവിനാം പരം 9

കാമാനുരൂപം കാലേന തം കൃതാന്തം നമാമ്യഹം
ബിഭർത്തി ദണ്ഡം ദണ്ഡായ പാപിനാം ശുദ്ധിഹേതവേ 10

നമാമി തം ദണ്ഡധരം യഃ ശാസ്താ സർവജീവിനാം
വിശ്വം ച കലയത്യേവ യഃ സർവേഷു ച സന്തതം 11

അതീവ ദുർനിവാര്യം ച തം കാലം പ്രണമാമ്യഹം
തപസ്വീ ബ്രഹ്മനിഷ്ഠോ യഃ സംയമീ സംജിതേന്ദ്രിയഃ 12

ജീവിനാം കർമ്മഫലദസ്തം യമം പ്രണമാമ്യഹം
സ്വാത്മാരാമശ്ച സർവജ്ഞോ മിത്രം പുണ്യകൃതാം ഭവേത് 13

പാപിനാം ക്ലേശദോ യസ്തം പുണ്യം മിത്രം നമാമ്യഹം
യജ്ജന്മ ബ്രഹ്മണോഽംശേന ജ്വലന്തം ബ്രഹ്മതേജസാ 14

യോ ധ്യായതി പരം ബ്രഹ്മ തമീശം പ്രണമ്യാമഹം
ഇത്യുക്ത്വാ സാ ച സാവിത്രീ പ്രണനാമ യമം മുനേ 15

യമസ്താം ശക്തിഭജനം കർമ്മപാകമുവാച ഹ
ഇദം യമാഷ്ടകം നിത്യം പ്രാതരുത്ഥായ യഃ പഠേത് 16

യമാത്തസ്യ ഭയം നാസ്തി സർവപാപാത് പ്രമുച്യതേ
മഹാപാപീ യദി പഠേന്നിത്യം ഭക്തിസമന്വിതഃ
യമഃ കരോതി സംശുദ്ധം കായവ്യൂഹേന നിശ്ചിതം 17

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ഏകത്രിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വാത്രിംശോഽദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

മായാബീജം മഹാമന്ത്രം പ്രദത്വാ വിധിപൂർവകം
കർമ്മാശുഭവിപാകം ച താമുവാച രവേഃ സുതഃ 1

ധർമ്മരാജ ഉവാച

ശുഭകർമ്മവിപാകാന്ന നരകം യാതി മാനവഃ
കർമ്മാശുഭവിപാകം ച കഥയാമി നിശാമയ 2

നാനാപുരാണഭേദേന നാമഭേദേന ഭാമിനി
നാനാപ്രകാരം സ്വർഗ്ഗം ച യാതി ജീവഃ സ്വകർമ്മഭിഃ 3

ശുഭകർമ്മവിപാകാന്ന നരകം യാതി കർമ്മഭിഃ
കുകർമ്മണാ ച നരകം യാതി നാനാവിധം നരഃ 4

നരകാണാം ച കുണ്ഡാനി സന്തി നാനാവിധാനി ച
നാനാശാസ്ത്രപ്രമാണേന കർമ്മഭേദേന യാനി ച 5

വിസ്തൃതാനി ച ഗർത്താനി ക്ലേശദാനി ച ദുഃഖിനാം
ഭയങ്കരാണി ഘോരാണി ഹേ വത്സേ കുത്സിതാനി ച 6

ഷഡശീതി ച കുണ്ഡാനി ഏവമന്യാനി സന്തി ച
നിബോധ തേഷാം നാമാനി പ്രസിദ്ധാനി ശ്രുതൗ സതി 7

വഹ്നികുണ്ഡം തപ്തകുണ്ഡം ക്ഷാരകുണ്ഡം ഭയാനകം
വിട്കുണ്ഡം മൂത്രകുണ്ഡം ച ശ്ലേഷ്മകുണ്ഡം ച ദുഃസഹം 8

ഗരകുണ്ഡം ദൂഷികുണ്ഡം വസാകുണ്ഡം തഥൈവ ച
ശുക്രകുണ്ഡമസൃക് കുണ്ഡമശ്രുകുണ്ഡം ച കുത്സിതം 9

കുണ്ഡം ഗാത്രമലാനാം ച കർണ്ണവിട്കുണ്ഡമേവ ച
മജ്ജാകുണ്ഡം മാംസകുണ്ഡം നഖകുണ്ഡം ച ദുസ്തരം 10

ലോമകുണ്ഡം കേശകുണ്ഡമസ്ഥികുണ്ഡം ച ദുസ്തരം
താമ്രകുണ്ഡം ലോഹകുണ്ഡം പ്രതപ്തം ക്ലേശദം മഹത് 11

ചർമ്മകുണ്ഡം തപ്തസുരാകുണ്ഡം ച പരികീർത്തിതം
തീക്ഷ്ണകണ്ടകകുണ്ഡം ച വിഷോദം വിഷകുണ്ഡകം 12

പ്രതപ്തകുണ്ഡം തൈലസ്യ കുന്തകുണ്ഡം ച ദുർവഹം
കൃമികുണ്ഡം പൂയകുണ്ഡം സർപകുണ്ഡം ദുരന്തകം 13

മശകുണ്ഡം ദംശകുണ്ഡം ഭീമം ഗരളകുണ്ഡകം
കുണ്ഡം ച വജ്രദംഷ്ട്രാണാം വൃശ്ചികാനാം ച സുവ്രതേ 14

ശരകുണ്ഡം ശൂലകുണ്ഡം ഖഡ്ഗകുണ്ഡം ച ഭീഷണം
ഗോളകുണ്ഡം നക്രകുണ്ഡം കാകകുണ്ഡം ശുചാസ്പദം 15

മന്ഥാനകുണ്ഡം ബീജകുണ്ഡം വജ്രകുണ്ഡം ച ദുഃസഹം
തപ്തപാഷാണകുണ്ഡം ച തീക്ഷ്ണപാഷാണകുണ്ഡകം 16

ലാലാകുണ്ഡം മസീകുണ്ഡം ചൂർണ്ണകുണ്ഡം തഥൈവ ച
ചക്രകുണ്ഡം വക്രകുണ്ഡം കൂർമ്മകുണ്ഡം മഹോല്ബണം 17

ജ്വാലാകുണ്ഡം ഭസ്മകുണ്ഡം ദഗ്ദ്ധകുണ്ഡം ശുചിസ്മിതേ
തപ്തസൂചീമസിപത്രം ക്ഷുരധാരം സൂചികാമുഖം 18

ഗോകാമുഖം നക്രമുഖം ഗജദംശം ച ഗോമുഖം
കുംഭീപാകം കാലസൂത്രം മത്സ്യോദം കൃമിതന്തുകം 19

പാംസുഭോജ്യം പാശവേഷ്ടം ശൂലപ്രോതം പ്രകമ്പനം
ഉൽക്കാമുഖമന്ധകൂപം വേധനം താഡനം തഥാ 20

ജാലരന്ധ്രം ദേഹചൂർണ്ണം ദലനം ശോഷണം കഷം
ശൂർപ്പം ജ്വാലാമുഖം ചൈവ ധൂമാന്ധം നാഗവേഷ്ടനം 21

കുണ്ഡാന്യേതാനി സാവിത്രി പാപിനാം ക്ലേശദാനി ച
നിയുക്തൈഃ കിങ്കരാണാം രക്ഷിതാനി ച സന്തതം 22

ദണ്ഡഹസ്തൈഃ പാശഹസ്തൈർമദമത്തൈർഭയങ്കരൈഃ
ശക്തിഹസ്തൈർഗദാഹസ്തൈരസിഹസ്തൈഃ സുദാരുണൈഃ 23

തമോയുക്തൈർ ദയാഹീനൈരനിവാര്യൈശ്ച സർവതഃ
തേജസ്വിഭിശ്ച നിഃശങ്കൈരാതാമ്രപിംഗലോചനൈഃ 24

യോഗയുക്തൈഃ സിദ്ധിയുക്തൈർനാനാരൂപധരൈർഭടൈഃ
ആസന്നമൃത്യുഭിർദൃഷ്ടൈഃ പാപിഭിഃ സർവജീവിഭിഃ 25

സ്വകർമ്മനിരതൈഃസർവൈഃശാക്തൈഃസൗരൈശ്ച ഗാണപൈഃ
അദൃശ്യൈഃപുണ്യകൃദ്ഭിശ്ച സിദ്ധൈർയോഗിഭിരേവ ച 26

സ്വധർമ്മനിരതൈർവാപി വിരതൈർവാ സ്വതന്ത്രകൈഃ
ബലവദ്ഭിശ്ച നിഃശങ്കൈഃ സ്വപ്നദൃഷ്ടൈശ്ച വൈഷ്ണവൈഃ 27

ഏതത്തേ കഥിതം സാധ്വി കുണ്ഡസംഖ്യാനിരൂപണം
യേഷാം നിവാസോ യത്കുണ്ഡേ നിബോധ കഥയാമി തേ 28

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ദ്വാത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രയസ്ത്രിംശോ*f*ദ്ധ്യായഃ

ധർമ്മരാജ ഉവാച

ഹരിസേവാരതഃ ശുദ്ധോ യോഗസിദ്ധോ വ്രതീ സതി
തപസ്വീ ബ്രഹ്മചാരീ ച ന യാതി നരകം ധ്രുവം 1

കടുവാചാ ബാന്ധവാംശ്ച ബലലേപേന യോ നരഃ
ദഗ്ധാൻ കരോതി ബലവാൻ വഹ്നികുണ്ഡം പ്രയാതി സഃ 2

സ്വഗാത്രലോമമാനാബ്ദം തത്ര സ്ഥിത്വാ ഹുതാശനേ
പശുയോനിമവാപ്നോതി രൗദ്രദഗ്ദ്ധാം ത്രിജന്മനി 3

ബ്രാഹ്മണം തൃഷിതം തപ്തം ക്ഷുധിതം ഗൃഹമാഗതം
ന ഭോജയതി യോ മൂഢസ്തപ്തകുണ്ഡം പ്രയാതി സഃ 4

തത്ര തല്ലോമമാനം ച വർഷം സ്ഥിത്വാ ച ദുഃഖദേ
തപ്തസ്ഥലേ വഹ്നികല്പേ പക്ഷീ ച സപ്തജന്മസു 5

രവിവാരേ ച സങ്ക്രാന്ത്യാമമായാം ശ്രാദ്ധവാസരേ
വസ്ത്രാണാം ക്ഷാരസംയോഗം കരോതി കേവലം നരഃ 6

സ യാതി ക്ഷാരകുണ്ഡം ച സൂത്രമാനാബ്ദമേവ ച
സ വ്രജേദ്രജകീം യോനിം സപ്തജന്മസു ഭാരതേ 7

മൂലപ്രകൃതിനിന്ദാം യഃ കുരുതേ മാനവാധമഃ
വേദനിന്ദാം ശാസ്ത്രനിന്ദാം പുരാണാനാം തഥൈവ ച 8

ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദീനാം തഥാ നിന്ദാപരോ ജനഃ
ഗൗരീവാണ്യാദിദേവീനാം സദാ നിന്ദാപരോ ജനഃ 9

സർവേ തേ നിരയേ യാന്തി തസ്മിൻ കുണ്ഡേ ഭയാനകേ
നാതഃ പരതരം കുണ്ഡം ദുഃഖദം തു ഭവിഷ്യതി 10

തത്ര സ്ഥിത്വാ*f* നേകകല്പം സർപ്പയോനിം വ്രജേത് പുനഃ
ദേവീനിന്ദാപരാധസ്യ പ്രായശ്ചിത്തം ന വിദ്യതേ 11

സ്വദത്താം പരദത്താം വാ വൃത്തിം ച സുരവിപ്രയോഃ
ഷഷ്ടിവർഷസഹസ്രാണി വിട്കുണ്ഡം ച പ്രയാതി സഃ 12

താവന്ത്യേവ ച വർഷാണി വിട്ഭോജീ തത്ര തിഷ്ഠതി
ഷഷ്ടിവർഷസഹസ്രാണി വിട്കൃമിശ്ച പുനർഭുവി 13

പരകീയതടാകേ ച തടാകം യഃ കരോതി ച
ഉത്സൃജേദ്ദൈവദോഷേണ മൂത്രകുണ്ഡം പ്രയാതി സഃ 14

തദ്രേണുമാനവർഷം ച തദ്ഭോജീ തത്ര തിഷ്ഠതി
പുനഃ പൂർണ്ണശതാബ്ദം ച സ വൃഷോ ഭാരതേ ഭവേത് 15

ഏകാകീ മിഷ്ടമശ്നാതി ശ്ലേഷ്മകുണ്ഡം പ്രയാതി ച
പൂർണ്ണമബ്ദശതം ചൈവ തദ്ഭോജീ തത്ര തിഷ്ഠതി 16

തതഃ പൂർണ്ണശതാബ്ദം ച സ പ്രേതോ ഭാരതേ ഭവേത്
ശ്ലേഷ്മ മൂത്രപരം ചൈവ പൂയം ഭുംക്തേ തതഃ ശുചിഃ 17

പിതരം മാതരം ചൈവ ഗുരും ഭാര്യാം സുതം സുതാം
യോ ന പുഷ്ണാത്യനാഥം ച ഗരകുണ്ഡം പ്രയാതി സഃ 18

പൂർണ്ണമബ്ദശതം ചൈവ തദ്ഭോജീ തത്ര തിഷ്ഠതി
തതോ വ്രജേദ്ഭൂതയോനിം ശതവർഷം തതഃ ശുചിഃ 19

ദൃഷ്ട്വാതിഥിം വക്രചക്ഷുഃ കരോതി യോ ഹി മാനവഃ
പിതൃദേവാസ്തസ്യ ജലം ന ഗൃഹ്ണന്തി ച പാപിനഃ 20

യാനി കാനി ച പാപാനി ബ്രഹ്മഹത്യാദികാനി ച
ഇഹൈവ ലഭതേ ചാന്തേ ദൂഷികാകുണ്ഡമാവ്രജേത് 21

പൂർണ്ണമബ്ദശതം ചൈവ തദ്ഭോജീ തത്ര തിഷ്ഠതി
തതോ വ്രജേദ്ഭൂതയോനിം ശതവർഷം തതഃ ശുചിഃ 22

ദത്വാ ദ്രവ്യം ച വിപ്രായ ചാന്യസ്മൈ ദീയതേ യദി
സ തിഷ്ഠതി വസാകുണ്ഡേ തദ്ഭോജീ ശതവത്സരം 23

കൃകലാസോ ഭവേത് സോƒ പി ഭാരതേ സപ്തജന്മസു
തതോ ഭവേന്മഹാരൗദ്രോ ദരിദ്രോƒ ല്പായുരേവ ച 24

പുമാംസം കാമിനീ വാപി കാമിനീ വാ പുമാനഥ
യഃ ശുക്രം പായയത്യേവ ശുക്രകുണ്ഡം പ്രയാതി സഃ 25

പൂർണ്ണമബ്ദശതം ചൈവ തദ്ഭോജീ തത്ര തിഷ്ഠതി
കൃമിയോനിം ശതാബ്ദം ച വ്രജേദ് ഭൂത്വാ തതഃ ശുചിഃ 26

സന്താഡ്യ ച ഗുരും വിപ്രം രക്തപാതം ച കാരയേത്
സ ച തിഷ്ഠത്യസൃക്കുണ്ഡേ തദ്ഭോജീ ശതവത്സരം 27

തതോ ലഭേദ്വ്യാഘ്രജന്മ സപ്തജന്മസു ഭാരതേ
തതഃ ശുദ്ധിമവാപ്നോതി മാനവശ്ച ക്രമേണ ഹ 28

യോഽ ശ്രുത്യജന്തം ഗായന്തം ഭക്തം ദൃഷ്ട്വാ സഗദ്ഗദം
ശ്രീകൃഷ്ണഗുണസംഗീതേ ഹസത്യേവ ഹി യോ നരഃ 29

സ വസേദശ്രുകുണ്ഡേ ച തദ്ഭോജീ ശതവർഷകം
തതോ ഭവേച്ച ചാണ്ഡാലസ്ത്രിജന്മനി തതഃ ശുചിഃ 30

കരോതി ശഠതാം തദ്വന്നിത്യം സുഹൃദി യോ നരഃ
കുണ്ഡം ഗാത്രമലാനാം ച സ പ്രയാതി ശതാബ്ദകം 31

തതഃ സ ഗാർദ്ദഭീം യോനിമവാപ്നോതി ത്രിജന്മനി
ത്രിജന്മനി ച സാർഗാളിം തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേദ്ധ്രുവം 32

ബധിരം യോ ഹസത്യേവ നിന്ദത്യേവാഭിമാനതഃ
സ വസേത് കർണ്ണവിട് കുണ്ഡേ തദ്ഭോജീ ശതവത്സരം 33

തതോ ഭവേത് സ ബധിരോ ദരിദ്രഃ സപ്തജന്മസു
സ്പതജന്മന്യംഗഹീനസ്തതഃ ശുദ്ധിം ലഭേദ് ധ്രുവം 34

ലോഭാത് സ്വഭരണാർത്ഥായ ജീവിതം ഹന്തി യോ നരഃ
മജ്ജാകുണ്ഡേ വസേത് സോഽപി തദ്ഭോജീ ലക്ഷവത്സരം 35

തതോ ഭവേച്ച ശശകോ മീനശ്ച സപ്തജന്മസു
ത്രിജന്മനി വരാഹശ്ച കുക്കുടഃ സപ്തജന്മസു 36

ഏണാദയശ്ച കർമ്മഭ്യസ്തതഃ ശുദ്ധിം ലഭേദ്ധ്രുവം
സ്വകന്യാപാലനം കൃത്വാ വിക്രീണാതി ച യോ നരഃ 37

അർത്ഥലോഭാന്മഹാമൂഢോ മാംസകുണ്ഡം പ്രയാതി സഃ
കന്യാലോമപ്രമാണാബ്ദം തദ്ഭോജീ തത്ര തിഷ്ഠതി 38

തസ്യ ദണ്ഡപ്രഹാരം ച കുർവന്തി യമകിങ്കരാഃ
മാംസഭാരം മൂർധ്നി കൃത്വാ രക്താഭാരം ലിഹേത് ക്ഷുധാഃ 39

തതോ ഹി ഭാരതേ പാപീ കന്യാവിട്കൃമിഗോ ഭവേത്
ഷഷ്ടിവർഷസഹസ്രാണി വ്യാധശ്ച സപ്തജന്മസു 40

ത്രിജന്മനി വരാഹശ്ച കുക്കുടഃ സപ്തജന്മസു
മണ്ഡൂകോ ഹി ജലൗകാശ്ച സപ്തജന്മസു ഭാരതേ 41

സപ്തജന്മസു കാകശ്ച തതഃ ശുദ്ധിം ലഭേദ്ധ്രുവം
വ്രതാനാമുപവാസാനാം ശ്രാദ്ധാദീനാം ച സംഗമേ 42

കരോതി യഃ ക്ഷൗരകർമ്മ സോഽ ശുചിഃസർവകർമ്മസു
സ ച തിഷ്ഠതി കുണ്ഡം ച നഖാദീനാം ച സുന്ദരി 43

തദ്ദൈവദിനമാനാബ്ദം തദ്ഭോജീ ദണ്ഡതാഡിതഃ
സകേശം പാർത്ഥിവം ലിംഗം യോവാƒർച്ചയതി ഭാരതേ 44

സ തിഷ്ഠതി കേശകുണ്ഡേ മൃദ്രേണുമാനവർഷകം
തദന്തേ യാവനീം യോനിം പ്രയാതി ഹരകോപതഃ 45

ശതാബ്ദാച്ഛുദ്ധിമാപ്നോതി രാക്ഷസഃ സ ഭവേദ്ധ്രുവം
പിതൄണാം യോ വിഷ്ണുപദേ പിണ്ഡം നൈവ ദദാതി ച 46

സ ച തിഷ്ഠത്യസ്ഥികുണ്ഡേ സ്വലോമാബ്ദം മഹോല്ബണേ
തതഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ കുഞ്ജഃസപ്തജന്മസു.. 47

ഭവേന്മഹാദരിദ്രശ്ച തതഃ ശുദ്ധോ ഹി ദേഹതഃ
യഃ സേവതേ മഹാമൂഢോ ഗുർവിണീം ച സ്വകാമിനീം 48

പ്രതപ്തേ താമ്രകുണ്ഡേ ച ശതവർഷം സ തിഷ്ഠതി
അവീരാന്നം ച യോ ഭുങ്ക്തേ ഋതുസ്നാതാന്നമേവച 49

ലോഹകുണ്ഡേ ശതാബ്ദം ച സ ച തിഷ്ഠതി തപ്തകേ
സ വ്രജേദ്രജകീം യോനിം കാകാനാം സപ്തജന്മസു 50

മഹാവ്രണീ ദരിദ്രശ്ച തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേന്നരഃ
യോ ഹി ചർമ്മാക്തഹസ്തേന ദേവദ്രവ്യമുപസ്പൃശേത് 51

ശതവർഷപ്രമാണം ച ചർമ്മകുണ്ഡേ സ തിഷ്ഠതി
യഃ ശൂദ്രേണാƒഭ്യനുജ്ഞാതോ ഭുംക്തേ ശൂദ്രാന്നമേവ ച 52

സ ച തപ്തസുരാകുണ്ഡേ ശതാബ്ദം തിഷ്ഠതി ദ്വിജഃ
തതോ ഭവേത് ശൂദ്രയാജീ ബ്രാഹ്മണഃ സ്പതജന്മസു 53

ശൂദ്രശ്രാദ്ധാന്നഭോജീ ച തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേദ്ധ്രുവം
വാഗ്ദുഷ്ടഃ കടുകോ വാചാ താഡയേത് സ്വാമിനം സദാ 54

തീക്ഷ്ണകണ്ടകകുണ്ഡേ സ തദ്ഭോജീ തത്ര തിഷ്ഠതി
താഡിതോ യമദൂതേന ദണ്ഡേന ച ചതുർഗുണം 55

തതഃ ഉച്ചൈഃശ്രവാ സപ്തജന്മസ്വേവ തതഃ ശുചിഃ
വിഷേണ ജീവനം ഹന്തി നിർദ്ദയോ യോ ഹി മാനവഃ 56

വിഷകുണ്ഡേ ച തദ്ഭോജീ സഹസ്രാബ്ദം ച തിഷ്ഠതി
തതോ ഭവേന്നൃഘാതീ ച വ്രണീ ച ശതജന്മസു 57

സപ്തജന്മസു കുഷ്ഠീ ച തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേദ്ധ്രുവം
ദണ്ഡേന താഡയേദ് ഗാം ഹി വൃഷം ച വൃഷവാഹകഃ 58

ഭൃത്യദ്വാരാ സ്വതന്ത്രോ വാ പുണ്യക്ഷേത്രേ ച ഭാരതേ
പ്രതപ്തേ തൈലകുണ്ഡേ/ഗ്നൗ സ തിഷ്ഠതി ചതുർയുഗം 59

ഗവാം ലോമപ്രമാണാബ്ദം വൃഷോ ഭവതി തത്പരം
കുന്തേന ഹന്തി യോ ജീവം വഹ്നിലോഹേന ഹേലയാ 60

കുന്തകുണ്ഡേ വസേത് സോ/പി വർഷാണാമയുതം സതി
തതഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ ചോദരേ വ്യാധിസംയുതഃ 61

ജന്മനൈകേന ക്ലേശേന തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേന്നരഃ
യോ ഭുംക്തേ വൃഥാ മാംസം മാംസലോഭീ ദ്വിജാധമഃ 62

ഹരേരനൈവേദ്യഭോജീ കൃമികുണ്ഡം പ്രയാതി സഃ
സ്വലോമമാനവർഷം ച തദ്ഭോജീ തത്ര തിഷ്ഠതി 63

തതോ ഭവേന്മ്ലേച്ഛജാതിസ്ത്രിജന്മനി തതോ ദ്വിജഃ
ബ്രാഹ്മണഃ ശൂദ്രയാജീ ച ശൂദ്രശ്രാദ്ധാന്നഭോജകഃ 64

ശൂദ്രാണാം ശവദാഹീ ച പൂയകുണ്ഡേ വസേദ്ധ്രുവം
യാവല്ലോമപ്രമാണാബ്ദം യമദണ്ഡേന സുവ്രതേ 65

താഡിതോ യമദൂതേന തദ്ഭോജീ തത്ര തിഷ്ഠതി
തതോ ഭാരതമാഗത്യ സ ശൂദ്രഃ സപ്തജന്മസു 66

മഹാരോഗീ ദരിദ്രശ്ച ബധിരോ മൂകഏവ ച
കൃഷ്ണം പത്മം ച കേ യസ്യ തം സർപ്പം ഹന്തി യോ നരഃ 67

സ്വലോമമാനവർഷം ച സർപ്പകുണ്ഡം പ്രയാതി സഃ
സർപ്പേണ ഭക്ഷിതഃ സോ/ഥ യമദൂതേന താഡിതഃ 68

വസേച്ച സർപ്പവിട്ഭോജീ തതഃ സർപ്പോ ഭവേദ്ധ്രുവം
തതോ ഭവേന്മാനവശ്ച സ്വല്പായുർദദ്രുസംയുതഃ 69

മഹാക്ലേശേന തന്മൃത്യുഃ സർപ്പേണ ഭക്ഷിതാദ്ധ്രുവം
വിധിപ്രദത്തജീവ്യാംശ്ച ക്ഷുദ്രജന്തൂംശ്ച ഹന്തി യഃ 70

സ ദംശമശയോഃ കുണ്ഡേ ജന്തുമാനാബ്ദമേവ ച
ദിവാനിശം ഭക്ഷിതസ്തൈരനാഹാരശ്ച ശബ്ദവാൻ 71

ഹസ്തപാദാദിബദ്ധശ്ച യമദൂതേന താഡിതഃ
തതോ ഭവേത് ക്ഷുദ്രജന്തുർജാതിശ്ച യാവനീ ഭവേത് 72

തതോ ഭവേന്മാനവശ്ച സോംഗഹീനസ്തതഃ ശുചിഃ
യോ മൂഢോ മധുമശ്നാതി ഹത്വാ ച മധുമക്ഷികാഃ 73

സ ഏവ ഗരളേ കുണ്ഡേ ജീവമാനാബ്ദകം വസേത്
ഭക്ഷിതോ ഗരളൈർദഗ്ദ്ധോ മമ ദൂതേന താഡിതഃ 74

തതോ ഹി മക്ഷികാജാതിസ്തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേന്നരഃ
ദണ്ഡം കരോത്യദണ്ഡ്യേ ച വിപ്രേ ദണ്ഡം കരോതി ച 75

സ കുണ്ഡം വജ്രദംഷ്ട്രാണാം കീടാനാം യാതി സത്വരം
സ തല്ലോമപ്രമാണാബ്ദം തത്ര തിഷ്ഠത്യഹർനിശം 76

ശബ്ദകൃദ്ഭക്ഷിതസ്തൈസ്തു മമ ദൂതേന താഡിതഃ
കരോതി രോദനം ഭദ്രേ ഹാഹാകാരം ക്ഷണേ ക്ഷണേ 77

പുനഃ സൂകരയോനൗ ച ജായതേ സപ്തജന്മസു
ത്രിജന്മനി കാകയോനൗ തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേന്നരഃ 78

അർത്ഥലോഭേന യോ മൂഢഃ പ്രജാദണ്ഡം കരോതി സഃ
വൃശ്ചികാനാം ച കുണ്ഡം ച തല്ലോമാബ്ദം വസേദ്ധ്രുവം 79

തതോ വൃശ്ചികജാതിശ്ച സപ്തജന്മസു ഭാരതേ
തതോ നരശ്ചാംഗഹീനോ വ്യാധിശുദ്ധോ ഭവേദ്ധ്രുവം 80

ബ്രാഹ്മണഃ ശസ്ത്രധാരീ യോ ഹ്യന്യേഷാം ധാവകോ ഭവേത്
സന്ധ്യാഹീനശ്ച യോ വിപ്രോ ഹരിഭക്തിവിഹീനകഃ 81

സ തിഷ്ഠതി സ്വലോമാബ്ദം കുണ്ഡേഷു ച ശരാദിഷു
വിദ്ധഃ ശരാദിഭിഃ ശശ്വത്തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേന്നരഃ 82

കാരാഗാരേ സാന്ധകാരേ പ്രണിഹന്തി പ്രജാശ്ച യഃ
പ്രമത്തഃ സ്വസ്യ ദോഷേണ ഗോളകുണ്ഡം പ്രയാതി സഃ 83

സ പങ്കതപ്തതോയാക്തം സാന്ധകാരം ഭയങ്കരം
തീക്ഷ്ണദംഷ്ട്രൈശ്ച കീടൈശ്ച സംയുക്തം ഗോളകുണ്ഡകം 84

കീടൈർവിദ്ധോ വസേത്തത്ര പ്രജാലോമാബ്ദമേവ ച
തതോ ഭവേത് പ്രജാഭൃത്യസ്തതഃശുദ്ധോ ഭവേത് ക്രമാത് 85

സരോവരാദുത്ഥിതാംശ്ച നക്രാദീൻ ഹന്തി യോ നരഃ
നക്രകണ്ടകമാനാബ്ദം നക്രകുണ്ഡേ പ്രയാതി സഃ 86

തതോ നക്രാദിജാതീയോ ഭവേന്നക്രാദിഷു ധ്രുവം
തതഃ സദ്യോ വിശുദ്ധോ ഹി ദണ്ഡേനൈവ പുനഃ പുനഃ 87

വക്ഷഃ ശ്രോണീസ്തനാസ്യം ച യഃ പശ്യതി പരസ്ത്രിയഃ
കാമേന കാമുകോ യോ ഹി പുണ്യക്ഷേത്രേ ച ഭാരതേ 88

സ വസേത് കാകകുണ്ഡേ ച കാകൈഃ സംചൂർണ്ണലോചനഃ
തതഃ സ്വലോമമാനാബ്ദം ഭവേദ്ദഗ്ദ്ധസ്ത്രിജന്മനി 89

സ്വർണ്ണസ്തേയീ ച യോ മൂഢോ ഭാരതേ സുരവിപ്രയോഃ
സ ച മന്ഥാനകുണ്ഡേ വൈ സ്വലോമാബ്ദം വസേദ്ധ്രുവം 90

താഡിതോ യമദൂതേന മന്ഥാനൈശ്ച്ഛന്നലോചനഃ
തദ്വിട്ഭോജീ ച തത്രൈവ തതശ്ചാഽന്ധസ്ത്രിജന്മനി 91

സപ്തജന്മ, ദരിദ്രശ്ച മഹാക്രൂരശ്ച പാതകീ
ഭാരതേ സ്വർണ്ണകാരശ്ച സ ച സ്വർണ്ണവണിക് തതഃ 92

യോ ഭാരതേ താമ്രചോരോ ലോഹചോരശ്ച സുന്ദരി
സ ച സ്വലോമമാനാബ്ദം ബീജകുണ്ഡം പ്രയാതി സഃ 93

തത്രൈവ ബീജവിട്ഭോജീ ബീജൈശ്ച ഛന്നലോചനഃ
താഡിതോ യമദൂതൈശ്ച തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേന്നരഃ 94

ഭാരതേ ദേവചോരശ്ച ദേവദ്രവ്യാപഹാരകഃ
സ ദുസ്തരേ വജ്രകുണ്ഡേ സ്വലോമാബ്ദം വസേദ്ധ്രുവം 95

ദേഹദഗ്ധോപി തദ്വജ്രൈരനാഹാരശ്ച ശബ്ദകൃത്
താഡിതോ യമദൂതൈശ്ച തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേന്നരഃ 96

രൗപ്യഗവ്യാംശുകാനാം ച യശ്ചോരഃ സുരവിപ്രയോഃ
തപ്തപാഷാണകുണ്ഡേ സ സ്വലോമാബ്ദം വസേദ്ധ്രുവം 97

ത്രിജന്മനി ച കംസോഽപി ശ്വേതരൂപസ്ത്രിജന്മനി
ജന്മൈകം ശ്വേതചിഹ്നശ്ച തതോഽന്യേ ശ്വേതപക്ഷിണഃ 98

തതോ രക്തവികാരീ ച ശൂലി വൈ മാനവോ ഭവേത്
സപ്തജന്മസു ചാല്പായുസ്തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേന്നരഃ 99

രൈതം കാംസ്യമയം പാത്രം യോ ഹരേദ്ദേവവിപ്രയോഃ
തീക്ഷ്ണപാഷാണകുണ്ഡേ സ സ്വലോമാബ്ദം വസേന്നരഃ 100

സ ഭവേദശ്വജാതിശ്ച ഭാരതേ സപ്തജന്മസു
തതോഽ ധികാംഗജാതിശ്ച പാദരോഗീ തതഃ ശുചിഃ 101

പുംശ്ചല്യന്നം ച യോ ഭുംക്തേ പുംശ്ചലീജീവ്യജീവനഃ
സ്വലോമമാനവർഷം സ ലാലാകുണ്ഡേ വസേദ്ധ്രുവം 102

താഡിതോ യമദൂതേന തദ്ഭോജീ തത്ര ദുഃഖിതഃ
തതശ്ചക്ഷുഃ ശൂലരോഗീ തതഃ ശുദ്ധഃ ക്രമേണ സഃ 103

മ്ലേച്ഛസേവീ മസീജീവീ യോ വിപ്രോ ഭാരതേ ഭുവി
വസേത് സ്വലോമമാനാബ്ദം മസീകുണ്ഡേ സ ദുഃഖഭാക് 104

താഡിതോ യമദൂതേന തദ്ഭോജീ തത്ര തിഷ്ഠതി
തതസ്ത്രിജന്മനി ഭവേത്കൃഷ്ണവർണ്ണഃ പശുഃ സതി 105

ത്രിജന്മനി ഭവേച്ഛാഗഃ കൃഷ്ണവർണ്ണസ്ത്രിജന്മനി
തതഃ സ താലവൃക്ഷശ്ച തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേന്നരഃ 106

ധാന്യാദി സസ്യം താമ്പൂലം യോ ഹരേത് സുരവിപ്രയോഃ
ആസനം ച തഥാ തല്പം ചൂർണ്ണകുണ്ഡേ പ്രയാതി സഃ 107

ശതാബ്ദം തത്ര നിവസേദ് യമദൂതേന താഡിതഃ
തതോ ഭവേന്മേഷജാതിഃ കുക്കുടശ്ച ത്രിജന്മനി 108

തതോ ഭവേദ്വാനരശ്ച കാസവ്യാധിയുതോ ഭുവി
വംശഹീനോ ദരിദ്രശ്ച അല്പായുശ്ച തതഃ ശുചിഃ 109

കരോതി ചക്രം വിപ്രാണാം ഹൃത്വാ ദ്രവ്യം ച യോ ജനഃ
സ വസേച്ചക്രകുണ്ഡേ ച ശതാബ്ദം ദണ്ഡതാഡിതഃ 110

തതോ ഭവേന്മാനവശ്ച തൈലകാരസ്ത്രിജന്മനി
വ്യാധിയുക്തോ ഭവേദ്രോഗീ വംശഹീനസ്തതഃശുചിഃ 111

ഗോധനേഷു ച വിപ്രേഷു കരോതി ചക്രതാം പുമാൻ
പ്രയാതി വക്രകുണ്ഡം സ തിഷ്ഠേദ്യുഗശതം സതി 112

തതോ ഭവേദ്ഗൃധ്രജന്മാ ത്രിജന്മനി ച സൂകരഃ
ത്രിജന്മനി ബിഡാലശ്ച മയൂരശ്ച ത്രിജന്മനി 113

തതോ ഭവേത് സ വക്രാംഗോ ഹീനാംഗഃ സപ്തജന്മനി
ദരിദ്രോ വംശഹീനശ്ച ഭാര്യാഹീനസ്തതഃ ശുചിഃ 114

നിഷിദ്ധം കൂർമ്മമാംസം ച ബ്രാഹ്മണോ യോ ഹി ഭക്ഷതി
കൂർമ്മകുണ്ഡേ വസേത് സോ/പി ശതാബ്ദം കൂർമ്മ ഭക്ഷിതഃ 115

തതോ ഭവേത്കൂർമ്മജന്മ ത്രിജന്മനി ച സൂകരഃ
ത്രിജന്മനി ബിഡാലശ്ച മയൂരശ്ച തതഃ ശുചിഃ 116

ഘൃതംതൈലാദികം ചൈവ യോ ഹരേത്സുരവിപ്രയോഃ
സ യാതി ജ്വാലാകുണ്ഡം ച ഭസ്മകുണ്ഡം ച പാതകീ 117

തത്ര സ്ഥിത്വാ ശതാബ്ദം ച സ ഭവേത്തൈലപാചിതഃ
സപ്തജന്മനി മത്സ്യശ്ച മൂഷകശ്ച തതഃ ശുചിഃ 118

സുഗന്ധിതൈലം ധാത്രീം വാ ഗന്ധദ്രവ്യംന്യദേവ വാ
ഭാരതേ പുണ്യവർഷേ ച യോ ഹരേത്സുരവിപ്രയോഃ 119

സ വസേദ്ദുർഗന്ധകുണ്ഡേ ച ഭവേദ്ദുർഗന്ധോ ദിവാനിശം
സ്വലോമമാനവർഷം ച തതോ ദുർഗന്ധികോ ഭവേത് 120

ദുർഗന്ധികഃ സപ്തജന്മ മൃഗനാഭിസ്ത്രിജന്മനി
സപ്തജന്മസു മന്ഥാനസ്തതോ ഹി മാനവോ ഭവേത് 121

ബലേനൈവ ഛലേനൈവ ഹിംസാരൂപേണ വാ സതി
ബലിഷ്ഠശ്ച ഹരേദ് ഭൂമിം ഭാരതേ പരപൈതൃകീം 122

സ വസേത്തപ്തസൂചിം ച ഭവേത്താപി ദിവാനിശം
തപ്തതൈലേ യഥാ ജീവോ ദഗ്ദ്ധോ ഭവതി സന്തതം 123

ഭസ്മസന്നഭവത്യേവ ഭോഗേ ദേഹീ ന നശ്യതി
സപ്തമന്വന്തരം പാപി സന്തപ്തസ്തത്ര തിഷ്ഠതി 124

ശബ്ദം കരോത്യനാഹാരോ യമദൂതേന താഡിതഃ
ഷഷ്ടിവർഷസഹസ്രാണി വിട്കൃമിശ്ച ഭവേത്തതഃ 125

തതോ ഭവേദ്ഭൂമിഹീനോ ദരിദ്രശ്ച തതഃ ശുചിഃ
തതഃ സുയോനിം സമ്പ്രാപ്യ ശുഭം കർമ്മാചരേത് പുനഃ 126

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ത്രയസ്ത്രിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുസ്ത്രിംശോഽദ്ധ്യായഃ

യമ ഉവാച

ഛിനത്തി ജീവം ഖഡ്ഗേന ദയാഹീനഃ സുദാരുണഃ
നരഘാതീ ഹന്തി നരമർത്ഥലോഭേന ഭാരതേ 1

അസിപത്രേ വസേത് സോഽപി യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദശ
തേഷു യോ ബ്രാഹ്മണാൻ ഹന്തി ശതമന്വന്തരം വസേത് 2

ഛിന്നാംഗഃ സംവസേത് സോഽപി ഖഡ്ഗധാരേണ സന്തതം
അനാഹാരഃ ശബ്ദമുച്ചൈർയമദൂതേന താഡിതഃ 3

മന്ഥാനഃ ശതജന്മാനി ശതജന്മാനി സൂകരഃ
കുക്കുടഃ സപ്തജന്മാനി സൃഗാലഃ സപ്തജന്മസു 4

വ്യാഘ്രശ്ച സപ്തജന്മാനി വൃകശ്ചൈവ ത്രിജന്മസു
സപ്തജന്മസു മണ്ഡൂകോ യമദൂതേന താഡിതഃ 5

സ ഭവേദ് ഭാരതേ വർഷേ മഹിഷശ്ച തതഃ ശുചിഃ
ഗ്രാമാണാം നഗരാണാം വാ ദഹനം യഃ കരോതി ച 6

ക്ഷുരധാരേ വസേത് സോ/പി ഛിന്നാംഗസ്ത്രിയുഗം സതി
തതഃ പ്രേതോ ഭവേത് സദ്യോ വഹ്നിവക്ത്രോ ഭ്രമൻ മഹീം 7

സപ്തജന്മാമേദ്ധ്യഭോജീ കപോതഃ സപ്തജന്മസു
തതോ ഭവേന്മഹാശൂലീ മാനവഃ സപ്തജന്മനി 8

സപ്തജന്മഗളത്കുഷ്ഠീ തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേന്നരഃ
പരകർണ്ണേ മുഖം ദത്വാ പരനിന്ദാം കരോതി യഃ 9

പരദോഷേ മഹാശ്ലാഘീ ദേവബ്രാഹ്മണനിന്ദകഃ
സൂചീമുഖേ വസേത് സോ/പി സൂചിവിദ്ധോ യുഗത്രയം 10

തതോ ഭവേദ്വൃശ്ചികശ്ച സർപ്പശ്ച സ്പതജന്മസു
വജ്രകീടഃ സപ്തജന്മ ഭസ്മകീടസ്തതഃ പരം 11

തതോ ഭവേന്മാനവശ്ച മഹാവ്യാധിസ്തതഃ ശുചിഃ
ഗൃഹിണാം ഹി ഗൃഹം ഭിത്വാ വസ്തുസ്തേയം കരോതി യഃ 12

ഗാശ്ച ഛാഗാംശ്ച മേഷാംശ്ച യാതി ഗോകാമുഖേ ച സഃ
താഡിതോ യമദൂതേന വസേത്തത്ര യുഗത്രയം 13

തതോ ഭവേത് സപ്തജന്മ ഗോജാതിർവ്യാധിസംയുതഃ
ത്രിജന്മനി മേഷജാതിഃ ഛാഗജാതിസ്ത്രിജന്മനി 14

തതോ ഭവേന്മാനവശ്ച നിത്യരോഗീ ദരിദ്രകഃ
ഭാര്യാഹീനോ ബന്ധുഹീനഃ സന്താപീ ച തതഃ ശുചിഃ 15

സാമാന്യദ്രവ്യചോരശ്ച യാതി നക്രമുഖം ച സഃ
താഡിതോ യമദൂതേന വസേത്തത്രാബ്ദകത്രയം 16

തതോ ഭവേത് സപ്തജന്മ ഗോപതിർവ്യാധിസംയുതഃ
തതോ ഭവേന്മാനവശ്ച മഹാരോഗീ തതഃ ശുചിഃ 17

ഹന്തി ഗാശ്ച ഗജാംശ്ചൈവ തുരഗാംശ്ച നാഗാംസ്തഥാ
സ യാതി ഗജദംശം ച മഹാപാപീ യുഗത്രയം 18

താഡിതോ യമദൂതേന നാഗദന്തേന സന്തതം
സ ഭവേദ്ഗജജാതിശ്ച തുരഗശ്ച ത്രിജന്മനി 19

ഗോജാതിർമ്ലേച്ഛജാതിശ്ച തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേന്നരഃ
ജലം പിബന്തീം തൃഷിതാം ഗാം വാരയതി യഃ പുമാൻ 20

നരകം ഗോമുഖാകാരം കൃമിതപ്തോദകാന്വിതം
തത്ര തിഷ്ഠതി സന്തപ്തോ യാവന്മന്വന്തരാവധി 21

തതോ നരോഽപി ഗോഹീനോ മഹാരോഗീ ദരിദ്രകഃ
സപ്തജന്മാന്ത്യജാതിശ്ച തതഃ ശുദ്ധോ ഭവേന്നരഃ 22

ഗോഹത്യാം ബ്രഹ്മഹത്യാം ച കരോതി ഹ്യാതിദേശികീം
യോ ഹി ഗച്ഛത്യഗമ്യാം ച യ സ്ത്രീഹത്യാം കരോതി ച 23

ഭിക്ഷുഹത്യാം മഹാപാപീ ഭ്രൂണഹത്യാം ച ഭാരതേ
കുംഭീപാകേ വസേത് സോഽപി യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദ്ദശ 24

താഡിതോ യമദൂതേന ചൂർണ്യമാനശ്ച സന്തതം
ക്ഷണം പതതി വഹ്നൗ ച ക്ഷണം പതതി കണ്ടകേ 25

ക്ഷണം പതേത്തപ്തതൈലേ തപ്തോ യേന ക്ഷണം ക്ഷണം
ക്ഷണം ച തപ്തലോഹേ ച ക്ഷണം ച തപ്തതാമ്രകേ 26

ഗൃദ്ധ്രോ ജന്മസഹസ്രാണി ശതജന്മനി സൂകരഃ
കാകശ്ച സപ്തജന്മാനി സർപ്പശ്ച സപ്തജന്മസു 27

ഷഷ്ടിവർഷസഹസ്രാണി വിഷ്ടായാം ജായതേ കൃമിഃ
നാനാജന്മസു സ വൃഷസ്തതഃ കുഷ്ഠീ ദരിദ്രകഃ 28

സാവിത്ര്യുവാച

വിപ്രഹത്യാ ച ഗോഹത്യാ കിംവിധാ ചാഽതിദൈശികീ
കാ വാ നൃണാമഗമ്യാ ച കോ വാ സന്ധ്യാവിഹീനകഃ 29

അദീക്ഷിതഃ പുമാൻ കോ വാ കോ വാ തീർത്ഥപ്രതിഗ്രഹീ
ദ്വിജഃ കോ വാ ഗ്രാമയാജീ കോ വാ വിപ്രോഽഥ ദേവലഃ 30

ശൂദ്രാണാം സൂപകാരശ്ച പ്രമത്തോ വൃഷലീപതിഃ
ഏതേഷാം ലക്ഷണം സർവം വദ വേദവിദാം വര 31

ധർമ്മരാജ ഉവാച

ശ്രീകൃഷ്ണേ ച തദർച്ചായാമന്യേഷാം പ്രകൃതൗ സതി
ശിവേ ച ശിവലിംഗേ ച സൂര്യേ സൂര്യമണൗ തഥാ 32

ഗണേശേ വാഥ ദുർഗ്ഗായാമേവം സർവ്വത്ര സുന്ദരി
യഃകരോതി ഭേദബുദ്ധിം ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭേത്തു സഃ 33

സ്വഗുരൗ സ്വേഷ്ടദേവേ ച ജന്മദാതരി മാതരി
കരോതി ഭേദബുദ്ധിം യോ ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭേത്തു സഃ 34

വൈഷ്ണവേഷു ച ഭക്തേഷു ബ്രാഹ്മണേഷ്വിതരേഷു ച
കരോതി ഭേദബുദ്ധിം യോ ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭേത്തു സഃ 35

വിപ്രപാദോദകേ ചൈവ സാളഗ്രാമോദകേ തഥാ
കരോതി ഭേദബുദ്ധിം യോ ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭേത്തു സഃ 36

ശിവനൈവേദ്യകേ ചൈവ ഹരിനൈവേദ്യകേ തഥാ
കരോതി ഭേദബുദ്ധിം യോ ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭേത്തു സഃ 37

സർവേശ്വരേശ്വരേ കൃഷ്ണേ സർവ്വകാരണകാരണേ
സർവാദ്യേ സർവദേവാനാം സേവ്യേ സർവാന്തരാത്മനി 38

മായയാ/നേകരൂപേ വാപ്യേക ഏവ ഹി നിർഗുണേ
കരോതീശേന ഭേദം യോ ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭേത്തു സഃ 39

ശക്തിഭക്തേ ദ്വേഷബുദ്ധിം ശക്തിശാസ്ത്രേ തഥൈവ ച
ദ്വേഷം യഃകുരുതേ മർത്യോ ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭേത്തു സഃ 40

പിതൃദേവാർച്ചനം യോ വാ ത്യജേദ് വേദനിരൂപിതം
യഃകരോതി നിഷിദ്ധം ച ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭേത്തു സഃ 41

യോ നിന്ദതേ ഹൃഷീകേശം തന്മന്ത്രോപാസകം തഥാ
പവിത്രാണാം പവിത്രം ച ജ്ഞാനാനന്ദം സനാതനം 42

പ്രധാനം വൈഷ്ണവാനാം ച ദേവാനാം സേവ്യമീശ്വരം
യേ നാർച്ചയന്തി നിന്ദന്തി ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭന്തി തേ 43

യേ നിന്ദന്തി മഹാദേവീം കാരണബ്രഹ്മരൂപിണീം
സർവ്വശക്തിസ്വരൂപാം ച പ്രകൃതിം സർവ്വമാതരം 44

സർവദേവസ്വരൂപാം ച സർവ്വേഷാം വന്ദിതാം സദാ
സർവകാരണരൂപാം ച ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭന്തി തേ 45

കൃഷ്ണജന്മാഷ്ടമീം രാമനവമീം ച സുപുണ്യദാം
ശിവരാത്രിം തഥാ ചൈകാദശീം വാരം രവേസ്തഥാ 46

പഞ്ചപർവാണി പുണ്യാനി യേ ന കുർവന്തി മാനവഃ
ലഭന്തി ബ്രഹ്മഹത്യാം തേ ചാണ്ഡാലാധികപാപിനഃ 47

അംബുവാച്യാം ഭൂഖനനം ജലശൗചാദികം ച യേ
കുർവന്തി ഭാരതേ വർഷേ ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭന്തി തേ 48

ഗുരും ച മാതരം താതം സാധ്വീം ഭാര്യാം സുതം സുതാം
അനിന്ദ്യാം യോ ന പുഷ്ണാതി ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭേത്തു സഃ 49

വിവാഹോ യസ്യ ന ഭവേന്ന പശ്യതി സുതം തു യഃ
ഹരിഭക്തിവിഹീനോ യോ ബ്രഹ്മഹത്യാം ലഭേത്തു സഃ 50

ഹരേരനൈവേദ്യഭോജീ നിത്യം വിഷ്ണും ന പൂജയേത്
പുണ്യം പാർത്ഥിവലിംഗം ച ബ്രഹ്മഹാ/സൗ പ്രകീർത്തിതഃ 51

ഗോപ്രഹാരം പ്രകുർവന്തം ദൃഷ്ട്വാ യോ ന നിവാരയേത്
യാതി ഗോവിപ്രയോർമദ്ധ്യേ ഗോഹത്യാം ച ലഭേത്തു സഃ 52

ദണ്ഡൈർഗാസ്താഡയേന്മൂഢോ യോ വിപ്രോ വൃഷവാഹനഃ
ദിനേ ദിനേ ഗോവധം ച ലഭതേ നാ/ത്ര സംശയഃ 53

ദദാതി ഗോഭ്യ ഉച്ഛിഷ്ടം ഭോജയേദ്വൃഷവാഹകം
ഭുനക്തി വൃഷവാഹാന്നം സ ഗോഹത്യാം ലഭേദ്ധ്രുവം 54

വൃഷലീപതിം യാജയേദ്യോ ഭുംക്തേ/ന്നം തസ്യ യോ നരഃ
ഗോഹത്യാശതകം സോ/പി ലഭതേ നാ/ത്ര സംശയഃ 55

പാദം ദദാതി വഹ്നൗ യോ ഗാശ്ച പാദേന താഡയേത്
ഗേഹം വിശേദധൗതാംഘ്രിഃ സ്നാത്വാ ഗോവധമാപ്നുയാത് 56

യോ ഭുംക്തേ സ്നിഗ്ദ്ധപാദേന ശേതേ സ്നിഗ്ദ്ധാംഘ്രിരേവ ച
സൂര്യോദയേ ച യോ ഭുങ്ക്തേ സ ഗോഹത്യാം ലഭേദ്ധ്രുവം 57

അവീരാന്നാം ച യോ ഭുങ്ക്തേ യോനിജീവ്യസ്യ ച ദ്വിജഃ
യസ്ത്രിസന്ധ്യാവിഹീനശ്ച ഗോഹത്യാം ലഭതേ തു സഃ 58

സ്വഭർത്തരി ച ദേവേ വാ ഭേദബുദ്ധിം കരോതി യാ
കടൂക്ത്യാ താഡയേത്കാന്തം സാ ഗോഹത്യാം ലഭേദ്ധ്രുവം 59

ഗോമാർഗ്ഗവർജനം കൃത്വാ ദദാതി സസ്യമേവ വാ
തടാകേ വാ തു ദുർഗേ വാ സ ഗോഹത്യാം ലഭേദ്ധ്രുവം 60

പ്രായശ്ചിത്തേ ഗോവധസ്യ യഃകരോതി വ്യതിക്രമം
പുത്രലോഭാദഥാ/ജ്ഞാനാത് സ ഗോഹത്യാം ലഭേദ്ധ്രുവം 61

രാജകേ ദൈവകേ യത്നാദ് ഗോസ്വാമീ ഗാം ന രക്ഷതി
ദുഃഖം ദദാതി യോ മൂഢോ ഗോഹത്യാം സ ലഭേദ്ധ്രുവം 62

പ്രാണിനോ ലംഘയേദ്യോ ഹി ദേവാർച്ചാമനലം ജലം
നൈവേദ്യം പുഷ്പമന്നം ച സ ഗോഹത്യാം ലഭേദ്ധ്രുവം 63

ശശ്വന്നാസ്തീതി യോ വാദീ മിഥ്യാവാദീ പ്രതാരകഃ
ദേവദ്വേഷീ ഗുരുദ്വേഷീ സ ഗോഹത്യാം ലഭേദ്ധ്രുവം 64

ദേവതാപ്രതിമാം ദൃഷ്ട്വാ ഗുരും വാ ബ്രാഹ്മണം സതി
സംഭ്രമാന്ന നമേദ്യോ ഹി സ ഗോഹത്യാം ലഭേദ്ധ്രുവം 65

ന ദദാത്യാശിഷം കോപാത് പ്രണതായ ച യോ ദ്വിജഃ
വിദ്യാർത്ഥിനേ ച വിദ്യാം ച സ ഗോഹത്യാം ലഭേദ്ധ്രുവം 66

ഗോഹത്യാ വിപ്രഹത്യാ ച കഥിതാ ചാ/തിദൈശികീ
ഗമ്യാം സ്ത്രിയം നൃണാമേവ നിബോധ കഥയാമി തേ 67

സ്വസ്ത്രീ ഗമ്യാ ച സർവേഷാമിതി വേദാനുശാസനം
അഗമ്യാ ച തദന്യാ യാ ചേതി വേദവിദോ വിദുഃ 68

സാമാന്യം കഥിതം സർവം വിശേഷം ശൃണു സുന്ദരി
അത്യഗമ്യാ ഹി യാ യാശ്ച നിബോധ കഥയാമി താഃ 69

ശൂദ്രാണാം വിപ്രപത്നീ ച വിപ്രാണാം ശൂദ്രകാമിനീ
അത്യഗമ്യാ ച നിന്ദ്യാ ച ലോകേ വേദേ പതിവ്രതേ 70

ശൂദ്രശ്ച ബ്രാഹ്മണീം ഗത്വാ ബ്രഹ്മഹത്യാശതം ലഭേത്
തത്സമം ബ്രാഹ്മണീ ചാപി കുംഭീപാകം ലഭേദ്ധ്രുവം 71

ശൂദ്രാണാം വിപ്രപത്നീ ച വിപ്രാണാം ശൂദ്രകാമിനീ
യദി ശൂദ്രാം വ്രജേദ്വിപ്രോ വൃഷലീപതിരേവ സഃ 72

സ ഭ്രഷ്ടോ വിപ്രജാതേശ്ച ചാണ്ഡാലാത്സോ/ധമഃസ്മൃതഃ
വിഷ്ഠാസമശ്ച തത്പിണ്ഡോ മൂത്രം തസ്യ ച തർപ്പണം 73

ന പിതൄണാം സുരാണാം ച തദ്ദത്തമുപതിഷ്ഠതി
കോടിജന്മാർജിതം പുണ്യം തസ്യാർച്ചാ തപസാർജിതാ 74

ദ്വിജസ്യ വൃഷലീലോഭാന്നശ്യത്യേവ ന സംശയഃ
ബ്രാഹ്മണശ്ച സുരാപീതി വിഡ്ഭോജീ വൃഷലീപതിഃ 75

തപ്തമുദ്രാദഗ്ദ്ധദേഹസ്തപ്തശൂലാങ്കിതസ്തഥാ
ഹരിവാസരഭോജീ ച കുംഭീപാകം വ്രജേദ്ദ്വിജഃ 76

ഗുരുപത്നീം രാജപത്നീം സപത്നീമാതരം ധ്രുവം
സുതാം പുത്രവധൂം ശ്വശ്രൂം സഗർഭാം ഭഗിനീം സതീം 77

സഹോദരഭ്രാതൃജായാം മാതുലാനീം പിതുഃപ്രസൂം
മാതുഃപ്രസൂം തത്സ്വസാരം ഭഗിനീം ഭ്രാതൃകന്യകാം 78

ശിഷ്യാം ശിഷ്യസ്യ പത്നീം ച ഭാഗിനേയസ്യ കാമിനീം
ഭ്രാതുഃ പുത്രപ്രിയാം ചൈവാത്യഗമ്യാ ആഹ പത്മജഃ 79

എതാഃ കാമേന കാന്താ യോ വ്രജേദ്വൈ മാനവാധമഃ
സ മാതൃഗാമീ വേദേഷു ബ്രഹ്മഹത്യാശതം വ്രജേത് 80

അകർമ്മാർഹോഽപ്യസംസ്പൃശ്യോ ലോകേ വേദേ ച നിന്ദിതഃ
സ യാതി കുംഭീപാകേ ച മഹാപാപീ സുദുഷ്കരേ 81

കരോത്യശുദ്ധാം സന്ധ്യാം വാ ന സന്ധ്യാം വാ കരോതി ച
ത്രിസന്ധ്യം വർജയേദ്യോ വാ സന്ധ്യാഹീനശ്ച സ ദ്വിജഃ 82

വൈഷ്ണവം ച തഥാ ശൈവം ശാക്തം സൗരം ച ഗാണപം
യോഽഹങ്കാരാന്ന ഗൃഹ്ണാതി മന്ത്രം സോഽദീക്ഷിതഃ സ്മൃതഃ 83

പ്രവാഹമവധിം കൃത്വാ യാവദ്ധസ്തചതുഷ്ടയം
തത്ര നാരായണഃ സ്വാമീ ഗംഗാഗർഭാന്തരേ വസേത് 84

തത്ര നാരായണക്ഷേത്രേ മൃതോ യാതി ഹരേഃ പദം
വാരാണസ്യാം ബദര്യാം ച ഗംഗാസാഗരസംഗമേ 85

പുഷ്കരേ ഹരിഹരക്ഷേത്രേ പ്രഭാസേ കാമരൂസ്ഥലേ
ഹരിദ്വാരേ ച കേദാരേ തഥാമാതൃപുരേഽപി ച 86

സരസ്വതീനദീതീരേ പുണ്യേ വൃന്ദാവനേ വനേ
ഗോദാവര്യാം ച കൗശിക്യാം ത്രിവേണ്യാം ച ഹിമാചലേ 87

ഏഷു തീർത്ഥേഷു യോ ദാനം പ്രതിഗൃഹ്ണാതി കാമതഃ
സ ച തീർത്ഥപ്രതിഗ്രാഹീ കുംഭീപാകേ പ്രയാതി സഃ 88

ശൂദ്രസേവീ ശൂദ്രയാജീ ഗ്രാമയാജീതി കീർത്തിതഃ
തഥാ ദേവോപജീവീ ച ദേവലഃ പരികീർത്തിതഃ 89

ശൂദ്രപാകോപജീവീ യഃ സൂപകാര ഇതി സ്മൃതഃ
സന്ധ്യാപൂജനഹീനശ്ച പ്രമത്തഃ പതിതഃ സ്മൃതഃ 90

ഉക്തം സർവം മയാ ഭദ്രേ ലക്ഷണം വൃഷലീപതേഃ
ഏതേ മഹാപാതകിനഃ കുംഭീപാകം പ്രയാന്തി വൈ 91

കുണ്ഡാന്യന്യാനി യേ യാന്തി നിബോധ കഥയാമി തേ 92

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ചതുസ്ത്രിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

ധർമ്മരാജ ഉവാച

ദേവസേവാം വിനാ സാദ്ധ്വി ന ഭവേത് കർമ്മകൃന്തനം.
ശുദ്ധകർമ്മ ശുദ്ധബീജം നരകശ്ച കുകർമ്മണാ 1
പുംശ്ചല്യന്നം ച യോ ഭുംക്തേ യോ/ സ്യാം ഗച്ഛേത് പതിവ്രതേ
സ ദ്വിജഃ കാലസൂത്രം ച മൃതോ യാതി സുദുർഗമം 2

ശതവർഷം കാലസൂത്രേ സ്ഥിരീഭൂതോ ഭവേദ്ധ്രുവം
അന്യജന്മനി രോഗീ ച തതഃശുദ്ധോ ഭവേദ്ദ്വിജഃ 3

പതിവ്രതാ ചൈകപതീ ദ്വീതീയേ കുലടാ സ്മൃതാ
തൃതീയേ ധർഷിണീ ജ്ഞേയാ ചതുർത്ഥേ പുംശ്ചലീത്യപി 4

വേശ്യാ ച പഞ്ചമേ ഷഷ്ഠേ പുംഗീ ച സപ്തമേ/ ഷ്ടമേ
തത ഊർധ്വം മഹാവേശ്യാ സാ/സ്പൃശ്യാ സർവജാതിഷു 5

യോ ദ്വിജഃ കുലടാം ഗച്ഛേദ്ധർഷണീം പുംശ്ചലീമപി
പുംഗീ വേശ്യാം മഹാവേശ്യാം മത്സ്യോദേ യാതി നിശ്ചിതം 6

ശതാബ്ദം കുലടാഗാമീ, ധൃഷ്ടാഗാമീ ചതുർഗുണം,
ഷഡ്ഗുണം പുംശ്ചലീഗാമീ, വേശ്യാഗാമീ ഗുണാഷ്ടകം 7

പുംഗീഗാമീ ദശഗുണം വസേത്തത്ര ന സംശയഃ
മഹാവേശ്യാ കാമുകശ്ച തതോ ദശഗുണം വസേത് 8

തത്രൈവ യാതനാം ഭുംക്തേ യമദൂതേന താഡിതഃ
തിത്തിരിഃ കുലടാഗാമീ ധൃഷ്ടാഗാമീ ച വായസഃ 9

കോകിലഃ പുംശ്ചലീഗാമീ വേശ്യാഗാമീ വൃകഃ സ്മൃതഃ
പുംഗീഗാമീ സൂകരശ്ച സ്പതജന്മനി ഭാരതേ 10

മഹാവേശ്യാപ്രഗാമീ ച ജായതേ ശാല്മലീതരുഃ
യോ ഭുംക്തേ ജ്ഞാനഹീനശ്ച ഗ്രഹണേ ചന്ദ്രസൂര്യയോഃ 11

അരുന്തുദം സ യാത്യേവാപ്യന്നമാനാബ്ദമേവ ച
തതോ ഭവേന്മാനവശ്ചാപ്യുദരേ രോഗപീഡിതഃ 12

ഗുല്മയുക്തശ്ച കാണശ്ച ദന്തഹീനസ്തതഃ ശുചിഃ
വാക്പ്രദത്താം സ്വകന്യാം ച യോ/ ന്യസ്മൈ പ്രദദാതി ച 13

സ വസേത്പാംസുകുണ്ഡേ ച തദ്ഭോജീ ശതവത്സരം
തദ് ദ്രവ്യഹാരീ യഃ സാധ്വി, പാംസുവേഷ്ടേ ശതാബ്ദകം 14

നിവസേച്ഛരശയ്യായാം മമ ദൂതേന താഡിതഃ
ഭക്ത്യാ ന പൂജയേദ്വിപ്രഃ ശിവലിംഗം ച പാർത്ഥിവം 15

സ യാതി ശൂലിനഃ പാപാച്ഛൂലപ്രോതം സുദാരുണം
സ്ഥിത്വാ ശതാബ്ദം തത്രൈവ ശ്വാപദഃ സപ്തജന്മസു 16

തതോ ഭവേദ്ദേവലശ്ച സപ്തജന്മ തതഃ ശുചിഃ
കരോതി കുണ്ഠിതം വിപ്രം യദ്ഭിയാ കമ്പതേ ദ്വിജഃ 17

പ്രകമ്പനേ വസേത് സോfപി വിപ്രലോമാബ്ദമേവ ച
പ്രകോപവദനാ കോപാത്സ്വാമിനം യാ ച പശ്യതി 18

കടൂക്തിം തം പ്രവദതി സൌല്മുകം സമ്പ്രയാതി ഹി
ഉൽക്കാം ദദാതി തദ്വക്ത്രേ സതതം മമ കിങ്കരഃ 19

ദണ്ഡേന താഡയേന്മൂർധ്നി തല്ലോമാബ്ദപ്രമാണകം
തതോ ഭവേന്മാനവീ ച വിധവാ സപ്തജന്മസു 20

സാ ഭുക്ത്വാ ചൈവ വൈധവ്യം വ്യാധിയുക്താ തതഃ ശുചിഃ
യാ ബ്രാഹ്മണീ ശൂദ്രഭോഗ്യാ ചാന്ധകൂപേ പ്രയാതി സാ 21

തപ്തശൌചോദകേ ധ്വാന്തേ തദാഹാരീ ദിവാനിശം
നിവസേദതിസന്തപ്താ മമ ദൂതേന താഡിതാ 22

ശൌചോദകേ നിമഗ്നാ സാ യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദ്ദശ
കാകീ ജന്മസഹസ്രാണി ശതജന്മാനി സൂകരീ 23

സൃഗാലീ ശതജന്മാനി ശതജന്മാനി കുക്കുടീ
പാരാവതീ സപ്തജന്മ വാനരീ സപ്തജന്മസു 24

തതോ ഭവേത്സാ ചാണ്ഡാലീ സർവഭോഗ്യാ ച ഭാരതേ
തതോ ഭവേച്ച രജകീ യക്ഷ്മഗ്രസ്താ ച പുംശ്ചലീ 25

തതഃ കുഷ്ഠയുതാ തൈലകാരീ ശുദ്ധോ ഭവേത്തതഃ
നിവസേദ്വേധനേ വേശ്യാ പുംഗീ ച ദണ്ഡതാഡനേ 26

ജലരന്ധ്രേ വസേദ്വേശ്യാ കുലടാ ദേഹചൂർണ്ണകേ
സ്വൈരിണീ ദലനേ ചൈവ ധൃഷ്ടാ ച ശോഷണേ തഥാ 27

നിവേസേദ്യാതനായുക്താ മമ ദൂതേന താഡിതാ
വിണ്മൂത്രഭക്ഷാ സതതം യാവന്മന്വന്തരം സതി 28

തതോ ഭവേദ്വിട്കൃമിശ്ച ലക്ഷവർഷം തതഃ ശുചിഃ
ബ്രാഹ്മണോ ബ്രാഹ്മണീം ഗച്ഛേത് ക്ഷത്രിയാം വാf പി ക്ഷത്രിയഃ 29

വൈശ്യോ വൈശ്യാം ച ശൂദ്രാം വാ ശൂദ്രശ്ചാപി വ്രജേദ്യദി
സവർണ്ണപരദാരൈശ്ച കഷായം യാന്തി തേ ജനാഃ 30

ഭുക്ത്വാ കഷായം തപ്തോദം നിവസേദ്വാ ശതാബ്ദകം
തതോ വിപ്രോ ഭവേച്ഛുദ്ധസ്തതോ വൈ ക്ഷത്രിയാദയഃ 31

യോഷിതശ്ചാപി ശുദ്ധ്യന്തീത്യേവമാഹ പിതാമഹഃ
ക്ഷത്രിയോ ബ്രാഹ്മണീം ഗച്ഛേദ്വൈശ്യോ വാ/പി പതിവ്രതേ 32

മാതൃഗാമീ ഭവേത്സോ/പി ശൂർപ്പേ ച നരകേ വസേത്
ശൂർപ്പാകാരൈശ്ച കൃമിഭിഃ ബ്രാഹ്മണ്യാ സഹ ഭക്ഷിതഃ 33

പ്രതപ്തമൂത്രഭോജീ ച മമ ദൂതേന താഡിതഃ
തത്രൈവ യാതനാം ഭുംക്തേ യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദ്ദശ 34

സപ്തജന്മ വരാഹശ്ച ഛാഗലശ്ച തതഃ ശുചിഃ
കരേ ധൃത്വാ തുളസീം പ്രതിജ്ഞാം യോ ന പാലയേത് 35

മിഥ്യാ വാ ശപഥം കുര്യാത് സ ച ജ്വാലാമുഖം വ്രജേത്
ദത്വാ ദക്ഷിണഹസ്തം ച പ്രതിജ്ഞാം യോ ന പാലയേത് 36

ശിലാം വാ ദേവപ്രതിമാം സ ച ജ്വാലാമുഖം വ്രജേത്
ഗംഗാതോയം കരേ കൃത്വാ പ്രതിജ്ഞാം യോ ന പാലയേത് 37

സ്ഥിത്വാ ദേവഗൃഹേ വാ/പി സ ച ജ്വാലാമുഖം വ്രജേത്
അസ്പൃശ്യബ്രാഹ്മണം ഗാം ച ജ്വാലാവഹ്നിം വ്രജേദ്ദ്വിജഃ 38

ന പാലയേത് പ്രതിജ്ഞാം ച സ ച ജ്വാലാമുഖം വ്രജേത്
മിത്രദ്രോഹീ കൃതഘ്നശ്ച യശ്ച വിശ്വാസഘാതകഃ 39

മിഥ്യാസാക്ഷ്യപ്രദശ്ചൈവ സ ച ജ്വാലാമുഖം വ്രജേത്
ഏതേ തത്ര വസന്ത്യേവ യാവദിന്ദ്രാശ്ചതുർദ്ദശ 40

തഥാംഗാരപ്രദഗ്ദ്ധാശ്ച യമദൂതേന താഡിതാഃ
ചാണ്ഡാലസ്തുളസീം സ്പൃഷ്ട്വാ സപ്തജന്മ തതഃ ശുചിഃ 41

മ്ലേച്ഛോ ഗംഗാജലസ്പർശീ പഞ്ചജന്മ തതഃ ശുചിഃ
ശിലാസ്പർശീ വിട്കൃമിശ്ച സപ്തജന്മസു സുന്ദരി 42

അർച്ചാസ്പർശീ ബ്രഹ്മകൃമിഃ സപ്തജന്മ തതഃ ശുചിഃ
ദക്ഷഹസ്തപ്രദാതാ ച സർപ്പശ്ച സപ്തജന്മസു 43

തതോ ഭവേദ്ബ്രഹ്മഹീനോ മാനവശ്ച തതഃ ശുചിഃ
മിഥ്യാവാദീ ദേവഗൃഹേ ദേവലഃ സപ്തജന്മസു 44

വിപ്രാദിസ്പർശകാരീ ച വ്യാഘ്രജാതിർഭവേദ്ധ്രുവം
തതോ ഭവേച്ച മൂകഃ സ ബധിരശ്ച ത്രിജന്മനി 45

ഭാര്യാഹീനോ ബന്ധുഹീനോ വംശഹീനസ്തതഃ ശുചിഃ
മിത്രദ്രോഹീ ച നകുലഃ കൃതഘ്നശ്ചാപി ഖണ്ഡകഃ 46

വിശ്വാസഘാതീ വ്യാഘ്രശ്ച സപ്തജന്മസു ഭാരതേ
മിഥ്യാസാക്ഷീ ച വക്തവ്യേ മണ്ഡൂകഃ സപ്തജന്മസു 47

പൂർവാൻ സപ്താഽപരാൻ സപ്തപുരുഷാൻ ഹന്തി ചാഽത്മനഃ
നിത്യക്രിയാവിഹീനശ്ച ജഡത്വേന യുതോ ദ്വിജഃ 48

യസ്യാനാഽസ്ഥാ വേദവാക്യേ മന്ദം ഹസതി സന്തതം
വ്രതോപവാസഹീനശ്ച സദ്വാക്യപരനിന്ദകഃ 49

ധൂമ്രാന്ധേ ച വസേത് സോഽപി ശതാബ്ദം ധൂമഭക്ഷകഃ
ജലജന്തുർ ഭവേത് സോഽപി ശതജന്മക്രമേണ ച 50

തതോ നാനാപ്രകാരശ്ച മത്സ്യജാതിസ്തതഃ ശുചിഃ
യഃ കരോത്യുപഹാസം ച ദേവബ്രാഹ്മണയോർധനേ 51

പാതയിത്വാ സ പുരുഷാൻ ദശപൂർവാൻ ദശാഽപരാൻ
സോഽയം യാതി തു ധൂമ്രാന്ധം ധൂമധ്വാന്തസമന്വിതം 52

ധൂമ്രക്ലിഷ്ടോ ധൂമ്രഭോജീ വസേത്തത്ര ചതുർഗുണം
തതോ മൂഷകജാതിശ്ച സപ്ത ജന്മസു ഭാരതേ 53

തതോ നാനാവിധാഃ പക്ഷിജാതയഃ കൃമിജാതിഭിഃ
തതോ നാനാവിധാ വൃക്ഷാഃ പശവശ്ച തതോ നരഃ 54

വിപ്രോ ദൈവജ്ഞജീവീ ച വൈദ്യജീവീ ചികിത്സകഃ
ലാക്ഷാലോഹാദിവ്യാപാരീ രസാദിവിക്രയീ ച യഃ 55

സ യാതി നാഗവേഷ്ടം ച നാഗവേഷ്ടിതമേവ ച
വസേത് സ ലോമമാനാബ്ദം തത്രൈവ നാഗപാശിതഃ 56

തതോ നാനാവിധാ പക്ഷിജാതയശ്ച തതോ നരഃ
തതോ ഭവേത് സ ഗണകോ വൈദ്യശ്ച സപ്തജന്മസു 57

ഗോപശ്ച കർമ്മകാരശ്ച രംഗകാരസ്തതഃ ശുചിഃ
പ്രസിദ്ധാനി ച കുണ്ഡാനി കഥിതാനി പതിവ്രതേ 58

അന്യാനി ചാഽപ്രസിദ്ധാനി ക്ഷുദ്രാണി സന്തി തത്ര വൈ
സന്തി പാതകിനസ്തേഷു സ്വകർമ്മഫലഭോഗിനഃ

ഭ്രമന്തി നാനായോനിം ച കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 59

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
പഞ്ചത്രിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷട്ത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

സാവിത്ര്യുവാച

ധർമ്മരാജ മഹാഭാഗ വേദവേദാംഗപാരഗ
നാനാപുരാണേതിഹാസേ യത്സാരം തത്പ്രദർശയ 1

സർവ്വേഷു സാരഭൂതം യത്സർവ്വേഷ്ടം സർവ്വസമ്മതം
കർമ്മച്ഛേദബീജരൂപം പ്രശസ്തം സുഖദം നൃണാം 2

സർവ്വപ്രദം ച സർവ്വേഷാം സർവ്വമംഗളകാരകം
ഭയം ദുഃഖം ന പശ്യന്തി യേന വൈ സർവമാനവാഃ 3

കുണ്ഡാനി തേ ന പശ്യന്തി തേഷു നൈവ പതന്തി ച
ന ഭവേദ്യേന ജന്മാദി തത്കർമ്മ വദ സാമ്പ്രതം 4

കിമാകാരാണി കുണ്ഡാനി താനി വാ നിർമ്മിതാനി ച
കേ ച കേനൈവ രൂപേണ തത്ര തിഷ്ഠന്തി പാപിനഃ 5

സ്വദേഹേ ഭസ്മസാദ്ഭൂതേ യാതി ലോകാന്തരം നരഃ
കേന ദേഹേന വാ ഭോഗം കരോതി ച ശുഭാശുഭം 6

സുചിരം ക്ലേശഭോഗേന കഥം ദേഹോ ന നശ്യതി
ദേഹോ വാ കിംവിധോ ബ്രഹ്മംസ്തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 7

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സാവിത്രീവചനം ശ്രുത്വാ ധർമ്മരാജോ ഹരിം സ്മരൻ
കഥാം കഥിതുമാരേഭേ കർമ്മബന്ധനികൃന്തനീം 8

ധർമ്മരാജ ഉവാച

വത്സേ ചതുർഷു വേദേഷു ധർമ്മേഷു സംഹിതാസു ച
പുരാണേഷ്വിതിഹാസേഷു പാഞ്ചരാത്രാദികേഷു ച 9

അന്യേഷു ധർമ്മശാസ്ത്രേഷു വേദാംഗേഷു ച സുവ്രതേ
സർവ്വേഷ്ടം സാരഭൂതം ച പഞ്ചദേവാനുസേവനം 10

ജന്മമൃത്യുജരാവ്യാധിശോകസന്താപനാശനം
സർവ്വമംഗളരൂപം ച പരമാനന്ദകാരണം 11

കാരണം സർവ്വസിദ്ധീനാം നരകാർണ്ണവതാരണം
ഭക്തിവൃക്ഷാങ്കുരകരം കർമ്മവൃക്ഷനികൃന്തനം 12

വിമോക്ഷസോപാനമിദമവിനാശപദം സ്മൃതം
സാലോക്യസാർഷ്ടിസാരൂപ്യസാമീപ്യാദിപ്രദം ശുഭം 13

കുണ്ഡാനി യമദൂതൈശ്ച രക്ഷിതാനി സദാ ശുഭേ
ന ഹി പശ്യന്തി സ്വപ്നേ ച പഞ്ചദേവാർച്ചകാ നരാഃ 14

ദേവീഭക്തിവിഹീനാ യേ തേ പശ്യന്തി മമാലയം
യാന്തി യേ ഹരിതീർത്ഥം വാ ശ്രയന്തി ഹരിവാസരം 15

പ്രണമന്തി ഹരിം നിത്യം ഹര്യർച്ചാം കല്പയന്തി ച
ന യാന്തി തേƒ പി ഘോരാം ച മമ സംയമനീം പുരീം 16

ത്രിസന്ധിപൂതാ വിപ്രാശ്ച ശുദ്ധാചാരസമന്വിതാഃ
നിവൃത്തിം നൈവ ലപ്സ്യന്തി ദേവീസേവാം വിനാ നരാഃ 17

സ്വധർമ്മനിരതാചാരാഃ സ്വധർമ്മനിരതാസ്തഥാ
ഗച്ഛന്തോ മൃത്യുലോകം ച ദുർദ്ദശാ മമ കിങ്കരാഃ 18

ഭീതാഃ ശിവോപാസകേഭ്യോ വൈനതേയാദിവോരഗാഃ
സ്വദൂതം പാശഹസ്തം ച ഗച്ഛന്തം വാരയാമ്യഹം 19

യാസ്യന്തി തേ ച സർവ്വത്ര ഹരിദാസാശ്രയം വിനാ
കൃഷ്ണമന്ത്രോപാസകാച്ച വൈനതേയാദിവോരഗാഃ 20

ദേവീമന്ത്രോപാസകാനാം നാമ്നാം ചൈവ നികൃന്തനം
കരോതി നഖലേഖന്യാ ചിത്രഗുപ്തശ്ച ഭീതവത് 21

മധുപർക്കാദികം തേഷാം കുരുതേ ച പുനഃ പുനഃ
വിലംഘ്യ ബ്രഹ്മലോകം ച ലോകം ഗച്ഛന്തി തേ സതി 22

ദുരിതാനി ച നശ്യന്തി യേഷാം സംസ്പർശമാത്രതഃ
തേ മഹാഭാഗ്യവന്തോ ഹി സഹസ്രകുലപാവനാഃ 23

യഥാ ച പ്രജ്വലദ്വഹ്നൗ ശുഷ്കാനി ച തൃണാനി ച
പ്രാപ്നോതി മോഹഃ സമ്മോഹം താംശ്ച ദൃഷ്ട്വാ ച ഭീതവത് 24

കാമശ്ച കാമിനം യാതി ലോഭക്രോധൗ തതഃസതി
മൃത്യുഃ പ്രലീയതേ രോഗോ ജരാ ശോകോ ഭയം തഥാ 25

കാലഃശുഭാശുഭം കർമ്മ ഹർഷോ ഭോഗസ്തഥൈവ ച
യേ യേ ന യാന്തി താം പീഡാം കഥിതാസ്തേ മയാ സതി 26

ശൃണു ദേഹവിവരണം കഥയാമി യഥാഗമം
പൃഥിവീവായുരാകാശസ്തേജസ്തോയമിതി സ്ഫുടം 27

ദേഹിനാം ദേഹബീജം ച സ്രഷ്ടൃസൃഷ്ടിവിധൗ പരം
പൃഥിവ്യാദിപഞ്ചഭൂതൈർ യോ ദേഹോ നിർമ്മിതോ ഭവേത് 28

സ കൃത്രിമോ നശ്വരശ്ച ഭസ്മസാച്ച ഭവേദിഹ
ബദ്ധോംഗുഷ്ഠപ്രമാണശ്ച യോ ജീവഃ പുരുഷഃ കൃതഃ 29

ബിഭർത്തി സൂക്ഷ്മം ദേഹം തം തദ്രൂപം ഭോഗഹേതവേ
സ ദേഹോ ന ഭവേദ് ഭസ്മ ജ്വലദഗ്നൗ മമാലയേ 30

ജലേന നഷ്ടോ ദേഹീ വാ പ്രഹാരേ സുചിരം കൃതേ
ന ശസ്ത്രേണ ന വാ/സ്ത്രേണ സുതീക്ഷ്ണകണ്ടകേ തഥാ 31

തപ്തദ്രവേ തപ്തലോഹേ തപ്തപാഷാണ ഏവ ച
പ്രതപ്തപ്രതിമാശ്ലേഷേ യത്പൂർവ്വപതനേ/പി ച 32

ന ദഗ്ധോ നച ഭഗ്നഃ സ ഭുംക്തേ സന്താപമേവ ച
കഥിതോ ദേഹവൃത്താന്തഃ കാരണം ച യഥാഗമം
കുണ്ഡാനാം ലക്ഷണം സർവം ബോധായ കഥയാമി തേ 33

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ഷട്ത്രിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

ധർമ്മരാജ ഉവാച

പൂർണ്ണേന്ദുമണ്ഡലാകാരം സർവം കുണ്ഡം ച വർത്തുളം
നിമ്നം പാഷാണഭേദൈശ്ച പാചിതം ബഹുഭിഃ സതി 1

ന നശ്വരം ചാപ്രളയം നിർമ്മിതം ചേശ്വരേച്ഛയാ
ക്ലേശദം പാതകാനാം ച നാനാരൂപം തദാലയം 2

ജ്വലദംഗാരരൂപം ച ശതഹസ്തശിഖാന്വിതം
പരതഃ ക്രോശമാനം ച വഹ്നികുണ്ഡം പ്രകീർത്തിതം 3

മഹാശബ്ദം പ്രകുർവദ്ഭിഃ പാപിഭിഃ പരിപൂരിതം
രക്ഷിതം മമ ദൂതൈശ്ച താഡിതൈശ്ചാപി സന്തതം 4

പ്രതപ്തോദകപൂർണ്ണം ച ഹിംസ്രജന്തുസമന്വിതം
മഹാഘോരം കാകുശബ്ദം പ്രഹാരേണ ദൃഢേന ച 5

ക്രോശാർധമാനം തദ്ഭൂതൈസ്താഡിതൈർമ്മമ പാർഷദൈഃ
തപ്തക്ഷാരോദകൈഃ പൂർണ്ണം പുനഃ കാകൈശ്ച സങ്കുലം 6

സങ്കുലം പാപിഭിശ്ചൈവ ക്രോശമാനം ഭയാനകം
ത്രാഹീതി ശബ്ദം കുർവദ്ഭിർമ്മദൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ 7

പ്രചലദ്ഭിരനാഹാരൈഃ ശുഷ്കകണ്ഠോഷ്ഠതാലുകൈഃ
വിഡ്ഭിരേവ കൃതം പൂർണ്ണം ക്രോശമാനം ച കുത്സിതം 8

അതിദുർഗന്ധിസംസക്ത വ്യാപ്തം പാപിഭിരന്വഹം
താഡിതൈർ മമ ദൂതൈശ്ച തദാഹാരൈഃ സുദാരുണൈഃ 9

രക്ഷേതി ശബ്ദം കുർവദ്ഭിസ്തത്കീടൈരേവ ഭക്ഷിതൈഃ
തപ്തമൂത്രദ്രവൈഃ പൂർണ്ണം മൂത്രകീടൈശ്ച സങ്കുലം 10

യുക്തം മഹാപാതകിഭിസ്തത്കീടൈർ ഭക്ഷിതൈഃ സദാ
ഗവ്യൂതിമാനം ധ്വാന്താക്തം ശബ്ദകൃദ്ഭിശ്ച സന്തതം 11

മദ്ദൂതൈസ്താഡിർതൈർഘോരൈഃ ശുഷ്കകണ്ഠോഷ്ഠതാലുകൈഃ
ശ്ലേഷ്മപൂർണ്ണം പ്രശമിതം തത്കീടൈഃ പൂരിതം തദാ 12

തദ്ഭോജിഭിഃ പാപിഭിശ്ച വേഷ്ടിതം വേഷ്ടിതൈഃ സദാ
ക്രോശാർധം ഗരകുണ്ഡം ച ഗരഭോജിഭിരന്വിതം 13

ഗരകീടൈർഭക്ഷിതൈശ്ച പാപിഭിഃ പൂർണ്ണമേവ ച
താഡിതൈർമമ ദൂതൈശ്ച ശബ്ദകൃദ്ഭിശ്ച കമ്പിതൈഃ 14

സർപ്പാകാരൈർവജ്രദംഷ്ട്രൈഃ ശുഷ്കകണ്ഠൈഃ സുദാരുണൈഃ
നേത്രയോർമലപൂർണ്ണം ച ക്രോശാർധം കീടസംയുതം 15

പാപിഭിഃ സങ്കുലം ശശ്വദ്ഭ്രമദ്ഭിഃ കീടഭക്ഷിതൈഃ
വസാരസേനസമ്പൂർണ്ണം ക്രോശതുര്യം സുദുസ്സഹം 16

തദ്ഭോജിഭിഃപാതകിഭിർമ്മമ ദൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ
ശുക്രകുണ്ഡം ക്രോശമിതം ശുക്രകീടൈശ്ച സംയുതം 17

പാപിഭിഃ സങ്കുലം ശശ്വദ്ദ്രവദ്ഭിഃ കീടഭക്ഷിതൈഃ
ദുർഗന്ധിരക്തപൂർണ്ണം ച വാപിമാനം ഗഭീരകം 18

തദ്ഭോജിഭിഃ പാപിഭിശ്ച സങ്കുലം കീടഭക്ഷിതം
പൂർണ്ണം നേത്രാശ്രുഭിസ്തപ്തം ബഹുപാപിഭിരന്വിതം 19

വാപീതുര്യപ്രമാണം ച രുദദ്ഭിഃ കീടഭക്ഷിതൈഃ
നൃണാം ഗാത്രമലൈർയുക്തം തദ്ഭക്ഷൈഃ പാപിഭിർയുതം 20

താഡിതൈർമമ ദൂതൈശ്ച വൃശ്ചൈഗ്രശ്ച കീടഭക്ഷിതൈഃ
കർണ്ണവിട്പരിപൂർണ്ണം ച തദ്ഭക്ഷൈഃ പാപിഭിർയുതം 21

വാപീതുര്യപ്രമാണം ച ബ്രുവദ്ഭിഃ കീടഭക്ഷിതൈഃ
മജ്ജാപൂർണ്ണം നരാണാം ച മഹാദുർഗന്ധിസംയുതം 22

മഹാപാതകിഭിർയുക്തം വാപീതുര്യപ്രമാണകം
പരിപൂർണ്ണം സ്നിഗ്ദ്ധമാംസൈർ മമ ദൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ 23

പാപിഭിഃ സങ്കുലം ചൈവ വാപീമാനം ഭയാനകം
കന്യാവിക്രയിഭിശ്ചൈവ തദ്ഭക്ഷ്യൈഃ കീടഭക്ഷിതൈഃ 24

പാഹീതി ശബ്ദം കുർവദ്ഭിസ്ത്രാസിതൈശ്ച ഭയാനകൈഃ
വാപീതുര്യപ്രമാണം ച നഖാദികചതുഷ്ടയം 25

പാപിഭിഃ സംയുതം ശശ്വന്മമ ദൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ
പ്രതപ്തതാമ്രകുണ്ഡം ച താമ്രോപര്യുൽമുകാന്വിതം 26

താമ്രാണാം പ്രതിമാലക്ഷൈഃ പ്രതപ്തൈർവ്യാപൃതം സദാ
പ്രത്യേകം പ്രതിമാശ്ലിഷ്ടൈഃ രുദദ്ഭിഃ പാപിഭിർയുതം 27

ഗവ്യൂതിമാനം വിസ്തീർണ്ണം മമ ദൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ
പ്രതപ്തലോഹധാരം ച ജ്വലദംഗാരസംയുതം 28

ലോഹാനാം പ്രതിമാശ്ലിഷ്ടൈഃ രുദദ്ഭിഃ പാപിഭിർയുതം
പ്രത്യേകം പ്രതിമാശ്ലിഷ്ടൈഃ ശശ്വത്പ്രജ്വലിതൈർ ഭിയാ 29

രക്ഷ രക്ഷേതി ശബ്ദം ച കുർവദ്ഭിർദൂതതാഡിതൈഃ
മഹാപാതകിഭിർയുക്തം ദ്വിഗവ്യൂതിപ്രമാണകം 30

ഭയാനകം ധ്വാന്തയുക്തം ലോഹകുണ്ഡം പ്രകീർത്തിതം
ചർമ്മകുണ്ഡം തപ്തസുരാകുണ്ഡം വാപ്യർധമേവ ച 31

തദ്ഭോജിപാപിഭിർവ്യാപ്തം മമ ദൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ
അതഃ ശാല്മലികുണ്ഡം ച വൃക്ഷകണ്ടകശോഭിതം 32

ലക്ഷപൗരുഷമാനം ച ക്രോശമാനം ച ദുഃഖദം
ധനുർമാനൈഃ കണ്ടകൈശ്ച സുതീക്ഷ്ണൈഃ പരിവേഷ്ടിതം 33

പ്രത്യേകം വിദ്ധഗാത്രൈശ്ച മഹാപാതകിഭിർയുതം
വൃക്ഷാഗ്രാന്നിപതദ്ഭിശ്ച മമ ദൂതൈശ്ച പാതിതൈഃ 34

ജലം ദേഹീതി ശബ്ദം ച കുർവദ്ഭിഃ ശുഷ്കതാലുകൈ
മഹാഭിയാ/തിവ്യഗ്രൈശ്ച ദണ്ഡൈഃ സംഭഗ്നമസ്തകൈഃ 35

പ്രചലദ്ഭിർയഥാ തപ്തതൈലജീവിഭിരേവ ച
വിഷോദൈസ്തക്ഷകാണാം ച പൂർണ്ണം ച ക്രോശമാനകം 36

തദ്ഭക്ഷൈഃ പാപിഭിർയുക്തം മമ ഭൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ
പ്രതപ്തതൈലപൂർണ്ണം ച കീടാദിപരിവർജ്ജിതം 37

മഹാപാതകിഭിർയുക്തം ദഗ്ദ്ധാംഗാരൈശ്ച വേഷ്ടിതം
കാകൂശബ്ദം പ്രകുർവദ്ഭിശ്ചലദ്ഭിർദൂതപീഡിതൈഃ 38

ധ്വാന്തയുക്തം ക്രോശമാനം ക്ലേശദം ച ഭയാനകം
ശൂലാകാരൈഃ സുതീക്ഷ്ണാഗ്രൈർ ലോഹശസ്ത്രൈശ്ച വേഷ്ടിതം 39

ശസ്ത്രതല്പസ്വരൂപം ച ക്രോശതുര്യപ്രമാണകം
വേഷ്ടിതം യത്പാതകിഭിഃ കുന്തവിദ്ധൈശ്ച വേഷ്ടിതൈഃ 40

താഡിതൈർമമ ദൂതൈശ്ച ശുഷ്കകണ്ഠോഷ്ഠതാലുകൈഃ
കീടൈശ്ച ശങ്കുപ്രമിതൈഃ സർപ്പമാനൈർഭയങ്കരൈഃ 41

തീക്ഷ്ണദന്തൈശ്ച വികൃതൈർവ്യാപ്തം ധ്വാന്തയുതം സതി
മഹാപാതകിഭിർയുക്തം മമ ദൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ 42

ദ്വിഗവ്യൂതിപ്രമാണം ച പൂയകുണ്ഡം പ്രചക്ഷതേ
തദ്ഭക്ഷ്യൈഃ പ്രാണിഭിർയുക്തം മമ ദൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ 43

താലവൃക്ഷപ്രമാണൈശ്ച സർപ്പകോടിഭിരാവൃതം
സർപ്പവേഷ്ടിതഗാത്രൈശ്ച പാപിഭിഃ സർപ്പഭക്ഷിതൈഃ 44

സങ്കുലം ശബ്ദകൃദ്ഭിശ്ച മമ ദൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ
കുണ്ഡത്രയം മശാദീനാംപൂർണ്ണം ച മശകാദിഭിഃ 45

സർവം ക്രോശാർധമാനം ച മഹാപാതകിഭിർയുതം
ഹസ്തപാദാദിബദ്ധൈശ്ച ക്ഷതജൗഘേന ലോഹിതൈഃ 46

ഹാഹേതി ശബ്ദം കുർവദ്ഭിസ്താഡിതൈർ മമ പാർഷദൈഃ
വജ്രവൃശ്ചികയോഃ കുണ്ഡം താഭ്യാം ച പരിപൂരിതം 47

വാപ്യർധം പാപിഭിർയുക്തം വജ്രവൃശ്ചികദംശിതൈഃ
കുണ്ഡത്രയം ശരാദീനാം തൈരേവ പരിപൂരിതം. 48

തൈർവിദ്ധൈഃ പാപിഭിർയുക്തം വാപ്യാർധം രക്തലോഹിതൈഃ
തപ്തതോയോദകൈഃ പൂർണ്ണം സധ്വാന്തം ഗോളകുണ്ഡകം 49

കീടൈഃ ശങ്കുസമാനൈശ്ച ഭക്ഷിതൈഃ പാപിഭിർയുതം
നാപ്യർധമാനം ഭീതൈശ്ച പാപിഭിഃ കീടഭക്ഷിതൈഃ 50

രുദദ്ഭിഃ ക്രോശമാനൈശ്ച മമ ദൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ
അതിദുർഗന്ധിസംയുക്തം ദുഃഖദം പാപിനാം സദാ 51

ദാരുണൈർവികൃതാകാരൈർഭക്ഷിതം പാപിഭിർയുതം
വാപൃർധം പരിപൂർണ്ണം ച ജലസ്ഥൈർനക്രകോടിഭിഃ 52

വിണ്മൂത്രശ്ലേഷ്മഭക്ഷൈശ്ച സംയുതം ശതകോടിഭിഃ
കാകൈശ്ച വികൃതാകാരൈഃ ഭക്ഷിതൈഃ പാപിഭിർയുതം. 53

മന്ഥാനകുണ്ഡം ബീജകുണ്ഡം താമ്യ്രം പൂർണ്ണം ധനുഃശതം
ഭക്ഷിതൈഃപാപിഭിർയുക്തം ശബ്ദകൃദ്ഭിശ്ച സന്തതം 54

ധനുഃശതം ജീവയുക്തം പാപിഭിഃ സങ്കുലം സദാ
ശബ്ദകൃദ്ഭിർവജ്രദംഷ്ട്രൈഃ സാന്ദ്രധ്വാന്തമയം പരം 55

വാപീദ്വിഗുണമാനം ച തപ്തപ്രസ്തരനിർമ്മിതം
ജ്വലദംഗാരസദൃശം ചലദ്ഭിഃ പാപിഭിർയുതം 56

ക്ഷുരധാരോപമൈസ്തീക്ഷ്ണൈഃ പാഷാണൈർ നിർമ്മിതം പരം.
മഹാപാതകിഭിർയുക്തം ലാലാകുണ്ഡം ച ലോഹിതൈഃ 57

ക്രോശമാത്രം ച ഗംഭീരം മമ ദൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ
തപ്താഞ്ജനാചലാകാരൈഃ പരിപൂർണ്ണം ധനുഃശതം 58

ചലദ്ഭിഃ പാപിഭിർയുക്തം മമ ദൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ
പൂർണ്ണം ചൂർണ്ണദ്രവൈഃ ക്രോശമാനം പാപിഭിരന്വിതം 59

തദ്ഭോജിഭിഃ പ്രദഗ്ധൈശ്ച മമ ദൂതൈശ്ച താഡിതൈഃ
കുണ്ഡം കുലാലചക്രം ച ഘൂർണ്ണമാനം ച സന്തതം 60

സുതീക്ഷ്ണം ഷോഡശാരം ച ചൂർണ്ണിതൈഃ പാപിഭിർയുതം
അതീവ വക്രം നിമ്നം ച ദ്വിഗവ്യൂതിപ്രമാണകം 61

കന്ദരാകാരനിർമ്മാണം തപ്തോദൈശ്ച സമന്വിതം
മഹാപാതകിഭിർയുക്തം ഭക്ഷിതൈർജലജന്തുഭിഃ 62

ജ്വലദ്ഭിഃ ശബ്ദകൃദ്ഭിശ്ച ധ്വാന്തയുക്തം ഭയാനകം
കോടിഭിർ വികൃതാകാരൈഃ കച്ഛപൈശ്ച സുദാരുണൈഃ 63

ജലസ്ഥൈഃ സംയുതം തൈശ്ച ഭക്ഷിതൈഃ പാപിഭിർയുതം
ജ്വാലാകലാപൈസ്തേജോർഭിർനിർമ്മിതൈഃ ക്രോശമാനകം. 64

ശബ്ദകൃദ്ഭിഃ പാതകിഭിഃ സംയുതം ക്ലേശദം സദാ
ക്രോശമാനം ച ഗംഭീരം തപ്തഭസ്മഭിരന്വിതം 65

ശശ്വജ്ജ്വലദ്ഭിഃ സംയുക്തം പാപിഭിർഭസ്മഭക്ഷിതൈഃ
തപ്തപാഷാണലോഹാനാം സമൂഹൈഃ പരിപൂരിതൈഃ 66

പാപിഭിർദഗ്ദ്ധഗാത്രൈശ്ച യുക്തം ച ശുഷ്കതാലുകൈഃ
ക്രോശമാനം ധ്വാന്തയുക്തം ഗംഭീരമതിദാരുണം 67

താഡിതൈശ്ച പ്രദഗ്ധൈശ്ച ദഗ്ദ്ധകുണ്ഡം പ്രകീർത്തിതം
അതീവോർമിയുതം തോയം പ്രതപ്തക്ഷാരസംയുതം 68

നാനാപ്രകാരൈർവികൃതൈർ ജലജന്തുഭിരന്വിതം
ദ്വിഗവ്യൂതിപ്രമാണം ച ഗംഭീരം ധ്വാന്തസംയുതം. 69

തദ്ഭക്ഷ്യൈഃ പാപിഭിര്യുക്തം ദംശിതൈർജലജന്തുഭിഃ
ജ്വലദ്ഭിഃ ശബ്ദകൃദ്ഭിശ്ച ന പശ്യദ്ഭിഃ പരസ്പരം 70

പ്രതപ്തസൂചീകുണ്ഡം ച കീർത്തിതം ച ഭയാനകം
അസീവധാരാപത്രസ്യാപ്യുച്ചൈസ്താലതരോരധഃ 71

ക്രോശാർധമാനം കുണ്ഡം ച പതത്പത്രസമന്വിതം
പാപിനാം രക്തപൂർണ്ണം ച വൃക്ഷാഗ്രാത് പതതാം ധ്രുവം. 72

പരിത്രാഹീതി ശബ്ദം ച കുർവതാമസതാമപി
ഗംഭീരം ധ്വാന്തയുക്തം ച രക്തകീടസമന്വിതം 73

തദസീപത്രകുണ്ഡം ച കീർത്തിതം ച ഭയാനകം
ധനുഃശതപ്രമാണം ച ക്ഷുരധാരാസ്ത്രസംയുതം 74

പാപിനാം രക്തപൂർണ്ണം ച ക്ഷുരധാരം ഭയാനകം
സൂചീമുഖാസ്ത്രസംയുക്തം പാപിരക്തൗഘപൂരിതം 75

പഞ്ചാശദ്ധനുരായാമം ക്ലേശദം സൂചികാമുഖം
കസ്യചിജ്ജന്തുഭേദസ്യ ഗോകാഖ്യസ്യ മുഖാകൃതി. 76

കൂപരൂപം ച ഗംഭീരം ധനുർവിംശത് പ്രമാണകം
മഹാപാതകിനാം ചൈവ മഹത്ക്ലേശപ്രദം പരം 77

തത്കീടഭക്ഷിതാനാം ച നമ്രാസ്യാനാം ച സന്തതം
കുണ്ഡം നക്രമുഖാകാരം ധനുഃ ഷോഡശമാനകം. 78

ഗംഭീരം പാപരൂപം ച പാപിനാം സങ്കുലം സദാ
ധനുഃശതപ്രമാണം ച കീർത്തിതം ഗജദംശനം 79

ധനുഃ ത്രിംശത്പ്രമാണം ച കുണ്ഡം ച ഗോമുഖാകൃതി
പാപിനാം ക്ലേശദം ശശ്വദ്ഗോമുഖം പരികീർത്തിതം 80

കാലചക്രേണ സംയുക്തം ഭ്രമമാണം ഭയാനകം
കുംഭാകാരം ധ്വാന്തയുക്തം ദ്വിഗവ്യൂതിപ്രമാണകം. 81

ലക്ഷപൗരുഷമാനം ച ഗംഭീരം വിസ്തൃതം സതി
കുത്രചിത്തപ്തതൈലം ച താമ്രാദികുണ്ഡമേവ ച 82

പാപിനാം ച പ്രധാനൈശ്ച മൂർച്ഛിതൈഃ കൃമിഭിർയുതം
പരസ്പരം ച നശ്യദ്ഭിഃ ശബ്ദകൃദ്ഭിശ്ച സന്തതം 83

താഡിതൈർ യമദൂതൈശ്ച മുസലൈർമുദ്ഗരൈസ്തഥാ
ഘൂർണ്ണമാനൈഃ പതദ്ഭിശ്ച മൂർച്ഛിതൈശ്ചക്ഷണം ക്ഷണം 84

പാതിതൈർ യമദൂതൈശ്ച രുദന്ത്യസ്മാത് ക്ഷണം പുനഃ
യാവന്തഃ പാപിനഃ സന്തി സർവകുണ്ഡേഷു സുന്ദരി 85

തതശ്ചതുർഗുണാഃ സന്തി കുംഭീപാകേ ച ദുഃഖദേ
സുചിരം വദ്ധ്യമാനാസ്തേ ഭോഗദേഹാ ന നശ്വരാഃ 86

സർവ്വകുണ്ഡപ്രധാനം ച കുംഭീപാകം പ്രകീർത്തതം
കാലനിർമ്മിതസൂത്രേണ നിബദ്ധാ യത്ര പാപിനഃ 87

ഉത്ഥാപിതാശ്ച ദൂതൈശ്ച ക്ഷണമേവ നിമജ്ജിതാഃ
നിശ്വാസബദ്ധാഃ സുചിരം തഥാ മോഹം ഗതാഃ പുനഃ 88

അതീവക്ലേശസംയുക്താ ദേഹഭോഗേന സുന്ദരി
പ്രതപ്തതോയയുക്തം ച കാലസൂത്രം പ്രകീർത്തിതം. 89

അവടഃ കൂപഭേദശ്ച മത്സ്യോദഃ സ ഉദാഹൃതഃ
പ്രതപ്തതോയപൂർണ്ണം ച ചതുർവിംശത് പ്രമാണകം 90

വ്യാപ്തം മഹാപാപിഭിർവ്യാദഗ്ദ്ധാംഗൈശ്ച സന്തതം
മദ്ദൂതൈസ്താഡിതൈഃ ശശ്വദവടോദം പ്രകീർത്തിതം 91

യത്രോദസ്പർശമാത്രേണ സർവ്വവ്യാധിശ്ച പാപിനാം
ഭവേദകസ്മാത് പതതാം യസ്മിൻ കുണ്ഡേ ധനുഃശതേ 92

അരുന്തുദൈർഭക്ഷിതൈസ്തു പ്രാണിഭിർയച്ച സങ്കുലം
ഹാഹേതി ശബ്ദം കുർവ്വദ്ഭിസ്തദേവോ/രുന്തുദം വിദുഃ 93

തപ്തപാംസുഭിരാകീർണ്ണം ജ്വലദ്ഭിസ്തുഷദഗ്ധകൈഃ
തദ്ഭക്ഷൈഃ പാപിഭിർയുക്തം പാംസുഭോജൈർധനുഃശതം 94

പാതമാത്രേണ പാപീ ച പാശേന വേഷ്ടിതോ ഭവേത്
ക്രോശമാത്രേണ കുണ്ഡം ച തത്പാശവേഷ്ടനം വിദുഃ 95

പാതമാത്രേണ പാപീ ച ശൂലേന വേഷ്ടിതോ ഭവേത്
ധനുർവിംശത്പ്രമാണം ച ശൂലപ്രോതം പ്രകീർത്തിതം. 96

പതതാം പാപിനാം യത്ര ഭവേദേവ പ്രകമ്പനം
അതീവ നിമ്നതോയാക്തം ക്രോശാർധം ച പ്രകമ്പനം 97

ദദത്യേവാഹി മേ ദൂതാ യത്രോൽക്കാഃ പാപിനാം മുഖേ
ധനുർവിംശത് പ്രമാണം തദുൽക്കാഭിശ്ച സുസങ്കുലം 98

ലക്ഷപൗരുഷമാനം ച ഗംഭീരം ച ധനുഃ ശതം
നാനാപ്രകാരൈഃ കൃമിഭിഃ സംയുക്തം ച ഭയാനകം 99

അത്യന്ധകാരവ്യാപ്തം ച കൂപാകാരം ച വർത്തുളം
തദ്ഭക്ഷ്യൈഃ പാപിഭിർയുക്തം പ്രണശ്യദ്ഭിഃ പരസ്പരം 100

തപ്തതോയപ്രദഗ്ധൈശ്ച ജ്വലദ്ഭിഃ കീടഭക്ഷിതൈഃ
ധ്വാന്തേന ചക്ഷുഷാ ചാന്ധൈരന്ധകൂപഃ പ്രകീർത്തിതഃ 101

നാനാപ്രകാരശസ്ത്രൗഘൈർയത്ര വിദ്ധാശ്ച പാപിനഃ
ധനുർവിംശത്പ്രമാണം ച വേധനം തത്പ്രകീർത്തിതം. 102

ദണ്ഡേന താഡിതോ യത്ര മമ ദൂതൈശ്ച പാപിനഃ
ധനുഃ ഷോഡശമാനം ച തത്കുണ്ഡം ദണ്ഡതാഡനം 103

നിരുദ്ധാശ്ച മഹാജാലൈർ യഥാ മീനാശ്ച പാപിനഃ
ധനുർവിംശത്പ്രമാണം ച ജാലരന്ധ്രം പ്രകീർത്തിതം. 104
പതതാം പാപിനാം കുണ്ഡേ ദേഹശ്ചൂർണ്ണോ ഭവേദിഹ
ലോഹബന്ദീനിബദ്ധാനാം കോടിപൗരുഷമാനകം 105
ഗംഭീരം ധ്വാന്തസംയുക്തം ധനുവിംശത്പ്രമാണകം
മുർച്ഛിതാനാം ജഡാനാം ച ദേഹചൂർണ്ണം പ്രകീർത്തിതം 106

ദളിതാഃ പാപിനോ യത്ര മമ ദൂതേന താഡിതാഃ
ധനുഃ ഷോഡശമാനം ച തത്കുണ്ഡം ദലനം സ്മൃതം 107
പതനേനൈവ പാപീ ച ശുഷ്കകണ്ഠോഷ്ഠതാലുകഃ
വാലുകാസു ച തപ്താസു ധനുസ്ത്രിംശത് പ്രമാണകം 108
ശതപൗരുഷമാനം ച ഗംഭീരം ധ്വാന്തസംയുതം
ശോഷണം കുണ്ഡമേതദ്ധി പാപിനാം പരദുഃഖദം 109
നാനാചർമ്മകഷായോദപരിപൂർണ്ണം ധനുഃ ശതം
ദുർഗന്ധിയുക്തം തദ്ഭക്ഷ്യൈഃ പ്രാണിഭിഃ സങ്കുലം കഷം 110

ശൂർപ്പാകാരമുഖം കുണ്ഡം ധനുർദ്വാദശമാനകം
തപ്തലോഹവാലുകാഭിഃ പൂർണ്ണം പാതകിസംയുതം 111

ദുർഗന്ധിയുക്തം തദ്ഭക്ഷ്യൈഃ പാപിഭിഃ സങ്കുലം സതി
ശൂർപ്പാകാരമുഖം കുണ്ഡം ധനുർദ്വാദശമാനകം 112

പ്രതപ്തവാലുകാപൂർണ്ണം മഹാപാതകിഭിർയുതം
അന്തരഗ്നിശിഖാനാം ച ജ്വാലാവ്യാപ്തമുഖം സദാ 113

ധനുർവിംശതിമാനം ച പ്രമാണം യസ്യ സുന്ദരി
ജ്വാലാഭിർദഗ്ദ്ധഗാത്രൈശ്ച പാപിഭിർവ്യാപ്തമേവ ച 114

തന്മഹാക്ലേശദം ശശ്വത്കുണ്ഡം ജ്വാലാമുഖം സ്മൃതം
പാതമാത്രാദ്യത്ര പാപീ മൂർച്ഛിതോ വൈ നരോ ഭവേത് 115

തപ്തേഷ്ടകാഭ്യന്തരിതം വാപ്യർധം ജിഹ്മകുണ്ഡകം
ധൂമ്രാന്ധകാരസംയുക്തം ധൂമ്രാന്ധൈഃ പാപിഭിർയുതം 116

ധനുഃ ശതം ശ്വാസരന്ധ്രൈർ ധൂമ്രാന്ധം പരികീർത്തിതം
പാതമാത്രാദ്യത്ര പാപീ നാഗൈശ്ച വേഷ്ടിതോ ഭവേത് 117

ധനുഃ ശതം നാഗപൂർണ്ണം തന്നാഗൈർവേഷ്ടിതം ഭവേത്
ഷഡശീതി ച കുണ്ഡാനി മയോക്താനി നിശാമയ

ലക്ഷണം ചാപി തേഷാം ച കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 118

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
സപ്തത്രിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

അഥാഷ്ടത്രിംശോദ്ധ്യായഃ

സാവിത്ര്യുവാച

ദേവീഭക്തിം ദേഹി മഹ്യം സാരാണാം ചൈവ സാരകം
പുംസാം മുക്തിദ്വാരബീജം നരകാർണ്ണവതാരകം 1

കാരണം മുക്തിസാരാണാം സർവാശുഭവിനാശനം
ദാരകം കർമ്മവൃക്ഷാണാം കൃതപാപൗഘദാരണം 2

മുക്തിശ്ച കതിധാപ്യസ്തി കിം വാ താസാം ച ലക്ഷണം
ദേവീഭക്തിം ഭക്തിഭേദം നിഷേകസ്യാപി ഖണ്ഡനം 3

തത്ത്വജ്ഞാനവിഹീനാ ച സ്ത്രീജാതിർവിധിനിർമ്മിതാ
കിഞ്ചിജ്ജ്ഞാനം സാരഭൂതം വദ വേദവിദാം വര 4

സർവം ദാനം ച യജ്ഞശ്ച തീർത്ഥസ്നാനം വ്രതം തപഃ
അജ്ഞാനിജ്ഞാനദാനസ്യ കലാം നാർഹതി ഷോഡശീം 5

പിതുഃ ശതഗുണാ മാതാ ഗൗരവേ ചേതി നിശ്ചിതം
മാതുഃ ശതഗുണാ പൂജ്യോ ജ്ഞാനദാതാ ഗുരുഃ പ്രഭോ 6

ധർമ്മരാജ ഉവാച

പൂർവം സർവോ വരോ ദത്തോ യസ്തേ മനസി വാഞ്ഛിതഃ
അധുനാ ശക്തിഭക്തിസ്തേ വത്സേ ഭവതു മദ്വരാത് 7

ശ്രോതുമിച്ഛസി കല്യാണി, ശ്രീദേവീഗുണകീർത്തനം
വക്തൄണാം പൃച്ഛകാനാം ച ശ്രോതൄണാം കുലതാരണം 8

ശേഷോ വക്ത്രസഹസ്രേണ ന ഹി യദ്വക്തുമീശ്വരഃ
മൃത്യുഞ്ജയോ ന ക്ഷമശ്ച വക്തും പഞ്ചമുഖേന ച 9

ധാതാ ചതുർണ്ണാം വേദാനാം വിധാതാ ജഗതാമപി
ബ്രഹ്മാ ചതുർമുഖേനൈവ നാഽലം വിഷ്ണുശ്ച സർവവിത് 10

കാർത്തികേയഃ ഷണ്മുഖേനാഽപി വക്തുമലം ധ്രുവം
ന ഗണേശഃ സമർത്ഥശ്ച യോഗീന്ദ്രാണാം ഗുരോർഗുരുഃ 11

സാരഭൂതാശ്ച ശാസ്ത്രാണാം വേദാശ്ചത്വാര ഏവ ച
കലാമാത്രം യദ്ഗുണാനാം ന വദന്തി ബുധാശ്ച യേ 12

സരസ്വതീ ജഡീഭൂതാ നാലം തദ്ഗുണവർണ്ണനേ
സനത്കുമാരോ ധർമ്മശ്ച സനന്ദനഃ സനാതനഃ 13

സനകഃ കപിലഃ സൂര്യോ യേഽന്യേ ച ബ്രഹ്മണഃ സുതാഃ
വിചക്ഷണാ ന യദ്വക്തും കിം ചാഽന്യേ ജഡബുദ്ധയഃ 14

ന യദ്വക്തും ക്ഷമാഃ സിദ്ധാഃ മുനീന്ദ്രാ യോഗിനസ്തഥാ
കേ ചാഽന്യേ വയം കേ വാ ശ്രീദേവ്യാ ഗുണവർണ്ണനേ 15

ധ്യായന്തേ യത്പദാംഭോജം ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാദയഃ
അതിസാധ്യം സ്വഭക്താനാം തദന്യേഷാം സുദുർല്ലഭം 16

കശ്ചിത്കിഞ്ചിദ്വിജാനാതി തദ്ഗുണോത്കീർത്തനം ശുഭം
അതിരിക്തം വിജാനാതി ബ്രഹ്മാ ബ്രഹ്മവിശാരദഃ 17

തതോഽതിരിക്തം ജാനാതി ഗണേശോ ജ്ഞാനിനാം ഗുരുഃ
സർവാതിരിക്തം ജാനാതി സർവജ്ഞഃ ശംഭുരേവ സഃ 18

തസ്മൈ ദത്തം പുരാ ജ്ഞാനം കൃഷ്ണേന പരമാത്മനാ
അതീവ നിർജനേഽരണ്യേ ഗോലോകേ രാസമണ്ഡലേ 19

തത്രൈവ കഥിതം കിഞ്ചിത്തദ്ഗുണോത്കീർത്തനം ശുഭം
ധർമ്മം ച കഥയാമാസ ശിവലോകേ ശിവഃ സ്വയം 20

ധർമ്മസ്തു കഥയാമാസ ഭാസ്വതേ പൃച്ഛതേ തഥാ
യാമാരാദ്ധ്യ മത്പിതാ/പി സമ്പ്രാപ തപസാ സതി 21

പൂർവം സ്വം വിഷയം ചാ/ഹം ന ഗൃഹ്ണാമി പ്രയത്നതഃ
വൈരാഗ്യയുക്തസ്തപസേ ഗന്തുമിച്ഛാമി സുവ്രതേ 22

തദാ മാം കഥയാമാസ പിതാ തദ്ഗുണകീർത്തനം
യഥാഗമം തദ്വദാമി നിബോധാ/തീവ ദുർഗമം 23

തദ്ഗുണം സാ ന ജാനാതി തദന്യസ്യ ച കാ തഥാ
യഥാ/കാശോ ന ജാനാതി സ്വാന്തമേവ വരാനനേ 24

സർവാത്മാ സർവഭഗവാൻ സർവകാരണകാരണഃ
സർവേശ്വരശ്ച സർവാദ്യഃ സർവവിത്പരിപാലകഃ 25

നിത്യരൂപീ നിത്യദേഹീ നിത്യാനന്ദോ നിരാകൃതിഃ
നിരങ്കുശോ നിരാശങ്കോ നിർഗുണശ്ച നിരാമയഃ 26

നിർലിപ്തഃ സർവസാക്ഷീ ച സർവാധാരഃ പരാത്പരഃ
മായാവിശിഷ്ടഃ പ്രകൃതിസ്തദ്വികാരാശ്ച പ്രാകൃതാഃ 27

സ്വയം പുമാംശ്ച പ്രകൃതിസ്താവഭിന്നൗ പരസ്പരം
യഥാ വഹ്നേസ്തസ്യ ശക്തിർന്ന ഭിന്നാസ്ത്യേവ കുത്രചിത് 28

സേയം ശക്തിർ മഹാമായാ സച്ചിദാനന്ദരൂപിണീ
രൂപം ബിഭർത്യരൂപാ ച ഭക്താനുഗ്രഹഹേതവേ 29

ഗോപാലസുന്ദരീരൂപം പ്രഥമം സാ സസർജ്ജ ഹ
അതീവ കമനീയം ച സുന്ദരം സുമനോഹരം 30

നവീനനീരദശ്യാമം കിശോരം ഗോപവേഷകം
കന്ദർപ്പകോടിലാവണ്യം ലീലാധാമമനോഹരം 31

ശരന്മദ്ധ്യാഹ്നപത്മാനാം ശോഭാമോചനലോചനം
ശരത്പാർവണകോടീന്ദുശോഭാപ്രച്ഛാദനാനനം 32

അമൂല്യരത്നനിർമ്മാണനാനാഭൂഷണഭൂഷിതം
സസ്മിതം ശോഭിതം ശശ്വദമൂല്യപീതവാസസാ 33

പരബ്രഹ്മസ്വരൂപം ച ജ്വലന്തം ബ്രഹ്മതേജസാ
സുഖദൃശ്യം ച ശാന്തം ച രാധാകാന്തമനന്തകം 34

ഗോപീഭിർവീക്ഷ്യമാണം ച സസ്മിതാഭിശ്ച സന്തതം
രാസമണ്ഡലമധ്യസ്ഥം രത്നസിംഹാസനസ്ഥിതം 35

വംശീം ക്വണന്തം ദ്വിഭുജം വനമാലാവിഭൂഷിതം
കൗസ്തുഭേന്ദ്രമണീന്ദ്രേണ ശശ്വദ്വക്ഷഃസ്ഥലോജ്ജ്വലം 36

കുങ്കുമാഗരുകസ്തൂരീചന്ദനാർച്ചിതവിഗ്രഹം
ചാരുചമ്പകമാലാക്തം മാലതീമാല്യമണ്ഡിതം 37

ചാരുചന്ദ്രകശോഭാഢ്യം ചൂഡാവംക്രിമരാജിതം
ഏവം ഭൂതം ച ധ്യായന്തി ഭക്താ ഭക്തിപരിപ്ലുതാഃ 38

യദ്ഭയാജ്ജഗതാം ധാതാ വിധത്തേ സൃഷ്ടിമേവ ച
കർമ്മാനുസാരാല്ലിഖിതം കരോതി സർവകർമ്മണാം 39

തപസാം ഫലദാതാ ച കർമ്മണാം ച യദാജ്ഞയാ
വിഷ്ണുഃ പാതാ ച സർവേഷാം യദ് ഭയാത് പാതി സന്തതം 40

കാലാഗ്നിരുദ്രഃ സംഹർത്താ സർവവിശ്വേഷു യദ് ഭയാത്
ശിവോ മൃത്യുംജയശ്ചൈവ ജ്ഞാനിനാം ച ഗുരോർഗുരുഃ 41

യജ്ജ്ഞാനാത് ജ്ഞാനവാനസ്തി യോഗേശോ ജ്ഞാനവിത്പ്രഭുഃ
പരമാനന്ദയുക്തശ്ച ഭക്തിവൈരാഗ്യസംയുതഃ 42

യദ് ഭയാദ് വാതി പവനഃ പ്രവരഃ ശീഘ്രഗാമിനാം
തപനശ്ച പ്രതപതി യദ് ഭയാത് സന്തതം സതി 43

യദാജ്ഞയാ വർഷതീന്ദ്രോ മൃത്യുശ്ചരതി ജന്തുഷു
യദാജ്ഞയാ ദഹേദ്വഹ്നിർ ജലമേവം സുശീതളം 44

ദിശോ രക്ഷന്തി ദിക്പാലാ മഹാഭീതാ യദാജ്ഞയാ
ഭ്രമന്തി രാശിചക്രാണി ഗ്രഹാശ്ച യദ്ഭയേന ച 45

ഭയാത് ഫലന്തി വൃക്ഷാശ്ച പുഷ്യന്ത്യപി ച യദ്ഭയാത്
യദാജ്ഞാം തു പുരസ്കൃത്യ കാലഃ കാലേ ഹരേദ് ഭയാത് 46

തഥാ ജലസ്ഥലസ്ഥാശ്ച ന ജീവന്തി യദാജ്ഞയാ
അകാലേ നാഹരേദ്വിദ്ധം രണേഷു വിഷമേഷു ച 47

ധത്തേ വായുസ്തോയരാശിം തോയം കൂർമ്മം തദാജ്ഞയാ
കൂർമ്മോഽനന്തം ച ക്ഷോണീം ച സമുദ്രാൻ സാ ച പർവതാൻ 48

സർവാ ചൈവ ക്ഷമാരൂപാ നാനാരത്നം ബിഭർത്തി യാ
യതഃ സർവാണി ഭൂതാനി സ്ഥീയന്തേ ഹന്തി തത്ര ഹി 49

ഇന്ദ്രായുശ്ചൈവ ദിവ്യാനാം യുഗാനാമേകസപ്തതിഃ
അഷ്ടാവിംശേ ശക്രപാതേ ബ്രഹ്മണശ്ച ദിവാനിശം 50

ഏവം ത്രിംശദ്ദിനൈർമാസോ ദ്വാഭ്യാമാഭ്യാമൃതുഃ സ്മൃതഃ
ഋതുഭിഃ ഷഡ്ഭിരേവാബ്ദം ബ്രഹ്മണോ വൈ വയഃ സ്മൃതം 51

ബ്രഹ്മണശ്ച നിപാതേ ച ചക്ഷുരുന്മീലനം ഹരേഃ
ചക്ഷുരുന്മീലനേ തസ്യ ലയം പ്രാകൃതികം വിദുഃ 52

പ്രളയേ പ്രാകൃതേ സർവേ ദേവാദ്യാശ്ച ചരാചരാഃ
ലീനാ ധാതാ വിധാതാ ച ശ്രീകൃഷ്ണനാഭിപങ്കജേ 53

വിഷ്ണുഃ ക്ഷീരോദശായീ ച വൈകുണ്ഠേ യശ്ചതുർഭുജഃ
വിലീനാ വാമപാർശ്വേ ച കൃഷ്ണസ്യ പരമാത്മനഃ 54

യസ്യ ജ്ഞാനേ ശിവോ ലീനോ ജ്ഞാനാധീശഃ സനാതനഃ
ദുർഗായാം വിഷ്ണുമായായാം വിലീനാഃ സർവശക്തയഃ 55

സാ ച കൃഷ്ണസ്യ ബുദ്ധൗ ച ബുദ്ധ്യധിഷ്ഠാതൃദേവതാ
നാരായണാംശഃ സ്കന്ദശ്ച ലീനോ വക്ഷസി തസ്യ ച 56

ശ്രീകൃഷ്ണാംശശ്ച തദ്ബാഹൗ ദേവാധീശോ ഗണേശ്വരഃ
പത്മാംശാശ്ചൈവ പത്മായാം സാ രാധായാം ച സുവ്രതേ 57

ഗോപ്യശ്ചാപി ച തസ്യാം ച സർവാശ്ച ദേവയോഷിതഃ
കൃഷ്ണപ്രാണാധിദേവീ സാ തസ്യ പ്രാണേഷു സംസ്ഥിതാ 58

സാവിത്രീ ച സരസ്വത്യാം വേദാഃ ശാസ്ത്രാണി യാനി ച
സ്ഥിതാ വാണീ ച ജിഹ്വായാം തസ്യൈവ പരമാത്മനഃ 59

ഗോലോകസ്യ ച ഗോപശ്ച വിലീനാസ്തസ്യ ലോമസു
തത്പ്രാണേഷു ച സർവേഷാം പ്രാണാ വാതാ ഹുതാശനാഃ 60

ജഠരാഗ്നൗ വിലീനാശ്ച ജലം തദ്രസനാഗ്രതഃ
വൈഷ്ണവാശ്ചരണാംഭോജേ പരമാനന്ദസംയുതാഃ 61

സാരാത്സാരതരാഭക്തിരസപീയൂഷപായിനഃ
വിരാഡംശാശ്ച മഹതി ലീനാഃ കൃഷ്ണേ മഹാവിരാട് 62

യസ്യൈവ ലോമകൂപേഷു വിശ്വാനി നിഖിലാനി ച
യസ്യ ചക്ഷുഷ ഉന്മേഷേ പ്രാകൃതപ്രളയോ ഭവേത് 63

ചക്ഷുരുന്മീലനേ സൃഷ്ടിർയസ്യൈവ പുനരേവ സഃ
യാവത്കാലോ നിമിഷേണ താവദുന്മീലനേന ച 64

ബ്രഹ്മണശ്ച ശതാബ്ദേ ച സൃഷ്ടേഃ സൂത്രലയഃ പുനഃ
ബ്രഹ്മസൃഷ്ടിലയാനാം ച സംഖ്യാ നാസ്ത്യേവ സുവ്രതേ 65

യഥാ ഭൂരജസാം ചൈവ സംഖ്യാനം നൈവ വിദ്യതേ
ചക്ഷുർനിമേഷേ പ്രളയോ യസ്യ സർവാന്തരാത്മനഃ 66

ഉന്മീലനേ പുനഃസൃഷ്ടിർഭവേദേവേശ്വരേച്ഛയാ
സ കൃഷ്ണഃ പ്രലയേ തസ്യാം പ്രകൃതൗ ലീന ഏവ ഹി 67

ഏകൈവ ച പരാശക്തിർനിർഗുണഃ പരമഃ പുമാൻ
സ ഏവേദമഗ്ര ആസീദിതി വേദവിദോ വിദുഃ 68

മൂലപ്രകൃതിരവ്യക്താ/ പ്യവ്യാകൃതപദാഭിധാ
ചിദഭിന്നത്വമാപന്നാ പ്രളയേ സൈവ തിഷ്ഠതി 69

തദ്ഗുണോത്കീർത്തനം വക്തും ബ്രഹ്മാണ്ഡേഷു ച കഃ ക്ഷമഃ
മുക്തയശ്ച ചതുർവേദൈർനിരുക്താശ്ച ചതുർവിധാഃ 70

തത്പ്രധാനാ ദേവഭക്തിർമുക്തേരപി ഗരീയസീ
സാലോക്യദാ ഭവേദേകാ തഥാ സാരൂപ്യദാ പരാ 71

സാമീപ്യദാ/ഥ നിർവാണപ്രദാ മുക്തിശ്ചതുർവിധാ
ഭക്താസ്താം ന ഹി വാഞ്ഛന്തി വിനാ തത്സേവനം വിഭോഃ 72

ശിവത്വമമരത്വം ച ബ്രഹ്മത്വം ചാവഹേലയാ
ജന്മമൃത്യുജരാവ്യാധിഭയശോകാദികം ധനം 73

ദിവ്യരൂപധാരണം ച നിർവാണം മോക്ഷണം വിദുഃ
മുക്തിശ്ച സേവാരഹിതാ ഭക്തിഃ സേവാവിവർദ്ധിനീ 74

ഭക്തിമുക്ത്യോരയം ഭേദോ നിഷേകഖണ്ഡനം ശൃണു
വിദുർ ബുധാ നിഷേകം ച ഭോഗം ച കൃതകർമ്മണാം 75

തത്ഖണ്ഡനം ന ശുഭദം ശ്രീവിഭോഃ സേവനം പരം
തത്ത്വജ്ഞാനമിദം സാധ്വി സ്ഥിരം ച ലോകവേദയോഃ 76

നിർവിഘ്നം ശുഭദം ചോക്തം ഗച്ഛ വത്സേ യഥാസുഖം
ഇത്യുക്ത്വാ സൂര്യപുത്രശ്ച ജീവയിത്വാ ച തത്പതിം 77

തസ്യൈ ശുഭാശിഷം ദത്വാ ഗമനം കർത്തുമുദ്യതഃ
ദൃഷ്ട്വാ യമം ച ഗച്ഛന്തം സാ സാവിത്രീ പ്രണമ്യ ച 78

രുരോദ ചരണൗ ധൃത്വാ സാധുച്ഛേദേന ദുഃഖിതാ
സാവിത്രീരോദനം ശ്രുത്വാ യമശ്ചൈവ കൃപാനിധിഃ 79

താമിത്ത്യുവാച സന്തുഷ്ടഃ സ്വയം ചൈവ രുരോദ ഹ

ധർമ്മരാജ ഉവാച

ലക്ഷവർഷം സുഖം ഭുക്ത്വാ പുണ്യക്ഷേത്രേ ച ഭാരതേ 80

അന്തേ യാസ്യസി തല്ലോകം യത്ര ദേവീ വിരാജതേ
ഗത്വാ ച സ്വഗൃഹം ഭദ്രേ സാവിത്ര്യാശ്ച വ്രതം കുരു. 81

ദ്വിസപ്തവർഷപര്യന്തം നാരീണാം മോക്ഷകാരണം
ജ്യേഷ്ഠശുക്ലചതുർദ്ദശ്യാം സാവിത്ര്യാശ്ച വ്രതം ശുഭം 82

ശുക്ലാഷ്ടമ്യാം ഭാദ്രപദേ മഹാലക്ഷ്മ്യാ യഥാ വ്രതം
ദ്വ്യഷ്ടവർഷം വ്രതം ചൈവ പ്രത്യാദേയം ശുചിസ്മിതേ 83

കരോതി ഭക്ത്യാ യോ നാരീ സാ യാതി ച വിഭോഃപദം
പ്രതിമംഗളവാരേ ച ദേവീം മംഗളദായിനീം 84

പ്രതിമാസം ശുക്ലഷഷ്ഠ്യാം ഷഷ്ഠീം മംഗളദായിനീം
തഥാ ചാഷാഢസങ്ക്രാന്ത്യാം മനസാം സർവസിദ്ധിദാം 85

രാധാരാസേ ച കാർത്തിക്യാം കൃഷ്ണപ്രാണാധികപ്രിയാം
ഉപോഷ്യ ശുക്ലാഷ്ടമ്യാം പ്രതിമാസം വരപ്രദാം 86

വിഷ്ണുമായാം ഭഗവതീം ദുർഗാം ദുർഗതിനാശിനീം
പ്രകൃതിം ജഗദംബാം ച പ്രതിമാസം വരപ്രദാം 87

പതിവ്രതാസു ശുദ്ധാസു യന്ത്രേഷു പ്രതിമാസു ച
യാ നാരീ പൂജയേദ് ഭക്ത്യാ ധനസന്താനഹേതവേ 88

ഇഹലോകേ സുഖം ഭുക്ത്വാ യാത്യന്തേ ശ്രീവിഭോഃ പദം
ഏവം ദേവ്യാ വിഭൂതീശ്ച പൂജയേത് സാധകോ/നിശം 89

സർവകാലം സർവരൂപാ സംസേവ്യാ പരമേശ്വരീ
നാതഃ പരതരം കിഞ്ചിത്കൃതകൃത്യപ്രദായകം 90

ഇത്യുക്ത്വാ താം ധർമ്മരാജോ ജഗാമ നിജമന്ദിരം
ഗൃഹീത്വാ സ്വാമിനം സാ ച സാവിത്രീ ച നിജാലയം 91

സാവിത്രീ സത്യവാംശ്ചൈവ പ്രയയൗ ച യഥാഗതം
അന്യാംശ്ച കഥയാമാസ സ്വവൃത്താന്തം ഹി നാരദ 92

സാവിത്രീജനകഃ പുത്രാൻ സമ്പ്രാപ്തഃ പ്രക്രമേണ ച
ശ്വശുരശ്ചക്ഷുഷീ രാജ്യം സാ ച പുത്രാൻ വരേണ ച 93

ലക്ഷവർഷം സുഖം ഭുക്ത്വാ പുണ്യക്ഷേത്രേ ച ഭാരതേ
ജഗാമ സ്വാമിനാ സാർധം ദേവീലോകം പതിവ്രതാ 95

സവിതുശ്ചാധിദേവീ യാ മന്ത്രാധിഷ്ഠാതൃദേവതാ
സാവിത്രീഹ്യപി വേദാനാം സാവിത്രീ തേന കീർത്തിതാ 96

ഇത്യേവം കഥിതം വത്സ സാവിത്ര്യാഖ്യാനമുത്തമം
ജീവകർമ്മവിപാകം ച കിം പുനഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി. 97

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
അഷ്ടത്രിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

അഥൈകോനചത്വാരിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ശ്രീമൂല പ്രകൃതേർദേവ്യാ ഗായത്ര്യാസ്തു നിരാകൃതേഃ
സാവിത്രീയമസംവാദേ ശ്രുതം വൈ നിർമ്മലം യശഃ 1

തദ്ഗുണോത്കീർത്തനം സത്യം മംഗളാനം ച മംഗളം
അധുനാ ശ്രോതുമിച്ഛാമി ലക്ഷ്മ്യുപാഖ്യാനമീശ്വര 2

കേനാദൗ പൂജിതാ സാ/പി കിംഭൂതാ കേന വാ പുരാ
തദ്ഗുണോത്കീർത്തനം മഹ്യം വദ വേദവിദാം വര 3

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സൃഷ്ടേരാദൗ പുരാ ബ്രഹ്മൻ കൃഷ്ണസ്യ പരമാത്മനഃ
ദേവീ വാമാംസസംഭൂതാ ബഭൂവ രാസമണ്ഡലേ 4

അതീവസുന്ദരീ ശ്യാമാ ന്യഗ്രോധപരിമണ്ഡിതാ
യഥാ ദ്വാദശവർഷീയാ ശശ്വത്സുസ്ഥിരയൗവനാ 5

ശ്വേതചമ്പകവർണ്ണാഭാ സുഖദൃശ്യാ മനോഹരാ
ശരത്പാർവണകോടീന്ദുപ്രഭാപ്രച്ഛാദനാനനാ 6

ശരന്മദ്ധ്യാഹ്നപത്മാനാം ശോഭാമോചനലോചനാ
സാ ദേവീ ദ്വിവിധാ ഭൂതാ സഹസൈവേശ്വരേച്ഛയാ 7

സ്വീയരൂപേണ വർണ്ണേന തേജസാ വയസാ ത്വിഷാ
യശസാ വാസസാ കൃത്വാ ഭൂഷണേന ഗുണേന ച 8

സ്മിതേന വീക്ഷണേനൈവ പ്രേമ്ണാ വാ/നുനയേന ച
തദ്വാമാംസാന്മഹാലക്ഷ്മീർദക്ഷിണാംസാച്ച രാധികാ 9

രാധാ/ദൗ വരയാമാസ ദ്വിഭുജം ച പരാത്പരം
മഹാലക്ഷ്മീശ്ച തത്പശ്ചാച്ചകമേ കമനീയകം 10

കൃഷ്ണസ്തദ്ഗൗരവേണൈവ ദ്വിധാരൂപോ ബഭൂവ ഹ
ദക്ഷിണാംശശ്ച ദ്വിഭുജോ വാമാംശശ്ച ചതുർഭുജഃ 11

ചതുർഭുജായ ദ്വിഭുജോ മഹാലക്ഷ്മീം ദദൗ പുരാ
ലക്ഷ്യതേ ദൃശ്യതേ വിശ്വം സ്നിഗ്ദ്ധദൃഷ്ട്യാ യഥാ/നിശം 12

ദേവീഭൂതാ ച മഹതീ മഹാലക്ഷ്മീശ്ച സാ സ്മൃതാ
രാധാകാന്തശ്ച ദ്വിഭുജോ ലക്ഷ്മീകാന്തശ്ചതുർഭുജഃ 13

ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപാ ച ഗോപൈർഗോപീഭിരാവൃതാ
ചതുർഭുജശ്ച വൈകുണ്ഠം പ്രയയൗ പത്മയാ സഹ 14

സർവാംശേന സമൗ തൗ ദ്വൗ കൃഷ്ണനാരായണൗ വരൗ
മഹാലക്ഷ്മീശ്ച യോഗേന നാനാരൂപാ ബഭൂവ സാ 15

വൈകുണ്ഠേ ച മഹാലക്ഷ്മീഃ പരിപൂർണ്ണതമാ രമാ
ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപാ ച സർവസൗഭാഗ്യസംയുതാ 16

പ്രേമ്ണാ സാ ച പ്രധാനാ ച സർവാസു രമണീഷു ച
സ്വർഗ്ഗേഷു സ്വർഗ്ഗലക്ഷ്മീശ്ച ശക്രസമ്പത്സ്വരൂപിണീ 17

പാതാളേ നാഗലക്ഷ്മീശ്ച രാജലക്ഷ്മീശ്ച രാജസു
ഗൃഹലക്ഷ്മീർഗൃഹേഷ്വേവ ഗൃഹിണാം ച കലാംശതഃ 18

സമ്പത് സ്വരൂപാ ഗൃഹിണാം സർവമംഗളമംഗളാ
ഗവാംപ്രസൂതിഃ സുരഭിർദക്ഷിണാ യജ്ഞകാമിനീ 19

ക്ഷീരോദസിന്ധുകന്യാ സാ ശ്രീരൂപാ പത്മിനീഷു ച
ശോഭാസ്വരൂപാ ചന്ദ്രേ ച സൂര്യമണ്ഡലമണ്ഡിതാ 20

വിഭൂഷണേഷു രത്നേഷു ഫലേഷു ച ജലേഷു ച
നൃപേഷു നൃപപത്നീഷു ദിവ്യസ്ത്രീഷു ഗൃഹേഷു ച 21

സർവസസ്യേഷു വസ്ത്രേഷു സ്ഥാനേഷു സംസ്കൃതേഷു ച
പ്രതിമാസു ച ദേവാനാം മംഗളേഷു ഘടേഷു ച 22

മാണിക്യേഷു ച മുക്താസു മാല്യേഷു ച മനോഹരാ
മണീന്ദ്രേഷു ച ഹീരേഷു ക്ഷീരേഷു ചന്ദനേഷു ച 23

വൃക്ഷശാഖാസു രമ്യാസു നവമേഘേഷു വസ്തുഷു
വൈകുണ്ഠേ പൂജിതാ സാ//ദൗ ദേവീ നാരായണേന ച 24

ദ്വിതീയേ ബ്രഹ്മണാ ഭക്ത്യാ തൃതീയേ ശങ്കരേണ ച
വിഷ്ണുനാ പൂജിതാ സാ ച ക്ഷീരോദേ ഭാരതേ മുനേ 25

സ്വായംഭുവേന മനുനാ മാനവേന്ദ്രശ്ച സർവതഃ
ഋഷീന്ദ്രൈശ്ച മുനീന്ദ്രൈശ്ച സദ്ഭിശ്ച ഗൃഹിഭിർഭവേ 26

ഗന്ധർവൈശ്ചൈവ നാഗാദ്യൈഃ പാതാളേഷു ച പൂജിതാ
ശുക്ലാഷ്ടമ്യാം ഭാദ്രപദേ കൃതാ പൂജാ ച ബ്രഹ്മണാ 27

ഭക്ത്യാ ച പക്ഷപര്യന്തം ത്രിഷുലോകേഷു നാരദ
ചൈത്രേ പൗഷേ ച ഭാദ്രേ ച പുണ്യേ മംഗളവാസരേ 28

വിഷ്ണുനാ പൂജിതാ സാ ച ത്രിഷുലോകേഷു ഭക്തിതഃ
വർഷാന്തേ പൗഷസങ്ക്രാന്ത്യാം മാധ്യാമാവാഹ്യ മംഗളേ 29

മനുസ്താം പൂജയാമാസ സാ ഭൂതാ ഭുവനത്രയേ
പൂജിതാ സാ മഹേന്ദ്രേണ മംഗളേനൈവ മംഗളാ 30

കേദാരേണൈവ നീലേന സുബലേന നളേന ച
ധ്രുവേണോത്താനപാദേന ശക്രേണ ബലിനാ തഥാ 31

കശ്യപേന ച ദക്ഷേണ കർദ്ദമേന വിവസ്വതാ
പ്രിയവ്രതേന ചന്ദ്രേണ കുബേരേണൈവ വായുനാ 32

യമേന വഹ്നിനാ ചൈവ വരുണേനൈവ പൂജിതാ
ഏവം സർവത്ര സർവേഷു പൂജിതാ വന്ദിതാ സദാ

സർവൈശ്വര്യാധിദേവീ സാ സർവസമ്പത്സ്വരൂപിണീ 33

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ

ഏകോനചത്വാരിംശോഽധ്യായഃ

അഥ ചത്വാരിംശോഽധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

നാരായണപ്രിയാ സാ ച പരാ വൈകുണ്ഠവാസിനീ
വൈകുണ്ഠാധിഷ്ഠാതൃദേവീ മഹാലക്ഷ്മീ സനാതനീ 1

കഥം ബഭൂവ സാ ദേവീ പൃഥിവ്യാം സിന്ധുകന്യകാ
പുരാ കേന സ്തുതാഽഽദൗ സാ തന്മേ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി 2

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

പുരാ ദുർവാസസഃ ശാപാദ്ഭ്രഷ്ടശ്രീശ്ച പുരന്ദരഃ
ബഭൂവ ദേവസംഘശ്ച മർത്യലോകേ ച നാരദ 3

ലക്ഷ്മീഃ സ്വർഗ്ഗാദികം ത്യക്ത്വാ രുഷ്ടാ പരമദുഃഖിതാ
ഗത്വാ ലീനാ ച വൈകുണ്ഠേ മഹാലക്ഷ്മീശ്ച നാരദ 4

തദാ ശോകാദ്ദ്യയുഃ സർവേ ദുഃഖിതാ ബ്രഹ്മണഃ സഭാം
ബ്രഹ്മാണം ച പുരസ്കൃത്യ യയുർ വൈകുണ്ഠമേവ ച 5

വൈകുണ്ഠേ ശരണാപന്നാ ദേവാ നാരായണേ പരേ
അതീവ ദൈന്യയുക്താശ്ച ശുഷ്കകണ്ഠോഷ്ഠതാലുകാഃ 6

തദാ ലക്ഷ്മീശ്ച കലയാ പുരാണപുരുഷാജ്ഞയാ
ബഭൂവ സിന്ധുകന്യാ സാ സർവസമ്പത്സ്വരൂപിണീ 7

തഥാ മഥിത്വാ ക്ഷീരോദം ദേവാ ദൈത്യഗണൈഃ സഹ
സമ്പ്രാപ്താശ്ച മഹാലക്ഷ്മീം വിഷ്ണുസ്താം ച ദദർശ ഹ 8

സുരാദിഭ്യോ വരം ദത്വാ വരമാലാം ച വിഷ്ണവേ
ദദൗ പ്രസന്നവദനാ തുഷ്ടാ ക്ഷീരോദശായിനേ 9

ദേവാശ്ചാപ്യസുരഗ്രസ്തം രാജ്യം പ്രാപുശ്ച നാരദ
താം സമ്പൂജ്യ ച സംഭൂയ സർവത്ര ച നിരാപദഃ 10

നാരദ ഉവാച

കഥം ശശാപ ദുർവാസാ മുനിശ്രേഷ്ഠഃ കദാചന
കേന ദോഷേണ വാ ബ്രഹ്മൻ ബ്രഹ്മിഷ്ഠസ്തത്വവിത്പുരാ 11

മമന്ഥുഃ കേനരൂപേണ ജലധിം തേ സുരാദയഃ
കേന സ്തോത്രേണ വാ ദേവീ ശക്രം സാക്ഷാദ്ബഭൂവ സാ 12

കോ വാ തയോശ്ച സംവാദോ ബഭൂവ തദ്വദ പ്രഭോ 13

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

മധുപാനപ്രമത്തശ്ച ത്രൈലോക്യാധിപതിഃ പുരാ

ക്രീഡാം ചകാര രഹസി രംഭയാ സഹ കാമുകഃ
കൃത്വാ ക്രീഡാം തയാ സാർധം കാമുക്യാ ഹൃതമാനസഃ 14

തസ്ഥൗ തത്ര മഹാരണ്യേ കാമോന്മഥിതമാനസഃ
കൈലാസശിഖരേ യാന്തം വൈകുണ്ഠാദൃഷിസത്തമം 15

ദുർവാസസം ദദർശേന്ദ്രോ ജ്വലന്തം ബ്രഹ്മതേജസാ
ഗ്രീഷ്മമദ്ധ്യാഹ്നമാർത്താണ്ഡസഹസ്രപ്രഭമീശ്വരം 16

പ്രതപ്തകാഞ്ചനാകാരം ജടാഭാരമഹോജ്ജ്വലം
ശുക്ലയജ്ഞോപവീതം ച ചീരദണ്ഡൗ കമണ്ഡലും 17

മഹോജ്ജ്വലം ച തിലകം ബിഭ്രതം ചേന്ദുസന്നിഭം
സമന്വിതം ശിഷ്യലക്ഷൈർവേദവേദാംഗപാരഗൈഃ 18

ദൃഷ്ട്വാ നനാമ ശിരസാ സമ്ഭ്രമത്തഃ പുരന്ദരഃ
ശിഷ്യവർഗ്ഗം തദാ ഭക്ത്യാ തുഷ്ടാവ ച മുദാന്വിതം 19

മുനിനാ ച സശിഷ്യേണ ദത്താസ്തസ്മൈ ശുഭാശിഷഃ
വിഷ്ണുദത്തം പാരിജാതപുഷ്പം ച സുമനോഹരം 20

തജ്ജരാരോഗമൃത്യുഘ്നം ശോകഘ്നം മോക്ഷകാരകം
ശക്രഃ പുഷ്പം ഗൃഹീത്വാ ച പ്രമത്തോ രാജ്യസമ്പദാ 21

പുഷ്പം ച ന്യസ്തയാമാസ തദൈവ കരിമസ്തകേ
ഹസ്തീ തത്സ്പർശമാത്രേണ രൂപേണ ച ഗുണേന ച 22

തേജസാ വയസാ/കസ്മാദ്വിഷ്ണുതുല്യോ ബഭൂവ ഹ
ത്യക്ത്വാ ശക്രം ഗജേന്ദ്രശ്ച ജഗാമ ഘോരകാനനം 23

ന ശശാക മഹേന്ദ്രസ്തം രക്ഷിതും തേജസാ മുനേ
തത്പുഷ്പം ത്യക്തവന്തം ച ദൃഷ്ട്വാ ശക്രം മുനീശ്വരഃ 24

തമുവാച മഹാരുഷ്ടഃ ശശാപ ച രുഷാന്വിതഃ 25

മുനിരുവാച

അരേ,ശ്രിയാ പ്രമത്തസ്ത്വം കഥം മാമവമന്യസേ
മദ്ദത്തപുഷ്പം ദത്തം ച ഗർവേണ കരിമസ്തകേ
വിഷ്ണോർ നിവേദിതം ചൈവ നൈവേദ്യം വാ ഫലം ജലം 26

പ്രാപ്തിമാത്രേണ ഭോക്തവ്യം ത്യാഗേന ബ്രഹ്മഹാ ഭവേത്
ഭ്രഷ്ടശ്രീർഭ്രഷ്ടബുദ്ധിശ്ച പുരഭ്രഷ്ടോ ഭവേത്തു സഃ 27

യസ്ത്യജേദ്വിഷ്ണുനൈവേദ്യം ഭാഗ്യേനോപസ്ഥിതം ശുഭം
പ്രാപ്തിമാത്രേണ യോ ഭുംക്തേ ഭക്തോ വിഷ്ണുനിവേദിതം 28

പുംസാം ശതം സമുദ്ധൃത്യ ജീവന്മുക്തഃസ്വയം ഭവേത്
നൈവേദ്യം ഭോജനം കൃത്വാ നിത്യം യഃ പ്രണമേദ്ധരിം 29

പൂജയേത്സ്തൗതി വാ ഭക്ത്യാ സ വിഷ്ണുസദൃശോ ഭവേത്
തത്സ്പർശവായുനാ സദ്യസ്തീർത്ഥൗഘശ്ച വിശുദ്ധ്യതി 30

തത്പാദരജസാ മൂഢ സദ്യഃപൂതാ വസുന്ധരാ
പുംശ്ചല്യന്നമവീരാന്നം ശൂദ്രശ്രാദ്ധാന്നമേവ ച 31

യദ്ധരേരനിവേദ്യം ച വൃഥാമാംസസ്യ ഭക്ഷണം
ശിവലിംഗപ്രദാനം ച യദ്ദത്തം ശൂദ്രയാജിനാ 32

ചികിത്സകദ്വിജാന്നം ച ദേവലാന്നം തഥൈവ ച
കന്യാവിക്രയിണാമന്നം യദന്നം യോനിജീവിനാം 33

ഉച്ഛിഷ്ടാന്നം പര്യുഷിതം സർവഭക്ഷാവശേഷിതം
ശൂദ്രാപതിദ്വിജാനാം ച വൃഷവാഹദ്വിജാന്നകം 34

അദീക്ഷിതദ്വിജാനാം ച യദന്നം ശവദാഹിനാം
അഗമ്യാഗാമിനാം ചൈവ ദ്വിജാനാമന്നമേവ ച 35

മിത്രദ്രുഹാം കൃതഘ്നാനാമന്നം വിശ്വാസഘാതിനാം
മിഥ്യാസാക്ഷ്യപ്രദാനം ച ബ്രാഹ്മണാന്നം തഥൈവ ച 36

ഏതേ സർവേ വിശുദ്ധ്യന്തി വിഷ്ണോർനൈവേദ്യ ഭക്ഷണാത്
ശ്വപചശ്ചേദ്വിഷ്ണുസേവീ വംശാനാം കോടിമുദ്ധരേത് 37

ഹരേരഭക്തോ മനുജഃ സ്വം ച രക്ഷിതുമക്ഷമഃ
അജ്ഞാനാദ്യദി ഗൃഹ്ണാതി വിഷ്ണോർനൈവേദ്യമേവ ച 38

സപ്തജന്മാർജിതാത്പാപാന്മുച്യതേ നാ/ത്ര സംശയഃ
ജ്ഞാത്വാ ഭക്ത്യാ ച ഗൃഹ്ണാതി വിഷ്ണോർനൈവേദ്യമേവ ച 39

കോടിജന്മാർജിതാത്പാപാന്മുച്യതേ നിശ്ചിതം ഹരേ
യസ്മാത്സംസ്ഥാപിതം പുഷ്പം ഗർവേണ കരിമസ്തകേ 40

തസ്മാദ്യുഷ്മാൻ പരിത്യജ്യ യാതു ലക്ഷ്മീർഹരേഃപദം
നാരായണസ്യ ഭക്തോ/ഹം ന ബിഭേമി സുരാദ്വിധേഃ 41

കാലാത്മൃത്യോർജരാതശ്ച കാനന്യാൻ ഗണയാമി ച
കിം കരിഷ്യതി തേ താതഃകശ്യപശ്ച പ്രജാപതിഃ 42

ബൃഹസ്പതിർഗുരുശ്ചൈവ നിഃശങ്കസ്യ ച മേ ഹരേ
ഇദം പുഷ്പം യസ്യ മൂർധ്നി തസ്യൈവ പൂജനം പരം 43

ഇതി ശ്രുത്വാ മഹേന്ദ്രശ്ച ധൃത്വാ സ ചരണം മുനേഃ
ഉച്ചൈ രുരോദ ശോകാർത്തസ്തമുവാച ഭയാകുലഃ 44

മഹേന്ദ്ര ഉവാച

ദത്തഃസമുചിതഃ ശാപോ മഹ്യം മായാപഹ പ്രഭോ
ഹൃതാം ന യാചേ സമ്പത്തിം കിഞ്ചിത് ജ്ഞാനം ച ദേഹി മേ 45

ഐശ്വര്യം വിപദാം ബീജം ജ്ഞാനപ്രച്ഛന്നകാരണം
മുക്തിമാർഗ്ഗകുഠാരം ച ഭക്തേശ്ച വ്യവധായകം 46

മുനിരുവാച

ജന്മമൃത്യുജരാശോകരോഗബീജാങ്കുരം പരം
സമ്പത്തിതിമിരാന്ധശ്ച മുക്തിമാർഗ്ഗം ന പശ്യതി 47

സമ്പന്മത്തോവിമൂഢശ്ച സുരാമത്തഃ സ ഏവ ച
ബാന്ധവൈർവേഷ്ടിതഃ സോഽപി ബന്ധുത്വേനൈവ ഹേ ഹരേ 48

സമ്പത്തിമദമത്തശ്ച വിഷയാന്ധശ്ച വിഹ്വലഃ
മഹാകാമീ രാജസികഃ സത്വമാർഗ്ഗം ന പശ്യതി 49

ദ്വിവിധോ വിഷയാന്ധശ്ച രാജസസ്താമസഃ സ്മൃതഃ
അശാസ്ത്രജ്ഞസ്താമസശ്ച ശാസ്ത്രജ്ഞോ രാജസഃ സ്മൃതഃ 50

ശാസ്ത്രം ച ദ്വിവിധം മാർഗ്ഗം ദർശയേത് സുരപുംഗവ
പ്രവൃത്തിബീജമേകം ച നിവൃത്തേഃ കാരണം പരം 51

ചരന്തി ജീവിനശ്ചാദൗ പ്രവൃത്തേർദുഃഖവർത്മനി
സ്വച്ഛന്ദം ച പ്രസന്നം ച നിർവിരോധം ച സന്തതം 52

ആയാതി മധുനോ ലോഭാത് ക്ലേശേന സുഖമാനിതഃ
പരിണാമേനാംശബീജേ ജന്മമൃത്യുജരാകരേ 53

അനേക ജന്മപര്യന്തം കൃത്വാ ച ഭ്രമണം മുദാ
സ്വകർമ്മവിഹിതായാം ച നാനായോന്യാം ക്രമേണ ച 54

തതശ്ചേശാനുഗ്രഹാച്ച സത്സംഗം ലഭതേ ച സഃ
സഹസ്രേഷു ശതേഷ്വേകോ ഭവാബ്ധേഃ പാരകാരണം 55

സാധുസ്തത്വപ്രദീപേന മുക്തിമാർഗ്ഗം പ്രദർശയേത്
തദാ കരോതി യത്നം ച ജീവോ ബന്ധനഖണ്ഡനേ 56

അനേകജന്മയോഗേന തപസാഽനശനേന ച
തദാ ലഭേന്മുക്തിമാർഗ്ഗം നിർവിഘ്നം സുഖദം പരം 57

ഇദം ശ്രുതം ഗുരോർവക്ത്രാദ്യത് പൃച്ഛസി പുരന്ദര
മുനേസ്തദ്വചനം ശ്രുത്വാ വീതരാഗോ ബഭൂവ സഃ 58

വൈരാഗ്യം വർദ്ധയാമാസ തസ്യ ബ്രഹ്മൻ ദിനേ ദിനേ
മുനേഃ സ്ഥാനാദ്ഗൃഹം ഗത്വാ സ ദദർശാfമരാവതീം 59

ദൈത്യൈരസുരസംഘൈശ്ച സമാകീർണ്ണാം ഭയാകുലാം
വിഷമോപപ്ലവാം പുത്രബന്ധുഹീനാം ച കുത്രചിത് 60

പിതൃമാതൃകളത്രാദിവിഹീനാമതിചഞ്ചലാം
ശത്രുഗ്രസ്താം ച താം ദൃഷ്ട്വാ ജഗാമ വാക്പതിം പ്രതി 61

ശക്രോ മന്ദാകിനീതീരേ ദദർശ ഗുരുമീശ്വരം
ധ്യായമാനം പരം ബ്രഹ്മ ഗംഗാതോയേ സ്ഥിതം പരം 62

സൂര്യാഭിസമ്മുഖം പൂർവമുഖം ച വിശ്വതോമുഖം
സാശ്രുനേത്രം പുളകിതം പരമാനന്ദസംയുതം 63

വരിഷ്ഠം ച ഗരിഷ്ഠം ച ധർമ്മിഷ്ഠം ശ്രേഷ്ഠസേവിതം
പ്രേഷ്ഠം ച ബന്ധുവർഗ്ഗാണാമതിശ്രേഷ്ഠം ച ജ്ഞാനിനാം 64

ജ്യേഷ്ഠം ച ഭ്രാതൃവർഗ്ഗാണാ മനിഷ്ടം സുരവൈരിണാം
ദൃഷ്ട്വാ ഗുരും ജപന്തം ച തത്ര തസ്ഥൗ സുരേശ്വരഃ 65

പ്രഹരാന്തേ ഗുരും ദൃഷ്ട്വാ ചോത്ഥിതം പ്രണനാമ സഃ
പ്രണമ്യ ചരണാംഭോജേ രുരോദോച്ചൈർമുഹുർമുഹുഃ 66

വൃത്താന്തം കഥയാമാസ ബ്രഹ്മശാപാദികം തഥാ
പുനർവരോപലബ്ധിം ച ജ്ഞാനപ്രാപ്തിം സുദുർലഭാം 67

വൈരിഗ്രസ്താം ച സ്വപുരീം ക്രമേണൈവ സുരേശ്വരഃ
ശിഷ്യസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ സുബുദ്ധിർ വദതാം വരഃ 68

ബൃഹസ്പതിരുവാചേദം കോപസംരക്തലോചനഃ 69

ഗുരുരുവാച

ശ്രുതം സർവം സുരശ്രേഷ്ഠ മാരോദീർവചനം ശൃണു.

ന കാതരോ ഹി നീതിജ്ഞോ വിപത്തൗ ച കദാചന
സമ്പത്തിർവാ വിപത്തിർവാ നശ്വരാ ശ്രമരൂപിണീ 70

പൂർവസ്യ കർമ്മായത്താ ച സ്വയം കർത്താ തയോരപി
സർവേഷാം ച ഭവത്യേവ ശശ്വജ്ജന്മനി ജന്മനി 71

ചക്രനേമിക്രമേണൈവ തത്ര കാ പരിദേവനാ
ഉക്തം ഹി സ്വകൃതം കർമ്മ ഭുജ്യതേഽഖില ഭാരതേ 72

ശുഭാഽശുഭം ച യത്കിഞ്ചിൽ സ്വകർമ്മഫലഭുക് പുമാൻ
നാഽഭുക്തം ക്ഷീയതേ കർമ്മ കല്പകോടിശതൈരപി 73

അവശ്യമേവ ഭോക്തവ്യം കൃതം കർമ്മ ശുഭാശുഭം
ഇത്യേവമുക്തം വേദേ ച കൃഷ്ണേന പരമാത്മനാ 74

സാമവേദോക്തശാഖായാം സംബോധ്യ കമലോദ്ഭവം
ജന്മഭോഗാവശേഷേ ച സർവേഷാം കൃതകർമ്മണാം 75

അനുരൂപം ഹി തേഷാം ച ഭാരതേഽന്യത്ര ചൈവ ഹി
കർമ്മണാ ബ്രഹ്മശാപം ച കർമ്മണാ ച ശുഭാശിഷം 76

കർമ്മണാ ച മഹാലക്ഷ്മീ ലഭേദ്ദൈന്യം ച കർമ്മണാ
കോടിജന്മാർജിതം കർമ്മ ജീവിനാമനുഗച്ഛതി 77

ന ഹി ത്യജേദ്വിനാ ഭോഗം തച്ഛായേവ പുരന്ദര
കാലഭേദേ ദേശഭേദേ പാത്രഭേദേ ച കർമ്മണാം 78

ന്യൂനതാധികഭാവോഽപി ഭവേദേവ ഹി കർമ്മണാ
വസ്തുദാനേന വസ്തൂനാം സമം പുണ്യം ദിനേ ദിനേ 79

ദിനഭേദേ കോടിഗുണമസംഖ്യം വാ തതോധികം
സമേ ദേശേ ച വസ്തൂനാം ദാനേ പുണ്യം സമം സുര 80

ദേശഭേദേ കോടിഗുണകസംഖ്യം വാ തതോഽധികം
സമേ പാത്രേ സമം പുണ്യം വസ്തൂനാം കർത്തുരേവ ച 81

പാത്രഭേദേ ശതഗുണമസംഖ്യം വാ തതോധികം
യഥാ ഫലന്തി സസ്യാനി ന്യൂനാന്യപ്യധികാനി ച 82

കർഷകാണാം ക്ഷേത്രഭേദേ പാത്രഭേദേ ഫലം തഥാ
സാമാന്യദിവസേ വിപ്ര ദാനം സമഫലം ഭവേത് 83

അമായാം രവിസങ്ക്രാന്ത്യാം ഫലം ശതഗുണം ഭവേത്
ചാതുർമാസ്യാം പൗർണ്ണമാസ്യാമനന്തം ഫലമേവ ച 84

ഗ്രഹണേ ശശിനഃ കോടിഗുണം ച ഫലമുച്യതേ
സൂര്യസ്യ ഗ്രഹണേ വാഽപി തതോ ദശഗുണം ഭവേത് 85

അക്ഷയായാമക്ഷയം യദസംഖ്യം ഫലമുച്യതേ
ഏവമന്യത്ര പുണ്യാഹേ ഫലാധിക്യം ഭവേദിതി 86

യഥാ ദാനേ തഥാ സ്നാനേ ജപേƒന്യപുണ്യകർമ്മസു
ഏവം സർവത്ര ബോദ്ധവ്യം നരാണാം കർമ്മണാം ഫലം 87

യഥാ ദണ്ഡേന ചക്രേണ ശരാവേണ ഭ്രമേണ ച
കുംഭം നിർമ്മാതി നിർമ്മാതാ കുംഭകാരോ മൃദാ ഭുവി 88

തഥൈവ കർമ്മസൂത്രേണ ഫലം ധാതാ ദദാതി ച
യസ്യാƒജ്ഞയാ സൃഷ്ടമിദം തം ച നാരായണം ഭജ 89

സ വിധാതാ വിധാതുശ്ച പാതുഃ പാതാ ജഗത്ത്രയേ
സ്രഷ്ടുഃ സ്രഷ്ടാ ച സംഹർത്തുഃ സംഹർത്താ കാലകാലകഃ 90

മഹാവിപത്തൗ സംസാരേ യഃ സ്മരേന്മധുസൂദനം
വിപത്തൗ തസ്യ സമ്പത്തിർഭവേദിത്യാഹ ശങ്കരഃ 91

ഇത്യേവമുക്ത്വാ തത്ത്വജ്ഞഃ സമാലിംഗ്യ സുരേശ്വരം
ദത്വാ ശുഭാശിഷം ചേഷ്ടം ബോധയാമാസ നാരദ 92

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ചത്വാരിംശോƒധ്യായഃ

അഥൈകചത്വാരിംശോƒ ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഹരിം ധ്യാത്വാ ഹരിർബ്രഹ്മൻ ജഗാമ ബ്രഹ്മണഃ സഭാം
ബൃഹസ്പതിം പുരസ്കൃത്യ സർവൈഃ സുരഗുണൈഃ സഹ 1

ശീഘ്രം ഗത്വാ ബ്രഹ്മലോകം ദൃഷ്ട്വാ ച കമലോദ്ഭവം
പ്രണേമുർദേവതാഃ സർവാഃ സഹേന്ദ്രാ ഗുരുണാ സഹ 2

വൃത്താന്തം കഥയാമാസ സുരാചാര്യോ വിധിം പ്രതി
പ്രഹസ്യോവാച തച്ഛ്രുത്വാ മഹേന്ദ്രം കമലാസനഃ 3

ബ്രഹ്മോവാച

വത്സ മദ്വംശജാതോƒസി പ്രപൗത്രോ മേ വിചക്ഷണഃ
ബൃഹസ്പതേശ്ച ശിഷ്യസ്ത്വം സുരാണാമധിപഃ സ്വയം 4

മാതാമഹശ്ച ദക്ഷസ്തേ വിഷ്ണുഭക്തഃ പ്രതാപവാൻ
കുലത്രയം യസ്യ ശുദ്ധം കഥം സോƒഹംകൃതോ ഭവേത് 5

മാതാ പതിവ്രതാ യസ്യ പിതാ ശുദ്ധോ ജിതേന്ദ്രിയഃ
മാതാമഹോ മാതുലശ്ച കഥം സോƒഹംകൃതോ ഭവേത് 6

ജനഃ പൈതൃകദോഷേണ ദോഷാന്മാതാമഹസ്യ ച
ഗുരുദോഷാത് ത്രിഭിർദോഷൈർ ഹരിദോഷീ ഭവേദ്ധ്രുവം 7

സർവ്വാന്തരാത്മാ ഭഗവാൻ സർവ്വദേഹേഷ്വവസ്ഥിതഃ
യസ്യ ദേഹാത് സ പ്രയാതി സ ശവസ്തത്ക്ഷണോ ഭവേത് 8

മനോഽഹമിന്ദ്രിയേശം ച ജ്ഞാനരൂപോ ഹി ശങ്കരഃ
വിഷ്ണുപ്രാണാ ച പ്രകൃതിർബ്ബുദ്ധിർ ഭഗവതീ സതീ 9

നിദ്രാദയഃ ശക്തയശ്ച താഃ സർവാഃ പ്രകൃതേഃ കലാഃ
ആത്മനഃ പ്രതിബിംബശ്ച ജീവോ ഭോഗശരീരഭൃത് 10

ആത്മനീശേ ഗതേ ദേഹാത് സർവ്വേ യാന്തി സസംഭ്രമാഃ
യഥാ വർത്മനി ഗച്ഛന്തം നരദേവമിവാനുഗാഃ 11

അഹം ശിവശ്ച ശേഷശ്ച വിഷ്ണുർ ധർമ്മോ മഹാവിരാട്
യൂയം യദംശാ ഭക്താശ്ച തത്പുഷ്പം ന്യക്കൃതം ത്വയാ 12

ശിവേന പൂജിതം പാദപദ്മം പുഷ്പേണ യേന ച
തത്ര ദുർവാസസാ ദത്തം ദൈവേന ന്യക്കൃതം ത്വയാ 13

തത്പുഷ്പം മസ്തകേ യസ്യ കൃഷ്ണപാദാബ്ജപ്രച്യുതം
സർവ്വേഷാം ച സുരാണാം ച തത്പൂജാ പുരതോ ഭവേത് 14

ദൈവേന വഞ്ചിതസ്ത്വം ഹി ദൈവം ച ബലവത്തരം
ഭാഗ്യഹീനം ജനം മൂഢം കോ വാ രക്ഷിതുമീശ്വരഃ 15

സാ ശ്രീർഗതാധുനാ കോപാത് കൃഷ്ണനിർമ്മാല്യവർജ്ജനാത്
അധുനാ ഗച്ഛ വൈകുണ്ഠം മയാ ച ഗുരുണാ സഹ 16

നിഷേവ്യ തത്ര ശ്രീനാഥം ശ്രിയം പ്രാപ്സ്യസി മദ്വരാത്
ഏവമുക്ത്വാ ച സ ബ്രഹ്മാ സർവൈഃ സുരഗണൈഃ സഹ 17

തത്ര ഗത്വാ പരബ്രഹ്മ ഭഗവന്തം സനാതനം
ദൃഷ്ട്വാ തേജഃസ്വരൂപം തം പ്രജ്വലന്തം സ്വതേജസാ 18

ഗ്രീഷ്മമദ്ധ്യാഹ്നമാർത്താണ്ഡശതകോടിസമപ്രഭം
ശാന്തം ചാനാദിമദ്ധ്യാന്തം ലക്ഷ്മീകാന്തമനന്തകം 19

ചതുർഭുജൈഃപാർഷദൈശ്ച സരസ്വത്യായുതം പ്രഭും
ഭക്ത്യാ ചതുർഭിർവേദൈശ്ച ഗംഗയാ പരിവേഷ്ടിതം 20

തം പ്രണേമുഃ സുരാ സർവേ മൂർധ്നാ ബ്രഹ്മപുരോഗമാഃ
ഭക്തിനമ്രാഃ സാശ്രുനേത്രാസ്തുഷ്ടുവുഃ പരമേശ്വരം 21

വൃത്താന്തം കഥയാമാസ സ്വയം ബ്രഹ്മാ കൃതാഞ്ജലിഃ
രുരുദുർദേവതാഃ സർവാഃ സ്വാധികാരാത്ച്യുതാശ്ച താഃ 22

സ ദദർശ സുരഗണം വിപദ്ഗ്രസ്തം ഭയാകുലം
രത്നഭൂഷണശൂന്യം ച വാഹനാദിവിവർജിതം 23

ശോഭാശൂന്യം ഹതശ്രീകം നിഷ്പ്രഭം സദയം പരം
ഉവാച കാതരം ദൃഷ്ട്വാ ഭവഭീതിവിഭംജനഃ 24

ശ്രീഭഗവാനുവാച

മാ ഭൈർബ്രഹ്മൻ ഹേ സുരാശ്ച ഭയം കിം വോ മയി സ്ഥിതേ
ദാസ്യാമി ലക്ഷ്മീമചലാം പരമൈശ്വര്യവിവർദ്ധിനീം 25

കിം ച മദ്വചനം കിഞ്ചിത് ശ്രൂയതാം സമയോചിതം
ഹിതം സത്യം സാരഭൂതം പരിണാമസുഖാവഹം 26

ജനാശ്ചാസംഖ്യവിശ്വസ്ഥാ മദധീനാശ്ച സന്തതം
യഥാ തഥാ/ഹം മദ്ഭക്തപരാധീനോ/സ്വതന്ത്രകഃ 27

യം യം രുഷ്ടോ ഹി മദ്ഭക്തോ മത്പരോഹി നിരങ്കുശഃ
തദ്ഗൃഹേ/ഹം ന തിഷ്ഠാമി പത്മയാ സഹ നിശ്ചിതം 28

ദുർവാസാ ശങ്കരാംശശ്ച വൈഷ്ണവോ മത്പരായണഃ
തച്ഛാപാദാഗതോ/ഹം ച സലക്ഷ്മീകോ ഹി വോ ഗൃഹാത് 29

യത്ര ശംഖധ്വനിർനാസ്തി തുളസീ ന ശിവാർച്ചനം
ന ഭോജനം ച വിപ്രാണാം ന പത്മാ തത്ര തിഷ്ഠതി 30

മദ്ഭക്താനാം ച മേ നിന്ദാ യത്ര ബ്രഹ്മൻ ഭവേത് സുരാഃ
മഹാരുഷ്ടാ മഹാലക്ഷ്മീസ്തതോ യാതി പരാഭവം 31

മദ്ഭക്തിഹീനോ യോ മൂഢോ ഭുംക്തേ യോ ഹരിവാസരേ
മമ ജന്മദിനേ വാ/പി യാതി ശ്രീസ്തദ്ഗൃഹാദപി 32

മന്നാമവിക്രയീ യത്ര വിക്രീണാതി സ്വകന്യകാം
യത്രാതിഥിർന ഭുംക്തേ ച മത്പ്രിയാ യാതി തദ്ഗൃഹാത് 33

യോ വിപ്രഃ പുംശ്ചലീപുത്രോ മഹാപാപീ ച തത്പതിഃ
പാപിനോ യോ ഗൃഹം യാതി ശൂദ്രശ്രാദ്ധാന്നഭോജകഃ 34

മഹാരുഷ്ടാ തതോ യാതി മന്ദിരാത്കമലാലയാ
ശൂദ്രാണാം ശവദാഹീ ച ഭാഗ്യഹീനോ ദ്വിജാധമഃ 35

യാതി രുഷ്ടാ തദ്ഗൃഹാച്ച ദേവാഃ കമലവാസിനീ
ശൂദ്രാണാം സൂപകാരീ യോ ബ്രാഹ്മണോ വൃഷവാഹകഃ 36

തത്തോയപാനഭീതാ ച കമലാ യാതി തദ്ഗൃഹാത്
അശുദ്ധഹൃദയഃ ക്രൂരോ ഹിംസകോ നിന്ദകോ ദ്വിജഃ 37

ബ്രാഹ്മണഃ ശൂദ്രയാജീ ച യാതി ദേവീ ച തദ്ഗൃഹാത്
അവീരാന്നം ച യോ ഭുംക്തേ തസ്മാദ്യാതി ജഗത്പ്രസൂഃ 38

തൃണം ഛിനത്തി നഖൈരെസ്തൈർവാ യോ വിലിഖേന്മഹിം
നിരാശോ ബ്രാഹ്മണോ യത്ര തദ്ഗൃഹാദ്യാതി മത്പ്രിയാ 39

സൂര്യോദയേ ദ്വിജോ ഭുംക്തേ ദിവാസ്വാപീ ച ബ്രാഹ്മണഃ
ദിവാ മൈഥുനകാരീ ച യസ്തസ്മാദ്യാതി മത്പ്രിയാ 40

ആചാരഹീനോ വിപ്രോ യോ യശ്ച ശൂദ്രപ്രതിഗ്രഹീ
അദീക്ഷിതോ ഹി യോ മൂഢസ്തസ്മാദ്വൈ യാതി മത്പ്രിയാ 41

സ്നിഗ്ദ്ധപാദശ്ച നഗ്നോ ഹി യഃ ശേതേ ജ്ഞാനദുർബലഃ
ശശ്വദ്വദതി വാചാലോ യാതി സാ തദ്ഗൃഹാത് സതീ 42

ശിരഃ സ്നാതസ്തു തൈലേന യോഽന്യാംഗം സമുപസ്പൃശേത്
സ്വാംഗേ ച വാദയേദ്വാദ്യം രുഷ്ടാ സാ യാതി തദ്ഗൃഹാത് 43

വ്രതോപവാസഹീനോ യഃ സന്ധ്യാഹീനോഽശുചിർദ്വിജഃ
വിഷ്ണുഭക്തിവിഹീനസ്തു തസ്മാദ്യാതി ച മത്പ്രിയാ 44

ബ്രാഹ്മണം നിന്ദയേദ്യോ ഹി തം ച യോ ദ്വേഷ്ടി സന്തതം
ജീവഹിംസ്രോ ദയാഹീനോ യാതി സർവപ്രസൂസ്തതഃ 45

യത്ര യത്ര ഹരേരർച്ചാ ഹരേരുത്കീർത്തനം തഥാ
തത്ര തിഷ്ഠതി സാ ദേവീ സർവമംഗളമംഗളാ 46

യത്ര പ്രശംസാ കൃഷ്ണസ്യ തദ്ഭക്തസ്യ പിതാമഹ
സാ ച കൃഷ്ണപ്രിയാ ദേവീ തത്ര തിഷ്ഠതി സന്തതം 47

യത്ര ശംഖധ്വനിഃ ശംഖഃ ശിലാ ച തുളസീദളം
തത്സേവാ വന്ദനം ധ്യാനം തത്ര സാ പരിതിഷ്ഠതി 48

ശിവലിംഗാർച്ചനം യത്ര തസ്യചോത്കീർത്തനം ശുഭം
ദുർഗാർച്ചനം തദ്ഗുണാശ്ച തത്ര പത്മനിവാസിനീ 49

വിപ്രാണാം സേവനം യത്ര തേഷാം ച ഭോജനം ശുഭം
അർച്ചനം സർവദേവാനാം തത്ര പത്മമുഖീ സതീ 50

ഇത്യുക്ത്വാ ച സുരാൻ സർവാൻ രമാമാഹ സ രമാപതിഃ
ക്ഷീരോദസാഗരേ ജന്മ കലയാ കലയേതി ച 51

ഇത്യുക്ത്വാ താം ജഗന്നാഥോ ബ്രഹ്മാണം പുനരാഹ ച
മഥിത്വാ സാഗരം ലക്ഷ്മീം ദേവേഭ്യോ ദേഹി പത്മജ 52

ഇത്യുക്ത്വാ കമലാകാന്തോ ജഗാമാന്തഃപുരം മുനേ
ദേവാശ്ചിരേണ കാലേന യയുഃ ക്ഷീരോദസാഗരം 53

മന്ഥാനം മന്ദരം കൃത്വാ കൂർമം കൃത്വാ ച ഭാജനം
കൃത്വാ ശേഷം മന്ഥപാശം മമന്ഥുരസുരാഃ സുരാഃ 54

ധന്വന്തരിം ച പീയൂഷമുച്ചൈഃശ്രവസമീപ്സിതം
നാനാരത്നം ഹസ്തിരത്നം പ്രാപുർലക്ഷ്മീം സുദർശനം 55

വനമാലാം ദദൗ സാ ച ക്ഷീരോദശായിനേ മുനേ
സർവേശ്വരായ രമ്യായ വിഷ്ണവേ വൈഷ്ണവീ സതീ 56

ദേവൈഃ സ്തുതാ പൂജിതാ ച ബ്രഹ്മണാ ശങ്കരേണ ച
ദദൗ ദൃഷ്ടിം സുരഗൃഹേ ബ്രഹ്മശാപവിമോചനാത് 57

പ്രാപുർദേവാഃ സ്വവിഷയം ദൈത്യഗ്രസ്തം ഭയങ്കരം
മഹാലക്ഷ്മീപ്രസാദേന വരദാനേന നാരദ 58

ഇത്യേവം കഥിതം സർവം ലക്ഷ്മ്യുപാഖ്യാനമുത്തമം
സുഖദം സാരഭൂതം ച കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 59

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ഏകചത്വാരിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വിചത്വാരിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ഹരേരുത്കീർത്തനം ഭദ്രേ ശ്രുതം തത് ജ്ഞാനമുത്തമം
ഈപ്സിതം ലക്ഷ്മ്യുപാഖ്യാനം ധ്യാനം സ്തോത്രം വദ പ്രഭോ 1

നാരായണ ഉവാച

സ്നാത്വാ തീർത്ഥേ പുരാ ശക്രോ ധൃത്വാ ധൗതേ ച വാസസീ
ഘടം സംസ്ഥാപ്യ ക്ഷീരോദേ ഷഡ്ദേവാൻ പര്യപൂജയത് 2

ഗണേശം ച ദിനേശം ച വഹ്നിം വിഷ്ണും ശിവം ശിവാം
ഏതാൻ ഭക്ത്യാ സമഭ്യർച്ച്യ പുഷ്പഗന്ധാദിഭിസ്തദാ 3

ആവാഹ്യ ച മഹാലക്ഷ്മീം പരമൈശ്വര്യരൂപിണീം
പൂജാം ചകാര ദേവേശോ ബ്രഹ്മണാ ച പുരോധസാ 4

പുരഃസ്ഥിതേഷു മുനിഷു ബ്രാഹ്മണേഷു ഗുരൗ ഹരൗ
ദേവാദിഷു സുദേശേ ച ജ്ഞാനാനന്ദേ ശിവേ മുനേ 5

പാരിജാതസ്യ പുഷ്പം ച ഗൃഹീത്വാ ചന്ദനോക്ഷിതം
ധ്യാത്വാ ദേവീം മഹാലക്ഷ്മീം പൂജയാമാസ നാരദ 6

ധ്യാനം ച സാമവേദോക്തം യദ്ദത്തം ബ്രഹ്മണേ പുരാ
ഹരിണാ തേന ധ്യാനേന തന്നിബോധ വദാമി തേ 7

സഹസ്രദളപത്മസ്ഥകർണ്ണികാവാസിനീം പരാം
ശരത്പാർവണകോടീന്ദുപ്രഭാമുഷ്ടികരാം പരാം 8

സ്വതേജസാ പ്രജ്വലന്തീം സുഖദൃശ്യാം മനോഹരാം
പ്രതപ്തകാഞ്ചനനിഭശോഭാം മൂർത്തിമതീം സതീം 9

രത്നഭൂഷണഭൂഷാഢ്യാം ശോഭിതാം പീതവാസസാ
ഈഷദ്ധാസ്യാം പ്രസന്നാസ്യാം ശശ്വത് സുസ്ഥിരയൗവനാം 10

സർവസമ്പത്ത്പ്രദാത്രീം ച മഹാലക്ഷ്മീം ഭജേ ശുഭാം
ധ്യാനേനാ/നേന താം ധ്യാത്വാ നാനാഗുണസമന്വിതാം 11

സമ്പൂജ്യ ബ്രഹ്മവാക്യേന ചോപചാരാണി ഷോഡശ
ദദൗ ഭക്ത്യാ വിധാനേന പ്രത്യേകം മന്ത്രപൂർവകം 12

പ്രശസ്താനി പ്രകൃഷ്ടാനി വരാണി വിവിധാനി ച
അമൂല്യരത്നസാരം ച നിർമ്മിതം വിശ്വകർമ്മണാ 13

ആസനം ച വിചിത്രം ച മഹാലക്ഷ്മി പ്രഗൃഹ്യതാം
ശുദ്ധം ഗംഗോദകമിദം സർവവന്ദിതമീപ്സിതം 14

പാപേധ്മവഹ്നിരൂപം ച ഗൃഹ്യതാം കമലാലയേ
പുഷ്പചന്ദനദൂർവാദിസംയുതം ജാഹ്നവീജലം 15

ശംഖഗർഭസ്ഥിതം സ്വർഘ്യം ഗൃഹ്യതാം പത്മവാസിനി
സുഗന്ധിപുഷ്പതൈലം ച സുഗന്ധാമലകീഫലം 16

ദേഹസൗന്ദര്യബീജം ച ഗൃഹ്യതാം ശ്രീഹരേഃ പ്രിയേ
കാർപ്പാസജം ച കൃമിജം വസനം ദേവി ഗൃഹ്യതാം 17

രത്നസ്വർണ്ണവികാരം ച ദേഹഭൂഷാവിവർദ്ധനം
ശോഭായൈ ശ്രീകരം രത്നം ഭൂഷണം ദേവി ഗൃഹ്യതാം 18

സർവസൗന്ദര്യബീജം ച സദ്യഃ ശോഭാകരം പരം
വൃക്ഷനിര്യാസരൂപം ച ഗന്ധദ്രവ്യാദി സംയുതം 19

ശ്രീകൃഷ്ണകാന്തേ ധൂപം ച പവിത്രം പ്രതിഗൃഹ്യതാം
സുഗന്ധിയുക്തം സുഖദം ചന്ദനം ദേവി ഗൃഹ്യതാം 20

ജഗച്ചക്ഷുഃസ്വരൂപം ച പവിത്രം തിമിരാപഹം
പ്രദീപം സുഖരൂപം ച ഗൃഹ്യതാം ച സുരേശ്വരി 21

നാനോപഹാരരൂപം ച നാനാരസസമന്വിതം
അതിസ്വാദുകരം ചൈവ നൈവേദ്യം പ്രതിഗൃഹ്യതാം 22

അന്നം ബ്രഹ്മസ്വരൂപം ച പ്രാണരക്ഷണകാരണം
തുഷ്ടിദം പുഷ്ടിദം ചൈവ ദേവ്യന്നം പ്രതിഗൃഹ്യതാം 23

ശാല്യന്നജം സുപക്വം ച ശർക്കരാഗവ്യസംയുതം
സ്വാദുയുക്തം മഹാലക്ഷ്മി പരമാന്നം പ്രഗൃഹ്യതാം 24

ശർക്കരാഗവ്യപക്വം ച സുസ്വാദു സുമനോഹരം
മയാനിവേദിതം ഭക്ത്യാ സ്വസ്തികം പ്രതിഗൃഹ്യതാം 25

നാനാവിധാനി രമ്യാണി പക്വാന്നാനി ഫലാനി ച
സുരഭിസ്തനസംഭൂക്തം സുസ്വാദുസുമനോഹരം 26

മർത്ത്യാമൃതം സുഗവ്യം ച ഗൃഹ്യതാമച്യുതപ്രിയേ
സുസ്വാദുരസസംയുക്തമിക്ഷുവൃക്ഷസമുദ്ഭവം 27

അഗ്നിപക്വമതിസ്വാദു ഗുഡം ച പ്രതിഗൃഹ്യതാം
യവഗോധൂമസസ്യാനാം ചൂർണരേണുസമുദ്ഭവം 28

സുപക്വം ഗുഡഗവ്യാക്തം മിഷ്ടാന്നം ദേവി ഗൃഹ്യതാം
സസ്യചൂർണ്ണോദ്ഭവം പക്വം സ്വസ്തികാദിസമന്വിതം 29

മയാ നിവേദിതം ഭക്ത്യാ നൈവേദ്യം പ്രതിഗൃഹ്യതാം
ശീതവായുപ്രദം ചൈവ ദാഹേ ച സുഖദം പരം 30

കമലേ ഗൃഹ്യതാം ചേദം വ്യഞ്ജനം ശ്വേതചാമരം
താംബൂലം ച വരം രമ്യം കർപ്പൂരാദിസുവാസിതം 31

ജിഹ്വാജാഡ്യച്ഛേദകരം താംബൂലം പ്രതിഗൃഹ്യതാം
സുവാസിതം സുശീതം ച പിപാസാനാശകാരകം 32

ജഗജ്ജീവനരൂപം ച ജീവനം ദേവി ഗൃഹ്യതാം
ദേഹസൗന്ദര്യബീജം ച സദാ ശോഭാവിവർദ്ധനം 33

കാർപ്പാസജം ച കൃമിജം വസനം ദേവി ഗൃഹ്യതാം
രത്നസ്വർണ്ണവികാരം ച ദേഹഭൂഷാവിവർദ്ധനം 34

ശോഭാധാരം ശ്രീകരം ച ഭൂഷണം ദേവി ഗൃഹ്യതാം
നാനാ ഋതുഷുനിർമ്മാണം ബഹുശോഭാശ്രയം പരം 35

സുരഭൂപപ്രിയം ശുദ്ധം മാല്യം ദേവി പ്രഗൃഹ്യതാം
ശുദ്ധിദം ശുദ്ധരൂപം ച സർവമംഗളമംഗളം 36

ഗന്ധവസ്തൂദ്ഭവം രമ്യം ഗന്ധം ദേവി പ്രഗൃഹ്യതാം
പുണ്യതീർത്ഥോദകം ചൈവ വിശുദ്ധം ശുദ്ധിദം സദാ 37

ഗൃഹ്യതാം കൃഷ്ണകാന്തേ ത്വം രമ്യമാചമനീയകം
രത്നസാരാദിനിർമ്മാണം പുഷ്പചന്ദനചർച്ചിതം 38

വസ്ത്രഭൂഷണഭൂഷാഢ്യം സുതല്പം ദേവി ഗൃഹ്യതാം
യദ്യദ്ദ്രവ്യമപൂർവം ച പൃഥിവ്യാമപി ദുർലഭം 39

ദേവഭൂഷാർഹഭോഗ്യം ച തദ്ദ്രവ്യം ദേവി ഗൃഹ്യതാം
ദ്രവ്യാണ്യേതാനി ദത്വാ ച മൂലേന ദേവപുംഗവഃ 40

മൂലം ജജാപ ഭക്ത്യാ ച ദശലക്ഷം വിധാനതഃ
ജപേന ദശലക്ഷേണ മന്ത്രസിദ്ധിർ ബഭൂവ ഹ 41

മന്ത്രശ്ച ബ്രഹ്മണാ ദത്തഃ കല്പവൃക്ഷശ്ച സർവതഃ
ലക്ഷ്മീർമായാ കാമവാണീ "ങേന്താ" കമലവാസിനീ 42

വൈദികോ മന്ത്രരാജോയം പ്രസിദ്ധഃ സ്വാഹയാന്വിതഃ
കുബേരോ/നേന മന്ത്രേണ പരമൈശ്വര്യമാപ്തവാൻ 43

രാജരാജേശ്വരോ ദക്ഷഃ സാവർണ്ണിർ മനുരേവ ച
മംഗളോ/നേന മന്ത്രേണ സപ്തദ്വീപേ/വനീപതിഃ 44

പ്രിയവ്രതോത്താനപാദൗ കേദാരോ നൃപ ഏവ ച
ഏതേ സിദ്ധാശ്ച രാജേന്ദ്രാ മന്ത്രേണാനേന നാരദ 45

സിദ്ധേ മന്ത്രേ മഹാലക്ഷ്മീഃ ശക്രായ ദർശനം ദദൗ
രത്നേന്ദ്രസാരനിർമ്മാണവിമാനസ്ഥാ വരപ്രദാ 46

സപ്തദ്വീപവതീം പൃഥ്വീം ഛാദയന്തീ ത്വിഷാ ച സാ
ശ്വേതചമ്പകവർണാഭാ രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാ 47

ഈഷദ്ധാസ്യപ്രസന്നാസ്യാ ഭക്താനുഗ്രഹകാതരാ
ബിഭ്രതീ രത്നമാലാം ച കോടിചന്ദ്രസമപ്രഭാം 48

ദൃഷ്ട്വാ ജഗത്പ്രസൂം ശാന്താം തുഷ്ടാവ താം പുരന്ദരഃ
പുളകാഞ്ചിതസർവാംഗഃ സാശ്രുനേത്രഃ കൃതാഞ്ജലിഃ 49

ബ്രഹ്മണാ ച പ്രദത്തേന സ്തോത്രരാജേന സംയുതഃ
സർവാഭീഷ്ടപ്രദേനൈവ വൈദികേനൈവ തത്ര ച 50

പുരന്ദര ഉവാച

നമഃ കമലവാസിന്യൈ നാരായണ്യൈ നമോ നമഃ
കൃഷ്ണപ്രിയായൈ സതതം മഹാലക്ഷ്മ്യൈ നമോ നമഃ 51

പത്മപത്രേക്ഷണായൈ ച പത്മാസ്യായൈ നമോ നമഃ
പത്മാസനായൈ പത്മിന്യൈ വൈഷ്ണവ്യൈ ച നമോ നമഃ 52

സർവസമ്പത്സ്വരൂപിണ്യൈ സർവാരാധ്യൈ നമോ നമഃ
ഹരിഭക്തിപ്രദാത്ര്യൈ ച ഹർഷദാത്ര്യൈ നമോ നമഃ 53

കൃഷ്ണവക്ഷഃ സ്ഥിതായൈ ച കൃഷ്ണേശായൈ നമോ നമഃ
ചന്ദ്രശോഭാസ്വരൂപായൈ രത്നപത്മേ ച ശോഭനേ 54

സമ്പത്ത്യധിഷ്ഠാതൃദേവ്യൈ മഹാദേവ്യൈ നമോ നമഃ
നമോ ബുദ്ധിസ്വരൂപായൈ ബുദ്ധിദായൈ നമോ നമഃ 55

വൈകുണ്ഠേ യാ മഹാലക്ഷ്മീർ യാ ലക്ഷ്മീഃ ക്ഷീരസാഗരേ
സ്വർഗ്ഗലക്ഷ്മീരിന്ദ്രഗേഹേ രാജലക്ഷ്മീർനൃപാലയേ 56

ഗൃഹലക്ഷ്മീശ്ച ഗൃഹിണാം ഗേഹേ ച ഗൃഹദേവതാ
സുരഭിഃ സാഗരേ ജാതാ ദക്ഷിണാ യജ്ഞകാമിനീ 57

അദിതിർദേവമാതാ ത്വം കമലാ കമലാലയാ
സ്വാഹാ ത്വം ച ഹവിർദാനേ കവ്യദാനേ സ്വധാ സ്മൃതാ 58

ത്വം ഹി വിഷ്ണുസ്വരൂപാ ച സർവ്വാധാരാ വസുന്ധരാ
ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപാ ത്വം നാരായണപരായണാ 59

ക്രോധഹിംസാവർജിതാ ച വരദാ ശാരദാ ശുഭാ
പരമാർത്ഥപ്രദാ ത്വം ച ഹരിദാസ്യപ്രദാ പരാ 60

യയാ വിനാ ജഗത്സർവ്വം ഭസ്മീഭൂതമസാരകം
ജീവന്മൃതം ച വിശ്വം ച ശശ്വത്സർവം യയാ വിനാ 61

സർവേഷാം ച പരാ മാതാ സർവബാന്ധവരൂപിണീ
ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷാണാം ത്വം ച കാരണരൂപിണീ 62

യഥാ മാതാ സ്തനാന്ധാനാം ശിശൂനാം ശൈശവേ സദാ
തഥാ ത്വം സർവദാ മാതാ സർവേഷാം സർവരൂപതഃ 63

മാതൃഹീനഃസ്തനാന്ധസ്തു സ ച ജീവതി ദൈവതഃ
ത്വയാ ഹീനോ ജനഃ കോഽപി ന ജീവത്യേവ നിശ്ചിതം 64

സുപ്രസന്നസ്വരൂപാ ത്വം മാം പ്രസന്നാ ഭവാംബികേ
വൈരിഗ്രസ്തം ച വിഷയം ദേഹി മഹ്യം സനാതനി 65

അഹം യാവത്ത്വയാ ഹീനോ ബന്ധുഹീനശ്ച ഭിക്ഷുകഃ
സർവസമ്പദ്വിഹീനശ്ച താവദേവ ഹരിപ്രിയേ 66

ജ്ഞാനം ദേഹി ച ധർമ്മം ച സർവസൗഭാഗ്യമീപ്സിതം
പ്രഭാവം ച പ്രതാപം ച സർവാധികാരമേവ ച 67

ജയം പരാക്രമം യുദ്ധേ പരമൈശ്വര്യമേവ ച
ഇത്യുക്ത്വാ ച മഹേന്ദ്രശ്ച സർവൈഃ സുരഗണൈഃ സഹ 68

പ്രണനാമ സാശ്രുനേത്രോ മൂർധ്നാ ചൈവ പുനഃ പുനഃ
ബ്രഹ്മാ ച ശങ്കരശ്ചൈവ ശേഷോ ധർമ്മശ്ച കേശവഃ 69

സർവേ ചക്രുഃ പരീഹാരം സുരാർത്ഥം ച പുനഃ പുനഃ
ദേവേഭ്യശ്ച വരം ദത്വാ പുഷ്പമാലാം മനോഹരാം 70

കേശവായ ദദൗ ലക്ഷ്മീഃ സന്തുഷ്ടാ സുരസംസദി
യയുർദേവാശ്ച സന്തുഷ്ടാഃ സ്വം സ്വം സ്ഥാനം ച നാരദ 71

ദേവീ യയൗ ഹരേഃ സ്ഥാനം ദൃഷ്ട്വാ ക്ഷീരോദശായിനഃ
യയുശ്ചൈവ സ്വഗൃഹം ബ്രഹ്മേശാനൗ ച നാരദ 72

ദത്വാ ശുഭാശിഷം തൗ ച ദേവേഭ്യഃ പ്രീതിപൂർവകം
ഇദം സ്തോത്രം മഹാപുണ്യം ത്രിസന്ധ്യം ച പഠേന്നരഃ 73

കുബേരതുല്യഃ സ ഭവേദ്രാജരാജേശ്വരോ മഹാൻ
പഞ്ചലക്ഷജപേനൈവ സ്തോത്രസിദ്ധിർഭവേന്നൃണാം 74

സിദ്ധസ്തോത്രം യദി പഠേത് മാസമേകം തു സന്തതം
മഹാസുഖീ ച രാജേന്ദ്രോ ഭവിഷ്യതി ന സംശയഃ 75

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ദ്വിചത്വാരിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രിചത്വാരിംശോƒദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

നാരായണ മഹാഭാഗ ദേവദേവ മമ പ്രഭോ
രൂപേണൈവ ഗുണേനൈവ മഹസാ തേജസാ ത്വിഷാ 1

ത്വമേവ ജ്ഞാനിനാം ശ്രേഷ്ഠഃ സിദ്ധാനാം യോഗിനാം മുനേ
തപസ്വിനാം മുനീനാം ച പരോ വേദവിദാം വരഃ 2

മഹാലക്ഷ്മ്യാ ഉപാഖ്യാനം വിജ്ഞാനം മഹദദ്ഭുതം
അന്യത്കിഞ്ചിദുപാഖ്യാനം നിഗൂഢം വദ സാമ്പ്രതം 3

അതീവ ഗോപനീയം യദുപയുക്തം ച സർവ്വതഃ
അപ്രകാശ്യം പുരാണേഷു വേദോക്തം ധർമ്മ സംയുതം 4

നാരായണ ഉവാച

നാനാപ്രകാരമാഖ്യാനമപ്രകാശ്യം പുരാണതഃ
ശ്രുതം കതിവിധം ഗൂഢമാസ്തേ ബ്രഹ്മൻ സുദുർലഭം 5

തേഷു യത് സാരഭൂതം ച ശ്രോതും കിം വാ ത്വമിച്ഛസി
തന്മേ ബ്രൂഹി മഹാഭാഗ പശ്ചാദ്വക്ഷ്യാമി തത് പുനഃ 6

നാരദ ഉവാച

സ്വാഹാദേവീ ഹവിർദാനേ പ്രശസ്താ സർവകർമ്മസു
പിതൃദാനേ സ്വധാ ശസ്താ ദക്ഷിണാ സർവ്വതോ വരാ 7

ഏതാസാം ചരിതം ജന്മഫലം പ്രാധാന്യമേവ ച
ശ്രോതുമിച്ഛാമി ത്വദ്വക്ത്രാത് വദ വേദവിദാം വര 8

സൂത ഉവാച

നാരദസ്യ വചഃശ്രുത്വാ പ്രഹസ്യ മുനിസത്തമ
കഥാം കഥിതുമാരേഭേ പുരാണോക്താം പുരാതനീം 9

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സൃഷ്ടേഃപ്രഥമതോ ദേവാഃ സ്വാഹാരാർത്ഥം യയുഃ പുരാ
ബ്രഹ്മലോകം ബ്രഹ്മസഭാമാജഗ്മുഃ സുമനോഹരാം 10

ഗത്വാ നിവേദനം ചക്രുരാഹാരഹൈതുകം മുനേ
ബ്രഹ്മാ ശ്രുത്വാ പ്രതിജ്ഞായ നിഷേവേ ശ്രീഹരിം പരം 11

നാരദ ഉവാച

യജ്ഞരൂപോ ഹി ഭഗവാൻ കലയാ ച ബഭൂവ ഹ
യജ്ഞേ യദ്യദ്ധവിർദാനം ദത്തം തേഭ്യശ്ച ബ്രാഹ്മണൈഃ 12

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഹവിർദദതി വിപ്രാശ്ച ഭക്ത്യാശ്ച ക്ഷത്രിയാദയഃ
സുരാ നൈവ പ്രാപ്നുവന്തി തദ്ദാനം മുനിപുംഗവ 13

ദേവാ വിഷണ്ണാസ്തേ സർവേ തത്സഭാം ച യയുഃ പുനഃ
ഗത്വാ നിവേദനം ചക്രുരാഹാരാഭാവഹേതുകം 14

ബ്രഹ്മാ ശ്രുത്വാ തു ധ്യാനേന ശ്രീകൃഷ്ണം ശരണം യയൗ
പൂജാം ചകാര പ്രകൃതേർധ്യാനേനൈവ തദാജ്ഞയാ 15

പ്രകൃതേഃ കലയാ ചൈവ സർവ്വശക്തിസ്വരൂപിണീ
അതീവ സുന്ദരീ ശ്യാമാ രമണീയാ മനോഹരാ 16

ഈഷദ്ധാസ്യപ്രസന്നാസ്യാ ഭക്താനുഗ്രഹകാതരാ
ഉവാചേതി വിധേരഗ്രേ പത്മയോനേ വരം ശൃണു 17

വിധിസ്തദ്വചനം ശ്രുത്വാ സംഭ്രമാത്സമുവാച താം

പ്രജാപതിരുവാച

ത്വമഗ്നേർദാഹികാശക്തിർഭവ യാ/തീവ സുന്ദരീ 18

ദഗ്ധും ന ശക്തഃപ്രകൃതീർഹുതാശശ്ച ത്വയാ വിനാ
ത്വന്നാമോച്ചാര്യ മന്ത്രാന്തേ യോ ദാസ്യതി ഹവിർനരഃ 19

സുരേഭ്യസ്തത്പ്രാപ്നുവന്തി സുരാഃസാനന്ദപൂർവ്വകം
അഗ്നേഃസമ്പത്ത്സ്വരൂപാ ച ശ്രീരൂപാ സാ ഗൃഹേശ്വരീ 20

ദേവാനാം പൂജിതാ ശശ്വന്നരാദീനാം ഭവാംബികേ
ബ്രഹ്മണശ്ച വചഃശ്രുത്വാ സാ വിഷണ്ണാ ബഭൂവ ഹ 21

തമുവാച തതോ ദേവീ സ്വാഭിപ്രായം സ്വയംഭുവം 22

സ്വാഹോവാച

അഹം കൃഷ്ണം ഭജിഷ്യാമി തപസാ സുചിരേണ ച

ബ്രഹ്മംസ്തദന്യം യത്കിഞ്ചിത് സ്വപ്നവദ്ഭ്രമമേവ ച
വിധാതാ ജഗതസ്ത്വം ച ശംഭുർമൃത്യുഞ്ജയോ വിഭുഃ 23

ബിഭർത്തി ശേഷോവിശ്വം ച ധർമ്മഃ സാക്ഷീ ച ധർമ്മിണാം
സർവാദ്യഃ പൂജ്യോ ദേവാനാം ഗണേഷു ച ഗണേശ്വരഃ 24

പ്രകൃതിഃ സർവ്വസമ്പൂജ്യാ യത് പ്രസാദാത് പുരാ/ഭവത്
ഋഷയോ മുനയശ്ചൈവ പൂജിതാ യന്നിഷേവയാ 25

തത്പാദപത്മം നിയതം ഭാവേന ചിന്തയാമ്യഹം
പത്മാസ്യാ പാത്മമിത്യുക്ത്വാ പത്മനാഭാനുസാരതഃ 26

ജഗാമ തപസേ ദേവീ ധ്യാത്വാ കൃഷ്ണം നിരാമയം
തപസ്തേപേ വർഷലക്ഷമേകപാദേന പത്മജാ 27

തദാ ദദർശ ശ്രീകൃഷ്ണം നിർഗുണം പ്രകൃതേഃപരം
അതീവ കമനീയം ച രൂപം ദൃഷ്ട്വാ ച രൂപിണീ 28

മൂർച്ഛാം സമ്പ്രാപ കാലേന കാമേശസ്യ ച കാമുകീ
വിജ്ഞായ തദഭിപ്രായം സർവജ്ഞസ്താമുവാച ഹ 29

സമുത്ഥാപ്യ ച താം ക്രോഡേ ക്ഷീണാംഗീം തപസാ ചിരം 30
വാരാഹേ വൈ ത്വമംശേന മമ പത്നീ ഭവിഷ്യസി

നാമ്നാ നാഗ്നജിതീ കന്യാ കാന്തേ നഗ്നജിതസ്യ ച
അധുനാ/ഗ്നേർ ദാഹികാ ത്വം ഭവ പത്നീ ച ഭാമിനി 31

മന്ത്രാംഗരൂപാ പൂജ്യാ ച മത്പ്രസാദാത് ഭവിഷ്യസി
വഹ്നിസ്ത്വാം ഭക്തിഭാവേന സമ്പൂജ്യ ച ഗൃഹേശ്വരീം 32

രമിഷ്യതി ത്വയാ സാർധം രാമയാ രമണീയയാ
ഇത്യുക്ത്വാന്തർദധേ ദേവോ ദേവീം സംഭാഷ്യ നാരദ 33

തത്രാ/ജഗാമ സന്ത്രസ്തോ വഹ്നിർ ബ്രഹ്മനിദേശിതഃ
സാമവേദോക്തധ്യാനേന ധ്യാത്വാ താം ജഗദംബികാം 34

സമ്പൂജ്യ പരിതുഷ്ടാവ പാണിം ജഗ്രാഹ മന്ത്രതഃ
തദാ ദിവ്യം വർഷശതം സ രേമേ രമയാ സഹ 35

അതീവ നിർജനേ ദേശേ സംഭോഗസുഖദേ സദാ
ബഭൂവ ഗർഭസ്തസ്യാം തു ഹുതാശസ്യ ച തേജസാ 36

തം ദധാര ച സാ ദേവീ ദിവ്യം ദ്വാദശവത്സരം
തതഃസുഷാവ പുത്രാംശ്ച രമണീയാൻ മനോഹരാൻ 37

ദക്ഷിണാഗ്നി-ഗാർഹപത്യാ/ഹവനീയാൻ ക്രമേണ ച
ഋഷയോ മുനയശ്ചൈവ ബ്രാഹ്മണാഃക്ഷത്രിയാദയഃ 38

സ്വാഹാന്തം മന്ത്രമുച്ചാര്യ ഹവിർദാനം ച ചക്രിരേ
സ്വാഹായുക്തം ച മന്ത്രം ച യോ ഗൃഹ്ണാതി പ്രശ്സതകം 39

സർവസിദ്ധിർഭവേത്തസ്യ മന്ത്രഗ്രഹണമാത്രതഃ
വിഷഹീനോ യഥാ സർപ്പോ വേദഹീനോ യഥാ ദ്വിജഃ 40

പതിസേവാവിഹീനാ സ്ത്രീ വിദ്യാഹീനോ യഥാ പുമാൻ
ഫലശാഖാവിഹീനശ്ച യഥാ വൃക്ഷോ ഹി നിന്ദിതഃ 41

സ്വാഹാഹീനസ്തഥാ മന്ത്രോ ന ഹുതഃഫലദായകഃ
പരിതുഷ്ടാ ദ്വിജാഃ സർവേ ദേവാഃ സമ്പ്രാപുരാഹുതീഃ 42

സ്വാഹാന്തേനൈവ മന്ത്രേണ സഫലം സർവമേവ ച
ഇത്യേവം കഥിതം സർവം സ്വാഹോപാഖ്യാനമുത്തമം 43

സുഖദം മോക്ഷദം സാരം കിം ഭൂയഃശ്രോതുമിച്ഛസി 44

നാരദ ഉവാച

സ്വാഹാപൂജാവിധാനം ച ധ്യാനം സ്തോത്രം മുനീശ്വര
സമ്പൂജ്യ വഹ്നിസ്തുഷ്ടാവ യേന തദ്വദ മേ പ്രഭോ 45

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ധ്യാനം ച സാമവേദോക്തം സ്തോത്രപൂജാവിധാനകം

വദാമി ശ്രൂയതാം ബ്രഹ്മൻ സാവധാനോ മുനീശ്വര
സർവയജ്ഞാരംഭകാലേ സാളഗ്രാമേ ഘടേƒഥവാ 46

സ്വാഹാം സമ്പൂജ്യ യത്നേന യജ്ഞം കുര്യാത് ഫലാപ്തയേ
സ്വാഹാം മന്ത്രാംഗയുക്താം ച മന്ത്രസിദ്ധിസ്വരൂപിണീം 47

സിദ്ധാം ച സിദ്ധിദാം നൃണാം കർമ്മണാം ഫലദാം ശുഭാം
ഇതി ധ്യാത്വാ ച മൂലേന ദത്വാ പാദ്യാദികം നരഃ 48

സർവസിദ്ധിം ലഭേത് സ്തുത്വാ മൂലമന്ത്രം മുനേ ശൃണു
ഓം ഹ്രീം വഹ്നിജായായൈ ദേവ്യൈ സ്വാഹേത്യനേന ച 49

യഃ പൂജയേച്ച താം ഭക്ത്യാ സർവേഷ്ടം സംഭവേദ്ധ്രുവം 50

വഹ്നിരുവാച

സ്വാഹാ വഹ്നിപ്രിയ വഹ്നിജായാ സന്തോഷകാരിണീ

ശക്തിഃക്രിയാ കാലദാത്രീ പരിപാകകരീ ധ്രുവാ
ഗതിഃസദാ നരാണാം ച ദാഹികാ ദഹനക്ഷമാ 51

സംസാരസാരരൂപാ ച ഘോരാ സംസാരതാരണീ
ദേവജീവനരൂപാ ച ദേഹപോഷണകാരിണീ 52

ഷോഡശൈതാനി നാമാനി യഃ പഠേദ്ഭക്തിസംയുതഃ
സർവസിദ്ധിർ ഭവേത്തസ്യ ഇഹലോകേ പരത്ര ച 53

നാംഗഹീനം ഭവേത്തസ്യ സർവം കർമ്മ സുശോഭനം
അപുത്രോ ലഭതേ പുത്രം ഭാര്യാഹീനോ ലഭേത് പ്രിയാം
[illegible] ച സമ്പ്രാപ്യ സുഖമാപ്നുയാത് 54

ഇതി ശ്രീ ദേവീ ഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ത്രിചത്വാരിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുശ്ചത്വാരിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ശൃണു നാരദ വക്ഷ്യാമി [illegible]ഖ്യാനമുത്തമം
പിതൄണാം ച തൃപ്തികരം ശ്രാദ്ധാന്നഫലവർദ്ധനം 1

സൃഷ്ടേരാദൗ പിതൃഗണാൻ സസർജ ജഗതാം വിധിഃ
ചതുരശ്ച മൂർത്തിമന്തസ്ത്രീംശ്ച തേജഃസ്വരൂപിണഃ 2

ദൃഷ്ട്വാ സപ്തപിതൃഗണാൻ സുഖരൂപാന്മനോഹരാൻ
ആഹാരം സസൃജേ തേഷാം ശ്രാദ്ധം തർപ്പണപൂർവകം 3

സ്നാനം തർപ്പണപര്യന്തം ശ്രാദ്ധം തു ദേവപൂജനം
ആഹ്നികം ച ത്രിസന്ധ്യാന്തം വിപ്രാണാം ച ശ്രുതൗ ശ്രുതം 4

നിത്യം ന കുര്യാദ്യോ വിപ്രസ്ത്രിസന്ധ്യം ശ്രാദ്ധതർപ്പണം
ബലിം വേദധ്വനിം സോ/പി വിഷഹീനോ യഥോരഗഃ 5

ദേവീസേവാവിഹീനശ്ച ശ്രീഹരേരനിവേദ്യഭുക്
ഭസ്മാന്തം സൂതകം തസ്യ ന കർമ്മാർഹശ്ച നാരദ 6

ബ്രഹ്മാ ശ്രാദ്ധാദികം സൃഷ്ട്വാ ജഗാമ പിതൃഹേതവേ
ന പ്രാപ്നുവന്തി പിതരോ ദദതി ബ്രാഹ്മണാദയഃ 7

സർവേ ച ജഗ്മുഃ ക്ഷുധിതാഃ ഖിന്നാസ്തു ബ്രഹ്മണഃ സഭാം
സർവം നിവേദനം ചക്രുസ്തമേവ ജഗതാം വിധിം 8

ബ്രഹ്മാ ച മാനസീം കന്യാം സസൃജേ തു മനോഹരാം
രൂപയൗവനസമ്പന്നാം ശതചന്ദ്രനിഭാനനാം 9

വിദ്യാവതീം ഗുണവതീമതിരൂപവതീം സതീം
ശ്വേതചമ്പകവർണ്ണാഭാം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാം 10

വിശുദ്ധാം പ്രകൃതേരംശാം സസ്മിതാം വരദാം ശുഭാം
സ്വധാഭിധാം ച സുദതീം ലക്ഷ്മീലക്ഷണസംയുതാം 11

ശതപത്മപദന്യസ്തപാദപത്മം ച ബിഭ്രതീം
പത്നീം പിതൃണാം പത്മാസ്യാം പത്മജാം പത്മലോചനാം 12

പിതൃഭ്യശ്ച ദദൗ ബ്രഹ്മാ തുഷ്ടേഭ്യസ്തുഷ്ടിരൂപിണീം
ബ്രാഹ്മണാനാം ചോപദേശം ചകാര ഗോപനീയകം 13

സ്വധാന്തം മന്ത്രമുച്ചാര്യ പിതൃഭ്യോ ദേയമിത്യപി
ക്രമേണ തേന വിപ്രാശ്ച പിത്രേ ദാനം ദദുഃപുരാ 14

സ്വാഹാ ശസ്താ ദേവദാനേ പിതൃദാനേ സ്വധാ സ്മൃതാ
സർവത്ര ദക്ഷിണാ ശസ്താ ഹതം യജ്ഞമദക്ഷിണം 15

പിതരോ ദേവതാ വിപ്രാ മുനയോ മനവസ്തഥാ
പൂജാം ചക്രുഃ സ്വധാം ശാന്താം തുഷ്ടുവുഃ പരമാദരാത് 16

ദേവാദയശ്ച സന്തുഷ്ടാഃ പരിപൂർണ്ണമനോരഥാഃ
വിപ്രാദയശ്ച പിതരഃ സ്വധാദേവീവരേണ ച 17

ഇത്യേവം കഥിതം സർവം സ്വധോപാഖ്യാനമേവ ച
സർവേഷാം ച തുഷ്ടികരം കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 18

ശ്രീനാരദ ഉവാച

സ്വധാ പൂജാവിധാനം ച ധ്യാനം സ്തോത്രം മഹാമുനേ
ശ്രോതുമിച്ഛാമി യത്നേന വദ വേദവിദാം വര 19

നാരായണ ഉവാച

ധ്യാനം ച സ്തവനം ബ്രഹ്മൻ വേദോക്തം സർവമംഗളം
സർവം ജാനാസി ച കഥം ജ്ഞാതുമിച്ഛസി വൃദ്ധയേ 20

ശരത് കൃഷ്ണത്രയോദശ്യാം മഘായാം ശ്രാദ്ധവാസരേ
സ്വധാം സമ്പൂജ്യ യത്നേന തതഃ ശ്രാദ്ധം സമാചരേത് 21

സ്വധാം നാഭ്യർച്ച്യ യോ വിപ്രഃ ശ്രാദ്ധം കുര്യാദഹം മതിഃ
ന ഭവേത്ഫലഭാക്സത്യം ശ്രാദ്ധസ്യ തർപ്പണസ്യ ച 22

ബ്രഹ്മണോ മാനസീം കന്യാം ശശ്വത്സുസ്ഥിരയൗവനാം
പൂജ്യാ വൈ പിതൃദേവാനാം ശ്രാദ്ധാനാം ഫലദാം ഭജേ 23

ഇതി ധ്യാത്വാ ശിലായാം വാ ഹ്യഥവാ മംഗളേ ഘടേ
ദദ്യാത് പാദ്യാദികം തസ്യൈ മൂലേനേതി ശ്രുതൗ ശ്രുതം 24

ഓം ഹ്രീം ശ്രീം ക്ലീം സ്വധാദേവ്യൈ സ്വാഹേതി ച മഹാമുനേ
സമുച്ചാര്യ ച സംപൂജ്യ സ്തുത്വാ താം പ്രണമേദ്ദ്വിജഃ 25

സ്തോത്രം ശൃണു മുനിശ്രേഷ്ഠ ബ്രഹ്മപുത്ര വിശാരദ
സർവവാഞ്ഛാപ്രദം നൃണാം ബ്രഹ്മണാ യത്കൃതം പുരാ 26

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സ്വധോച്ചാരണമാത്രേണ തീർത്ഥസ്നായീ ഭവേന്നരഃ
മുച്യതേ സർവപാപേഭ്യോ വാജപേയഫലം ലഭേത് 27

സ്വധാ സ്വധാ സ്വധേത്യേവം യദി വാരത്രയം സ്മരേത്
ശ്രാദ്ധസ്യ ഫലമാപ്നോതി ബലേശ്ച തർപ്പണസ്യ ച 28

ശ്രാദ്ധകാലേ സ്വധാസ്തോത്രം യഃ ശൃണോതി സമാഹിതഃ
സ ലഭേത് ശ്രാദ്ധസംഭൂതം ഫലമേവ ന സംശയഃ 29

സ്വധാ സ്വധാ സ്വധേത്യേവം ത്രിസന്ധ്യം യഃ പഠേന്നരഃ
പ്രിയാം വിനീതാം സ ലഭേത് സാധ്വീം പുത്രഗുണാന്വിതാം 30

പിതൃണാം പ്രാണതുല്യാ ത്വം ദ്വിജ ജീവനരൂപിണീം
ശ്രാദ്ധാധിഷ്ഠാതൃദേവീ ച ശ്രാദ്ധാദീനാം ഫലപ്രദാ 31

നിത്യാ ത്വം സത്യരൂപാ/സി പുണ്യരൂപാ/സി സുവ്രതേ
ആവിർഭാവതിരോഭാവൗ സൃഷ്ടൗ ച പ്രളയേ തവ 32

ഓം സ്വസ്തിശ്ച നമഃ സ്വാഹാ സ്വധാ ത്വം ദക്ഷിണാ തഥാ
നിരൂപിതാശ്ചതുർവേദൈഃ പ്രശസ്താഃ കർമ്മിണാം പുനഃ 33

കർമ്മപൂർത്യർത്ഥമേവൈതാ ഈശ്വരേണ വിനിർമ്മിതാഃ
ഇത്യേവമുക്ത്വാ സ ബ്രഹ്മാ ബ്രഹ്മലോക സ്വസംസദി 34

തസ്ഥൗ ച സഹസാ സദ്യഃ സ്വധാ സാ/വിർബഭൂവ ഹ
തദാ പിതൃഭ്യഃ പ്രദദൗ താമേവ കമലാനനാം 35

താം സമ്പ്രാപ്യ യയുസ്തേ ച പിതരശ്ച പ്രഹർഷിതാഃ
സ്വധാ സ്തോത്രമിദം പുണ്യം യഃ ശൃണോതി സമാഹിതഃ
സസ്നാതഃ സർവതീർത്ഥേഷു വാഞ്ഛിതം ഫലമാപ്നുയാത്. 36

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ചതുശ്ചത്വാരിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചചത്വാരിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഉക്തം സ്വാഹാസ്വധാഖ്യാനം പ്രശസ്തം മധുരം പരം
വക്ഷ്യാമി ദക്ഷിണാഖ്യാനം സാവധാനോ നിശാമയ 1

ഗോപീ സുശീലാ ഗോലോകേ പുരാ*f f*സീത് പ്രേയസീ ഹരേഃ
രാധാ പ്രധാനാ സധ്രീചീ ധന്യാ മാന്യാ മനോഹരാ 2

അതീവസുന്ദരീ രാമാ സുഭഗാ സുദതീ സതീ
വിദ്യാവതീ ഗുണവതീ ചാതിരൂപവതീ സതീ 3

കലാവതീ കോമളാംഗീ കാന്താ കമലലോചനാ
സുശ്രോണീ സുസ്തനീ ശ്യാമാ ന്യഗ്രോധപരിമണ്ഡിതാ 4

ഈഷദ്ധാസ്യപ്രസന്നാസ്യാ രത്നാലങ്കാരഭൂഷിതാ
ശ്വേതചമ്പകവർണ്ണാഭാ ബിംബോഷ്ഠീ മൃഗലോചനാ 5

കാമശാസ്ത്രേഷു നിപുണാ കാമിനീ ഹംസഗാമിനീ
ഭാവാനുരക്താ ഭാവജ്ഞാ കൃഷ്ണസ്യ പ്രിയഭാമിനീ 6

രസജ്ഞാ രസികാ രാസേ രാസേശസ്യ രസോത്സുകാ
ഉവാസാ*f*ദക്ഷിണേ ക്രോഡേ രാധായാഃ പുരതഃ പുരാ 7

സംബഭൂവ നമ്രമുഖോ ഭയേന മധുസൂദനഃ
ദൃഷ്ട്വാ രാധാം ച പുരതോ ഗോപീനാം പ്രവരോത്തമാം 8

കാമിനീം രക്തവദനാം രക്തപങ്കജലോചനാം
കോപേന കമ്പിതാംഗീം ച കോപേന സ്ഫുരിതാധരാം 9

വേഗേന താം തു ഗച്ഛന്തീം വിജ്ഞായ തദനന്തരം
വിരോധഭീതോ ഭഗവാനന്തർധാനം ചകാര സഃ 10

പലായന്തം ച കാന്തം ച ശാന്തം സത്വം സുവിഗ്രഹം
വിലോക്യ കമ്പിതാ ഗോപ്യഃ സുശീലാദ്യാസ്തതോഭിയാ 11

വിലോക്യ ലമ്പടം തത്ര ഗോപീനാം ലക്ഷകോടയഃ
പുടാഞ്ജലിയുതാ ഭീതാ ഭക്തിനമ്രാത്മകന്ധരാഃ 12

രക്ഷ രക്ഷേത്യുക്തവന്ത്യോ ദേവീമിതി പുനഃ പുനഃ
യയുർ ഭയേന ശരണം തസ്യാശ്ചരണപങ്കജേ 13

ത്രിലക്ഷകോടയോ ഗോപാഃ സുദാമാദയ ഏവ ച
യയുർഭയേന ശരണം, തത്പാദാബ്ജേ ച നാരദ 14

പലായന്തം ച കാന്തം ച വിജ്ഞായ പരമേശ്വരീ
പലായന്തീം സഹചരീം സുശീലാം ച ശശാപ സാ 15

അദ്യപ്രഭൃതി ഗോലോകം സാ ചേദായാതി ഗോപികാ
സദ്യോ ഗമനമാത്രേണ ഭസ്മസാച്ച ഭവിഷ്യതി 16

ഇത്യേവമുക്ത്വാ തത്രൈവ ദേവദേവേശ്വരീ രുഷാ
രാസേശ്വരീ രാസമദ്ധ്യേ രാസേശമാജുഹാവ ഹ 17

നാലോക്യ പുരതഃ കൃഷ്ണം രാധാവിരഹകാതരാ
യുഗകോടിസമം മേനേ ക്ഷണഭേദേന സുവ്രതാ 18

ഹേ കൃഷ്ണ പ്രാണനാഥേശാ/ഗച്ഛ പ്രാണാധികപ്രിയ
പ്രാണാധിഷ്ഠാതൃ ദേവശേ പ്രാണാ യാന്തി ത്വയാ വിനാ 19

സ്ത്രീഗർവഃ പതിസൗഭാഗ്യാദ്വർദ്ധതേ ച ദിനേ ദിനേ
സുഖം ച വിപുലം യസ്മാത്തം സേവേദ്ധർമ്മതഃ സദാ 20

പതിർബന്ധുഃ കുലസ്ത്രീണാമധിദേവഃ സദാ ഗതിഃ
പരസമ്പത്സ്വരൂപശ്ച മൂർത്തിമാൻ ഭോഗതഃ സദാ 21

ധർമ്മദഃ സുഖദഃ ശശ്വത്പ്രീതിദഃ ശാന്തിദഃ സദാ
സമ്മാനൈർദ്ദീപ്യമാനശ്ച മാനദോ മാനഖണ്ഡനഃ 22

സാരാത്സാരതരഃ സ്വാമീ ബന്ധൂനാം ബന്ധുവർദ്ധനഃ
ന ച ഭർത്തുഃ സമോ ബന്ധുർ ബന്ധോർ ബന്ധുഷു ദൃശ്യതേ 23

ഭരണാദേവ ഭർത്താ ച പാലനാത്പതിരുച്യതേ
ശരീരേശാച്ച സ സ്വാമീ കാമദഃ കാന്ത ഉച്യതേ 24

ബന്ധുശ്ച സുഖവൃദ്ധ്യാ ച പ്രീതിദാനാത് പ്രിയഃ സ്മൃതഃ
ഐശ്വര്യദാനാദീശശ്ച പ്രാണേശാത്പ്രാണനായകഃ 25

രതിദാനാച്ച രമണഃ പ്രിയോ നാസ്തി പ്രിയാത് പരഃ
പുത്രസ്തു സ്വാമിനഃ ശുക്രാജ്ജായതേ തേന സ പ്രിയഃ 26

ശതപുത്രാത്പരഃ സ്വാമീ കുലജാനാം പ്രിയഃ സദാ
അസത്കുലപ്രസൂതാ യാ കാന്തം വിജ്ഞാതുമക്ഷമാ 27

സ്നാനം ച സർവതീർത്ഥേഷു സർവയജ്ഞേഷു ദക്ഷിണാ
പ്രാദക്ഷിണ്യം പൃഥിവ്യാശ്ച സർവാണി ച തപാംസി ച 28

സർവാണ്യേവ വ്രതാദീനി മഹാദാനാനി യാനി ച
ഉപോഷണാനി പുണ്യാനി യാനി യാനി ശ്രുതാനി ച 29

ഗുരുസേവാ വിപ്രസേവാ വേദസേവാദികം ച യത്
സ്വാമിനഃ പാദസേവായാഃ കലാം നാർഹന്തി ഷോഡശീം 30

ഗുരുവിപ്രേന്ദ്രദേവേഷു സർവേഭ്യശ്ച പതിർഗുരുഃ
വിദ്യാദാതാ യഥാ പുംസാം കുലജാനാം തഥാ പ്രിയഃ 31

ഗോപീനാം ലക്ഷകോടീനാം ഗോപാനാം ച തഥൈവ ച
ബ്രഹ്മാണ്ഡാനാമസംഖ്യാനാം തത്രസ്ഥാനാം തഥൈവ ച 32

വിശ്വാദിഗോളകാന്താനാമീശ്വരീ യത് പ്രസാദതഃ
അഹം ന ജാനേ തം കാന്തം സ്ത്രീസ്വഭാവോ ദുരത്യയഃ 33

ഇത്യുക്ത്വാ രാധികാ കൃഷ്ണം തത്ര ദദ്ധ്യൗ സ്വഭക്തിതഃ
രുരോദ പ്രേമ്ണാ സാ രാധാ നാഥനാഥേതി ചാബ്രവീത് 34

ദർശനം ദേഹി രമണ ദീനാ വിരഹദുഃഖിതാ
അഥ സാ ദക്ഷിണാ ദേവീ ധ്വസ്താ ഗോലോകതോ മുനേ 35

സുചിരം ച തപസ്തപ്ത്വാ വിവേശ കമലാതനൗ
അഥ ദേവാദയഃ സർവേ യജ്ഞം കൃത്വാ സുദുഷ്കരം 36

നാലഭംസ്തേ ഫലം തേഷാം വിഷണ്ണാഃ പ്രയയുർവിധിം
വിധിർനിവേദനം ശ്രുത്വാ ദേവാദീനാം ജഗത്പതിം 37

ദദ്ധ്യൗ ച സുചിരം ഭക്ത്യാ പ്രത്യാദേശമവാപ സഃ
നാരായണശ്ച ഭഗവാൻ മഹാലക്ഷ്മ്യാശ്ച ദേഹതഃ 38

വിനിഷ്കൃഷ്യ മർത്ത്യലക്ഷ്മീം ബ്രഹ്മണേ ദക്ഷിണാം ദദൗ
ബ്രഹ്മാ ദദൗ താം യജ്ഞായ പൂരാണാർത്ഥം ച കർമ്മണാം 39

യജ്ഞഃ സമ്പൂജ്യ വിധിവത് താം തുഷ്ടാവ തദാ മുദാ
തപ്തകാഞ്ചനവർണ്ണാഭാം ചന്ദ്രകോടിസമപ്രഭാം 40

അതീവ കമനീയാം ച സുന്ദരീം സുമനോഹരാം
കമലാസ്യാം കോമളാംഗീം കമലായതലോചനാം 41

കമലാസനപൂജ്യാം ച കമലാംഗസമുദ്ഭവാം
വഹ്നിശുദ്ധാംശുകാധാനാം ബിംബോഷ്ഠീം സുദതീം സതീം 42

ബിഭ്രതീം കബരീഭാരം മാലതീമാല്യസംയുതം
ഈഷദ്ധാസ്യപ്രസന്നാസ്യാം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാം 43

സുവേഷാഢ്യാം ച സുസ്നാതാം മുനിമാനസമോഹിനീം
കസ്തൂരീബിന്ദുഭിഃ സാർധം സുഗന്ധിചന്ദനേന്ദുഭിഃ 44

സിന്ദൂരബിന്ദുനാല്പേനാപ്യളകാധഃസ്ഥലോജ്വലാം
സുപ്രശസ്തനിതംബാഢ്യാം ബൃഹച്ഛ്രോണിപയോധരാം 45

കാമദേവാധാരരൂപാം കാമബാണപ്രപീഡിതാം
താം ദൃഷ്ട്വാ രമണീയാം ച യജ്ഞോ മൂർച്ഛാമവാപ ഹ 46

പത്നീം താമേവ ജഗ്രാഹ വിധിബോധിതപൂർവകം
ദിവ്യം വർഷശതം ചൈവ താം ഗൃഹീത്വാ തു നിർജനേ 47

യജ്ഞോ രേമേ മുദാ യുക്തോ രാമേശോ രമയാ സഹ
ഗർഭം ദധാര സാ ദേവീ ദിവ്യം ദ്വാദശവർഷകം 48

തതഃ സുഷാവ പുത്രം ച ഫലം വൈ സർവകർമ്മണാം
പരിപൂർണ്ണേ കർമ്മണി ച തത്പുത്രഃ ഫലദായകഃ 49

യജ്ഞോ ദക്ഷിണയാ സാർധം പുത്രേണ ച ഫലേന ച
കർമ്മിണാം ഫലദാതാ ചേത്യേവം വേദവിദോ വിദുഃ 50

യജ്ഞശ്ച ദക്ഷിണാം പ്രാപ്യ പുത്രം ച ഫലദായകം
ഫലം ദദൗ ച സർവേഭ്യഃ കർമ്മിണാം ചൈവ നാരദ 51

തദാ ദേവാദയസ്തുഷ്ടാഃ പരിപൂർണ്ണമനോരഥാഃ
സ്വസ്ഥാനം തേ യയുഃ സർവേ ധർമ്മവക്ത്രാദിദം ശ്രുതം 52

കൃത്വാ കർമ്മ ച കർത്താച തൂർണ്ണം ദദ്യാച്ച ദക്ഷിണാം
തത്ക്ഷണം ഫലമാപ്നോതി വേദൈരുക്തമിദം മുനേ 53

കർമ്മീ കർമ്മണി പൂർണ്ണേ ച തത്ക്ഷണേ യദി ദക്ഷിണാം
ന ദദ്യാദ് ബ്രാഹ്മണേഭ്യശ്ച ദൈവേനാƒജ്ഞാനതോƒഥവാ 54

മുഹൂർത്തേ സമതീതേ തു ദ്വിഗുണാ സാ ഭവേദ്ധ്രുവം
ഏകരാത്രേ വ്യതീതേ തു സാ ത്രികോടിഗുണാ ച സാ 55

ത്രിരാത്രേ തച്ഛതഗുണാ സപ്താഹേ ദ്വിഗുണാ തതഃ
മാസേ ലക്ഷഗുണാ പ്രോക്താ ബ്രാഹ്മണാനാം ച വർദ്ധതേ 56

സംവത്സരേ വ്യതീതേ തു സാ ത്രികോടി ഗുണാ ഭവേത്
കർമ്മ തദ്യജമാനാനാം സർവം വൈ നിഷ്ഫലം ഭവേത് 57

സ ച ബ്രഹ്മസ്വാഹാരീ ച ന കർമ്മാർഹോƒശുചിർനരഃ
ദരിദ്രോ വ്യാധിയുക്തശ്ച തേന പാപേന പാതകീ 58

തദ്ഗൃഹാദ്യാതി ലക്ഷ്മീശ്ച ശാപം ദത്വാ സുദാരുണം
പിതരോ നൈവ ഗൃഹ്ണന്തി തദ്ദത്തം ശ്രാദ്ധതർപ്പണം 59

ഏവം സുരാശ്ച തത്പൂജാം തദ്ദത്താമഗ്നിരാഹുതിം
ദത്തം ന ദീയതോ ദാനം ഗൃഹീതോ നൈവ യാചതേ 60

ഉഭൗ തൗ നരകേ യാതഃ ഛിന്നരജ്ജൗ യഥാഘടഃ
നാർപ്പയേദ്യജമാനശ്ചേദ്യാചിതശ്ചാപി ദക്ഷിണാം 61

ഭവേദ്ബ്രഹ്മസ്വാപഹാരീ കുംഭീപാകം വ്രജേദ്ധ്രുവം
വർഷലക്ഷം വസേത്തത്ര യമദൂതേന താഡിതഃ 62

തതോ ഭവേത് സ ചാണ്ഡാലോ വ്യാധിയുക്തോ ദരിദ്രകഃ
പാതയേത് പുരുഷാൻസപ്ത പൂർവാംശ്ച സപ്ത ജന്മത 63

ഇത്യേവം കഥിതം വിപ്ര കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 64

നാരദ ഉവാച

യത്കർമ്മ ദക്ഷിണാഹീനം കോ ഭുംക്തേ തത്ഫലം മുനേ
പൂജാവിധിം ദക്ഷിണായാഃ പുരാ യജ്ഞകൃതം വദ 65

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

കർമ്മണോ ƒ ദക്ഷിണസ്യൈവ കുത ഏവ ഫലം മുനേ

സദക്ഷിണേ കർമ്മണി ച ഫലമേവ പ്രവർത്തതേ
അദക്ഷിണം ച യത്കർമ്മ തദ്ഭുംക്തേ ച ബലിർമുനേ 66

ബലയേ യത്പ്രദത്തം ച വാമനേന പുരാ മുനേ
അശ്രോത്രിയഃ ശ്രാദ്ധദ്രവ്യമശ്രദ്ധാദാനമേവ ച 67

വൃഷലീപതിവിപ്രാണാം പൂജാദ്രവ്യാദികം ച യത്
അസദ്ദ്വിജൈഃ കൃതം യജ്ഞമശുചേഃ പൂജനം ച യത് 68

ഗുരാവഭക്തസ്യ കർമ്മ ബലിർ ഭുംക്തേ ന സംശയഃ
ദക്ഷിണായാശ്ച യദ്ധ്യാനം സ്തോത്രം പൂജാവിധിക്രമം 69

തത്സർവം കണ്വശാഖോക്തം പ്രവക്ഷ്യാമി നിശാമയ
പുരാ സമ്പ്രാപ്യ താം യജ്ഞഃ കർമ്മദക്ഷാം ച ദക്ഷിണാം 70

മുമോഹാസ്യാഃ സ്വരൂപേണ തുഷ്ടാവ കാമകാതരഃ 71

യജ്ഞ ഉവാച

പുരാ ഗോലോകഗോപീ ത്വം ഗോപിനാം പ്രവരാ വരാ

രാധാസമാ തത്സഖീ ച ശ്രീകൃഷ്ണപ്രേയസീ പ്രിയാ
കാർത്തികീ പൂർണ്ണിമായാം തു രാസേ രാധാമഹോത്സവേ 72

ആവിർഭൂതാ ദക്ഷിണാംസാത് ലക്ഷ്മ്യാശ്ച തേന ദക്ഷിണാ
പുരാ ത്വം ച സുശീലാഖ്യാ ഖ്യാതാ ശീലേന ശോഭനേ. 73

ലക്ഷ്മീദക്ഷാംസഭാഗാത്ത്വം രാധാശാപാച്ച ദക്ഷിണാ
ഗോലോകാത്ത്വം പരിഭ്രഷ്ടാ മമ ഭാഗ്യാദുപസ്ഥിതാ 74

കൃപാം കുരു മഹാഭാഗേ മാമേവ സ്വാമിനം കുരു
കർമ്മിണാം കർമ്മണാം ദേവി ത്വമേവ ഫലദാ സദാ 75

ത്വയാ വിനാ ച സർവേഷാം സർവം കർമ്മ ച നിഷ്ഫലം
ത്വയാ വിനാ തഥാ കർമ്മ കർമ്മിണാം ച ന ശോഭതേ 76

ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമഹേശാശ്ച ദിക്പാലാദയ ഏവ ച
കർമ്മണശ്ച ഫലം ദാതും ന ശക്താശ്ച ത്വയാ വിനാ 77

കർമ്മരൂപീ സ്വയം ബ്രഹ്മാ ഫലരൂപീ മഹേശ്വരഃ
യജ്ഞരൂപോ വിഷ്ണുരഹം ത്വമേഷാം സാരരൂപിണീ 78

ഫലദാതൃ പരം ബ്രഹ്മ നിർഗുണാ പ്രകൃതിഃ പരാ
സ്വയം കൃഷ്ണശ്ച ഭഗവാൻ സ ച ശക്തസ്ത്വയാ സഹ 79

ത്വമേവ ശക്തിഃ കാന്തേ മേ ശശ്വജ്ജന്മനി ജന്മനി
സർവകർമ്മണി ശക്തോ/ഹം ത്വയാ സഹ വരാനനേ 80

ഇത്യുക്ത്വാ ച പുരസ്തസ്ഥൗ യജ്ഞാധിഷ്ഠാതൃദേവതാ
തുഷ്ടാ ബഭൂവ സാ ദേവീ ഭേജേ തം കമലാകലാ 81

ഇദം ച ദക്ഷിണാസ്തോത്രം യജ്ഞകാലേ ച യഃ പഠേത്
ഫലം ച സർവയജ്ഞാനാം പ്രാപ്നോതി നാത്ര സംശയഃ 82

രാജസൂയേ വാജപേയേ ഗോമേധേ നരമേധകേ
അശ്വമേധേ ലാംഗലേ ച വിഷ്ണുയജ്ഞേ യശസ്കരേ 83

ധനദേ ഭൂമിദേ പൂർത്തേ ഫലദേ ഗജമേധകേ
ലോഹയജ്ഞേ സ്വർണ്ണയജ്ഞേ രത്നയജ്ഞേ/ഥ താമ്രകേ 84

ശിവയജ്ഞേ രുദ്രയജ്ഞേ ശക്രയജ്ഞേ ച ബന്ധുകേ
വൃഷ്ടൗ വരുണയാഗേ ച കണ്ഡകേ വൈരിമർദ്ദനേ 85

ശുചിയജ്ഞേ ധർമ്മയജ്ഞേ/ദ്ധ്വരേ ച പാപമോചനേ
ബ്രഹ്മാണീകർമ്മയാഗേ ച യോനിയാഗേ ച ഭദ്രകേ 86

ഏതേഷാം ച സമാരംഭേ ഇദം സ്തോത്രം ച യഃ പഠേത്
നിർവിഘ്നേ ച തത്കർമ്മ സർവം ഭവതി നിശ്ചിതം 87

ഇദം സ്തോത്രം ച കഥിതം ധ്യാനം പൂജാവിധിം ശൃണു
സാളഗ്രാമേ ഘടേ വാ/പി ദക്ഷിണാം പൂജയേത് സുധീഃ 88

ലക്ഷ്മീദക്ഷാംസസംഭൂതാം ദക്ഷിണാം കമലാകലാം
സർവകർമ്മസുദക്ഷാം ച ഫലദാം സർവകർമ്മണാം 89

വിഷ്ണോഃ ശക്തിസ്വരൂപാം ച പൂജിതാം വന്ദിതാം ശുഭാം
ശുദ്ധിദാം ശുദ്ധിരുപാം ച സുശീലാം ശുഭദാം ഭജേ 90

ധ്യാത്വാനേനൈവ വരദാം മൂലേന പൂജയേത് സുധീഃ
ദത്വാ പാദ്യാദികം ദേവ്യൈ വേദോക്തേനൈവ നാരദ 91

ഓം ശ്രീം ക്ലീം ഹ്രീം ദക്ഷിണായൈ സ്വാഹേതി ച വിചക്ഷണഃ
പൂജയേദ്വിധിവദ്ഭക്ത്യാ ദക്ഷിണാം സർവപൂജിതാം 92

ഇത്യേവം കഥിതം ബ്രഹ്മൻ ദക്ഷിണാഖ്യാനമേവ ച
സുഖദം പ്രീതിദം ചൈവ ഫലദം സർവകർമ്മണാം 93

ഇദം ച ദക്ഷിണാഖ്യാനം യഃ ശൃണോതി സമാഹിതഃ
അംഗഹീനം ച തത് കർമ്മ ന ഭവേദ്ഭാരതേ ഭുവി 94

അപുത്രോ ലഭതേ പുത്രം നിശ്ചിതം ച ഗുണാന്വിതം
ഭാര്യാഹീനോ ലഭേദ് ഭാര്യാം സുശീലാം സുന്ദരീം പരാം 95

വരാരോഹാം പുത്രവതീം വിനീതാം പ്രിയവാദിനീം
പതിവ്രതാം ച ശുദ്ധാം ച കുലജാം ച വധൂം വരാം 96

വിദ്യാഹീനോ ലഭേദ്വിദ്യാം ധനഹീനോ ലഭേദ്ധനം
ഭൂമിഹീനോ ലഭേദ്ഭൂമിം പ്രജാഹീനോ ലഭേത്പ്രജാം 97

സങ്കടേ ബന്ധുവിച്ഛേദേ വിപത്തൗ ബന്ധനേ തഥാ
മാസമേകമിദം ശ്രുത്വാ മുച്യതേ നാഽത്ര സംശയഃ 98

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
പഞ്ചചത്വാരിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷട്ചത്വാരിംശോഽദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

അനേകാനാം ച ദേവീനാം ശ്രുതമാഖ്യാനമുത്തമം
അന്യാസാം ചരിതം ബ്രഹ്മൻ വദ വേദവിദാം വര 1

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സർവാസാം ചരിതം വിപ്ര വേദേഷു ച പൃഥക് പൃഥക്
പൂർവോക്താനാം ച ദേവീനാം കാസാം ശ്രോതുമിഹേച്ഛസി 2

നാരദ ഉവാച

ഷഷ്ഠീ മംഗലചണ്ഡീ ച മനസാ പ്രകൃതേഃ കലാ
ഉത്പത്തിമാസാം ച ചരിതം ശ്രോതുമിച്ഛാമി തത്ത്വതഃ 3

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഷഷ്ഠാംശാ പ്രകൃതേര്യാ ച സാ ച ഷഷ്ഠീ പ്രകീര്‍ത്തിതാ
ബാലകാനാമധിഷ്ഠാത്രീ വിഷ്ണുമായാ ച ബാലദാ 4

മാതൃകാസു ച വിഖ്യാതാ ദേവസേനാഭിധാ ച യാ
പ്രാണാധികപ്രിയാ സാധ്വീ സ്കന്ദഭാര്യാ ച സുവ്രതാ 5

ആയുഃ പ്രദാ ച ബാലാനാം ധാത്രീ രക്ഷണകാരിണീ
സതതം ശിശുപാര്‍ശ്വസ്ഥാ യോഗേന സിദ്ധയോഗിനീ 6

തസ്യാഃ പൂജാവിധിം ബ്രഹ്മന്നിതിഹാസമിദം ശൃണു
യത് ശ്രുതം ധര്‍മ്മവക്ത്രേണ സുഖദം പുത്രദം പരം 7

രാജാ പ്രിയവ്രതശ്ചാ/ഽസീത് സ്വായംഭുവമനോഃ സുതഃ
യോഗീന്ദ്രോ നോദ്വഹദ് ഭാര്യാം തപസ്യാസു രതഃ സദാ 8

ബ്രഹ്മാജ്ഞയാ ച യത്നേന കൃതദാരോ ബഭൂവ ഹ
സുചിരം കൃതദാരശ്ച ന ലേഭേ തനയം മുനേ 9

പുത്രേഷ്ടിയജ്ഞം തം ചാപി കാരയാമാസ കശ്യപഃ
മാലിന്യൈ തസ്യ കാന്തായൈ മുനിര്‍യജ്ഞചരും ദദൗ 10

ഭുക്ത്വാ ച തം ചരും തസ്യാഃ സദ്യോ ഗര്‍ഭോ ബഭൂവ ഹ
ദധാര തം ച സാ ദേവീ ദേവം ദ്വാദശവത്സരം 11

തതഃ സുഷാവ സാ ബ്രഹ്മന്‍ കുമാരം കനകപ്രഭം
സര്‍വാവയവസമ്പന്നം മൃതമുത്താരലോചനം 12

തം ദൃഷ്ട്വാ രുരുദുഃ സര്‍വാ നാര്യശ്ച ബാന്ധവസ്ത്രിയഃ
മൂര്‍ച്ഛാമവാപ തന്മാതാ പുത്രശോകേന ഭൂയസാ 13

ശ്മശാനം ച യയൗ രാജാ ഗൃഹീത്വാ ബാലകം മുനേ
രുരോദ തത്ര കാന്താരേ പുത്രം കൃത്വാ സ്വവക്ഷസി 14

നോത്സൃജത് ബാലകം രാജാ പ്രാണാംസ്ത്യക്തും സമുദ്യതഃ
ജ്ഞാനയോഗം വിസസ്മാര പുത്രശോകാത് സുദാരുണാത് 15

ഏതസ്മിന്നന്തരേ തത്ര വിമാനം ച ദദര്‍ശ സഃ
ശുദ്ധസ്ഫടികസങ്കാശം മണിരാജവിനിര്‍മ്മിതം 16

തേജസാ ജ്വലിതം ശശ്വത് ശോഭിതം ക്ഷൗമവാസസാ
[illegible] മാലാവിരാജിതം 17

ദദർശ തത്ര ദേവീം ച കമനീയാം [illegible]
ശ്വേതചമ്പകവർണ്ണാഭാം ശശ്വത്സുസ്ഥിരയൗവനാം 18

ഈഷദ്ധാസ്യപ്രസന്നാസ്യാം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാം
കൃപാമയീം യോഗസിദ്ധാം ഭക്താനുഗ്രഹകാതരാം 19

ദൃഷ്ട്വാ താം പുരതോ രാജാ തുഷ്ടാവ പരമാദരാത്
ചകാര പൂജനം തസ്യാ വിഹായ ബാലകം ഭുവി 20

പപ്രച്ഛ രാജാ താം തുഷ്ടാം ഗ്രീഷ്മസൂര്യസമപ്രഭാം
തേജസാ ജ്വലിതാം ശാന്താം കാന്താം സ്കന്ദസ്യ നാരദ 21

രാജോവാച

കാ ത്വം സുശോഭനേ കാന്തേ കസ്യ കാന്താസി സുവ്രതേ
കസ്യ കന്യാ വരാരോഹേ ധന്യാ മാന്യാ ച യോഷിതാം 22

നൃപേന്ദ്രസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ ജഗന്മംഗളചണ്ഡികാ
ഉവാച ദേവസേനാ സാ ദേവാനാം രണകാരിണീ 23

ദേവാനാം ദൈത്യഗ്രസ്താനാം പുരാ സേന ബഭൂവ സാ
ജയം ദദൗ സാ തേഭ്യശ്ച ദേവസേനാ ച തേന സാ 24

ശ്രീദേവസേനോവാച

ബ്രഹ്മണോ മാനസീ കന്യാ ദേവസേനാഹമീശ്വരീ
സൃഷ്ട്വാ മാം മനസാ ധാതാ ദദൗ സ്കന്ദായ ഭൂമിപ 25

മാതൃകാസു ച വിഖ്യാതാ സ്കന്ദഭാര്യാ ച സുവ്രത
വിശ്വേ ഷഷ്ഠീതി വിഖ്യാതാ ഷഷ്ഠാംശാ പ്രകൃതേഃ പരാ 26

അപുത്രായ പുത്രദാഽഹം പ്രിയദാത്രീ പ്രിയായ ച
ധനദാഽഹം ദരിദ്രേഭ്യഃ കർമിഭ്യശ്ച സ്വകർമ്മദാ 27

സുഖം ദുഃഖം ഭയം ശോകോ ഹർഷോ മംഗളമേവ ച
സമ്പത്തിശ്ച വിപത്തിശ്ച സർവം ഭവതി കർമ്മണാ 28

കർമ്മണാ ബഹുപുത്രശ്ച വംശഹീനഃ സ്വകർമ്മണാ
കർമ്മണാ മൃതപുത്രശ്ച കർമ്മണാ ചിരജീവനഃ 29

കർമ്മണാ ഗുണവാംശ്ചൈവ കർമ്മണാ ചാംഗഹീനകഃ
കർമ്മണാ ബഹുഭാര്യശ്ച ഭാര്യാഹീനശ്ച കർമ്മണാ 30

കർമ്മണാ രൂപവാൻ ധർമ്മീ രോഗീ ശശ്വത് സ്വകർമ്മണാ
കർമ്മണാ ച ഭവേദ്വ്യാധിഃ കർമ്മണാ/ff രോഗ്യമേവ ച 31

തസ്മാത് കർമ്മപരം രാജൻ സർവേഭ്യശ്ച ശ്രുതൗ ശ്രുതം
ഇത്യേവമുക്ത്വാ സാ ദേവീ ഗൃഹീത്വാ ബാലകം മുനേ 32

മഹാജ്ഞാനേന സാ ദേവീ ജീവയാമാസ ലീലയാ
രാജാ ദദർശ തം ബാലം സസ്മിതം കനകപ്രഭം 33

ദേവസേനാ ച പശ്യന്തം നൃപമാപൃച്ഛ്യ സാ തദാ
ഗൃഹീത്വാ ബാലകം ദേവീ ഗഗനം ഗന്തുമുദ്യതാ 34

പുനസ്തുഷ്ടാവ താം രാജാ ശുഷ്കകണ്ഠോഷ്ഠതാലുകഃ
നൃപസ്തോത്രേണ സാ ദേവീ പരിതുഷ്ടാ ബഭൂവ ഹ 35

ഉവാച താം നൃപം ബ്രഹ്മൻ വേദോക്തം കർമ്മ നിർമ്മിതം. 36

ദേവ്യുവാച

ത്രിഷു ലോകേഷു ത്വം രാജാ സ്വായംഭുവമനോഃ സുതഃ

മമ പൂജാം ച സർവത്ര കാരയിത്വാ സ്വയം കുരു
തദാ ദാസ്യാമി പുത്രം തേ കുലപത്മം മനോഹരം 37

സുവ്രതം നാമ വിഖ്യാതം ഗുണവന്തം സുപണ്ഡിതം
ജാതിസ്മരം ച യോഗീന്ദ്രം നാരായണകലാത്മകം 38

ശതക്രതുകരം ശ്രേഷ്ഠം ക്ഷത്രിയാണാം ച വന്ദിതം
മത്തമാതംഗലക്ഷാണാം ധൃതവന്തം ബലം ശുഭം 39

ധനിനം ഗുണിനം ശുദ്ധം വിദുഷാം പ്രിയമേവ ച
യോഗിനാം ജ്ഞാനിനാം ചൈവ സിദ്ധിരൂപം തപസ്വിനാം 40

യശസ്വിനം ച ലോകേഷു ദാതാരം സർവസമ്പദാം
ഇത്യേവമുക്ത്വാ സാ ദേവീ തസ്മൈ തം ബാലകം ദദൗ 41

രാജാ ചകാര സ്വീകാരം പൂജാർത്ഥം ച പ്രിയവ്രതഃ
ജഗാമ ദേവീ സ്വർഗ്ഗം ച ദത്വാ തസ്മൈ ശുഭം വരം 42

ആജഗാമ സഹാമാത്യഃ സ്വഗൃഹം ഹൃഷ്ടമാനസഃ
ആഗത്യ കഥയാമാസ വൃത്താന്തം പുത്രഹേതുകം 43

ശ്രുത്വാ ബഭൂവുഃ സന്തുഷ്ടാ നരാ നാര്യശ്ച നാരദ
മംഗളം കാരയാമാസ സർവത്ര പുത്രഹേതുകം 44

ദേവീം ച പൂജയാമാസ ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ധനം ദദൗ
രാജാ ച പ്രതിമാസേഷു ശുക്ലഷഷ്ഠ്യാം മഹോത്സവം 45

ഷഷ്ഠ്യാ ദേവ്യാശ്ചയത്നേന കാരയാമാസ സർവതഃ
ബാലാനാം സൂതികാഗാരേ ഷഷ്ഠാഹേ യത്നപൂർവകം 46

തത്പൂജാം കാരയാമാസ ചൈകവിംശതിവാസരേ
ബാലാനാം ശുഭകാര്യേ ച ശുഭാന്നപ്രാശനേ തഥാ 47

സർവത്ര വർദ്ധയാമാസ സ്വയമേവ ചകാര ഹ
ധ്യാനം പൂജാവിധാനം ച സ്തോത്രം മത്തോ നിശാമയ 48

യത്ശ്രുതം ധർമ്മവക്ത്രേണ കൗഥുമോക്തം ച സുവ്രത
സാളഗ്രാമേ ഘടേ വാഥ വടമൂലേഥവാ മുനേ 49

ഭിത്ത്യാം പുത്തലികാം കൃത്വാ പൂജയേദ്വാ വിചക്ഷണഃ
ഷഷ്ഠാംശാം പ്രകൃതേഃ ശുദ്ധാം പ്രതിഷ്ഠാപ്യ ച സുപ്രഭാം 50

സുപുത്രദാം ച ശുഭദാം ദയാരൂപാം ജഗത്പ്രസൂം
ശ്വേതചമ്പകവർണ്ണാഭാം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാം 51

പവിത്രരൂപാം പരമാം ദേവസേനാം പരാം ഭജേ
ഇതി ധ്യാത്വാ സ്വശിരസി പുഷ്പം ദത്വാ വിചക്ഷണഃ 52

പുനർധ്യാത്വാ ച മൂലേന പൂജയേത് സുവ്രതാം സതീം
പാദ്യാർഘ്യാചമനീയൈശ്ച ഗന്ധപുഷ്പപ്രദീപകൈഃ 53

നൈവേദ്യൈർവിവിധൈശ്ചാപി ഫലേന ശോഭനേന ച
ഓം ഹ്രീം ഷഷ്ഠീദേവ്യൈ സ്വാഹേതി വിധിപൂർവകം 54

അഷ്ടാക്ഷരം മഹാമന്ത്രം യഥാശക്തി ജപേന്നരഃ
തതഃ സ്തുത്വാ ച പ്രണമേദ്ഭക്തിയുക്തഃ സമാഹിതഃ 55

സ്ത്രോത്രം ച സാമവേദോക്തം വരം പുത്രഫലപ്രദം
അഷ്ടാക്ഷരം മഹാമന്ത്രം ലക്ഷധാ യോ ജപേത്തതഃ 56

സുപുത്രം സ ലഭേന്നൂനമിത്യാഹ കമലോദ്ഭവഃ
സ്തോത്രം ശൃണു മുനിശ്രേഷ്ഠ സർവകാമശുഭാവഹം 57

വാഞ്ഛാപ്രദം ച സർവേഷാം ഗൂഢം വേദേഷു നാരദ
നമോ ദേവ്യൈ മഹാദേവ്യൈ സിദ്ധ്യൈ ശാന്ത്യൈ നമോനമഃ 58

ശുഭായൈ ദേവസേനായൈ ഷഷ്ഠ്യൈദേവ്യൈ നമോനമഃ
വരദായൈ പുത്രദായൈ ധനദായൈ നമോ നമഃ 59

സുഖദായൈ മോക്ഷദായൈ ഷഷ്ഠ്യൈ ദേവ്യൈ നമോനമഃ
സൃഷ്ട്യൈ ഷഷ്ഠാംശരൂപായൈ സിദ്ധായൈ ച നമോ നമഃ 60

മായായൈ സിദ്ധയോഗിന്യൈ ഷഷ്ഠീദേവ്യൈ നമോനമഃ
സാരായൈ സാരദായൈ ച പരാദേവ്യൈ നമോ നമഃ 61

ബാലാധിഷ്ഠാതൃദേവ്യൈ ച ഷഷ്ഠീദേവ്യൈ നമോ നമഃ
കല്യാണദായൈ കല്യാണ്യൈ ഫലദായൈ ച കർമ്മണാം 62

പ്രത്യക്ഷായൈ സ്വഭക്താനാം ഷഷ്ഠീദേവ്യൈ നമോനമഃ
പൂജ്യായൈ സ്കന്ദകാന്തായൈ സർവേഷാം സർവകർമ്മസു 63

ദേവരക്ഷണകാരിണ്യൈ ഷഷ്ഠീദേവ്യൈ നമോനമഃ
ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപായൈ വന്ദിതായൈ നൃണാം സദാ 64

ഹിംസാക്രോധവർജ്ജിതായൈ ഷഷ്ഠീദേവ്യൈ നമോ നമഃ
ധനംദേഹി പ്രിയാം ദേഹി പുത്രം ദേഹി സുരേശ്വരീ 65

മാനം ദേഹി ജയം ദേഹി ദ്വിഷോ ജഹി മഹേശ്വരീ
ധർമ്മം ദേഹി യശോ ദേഹി ഷഷ്ഠീദേവ്യൈ നമോ നമഃ 66

ദേഹി ഭൂമിം പ്രജാം ദേഹി വിദ്യാം ദേഹി സുപൂജിതേ
കല്യാണം ച ജയം ദേഹി ഷഷ്ഠീദേവ്യൈഃ നമോനമഃ 67

ഇതി ദേവീം ച സംസ്തൂയ ലേഭേ പുത്രം പ്രിയവ്രതഃ
യശസ്വിനം ച രാജേന്ദ്രഃ ഷഷ്ഠീദേവ്യാഃ പ്രസാദതഃ 68

ഷഷ്ഠീസ്തോത്രമിദം ബ്രഹ്മൻ യഃ ശൃണോതി തു വത്സരം
അപുത്രോ ലഭതേ പുത്രം പരം സുചിരജീവിനം 69

വർഷമേകം ച യോ ഭക്ത്യാ സമ്പൂജ്യേദം ശൃണോതി ച
സർവപാപാദ്വിനിർമുക്തോ മഹാവന്ധ്യാ പ്രസൂയതേ 70

വീരം പുത്രം ച ഗുണിനം വിദ്യാവന്തം യശസ്വിനം
സുചിരായുഷ്യവന്തം ച സൂതേ ദേവീപ്രസാദതഃ 71

കാകവന്ധ്യാ ച യാ നാരീ മൃതവത്സാ ച യാ ഭവേത്
വർഷം ശ്രുത്വാ ലഭേത് പുത്രം ഷഷ്ഠീദേവീപ്രസാദതഃ 72

രോഗയുക്തേ ച ബാലേ ച പിതാ മാതാ ശൃണോതിചേത്
മാസേന മുച്യതേ ബാലഃ ഷഷ്ഠീദേവീപ്രസാദതഃ 73

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ഷട്ചത്വാരിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തചത്വാരിംശോഽ ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

കഥിതം ഷഷ്ഠ്യുപാഖ്യാനം ബ്രഹ്മപുത്ര യഥാഗമം
ദേവി മംഗളചണ്ഡീ ച തദാഖ്യാനം നിശാമയ 1

തസ്യാഃ പൂജാദികം സർവം ധർമ്മവക്ത്രേണ യച്ഛ്രുതം
ശ്രുതിസമ്മതമേവേഷ്ടം സർവേഷാം വിദുഷാമപി 2

ദക്ഷാ യാ വർത്തതേ ചണ്ഡീ കല്യാണേഷു ച മംഗളാ
മംഗളേഷു ച യാ ദക്ഷാ സാ ച മംഗളചണ്ഡികാ 3

പൂജ്യാ യാ വർത്തതേ ചണ്ഡീ മംഗളോഽപി മഹീസുതഃ
മംഗളാഭീഷ്ടദേവീ യാ സാ വൈ മംഗളചണ്ഡികാ 4

മംഗളോ മനുവംശ്യശ്ച സപ്തദ്വീപധരാപതിഃ
യസ്യ പൂജ്യാഽഭീഷ്ടദേവീ തേന മംഗളചണ്ഡികാ 5

മൂർത്തിഭേദേന സാ ദുർഗാ മൂലപ്രകൃതിരീശ്വരീ
കൃപാരൂപാഽതിപ്രത്യക്ഷം യോഷിതാമിഷ്ടദേവതാ 6

പ്രഥമേ പൂജിതാ സാ ച ശങ്കരേണ പരാത്പരാ
ത്രിപുരസ്യ വധേ ഘോരേ വിഷ്ണുനാ പ്രേരിതേന ച 7

ബ്രഹ്മൻബ്രഹ്മോപദേശേന ദുർഗതേന ച സങ്കടേ
ആകാശാത് പതിതേ യാനേ ദൈത്യേന പാതിതേ രുഷാ 8

ബ്രഹ്മവിഷ്ണൂപദിഷ്ടശ്ച ദുർഗാം തുഷ്ടാവ ശങ്കരഃ
സാ ച മംഗളചണ്ഡീ യാ ബഭൂവ രൂപഭേദതഃ 9

ഉവാച പുരതഃ ശംഭോർഭയം നാസ്തീതി തേ പ്രഭോ
ഭഗവാൻ വൃഷരൂപശ്ച സർവേശസ്തേ ഭവിഷ്യതി 10

ശുദ്ധശക്തിസ്വരൂപാഽഹം ഭവിഷ്യാമി ന സംശയഃ
മായാത്മനാ ച ഹരിണാ സഹായേന വൃഷധ്വജ 11

ജഹി ദൈത്യം സ്വശത്രും ച സുരാണാം പദഘാതകം
ഇത്യുക്ത്വാന്തർഹിതാ ദേവീ ശംഭോഃ ശക്തിർബഭൂവ സാ 12

വിഷ്ണുദത്തേന ശസ്ത്രേണ ജഘാന തമുമാപതിഃ
മുനീന്ദ്ര പതിതേ ദൈത്യേ സർവേ ദേവാ മഹർഷയഃ 13

തുഷ്ടുവുഃ ശങ്കരം ദേവം ഭക്തിനമ്രാത്മകന്ധരാഃ
സദ്യഃ ശിരസി ശംഭോശ്ച പുഷ്പവൃഷ്ടിർബഭൂവ ഹ 14

ബ്രഹ്മാ വിഷ്ണുശ്ച സന്തുഷ്ടോ ദദൗ തസ്മൈ ശുഭാശിഷം
ബ്രഹ്മവിഷ്ണൂപദിഷ്ടശ്ച സുസ്നാതഃ ശങ്കരസ്തഥാ 15

പൂജായാമാസ താം ഭക്ത്യാ ദേവീം മംഗളചണ്ഡികാം
പാദ്യാർഘ്യാചാമനീയൈശ്ച വസ്ത്രൈശ്ച വിവിധൈരപി 16

പുഷ്പചന്ദനനൈവേദ്യൈർഭക്ത്യാ നാനാവിധൈർമുനേ
ഛാഗൈർമേഷൈശ്ച മഹിഷൈർഗവയൈഃ പക്ഷിഭിസ്തഥാ 17

വസ്ത്രാലങ്കാരമാല്യൈശ്ച പായസൈഃ പിഷ്ടകൈരപി
മധുഭിശ്ച സുധാഭിശ്ച ഫലൈർനാനാവിധൈരപി 18

സംഗീതൈർനർത്തകൈർവാദ്യൈരുത്സവൈർ നാമകീർത്തനൈഃ
ധ്യാത്വാ മാധ്യന്ദിനോക്തേന ധ്യാനേന ഭക്തിപൂർവകം 19

ദദൗ ദ്രവ്യാണി മൂലേന മന്ത്രേണൈവ ച നാരദ
ഓം ഹ്രീം ശ്രീം ക്ലീം സർവപൂജ്യേ ദേവി മംഗളചണ്ഡികേ 20

ഹും ഹും ഫട് സ്വാഹാപ്യേകവിംശാക്ഷരോ മന്ത്രഃ
പൂജ്യഃ കല്പതരുശ്ചൈവ ഭക്താനാം സർവകാമദഃ 21

ദശലക്ഷജപേനൈവ മന്ത്രസിദ്ധിർ ഭവേദ്ധ്രുവം
ധ്യാനം ച ശ്രൂയതാം ബ്രഹ്മൻ വേദോക്തം സർവസമ്മതം 22

ദേവീം ഷോഡശവർഷീയാം ശശ്വത്സുസ്ഥിരയൗവനാം
ബിംബോഷ്ഠീം സുദതീം ശുദ്ധാം ശരത്പത്മനിഭാനനാം 23

ശ്വേതചമ്പകവർണ്ണാഭാം സുനീലോല്പലലോചനാം
ജഗദ്ധാത്രീം ച ദാത്രീം ച സർവേഭ്യഃ സർവസമ്പദാം 24

സംസാരസാഗരേ ഘോരേ ജ്യോതീരൂപാംസദാ ഭജേ
ദേവ്യാശ്ച ധ്യാനമിത്യേവം സ്തവനം ശ്രൂയതാം മുനേ 25

മഹാദേവ ഉവാച

രക്ഷ രക്ഷ ജഗന്മാതർദേവി മംഗളചണ്ഡികേ
ഹാരികേ വിപദാം രാശേർഹർഷമംഗളകാരികേ 26

ഹർഷമംഗളദക്ഷേ ച ഹർഷമംഗളദായികേ
ശുഭേ മംഗളദക്ഷേ ച ശുഭേ മംഗളചണ്ഡികേ 27

മംഗളേ മംഗളാർഹേ ച സർവ്വമംഗളമംഗളേ
സതാം മംഗളദേ ദേവി സർവേഷാം മംഗളാലയേ 28

പൂജ്യേ മംഗളവാരേ ച മംഗളാഭീഷ്ടദേവതേ
പൂജ്യേ മംഗളഭൂപസ്യ മനുവംശസ്യ സന്തതം 29

മംഗളാധിഷ്ഠാതൃദേവീ മംഗളാനാം ച മംഗളേ
സംസാരമംഗളാധാരേ മോക്ഷമംഗളദായിനി 30

സാരേ ച മംഗളാധാരേ പാരേ ച സർവകർമ്മണാം
പ്രതിമംഗളവാരേ ച പൂജ്യേ ശുഭസുഖപ്രദേ 31

സ്തോത്രേണാƒനേന ശംഭുശ്ച സ്തുത്വാ മംഗളചണ്ഡികാം
പ്രതിമംഗളവാരേ ച പൂജാം ദത്വാ ഗതഃ ശിവഃ 32

പ്രഥമേ പൂജിതാ ദേവീ ശിവേന സർവമംഗളാ
ദ്വിതീയേ പൂജിതാ സാ ച മംഗളേന ഗ്രഹേണ ച 33

തൃതീയേ പൂജിതാ ഭദ്രാ മംഗളേന നൃപേണ ച
ചതുർത്ഥേ മംഗളേ വാരേ സുന്ദരീഭിഃ പ്രപൂജിതാ 34

പഞ്ചമേ മംഗളാകാംക്ഷിനരൈർ മംഗളചണ്ഡികാ
പൂജിതാ പ്രതിവിശ്വേഷു വിശ്വേശപൂജിതാ സദാ 35

തതഃ സർവത്ര സമ്പൂജ്യാ ബഭൂവ പരമേശ്വരീ
ദേവൈശ്ച മുനിഭിശ്ചൈവ മാനവൈർമനുഭിർമുനേ 36

ദേവ്യാശ്ച മംഗളസ്തോത്രം യഃ ശൃണോതി സമാഹിതഃ
തന്മംഗളം ഭവേത്തസ്യ ന ഭവേത്തദമംഗളം
വർദ്ധതേ പുത്രപൗത്രൈശ്ച മംഗളം ച ദിനേ ദിനേ 37

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഉക്തം ദ്വയോരുപാഖ്യാനം ബ്രഹ്മപുത്ര യഥാഗമം
ശ്രൂയതാം മനസാഖ്യാനം യത് ശ്രുതം ധർമ്മവക്ത്രതഃ 38

സാ ച കന്യാ ഭഗവതീ കശ്യപസ്യ ച മാനസീ
തേനൈവ മനസാ ദേവീ മനസാ യാച ദീവ്യതി 39

മനസാ ധ്യായതേ യാ ച പരമാത്മാനമീശ്വരം
തേന സാ മനസാദേവീ തേന യോഗേന ദീവ്യതി 40

ആത്മാരാമാ ച സാ ദേവീ വൈഷ്ണവീ സിദ്ധയോഗിനീ
ത്രിയുഗം ച തപസ്തപ്ത്വാ കൃഷ്ണസ്യ പരമാത്മനഃ 41

ജരത്കാരുശരീരം ച ദൃഷ്ട്വാ യത്ക്ഷീണമീശ്വരഃ
ഗോപീപതിർനാമ ചക്രേ ജരത്കാരുരിതി പ്രഭുഃ 42

വാഞ്ഛിതം ച ദദൗ തസ്യൈ കൃപയാ ച കൃപാനിധിഃ
പൂജാം ച കാരയാമാസ ചകാര ച സ്വയം പ്രഭുഃ 43

സ്വർഗ്ഗേ ച നാഗലോകേ ച പൃഥിവ്യാം ബ്രഹ്മലോകതഃ
ഭൃശം ജഗത്സു ഗൗരീ സാ സുന്ദരീ ച മനോഹരാ 44

ജഗദ്ഗൗരീതി വിഖ്യാതാ തേന സാ പൂജിതാ സതീ
ശിവശിഷ്യാ ച സാ ദേവീ തേന ശൈവീ പ്രകീർത്തതാ 45

വിഷ്ണുഭക്താതീവ ശശ്വദ്വൈഷ്ണവീ തേന കീർത്തിത
നാഗാനാം പ്രാണരക്ഷിത്രീ യജ്ഞേ പാരിക്ഷിതസ്യ ച 46

നാഗേശ്വരീതി വിഖ്യാതാ സാ നാഗഭഗിനീതി ച
വിഷം സംഹർത്തുമീശാ യാ തേന വിഷഹരീ സ്മൃതാ 47

സിദ്ധയോഗം ഹരാത്പ്രാപ തേന സാ സിദ്ധയോഗിനീ
മഹാജ്ഞാനം ച യോഗം ച മൃതസഞ്ജീവനീം പരാം 48

മഹാജ്ഞാനയുതാം താം ച പ്രവദന്തി മനീഷിണഃ
ആസ്തീകസ്യ മുനീന്ദ്രസ്യ മാതാ സാ/പി തപസ്വിനീ 49

ആസ്തീകമാതാ വിജ്ഞാതാ ജഗത്യാം സുപ്രതിഷ്ഠിതാ
പ്രിയാ മുനേർജരത്കാരോർമുനീന്ദ്രസ്യ മഹാത്മനഃ 50

യോഗിനോ വിശ്വപൂജ്യസ്യ ജരത്കാരുപ്രിയാ തതഃ
ജരത്കാരുർ ജഗദ്ഗൗരീ മനസാ സിദ്ധയോഗിനീ 51

വൈഷ്ണവീ നാഗഭഗിനീ ശൈവീ നാഗേശ്വരീ തഥാ
ജരത്കാരുപ്രിയാ/സ്തീകമാതാ വിഷഹരേതി ച 52

മഹാജ്ഞാനയുതാ ചൈവ സാ ദേവീ വിശ്വപൂജിതാ
ദ്വാദശൈതാനി നാമാനി പൂജാകാലേ തു യഃപഠേത് 53

തസ്യ നാഗഭയം നാസ്തി തസ്യവംശോദ്ഭവസ്യ ച
നാഗഭീതേ ച ശയനേ നാഗഗ്രസ്തേ ച മന്ദിരേ 54

നാഗശോഭേ മഹാദുർഗേ നാഗവേഷ്ടിതവിഗ്രഹേ
ഇദം സ്തോത്രം പഠിത്വാ തു മുച്യതേ നാ/ ത്രസംശയഃ 55

നിത്യം പഠേദ്യസ്തം ദൃഷ്ട്വാ നാഗവർഗ്ഗഃ പലായതേ
ദശലക്ഷജപേനൈവ സ്തോത്രസിദ്ധിർഭവേന്നൃണാം 56

സ്തോത്രസിദ്ധിർഭവേദ്യസ്യ സ വിഷം ഭോക്തുമീശ്വരഃ
നാഗൈശ്ച ഭൂഷണം കൃത്വാ സ ഭവേന്നാഗവാഹനഃ 57

നാഗാസനോ നാഗതല്പോ മഹാസിദ്ധോ ഭവേന്നരഃ
അന്തേ ച വിഷ്ണുനാ സാർധം ക്രീഡത്യേവ ദിവാനിശം 58

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
സപ്തചത്വാരിംശോഽധ്യായഃ

അഥ അഷ്ടചത്വാരിംശോഽധ്യായഃ

ശ്രീ നാരായണ ഉവാച

മത്തഃ പൂജാവിധാനം ച ശ്രൂയതാം മുനിപുംഗവ
ധ്യാനം ച സാമവേദോക്തം പ്രോക്തം ദേവീവിധാനകം 1

ശ്വേതചമ്പകവർണ്ണാഭാം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാം
വഹ്നിശുദ്ധാംശുകാധാനാം നാഗയജ്ഞോപവീതിനീം 2

മഹാജ്ഞാനയുതാം താം ച പ്രവരജ്ഞാനിനാം വരാം
സിദ്ധാധിഷ്ഠാതൃദേവീം ച സിദ്ധാം സിദ്ധിപ്രദാം ഭജേ 3

ഇതി ധ്യാത്വാ ച താം ദേവീം മൂലേനൈവ പ്രപൂജയേത്
നൈവേദ്യൈർ വിവിധൈർധൂപൈഃ പുഷ്പഗന്ധാനുലേപനൈഃ 4

മൂലമന്ത്രേശ്ച വേദോക്തൈർ ഭക്താനാം വാഞ്ഛിതപ്രദഃ
മുനേ കല്പതരുർനാമ സുസിദ്ധോ ദ്വാദശാക്ഷരഃ 5

ഓം ഹ്രീം ശ്രീം ക്ലീം ഐം മനസാദേവ്യൈ സ്വാഹേതികീർത്തിതഃ
പഞ്ചലക്ഷജപേനൈവ മന്ത്രസിദ്ധിർഭവേന്നൃണാം 6

മന്ത്രസിദ്ധിർ ഭവേദ്യസ്യ സ സിദ്ധോ ജഗതീതലേ
സുധാസമം വിഷം തസ്യ ധന്വന്തരിസമോ ഭവേത് 7

ബ്രഹ്മൻ സ്നാത്വാ തു സങ്ക്രാന്ത്യാം ഗൂഢശാലാസു യത്നതഃ
ആവാഹ്യ ദേവീമീശാനാം പൂജയേദ്യോഽതി ഭക്തിതഃ 8

പഞ്ചമ്യാം മനസാം ധ്യായൻ ദേവ്യൈ ദദ്യാച്ച യോ ബലിം
ധനവാൻ പുത്രവാംശ്ചൈവ കീർത്തിമാൻ സ ഭവേദ്ധ്രുവം 9

പൂജാവിധാനം കഥിതം തദാഖ്യാനം നിശാമയ
കഥയാമി മഹാഭാഗ യച്ഛ്രുതം ധർമ്മവക്ത്രതഃ 10

പുരാ നാഗഭയാക്രാന്താ ബഭൂവുർമാനവാ ഭുവി
ഗതാസ്തേ ശരണം സർവേ കശ്യപം മുനിപുംഗവം 11

മന്ത്രാംശ്ച സസൃജേ ഭീതഃ കശ്യപോ ബ്രഹ്മണാന്വിതഃ
വേദബീജാനുസാരേണ ചോപദേശേന ബ്രഹ്മണഃ 12

മന്ത്രാധിഷ്ഠാതൃദേവീം താം മനസാ സസൃജേ തദാ
തപസാ മനസാ തേന ബഭൂവ മനസാ ച സാ 13

കുമാരീ സാ ച സംഭൂതാ ജഗാമ ശങ്കരാലയം
ഭക്ത്യാ സമ്പൂജ്യ കൈലാസേ തുഷ്ടാവ ചന്ദ്രശേഖരം 14

ദിവ്യവർഷസഹസ്രം തം സിഷേവേ ച മുനേഃ സുതാ
ആശുതോഷോ മഹേശശ്ച താം ച തുഷ്ടോ ബഭൂവ ഹ 15

മഹാജ്ഞാനം ദദൗ തസ്യൈ പാഠയാമാസ സാമ ച
കൃഷ്ണമന്ത്രം കല്പതരും ദദാവഷ്ടാക്ഷരം മുനേ 16

ലക്ഷ്മീമായാ കാമബീജം ങേന്തം കൃഷ്ണപദം തതഃ
ത്രൈലോക്യമംഗളം നാമ കവചം പൂജനക്രമം 17

പുരശ്ചര്യാക്രമം ചാപി വേദോക്തം സർവസമ്മതം
പ്രാപ്യ മൃത്യുഞ്ജയാന്മന്ത്രം സാ സതീ ച മുനേഃ സുതാ 18

ജഗാമ തപസേ സാധ്വീ പുഷ്കരം ശങ്കരാജ്ഞയാ
ത്രിയുഗം ച തപസ്തപ്ത്വാ കൃഷ്ണസ്യ പരമാത്മനഃ 19

സിദ്ധാ ബഭൂവ സാ ദേവീ ദദർശ പുരതഃ പ്രഭും
ദൃഷ്ട്വാ കൃശാംഗീം ബാലാം ച കൃപയാ ച കൃപാനിധിഃ 20

പൂജാം ച കാരയാമാസ ചകാര ച സ്വയം ഹരിഃ
വരം ച പ്രദദൗ തസ്യൈ പൂജിതാ ത്വം ഭവേ ഭവ 21

വരം ദത്വാ ച കല്യാണ്യൈ തതശ്ചാ$/$ന്തർദധേ ഹരിഃ
പ്രഥമേ പൂജിതാ സാ ച കൃഷ്ണേന പരമാത്മനാ 22

ദ്വിതീയേ ശങ്കരേണൈവ കശ്യപേന സുരേണ ച
മുനിനാ മനുനാ ചൈവ നാഗേന മാനവാദിഭിഃ 23

ബഭൂവ പൂജിതാ സാ ച ത്രിഷുലോകേഷു സുവ്രതാ
ജരത്കാരുമുനീന്ദ്രായ കശ്യപസ്താം ദദൗ പുരാ 24

അയാചിതോ മുനിശ്രേഷ്ഠോ ജഗ്രാഹ ബ്രാഹ്മണാജ്ഞയാ
കൃത്വോദ്വാഹോ മഹായോഗീ വിശ്രാന്തസ്തപസാ ചിരം 25

സുഷ്വാപ ദേവ്യാ ജഘനേ വടമൂലേ ച പുഷ്കരേ
നിദ്രാം ജഗാമ സ മുനിഃ സ്മൃത്വാ നിദ്രേശമീശ്വരം 26

ജഗാമാസ്തം ദിനകരഃ സായംകാല ഉപസ്ഥിതേ
സഞ്ചിന്ത്യ മനസാ സാധ്വീ മനസാ സാ പതിവ്രതാ 27

ധർമ്മലോപഭയേനൈവ ചകാരാലോചനം സതീ
അകൃത്വാ പശ്ചിമാം സന്ധ്യാം നിത്യാം ചൈവ ദ്വിജന്മനാം 28

ബ്രഹ്മഹത്യാദികം പാപം ലഭിഷ്യതി പതിർമമ
നോപതിഷ്ഠതി യഃ പൂർവാം നോപാസ്തേ യസ്തു പശ്ചിമാം 29

സ സർവ്വത്രാശുചിർനിത്യം ബ്രഹ്മഹത്യാദികം ലഭേത്
വേദോക്തമിതി സഞ്ചിന്ത്യ ബോധയാമാസ സുന്ദരീ 30

സ ച ബുദ്ധോ മുനിശ്രേഷ്ഠസ്താം ചുകോപ ഭൃശം മുനേ 31

മുനിരുവാച

കഥം മേ സുഖിനഃ സാധ്വി നിദ്രാഭംഗഃ കൃതസ്ത്വയാ

വ്യർത്ഥം വ്രതാദികം തസ്യാ യാ ഭർത്തുശ്ചാപകാരിണീ
തപശ്ചാനശനം ചൈവ വ്രതം ദാനാദികം ച യത് 32

ഭർത്തുരപ്രിയകാരിണ്യാഃ സർവം ഭവതി നിഷ്ഫലം
യയാ പ്രിയഃ പൂജിതശ്ച ശ്രീകൃഷ്ണഃ പൂജിതസ്തയാ 33

പതിവ്രതാവ്രതാർത്ഥം ച പതിരൂപോ ഹരിഃ സ്വയം
സർവദാനം സർവയജ്ഞഃ സർവതീർത്ഥനിഷേവണം 34

സർവവ്രതം തപഃ സർവമുപവാസാദികം ച യത്
സർവധർമ്മശ്ച സത്യം ച സർവദേവപ്രപൂജനം 35

തത്സർവം സ്വാമിസേവായാഃ കലാം നാർഹതി ഷോഡശീം
പുണ്യേ ച ഭാരതേ വർഷേ പതിസേവാം കരോതി യാ 36

വൈകുണ്ഠേ സ്വാമിനാ സാർധം സാ യാതി ബ്രഹ്മണഃ പദം
വിപ്രിയം കുരുതേ ഭർത്തുർ വിപ്രിയം വദതി പ്രിയം 37

അസത്കുലേ പ്രസൂതാ ഹി തത്ഫലം ശ്രൂയതാം സതി
കുംഭീപാകം വ്രജേത് സാ ച യാവച്ചന്ദ്രദിവാകരൗ 38

തതോ ഭവതി ചാണ്ഡാലീ പതിപുത്രവിവർജിതാ
ഇത്യുക്ത്വാ ച മുനിശ്രേഷ്ഠോ ബഭൂവ സ്ഫുരിതാധരഃ 39

ചകമ്പേ തേന സാ സാധ്വീ ഭയേനോവാച തം പതിം

സാധ്വ്യുവാച

സന്ധ്യാലോപഭയേനൈവ നിദ്രാഭംഗഃ കൃതസ്തവ 40

കുരു ശാന്തിം മഹാഭാഗ ദുഷ്ടായാ മമ സുവ്രത
ശൃംഗാരാ/ഹാരനിദ്രാണാം യശ്ച ഭംഗം കരോതി ഹി 41

സ വ്രജേത് കാലസൂത്രം വൈ യാവച്ചന്ദ്രദിവാകരൗ
ഇത്യുക്ത്വാ മനസാ ദേവീ സ്വാമിനശ്ചരണാംബുജേ 42

പപാത ഭക്ത്യാ ഭീതാ സാ രുരോദ ച പുനഃ പുനഃ
കുപിതം ച മുനിം ദൃഷ്ട്വാ ശ്രീസൂര്യം ശപ്തുമുദ്യതം 43

തത്രാ/ജഗാമ ഭഗവാൻ സന്ധ്യയാ സഹ നാരദ
തത്രാ/ഗത്യ മുനിം സമ്യഗുവാച ഭാസ്കരഃ സ്വയം 44

വിനയേന ച ഭീതശ്ച തയാ സഹ യഥോചിതം

ഭാസ്കര ഉവാച

സൂര്യാസ്തസമയം ദൃഷ്ട്വാ സാധ്വീ ധർമ്മഭയേന ച 45

ബോധയാമാസ ത്വാം വിപ്ര ശരണം ത്വാമഹം ഗതഃ
ക്ഷമസ്വ ഭഗവൻ ബ്രഹ്മൻ മാം ശപ്തും നോചിതം മുനേ 46

ബ്രാഹ്മണാനാം ച ഹൃദയം നവനീതസമം സദാ
തേഷാം ക്ഷണാർദ്ധം ക്രോധശ്ച തതോ ഭസ്മ ഭവേജ്ജഗത് 47

പുനഃ സ്രഷ്ടും ദ്വിജഃ ശക്തോ ന തേജസ്വീ ദ്വിജാത് പരഃ
ബ്രാഹ്മണോ ബ്രഹ്മണോ വംശഃ പ്രജ്വലൻ ബ്രഹ്മതേജസാ 48

ശ്രീകൃഷ്ണം ഭാവയേന്നിത്യം ബ്രഹ്മജ്യോതിഃ സനാതനം
സൂര്യസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ ദ്വിജസ്തുഷ്ടോ ബഭൂവ ഹ 49

സൂര്യോ ജഗാമ സ്വസ്ഥാനം ഗൃഹീത്വാ ബ്രാഹ്മണാശിഷം
തത്യാജ മനസാം വിപ്രഃ പ്രതിജ്ഞാപാലനായ ച 50

രുദതീം ശോകസംയുക്താം ഹൃദയേന വിദൂയതാ
സാ സസ്മാര ഗുരും ശംഭുമിഷ്ടദേവം വിധിം ഹരിം 51

കശ്യപം ജന്മദാതാരം വിപത്തൗ ഭയകർശിതാ
തത്രാ/ജഗാമ ഗോപേശോ ഭഗവാൻ ശംഭുരേവ ച 52

വിധിശ്ച കശ്യപശ്ചൈവ മനസാ പരിചിന്തിതഃ
ദൃഷ്ട്വാ വിപ്രോഽഭീഷ്ടദേവം നിർഗുണം പ്രകൃതേഃ പരം 53

തുഷ്ടാവ പരയാ ഭക്ത്യാ പ്രണനാമ മുഹുർ മുഹുഃ
നമശ്ചകാര ശംഭും ച ബ്രഹ്മാണം കശ്യപം തഥാ 54

കഥമാഗമനം ദേവാ ഇതി പ്രശ്നം ചകാര സഃ
ബ്രഹ്മാ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ സഹസാ സമയോചിതം 55

പ്രത്യുവാച നമസ്കൃത്യ ഹൃഷീകേശപദാംബുജം
യദി ത്യക്താ ധർമ്മപത്നീ ധർമ്മിഷ്ഠാ മനസാ സതീ 56

കുരുഷ്വാസ്യാം സുതോത്പത്തിം സ്വധർമ്മപാലനായ വൈ
ജായായാം ച സുതോത്പത്തിം കൃത്വാ പശ്ചാത് ത്യജേന്മുനേ 57

അകൃത്വാ തു സുതോത്പത്തിം വിരാഗീ യസ്ത്യജേത് പ്രിയാം
സ്രവതേ തസ്യ പുണ്യം ച ചാലന്യാ ച യഥാ ജലം 58

ബ്രഹ്മണോ വചനം ശ്രുത്വാ ജരത്കാരുർമുനീശ്വരഃ
ചകാര നാഭിസംസ്പർശം യോഗേന മന്ത്രപൂർവകം 59

മനസായാ മുനിശ്രേഷ്ഠോ മുനിശ്രേഷ്ഠ ഉവാച താം 60

ജരത്കാരുരുവാച

ഗർഭേണാനേന മനസേ തവ പുത്രോ ഭവിഷ്യതി
ജിതേന്ദ്രിയാണാം പ്രവരോ ധാർമ്മികോബ്രാഹ്മണാഗ്രണീഃ 61

തേജസ്വീ ച തപസ്വീ ച യശസ്വീ ച ഗുണാന്വിതഃ
വരോ വേദവിദാം ചൈവ ജ്ഞാനിനാം യോഗിനാം തഥാ 62

സ ച പുത്രോ വിഷ്ണുഭക്തോ ധാർമ്മികഃ കുലമുദ്ധരേത്
നൃത്യന്തി പിതരഃ സർവേ ജന്മമാത്രേണ വൈ മുദാ
പതിവ്രതാ സുശീലാ യാ സാ പ്രിയാ പ്രിയവാദിനീ 63

ധർമ്മിഷ്ഠാ പുത്രമാതാ ച കുലസ്ത്രീ കുലപാലികാ
ഹരിഭക്തിപ്രദോ ബന്ധുർനചാഽഭീഷ്ടസുഖപ്രദഃ 64

യോ ബന്ധുശ്ചേത് സ ച പിതാ ഹരിവർത്മപ്രദർശകഃ
സാ ഗർഭധാരിണീ യാ ച ഗർഭവാസവിമോചനീ 65

ദയാരൂപാ ച ഭഗിനീ യമഭീതിവിമോചനീ
വിഷ്ണുമന്ത്രപ്രദാതാ ച സ ഗുരുർവിഷ്ണുഭക്തിദഃ 66

ഗുരുശ്ച ജ്ഞാനദോ യോ ഹി യത് ജ്ഞാനം കൃഷ്ണഭാവനം
ആബ്രഹ്മസ്തംബപര്യന്തം യതോ വിശ്വം ചരാചരം 67

ആവിർഭൂതം തിരോഭൂതം കിം വാ ജ്ഞാനം തദന്യതഃ
വേദജം യജ്ഞജം യദ്യത് തത്സാരം ഹരിസേവനം 68

തത്വാനാം സാരഭൂതം ച ഹരേരന്യദ്വിഡംബനം
ദത്തം ജ്ഞാനം മയാ തുഭ്യം സ സ്വാമീ ജ്ഞാനദോ ഹി യഃ 69

ജ്ഞാനാത് പ്രമുച്യതേ ബന്ധാത്സരിപുർയോ ഹി ബന്ധദഃ
വിഷ്ണുഭക്തിയുതം ജ്ഞാനം നോ ദദാതി ഹി യോ ഗുരുഃ 70

സ രിപുഃ ശിഷ്യഘാതീ ച യതോ ബന്ധാന്ന മോചയേത്
ജനനീം ഗർഭജക്ളേശാദ്യമയാതനയാ തഥാ 71

ന മോചയേദ്യഃ സ കഥം ഗുരുസ്താതോ ഹി ബാന്ധവഃ
പരമാനന്ദരൂപം ച കൃഷ്ണമാർഗ്ഗമനശ്വരം 72

ന ദർശയേദ്യഃ സതതം കീദൃശോ ബാന്ധവോ നൃണാം
ഭജ സാധ്വി പരം ബ്രഹ്മാച്യുതം കൃഷ്ണം ച നിർഗുണം 73

നിർമൂലം ച ഭവേത്പുംസാം കർമ്മ വൈ തസ്യ സേവയ
മയാ ഛലേന ത്വം ത്യക്താ ക്ഷമസ്വൈതന്മമപ്രിയേ 74

ക്ഷമായുതാനാം സാധ്വീനാം സത്വാത് ക്രോധോ ന വിദ്യതേ
പുഷ്കരം തപസേ യാമി ഗച്ഛ ദേവി യഥാസുഖം 75

ശ്രീകൃഷ്ണചരണാംഭോജേ നിസ്പൃഹാണാം മനോരഥാഃ
ജരത്കാരുവചഃ ശ്രുത്വാ മനസാ ശോകകാതരാ 76

സാശ്രുനേത്രാ ച വിനയാദുവാച പ്രാണവല്ലഭം

മനസോവാച

ദോഷോ നാസ്ത്യേവ മേ ത്യക്തും നിദ്രാഭംഗേന തേ പ്രഭോ 77

യത്ര സ്മരാമി ത്വാം നിത്യം തത്ര മാമാ/ഗമിഷ്യസി
ബന്ധുഭേദഃ ക്ലേശതമഃ പുത്രഭേദസ്തതഃ പരം 78

പ്രാണേശഭേദഃ പ്രാണാനാം വിച്ഛേദാത് സർവതഃ പരഃ
പതിഃ പതിവ്രതാനാം തു ശതപുത്രാധികം പ്രിയഃ 79

സർവസ്മാത്തു പ്രിയഃ സ്ത്രീണാം പ്രിയസ്തേനോച്യതേ ബുധൈഃ
പുത്രേ യഥൈകപുത്രാണാം വൈഷ്ണവാനാം യഥാഹരൗ 80

നേത്രേ യഥൈകനേത്രാണാം തൃഷിതാനാം യഥാജലേ
ക്ഷുധിതാനാം യഥാ/ന്നേ ച കാമുകാനാം ച മൈഥുനേ 81

യഥാ പരസ്വേ ചോരാണാം യഥാ ജാരേ കുയോഷിതാം
വിദുഷാം ച യഥാ ശാസ്ത്രേ വാണിജ്യേ വണിജാം യഥാ 82

തഥാ ശശ്വന്മനഃ കാന്തേ സാധ്വീനാം യോഷിതാം പ്രഭൗ
ഇത്യുക്ത്വാ മനസാ ദേവീ പപാത സ്വാമിനഃ പദേ 83

ക്ഷണം ചകാര ക്രോഡേ താം കൃപയാ ച കൃപാനിധിഃ
നേത്രോദകേന മനസാം സ്നാപയാമാസ താം മുനിഃ 84

സാശ്രുനേത്രാ മുനേഃ ക്രോഡം സിഷേച ഭേദകാതരാ
തദാ ജ്ഞാനേന തൗ ദ്വൗ ച വിശോകൗ സംബഭൂവതുഃ 85

സ്മാരം സ്മാരം പദാംഭോജം കൃഷ്ണസ്യ പരമാത്മനഃ
ജഗാമ തപസേ വിപ്രഃ സ്വകാന്താം സംപ്രബോധ്യ ച 86

ജഗാമ മനസാ ശംഭോഃ കൈലാസം മന്ദിരം ഗുരോഃ
പാർവതീ ബോധയാമാസ മനസാം ശോകകർശിതാം 87

ശിവശ്ചാതീവ ജ്ഞാനേന ശിവേന ച ശിവാലയഃ
സുപ്രശസ്തേ ദിനേ സാധ്വീ സുഷുവേ മംഗലക്ഷണേ 88

നാരായണാംശം പുത്രം തം യോഗീനാം ജ്ഞാനിനാം ഗുരും
ഗർഭസ്ഥിതോ മഹാജ്ഞാനം ശ്രുത്വാ ശങ്കരവക്ത്രതഃ 89

സംബഭൂവ ച യോഗീന്ദ്രോ യോഗിനാം ജ്ഞാനിനാം ഗുരുഃ
ജാതകം കാരയാമാസ വാചയാമാസ മംഗളം 90

വേദാംശ്ച പാഠയാമാസ ശിവായ ച ശിവഃ ശിശോഃ
മണിരത്നകിരീടാംശ്ച ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ദദൗ ശിവഃ 91

പാർവതീ ച ഗവാം ലക്ഷം രത്നാനി വിവിധാനി ച
ശംഭുശ്ച ചതുരോ വേദാൻ വേദാംഗാനിതരാംസ്തഥാ 92

ബാലകം പാഠയാമാസ ജ്ഞാനം മൃത്യുഞ്ജയം പരം
ഭക്തിരസ്ത്യധികാ കാന്തേ/ ഭീഷ്ടദേവഗുരൗ തഥാ 93

യസ്യാസ്തേന ച തത്പുത്രോ ബഭൂവാ/സ്തിക ഏവ ച
ജഗാമ തപസേ വിഷ്ണോഃ പുഷ്കരം ശങ്കരാജ്ഞയാ 94

സമ്പ്രാപ്യ ച മഹാമന്ത്രം തതശ്ച പരമാത്മനഃ
ദിവ്യം വർഷത്രിലക്ഷം ച തപസ്തപ്ത്വാ തപോധനഃ 95

ആജഗാമ മഹായോഗീ നമസ്കർത്തും ശിവം പ്രഭും
ശങ്കരം ച നമസ്കൃത്യ സ്ഥിത്വാ തത്രൈവ ബാലകഃ 96

സാ ചാ/ജഗാമ മനസാ കശ്യപസ്യാ/ശ്രമം പിതുഃ
താം സപുത്രാം സുതാം ദൃഷ്ട്വാ മുദം പ്രാപ പ്രജാപതി 97

ശതലക്ഷം ച രത്നാനാം ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ദദൗ മുനേ
ബ്രാഹ്മണാൻ ഭോജയാമാസ സോ/സംഖ്യാൻ ശ്രേയസേ ശിശോഃ 98

അദിതിശ്ച ദിതിശ്ചാന്യാ മുദം പ്രാപ പരന്തപ
സാ സപുത്രാ ച സുചിരം തസ്ഥൗ താതാലയേ തദാ 99

തദീയം പുനരാഖ്യാനം വക്ഷ്യാമി തന്നിശാമയ
അഥാഭിമന്യുതനയേ ബ്രഹ്മശാപഃ പരീക്ഷിതേ 100

ബഭൂവ സഹസാ ബ്രഹ്മൻ ദൈവദോഷേണ കർമ്മണാ
സപ്താഹേ സമതീതേ തു തക്ഷകസ്ത്വാം ച ധക്ഷ്യതി 101

ശശാപ ശൃംഗീ തത്രൈവ കൗശിക്യാശ്ച ജലേന വൈ
രാജാ ശ്രുത്വാ തത്പ്രവൃത്തിം നിർവാതസ്ഥാനമാഗതഃ 102

തത്ര തസ്ഥൗ ച സ്പതാഹം ദേഹരക്ഷണ തത്പരഃ
സപ്താഹേ സമതീതേ തു ഗച്ഛന്തം തക്ഷകം പഥി 103

ധന്വന്തരിർനൃപം ഭോക്തും ദദർശ ഗാമുകഃ പഥി
തയോർബഭൂവ സംവാദഃ സുപ്രീതിശ്ച പരസ്പരം 104

ധന്വന്തിർമണിം പ്രാപ തക്ഷകഃ സ്വേച്ഛയാ ദദൗ
സ യയൗ തം ഗൃഹീത്വാ തു സന്തുഷ്ടോ ഹൃഷ്ടമാനസഃ 105

തക്ഷകോ ഭക്ഷയാമാസ നൃപം തം മഞ്ചകേ സ്ഥിതം
രാജാ ജഗാമ തരസാ ദേഹം ത്യക്ത്വാ പരത്ര ച 106

സംസ്കാരം കാരയാമാസ പിതുർവൈ ജനമേജയഃ
രാജാ ചകാര യജ്ഞം ച സർപ്പസത്രം തതോ മുനേ 107

പ്രാണാംസ്തത്യാജ സർപ്പാണാം സമൂഹോ ബ്രഹ്മതേജസാ
സ തക്ഷകോ വൈ ഭീതസ്തു മഹേന്ദ്രം ശരണം യയൗ 108

സേന്ദ്രം ച തക്ഷകം ഹന്തും വിപ്രവർഗ്ഗഃ സമുദ്യതഃ
അഥ ദേവാശ്ച സേന്ദ്രാശ്ച സംജഗ്മുർമനസാന്തികം 109

താം തുഷ്ടാവ മഹേന്ദ്രശ്ച ഭയകാതരവിഹ്വലഃ
തത ആസ്തീക ആഗത്യ യജ്ഞം ച മാതുരാജ്ഞയാ 110

മഹേന്ദ്രതക്ഷകപ്രാണാൻ യയാചേ ഭൂമിപം പരം
ദദൗ വരം നൃപശ്രേഷ്ഠഃ കൃപയാ ബ്രാഹ്മണാജ്ഞയാ 111

യജ്ഞം സമാപ്യ വിപ്രേഭ്യോ ദക്ഷിണാം ച ദദൗ മുദാ
വിപ്രാശ്ച മുനയോ ദേവാ ഗത്വാ ച മനസാന്തികം 112

മനസാം പൂജയാമാസുസ്തുഷ്ടുവുശ്ച പൃഥക് പൃഥക്
ശക്രഃ സംഭൃതസംഭാരോ ഭക്തിയുക്തഃ സദാ ശുചിഃ 113

മനസാം പൂജയാമാസ തുഷ്ടാവ പരമാദരാത്
നത്വാ ഷോഡശോപചാരം ബലിം ച തത്പ്രിയം തദാ 114

പ്രദദൗ പരിതുഷ്ടശ്ച ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാജ്ഞയാ
സമ്പൂജ്യ മനസാം ദേവീം പ്രയയുഃ സ്വാലയം ച തേ 115

ഇത്യേവം കഥിതം സർവ്വം കിം ഭൂയഃ ശ്രോതുമിച്ഛസി 116

നാരദ ഉവാച

കേന സ്തോത്രേണ തുഷ്ടാവ മഹേന്ദ്രോ മനസാം സതിം
പൂജാവിധിക്രമം തസ്യാഃ ശ്രോതുമിച്ഛാമി തത്ത്വതഃ 117

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സുസ്നാതഃ ശുചിരാചാന്തോ ധൃത്വാ ധൗതേ ച വാസസീ

രത്നസിംഹാസനേ ദേവീം വാസയാമാസ ഭക്തിതഃ
സ്വർഗംഗായാ ജലേനൈവ രത്നകുംഭസ്ഥിതേന ച 118

സ്നാപയാമാസ മനസാം മഹേന്ദ്രോ വേദമന്ത്രതഃ
വാസസീ വാസയാമാസ വഹ്നിശുദ്ധേ മനോഹരേ 119

സർവ്വാംഗേ ചന്ദനം കൃത്വാ പാദാർഘ്യം ഭക്തിസംയുതഃ
ഗണേശം ച ദിനേശം ച വഹ്നിം വിഷ്ണും ശിവം ശിവാം 120

സമ്പൂജ്യാഽദൗ ദേവഷട്കം പൂജയാമാസ താം സതീം
ഓം ഹ്രീം ശ്രീം മനസാ ദേവ്യൈ സ്വാഹേത്യേവം ച മന്ത്രതഃ 121

ദശാക്ഷരേണ മൂലേന ദദൗ സർവ്വം യഥോചിതം
ദത്വാ ഷോഡശോപചാരാൻ ദുർലഭാൻ ദേവനായകഃ 122

പൂജയാമാസ ഭക്ത്യാ ച വിഷ്ണുനാ പ്രേരിതോ മുദാ
വാദ്യം നാനാപ്രകാരം ച വാദയാമാസ തത്ര വൈ 123

ബഭൂവ പുഷ്പവൃഷ്ടിശ്ച നഭസോ മനസോപരി
ദേവപ്രിയാജ്ഞയാ തത്ര ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാജ്ഞയാ 124

തുഷ്ടാവ സാശ്രുനേത്രശ്ച പുളകാങ്കിതവിഗ്രഹഃ

പുരന്ദര ഉവാച

ദേവി ത്വാം സ്തോതുമിച്ഛാമി സാധ്വീനാം പ്രവരാം വരാം 125

പരാത്പരാം ച പരമാം ന ഹി സ്തോതും ക്ഷമോ/ധുനാ
സ്തോത്രാണാം ലക്ഷണം വേദേ സ്വഭാവാഖ്യാനതത്പരം 126

ന ക്ഷമഃ പ്രകൃതേ വക്തും ഗുണാനാം ഗണനാം തവ
ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപാ ത്വം കോപഹിംസാദിവർജിതാ 127

ന ച ശക്തോ മുനിസ്തേന ത്യക്തും യാച്ഞാ കൃതാ യതഃ
ത്വം മയാ പൂജിതാ സാധ്വീ ജനനീ മേ യഥാ/ദിതിഃ 128

ദയാരൂപാ ച ഭഗിനീ ക്ഷമാരൂപാ യഥാ പ്രസൂഃ
ത്വയാ മേ രക്ഷിതാഃ പ്രാണാഃ പുത്രദാരാഃ സുരേശ്വരി 129

അഹം കരോമി ത്വത്പൂജാം പ്രീതിശ്ച വർധതാം സദാ
നിത്യാ യദ്യപി പൂജ്യാ ത്വം സർവത്ര ജഗദംബികേ 130

തഥാപി തവപൂജാം ച വർധയാമി സുരേശ്വരി
യേ ത്വാമാഷാഢസങ്ക്രാന്ത്യാം പൂജയിഷ്യന്തി ഭക്തിതഃ 131

പഞ്ചമ്യാം മനസാഖ്യായാം മാസാന്തേ വാ ദിനേ ദിനേ
പുത്രപൗത്രാദയസ്തേഷാം വർദ്ധന്തേ ച ധനാനി വൈ 132

യശസ്വിനഃ കീർത്തിമന്തോ വിദ്യാവന്തോ ഗുണാന്വിതാഃ
യേ ത്വാം ന പൂജയിഷ്യന്തി നിന്ദന്ത്യജ്ഞാനതോ ജനാഃ 133

ലക്ഷ്മീഹീനാ ഭവിഷ്യന്തി തേഷാം നാഗഭയം സദാ
ത്വം സ്വയം സർവലക്ഷ്മീശ്ച വൈകുണ്ഠേ കമലാലയാ 134

നാരായണാംശോ ഭഗവാൻ ജരത്കാരുർമുനീശ്വരഃ
തപസാ തേജസാ ത്വാം ച മനസാ സസൃജേ പിതാ 135

അസ്മാകം രക്ഷണായൈവ തേന ത്വം മനസാഭിധാ
മനസാദേവി ശക്ത്യാ ത്വം സ്വാത്മനാ സിദ്ധയോഗിനീ 136

തേന ത്വം മനസാ ദേവീം പൂജിതാ വന്ദിതാ ഭവ
യേ ഭക്ത്യാ മനസാം ദേവാഃ പൂജയന്ത്യനിശംഭൃശം 137

തേന ത്വാം മനസാം ദേവീം പ്രവദന്തി മനീഷിണഃ
സത്യസ്വരൂപാ ദേവി ത്വം ശശ്വത്സത്യനിഷേവണാത് 138

യോ ഹി ത്വാം ഭാവയേന്നിത്യം സ ത്വാം പ്രാപ്നോതി തത്പരഃ
ഇന്ദ്രശ്ച മനസാം സ്തുത്വാ ഗൃഹീത്വാ ഭഗിനീവരം 139

പ്രജഗാമ സ്വഭവനം ഭൂഷയാ സപരിച്ഛദം
പുത്രേണ സാർധം സാ ദേവീ ചിരം തസ്ഥൗ പിതുർഗൃഹേ 140

ഭ്രാതൃഭിഃ പൂജിതാ ശശ്വന്മാന്യാ വന്ദ്യാ ച സർവതഃ
ഗോലോകാത് സുരഭിർ ബ്രഹ്മൻ തത്രാഽഗത്യ സുപൂജിതാം 141

താം സ്നാപയിത്വാ ക്ഷീരേണ പൂജയാമാസ സാദരം
ജ്ഞാനം ച കഥയാമാസ ഗോപ്യം സർവം സുദുർലഭം 142

തഥാ ദേവൈഃ പൂജിതാ സാ സ്വർലോകം ച പുനർയയൗ
ഇന്ദ്രസ്തോത്രം പുണ്യബീജം മനസാം പൂജയേത് പഠേത് 143

തസ്യ നാഗഭയം നാസ്തി തസ്യ വംശോദ്ഭവസ്യ ച
വിഷം ഭവേത് സുധാതുല്യം സിദ്ധസ്തോത്രോ യദാ ഭവേത് 144

പഞ്ചലക്ഷജപേനൈവ സിദ്ധസ്തോത്രോ ഭവേന്നരഃ
സർപ്പശായീ ഭവേത് സോഽപി നിശ്ചിതം സർപ്പവാഹനഃ 145

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
അഷ്ടചത്വാരിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകോനപഞ്ചാശത്തമോഽദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

കാ വാ സാ സുരഭിർദേവീ ഗോലോകാദാഗതാ ച യാ
തജ്ജന്മചരിതം ബ്രഹ്മൻ ശ്രോതുമിച്ഛാമി യത്നതഃ 1

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഗവാമധിഷ്ഠാതൃദേവീ ഗവാമാദ്യാ ഗവാം പ്രസൂഃ
ഗവാം പ്രധാനാ സുരഭിർഗോലോകേ സാ സമുദ്ഭവാ 2

സർവാദിസൃഷ്ടേശ്ചരിതം കഥയാമി നിശാമയ
ബഭൂവ യേന തജ്ജന്മ പുരാ വൃന്ദാവനേ വനേ 3

ഏകദാ രാധികാനാഥോ രാധയാ സഹ കൗതുകീ
ഗോപാംഗനാപരിവൃതഃ പുണ്യം വൃന്ദാവനം യയൗ 4

സഹസാ തത്ര രഹസി വിജഹാര സ കൗതുകാത്
ബഭൂവ ക്ഷീരപാനേച്ഛാ തസ്യ സ്വേച്ഛാമയസ്യ ച 5

സസൃജേ സുരഭിം ദേവീം ലീലയാ വാമപാർശ്വതഃ
വത്സയുക്താം ദുഗ്ദ്ധവതീം വത്സോ നാമ മനോരഥഃ 6

ദൃഷ്ട്വാ സവത്സാം ശ്രീദാമാ നവഭാണ്ഡേ ദുദോഹ ച
ക്ഷീരം സുധാതിരിക്തം ച ജന്മമൃത്യുജരാഹരം 7

തദുത്ഥം ച പയഃ സ്വാദു പപൗ ഗോപീപതിഃ സ്വയം
സരോ ബഭൂവ പയസാം ഭാണ്ഡവിസ്രംസനേന ച 8

ദീർഘം ച വിസ്തൃതം ചൈവ പരിതഃ ശതയോജനം
ഗോലോകേfയം പ്രസിദ്ധശ്ച സോfപി ക്ഷീരസരോവരഃ 9

ഗോപികാനാം ച രാധായാഃ ക്രീഡാവാപീ ബഭൂവ സാ
രത്നേന്ദ്രരചിതാ പൂർണ്ണം ഭൃതാ ചാപീശ്വരേച്ഛയാ 10

ബഭൂവ കാമധേനൂനാം സഹസാ ലക്ഷകോടയഃ
യാവന്തസ്തത്ര ഗോപാശ്ച സുരഭ്യാ ലോമകൂപതഃ 11

താസാം പുത്രാശ്ച ബഹവഃ സംബഭൂവുരസംഖ്യകാഃ
കഥിതാ ച ഗവാം സൃഷ്ടിസ്തയാ ച പൂരിതം ജഗത് 12

പൂജാം ചകാര ഭഗവാൻ സുരഭ്യാശ്ച പുരാ മുനേ
തതോ ബഭൂവ തത്പൂജാ ത്രിഷുലോകേഷു ദുർലഭാ 13

ദീപാന്വിതാfപരദിനേ ശ്രീകൃഷ്ണസ്യാfജ്ഞയാ ഹരേഃ
ബഭൂവ സുരഭിഃ പൂജ്യാ ധർമ്മവക്ത്രാദിദം ശ്രുതം 14

ധ്യാനം സ്തോത്രം മൂലമന്ത്രം യദ്യത്പൂജാവിധിക്രമം
വേദോക്തം ച മഹാഭാഗ നിബോധ കഥയാമി തേ 15

"ഓം സുരഭ്യൈനമ" ഇതി മന്ത്രസ്തസ്യാഃ ഷഡക്ഷരഃ
സിദ്ധോ ലക്ഷജപേനൈവ ഭക്താനാം കല്പപാദപഃ 16

ധ്യാനം യജുർവേദഗീതം തസ്യാഃ പൂജാ ച സർവതഃ
ഋദ്ധിദാ വൃദ്ധിദാ ചൈവ മുക്തിദാ സർവകാമദാ 17

ലക്ഷ്മീസ്വരൂപാം പരമാം രാധാസഹചരീം പരാം
ഗവാമധിഷ്ഠാതൃദേവീം ഗവാമാദ്യാം ഗവാം പ്രസൂം 18

പവിത്രരൂപാം പൂതാം ച ഭക്താനാം സർവകാമദാം
യയാ പൂതം സർവവിശ്വം താം ദേവീം സുരഭിം ഭജേ 19

ഘടേ വാ ധേനുശിരസി ബന്ധസ്തംഭേ ഗവാമപി
സാളഗ്രാമേ ജലാഗ്നൗ വാ സുരഭിം പൂജയേദ്ദ്വിജഃ 20

ദീപാന്വിതാപരദിനേ പൂർവാഹ്നേ ഭക്തിസംയുതഃ
യഃ പൂജയേച്ച സുരഭിം സ ച പൂജ്യോ ഭവേദ്ഭുവി 21

ഏകദാ ത്രിഷുലോകേഷു വാരാഹേ വിഷ്ണുമായയാ
ക്ഷീരം ജഹാര സുരഭിശ്ചിന്തിതാശ്ച സുരാദയഃ 22

തേ ഗത്വാ ബ്രഹ്മലോകേ ച ബ്രഹ്മാണം തുഷ്ടുവുസ്തദാ
തദാജ്ഞയാ ച സുരഭിം തുഷ്ടാവ പാകശാസനഃ 23

പുരന്ദര ഉവാച

"നമോദേവ്യൈ മഹാദേവ്യൈ സുരഭ്യൈ ച നമോനമഃ
ഗവാം ബീജസ്വരൂപായൈ നമസ്തേ ജഗദംബികേ 24

നമോ രാധാപ്രിയായൈ ച പത്മാംശായൈ നമോ നമഃ
നമഃ കൃഷ്ണപ്രിയായൈ ച ഗവാം മാത്രേ നമോ നമഃ 25

കല്പവൃക്ഷസ്വരൂപായൈ സർവേഷാം സതതം പരേ
ക്ഷീരദായൈ ധനദായൈ ബുദ്ധിദായൈ നമോ നമഃ 26

ശുഭായൈ ച സുഭദ്രായൈ ഗോപ്രദായൈ നമോ നമഃ
യശോദായൈ കീർത്തിദായൈ ധർമ്മദായൈ നമോ നമഃ" 27

സ്തോത്രശ്രവണമാത്രേണ തുഷ്ടാ ഹൃഷ്ടാജഗത്പ്രസൂഃ
ആവിർബഭൂവ തത്രൈവ ബ്രഹ്മലോകേ സനാതനീ 28

മഹേന്ദ്രായ വരം ദത്വാ വാഞ്ഛിതം ചാപി ദുർലഭം
ജഗാമ സാ ച ഗോലോകം യയുർ ദേവാദയോ ഗൃഹം 29

ബഭൂവ വിശ്വം സഹസാ ദുഗ്ദ്ധപൂർണ്ണം ച നാരദ
ദുഗ്ദ്ധം ഘൃതം തതോ യജ്ഞസ്തതഃ പ്രീതിഃ സുരസ്യ ച 30

ഇദം സ്തോത്രം മഹാപുണ്യം ഭക്തിയുക്തശ്ച യഃ പഠേത്
സ ഗോമാൻ ധനവാംശ്ചൈവ കീർത്തിമാൻ പുത്രവാംസ്തഥാ 31

സ സ്നാതഃ സർവതീർത്ഥേഷു സർവയജ്ഞേഷു ദീക്ഷിതഃ
ഇഹലോകേ സുഖം ഭുക്ത്വാ യാത്യന്തേ കൃഷ്ണമന്ദിരേ 32

സുചിരം നിവസേത്തത്ര കരോതി കൃഷ്ണസേവനം
ന പുനർഭവനം തത്ര ബ്രഹ്മപുത്രോ ഭവേത്തതഃ 33

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
ഏകോനപഞ്ചാശത്തമോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചാശത്തമോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ശ്രുതം സർവമുപാഖ്യാനം പ്രകൃതീനാം യഥാതഥം
യച്ഛ്രുത്വാ മുച്യതേ ജന്തുർജ്ജന്മസംസാരബന്ധനാത് 1

അധുനാ ശ്രോതുമിച്ഛാമി രഹസ്യം വേദഗോപിതം
രാധായാശ്ചൈവ ദുർഗായാ വിധാനം ശ്രുതിചോദിതം 2

മഹിമാ വർണ്ണിതോ/തീവ ഭവതാ പരയോർദ്വയോഃ
ശ്രുത്വാ തം തദ്ഗതം ചേതോ ന കസ്യ സ്യാന്മുനീശ്വര 3

യയോരംശോ ജഗത്സർവ്വം യന്നിയമ്യം ചരാചരം
യയോർഭക്ത്യാ ഭവേന്മുക്തിസ്തദ്വിധാനം വദാ/ധുനാ 4

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ശൃണു നാരദ വക്ഷ്യാമി രഹസ്യം ശ്രുതിചോദിതം
യന്ന കസ്യാപി ചാ/ഖ്യാതം സാരാത്സാരം പരാത്പരം 5

ശ്രുത്വാ പരസ്മൈ നോ വാച്യം യതോ/തീവ രഹസ്യകം
മൂലപ്രകൃതിരൂപിണ്യാഃ സംവിദോ ജഗദുദ്ഭവേ 6

പ്രാദുർഭൂതം ശക്തിയുഗ്മം പ്രാണബുദ്ധ്യാധിദൈവതം
ജീവാനാം ചൈവ സർവേഷാം നിയന്തൃ പ്രേരകം സദാ 7

തദധീനം ജഗത്സർവം വിരാഡാദിചരാചരം
യാവത്തയോഃ പ്രസാദോ ന താവന്മോക്ഷോഹി ദുർലഭഃ 8

തതസ്തയോഃ പ്രസാദാർത്ഥം നിത്യം സേവേത തദ്ദ്വയം
തത്രാദൗ രാധികാമന്ത്രം ശൃണു നാരദ ഭക്തിതഃ 9

ബ്രഹ്മവിഷ്ണ്വാദിഭിർനിത്യം സേവിതോ യഃ പരാത്പരഃ
ശ്രീരാധേതി ചതുർത്ഥ്യന്തം വഹ്നേർജായാ തതഃ പരം 10

ഷഡക്ഷരോ മഹാമന്ത്രോ ധർമ്മാദ്യർത്ഥപ്രകാശകഃ
മായാബീജാദികശ്ചായം വാഞ്ഛാചിന്താമണിഃ സ്മൃതഃ 11

വക്ത്രകോടിസഹസ്രൈസ്തു ജിഹ്വാകോടിശതൈരപി
ഏതന്മന്ത്രസ്യ മാഹാത്മ്യം വർണ്ണിതും നൈവ ശക്യതേ 12

ജഗ്രാഹ പ്രഥമം മന്ത്രം ശ്രീകൃഷ്ണോ ഭക്തിതത്പരഃ
ഉപദേശാന്മൂലദേവ്യാ ഗോലോകേ രാസമണ്ഡലേ 13

വിഷ്ണുസ്തേനോപദിഷ്ടസ്തു തേന ബ്രഹ്മാ വിരാട് തഥാ
തേന ധർമ്മസ്തേന ചാƒഹമിത്യേഷാ ഹി പരമ്പരാ 14

അഹം ജപാമി തം മന്ത്രം തേനാƒഹമൃഷിരീഡിതഃ
ബ്രഹ്മാദ്യാഃ സകലാ ദേവാ നിത്യം ധ്യായന്തി താം മുദാ 15

കൃഷ്ണാർച്ചായാം നാധികാരോ യതോ രാധാർച്ചനം വിനാ
വൈഷ്ണവൈഃ സകലൈസ്തസ്മാത് കർത്തവ്യം രാധികാർച്ചനം 16

കൃഷ്ണപ്രാണാധിദേവീ സാ തദധീനോ വിഭുർയതഃ
രാസേശ്വരീ തസ്യ നിത്യം തയാ ഹീനോ ന തിഷ്ഠതി 17

രാധ്നോതി സകലാൻ കാമാംസ്തസ്മാദ്രാധേതി കീർത്തിതാ
അത്രോക്താനാം മനൂനാം ച ഋഷിരസ്മ്യഹമേവ ച 18

ഛന്ദശ്ച ദേവീ ഗായത്രീ ദേവതാത്ര ച രാധികാ
താരോ ബീജം ശക്തിബീജം ശക്തിസ്തു പരികീർത്തിതാ 19

മൂലാവൃത്യാ ഷഡംഗാനി കർത്തവ്യാനീതരത്ര ച
അഥ ധ്യായേന്മഹാദേവീം രാധികാം രാസനായികാം 20

പൂർവോക്തരീത്യാ തു മുനേ സാമവേദേ വിഗീതയാ
ശ്വേതചമ്പകവർണ്ണാഭാം ശരദിന്ദുസമാനനാം 21

കോടിചന്ദ്രപ്രതീകാശാം ശരദംഭോജലോചനാം
ബിംബാധരാം പൃഥുശ്രോണീം കാഞ്ചീയുതനിതംബിനീം 22

കുന്ദപംക്തിസമാനാഭദന്തപംക്തിവിരാജിതാം
ക്ഷൗമാംബരപരീധാനാം വഹ്നിശുദ്ധാംശുകാന്വിതാം 23

ഈഷദ്ധാസ്യപ്രസന്നാസ്യാം കരികുംഭയുഗസ്തനീം
സദാ ദ്വാദശവർഷീയാം രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാം 24

ശൃംഗാരസിന്ധുലഹരീം ഭക്താനുഗ്രഹകാതരാം
മല്ലികാമാലതീമാലാകേശപാശവിരാജിതാം 25

സുകുമാരാംഗലതികാം രാസമണ്ഡലമധ്യഗാം
വരാഭയകരാം ശാന്താം ശശ്വത്സുസ്ഥിരയൗവനാം 26

രത്നസിംഹാസനാസീനാം ഗോപീമണ്ഡലനായികാം
കൃഷ്ണപ്രാണാധികാം വേദബോധിതാം പരമേശ്വരീം 27

ഏവം ധ്യാത്വാ തതോ ബാഹ്യേ സാളഗ്രാമേ ഘടേ/ഥവാ
യന്ത്രേവാ/ഷ്ടദളേ ദേവീം പൂജയേത്തു വിധാനതഃ 28

ആവാഹ്യ ദേവീം തത്പശ്ചാദാസനാദി പ്രദീയതാം
മൂലമന്ത്രം സമുച്ചാര്യ ചാ/സനാദീനി കല്പയേത് 29

പാദ്യം തു പാദയോർദ്ദദ്യാന്മസ്തകേ/ർഘ്യം സമീരിതം
മുഖേ ത്വാചമനീയം സ്യാത്ത്രിവാരം മൂലവിദ്യയാ 30

മധുപർക്കം തതോ ദദ്യാദേകാം ഗാം ച പയസ്വിനീം
തതോ നയേത് സ്നാനശാലാം താം ച തത്രൈവ ഭാവയേത് 31

അഭ്യംഗാദിസ്നാനവിധിം കല്പയിത്വാ/ഥ വാസസീ
തതശ്ച ചന്ദനം ദദ്യാന്നാനാലങ്കാരപൂർവകം 32

പുഷ്പമാലാ ബഹുവിധാസ്തുളസീമഞ്ജരീയുതാഃ
പാരിജാതപ്രസൂനാനി ശതപത്രാദികാനി ച 33

തതഃ കുര്യാത് പവിത്രം തത്പരിവാരാർച്ചനം വിഭോഃ
അഗ്നീശാസുരവായവ്യമദ്ധ്യേദിക്ഷ്വംഗപൂജനം 34

കൃത്വാ പശ്ചാദഷ്ടദളേ ദക്ഷിണാവർത്തതോ/ഗ്രതഃ
മാലാവതീമഗ്രദളേ വഹ്നികോണേ ച മാധവീം 35

രത്നമാലാം ദക്ഷിണേ ച നൈരൃത്യേ തു സുശീലകാം
പശ്ചാദ്ദളേ ശശികലാം പൂജയേന്മതിമാന്നരഃ 36

മാരുതേ പാരിജാതാം ചാപ്യുത്തരേ ച പരാവതിം
ഈശാനകോണേ സമ്പൂജ്യാ സുന്ദരീ പ്രിയകാരിണീ 37

ബ്രാഹ്മ്യാദയസ്തു തദ്ബാഹ്യേ/പ്യാശാപാലാംസ്തു ഭൂപുരേ
വജ്രാദികാന്യായുധാനി ദേവീമിത്ഥം പ്രപൂജയേത് 38

തതോ ദേവീം സാവരണാം ഗന്ധാദ്യൈരുപചാരകൈഃ
രാജോപചാരസഹിതൈഃ പൂജയേന്മതിമാന്നരഃ 39

തതസ്തുവീത ദേവേശീം സ്തോത്രൈർ നാമഹസ്രകൈഃ
സഹസ്രസംഖ്യം ച ജപം നിത്യം കുര്യാത് പ്രയത്നതഃ 40

യ ഏവം പൂജയേദ്ദേവീം രാധാം രാസേശ്വരീം പരാം
സ ഭവേദ്വിഷ്ണുതുല്യസ്തു ഗോലോകം യാതി സന്തതം 41

യഃ കാർത്തിക്യാം പൗർണ്ണമാസ്യാം രാധാജന്മോത്സവം ബുധഃ
കുരുതേ തസ്യ സാന്നിദ്ധ്യം ദദ്യാദ്രാസേശ്വരീ പരാ 42

കേനചിത് കാരണേനൈവ രാധാ വൃന്ദാവനേ വനേ
വൃഷഭാനുസുതാ ജാതാ ഗോലോകസ്ഥായിനീ സദാ 43

അത്രോക്താനാം തു മന്ത്രാണാം വർണ്ണസംഖ്യാവിധാനതഃ
പുരശ്ചരണകർമ്മോക്തം ദശാംശം ഹോമമാചരേത് 44

തിലൈസ്ത്രിസ്വാദുസംയുക്തൈർ ജുഹുയാദ് ഭക്തിഭാവതഃ 45

നാരദ ഉവാച

സ്തോത്രം വദ മുനേ സമ്യഗ്യേന ദേവീ പ്രസീദതി

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

നമസ്തേ പരമേശാനി രാസമണ്ഡലവാസിനി
രാസേശ്വരി നമസ്തേഽസ്തു കൃഷ്ണപ്രാണാധികപ്രിയേ 46

നമസ്ത്രൈലോക്യജനനീ പ്രസീദ കരുണാർണ്ണവേ
ബ്രഹ്മവിഷ്ണ്വാദിഭിർ ദേവൈർവന്ദ്യമാനപദാംബുജേ 47

നമഃ സരസ്വതീരൂപേ നമഃ സാവിത്രി ശങ്കരി
ഗംഗാ പത്മാവതീരൂപേ ഷഷ്ഠി മംഗലചണ്ഡികേ 48

നമസ്തേ തുളസീരൂപേ നമോ ലക്ഷ്മീസ്വരൂപിണി
നമോ ദുർഗ്ഗേ ഭഗവതി നമസ്തേ സർവ്വസ്വരൂപിണി 49

മൂലപ്രകൃതിരൂപാം ത്വാം ഭജാമ കരുണാർണ്ണവാം
സംസാരസാഗരാദസ്മാനുദ്ധരാംബ ദയാം കുരു 50

ഇദം സ്തോത്രം ത്രിസന്ധ്യം യഃ പഠേദ്രാധാം സ്മരന്നരഃ
ന തസ്യ ദുർലഭം കിഞ്ചിത് കദാപിച്ച ഭവിഷ്യതി 51

ദേഹാന്തേ ച വസേന്നിത്യം ഗോലോകേ രാസമണ്ഡലേ
ഇദം രഹസ്യം പരമം ന ചാഖ്യേയം തു കസ്യചിത് 52

അധുനാ ശൃണു വിപ്രേന്ദ്ര ദുർഗാദേവ്യാ വിധാനകം
യസ്യാഃ സ്മരണമാത്രേണ പലായന്തേ മഹാപദഃ 53

ഏനാം ന ഭജതേ യോഹി താദൃങ്നാസ്ത്യേവ കുത്രചിത്
സർവോപാസ്യാ സർവമാതാ ശൈവീശക്തിർമഹാദ്ഭുതാ 54

സർവ്വബുദ്ധ്യധിദേവീയമന്തര്യാമിസ്വരൂപിണി
ദുർഗസങ്കടഹന്ത്രീതി ദുർഗേതി പ്രഥിതാ ഭുവി 55

വൈഷ്ണവാനാം ച ശൈവാനാമുപാസ്യേയം ച നിത്യശഃ
മൂലപ്രകൃതിരൂപാ സാ സൃഷ്ടിസ്ഥിത്യന്തകാരിണീ 56

തസ്യാ നവാക്ഷരം മന്ത്രം വക്ഷ്യേ മന്ത്രോത്തമോത്തമം
വാഗ്ഭവം ശംഭുവനിതാ കാമബീജം തതഃ പരം 57

ചാമുണ്ഡായൈ പദം പശ്ചാദ്വിച്ചേ ഇത്യക്ഷരദ്വയം
നവാക്ഷരോ മനുഃപ്രോക്തോ ഭജതാം കല്പപാദപഃ 58

ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമഹേശാനാ ഋഷയോ/സ്യ പ്രകീർത്തിതാഃ
ഛന്ദാംസ്യുക്താനി സതതം ഗായത്ര്യുഷ്ണിഗനുഷ്ടുഭഃ 59

മഹാകാളീ മഹാലക്ഷ്മീഃ സരസ്വത്യപി ദേവതാഃ
സ്യാദ് രക്തദന്തികാബീജം ദുർഗ്ഗാ ച ഭ്രാമരീ തഥാ 60

നന്ദാശാകംഭരീദേവ്യൗ ഭീമാ ച ശക്തയഃ സ്മൃതാഃ
ധർമാർത്ഥ കാമമോക്ഷേഷു വിനിയോഗ ഉദാഹൃതഃ 61

ഋഷിഛന്ദോ ദൈവതാനി മൗലൗ വക്ത്രേ ഹൃദി ന്യസേത്
സ്തനയോഃ ശക്തിബീജാനി ന്യസേത് സർവാർത്ഥസിദ്ധയേ 62

ബീജത്രയൈശ്ചതുർഭിശ്ച ദ്വാഭ്യാം സർവ്വേണ ചൈവ ഹി
ഷഡംഗാനി മനോഃ കുര്യാത് ജാതിയുക്താനി ദേശികാഃ 63

ശിഖായാം ലോചനദ്വന്ദ്വേ ശ്രുതിനാസാനനേഷു ച
ഗുദേ ന്യസേന്മന്ത്രവർണ്ണാൻ സർവേണ വ്യാപകം ചരേത് 64

ഖഡ്ഗചക്രഗദാബാണചാപാനി പരിഘം തഥാ
ശൂലം ഭുശുണ്ഡീം ച ശിരഃശംഖം സന്ദധതീം കരൈഃ 65

മഹാകാളീം ത്രിനയനാം നാനാഭൂഷണഭൂഷിതാം
നീലാഞ്ജനസമപ്രഖ്യാം ദശപാദാനനാം ഭജേ 66

മധുകൈടഭനാശാർത്ഥം യാം തുഷ്ടാവാംബുജാസനഃ
ഏവം ധ്യായേന്മഹാകാളീം കാമബീജസ്വരൂപിണീം 67

അക്ഷമാലാം ച പരശും ഗദേഷുകുലിശാനി ച
പത്മം ധനുഷ്കുണ്ഡികാം ച ദണ്ഡശക്തിമസിം തഥാ 68

ചർമ്മാബുജം തഥാ ഘണ്ടാം സുരപാത്രം ച ശൂലകം
പാശം സുദർനം ചൈവ ദധതീമരുണപ്രഭാം 69

രക്താംബുജാസനഗതാം മായാബീജസ്വരൂപിണിം
മഹാലക്ഷ്മീം ഭജേദേവം മഹിഷാസുരമർദ്ദിനീം 70

ഘണ്ടാശൂലേ ഹലം ശംഖം മുസലം ച സുദർശനം
ധനുർബാണാൻഹസ്തപത്മൈർദധാനാം കുന്ദസന്നിഭാം 71

ശുംഭാദിദൈത്യസംഹർത്രീം വാണീബീജസ്വരൂപിണീം
മഹാസരസ്വതീം ധ്യായേത് സച്ചിദാനന്ദവിഗ്രഹാം 72

യന്ത്രമസ്യാം ശൃണുപ്രാജ്ഞ ത്ര്യസ്ത്രം ഷട്കോണസംയുതം
തതോഽഷ്ടദളപത്മം ച ചതുർവിംശതി പത്രകം 73

ഭൂഗൃഹേണ സമായുക്തം യന്ത്രമേവം വിചിന്തയേത്
സാളഗ്രാമേ ഘടേ വാഽപി യന്ത്രേ വാ പ്രതിമാസു വാ 74

ബാണലിംഗേഽഥവാ സൂര്യേ യജേദ്ദേവീമനന്യധീഃ
ജയാദി ശക്തിസംയുക്തേ പീഠേ ദേവീം പ്രപൂജയേത് 75

പൂർവ്വകോണേ സരസ്വത്യാ സഹിതം പത്മജം യജേത്
ശ്രിയാ സഹ ഹരിം തത്ര നൈരൃതേ കോണകേ യജേത് 76

പാർവ്വത്യാസഹിതം ശംഭും വായുകോണേ സമർച്ചയേത്
ദേവ്യാ ഉത്തരതഃപൂജ്യഃ സിംഹോ വാമേ മഹാസുരം 77

മഹിഷം പൂജയേദന്തേ ഷട്കോണേഷു യജേത് ക്രമാത്
നന്ദജാം രക്തദന്താം ച തഥാ ശാകംഭരീം ശിവാം 78

ദുർഗ്ഗാം ഭീമാം ഭ്രാമരീം ച തതോ വസുദളേഷു ച
ബ്രാഹ്മീം മാഹേശ്വരീം ചൈവ കൗമാരീം വൈഷ്ണവീം തഥാ 79

വാരാഹീം നാരസിംഹീം ച ഐന്ദ്രീം ചാമുണ്ഡകാം തഥാ
പൂജയേച്ച തതഃ പശ്ചാത്തത്ത്വപത്രേഷു പൂർവ്വതഃ 80

വിഷ്ണുമായാം ചേതനാം ച ബുദ്ധിം നിദ്രാം ക്ഷുധാം തഥാ
ഛായാം ശക്തിം പരാം തൃഷ്ണാം ശാന്തിം ജാതിം ച ലജ്ജയാ 81

ക്ഷാന്തിം ശ്രദ്ധാം കീർത്തിലക്ഷ്മ്യൗ, ധൃതിം വൃത്തിം ശ്രുതിംസ്മൃതിം
ദയാം തുഷ്ടിം തതഃ പുഷ്ടിം മാതൃഭ്രാന്തീ ഇതിക്രമാത് 82

തതോ ഭൂപുരകോണേഷു ഗണേശം ക്ഷേത്രപാലകം
വടുകം യോഗിനീംശ്ചാപി പൂജയേന്മതിമാന്നരഃ 83

ഇന്ദ്രാദ്യാനപി തത്ബാഹ്യേ വജ്രാദ്യായുധസംയുതാൻ
പൂജയേദനയാ രീത്യാ ദേവീം സാവരണാം തതഃ 84

രാജോപചാരാൻ വിവിധാൻ ദദ്യാദംബാപ്രതുഷ്ടയേ
തതോ ജപേന്നവാർണം ച മന്ത്രം മന്ത്രാർത്ഥപൂർവകം 85

തതഃസപ്തശതീസ്തോത്രം ദേവ്യാ അഗ്രേ തു സംപഠേത്
നാഽനേന സദൃശം സ്തോത്രം വിദ്യതേ ഭുവനത്രയേ 86

തതശ്ചാനേന ദേവേശീം തോഷയേത് പ്രത്യഹം നരഃ
ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷാണാമാലയം ജയതേ നരഃ 87

ഇതി തേ കഥിതം വിപ്ര ശ്രീദുർഗ്ഗായാ വിധാനകം
കൃതാർത്ഥതാ യേന ഭവേത്തദേതത് കഥിതം തവ 88

സർവ്വേ ദേവാ ഹരിബ്രഹ്മപ്രമുഖാ മനവസ്തഥാ
മുനയോ ജ്ഞാനനിഷ്ഠാശ്ച യോഗിനശ്ചാഽശ്രമാസ്തഥാ 89

ലക്ഷ്മ്യാദയസ്തഥാ ദേവ്യഃസർവേ ധ്യായന്തി താം ശിവാം
തദേവ ജന്മസാഫല്യം ദുർഗ്ഗാസ്മരണമസ്തി ചേത് 90

ചതുർദശാഽപി മനവോ ധ്യാത്വാ ചരണപങ്കജം
മനുത്വം പ്രാപ്തവന്തശ്ച ദേവഃ സ്വം സ്വം പദം തഥാ 91

തദേതത് സർവമാഖ്യാതം രഹസ്യാതിരഹസ്യകം
പ്രകൃതീനാം പഞ്ചകസ്യ തദംശാനാം ച വർണ്ണനം 92

ശ്രുത്വൈതന്മനുജോ നിത്യം പുരുഷാർത്ഥചതുർഷ്ടയം
ലഭതേ നാത്ര സന്ദേഹഃ സത്യം സത്യം മയോദിതം 93

അപുത്രോ ലഭതേ പുത്രം വിദ്യാർത്ഥീ പ്രാപ്നുയാച്ച താം
യം യം കാമം സ്മരേദ്വാപി തം തം ശ്രുത്വാ സമാപ്നുയാത് 94

നവരാത്രേ പഠേദേതദ്ദേവ്യഗ്രേ തു സമാഹിതഃ
പരിതുഷ്ടാ ജഗദ്ധാത്രീ ഭവത്യേവ ഹി നിശ്ചിതം 95

നിത്യമേകൈകമദ്ധ്യായം പഠേദ്യഃ പ്രത്യഹം നരഃ
തസ്യ വശ്യാ ഭവേദ്ദേവീ ദേവീപ്രിയകരോ ഹി സഃ 96

ശകുനാംശ്ച പരീക്ഷേത നിത്യമസ്മിൻ യഥാവിധി
കുമാരീ ദിവ്യഹസ്തേന യദ്വാ വടുകരാംബുജാത് 97

മനോരഥം തു സങ്കൽപ്യ പുസ്തകം പൂജയേത്തതഃ
ദേവീം ച ജഗദീശാനീം പ്രണമേച്ച പുനഃ പുനഃ 98

സുസ്നാതാം കന്യകാം തത്രാ*f*നീയാ*f*ഭ്യർച്ച്യ യഥാവിധി
ശലാകാം രോപയേൻമദ്ധ്യേ തഥാ സ്വർണ്ണേന നിർമ്മിതാം 99

ശുഭം വാ*f*പ്യശുഭം തത്ര യദായാതി ച തദ്ഭവേത്
ഉദാസീനേ*f*പ്യുദാസീനം കാര്യം ഭവതി നിശ്ചിതം 100

ഇതി ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതേ നവമസ്കന്ധേ
പഞ്ചാശത്തമോ*f*ദ്ധ്യായഃ

സമാപ്തോ*f*യം നവമസ്കന്ധഃ

ശ്രീ ദുർഗ്ഗാദേവ്യൈ നമഃ

ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതം

ദശമഃസ്കന്ധഃ

പ്രഥമോf ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

നാരായണ ധരാധാര സർവപാലനകാരണ
ഭവതോദീരിതം ദേവീചരിതം പാപനാശനം 1

മന്വന്തരേഷു സർവേഷു സാ ദേവീ യത്സ്വരൂപിണി
യദാകാരേണ കുരുതേ പ്രാദുർഭാവം മഹേശ്വരീ 2

താൻ നഃ സർവാൻസമാഖ്യാഹി ദേവീമാഹാത്മ്യമിശ്രിതാൻ
യഥാ ച യേന യേനേഹ പൂജിതാ സംസ്തുതാപി ഹി 3

മനോരഥാൻ പൂരയതി ഭക്താനാം ഭക്തവത്സലാ
തന്നഃ ശുശ്രൂഷമാണാനാം ദേവീചരിതമുത്തമം 4

വർണ്ണയസ്വ കൃപാസിന്ധോ യേനാfപ്നോതി സുഖം മഹത്

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ആകർണ്ണയ മഹർഷേ ത്വം ചരിതം പാപനാശനം 5

ഭക്താനാം ഭക്തിജനനം മഹാസമ്പത്തികാരകം
ജഗദ്യോനിർ മഹാതേജാ ബ്രഹ്മാ ലോകപിതാമഹഃ 6

ആവിരാസീന്നാഭിപത്മാദ്ദേവദേവസ്യ ചക്രിണഃ
സ ചതുർമുഖ ആസാദ്യ പ്രാദുർഭാവം മഹാമതേ 7

മനും സ്വായംഭുവം നാമ ജനയാമാസ മാനസാത്
സ മാനസോ മനുഃ പുത്രോ ബ്രഹ്മണഃ പരമേഷ്ഠിനഃ 8

ശതരൂപാം ച തത് പത്നീം ജജ്ഞേ ധർമ്മസ്വരൂപിണിം
സ മനുഃ ക്ഷീരസിന്ധോശ്ച തീരേ പരമപാവനേ 9

ദേവീമാരാധയാമാസ മഹാഭാഗ്യഫലപ്രദാം
മൂർത്തിം ച മൃണ്മയീം തസ്യാ വിധായ പൃഥിവീപതിഃ 10

ഉപാസതേ സ്മ താം ദേവീം വാഗ്ഭവം സ ജപൻ രഹഃ
നിരാഹാരോ ജിതശ്വാസോ നിയമവ്രതകർശിതഃ 11

ഏകപാദേന സന്തിഷ്ഠൻ ധരായാമനിശം സ്ഥിരഃ
ശതവർഷം ജിതഃ കാമഃ ക്രോധസ്തേന മഹാത്മനാ 12

ഭേജേ സ്ഥാവരതാം ദേവ്യാശ്ചരണൗ ചിന്തയൻ ഹൃദി
തസ്യ തത്തപസാ ദേവീ പ്രാദുർഭൂതാ ജഗന്മയീ 13

ഉവാച വചനം ദിവ്യം വരം വരയ ഭൂമിപ
തത ആനന്ദജനകം ശ്രുത്വാ വാക്യം മഹീപതിഃ 14

വരയാമാസ താൻ ഹൃത്സ്ഥാൻ വരാനമരദുർലഭാൻ

മനുരുവാച

ജയ ദേവി വിശാലാക്ഷി ജയ സർവാന്തരസ്ഥിതേ 15

മാന്യേ പൂജ്യേ ജഗദ്ധാത്രി സർവമംഗളമംഗളേ
ത്വത്കടാക്ഷാവലോകേന പത്മഭൂഃ സൃജതേ ജഗത് 16

വൈകുണ്ഠഃ പാലയത്യേവ ഹരഃ സംഹരതേ ക്ഷണാത്
ശചീപതിസ്ത്രിലോക്യാശ്ച ശാസകോ ഭവദാജ്ഞയാ 17

പ്രാണിനഃ ശിക്ഷയത്യേവ ദണ്ഡേന ച പരേതരാട്
യാദസാമധിപഃ പാശീ പാലനം മാദൃശാമപി 18

കുരുതേ സ കുബേരോപി നിധീനാം പതിരവ്യയഃ
ഹുതഭുങ്നൈരൃതോ വായുരീശാനഃ ശേഷ ഏവ ച 19

ത്വദംശസംഭവാ ഏവ ത്വച്ഛക്തിപരിബൃംഹിതാഃ
അഥാപി യദിമേ ദേവി വരോ ദേയോ/സ്തി സാമ്പ്രതം 20

തദാ പ്രഹ്വാഃ സർഗ്ഗകാര്യേ വിഘ്നാ നശ്യന്തു മേ ശിവേ
വാഗ്ഭവസ്യാ/പി മന്ത്രസ്യ യേ കേചിദുപസേവിനഃ 21

തേഷാം സിദ്ധിഃ സത്വരാപി കാര്യാണാം ജായതാമപി
യേ സംവാദമിമം ദേവി പഠന്തി ശ്രാവയന്തി ച 22

തേഷാം ലോകേ ഭുക്തിമുക്തീ സുലഭേ ഭവതാം ശിവേ
ജാതിസ്മരത്വം ഭവതു വക്തൃത്വം സൗഷ്ഠവം തഥാ 23

ജ്ഞാനസിദ്ധിഃ കർമ്മമാർഗസംസിദ്ധിരപി ചാസ്തു ഹി
പുത്രപൗത്രസമൃദ്ധിശ്ച ജായേദിത്യേവ മേ വചഃ 24

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദശമസ്കന്ധേ
പ്രഥമോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വിതീയോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീദേവ്യുവാച

ഭൂമിപാല മഹാബാഹോ സർവമേതദ്ഭവിഷ്യതി
യത്ത്വയാ പ്രാർത്ഥിതം തത്തേ ദദാമി മനുജാധിപ 1

അഹം പ്രസന്നാ ദൈത്യേന്ദ്രനാശനാ/മോഘവിക്രമാ
വാഗ്ഭവസ്യ ജപേനൈവ തപസാ തേ സുനിശ്ചിതം 2

രാജ്യം നിഷ്കണ്ടകം തേ/സ്തു പുത്രാ വംശകരാ അപി
മയി ഭക്തിർദൃഢാ വത്സ മോക്ഷാന്തേ മത്പദേ ഭവേത് 3

ഏവം വരാൻ മഹാദേവീ തസ്മൈ ദത്വാ മഹാത്മനേ
പശ്യതസ്തു മനോരേവ ജഗാമ വിന്ധ്യപർവതം 4

യോ/സൗ വിന്ധ്യാചലോ രുദ്ധഃ കുംഭോദ്ഭവമഹർഷിണാ
ഭാനുമാർഗ്ഗാവരോധാർത്ഥം പ്രവൃത്തോ ഗഗനം സ്പൃശൻ 5

സാ വിന്ധ്യവാസിനീ വിഷ്ണോരനുജാ ഖരദേശ്വരീ
ബഭൂവ പൂജ്യാ ലോകാനാം സർവേഷാം മുനിസത്തമ 6

ഋഷയ ഊചുഃ

കോ/സൗ വിന്ധ്യാചലഃ സൂത കിമർത്ഥം ഗഗനം സ്പൃശൻ
ഭാനുമാർഗ്ഗാവരോധം ച കിമർത്ഥം കൃതവാനസൗ 7

കഥം ച മൈത്രാവരുണിഃ പർവതം തം മഹോന്നതം
പ്രകൃതിസ്ഥം ചകാരേതി സർവം വിസ്തരതോ വദ 8

നഹി തുഷ്യാമഹേ സാധോ ത്വദാസ്യഗളിതാമൃതം
ദേവ്യാശ്ചരിതരൂപാഖ്യം പീത്വാ തൃഷ്ണാ പ്രവർദ്ധതേ 9

സൂത ഉവാച

ആസീദ്വിന്ധ്യാചലോ നാമ മാന്യഃ സർവധരാഭൃതാം
മഹാവനസമൂഹാഢ്യോ മഹാപാദപസംവൃതഃ 10

സുപുഷ്പിതൈരനേകൈശ്ച ലതാഗുല്മൈസ്തു സംവൃതഃ
മൃഗാ വരാഹ മഹിഷാ വ്യാഘ്രാഃ ശാർദ്ദൂലകാ അപി 11

വാനരാഃ ശശകാ ഋക്ഷാഃ സൃഗാലാശ്ച സമന്തതഃ
വിചരന്തി സദാ ഹൃഷ്ടാഃ പുഷ്ടാ ഏവ മഹോദ്യമാഃ 12

നദീനദജലാക്രാന്തോ ദേവഗന്ധർവകിന്നരൈഃ
അപ്സരോഭിഃ കിംപുരുഷൈഃ സർവകാമഫലദ്രുമൈഃ 13

ഏതാദൃശേ വിന്ധ്യനഗേ കദാചിത് പര്യടൻ മഹീം
ദേവർഷിഃ പരമഃ പ്രീതോ ജഗാമ സ്വേച്ഛയാ മുനിഃ 14

തം ദൃഷ്ട്വാ സ നഗോ മംക്ഷു തൂർണ്ണമുത്ഥായ സംഭ്രമാത്
പാദ്യമർഘ്യം തഥാ ദത്വാ വരാസനമഥാർപ്പയത് 15

സുഖോപവിഷ്ടം ദേവർഷിം പ്രസന്നം നഗ ഊചിവാൻ

വിന്ധ്യ ഉവാച

ദേവർഷേ കഥ്യതാം ജാത ആഗമഃ കുത ഉത്തമഃ 16

തവാഗമനതോ ജാതമനർഘ്യം മമ മന്ദിരം
തവ ചങ്ക്രമണം ദേവാഽഭയാർത്ഥം ഹി യഥാ രവേഃ 17

അപൂർവ്വം യന്മനോവൃത്തം തദ്ബ്രൂഹി മമ നാരദ

നാരദ ഉവാച

മമാഗമനമിന്ദ്രാരേ, ജാതം സ്വർണ്ണഗിരേരഥ 18

തത്ര ദൃഷ്ടാ മയാ ലോകാഃ ശക്രാഗ്നിയമപാശിനാം
സർവേഷാം ലോകപാലാനാം ഭവനാനി സമന്തതഃ 19

മയാ ദൃഷ്ടാനി വിന്ധ്യാഗ നാനാഭോഗപ്രദാനി ച
ഇതി ചോക്ത്വാ ബ്രഹ്മയോനിഃ പുനരുച്ഛ്വാസമാവിശത് 20

ഉച്ഛ്വാസന്തം മുനിം ദൃഷ്ട്വാ പുനഃ പപ്രച്ഛ ശൈലരാട്
ഉച്ഛ്വാസകാരണം കിം തദ്ബ്രൂഹി ദേവഋഷേ മമ 21

ഇത്യാകർണ്യ നഗസ്യോക്തം ദേവർഷിരമിതിദ്യുതിഃ
അബ്രവീത് ശ്രൂയതാം വത്സ മമോച്ഛ്വാസസ്യ കാരണം 22

ഗൗരീഗുരുസ്തു ഹിമവാൻ ശിവസ്യ ശ്വശുരഃ കില
സംബന്ധിത്വാത് പശുപതേ പൂജ്യ ആസീത് ക്ഷമാഭൃതാം 23

ഏവമേവ ച കൈലാസഃ ശിവസ്യാfവസഥഃ പ്രഭുഃ
പൂജ്യഃ പൃഥിഭൃതാം ജാതോ ലോകേ പാപൌഘദാരണഃ 24

നിഷധഃപർവതോ നീലോ ഗന്ധമാദന ഏവ ച
പൂജ്യാഃ സ്വസ്ഥാനമാസാദ്യ സർവ ഏവ ക്ഷമാഭൃതഃ 25

യം പര്യേതി ച വിശ്വാത്മാ സഹസ്രകിരണഃ സ്വരാട്
സഗ്രഹർക്ഷഗണോപേതഃ സോfയം കനകപർവതഃ 26

ആത്മാനം മനുതേ ശ്രേഷ്ഠം വരിഷ്ഠം ച ധരാഭൃതാം
സർവേഷാമഹമേവാഗ്ര്യോ നാസ്തി ലോകേഷു മത്സമഃ 27

ഏവം മാനാഭിമാനം തം സ്മൃത്വോച്ഛ്വാസോ മയോത്സിതഃ
അസ്തു നൈതാവതാ കൃത്യം തപോബലവതാം നഗ
പ്രസംഗതോ മയോക്തം തേ ഗമിഷ്യാമി നിജം ഗൃഹം 28

ഇതി ശ്രീദേവീ ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ
ദശമസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോദ്ധ്യായഃ

അഥ തൃതീയോfദ്ധ്യായഃ

സൂത ഉവാച

ഏവം സമുപദിശ്യായം ദേവർഷിഃ പരമഃ സ്വരാട്
ജഗാമ ബ്രഹ്മണോ ലോകം സ്വൈരചാരീ മഹാമുനിഃ 1

ഗതേ മുനിവരേ വിന്ധ്യശ്ചിന്താം ലേഭേfനപായിനീം
നൈവ ശാന്തിം സ ലേഭേ ച സദാfന്തഃകൃതശോചനഃ 2

കഥം കിം ത്വത്ര മേ കാര്യം കഥം മേരും ജയാമ്യഹം
നൈവ ശാന്തിം ലഭേ നfപി സ്വാസ്ഥ്യം മേ മാനസേ ഭവേത് 3

"ധിഗുത്സാഹം ച മാനം ച ധിങ്മേ കീർത്തിം ച ധിക്കുലം
ധിഗ്ബലം മേ പൌരുഷം ധിക് സ്മൃതം പൂർവൈർമഹാത്മഭിഃ
ഏവം ചിന്തയമാനസ്യ വിന്ധ്യസ്യ മനസി സ്ഫുടം. 4

പ്രാദുർഭൂതാ മതിഃ കാര്യേ കർത്തവ്യോ ദോഷകാരിണീ
മേരുപ്രദക്ഷിണാം കുർവന്നിത്യമേവ ദിവാകരഃ 5

സഗ്രഹർക്ഷഗണോപേതഃ സദാ ദൃപ്യത്യയം നഗഃ
തസ്യമാർഗ്ഗസ്യ സംരോധം കരിഷ്യാമി നിജൈഃ കരൈഃ 6

തദാ നിരുദ്ധോദ്യുമണിഃ പരിക്രാമേത് കഥം നഗം
ഏവം മാർഗ്ഗേ നിരുദ്ധേ തു മയാ ദിനകരസ്യ ച 7

ഭഗ്നദർപ്പോ ദിവ്യനഗോ ഭവിഷ്യതി വിനിശ്ചിതം
ഏവം നിശ്ചിത്യ വിന്ധ്യാദ്രിഃ ഖം സ്പൃശൻ വവൃധേ ഭുജൈഃ 8

മഹോന്നതൈഃ ശൃംഗവരൈഃ സർവ്വം വ്യാപ്യ വ്യവസ്ഥിതഃ
കദോദേഷ്യതി ഭാസ്വാംസ്തം രോധയിഷ്യാമ്യഹം കദാ 9

ഏവം സഞ്ചിന്ത്യമാനസ്യ സാ വ്യതീയായ ശർവരീ
പ്രഭാതം വിമലം ജജ്ഞേ ദിശോ വിതിമിരാഃ കരൈഃ 10

കുർവൻ സ നിഗതോ ഭാനുരുദയായോദയേ ഗിരൗ
പ്രകാശതേ സ്മ വിമലം നഭോ ഭാനുകരൈഃ ശുഭൈഃ 11

വികാസം നളിനീ ഭേജേ മീലനം ച കുമദ്വതീ
സ്വാനി കാര്യാണി സർവേ ച ലോകാഃ സമുപതസ്ഥിരേ 12

ഹവ്യം കവ്യം ഭൂതബലിം ദേവാനാം ച പ്രവർദ്ധയൻ
പ്രാഹ്ണാഽപരാഹ്ണമദ്ധ്യാഹ്നവിഭാഗേന ത്വിഷാം പതിഃ 13

ഏവം പ്രാചീം തഥാഽഗ്നേയീം സമാശ്വാസ്യ വിയോഗിനീം
ജ്വലന്തീ ചിരകാലീനവിരഹാദിവ കാമിനീം 14

ഭാസ്ക്കരോഽഥ കൃശാനോശ്ച ദിശം നൂനം വിഹായ ച
യാമ്യാം ഗന്തും തതസ്തൂർണ്ണം പ്രതസ്ഥേ കമലാകരഃ 15

ന ശേകുശ്ചാഗ്രതോ ഗന്തും തതോഽനൂരുർവ്യജിജ്ഞപത് 16

അനൂരുരുവാച

ഭാനോ മാനോന്നതോ വിന്ധ്യോ നിരുദ്ധ്യ ഗഗനം സ്ഥിതഃ
സ്പർധതേ മേരുണാ പ്രേപ്സുസ്ത്വദ്ദത്താം ച പ്രദക്ഷിണാം 17

സൂത ഉവാച

അനൂരുവാക്യമാകർണ്യ സവിതാഹ്യാസ ചിന്തയൻ

അഹോ ഗഗനമാർഗ്ഗോഽപി രുദ്ധ്യതേ ചാഽതിവിസ്മയഃ
പ്രായഃ ശൂരോ ന കിം കുര്യാദുത്പഥേ വർത്മനി സ്ഥിതഃ 18
നിരുദ്ധോ നോ വാജിമാർഗ്ഗോ ദൈവം ഹി ബലവത്തരം
രാഹുബാഹുഗ്രഹവ്യഗ്രോ യഃ ക്ഷണം നാവതിഷ്ഠതേ 19

സ ചിരം രുദ്ധമാർഗ്ഗോഽപി കിം കരോതി വിധിർബലീ
ഏവം ച മാർഗ്ഗോ സംരുദ്ധേ ലോകാ സർവേ ച സേശ്വരാഃ 20

നാന്വവിന്ദന്ത ശരണം കർത്തവ്യം നാന്വപദ്യത
ചിത്രഗുപ്താദയഃ സർവേ കാലം ജാനന്തി സൂര്യതഃ 21

സ രുദ്ധോ വിന്ധ്യഗിരിണാ അഹോ ദൈവവിപര്യയഃ
യദാ നിരുദ്ധഃ സവിതാ ഗിരിണാ സ്പർദ്ധയാ തദാ 22

നഷ്ടഃ സ്വാഹാസ്വധാകാരോ നഷ്ടപ്രായമഭൂജ്ജഗത്
ഏവം ച പശ്ചിമാ ലോകാ ദാക്ഷിണാത്യാസ്തഥൈവ ച 23

നിദ്രാമീലിതചക്ഷുഷ്കാ നിശാമേവ പ്രപേദിരേ
പ്രാഞ്ചസ്തഥോത്തരാഹാശ്ച തീക്ഷ്ണതാപപ്രതാപിതാഃ 24

മൃതാ നഷ്ടാശ്ച ഭഗ്നാശ്ച വിനാശമഭജൻ പ്രജാഃ
ഹാഹാഭൂതം ജഗത്സർവം സ്വധാകവ്യവിവർജിതം
ദേവാഃ സേന്ദ്രാഃ സമുദ്വിഗ്നാഃ കിം കുർമ്മ ഇതിവാദിനഃ 25

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദശമസ്കന്ധേ
തൃതീയോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർത്ഥോ/ദ്ധ്യായഃ

സൂത ഉവാച

തതഃ സർവ്വേ സുരഗണാ മഹേന്ദ്രപ്രമുഖാസ്തദാ
പത്മയോനിം പുരസ്കൃത്യ രുദ്രം ശരണമന്വയുഃ 1

ഉപതസ്ഥുഃ പ്രണതിഭിഃ സ്തോത്രൈശ്ചാരുവിഭൂതിഭിഃ
ദേവദേവം ഗിരിശയം ശശിലാളിതശേഖരം 2

ദേവാ ഊചുഃ

ജയ ദേവഗണാദ്ധ്യക്ഷ ഉമാലാളിതപത്മജ
അഷ്ടസിദ്ധിവിഭൂതീനാം ദാത്രേ ഭക്തജനായ തേ 3

മഹാമായാവിലസിതസ്ഥാനായ പരമാത്മനേ
വൃഷാങ്കായാ/മരേശായ കൈലാസസ്ഥിതിശാലിനേ 4

അഹിർബുധ്ന്യായ മാന്യായ മനവേ മാനദായിനേ
അജായ ബഹുരൂപായ സ്വാത്മാരാമായ ശംഭവേ 5

ഗണനാഥായ ദേവായ ഗിരീശായ നമോസ്തുതേ
മഹാവിഭൂതിദാത്രേ തേ മഹാവിഷ്ണുസ്തുതായ ച 6

വിഷ്ണുഹൃത്കംജവാസായ മഹായോഗരതായ ച
യോഗഗമ്യായ യോഗായ യോഗിനാം പതയേ നമഃ 7

യോഗീശായ നമസ്തുഭ്യം യോഗാനാം ഫലദായിനേ
ദീനദാനപരായാ/പി ദയാസാഗരമൂർത്തയേ 8

ആർത്തിപ്രശമനായോഗ്രവീര്യായ ഗുണമൂർത്തയേ
വൃഷധ്വജായ കാലായ കാലകാലായ തേ നമഃ 9

സൂത ഉവാച

ഏവം സ്തുതഃ സ ദേവേശോ യജ്ഞഭുഗ്ഭിർവൃഷധ്വജഃ
പ്രാഹ ഗംഭീരയാ വാചാ പ്രഹസൻ വിബുധർഷഭാൻ 10

ശ്രീഭഗവാനുവാച

പ്രസന്നോഽഹം ദിവിഷദഃ സ്തോത്രേണോത്തമപൂരുഷാഃ
മനോരഥം പൂരയാമി സർവ്വേഷാം ദേവതർഷഭാഃ 11

ദേവാ ഊചു

സർവദേവേശ ഗിരിശ ശശിമൗലിവിരാജിത
ആർത്താനാം ശങ്കരസ്ത്വം ച ശം വിധേഹി മഹാബല 12

പർവതോ വിന്ധ്യനാമാസ്തി മേരുദ്വേഷ്ടാ മഹോന്നതഃ
ഭാനുമാർഗ്ഗം നിരോദ്ധാ ഹി സർവേഷാം ദുഃഖദോഽനഘ 13

തദ്വൃദ്ധിം സ്തംഭയേശാന സർവ്വകല്യാണകൃദ്ഭവ
ഭാനുസഞ്ചാരരോധേന കാലജ്ഞാനം കഥം ഭവേത് 14

നഷ്ടേ സ്വാഹാസ്വധാകാരേ ലോകേ കഃ ശരണം ഭവേത്
അസ്മാകം ച ഭയാർത്താനാം ഭവാനേവ ഹി ദൃശ്യതേ 15

ദുഃഖനാശകരോ ദേവ പ്രസീദ ഗിരിജാപതേ 16

ശിവ ഉവാച

നാഽസ്മാകം ശക്തിരസ്തീഹ തദ്വൃദ്ധിസ്തംഭനേ സുരാഃ

ഇമമേവം വദിഷ്യാമോ ഭഗവന്തം രമാധവം
സോഽസ്മാകം പ്രഭുരാത്മാ ച പൂജ്യഃ കാരണരൂപധൃക് 17

ഗോവിന്ദോ ഭഗവാൻ വിഷ്ണുഃ സർവകാരണ കാരണഃ
തം ഗത്വാ കഥയിഷ്യാമഃ സ ദുഃഖാന്തോ ഭവിഷ്യതി 18

ഇത്യേവമാകർണ്യ ഗിരീശഭാഷിതം
ദേവാശ്ച സേന്ദ്രാഃ സപയോജസംഭവാഃ
രുദ്രം പുരസ്കൃത്യ ച വേപമാനാ
വൈകുണ്ഠലോകം പ്രതിജഗ്മുരഞ്ജസാ 19

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദശമസ്കന്ധേ
ചതുർത്ഥോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചമോfദ്ധ്യായഃ

സൂത ഉവാച

തേ ഗത്വാ ദേവദേവേശം രമാനാഥം ജഗദ്ഗുരും
വിഷ്ണു കമലപത്രാക്ഷം ദദൃശുഃ പ്രഭയാന്വിതം 1

സ്തോത്രേണ തുഷ്ടുവുർഭക്ത്യാ ഗദ്ഗദസ്വരസത്കൃതം 2

ദേവാ ഊചുഃ

ജയ വിഷ്ണോ രമേശാദ്യ മഹാപുരുഷ പൂർവ്വജ

ദൈത്യാരേ കാമജനക സർവ്വകാമഫലപ്രദ
മഹാവരാഹ ഗോവിന്ദ മഹായജ്ഞസ്വരൂപക 3

മഹാവിഷ്ണോ ധ്രുവേശാfദ്യ ജഗദുത്പത്തികാരണ
മത്സ്യാവതാരേ വേദാനാമുദ്ധാരാധാരരൂപക 4

സത്യവ്രതധരാധീശ, മത്സ്യരൂപായ തേ നമഃ
ജയാfകൂപാര ദൈത്യാരേ സുരകാര്യസമർപ്പക 5

അമൃതാപ്തികരേശാന കൂർമ്മരൂപായ തേ നമഃ
ജയാfദിദൈത്യനാശാർത്ഥമാദിസൂകരരൂപധൃക് 6

മഹ്യുദ്ധാരകൃതോദ്യോഗകോലരൂപായ തേ നമഃ
നാരസിംഹം വപുഃകൃത്വാ മഹാദൈത്യം ദദാര യഃ 7

കരജൈർവരദൃപ്താംഗം തസ്മൈ നൃഹരയേ നമഃ
വാമനം രൂപമാസ്ഥായ ത്രൈലോക്യൈശ്വര്യമോഹിതം 8

ബലിം സംഛലയാമാസ തസ്മൈ വാമനരൂപിണേ
ദുഷ്ടക്ഷത്രവിനാശായ സഹസ്രകരശത്രവേ 9

രേണുകാഗർഭജാതായ ജാമദഗ്ന്യായ തേ നമഃ
ദുഷ്ടരാക്ഷസപൗലസ്ത്യശിരഃഛേദപടീയസേ 10

ശ്രീമദ്ദാശരഥേ തുഭ്യം നമോfനന്തക്രമായ ച
കംസദുര്യോധനാദ്യൈശ്ച ദൈത്യൈഃ പൃഥ്വീശലാഞ്ഛനൈഃ 11

ഭാരാക്രാന്താം മഹീം യോfസാവുജ്ജഹാര മഹാവിഭുഃ
ധർമ്മം സംസ്ഥാപയാമാസ പാപം കൃത്വാ സുദൂരതഃ 12

തസ്മൈ കൃഷ്ണായ ദേവായ നമോസ്തു ബഹുധാ വിഭോ
ദുഷ്ടയജ്ഞവിഘാതായ പശുഹിംസാനിവൃത്തയേ 13

ബൗദ്ധരൂപം ദധൗ യോഽസൗ തസ്മൈ ദേവായ തേ നമഃ
മ്ലേച്ഛപ്രായേഽഖിലേ ലോകേ ദുഷ്ടരാജന്യപീഡിതേ 14

കല്ക്കിരൂപം സമാദദ്ധ്യൗ ദേവദേവായ തേ നമഃ
ദശാവതാരാസ്തേ ദേവ ഭക്താനാം രക്ഷണായ വൈ 15

ദുഷ്ടദൈത്യവിഘാതായ തസ്മാത്ത്വം സർവ്വദുഃഖഹൃത്
ജയ ഭക്താർത്തിനാശായ ധൃതം നാരീജലാത്മസു 16

രൂപം യേന ത്വയാ ദേവ കോഽന്യസ്ത്വത്തോ ദയാനിധിഃ
ഇത്യേവം ദേവദേവേശം സ്തുത്വാ ശ്രീപീതവാസസം 17

പ്രണേമുർഭക്തിസഹിതാഃ സാഷ്ടാംഗം വിബുധർഷഭാഃ
തേഷാം സ്തവം സമാകർണ്യ ദേവഃ ശ്രീപുരുഷോത്തമഃ 18

ഉവാച വിബുധാൻ സർവ്വാൻ ഹർഷയൻ ശ്രീഗദാധരഃ 19

ശ്രീഭഗവാനുവാച

പ്രസന്നോഽസ്മി സ്തവേനാഹം ദേവാസ്താപം വിമുഞ്ചഥ

ഭവതാം നാശയിഷ്യാമി ദുഃഖം പരമദുഃസഹം
വൃണുദ്ധ്വം ച വരം മത്തോ ദേവാഃ പരമദുർലഭം 20

ദദാമി പരമഃ പ്രീതഃ സ്തവസ്യാസ്യ പ്രസാദതഃ
യ ഏതത് പഠതേ സ്തോത്രം കല്യ ഉത്ഥായ ഭക്തിതഃ 21

മയി ഭക്തിം പരാം കൃത്വാ ന തം ശോകഃസ്പൃശേത് കദാ
അലക്ഷ്മീഃ കാലകർണ്ണീ ച നാക്രാമേത്തദ്ഗൃഹം സുരാഃ 22

നോപസർഗ്ഗാ ന വേതാളാ ന ഗ്രഹാ ബ്രഹ്മമാനവാഃ
ന രോഗാ വാതികാഃ പൈത്താ ശ്ലേഷ്മസംഭവിനസ്തഥാ 23

നാഽകാലമരണം തസ്യ കദാപി ച ഭവിഷ്യതി
സന്തതിശ്ചിരകാലസ്ഥാ ഭോഗാഃ സർവ്വേ സുഖാദയഃ 24

സംഭവിഷ്യന്തി തന്മർത്യഗൃഹേ യഃ സ്തോത്രപാഠകഃ
കിം പുനർബഹുനോക്തേന സ്തോത്രം സർവാർത്ഥസാധകം 25

ഏതസ്യ പഠനാന്നൄണാം ഭുക്തിമുക്തീ ന ദൂരതഃ
ദേവാ ഭവത്സു യദ്ദുഃഖം കഥ്യതാം തദസംശയം 26

നാശയാമി ന സന്ദേഹശ്ചാഽത്ര കാര്യോഽണുരേവ ച
ഏവം ശ്രീഭഗവദ്വാക്യം ശ്രുത്വാ സർവ്വേ ദിവൗകസഃ

പ്രസന്നമനസഃ സർവ്വേ പുനരൂചുർവൃഷാകപിം 27

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദശമസ്കന്ധേ പഞ്ചമോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷഷ്ഠോ/ദ്ധ്യായഃ

സൂത ഉവാച

ശ്രീശസ്യ വചനാദ്ദേവാഃ സന്തുഷ്ടാഃ സർവ ഏവ ഹി
പ്രസന്നമനസോ ഭൂത്വാ പുനരേനം സമൂചിരേ 1

ദേവാ ഊചുഃ

ദേവദേവ മഹാവിഷ്ണോ സൃഷ്ടിസ്ഥിത്യന്തകാരണ
വിഷ്ണോ വിന്ധ്യനഗോ/ർക്കസ്യ മാർഗ്ഗരോധം കരോതി ഹി 2

തേന ഭാനുവിരോധേന സർവ ഏവ മഹാവിഭോ
അലബ്ധഭോഗഭോഗാ ഹി കിം കുർമ്മഃ കുത്ര യാമ ഹി 3

ശ്രീഭഗവാനുവാച

യാ കർത്രീ സർവജഗതാമാദ്യാ ച കുലവർദ്ധനീ
ദേവീ ഭഗവതീ തസ്യാഃ പൂജകഃ പരമദ്യുതിഃ 4

അഗസ്ത്യോ മുനിവര്യോ/സൗ വാരാണസ്യാം സമാസതേ
തത്തേജോവഞ്ചകോ/ഗസ്ത്യോ ഭവിഷ്യതി സുരോത്തമാഃ 5

തം പ്രസാദ്യ ദ്വിജവരമഗസ്ത്യം പരമൗജസം
യാചധ്വം വിബുധാഃ കാശീം ഗത്വാ നിഃശ്രേയസഃ പദീം 6

സൂത ഉവാച

ഏവം സമുപദിഷ്ടാസ്തേ വിഷ്ണുനാ വിബുധോത്തമാഃ
പ്രതീതാഃ പ്രണതാഃ സർവേ ജഗ്മുർവാരാണസീം പുരീം 7

ക്ഷണേന വിബുധശ്രേഷ്ഠാ ഗത്വാ കാശീപുരീം ശുഭാം
മണികർണ്ണീം സമാപ്ലുത്യ സചൈലം ഭക്തിസംയുതാഃ 8

സന്തർപ്യ ദേവാംശ്ച പിതൄൻ ദത്വാ ദാനം വിധാനതഃ
ആഗത്യ മുനിവര്യസ്യ ചാ/ശ്രമം പരമം മഹത് 9

പ്രശാന്തശ്വാപദാകീർണ്ണം നാനാപാദപസംകുലം
മയൂരൈഃ സാരസൈർഹംസൈശ്ചക്രവാകൈരുപാശ്രിതം 10

മഹാവരാഹൈഃ കോലൈശ്ച വ്യാഘ്രൈഃ ശാർദ്ദൂലകൈരപി
മൃഗൈഃ രുരുഭിരത്യർത്ഥം ഖഡ്ഗൈഃ ശരഭകൈരപി 11

സമാശ്രിതം പരമയാ ലക്ഷ്മ്യാ മുനിവരം തദാ
ദണ്ഡവത് പതിതാ സർവേ പ്രണേമുശ്ച പുനഃ പുനഃ 12

ദേവാ ഊചുഃ

ജയ ദ്വിജഗണാധീശ, മാന്യ പൂജ്യ ധരാസുര
വാതാപീബലനാശായ നമസ്തേ കുംഭയോനയേ 13

ലോപാമുദ്രാപതേ ശ്രീമൻ മിത്രാവരുണസംഭവ
സർവവിദ്യാനിധേഽഗസ്ത്യ ശാസ്ത്രയോനേ നമോഽസ്തുതേ 14

യസ്യോദയേ പ്രസന്നാനി ഭവന്ത്യുജ്ജ്വലഭാംജ്യപി
തോയാനി തോയരാശീനാം തസ്മൈ തുഭ്യം നമോഽസ്തുതേ 15

കാശപുഷ്പവികാസായ ലങ്കാവാസപ്രിയായ ച
ജടാമണ്ഡലയുക്തായ സശിഷ്യായ നമോഽസ്തുതേ 16

ജയ സർവാമരസ്തവ്യ, ഗുണരാശേ മഹാമുനേ
വരിഷ്ഠായ ച പൂജ്യായ സസ്ത്രീകായ നമോഽസ്തുതേ 17

പ്രസാദഃ ക്രിയതാം സ്വാമിൻ വയം ത്വാം ശരണം ഗതാഃ
ദുസ്തരാച്ഛൈലജാദ് ദുഃഖാത്പീഡിതാഃ പരമദ്യുതേ 18

ഇത്യേവം സംസ്തുതോഽഗസ്ത്യോ മുനിഃ പരമധാർമ്മികഃ
പ്രാഹ പ്രസന്നയാ വാചാ വിഹസൻ ദ്വിജസത്തമഃ 19

മുനിരുവാച

ഭവന്തഃ പരമശ്രേഷ്ഠാ ദേവാസ്ത്രിഭുവനേശ്വരാഃ
ലോകപാലാ മഹാത്മാനോ നിഗ്രഹാനുഗ്രഹക്ഷമാഃ 20

യോഽമരാവത്യധീശാനഃ കുലിശം യസ്യ ചാഽയുധം
സിദ്ധ്യഷ്ടകം ച യദ്ദ്വാരി സ ശക്രോ മരുതാം പതിഃ 21

വൈശ്വാനരഃ കൃശാനുർഹി ഹവ്യകവ്യവഹോഽനിശം
മുഖഃ സർവാമരാണാം ഹി സോഽഗ്നിഃ കിം തസ്യ ദുഷ്കരം 22

രക്ഷോഗണാധിപോ ഭൌമഃ സർവേഷാം കർമ്മസാക്ഷികഃ
ദണ്ഡവ്യഗ്രകരോ ദേവഃ കിം തസ്യാഽസുകരം സുരാഃ 23

തഥാഽപി യദി ദേവേശാഃ കാര്യം മച്ഛക്തിസിദ്ധിഭൃത്
അസ്തിചേദുച്യതാം ദേവാഃ കരിഷ്യാമി ന സംശയഃ 24

ഏവം മുനിവരേണോക്തം നിശമ്യ വിബുധർഷഭാഃ
പ്രതീതാഃ പ്രണയോദ്വിഗ്നാഃ കാര്യം നിജഗദുർനിജം 25

മഹർഷേ വിന്ധ്യഗിരിണാ നിരുദ്ധോ/ർക്കവിനിർഗമഃ
ത്രൈലോക്യം തേന സംവിഷ്ടം ഹാഹാഭൂതമചേതനം 26

തദ്വൃദ്ധിം സ്തംഭയ മുനേ നിജയാ തപസഃശ്രിയാ
ഭവതസ്തേജസാ/ഗസ്ത്യ നൂനം നമ്രോ ഭവിഷ്യതി

ഏതദേവാസ്മദീയം ച കാര്യം കർത്തവ്യമസ്തി ഹി 27

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദശമസ്കന്ധേ
ഷഷ്ഠോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ സ്പതമോ/ദ്ധ്യായഃ

സൂത ഉവാച

ഇതി വാക്യം സമാകർണ്യ വിബുധാനാം ദ്വിജോത്തമഃ
കരിഷ്യേ കാര്യമേതദ്വൈ പ്രത്യുവാച തതോ മുനിഃ 1

അംഗീകൃതേ തദാ കാര്യേ മുനിനാ കുംഭജന്മനാ
ദേവാഃപ്രമുദിതാഃ സർവേ ബഭൂവുർദ്വിജസത്തമാഃ 2
തേ ദേവാ സ്വാനി ധിഷ്ണ്യാനി ഭേജിരേ മുനിവാക്യതഃ
പത്നീം മുനിവരഃശ്രീമാനുവാച നൃപകന്യകാം 3

അയേ നൃപസുതേ പ്രാപ്തോ വിഘ്നോ/നർത്ഥസ്യ കാരകഃ
ഭാനുമാർഗ്ഗനിരോധേന കൃതോ വിന്ധ്യമഹീഭൃതാ 4

ആ! ജ്ഞാതം കാരണം തച്ച സ്മൃതം വാക്യം പുരാതനം
കാശീമുദ്ദിശ്യ യദ്ഗീതം മുനിഭിസ്തത്ത്വദർശിഭിഃ 5

അവിമുക്തം ന ഭോക്തവ്യം സർവഥൈവ മുമുക്ഷുഭിഃ
കിന്തു വിഘ്നാ ഭവിഷ്യന്തി കാശ്യാം നിവസതാം സതാം 6

സോ/ന്തരായോ മയാ പ്രാപ്തഃ കാശ്യാം നിവസതാ പ്രിയേ
ഇത്യേവമുക്ത്വാ ഭാര്യാം താം മുനിഃ പരമതാപനഃ 7

മണികർണ്യാം സമാപ്ലുത്യ ദൃഷ്ട്വാ വിശ്വേശരം വിഭും
ദണ്ഡപാണിം സമഭ്യർച്ച്യ കാലരാജം സമാഗതഃ 8

കാലരാജ മഹാബാഹോ ഭക്താനാം ഭയഹാരക
കഥം ദൂരയസേ പുര്യാഃ കാശിപുര്യാസ്ത്വമീശ്വരഃ 9

ത്വം കാശിവാസവിഘ്നാനാം നാശകോ ഭക്തരക്ഷകഃ
മാം കിം ദൂരയസേ സ്വാമിൻ ഭക്താർത്തിവിനിവാരക 10

പരാപവാദോ നോക്തോ മേ ന പൈശുന്യം ന ചാഽനൃതം
കേന കർമ്മവിപാകേന കാശ്യാ ദൂരം കരോഷി മാം 11

ഏവം പ്രാർത്ഥ്യ ച തം കാലനാഥം കുംഭോദ്ഭവോ മുനിഃ
ജഗാമ സാക്ഷിവിഘ്നേശം സർവവിഘ്നനിവാരണം 12

തം ദൃഷ്ട്വാഽഭ്യർച്യ സംപ്രാർത്ഥ്യ തതഃ പുര്യാ വിനിർഗതഃ
ലോപാമുദ്രാപതിഃ ശ്രീമാനഗസ്ത്യോ ദക്ഷിണാം ദിശം 13

കാശീവിരഹസന്തപ്തോ മഹാഭാഗ്യനിധിർമുനിഃ
സംസ്മൃത്യാഽനുക്ഷണം കാശീം ജഗാമ സഹഭാര്യയാ 14

തപോയാനമിവാഽരുഹ്യ നിമിഷാർധേന വൈ മുനിഃ
അഗ്രേ ദദർശ തം വിന്ധ്യം രുദ്ധാംബരമഥോന്നതം 15

ചകമ്പേ ചാഽചലസ്തൂർണ്ണം ദൃഷ്ട്വൈവാഗ്രേ സ്ഥിതം മുനിം
ഗിരിഃ ഖർവതരോ ഭൂത്വാ വിവക്ഷുരവനീമിവ 16

ദണ്ഡവത് പതിതോ ഭൂമൗ സാഷ്ടാംഗം ഭക്തിഭാവിതഃ
തം ദൃഷ്ട്വാ നമ്രശിഖരം വിന്ധ്യം നാമ മഹാഗിരിം 17

പ്രസന്നവദനോഽഗസ്ത്യോ മുനിർ വിന്ധ്യമഥാഽബ്രവീത്
വത്സൈവം തിഷ്ഠ താവത് ത്വം യാവദാഗമ്യതേ മയാ 18

അശക്തോഽഹം ഗണ്ഡശൈലാരോഹണേ തവ പുത്രക
ഏവമുക്ത്വാ മുനിർയാമ്യദിശം പ്രതി ഗമോത്സുകഃ 19

ആരുഹ്യ തസ്യ ശിഖരാണ്യവാരുഹദനുക്രമാത്
ഗതോ യാമ്യദിശം ചാപി ശ്രീശൈലം പ്രേക്ഷ്യ വർത്മനി 20

മലയാചലമാസാദ്യ തത്രാഽശ്രമപരോഽഭവത്
സാഽപി ദേവീ തത്ര വിന്ധ്യമാഗതാ മനുപൂജിതാ 21

ലോകേഷു പ്രഥിതാ വിന്ധ്യവാസിനീതി ച ശൗനക 22

സൂത ഉവാച

ഏതച്ചരിത്രം പരമം ശത്രുനാശനമുത്തമം

അഗസ്ത്യവിന്ധ്യനഗയോരാഖ്യാനം പാപനാശനം
രാജ്ഞാം വിജയദം യച്ച ദ്വിജാനാം ജ്ഞാനവർധനം 23

വൈശ്യാനാം ധാന്യധനദം ശൂദ്രാണാം സുഖദം തഥാ
ധർമ്മാർത്ഥീ ധർമ്മമാപ്നോതി ധനാർത്ഥീ ധനമാപ്നുയാത് 24

കാമാനവാപ്നുയാത് കാമീ ഭക്ത്യാ ചാസ്യ സകൃത് ശ്രവാത്
ഏവം സ്വായംഭുവമനുഃ ദേവീമാരാധ്യ ഭക്തിതഃ 25

ലേഭേ രാജ്യം ധരായാശ്ച നിജമന്വന്തരാശ്രയം
ഇത്യേതദ്വർണ്ണിതം സൗമ്യ മയാ മന്വന്തരാശ്രിതം
ആദ്യം ചരിതം ശ്രീദേവ്യാഃ കിം പുനഃ കഥയാമി തേ 26

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദശമസ്കേന്ധ സപ്തമോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ അഷ്ടമോ/ദ്ധ്യായഃ

ശൗനക ഉവാച

ആദ്യോ മന്വന്തരഃ പ്രോക്തോ ഭവതാ ചാ/യമുത്തമഃ
അന്യേഷാമുദ്ഭവം ബ്രൂഹി മനൂനാം ദിവ്യതേജസാം 1

സൂത ഉവാച

ഏവമാദ്യസ്യ ചോത്പത്തിം ശ്രുത്വാ സ്വായംഭുവസ്യ ഹി
അന്യേഷാം ക്രമശസ്തേഷാം സംഭൂതിം പരിപൃച്ഛതി 2

നാരദഃ പരമോ ജ്ഞാനീ ദേവീതത്ത്വാർത്ഥകോവിദഃ 3

നാരദ ഉവാച

മനൂനാം മേ സമാഖ്യാഹി സൂത്പത്തിം ച സനാതന

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

പ്രഥമോ/യം മനുഃ സ്വായംഭുവ ഉക്തോ മഹാമുനേ
ദേവ്യാരാധനതോ യേന പ്രാപ്തം രാജ്യമകണ്ടകം 4

പ്രിയവ്രതോത്താനപാദൗ മനുപുത്രൗ മഹൗജസൗ
രാജ്യപാലനകർത്താരൗ വിഖ്യാതൗ വസുധാതലേ 5

ദ്വിതീയശ്ച മനുഃ സ്വാരോചിഷ ഉക്തോ മനീഷിഭിഃ
പ്രിയവ്രതസുതഃ ശ്രീമാനപ്രമേയപരാക്രമഃ 6

സ സ്വാരോചിഷനാമാപി കാളിന്ദീ കൂലതോ മനുഃ
നിവാസം കല്പയാമാസ സർവ്വസത്വപ്രിയംകരഃ 7

ജീർണ്ണപത്രാശനോ ഭൂത്വാ തപഃ കർത്തുമനുവ്രതഃ
ദേവ്യാ മൂർത്തിം മൃണ്മയീം ച പൂജയാമാസ ഭക്തിതഃ 8

ഏവം ദ്വാദശവർഷാണി വനസ്ഥസ്യ തപസ്യതഃ
ദേവീ പ്രാദുരഭൂത്താത സഹസ്രാർക്കസമദ്യുതിഃ 9

തതഃ പ്രസന്നാ ദേവേശീ സ്തവരാജേന സുവ്രതാ
ദദൗ സ്വാരോചിഷായൈവ സർവ്വമന്വന്തരാശ്രയം 10

ആധിപത്യം ജഗദ്ധാത്രീ താരിണീതി പ്രഥാമഗാത്
ഏവം സ്വാരോചിഷമനുസ്താരിണ്യാരാധനാത്തതഃ 11

ആധിപത്യം ച ലേഭേ സ സർവ്വാരാതിവിവർജിതം
ധർമ്മം സംസ്ഥാപ്യ വിധിവദ്രാജ്യം പുത്രൈഃ സമം വിഭുഃ 12

ഭുക്ത്വാ ജഗാമ സ്വർല്ലോകം നിജമന്വന്തരാശ്രയാത്
തൃതീയ ഉത്തമോ നാമ പ്രിയവ്രതസുതോ മനുഃ 13

ഗംഗാകൂലേ തപസ്തപ്ത്വാ വാഗ്ഭവം സംജപൻരഹഃ
വർഷാണി ത്രീണ്യുപവസൻ ദേവ്യനുഗ്രഹമാവിശത് 14

സ്തുത്വാ ദേവീം സ്തോത്രവരൈർ ഭക്തിഭാവിതമാനസഃ
രാജ്യം നിഷ്കണ്ടകം ലേഭേ സന്തതിം ചിരകാലികീം 15

രാജ്യോത്ഥാന്യാനി സൗഖ്യാനി ഭുക്ത്വാ ധർമ്മാൻ യുഗസ്യ ച
സോപ്യാഽജഗാമ പദവീം രാജർഷിവരഭാവിതാം 16

ചതുർത്ഥസ്താമസോ നാമ പ്രിയവ്രതസുതോ മനുഃ
നർമ്മദാദക്ഷിണേകൂലേ സമാരാദ്ധ്യ ജഗന്മയീം 17

മഹേശ്വരീം കാമരാജകൂടജാപപരായണഃ
വാസന്തേ ശാരദേ കാലേ നവരാത്രസപര്യയാ 18

തോഷയാമാസ ദേവേശീം ജലജാക്ഷീമനൂപമാം
തസ്യാഃ പ്രസാദമാസാദ്യ നത്വാ സ്തോത്രൈരനുത്തമൈഃ 19

അകണ്ടകം മഹദ്രാജ്യം ബുഭുജേ ഗതസാധ്വസഃ
പുത്രാൻ ബലോദ്ധതാൻ ശൂരാൻ ദശ വീര്യനികേതനാൻ 20

ഉത്പാദ്യ നിജ ഭാര്യായാം ജഗാമാംബരമുത്തമം
പഞ്ചമോ മനുരാഖ്യാതോ രൈവതസ്താമസാനുജഃ 21

കാളിന്ദീകൂലമാശ്രിത്യ ജജാപ കാമസംജ്ഞകം
ബീജം പരമവാഗ്ദർപ്പദായകം സാധകാശ്രയം 22

ഏതദാരാധനാദാപ സ്വാരാജ്യർദ്ധിമനുത്തമാം
ബലമപ്രഹതം ലോകേ സർവ്വസിദ്ധിവിധായകം 23

സന്തതീം ചിരകാലീനാം പുത്രപൗത്രമയീം ശുഭാം

ധർമ്മാൻ വ്യസ്യ വ്യവസ്ഥാപ്യ വിഷയാനുപഭുജ്യ ച
ജഗാമാ/പ്രതിമഃ ശൂരോ മഹേന്ദ്രാലയമുത്തമം 25

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദശമസ്കന്ധേ
അഷ്ടമോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ നവമോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീ നാരായണ ഉവാച

അഥാതഃ ശ്രൂയതാം ചിത്രം ദേവീമാഹാത്മ്യമുത്തമം
അംഗപുത്രേണ മനുനാ യഥാ/പ്തം രാജ്യമുത്തമം 1

അംഗസ്യ രാജ്ഞഃ പുത്രോ/ഭൂച്ചാക്ഷുഷേ മനുരുത്തമഃ
ഷഷ്ഠഃ സപുലഹം നാമ ബ്രഹ്മർഷിം ശരണം ഗതഃ 2

ബ്രഹ്മർഷേ ത്വാമഹം പ്രാപ്തഃ ശരണം പ്രണതാർത്തിഹം
ശാധി മാം കിങ്കരം സ്വാമിൻ യേനാഹം പ്രാപ്നുയാം ശ്രിയം 3

മേദിന്യാശ്ചാ/ധിപത്യം മേ സ്യാദ്യഥാവദഖണ്ഡിതം
അവ്യാഹതം ഭുജബലം ശസ്ത്രാസ്ത്രനിപുണം ക്ഷമം 4

സന്തതിശ്ചിരകാലീനാ/പ്യഖണ്ഡം വയ ഉത്തമം
അന്തേ/പവർഗ്ഗലാഭശ്ച സ്യാത്തഥോപദിശാദ്യ മേ 5

ഇത്യേവം വചനം തസ്യ മനോഃ കർണ്ണപഥേ/ഭവത്
പ്രത്യുവാച മുനിഃ ശ്രീമാൻ ദേവ്യാ സംരാധനം പരം 6

രാജന്നാകർണ്ണയ വചോ മമ ശ്രോത്രസുഖം മഹത്
ശിവാമാരാധയാ/ദ്യ ത്വം തത്പ്രസാദാദിദം ഭവേത് 7

ചാക്ഷുഷ ഉവാച

കീദൃഗാരാധനം ദേവ്യാസ്തസ്യാഃ പരമപാവനം
കേനാ/കാരേണ കർത്തവ്യം കാരുണ്യാദ്വക്തുമർഹസി 8

മുനിരുവാച

രാജന്നാകർണ്ണ്യതാം ദേവ്യാഃ പൂജനം പരമവ്യയം
വാഗ്ഭവം ബീജമവ്യക്തം സംജപ്യമനിശം തഥാ 9

ത്രികാലം സഞ്ജപൻ മർത്ത്യോ ഭുക്തിമുക്തീ ലഭേത്തു ഹി
ന ബീജം വാഗ്ഭവാദന്യദസ്തി രാജന്യനന്ദന 10

ജപാത് സിദ്ധികരം വീര്യബലവൃദ്ധികരം പരം
ഏതസ്യ ജാപാത്പാദ്മോ/പി സൃഷ്ടികർത്താ മഹാബലഃ 11

വിഷ്ണുർയജ്ഞപതിഃ സൃഷ്ടിപാലകഃ പരികീർത്തിതഃ
മഹേശ്വരോ/പി സംഹർത്താ യജ്ഞപാദഭവന്നൃപ 12

ലോകപാലാസ്തഥാന്യേ/പി നിഗ്രഹാനുഗ്രഹക്ഷമാഃ
യദാശ്രയാദഭൂവംസ്തേ ബലവീര്യമദോദ്ധതാഃ 13

ഏവം ത്വമപി രാജന്യ മഹേശീം ജഗദംബികാം
സമാരാദ്ധ്യ മഹർദ്ധിം ച ലപ്സ്യസേ/ചിരകാലതഃ 14

ഏവം സ മുനിവര്യേണ പുലഹേന പ്രബോധിതഃ
അംഗപുത്രസ്തപസ്തപ്തും ജഗാമ വിരജാം നദീം. 15

സ ച തേപേ തപസ്തീവ്രം വാഗ്ഭവസ്യ ജപേ രതഃ
ബീജസ്യ പൃഥിവീപാലഃ ശീർണ്ണപർണ്ണാശനോ വിഭുഃ 16

പ്രഥമേ/ബ്ദേ പല്ലവാശോ ദ്വിതീയേ തോയഭക്ഷണഃ
തൃതീയേ/ബ്ദേ പവനഭുക്തസ്ഥൗ സ്ഥാണുരിവാചലഃ 17

ഏവം ദ്വാദശവർഷാണി ത്യക്താഹാരസ്യ ഭൂഭുജഃ
വാഗ്ഭവം ജപതോ നിത്യം മതിരാസീച്ഛുഭാന്വിതാ 18

തഥാ ച ദേവ്യാഃ പരമം മന്ത്രം സംജപതോ രഹഃ
പ്രാദുരാസീജ്ജഗന്മാതാ സാക്ഷാത് ശ്രീപരമേശ്വരീ 19

തേജോമയീ ദുരാധർഷാ സർവ്വദേവമയീശ്വരീ
ഉവാചാ/ംഗതനൂജം തം പ്രസന്നാ ലളിതാക്ഷരം 20

ദേവ്യുവാച

പൃഥിവീപാല തേ യത്സ്യാച്ചിന്തിതം പരമം വരം
തദ്ബ്രൂഹി സമ്പ്രദാസ്യാമി തപസാ തേ സുതോഷിതാ 21

ചാക്ഷുഷ ഉവാച

ജാനാസി ദേവദേവേശി യത്പ്രാർത്ഥ്യം മനസേപ്സിതം
അന്തര്യാമിസ്വരൂപേണ തത്സർവം ദേവപൂജിതേ 22

തഥാപി മമ ഭാഗ്യേന ജാതം യത്തവ ദർശനം
ബ്രവീമി ദേവി മേ ദേഹി രാജ്യം മന്വന്തരാശ്രിതം 23

ശ്രീദേവ്യുവാച

ദത്തം മന്വന്തരസ്യാƒസ്യ രാജ്യം രാജന്യസത്തമ
പുത്രാ മഹാബലാസ്തേ ച ഭവിഷ്യന്തി ഗുണാധികാഃ 24

രാജ്യം നിഷ്കണ്ടകം ഭാവി മോക്ഷോƒന്തേ ചാപി നിശ്ചിതഃ
ഏവം ദത്വാ വരം ദേവീ മനവേ വരമുത്തമം 25

ജഗാമാƒദർശനം സദ്യസ്തേന ഭക്ത്യാ ച സംസ്തുതാ
സോƒപി രാജാ മനുഃ ഷഷ്ഠഃ പ്രസാദാത്തു തദാശ്രയാത് 26

ബഭൂവ മനുമാന്യോƒസൗ സാർവഭൗമസുഖൈർവൃതഃ
പുത്രാസ്തസ്യ ബലോദ്യുക്താ കാര്യഭാരസമാദൃതാഃ 27
ദേവീഭക്താശ്ച ശൂരാശ്ച മഹാബലപരാക്രമാഃ
അന്യത്ര മാനനീയാശ്ച മഹാരാജ്യസുഖാസ്പദാഃ 28

ഏവം ച ചാക്ഷുഷമനുർദ്ദേവ്യാരാധനതഃ പ്രഭുഃ
ബഭൂവ മനുവര്യോƒസൗ ജഗാമാƒന്തേ ശിവാപദം 29

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദശമസ്കന്ധേ
നവമോƒധ്യായഃ

അഥ ദശമോƒധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സപ്തമോ മനുരാഖ്യാതോ മനുർവൈവസ്വതഃ പ്രഭുഃ
ശ്രാദ്ധദേവഃ പരാനന്ദഭോക്താ മാന്യസ്തു ഭൂഭുജാം. 1

സ ച വൈവസ്വതമനുഃ പരദേവ്യാഃ പ്രസാദതഃ
തഥാ തത്തപസാ ചൈവ ജാതോ മന്വന്തരാധിപഃ 2

അഷ്ടമോ മനുരാഖ്യാതഃ സാവർണ്ണിഃ പ്രഥിതഃ ക്ഷിതൗ
സ ജന്മാന്തര ആരാധ്യ ദേവീം തദ്വരലാഭതഃ 3

ജാതോ മന്വന്തരപതിഃ സർവരാജന്യപൂജിതഃ
മഹാപരാക്രമോ ധീരോ ദേവീഭക്തിപരായണഃ 4

നാരദ ഉവാച

കഥം ജന്മാന്തരേ തേന മനുനാƒരാധനം കൃതം
ദേവ്യാഃ പൃഥിവ്യുദ്ഭവായാസ്തന്മമാƒഖ്യാതുമർഹസി. 5

ശ്രീനാരായണ ഉവാച.

ചൈത്രവംശസമുദ്ഭൂതോ രാജാ സ്വാരോചിഷേഽന്തരേ
സുരഥോ നാമ വിഖ്യാതോ മഹാബലപരാക്രമഃ 6

ഗുണഗ്രാഹീ ധനുർധാരീ മാന്യഃ ശ്രേഷ്ഠഃ കവിഃ കൃതീ
ധനസംഗ്രഹകർത്താ ച ദാതാ യാചകമണ്ഡലേ. 7

അരീണാം മർദ്ദനോ മാനീ സർവാസ്ത്രകുശലോ ബലീ
തസ്യൈകദാ ബഭൂവുസ്തേ കോലാവിധ്വംസിനോ നൃപാഃ 8

ശത്രവഃ സൈന്യസഹിതഃ പരിവാര്യൈനമൂർജിതാഃ
രുരുധുർനഗരീം തസ്യ രാജ്ഞോ മാനധനസ്യ ഹി. 9

തദാ സ സുരഥോ നാമ രാജാ സൈന്യസമാവൃതഃ
നിര്യയൗ നഗരാത് സ്വീയാത് സർവശത്രുനിബർഹണഃ 10

തദാ സ സമരേ രാജാ സുരഥഃ ശത്രുഭിർജിതഃ
അമാത്യൈർ മന്ത്രിഭിശ്ചൈവ തസ്യ കോശഗതം ധനം. 11

ഹൃതം സർവമശേഷേണ തദാഽതപ്യത ഭൂമിപഃ
നിഷ്കാസിതശ്ച നഗരാത് സ രാജാ പരമദ്യുതിഃ 12

ജഗാമാഽശ്വമഥാഽരുഹ്യ മൃഗയാമിഷതോ വനം
എകാകീ വിജനേഽരണ്യേ ബഭ്രാമോദ്ഭ്രാന്തമാനസഃ 13

മുനേഃ കസ്യചിദാഗത്യ സ്വാശ്രമം ശാന്തമാനസഃ
പ്രശാന്തജന്തുസംയുക്തം മുനിശിഷ്യഗണൈർയുതം 14

ഉവാസ കഞ്ചിത്കാലം സ രാജാ പരമശോഭനേ
ആശ്രമേ മുനിവര്യസ്യ ദീർഘദൃഷ്ടേഃ സുമേധസഃ 15

ഏകദാ സ മഹീപാലോ മുനിം പൂജാവസാനകേ
കാലേ ഗത്വാ പ്രണാമ്യാഽശു പപ്രച്ഛ വിനയാന്വിതഃ 16

മുനേ മമ മനോദുഃഖം ബാധതേ ചാഽധിസംഭവം
ജ്ഞാതതത്ത്വസ്യ ഭൂദേവ നിഷ്പ്രജ്ഞസ്യ ച സന്തതം. 17

ശത്രുഭിർനിർജിതസ്യാപി ഹൃതരാജ്യസ്യ സർവശഃ
തഥാപി തേഷാം മനസി മമത്വം ജായതേ സ്ഫുടം. 18

കിം കരോമി ക്വ ഗച്ഛാമി കഥം ശർമ്മ ലഭേ മുനേ
ത്വദനുഗ്രഹമാശാസേ വദ വേദവിദാം വര. 19

മുനിരുവാച.

ആകർണയ മഹീപാല മഹാശ്ചര്യകരം പരം
ദേവീമാഹാത്മ്യമതുലം സർവകാമപ്രദം പരം. 20

ജഗന്മയീ മഹാമായാ വിഷ്ണുബ്രഹ്മഹരോദ്ഭവാ
സാ ബലാദപഹത്യൈവ ജന്തൂനാം മാനസാനി ഹി. 21

മോഹായ പ്രതിസംയച്ഛേദിതി ജാനീഹി ഭൂമിപ
സാ സൃജത്യഖിലം വിശ്വം സാ പാലയതി സർവദാ. 22

സംഹാരേ ഹരരൂപേണ സംഹരത്യേവ ഭൂമിപ
കാമദാത്രീ മഹാമായാ കാളരാത്രിർദുരത്യയാ. 23

വിശ്വസംഹാരിണീ കാളീ കമലാ കമലാലയാ
തസ്യാം സർവം ജഗജ്ജാതം തസ്യാം വിശ്വം പ്രതിഷ്ഠിതം. 24

ലയമേഷ്യതി തസ്യാം ച തസ്മാത് സൈവ പരാത്പരാ
തസ്യാ ദേവ്യാഃ പ്രസാദശ്ച യസ്യോപരി ഭവേന്നൃപ
സ ഏവ മോഹമത്യേതി നാ$\int$ന്യഥാ ധരണീപതേ. 25

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദശമസ്കന്ധേ.
ദശമോ$\int$ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകാദശോ$\int$ദ്ധ്യായഃ

രാജോവാച

കാ സാ ദേവീ ത്വയാ പ്രോക്താ ബ്രൂഹി കാലവിദാം വര
കാ മോഹയതി സത്വാനി കാരണം കിം ഭവേദ് ദ്വിജ 1

കസ്മാദുത്പദ്യതേ ദേവീ കിം രൂപാ സാ കിമാത്മികാ
സർവമാഖ്യാഹി ഭൂദേവ കൃപയാ മമ സർവതഃ 2

മുനിരുവാച

രാജൻ ദേവ്യാഃ സ്വരൂപം തേ വർണ്ണയാമി നിശാമയ
യഥാ ചോത്പതിതാ ദേവീ യേന വാ സാ ജഗന്മയീ 3

യദാ നാരായണോ ദേവോ വിശ്വം സംഹൃത്യ യോഗരാട്
ആസ്തീര്യ ശേഷം ഭഗവാൻ സമുദ്രേ നിദ്രിതോ$\int$ഭവത് 4

തദാ പ്രസ്വാപവശഗോ ദേവദേവോ ജനാർദ്ദനഃ
തത്കർണ്ണമലസംജാതൗ ദാനവൗ മധുകൈടഭൗ 5

ബ്രഹ്മാണം ഹന്തുമുദ്യുക്തൗ ദാനവൗ ഘോരരൂപിണൗ
തദാ കമലജോ ദേവോ ദൃഷ്ട്വാ തൗ മധുകൈടഭൗ 6

നിദ്രിതം ദേവദേവേശം ചിന്താമാപ ദുരത്യയാം
നിദ്രിതോ ഭഗവാനീശോ ദാനവൗ ച ദുരാസദൗ 7

കിം കരോമി ക്വ ഗച്ഛാമി കഥം ശർമ്മ ലഭേ ഹ്യഹം
ഏവം ചിന്തയതസ്തസ്യ പത്മയോനേർമഹാത്മനഃ 8

ബുദ്ധിഃ പ്രാദുരഭൂത്താത തദാ കാര്യപ്രസാധിനീ
യസ്യാ വശംഗതോ ദേവോ നിദ്രിതോ ഭഗവാൻ ഹരിഃ 9

താം ദേവീം ശരണം യാമി നിദ്രാം സർവപ്രസൂതികാം 10

ബ്രഹ്മോവാച

ദേവദേവി ജഗദ്ധാത്രി ഭക്താഭീഷ്ടഫലപ്രദേ

ജഗന്മായേ മഹാമായേ സമുദ്രശയനേ ശിവേ
ത്വദാജ്ഞാവശഗാഃ സർവേ സ്വസ്വകാര്യവിധായിനഃ 11

കാളരാത്രിർ മഹാരാത്രിർ മോഹരാത്രിർ മദോർക്കടാ
വ്യാപിനീ വശഗാ മാന്യാ മഹാനന്ദൈകശേവധി 12

മഹനീയാ മഹാരാദ്ധ്യാ മായാ മധുമതീ മഹീ
പരാപരാണാം സർവേഷാം പരമാ ത്വം പ്രകീർത്തിതാ 13

ലജ്ജാ പുഷ്ടിഃ ക്ഷമാ കീർത്തിഃ കാന്തിഃ കാരുണ്യവിഗ്രഹാ
കമനീയാ ജഗദ്വന്ദ്യാ ജാഗ്രദാദിസ്വരൂപിണീ 14

പരമാ പരമേശാനീ പരാനന്ദപരായണാ
ഏകാഽപ്യേകസ്വരൂപാ ച സദ്വിതീയാ ദ്വയാത്മികാ 15

ത്രയീ ത്രിവർഗ്ഗനിലയാ തുര്യാ തുര്യപദാത്മികാ
പഞ്ചമീ പഞ്ചഭൂതേശീ ഷഷ്ഠീ ഷഷ്ഠേശ്വരീതി ച 16

സപ്തമീ സപ്തവാരേശീ സപ്തസപ്തവരപ്രദാ
അഷ്ടമീ വസുനാഥാ ച നവഗ്രഹമയീശ്വരീ 17

നവരാഗകലാ രമ്യാ നവസംഖ്യാ നവേശ്വരീ
ദശമീ ദശദിക്പൂജ്യാ ദശാശാവ്യാപിനീ രമാ 18

ഏകാദശാത്മികാ ചൈകാദശരുദ്രനിഷേവിതാ
ഏകാദശീതിഥിപ്രീതാ ഏകാദശഗണാധിപാ 19

ദ്വാദശീ ദ്വാദശഭുജാ ദ്വാദശാദിത്യജന്മഭൂഃ
ത്രയോദശാത്മികാ ദേവീ ത്രയോദശഗണപ്രിയാ 20

ത്രയോദശാഭിധാ/ഭിന്നാ വിശ്വേദേവാധിദേവതാ
ചതുർദശേന്ദ്രവരദാ ചതുർദ്ദശമനുപ്രസൂഃ 21

പഞ്ചാധികദശീവേദ്യാ പഞ്ചാധികദശീതിഥിഃ
ഷോഡശീ ഷോഡശഭുജാ ഷോഡശേന്ദുകലാമയീ 22

ഷോഡശാത്മകചന്ദ്രാംശുവ്യാപ്തദിവ്യകളേബരാ
ഏവം രൂപാ/സി ദേവേശി നിർഗുണേ താമസോദയേ 23

ത്വയാ ഗൃഹീതോ ഭഗവാൻ ദേവദേവോ രമാപതിഃ
ഏതൗ ദുരാസദൗ ദൈത്യൗ വിക്രാന്തൗ മധുകൈടഭൗ 24

ഏതയോശ്ച വധാർത്ഥായ ദേവേശം പ്രതിബോധയ 25

മുനിരുവാച

ഏവം സ്തുതാ ഭഗവതീ താമസീ ഭഗവത്പ്രിയാ

ദേവദേവം തദാ ത്യക്ത്വാ മോഹയാമാസ ദാനവൗ
തദൈവ ഭഗവാൻ വിഷ്ണുഃ പരമാത്മാ ജഗത്പതിഃ 26

പ്രബോധമാപ ദേവേശോ ദദൃശേ ദാനവോത്തമൗ
തദാ തൗ ദാനവൗ ഘോരൗ ദൃഷ്ട്വാ തം മധുസൂദനം 27

യുദ്ധായ കൃതസങ്കല്പൗ ജഗ്മതുഃസന്നിധിം ഹരേഃ
യുയുധേ ച തതസ്താഭ്യാം ഭഗവാൻ മധുസൂദനഃ 28

പഞ്ച വർഷസഹസ്റാണി ബാഹുപ്രഹരണോ വിഭുഃ
തൗ തദാ/തിബലോന്മത്തൗ ജഗന്മായാ വിമോഹിതൗ 29

വ്രിയതാം വര ഇത്യേവമൂചതുഃ പരമേശ്വരം
ഏവം തയോർവചഃശ്രുത്വാ ഭഗവാനാദിപൂരുഷഃ 30

വവ്രേ/വദ്ധ്യാവുഭൗ മേ/ദ്യ ഭവേതാമിതി നിശ്ചിതം
തൗ തദാ/തിബലൗ ദേവം പുനരേവോചതുർ ഹരിം 31

ആവാം ജഹി ന യത്രോർവീ പയസാ ച പരിപ്ലുതാ
തഥേത്യുക്ത്വാ ഭഗവതാ ഗദാശംഖഭൃതാ നൃപ 32

കൃത്വാ ചക്രേണ വൈ ഛിന്നേ ജഘനേ ശിരസീ തയോഃ
ഏവം ദേവീ സമുത്പന്നാ ബ്രഹ്മണാ സംസ്തുതാ നൃപ 33

മഹാകാളീ മഹാരാജ സർവയോഗേശ്വരേശ്വരീ
മഹാലക്ഷ്മ്യാസ്തഥോത്പത്തിം നിശാമയ മഹീപതേ 34

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദശമസ്കന്ധേ
ഏകാദശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വാദശോഽദ്ധ്യായഃ

മുനിരുവാച

മഹിഷീഗർഭസംഭൂതോ മഹാബലപരാക്രമഃ
ദേവാൻ സർവാൻ പരാജിത്യ മഹിഷോഽഭൂജ്ജഗത്പ്രഭുഃ 1

സർവേഷാം ലോകപാലാനാമധികാരാന്മഹാസുരഃ
ബലാന്നിർജിത്യ ബുഭുജേ ത്രൈലോക്യൈശ്വര്യമദ്ഭുതം 2

തതഃ പരാജിതാഃ സർവേ ദേവാഃ സ്വർഗ്ഗപരിച്യുതാഃ
ബ്രഹ്മാണം ച പുരസ്കൃത്യ തേ ജഗ്മുർലോകമുത്തമം 3

യത്രോത്തമൗ ദേവദേവൗ സംസ്ഥിതൗ ശങ്കരാച്യുതൗ
വൃത്താന്തം കഥയാമാസുർമഹിഷസ്യ ദുരാത്മനഃ 4

ദേവാനാം ചൈവ സർവേഷാം സ്ഥാനാനി തരസാഽസുരഃ
വിനിർജിത്യ സ്വയം ഭുംക്തേ ബലവീര്യമദോദ്ധതഃ 5

മഹിഷാസുരനാമാഽസൗ ദുഷ്ടദൈത്യോഽമരേശ്വരൗ
വധോപായശ്ച തസ്യാശു ചിന്ത്യതാമസുരാർദ്ദനൗ 6

ഏവം ശ്രുത്വാ സ ഭഗവാൻ ദേവാനാമാർത്തിയുഗ്വചഃ
ചകാര കോപം സുബഹും തഥാ ശങ്കരപത്മജൗ 7

ഏവം കോപയുതസ്യാസ്യ ഹരേരാസ്യാന്മഹീപതേ
തേജഃ പ്രാദുരഭൂദ്ദിവ്യം സഹസ്രാർക്കസമദ്യുതിഃ 8

അഥാനുക്രമതസ്തേജഃ സർവേഷാം ത്രിദിവൗകസാം
ശരീരാദുദ്ഭവം പ്രാപ ഹർഷയദ്വിബുധാധിപാൻ 9

യദഭൂത് ശംഭുജം തേജോ മുഖമസ്യോദപദ്യത
കേശാ ബഭൂവുർയാമ്യേന വൈഷ്ണവേന ച ബാഹവഃ 10

സൗമ്യേന ച സ്തനൗ ജാതൗ മാഹേന്ദ്രേണ ച മധ്യമഃ
വാരുണേന തതോ ഭൂപ ജംഘോരൂ സംബഭൂവതുഃ 11

നിതംബോ തേജസാ ഭൂമേഃ പാദൗ ബ്രാഹ്മേണ തേജസാ
പാദാംഗുല്യോ ഭാനവേന വാസവേന കരാംഗുലീ 12

കൗബേരേണ തഥാ നാസാ ദന്താഃ സംജജ്ഞിരേ തദാ
പ്രാജാപത്യേനോത്തമേന തേജസാ വസുധാധിപ 13

പാവകേന ച സഞ്ജാതം ലോചനത്രിതയം ശുഭം
സാന്ധ്യേന തേജസാ ജാതേ ഭ്രുകുട്യൗ തേജസാം നിധീ 14

കർണ്ണൗ വായവ്യതോ ജാതൗ തേജസോ മനുജാധിപ
സർവേഷാം തേജസാ ദേവീ ജാതാ മഹിഷമർദ്ദിനീ 15

ശൂലം ദദൗ ശിവോ വിഷ്ണുശ്ചക്രം ശംഖം ച പാശഭൃത്
ഹുതാശനോ ദദൗ ശക്തിം മാരുതശ്ചാപസായകൗ 16

വജ്രം മഹേന്ദ്രഃ പ്രദദൗ ഘണ്ടാം ചൈരാവതാദ്ഗജാത്
കാലദണ്ഡം യമോ ബ്രഹ്മാ ചാƒക്ഷമാലാകമണ്ഡലൂ 17

ദിവാകരോ രശ്മിമാലാം രോമകൂപേഷു സംദദൗ
കാലഃ ഖഡ്ഗം തഥാ ചർമ്മ നിർമ്മലം വസുധാധിപ 18

സമുദ്രോ നിർമ്മലം ഹാരമജരേ ചാƒംബരേ നൃപ
ചൂഡാമണിം കുണ്ഡലേ ച കടകാനി തഥാംഗദേ 19

അർദ്ധചന്ദ്രം നിർമ്മലം ച നൂപുരാണി തഥാ ദദൗ
ഗ്രൈവേയകം ഭൂഷണം ച തസ്യൈ ദേവ്യൈ മുദാന്വിതഃ 20

വിശ്വകർമ്മാ ചോർമികാശ്ച ദദൗ തസ്യൈ ധരാപതേ
ഹിമവാൻ വാഹനം സിംഹം രത്നാനി വിവിധാനി ച 21

പാനപാത്രം സുരാപൂർണ്ണം ദദൗ തസ്യൈ ധനാധിപഃ
ശേഷശ്ച ഭഗവാൻ ദേവോ നാഗഹാരം ദദൗ വിഭുഃ 22

അന്യൈരശേഷവിബുധൈർമാനിതാ സാ ജഗന്മയീ
താം തുഷ്ടുവുർമഹാദേവീം ദേവാ മഹിഷപീഡിതാഃ 23

നാനാസ്തോത്രൈർമഹേശാനീം ജഗദുദ്ഭവകാരിണീം
തേഷാം നിശമ്യ ദേവേശീ സ്തോത്രം വിബുധപൂജിതാ 24

മഹിഷസ്യ വധാർത്ഥായ മഹാനാദം ചകാര ഹ
തേന നാദേന മഹിഷശ്ചകിതോƒഭൂദ്ധരാപതേ 25

ആസസാദ ജഗദ്ധാത്രീം സർവസൈന്യസമാവൃതഃ
തതഃ സ യുയുധേ ദേവ്യാ മഹിഷാഖ്യോ മഹാസുരഃ 26

ശസ്ത്രാസ്ത്രൈർബഹുധാ ക്ഷിപ്തൈഃ പൂരയന്നംബരാന്തരം
ചിക്ഷുരോ ഗ്രാമണീഃ സേനാപതിർദുർധരദുർമുഖൗ 27

ബാഷ്കളസ്താമ്രകശ്ചൈവ ബിഡാലവദനോƒപരഃ
ഏതൈശ്ചാന്യൈരസംഖ്യാതൈഃ സംഗ്രാമാന്തകസന്നിഭൈഃ 28

യോധൈഃ പരിവൃതോ വീരോ മഹിഷോ ദാനവോത്തമഃ
തതഃ സാ കോപതാമ്രാക്ഷീ ദേവീ ലോകവിമോഹിനീ 29

ജഘാന യോധാൻ സമരേ ദേവീ മഹിഷമാശ്രിതാൻ
തതസ്തേഷു ഹതേഷ്വേവ സ ദൈത്യോ രോഷമൂർച്ഛിതഃ 30

ആസസാദ തദാ ദേവീം തൂർണ്ണം മായാവിശാരദഃ
രൂപാന്തരാണി സംഭേജേ മായയാ ദാനവേശ്വരഃ 31

താനി താന്യസ്യ രൂപാണി നാശയാമാസ സാ തദാ
തതോƒന്തേ മഹിഷം രൂപം ബിഭ്രാണമമരാർദ്ദനം 32

പാശേന ബദ്ധ്വാ സുദൃഢം ഛിത്വാ ഖഡ്ഗേന തച്ഛിരഃ
പാതയാമാസ മഹിഷം ദേവീ ദേവഗണാന്തകം 33

ഹാഹാ കൃതം തതഃ ശേഷം സൈന്യം ഭഗ്നം ദിശോദശ
തുഷ്ടുവുർദേവദേവേശീം സർവേ ദേവാഃ പ്രമോദിതാഃ 34

ഏവം ലക്ഷ്മീഃ സമുത്പന്നാ മഹിഷാസുരമർദ്ദിനീ
രാജൻ ശൃണു സരസ്വത്യാ പ്രാദുർഭാവോ യഥാƒഭവത് 35

ഏകദാ ശുംഭനാമാƒസീദ്ദൈത്യോ മദബലോത്കടഃ
നിശുംഭശ്ചാപി തദ്ഭ്രാതാ മഹാബലപരാക്രമഃ 36

തേന സംപീഡിതാ ദേവാഃ സർവേ ഭ്രഷ്ടശ്രിയോ നൃപ
ഹിമവന്തമഥാസാദ്യ ദേവീം തുഷ്ടുവുരാദരാത് 37

ദേവാ ഊചുഃ

ജയ ദേവേശി ഭക്താനാമാർത്തിനാശനകോവിദേ
ദാനവാന്തകരൂപേ ത്വമജരാമരണേƒനഘേ 38

ദേവേശി ഭക്തിസുലഭേ മഹാബലപരാക്രമേ
വിഷ്ണുശങ്കരബ്രഹ്മാദിസ്വരൂപേƒനന്തവിക്രമേ 39

സൃഷ്ടിസ്ഥിതികരേ നാശകാരികേ കാന്തിദായിനി
മഹാതാണ്ഡവസുപ്രീതേ മോദദായിനി മാധവി 40

പ്രസീദ ദേവദേവേശി പ്രസീദ കരുണാനിധേ
നിശുംഭശുംഭസംഭൂതഭയാപാരാംബുവാരിധേഃ 41

ഉദ്ധരാഽസ്മാൻ പ്രപന്നാർത്തിനാശികേ ശരണാഗതാൻ
ഏവം സംസ്തുവതാം തേഷാം ത്രിദശാനാം ധരാപതേ 42

പ്രസന്നാ ഗിരിജാ പ്രാഹ ബ്രൂത സ്തവനകാരണം
ഏതസ്മിന്നന്തരേ തസ്യാഃ കോശരൂപാത്സമുത്ഥിതാ 43

കൗശികീ സാ ജഗത്പൂജ്യാ ദേവാൻ പ്രീത്യേദമബ്രവീത്
പ്രസന്നാഽഹം സുരശ്രേഷ്ഠാ സ്തവേനോത്തമരൂപിണീ 44

വ്രിയതാം വര ഇത്യുക്തേ ദേവാഃ സംവവ്രിരേ വരം
ശുംഭനാമാഽവരോഭ്രാതാ നിശുംഭസ്തസ്യ വിശ്രുതഃ 45

ത്രൈലോക്യമോജസാക്രാന്തം ദൈത്യേന ബലശാലിനാ
തദ്വാധശ്ചിന്ത്യതാം ദേവി ദുരാത്മാ ദാനവേശ്വരഃ 46

ബാധതേ സതതം ദേവി തിരസ്കൃത്യ നിജൗജസാ 47

ശ്രീദേവ്യുവാച

ദേവശത്രും പാതയിഷ്യേ നിശുംഭം ശുംഭമേവ ച

സ്വസ്ഥാ സ്തിഷ്ഠന്തു ഭദ്രം വഃ കണ്ടകം നാശയാമി വഃ
ഇത്യുക്ത്വാ ദേവദേവശീ ദേവാൻ സേന്ദ്രാൻ ദയാമയീ 48

ജഗാമാഽദർശനം സദ്യോ മിഷതാം ത്രിദിവൗകസാം
ദേവാഃ സമാഗതാ ഹൃഷ്ടാ സുവർണ്ണാദ്രിഗുഹാം ശുഭാം 49

ചണ്ഡമുണ്ഡൗ പശ്യതഃ സ്മ ഭൃത്യൗ ശുംഭനിശുംഭയോഃ
ദൃഷ്ട്വാ താം ചാരുസർവാംഗീം ദേവീം ലോകവിമോഹിനീം 50

കഥയാമാസതൂ രാജ്ഞേ ഭൃത്യൗ തൗ ചണ്ഡമുണ്ഡകൗ
ദേവ സർവാസുരശ്രേഷ്ഠ രത്നഭോഗാർഹ മാനദ 51

അപൂർവകാമിനീ ദൃഷ്ടാ ചാഽവാഭ്യാം രിപുമർദ്ദന
തസ്യാഃ സംഭോഗയോഗ്യത്വമസ്ത്യേവ തവ സാമ്പ്രതം 52

താം സമാനയ ചാർവംഗീം ഭുംക്ഷ്വ സൗഖ്യസമന്വിതഃ
താദൃശീ നാസുരീ നാരീ ന ഗന്ധർവീ ന ദാനവീ 53

ന മാനവീ നാപി ദേവീ യാദൃശീ സാ മനോഹരാ
ഏവം ഭൃത്യവചഃ ശ്രുത്വാ ശുംഭഃ പരബലാർദനഃ 54

ദൂതം സംപ്രേഷയാമാസ സുഗ്രീവം നാമ ദാനവം
സ ദൂതസ്ത്വരിതം ഗത്വാ ദേവ്യാഃ സവിധമാദരാത് 55

വൃത്താന്തം കഥയാമാസ ദേവ്യൈ ശുംഭസ്യ യദ്വചഃ
ദേവി ശുംഭാസുരോ നാമ ത്രൈലോക്യവിജയീ പ്രഭുഃ 56

സർവേഷാം രത്നവസ്തുനാം ഭോക്താ മാന്യോ ദിവൗകസാം
തദുക്തം ശൃണു മേ ദേവി രത്നഭോക്താ ƒഹമവ്യയഃ 57

ത്വം ചാപി രത്നഭൂതാƒസി ഭജ മാം ചാരുലോചനേ
സർവേഷു യാനി രത്നാനി ദേവാസുരനരേഷു ച 58

താനി മയ്യേവ സുഭഗേ ഭജ മാം കാമജൈഃ രസൈഃ 59

ദേവ്യുവാച

സത്യം വദസി ഹേ ദൂത ദൈത്യരാജപ്രിയംകരം

പ്രതിജ്ഞാ യാ മയാ പൂർവം കൃതാ സാƒപ്യന്യഥാ കഥം
ഭവേത് താം ശൃണു മേ ദൂത യാ പ്രതിജ്ഞാ മയാ കൃതാ 60

യോ മേ ദർപ്പം വിധുനുതേ യോ മേ ബലമപോഹതി
യോ മേ പ്രതിബലോ ഭൂയാത് സ ഏവ മമ ഭോഗഭാക് 61

തത ഏനാം പ്രതിജ്ഞാം മേ സത്യാം കൃത്വാƒസുരേശ്വരഃ
ഗൃഹ്ണാതു പാണിം തരസാ തസ്യാƒശക്യം കിമത്ര ഹി. 62

തസ്മാദ്ഗച്ഛ മഹാദൂത സ്വാമിനം ബ്രൂഹി ചാദൃതഃ
പ്രതിജ്ഞാം ചാപി മേ സത്യാം വിധാസ്യതി ബലാധികഃ 63

ഏവം വാക്യം മഹാദേവ്യാഃ സമാകർണ്യ സ ദാനവഃ
കഥയാമാസ ശുംഭായ ദേവ്യാ വൃത്താന്തമാദിതഃ 64

തദപ്രിയം ദൂതവാക്യം ശുംഭഃ ശ്രുത്വാ മഹാബലഃ
കോപമാഹാരയാമാസ മഹാന്തം ദനുജാധിപഃ 65

തതോ ധൂമ്രാക്ഷനാമാനം ദൈത്യം ദൈത്യപതിഃ പ്രഭുഃ
ആദിദേശ ശൃണു വചോ ധൂമ്രാക്ഷ മമ ചാദൃതഃ 66

താം ദുഷ്ടാം കേശപാശേഷു ധൃത്വാപ്യാനീയതാം മമ
സമീപമവിളംബേന ശീഘ്രം ഗച്ഛസ്വ മേ പുരഃ 67

ഇത്യാദേശം സമാസാദ്യ ദൈത്യേശോ ധൂമ്രലോചനഃ
ഷഷ്ട്യാസുരാണാം സഹിതഃ സഹസ്രാണാം മഹാബലഃ 68

തുഹിനാചലമാസാദ്യ ദേവ്യാഃ സവിധമേവ സഃ
ഉച്ചൈർദേവീം ജഗാദാശു ഭജ ദൈത്യപതിം ശുഭേ 69

ശുംഭം നാമ മഹാവീര്യം സർവഭോഗാനവാപ്നുഹി
നോചേത് കേശാൻ ഗൃഹീത്വാ ത്വാം നേഷ്യേ ദൈത്യപതിം പ്രതി 70

ഇത്യുക്താ സാ തതോ ദേവീ ദൈത്യേന ത്രിദശാരിണാ
ഉവാച ദൈത്യ യദ്ബ്രൂഷേ തത്സത്യം തേ മഹാബല 71

രാജാ ശുംഭാസുരസ്ത്വം ച കിം കരിഷ്യസി തദ്വദ
ഇത്യുക്തോ ദൈത്യപോfധാവത്തൂർണ്ണം ശസ്ത്രസമന്വിതഃ 72

ഭസ്മസാത്തം ചകാരാfശു ഹുങ്കാരേണ മഹേശ്വരീ
തതഃ സൈന്യം വാഹനേന ദേവ്യാ ഭഗ്നം മഹീപതേ 73

ദിശോ ദശാfഭജൻ ശീഘ്രം ഹാഹാഭൂതമചേതനം
തദ്വൃത്താന്തം സമാശ്രുത്യ സ ശുംഭോ ദൈത്യരാഡ്വിഭുഃ 74

ചുകോപ ച മഹാകോപാദ്ഭ്രുകുടീകുടിലാനനഃ
തതഃ കോപപരീതാത്മാ ദൈത്യരാജഃ പ്രതാപവാൻ 75

ചണ്ഡം മുണ്ഡം രക്തബീജം ക്രമതഃ പ്രൈഷയദ്വിഭുഃ
തേ ച ഗത്വാ ത്രയോ ദൈത്യാ വിക്രാന്താ ബഹുവിക്രമാഃ 76

ദേവീം ഗൃഹീതുമാരബ്ധയത്നാസ്തേ ഹ്യഭവൻ ബലാത്
താനാപതത ഏവാfസൗ ജഗദ്ധാത്രീ മദോത്ക്കടാ 77

ശൂലം ഗൃഹീത്വാ വേഗേന പാതയാമാസ ഭൂതലേ
സസൈന്യാൻ നിഹതാൻ ശ്രുത്വാ ദൈത്യാംസ്ത്രീൻ ദാനവേശ്വരൗ 78

ശുംഭശ്ചൈവ നിശുംഭശ്ച സമാജഗ്മതുരോജസാ
നിശുംഭശ്ചൈവ ശുംഭശ്ച കൃത്വാ യുദ്ധം മഹോത്കടം 79

ദേവ്യാശ്ച വശഗൗ ജാതൗ നിഹതൗ ച തയാfസുരൗ
ഇതി ദൈത്യവരം ശുംഭം ഘാതയിത്വാ ജഗന്മയീ 80

വിബുധൈഃ സംസ്തുതാ യദ്വത്സാക്ഷാദ്വാഗീശ്വരീ പരാ
ഏവം തേ വർണ്ണിതോ രാജൻ പ്രാദുർഭാവോfതിരമ്യകഃ 81

കാള്യാശ്ചൈവ മഹാലക്ഷ്മ്യാഃ സരസ്വത്യാഃ ക്രമേണ ച
പരാ പരേശ്വരീ ദേവീ ജഗത്സർഗ്ഗം കരോതി ച 82

പാലനം ചൈവ സംഹാരം സൈവ ദേവീ ദധാതി ഹി
താം സമാശ്രിയ ദേവേശീം ജഗന്മോഹനിവാരിണീം 83

മഹാമായാം പൂജ്യതമാം സാ കാര്യം തേ വിധാസ്യതി 84

നാരായണ ഉവാച

ഇതി രാജാ വചഃ ശ്രുത്വാ മുനേഃ പരമശോഭനം

ദേവീം ജഗാമ ശരണം സർവകാമഫലപ്രദാം
നിരാഹാരോ യതാത്മാ ച തന്മനാശ്ച സമാഹിതഃ 85

ദേവീമൂർത്തിം മൃണ്മയീം ച പൂജയാമാസ ഭക്തിതഃ
പൂജനാന്തേ ബലിം തസ്യൈ നിജഗാത്രാസൃജം ദദത് 86

തദാ പ്രസന്നാ ദേവേശീ ജഗദ്യോനിഃ കൃപാവതീ
പ്രാദുർബഭൂവ പുരതോ വരം ബ്രൂഹീതി ഭാഷിണീ 87

സ രാജാ നിജമോഹസ്യ നാശനം ജ്ഞാനമുത്തമം
രാജ്യം നിഷ്കണ്ടകം ചൈവ യാചതിസ്മ മഹേശ്വരീം 88

ശ്രീദേവ്യുവാച

രാജന്നിഷ്കണ്ടകം രാജ്യം ജ്ഞാനം വൈ മോഹനാശനം
ഭവിഷ്യതി മയാ ദത്തമസ്മിന്നേവ ഭവേ തവ 89

അന്യച്ച ശൃണു ഭൂപാല ജന്മാന്തരവിചേഷ്ടിതം
ഭാനോർജന്മ സമാസാദ്യ സാവർണ്ണിർഭവിതാ ഭവാൻ 90

തത്ര മന്വന്തരസ്യാപി പതിത്വം ബഹുവിക്രമം
സന്തതിം ബഹുളാം ചാപി പ്രാപ്സ്യതേ മദ്വരാദ്ഭവാൻ 91

ഏവം ദത്വാ വരം ദേവീ ജഗമാദർശനം തദാ
സോഽപി ദേവ്യാഃ പ്രസാദേന ജാതോ മന്വന്തരാധിപഃ 92

ഏവം തേ വർണ്ണിതം സാധോ സാവർണ്ണേർജന്മ കർമ്മ ച
ഏതത് പഠംസ്തഥാ ശൃണ്വൻ ദേവ്യനുഗ്രഹമാപ്നുയാത് 93

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദശമസ്കന്ധേ
ദ്വാദശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രയോദശോഽദ്ധ്യായഃ

നാരായണ ഉവാച

അഥാതഃ ശ്രൂയതാം ശേഷമനൂനാം ചിത്രമുദ്ഭവം
യസ്യ സ്മരണമാത്രേണ ദേവീഭക്തിഃ പ്രജായതേ 1

ആസൻ വൈവസ്വതമനോഃ പുത്രഃ ഷഢ്വിമലോദയാഃ
കരൂഷശ്ച പൃഷധ്രശ്ച നാഭാഗോ ദിഷ്ട ഏവ ച 2

ശര്യാതിശ്ച ത്രിശങ്കുശ്ച സർവ്വ ഏവ മഹാബലാഃ
തതഃ ഷഡേവ തേ ഗത്വാ കാളിന്ദ്യാസ്തീരമുത്തമം 3

നിരാഹാരാ ജിതശ്വാസാഃ പൂജാം ചക്രുസ്തതഃ സ്ഥിതാഃ
ദേവ്യാ മഹീമയിം മൂർത്തിം വിനിർമായ പൃഥക് പൃഥക് 4

വിവിധൈരുപചാരൈരസ്താം പൂജായാമാസുരാദൃതാഃ
തതശ്ച സർവ്വ ഏവൈതേ തപഃസാരാ മഹാബലാഃ 5

ജീർണ്ണപർണ്ണാശനാ വായുഭക്ഷണാസ്തോയജീവനാഃ
ധൂമ്രപാനാ രശ്മിപാനാ ക്രമശശ്ച ബഹുശ്രമാഃ 6

തതസ്തേഷാമാദരേണാഽരാധനം കുർവതാം സദാ
വിമലാ മതിരുത്പന്നാ സർവ്വമോഹവിനാശിനീ 7

ബഭൂവുർമനുപുത്രാസ്തേ ദേവീപാദൈകചിന്തനാഃ
മത്യാ വിമലയാ തേഷാമാത്മന്യേവാഖിലം ജഗത് 8

ദർശനം സംജഗാമാഽശു തദദ്ഭുതമിവാഭവത്
ഏവം ദ്വാദശവർഷാന്തേ തപസാ ജഗദീശ്വരീ 9

പ്രാദുർബഭൂവ ദേവേശീ സഹസ്രാർക്കസമദ്യുതിഃ
താം ദൃഷ്ട്വാ വിമലാത്മാനോ രാജപുത്രാഃ ഷഡേവ തേ 10

തുഷ്ടുവുർ ഭക്തിനമ്രാന്തഃകരണാ ഭാവസംയുതാഃ 11

രാജപുത്രാ ഊചുഃ

മഹേശ്വരി ജയേശാനി പരമേ കരുണാലയേ

വാഗ്ഭവാരാധനപ്രീതേ വാഗ്ഭവപ്രതിപാദിതേ
ക്ലീംകാരവിഗ്രഹേ ദേവി ക്ലീംകാരപ്രീതിദായിനി 12

കാമരാജമനോമോദദായിനീശ്വരതോഷിണി
മഹാമായേ മോദപരേ മഹാസാമ്രാജ്യദായിനി 13

വിഷ്ണ്വർക്കഹരശക്രാദിസ്വരൂപേ ഭോഗവർദ്ധിനി
ഏവം സ്തുതാ ഭഗവതീ രാജപുത്രൈർമഹാത്മഭിഃ 14

പ്രസാദസുമുഖീ ദേവീ പ്രോവാച വചനം ശുഭം 15

ശ്രീദേവ്യുവാച

രാജപുത്രാ മഹാത്മാനോ ഭവന്തസ്തപസാ യുതാഃ

നിഷ്കല്മഷാ ശുദ്ധധിയോ ജാതാ വൈ മദുപാസനാത്
വരം മനോഗതം സർവ്വം യാചദ്ധ്വമവിളംബിതം 16

പ്രസന്നാ*f*ഹം പ്രദാസ്യാമി യുഷ്മാകം മനസി സ്ഥിതം

രാജപുത്രാ ഊചുഃ

ദേവി നിഷ്കണ്ടകം രാജ്യം സന്തതിശ്ചിരജീവിനീ 17

ഭോഗാ അവ്യാഹതാഃ കാമം യശസ്തേജോ മതിശ്ച ഹ
അകുണ്ഠിതത്വം സർവേഷാമേഷ ഏവ വരോ ഹിതഃ 18

ശ്രീദേവ്യുവാച

ഏവമസ്തു ച സർവേഷാം ഭവതാം യന്മനോഗതം
അഥാ*f*ന്യദപി മേ വാക്യം ശ്രൂയതാമാദരാദിദം 19

ഭവന്തഃ സർവ ഏവൈതേ മന്വന്തരപതീശ്വരാഃ
സന്തത്യാ ദീർഘയാ ഭോഗൈരനേകൈരപി സംഗമഃ 20

അഖണ്ഡിതബലൈശ്വര്യം യശസ്തേജോവിഭൂതയഃ
ഭവിതാരോ മത്പ്രസാദാദ് രാജപുത്രാഃ ക്രമേണ തു 21

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഏവം തേഭ്യോ വരാൻ ദത്വാ ഭ്രാമരീ ജഗദംബികാ
അന്തർധാനം ജഗാമാശു ഭക്ത്യാ തൈഃ സംസ്തുതാ സതീ 22

തേ രാജപുത്രാഃ സർവേ*f*പി തസ്മിൻ ജന്മന്യനുത്തമം
രാജ്യം മഹീഗതാൻ ഭോഗാൻ ബുഭുജുശ്ച മഹൗജസഃ 23

സന്തതിം ചാ*f*ഖണ്ഡിതാം തേ സമുത്പാദ്യ മഹീതലേ
വംശം സംസ്ഥാപ്യ സർവേ*f*പി മനൂനാം പതയോ*f*ഭവൻ 24

ഭവാന്തരേ ക്രമേണൈവ സാവർണിപദഭാഗിനഃ
പ്രഥമോ ദക്ഷസാവർണിർനവമോ മനുരീരിതഃ 25

അവ്യാഹതബലോ ദേവ്യാഃ പ്രസാദാദഭവദ്വിഭുഃ
ദ്വിതീയോ മേരുസാവർണിർ ദശമോ മനുരേവ ച 26

ബഭൂവ മന്വന്തരനൃപോ മഹാദേവീപ്രസാദതഃ
തൃതീയോ മനുരാഖ്യാതഃ സൂര്യസാവർണിനാമകഃ 27

ഏകാദശോ മഹോത്സാഹസ്തപസാ സ്വേന ഭാവിതഃ
ചതുർത്ഥശ്ചന്ദ്രസാവർണിർദ്വാദശോ മനുരാട് വിഭുഃ 28

ദേവീസമാരാധനേന ജാതോ മന്വന്തരേശ്വരഃ
പഞ്ചമോ രുദ്രസാവർണിസ്ത്രയോദശ മനുഃ സ്മൃതഃ 29

മഹാബലോ മഹാസത്വോ ബഭൂവ ജഗദീശ്വരഃ
ഷഷ്ഠശ്ച വിഷ്ണുസാവർണിശ്ചതുർദ്ദശമനുഃകൃതീ 30

ബഭൂവ ദേവീവരതോ ജഗതാം പ്രഥിതഃ പ്രഭുഃ
ചതുർദശൈതേ മനവോ മഹാതേജോബലൈർയുതാഃ 31

ദേവ്യാരാധനതഃ പൂജ്യാ വന്ദ്യാ ലോകേഷു നിത്യശഃ
മഹാപ്രതാപിനഃ സർവേ ഭ്രാമര്യാസ്തു പ്രസാദതഃ 32

നാരദ ഉവാച

കേയം സാ ഭ്രാമരീദേവീ കഥം ജാതാ കിമാത്മികാ
തദാഖ്യാനം വദ പ്രാജ്ഞ വിചിത്രം ശോകനാശകം 33

ന തൃപ്തിമധിഗച്ഛാമി പിബൻ ദേവീകഥാമൃതം
അമൃതം പിബതാം മൃത്യുർനാഽസ്യ ശ്രവണതോ യതഃ 34

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ശൃണു നാരദ വക്ഷ്യാമി ജഗന്മാതുർവിചേഷ്ടിതം
അചിന്ത്യാഽവ്യക്തരൂപായാ വിചിത്രം മോക്ഷദായകം 35

യദ്യച്ചരിത്രം ശ്രീദേവ്യാസ്തത്സർവം ലോകഹേതവേ
നിർവ്യാജയാ കരുണയാ പുത്രേ മാതുർയഥാ തഥാ 36

പൂർവ്വം ദൈത്യോ മഹാനാസീദരുണാഖ്യോ മഹാബലഃ
പാതാളേ ദൈത്യസംസ്ഥാനേ ദേവദ്വേഷീ മഹാഖലഃ 37

സ ദേവാൻ ജേതുകാമശ്ച ചകാര പരമം തപഃ
പത്മസംഭവമുദ്ദിശ്യ സ നസ്ത്രാതാ ഭവിഷ്യതി 38

ഗത്വാ ഹിമവതഃ പാർശ്വേ ഗംഗാജലസുശീതളേ
പക്വപർണ്ണാശനോ യോഗീ സന്നിരുധ്യ മരുദ്ഗണാൻ 39

ഗായത്രീജപസംസക്തഃ സകാമസ്തമസാ യുതഃ
ദശവർഷസഹസ്രാണി തതോ വാരികണാശനഃ 40

ദശവർഷസഹസ്രാണി തതഃപവനഭോജനഃ
ദശവർഷസഹസ്രാണി നിരാഹാരോഽഭവത്തതഃ 41

ഏവം തപസ്യതസ്തസ്യ ശരീരാദുത്ഥിതോഽനലഃ
ദദാഹ ജഗതീം സർവാം തദദ്ഭുതമിവാഽഭവത് 42

കിമിദം കിമിദം ചേതി ദേവാഃ സർവേ ചകമ്പിരേ
സന്ത്രസ്താഃ സകലാ ലോകാ ബ്രഹ്മാണം ശരണം യയുഃ 43

വിജ്ഞാപിതം ദേവവരൈഃ ശ്രുത്വാ തത്ര ചതുർമുഖഃ
ഗായത്രീസഹിതോ ഹംസസമാരൂഢോ യയൗ മുദാ 44

പ്രാണമാത്രാവശിഷ്ടം തം ധമനീശതസങ്കുലം
ശുഷ്കോദരം ക്ഷാമഗാത്രം ധ്യാനമീലിതലോചനം 45

ദദർശ തേജസാ ദീപ്തം ദ്വിതീയമിവ പാവകം
വരം വരയ ഭദ്രം തേ വത്സ യന്മനസി സ്ഥിതം 46

ശ്രുതിമാത്രേണ സന്തോഷകാരകം വാക്യമൂചിവാൻ
ശ്രുത്വാ ബ്രഹ്മമുഖാദ്വാണീം സുധാധാരാമിവാ/രുണഃ 47

ഉന്മീലിതാക്ഷഃ പുരതോ ദദർശ ജലജോദ്ഭവം
ഗായത്രീസഹിതം ദേവം ചതുർവേദസമന്വിതം 48

അക്ഷസ്രക്കുണ്ഡികാഹസ്തം ജപന്തം ബ്രഹ്മ ശാശ്വതം
ദൃഷ്ട്വോത്ഥായ നനാമാ/ഥ സ്തുത്വാ ച വിവിധൈഃ സ്തവൈഃ 49

വരം വവ്രേ സ്വബുദ്ധിസ്ഥം മാ ഭവേന്മൃത്യുരിത്യപി
ശ്രുത്വാ/രുണവചോ ബ്രഹ്മാ ബോധയാമാസ സാദരം 50

ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമഹേശാദ്യാ മൃത്യുനാ കബളീകൃതാഃ
തദാ/ന്യേഷാം തു കാ വാർത്താ മരണേ ദാനവോത്തമ 51

വരം യോഗ്യം തതോ ബ്രൂഹി ദാതും യഃ ശക്യതേ മയാ
നാ/ത്രാ/ഗ്രഹം പ്രകുർവന്തി ബുദ്ധിമന്തോ ജനാഃ ക്വചിത് 52

ഇതി ബ്രഹ്മവചഃ ശ്രുത്വാ പുനഃപ്രോവാച സാദരം
ന യുദ്ധേ ന ച ശസ്ത്രാസ്ത്രാന്ന പുംഭ്യോ നാപി യോഷിതഃ 53

ദ്വിപാദ്ഭ്യോ വാ ചതുഷ്പാദ്ഭ്യോ നോഭയാകാരതസ്തഥാ
ഭവേന്മേ മൃത്യുരിത്യേവ ദേവ ദേഹി വരം പ്രഭോ 54

ബലം ച വിപുലം ദേഹി യേന ദേവജയോ ഭവേത്
ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ തഥാ/സ്ത്വിതി വചോ/ബ്രവീത് 55

ദത്വാ വരം ജഗാമാ/ശു പത്മജഃ സ്വം നികേതനം
തതോ/രുണാഖ്യോ ദൈത്യസ്തു പാതാളാത് സ്വാശ്രയസ്ഥിതാൻ 56

ദൈത്യാനാകാരയാമാസ ബ്രഹ്മണോ വരദർപ്പിതഃ
ആഗത്യ തേ/സുരാഃ സർവ്വേ ദൈത്യേശം തം പ്രചക്രിരേ 57

ദൂതം ച പ്രേഷയാമാസുർയുദ്ധാർത്ഥമമരാവതീം
ദൂതവാക്യം തദാ ശ്രുത്വാ ദേവരാട് ഭയകമ്പിതഃ 58

ദേവൈഃ സാർധം ജഗാമാശു ബ്രഹ്മണഃ സദനം പ്രതി
ബ്രഹ്മവിഷ്ണൂപുരസ്കൃത്യ ജഗ്മുസ്തേ ശങ്കരാലയം 59

വിചാരം ചക്രിരേ തത്ര വധാർത്ഥം തേ സുരദ്രുഹം
ഏതസ്മിൻ സമയേ തത്ര ദൈത്യസേനാസമാവൃതഃ 60

അരുണാഖ്യോ ദൈത്യരാജോ ജഗാമാശു ത്രിവിഷ്ടപം
സൂര്യേന്ദുയമവഹ്നീനാമധികാരാൻ പൃഥക് പൃഥക് 61

സ്വയം ചകാര തപസാ നാനാരൂപധരോ മുനേ
സ്വസ്വസ്ഥാനച്യുതാഃ സർവ്വേ ജഗ്മുഃ കൈലാസമണ്ഡലം 62

ശശംസുഃ ശങ്കരം ദേവാഃ സ്വസ്വദുഃഖം പൃഥക് പൃഥക്
മഹാൻ വിചാരസ്തത്രാസീത് കിം കർത്തവ്യമതഃ പരം 63

ന യുദ്ധേന ച ശസ്ത്രാസ്ത്രൈ ന പുംഭ്യോ നാപി യോഷിതഃ
ദ്വിപാദ്ഭ്യോ വാ ചതുഷ്പാദ്ഭ്യോ നോഭയാകാരതോപി വാ 64

മൃത്യുർഭവേദിതി ബ്രഹ്മാ പ്രോവാച വചനം യതഃ
ഇതി ചിന്താതുരാഃ സർവ്വേ കർത്തും കിഞ്ചിന്ന ച ക്ഷമാഃ 65

ഏതസ്മിൻ സമയേ തത്ര വാഗഭൂദശരീരിണീ
ഭജധ്വം ഭുവനേശാനീം സാ വഃ കാര്യം വിധാസ്യതി 66

ഗായത്രീജപസംസക്തോ ദൈത്യരാഡ് യദി താം ത്യജേത്
മൃത്യുയോഗ്യസ്തദാ ഭൂയാദിത്യുച്ചൈസ്തോഷകാരിണീ 67

ശ്രുത്വാ ദൈവീം തഥാ വാണീം മന്ത്രയാമാസുരാദൃതാഃ
ബൃഹസ്പതീം സമാഹൂയ വചനം പ്രാഹ ദേവരാട് 68

ഗുരോ ഗച്ഛ സുരാണാം തു കാര്യാർത്ഥമസുരം പ്രതി
യഥാ ഭവേച്ഛ ഗായത്രീത്യാഗസ്തസ്യ തഥാ കുരു 69

അസ്മാഭിഃ പരമേശാനീ സേവ്യതേ ധ്യാനയോഗതഃ
പ്രസന്നാ സാ ഭഗവതീ സാഹായ്യം തേ കരിഷ്യതി 70

ഇത്യാദിശ്യ ഗുരും സർവേ ജഗ്മുർജാംബൂനദേശ്വരീം
സാസ്മാൻ ദൈത്യഭയത്രസ്താൻ പാലയിഷ്യതി ശോഭനാ 71

തത്ര ഗത്വാ തപശ്ചര്യാ ചക്രുഃ സർവേ സുനിഷ്ഠിതാഃ
മായാബീജജപാസക്താഃ ദേവീമഖപരായണാഃ 72

ബൃഹസ്പതിസ്തദാ ശീഘ്രം ജഗാമാ/സുരസന്നിധൗ
ആഗതം മുനിവര്യം തം പപ്രച്ഛാഥ സ ദൈത്യരാട് 73

മുനേ കുത്രാ/ഗമഃ കസ്മാത് കിമർത്ഥമിതി മേ വദ
നാഹം യുഷ്മത്പക്ഷപാതീ പ്രത്യുതാരാതിരേവ ച 74

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ പ്രോവാച മുനിനായകഃ
അസ്മത് സേവ്യാ ച യാ ദേവീ സാ ത്വയാ പൂജ്യതേ/നിശം 75

തസ്മാദസ്മത് പക്ഷപാതീ ന ഭവേസ്ത്വം കഥം വദ
ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ മോഹിതോ ദേവമായയാ 76

തത്യാജ പരമം മന്ത്രമഭിമാനേന സത്തമ
ഗായത്രീത്യാഗതോ ദൈത്യോ നിസ്തേജസ്കോ ബഭൂവ ഹ 77

കൃതകാര്യോ ഗുരുസ്തസ്മാത് സ്ഥാനാന്നിർഗതവാൻ പുനഃ
തതോ വൃത്താന്തമഖിലം കഥയാമാസ വജ്രിണേ 78

സന്തുഷ്ടാസ്തേ സുരാ സർവേ ഭേജിരേ പരമേശ്വരീം
ഏവം ബഹുഗതേ കാലേ കസ്മിംശ്ചിത് സമയേ മുനേ 79

പ്രാദുരാസീജ്ജഗന്മാതാ ജഗന്മംഗളകാരിണീ
കോടിസൂര്യപ്രതീകാശാ കോടികന്ദർപ്പസുന്ദരാ 80

ചിത്രാനുലേപനാ ദേവീ ചിത്രവാസോയുഗാന്വിതാ
വിചിത്രമാല്യാഭരണാ ചിത്രഭ്രമരമുഷ്ടികാ 81

വരാഭയകരാ ശാന്താ കരുണാമൃതസാഗരാ
നാനാഭ്രമരസംയുക്തപുഷ്പമാലാവിരാജിതാ 82

ഭ്രാമരീഭിർവിചിത്രാഭിരസംഖ്യാഭിഃസമാവൃതാ
ഭ്രമരൈർഗായമാനൈശ്ച ഹ്രീങ്കാരമനുമന്വഹം 83

സമന്തതഃ പരിവൃതാ കോടികോടിഭിരംബികാ
സർവ്വശൃംഗാരവേഷാഢ്യാ സർവവേദപ്രശംസിതാ 84

സർവാത്മികാ സർവമയീ സർവമംഗളരൂപിണീ
സർവ്വജ്ഞാ സർവ്വജനനീ സർവ്വസർവേശ്വരീ ശിവാ 85

ദൃഷ്ട്വാ താം തരളാത്മാനോ ദേവാ ബ്രഹ്മപുരോഗമാഃ
തുഷ്ടുവുർഹൃഷ്ടമനസോ വിഷ്ടരശ്രവസം ശിവാം 86

ദേവാ ഊചുഃ

"നമോ ദേവി മഹാവിദ്യേ സൃഷ്ടിസ്ഥിത്യന്തകാരിണി
നമഃ കമലപത്രാക്ഷി സർവാധാരേ നമോസ്തു തേ 87

സവിശ്വതൈജസപ്രാജ്ഞവിരാട് സൂത്രാത്മികേ നമഃ
നമോ/വ്യാകൃതരൂപായൈ കൂടസ്ഥായൈ നമോനമഃ 88

ദുർഗേ സർഗാദിരഹിതേ ദുഷ്ടസംരോധനാർഗളേ
നിരർഗളപ്രേമഗമ്യേ ഭർഗ്ഗേ ദേവി നമോ/സ്തുതേ 89

നമഃ ശ്രീകാളികേ മാതർനമോ നീലസരസ്വതി
ഉഗ്രതാരേ മഹോഗ്രേ തേ നിത്യമേവ നമോ നമഃ 90

നമഃ പീതാംബരേ ദേവി നമസ്ത്രിപുരസുന്ദരി
നമോ ഭൈരവി മാതംഗി ധൂമാവതി നമോനമഃ 91

ഛിന്നമസ്തേ നമസ്തേസ്തു ക്ഷീരസാഗരകന്യകേ
നമഃ ശാകംഭരി ശിവേ നമസ്തേ രക്തദന്തികേ 92

നിശുംഭശുംഭദലനി രക്തബീജവിനാശിനി
ധൂമ്രലോചനനിർണാശേ വൃത്രാസുരനിബർഹിണി 93

ചണ്ഡമുണ്ഡപ്രമഥിനി ദാനവാന്തകരേ ശിവേ
നമസ്തേ വിജയേ ഗംഗേ ശാരദേ വികചാനനേ 94

പൃഥ്വീരൂപേ ദയാരൂപേ തേജോരൂപേ നമോ നമഃ
പ്രാണരൂപേ മഹാരൂപേ ഭൂതരൂപേ നമോ/സ്തുതേ. 95

വിശ്വമൂർത്തേ ദയാമൂർത്തേ, ധർമ്മമൂർത്തേ നമോ നമഃ
ദേവമൂർത്തേ ജ്യോതിമൂർത്തേ ജ്ഞാനമൂർത്തേ നമോ/സ്തുതേ 96

ഗായത്രി വരദേ ദേവി സാവിത്രി ച സരസ്വതി
നമഃ സ്വാഹേ സ്വധേ മാതർദക്ഷിണേ തേ നമോ നമഃ 97

നേതി നേതീതി വാക്യൈര്യാ ബോധ്യതേ സകലാഗമൈഃ
സർവ്വേ പ്രത്യക്സ്വരൂപാം താം ഭജാമഃ പരദേവതാം 98

ഭ്രമരൈർവേഷ്ടിതാ യസ്മാദ്ഭ്രാമരീ സാ തതഃ സ്മൃതാ
തസ്യൈ ദേവ്യൈ നമോ നിത്യം നിത്യമേവ നമോനമഃ 99

നമസ്തേ പാർശ്വയോഃ പൃഷ്ഠേ നമസ്തേപുരതോംബികേ
നമഃ ഊർധ്വം നമശ്ചാധഃ സർവ്വത്രൈവ നമോ നമഃ 100

കൃപാം കുരു മഹാദേവി മണിദ്വീപാധിവാസിനി
അനന്തകോടി ബ്രഹ്മാണ്ഡനായികേ ജഗദംബികേ 101

ജയദേവി ജഗന്മാതർജയ ദേവി പരാത്പരേ
ജയ ശ്രീഭുവനേശാനി ജയ സർവോത്തമോത്തമേ 102

കല്യാണഗുണരത്നാനാമാകരേ ഭുവനേശ്വരി
പ്രസീദ പരമേശാനി പ്രസീദ ജഗതോരണേ" 103

നാരായണ ഉവാച

ഇതി ദേവവചഃ ശ്രുത്വാ പ്രഗത്ഭം മധുരം വചഃ
ഉവാച ജഗദംബാ സാ മത്തകോകിലഭാഷിണീ 104

ദേവ്യുവാച

പ്രസന്നാഽഹം സദാ ദേവാ വരദേശശിഖാമണിഃ
ബ്രുവന്തു വിബുധാഃ സർവേ യദേവ സ്യാച്ചികീർഷിതം 105

ദേവീവാക്യം സുരാഃ ശ്രുത്വാ പ്രോചുർദുഃഖസ്യ കാരണം
ദുഷ്ടദൈത്യസ്യ ചരിതം ജഗദ്ബാധാകരം പരം 106

ദേവബ്രാഹ്മണവേദാനാം ഹേലനം നാശനം തഥാ
സ്ഥാനഭ്രംശം സുരാണാം ച കഥയാമാസുരാദൃതാഃ 107

ബ്രഹ്മണോ വരദാനം ച യഥാവത്തേ സമൂചിരേ
ശ്രുത്വാ ദേവമുഖാദ്വാണീം മഹാഭഗവതീ തദാ 108

പ്രേരയാമാസ ഹസ്തസ്ഥാൻ ഭ്രമരാൻ ഭ്രാമരീ തദാ
പാർശ്വസ്ഥാനഗ്രഭാഗസ്ഥാന്നാനാരൂപധരാംസ്തദാ 109

ജനയാമാസ ബഹുശോ യൈർവ്യാപ്തം ഭുവനത്രയം
മടചീയൂഥവത്തേഷാം സമുദായസ്തു നിർഗതഃ 110

തദാന്തരിക്ഷം തൈർവ്യാപ്തമന്ധകാരഃ ക്ഷിതാവഭൂത്
ദിവി പർവതശൃംഗേഷു ദ്രുമേഷു വിപിനേഷ്വപി 111

ഭ്രമരാ ഏവ സംജാതാസ്തദദ്ഭുതമിവാഽഭവത്
തേ സർവേ ദൈത്യവക്ഷാംസി ദാരയാമാസുരുദ്ഗതാഃ 112

നരം മധുഹരം യദ്വന്മക്ഷികാഃ കോപസംയുതാഃ
ഉപായോ ന ച ശസ്ത്രാണാം തഥാഽസ്ത്രാണാം തദാഽഭവത് 113

ന യുദ്ധം ന ച സംഭാഷാ കേവലം മരണം ഖലു
യസ്മിൻ യസ്മിൻ സ്ഥലേ യേ യേ സ്ഥിതാ ദൈത്യാ യഥാ യഥാ 114

തത്രൈവ ച തഥാ സർവേ മരണം പ്രാപുരുത്സ്മയാ
പരസ്പരം സമാചാരോ ന കസ്യാപ്യഭവത്തദാ 115

ക്ഷണമാത്രേണ തേ സർവേ വിനഷ്ടാ ദൈത്യപുംഗവാഃ
കൃതോത്ഥം ഭ്രമരാഃ കാര്യം ദേവീനികടമായയുഃ 116

ആശ്ചര്യമേതദാശ്ചര്യമിതിലോകാഃ സമൂചിരേ
കിം ചിത്രം ജഗദംബായാ യസ്യാ മായേയമീദൃശീ 117

തതോ ദേവഗണാഃ സർവേ ബ്രഹ്മവിഷ്ണുപുരോഗമാഃ
നിമഗ്നാ ഹർഷജലധൗ പൂജയാമാസുരംബികാം 118

നാനോപചാരൈർവിവിധൈർനാനോപായനപാണയഃ
ജയശബ്ദം പ്രകുർവാണാ മുമുചുഃ സുമനാംസി ച 119

ദിവി ദുന്ദുഭയോ നേദുർനനൃതുശ്ചാപ്സരോഗണാഃ
പേഠുർവേദാൻ മുനിശ്രേഷ്ഠാ ഗന്ധർവാദ്യാ ജഗുസ്തഥാ 120

മൃദംഗമുരജാ വീണാഢക്കാഡമരുനിസ്വനൈഃ
ഘണ്ടാശംഖനിനാദൈശ്ച വ്യാപ്തമാസീജ്ജഗത്രയം 121

നാനാസ്തോത്രൈസ്തദാ സ്തുത്വാ മൂർധ്ന്യാധായാംജലീംസ്തദാ
ജയമാതർജയേശാനീത്യേവം സർവേ സമൂചിരേ 122

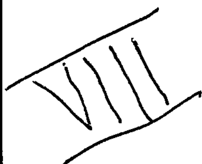
തതസ്തുഷ്ടാ മഹാദേവീ വരാൻ ദത്വാ പൃഥക് പൃഥക്
സ്വസ്മിംശ്ച വിപുലാം ഭക്തിം പ്രാർത്ഥിതാ തൈർദദൗ ച താം 123

പശ്യതാമേവ ദേവാനാമന്തർധാനം ഗതാ തതഃ
ഇതി തേ സർവമാഖ്യാതം ഭ്രാമര്യാശ്ചരിതം മഹത് 124

പഠതാം ശൃണ്വതാം ചൈവ സർവപാപപ്രണാശനം
ശ്രുതമാശ്ചര്യജനകം സംസാരാർണവതാരകം 125

ഏവം മനൂനാം സർവേഷാം ചരിതം പാപനാശനം
ദേവീമാഹാത്മ്യസംയുക്തം പഠൻ ശൃണ്വൻ ശുഭപ്രദം 126

യശ്ചൈതത് പഠതേ നിത്യം ശൃണുയാദ്യോ/നിശം നരഃ
സർവപാപവിനിർമുക്തോ ദേവീസായൂജ്യമാപ്നുയാത് 127

ഇതി ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതേ ദശമസ്കന്ധേ
ത്രയോദശോ/ദ്ധ്യായഃ

സമാപ്തോ/യം ദശമസ്കന്ധഃ

ശ്രീ ദുർഗ്ഗാദേവ്യൈ നമഃ

ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതം

ഏകാദശഃസ്കന്ധഃ

അഥ പ്രഥമോ *f* ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ഭഗവൻ ഭൂതഭവ്യേശ നാരായണ സനാതന
ആഖ്യാതം പരമാശ്ചര്യം ദേവീചരിതമുത്തമം 1

പ്രാദുർഭാവഃ പരോ മാതുഃ കാര്യാർത്ഥമസുരദ്രുഹാം
അധികാരാപ്തിരുക്താ*f*ത്ര ദേവീപൂർണ്ണകൃപാവശാത് 2

അധുനാ ശ്രോതുമിച്ഛാമി യേന പ്രീണാതി സർവദാ
സ്വഭക്താൻ പരിപുഷ്ണാതി തമാചാരം വദ പ്രഭോ 3

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ശൃണു നാരദ തത്ത്വജ്ഞ സദാചാരവിധിക്രമം
യദനുഷ്ഠാനമാത്രേണ ദേവീ പ്രീണാതി സർവദാ 4

പ്രാതുരുത്ഥായ കർത്തവ്യം യദ്ദ്വിജേന ദിനേ ദിനേ
തദഹം സമ്പ്രവക്ഷ്യാമി ദ്വിജാനാമുപകാരകം 5

ഉദയാസ്തമയം യാവദ്ദ്വിജഃ സത്കർമ്മകൃദ്ഭവേത്
നിത്യനൈമിത്തികൈർയുക്തഃകാമ്യൈശ്ചാ*f*നിന്ദിതൈഃ 6

ആത്മനശ്ച സഹായാർത്ഥം പിതാ മാതാ ന തിഷ്ഠതി
ന പുത്രദാരാ ന ജ്ഞാതിർ ധർമ്മസ്തിഷ്ഠതി കേവലം 7

തസ്മാദ്ധർമ്മം സഹായാർത്ഥം നിത്യം സഞ്ചിനു സാധനൈഃ
ധർമ്മേണൈവ സഹായാത്തു തമസ്തരതി ദുസ്തരം 8

ആചാരഃ പ്രഥമോ ധർമ്മഃ ശ്രുത്യുക്തഃ സ്മാർത്ത ഏവ ച
തസ്മാദസ്മിൻ സമായുക്തോ നിത്യം സ്യാദാത്മനോ ദ്വിജഃ 9

ആചാരാല്ലഭതേ ചായുരാചാരാല്ലഭതേ പ്രജാഃ
ആചാരാദന്നമക്ഷയ്യമാചാരോ ഹന്തി പാതകം 10

ആചാരഃ പരമോ ധർമ്മോ നൃണാം കല്യാണകാരകഃ
ഇഹ ലോകേ സുഖീ ഭൂത്വാ പരത്ര ലഭതേ സുഖം 11

അജ്ഞാനാന്ധജനാനാം തു മോഹിതൈർഭ്രാമിതാത്മനാം
ധർമ്മദീപോ മഹാദീപോ മുക്തിമാർഗ്ഗപ്രദർശകഃ 12

ആചാരാത്പ്രാപ്യതേ ശ്രൈഷ്ഠ്യമാചാരാത് കർമ്മ ലഭ്യതേ
കർമ്മണോ ജായതേ ജ്ഞാനമിതി വാക്യം മനോഃ സ്മൃതം 13

സർവധർമ്മവരിഷ്ഠോfയമാചാരഃ പരമം തപഃ
തദേവ ജ്ഞാനമുദ്ദിഷ്ടം തേന സർവ്വം പ്രസാധ്യതേ. 14

യസ്ത്വാചാരവിഹീനോfത്ര വർത്തതേ ദ്വിജസത്തമ
സ ശൂദ്രവദ്ബഹിഷ്കാര്യോ യഥാ ശൂദ്രസ്തഥൈവ സഃ 15

ആചാരോ ദ്വിവിധഃ പ്രോക്തഃ ശാസ്ത്രീയോ ലൗകികസ്തഥാ
ഉഭാവപി പ്രകർത്തവ്യോ ന ത്യാജ്യോ ശുഭമിച്ഛതാ 16

ഗ്രാമധർമ്മാ ജാതിധർമ്മാ ദേശധർമ്മാഃ കുലോദ്ഭവാഃ
പരിഗ്രാഹ്യാ നൃഭിഃ സർവൈർനൈവ താംല്ലംഘയേന്മുനേ. 17

ദുരാചാരോ ഹി പുരുഷോ ലോകേ ഭവതി നിന്ദിതഃ
ദുഃഖഭാഗീ ച സതതം വ്യാധിനാ വ്യാപ്ത ഏവ ച 18

പരിത്യജേദർത്ഥകാമൗ യൗ സ്യാതാം ധർമ്മവർജ്ജിതൗ
ധർമ്മമപ്യസുഖോദർക്കം ലോകവിദ്വിഷ്ടമേവ ച 19

നാരദ ഉവാച

ബഹുത്വാദിഹ ശാസ്ത്രാണാം നിശ്ചയഃ സ്യാത്കഥം മുനേ
കിയത്പ്രമാണം തദ്ബ്രൂഹി ധർമ്മമാർഗവിനിർണ്ണയം 20

ശ്രീനാരായണ ഉവച

ശ്രുതിസ്മൃതീ ഉഭേ നേത്രേ പുരാണം ഹൃദയം സ്മൃതം
ഏതത്ത്രയോക്ത ഏവ സ്യാദ്ധർമ്മോ നാfന്യത്ര കുത്രചിത് 21

വിരോധോ യത്ര തു ഭവേത്ത്രയാണാം ച പരസ്പരം
ശ്രുതിസ്തത്ര പ്രമാണം സ്യാദ്വയോർദ്വേധേ സ്മൃതിർ വരാ 22

ശ്രുതി ദ്വൈധം ഭവേദ്യത്ര തത്ര ധർമ്മാവുഭൗ സ്മൃതൗ
സ്മൃതി ദ്വൈധം തു യത്ര സ്യാദ്വിഷയഃ കല്പ്യതാം പൃഥക് 23

പുരാണേഷു ക്വചിച്ചൈവ തന്ത്രദൃഷ്ടം യഥാതഥം
ധർമ്മം വദന്തി തം ധർമ്മം ഗൃഹ്ണീയാന്ന കഥംചന 24

വേദാവിരോധിചേത്തന്ത്രം തത്പ്രമാണം ന സംശയഃ
പ്രത്യക്ഷശ്രുതിരുദ്ധം യത്തത് പ്രമാണം ഭവേന്ന ച 25

സർവ്വഥാ വേദഏവാസൗ ധർമ്മമാർഗ്ഗപ്രമാണകഃ
തേനാ ƒവിരുദ്ധം യത്കിഞ്ചിത് തത്പ്രമാണം ന ചാന്യഥാ 26

യോ വേദധർമ്മമുഞ്ഝിത്യ വർത്തതേ ƒന്യപ്രമാണകഃ
കുണ്ഡാനി തസ്യ ശിക്ഷാർത്ഥം യമലോകേ വസന്തി ഹി 27

തസ്മാത് സർവപ്രയത്നേന വേദോക്തം ധർമ്മമാശ്രയേത്
സ്മൃതിഃ പുരാണമന്യദ്വാ തന്ത്രം വാ ശാസ്ത്രമേവ ച 28

തന്മൂലത്വേ പ്രമാണം സ്യാന്നാ ƒന്യഥാ തു കദാചന
യേ കുശാസ്ത്രാഭിയോഗേന വർത്തയന്തീഹ മാനവാൻ 29

അധോമുഖോർധ്വ പാദാസ്തേ യാസ്യന്തി നരകാർണ്ണവം
കാമാചാരാഃ പാശുപതാസ്തഥാ വൈ ലിംഗധാരിണഃ 30

തപ്തമുദ്രാങ്കിതാ യേ ച വൈഖാനസമതാനുഗാഃ
തേ സർവേ നിരയം യാന്തി വേദമാർഗ്ഗബഹിഷ്കൃതാഃ 31

വേദോക്തമേവ സദ്ധർമ്മം തസ്മാത്കുര്യാന്നരഃ സദാ
ഉത്ഥായോത്ഥായ ബോദ്ധവ്യം കിം മയാ ƒദ്യ കൃതം കൃതം 32

ദത്തം വാ ദാപിതം വാ ƒപി വാക്യേനാപി ച ഭാഷിതം
ഉപപാപേഷു സർവേഷു പാതകേഷു മഹത്സ്വപി 33

അവാപ്യ രജനീയാമം ബ്രഹ്മധ്യാനം സമാചരേത്
ഊരുസ്ഥോത്താനചരണഃ സവ്യേ ചോരൗ തഥോത്തരം 34

ഉത്താനം കിഞ്ചിദുത്താനം മുഖമവഷ്ടഭ്യചോരസാ
നിമീലിതാക്ഷഃ സത്വസ്ഥോ ദന്തൈർദന്താൻ ന സംസ്പൃശേത് 35

താലുസ്ഥാചലജിഹ്വശ്ച സംവൃതാസ്യഃ സുനിശ്ചലഃ
സന്നിരുദ്ധേന്ദ്രിയഗ്രാമോ നാതിനിമ്നസ്ഥിതാസനഃ 36
ദ്വിഗുണം ത്രിഗുണം വാപി പ്രാണായാമമുപക്രമേത്
തതോ ധ്യേയഃ സ്ഥിതോ യോ ƒസൗ ഹൃദയേ ദീപവദ്പ്രഭുഃ 37
ധാരയേത്തത്ര ചാത്മാനം ധാരണാം ധാരയേദ്ബുധഃ
സധൂമശ്ച വിധൂമശ്ച സഗർഭശ്ചാ ƒപ്യഗർഭകഃ 38

സലക്ഷ്യശ്ചാഽപ്യലക്ഷ്യശ്ച പ്രാണായാമസ്തു ഷഡ്വിധഃ
പ്രാണായാമസമോ യോഗഃ പ്രാണായാമ ഇതീരിതഃ 39

പ്രാണായാമ ഇതി പ്രോക്തോ രേചപൂരകകുംഭകൈഃ
വർണ്ണത്രയാത്മകാ ഹ്യേതേ രേചപൂരകകുംഭകാഃ 40

സ ഏവ പ്രണവഃ പ്രോക്തഃ പ്രാണായാമശ്ച തന്മയഃ
ഇഡയാ വായുമാരോപ്യ പൂരയിത്വോദരേ സ്ഥിതം 41

ശനൈഃ ഷോഡശമാത്രാഭിരന്യയാ തം വിരേചയത്
ഏവം സധൂമഃ പ്രാണാനാമായാമഃ കഥിതോ മുനേ 42

ആധാരേ, ലിംഗനാഭിപ്രകടിത ഹൃദയേ, താലുമൂലേ, ലലാടേ
ദ്വേ പത്രേ ഷോഡശാരേ ദ്വിദശദശദളദ്വാദശാർദ്ധേ ചതുഷ്കേ
വാസാന്തേ ബാലമധ്യേ ഡഫകഠസഹിതേ കണ്ഠദേശേ സ്വരാണാം
'ഹം' 'ക്ഷം' തത്ത്വാർത്ഥയുക്തം സകലദളഗതം വർണ്ണരൂപം നമാമി 43

അരുണകമലസംസ്ഥാ തദ്രജഃ പുഞ്ജവർണ്ണാ
ഹരനിയമിതചിഹ്നാ പത്മതന്തുസ്വരൂപാ
രവിഹുതവഹരാകാനായകാസ്യസ്തനാഢ്യാ
സകൃദപി യദി ചിത്തേ സംവസേത്സ്യാ,ത്സ മുക്തഃ 44

സ്ഥിതിഃ സൈവാഗതിർയാത്രാ മതിശ്ചിന്താ സ്തുതിർവചഃ
അഹം സർവാത്മകോ ദേവഃ സ്തുതിഃ സർവം ത്വദർച്ചനം 45

അഹം ദേവീ ന ചാന്യോഽസ്മി ബ്രഹ്മൈവാഽഹം നശോകഭാക്
സച്ചിദാനന്ദരൂപോഽഹം സ്വാത്മാനമിതി ചിന്തയേത് 46

പ്രകാശമാനാം പ്രഥമേ പ്രയാണേ പ്രതിപ്രയാണേഽപ്യമൃതായമാനാം
അന്തഃപദവ്യാമനുസഞ്ചരന്തീമാനന്ദരൂപാമചലാം പ്രപദ്യേ 47

തതോ നിജബ്രഹ്മരന്ധ്രേ ധ്യായേത്തം ഗുരുമീശ്വരം
ഉപചാരൈർ മാനസൈശ്ച പൂജയേത്തം യഥാവിധി 48

സ്തുവീതാനേന മന്ത്രേണ സാധകോ നിയതാത്മവാൻ
ഗുരുർബ്രഹ്മാ ഗുരുർവിഷ്ണുഃ ഗുരുർദ്ദേവോ മഹേശ്വരഃ
ഗുരുരേവ പരം ബ്രഹ്മ തസ്മൈ ശ്രീ ഗുരവേ നമഃ 49

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
പ്രഥമോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വിതീയോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ആചാരഹീനം ന പുനന്തിവേദാ യദപ്യധീതാഃ സഹ ഷഡ്ഭിരംഗൈഃ
ഛന്ദാംസ്യേനം മൃത്യുകാലേ ത്യജന്തി നീഡം ശകുന്താ ഇവ ജാതപക്ഷാഃ 1

ബ്രാഹ്മേ മുഹൂർത്തേ ചോത്ഥായ തത്സർവം സമ്യഗാചരേത്
രാത്രേരന്തിമയാമേ തു വേദാഭ്യാസം ചരേദ്ബുധഃ 2

കിഞ്ചിത്കാലം തതഃ കുര്യാദിഷ്ടദേവാനുചിന്തനം
യോഗീ തു പൂർവമാർഗ്ഗേണ ബ്രഹ്മദ്ധ്യാനം സമാചരേത് 3

ജീവബ്രഹ്മൈക്യതാ യേന ജായതേ തു നിരന്തരം
ജീവന്മുക്തശ്ച ഭവതി തത്ക്ഷണാദേവ നാരദ 4

പഞ്ച പഞ്ച ഉഷഃ കാലഃ സപ്തപഞ്ചാരുണോദയഃ
അഷ്ടപഞ്ചാശദ് ഭവേത്പ്രാതഃ ശേഷഃ സൂര്യോദയഃ സ്മൃതഃ 5

പ്രാതരുത്ഥായ യഃ കുര്യാദ് വിണ്മൂത്രം ദ്വിജസത്തമഃ
നൈരൃത്യാമിഷുവിക്ഷേപമതീത്യാഭ്യധികം ഭുവഃ 6

വിണ്മൂത്രേ/പി ച കർണ്ണസ്ഥ ആശ്രമേ പ്രഥമേ ദ്വിജഃ
നിവീതം പൃഷ്ഠതഃ കുര്യാദ്വാനപ്രസ്ഥഗൃഹസ്ഥയോഃ 7

കൃത്വാ യജ്ഞോപവീതം തു പൃഷ്ഠതഃ കണ്ഠലംബിതം
വിണ്മൂത്രം തു ഗൃഹീ കുര്യാത് കർണ്ണസ്ഥം പ്രഥമാശ്രമീ 8

അന്തർധായ തൃണൈർ ഭൂമിം ശിരഃപ്രാവൃത്യ വാസസാ
വാചം നിയമ്യ യത്നേന ഷ്ഠീവനശ്വാസവർജ്ജിതഃ 9

ന ഫാലകൃഷ്ടേ ന ജലേ ന ചിതായാം ന പർവതേ
ജീർണ്ണദേവാലയേ കുര്യാന്ന വല്മീകേ ന ശാദ്വലേ 10

ന സസത്വേഷു ഗർത്തേഷു ന ഗച്ഛന്ന പഥിസ്ഥിതഃ
സന്ധ്യയോരുഭയോർ ജപ്യേ ഭോജനേ ദന്തധാവനേ 11

പിതൃകാര്യേ ച ദൈവേ ച തഥാ മൂത്രപുരീഷയോഃ
ഉത്സാഹേ മൈഥുനേ വാ/പി തഥാ വൈ ഗുരുസന്നിധൗ 12

യാഗേ ദാനേ ബ്രഹ്മയജ്ഞേ ദ്വിജോ മൗനം സമാചരേത്
ദേവതാ ഋഷയഃ സർവേ പിശാചോരഗരാക്ഷസാഃ 13
ഇതോ ഗച്ഛന്തു ഭൂതാനി ബഹിർഭൂമിം കരോമ്യഹം
ഇതി സമ്പ്രാർത്ഥ്യ പശ്ചാത്തു കുര്യാച്ഛൗചം യഥാവിധി. 14

വായ്വഗ്നിവിപ്രമാദിത്യമാപഃ പശ്യംസ്തഥൈവ ഗാഃ
ന കദാചന കുർവീത വിണ്മൂത്രസ്യ വിസർജ്ജനം 15

ഉദങ്മുഖോ ദിവാ കുര്യാദ്രാത്രൗ ചേദ്ദക്ഷിണാമുഖഃ
തതഃ ആച്ഛാദ്യ വിണ്മൂത്രം ലോഷ്ഠപർണ്ണതൃണാദിഭിഃ 16

ഗൃഹീതലിംഗ ഉത്ഥായ സ ഗച്ഛേദ്വാരിസന്നിധൗ
പാത്രേ ജലം ഗൃഹീത്വാ തു ഗച്ഛേദന്യത്ര ചൈവ ഹി 17

ഗൃഹീത്വാ മൃത്തികാ കൂലാത് ശ്വേതാം ബ്രാഹ്മണസത്തമഃ
രക്താം പീതാം തഥാ കൃഷ്ണാം ഗൃഹ്ണീയുശ്ചാ/ന്യവർണ്ണകാഃ 18

അഥവാ യാ യത്ര ദേശേ സൈവ ഗ്രാഹ്യാ ദ്വിജോത്തമൈഃ
അന്തർജലാദ്ദേവഗൃഹാദ്വല്മീകാന്മൂഷകോത്കരാത് 19

കൃതശൗചാവശിഷ്ടാച്ച ന ഗ്രാഹ്യാഃ സപ്ത മൃത്തികാഃ
മൂത്രാത്തു ദ്വിഗുണം ശൗചേ മൈഥുനേ ത്രിഗുണം സ്മൃതം 20

ഏകാ ലിംഗേ കരേ ത്രിസ്ര ഉഭയോർമൃദ്ദ്വയം സ്മൃതം
മൂത്രശൗചം സമാഖ്യാതം ശൗചേ തദ്ദ്വിഗുണം സ്മൃതംഃ 21

വിട്ശൗചേ ലിംഗദേശേ തു പ്രദദ്യാമൃത്തികാദ്വയം
പഞ്ചാപാനേ ദശൈകസ്മിന്നുഭയോഃ സപ്തമൃത്തികാഃ 22

വാമപാദം പുരസ്കൃത്യ പശ്ചാദ്ദക്ഷിണമേവ ച
പ്രത്യേകം ച ചതുർവാരം മൃത്തികാം ലേപയേത് സുധീഃ 23

ഏവം ശൗചം ഗൃഹസ്ഥസ്യ ദ്വിഗുണം ബ്രഹ്മചാരിണഃ
ത്രിഗുണം വാനപ്രസ്ഥസ്യ യതീനാം ച ചതുർഗുണം 24

ആർദ്രാമലകമാനാ തു മൃത്തികാ ശൗചകർമ്മണി
പ്രത്യേകം തു സദാഗ്രാഹ്യോ നാതോ ന്യൂനാ കദാചന 25

ഏതദ്ദിവാ സ്യാദ്വിട്ശൗചം തദർദ്ധം നിശികീർത്തിതം
ആതുരസ്യ തദർദ്ധം തു മാർഗ്ഗസ്ഥസ്യ തദർദ്ധകം 26

സ്ത്രീശൂദ്രാണാമശക്താനാം ബാലാനാം ശൗചകർമ്മണി
യഥാ ഗന്ധക്ഷയഃ സ്യാത്തു തഥാ കുര്യാദസംഖ്യകം 27

ഗന്ധലേപക്ഷയോ യാവത്താവച്ഛൗചം വിധീയതേ
സർവേഷാമേവ വർണ്ണാനാമിത്യാഹ ഭഗവാൻ മനുഃ 28

വാമഹസ്തേന ശൗചം തു കുര്യാദ്വൈ ദക്ഷിണേന ന
നാഭേരധോ വാമഹസ്തോ നാഭേരൂർധ്വം തു ദക്ഷിണഃ 29

ശൗചകർമ്മണി വിജ്ഞേയോ നാന്യഥാ ദ്വിജപുംഗവൈഃ
ജലപാത്രം ന ഗൃഹ്ണീയാദ്വിണ്മൂത്രോത്സർജനേ ബുധഃ 30

ഗൃഹ്ണീയാദ്യദി മോഹേന പ്രായശ്ചിത്തം ചരേത്തതഃ
മോഹാദ്വാപ്യഥവാfലസ്യാന്ന കുര്യാച്ഛൗചമാത്മനഃ 31

ജലാഹാരസ്ത്രിരാത്രഃ സ്യാത്തതോ ജാപാച്ച ശുദ്ധ്യതി
ദേശകാലദ്രവ്യശക്തിസ്വോപപത്തീശ്ച സർവശഃ 32

ജ്ഞാത്വാ ശൗചം പ്രകർത്തവ്യമാലസ്യം നാfത്രധാരയേത്
പുരീഷോത്സർജനേ കുര്യാദ്ഗണ്ഡൂഷാൻ ദ്വാദശൈവ തു 33

ചതുരോ മൂത്രവിക്ഷേപേ നാfതോന്യൂനാൻ കദാചന
അധോമുഖം നരഃ കൃത്വാ ത്യജേത്തം വാമതഃ ശനൈഃ 34

ആചമ്യ ച തതഃ കുര്യാദ്ദന്തധാവനമാദരാത്
കണ്ടകീക്ഷീരവൃക്ഷോത്ഥം ദ്വാദശാംഗുലമവ്രണം 35

കനിഷ്ഠികാഗ്രവത്സ്ഥൂലം പൂർവാർദ്ധേ കൃതകൂർച്ചകം
കരഞ്ജോദുംബരോ ചൂതഃ കദംബോ ലോധ്രചമ്പകൗ 36

ബദരീതി ദ്രുമാശ്ചേതി പ്രോക്താ ദന്തപ്രധാവനേ
അന്നാദ്യായവ്യൂഹധ്വംസേ സോമോ രാജായമാഗമത്
സമേ മുഖം പ്രക്ഷാള്യതേ തേജസാ ച ഭഗേന ച 37

ആയുർബലം യശോ വർച്ചഃ പ്രജാഃ പശു വസൂനി ച
ബ്രഹ്മപ്രജ്ഞാം ച മേധാം ച ത്വന്നോ ദേഹി വനസ്പതേ 38

അഭാവേ ദന്തകാഷ്ഠസ്യ പ്രതിഷിദ്ധദിനേഷു ച
അപാം ദ്വാദശഗണ്ഡൂഷൈർവിദദ്ധ്യാദ്ദന്തധാവനം 39

രവേർദിനേ യഃ കുരുതേ പ്രാണീ ദന്തസ്യ ധാവനം
സവിതാ ഭക്ഷിതസ്തേന സ്വകുലം തേന ഘാതിതം 40

പ്രദിപദ്ദർശഷഷ്ഠീ നാവമ്യേകാദശീരവൗ
ദന്താനാം കാഷ്ഠസംയോഗാദ്ദഹത്യാസപ്തമം കുലം 41

കൃത്വാfലം പാദശൗചം ഹ്യമലമഥ ജലം
ത്രിഃ പിബേദ് ദ്വിർവിമൃജ്യ
തർജ്ജന്യാംഗുഷ്ഠവത്യാ സജലമഭിമൃശേത്
നാസികാരന്ധ്രയുഗ്മം
അംഗുഷ്ഠാനാമികാഭ്യാം നയനയുഗയുതം
കർണ്ണയുഗ്മം കനിഷ്ഠാം-

ഗുഷ്ഠാഭ്യാം നാഭിദേശേ ഹൃദയമഥ
തലേനാംഗുലീഭിഃ ശിരാംസി 42

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
ദ്വിതീയോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ തൃതീയോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

"ശുദ്ധം സ്മാർത്തം ചാ/ചമനം പൗരാണം വൈദികം തഥാ
താന്ത്രികം ശ്രൗതമിത്യാഹുഃ ഷഡ്വിധം ശ്രുതിചോദിതം

വിണ്മൂത്രാദികശൗചം ച ശുദ്ധം ച പരികീർത്തിതം
സ്മാർത്തം പൗരാണികം കർമ്മ ആചാന്തേ വിധിപൂർവകം

വൈദികം ശ്രൗതമിത്യാദി ബ്രഹ്മയജ്ഞാദിപൂർവകം
അസ്ത്രവിദ്യാദികം കർമ്മ താന്ത്രികോ വിധിരുച്യതേ"

സ്മൃത്വാ ചോംകാരഗായത്രീം നിബധ്നീയാച്ഛിഖാം തഥാ
പുനരാചമ്യ ഹൃദയം ബാഹൂസ്കന്ധൗ ച സംസ്പൃശേത് 1

ക്ഷുതേ നിഷ്ഠീവനേ ചൈവ ദന്തോച്ഛിഷ്ടേ തഥാ/നൃതേ
പതിതാനാം ച സംഭാഷേ ദക്ഷിണം ശ്രവണം സ്പൃശേത് 2

അഗ്നിരാപശ്ച വേദാശ്ച സോമഃ സൂര്യോ/നിലസ്തഥാ
സർവേ നാരദ വിപ്രസ്യ കർണ്ണേ തിഷ്ഠന്തി ദക്ഷിണേ 3

തതസ്തു ഗത്വാ നദ്യാദൗ പ്രാതഃ സ്നാനം വിശോധനം
സമാചരേന്മുനിശ്രേഷ്ഠ ദേഹസംശുദ്ധിഹേതവേ 4

അത്യന്തമലിനോ ദേഹോ നവദ്വാരൈർമലം വഹൻ
സദാ/സ്തേ തച്ഛോധനായ പ്രാതഃ സ്നാനം വിധീയതേ 5

അഗമ്യാഗമനാത്പാപം യച്ച പാപം പ്രതിഗ്രഹാത്
രഹസ്യാചരിതം പാപം മുച്യതേ സ്നാനകർമ്മണാ 6

അസ്നാതസ്യ ക്രിയാഃ സർവാ ഭവന്തി വിഫലാ യതഃ
തസ്മാത് പ്രാതശ്ചരേത് സ്നാനം നിത്യമേവ ദിനേ ദിനേ 7

ദർഭയുക്തശ്ചരേത് സ്നാനം തഥാ സന്ധ്യാഭിവന്ദനം
സപ്താഹം പ്രാതരസ്നായീ സന്ധ്യാഹീനസ്ത്രിഭിർദിനൈഃ 8

ദ്വാദശാഹമനഗ്നിഃ സൻദ്വിജഃ ശൂദ്രത്വമാപ്നുയാത്
അല്പത്വാദ്ധോമകാലസ്യ ബഹുത്വാത്സ്നാനകർമ്മണഃ 9

പ്രാതർന തു തഥാ സ്നായാദ്ധോമകാലേ വിഗർഹിതഃ
ഗായത്ര്യാസ്തു പരം നാസ്തി ഇഹലോകേ പരത്ര ച 10

ഗായന്തം ത്രായതേ യസ്മാദ്ഗായത്രീത്യഭിധീയതേ
പ്രണവേന തു സംയുക്താം വ്യാഹൃതിത്രയസംയുതാം 11

വായും വായൗ ജയേദ്വിപ്രഃ പ്രാണസംയമനത്രയാത്
ബ്രാഹ്മണഃ ശ്രുതിസമ്പന്നഃ സ്വധർമ്മനിരതഃ സദാ 12

സ വൈദികം ജപേന്മന്ത്രം ലൗകികം ന കദാചന
ഗോശൃംഗേ സർഷപോ യാവത് താവദ്ദ്യേഷാം ന സംസ്ഥിരഃ 13

ന താരയന്ത്യുഭൗ പക്ഷൗ പിതൄനേകോത്തരം ശതം
സഗർഭോ ജപസംയുക്തസ്ത്വഗർഭോ ധ്യാനമാത്രകഃ 14

സ്നാനാംഗതർപ്പണം കൃത്വാ ദേവർഷിപിതൃതോഷകം
ശുദ്ധേ വസ്ത്രേ പരീധായ ജലാദ്ബഹിരുപാഗതഃ 15

വിഭൂതിധാരണം കാര്യം രുദ്രാക്ഷാണാം ച ധാരണം
ക്രമയോഗന കർത്തവ്യം സർവദാ ജപസാധകൈഃ 16

രുദ്രാക്ഷാൻ കണ്ഠദേശേ ദശനപരിമിതാൻ മസ്തകേ വിംശതീ ദ്വേ
ഷട് ഷട് കർണ്ണപ്രദേശേ കരയുഗളകൃതേ ദ്വാദശ ദ്വാദശൈവ
ബാഹ്വോരിന്ദോഃ കലാഭിർനയനയുഗകൃതേ ത്വേകമേകം ശിഖായാം
വക്ഷസ്യഷ്ടാധികം യഃ കലയതി ശതകം സ സ്വയം നീലകണ്ഠഃ 17

ബദ്ധ്വാ സ്വർണ്ണേന രുദ്രാക്ഷം രജതേനാഥവാ മുനേ
ശിഖായാം ധാരയേന്നിത്യം കർണ്ണയോർവാ സമാഹിതഃ 18

യജ്ഞോപവീതേ ഹസ്തേ വാ കണ്ഠേ തുന്ദേƒഥവാ നരഃ
ശ്രീമത് പഞ്ചാക്ഷരേണൈവ പ്രണവേന തഥാപി വാ 19

നിർവ്യാജഭക്ത്യാ മേധാവീ രുദ്രാക്ഷം ധാരയേന്മുദാ
രുദ്രാക്ഷധാരണം സാക്ഷാത് ശിവജ്ഞാനസ്യ സാധനം 20

രുദ്രാക്ഷം യച്ഛിഖായാം തത്താരതത്ത്വമിതി സ്മരേത്
കർണ്ണയോരുഭയോർ ബ്രഹ്മൻ ദേവം ദേവീം ച ഭാവയേത് 21

യജ്ഞോപവീതേ വേദാംശ്ച തഥാ ഹസ്തേ ദിശഃ സ്മരേത്
കണ്ഠേ സരസ്വതീം ദേവീം പാവകം ചാപി ഭാവയേത് 22

സർവാശ്രമാണാം വർണ്ണാനാം രുദ്രാക്ഷാണാം ച ധാരണം
കർത്തവ്യം മന്ത്രതഃ പ്രോക്തം ദ്വിജാനാം നാന്യവർണ്ണിനാം 23

രുദ്രാക്ഷധാരണാദ്രുദ്രോ ഭവത്യേവ ന സംശയഃ
പശ്യന്നപി നിഷിദ്ധാംശ്ച തഥാ ശൃണ്വന്നപി സ്മരൻ 24

ജിഘ്രന്നപി തഥാ ചാശ്നൻ പ്രലപന്നപി സന്തതം
കുർവന്നപി സദാ ഗച്ഛൻ വിസൃജന്നപി മാനവഃ 25

രുദ്രാക്ഷധാരണാദേവ സർവ്വപാപൈർന്ന ലിപ്യതേ
അനേന ഭുക്തം ദേവേന ഭുക്തം യത്തു തഥാ ഭവേത് 26

പീതം രുദ്രേണ തത്പീതം ഘ്രാതം ഘ്രാതം ശിവേന തത്
രുദ്രാക്ഷധാരണേ ലജ്ജാ യേഷാമസ്തി മഹാമുനേ 27

തേഷാം നാസ്തി വിനിർമോക്ഷഃ സംസാരാജ്ജന്മകോടിഭിഃ
രുദ്രാക്ഷധാരിണം ദൃഷ്ട്വാ പരിവാദം കരോതി യഃ 28

ഉത്പത്തൗ തസ്യ സാങ്കര്യമസ്ത്യേവേതി വിനിശ്ചയഃ
രുദ്രാക്ഷധാരണാദേവ രുദ്രോ രുദ്രത്വമാപ്നുയാത് 29

മുനയഃ സത്യസങ്കല്പാ ബ്രഹ്മാ ബ്രഹ്മത്വമാഗതഃ
രുദ്രാക്ഷധാരണാച്ഛ്രേഷ്ഠം ന കിഞ്ചിദപി വിദ്യതേ 30

രുദ്രാക്ഷധാരിണേ ഭക്ത്യാ വസ്ത്രം ധാന്യം ദദാതി യഃ
സർവപാപവിനിർമുക്തഃ ശിവലോകം സ ഗച്ഛതി. 31

രുദ്രാക്ഷധാരിണേ ശ്രാദ്ധേ ഭോജയേത വിമോദതഃ
പിതൃലോകമവാപ്നോതി നാത്ര കാര്യാ വിചാരണാ 32

രുദ്രാക്ഷധാരിണഃപാദൗ പ്രക്ഷാള്യാദ്ഭിഃ പിബേന്നരഃ
സർവപാപവിനിർമുക്തഃ ശിവലോകേ മഹീയതേ 33

ഹാരം വാ കടകം വാപി സുവർണ്ണം വാ ദ്വിജോത്തമഃ
രുദ്രാക്ഷസഹിതം ഭക്ത്യാ ധാരയൻ രുദ്രതാമിയത് 34

രുദ്രാക്ഷം കേവലം വാപി യത്ര കുത്ര മഹാമതേ
സമന്ത്രകം വാ മന്ത്രേണ രഹിതം ഭാവവർജ്ജിതം 35

യോ വാ കോ വാ നരോ ഭക്ത്യാ ധാരയേല്ലജ്ജയാപി വാ
സർവപാപവിനിർമുക്തഃ സമ്യഗ്ജ്ഞാനമവാപ്നുയാത് 36

അഹോ! രുദ്രാക്ഷമാഹാത്മ്യം മയാ വക്തും ന ശക്യതേ
തസ്മാത് സർവപ്രയത്നേന കുര്യാദ് രുദ്രാക്ഷധാരണം. 37

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
തൃതീയോ ƒദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർത്ഥോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ഏവം ഭൂതാനുഭാവോയം രുദ്രാക്ഷോ ഭവതാ/നഘ
വർണ്ണിതോ മഹതാം പൂജ്യഃ കാരണം തത്ര കിം വദ 1

നാരായണ ഉവാച

ഏവമേവ പുരാ പൃഷ്ടോ ഭഗവാൻ ഗിരിശഃ പ്രഭുഃ
ഷൺമുഖേന ച രുദ്രസ്തം യദുവാച ശൃണുഷ്വ തത് 2

ഈശ്വര ഉവാച

ശൃണു ഷൺമുഖ തത്ത്വേന കഥയാമി സമാസതഃ
ത്രിപുരോ നാമ ദൈത്യസ്തു പുരാ/സീത് സർവദുർജയഃ 3

ഹതാസ്തേന സുരാഃ സർവേ ബ്രഹ്മവിഷ്ണ്വാദി ദേവതാഃ
സർവൈസ്തു കഥിതേ തസ്മിൻ തദാ/ഹം ത്രിപുരം പ്രതി 4

അചിന്ത്യം മഹാശസ്ത്രമഘോരാഖ്യം മനോഹരം
സർവദേവമയം ദിവ്യം ജ്വലന്തം ഘോരരൂപി യത് 5

ത്രിപുരസ്യവധാർത്ഥായ ദേവാനാം താരണായ ച
സർവവിഘ്നോപശമനമഘോരാസ്ത്രമചിന്തയം 6

ദിവ്യവർഷസഹസ്രം തു ചക്ഷുരുന്മീലിതം മയാ
പശ്ചാന്മമാകുലാക്ഷിഭ്യഃ പതിതാ ജലബിന്ദവഃ 7

തത്രാശ്രുബിന്ദുതോ ജാതാ മഹാരുദ്രാക്ഷവൃക്ഷകാഃ
മമാ/ജ്ഞയാ മഹാസേന സർവേഷാം ഹിതകാമ്യയാ 8

ബഭൂവുസ്തേ ച രുദ്രാക്ഷാ അഷ്ടത്രിംശത്പ്രഭേദതഃ
സൂര്യനേത്രസമുദ്ഭൂതാഃ കപിലാ ദ്വാദശ സ്മൃതാഃ 9

സോമനേത്രോത്ഥിതാഃ ശ്വേതാസ്തേ ഷോഡശവിധാഃ ക്രമാത്
വഹ്നിനേത്രോദ്ഭവാഃ കൃഷ്ണാ ദശഭേദാ ഭവന്തി ഹി 10

ശ്വേതവർണ്ണശ്ച രുദ്രാക്ഷോ ജാതിതോ ബ്രാഹ്മ ഉച്യതേ
ക്ഷാത്രോ രക്തസ്തഥാ മിശ്രോ വൈശ്യഃ കൃഷ്ണസ്തു ശൂദ്രകഃ 11

ഏകവക്ത്രഃ ശിവഃ സാക്ഷാദ്ബ്രഹ്മഹത്യാം വ്യപോഹതി
ദ്വിവക്ത്രോ ദേവദേവ്യൗ സ്യാദ്വിവിധം നാശയേദഘം 12

ത്രിവക്ത്രസ്ത്വനലഃ സാക്ഷാത്സ്ത്രീഹത്യാം ദഹതി ക്ഷണാത്
ചതുർവക്ത്രഃസ്വയം ബ്രഹ്മാ നരഹത്യാം വ്യപോഹതി 13

പഞ്ചവക്ത്രഃ സ്വയം രുദ്രഃ കാലാഗ്നിർനാമ നാമതഃ
അഭക്ഷ്യഭക്ഷണോദ്ഭൂതൈരഗമ്യഗമനോദ്ഭവൈഃ 14

മുച്യതേ സർവപാപൈസ്തു പഞ്ചവക്ത്രസ്യ ധാരണാത്
ഷഡ്വക്ത്രഃ കാർത്തികേയസ്തു സ ധാര്യോ ദക്ഷിണേ കരേ 15

ബ്രഹ്മഹത്യാദിഭിഃ പാപൈർമുച്യതേ നാ/ത്ര സംശയഃ
സപ്തവക്ത്രോ മഹാഭാഗോ ഹ്യനംഗോ നാമ നാമതഃ 16

തദ്ധാരണാന്മുച്യതേ ഹി സ്വർണ്ണസ്തേയാദിപാതകൈഃ
അഷ്ടവക്ത്രോ മഹാസേന സാക്ഷാദ്ദേവോ വിനായകഃ 17

അന്നകൂടം തൂലകൂടം സ്വർണ്ണകൂടം തഥൈവ ച
ദുഷ്ടാന്വയസ്ത്രിയം വാ/ഥ സംസ്പൃശംശ്ച ഗുരുസ്ത്രിയം 18

ഏവമാദീനി പാപാനി ഹന്തി സർവാണി ധാരണാത്
വിഘ്നാസ്തസ്യാ പ്രണശ്യന്തി യാതി ചാന്തേ പരം പദം 19

ഭവന്ത്യേതേ ഗുണാഃ സർവേ ഹ്യഷ്ടവക്ത്രസ്യ ധാരണാത്
നവവക്ത്രോ ഭൈരവസ്തു ധാരയേദ്വാമബാഹുകേ 20

ഭുക്തിമുക്തിപ്രദഃ പ്രോക്തോ മമ തുല്യബലോ ഭവേത്
ഭ്രൂണഹത്യാസഹസ്രാണി ബ്രഹ്മഹത്യാശതാനി ച 21

സദ്യഃ പ്രളയമായാന്തി നവവക്ത്രസ്യ ധാരണാത്
ദശവക്ത്രസ്തു ദേവേശഃ സാക്ഷാദ്ദേവോ ജനാർദ്ദനഃ 22

ഗ്രഹാശ്ചൈവ പിശാചാശ്ച വേതാളാ ബ്രഹ്മരാക്ഷസാഃ
പന്നഗാശ്ചോപശാമ്യന്തി ദശവക്ത്രസ്യധാരണാത് 23

വക്ത്രൈകാദശരുദ്രാക്ഷോ രുദ്രൈകാദശകം സ്മൃതം
ശിഖായാം ധാരയേദ്യോ വൈ തസ്യ പുണ്യഫലം ശൃണു 24

അശ്വമേധസഹസ്രസ്യ വാജപേയശതസ്യ ച
ഗവാം ശതസഹസ്രസ്യ സമ്യഗ്ദത്തസ്യ യത്ഫലം 25

തത്ഫലം ലഭതേ ശീഘ്രം വക്ത്രൈകാദശധാരണാത്
ദ്വാദശാ/സ്യസ്യ രുദ്രാക്ഷസ്യൈവ കർണ്ണേ തു ധാരണാത് 26

ആദിത്യാസ്തോഷിതാ നിത്യം ദ്വാദശാസ്യേ വ്യവസ്ഥിതാഃ
ഗോമേധേ ചാ/ശ്വമേധേ ച യത്ഫലം തദവാപ്നുയാത് 27

ശൃംഗിണാം ശസ്ത്രിണാം ചൈവ വ്യാഘ്രാദീനാം ഭയം നഹി
ന ച വ്യാധിഭയം തസ്യ നൈവ ചാധിഃ പ്രകീർത്തിതഃ 28

ന ച കിഞ്ചിദ്ഭയം തസ്യ ന ച വ്യാധിഃ പ്രവർത്തതേ
ന കുതശ്ചിദ്ഭയം തസ്യ സുഖീ ചൈവേശ്വരോ ഭവേത് 29

ഹസ്ത്യശ്വമൃഗമാർജാരസർപ്പമൂഷകദർദുരാൻ
ഖരാംശ്ച ശ്വശൃഗാലാംശ്ച ഹത്വാ ബഹുവിധാനപി 30

മുച്യതേ നാത്ര സന്ദേഹോ വക്ത്രദ്വാദശധാരണാത്
വക്ത്രത്രയോദശോ വത്സ രുദ്രാക്ഷോ യദി ലഭ്യതേ 31

കാർത്തികേയസമോ ജ്ഞേയഃ സർവകാമാർത്ഥസിദ്ധിദഃ
രസോ രസായനം ചൈവ തസ്യ സർവം പ്രസിദ്ധ്യതി 32

തസ്യൈവ സർവഭോഗ്യാനി നാത്ര കാര്യാ വിചാരണാ
മാതരം പിതരം ചൈവ ഭ്രാതരം വാ നിഹന്തി യഃ 33

മുച്യതേ സർവപാപേഭ്യോ ധാരണാത്തസ്യ ഷൺമുഖ
ചതുർദ്ദശാസ്യോ രുദ്രാക്ഷോ യദി ലഭ്യേത പുത്രക 34

ധാരയേത് സതതം മൂർധ്നി തസ്യ പിണ്ഡഃശിവസ്യ തു
കിം മുനേ ബഹുനോക്തേന വർണ്ണനേന പുനഃ പുനഃ 35

പൂജ്യതേ സതതം ദേവൈഃ പ്രാപ്യതേ ച പരാഗതിഃ
രുദ്രാക്ഷ ഏകഃ ശിരസാ ധാര്യോ ഭക്ത്യാ ദ്വിജോത്തമൈഃ 36

ഷഡ്വിംശദ്ഭിഃ ശിരോമാലാ പഞ്ചാശദ്ഹൃദയേന തു
കലാക്ഷൈർ ബാഹുവലയേ അർക്കാക്ഷൈർമണിബന്ധനം 37

അഷ്ടോത്തരശതേനാപി പഞ്ചാശദ്ഭിഃ ഷഡാനന
അഥവാ സപ്തവിംശത്യാ കൃത്വാ രുദ്രാക്ഷമാലികാം 38

ധാരണാദ്വാ ജപേദ്വാപി ഹ്യനന്തം ഫലമശ്നുതേ
അഷ്ടോത്തരശതൈർമാലാ രുദ്രാക്ഷൈർധാര്യതേ യദി 39

ക്ഷണേ ക്ഷണേ ƒശ്വമേധസ്യ ഫലം പ്രാപ്നോതി ഷൺമുഖ
ത്രിഃസപ്തകുലമുദ്ധൃത്യ ശിവലോകേ മഹീയതേ 40

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
ചതുർത്ഥോƒദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചമോ/ധ്യായഃ

ഈശ്വര ഉവാച

ലക്ഷണം ജപമാലായാഃ ശൃണു വക്ഷ്യാമി ഷണ്മുഖ
രുദ്രാക്ഷസ്യ മുഖം ബ്രഹ്മാ ബിന്ദൂ രുദ്ര ഇതീരിതാ 1

വിഷ്ണുഃ പുച്ഛം ഭവേച്ചൈവ ഭോഗമോക്ഷഫലപ്രദം
പഞ്ചവിംശതിഭിശ്ചാ/ക്ഷൈഃ പഞ്ചവക്ത്രൈഃ സകണ്ടകൈഃ 2

രക്തവർണ്ണൈഃ സിതൈർമിശ്രൈഃ കൃതരന്ധ്രവിദർഭിതൈഃ
അക്ഷസൂത്രം പ്രകർത്തവ്യം ഗോപുച്ഛവലയാകൃതി 3

വക്ത്രം വക്ത്രേണ സംയോജ്യ പുച്ഛം പുച്ഛേന യോജയേത്
മേരുമൂർദ്ധ്വമുഖം കുര്യാത്തദൂർദ്ധ്വം നാഗപാശകം 4

ഏവം സംഗ്രഥിതാം മാലാം മന്ത്രസിദ്ധിപ്രദായിനീം
പ്രക്ഷാള്യ ഗന്ധതോയേന പഞ്ചഗവ്യേന ചോപരി 5

തതഃ ശിവാംഭസാ//ക്ഷാള്യ തതോമന്ത്രഗണാൻ ന്യസേത്
സ്പൃഷ്ട്വാ ശിവാസ്ത്രമന്ത്രേണ കവചേനാ/വഗുണ്ഠയേത് 6

മൂലമന്ത്രം ന്യസേത്പശ്ചാത് പൂർവവത്കാരയേത്തഥാ
സദ്യോജാതാദിഭിഃ പ്രോക്ഷ്യ യാവദഷ്ടോത്തരം ശതം 7

മൂലമന്ത്രം സമുച്ചാര്യ ശുദ്ധഭൂമൗ നിധായ ച
തസ്യോപരി ന്യസേത്സാംബം ശിവം പരമകാരണം 8

പ്രതിഷ്ഠിതം ഭവേന്മാലാ സർവകാമഫലപ്രദാ
യസ്യ ദേവസ്യ യോ മന്ത്രസ്താം തേനൈവാഭിപൂജയേത് 9

മൂർദ്ധ്നി കണ്ഠേ/ഥവാ കർണ്ണേ ന്യസേദ്വാ ജപമാലികാം
രുദ്രാക്ഷമാലയാ ചൈവം ജപ്തവ്യം നിയതാത്മനാ 10

കണ്ഠേ മൂർദ്ധ്നി ഹൃദി പ്രാന്തേ കർണ്ണേ ബാഹുയുഗേ/ഥവാ
രുദ്രാക്ഷധാരണം നിത്യം ഭക്ത്യാ പരമയാ യുതഃ 11

കിമത്ര ബഹുനോക്തേന വർണ്ണനേന പുനഃ പുനഃ
രുദ്രാക്ഷധാരണം നിത്യം തസ്മാദേതത്പ്രശസ്യതേ 12

സ്ഥാനേ ദാനേ ജപേ ഹോമേ വൈശ്വദേവേ സുരാർച്ചനേ
പ്രായശ്ചിത്തേ തഥാ ശ്രാദ്ധേ ദീക്ഷാകാലേ വിശേഷതഃ 13

അരുദ്രാക്ഷധരോ ഭൂത്വാ യത്കിഞ്ചിത്കർമ്മ വൈദികം
കുർവൻ വിപ്രസ്തു മോഹേന നരകേ പതതി ധ്രുവം 14

രുദ്രാക്ഷം ധാരയേന്മൂർധ്നി കണ്ഠേ സൂത്രേ കരേ/ഥവാ
സുവർണ്ണമണിസംഭിന്നം ശുദ്ധം നാന്യൈർധൃതം ശിവം 15

നാശുചിർധാരയേദക്ഷം സദാ ഭക്ത്യൈവ ധാരയേത്
രുദ്രാക്ഷതരുസംഭൂതവാതോദ്ഭൂതതൃണാന്യപി 16

പുണ്യലോകം ഗമിഷ്യന്തി പുനരാവൃത്തിദുർലഭം
രുദ്രാക്ഷം ധാരയൻ പാപം കുർവന്നപി ച മാനവഃ 17

സർവം തരതി പാപ്മാനം ജാബാലശ്രുതിരാഹ ഹി
പശവോ ഹി ച രുദ്രാക്ഷധാരണാദ്യാന്തി രുദ്രതാം 18

കിമു യേ ധാരയന്തി സ്മ നരാ രുദ്രാക്ഷമാലികാം
രുദ്രാക്ഷഃ ശിരസാ ഹ്യേകോ ധാര്യോ രുദ്രപരൈഃ സദാ 19

ധ്വംസനം സർവദുഃഖാനാം സർവപാപവിമോചനം
വ്യാഹരന്തി ച നാമാനി യേ ശംഭോഃ പരമാത്മനഃ 20

രുദ്രാക്ഷാലംകൃതാ യേ ച തേ ഭാഗവതോത്തമാഃ
രുദ്രാക്ഷധാരണം കാര്യം സർവശ്രേയോ/ർത്ഥിഭിർനൃഭിഃ 21

കർണ്ണപാശേ ശിഖായാം ച കണ്ഠേ ഹസ്തേ തഥോദരേ
മഹാദേവശ്ച വിഷ്ണുശ്ച ബ്രഹ്മാ തേഷാം വിഭൂതയഃ 22

ദേവാശ്ചാ/ന്യേ തഥാ ഭക്ത്യാ ഖലു രുദ്രാക്ഷ ധാരിണഃ
ഗോത്രർഷയശ്ച സർവേഷാം കൂടസ്ഥാ മൂലരൂപിണഃ 23

തേഷാം വംശപ്രസൂതാശ്ച മുനയഃ സകലാ അപി
ശ്രൗത്രധർമ്മപരാ ശുദ്ധാഃ ഖലു രുദ്രാക്ഷധാരിണഃ 24

ശ്രദ്ധാ ന ജായതേ സാക്ഷാദ് വേദസിദ്ധേ വിമുക്തിദേ
ബഹൂനാം ജന്മനാമന്തേ മഹാദേവപ്രസാദതഃ 25

രുദ്രാക്ഷധാരണേ വാഞ്ഛാ സ്വഭാവാദേവ ജായതേ
രുദ്രാക്ഷസ്യ തു മാഹാത്മ്യം ജാബാലൈരാദരേണ തു 26

പഠ്യതേ മുനിഭിഃ സർവൈർമയാ പുത്ര തഥൈവ ച
രുദ്രാക്ഷസ്യ ഫലം ചൈവ ത്രിഷു ലോകേഷു വിശ്രുതം 27

ഫലസ്യ ദർശനേ പുണ്യം സ്പർശാത്കോടിഗുണം ഭവേത്
ശതകോടിഗുണം പുണ്യം ധാരണാല്ലഭതേ നരഃ 28

ലക്ഷകോടിസഹസ്രാണി ലക്ഷകോടിശതാനി ച
ജപാച്ച ലഭതേ നിത്യം നാ/ത്ര കാര്യാ വിചാരണാ 29

ഹസ്തേ ചോരസി കണ്ഠേ ച കർണ്ണയോർ മസ്തകേ തഥാ
രുദ്രാക്ഷം ധാരയേദ്യസ്തു സ രുദ്രോ നാfത്ര സംശയഃ 30

അവദ്ധ്യഃ സർവഭൂതാനാം രുദ്രവദ്ധി ചരേദ്ഭുവി
സുരാണാമസുരാണാം ച വന്ദനീയോ യഥാ ശിവഃ 31

രുദ്രാക്ഷധാരീ സതതം വന്ദനീയസ്തഥാ നരൈഃ
ഉച്ഛിഷ്ടോ വാ വികർമ്മസ്ഥോ യുക്തോ വാ സർവപാതകൈഃ 32

മുച്യതേ സർവപാപേഭ്യോ രുദ്രാക്ഷസ്യ തു ധാരണാത്
കണ്ഠേ രുദ്രാക്ഷമാബദ്ധ്യ ശ്വാപി വാ മ്രിയതേ യദി 33

സോfപി മുക്തിമവാപ്നോതി കിം പുനർ മാനുഷോf പി സഃ
ജപധ്യാനവിഹീനോfപി രുദ്രാക്ഷം യദി ധാരയേത് 34

സർവപാപവിനിർമുക്തഃ സ യാതി പരമാം ഗതിം
ഏകം വാfപി ഹി രുദ്രാക്ഷം കൃത്വാ യത്നേന ധാരയേത് 35

ഏകവിംശതിമുദ്ധൃത്യ രുദ്രലോകേ മഹീയതേ
അതഃ പരം പ്രവക്ഷ്യാമി രുദ്രാക്ഷസ്യ പുനർവിധിം 36

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
പഞ്ചമോfദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷഷ്ഠോfദ്ധ്യായഃ

ഈശ്വര ഉവാച

മഹാസേന കുശഗ്രന്ഥിപുത്രാ ജീവാദയഃ പരേ
രുദ്രാക്ഷസ്യ തു നൈകോfപി കലാമർഹതി ഷോഡശീം 1

പുരുഷാണാം യഥാ വിഷ്ണുഃ ഗ്രഹാണാം ച യഥാ രവിഃ
നദീനാം തു യഥാ ഗംഗാ മുനീനാം കശ്യപോ യഥാ 2

ഉച്ചൈഃശ്രവാ യഥാfശ്വാനാം ദേവാനാമീശ്വരോ യഥാ
ദേവീനാം തു യഥാ ഗൗരീ തദ്വച്ഛ്രേഷ്ഠമിദം ഭവേത് 3

നാതഃ പരതരം സ്തോത്രം നാതഃ പരതരം വ്രതം
അക്ഷയ്യേഷു ച ദാനേഷു രുദ്രാക്ഷസ്തു വിശിഷ്യതേ 4

ശിവഭക്തായ ശാന്തായ ദദ്യാദ്രുദ്രാക്ഷമുത്തമം
തസ്യ പുണ്യഫലസ്യാന്തം ന ചാഹം വക്തുമുത്സഹേ 5

ധൃതരുദ്രാക്ഷകണ്ഠായ യസ്ത്വന്നം സംപ്രയച്ഛതി
ത്രിഃസപ്തകുലമുദ്ധൃത്യ രുദ്രലോകം സ ഗച്ഛതി 6

യസ്യ ഭാലേ വിഭൂതിർന്ന നാംഗേ രുദ്രാക്ഷധാരണം
ന ശംഭോർഭവനേ പൂജാ സ വിപ്രഃ ശ്വപചാധമഃ 7

ഖാദൻമാംസം പിബൻമദ്യം സംഗച്ഛന്നന്ത്യജാനപി
പാതകേഭ്യോ വിമുച്യേത രുദ്രാക്ഷേ ശിരസി സ്ഥിതേ 8

സർവയജ്ഞതപോദാനവേദാഭ്യാസൈശ്ച യത്ഫലം
തത്ഫലം ലഭതേ സദ്യോ രുദ്രാക്ഷസ്യതുധാരണാത് 9

വേദൈശ്ചതുർഭിർയത്പുണ്യം പുരാണപഠനേന ച
യത്തീർത്ഥസേവനേനൈവ സർവവിദ്യാദിഭിസ്തഥാ 10

തത്പുണ്യം ലഭതേ സദ്യോ രുദ്രാക്ഷസ്യ തു ധാരണാത്
പ്രയാണകാലേ രുദ്രാക്ഷം ബന്ധയിത്വാ മ്രിയേദ്യദി 11

സ രുദ്രത്വമവാപ്നോതി പുനർജന്മ ന വിദ്യതേ
രുദ്രാക്ഷം ധാരയേത് കണ്ഠേ ബാഹ്വോർവാ മ്രിയതേ യദി 12

കുലൈകവിംശമുത്താര്യ രുദ്രലോകേ വസേന്നരഃ
ബ്രാഹ്മണോ വാഽപി ചാണ്ഡാലോ നിർഗുണഃ സഗുണോഽപി ച 13

ഭസ്മരുദ്രാക്ഷധാരീ യഃ സ ദേവത്വം ശിവം വ്രജേത്
ശുചിർവാഽപ്യശുചിർവാഽപി തഥാഽഭക്ഷ്യസ്യ ഭക്ഷകഃ 14

മ്ലേച്ഛോ വാഽപ്യഥ ചാണ്ഡാലോ യുതോ വാ സർവപാതകൈഃ
രുദ്രാക്ഷധാരണാദേവ സ രുദ്രോ നാത്ര സംശയഃ 15

ശിരസാ ധാര്യതേ കോടിഃ കർണയോർദശകോടയഃ
ശതകോടിർഗളേ ബദ്ധോ മൂർധ്നി കോടിസഹസ്രകം 16

അയുതം ചോപവീതേ തു ലക്ഷകോടിർഭുജേ സ്ഥിതേ
മണിബന്ധേ തു രുദ്രാക്ഷോ മോക്ഷസാധനകഃ പരഃ 17

രുദ്രാക്ഷധാരകോ ഭൂത്വാ യത്കിഞ്ചിത് കർമ്മ വൈദികം
കുർവൻ വിപ്രഃ സദാ ഭക്ത്യാ മഹദാപ്നോതി തത്ഫലം 18

രുദ്രാക്ഷമാലികാം കണ്ഠേ ധാരയേത് ഭക്തിവർജിതഃ
പാപകർമ്മാ തു യോ നിത്യം സ മുക്തഃ സർവബന്ധനാത് 19

രുദ്രാക്ഷാർപ്പിതചേതാ യോ രുദ്രാക്ഷസ്തേന വൈ ധൃതഃ
അസൗ മാഹേശ്വരോ ലോകേ നമസ്യഃ സ തു ലിംഗവത് 20

അവിദ്യോ വാ സവിദ്യോ വാ രുദ്രാക്ഷസ്യ തു ധാരണാത്
ശിവലോകം പ്രപദ്യേത കീകടേ ഗർദ്ദഭോ യഥാ 21

സ്കന്ദ ഉവാച

രുദ്രാക്ഷാൻ സന്ദധേ ദേവ ഗർദ്ദഭഃ കേന ഹേതുനാ
കീകടേ കേന വാ ദത്തസ്തദ്ബ്രൂഹി പരമേശ്വര 22

ശ്രീ ഭഗവാനുവാച

ശൃണു പുത്ര പുരാവൃത്തം ഗർദ്ദഭോ വിന്ധ്യപർവ്വതേ
ധത്തേ രുദ്രാക്ഷഭാരം തു വാഹിതഃ പഥികേന തു 23

ശ്രാന്തോഽസമർത്ഥസ്തദ്ഭാരം വോഢും പതിതവാൻ ഭുവി
പ്രാണൈസ്ത്യക്തഃ ത്രിനേത്രസ്തു ശൂലപാണിർമഹേശ്വരഃ 24

മത്പ്രസാദാന്മഹാസേന മദന്തികമുപാഗതഃ
യാവദ്വക്ത്രസ്യസംഖ്യാനാം രുദ്രാക്ഷാണാം സുദുർലഭം 25

താവദ്യുഗസഹസ്രാണി ശിവലോകേ മഹീയതേ
സ്വ ശിഷ്യേഭ്യസ്തു വക്തവ്യം നാഽശിഷ്യേഭ്യഃ കദാചന 26

അഭക്തേഽഭ്യോംപി മൂർഖേഭ്യഃ കദാചിന്നപ്രകാശയേത്
അഭക്തോ വാഽസ്തു ഭക്തോ വാ നീചോ നീചതരോഽപി വാ 27

രുദ്രാക്ഷാൻ ധാരയേദ്യസ്തു മുച്യതേ സർവപാതകൈഃ
രുദ്രാക്ഷധാരണം പുണ്യം കേന വാ സദൃശം ഭവേത് 28

മഹാവ്രതമിദം പ്രാഹുർമുനയസ്തത്വദർശിനഃ
സഹസ്രം ധാരയേദ്യസ്തു രുദ്രാക്ഷാണം ധൃതവ്രതഃ 29

തം നമന്തി സുരാഃ സർവേ യഥാരുദ്രസ്തഥൈവ സഃ
അഭാവേ തു സഹസ്രസ്യ ബാഹ്വോഃ ഷോഡശ ഷോഡശ 30

ഏകം ശിഖായാം കരയോർദ്വാദശ ദ്വാദശൈവ തു
ദ്വാത്രിംശത്കണ്ഠദേശേ തു ചത്വാരിംശച്ച മസ്തകേ 31

ഏകൈകം കർണ്ണയോർഷട് ഷട് വക്ഷസ്യഷ്ടോത്തരം ശതം
യോ ധാരയതി രുദ്രാക്ഷാൻ രുദ്രവത് സ തു പൂജ്യതേ 32

മുക്താ പ്രവാളസ്ഫടികരൗപ്യവൈഡൂര്യകാഞ്ചനൈഃ
സമേതാൻ ധാരയേദ്യസ്തു രുദ്രാക്ഷാൻ സ ശിവോ ഭവേത് 33

കേവലാനപി രുദ്രാക്ഷാൻ യദ്യാലസ്യാബ്വിഭർത്തി യഃ
തം ന സ്പൃശന്തി പാപാനി തമാംസീവ വിഭാവസും 34

രുദ്രാക്ഷമാലയാ മന്ത്രോ ജപ്തോഽനന്തഫലപ്രദഃ
യസ്യാംഗേ നാസ്തി രുദ്രാക്ഷ ഏകോഽപി ബഹുപുണ്യദഃ 35

തസ്യ ജന്മ നിരർത്ഥം സ്യാത് ത്രിപുണ്ഡ്രരഹിതം യഥാ
രുദ്രാക്ഷം മസ്തകേ ധൃത്വാ ശിരഃസ്നാനം കരോതി യഃ 36

ഗംഗാസ്നാനഫലം തസ്യ ജായതേ നാfത്ര സംശയഃ
ഏകവക്ത്രഃ പഞ്ചവക്ത്ര ഏകാദശമുഖാഃ പരേ 37

ചതുർദശമുഖാഃ കേചിദ് രുദ്രാക്ഷാഃ ലോകപൂജിതാഃ
ഭക്ത്യാ സംപൂജ്യതേ നിത്യം രുദ്രാക്ഷഃ ശങ്കരാത്മകഃ 38

ദരിദ്രം വാപി പുരുഷം രാജാനം കുരുതേ ഭുവി
അത്ര തേ കഥയിഷ്യാമി പുരാണം മതമുത്തമം 39

കോസലേഷു ദ്വിജഃ കശ്ചിദ്ഗിരിനാഥ ഇതി ശ്രുതഃ
മഹാധനീ ച ധർമ്മാത്മാ വേദവേദാംഗപാരഗഃ 40

യജ്ഞകൃദ്ദീക്ഷിതസ്തസ്യ തനയഃ സുന്ദരാകൃതിഃ
നാമ്നാ ഗുണനിധിഃ ഖ്യാതസ്തരുണഃ കാമസുന്ദരഃ 41

ഗുരോഃ സുധിഷണസ്യാfഥ പത്നീം മുക്താവലീമഥ
മോഹയാമാസ രൂപേണ യൗവനേന മദേന ച 42

സംഗതസ്തു തയാ സാർധം കിഞ്ചിത്കാലം തതോ ഭിയാ
വിഷം ദദൗ ച ഗുരവേ യേമേ പശ്ചാത്തു നിർഭയഃ 43

യദാ മാതാ പിതാ കർമ്മ കിഞ്ചിദ്ജാനാതി യത്ക്ഷണേ
മാതരം പിതരം ചാപി മാരയാമാസ തദ്വിഷാത് 44

നാനാ വിലാസഭോഗൈശ്ച ജാതേ ദ്രവ്യവ്യയേ തതഃ
ബ്രാഹ്മണാനാം ഗൃഹേ ചൗര്യം ചകാര സ തദാ ഖലഃ 45

സുരാപാനമദോന്മത്തസ്തദാ ജ്ഞാതിബഹിഷ്കൃതഃ
ഗ്രാമാന്നിഷ്കാസിതഃ സർവൈസ്തദാ സോfഭൂദ്വനേചരഃ 46

മുക്താവല്യാ തയാ സാർധം ജഗാമ ഗഹനം വനം
മാർഗ്ഗേ സ്ഥിതോ ദ്രവ്യലോഭാജ്ജഘ്നാന ബ്രാഹ്മണാൻ ബഹൂൻ 47

ഏവം ബഹുഗതേ കാലേ മമാര സ തദാfധമഃ
നേതും തം യമദൂതാശ്ച സമാജഗ്മുഃ സഹസ്രശഃ 48

ശിവലോകാച്ഛിവഗണാസ്തഥൈവ ച സമാഗതാഃ
തയോഃ പരസ്പരം വാദോ ബഭൂവ ഗിരിജാസുത 49

യമദൂതാ സ്തദാ പ്രോചുഃ പുണ്യമസ്യ കിമസ്തി ഹി
ബ്രുവന്തു സേവകാഃ ശംഭോർയദ്യേനം നേതുമിച്ഛഥ 50

ശിവദൂതാസ്തദാ പ്രോചുരയം യസ്മിൻസ്ഥലേ മൃതഃ
ദശഹസ്താദധോ ഭൂമേ രുദ്രാക്ഷസ്തത്ര ചാസ്തി ഹി 51

തദ്പ്രഭാവേണ ഹേ ദൂതാ നേഷ്യാമഃ ശിവസന്നിധിം
തതോ വിമാനമാരുഹ്യ ദിവ്യരൂപധരോ ദ്വിജഃ 52

ഗതോ ഗുണനിധിർദൂതൈഃ സഹിതഃ ശങ്കരാലയം
ഇതി രുദ്രാക്ഷമാഹാത്മ്യം കഥിതം തവ സുവ്രത 53

ഏവം രുദ്രാക്ഷമഹിമാ സമാസാത്കഥിതോ മയാ
സർവപാപക്ഷയകരോ മഹാപുണ്യഫലപ്രദഃ 54

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
ഷഷ്ഠോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തമോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഏവം നാരദ ഷഡ്വക്ത്രോ ഗിരിശേന വിബോധിതഃ
രുദ്രാക്ഷമഹിമാനം ച ജ്ഞാത്വാ/സീത് സ കൃതാർത്ഥകഃ 1

ഇത്ഥംഭൂതാനുഭാവോ/യം രുദ്രാക്ഷോ വർണ്ണിതോ മയാ
സദാചാരപ്രസംഗേന ശൃണു ചാന്യത് സമാഹിതഃ 2

യഥാ രുദ്രാക്ഷമഹിമാ വർണ്ണിതോ/നന്തപുണ്യദഃ
ലക്ഷണം മന്ത്രവിന്യാസം തഥാഹം വർണ്ണയാമി തേ 3

ലക്ഷം തു ദർശനാത്പുണ്യം കോടിസ്തത്സ്പർശനാദ്ഭവേത്
തസ്യകോടിഗുണം പുണ്യം ലഭതേ ധാരണാന്നരഃ 4

ലക്ഷകോടിസഹസ്രാണി ലക്ഷകോടിശതാനി ച
തജ്ജപാല്ലഭതേ പുണ്യം നരോ രുദ്രാക്ഷധാരണാത് 5

രുദ്രാക്ഷാണാം തു ഭദ്രാക്ഷധാരണാത്സ്യാന്മഹാഫലം
ധാത്രീഫലപ്രമാണം യച്ഛ്രേഷ്ഠമേതദുദാഹൃതം 6

ബദരീഫലമാത്രം തു പ്രോച്യതേ മദ്ധ്യമം ബുധൈഃ
അധമം ചണമാത്രം സ്യാത് പ്രതിജ്ഞൈഷാ മയോദിതാ 7

ബ്രാഹ്മണാഃ ക്ഷത്രിയാ വൈശ്യാ ശൂദ്രാശ്ചേതി ശിവാജ്ഞയാ
വൃക്ഷാ ജാതാഃ പൃഥിവ്യാം തു തജ്ജാതീയാഃ ശുഭാക്ഷകാഃ 8

ശ്വേതാസ്തു ബ്രാഹ്മണാ ജ്ഞേയാഃ ക്ഷത്രിയാ രക്തവർണ്ണകാഃ
പീതാ വൈശ്യാസ്തു വിജ്ഞേയാഃ കൃഷ്ണാഃ ശൂദ്രാഃ പ്രകീർത്തിതാഃ 9

ബ്രാഹ്മണോ ബിഭൃയാത് ശ്വേതാൻ രക്താൻ രാജാ തു ധാരയേത്
പീതാൻ വൈശ്യസ്തു ബിഭൃയാത് കൃഷ്ണാൻ ശൂദ്രസ്തു ധാരയേത് 10

സമാഃ സ്നിഗ്ദ്ധാ ദൃഢാസ്തദ്വത് കണ്ടകൈഃ സംയുതാഃ ശുഭാഃ
കൃമിദഷ്ടാൻ ഛിന്നഭിന്നാൻ കണ്ടകൈർരഹിതാംസ്തഥാ 11

വ്രണയുക്താനാവൃതാംശ്ച ഷഡ് രുദ്രാക്ഷാംശ്ച വർജയേത്
സ്വയമേവ കൃതദ്വാരോ രുദ്രാക്ഷഃ സ്യാദിഹോത്തമഃ 12

യത്തു പൗരുഷയത്നേന കൃതം തന്മധ്യമം ഭവേത്
സമാൻ സ്നിഗ്ദ്ധാൻ ദൃഢാൻ വൃത്താൻ ക്ഷൗമസൂത്രേണധാരയേത് 13

സർവഗാത്രേഷു സാമ്യേന സമാനാഽതിവിലക്ഷണാ
നിഘർഷേ ഹേമലേഖാഭാ യത്ര ലേഖാ പ്രദൃശ്യതേ 14

തദക്ഷമുത്തമം വിദ്യാത്സധാര്യഃ ശിവപൂജകൈഃ
ശിഖായാമേകരുദ്രാക്ഷം ത്രിംശദ്വൈ ശിരസാ വഹേത് 15

ഷട്ത്രിംശച്ച ഗളേ ധാര്യാ ബാഹ്വോഃ ഷോഡശ ഷോഡശ
മണിബന്ധേ ദ്വാദശാക്ഷാൻ സ്കന്ധേ പഞ്ചാശതം ഭവേത് 16

അഷ്ടോത്തരശതൈർമാലോപവീതം ച പ്രകല്പയേത്
ദ്വിസരം ത്രിസരം വാപി ബിഭൃയാത് കണ്ഠദേശതഃ 17

കുണ്ഡലേ മുകുടേ ചൈവ കർണ്ണികാഹാരകേഷു ച
കേയൂരേ കടകേ ചൈവ കുക്ഷിവംശേ തഥൈവ ച 18

സുപ്തേ പീതേ സർവകാലം രുദ്രാക്ഷം ധാരയേന്നരഃ
ത്രിശതം ത്വധമം പഞ്ചശതം മധ്യമമുച്യതേ 19

സഹസ്രമുത്തമം പ്രോക്തം ചൈവ ഭേദേന ധാരയേത്
ശിരസീശാനമന്ത്രേണ കർണ്ണേ തത്പുരുഷേണ ച 20

അഘോരേണ ലലാടേ തു തേനൈവ ഹൃദയേഽപി ച
അഘോരബീജമന്ത്രേണ കരയോർ ധാരയേത് പുനഃ 21

പഞ്ചാശദക്ഷഗ്രഥിതാം വാമദേവേന ചോദരേ
പഞ്ചബ്രഹ്മഭിരംഗൈശ്ചാപ്യേവം രുദ്രാക്ഷധാരണം 22

ഗ്രഥിതാന്മൂലമന്ത്രേണ സർവാനക്ഷാംസ്തു ധാരയേത്
ഏകവക്ത്രസ്തു രുദ്രാക്ഷഃ പരതത്ത്വപ്രകാശകഃ 23

പരതത്ത്വധാരണാച്ച ജായതേ തത് പ്രകാശനം
ദ്വിവക്ത്രസ്തു മുനിശ്രേഷ്ഠ അർധനാരീശ്വരോ ഭവേത് 24

ധാരണാദർധനാരീശഃ പ്രീയതേ തസ്യ നിത്യശഃ
ത്രിവർഗ്ഗസ്ത്വനലഃ സാക്ഷാത് സ്ത്രീഹത്യാം ദഹതി ക്ഷണാത് 25

ത്രിമുഖശ്ചൈവ രുദ്രാക്ഷോ/ഗ്നിത്രയ സ്വരൂപകഃ
തദ്ധാരണാച്ച ഹുതഭുക്തസ്യ തുഷ്യതി നിത്യശഃ 26

ചതുർമുഖസ്തു രുദ്രാക്ഷഃ പിതാമഹസ്വരൂപകഃ
തദ്ധാരണാന്മഹാശ്രീമാന്മഹദാരോഗ്യമുത്തമം 27

മഹതീ ജ്ഞാനസമ്പത്തിഃ ശുദ്ധയേ ധാരയേന്നരഃ
പഞ്ചമുഖസ്തു രുദ്രാക്ഷഃ പഞ്ചബ്രഹ്മസ്വരൂപകഃ 28

തസ്യ ധാരണമാത്രേണ സന്തുഷ്യതി മഹേശ്വരഃ
ഷഡ്വക്ത്രശ്ചൈവ രുദ്രാക്ഷഃ കാർത്തികേയാധിദേവതഃ 29

വിനായകം ചാപി ദേവം പ്രവദന്തി മനീഷിണഃ
സപ്തവക്ത്രസ്തു രുദ്രാക്ഷഃ സ്പതമാത്രാധിദൈവതഃ 30

സപ്താശ്വദൈവതശ്ചൈവ മുനിസപ്തകദൈവതഃ
തദ്ധാരണാന്മഹാ ശ്രീഃ സ്യാന്മഹദാരോഗ്യമുത്തമം 31

മഹതീ ജ്ഞാനസമ്പത്തിഃ ശുചിർവൈ ധാരയേന്നരഃ
അഷ്ടവക്ത്രസ്തു രുദ്രാക്ഷോ/ഷ്ടമാത്രാധിദൈവതഃ 32

വസ്വഷ്ടകപ്രീതികരോ ഗംഗാപ്രീതികരഃ ശുഭഃ
തദ്ധാരണാദിമേ പ്രീതാ ഭവേയുഃ സത്യവാദിനഃ 33

നവവക്ത്രസ്തു രുദ്രാക്ഷോ യമദേവ ഉദാഹൃതഃ
തദ്ധാരണാദ്യമഭയം ന ഭവത്യേവ സർവഥാ 34

ദശവക്ത്രസ്തു രുദ്രാക്ഷോ ദശാശാദൈവതഃ സ്മൃതഃ
ദശാശാപ്രീതിജനകോ ധാരണേ നാത്രസംശയഃ 35

ഏകാദശമുഖസ്ത്വക്ഷോ രുദ്രൈകാദശദൈവതഃ
തമിന്ദ്രദൈവതം ചാഹുഃ സദാ സൗഖ്യവിവർധനം 36

രുദ്രാക്ഷോ ദ്വാദശമുഖോ മഹാവിഷ്ണുസ്വരൂപകഃ
ദ്വാദശാദിത്യദൈവശ്ച ബിഭർത്യേവ ഹി തത്പരഃ 37

ത്രയോദശമുഖശ്ചാക്ഷഃ കാമദഃ സിദ്ധിദഃ ശുഭഃ
തസ്യ ധാരണമാത്രേണ കാമദേവഃ പ്രസീദതി 38

ചതുർദശമുഖശ്ചാക്ഷോ രുദ്രനേത്രസമുദ്ഭവഃ
സർവവ്യാധിഹരശ്ചൈവ സർവാരോഗ്യപ്രദായകഃ 39

മദ്യം മാംസം ച ലശുനം പലാണ്ഡും ശിഗ്രുമേവ ച
ശ്ലേഷ്മാതകം വിഡ്വരാഹം ഭക്ഷണേ വർജയേത്തതഃ 40

ഗ്രഹണേ വിഷുവേ ചൈവ സംക്രമേ അയനേ തഥാ
ദർശേ ച പൗർണമാസേ ച പുണ്യേഷു ദിവസേഷ്വപി
രുദ്രാക്ഷധാരണാത് സദ്യഃ സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ 41

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
സ്പതമോfദ്ധ്യായഃ

അഥ അഷ്ടമോfദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഭൂതശുദ്ധിപ്രകാരം ച കഥയാമി മഹാമുനേ
മൂലാധാരാത് സമുത്ഥായ കുണ്ഡലീം പരദേവതാം 1

സുഷുമ്നാമാർഗ്ഗമാശ്രിത്യ ബ്രഹ്മരന്ധ്രഗതാം സ്മരേത്
ജീവം ബ്രഹ്മണിസംയോജ്യ ഹംസമന്ത്രേണ സാധകഃ 2

പാദാദിജാനുപര്യന്തം ചതുഷ്കോണം സവജ്രകം
"ലം" ബീജാഢ്യം സ്വർണ്ണവർണ്ണം സ്മരേദവനിമണ്ഡലം 3

ജാന്വാദ്യം നാഭിചന്ദ്രാർധനിഭം പത്മദ്വയാങ്കിതം
"വം" ബീജയുക്തം ശ്വേതാഭമംഭസോ മണ്ഡലം സ്മരേത് 4

നാഭേർഹൃദയപര്യന്തം ത്രികോണം സ്വസ്തികാന്വിതം
"രം" ബീജേന യുതം രക്തം സ്മരേത് പാവകമണ്ഡലം 5

ഹൃദോ ഭ്രൂമധ്യപര്യന്തം വൃതം ഷഡ്ബിന്ദുലാഞ്ഛിതം
"യം" ബീജയുക്തം ധൂമ്രാഭം നഭസ്വന്മണ്ഡലം സ്മരേത് 6

ആബ്രഹ്മരന്ധ്ര ഭ്രൂമദ്ധ്യാദ്വൃതം സ്വച്ഛം മനോഹരം
"ഹം" ബീജയുക്തമാകാശമണ്ഡലം ച വിചിന്തയേത് 7

ഏവം ഭൂതാനി സഞ്ചിന്ത്യ പ്രത്യേകം സംവിലാപയേത്
ഭുവം ജലേ ജലം വഹ്നൗ വഹ്നിം വായൗ നഭസ്യമും 8

വിലാപ്യ ഖമഹങ്കാരേ മഹത്തത്ത്വേƒഹംകൃതിം
മഹാന്തം പ്രകൃതൗ മായാമാത്മനി പ്രവിലാപയേത് 9

ശുദ്ധസംവിന്മയോ ഭൂത്വാ ചിന്തയേത് പാപപൂരുഷം
വാമകുക്ഷിസ്ഥിതം കൃഷ്ണമംഗുഷ്ഠപരിമാണകം 10

ബ്രഹ്മഹത്യാശിരോയുക്തം കനകസ്തേയ ബാഹുകം
മദിരാപാനഹൃദയം ഗുരുതല്പകടീയുതം 11

തത്സംസർഗിപദദ്വന്ദ്വമുഖപാതകമസ്തകം
ഖഡ്ഗചർമ്മധരം കൃഷ്ണമധോ വക്ത്രം സുദുഃസഹം 12

വായുബീജം സ്മരൻ വായും സമ്പൂര്യൈനം വിശോഷയേത്
സ്വശരീരയുതം മന്ത്രോ വഹ്നിബീജേന നിർദഹേത് 13

കുംഭകേ പരിജപ്തേന തതഃ പാപനരോദ്ഭവം
ബഹിർഭസ്മ സമുത്സാര്യ വായും ബീജേന രേചയേത് 14

സുധാബീജേന ദേഹോത്ഥം ഭസ്മ സംപ്ലാവയേത് സുധീഃ
ഭൂബീജേന ഘനീകൃത്യ ഭസ്മ തത്കനകാണ്ഡവത് 15

വിശുദ്ധമുകുരാകാരം ജപൻ ബീജം വിഹായസഃ
മൂർധാദിപാദപര്യന്താന്യംഗാനി രചയേത് സുധീഃ 16

ആകാശാദീനി ഭൂതാനി പുനരുത്പാദയേത് ചിതഃ
സോഹം മന്ത്രേണ ചാത്മാനമാനയേദ്ഹൃദയാംബുജേ 17
കുണ്ഡലീജീവമാദായ പരസംഗാത്സുധാമയം
സംസ്ഥാപ്യ ഹൃദയാംഭോജേ മൂലാധാരഗതാം സ്മരേത് 18

രക്താംഭോധിസ്ഥപോതോല്ലസദരുണസരോജാധിരൂഢാ കരാബ്ജൈഃ
ശൂലം കോദണ്ഡമിക്ഷൂദ്ഭവമണിഗുണമപ്യംകുശം, പഞ്ചബാണാൻ
ബിഭ്രാണാ/സൃക്കപാലം ത്രിനയനലസിതാ പീനവക്ഷോരുഹാഢ്യാ
ദേവീ ബാലാർക്കവർണാ ഭവതു സുഖകരീ പ്രാണശക്തിഃ പരാ നഃ 19

ഏവം ധ്യാത്വാ പ്രാണശക്തിം പരമാത്മസ്വരൂപിണീം
വിഭൂതിധാരണം കാര്യം സർവ്വാധികൃതിസിദ്ധയേ 20

വിഭൂതേർവിസ്തരം വക്ഷ്യേ ധാരണേ ച മഹാഫലം
ശ്രുതിസ്മൃതിപ്രമാണോക്തം ഭസ്മധാരണമുത്തമം 22

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
അഷ്ടമോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ നവമോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഇദം ശിരോവ്രതം ചീർണ്ണം വിധിവദ്വൈർദ്വിജാതിഭിഃ
തേഷാമേവ പരാം വിദ്യാം വദേദജ്ഞാനബാധികാം. 1

വിധിവച്ഛ്രദ്ധയാ സാർധം ന ചീർണ്ണം യൈഃ ശിരോവ്രതം
ശ്രൗതസ്മാർത്തസമാചാരസ്തേഷാമനുപകാരകഃ 2

ശിരോവ്രതസമാചാരാദേവ ബ്രഹ്മാദിദേവതാഃ
ദേവതാ അഭവൻ വിദ്വൻ ഖലു നാഽന്യേന ഹേതുനാ 3

ശിരോവ്രതസ്യ മാഹാത്മ്യം പൂർവൈഃ പൂർവതരം കൃതം
ബ്രഹ്മാ വിഷ്ണുശ്ച രുദ്രശ്ച ദേവതാഃ സകലാ അപി 4

സർവപാതകയുക്തോഽപി മുച്യതേ സർവപാതകൈഃ
ശിരോവ്രതമിദം യേന ചരിതം വിധിവദ്ബുധ 5

ശിരോവ്രതമിദം നാമ ശിരസ്യാഥർവണശ്രുതേഃ
യദുക്തം തദ്ധി നൈവാഽന്യത്തത്തു പുണ്യേന ലഭ്യതേ 6

ശാഖാഭേദേഷു നാമാനി വ്രതസ്യാസ്യ വിഭേദതഃ
പഠ്യന്തേ മുനിശാർദ്ദൂല ശാഖാസ്വേകവ്രതം ഹി തത് 7

സർവശാഖാസു വസ്ത്വേകം ശിവാഖ്യം സത്യചിദ്ഘനം
തദാ തദ്വിഷയം ജ്ഞാനം തഥൈവ ച ശിരോവ്രതം 8

ശിരോവ്രതവിഹീനസ്തു സർവധർമ്മവിവർജിതഃ
അപി സർവാസു വിദ്യാസു സോഽധികാരീ ന സംശയഃ 9

ശിരോവ്രതമിദം കാര്യം പാപകാന്താരദാഹകം
സാധനം സർവവിദ്യാനാം യതസ്തത്സമ്യഗാചരേത് 10

ശ്രുതിരാഥർവണീ സൂക്ഷ്മാ സൂക്ഷ്മാർത്ഥസ്യ പ്രകാശിനീ
യദുവാച വ്രതം പ്രീത്യാ തന്നിത്യം സമ്യഗാചരേത് 11

അഗ്നിരിത്യാദിഭിർമന്ത്രൈഃ ഷഡ്ഭിഃ ശുദ്ധേന ഭസ്മനാ
സർവാംഗോദ്ധൂളനം കുര്യാച്ഛിരോവ്രതസമാഹ്വയം 12

ഏതച്ഛിരോവ്രതം കുര്യാത് സന്ധ്യാകാലേഷു സാദരം
യാവദ്വിദ്യോദയസ്താവത്തസ്യ വിദ്യാ ഖലൂത്തമാ 13

ദ്വാദശാബ്ദമഥാബ്ദം വാ തദർദ്ധം ച തദർദ്ധകം
പ്രകുര്യാദ്വാദശാഹം വാ സങ്കല്പേന ശിരോവ്രതം 14

ശിരോവ്രതേന യഃ സ്നാതസ്തം തു നോപദിശേത്തു യഃ
തസ്യ വിദ്യാ വിനഷ്ടാ സ്യാന്നിർഘൃണഃ സ ഗുരുഃ ഖലു 15

ബ്രഹ്മവിദ്യാഗുരുഃ സാക്ഷാൽമുനിഃ കാരുണികഃ ഖലു
യഥാ സർവേശ്വരഃ ശ്രീമാൻ മൃദുഃ കാരുണികഃ ഖലു 16

ജന്മാന്തരസഹസ്രേഷു നരാ യേ ധർമ്മചാരിണഃ
തേഷാമേവ ഖലു ശ്രദ്ധാ ജായതേ ന കദാചന 17

പ്രത്യുതാ/ജ്ഞാനബാഹുല്യാദ്ദ്വേഷ ഏവ വിജായതേ
അതഃ പ്രദ്വേഷയുക്തസ്യ ന ഭവേദാത്മവേദനം 18

ബ്രഹ്മവിദ്യോപദേശസ്യ സാക്ഷാദേവാധികാരിണഃ
ത ഏവ നേതരേ വിദ്വൻ യേ തു സ്നാതാഃ ശിരോവ്രതൈഃ 19

വ്രതം പാശുപതം ചീർണ്ണം യൈർദ്വിജൈരാദരേണ തു
തേഷാമേവോപദേഷ്ടവ്യമിതി വേദാനുശാസനം 20

യഃ പശുസ്തത്പശുത്വം ച വ്രതേനാനേന സന്ത്യജേത്
സ താൻ ഹത്വാ ന പാപീയാൻ ഭവേദ്വേദാന്തനിശ്ചയഃ 21

ത്രിപുണ്ഡ്രധാരണം പ്രോക്തം ജാബാലൈരാദരേണ തു
ത്രിയംബകേന മന്ത്രേണ സതാരേണ ശിവേന ച 22

ത്രിപുണ്ഡ്രം ധാരയേന്നിത്യം ഗൃഹസ്ഥാശ്രമമാശ്രിതഃ
ഓങ്കാരേണ ത്രിരുക്തേന സഹംസേന ത്രിപുണ്ഡ്രകം 23

ധാരയേദ്ഭിക്ഷുകോ നിത്യമിതി ജാബാലികീ ശ്രുതിഃ
ത്രിയംബകേന മന്ത്രേണ പ്രണവേന ശിവേന ച 24

ഗൃഹസ്ഥോ വാനപ്രസ്ഥശ്ച ധാരയേച്ച ത്രിപുണ്ഡ്രകം
മേധാവീത്യാദിനാ വാ/പി ബ്രഹ്മചാരീ ദിനേ ദിനേ 25

ഭസ്മനാ സജലേനാപി ധാരയേച്ച ത്രിപുണ്ഡ്രകം
ബ്രാഹ്മണോ വിധിനോത്പന്നസ്ത്രിപുണ്ഡ്രഭസ്മനൈവ തു 26

ലലാടേ ധാരയേന്നിത്യം തിര്യഗ്ഭസ്മാവഗുണ്ഠനം
"മഹാദേവസ്യ സംബന്ധാത്തദ്ധർമ്മേ/പ്യസ്തിസംഗതിഃ'
സമ്യക് ത്രിപുണ്ഡ്രധർമ്മം ച ബ്രാഹ്മണോ നിത്യമാചരേത് 27

ആദിബ്രാഹ്മണഭൂതേന ത്രിപുണ്ഡ്രം ഭസ്മനാ ധൃതം
യതോ/ത ഏവ വിപ്രസ്തു ത്രിപുണ്ഡ്രം ധാരയേത് സദാ 28

ഭസ്മനാ വേദസിദ്ധേന ത്രിപുണ്ഡ്രം ദേഹഗുണ്ഠനം
രുദ്രലിംഗാർച്ചനം വാ/പി മോഹതോ/പി ച ന ത്യജേത് 29

ത്രിയംബകേന മന്ത്രേണ സതാരേണ തഥൈവ ച
പഞ്ചാക്ഷരേണ മന്ത്രേണ പ്രണവേന തഥൈവ ച 30

ലലാടേ ഹൃദയേ ചൈവ ദോർദ്വന്ദ്വേ ച മഹാമുനേ
ത്രിപുണ്ഡ്രം ധാരയേന്നിത്യം സന്ന്യാസാശ്രമമാശ്രിതഃ 31

ത്രിയായുഷേണ മന്ത്രേണ മേധാവീത്യാദിനാ*f*ഥവാ
ഗൗണേന ഭസ്മനാ ധാര്യം ത്രിപുണ്ഡ്രം ബ്രഹ്മചാരിണാ 32

നമോ*f*ന്തേന ശിവേനൈവ ശൂദ്രഃ ശുശ്രൂഷണേ രതഃ
ഉദ്ധൂളനം ത്രിപുണ്ഡ്രം ച നിത്യം ഭക്ത്യാ സമാചരേത് 33

അന്യേഷാമപി സർവേഷാം വിനാ മന്ത്രേണ സുവ്രത
ഉദ്ധൂളനം ത്രിപുണ്ഡ്രം ച കർത്തവ്യം ഭക്തിതോ മുനേ 34

ഭൂത്യൈവോദ്ധൂളനം തിര്യക് ത്രിപുണ്ഡ്രസ്യ ച ധാരണം
വരേണ്യം സർവ്വധർമ്മേഭ്യസ്തസ്മാന്നിത്യം സമാചരേത് 35

ഭസ്മാഗ്നിഹോത്രജം വാ*f*ഥ വിരജാഗ്നിസമുദ്ഭവം
ആദരേണ സമാദായ ശുദ്ധേ പാത്രേ നിധായ തത് 36

പ്രക്ഷാള്യപാദൗ ഹസ്തൗ ച ദ്വിരാചമ്യ സമാഹിതഃ
ഗൃഹീത്വാ ഭസ്മ തത്പഞ്ചബ്രഹ്മമന്ത്രൈഃ ശനൈഃ ശനൈഃ 37

പ്രാണായാമത്രയം കൃത്വാ അഗ്നിരിത്യാദിമന്ത്രിതം
തൈരേവ സപ്തഭിർമന്ത്രൈഃ ത്രിവാരമഭിമന്ത്രയേത് 38

ഓമാപോ ജ്യോതിരിത്യുക്ത്വാ ധ്യാത്വാ മന്ത്രാനുദീരയേത്
സിതേന ഭസ്മനാപൂർവ്വം സമുദ്ധൂള്യ ശരീരകം. 39

വിപാപോ വിരജോ മർത്ത്യോ ജായതേ നാത്ര സംശയഃ
തതോ ധ്യാത്വാ മഹാവിഷ്ണും ജഗന്നാഥം ജലാധിപം 40

സംയോജ്യ ഭസ്മനാ തോയമഗ്നിരിത്യാദിഭിഃ പുനഃ
വിമൃജ്യ സാംബം ധ്യാത്വാ ച സമുദ്ധൂള്യോർധ്വമസ്തകം 41

തേന ഭാവനയാ ബ്രാഹ്മഭൂതേന സിതഭസ്മനാ
ലലാടവക്ഷഃ സ്കന്ധേഷു സ്വാശ്രമോചിതമന്ത്രതഃ 42

മദ്ധ്യമാനാമികാംഗുഷ്ഠൈരനുലോമവിലോമതഃ
ത്രിപുണ്ഡ്രം ധാരയേന്നിത്യം ത്രികാലേഷ്വപി ഭക്തിതഃ 43

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
നവമോ*f*ദ്ധ്യായഃ

അഥ ദശമോ*f*ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീ നാരായണ ഉവാച

ആഗ്നേയം ഗൗണമജ്ഞാനധ്വംസകം ജ്ഞാനസാധകം
ഗൗണം നാനാവിധം വിദ്ധി ബ്രഹ്മൻ ബ്രഹ്മവിദാം വര 1

അഗ്നിഹോത്രാഗ്നിജം തദ്വദ്വിരജാനലജം മുനേ
ഔപാസനസമുത്പന്നം സമിദഗ്നിസമുദ്ഭവം 2

പചനാഗ്നിസമുത്പന്നം ദാവാനലസമുദ്ഭവം
ത്രൈവർണ്ണികാനാം സർവേഷാമഗ്നിഹോത്രസമുദ്ഭവം 3

വിരജാനലജം ചൈവ ധാര്യം ഭസ്മ മഹാമുനേ
ഔപാസനസമുത്പന്നം ഗൃഹസ്ഥാനാം വിശേഷതഃ 4

സമിദഗ്നി സമുത്പന്നം ധാര്യം വൈ ബ്രഹ്മചാരിണഃ
ശൂദ്രാണാം ശ്രോത്രിയാഗാരപചനാഗ്നിസമുദ്ഭവം 5

അന്യേഷാമപി സർവേഷാം ധാര്യം ദാവാനലോദ്ഭവം
കാലശ്ചിത്രാ പൗർണ്ണമാസീ ദേശഃ സ്വീയഃ പരിഗ്രഹഃ 6

ക്ഷേത്രാfരാമാദ്യരണ്യം വാ പ്രശസ്തഃ ശുഭലക്ഷണഃ
തത്ര പൂർവ്വത്രയോദശ്യാം സുസ്നാതഃ സുകൃതാഗ്നികഃ 7

അനുജ്ഞാപ്യ സ്വമാചാര്യം സമ്പൂജ്യ പ്രണിപത്യ ച
പൂജാം വൈശേഷികീം കൃത്വാ ശുക്ലാംബരധരഃ സ്വയം 8

ശുദ്ധയജ്ഞോപവീതീ ച ശുക്ലമാല്യാനുലേപനഃ
ദർഭാസനേ സമാസീനോ ദർഭമുഷ്ടിം പ്രഗൃഹ്യ ച 9

പ്രാണായമത്രയം കൃത്വാ പ്രാങ്മുഖോ വാfപ്യുദങ്മുഖഃ
ധ്യാത്വാ ദേവം ച ദേവീം ച തദ്വിജ്ഞാപനവർത്മനാ 10

വ്രതമേതത് കരോമീതി ഭവേത് സങ്കല്പദീക്ഷിതഃ
യാവച്ഛരീരപാതം വാ ദ്വാദശാബ്ദമഥാപി വാ 11

തദർധം വാ തദർധം വാ മാസംദ്വാദശകം തു വാ
തദർധം വാ തദർധം വാ മാസമേകഥാപി വാ 12

ദിനദ്വാദശകം വാfപി ദിനഷട്കമഥാfപി വാ
തദർധം ദിനമേകം വാ വ്രതസങ്കല്പനാവധി 13

അഗ്നിമാധായ വിധിവദ്വിരജാഹോമകാരണാത്
ഹുത്വാfജ്യേന സമിദ്ഭിശ്ച ചരുണാ ച യഥാവിധി 14

പൂതാഹാത്പുരതോ ഭൂയസ്തത്ത്വാനാം ശുദ്ധിമുദ്ദിശൻ
ജുഹുയാന്മൂലമന്ത്രേണ തൈരേവ സമിദാദിഭിഃ 15

തത്ത്വാന്യേതാനി മേ ദേഹേ ശുദ്ധ്യന്താമിത്യനുസ്മരൻ
പശ്ചാദ്ഭൂതാദിതന്മാത്രാഃ പഞ്ചകർമ്മേന്ദ്രിയാണി ച 16

ജ്ഞാനകർമ്മവിഭേദേന പഞ്ച പഞ്ച വിഭാഗശഃ
ത്വഗാദി ധാതവഃ സപ്ത പഞ്ചപ്രാണാദി വായവഃ 17

മനോബുദ്ധിരഹങ്കാരോ ഗുണാഃ പ്രകൃതിപൂരുഷൗ
രാഗോ വിദ്യാ കലാ ചൈവ നിയതിഃ കാല ഏവ ച 18

മായാ ച ശുദ്ധവിദ്യാ ച മഹേശ്വരസദാശിവൗ
ശക്തിശ്ച ശിവതത്ത്വം ച തത്ത്വാനി ക്രമശോ വിദുഃ 19

മന്ത്രൈസ്തു വിരജൈർഹുത്വാ ഹോതാ/സൗ വിരജോ ഭവേത്
അഥ ഗോമയമാദായ പിണ്ഡീകൃത്യാഭിമന്ത്ര്യ ച 20

ന്യസ്യാഗ്നൗ തം ച സംരക്ഷ്യ ദിനേ തസ്മിൻ ഹവിഷ്യഭുക്
പ്രഭാതേ ച ചതുർദ്ദശ്യാം കൃത്വാ സർവം പുരോദിതം 21

തസ്മിൻ ദിനേ നിരാഹാരഃ കാലശേഷം സമാപയേത്
പ്രാതഃ പർവണി ചാപ്യേവം കൃത്വാ ഹോമാവസാനതഃ 22

ഉപസംഹൃത്യ രുദ്രാഗ്നിം ഗൃഹീത്വാ ഭസ്മ യത്നതഃ
തതശ്ച ജടിലോ മുണ്ഡഃ ശിഖൈകജട ഏവ ച 23

ഭൂത്വാ സ്നാത്വാ പുനർവീതലജ്ജശ്ചേത്സ്യാദ്ദിഗംബരഃ
അന്യഃ കാഷായവസനശ്ചർമ്മചീരാംബരോ/ഥ വാ 24

ഏകാംബരോ വല്ക്കലവാൻ ഭവേദ്ദണ്ഡീ ച മേഖലീ
പ്രക്ഷാല്യ ചരണൗ പശ്ചാദ്, ദ്വിരാചമ്യാ/ത്മനസ്തനും 25

സങ്കലീകൃത്യ തദ്ഭസ്മ വിരജാനലസംഭവം
അഗ്നിരിത്യാദിഭിർ മന്ത്രൈഃ ഷഡ്ഭിരാഥർവണൈഃ ക്രമാത് 26

വിമൃജ്യാ/ംഗാനി മൂർധാദിചരണാന്തം ച തൈഃ സ്പൃശേത്
തതസ്തേന ക്രമേണൈവ സമുദ്ധൂല്യ ച ഭസ്മനാ 27

സർവാംഗോദ്ധൂളനം കുര്യാത് പ്രണവേന ശിവേന വാ
തതശ്ച പുണ്ഡ്രം രചയേത് ത്രിയായുഷസമാഹ്വയം 28

ശിവഭാവം സമാഗമ്യ ശിവഭാവമഥാചരേത്
കുര്യാത് ത്രിസന്ധ്യമപ്യേവമേതത് പാശുപതം വ്രതം 29

ഭുക്തിമുക്തിപ്രദം ചൈവ പശുത്വം വിനിവർത്തയേത്
തത്പശുത്വം പരിത്യജ്യ കൃത്വാ പാശുപതം വ്രതം 30

പൂജനീയോ മഹാദേവോ ലിംഗമൂർത്തിഃ സദാശിവഃ
ഭസ്മസ്നാനം മഹാപുണ്യം സർവസൗഖ്യകരം പരം 31

ആയുഷ്യം ബലമാരോഗ്യം ശ്രീപുഷ്ടിവർധനം യതഃ
രക്ഷാർത്ഥം മംഗളാർത്ഥം ച സർവസമ്പത് സമൃദ്ധയേ 32

ഭസ്മസ്നിഗ്ദ്ധമനുഷ്യാണാം മഹാമാരീഭയം ന ച
ശാന്തികം പൗഷ്ടികം ഭസ്മ കാമദം ച ത്രിധാ ഭവേത് 33

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
ദശമോ ƒ ധ്യായഃ

അഥ ഏകാദശോ ƒ ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ത്രിവിധത്വം കഥം ചാസ്യ ഭസ്മനഃ പരികീർത്തിതം
ഏതത് കഥയ മേ ദേവ മഹത് കൗതൂഹലം മമ 1

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ത്രിവിധത്വം പ്രവക്ഷ്യാമി ദേവർഷേ ഭസ്മനഃ ശൃണു
മഹാപാപക്ഷയകരം മഹാകീർത്തികരം പരം 2

ഗോമയം യോനിസംബന്ധം തദ്ധസ്തേനൈവ ഗൃഹ്യതേ
ബ്രാഹ്മൈർമന്ത്രൈസ്തു സംദഗ്ദ്ധം തച്ഛാന്തികൃദിഹോച്യതേ 3

സാവധാനസ്തു ഗൃഹ്ണീയാന്നരോ വൈ ഗോമയം തു യത്
അന്തരിക്ഷേ ഗൃഹീത്വാ തത് ഷഡംഗേന ദഹേദതഃ 4

പൗഷ്ടികം തത്സമാഖ്യാതം കാമദം ച തതഃ ശൃണു
പ്രസാദേന ദഹേദേതത് കാമദം ഭസ്മ കീർത്തിതം 5

പ്രാതരുത്ഥായ ദേവർഷേ ഭസ്മവ്രതപരഃ ശുചിഃ
ഗവാം ഗോഷ്ഠേഷു ഗത്വാ തു നമസ്കൃത്വാ തു ഗോകുലം 6

ഗവാം വർണാനുരൂപാണാം ഗൃഹ്ണീയാദ് ഗോമയം ശുഭം
ബ്രാഹ്മണസ്യ ച ഗൗഃ ശ്വേതാ രക്താ ഗൗഃ ക്ഷത്രിയസ്യ ച 7

പീതവർണ്ണാ തു വൈശ്യസ്യ കൃഷ്ണാ ശൂദ്രസ്യ കഥ്യതേ
പൗർണ്ണമാസ്യാമമാവാസ്യാമഷ്ടമ്യാം വാ വിശുദ്ധധീഃ 8

പ്രസാദേന തു മന്ത്രേണ ഗൃഹീത്വാ ഗോമയം ശുഭം
ഹൃദയേന തു മന്ത്രേണ പിണ്ഡീകൃത്യ തു ഗോമയം 9

രവിരശ്മിസുസന്തപ്തം ശുചൗ ദേശേ മനോഹരേ
തുഷേണ വാ ബുസൈർവാ ƒ പി പ്രാസാദേന തു നിക്ഷിപേത് 10

അരണ്യുദ്ഭവമഗ്നിം വാ ശ്രോത്രിയാഗാരജം തു വാ
തദഗ്നൗ വിന്യസേത്തം ച ശിവബീജേന മന്ത്രതഃ 11

ഗൃഹ്ണീയാദഥ തത്രാഗ്നികുണ്ഡാദ് ഭസ്മ വിചക്ഷണഃ
നവം പാത്രം സമാദായ പ്രസാദേന തു നിക്ഷിപേത് 12

കേതകീ പാടലീ തദ്വദുശീരം ചന്ദനം തഥാ
നാനാസുഗന്ധിദ്രവ്യാണി കാശ്മീരപ്രഭൃതീനി ച 13

നിക്ഷിപേത്തത്ര പാത്രേ തു സദ്യോമന്ത്രേണ ശുദ്ധധീഃ
ജലസ്നാനം പുരാ കൃത്വാ ഭസ്മസ്നാനമതഃ പരം 14

ജലസ്നാനേ ത്വശക്തശ്ച ഭസ്മസ്നാനം സമാചരേത്
പ്രക്ഷാള്യ പാദൗ ഹസ്തൗ ച ശിരശ്ചേശാനമന്ത്രതഃ 15

സമുദ്ധൂള്യ തതഃ പശ്ചാത് മുഖം തത്പുരുഷേണ തു
അഘോരേണ തു ഹൃദയം നാഭിം വാമേന തത്പരം 16

സദ്യോമന്ത്രേണ സർവാംഗം സമുദ്ധൂള്യ വിചക്ഷണഃ
പൂർവവസ്ത്രം പരിത്യജ്യ ശുദ്ധവസ്ത്രം പരിഗ്രഹേത് 17

പ്രക്ഷാള്യ പാദൗ ഹസ്തൗ ച പശ്ചാദാചമനം ചരേത്
ഭസ്മനോദ്ധൂളനാഭാവേ ത്രിപുണ്ഡ്രം തു വിധീയതേ 18

മധ്യാഹ്നാത് പ്രാക് ജലൈര്യുക്തം പരതോ ജലവർജിതം
തർജന്യനാമികാമധ്യൈസ്ത്രിപുണ്ഡ്രം ച സമാചരേത് 19

മൂർധ്നി ചൈവ ലലാടേ ച കർണ്ണേ കണ്ഠേ തഥൈവ ച
ഹൃദയേ ചൈവ ബാഹ്വോശ്ച ന്യാസസ്ഥാനം ഹി ചോച്യതേ 20

പഞ്ചാംഗുലൈർന്യസേന്മൂർധ്നി പ്രസാദേന തു മന്ത്രതഃ
ത്ര്യംഗുലൈർവിന്യസേദ് ഭാലേ ശിരോമന്ത്രേണ ദേശികഃ 21

സവ്യേന ദക്ഷിണേ കർണേ വാമദേവേന വാമതഃ
അഘോരേണ തു കണ്ഠേ ച മധ്യാംഗുല്യാ സ്പൃശേദ്ഗുദം 22

ഹൃദയം ഹൃദയേനൈവ ത്രിഭിരംഗുലിഭിഃ സ്പൃശേത്
വിന്യസേദ്ദക്ഷിണേ ബാഹൗ ശിഖാമന്ത്രേണ ദേശികഃ 23

വാമബാഹൗ ന്യസേദ്ധീമാൻ കവചേന ത്രിയംഗുലൈഃ
മധ്യേന സംസ്പൃശേന്നാഭ്യാമീശാന ഇതി മന്ത്രതഃ 24

ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമഹേശാനസ്തിസ്രോ രേഖാ ഇതി സ്മൃതാഃ
ആദ്യോ ബ്രഹ്മാ തതോ വിഷ്ണുസ്തദൂർധ്വം തു മഹേശ്വരഃ 25

ഏകാംഗുലേന ന്യസ്തം യദീശ്വരസ്തത്ര ദേവതാ
ശിരോമദ്ധ്യേ സ്വയം ബ്രഹ്മാ ഈശ്വരസ്തു ലലാടകേ 26

കർണ്ണയോരശ്വിനൗ ദേവൗ ഗണേശസ്തു ഗളേ തഥാ
ക്ഷത്രിയശ്ച തഥാ വൈശ്യഃ ശൂദ്രശ്ചോദ്ധൂളനം ത്യജേത് 27

സർവേഷാമന്ത്യജാതീനാം മന്ത്രേണ രഹിതം ഭവേത്
"അദീക്ഷിതം മനുഷ്യാണാമപി മന്ത്രം വിനാ ഭവേത്" 28

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
ഏകാദശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വാദശോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ദേവർഷേ ശൃണു തത്സർവ്വം ഭസ്മോദ്ധൂളനജം ഫലം
സരഹസ്യവിധാനം ച സർവ്വകാമഫലപ്രദം 1

കപിലായാഃ ശകൃത്സ്വച്ഛം ഗൃഹീത്വാ ഗഗനേ പതത്
ന ക്ലിന്നം നാപി കഠിനം ന ദുർഗന്ധം ന ചോഷിതം 2

ഉപര്യധഃ പരിത്യജ്യ ഗൃഹ്ണീയാത് പതിതം യദി
പിണ്ഡീകൃത്യ ശിവാഗ്ന്യാദൗ തത് ക്ഷിപേത് മൂലമന്ത്രിതം 3

ആദായ വാസസാ/ച്ഛാദ്യ ഭസ്മാധാനേ വിനിക്ഷിപേത്
സുകൃതേ സുദൃഢേ ശുദ്ധേ ക്ഷാളിതേ പ്രോക്ഷിതേ ശുഭേ 4

വിന്യസ്യ മന്ത്രീ മന്ത്രേണ പാത്രേ ഭസ്മ വിനിക്ഷിപേത്
തൈജസം ദാരവം ചാ/ഥ മൃണ്മയം ചൈലമേവ ച 5

അന്യദ്വാ ശോഭനം ശുദ്ധം ഭസ്മാധാരം പ്രകല്പയേത്
ക്ഷൗമേ ചൈവാതിശുദ്ധേ വാ ധനവദ് ഭസ്മ നിക്ഷിപേത് 6

പ്രസ്ഥിതോ ഭസ്മ ഗൃഹ്ണീയാത് സ്വയം ചാ/നുചരോ/പി വാ
ന ചാ/യുക്തകരേ ദദ്യാന്ന ചാ/ശുചിതലേ ക്ഷിപേത് 7

ന സംസ്പൃശേത്തു നീചാംഗൈർന്ന ക്ഷിപേന്ന ച ലംഘയേത്
തസ്മാദ് ഭസിതമാദായ വിനിയുഞ്ജീത മന്ത്രിതം 8

വിഭൂതിധാരണവിധിഃ സ്മൃതിപ്രോക്തോ മയേരിതഃ
യദീയാചരണേനൈവ ശിവതുല്യോ ന സംശയഃ 9

ശൈവൈഃ സമ്പാദിതം ഭസ്മ വൈദികൈഃ ശിവസന്നിധൗ
ഭക്ത്യാ പരമയാഗ്രാഹ്യം പ്രാർത്ഥയിത്വാ തു പൂജയേത് 10

തന്ത്രോക്തവർത്മനാ സിദ്ധം ഭസ്മ താന്ത്രികപൂജകൈഃ
യത്ര കുത്രാഽപി ദത്തം ചേത്തദ് ഗ്രാഹ്യം നൈവ വൈദികൈഃ 11

ശൂദ്രൈഃ കാപാലികൈർവാഽഥ പാഖണ്ഡൈരപരൈസ്തു തത്
ത്രിപുണ്ഡ്രം ധാരയേദ് ഭക്ത്യാ മനസാഽപി ന ലംഘയേത് 12

ശ്രുത്യാ വിധീയതേ യസ്മാത്തത്ത്യാഗീ പതിതോ ഭവേത്
ത്രിപുണ്ഡ്രധാരണം ഭക്ത്യാ തഥാ ദേഹാവഗുണ്ഠനം 13

ദ്വിജഃ കുര്യാദ്ധി മന്ത്രേണ തത്ത്യാഗീ പതിതോ ഭവേത്
ഉദ്ധൂളനം ത്രിപുണ്ഡ്രം ച ഭക്ത്യാ നൈവാഽചരന്തി യേ 14

തേഷാം നാസ്തി വിനിർമോക്ഷഃ സംസാരാജ്ജന്മകോടിഭിഃ
യേന ഭസ്മോക്തമാർഗ്ഗേണ ധൃതം ന മുനിപുംഗവ 15

തസ്യ വിദ്ധി മുനേ ജന്മ നിഷ്ഫലം സൗകരം യഥാ
യേഷാം വപുർ മനുഷ്യാണാം ത്രിപുണ്ഡ്രേണ വിനാ സ്ഥിതം 16

ശ്മശാനസദൃശം തത്സ്യാന്ന പ്രേക്ഷ്യം പുണ്യകൃജ്ജനൈഃ
ധിഗ്ഭസ്മരഹിതം ഭാലം ധിഗ്ഗ്രാമമശിവാലയം 17

ധിഗനീശാർച്ചനം ജന്മ ധിഗ്വിദ്യാമശിവാശ്രയാം
ത്രിപുണ്ഡ്രം യേ വിനിന്ദന്തി നിന്ദന്തി ശിവമേവ തേ 18

ധാരയന്തി ച യേ ഭക്ത്യാ ധാരയന്തി തമേവ തേ
യഥാ കൃശാനുരഹിതോ ഭൂധരോ ന വിരാജതേ 19

അശേഷസാധനേഽപ്യേവം ഭസ്മഹീനം ശിവാർച്ചനം
ഉദ്ധൂളനം ത്രിപുണ്ഡ്രം ച ശ്രദ്ധയാ നാഽചരന്തി യേ 20

തൈഃ പൂർവ്വാചരിതം സർവ്വം വിപരീതം ഭവേദപി
ഭസ്മനാ വേദമന്ത്രേണ ത്രിപുണ്ഡ്രസ്യ ച ധാരണം 21

വിനാ വേദോചിതാചാരം സ്മാർത്തസ്യാനർത്ഥ കാരണം
കൃതം സ്യാദകൃതം തേന ശ്രുതമപ്യശ്രുതം ഭവേത് 22

അധീതമനധീതം ച ത്രിപുണ്ഡ്രം യോ ന ധാരയേത്
വൃഥാ വേദാ വൃഥാ യജ്ഞാ വൃഥാ ദാനം വൃഥാ തപഃ 23

വൃഥാ വ്രതോപവാസേന ത്രിപുണ്ഡ്രം യോ ന ധാരയേത്
ഭസ്മധാരണകം ത്യക്ത്വാ മുക്തിമിച്ഛതി യഃ പുമാൻ 24

വിഷപാനേന നിത്യത്വം കുരുതേ ഹ്യാത്മനോ ഹി സഃ
സ്രഷ്ടാ സൃഷ്ടിച്ഛലേനാഽഹ ത്രിപുണ്ഡ്രസ്യ ച ധാരണം 25

സസർജ സ ലലാടം ഹി തിര്യഗൂർദ്ധ്വം ന വർത്തുളം
തിര്യഗ്രേഖാഃ പ്രദൃശ്യന്തേ ലലാടേ സർവ്വദേഹിനാം 26

തഥാപി മാനവാ മൂർഖാ ന കുർവന്തി ത്രിപുണ്ഡ്രകം
ന തദ്ധ്യാനം ന തന്മോക്ഷം ന തജ്ജ്ഞാനം ന തത്തപഃ 27

വിനാ തിര്യക് ത്രിപുണ്ഡ്രം ച വിപ്രേണ യദനുഷ്ഠിതം
വേദസ്യാദ്ധ്യയനേ ശൂദ്രോ നാധികാരീ യഥാ ഭവേത് 28

ത്രിപുണ്ഡ്രേണ വിനാ വിപ്രോ നാധികാരീ ശിവാർച്ചനേ
പ്രാങ്മുഖശ്ചരണൗ ഹസ്തൗ പ്രക്ഷാള്യാƒചമ്യ പൂർവവത് 29

പ്രാണാനായമ്യ സങ്കല്പ്യ ഭസ്മ സ്നാനം സമാചരേത്
ആദായ ഭസിതം ശുദ്ധമഗ്നിഹോത്രസമുദ്ഭവം 30

ഈശാനേന തു മന്ത്രേണ സ്വമൂർധനി വിനിക്ഷിപേത്
തത ആദായ തദ്ഭസ്മ മുഖേ ച പുരുഷേണ തു 31

അഘോരാഖ്യേന ഹൃദയേ ഗുഹ്യേ വാമാഹ്വയേന ച
സദ്യോജാതാഭിധാനേന ഭസ്മ പാദദ്വയേ ക്ഷിപേത് 32

സർവാംഗം പ്രണവേനൈവ മന്ത്രേണോദ്ധൂളനം തതഃ
ഏതദാഗ്നേയകം സ്നാനമുദിതം പരമർഷിഭിഃ 33

സർവകർമ്മസമൃദ്ധ്യർത്ഥം കുര്യാദാദാവിദം ബുധഃ
തതഃപ്രക്ഷാള്യ ഹസ്താദീനുപസ്പൃശ്യ യഥാവിധി 34

തിര്യക്ത്രിപുണ്ഡ്രം വിധിനാ ലലാടേ ഹൃദയേ ഗളേ
പഞ്ചഭിർബ്രഹ്മഭിർവാപി കൃതേന ഭസിതേന ച 35

ധൃതമേതത് ത്രിപുണ്ഡ്രം സ്യാത് സർവകർമ്മസു പാവനം
ശൂദ്രൈരന്ത്യജഹസ്തസ്ഥം ന ധാര്യം ഭസ്മ ച ക്വചിത് 36

ഭസ്മനാ സാഗ്നിഹോത്രേണ ലിപ്തഃ കർമ്മ സമാചരേത്
അന്യഥാ സർവ്വകർമ്മാണി ന ഫലന്തി കദാചന 37

സത്യം ശൗചം ജപോ ഹോമസ്തീർത്ഥം ദേവാദിപൂജനം
തസ്യ വ്യർത്ഥമിദം സർവം യസ്ത്രിപുണ്ഡ്രം ന ധാരയേത് 38

ത്രിപുണ്ഡ്രധൃഗ്വിപ്രവരോ യോ രുദ്രാക്ഷധരഃ ശുചിഃ
സ ഹന്തി രോഗദുരിതവ്യാധിദുർഭിക്ഷതസ്കരാൻ 39

സമാപ്നോതി പരം ബ്രഹ്മ യതോ നാƒവർത്തതേ പുനഃ
സ പംക്തിപാവനഃ ശ്രാദ്ധേ പൂജ്യോ വിപ്രൈഃ സുരൈരപി 40

ശ്രാദ്ധേ യജ്ഞേ ജപേ ഹോമേ വൈശ്വദേവേ സുരാർച്ചനേ
ധൃതത്രിപുണ്ഡ്രഃ പൂതാത്മാ മൃത്യുംജയതി മാനവഃ
ഭസ്മധാരണമാഹാത്മ്യം ഭൂയോfപി കഥയാമി തേ 41

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
ദ്വാദശോfദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രയോദശോfദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

മഹാപാതകസംഘാശ്ച പാതകാന്യപരാണ്യപി
നശ്യന്തി മുനിശാർദ്ദൂല സത്യം സത്യം ന ചാന്യഥാ 1

ഏകം ഭസ്മ ധൃതം യേന തസ്യ പുണ്യഫലം ശൃണു
യതീനാം ജ്ഞാനദം പ്രോക്തം വനസ്ഥാനാം വിരക്തിദം 2

ഗൃഹസ്ഥാനാം മുനേ തദ്വദ്ധർമ്മവൃദ്ധികരം തഥാ
ബ്രഹ്മചര്യാശ്രമസ്ഥാനാം സ്വാധ്യായപ്രദമേവ ച 3

ശൂദ്രാണാം പുണ്യദം നിത്യമന്യേഷാം പാപനാശനം
ഭസ്മനോദ്ധൂളനം ചൈവ തഥാ തിര്യക്ത്രിപുണ്ഡ്രകം 4

രക്ഷാർത്ഥം സർവഭൂതാനാം വിധത്തേ വൈദികീ ശ്രുതിഃ
ഭസ്മനോദ്ധൂളനം ചൈവ തഥാ തിര്യക്ത്രിപുണ്ഡ്രകം 5

യജ്ഞത്വേനൈവ സർവേഷാം വിധത്തേ വൈദികീ ശ്രുതിഃ
ഭസ്മനോദ്ധൂളനം ചൈവ തഥാ തിര്യക്ത്രിപുണ്ഡ്രകം 6

സർവധർമ്മതയാ തേഷാം വിധത്തേ വൈദികീ ശ്രുതിഃ
ഭസ്മനോദ്ധൂളനം ചൈവ തഥാ തിര്യക്ത്രിപുണ്ഡ്രകം 7

മാഹേശ്വരാണാം ലിംഗാർത്ഥം വിധത്തേ വൈദികീ ശ്രുതിഃ
ഭസ്മനോദ്ധൂളനം ചൈവ തഥാ തിര്യക്ത്രിപുണ്ഡ്രകം 8

വിജ്ഞാനാർത്ഥം ച സർവേഷാം വിധത്തേ വൈദികീ ശ്രുതിഃ
ശിവേന വിഷ്ണുനാ ചൈവ ബ്രഹ്മണാ വജ്രിണാ തഥാ 9

ഹിരണ്യഗർഭേണ തദവതാരൈർവരുണാദിഭിഃ
ദേവതാഭിർദ്ധൃതം ഭസ്മ ത്രിപുണ്ഡ്രോദ്ധൂളനാത്മകം 10

ഉമാദേവ്യാ ച ലക്ഷ്മ്യാ ച വാചാ ചാന്യാഭിരാസ്തികൈഃ
സർവ്വസ്ത്രീഭിർധൃതം ഭസ്മ ത്രിപുണ്ഡ്രോദ്ധൂളനാത്മനാ 11

യക്ഷരാക്ഷസഗന്ധർവസിദ്ധവിദ്യാധരാദിഭിഃ
മുനിഭിശ്ച ധൃതം ഭസ്മ ത്രിപുണ്ഡ്രോദ്ധൂളനാത്മനാ 12

ബ്രാഹ്മണൈഃ ക്ഷത്രിയൈർ വൈശ്യൈഃ ശൂദ്രൈരപി ച സങ്കരൈഃ
അപഭ്രംശൈഃ ധൃതം ഭസ്മ ത്രിപുണ്ഡ്രോദ്ധൂളനാത്മനാ 13

ഉദ്ധൂളനം ത്രിപുണ്ഡ്രം ച യൈഃ സമാചരിതം മുദാ
ത ഏവ ശിഷ്ടാ വിദ്വാംസോ നേതരേ മുനിപുംഗവ 14

ശിവലിംഗം മണിഃ സഖ്യം മന്ത്രഃ പഞ്ചാക്ഷരസ്തഥാ
വിഭൂതിരൗഷധം പുംസാം മുക്തിസ്ത്രീവശ്യകർമ്മിണി 15

ഭുനക്തി യത്ര ഭസ്മാംഗോ മൂർഖോ വാ പണ്ഡിതോഽപി വാ
തത്ര ഭുംക്തേ മഹാദേവഃ സപത്നീകോ വൃഷധ്വജഃ 16

ഭസ്മസംച്ഛിന്നസർവാംഗമനുഗച്ഛതി യഃ പുമാൻ
സർവപാതകയുക്തോഽപി പൂജിതോ മാനവോഽചിരാത് 17

ഭസ്മസംച്ഛിന്നസർവാംഗം യഃ സ്തൗതി ശ്രദ്ധയാ സഹ
സർവപാതകയുക്തോഽപി പൂജ്യതേ മാനവോഽചിരാത് 18

ത്രിപുണ്ഡ്രധാരിണേ ഭിക്ഷാപ്രദാനേന ഹി കേവലം
തേനാധീതം ശ്രുതം തേന തേന സർവമനുഷ്ഠിതം 19

യേന വിപ്രേണ ശിരസി ത്രിപുണ്ഡ്രം ഭസ്മനാ കൃതം
കീകടേഷ്വപി ദേശേഷു യത്ര ഭൂതിവിഭൂഷണഃ 20

മാനവസ്തു വസേന്നിത്യം കാശീക്ഷേത്രസമം ഹി തത്
ദുഃശീലഃശീലയുക്തോ വാ യോഗയുക്തോഽപ്യലക്ഷണഃ 21

ഭൂതിശാസനയുക്തോ വാ സ പൂജ്യോ മമ പുത്രവത്
ഛദ്മനാഽപി ചരേദ്യോ ഹി ഭൂതിശാസനമൈശ്വരം 22

സോഽപി യാം ഗതിമാപ്നോതി ന താം യജ്ഞശതൈരപി
സമ്പർക്കാല്ലീലയാ വാഽപി ഭയാദ്വാ ധാരയേത്തു യഃ 23

വിധിയുക്തോ വിഭൂതിം തു സ ച പൂജ്യോ യഥാ ഹ്യഹം
ശിവസ്യ വിഷ്ണോർദേവാനാം ബ്രഹ്മണസ്തൃപ്തികാരണം 24

പാർവത്യാശ്ച മഹാലക്ഷ്മ്യാ ഭാരത്യാസ്തൃപ്തി കാരണം
ന ദാനേന ന യജ്ഞേന ന തപോഭിഃ സുദുർലഭൈഃ 25

ന തീർത്ഥയാത്രയാ പുണ്യം ത്രിപുണ്ഡ്രേണ ച ലഭ്യതേ
ദാനം യജ്ഞാശ്ച ധർമ്മാശ്ച തീർത്ഥയാത്രാശ്ച നാരദ 26

ധ്യാനം തപസ്ത്രിപുണ്ഡ്രസ്യ കലാം നാർഹന്തി ഷോഡശീം
യഥാ രാജാ സ്വചിഹ്നാങ്കം സ്വജനം മന്യതേ സദാ 27

തഥാ ശിവസ്ത്രിപുണ്ഡ്രാങ്കം സ്വകീയമിവ മന്യതേ
ദ്വിജാതിർവാ/ന്യജാതിർവാ ശുദ്ധചിത്തേന ഭസ്മനാ 28

ധാരയേദ്യസ്ത്രിപുണ്ഡ്രാങ്കം രുദ്രസ്തേന വശീകൃതഃ
ത്യക്തസർവ്വാശ്രമാചാരോ ലുപ്തസർവക്രിയോ/പി സഃ 29

സകൃത്തിര്യക്ത്രിപുണ്ഡ്രാങ്കം ധാരയേത് സോ/പി മുച്യതേ
നാസ്യ ജ്ഞാനം പരീക്ഷേത ന കുലം ന വ്രതം തഥാ 30

ത്രിപുണ്ഡ്രാങ്കിതഭാലേന പൂജ്യ ഏവ ഹി നാരദ
ശിവമന്ത്രാത് പരോ മന്ത്രോ നാസ്തി തുല്യം ശിവാത്പരം 31

ശിവാർച്ചനാത് പരം പുണ്യം നഹി തീർത്ഥം ച ഭസ്മനാ
രുദ്രാഗ്നേർയത്പരം തീർത്ഥം തദ്ഭസ്മ പരികീർത്തിതം 32

ധ്വംസനം സർവദുഃഖാനാം സർവപാപവിശോധനം
അന്ത്യജോ വാ/ധമോ വാ/പി മൂർഖോ വാ പണ്ഡിതോ/പി വാ 33

യസ്മിൻദേശേ വസേന്നിത്യം ഭൂതിശാസനസംയുതഃ
തസ്മിൻ സദാശിവഃ സോമഃ സർവ്വഭൂതഗണൈർവൃതഃ
സർവ്വതീർത്ഥൈശ്ച സംയുക്തഃ സാന്നിധ്യം കുരുതേ സദാ 34

ഏതാനി പഞ്ചശിവമന്ത്രപവിത്രിതാനി
ഭസ്മാനി കാമദഹനാംഗവിഭൂഷിതാനി
ത്രൈപുണ്ഡ്രകാണി രചിതാനി ലലാടപട്ടേ
ലുമ്പന്തി ദൈവലിഖിതാനി ദുരക്ഷരാണി 35

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
ത്രയോദശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർദ്ദശോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഭസ്മദിഗ്ദ്ധശരീരായ യോ ദദാതി ധനം മുദാ
തസ്യ സർവാണി പാപാനി വിനശ്യന്തി ന സംശയഃ 1

ശ്രുതയഃ സ്മൃതയഃ സർവാഃ പുരാണാന്യഖിലാന്യപി
വദന്തി ഭൂതിമാഹാത്മ്യം തസ്മാത്തദ്ധാരയേദ്വിജഃ 2

സിതേന ഭസ്മനാ കുര്യാത്ത്രിസന്ധ്യം യത്ത്രിപുണ്ഡ്രകം
സർവപാപവിനിർമുക്തഃ ശിവലോകേ മഹീയതേ 3

യോഗീ സർവാംഗകം സ്നാനമാപാദതലമസ്തകം
ത്രിസന്ധ്യമാചരേന്നിത്യമാശു യോഗമവാപ്നുയാത് 4

ഭസ്മസ്നാനേന പുരുഷഃ കുലസ്യോദ്ധാരകോ ഭവേത്
ഭസ്മസ്നാനം ജലസ്നാനാദസംഖ്യേയഗുണാന്വിതം 5

സർവ്വതീർത്ഥേഷു യത് പുണ്യം സർവ്വതീർത്ഥേഷു യത്ഫലം
തത്ഫലം ലഭതേ സർവ്വം ഭസ്മസ്നാനാന്ന സംശയഃ 6

മഹാപാതകയുക്തോ വാ യുക്തോ വാ/പ്യുപപാതകൈഃ
ഭസ്മസ്നാനേന തത്സർവ്വം ദഹത്യഗ്നിരിവേന്ധനം 7

ഭസ്മസ്നാനാത് പരംസ്നാനം പവിത്രം നൈവ വിദ്യതേ
ഏവമുക്തം ശിവേനാദൗ തദാ സ്നാതഃ സ്വയം ശിവഃ 8

തദാ പ്രഭൃതി ബ്രഹ്മാദ്യാ മുനയശ്ച ശിവാർത്ഥിനഃ
സർവകർമ്മസു യത്നേന ഭസ്മസ്നാനം പ്രചക്രിരേ 9

തസ്മാദേതച്ഛിരഃസ്നാനമാഗ്നേയം യഃ സമാചരേത്
അനേനൈവ ശരീരേണ സ ഹി രുദ്രോ ന സംശയഃ 10

യേ ഭസ്മധാരിണം ദൃഷ്ട്വാ പരിതൃപ്താ ഭവന്തി തേ
ദേവാസുരമുനീന്ദ്രൈശ്ച പൂജ്യാ നിത്യം ന സംശയഃ 11

ഭസ്മസംഛന്നസർവാംഗം ദൃഷ്ട്വോത്തിഷ്ഠതി യഃ പുമാൻ
തം ദൃഷ്ട്വാ ദേവരാജോ/പി ദണ്ഡവത് പ്രണമിഷ്യതി 12

അഭക്ഷ്യഭക്ഷണം യേഷാം ഭസ്മധാരണപൂർവകം
തേഷാം തദ്ഭക്ഷ്യമേവ സ്യാന്മുനേ നാ/ത്ര വിചാരണാ 13

യഃ സ്നാതി ഭസ്മനാ നിത്യ ജലേ സ്നാത്വാ തതഃപരം
ബ്രഹ്മചാരീ ഗൃഹസ്ഥോ വാ വാനപ്രസ്ഥോ/ ഥവാദരാത് 14

സർവപാപവിനിർമുക്തഃ സ യാതി പരമാം ഗതിം
ആഗ്നേയം ഭസ്മനാ സ്നാനം യതീനാം ച വിശിഷ്യതേ 15

ആർദ്രസ്നാനാദ്വരം ഭസ്മസ്നാനമാർദ്രവധോ ധ്രുവഃ
ആർദ്രം തു പ്രകൃതിം വിദ്യാത് പ്രകൃതിം ബന്ധനം വിദുഃ 16

പ്രകൃതേസ്തു പ്രഹാണായ ഭസ്മനാ സ്നാനമിഷ്യതേ
ഭസ്മനാ സദൃശം ബ്രഹ്മന്നാസ്തി ലോകത്രയേഷ്വപി 17

രക്ഷാർത്ഥം മംഗളാർത്ഥം ച പവിത്രാർത്ഥം പുരാ സുരൈഃ
ഭസ്മ ദൃഷ്ട്വാ മുനേ പൂർവം ദത്തം ദേവ്യൈ പ്രിയേണ തു 18

തസ്മാദേതച്ഛിരഃസ്നാനമാഗ്നേയം യഃ സമാചരേത്
ഭവപാശൈർവിനിർമുക്തഃ ശിവലോകേ മഹീയതേ 19

ജ്വരരക്ഷഃപിശാചാശ്ച പൂതനാകുഷ്ഠഗുല്മകാഃ
ഭഗന്ദരാണി സർവാണി ചാfശീതിർവാതരോഗകാഃ 20

ചതുഃഷഷ്ടിഃ പിത്തരോഗാഃ ശ്ലേഷ്മാഃ സപ്തത്രിപഞ്ചകാഃ
വ്യാഘ്രചൗരഭയം ചൈവാപ്യന്യേ ദുഷ്ടഗ്രഹാ അപി 21

ഭസ്മസ്നാനേന നശ്യന്തി സിംഹേനേവ യഥാ ഗജാഃ
ശുദ്ധശീതജലേനൈവ ഭസ്മനാ ച ത്രിപുണ്ഡ്രകം 22

യോ ധാരയേത് പരം ബ്രഹ്മ സ പ്രാപ്നോതി ന സംശയഃ
"ഭസ്മനാ ച ത്രിപുണ്ഡ്രം ച യഃ കോf പി ധാരയേത് പരം
സ ബ്രഹ്മലോകമാപ്നോതി മുക്തപാപോ ന സംശയഃ"
യഥാവിധി ലലാടേ വൈ വഹ്നിവീര്യപ്രധാരണാത് 23

നാശയേല്ലിഖിതാം യാമീം ലലാടസ്ഥാം ലിപിം ധ്രുവം
കണ്ഠോപരികൃതം പാപം നാശയേത്തത് പ്രധാരണാത് 24

കണ്ഠേ ച ധാരണാത് കണ്ഠഭോഗാദികൃതപാതകം
ബാഹ്വോർബാഹുകൃതം പാപം വക്ഷസാ മനസാ കൃതം 25

നാഭ്യാം ശിശ്നകൃതം പാപം ഗുദേ ഗുദകൃതം ഹരേത്
പാർശ്വയോർ ധാരണാദ്ബ്രഹ്മൻ പരസ്ത്ര്യാലിംഗനാദികം 26

തദ്ഭസ്മ ധാരണം ശസ്തം സർവത്രൈവ ത്രിലിംഗകം
ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമഹേശാനാം ത്രയ്യഗ്നീനാം ച ധാരണം 27

ഗുണലോകത്രയാണാം ച ധാരണം തേന വൈ കൃതം
ഭസ്മച്ഛന്നോ ദ്വിജോ വിദ്വാൻ മഹാപാതകസംഭവൈഃ 28

ദോഷൈർവിയുജ്യതേ സദ്യോ മുച്യതേ ച ന സംശയഃ
ഭസ്മനിഷ്ഠസ്യ ദഹ്യന്തേ ദോഷാ ഭസ്മാഗ്നിസംഗമാത് 29

ഭസ്മസ്നാനവിശുദ്ധാത്മാ ആത്മനിഷ്ഠ ഇതി സ്മൃതഃ
ഭസ്മനാ ദിഗ്ദ്ധസർവാംഗോ ഭസ്മദീപ്ത ത്രിപുണ്ഡ്രകഃ 30

ഭസ്മശായീ ച പുരുഷോ ഭസ്മനിഷ്ഠ ഇതി സ്മൃതഃ
ഭൂതപ്രേതപിശാചാദ്യാ രോഗാശ്ചാതീവ ദുഃസഹാഃ 31

ഭസ്മനിഷ്ഠസ്യ സാന്നിദ്ധ്യാദ്വിദ്രവന്തി ന സംശയഃ
ഭാസനാദ്ഭസിതം പ്രോക്തം ഭസ്മ കല്മഷ ഭക്ഷണാത് 32

ഭൂതിർഭൂതികരീ പുംസാം രക്ഷാ രക്ഷാകരീ പുരാ
ത്രിപുണ്ഡ്രധാരിണം ദൃഷ്ട്വാ ഭൂതപ്രേതപുരഃസരാഃ 33

ഭീതാഃ പ്രകമ്പിതാഃ ശീഘ്രം നശ്യന്ത്യേവ ന സംശയഃ
സ്മരണാദേവ രുദ്രസ്യ യഥാ പാപം പ്രണശ്യതി 34

അപ്യകാര്യസഹസ്രാണി കൃത്വാ യഃ സ്നാതി ഭസ്മനാ
തത്സർവം ദഹതേ ഭസ്മ യഥാഗ്നിസ്തേജസാ വനം 35

കൃത്വാ/പി ചാതുലം പാപം മൃത്യുകാലേ/പി യോ ദ്വിജഃ
ഭസ്മസ്നായീ ഭവേത് കശ്ചിത് ക്ഷിപ്രം പാപൈഃ പ്രമുച്യതേ 36

ഭസ്മസ്നാനാദ്വിശുദ്ധാത്മാ ജിതക്രോധോ ജിതേന്ദ്രിയഃ
മത്സമീപം സമാഗത്യ ന സ ഭൂയോ/ഭിവർത്തതേ 37

വനസ്പതിഗതേ സോമേ ഭസ്മോദ്ധൂളിതവിഗ്രഹഃ
അർച്ചിതം ശങ്കരം ദൃഷ്ട്വാ സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ 38

ആയുഷ്കാമോ/ഥവാ വിദ്വാൻ ഭൂതികാമോ/ഥവാ നരഃ
നിത്യം വൈ ധാരയേദ്ഭസ്മ മോക്ഷകാമീ ച വൈ ദ്വിജഃ 39

ത്രിപുണ്ഡ്രം പരമം പുണ്യം ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാത്മകം
യേ ഘോരാ രാക്ഷസാഃപ്രേതാ യേ ചാന്യേ ക്ഷുദ്രജന്തവഃ 40

ത്രിപുണ്ഡ്രധാരിണം ദൃഷ്ട്വാ പലായന്തേ ന സംശയഃ
കൃത്വാ ശൗചാദികം കർമ്മ സ്നാത്വാതി വിമലേ ജലേ 41

ഭസ്മനോദ്ധൂളനം കാര്യമാപാദതലമസ്തകം
കേവലം വാരുണം സ്നാനം ദേഹേ ബാഹ്യമലാപഹം 42

വിഭൂതിസ്നാനമനഘം ബാഹ്യാന്തരമലാപഹം
ത്യക്ത്വാപി വാരുണം സ്നാനം തത്പരഃ സ്യാന്ന സംശയഃ 43

കൃതമപ്യകൃതം സത്യം ഭസ്മസ്നാനം വിനാ മുനേ
ഭസ്മസ്നാനം ശ്രുതിപ്രോക്തമാഗ്നേയം സ്നാനമുച്യതേ 44

അന്തർബഹിശ്ച സംശുദ്ധം ശിവപൂജാഫലം ലഭേത്
യദ്ബാഹ്യമലമാത്രസ്യ നാശകം സ്നാനമസ്തി തത് 45

തദ്വിനശ്യതി തീവ്രേണ പ്രാണിബാഹ്യാന്തരംമലം
കൃത്വാ/പി കോടിശോ നിത്യം വാരുണം സ്നാനമാദരാത് 46

ന ഭവേത്യേവ പൂതാത്മാ ഭസ്മസ്നാനം വിനാ മുനേ
യദ് ഭസ്മസ്നാനമാഹാത്മ്യം തദ്വേദോ വേദ തത്ത്വതഃ 47

യദ്വാ വേദ മഹാദേവഃ സർവവേദശിഖാമണിഃ
ഭസ്മാസ്നാനമകൃത്വൈവ യഃ കുര്യാത് കർമ്മ വൈദികം 48

സ തത്കർമ്മ കലാർധാർധമപി നാ/പ്നോതി വസ്തുതഃ
യ കരിഷ്യതി യത്നേന ഭസ്മസ്നാനം യഥാവിധി 49

സ ഏവൈകഃ സർവകർമ്മസ്വധികാരീ ശ്രുതിശ്രുതഃ
പാവനം പാവനാനാം ച ഭസ്മസ്നാനം ശ്രുതിശ്രുതം 50

ന കരിഷ്യതി യോ മോഹാത് സ മഹാപാതകീ ഭവേത്
അനന്തൈർവാരുണൈഃ സ്നാനൈർയത് പുണ്യം പ്രാപ്യതേ ദ്വിജൈഃ 51

തതോ/നന്ത ഗുണം പുണ്യം ഭസ്മസ്നാനാദവാപ്യതേ
കാലത്രയേ/പി കർത്തവ്യം ഭസ്മസ്നാനം പ്രയത്നതഃ 52

ഭസ്മസ്നാനം സ്മൃതം ശ്രൗതം തത്ത്യാഗീ പതിതോ ഭവേത്
മൂത്രാദ്യുത്സർജനാന്തേ തു ഭസ്മസ്നാനം പ്രയത്നതഃ 53

കർത്തവ്യമന്യഥാ പൂതാ ന ഭവിഷ്യന്തി മാനവാഃ
വിധിവത് കൃതശൗചോ/പി ഭസ്മസ്നാനം വിനാ ദ്വിജഃ 54

ന ഭവിഷ്യതി പൂതാത്മാ നാധികാര്യപി കർമ്മണി
അപാനവായുനിര്യാതേ ജൃംഭണേ സ്കന്ദനേ ക്ഷുതേ 55

ശ്ലേഷ്മോദ്ഗാരേപി കർത്തവ്യം ഭസ്മസ്നാനം പ്രയത്നതഃ
ശ്രീഭസ്മസ്നാനമാഹാത്മ്യസ്യൈകദേശോ/ത്ര വർണ്ണിതഃ 56

പുനശ്ച സംപ്രവക്ഷ്യാമി ഭസ്മസ്നാനോത്ഥിതം ഫലം
സാവധാനേന മനസാ ശ്രോതവ്യം മുനിപുംഗവ 57

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
ചതുർദ്ദശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചദശോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

അഗ്നിരിത്യാദിഭിർമന്ത്രൈർ ഭസ്മ സംശോദ്ധ്യ സാദരം
ധാരണീയം ലലാടാദൗ ത്രിപുണ്ഡ്രം കേവലം ദ്വിജൈഃ 1

ബ്രഹ്മക്ഷത്രിയവൈശ്യാശ്ച ഏതേ സർവ്വേ ദ്വിജാഃ സ്മൃതാഃ
തസ്മാദ്ദ്വിജൈഃ പ്രയത്നേന ത്രിപുണ്ഡ്രം ധാര്യമന്വഹം 2

യസ്യോപനയനം ബ്രഹ്മൻ സ ഏവ ദ്വിജ ഉച്യതേ
തസ്മാച്ഛ്രൗതം ദ്വിജൈഃ കാര്യം ത്രിപുണ്ഡ്രസ്യ ച ധാരണം. 3

വിഭൂതിധാരണം ത്യക്ത്വാ യഃ സത്കർമ്മ സമാചരേത്
തത്കൃതം ചാകൃതപ്രായം ഭവത്യേവ ന സംശയഃ 4

ന ഗായത്ര്യുപദേശോ/പി ഭസ്മനോ ധാരണം വിനാ
തതോ ധൃത്വൈവ ഭസ്മാംഗേ ഗായത്രീജപമാചരേത് 5

ഗായത്രീം മൂലമേവാ/ഹുർബ്രാഹ്മണ്യേ മുനിപുംഗവ
സാ ഭസ്മധാരണാഭാവേ ന കേനാപ്യുപദിശ്യതേ 6

ന താവദധികാരോ/സ്തി ഗായത്രീഗ്രഹണേ മുനേ
യാവന്ന ഭസ്മ ഭാലാദൗ ധൃതമഗ്നിസമുദ്ഭവം 7

ഭസ്മഹീനലലാടത്വം ന ബ്രാഹ്മണ്യാനുമാപകം
ഏവമേവ മയാ ബ്രഹ്മൻ ഹേതുരുക്തഃ സുപുണ്യദഃ 8

മന്ത്രപൂതം സിതം ഭസ്മ ലലാടേ പരിവർത്തതേ
സ ഏവ ബ്രാഹ്മണോ വിദ്വാൻ സത്യം സത്യം മയോച്യതേ 9

യസ്യാ/സ്തി സഹജാ പ്രീതിർമണിവദ്ഭസ്മസംഗ്രഹേ
സ ഏവ ബ്രാഹ്മണോ ബ്രഹ്മൻ സത്യം സത്യം മയോച്യതേ 10

ന യസ്യ സഹജാ പ്രീതിർമണിവദ് ഭസ്മസംഗ്രഹേ
സ ചാണ്ഡാല ഇതി ജ്ഞേയോ ജന്മജന്മാന്തരേ ധ്രുവം 11

ന യസ്യ സഹജാ പ്രീതിസ്ത്രിപുണ്ഡ്രോദ്ധൂളനാദിഷു
സ ചാണ്ഡാല ഇതി ജ്ഞേയഃ സത്യം സത്യം മയോച്യതേ 12

യേ ഭസ്മധാരണം ത്യക്ത്വാ ഭുഞ്ജന്തേ ച ഫലാദികം
തേ സർവേ നരകം ഘോരം പ്രാപ്നുവന്തി ന സംശയഃ 13

"വിഭൂതിധാരണം ത്യക്ത്വാ യഃ ശിവം പൂജയിഷ്യതി
സ ദുർഭഗഃ ശിവദ്വേഷ്ടാ സദ്വേഷോ നരകപ്രദഃ
സർവ്വകർമ്മ ബഹിർഭൂതോ ഭസ്മധാരണവർജിതഃ"
വിഭൂതിധാരണം ത്യക്ത്വാ കുർവൻ ഹേമതുലാമപി
ന തത്ഫലമവാപ്നോതി പതിതോ വൈ ഭവേദ്ധി സഃ 14

യഥോപവീതരഹിതൈഃ സന്ധ്യാ ന ക്രിയതേ ദ്വിജൈഃ
തഥാ സന്ധ്യാ ന കർത്തവ്യാ വിഭൂതിരഹിതൈരപി 15

ഗതോപവീതൈഃ സന്ധ്യായാം കാര്യഃ പ്രതിവിധിഃ ക്വചിത്
ജപാദികം തു സാവിത്ര്യാസ്തതൈവോപോഷണാദികം 16

വിഭൂതിധാരണേ ത്വന്യോ നാസ്തിപ്രതിനിധിഃ ക്വചിത്
വിഭൂതിധാരണം ത്യക്ത്വാ യദി സന്ധ്യാം കരോതി യഃ 17

പ്രത്യവൈത്യേവ യേനാഽസൗ നാഽധികാരീ തദാ ദ്വിജഃ
യഥാ ശ്രുത്വാഽന്ത്യജോ വേദാൻ പ്രത്യവൈതി തഥാ ദ്വിജഃ 18

പ്രത്യവൈതി ന സന്ദേഹഃ സന്ധ്യാകൃദ്ഭസ്മവർജിതഃ
സമ്പാദനീയം യത്നേന ശ്രൗതം ഭസ്മ സദാ ദ്വിജൈഃ 19

സ്മാർത്തം വാ തദഭാവേ തു ലൗകികം വാ സമാഹിതൈഃ
യാദൃശം താദൃശം വാഽസ്തു പവിത്രം ഭസ്മ സന്തതം 20

ധാരണീയം പ്രയത്നേന ദ്വിജൈഃ സന്ധ്യാദികർമ്മസു
ന സംവിശന്തി പാപാനി ഭസ്മനിഷ്ഠേ തതഃ സദാ 21

കർത്തവ്യമപി യത്നേന ബ്രാഹ്മണൈർഭസ്മധാരണം
മദ്ധ്യാംഗുലിത്രയേണൈവ സ്വദക്ഷിണകരസ്യ തു 22

ഷഡംഗുലായതം മാനമപി ചാഽധികമാനകം
നേത്രയുഗ്മപ്രമാണേന ഭാലേ ദീപ്തം ത്രിപുണ്ഡ്രകം 23

കദാചിദ്ഭസ്മനാ കുര്യാത് സ രുദ്രോ നാഽത്ര സംശയഃ
അകാരോഽനാമികാ പ്രോക്താ ഉകാരോ മധ്യമാംഗുലിഃ 24

മകാരസ്തർജനീ തസ്മാത് ത്രിപുണ്ഡ്രം ത്രിഗുണാത്മകം
ത്രിപുണ്ഡ്രം മധ്യമാതർജന്യനാമാഭിരനുലോമതഃ 25

അത്ര തേ കഥയാമ്യേനമിതിഹാസം പുരാതനം
കദാചിദഥ ദുർവാസാഃ പിതൃലോകം ഗതോഽഭവത് 26

ഭസ്മസംദിഗ്ദ്ധസർവാംഗോ രുദ്രാക്ഷാഭരണാന്വിതഃ
ശിവ ശങ്കര സർവാത്മൻ ശ്രീമാതർ ജഗദംബികേ 27

നാമാനീതി ഗൃണന്നുച്ചൈസ്താപസാനാം ശിഖാമണിഃ
കവ്യവാഡാദയസ്തേ തു പ്രത്യുത്ഥാനാഭിവാദനൈഃ 28

ആസനാദ്യുപചാരൈശ്ച സമ്മാനം ബഹു ചക്രിരേ
നാനാകഥാഭിരന്യോന്യസംഭാഷാം ചക്രിരേ തദാ 29

തസ്മിംസ്തു സമയേ കുംഭീപാകസ്ഥാനാം തു പാപിനാം
ഘോരഃ സമഭവച്ഛബ്ദോ ഹാ ഹതാഃ സ്മേതി വാദിനാം 30

മൃതാഃസ്മേതി വദന്ത്യേകേ ദഗ്ദ്ധാഃ സ്മേതി പരേ ജഗുഃ
ഛിന്നാഃ സ്മേതി വിഭിന്നാഃ സ്മേത്യേവം രോദനകാരിണഃ 31

ശ്രുത്വാ തം കരുണം ശബ്ദം ദുഃഖിതോ മുനിരാട് ഹൃദി
പപ്രച്ഛ പിതൃനാഥാംസ്താൻ കേഷാം ശബ്ദോയമിത്യപി 32

തേ സമൂചുർമുനേ/ത്രൈവ പുരീ സംയമനീ പരാ
വർത്തതേ യമരാഡത്ര പാപിനാം ഭോഗദായകഃ 33

നാനാദൂതൈഃ കാലരൂപൈഃ കൃഷ്ണവർണ്ണൈർഭയങ്കരൈഃ
സഹിതോ/ത്രൈവ തത്പുര്യാ നായകോ വിദ്യതേ/നഘ 34

തത്ര കുണ്ഡാന്യനേകാനി പാപിനാം ഭോഗദാനി ച
ഷഡശീതിർഘോരരൂപൈർദൂതൈഃ പരിവൃതാനി ച 35

തത്ര മുഖ്യതമം കുണ്ഡം കുംഭീപാകാഭിധം മഹത്
വർത്തതേ തദ്ഗതാനാം ച യാതനാനാം തു വർണ്ണനം 36

കർത്തും ന ശക്യതേ കൈശ്ചിദപി വർഷശതൈരപി
യേ ശിവദ്രോഹിണഃ സന്തി തഥാ ദേവീവിനിന്ദകാഃ 37

യേ വിഷ്ണുദ്രോഹിണഃ സന്തി പതന്ത്യത്രൈവ തേ മുനേ
യേ വേദനിന്ദകാഃ സന്തി സൂര്യസ്യ ച ഗണേശിതുഃ 38

ബ്രാഹ്മണാനാം ദ്രോഹിണോ യേ പതന്ത്യത്രൈവ തേ മുനേ
കാമാചാരാശ്ച യേ സന്തി തപ്തമുദ്രാങ്കിതാശ്ച യേ 39

ത്രിശൂലധാരിണോ യേ ച പതന്ത്യത്രൈവ തേ മുനേ
മാതൃപിതൃഗുരുജ്യേഷ്ഠപുരാണസ്മൃതിനിന്ദകാഃ 40

യേ ധർമ്മദൂഷകാഃ സന്തി പതന്ത്യത്രൈവ തേ മുനേ
തേഷാമയം മഹാഘോരഃ ശബ്ദഃ ശ്രവണദാരുണഃ 41

ശ്രൂയതേ/സ്മാഭിരനിശം വൈരാഗ്യം തച്ഛ്രുതേർഭവേത്
ഇതി തേഷാം വചഃ ശ്രുത്വാ മുനിരാട് തദ്ദിദൃക്ഷയാ 42

ഉത്ഥായ ചലിതസ്തൂർണ്ണം യയൗ കുണ്ഡസമീപതഃ
അവാങ്മുഖോ ദദർശാ/ധസ്തസ്മിന്നേവ ക്ഷണേ മുനേ 43

തത്രസ്ഥാനാം പാപിനാം തു സ്വർഗാധികമഭൂത്സുഖം
ഹസന്തി കേചിദ്ഗായന്തി നൃത്യന്തി ച തഥാപരേ 44

പരസ്പരം രമന്തേ തേ/പ്യുന്മത്താഃ സുഖവർദ്ധനാത്
മൃദംഗമുരജാവീണാഢക്കാദുന്ദുഭിനിസ്വനാഃ 45

സമുദ്ഭൂതാസ്തു മധുരാഃ പഞ്ചമസ്വരഭൂഷിതാഃ
വസന്തവല്ലീപുഷ്പാണാം സുഗന്ധമരുതോ വവുഃ 46

മുനിസ്തു ചകിതോ ദൃഷ്ട്വാ യമദൂതാശ്ച വിസ്മിതാഃ
ശീഘ്രം തേ കഥയാമാസുർധർമ്മരാജായ വേദിനേ 47

മഹാരാജ മഹാശ്ചര്യമധുനൈവാഭവദ്വിഭോ
സ്വർഗാദപ്യധികം സൗഖ്യം കുംഭീപാകസ്ഥപാപിനാം 48

നിമിത്തം നൈവ ജാനീമഃ കസ്മാദിദമഭൂദ്വിഭോ
ചകിതാഃ സ്മ വയം സർവേ പ്രാപ്താ ദേവ ത്വദന്തികം 49

നിശമ്യ ദൂതവാണീം താം ധർമ്മരാട് ശീഘ്രമുത്ഥിതഃ
മഹാമഹിഷമാരൂഢോ യയൗ തേ യത്ര പാപിനഃ 50

താം വാർത്താം പ്രേഷയാമാസ ദൂതദ്വാരാഽമരാവതീം
ശ്രുത്വാ താം ദേവരാജോഽപി പ്രാപ്തോ ദേവഗണൈഃ സഹ 51

ബ്രഹ്മലോകാത് പത്മജോഽപി വൈകുണ്ഠാദ്വിഷ്ടരശ്രവാഃ
തത്തല്ലോകാച്ച ദിക്പാലാഃ സമാജഗ്മുർഗണൈഃ സഹ 52

പരിവാര്യ സ്ഥിതാഃ സർവേ കുംഭീപാകമിതസ്തതഃ
അപശ്യംസ്തദ്ഗതാൻ ജീവാൻ സ്വർഗ്ഗാധികസുഖാന്വിതാൻ 53

ചകിതാ ഏവ തേ സർവേ ന വിദുസ്തസ്യ കാരണം
അഹോ പാപസ്യ ഭോഗാർത്ഥം കുണ്ഡമേതദ്വിനിർമിതം 54

തത്ര സൗഖ്യം യദാ ജാതം തദാ പാപാത്തു കിം ഭയം
ഉച്ഛിന്നാ വേദമര്യാദാ പരമേശകൃതാ കഥം 55

ഭഗവാൻ സ്വസ്യസങ്കല്പം വിതഥം കൃതവാൻ കഥം
ആശ്ചര്യമേതദാശ്ചര്യമേതദിത്യേവ ഭാഷിണഃ 56

തടസ്ഥാ അഭവൻ സർവേ ന വിദുസ്തത്ര കാരണം
ഏതസ്മിന്നന്തരേ ശൗരിഃ സംമന്ത്ര്യ വിബുധാദിഭിഃ 57

യയൗ കൈശ്ചിത്സുരഗണൈഃ സഹിതഃ ശങ്കരാലയം
പാർവത്യാ സഹിതം ദേവം കോടികന്ദർപസുന്ദരം 58

രമണീയതമാംഗം തം ലാവണ്യഖനിമദ്ഭുതം
സദാ ഷോഡശവർഷീയം നാനാലങ്കാരഭൂഷിതം 59

നാനാഗണൈഃ പരിവൃതം ലാളയന്തം പരാം ശിവാം
ദദർശ ചന്ദ്രമൗലിം സ ചതുർവേദം നനാമ ഹ 60

വൃത്താന്തം കഥയാമാസ ചമത്കൃതമതിസ്ഫുടം
ഏതസ്യ കാരണം ദേവ ന ജാനീമഃ കഥഞ്ചന 61

വദ തത്കാരണം ദേവ സർവജ്ഞോ/സി യതഃ പ്രഭോ
വിഷ്ണുവാക്യം തദാ ശ്രുത്വാ പ്രസന്നമുഖപങ്കജഃ 62

ഉവാച മധുരം വാക്യം മേഘഗംഭീരയാ ഗിരാ
ശൃണു വിഷ്ണോ തന്നിമിത്തം നാശ്ചര്യം ത്വത്ര വിദ്യതേ 63

ഭസ്മനോ മഹിമൈവായം ഭസ്മനാ കിം ഭവേന്ന ഹി
കുംഭീപാകം ഗതോ ദ്രഷ്ടും ദുർവാസാഃ ശൈവസമ്മതഃ 64

അവാങ്മുഖോ ദദർശാധസ്തദ വായുവശാദ്ധരേ
ഭാലഭസ്മകണാസ്തത്ര പതിതാ ദൈവയോഗതഃ 65

തേന ജാതമിദം സർവം ഭസ്മനോ മഹിമാ ത്വയം
ഇതഃ പരം തു തത്തീർത്ഥം പിതൃലോകനിവാസിനാം 66

ഭവിഷ്യതി ന സന്ദേഹോ യത്ര സ്നാത്വാ സുഖീ ഭവേത്
പിതൃതീർത്ഥം തു തന്നാമ്നാ/പ്യത ഊർധ്വം ഭവിഷ്യതി 67

മല്ലിംഗസ്ഥാപനം തത്ര കാര്യം ദേവ്യാശ്ച സത്തമ
പൂജയിഷ്യന്തി തേ തത്ര പിതൃലോകനിവാസിനഃ 68

ത്രൈലോക്യേ യാനി തീർത്ഥാനി തത്ര ശ്രേഷ്ഠമിദം ഭവേത്
പിത്രീശ്വരീപൂജയാ തു ത്രൈലോക്യം പൂജിതം ഭവേത് 69

നാരായണ ഉവാച

ഇതി ദേവവചഃ ശ്രുത്വാ ദേവം മൂർധ്നാ പ്രണമ്യ ച
തദനുജ്ഞാനം സമാദായ യയൗ ദേവാന്തികം ഹരിഃ 70

തത്സർവം കഥയാമാസ കാരണം ശങ്കരോദിതം
സാധു സാധ്വിതി തേ പ്രോചുരമരാ മൗലിചാലനൈഃ 71

ശശംസുർഭസ്മമാഹാത്മ്യം ഹരിബ്രഹ്മാദയഃ സുരാഃ
പിതരശ്ചൈവ സന്തുഷ്ടാസ്തുർത്ഥലാഭാൽ പരന്തപ 72

തത്തീർത്ഥതീരേ ലിംഗം ച ദേവ്യാ മൂർത്തിം യഥാവിധി
സ്ഥാപയാമാസുരമരാ പൂജയാമാസുരന്വഹം 73

തത്ര യേ പ്രാണിനോ/ഭുവൻ പാപഭോഗാർത്ഥമാസ്ഥിതാഃ
തേ വിമാനം സമാരുഹ്യ ഗതാഃ കൈലാസമണ്ഡലം 74

നാമ്നാ ഭദ്രഗണാസ്തേ തു വസന്ത്യദ്യാപി തത്ര ഹി
പുനശ്ച ദൂരദേശേ തു കുംഭീപാകോ വിനിർമിതഃ 75

നിരുദ്ധം ശൈവഗമനം ദേവൈസ്തത്ര തു തദ്ദിനാത്
ഇതി തേ സർവമാഖ്യാതം ഭസ്മമാഹാത്മ്യമുത്തമം 76

നാ/തഃ പരതരം കിഞ്ചിദധികം വിദ്യതേ മുനേ
ഊർധ്വപുണ്ഡ്രവിധിം ചൈവാപ്യധികാരിവിഭേദതഃ 77

പ്രവക്ഷ്യേ മുനിശാർദ്ദൂല വൈഷ്ണവാഗമലോകനാത്
ഊർധ്വപുണ്ഡ്രപ്രമാണാനി ദിവ്യാന്യംഗുലിഭേദതഃ 78

വർണ്ണാഭിമന്ത്രദേവാംശ്ച പ്രവക്ഷ്യാമി ഫലാനി ച
പർവതാഗ്രേ നദീതീരേ ശിവക്ഷേത്രേ വിശേഷതഃ 79

സിന്ധുതീരേ ച വല്മികേ തുളസീമൂലമാശ്രിതേ
മൃദ ഏതാസ്തു സംഗ്രാഹ്യാ വർജയേദന്യമൃത്തികാഃ 80

ശ്യാമം ശാന്തികരം പ്രോക്തം രക്തം വശ്യകരം ഭവേത്
ശ്രീകരം പീതമിത്യാഹുർധർമ്മദം ശ്വേതമുച്യതേ 81

അംഗുഷ്ഠഃ പുഷ്ടിദഃ പ്രോക്തോ മധ്യമായുഷ്കരീ ഭവേത്
അനാമികാന്നദാ നിത്യം മുക്തിദാ ച പ്രദേശിനീ 82

ഏതൈരംഗുലിഭേദൈസ്തു കാരയേന്ന നഖൈഃ സ്പൃശേത്
വർത്തിദീപാവലികൃതിം വേണുപത്രാകൃതിം തഥാ 83

പത്മസ്യ മുകുളാകാരം തഥാ കുര്യാത് പ്രയത്നതഃ
മത്സ്യകൂർമാകൃതിം വാ/പി ശംഖാകാരം തതഃപരം 84

ദശാംഗുലിപ്രമാണം തു ഉത്തമോത്തമമുച്യതേ
നവാംഗുലം മധ്യമം സ്യാദഷ്ടാംഗുലമതഃപരം 85

സപ്തഷട്പഞ്ചഭിഃ പുണ്ഡ്രം മധ്യമം ത്രിവിധം സ്മൃതം
ചതുസ്ത്രിദ്വ്യംഗുലൈഃ പുണ്ഡ്രം കനിഷ്ഠം ത്രിവിധം ഭവേത് 86

ലലാടേ കേശവം വിദ്യാന്നാരായണമഥോദരേ
മാധവം ഹൃദി വിന്യസ്യ ഗോവിന്ദം കണ്ഠകൂപകേ 87

ഉദരേ ദക്ഷിണേ പാർശ്വേ വിഷ്ണുരിത്യഭിധീയതേ
തത്പാർശ്വബാഹുമദ്ധ്യേ ച മധുസൂദനമേവ ച 88

ത്രിവിക്രമം കർണദേശേ വാമകുക്ഷൗ തു വാമനം
ശ്രീധരം ബാഹുകേ വാമേ ഹൃഷീകേശം തു കർണ്ണകേ 89

പൃഷ്ഠേ ച പത്മനാഭം തു കകുദ്ദാമോദരം സ്മരേത്
ദ്വാദശൈതാനി നാമാനി വാസുദേവേതി മൂർധനി 90

പൂജാകാലേ ച ഹോമേ ച സായം പ്രാതഃ സമാഹിതഃ
നാമാന്യുച്ചാര്യ വിധിനാ ധാരയേദൂർധ്വപുണ്ഡ്രകം 91

അശുചിർവാപ്യനാചാരോ മനസാ പാപമാചരേത്
ശുചിരേവ ഭവേന്നിത്യം മൂർധ്നി പുണ്ഡ്രാങ്കിതോ നരഃ 92

ഊർധ്വപുണ്ഡ്രധരോ മർത്ത്യോ മ്രിയതേ യത്ര കുത്രചിത്
ശ്വപാകോപി വിമാനസ്ഥോ മമ ലോകേ മഹീയതേ 93

ഏകാന്തിനോ മഹാഭാഗാ മൽസ്വരൂപവിദോ/മലാഃ
സാന്തരാളാൻ പ്രകുർവന്തി പുണ്ഡ്രാൻ വിഷ്ണുപദാകൃതീൻ 94

പരമൈകാന്തിനോപ്യേവം മൽപാദൈകപരായണാഃ
ഹരിദ്രാചൂർണ്ണസംയുക്താൻ ശൂലാകാരാംസ്തു വാ/മലാൻ 95

അന്യേ തു വൈഷ്ണവാഃ പുണ്ഡ്രാനച്ഛിദ്രാനപി ഭക്തിതഃ
പ്രകുർവീരൻ ദീപപത്മവേണുപത്രോപമാകൃതീൻ 96

അച്ഛിദ്രാനപി സച്ഛിദ്രാൻ കുര്യുഃ കേവലവൈഷ്ണവാഃ
അച്ഛിദ്രകരണേ തേഷാം പ്രത്യവായോ ന വിദ്യതേ 97

ഏകാന്തിനാം പ്രപന്നാനാം പരമൈകാന്തിനാമപി
അച്ഛിദ്രപുണ്ഡ്രാകരണേ പ്രത്യവായോ മഹാൻ ഭവേത്. 98

ഊർധ്വപുണ്ഡ്രം തു യഃ കുര്യാദ്ദണ്ഡാകാരം തു ശോഭനം
മധ്യേ ഛിദ്രം വൈഷ്ണവശ്ച നമോ/ന്തൈഃ കേശവാദിഭിഃ 99

വിമലാന്യൂർധ്വപുണ്ഡ്രാണി സാന്തരാളാനി യോ നരഃ
കരോതി വിപുലം തത്ര മന്ദിരം മേ കരോതി സഃ 100

ഊർധ്വപുണ്ഡ്രസ്യ മദ്ധ്യേ തു വിശാലേ സുമനോഹരേ
ലക്ഷ്മ്യാ സാകം സമാസീനോ രമതേ വിഷ്ണുരവ്യയഃ 101

നിരന്തരാളം യഃ കുര്യാദൂർധ്വപുണ്ഡ്രം ദ്വിജാധമഃ
സ ഹി തത്ര സ്ഥിതം വിഷ്ണും ശ്രിയം ചൈവ വ്യപോഹതി 102

അച്ഛിദ്രമൂർധ്വപുണ്ഡ്രം തു യഃ കരോതി വിമൂഢധീഃ
സ പര്യായേണ താന്നേതി നരകാനേകവിംശതിം 103

ഋജൂനി സ്ഫുടപാർശ്വാനി സാന്താരാളാനി വിന്യസേത്
ഊർധ്വപുണ്ഡ്രാണി ദണ്ഡാബ്ജദീപമത്സ്യനിഭാനി ച 104

ശിഖോപവീതവദ്ധാര്യമൂർധ്വപുണ്ഡ്രം ദ്വിജേന ച
വിനാ കൃതാശ്ചേദ്വിഫലാഃ ക്രിയാഃ സർവാ മഹാമുനേ 105

തസ്മാത് സർവേഷു കാര്യേഷു കാര്യം വിപ്രസ്യ ധീമതഃ
ഊർധ്വപുണ്ഡ്രം ത്രിശൂലം ച വർത്തുളം ചതുരശ്രകം 106

അർധചന്ദ്രാദികം ലിംഗം വേദനിഷ്ഠോ ന ധാരയേത്
ജന്മനാ ലബ്ധജാതിസ്തു വേദപന്ഥാനമാശ്രിതഃ 107

പുണ്ഡ്രാന്തരം ഭ്രമാദ്വാപി ലലാടേ നൈവ ധാരയേത്
ഖ്യാതികാന്ത്യാദിസിദ്ധ്യർത്ഥം ചാപി വിഷ്ണ്വാഗമാദിഷു 108

സ്ഥിതം പുണ്ഡ്രാന്തരം നൈവ ധാരയേദ്വൈദികോ ജനഃ
തിര്യക് ത്രിപുണ്ഡ്രം സന്ത്യജ്യ ശ്രൗതം കഥമപി ഭ്രമാത് 109

ലലാടേ ഭസ്മനാ തിര്യക്ത്രിപുണ്ഡ്രസ്യ ച ധാരണം
വിനാ പുണ്ഡ്രാന്തരം മോഹാത്ധാരയന്നാരകീ ഭവേത്. 110

വേദമാർഗ്ഗൈകനിഷ്ഠസ്തു മോഹേനാപ്യങ്കിതോ യദി
പതത്യേവ ന സന്ദേഹസ്തഥാ പുണ്ഡ്രാന്തരാദപി 111

നാങ്കനം വിഗ്രഹേ കുര്യാദ്വേദമാർഗ്ഗം സമാശ്രിതഃ
ശ്രൗതധർമ്മൈകനിഷ്ഠാനാം ലിംഗം തു ശ്രൗതമേവ ഹി 112

അശ്രൗതധർമ്മനിഷ്ഠാനാമശ്രൗതം ലിംഗമീരിതം
ദേവതാ വേദസിദ്ധാ യാസ്താസാം ലിംഗം തു വൈദികം 113

അശ്രൗതതന്ത്രനിഷ്ഠാ യാസ്താസാമശ്രൗതമേവ ഹി
വേദസിദ്ധോ മഹാദേവഃ സാക്ഷാത്സംസാരമോചകഃ 114

ഭക്താനാമുപകാരായ ശ്രൗതം ലിംഗം ദധാതി ച
വേദസിദ്ധസ്യ വിഷ്ണോശ്ച ശ്രൗതം ലിംഗം ന ചേതരം 115

പ്രാദുർഭാവവിശേഷാണാമപി തസ്യ തദേവ ഹി
ശ്രൗതം ലിംഗം തു വിജ്ഞേയം ത്രിപുണ്ഡ്രോദ്ധൂളനാദികം 116

അശ്രൗതമൂർധ്വപുണ്ഡ്രാദി നൈവ തിര്യക്ത്രിപുണ്ഡ്രകം
വേദമാർഗ്ഗൈകനിഷ്ഠാനാം വേദോക്തേനൈവ വർത്മനാ 117

ലലാടേ ഭസ്മനാ തിര്യക്ത്രിപുണ്ഡ്രം ധാര്യമേവ ഹി
യസ്തു നാരായണം ദേവം പ്രപന്നഃ പരമം പദം
ധാരയേത് സർവദാ ശൂലം ലലാടേ ഗന്ധവാരിണാ. 118

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
പഞ്ചദശോƒദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷോഡശോƒദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

അഥാതഃശ്രൂയതാം പുണ്യം സന്ധ്യോപാസനമുത്തമം
ഭസ്മധാരണമാഹാത്മ്യം കഥിതം ചൈവ വിസ്തരാത് 1

പ്രാതഃ സന്ധ്യാവിധാനം ച കഥയിഷ്യാമി തേഽനഘ
പ്രാതഃ സന്ധ്യാം സനക്ഷത്രം മധ്യാഹ്നേ മധ്യഭാസ്കരം 2

സസൂര്യാം പശ്ചിമാം സന്ധ്യാം തിസ്രഃ സന്ധ്യാ ഉപാസതേ
തദ്ഭേദാനപി വക്ഷ്യാമി ശൃണു ദേവർഷിസത്തമ 3

ഉത്തമാ താരകോപേതാ മധ്യമാ ലുപ്തതാരകാ
അധമാ സൂര്യസഹിതാ പ്രാതഃ സന്ധ്യാ ത്രിധാ മതാ 4

ഉത്തമാ സൂര്യസഹിതാ മദ്ധ്യമാഽസ്തമിതേ രവൗ
അധമാ താരകോപേതാ സായംസന്ധ്യാ ത്രിധാ മതാ 5

വിപ്രോ വൃക്ഷോ മൂലകാന്യത്ര സന്ധ്യാ
വേദാഃ ശാഖാ ധർമ്മകർമ്മാണി പത്രം
തസ്മാന്മൂലം യത്നതോ രക്ഷണീയം
ഛിന്നേ മൂലേ നൈവ വൃക്ഷോ ന ശാഖാ 6

സന്ധ്യാ യേന ന വിജ്ഞാതാ സന്ധ്യാ യേനാഽനുപാസിതാ
ജീവമാനോ ഭവേച്ഛൂദ്രോ മൃതഃ ശ്വാ ചൈവ ജായതേ 7

തസ്മാന്നിത്യം പ്രകർത്തവ്യം സന്ധ്യോപാസനമുത്തമം
തദഭാവേഽന്യകർമ്മാദാവധികാരീ ഭവേന്ന ഹി 8

ഉദയാസ്തമയാദൂർധ്വം യാവത്സ്യാത് ഘടികാത്രയം
താവത് സന്ധ്യാമുപാസീത പ്രായശ്ചിത്തം തതഃ പരം 9

കാലാതിക്രമണേ ജാതേ ചതുർത്ഥാർഘ്യം പ്രദാപയേത്
അഥവാഷ്ടശതം ദേവീം ജപ്ത്വാഽദൗ താം സമാചരേത് 10

യസ്മിൻ കാലേ തു യത്കർമ്മ തത്കാലാധീശ്വരീം ച താം
സന്ധ്യാമുപാസ്യ പശ്ചാത്തു തത്കാലീനം സമാചരേത് 11

ഗൃഹേ സാധാരണാ പ്രോക്താ ഗോഷ്ഠേ വൈ മധ്യമാ ഭവേത്
നദീതീരേ ചോത്തമാ സ്യാദ്ദേവീഗേഹേ തദുത്തമാ 12

യതോ ദേവ്യാ ഉപാസേയം തതോ ദേവ്യാസ്തു സന്നിധൗ
സന്ധ്യാത്രയം പ്രകർത്തവ്യം തദാനന്ത്യായ കല്പതേ 13

ഏതസ്യാ അപരം ദൈവം ബ്രാഹ്മണാനാം ന വിദ്യതേ
ന വിഷ്ണൂപാസനാ നിത്യാ ന ശിവോപാസനാ തഥാ 14

യഥാ ഭവേന്മഹാദേവ്യാ ഗായത്ര്യാഃ ശ്രുതിചോദിതാ
സർവവേദസാരഭൂതാ ഗായത്ര്യാസ്തു സമർച്ചനാ 15

ബ്രഹ്മാദയോ/പി സന്ധ്യായാം താം ധ്യായന്തി ജപന്തി ച
വേദാ ജപന്തി താം നിത്യം വേദോപാസ്യാ തതഃ സ്മൃതാ 16

തസ്മാത് സർവേ ദ്വിജാഃ ശാക്താ ന ശൈവാ ന ച വൈഷ്ണവാഃ
ആദിശക്തിമുപാസന്തേ ഗായത്രീം വേദമാതരം 17

ആചാന്തഃ പ്രാണമായമ്യ കേശവാദികനാമഭിഃ
കേശവശ്ച തഥാ നാരായണോ മാധവ ഏവ ച 18

ഗോവിന്ദോ വിഷ്ണുരേവാഥ മധുസൂദന ഏവ ച
ത്രിവിക്രമോ വാമനശ്ച ശ്രീധരോ/ പി തതഃ പരം 19

ഹൃഷികേശഃ പദ്മനാഭോ ദാമോദര അതഃ പരം
സങ്കർഷണോ വാസുദേവഃ പ്രദ്യുമ്നോ/പ്യനിരുദ്ധകഃ 20

പുരുഷോത്തമാധോക്ഷജൗ ച നാരസിംഹോ/ച്യുതസ്തഥാ
ജനാർദ്ദന ഉപേന്ദ്രശ്ച ഹരിഃ കൃഷ്ണോ/ന്തിമസ്തഥാ 21

ഓങ്കാരപുർവ്വകം നാമ ചതുർവിംശതി സംഖ്യയാ
സ്വാഹാന്തൈഃ പ്രാശയേദ്വാരി നമോന്തൈഃ സ്പർശയേത്തഥാ 22

കേശവാദി ത്രിഭിഃ പീത്വാ ദ്വാഭ്യാം പ്രക്ഷാളയേത് കരൗ
മുഖം പ്രക്ഷാളയേദ്ദ്വാഭ്യാം ദ്വാഭ്യമുന്മാർജനം തഥാ 23

ഏകേന പാണി സംപ്രോക്ഷ്യ പാദാവപി ശിരോ/പി ച
സങ്കർഷണാദിദേവാനാം ദ്വാദശാ/ംഗാനി സംസ്പൃശേത് 24

ദക്ഷിണേനോദകം പീത്വാ വാമേന സംസ്പൃശേദ്ബുധഃ
താവന്ന ശുദ്ധ്യതേ തോയം യാവദ്വാമേന ന സ്പൃശേത് 25

ഗോകർണ്ണാകൃതിഹസ്തേന മാഷമാത്രം ജലം പിബേത്
തഥോ ന്യൂനാധികം പീത്വാ സുരാപായീ ഭവേദ്ദ്വിജഃ 26

സംഹതാംഗുലിനാ തോയം പാണിനാ ദക്ഷിണേന തു
മുക്താംഗുഷ്ഠകനിഷ്ഠാഭ്യാം ശേഷേണാ/ചമനം വിദുഃ 27

പ്രാണായാമം തതഃകൃത്വാ പ്രണവസ്മൃതിപൂർവകം
ഗായത്രീം ശിരസാ സാർധതുരീയപാദസംയുതം 28

ദക്ഷിണേ രേചയേദ്വായും വാമേന പൂരിതോദരം
കുംഭേന ധാരയേന്നിത്യം പ്രാണായാമം വിദുർബുധാഃ 29

പീഡയേദ്ദക്ഷിണാം നാഡീമംഗുഷ്ഠേന തഥോത്തരാം
കനിഷ്ഠാനാമികാഭ്യാം തു മധ്യമാം തർജനീം ത്യജേത് 30

രേചകഃ പൂരകശ്ചൈവ പ്രാണായാമോ/ഥ കുംഭകഃ
പ്രോച്യതേ സർവശാസ്ത്രേഷു യോഗിഭിർയതമാനസൈഃ 31

രേചകഃ സൃജതേ വായും പൂരകഃ പൂരയേത്തു തം
സാമ്യേന സംസ്ഥിതിർയത്തത് കുംഭകഃ പരികീർത്തിതഃ 32

നീലോല്പലദളശ്യാമം നാഭിമദ്ധ്യേ പ്രതിഷ്ഠിതം
ചതുർഭുജം മഹാത്മാനം പൂരകേ ചിന്തയേദ്ധരിം 33

കുംഭകേ തു ഹൃദിസ്ഥാനേ ധ്യായേത്തു കമലാസനം
പ്രജാപതിം ജഗന്നാഥം ചതുർവക്ത്രം പിതാമഹം 34

രേചകേ ശങ്കരം ധ്യായേല്ലലാടസ്ഥം മഹേശ്വരം
ശുദ്ധസ്ഫടികസങ്കാശം നിർമ്മലം പാപനാശനം 35

പൂരകേ വിഷ്ണുസായൂജ്യം കുംഭകേ ബ്രഹ്മണോ ഗതിം
രേചകേന തൃതീയം തു പ്രാപ്നുയാദീശ്വരം പരം 36

പൗരാണാചമനാദ്യം ച പ്രോക്തം ദേവർഷിസത്തമ
ശ്രൗതമാചമനാദ്യം ച ശൃണു പാപാപഹം മുനേ 37

പ്രണവം പൂർവമുച്ചാര്യ ഗായത്രീം തു തദിത്യൃചം
പാദാദൗ വ്യാഹൃതീസ്തിസ്രഃ ശ്രൗതാചമനമുച്യതേ 38

ഗായത്രീം ശിരസാ സാർധം ജപേദ് വ്യാഹൃതിപൂർവികാം
പ്രതിപ്രണവസംയുക്താം ത്രിരയം പ്രാണസംയമഃ 39

"സലക്ഷണം തു പ്രാണനാമായാമം കീർത്യതേ/ധുനാ
നാനാപാപൈകശമനം മഹാപുണ്യഫലപ്രദം"

പഞ്ചാംഗുലീഭിർനാസാഗ്രം പീഡയേത്പ്രണവേന തു
സർവപാപഹരാ മുദ്രാ വാനപ്രസ്ഥഗൃഹസ്ഥയോഃ 40

കനിഷ്ഠാനാമികാംഗുഷ്ഠൈർയതേശ്ച ബ്രഹ്മചാരിണഃ
'ആപോഹിഷ്ഠേ' തി തിസൃഭിഃ പ്രോക്ഷണം സ്യാത്കുശോദകൈഃ 41

ഋഗന്തേ മാർജനം കുര്യാത്പാദാന്തേ വാ സമാഹിതഃ
നവപ്രണവയുക്തേന ആപോഹിഷ്ഠേത്യനേന തു 42

നശ്യേദഘം മാർജനേന സംവത്സരസമുദ്ഭവം
തത ആചമനം കൃത്വാ സൂര്യശ്ചേതി പിബേദപഃ 43

അന്തഃകരണസംഭിന്നം പാപം തസ്യ വിനശ്യതി
പ്രണവേന വ്യാഹൃതിഭിർഗായത്ര്യാ പ്രണവാദ്യയാ 44

ആപോഹിഷ്ഠേതി സൂക്തേന മാർജനം ചൈവ കാരയേത്
ഉദ്ധൃത്യ ദക്ഷിണേ ഹസ്തേ ജലം ഗോകർണ്ണവത്കൃതേ 45

നീത്വാ തം നാസികാഗ്രാം തു വാമകുക്ഷൗ സ്മരേദഘം
പുരുഷം കൃഷ്ണവർണം ച ഋതം ചേതി പഠേത്തതഃ 46

ദ്രുപദാം വാ ഋചം പശ്ചാദ്ദക്ഷനാസാപുടേന ച
ശ്വാസമാർഗേണ തം പാപമാനയേത് കരവാരിണി 47

നാവലോക്യൈവ തദ്വാരി വാമഭാഗേശ്മനി ക്ഷിപേത്
നിഷ്പാപം തു ശരീരം മേ സംജാതമിതി ഭാവയേത് 48

ഉത്ഥായ തു തതഃ പാദൗ ദ്വൗ സമൗ സന്നിയോജയേത്
ജലാഞ്ജലിം ഗൃഹീത്വാ തു തർജന്യംഗുഷ്ഠവർജിതം 49

വീക്ഷ്യ ഭാനും ക്ഷിപേദ്വാരി ഗായത്ര്യാ ചാഭിമന്ത്രിതം
ത്രിവാരം മുനിശാർദ്ദൂല വിധിരേഷോർഘ്യമോചനേ 50

തതഃപ്രദക്ഷിണാം കുര്യാദസാവാദിത്യമന്ത്രതഃ
മദ്ധ്യാഹ്നേ സകൃദേവ സ്യാത്സന്ധ്യയോസ്തു ത്രിവാരതഃ 51

ഈഷന്നമ്രഃ പ്രഭാതേ തു മദ്ധ്യാഹ്നേ ദണ്ഡവത്സ്ഥിതഃ
ആസനേ ചോപവിഷ്ഠസ്തു ദ്വിജഃ സായം ക്ഷിപേദപഃ 52

ഉദകം പ്രക്ഷിപേദ്യസ്മാത്തത്കാരണമതഃ ശൃണു
ത്രിംശത്കോട്യോ മഹാവീരാ മന്ദേഹാ നാമ രാക്ഷസാഃ 53

കൃതഘ്നാ ദാരുണാ ഘോരാഃസൂര്യമിച്ഛന്തി ഖാദിതും
തതോ ദേവഗണാഃ സർവേ ഋഷയശ്ച തപോധനാഃ 54

ഉപാസന്തേ മഹാസന്ധ്യാം പ്രക്ഷിപന്ത്യുദകാഞ്ജലിം
ദഹ്യന്തേ തേന ദൈത്യാസ്തേ വജ്രീഭൂതേന വാരിണാ 55

ഏതസ്മാത്കാരണാദ്വിപ്രാഃ സന്ധ്യാം നിത്യമുപാസതേ
മഹാപുണ്യസ്യ ജനനം സന്ധ്യോപാസനമീരിതം 56

അർഘ്യാംഗഭൂതമന്ത്രോഽയം പ്രോച്യതേ ശൃണു നാരദ
യദുച്ചാരണമാത്രേണ സാംഗം സന്ധ്യാഫലം ഭവേത് 57

സോഽ ഹമർക്കോഽസ്മ്യഹം ജ്യോതിരാത്മാ ജ്യോതിരഹം ശിവഃ
ആത്മജ്യോതിരഹം ശുക്ളഃ സർവജ്യോതിരസോഽസ്മ്യഹം 58

ആഗച്ഛ വരദേ ദേവി ഗായത്രി ബ്രഹ്മരൂപിണി
ജപാനുഷ്ഠാനസിദ്ധ്യർത്ഥം പ്രവിശ്യ ഹൃദയം മമ 59

ഉത്തിഷ്ഠ ദേവി ഗന്തവ്യം പുനരാഗമനായ ച
അർഘ്യേഷു ദേവി ഗന്തവ്യം പ്രവിശ്യ ഹൃദയം മമ 60

തതഃ ശുദ്ധസ്ഥലേ നൈജമാസനം സ്ഥാപയേദ്ബുധഃ
തത്രാഽരുഹ്യ ജപേത്പശ്ചാദ്ഗായത്രീം വേദമാതരം 61

അത്രൈവ ഖേചരീ മുദ്രാ പ്രാണായാമോത്തരം മുനേ
പ്രാതഃ സന്ധ്യാവിധാനേ ച കീർത്തിതാ മുനിപുംഗവ 62

തന്നാമാർത്ഥം പ്രവക്ഷ്യാമി സാദരം ശൃണു നാരദ
ചിത്തം ചരതി ഖേ യസ്മാജ്ജിഹ്വാ ചരതി ഖേ ഗതാ 63

ഭ്രുവോരന്തർഗതാ ദൃഷ്ടിർമുദ്രാ ഭവതി ഖേചരീ
ന ചാഽസനം സിദ്ധസമം ന കുംഭസദൃശോഽനിലഃ 64

ന ഖേചരീസമാ മുദ്രാ സത്യം സത്യം ച നാരദ
ഘണ്ടാവത് പ്രണവോച്ചാരാദ്വായും നിർജിത്യ യത്നതഃ 65

സ്ഥിരാസനേ സ്ഥിരോ ഭൂത്വാ നിരഹങ്കാരോനിർമ്മമഃ
ലക്ഷണം നാരദമുനേ ശൃണു സിദ്ധാസനസ്യ ച 66

യോനിസ്ഥാനകമംഘ്രിമൂലഘടിതം കൃത്വാ ദൃഢം വിന്യസേ-
ന്മേഢ്രേ പാദമഥൈകമേവ ഹൃദയേ കൃത്വാ സമം വിഗ്രഹം
സ്ഥാണുഃസംയമിതേന്ദ്രിയോഽചലദൃശാ പശ്യൻ ഭ്രുവോരന്തരം
തിഷ്ഠത്യേതദതീവ യോഗിസുഖദം സിദ്ധാസനം പ്രോച്യതേ 67

ആയാതു വരദാ ദേവീ അക്ഷരം ബ്രഹ്മസമ്മിതം
ഗായത്രീ ഛന്ദസാം മാതരിദം ബ്രഹ്മ ജുഷസ്വ മേ 68

യദഹ്നാ കുരുതേ പാപം തദഹ്നാ പ്രതിമുച്യതേ
യദ്രാത്ര്യാ കുരുതേ പാപം തദ്രാത്ര്യാ പ്രതിമുച്യതേ 69

സർവവർണേ മഹാദേവി സന്ധ്യാവിദ്യേ സരസ്വതി
അജരേ അമരേ ദേവി സർവ്വദേവി നമോസ്തു തേ 70

തേജോഽസീത്യാദിമന്ത്രേണ ദേവീമാവാഹയേത്തതഃ
യത്കൃതം ത്വദനുഷ്ഠാനം തത്സർവ്വം പൂർണ്ണമസ്തു മേ 71

തതഃ ശാപവിമോക്ഷായ വിധാനം സമ്യഗാചരേത്
ബ്രഹ്മശാപസ്തതോ വിശ്വാമിത്രസ്യ ച തഥൈവ ച 72

വസിഷ്ഠശാപ ഇത്യേതത് ത്രിവിധം ശാപലക്ഷണം
ബ്രഹ്മണഃസ്മരണേനൈവ ബ്രഹ്മശാപോ നിവർത്തതേ 73

വിശ്വാമിത്രസ്മരണതോ വിശ്വാമിത്രസ്യ ശാപതഃ
വസിഷ്ഠസ്മരണാദേവ തസ്യ ശാപോ വിനശ്യതി 74

ഹൃത്പത്മമദ്ധ്യേ പുരുഷം പുരാണം
സത്യാത്മകം സർവജഗത്സ്വരൂപം
ധ്യായാമി നിത്യം പരമാത്മസംജ്ഞം
ചിദ്രൂപമേകം വചസാമഗമ്യം 75

അഥ ന്യാസവിധിം വക്ഷ്യേ സന്ധ്യായാ അംഗസംഭവം
ഓങ്കാരം പൂർവവദ്യോജ്യം തതോ മന്ത്രാനുദീരയേത് 76

ഭൂരിത്യുക്ത്വാ ച പാദാഭ്യാം നമ ഇത്യേവ ചോച്ചരേത്
ഭുവഃ പൂർവ്വം തു ജാനുഭ്യാം സ്വഃ കടിഭ്യാം നമോ വദേത് 77

മഹർനാഭ്യൈ ജനശ്ചൈവ ഹൃദയായ തതസ്തപഃ
കണ്ഠായ ച തതഃ സത്യം ലലാടേ പരികീർത്തയേത് 78

അംഗുഷ്ഠാഭ്യാം തത്സവിതുസ്തർജ്ജനീഭ്യാം വരേണ്യകം
ഭർഗോ ദേവസ്യ മദ്ധ്യാഭ്യാം ധീമഹീത്യേവ കീർത്തയേ 79

അനാമികാഭ്യാം കനിഷ്ഠാഭ്യാം ധിയോ യോ നഃ പരം വദേത്
പ്രചോദയാത്കരപൃഷ്ഠതലയോർ വിന്യസേത് സുധീഃ 80

ബ്രഹ്മാത്മനേ തത്സവിതുർഹൃദയായ നമസ്തഥാ
വിഷ്ണ്വാത്മനേ വരേണ്യം ച ശിരസേ നമ ഇത്യപി 81

ഭർഗോദേവസ്യ രുദ്രാത്മനേ ശിഖായൈ പരികീർത്തിതം
ശക്ത്യാത്മനേ ധീമഹീതി കവചായ തതഃ പരം 82

കാലാത്മനേ ധിയോ യോ നോ നേത്രത്രയ ഉദീരിതം
പ്രചോദയാച്ച സർവാത്മനേ/സ്ത്രായ പരികീർത്തിതം 83

അക്ഷരന്യാസമേവാഗ്രേ കഥയാമി മഹാമുനേ
ഗായത്രീവർണസംഭൂതോ ന്യാസഃ പാപഹരഃ പരഃ 84

പ്രണവം പൂർവമുച്ചാര്യ വർണന്യാസഃ പ്രകീർത്തിതഃ
തത്കാരമാദാവുച്ചാര്യ പാദംഗുഷ്ഠദ്വയേ ന്യസേത് 85

സകാരം ഗുൽഫയോസ്തദ്വദ്വികാരം ജംഘയോർന്യസേത്
ജാന്വോസ്തുകാരം വിന്യസ്യ ഊർവോശ്ചൈവ വകാരകം 86

രേകാരം ച ഗുദേ ന്യസ്യ ണികാരം ലിംഗ ഏവ ച
കട്യാം യകാരമേവാത്ര ഭകാരം നാഭിമണ്ഡലേ 87

ഗോകാരം ഹൃദയേ ന്യസ്യേദ്ദേകാരം സ്തനയോർദ്വയോഃ
വകാരം ഹൃദിവിന്യസ്യ സ്യകാരം കണ്ഠകൂപകേ 88

ധീകാരം മുഖദേശേ തു മകാരം താലുദേശകേ
ഹികാരം നാസികാഗ്രേ തു ധികാരം നേത്രമണ്ഡലേ 89

ഭ്രൂമദ്ധ്യേ ചൈവ യോകാര യോകാരം ച ലലാടകേ
നകാരം വൈ പൂർവ്വമുഖേ പ്രകാരം ദക്ഷിണേ മുഖേ 90

ചോകാരം പശ്ചിമമുഖേ ദകാരം ചോത്തരേ മുഖേ
യാകാരം മൂർധ്നി വിന്യസ്യ തകാരം വ്യാപകം ന്യസേത് 91

ഏതന്ന്യാസവിധിം കേചിന്നേച്ഛന്തി ജപതത്പരാഃ
തതോ ധ്യായേന്മഹാദേവീം ജഗന്മാതരമംബികാം 92

ഭാസ്വജ്ജപാപ്രസൂനാഭാം കുമാരീം പരമേശ്വരീം
രക്താംബുദാസനാരൂഢാം രക്തഗന്ധാനുലേപനാം 93

രക്തമാല്യാംബരധരാം ചതുരാസ്യാം ചതുർഭുജാം
ദ്വിനേത്രാം സ്രുക്സ്രുവൗ മാലാം കുണ്ഡികാം ചൈവ ബിഭ്രതീം 94

സർവാഭരണസന്ദീപ്താമൃഗ്വേദാധ്യായിനിം പരാം
ഹംസപത്രാമാഹവനീയമദ്ധ്യസ്ഥാം ബ്രഹ്മദേവതാം 95

ചതുഷ്പദാമഷ്ടകുക്ഷിം സപ്തശീർഷാം മഹേശ്വരീം
അഗ്നിവക്ത്രാം രുദ്രശിഖാം വിഷ്ണുചിത്താം തു ഭാവയേത് 96

ബ്രഹ്മാ തു കവചം യസ്യാ ഗോത്രം സാംഖ്യായനം സ്മൃതം
ആദിത്യമണ്ഡലാന്തസ്ഥാം ധ്യായേദ്ദേവീം മഹേശ്വരീം 97

ഏവം ധ്യാത്വാ വിധാനേന ഗായത്രീം വേദമാതരം
തതോ മുദ്രാഃ പ്രകുർവീത ദേവ്യാഃ പ്രീതികരാഃ ശുഭാഃ 98

സമ്മുഖം സമ്പുടം ചൈവ വിതതം വിസ്തൃതം തഥാ
ദ്വിമുഖം ത്രിമുഖം ചൈവ ചതുഷ്കം പഞ്ചകം തഥാ 99

ഷൺമുഖാധോമുഖം ചൈവ വ്യാപകാഞ്ജലികം തഥാ
ശകടം യമപാശം ച ഗ്രഥിതം സംമുഖോന്മുഖം 100

വിളംബം മുഷ്ടികം ചൈവ മത്സ്യം കൂർമ്മം വരാഹകം
സിംഹാക്രാന്തം മഹാക്രാന്തം മുദ്ഗരം പല്ലവം തഥാ 101

ചതുർവിംശതിമുദ്രാശ്ച ഗായത്ര്യാഃ സംപ്രദർശയേത്
ശതാക്ഷരാം ച ഗായത്രീം സകൃദാവർത്തയേത്സുധീഃ 102

ചതുർവിംശത്യക്ഷരാണി ഗായത്ര്യാഃ കീർത്തിതാനി ഹി
ജാതവേദസ നാമ്നീം ച ഋചമുച്ചാരയേത്തതഃ 103

ത്ര്യംബകസ്യർചമാവൃത്യ ഗായത്രീ ശതവർണ്ണകാ
ഭവതീയം മഹാപുണ്യാऽസകൃജ്ജപ്യാ ബുധൈരിയം 104

ഓങ്കാരം പൂർവ്വമുച്ചാര്യ ഭൂർഭുവഃ സ്വസ്തഥൈവ ച
ചതുർവിംശത്യക്ഷരാം ച ഗായത്രീം പ്രോച്ചരേത്തതഃ 105

ഏവം നിത്യം ജപം കുര്യാത്ബ്രാഹ്മണോ വിപ്രപുംഗവഃ
സ സമഗ്രം ഫലം പ്രാപ്യ സന്ധ്യായാം സുഖമേധതേ 106

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
ഷോഡശോऽദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തദശോऽദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഭിന്നപാദാ തു ഗായത്രീ ബ്രഹ്മഹത്യാപ്രണാശിനീ
അഭിന്നപാദാ ഗായത്രീ ബ്രഹ്മഹത്യാം പ്രയച്ഛതി 1

അച്ഛിന്നപാദാഗായത്രീജപം കുർവ്വന്തി യേ ദ്വിജാഃ
അധോമുഖാശ്ച തിഷ്ഠന്തി കല്പകോടിശതാനി ച 2

സമ്പുടൈകാ ഷഡോങ്കാരാ ഗായത്രീ വിവിധാ മതാ
ധർമ്മശാസ്ത്രപുരാണേഷു ഇതിഹാസേഷു സുവ്രത 3

പഞ്ചപ്രണവസംയുക്താം ജപേദിത്യനുശാസനം
ജപസംഖ്യാഷ്ടഭാഗാന്തേ പാദോ ജപ്യസ്തുരീയകഃ 4

സ ദ്വിജഃ പരമോ ജ്ഞേയഃ പരം സായുജ്യമാപ്നുയാത്
അന്യഥാ പ്രജപേദ്യസ്തു സ ജപോ വിഫലോ ഭവേത് 5

സമ്പുടൈകാ ഷഡോങ്കാരാ ഭവേത് സാ ഊർദ്ധ്വരേതസാം
ഗൃഹസ്ഥോ ബ്രഹ്മചാരീ വാ മോക്ഷാർത്ഥീ തുരീയാം ജപേത് 6

തുരീയപാദോ ഗായത്ര്യാഃ പരോരജസേ/സാവദോം
ധ്യാനമസ്യ പ്രവക്ഷ്യാമി ജപം സാംഗഫലപ്രദം 7

ഹൃദിവികസിതപത്മം സാർക്കസോമാഗ്നിബിംബം
പ്രണവമയമചിന്ത്യം യസ്യ പീഠം പ്രകല്പ്യം
അചലപരമസൂക്ഷ്മം ജ്യോതിരാകാശസാരം
ഭവതു മമ മുദേ/സൗ സച്ചിദാനന്ദരൂപഃ 8

ത്രിശൂലയോനീം സുരഭിമക്ഷമാലാം ച ലിംഗകം
അംബുജം ച മഹാമുദ്രാമിതി സപ്തപ്രദർശയേത് 9

യാ സന്ധ്യാ സൈവ ഗായത്രീ സച്ചിദാനന്ദരൂപിണീ
ഭക്ത്യാ താം ബ്രാഹ്മണോ നിത്യം പൂജയേച്ച നമേത്തതഃ 10

ധ്യാതസ്യ പൂജാം കുർവീത പഞ്ചഭിശ്ചോപചാരകൈഃ
ലം പൃഥിവ്യാത്മനേ ഗന്ധമർപ്പയാമി നമോനമഃ 11

ഹമാകാശാത്മനേ പുഷ്പം ചാ/ർപ്പയാമി നമോ നമഃ
യം ച വായ്വാത്മനേ ധൂപം ചാ/ർപ്പയാമി തതോ വദേത് 12

രം വഹ്ന്യാത്മനേ ദീപമർപ്പയാമി തതോ വദേത്
വമമൃതാത്മനേ തസ്മൈ നൈവേദ്യമപി ചാ/ർപ്പയേത് 13

യം രം ലം വം ഹമിതി ച പുഷ്പാഞ്ജലീമഥാർപ്പയേത്
ഏവം പൂജാം വിധായാഥ ചാന്തേ മുദ്രാഃ പ്രദർശയേത് 14

ധ്യായേത്തു മനസാ ദേവീം മന്ത്രമുച്ചാരയേച്ഛനൈഃ
ന കമ്പയേച്ഛിരോഗ്രീവാം ദന്താന്നൈവ പ്രകാശയേത് 15

വിധിനാഷ്ടോത്തരശതമഷ്ടാവിംശതിമേവ വാ
ദശവാരമശക്തൗ വാ നാതോ ന്യൂനം കദാചന 16

തത ഉദ്വാസയേദ്ദേവീമുത്തമേത്യനുവാകതഃ
ന ഗായത്രീം ജപേദ്വിദ്വാൻ ജലമദ്ധ്യേ കഥഞ്ചന 17

യതഃ സാഗ്നിമുഖീ പ്രോക്തേത്യാഹുഃ കേചിന്മഹർഷയഃ
സുരഭിർജ്ഞാനശൂർപം ച കൂർമോ യോനിശ്ച പങ്കജം 18

ലിംഗം നിർവാണകം ചൈവ ജപാന്തേƒ ഷ്ടൗ പ്രദർശയേത്
യദക്ഷരപദഭ്രഷ്ടം സ്വരവ്യഞ്ജനവർജിതം 19

തത്സർവം ക്ഷമ്യതാം ദേവി കശ്യപപ്രിയവാദിനി
ഗായത്രീതർപ്പണം ചാതഃകരണീയം മഹാമുനേ 20

ഗായത്രീഛന്ദ ആഖ്യാതം വിശ്വാമിത്ര ഋഷിഃ സ്മൃതഃ
സവിതാ ദേവതാ പ്രോക്താ വിനിയോഗശ്ച തർപ്പണേ 21

ഭൂരിത്യുക്ത്വാ ച ഋഗ്വേദപുരുഷം തർപ്പയാമി ച
ഭുവ ഇത്യേതദുക്ത്വാ ച യജുർവേദമഥോ വദേത് 22

സ്വർവ്യാഹൃതിം സമുക്ത്വാ ച സാമവേദം സമുച്ചരേത്
മഹ ഇത്യേതദുക്ത്വാന്തേƒഥർവവേദം ച തർപ്പയേത് 23

ജനഃ പദാന്ത ഇതിഹാസപുരാണമിതീരയേത്
തപഃ സർവാഗമം ചൈവ പുരുഷം തർപ്പയാമി ച 24

സത്യം ച സത്യലോകാഖ്യം പുരുഷം തർപ്പയാമി ച
ഓം ഭൂർഭൂലോകപുരുഷം തർപ്പയാമി തതോ വദേത് 25

ഭുവശ്ചേതി ഭുവർലോകപുരുഷം തർപ്പയാമി ച
സ്വഃ സ്വർഗ്ഗലോകപുരുഷം തർപ്പയാമി തതഃ പരം 26

ഓം ഭൂരേകപദാം നാമ ഗായത്രീം തർപ്പയാമി ച
ഭുവോ ദ്വിപദാം ഗായത്രീം തർപ്പയാമീതി കീർത്തയേത് 27

സ്വശ്ച ത്രിപദാം ഗായത്രീം തർപ്പയാമി തതോ വദേത്
ഓം ഭൂർഭുവശ്ച സ്വശ്ചേതി ഗായത്രീം ച ചതുഷ്പദാം 28

ഉഷസീം ചൈവ ഗായത്രീം സാവിത്രീം ച സരസ്വതീം
വേദാനാം മാതരം പൃഥ്വീമജാം ചൈവ തു കൗശികീം 29

സാംകൃതിം വൈ സാർവജിതിം ഗായത്രീം തർപ്പണേ വദേത്
തർപ്പണാന്തേ ച ശാന്ത്യർത്ഥം ജാതവേദസമീരയേത് 30

മാനസ്തോകേതി മന്ത്രം ച ശാന്ത്യർത്ഥം പ്രജപേത് സുധീഃ
തതോ/പി ത്ര്യംബകോ മന്ത്രഃ ശാന്ത്യർത്ഥം പരികീർത്തിതഃ 31

തച്ഛംയോരിതി മന്ത്രം ച ജപേച്ഛാന്ത്യർത്ഥമേവ തു
അതോ ദേവാ ഇതി ദ്വാഭ്യാം സർവാംഗസ്പർശനം ചരേത് 32

സ്യോനാപൃഥിവീ മന്ത്രേണ ഭൂമ്യൈ കുര്യാത് പ്രണാമകം
യഥാവിധി ച ഗോത്രാദീനുച്ചരേദ് ദ്വിജസത്തമഃ 33

ഏവംവിധാനം സന്ധ്യായാം പ്രാതഃ കാലേ പ്രകീർത്തിതം
സന്ധ്യാകർമ്മ സമാപ്യാന്തേ/പ്യഗ്നിഹോത്രം സ്വയം ഹുനേത് 34

പഞ്ചായതനപൂജാം ച തതഃകുര്യാത് സമാഹിതഃ
ശിവാം ശിവം ഗണപതിം സൂര്യം വിഷ്ണും തഥാച്ചർയേത് 35

പൗരുഷേണ തു സൂക്തേന വ്യാഹൃത്യാ വാ സമാഹിതഃ
മൂലമന്ത്രേണ വാ കുര്യാദ് ഹ്രീംശ്ച തേ ഇതി മന്ത്രതഃ 36

ഭവാനീം തു യജേന്മദ്ധ്യേ തഥേശാന്യാം തു മാധവം
ആഗ്നേയ്യാം ഗിരിജാനാഥം ഗണേശം രക്ഷസാം ദിശി 37

വായവ്യാമർച്ചയേത് സൂര്യമിതി ദേവസ്ഥിതിക്രമഃ
ഷോഡശാനുപചാരാംശ്ച ഷോഡശർഗ്ഭിർഹരേന്നരഃ 38

ദേവീമഭ്യർച്ച്യ പുരതോ യജേദന്യാനനുക്രമാത്
ന ദേവീപൂജനാത് പുണ്യമധികം ക്വചിദീക്ഷതേ 39

അത ഏവ തു സന്ധ്യാസു സന്ധ്യോപാസ്തിഃ ശ്രുതീരിതാ
നാക്ഷതൈരർച്ചയേദ്വിഷ്ണും ന തുളസ്യാ ഗണേശ്വരം 40

ദൂർവാഭിർനാർച്ചയേത് ദുർഗാം കേതകൈർന മഹേശ്വരം
മല്ലികാജാതികുസുമം കുടജം പനസം തഥാ 41

കിംശുകം ബകുളം കുന്ദം ലോധ്രം തു കരവീരകം
ശിംശപാ/ പരാജിന്ദാ പുഷ്പം ബന്ധുകാഗസ്ത്യപുഷ്പകേ 42

മദന്തം സിന്ദുവാരം ച പാലാശകുസുമം തഥാ
ദൂർവാങ്കുരം ബില്വദളം കുശമഞ്ജരികാ തഥാ 43

ശല്ലകീ മാധവീപുഷ്പമർക്കമന്ദാരപുഷ്പകം
കേതകീം കർണികാരം ച കദംബകുസുമം തഥാ 44

പുന്നാഗശ്ചമ്പകസ്തദ്വദ്യൂഥികാതഗരൗ തഥാ
ഏവമാദീനി പുഷ്പാണി ദേവീപ്രിയകരാണി ച 45

ഗുഗ്ഗുലസ്യ ഭവേദ്ധൂപോ ദീപഃ സ്യാത്തിലതൈലതഃ
കൃത്വേത്ഥം ദേവതാപൂജാം തതോ മൂലമനും ജപേത് 46

ഏവം പൂജാം സമാപ്യൈവ വേദാഭ്യാസം ചരേദ്ബുധഃ
തതഃ സ്വവൃത്ത്യാ കുർവീത പോഷ്യവർഗ്ഗാർത്ഥസാധനം
തൃതീയദിനഭാഗേ തു നിയമേന വിചക്ഷണഃ 47

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ സപ്തദശോƒദ്ധ്യായഃ

അഥ അഷ്ടാദശോƒദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരദ ഉവാച

പൂജാവിശേഷം ശ്രീദേവ്യാഃ ശ്രോതുമിച്ഛാമി മാനദ
യേനാശ്രിതേന മനുജഃ കൃതകൃത്യത്വമാവഹേത് 1

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ദേവർഷേ ശൃണു വക്ഷ്യാമി ശ്രീമാതുഃ പൂജനക്രമം
ഭുക്തിമുക്തിപ്രദം സാക്ഷാത്സമസ്താƒപന്നിവാരണം 2

ആചമ്യ മൗനീ സങ്കല്പ്യ ഭൂതശുദ്ധ്യാദികം ചരേത്
മാതൃകാന്യാസപൂർവ്വം തു ഷഡംഗന്യാസമാചരേത് 3

ശംഖസ്യ സ്ഥാപനം കൃത്വാ സാമാന്യാർഘ്യം വിധായ ച
പൂജാദ്രവ്യാണി ചാസ്ത്രേണ പ്രോക്ഷയേന്മതിമാന്നരഃ 4

ഗുരോരനുജ്ഞാമാദായ തതഃ പൂജാം സമാരഭേത്
പീഠപൂജാം പുരാ കൃത്വാ ദേവീം ധ്യായേത്തതഃ പരം 5

ആസനാദ്യുപചാരൈശ്ച ഭക്തിപ്രേമയുതാം സദാ
സ്നാപയേത് പരദേവീം താം പഞ്ചാമൃതരസാദിഭിഃ 6

പൗണ്ഡ്രേക്ഷുരസപൂർണ്ണൈസ്തു കലശൈഃ ശതസംഖ്യകൈഃ
സ്നാപയേദ്യോ മഹേശാനീം ന സ ഭൂയോƒഭിജായതേ 7

യശ്ച ചൂതരസൈരേവം സ്നാപയേജ്ജഗദംബികാം
വേദപാരായണം കൃത്വാ രസേനേക്ഷൂദ്ഭവേന വാ 8

തദ്ഗേഹം ന ത്യജേന്നിത്യം രമാ ചൈവ സരസ്വതീ
യസ്തു ദ്രാക്ഷാരസേനൈവ വേദപാരായണം ചരൻ 9

അഭിഷിഞ്ചേന്മഹേശാനീം സകുടുംബോ നരോത്തമഃ
രസരേണുപ്രമാണം ച ദേവീലോകേ മഹീയതേ 10

കർപ്പൂരാ ƒഗുരുകാശ്മീരകസ്തൂരീപങ്കപങ്കിലൈഃ
സലിലൈഃ സ്നാപയേദ്ദേവീം വേദപാരായണം ചരൻ 11

ഭസ്മീഭവന്തി പാപാനി ശതജന്മാർജിതാനി ച
യോ ദുഗ്ധകലശൈരർദ്ദേവീം സ്നാപയേദ്വേദപാഠതഃ 12

ആകല്പം സ വസേന്നിത്യം തസ്മിൻ വൈ ക്ഷീരസാഗരേ
യസ്തു ദധ്നാഭിഷിഞ്ചേത്താം ദധികുല്യാപതിർഭവേത് 13

മധുനാ ച ഘൃതേനൈവ തഥാ ശർക്കരയാപി ച
സ്നാപയേന്മധുകുല്യാദി നദീനാം സ പതിർഭവേത് 14

സഹസ്രകലശൈർദ്ദേവീം സ്നാപയൻ ഭക്തിതത്പരഃ
ഇഹലോകേ സുഖീ ഭൂത്വാപ്യന്യലോകേ സുഖീ ഭവേത് 15

ക്ഷൗമം വസ്ത്രദ്വയം ദത്വാ വായുലോകം സ ഗച്ഛതി
രത്നനിർമ്മിതഭൂഷാണാം ദാതാ നിധിപതിർ ഭവേത് 16

കാശ്മീരചന്ദനം ദത്വാ കസ്തൂരീബിന്ദുഭൂഷിതം
തഥാ സീമന്തസിന്ദൂരം ചരണേ ƒലക്തകപത്രകം 17

ഇന്ദ്രാസനേ സമാരൂഢോ ഭവേദ്ദേവപതിഃ പരഃ
പുഷ്പാണി വിവിധാന്യാഹുഃ പൂജാകർമ്മണി സാധവഃ 18

താനി ദത്വാ യഥാലാഭം കൈലാസം ലഭതേ സ്വയം
ബില്വപത്രാണ്യമോഘാനി യോ ദദ്യാത്പരശക്തയേ 19

തസ്യ ദുഃഖം കദാചിച്ച ക്വചിച്ച ന ഭവിഷ്യതി
ബില്വപത്രത്രയേ രക്തചന്ദനേന തു സംലിഖേത് 20

മായാബീജത്രയം യത്നാത് സുസ്ഫുടം ചാതിസുന്ദരം
മായാബീജാദികം നാമ ചതുർത്ഥ്യന്തം സമുച്ചരേത് 21

നമോന്തം പരയാ ഭക്ത്യാ ദേവീചരണപങ്കജേ
സമർപ്പയേന്മഹാദേവ്യൈ കോമളം തച്ച പത്രകം 22

യ ഏവം കുരുതേ ഭക്ത്യാ മനുത്വം ലഭതേ ഹി സഃ
യസ്തു കോടിദളൈരേവം കോമളൈരതിനിർമലൈഃ 23

പൂജയേദ് ഭുവനേശാനീം ബ്രഹ്മാണ്ഡാധിപതിർ ഭവേത്
കുന്ദപുഷ്പൈർനവീനൈസ്തു ലുളിതൈരഷ്ടഗന്ധതഃ 24

കോടിസംഖ്യൈഃ പൂജയേത്തു പ്രാജാപത്യം ലഭേദ്ധ്രുവം
മല്ലികാമാലതീപുഷ്പൈരഷ്ടഗന്ധേന ലോലിതൈഃ 25

കോടിസംഖ്യൈഃ പൂജയാ തു ജായതേ സ ചതുർമുഖഃ
ദശകോടിഭിരപ്യേവം തൈരേവ കുസുമൈർമുനേ 26

വിഷ്ണുത്വം ലഭതേ മർത്ത്യോ യത്സുരേഷ്വപി ദുർല്ലഭം
വിഷ്ണുനൈതദ് വ്രതം പൂർവ്വം കൃതം സ്വപദലബ്ധയേ 27

ശതകോടിഭിരപ്യേവ്യം സൂത്രാത്മത്വം വ്രജേദ്ധ്രുവം
വ്രതമേതത്പുരാ സമ്യക്ക്യതം ഭക്ത്യാ പ്രയത്നതഃ 28

തേന വ്രതപ്രഭാവേണ ഹിരണ്യോദരതാം വ്രജേത്
ജപാകുസുമപുഷ്പസ്യ ബന്ധൂകകുസുമസ്യ ച 29

ദാഡിമീകുസുമസ്യാപി വിധിരേഷ ഉദീരിതഃ
ഏവമന്യാനി പുഷ്പാണി ശ്രീദേവ്യൈ വിധിനാർപ്പയേത് 30

തസ്യ പുണ്യഫലസ്യാന്തം ന ജാനാതീശ്വരോപി സഃ
തത്തദൃതൂദ്ഭവൈഃ പുഷ്പൈർനാമസാഹസ്രസംഖ്യയാ 31

സമർപ്പയേന്മഹാദേവ്യൈ പ്രതിവർഷമതന്ദ്രിതഃ
യ ഏവം കുരുതേ ഭക്ത്യാ മഹാപാതകസംയുതഃ 32

ഉപപാതകയുക്തോപി മുച്യതേ സർവപാതകൈഃ
ദേഹാന്തേ ശ്രീപദാംഭോജം ദുർലഭം ദേവസത്തമൈഃ 33

പ്രാപ്നോതി സാധകവരോ മുനേ നാസ്ത്യത്ര സംശയഃ
കൃഷ്ണാഗുരുസകർപ്പൂരം ചന്ദനേന സമന്വിതം 34

സിഹ്ളകം ചാജ്യസംയുക്തം ഗുല്ഗുലേന സമന്വിതം
ധൂപം ദദ്യാന്മഹാദേവ്യൈ യേന സ്യാദ്ധൂപിതം ഗൃഹം 35

തേന പ്രസന്നാ ദേവേശീ ദദാതി ഭുവനത്രയം
ദീപകർപ്പൂരഖണ്ഡൈശ്ച ദദ്യാദ്ദേവ്യൈ നിരന്തരം 36

സൂര്യലോകമവാപ്നോതി നാത്രകാര്യാ വിചാരണാ
ശതദീപാംസ്തഥാ ദദ്യാത് സഹസ്രാൻ വാ സമാഹിതഃ 37

നൈവേദ്യം പുരതോ ദേവ്യാഃ സ്ഥാപയേത് പർവതാകൃതിം
ലേഹ്യൈശ്ചൗഷ്യൈസ്തഥാ പേയൈഃ ഷഡ്രസൈസ്തു സമാഹിതഃ 38

നാനാഫലാനി ദിവ്യാനി സ്വാദൂനി രസവന്തി ച
സ്വർണപാത്രസ്ഥിതാന്നാനി ദദ്യാദ്ദേവ്യൈ നിരന്തരം 39

തൃപ്തായാം ശ്രീമഹാദേവ്യാം ഭവേത് തൃപ്തം ജഗത്ത്രയം
യതസ്തദാത്മകം സർവം രജ്ജൗ സർപ്പോ യഥാ തഥാ 40

തതഃ പാനീയകം ദദ്യാച്ഛുഭം ഗംഗാജലം മഹത്
കർപ്പൂരവാലാസംയുക്തം ശീതളം കലശസ്ഥിതം 41

താംബൂലം ച തതോ ദേവ്യൈ കർപൂരശകലാന്വിതം
ഏലാലവംഗസംയുക്തം മുഖസൗഗന്ധ്യദായകം 42

ദദ്യാദ്ദേവ്യൈ മഹാഭക്ത്യാ യേന ദേവീ പ്രസീദതി
മൃദംഗവീണാമുരജഢക്കാദുന്ദുഭിനിസ്വനൈഃ 43

തോഷയേജ്ജഗതാം ധാത്രീം ഗായനൈരതിമോഹനൈഃ
വേദപാരായണൈഃ സ്തോത്രൈഃ പുരാണാദിഭിരപ്യുത 44

ഛത്രം ച ചാമരേ ദ്വേ ച ദദ്യാദ്ദേവ്യൈ സമാഹിതഃ
രാജോപചാരാൻ ശ്രീദേവ്യൈ നിത്യമേവ സമർപ്പയേത് 45

പ്രദക്ഷിണാം നമസ്കാരം കുര്യാദ്ദേവ്യാ അനേകധാ
ക്ഷമാപയേജ്ജഗദ്ധാത്രീം ജഗദംബാം മുഹുർമുഹുഃ 46

സകൃത്സമരണമാത്രേണ യത്ര ദേവീ പ്രസീദതി
ഏതാദൃശോപചാരൈശ്ച പ്രസീദേദത്ര കഃ സ്മയഃ 47

സ്വഭാവതോ ഭവേന്മാതാ പുത്രേ/തികരുണാവതീ
തേന ഭക്തൗ കൃതായാം തു വക്തവ്യം കിം തതഃ പരം 48

അത്ര തേ കഥയിഷ്യാമി പുരാവൃത്തം സനാതനം
ബൃഹദ്രഥസ്യ രാജർഷേഃപ്രിയം ഭക്തിപ്രദായകം 49

ചക്രവാകോ/ഭവത് പക്ഷീ ക്വചിദ്ദേശേ ഹിമാലയേ
ഭ്രമന്നാനാവിധാൻ ദേശാൻ യയൗ കാശീപുരം പ്രതി 50

അന്നപൂർണ്ണാ മഹാസ്ഥാനേ പ്രാരബ്ധവശതോ ദ്വിജഃ
ജഗാമ ലീലയാ തത്ര കണലോഭാദനാഥവത് 51

കൃത്വാ പ്രദക്ഷിണാമേകാം ജഗാമ സ വിഹായസാ
ദേശാന്തരം വിഹായൈവ പുരീം മുക്തിപ്രദായിനീം 52

കാലാന്തരേ മമാരാസൗ ഗതഃ സ്വർഗപുരീം പ്രതി
ബുഭുജേ വിഷയാൻ സർവാൻ ദിവ്യരൂപധരോ യുവാ 53

കല്പദ്വയം തഥാ ഭുക്ത്വാ പുനഃപ്രാപ ഭുവം പ്രതി
ക്ഷത്രിയാണാം കുലേ ജന്മ പ്രാപ സർവോത്തമോത്തമം 54

ബൃഹദ്രഥേതി നാമ്നാ/ഭൂത്പ്രസിദ്ധഃ ക്ഷിതിമണ്ഡലേ
മഹായജ്വാ ധാർമ്മികശ്ച സത്യവാദീ ജിതേന്ദ്രിയഃ 55

ത്രികാലജ്ഞഃ സാർവഭൗമോ യമോ പരപുരംജയഃ
പൂർവ്വജന്മസ്മൃതിസ്തസ്യ വർത്തതേ ദുർല്ലഭാ ഭുവി 56

ഇതി ശ്രുത്വാ കിംവദന്തീം മുനയഃ സമുപാഗതാഃ
കൃതാതിഥ്യാ നൃപേന്ദ്രേണ വിഷ്ടരേഷൂഷുരേവ തേ 57

പപ്രച്ഛുർ മുനയഃസർവേ സംശയോഽസ്തി മഹാൻ നൃപ
കേന പുണ്യപ്രഭാവേണ പൂർവജന്മസ്മൃതിസ്തവ 58

ത്രികാലജ്ഞാനമേവാപി കേന പുണ്യപ്രഭാവതഃ
ജ്ഞാനം തവേതി തജ്ജ്ഞാതുമാഗതാഃ സ്മ തവാന്തികം 59

വദ നിർവ്യാജയാ വൃത്യാ തദസ്മാകം യഥാതഥം 60

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഇതി തേഷാം വചഃ ശ്രുത്വാ രാജാ പരമധാർമികഃ

ഉവാച സകലം ബ്രഹ്മംസ്ത്രികാലജ്ഞാനകാരണം
ശ്രൂയതാം മുനയഃ സർവേ മമ ജ്ഞാനസ്യ കാരണം 61

ചക്രവാകഃ സ്ഥിതഃ പൂർവം നീചയോനിഗതോപി വാ
അജ്ഞാനതോഽപി കൃതവാനന്നപൂർണ്ണാപ്രദക്ഷിണാം 62

തേന പുണ്യപ്രഭാവേണ സ്വർഗ്ഗേ കല്പദ്വയസ്ഥിതിഃ
ത്രികാലജ്ഞാനതാഽപ്യസ്മിന്നഭൂജ്ജന്മനി സുവ്രതാഃ 63

കോ വേദ ജഗദംബായാഃ പദസ്മൃതിഫലം കിയത്
സ്മൃത്വാ തന്മഹിമാനം തു പതന്ത്യശ്രൂണി മേഽനിശം 64

ധിഗസ്തു ജന്മ തേഷാം വൈ കൃതഘ്നാനാം തു പാപിനാം
യേ സർവമാതരം ദേവീം സ്വോപാസ്യാം ന ഭജന്തി ഹി 65

ന ശിവോപാസനാ നിത്യാ ന വിഷ്ണൂപാസനാ തഥാ
നിത്യോപാസ്തിഃ പരാദേവ്യാ നിത്യാ ശ്രുത്യൈവ ചോദിതാ 66

കിം മയാ ബഹുവക്തവ്യം സ്ഥാനേ സംശയവർജ്ജിത
സേവനീയം പദാംഭോജം ഭഗവത്യാ നിരന്തരം 67

നാഽതഃപരതരം കിഞ്ചിദധികം ജഗദീതലേ
സേവനീയാ പരാദേവീ നിർഗുണാ സഗുണാഽഥവാ 68

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ രാജർഷേർധാർമ്മികസ്യ ച
പ്രസന്നഹൃദയാഃ സർവേ ഗതാഃ സ്വം സ്വം നികേതനം 69

ഏവംപ്രഭാവാ സാ ദേവീ തത്പൂജായാഃഫലം കിയത്
അസ്തീതി ച ന പ്രഷ്ടവ്യം വക്തവ്യം വാ ന കേനചിത് 70

യേഷാം തു ജന്മസാഫല്യം തേഷാം ശ്രദ്ധാ പ്രജായതേ
യേഷാം തു ജന്മസാങ്കര്യം തേഷാം ശ്രദ്ധാ ന ജായതേ 71

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ അഷ്ടാദശോഽധ്യായഃ

അഥൈകോനവിംശോഽധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

അഥാതഃ ശ്രൂയതാം ബ്രഹ്മൻ സന്ധ്യാം മാധ്യാഹ്നികീം ശുഭാം
യദനുഷ്ഠാനതോഽപൂർവം ജായതേഽത്യുത്തമം ഫലം 1

സാവിത്രീം യുവതീം ശ്വേതവർണ്ണാം ചൈവ ത്രിലോചനാം
വരദാം ചാക്ഷമാലാഢ്യാം ത്രിശൂലാഭയഹസ്തകാം 2

വൃഷാരൂഢാം യജുർവേദസംഹിതാം രുദ്രദേവതാം
തതോ ഗുണയുതാം ചൈവ ഭുവർലോകവ്യവസ്ഥിതാം 3

ആദിത്യമാർഗ്ഗസഞ്ചാരകർത്ത്രീം മായാം നമാമ്യഹം
ആദിദേവീമഥ ധ്യാത്വാഽചമനാദി ച പൂർവവത് 4

അഥ ചാർഘ്യംപ്രകരണം പുഷ്പാണി ചിനുയാത്തതഃ
തദലാഭേ ബില്വപത്രതോയേന മിശ്രയേത്തതഃ 5

ഊർധ്വം ച സൂര്യാഭിമുഖം ക്ഷിപ്ത്വാർഘ്യം പ്രതിപാദയേത്
പ്രാതഃ സന്ധ്യാദിവത് സർവമുപസംഹാരപൂർവകം 6

മദ്ധ്യാഹ്നേ കേചിദിച്ഛന്തി സാവിത്രീ തു തദിത്യൃചം
അസമ്പ്രദായം തത്കർമ്മ കാര്യഹാനിസ്തു ജായതേ 7

കാരണം സന്ധ്യയോശ്ചാത്ര മന്ദേഹാനാമ രാക്ഷസാഃ
ഭക്ഷിതും സൂര്യമിച്ഛന്തി കാരണം ശ്രുതിചോദിതം 8

അതസ്തു കാരണാദ്വിപ്രഃ സന്ധ്യാം കുര്യാത് പ്രയത്നതഃ
സന്ധ്യയോരുഭയോർനിത്യം ഗായത്ര്യാ പ്രണവേന ച 9

അംഭസ്തു പ്രക്ഷിപേത്തേന നാന്യഥാ ശ്രുതിഘാതകഃ
ആകൃഷ്ണേനേതി മന്ത്രേണ പുഷ്പൈർവാഽംബുവിമിശ്രിതം 10

അലാഭേ ബില്വദൂർവാദിപത്രേണോക്തേന പൂർവകം
അർഘ്യം ദദ്യാത് പ്രയത്നേന സാംഗം സന്ധ്യാഫലം ലഭേത് 11

അത്രൈവ തർപ്പണം വക്ഷ്യേ ശൃണു ദേവർഷിസത്തമ
ഭുവഃ പുനഃ പുരുഷം തു തർപ്പയാമി നമോ നമഃ 12

യജുർവേദം തർപ്പയാമി മണ്ഡലം തർപ്പയാമി ച
ഹിരണ്യഗർഭം ച തഥാഽന്തരാത്മാനം തഥൈവ ച 13

സാവിത്രീം ച തതോ വേദമാതരം സാംകൃതിം തഥാ
സന്ധ്യാം തഥൈവ യുവതീം രുദ്രാണീം നിമൃജാം തഥാ 14

സർവാർത്ഥാനാം സിദ്ധികരീം സർവമന്ത്രാർത്ഥസിദ്ധിദാം
ഭൂർഭുവഃ സ്വഃ പുരുഷം തു ഇതി മദ്ധ്യാഹ്നതർപ്പണം 15

ഉദുത്യമിതി സൂക്തേന സൂര്യോപസ്ഥാനമേവ ച
ചിത്രം ദേവാനാമിതി ച സൂര്യോപസ്ഥാനമാചരേത് 16

തതോ ജപം പ്രകുർവീത മന്ത്രസാധനതത്പരഃ
ജപസ്യാപി പ്രകാരം തു വക്ഷ്യാമി ശൃണു നാരദ 17

കൃത്വോത്താനൗ കരൗ പ്രാതഃ സായം ചാധഃ കരൗ തഥാ
മദ്ധ്യാഹ്നേ ഹൃദയസ്ഥൗ തു കൃത്വാ ജപമുദീരയേത് 18

പർവദ്വയമനാമിക്യാഃ കനിഷ്ഠാദിക്രമേണ തു
തർജനീമൂലപര്യന്തം കരമാലാ പ്രകീർത്തിതാ 19

ഗോഘ്നഃ പിതൃഘ്നോ മാതൃഘ്നോ ഭ്രൂണഹാ ഗുരുതല്പഗഃ
ബ്രഹ്മസ്വക്ഷേത്രഹാരീ ച യശ്ച വിപ്രഃ സുരാം പിബേത് 20

സ ഗായത്ര്യാഃ സഹസ്രേണ പൂതോ ഭവതി മാനവഃ
മാനസം വാചികം പാപം വിഷയേന്ദ്രിയസംഗജം 21

തത്കില്ബിഷം നാശയതി ത്രീണി ജന്മാനി മാനവഃ
ഗായത്രീം യോ ന ജാനാതി വൃഥാ തസ്യ പരിശ്രമഃ 22

പഠേച്ച ചതുരോ വേദാൻ ഗായത്രീം ചൈകതോ ജപേത്
വേദാനാം ചാവൃതേസ്തദ്വദ് ഗായത്രീജപ ഉത്തമഃ 23

ഇതി മദ്ധ്യാഹ്നസന്ധ്യായാഃ പ്രകാരഃ കീർത്തിതോ മയാ
അതഃ പരം പ്രവക്ഷ്യാമി ബ്രഹ്മയജ്ഞവിധിക്രമം 24

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ

ഏകോനവിംശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ വിംശോƒദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ത്രിരാചമ്യ ദ്വിജഃ പൂർവ്വം ദ്വിർമാർജനമഥാചരേത്
ഉപസ്പൃശേത് സവ്യപാണിം പാദൗ ച പ്രോക്ഷയേത്തതഃ 1

ശിരസി ചക്ഷുഷി തഥാ നാസായാം ശ്രോത്രദേശകേ
ഹൃദയേ ച തഥാ മൗലൗ പ്രോക്ഷണം സമ്യഗാചരേത് 2

ദേശകാലൗ സമുച്ചാര്യ ബ്രഹ്മയജ്ഞമഥാചരേത്
ദ്വൗ ദർഭൗ ദക്ഷിണേ ഹസ്തേ വാമേ ത്രീനാസനേ സകൃത് 3

ഉപവീതേ ശിഖായാം ച പാദമൂലേ സകൃത് സകൃത്
വിമുക്തയേ സർവപാപക്ഷയാർത്ഥം ചൈവമേവ ഹി 4

സൂത്രോക്തദേവതാപ്രീത്യൈ ബ്രഹ്മയജ്ഞം കരോമ്യഹം
ഗായത്രീം ത്രിർജപേത് പൂർവ്വം ചാഗ്നിമീഡേ തതഃപരം 5

യദംഗേതി തതഃപ്രോച്യ അഗ്നിർവൈ ഇതികീർത്തയേത്
അഥ മഹാവ്രതം ചൈവ പന്ഥാ ഏതച്ച കീർത്തയേത് 6

അഥാതഃ സംഹിതായാശ്ച വിദാമഘവദിത്യപി
മഹാവ്രതസ്യേതി തഥാ ഇഷേത്വോർജ ഇതീവ ഹി 7

അഗ്ന ആയാഹി ചേത്യേവം ശന്നോദേവീരിതീതി ച
അഥൈതസ്യ സമാമ്നായോ വൃദ്ധിരാദൈജിതീവ ഹി 8

അഥ ശിക്ഷാം പ്രവക്ഷ്യാമി പഞ്ചസംവത്സരേതി ച
മയരസതജഭനേത്യേവ ഗൌർമ ഇത്യേവ കീർത്തയേത് 9

അഥാതോ ധർമ്മജിജ്ഞാസാ അഥാതോ ബ്രഹ്മ ഇത്യപി
തച്ഛം യോരിതി ച പ്രോച്യ ബ്രഹ്മണേ നമ ഇത്യപി 10

തർപ്പണം ചൈവ ദേവാനാം തതഃ കുര്യാത് പ്രദക്ഷിണം
പ്രജാപതിശ്ച ബ്രഹ്മാ ച വേദാ ദേവാസ്തഥർഷയഃ 11

സർവ്വാണി ചൈവ ഛന്ദാംസി തഥോംകാരസ്തഥൈവ ച
വഷട്കാരോ വ്യാഹൃതയഃ സാവിത്രീ ച തതഃ പരം 12

ഗായത്രീ ചൈവ യജ്ഞാശ്ച ദ്യാവാപൃഥിവീ ഇത്യപി
അന്തരിക്ഷം ത്വഹോരാത്രാണി ച സാംഖ്യാ അതഃ പരം 13

സിദ്ധാഃ സമുദ്രാ നദ്യശ്ച ഗിരയശ്ച തതഃ പരം
ക്ഷേത്രൗഷധിവനസ്പത്യോ ഗന്ധർവ്വാപ്സരസസ്തഥാ 14

നാഗാ വയാംസി ഗാവശ്ച സാദ്ധ്യാ വിപ്രാസ്തഥൈവ ച
യക്ഷാ രക്ഷാംസി ഭൂതാനീത്യേവമന്താനി കീർത്തയേത് 15

അഥോ നിവീതീ ഭൂത്വാ ച ഋഷീൻ സന്തർപ്പയേദപി
ശതർച്ചിനോ മാധ്യമാശ്ച ഗൃത്സമദസ്തഥൈവ ച 16

വിശ്വാമിത്രോ വാമദേവോ/ത്രിർ ഭരദ്വാജ ഏവ ച
വസിഷ്ഠശ്ച പ്രഗാഥശ്ച പാവമാന്യസ്തതഃ പരം 17

ക്ഷുദ്രസൂക്താ മഹാസൂക്താഃ സനകശ്ച സനന്ദനഃ
സനാതനസ്തഥൈവാത്ര സനൽകുമാര ഏവച 18

കപിലാ/സുരിനാമാനൗ വോഹലിഃ പഞ്ചശീർഷകഃ
പ്രാചീനാവീതിനാ തച്ച കർത്തവ്യമഥ തർപ്പണം 19

സുമന്തുർജൈമിനിർവൈശ്യമ്പായനഃ പൈലസൂത്രയുക്
ഭാഷ്യഭാരതപൂർവ്വം ച മഹാഭാരത ഇത്യപി 20

ധർമ്മാചാര്യാ ഇമേ സർവേ തൃപ്യന്ത്വിതി ച കീർത്തയേത്
ജാനന്തി ബാഹവിഗാർഗ്യഗൗതമാശ്ചൈവ ശാകലഃ 21

ബാഭ്രവ്യ-മാണ്ഡവ്യയുതോ മാണ്ഡൂകേയസ്തതഃ പരം
ഗാർഗീ വാചക്നവീ ചൈവ ബഡവാ പ്രാതിഥേയികാ 22

സുലഭായുക്തമൈത്രേയീ കഹോലശ്ച തതഃ പരം
കൗഷീതകം മഹാകൗഷീതകം വൈ തർപ്പയേത്തതഃ 23

ഭാരദ്വാജം ച പൈംഗ്യം ച മഹാപൈംഗ്യം സുയജ്ഞകം
സാംഖ്യായനമൈതരേയം മഹൈതരേയമേവ ച 24

ബാഷ്കലം ശാകലം ചൈവ സുജാതവക്ത്രമേവ ച
ഔദവാഹിം ച സൗജാമിം ശൗനകം ചാശ്വലായനം 25

യേ ചാന്യേ സർവ ആചാര്യാസ്തേ സർവ്വേ തൃപ്തിമാപ്നുയുഃ
യേ കേ ചാസ്മത്കുലേ ജാതാ അപുത്രാ ഗോത്രിണോ മൃതാഃ 26

തേ ഗൃഹ്ണന്തു മയാ ദത്തം വസ്ത്രനിഷ്പീഡനോദകം
ഏവം തേ ബ്രഹ്മയജ്ഞസ്യ വിധിരുക്തോ മഹാമുനേ 27

യശ്ചായം കുരുതേ ബ്രഹ്മൻ യജ്ഞസ്യ വിധിമുത്തമം
സർവ്വവേദാംഗപാഠസ്യ ഫലമാപ്നോതി സാധകഃ 28

വൈശ്വദേവം തതഃ കുര്യാത് നിത്യശ്രാദ്ധം തഥൈവ ച
അതിഥിഭ്യോ/ന്നദാനം ച നിത്യമേവ സമാചരേത് 29

ഗോഗ്രാസം ച തതോ ദത്വാ ഭുഞ്ജീത ബ്രാഹ്മണൈഃ സഹ
അഹസ്തു പഞ്ചമേ ഭാഗേ പ്രകുര്യാദേതദുത്തമം 30

ഇതിഹാസപുരണാദ്യൈഃ ഷഷ്ഠസപ്തമകൗ നയേത്
അഷ്ടമേ ലോകയാത്രാതു ബഹിഃ സന്ധ്യാം തതഃ പുനഃ 31

അഥ സായന്തനീം സന്ധ്യാം പ്രവക്ഷ്യാമി മഹാമുനേ
യദനുഷ്ഠാനമാത്രേണ മഹാമായാ പ്രസീദതി 32

ആചമ്യ പ്രാണാനായമ്യ സാധകഃ സ്ഥിരമാനസഃ
ബദ്ധപത്മാസനോ യോഗീ സായം കാലേ സ്ഥിരോ ഭവേത് 33

ശ്രുതിസ്മൃത്യാദികര്‍മ്മാദൗ സഗര്‍ഭഃ പ്രാണസംയമഃ
അഗര്‍ഭോ ധ്യാനമാത്രം തു സ ചാമന്ത്രഃ പ്രകീര്‍ത്തിതഃ 34

ഭൂതശുദ്ധ്യാദികം കൃത്വാ നാന്യഥാ കര്‍മ്മ കീര്‍ത്തിതം
സലക്ഷോ ദേവതാം ധ്യാത്വാ പൂരകുംഭകരേചകൈഃ 35

ധ്യാനം പ്രകുര്യാത്സന്ധ്യായാം സായം കാലേ വിചക്ഷണഃ
വൃദ്ധാം സരസ്വതീം ദേവീം കൃഷ്ണാംഗീം കൃഷ്ണവാസസം 36

ശംഖചക്രഗദാപത്മഹസ്താം ഗരുഡവാഹനാം
നാനാരത്നലസദ്ഭൂഷാം ക്വണന്മഞ്ജീരമേഖലാം 37

അനര്‍ഘ്യരത്നമുകുടാം താരഹാരാവലീയുതാം
താടങ്കബദ്ധമാണിക്യകാന്തിശോഭികപോലകാം 38

പീതാംബരധരാം ദേവീം സച്ചിദാനന്ദരൂപിണീം
സാമവേദേനസഹിതാം സംയുതാം സത്വവര്‍ത്മനാ 39

വ്യവസ്ഥിതാം ച സ്വര്‍ലോകേ ആദിത്യപഥഗാമിനീം
ആവാഹയാമ്യഹം ദേവീമായാന്തീം സൂര്യമണ്ഡലാത് 40

ഏവം ധ്യാത്വാ ച താം ദേവീം സന്ധ്യാസങ്കല്പമാചരേത്
ആപോഹിഷ്ഠേതി മന്ത്രേണ അഗ്നിശ്ചേതി തഥൈവ ച 41

വിദദ്ധ്യാദാചമനകം ശേഷം പൂര്‍വവദീരിതം
ഗായത്രീമന്ത്രമുച്ചാര്യ ശ്രീനാരായണപ്രീതയേ 42

അര്‍ഘ്യം ദദ്യാച്ച സൂര്യായ സാധകഃ ശുദ്ധമാനസഃ
ഉഭൗ പാദൗ സമൗ കൃത്വാ ഹസ്തേ ധൃത്വാ ജലാഞ്ജലിം 43

ദേവം ധ്യാത്വാ മണ്ഡലസ്ഥം ക്ഷിപേദര്‍ഘ്യം തതഃ ക്രമാത്
അര്‍ഘ്യം ദദ്യാത്തു യോ നീരേ മൂഢാത്മാ ജ്ഞാനവര്‍ജിതഃ 44

ഉല്ലംഘ്യസ്മൃതിമന്ത്രാംശ്ച പ്രായശ്ചിത്തീ ഭവേദ്ദ്വിജഃ
തതഃ സൂര്യമുപസ്ഥായാപ്യസാവാദിത്യമന്ത്രതഃ 45

ഗായത്ര്യാശ്ച ജപം കുര്യാദുപവിശ്യ തതോ ബൃസീം
സഹസ്രം വാ തദർധം വാ ശ്രീദേവീധ്യാനപൂർവകം 46

യഥാ പ്രാതഃ പുനസ്തദ്വദുപസ്ഥാനാദികം ചരേത്
സായം സന്ധ്യാതർപ്പണേ ച ക്രമേണ പരികീർത്തയേത് 47

വസിഷ്ഠോ ഋഷിരേവാത്ര സരസ്വത്യാഃ പ്രകീർത്തിതഃ
ദേവതാ വിഷ്ണുരൂപാ സാ ഛന്ദശ്ചൈവ സരസ്വതീ 48

സായംകാലീനസന്ധ്യായാസ്തർപ്പണേ വിനിയോഗകഃ
സ്വരിത്യുക്ത്വാ ച പുരുഷം സാമവേദം തഥൈവ ച 49

മണ്ഡലം ചേതി സംപ്രോച്യ ഹിരണ്യഗർഭകം തഥാ
തഥൈവ പരമാത്മാനം തതോ/പി ച സരസ്വതീം 50

വേദമാതരമേവാത്രസംകൃതിം തദ്വദേവ ച
സന്ധ്യാം വൃദ്ധാം തഥാ വിഷ്ണുരൂപിണീമുഷസീം തഥാ 51

നിമൃജീം ച തഥാ സർവസിദ്ധീനാം കാരിണീ തഥാ
സർവമന്ത്രാധിപതികാം ഭൂർഭുവസ്വശ്ച പുരുഷം 52

ഇത്യേവം തർപ്പണം കാര്യം സന്ധ്യായാഃ ശ്രുതിസമ്മതം
സായം സന്ധ്യാവിതാനം ച കഥിതം പാപനാശനം 53

സർവദുഃഖഹരം വ്യാധിനാശകം മോക്ഷദം തഥാ
സദാചാരേഷു സന്ധ്യായാഃ പ്രാധാന്യം മുനിപുംഗവ
സന്ധ്യാചരണതോ ദേവീ ഭക്താഭീഷ്ടം പ്രയച്ഛതി 54

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
വിംശോ/ധ്യായഃ

അഥ ഏകവിംശോ/ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

അഥാതഃ ശ്രൂയതാം ബ്രഹ്മൻ ഗായത്ര്യാഃ പാപനാശനം
പുരശ്ചരണകം പുണ്യം യഥേഷ്ടഫലദായകം 1

പർവതാഗ്രേ നദീതീരേ ബില്വമൂലേ ജലാശയേ
ഗോഷ്ഠേ ദേവാലയേ/ശ്വത്ഥേ ഉദ്യാനേ തുളസീവനേ 2

പുണ്യക്ഷേത്രേ ഗുരോഃ പാർശ്വേ ചിത്തൈകാഗ്ര്യസ്ഥലേƒപി ച
പുരശ്ചരണകൃന്മന്ത്രീ സിദ്ധ്യത്യേവ ന സംശയഃ 3

യസ്യ കസ്യാപി മന്ത്രസ്യ പുരശ്ചരണമാരഭേത്
വ്യാഹൃതിത്രയസംയുക്താം ഗായത്രീം ചായുതം ജപേത് 4

നൃസിംഹാർക്കവരാഹാണാം താന്ത്രികം വൈദികം തഥാ
വിനാ ജപ്ത്വാ തു ഗായത്രീ തത്സർവം നിഷ്ഫലം ഭവേത് 5

സർവേ ശാക്താ ദ്വിജാഃ പ്രോക്താ ന ശൈവാ ന ച വൈഷ്ണവാഃ
ആദിശക്തിമുപാസന്തേ ഗായത്രീം വേദമാതരം 6

മന്ത്രം സംശോദ്ധ്യ യത്നേന പുരശ്ചരണതത്പരഃ
മന്ത്രശോധനപൂർവ്വാംഗമാത്മശോധനമുത്തമം 7

ആത്മതത്ത്വശോധനായ ത്രിലക്ഷം പ്രജപേദ് ബുധഃ
അഥവാ ചൈകലക്ഷം തു ശ്രുതിപ്രോക്തേന വർത്മനാ 8

ആത്മശുദ്ധിം വിനാ കർത്തുർജപഹോമാദികാഃ ക്രിയാഃ
നിഷ്ഫലാസ്താസ്തു വിജ്ഞേയാഃ കാരണം ശ്രുതിചോദിതം 9

തപസാ താപയേദ്ദേഹം പിതൄൻ ദേവാംശ്ച തർപ്പയേത്
തപസാ സ്വർഗ്ഗമാപ്നോതി തപസാ വിന്ദതേ മഹത് 10

ക്ഷത്രിയോ ബാഹുവീര്യേണ തരേദാപദ ആത്മനഃ
ധനേന വൈശ്യഃ ശൂദ്രസ്തു ജപഹോമൈർ ദ്വിജോത്തമഃ 11

അത ഏവ തു വിപ്രേന്ദ്ര തപഃ കുര്യാത് പ്രയത്നതഃ
ശരീരശോഷണം പ്രാഹുസ്താപസാസ്തപ ഉത്തമം 12

ശോധയേദ്വിധിമാർഗ്ഗേണ കൃച്ഛ്രചാന്ദ്രായണാദിഭിഃ
അഥാന്നശുദ്ധീകരണം വക്ഷ്യാമി ശൃണു നാരദ 13

അയാചിതോഞ്ഛശുക്ലാഖ്യഭിക്ഷാവൃത്തിചതുഷ്ടയം
താന്ത്രികൈർ വൈദികൈശ്ചൈവ പ്രോക്താന്നസ്യ വിശുദ്ധതാ 14

ഭിക്ഷാന്നം ശുദ്ധമാനീയ കൃത്വാ ഭാഗചതുഷ്ടയം
ഏകം ഭാഗം ദ്വിജേഭ്യസ്തു ഗോഗ്രാസസ്തു ദ്വിതീയകഃ 15

അതിഥിഭ്യസ്തൃതീയസ്തു തദൂർധ്വം തു സ്വഭാര്യയോഃ
ആശ്രമസ്യ യഥാ യസ്യ കൃത്വാ ഗ്രാസവിധിം ക്രമാത് 16

ആദൗ ക്ഷിപ്ത്വാതു ഗോമൂത്രം യഥാ ശക്തി യഥാക്രമം
തദൂർധ്വം ഗ്രാസസംഖ്യാ സ്യാദ്വാനപ്രസ്ഥഗൃഹസ്ഥയോഃ 17

കുക്കുടാണ്ഡപ്രമാണം തു ഗ്രാസമാനം വിധീയതേ
അഷ്ടൗ ഗ്രാസാ ഗൃഹസ്ഥസ്യ വനസ്ഥസ്യ തദർധകം 18

ബ്രഹ്മചാരീ യഥേഷ്ടം ച ഗോമൂത്രം വിധിപൂർവകം
പ്രോക്ഷണം നവവാരം ച ഷഡ്വാരം ച ത്രിവാരകം 19

നിശ്ഛിദ്രം ച കരം കൃത്വാ സാവിത്രീം ച തദിത്യൃചം
മന്ത്രമുച്ചാര്യ മനസാ പ്രോക്ഷണേ വിധിരുച്യതേ 20

ചൗരോ വാ യദി ചാണ്ഡാലോ വൈശ്യഃ ക്ഷത്രസ്തഥൈവ ച
അന്നം ദദ്യാത്തു യഃ കശ്ചിദധമോ വിധിരുച്യതേ 21

ശൂദ്രാന്നം ശൂദ്രസമ്പർക്കം ശൂദ്രേണ ച സഹാശനം
തേ യാന്തി നരകം ഘോരം യാവച്ചന്ദ്രദിവാകരൗ 22

ഗായത്രീഛന്ദോമന്ത്രസ്യ യഥാസംഖ്യാക്ഷരാണി ച
താവല്ലക്ഷാണി കർത്തവ്യം പുരശ്ചരണകം തഥാ 23

ദ്വാത്രിംശല്ലക്ഷമാനം തു വിശ്വാമിത്രമതം തഥാ
ജീവഹീനോ യഥാ ദേഹഃസർവ്വകർമ്മസു ന ക്ഷമഃ 24

പുരശ്ചരണഹീനസ്തു തഥാ മന്ത്രഃ പ്രകീർത്തിതഃ
ജ്യേഷ്ഠാഷാഢൗ ഭാദ്രപദം പൗഷം തു മലമാസകം 25

അംഗാരം ശനിവാരം ച വ്യതീപാതം ച വൈധൃതീം
അഷ്ടമീം നവമീം ഷഷ്ഠീം ചതുർത്ഥീം ച ത്രയോദശീം 26

ചതുർദ്ദശീമമാവാസ്യാം പ്രദോഷം ച തഥാ നിശാം
യമാഗ്നിരുദ്രസർപ്പേന്ദ്രവസുശ്രവണജന്മഭം 27

മേഷകർക്കതുലാകുംഭാന്മകരം ചൈവ വർജ്ജയേത്
സർവാണ്യേതാനി വർജ്യാനി പുരശ്ചരണകർമ്മണി. 28

ചന്ദ്രതാരാനുകൂലേ ച ശുക്ലപക്ഷേ വിശേഷതഃ
പുരശ്ചരണകം കുര്യാന്മന്ത്രസിദ്ധിഃ പ്രജായതേ 29

സ്വസ്തി വാചനകം കുര്യാന്നാന്ദീശ്രാദ്ധം യഥാവിധി
വിപ്രാൻ സന്തർപ്യ യത്നേന ഭോജനാച്ഛാദനാദിഭിഃ 30

ആരഭേത്തു തതഃ പശ്ചാദനുജ്ഞാനപുരസ്സരം
പ്രത്യങ്മുഖഃ ശിവസ്ഥാനേ ദ്വിജശ്ചാന്യതമേ ജപേത് 31

കാശീപുരീ ച കേദാരോ മഹാകാലോഽഥ നാസികം
ത്ര്യംബകം ച മഹാക്ഷേത്രം പഞ്ചദീപാ ഇമേ ഭുവി 32

സർവ്വത്രൈവ ഹി ദീപസ്തു കൂർമാസനമിതി സ്മൃതം
പ്രാരംഭദിനമാരഭ്യ സമാപ്തിദിവസാവധി 33

ന ന്യൂനം നാതിരിക്തം ച ജപം കുര്യാദ്ദിനേ ദിനേ
നൈരന്തര്യേണ കുർവന്തി പുരശ്ചര്യാം മുനീശ്വരാഃ 34

പ്രാതരാരഭ്യ വിധിവജ്ജപേന്മദ്ധ്യന്ദിനാവധി
മനഃസംഹരണം ശൗചം ധ്യാനം മന്ത്രാർത്ഥചിന്തനം 35

ഗായത്രീഛന്ദോമന്ത്രസ്യ യഥാസംഖ്യാക്ഷരാണി ച
താവല്ലക്ഷാണി കർത്തവ്യം പുരശ്ചരണകം തഥാ 36

ജുഹുയാത്തദ്ദശാംശേന സഘൃതേന പയോ$ഽ$ന്ധസാ
തിലൈഃ പത്രൈഃ പ്രസൂനൈശ്ച യവൈശ്ച മധുരാന്വിതൈഃ 37

കുര്യാദ്ദശാംശതോ ഹോമം തതഃ സിദ്ധോ ഭവേന്മനുഃ
ഗായത്രീ ചൈവ സംസേവ്യാ ധർമ്മകാമാർത്ഥമോക്ഷദാ 38

നിത്യേ നൈമിത്തികേ കാമ്യേ ത്രിതയേ തു പരായണഃ
ഗായത്ര്യാസ്തു പരം നാസ്തി ഇഹ ലോകേ പരത്ര ച 39

മദ്ധ്യാഹ്നേ മിതഭുങ്മൗനീ ത്രിഃസ്നാനാർച്ചനതത്പരഃ
ജലേ ലക്ഷത്രയം ധീമാനനന്യമാനസക്രിയഃ 40

കർമ്മണാ യോ ജപേത്പശ്ചാത് കർമ്മഭിഃ സ്വേച്ഛയാ$ഽ$പി വാ
യാവത് കാര്യം ന സിദ്ധ്യേത്തു താവത് കുര്യാജ്ജപാദികം 41

സാമാന്യകാമ്യകർമ്മാദൗ യഥാവദ്വിധിരുച്യതേ
ആദിത്യസ്യോദയേ സ്നാത്വാ സഹസ്രം പ്രത്യഹം ജപേത് 42

ആയുരാരോഗ്യമൈശ്വര്യം ധനം ച ലഭതേ ധ്രുവം
ഷണ്മാസം വാ ത്രിമാസം വാ വർഷാന്തേ സിദ്ധിമാപ്നുയാത് 43

പത്മാനാം ലക്ഷഹോമേന ഘൃതാക്താനാം ഹുതാശനേ
പ്രാപ്നോതി നിഖിലം മോക്ഷം സിദ്ധ്യത്യേവ ന സംശയഃ 44

മന്ത്രസിദ്ധിം വിനാ കർത്തുർജപഹോമാദികാ ക്രിയാഃ
കാമ്യം വാ യദി വാമോക്ഷഃ സർവം തന്നിഷ്ഫലം ഭവേത് 45

പഞ്ചവിംശതിലക്ഷേണ ദധ്നാ ക്ഷീരേണ വാ ഹുതാത്
സ്വദേഹേ സിദ്ധ്യതേ ജന്തുർമഹർഷീണാം മതം യഥാ 46

അഷ്ടാംഗയോഗസിദ്ധ്യാ ച നരഃ പ്രാപ്നോതി യത്ഫലം
തത്ഫലം സിദ്ധിമാപ്നോതി നാ$ഽ$ത്ര കാര്യാ വിചാരണാ 47

ശക്തോ വാfപി ത്വശക്തോ വാ ആഹാരം നിയതം ചരേത്
ഷണ്മാസാത്തസ്യ സിദ്ധിഃ സ്യാദ്ഗുരുഭക്തിരതഃ സദാ 48

ഏകാഹം പഞ്ചഗവ്യാശീ ചൈകാഹം മാരുതാശനഃ
ഏകാഹം ബ്രാഹ്മണാന്നാശീ ഗായത്രീ ജപകൃദ്ഭവേത് 49

സ്നാത്വാ ഗംഗാദിതീർത്ഥേഷു ശതാമന്തർജലേ ജപേത്
ശതേനാപസ്തതഃ പീത്വാ സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ 50

ചാന്ദ്രായണാദി കൃച്ഛ്റസ്യ ഫലം പ്രാപ്നോതി നിശ്ചിതം
രാജാ വാ യദി വാ വിപ്രസ്തപഃ കുര്യാത്സ്വകേ ഗൃഹേ 51

ഗൃഹസ്ഥോ ബ്രഹ്മചാരീ വാ വാനപ്രസ്ഥോfഥവാ പി ച
അധികാരപരത്വേന ഫലം യജ്ഞാദിപൂർവകം 52

ശ്രൗതസ്മാർത്താദികം കർമ്മ ക്രിയതേ മോക്ഷകാംക്ഷിഭിഃ
സാഗ്നികശ്ച സദാചാരോ വിദ്വദ്ഭിശ്ച സുശിക്ഷിതഃ 53

തതഃ കുര്യാത്പ്രയത്നേന ഫലമൂലോദകാദിഭിഃ
ഭിക്ഷാന്നം ശുദ്ധമശ്നീയാദഷ്ടൗ ഗ്രാസാൻ സ്വയം ഭുജേത് 54

ഏവം പുരശ്ചരണകം കൃത്വാ മന്ത്രസിദ്ധിമവാപ്നുയാത്
ദേവർഷേ യദനുഷ്ഠാനാദ്ദാരിദ്ര്യം വിലയം വ്രജേത്
യച്ഛ്റുത്വാപി ച പുണ്യാനാം മഹതീ സിദ്ധിമാപ്നുയാത് 55

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
ഏകവിംശോfധ്യായഃ

അഥ ദ്വാവിംശോfധ്യായഃ

നാരായണ ഉവാച

അഥാതഃ ശ്രൂയതാം ബ്രഹ്മൻ വൈശ്വദേവവിധാനകം
പുരശ്ചര്യാപ്രസംഗേന മമാപി സ്മൃതിമാഗതം 1

ദേവയജ്ഞോ ബ്രഹ്മയജ്ഞോ ഭൂതയജ്ഞസ്തഥൈവ ച
പിതൃയജ്ഞോ മനുഷ്യസ്യ യജ്ഞശ്ചൈവ തു പഞ്ചമഃ 2

പഞ്ചസൂനാ ഗൃഹസ്ഥസ്യ ചുല്ലീ പേഷണ്യുപസ്കരഃ
കണ്ഡനീ ചോദകുംഭശ്ച തേഷാം പാപസ്യ ശാന്തയേ 3

ന ചുല്ല്യാം നാfയസേ പാത്രേ ന ഭൂമൗ ന ച ഖർപ്പരേ
വൈശ്വദേവം പ്രകുർവീത കുണ്ഡേ വാ സ്ഥണ്ഡിലേപി വാ 4

ന പാണിനാ ന ശൂർപ്പേണ ന ച മേദ്ധ്യാജിനാദിഭിഃ
മുഖേനോപധമേദഗ്നിം മുഖാദേവ വ്യജായത 5

പുടകേന ഭവേദ്വ്യാധിഃ ശൂർപ്പേണ ധനനാശനം
പാണിനാ മൃത്യുമാപ്നോതി കർമ്മസിദ്ധിർമുഖേന തു 6

ഫലൈർദധിഘൃതൈഃ കുര്യാന്മൂലശാകോദകാദിഭിഃ
അലാഭേ യേന കേനാപി കാഷ്ഠമൂലതൃണാദിഭിഃ 7

ജുഹുയാത്സർപിഷാഭ്യക്തം തൈലക്ഷാരവിവർജ്ജിതം
ദധ്യാക്തം വാ പായസാക്തം തദഭാവേ/ംഭസാപി വാ 8

ശുഷ്കൈഃ പര്യുഷിതൈഃ കുഷ്ഠീ ഉച്ഛിഷ്ടേന ദ്വിഷാം വശീ
രൂക്ഷൈർദരിദ്രതാം യാതി ക്ഷാരം ഹുത്വാ വ്രജത്യധഃ 9

അംഗാരാൻ ഭസ്മമിശ്രാംസ്തു നിർവത്യോത്തരതോ/ നലാത്
ജുഹുയാദ് വൈശ്വദേവം തു ന ക്ഷാരാദിവിമിശ്രിതം 10

അകൃത്വാ വൈശ്വദേവം തു യോ ഭുംക്തേ മൂഢധീർ ദ്വിജഃ
സ മൂഢോ നരകം യാതി കാലസൂത്രമവാക്ശിരാഃ 11

ശാകം വാ യദി വാ പത്രം മൂലം വാ യദി വാ ഫലം
സങ്കല്പയേദ്യദാഹാരം തേനാഗ്നൗ ജുഹുയാദപി 12

അകൃതേ വൈശ്വദേവേ തു ഭിക്ഷൗ ഭിക്ഷാർത്ഥമാഗതേ
ഉദ്ധൃത്യ വൈശ്വദേവാർത്ഥം ഭിക്ഷാം ദത്വാ വിസർജയേത് 13

വൈശ്വദേവകൃതം ദോഷം ശക്തോ ഭിക്ഷുർവ്യപോഹിതും
ന തു ഭിക്ഷുകൃതം ദോഷം വൈശ്വദേവോ വ്യപോഹതി 14

യതിശ്ച ബ്രഹ്മചാരീ ച പക്വാന്നസ്വാമിനാവുഭൗ
തയോരന്നമദത്വാ തു ഭുക്ത്വാ ചാന്ദ്രായണം ചരേത് 15

വൈശ്വദേവാനന്തരം ച ഗോഗ്രാസം പ്രതിപാദയേത്
തദ്വിധാനം പ്രവക്ഷ്യാമി ശൃണു ദേവർഷിപൂജിത 16

സുരഭിർ വൈഷ്ണവീ മാതാ നിത്യം വിഷ്ണുപദേ സ്ഥിതാ
ഗോഗ്രാസം ച മയാ ദത്തം സുരഭേ പ്രതിഗൃഹ്യതാം 17

ഗോഭ്യശ്ച നമ ഇത്യേവ പൂജാം കൃത്വാ ഗവേ/ ർപ്പയേത്
ഗോഗ്രാസേന തു ഗോമാതാ സുരഭിഃ സംപ്രസീദതി 18

തതോ ഗോദോഹനം കാലം തിഷ്ഠേച്ചൈവ ഗൃഹാങ്കണേ
അതിഥിർയസ്യ ഭഗ്നാശോ ഗൃഹാത് പ്രതിനിവർത്തതേ 19

സ തസ്മൈ ദുഷ്കൃതം ദത്വാ പുണ്യമാദായ ഗച്ഛതി
മാതാ പിതാ ഗുരുർ ഭ്രാതാ പ്രജാ ദാസഃ സമാശ്രിതഃ 20

അഭ്യാഗതോ*ƒ* തിഥിശ്ചാഗ്നിരേതേ പോഷ്യാ ഉദാഹൃതാഃ
ഏവം ജ്ഞാത്വാ തു യോ മോഹാന്ന കരോതി ഗൃഹാശ്രമം 21

തസ്യ നായം ന തു പരോ ലോകോ ഭവതി ധർമ്മതഃ
യത്ഫലം സോമയാഗേന പ്രാപ്നോതി ധനവാൻ ദ്വിജഃ 22

സമ്യക് പഞ്ചമഹായജ്ഞൈർ ദരിദ്രസ്തേന ചാ*ƒ*പ്നുയാത്
അഥ പ്രാണാഗ്നിഹോത്രം തു വക്ഷ്യാമി മുനിപുംഗവ 23

യജ്ജ്ഞാത്വാ മുച്യതേ ജന്തുർജന്മമൃത്യുജരാദിഭിഃ
പരിജ്ഞാനേന മുച്യന്തേ നരാഃ പാതകകില്ബിഷൈഃ 24

വിധിനാ ഭുജ്യതേ യേന മുച്യതേ സ ഋണത്രയാത്
കുലാന്യുദ്ധരതേ വിപ്രോ നരകാദേകവിംശതിം 25

സർവയജ്ഞഫലപ്രാപ്തിഃ സർവലോകേഷു ഗച്ഛതി
ഹൃത്പുണ്ഡരീകമരണിർമനോമത്ഥാനസംജ്ഞകം 26

വായുരജ്വാ മഥേദഗ്നിം ചക്ഷുരധ്വര്യുരേവ ച
തർജ്ജനീ മധ്യമാംഗുഷ്ഠൈഃ പ്രാണസ്യൈവാ*ƒ*ഹുതിം ക്ഷിപേത് 27

മധ്യമാ*ƒ*നാമികാ*ƒ*ംഗുഷ്ഠൈരപാനസ്യാ*ƒ*ഹുതിം ക്ഷിപേത്
കനിഷ്ഠാ*ƒ*നാമികാ*ƒ*ംഗുഷ്ഠൈർവ്യാനസ്യ തദനന്തരം. 28

കനിഷ്ഠാ*ƒ*തർജന്യംഗുഷ്ഠൈരുദാനസ്യാ*ƒ*ഹുതിം ക്ഷിപേത്
സർവാംഗുലൈർ ഗൃഹീത്വാ*ƒ*ന്നം സമാനസ്യാ*ƒ*ഹുതിം ക്ഷിപേത് 29

സ്വാഹാന്താൻ പ്രണവാദ്യാംശ്ച നാമമന്ത്രാംശ്ച വൈ പഠേത്
മുഖേ ചാ*ƒ*ഹവനീയസ്തു ഹൃദയേ ഗാർഹപത്യകഃ 30

നാഭൗ ച ദക്ഷിണാഗ്നിഃ സ്യാദധഃ സഭ്യാ*ƒ*വസത്ഥ്യകൗ
വാക് ഹോതാ പ്രാണ ഉദ്ഗാതാ ചക്ഷുരദ്ധ്വര്യുരേവ ച 31

മനോ ബ്രഹ്മാ ഭവേത് ശ്രോത്രമാഗ്നീധ്രസ്ഥാന ഏവ ച
അഹംകാരഃ പശുശ്ചാത്ര പ്രണവഃ പയ ഈരിതം 32

ബുദ്ധിശ്ച പത്നീം സമ്പ്രോക്താ യദധീനോ ഗൃഹംശ്രമീ
ഉരോ വേദിസ്തു രോമാണി ദർഭാഃ സ്യുഃ സ്രുക്സ്രുവൗ കരൗ 33

പ്രാണമന്ത്രസ്യ ച ഋഷീ രുക്മവർണ്ണഃ ക്ഷുധാഗ്നികഃ
ദേവതാദിത്യ ഏവാ*ƒ*ത്ര ഗായത്രീ ഛന്ദ ഉച്യതേ 34

പ്രാണായ ച തഥാ സ്വാഹാ മന്ത്രാന്തേ കീർത്തയേദപി
ഇദമാദിത്യദേവായ ന മമേതി വദേദപി 35

അപാനമന്ത്രസ്യ തഥാ ഗോക്ഷീരധവളാകൃതിഃ
ശ്രദ്ധാഗ്നി ഋഷിരേവാത്ര സോമോ വൈ ദേവതാ സ്മൃതാ 36

ഉഷ്ണിക്ഛന്ദസ്തഥാ/ പാനായ സ്വാഹേത്യപി കീർത്തയേത്
സോമായേദം ച ന മമേത്യത്രേഹ പരികീർത്തിതഃ 37

വ്യാനമന്ത്രസ്യ ചാഖ്യാതോംബുജവർണ്ണഹുതാശനഃ
ഋഷിരുക്തോ ദേവതാഗ്നിരനുഷ്ടുപ്ഛന്ദഃ ഈരിതം 38

വ്യാനായ ച തഥാ സ്വാഹാ/ഗ്നയേദം ന മമേത്യപി
ഉദാനമന്ത്രസ്യ തഥാ ശക്രഗോപസവർണ്ണകഃ 39

ഋഷിരഗ്നിഃ സമാഖ്യാതോ വായുർവൈ ദേവതാ സ്മൃതഃ
ബൃഹതീ ഛന്ദ ആഖ്യാതമുദാനായ ച പൂർവവത് 40

വായവേ ചേദം ന മമ ഏവം ചൈവോച്ചരേദ്ദ്വിജഃ
സമാനവായുമന്ത്രസ്യ വിദ്യുദ്വർണോ വിരൂപകഃ 41

ഋഷിരഗ്നിഃ സമാഖ്യാതഃ പർജന്യോ ദേവതാ മതാ
പംക്തിഃ ഛന്ദഃ സമാഖ്യാതം സമാനായ ച പൂർവവത് 42

പർജന്യായേദമിത്യുക്ത്വാ ഷഷ്ഠീം ചൈവാഹുതിം ക്ഷിപേത്
വൈശ്വാനരോ മഹാനഗ്നി ഋഷിർ വൈ പരികീർത്തിതഃ 43

ഗായത്രീച്ഛന്ദ ആഖ്യാതം ദേവസ്ത്വാത്മാ ഭവേദപി
സ്വാഹാന്തോ മന്ത്ര ആഖ്യാതഃ പരമാത്മന ഉച്ചരേത്. 44

ഇദം ന മമ ചേത്യേവം ജാതം പ്രാണാഗ്നിഹോത്രകം
ഏതത് ജ്ഞാത്വാ വിധിം കൃത്വാ ബ്രഹ്മഭൂയായ കല്പതേ
പ്രാണാഗ്നിഹോത്രവിദ്യേയം സംക്ഷേപാത് കഥിതാ ഹി തേ 45

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
ദ്വാവിംശോ/ ദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രയോവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീ നാരായണ ഉവാച

അമൃതാപിധാനമിത്യേവമുച്ചാര്യ സാധകോത്തമഃ
ഉച്ഛിഷ്ടഭാഗ്ഭ്യഃ പാത്രാന്നം ദദ്യാദന്തേ വിചക്ഷണഃ 1

യേ കേ ചാfസ്മത് കുലേ ജാതാ ദാസദാസ്യോfന്നകാംക്ഷിണഃ
തേ സർവേ തൃപ്തിമായാന്തു മയാ ദത്തേന ഭൂതലേ 2

രൗരവേfപുണ്യനിലയേ പത്മാർബുദനിവാസിനാം
അർത്ഥിനാമുദകം ദത്തമക്ഷയ്യമുപതിഷ്ഠതു 3

പവിത്രഗ്രന്ഥിമുൽസൃജ്യ മണ്ഡലേ ഭുവി നിക്ഷിപേത്
പാത്രേ തു നിക്ഷിപേദ്യസ്തു സ വിപ്രഃ പംക്തിദൂഷകഃ 4

ഉച്ഛിഷ്ടസ്തേന സംസ്പൃഷ്ടഃ ശുനാ ശൂദ്രേണ ച ദ്വിജഃ
ഉപോഷ്യ രജനീമേകാം പഞ്ചഗവ്യേന ശുദ്ധ്യതി 5

അനുച്ഛിഷ്ടേന സംസ്പൃഷ്ടൈഃ സ്നാനമേവ വിധീയതേ
എകാഹുതിപ്രദാനേന കോടിയജ്ഞഫലം ലഭേത് 6

പഞ്ചഭിഃ പഞ്ചകോടീനാം തദനന്തഫലം സ്മൃതം
പ്രാണാഗ്നിഹോത്രേ വേത്രേ യോ ഹ്യന്നദാനം കരോതി ച 7

ദാതുശ്ചൈവ തു യത് പുണ്യം ഭോക്തുശ്ചൈവ തു തത്ഫലം
പ്രാപ്നുതസ്തൗ തദേവ ദ്വാവുഭൗ തൗ സ്വർഗഗാമിനൗ 8

സപവിത്രകരോ ഭുംക്തേ യസ്തു വിപ്രോ വിധാനതഃ
ഗ്രാസേ ഗ്രാസേ ഫലം തസ്യ പഞ്ചഗവ്യസമം ഭവേത് 9

പൂജാകാലത്രയേ നിത്യം ജപസ്തർപ്പണമേവ ച
ഹോമോ ബ്രാഹ്മണഭുക്തിശ്ച പുരശ്ചരണമുച്യതേ 10

അധഃ ശയാനോ ധർമ്മാത്മാ ജിതക്രോധോ ജിതേന്ദ്രിയഃ
ലഘുമിഷ്ടഹിതാശീ ച വിനീതഃ ശാന്തചേതസാ 11

നിത്യം ത്രിഷവണസ്നായീ നിത്യം സ ശുഭഭാഷണഃ
സ്ത്രീശൂദ്രപതിതവ്രാത്യനാസ്തികോച്ഛിഷ്ടഭാഷണം 12

ചാണ്ഡാലഭാഷണം ചൈവ ന കുര്യാന്മുനിസത്തമ
നത്വാ നൈവ ച ഭാഷേത ജപഹോമാർച്ചനാദിഷു 13

മൈഥുനസ്യ തഥാfലാപം തദ്ഗോഷ്ഠീമപി വർജ്ജയേത്
കർമ്മണാ മനസാ വാചാ സർവാവസ്ഥാസു സർവദാ 14

സർവ്വത്ര മൈഥുനത്യാഗോ ബ്രഹ്മചര്യം പ്രചക്ഷതേ
രാജ്ഞശ്ചൈവ ഗൃഹസ്ഥസ്യ ബ്രഹ്മചര്യമുദാഹൃതം 15

ഋതുസ്നാതേഷു ദാരേഷു സംഗതിര്യാ വിധാനതഃ
സംസ്കൃതായാം സവർണായാം ഋതും ദൃഷ്ട്വാ പ്രയത്നതഃ 16

രാത്രൗ തു ഗമനം കാര്യം ബ്രഹ്മചര്യം ഹരേന്ന തത്
ഋണത്രയമസംശോദ്ധ്യ ത്വനുത്പാദ്യ സുതാനപി 17

തഥാ യജ്ഞാനനിഷ്ട്വാ ച മോക്ഷമിച്ഛൻ വ്രജത്യധഃ
അജാഗളസ്യ യജ്ജന്മ തജ്ജന്മ ശ്രുതിചോദിതം 18

അതഃകാര്യം തു വിപ്രേന്ദ്ര ഋണത്രയവിശോധനം
തേ ദേവാനാമൃഷീണാം ച പിതൄണാമൃണിനസ്തഥാ 19

ഋഷിഭ്യോ ബ്രഹ്മചര്യേണ പിതൃഭ്യസ്തു തിലോദകൈഃ
മുച്യേദ്യജ്ഞേന ദേവേഭ്യഃ സ്വാശ്രമം ധർമ്മമാചരേത് 20

ക്ഷീരാഹാരീ ഫലാശീ വാ ശാകാശീ വാ ഹവിഷ്യഭുക്
ഭിക്ഷാശീ വാ ജപേദ്വിദ്വാൻ കൃച്ഛ്രചാന്ദ്രായണാദികൃത് 21

ലവണം ക്ഷാരമമ്ലം ച ഗുഞ്ജനം കാംസ്യഭോജനം
താംബൂലം ച ദ്വിഭുക്തം ച ദുഷ്ടവാസഃപ്രമത്തനം 22

ശ്രുതിസ്മൃതിവിരോധം ച ജപം രാത്രൗ വിവർജയേത്
വൃഥാ ന കാലം ഗമയേത് ദ്യൂതസ്ത്രീസ്വാപവാദതഃ 23

ഗമയേദ്ദേവതാപൂജാസ്തോത്രാഗമവിലോകനൈഃ
ഭൂശയ്യാബ്രഹ്മചാരിത്വം മൗനചര്യാം തഥൈവ ച 24

നിത്യം ത്രിഷവണസ്നാനം ശൂദ്രകർമ്മവിവർജനം
നിത്യപൂജാ നിത്യദാനമാനന്ദസ്തുതികീർത്തനം 25

നൈമിത്തികാർച്ചനം ചൈവ വിശ്വാസോ ഗുരുദേവയോഃ
ജപനിഷ്ഠസ്യ ധർമ്മാ യേ ദ്വാദശൈതേ സുസിദ്ധിദാഃ 26

നിത്യം സൂര്യമുപസ്ഥായ തസ്യ ചാഭിമുഖോ ജപേത്
ദേവതാപ്രതിമാദൗ വാ വഹ്നൗ വാ/ഭ്യർച്ച്യ തന്മുഖഃ 27

സ്നാനപൂജാജപധ്യാനഹോമതർപ്പണതത്പരഃ
നിഷ്കാമോ ദേവതായാം ച സർവ്വകർമ്മനിവേദകഃ 28

ഏവമാദീംശ്ച നിയമാൻ പുരശ്ചരണകൃച്ചരേത്
തസ്മാദ്ദ്വിജഃ പ്രസന്നാത്മാ ജപഹോമപരായണഃ 29

തപസ്യദ്ധ്യയനേ യുക്തോ ഭവേദ്ഭൂതാനുകമ്പകഃ
തപസാ സ്വർഗ്ഗമാപ്നോതി തപസാ വിന്ദതേ മഹത് 30

തപോയുക്തസ്യ സിദ്ധ്യന്തി കർമ്മാണി നിയതാത്മനഃ
വിദ്വേഷണം സംഹരണം മാരണം രോഗനാശനം 31

യേന യേനാ/ഥ ഋഷിണാ യദർത്ഥം ദേവതാ സ്തുതാഃ
സ സ കാമഃ സമൃദ്ധ്യേത തേഷാം തേഷാം തഥാ തഥാ 32

താനി കർമ്മാണി വക്ഷ്യാമി വിധാനാനി ച കർമ്മണാം
പുരശ്ചരണമാദൗ ച കർമ്മണാം സിദ്ധികാരകം 33

സ്വാദ്ധ്യായാഭ്യസനസ്യാ/ദൗ പ്രാജാപത്യം ചരേദ്ദ്വിജഃ
കേശശ്മശ്രുലോമനഖാൻ വാപയിത്വാ/ പ്ലുതഃ ശുചിഃ 34

തിഷ്ഠേദഹനി രാത്രൗ തു ശുചിരാസീത വാഗ്യതഃ
സത്യവാദീ പവിത്രാണി ജപേദ്വ്യാഹൃതയസ്തഥാ 35

ഓങ്കാരാദ്യാസ്തു താ ജപ്ത്വാ സാവിത്രീം ച തദിതൃചം
ആപോഹിഷ്ഠേതി സൂക്തം ച പവിത്രം പാപനാശനം 36

പുനന്ത്യഃ സ്വസ്തിമത്യശ്ച പാവമാന്യസ്തഥൈവ ച
സർവ്വത്രൈതത് പ്രയോക്തവ്യമാദാവന്തേ ച കർമ്മണാം 37

ആസഹസ്രാദാശതാദ്വാപ്യാദശാദഥവാ ജപേത്
ഓങ്കാരം വ്യാഹൃതീസ്തിസ്രഃസാവിത്രീമഥവാ/യുതം 38

തർപ്പയിത്വാദ്ഭിരാചാര്യാന്യഷീംശ്ഛന്ദാംസി ദേവതാഃ
അനാര്യേണ ന ഭാഷേത ശൂദ്രേണാ/പി ന ഗർഹിതൈഃ 39

നാപി ചോദക്യയാ വധ്വാ പതിതൈർനാന്ത്യജൈർ നൃഭിഃ
ന ദേവബ്രാഹ്മണദ്വിഷ്ടൈർനാ/ചാര്യഗുരുനിന്ദകൈഃ 40

ന മാതൃപിതൃവിദ്വിഷ്ടൈർനാ/വമന്യേത കഞ്ചന
കൃച്ഛ്രാണാമേഷ സർവേഷാം വിധിരുക്തോ/നുപൂർവശഃ 41

പ്രാജാപത്യസ്യ കൃച്ഛ്രസ്യ തഥാ സാംതപനസ്യ ച
പരാകസ്യ ച കൃച്ഛ്രസ്യ വിധിശ്ചാന്ദ്രായണസ്യ ച 42

പഞ്ചഭിഃ പാതകൈഃ സർവൈർദുഷ്കൃതൈശ്ച പ്രമുച്യതേ
തപ്തകൃച്ഛ്രേണ സർവാണി പാപാനി ദഹതി ക്ഷണാത് 43

ത്രിഭിശ്ചാന്ദ്രായണൈഃപൂതോ ബ്രഹ്മലോകം സമശ്നുതേ
അഷ്ടഭിർദ്ദേവതാഃ സാക്ഷാത് പശ്യേത വരദാസ്തദാ 44

ഛന്ദാംസി ദശഭിർജ്ഞാത്വാ സർവ്വാൻ കാമാൻ സമശ്നുതേ
ത്ര്യഹം പ്രാതസ്ത്ര്യഹം സായം ത്ര്യഹമദ്യാദയാചിതം 45

ത്ര്യഹം പരം ച നാശ്നീയാത് പ്രാജാപത്യം ചരേദ്ദ്വിജഃ
ഗോമൂത്രം ഗോമയം ക്ഷീരദധിസർപിഃ കുശോദകം 46

എകരാത്രോപവാസശ്ച കൃച്ഛ്റം സാംതപനം സ്മൃതം
എകൈകം ഗ്രാസമശ്നീയാദഹാനി ത്രീണി പൂർവവത് 47

ത്ര്യഹം ചോപവസേദിത്ഥമതികൃച്ഛ്റം ചരേദ്ദ്വിജഃ
ഏവമേവത്രിഭിർയുക്തം മഹാസാന്തപനം സ്മൃതം 48

തപ്തകൃച്ഛ്രം ചരൻ വിപ്രോ ജലക്ഷീരഘൃതാനിലാൻ
പ്രതി ത്ര്യഹം പിബേദുഷ്ണാൻ സകൃത്സ്നായീ സമാഹിതഃ 49

നിയതസ്തു പിബേദാപഃ പ്രാജാപത്യവിധിഃ സ്മൃതഃ
തതാത്മനോ/പ്രമത്തസ്യ ദ്വാദശാഹമഭോജനം 50

പരാകോ നാമ കൃച്ഛ്രോയം സർവപാപപ്രണോദനഃ
എകൈകം തു ഗ്രസേത് പിണ്ഡം
കൃഷ്ണേ ശുക്ലേ ച വർദ്ധയേത് 51

അമാവാസ്യാം ന ഭുഞ്ജീത ഏവം ചന്ദ്രായണേ വിധിഃ
ഉപസ്പൃശ്യ ത്രിഷവണമേതത് ചാന്ദ്രായണം സ്മൃതം 52

ചതുരഃപ്രാതരശ്നീയാദ്വിപ്രഃ പിണ്ഡാൻ കൃതാഹ്നികഃ
ചതുരോ/സ്തമിതേ സൂര്യേ ശിശുചാന്ദ്രായണം സ്മൃതം 53

അഷ്ടാവഷ്ടൗ സമശ്നീയാത് പിണ്ഡാന്മദ്ധ്യംദിനേ സ്ഥിതേ
നിയതാത്മാ ഹവിഷ്യസ്യ യതിചാന്ദ്രായണം സ്മൃതം 54

ഏതദ്രുദ്രാസ്തഥാ/ദിത്യാ വസവശ്ച ചരന്തി ഹി
സർവേ കുശലിനോ ദേവാമരുതശ്ച ഭുവാ സഹ 55

ഏകൈകം സ്പതരാത്രേണ പുനാതി വിധിവത്കൃതം
ത്വഗസൃക്പിശിതാ/സ്ഥിനിമേദോമജ്ജാവസാസ്തഥാ 56

ഏകൈകം സ്പതരാത്രേണ ശുദ്ധ്യത്യേവ ന സംശയഃ
ഏഭിർവ്രതൈർ വിപൂതാത്മാ കർമ്മ കുർവീത നിത്യശഃ 57

ഏവം ശുദ്ധസ്യ കർമ്മാണി സിദ്ധ്യന്ത്യേവ ന സംശയഃ
ശുദ്ധാത്മാ കർമ്മ കുർവീത സത്യവാദീ ജിതേന്ദ്രിയഃ 58

ഇഷ്ടാൻ കാമാംസ്തതഃ സർവാൻ പ്രാപ്നോതി ന സംശയഃ
ത്രിരാത്രമേവോപവസേദ്രഹിതഃസർവകർമ്മണാ 59

ത്രീണി നക്താനി വാ കുര്യാത്തതഃ കർമ്മ സമാരഭേത്
ഏവം വിധാനം കഥിതം പുരശ്ചര്യാഫലപ്രദം 60

ഗായത്ര്യാശ്ച പുരശ്ചര്യാ സർവ്വകാമപ്രദായിനീ
കഥിതാ തവ ദേവർഷേ മഹാപാപവിനാശിനീ 61

ആദൗ കുര്യാത്വ്രതം മന്ത്രീ ദേഹശോധനകാരകം
പുരശ്ചര്യാ തതഃകുര്യാത് സമസ്തഫലഭാഗ്ഭാവേത് 62

ഇതി തേ കഥിതം ഗുഹ്യം പുരശ്ചര്യാവിധാനകം
ഏതത് പരസ്മൈ നോ വാച്യം ശ്രുതിസാരം യതഃസ്മൃതം 63

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ
ത്രയോവിംശോ*f* ദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർവിംശോ*f*ദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരദ ഉവാച

നാരായണ മഹാഭാഗ ഗായത്ര്യാസ്തു സമാസതഃ
ശാന്ത്യാദികാൻ പ്രയോഗാംസ്തു വദസ്വ കരുണാനിധേ 1

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

അതിഗുഹ്യമിദം പൃഷ്ടം ത്വയാ ബ്രഹ്മതനൂദ്ഭവ
ന കസ്യാപി ച വക്തവ്യം ദുഷ്ടായ പിശുനായ ച 2

അഥ ശാന്തിം പയോക്താഭിഃ സമിദ്ഭിർജുഹുയാദ്ദ്വിജഃ
ശമീസമിദ്ഭിഃ ശാമ്യന്തി ഭൂതരോഗഗ്രഹാദയഃ 3

ആർദ്രാഭിഃ ക്ഷീരവൃക്ഷസ്യ സമിദ്ഭിർജുഹുയാദ്ദ്വിജഃ
ജുഹുയാച്ഛകലൈർവാപി ഭൂതരോഗാദിശാന്തയേ 4

ജലേന തർപ്പയേത്സൂര്യം പാണിഭ്യാം ശാന്തിമാപ്നുയാത്
ജാനുദഘ്നേ ജലേ ജപ്ത്വാ സർവാൻ ദോഷാൻ ശമം നയേത് 5

കണ്ഠദഘ്നേ ജലേ ജപ്ത്വാ മുച്യേത് പ്രാണാന്തികാദ്ഭയാത്
സർവേഭ്യഃ ശാന്തികർമ്മേഭ്യോ നിമജ്ജ്യാപ്സു ജപഃ സ്മൃതഃ 6

സൗവർണ്ണേ രാജതേ വാപി പാത്രേ താമ്രമയേ*f*പി വാ
ക്ഷീരവൃക്ഷമയേ വാപി നിർവ്രണേ മൃണ്മയേ*f*പി വാ 7

സഹസ്രം പഞ്ചഗവ്യേന ഹുത്വാ സുജ്വലിതേ*f*നലേ
ക്ഷീരവൃക്ഷമയൈഃ കാഷ്ഠൈഃ ശേഷം സമ്പാദയേച്ഛനൈഃ 8

പ്രത്യാഹുതിം സ്പൃശൻ ജപ്ത്വാ സഹസ്രം പാത്രസംസ്ഥിതം
തേന തം പ്രോക്ഷയേദ്ദേശം കുശൈർ മന്ത്രമനുസ്മരൻ 9

ബലിം കിരംസ്തതസ്തസ്മിൻ ധ്യായേത്തു പരദേവതാം
അഭിചാരസമുത്പന്നാകൃത്യാ പാപം ച നശ്യതി 10

ദേവഭൂതപിശാചാദ്യാ യദ്യേവം കുരുതേ വശേ
ഗൃഹ്യം ഗ്രാമം പുരം രാഷ്ട്രം സർവം തേഭ്യോ വിമുച്യതേ 11

നിഖനേ മുച്യതേ തേഭ്യോ ലിഖനേ മദ്ധ്യതോ/പി ച
മണ്ഡലേ ശൂലമാലിഖ്യ പൂർവോക്തേ ച ക്രമേ/പി വാ 12

അഭിമന്ത്ര്യ സഹസ്രം തന്നിഖനേത് സർവശാന്തയേ
സൗവർണം രാജതം വാ/പി കുംഭം താമ്രമയം ച വാ 13

മൃണ്മയം വാ നവം ദിവ്യം സൂത്രവേഷ്ടിതമവ്രണം
സ്ഥണ്ഡിലേ സൈകതേ സ്ഥാപ്യ പൂരയേന്മന്ത്രവിജ്ജലൈഃ 14

ദിഗ്ഭ്യ ആഹൃത്യ തീർത്ഥാനി ചതസൃഭ്യോ ദ്വിജോത്തമൈഃ
ഏലാചന്ദനകർപ്പൂരജാതീപാടലമല്ലികാഃ 15

ബില്വപത്രം തഥാ ക്രാന്താം ദേവീം വ്രീഹിയവാംസ്തിലാൻ
സർഷപാൻ ക്ഷീരവൃക്ഷാണാം പ്രവാളാനി ച നിക്ഷിപേത് 16

സർവാണ്യഭിവിധായൈവം കുശകൂർച്ചസമന്വിതം
സ്നാതഃ സമാഹിതോ വിപ്രഃ സഹസ്രം മന്ത്രയേദ്ബുധഃ 17

ദിക്ഷു സൗരാനധീയീരൻ മന്ത്രാൻ വിപ്രാസ്ത്രയീവിദഃ
പ്രോക്ഷയേത് പായയേദേനം നീരം തേനാ/ഭിഷിംചയേത് 18

ഭൂതരോഗാഭിചാരേഭ്യഃ സ നിർമുക്തഃ സുഖീ ഭവേത്
അഭിഷേകേണ മുച്യേത മൃത്യോരാസ്യഗതോ നരഃ 19

അവശ്യം കാരയേദ്വിദ്വാൻ രാജാ ദീർഘം ജിജീവിഷുഃ
ഗാവോ ദേയാശ്ച ഋത്വിഗ്ഭ്യ അഭിഷേകേ ശതം മുനേ 20

ദക്ഷിണാ യേന വാ പുഷ്ടിർ യഥാശക്ത്യാ/ഥവാ ഭവേത്
ജപേദശ്വത്ഥമാലഭ്യ മന്ദവാരേ ശതം ദ്വിജഃ 21

ഭൂതരോഗാഭിചാരേഭ്യോ മുച്യതേ മഹതോ ഭയാത്
ഗുഡൂച്യാഃ പർവവിച്ഛിന്നാഃ പയോക്താ ജുഹുയാദ്ദ്വിജഃ 22

ഏവം മൃത്യുഞ്ജയോ ഹോമഃ സർവവ്യാധിവിനാശനഃ
ആമ്രസ്യ ജുഹുയാത് പത്രൈഃ പയോക്തൈർജ്വരശാന്തയേ 23

വചാഭിഃ പായസാക്താഭിഃ ക്ഷയം ഹുത്വാ വിനാശയേത്
മധുത്രിതയഹോമേന രാജയക്ഷ്മാ വിനശ്യതി 24

നിവേദ്യ ഭാസ്കരായാന്നം പായസം ഹോമപൂർവകം
രാജയക്ഷ്മാഭിഭൂതം ച പ്രാശയേച്ഛാന്തിമാപ്നുയാത് 25

ലതാഃ പർവസു വിച്ഛിദ്യ സോമസ്യ ജുഹുയാദ്ദ്വിജഃ
സോമേ സൂര്യേണ സംയുക്തേ പയോക്താഃ ക്ഷയശാന്തയേ 26

കുസുമൈഃ ശംഖവൃക്ഷസ്യ ഹുത്വാ കുഷ്ഠം വിനാശയേത്
അപസ്മാരവിനാശഃ സ്യാദപാമാർഗ്ഗസ്യ തണ്ഡുലൈഃ 27

ക്ഷീരവൃക്ഷസമിദ്ധോമാദുന്മാദോഽപി വിനശ്യതി
ഔദുംബരസമിദ്ധോമാദതിമേഹഃ ക്ഷയം വ്രജേത് 28

പ്രമേഹം ശമയേദ്ധുത്വാ മധുനേക്ഷുരസേന വാ
മധുത്രിതയഹോമേന നയേച്ഛാന്തിം മസൂരികാം 29

കപിലാസർപിഷാ ഹുത്വാ നയേച്ഛാന്തിം മസൂരികാം
ഉദുംബരവടാശ്വത്ഥൈർ ഗോഗജാശ്വാമയം ഹരേത് 30

പിപീലിമധുവല്മീകേ ഗൃഹേ ജാതേ ശതം ശതം
ശമീസമിദ്ഭിരന്നേന സർപിഷാ ജുഹുയാദ്ദ്വിജഃ 31

തദുത്ഥം ശാന്തിമായാതി ശേഷൈസ്തത്ര ബലിം ഹരേത്
അഭ്രസ്തനിതഭൂകമ്പാലക്ഷ്യാദൗ വനവേതസഃ 32

സപ്താഹം ജുഹുയാദേവം രാഷ്ട്രേ രാജ്യം സുഖീ ഭവേത്
യാം ദിശം ശതജപ്തേന ലോഷ്ഠേനാഽഭിപ്രതാഡയേത് 33

തതോഽഗ്നിമരുതാദിഭ്യോ ഭയം തസ്യ വിനശ്യതി
മനസൈവ ജപേദേനാം ബദ്ധോ മുച്യതേ ബന്ധനാത് 34

ഭൂതരോഗവിഷാദിഭ്യഃ സ്പൃശൻ ജപ്ത്വാ വിമോചയേത്
ഭൂതാദിഭ്യോ വിമുച്യേതേ ജലം പീത്വാഭിമന്ത്രിതം 35

അഭിമന്ത്ര്യ ശതം ഭസ്മ ന്യസേദ്ഭൂതാദിശാന്തയേ
ശിരസാ ധാരയേദ് ഭസ്മ മന്ത്രയിത്വാ തദിത്യൃചാ 36

സർവവ്യാധിവിനിർമുക്തഃ സുഖീ ജീവേച്ഛതം സമാഃ
അശക്തഃ കാരയേച്ഛാന്തിം വിപ്രം ദത്വാ തു ദക്ഷിണാം 37

അഥ പുഷ്ടിം ശ്രിയം ലക്ഷ്മീം പുഷ്പൈർഹുത്വാഽപ്നുയാദ്ദ്വിജഃ
ശ്രീകാമോ ജുഹുയാത്പത്മൈ രക്തൈഃ ശ്രിയമവാപ്നുയാത് 38

ഹുത്വാ ശ്രിയമവാപ്നോതി ജാതീപുഷ്പൈർനവൈഃ ശുഭൈഃ
ശാലിതണ്ഡുലഹോമേന ശ്രിയമാപ്നോതി പുഷ്കലാം 39

സമിദ്ഭിർ ബില്വവൃക്ഷസ്യ ഹുത്വാ ശ്രിയമവാപ്നുയാത്
ബില്വസ്യ ശകലൈർ ഹുത്വാ പത്രൈഃ പുഷ്പൈഃ ഫലൈരപി 40

ശ്രിയമാപ്നോതി പരമാം മൂലസ്യ ശകലൈരപി
സമിദ്ഭിർ വില്വവൃക്ഷസ്യ പായസേന ച സർപ്പിഷാ 41

ശതം ശതം ച സ്പതാഹം ഹുത്വാ ശ്രിയമവാപ്നുയാത്
ലാജൈസ്ത്രിമധുരോപേതൈർ ഹോമേ കന്യാമവാപ്നുയാത് 42

അനേന വിധിനാ കന്യാ വരമാപ്നോതി വാഞ്ഛിതം
രക്തോല്പലശതം ഹുത്വാ സപ്താഹം ഹേമ ചാപ്നുയാത് 43

സൂര്യബിംബേ ജലം ഹുത്വാ ജലസ്ഥം ഹേമ ചാപ്നുയാത്
അന്നം ഹുത്വാ/പ്നുയാദന്നം വ്രീഹീൻ വ്രീഹിപതിർഭവേത് 44

കരീഷചൂർണ്ണൈർവത്സസ്യ ഹുത്വാ പശുമവാപ്നുയാത്
പ്രിയംഗുപായസാജ്യൈശ്ച ഭവേദ്ധോമാദിഭിഃ പ്രജാ 45

നിവേദ്യ ഭാസ്കരായാന്നം പായസം ഹോമപൂർവകം
ഭോജയേത്തദ്യതുസ്നാതാം പുത്രം പരമവാപ്നുയാത് 46

സപ്രരോഹാഭിരാർദ്രാഭിരായുർ ഹുത്വാ സമാപ്നുയാത്
സമിദ്ഭിഃക്ഷീരവൃക്ഷസ്യ ഹുത്വാ/യുഷമവാപ്നുയാത് 47

സപ്രരോഹാഭിരാർദ്രാഭീ രക്താഭിർമധുരത്രയൈഃ
വ്രീഹീണാം ച ശതം ഹുത്വാ ഹേമ ചായുരവാപ്നുയാത് 48

സുവർണ്ണകുഡ്മളം ഹുത്വാ ശതമായുരവാപ്നുയാത്
ദൂർവാഭിഃ പയസാ വാ/പി മധുനാ സർപിഷാ/പി വാ 49

ശതം ശതം ച സ്പതാഹമപമൃത്യും വ്യപോഹതി
ശമീ സമിദ്ഭിരന്നേന പയസാ വാ ച സർപിഷാ 50

ശതം ശതം ച സപ്താഹമപമൃത്യും വ്യപോഹതി
ന്യഗ്രോധസമിധോ ഹുത്വാ പായസം ഹോമയേത്തതഃ 51

ശതം ശതം ച സ്പതാഹമപമൃത്യും വ്യപോഹതി
ക്ഷീരാഹാരോ ജപേന്മൃത്യോഃ സ്പതാഹാദ്വിജയീ ഭവേത് 52

അനശ്നൻ വാഗ്യതേ ജപ്ത്വാ ത്രിരാത്രം മുച്യതേ യമാത്
നിമജ്യാ/പ്സു ജപേദേവ സദ്യോ മൃത്യോർവിമുച്യതേ 53

ജപേദ്ബില്വം സമാശ്രിത്യ മാസം രാജ്യമവാപ്നുയാത്
ബില്വം ഹുത്വാ/പ്നുയാദ്രാജ്യം സമൂലഫലപല്ലവം 54

ഹുത്വാ പത്മശതം മാസം രാജ്യമാപ്നോത്യകണ്ടകം
യവാഗും ഗ്രാമമാപ്നോതി ഹുത്വാ ശാലിസമന്വിതം 55

അശ്വത്ഥസമിധോ ഹുത്വാ യുദ്ധാദൗ ജയമാപ്നുയാത്
അർക്കസ്യസമിധോ ഹുത്വാ സർവത്ര വിജയീ ഭവേത് 56

സംയുക്തൈഃ പയസാ പത്രൈഃ പുഷ്പൈർവാ വേതസസ്യ ച
പായസേനസമം ഹുത്വാ സപ്താഹം വൃഷ്ടിമാപ്നുയാത് 57

നാഭിദഘ്നേ ജലേ ജപ്ത്വാ സപ്താഹം വൃഷ്ടിമാപ്നുയാത്
ജലേ ഭസ്മശതം ഹുത്വാ മഹാവൃഷ്ടിം നിവാരയേത് 58

പാലാശാഭിരവാപ്നോതി സമിദ്ഭിർ ബ്രഹ്മവർച്ചസം
പാലാശകുസുമൈർഹുത്വാ സർവാഭീഷ്ടമവാപ്നുയാത് 59

പയോ ഹുത്വാഽപ്നുയാന്മേധാമാജ്യം ബുദ്ധിമവാപ്നുയാത്
അഭിമന്ത്ര്യ പിബേദ് ബ്രാഹ്മം രസം മേധാമവാപ്നുയാത് 60

പുഷ്പഹോമേ ഭവേദ്വാസസ്തന്തുഭിസ്തദ്വിധം പടം
ലവണം മധുസംമിശ്രം ഹുത്വേഷ്ടം വശമാനയേത് 61

നയേദിഷ്ടം വശം ഹുത്വാ ലക്ഷ്മീം പുഷ്പൈർ മധുപ്ലുതൈഃ
നിത്യമഞ്ജലിനാഽത്മാനമഭിഷിഞ്ചേജ്ജലേ സ്ഥിതഃ 62

മതിമാരോഗ്യമായുഷ്യമഗ്ര്യം സ്വാസ്ഥ്യമവാപ്നുയാത്
കുര്യാദ്വിപ്രോഽന്യമുദ്ദിശ്യ സോഽപി പുഷ്ടിമവാപ്നുയാത് 63

അഥ ചാരുവിധിർമാസം സഹസ്രം പ്രത്യഹം ജപേത്
ആയുഷ്കാമഃ ശുചൗ ദേശേ പ്രാപ്നുയാദായുരുത്തമം 64

ആയുരാരോഗ്യകാമസ്തു ജപേന്മാസദ്വയം ദ്വിജഃ
ഭവേദായുഷ്യമാരോഗ്യം ശ്രിയൈ മാസത്രയം ജപേത് 65

ആയുഃ ശ്രീപുത്രദാരാദ്യാശ്ചതുർഭിശ്ച യശോ ജപാത്
പുത്രദാരായുരാരോഗ്യം ശ്രിയം വിദ്യാം ച പഞ്ചഭിഃ 66

ഏവമേവോത്തരാൻ കാമാൻ മാസൈരേവോത്തരൈർവ്രജേത്
ഏകപാദോ ജപേദൂർധ്വബാഹുഃ സ്ഥിത്വാ നിരാശ്രയഃ 67

മാസം ശതത്രയം ത്രിസ്രഃ സർവാൻ കാമാനവാപ്നുയാത്
ഏവം ശതോത്തരം ജപ്ത്വാ സഹസ്രം സർവമാപ്നുയാത് 68

രുദ്ധ്വാ പ്രാണമപാനം ച ജപേന്മാസം ശതത്രയം
യദിച്ഛേത്തദവാപ്നോതി സഹസ്രാത്പരമവാപ്നുയാത് 69

ഏകപാദോ ജപേദൂർധ്വബാഹു രുധ്വാ/നിലം വശീ
മാസം ശതമവാപ്നോതി യദിച്ഛേദിതി കൗശികഃ 70

ഏവം ശതത്രയം ജപ്ത്വാ സഹസ്രം സർവ്വമാപ്നുയാത്
നിമജ്ജ്യാ/പ്സു ജപേന്മാസം ശതമിഷ്ടവാപ്നുയാത് 71

ഏവം ശതത്രയം ജപ്ത്വാ സഹസ്രം സർവ്വമാപ്നുയാത്
ഏകപാദോ ജപേദൂർധ്വബാഹു രുധ്വാ നിരാശ്രയഃ 72

നക്തമശ്നൻ ഹവിഷ്യാന്നം വത്സരാദൃഷിതാമിയാത്
ഗീരമോഘാ ഭവേദേവം ജപ്ത്വാ സംവത്സരദ്വയം 73

ത്രിവത്സരം ജപേദേവം ഭവേത് ത്രൈകാലദർശനം
ആയാതി ഭഗവാൻ ദേവശ്ചതുഃ സംവത്സരം ജപേത് 74

പഞ്ചഭിർവത്സരൈരേവമണിമാദി ഗുണോ ഭവേത്
ഏവം ഷഡ്വത്സരം ജപ്ത്വാ കാമരൂപിത്വമാപ്നുയാത് 75

സപ്തഭിർവത്സരൈരേവമമരത്വമവാപ്നുയാത്
മനുത്വം നവഭിഃ സിദ്ധമിന്ദ്രത്വം ദശഭിർഭവേത് 76

ഏകാദശഭിരാപ്നോതി പ്രാജാപത്യം തു വത്സരൈഃ
ബ്രഹ്മത്വം പ്രാപ്നുയാദേവം ജപ്ത്വാ ദ്വാദശവത്സരാൻ 77

ഏതേനൈവ ജിതാ ലോകാസ്തപസാ നാരദാദിഭിഃ
ശാകമന്യേ പരേ മൂലം ഫലമന്യേ പയഃ പരേ 78

ഘൃതമന്യേ പരേ സോമമപരേ ചരുവൃത്തയഃ
ഋഷയഃ പക്ഷമശ്നന്തി കേചിദ്ഭൈക്ഷ്യാശിനോ/ഹനി 79

ഹവിഷ്യമപരേ/ശ്നന്തഃ കുർവ്വന്ത്യേവ പരം തപഃ
അഥ ശുദ്ധ്യൈ രഹസ്യാനാം ത്രിസഹസ്രം ജപേദ്ദ്വിജഃ 80

മാസം ശുദ്ധോ ഭവേസ്തേയാത് സുവർണസ്യ ദ്വിജോത്തമഃ
ജപേന്മാസം ത്രിസാഹസ്രം സുരാപഃ ശുദ്ധിമാപ്നുയാത് 81

മാസം ജപേത്ത്രിസാഹസ്രം ശുചിഃ സ്യാദ്ഗുരുതല്പഗഃ
ത്രിസഹസ്രം ജപേന്മാസം കുടീം കൃത്വാ വനേ വസേൻ 82

ബ്രഹ്മഹാ മുച്യതേ പാപാദിതി കൗശികഭാഷിതം
ദ്വാദശാഹം നിമജ്ജ്യാ/പ്സു സഹസ്രം പ്രത്യഹം ജപേത് 83

മുച്യേരന്നംഹസഃ സർവേ മഹാപാതകിനോ ദ്വിജാഃ
ത്രിസാഹസ്രം ജപേന്മാസം പ്രാണാനായമ്യ വാഗ്യതഃ 84

മഹാപാതകയുക്തോ വാ മുച്യതേ മഹതോ ഭയാത്
പ്രാണായാമസഹസ്രേണ ബ്രഹ്മഹാ/പി വിശുദ്ധ്യതി 85

ഷട്കൃത്വഭ്യസേദൂർധ്വം പ്രാണാപാനൗ സമാഹിതഃ
പ്രാണായാമോ ഭവേദേഷ സർവ്വപാപപ്രാണാശനഃ 86

സഹസ്രമഭ്യസേന്മാസം ക്ഷിതിപഃ ശുചിതാമിയാത്
ദ്വാദശാഹം ത്രിസാഹസ്രം ജപേദ്ധി ഗോവധേ ദ്വിജഃ 87

അഗമ്യാഗമനസ്തേയഹനനാഭക്ഷ്യഭക്ഷണേ
ദശസാഹസ്രമഭ്യസ്താ ഗായത്രീ ശോധയേദ്ദ്വിജം 88

പ്രാണായാമശതം കൃത്വാ മുച്യതേ സർവ്വകില്ബിഷാത്
സർവേഷാമേവ പാപാനാം സങ്കരേ സതി ശുദ്ധയേ 89

സഹസ്രമഭ്യസേന്മാസം നിത്യജാപീ വനേ വസൻ
ഉപവാസസമം ജപ്യം ത്രിസഹസ്രം തദിതൃചം 90

ചതുർവിംശതിസാഹസ്രമഭ്യസ്താ കൃച്ഛ്രസംജ്ഞിതാ
ചതുഃ ഷഷ്ടിസഹസ്രാണി ചാന്ദ്രായണസമാനി തു 91

ശതകൃത്വോഭ്യസേന്നിത്യം പ്രാണാനായമ്യ സന്ധ്യയോഃ
തദിതൃചമവാപ്നോതി സർവപാപക്ഷയം പരം 92

നിമജ്ജ്യാപ്സു ജപേന്നിത്യം ശതകൃത്വസ്തദിതൃചം
ധ്യായൻ ദേവീം സൂര്യരൂപാം സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ 93

ഇതിതേ സമ്യഗാഖ്യാതാഃ ശാന്തിശുദ്ധ്യാദികല്പനാഃ
രഹസ്യാതിരഹസ്യാശ്ച ഗോപനീയസ്ത്വയാ സദാ 94

ഇതിസംക്ഷേപതഃ പ്രോക്തഃ സദാചാരസ്യ സംഗ്രഹഃ
വിധിനാചരണാദസ്യ മായാ ദുർഗാ പ്രസീദതി 95

നൈമിത്തികം ച നിത്യം ച കാമ്യകർമ്മ യഥാവിധി
ആചരേന്മനുജഃ സോ/യം ഭുക്തിമുക്തിഫലാപ്തിഭാക് 96

ആചാരഃ പ്രഥമോ ധർമ്മഃ ധർമ്മസ്യ പ്രഭുരീശ്വരീ
ഇത്യുക്തം സർവശാസ്ത്രേഷു സദാചാരഫലം മഹത് 97

ആചാരവാൻ സദാ പൂതഃ സദൈവാചാരവാൻ സുഖീ
ആചാരവാൻ സദാ ധന്യഃ സത്യം സത്യം ച നാരദ 98

ദേവീപ്രസാദജനകം സദാചാരവിധാനകം
യദപി ശൃണുയാന്മർത്ത്യോ മഹാസമ്പത്തിസൗഖ്യഭാക് 99

സദാചാരേണ സിദ്ധേച്ച ഐഹികാ/മുഷ്മികം സുഖം
തദേവ തേ മയാ പ്രോക്തം കിമന്യത് ശ്രോതുമിച്ഛസി 100

ഇതി ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതേ ഏകാദശസ്കന്ധേ

ചതുർവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

സമാപ്തോ/യം ഏകാദശസ്കന്ധഃ

ശ്രീ ദുർഗ്ഗാദേവൈ്യ നമഃ

ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതം

ദ്വാദശഃസ്കന്ധഃ

പ്രഥമോഽദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

സദാചാരവിധിർദേവ ഭവതാ വർണിതഃ പ്രഭോ
തസ്യാഽപ്യതുലമാഹാത്മ്യം സർവപാപവിനാശനം 1

ശ്രുതം ഭവന്മുഖാംഭോജച്ച്യുതം ദേവീകഥാമൃതം
വ്രതാനി യാനി ചോക്താനി ചാന്ദ്രായണമുഖാനി തേ 2

ദുഃഖസാദ്ധ്യാനി ജാനീമഃ കർത്തൃസാദ്ധ്യാനി താനി ച
തദസ്മാദ് സാമ്പ്രതം യത്തു സുഖസാദ്ധ്യം ശരീരിണാം 3

ദേവീപ്രസാദജനകം സുഖാഽനുഷ്ഠാനസിദ്ധിദം
തത് കർമ്മ വദ മേ സ്വാമിൻ കൃപാപൂർവം സുരേശ്വര 4

സദാചാരവിധൗ യശ്ച ഗായത്രീവിധിരീരിതഃ
തസ്മിൻ മുഖ്യതമം കിംസ്യാത് കിം വാ പുണ്യാധികപ്രദം 5

യേ ഗായത്രീഗതാ വർണ്ണാസ്തത്ത്വസംഖ്യാസ്ത്വയേരിതാഃ
തേഷാം കേ ഋഷയഃ പ്രോക്താഃ കാനി ഛന്ദാംസി തേ മുനേ 6

തേഷാം കാ ദേവതാഃ പ്രോക്താഃ സർവം കഥയ മേ പ്രഭോ
മഹത് കൗതൂഹലം മേ ച മാനസേ പരിവർത്തതേ 7

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

കുര്യാദന്യത്ര വാ കുര്യാദനുഷ്ഠാനാദികം തഥാ
ഗായത്രീമാത്രനിഷ്ഠാസ്തു കൃതകൃത്യോ ഭവേദ്ദ്വിജഃ 8

സന്ധ്യാസു ചാഽർഘ്യദാനം ച ഗായത്രീജപമേവ ച
സഹസ്രത്രിതയം കുർവൻ സുരൈഃ പൂജ്യോ ഭവേന്മുനേ 9

ന്യാസാൻ കരോതു വാമായാ ഗായത്രീമേവ ചാ/ഭ്യസേത്
ധ്യാത്വാ നിർവ്യാജയാ വൃത്യാ സച്ചിദാനന്ദരൂപിണിം 10

യദക്ഷരൈകസംസിദ്ധേഃ സ്പർദ്ധതേ ബ്രാഹ്മണോത്തമഃ
ഹരിശങ്കരകഞ്ജോത്ഥസൂര്യചന്ദ്രഹുതാശനൈഃ 11

അഥാ/തഃ ശ്രൂയതാം ബ്രഹ്മൻ വർണാന്യൃഷ്യാദികാംസ്തഥാ
ഛന്ദാംസി ദേവതാസ്തദ്വത് ക്രമാത്തത്ത്വാനി ചൈവ ഹി 12

വാമദേവോ/ത്രിർവസിഷ്ഠഃ ശുക്രഃ കണ്വഃ പരാശരഃ
വിശ്വാമിത്രോ മഹാതേജാഃ കപിലഃ ശൗനകോ മഹാൻ 13

യാജ്ഞവല്ക്യോ ഭരദ്വാജോ ജമദഗ്നിസ്തപോനിധിഃ
ഗൗതമോ മുദ്ഗലശ്ചൈവ വേദവ്യാസശ്ച ലോമശഃ 14

അഗസ്ത്യഃ കൗശികോ വത്സഃ പുലസ്ത്യോ മാണ്ഡുകസ്തഥാ
ദുർവാസാസ്തപസാം ശ്രേഷ്ഠോ നാരദഃ കശ്യപസ്തഥാ 15

ഇത്യേതേ ഋഷയഃ പ്രോക്താ വർണ്ണാനാം ക്രമശോ മുനേ
ഗായത്ര്യുഷ്ണിഗനുഷ്ടുപ് ച ബൃഹതീ പംക്തിരേവ ച 16

ത്രിഷ്ടുഭം ജഗതീ ചൈവ തഥാ/തിജഗതീ മതാ
ശക്വര്യതിശക്വരീ ച ധൃതിശ്ചാ/തിധൃതിസ്തഥാ 17

വിരാട് പ്രസ്താരപംക്തിശ്ച കൃതിഃ പ്രകൃതിരാകൃതിഃ
വികൃതിഃ സംകൃതിശ്ചൈവാക്ഷരപംക്തിസ്തഥൈവ ച 18

ഭൂർഭുവഃ സ്വരിതി ഛന്ദസ്തഥാ ജ്യോതിഷ്മതീ സ്മൃതം
ഇത്യേതാനി ച ഛന്ദാംസി കീർത്തിതാനി മഹാമുനേ 19

ദൈവതാനി ശൃണു പ്രാജ്ഞ തേഷാമേവാനുപൂർവശഃ
ആഗ്നേയം പ്രഥമം പ്രോക്തം പ്രാജാപത്യംദ്വിതീയകം 20

തൃതീയം ച തഥാ സൗമ്യമീശാനം ച ചതുർത്ഥകം
സാവിത്രം പഞ്ചമം പ്രോക്തം ഷഷ്ഠമാദിത്യദൈവതം 21

ബാഹർസ്പത്യം സപ്തമം തു മൈത്രാവരുണമഷ്ടമം
നവമം ഭഗദൈവത്യം ദശമം ചാര്യമൈശ്വരം 22

ഗണേശമേകാദശകം ത്വാഷ്ട്രം ച ദ്വാദശം സ്മൃതം
പൗഷ്ണം ത്രയോദശം പ്രോക്തമൈന്ദ്രാഗ്നം ച ചതുർദ്ദശം 23

വായവ്യം പഞ്ചദശകം വാമദേവ്യം ച ഷോഡശം
മൈത്രാവരുണിദൈവത്യം പ്രോക്തം സപ്തദശാക്ഷരം 24

അഷ്ടാദശം വൈശ്വദേവമൂനവിംശം തു മാതൃകം
വൈഷ്ണവം വിംശതിതമംവാസുദൈവതമീരിതം 25

ഏകവിംശതിസംഖ്യാകം ദ്വാവിംശം രുദ്രദൈവതം
ത്രയോവിംശം ച കൗബേരമാശ്വിനം തത്ത്വസംഖ്യകം 26

ചതുർവിംശതിവർണ്ണാനാം ദേവതാനാം ച സംഗ്രഹഃ
കഥിതഃ പരമശ്രേഷ്ഠോ മഹാപാപൈകശോധനഃ
യദാകർണ്ണനമാത്രേണ സാംഗം ജാപ്യഫലം ലഭേത് 27

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ
പ്രഥമോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വിതീയോഽദ്ധ്യായഃ

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

വർണ്ണാനാം ശക്തയഃ കാശ്ച താ ശൃണുഷ്വ മഹാമുനേ
വാമദേവീ പ്രിയാ സത്യാ വിശ്വാ ഭദ്രവിലാസിനീ 1

പ്രഭാവതീ ജയാ ശാന്താ, കാന്താ ദുർഗാ സരസ്വതീ
വിദ്രുമാ ച വിശാലേശാ വ്യാപിനീ വിമലാ തഥാ, 2

തമോഽപഹാരിണീ സൂക്ഷ്മാ വിശ്വയോനിർജയാ വശാ
പത്മാലയാ പരാശോഭാ ഭദ്രാ ച ത്രിപദാ സ്മൃതാ 3

ചതുർവിംശതിവർണ്ണാനാം ശക്തയഃ സമുദാഹൃതാഃ
അതഃ പരം വർണ്ണവർണ്ണാൻ വ്യാഹരാമി യഥാതഥം 4

ചമ്പകം അതസീപുഷ്പസന്നിഭം വിദ്രുമം തഥാ
സ്ഫടികാകാരകം ചൈവ പത്മപുഷ്പസമപ്രഭം 5

തരുണാദിത്യസങ്കാശം ശംഖകുന്ദേന്ദുസന്നിഭം
പ്രവാളപത്മപത്രാഭം പത്മരാഗസമപ്രഭം 6

ഇന്ദ്രനീലമണിപ്രഖ്യം മൗക്തികം കുങ്കുമപ്രഭം
അഞ്ജനാഭം ച രക്തം ച വൈഡൂര്യം ക്ഷൗദ്രസന്നിഭം 7

ഹാരിദ്രകുന്ദദുഗ്ധാഭം രവികാന്തിസമപ്രഭം
ശുകപുച്ഛനിഭം തദ്വച്ഛതപത്രനിഭം തഥാ 8

കേതകീപുഷ്പസങ്കാശം മല്ലികാകുസുമപ്രഭം
കരവീരശ്ച ഇത്യേതേ ക്രമേണ പരികീർത്തിതാഃ 9

വർണ്ണാഃ പ്രോക്താശ്ച വർണ്ണാനാം മഹാപാപവിശോധനാഃ
പൃഥിവ്യാപസ്തഥാ തേജോ വായുരാകാശ ഏവ ച 10

ഗന്ധോ രസശ്ച രൂപം ച ശബ്ദഃ സ്പർശസ്തഥൈവ ച
ഉപസ്ഥം പായുപാദം ച പാണീ വാഗപി ച ക്രമാത് 11

ഘ്രാണം ജിഹ്വാ ച ചക്ഷുശ്ച ത്വക്ശ്രോത്രം ച തതഃ പരം
പ്രാണോ/പാനസ്തഥാ വ്യാനഃ സമാനശ്ച തതഃ പരം 12

തത്ത്വാന്യേതാനി വർണ്ണാനാം ക്രമശഃ കീർത്തിതാനി തു
അതഃ പരം പ്രവക്ഷ്യാമി വർണ്ണമുദ്രാഃ ക്രമേണ തു 13

സുമുഖം സമ്പുടം ചൈവ വിതതം വിസ്തൃതം തഥാ
ദ്വിമുഖം ത്രിമുഖം ചൈവ ചതുഃ പഞ്ചമുഖം തഥാ 14

ഷണ്മുഖാ/ധോമുഖം ചൈവ വ്യാപകാഞ്ജലികം തഥാ
ശകടം യമപാശം ച ഗ്രഥിതം സംമുഖോന്മുഖം 15

വിളംബം മുഷ്ടികം ചൈവ മത്സ്യം കൂർമം വരാഹകം
സിംഹാക്രാന്തം മഹാക്രാന്തം മുദ്ഗരം പല്ലവം തഥാ 16

ത്രിശൂലയോനിഃ സുരഭിശ്ചാ/ക്ഷമാലാ ച ലിംഗകം
അംബുജം ച മഹാമുദ്രാസ്തുര്യരൂപാഃ പ്രകീർത്തിതാഃ 17

ഇത്യേതാഃ കീർത്തിതാ മുദ്രാ വർണാനാം തേ മഹാമുനേ
മഹാപാപക്ഷയകരാഃ കീർത്തിദാഃ കാന്തിദാ മുനേ 18

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ
ദ്വിതീയോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ തൃതീയോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

സ്വാമിൻ സർവജഗന്നാഥ സംശയോ/സ്തി മമ പ്രഭോ
ചതുഃ ഷഷ്ടികലാഭിജ്ഞ! പാതകാദ്യോഗവിദ്വര! 1

മുച്യതേ കേന പുണ്യേന ബ്രഹ്മരൂപഃ കഥം ഭവേത്
ദേഹശ്ച ദേവതാരൂപോ മന്ത്രരൂപോ വിശേഷതഃ 2

കർമ്മ തച്ഛ്രോതുമിച്ഛാമി ന്യാസം ച വിധിപൂർവകം
ഋഷിശ്ഛന്ദോധിദൈവം ച ധ്യാനം ച വിധിവത് പ്രഭോ 3

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

അസ്ത്യേകം പരമം ഗുഹ്യം ഗായത്രീകവചം തഥാ
പഠനാദ്ധാരണാന്മർത്ത്യഃ സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ 4

സർവാൻകാമാനവാപ്നോതി ദേവീരൂപശ്ച ജായതേ
ഗായത്രീകവചസ്യാസ്യ ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമഹേശ്വരാഃ 5

ഋഷയോ ഋഗ്യജുഃസാമാഥർവശ്ഛന്ദാംസി നാരദ
ബ്രഹ്മരൂപാ ദേവതോക്താ ഗായത്രീ പരമാ കലാ 6

തദ്ബീജം ഭർഗ്ഗ ഇത്യേഷാ ശക്തിരുക്താ മനീഷിഭിഃ
കീലകം ച ധിയഃ പ്രോക്തം മോക്ഷാർത്ഥേ വിനിയോജനം 7

ചതുർഭിർഹൃദയം പ്രോക്തം ത്രിഭിർവർണ്ണൈഃ ശിരഃ സ്മൃതം
ചതുർഭിഃ സ്യാച്ഛിഖാ പശ്ചാത്ത്രിഭിസ്തു കവചം സ്മൃതം 8

ചതുർഭിർനേത്രമുദ്ദിഷ്ടം ചതുർഭിഃ സ്യാത്തദസ്ത്രകം
അഥ ധ്യാനം പ്രവക്ഷ്യാമി സാധകാഭീഷ്ടദായകം 9

മുക്താവിദ്രുമഹേമനീലധവളച്ഛായൈർമുഖൈസ്ത്രീക്ഷണൈർ-
യുക്താമിന്ദുനിബദ്ധരത്നമുകുടാം തത്ത്വാർത്ഥവർണ്ണാത്മികാം
ഗായത്രീം വരദാഭയാങ്കുശകശാഃ ശുഭ്രം കപാലം ഗുണം
ശംഖം ചക്രമഥാരവിന്ദയുഗളം ഹസ്തൈർവഹന്തീം ഭജേ 10

ഗായത്രീ പൂർവതഃ പാതു സാവിത്രീ പാതു ദക്ഷിണേ
ബ്രഹ്മസന്ധ്യാ തു മേ പശ്ചാദുത്തരസ്യാം സരസ്വതീ 11

പാർവതീ മേ ദിശം രക്ഷേത് പാവകീ ജലശായിനീ
യാതുധാനീ ദിശം രക്ഷേദ്യാതുധാനഭയങ്കരീ 12

പാവമാനീ ദിശം രക്ഷേത് പവമാനവിലാസിനീ
ദിശം രൗദ്രീം ച മേ പാതു രുദ്രാണീ രുദ്രരൂപിണീ 13

ഊർദ്ധ്വം ബ്രഹ്മാണി മേ രക്ഷേദധസ്താദ്വൈഷ്ണവീ തഥാ
ഏവം ദശ ദിശോ രക്ഷേത് സർവാംഗം ഭുവനേശ്വരീ 14

തത്പദം പാതു മേ പാദൗ ജംഘേ മേ സവിതുഃ പദം
വരേണ്യം കടിദേശോ തു നാഭിം ഭർഗ്ഗസ്തഥൈവ ച 15

ദേവസ്യ മേ തത് ഹൃദയം ധീമഹീതി ച ഗല്ലയോഃ
ധിയഃ പദം ച മേ നേത്രേ യഃ പദം മേ ലലാടകം 16

നഃ പാതു മേ പദം മൂർധ്നി ശിഖായാം മേ പ്രചോദയാത്
തത്പദം പാതു മൂർധാനം സകാരഃ പാതു ഭാലകം 17

ചക്ഷുഷീ തു വികാരാർണസ്തുകാരസ്തു കപോലയോഃ
നാസാപുടം വകാരാർണ്ണോ രേകാരസ്തു മുഖേ തഥാ 18

ണികാര ഊർധ്വമോഷ്ഠം തു യകാരസ്ത്വധരോഷ്ഠകം
ആസ്യമദ്ധ്യേ ഭകാരാർണോർഗോകാരശ്ചുബുകേ തഥാ 19

ദേകാരഃ കണ്ഠദേശേ തു വകാരഃ സ്കന്ധദേശകം
സ്യകാരോ ദക്ഷിണം ഹസ്തം ധീകാരോ വാമഹസ്തകം 20

മകാരോ ഹൃദയം രക്ഷേദ്ധികാര ഉദരേ തഥാ
ധികാരോ നാഭിദേശേ തു യോകാരസ്തു കടിം തഥാ 21

ഗുഹ്യം രക്ഷതു 'യോ' കാരഃ ഊരൂ ദ്വൗ നഃ പദാക്ഷരം
പ്രകാരോ ജാനുനീ രക്ഷേച്ചോകാരോ ജംഘദേശകം 22

ദകാരം ഗുൽഫദേശേ തു യാകാരഃ പദയുഗ്മകം
തകാരോ വ്യഞ്ജനം ചൈവ സർവാംഗേ മേ സദാ/വതു 23

ഇദം തു കവചം ദിവ്യം ബാധാശതവിനാശനം
ചതുഃഷഷ്ടികലാവിദ്യാദായകം മോക്ഷകാരകം 24

മുച്യതേ സർവപാപേഭ്യഃ പരം ബ്രഹ്മാ/ധിഗച്ഛതി
പഠനാച്ഛ്രവണാദ്വാപി ഗോസഹസ്രഫലം ലഭേത് 25

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ
തൃതീയോ/ ധ്യായഃ

അഥ ചതുർത്ഥോ/ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ഭഗവൻ ദേവദേവേശ ഭൂതഭവ്യ ജഗത്പ്രഭോ
കവചം ച ശ്രുതം ദിവ്യം ഗായത്രീമന്ത്രവിഗ്രഹം 1

അധുനാ ശ്രോതുമിച്ഛാമി ഗായത്രീഹൃദയം പരം
യദ്ധാരണാദ്ഭവേത്പുണ്യം ഗായത്രീജപതോ/ ഖിലം 2

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ദേവ്യാശ്ച ഹൃദയം പ്രോക്തം നാരദാഥർവണേ സ്ഫുടം
തദേവാ/ഹം പ്രവക്ഷ്യാമി രഹസ്യാതിരഹസ്യകം. 3

വിരാട് രൂപാം മഹാദേവീം ഗായത്രീം വേദമാതരം
ധ്യാത്വാ തസ്യാസ്ത്വഥാ/ംഗേഷു ധ്യായേദേതാശ്ച ദേവതാഃ 4

പിണ്ഡബ്രഹ്മാണ്ഡയോരൈക്യാദ്ഭാവയേത്സ്വതനൗ തഥാ
ദേവീരൂപേ നിജേ ദേഹേ തന്മയത്വായ സാധകഃ 5

നാദേവോf ഭ്യർച്ചയേദ്ദേവമിതി വേദവിദോ വിദുഃ
തതോfഭേദായ കായേ സ്വേ ഭാവയേദ്ദേവതാ ഇമാഃ 6

അഥ തത്സമ്പ്രവക്ഷ്യാമി തന്മയത്വമഥോ ഭവേത്
ഗായത്രീ ഹൃദയസ്യാfസ്യാfപ്യഹമേവ ഋഷിഃ സ്മൃതഃ 7

ഗായത്രീച്ഛന്ദ ഉദ്ദിഷ്ടം ദേവതാ പരമേശ്വരീ
പൂർവോക്തേന പ്രകാരേണ കുര്യാദംഗാനി ഷട് ക്രമാത്
ആസനേ വിജനേ ദേശേ ധ്യായേദേകാഗ്രമാനസഃ 8

അഥാfംഗന്യാസഃ ദ്യൌർമൂർദ്ധ്നി ദൈവതം. ദന്തപംക്താവശ്വിനൗ. ഉഭേ സന്ധ്യേ ചോഷ്ഠൗ. മുഖമഗ്നിഃ . ജിഹ്വാ സരസ്വതീ . ഗ്രീവായാം തു ബൃഹസ്പതിഃ . സ്തനയോർവസവോfഷ്ടൗ. ബാഹ്വോർമരുതഃ . ഹൃദയേ പർജന്യഃ. ആകാശമുദരം. നാഭാവന്തരിക്ഷം. കട്യോരിന്ദ്രാഗ്നീ. ജഘനേ വിജ്ഞാനഘനഃ പ്രജാപതിഃ കൈലാസമലയേ ഊരൂ. വിശ്വേദേവാ ജാന്വോഃ ജംഘായാം കൌശികഃ. ഗുഹ്യമയനേ ഊരൂപിതരഃ. പാദൌ പൃഥിവീ. വനസ്പതയേfംഗുലീഷു. ഋഷയോ രോമാണി. നഖാനി മുഹൂർത്താനി. അസ്ഥിഷു ഗ്രഹാഃ. അസൃങ്മാംസമൃതവഃ. സംവത്സരാ വൈ നിമിഷം. അഹോരാത്രാവാദിത്യചന്ദ്രമാഃ. പ്രവരാം ദിവ്യാം ഗായത്രീം സഹസ്രനേത്രാം ശരണമഹം പ്രപദ്യേ. ഓം തത് സവിതുർവരേണ്യായ നമഃ. ഓം തത്പൂർവാജയായ നമഃ. തത്പ്രാതരാദിത്യായ നമഃ. തത്പ്രാതരാദിത്യ പ്രതിഷ്ഠായൈ നമഃ. പ്രാതരധീയാനോ രാത്രികൃതം പാപം നാശയതി. സായമധീയാനോ ദിവസകൃതം പാപം നാശയതി. സായംപ്രാതരധീയാനോ അപാപോ ഭവതി. സർവതീർത്ഥേഷു സ്നാതോ ഭവതി. സർവൈർ ദേവൈർജ്ഞാതോ ഭവതി. അവ്യാച്യവചനാത് പൂതോ ഭവതി. അഭക്ഷ്യ ഭക്ഷണാത് പൂതോ ഭവതി. അഭോജ്യഭോജനാത് പൂതോ ഭവതി. അചോഷ്യ ചോഷണാത് പൂതോ ഭവതി. അസാദ്ധ്യസാധനാത് പൂതോ ഭവതി. ദുഷ്പ്രതി ഗ്രഹശതസഹസ്രാത് പൂതോ ഭവതി. സർവപ്രതി ഗ്രഹാത്പൂതോ ഭവതി. പംക്തിദൂഷണാത് പൂതോ ഭവതി. അനൃതവചനാത് പൂതോ ഭവതി. അഥ അബ്രഹ്മചാരീ ബ്രഹ്മചാരീ ഭവതി. അനേന ഹൃദയേനാfധീതേന ക്രതു സഹസ്രേണേഷ്ടം ഭവതി. ഷഷ്ടിശതസഹസ്ര ഗായത്ര്യാ ജപ്യാനി ഫലാനി ഭവന്തി. അഷ്ടൗ ബ്രാഹ്മണാൻ സമ്യഗ് ഗ്രാഹയേത്. തസ്യ സിദ്ധിർഭവതി. യ ഇദം നിത്യമധീയാനോ ബ്രാഹ്മണഃ പ്രാതഃ ശുചിഃ സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യത ഇതി. ബ്രഹ്മലോകേ മഹീയതേ. ഇത്യാഹ ഭഗവൻ ശ്രീ നാരായണഃ

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ ചതുർത്ഥോfദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചമോ/ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ഭക്താനുകമ്പിൻ സർവജ്ഞ ഹൃദയം പാപനാശനം
ഗായത്ര്യാ കഥിതം തസ്മാദ്ഗായത്ര്യാഃ സ്തോത്രമീരയ 1

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ആദിശക്തേ ജഗന്മാതഃ ഭക്താനുഗ്രഹകാരിണി
സർവത്രവ്യാപികേ/നന്തേ ശ്രീസന്ധ്യേ തേ നമോസ്തു തേ 2

ത്വമേവ സന്ധ്യാ ഗായത്രീ സാവിത്രീ ച സരസ്വതീ
ബ്രാഹ്മീ ച വൈഷ്ണവീ രൗദ്രീ രക്താ ശ്വേതാ സിതേതരാ 3

പ്രാതർബാലാ ച മദ്ധ്യാഹ്നേ യൗവനസ്ഥാ ഭവേത് പുനഃ
വൃദ്ധാ സായം ഭഗവതീ ചിന്ത്യതേ മുനിഭിഃ സദാ 4

ഹംസസ്ഥാ ഗരുഡാരൂഢാ തഥാ വൃഷഭവാഹിനീ
ഋഗ്വേദാദ്ധ്യായിനീ ഭൂമൗ ദൃശ്യതേ യാ തപസ്വിഭിഃ 5

യജുർവേദം പഠന്തീ ച അന്തരിക്ഷേ വിരാജതേ
സാ സാമഗാപി സർവേഷു ഭ്രാമ്യമാണാ തഥാ ഭുവി 6

രുദ്രലോകം ഗതാ ത്വം ഹി വിഷ്ണുലോകനിവാസിനീ
ത്വമേവ ബ്രഹ്മണോ ലോകേ/മർത്ത്യാനുഗ്രഹകാരിണീ 7

സപ്തർഷിപ്രീതിജനനീ മായാ ബഹുവരപ്രദാ
ശിവയോഃ കരനേത്രോത്ഥാ ഹ്യശ്രുസ്വേദസമുദ്ഭവാ 8

ആനന്ദജനനീ ദുർഗാ ദശധാ പരിപഠ്യതേ
വരേണ്യാ വരദാ ചൈവ വരിഷ്ഠാ വരവർണിനീ 9

ഗരിഷ്ഠാ ച വരാർഹാ ച വരാരോഹാ ച സപ്തമീ
നീലഗംഗാ തഥാ സന്ധ്യാ സർവദാ ഭോഗമോക്ഷദാ 10

ഭാഗീരഥീ മർത്ത്യലോകേ പാതാളേ ഭോഗവത്യപി
ത്രിലോകവാഹിനീ ദേവീ സ്ഥാനത്രയനിവാസിനീ 11

ഭൂർലോകസ്ഥാ ത്വമേവാസി ധരിത്രീ ലോകധാരിണീ
ഭുവോ ലോകേ വായുശക്തിഃ സ്വർലോകേ തേജസാം നിധിഃ 12

മഹർലോകേ മഹാസിദ്ധിർജനലോകേ ജനേത്യപി
തപസ്വിനീ തപോലോകേ സത്യലോകേ തു സത്യവാക് 13

കമലാ വിഷ്ണുലോകേ ച ഗായത്രീ ബ്രഹ്മലോകദാ
രുദ്രലോകേ സ്ഥിതാ ഗൗരീ ഹരാർദ്ധാംഗനിവാസിനീ 14

അഹമോ മഹതശ്ചൈവ പ്രകൃതിസ്ത്വം ഹി ഗീയസേ
സാമ്യാവസ്ഥാത്മികാ ത്വം ഹി ശബളബ്രഹ്മരൂപിണീ 15

തതഃ പരാ പരാശക്തിഃ പരമാ ത്വം ഹി ഗീയസേ
ഇച്ഛാശക്തിഃ ക്രിയാശക്തിർജ്ഞാനശക്തിസ്ത്രിശക്തിദാ 16

ഗംഗാ ച യമുനാ ചൈവ വിപാശാ ച സരസ്വതീ
സരയൂർദേവികാ സിന്ധുർനർമദൈരാവതീ തഥാ 17

ഗോദാവരീ ശതദ്രുശ്ച കാവേരീ ദേവലോകഗാ
കൗശികീ ചന്ദ്രഭാഗാ ച വിതസ്താ ച സരസ്വതീ 18

ഗണ്ഡകീ താപിനീ തോയാ ഗോമതീ വേത്രവത്യപി
ഇഡാ ച പിംഗലാ ചൈവ സുഷുമ്നാ ച തൃതീയകാ 19

ഗാന്ധാരീ ഹസ്തിജിഹ്വാ ച പൂഷാ*f*പൂഷാ തഥൈവ ച
അലംബുസാ കുഹൂശ്ചൈവ ശംഖിനീ പ്രാണവാഹിനീ 20

നാഡീ ച ത്വം ശരീരസ്ഥാ ഗീയസേ പ്രാക്തനൈർബുധൈഃ
ഹൃത്പത്മസ്ഥാ പ്രാണശക്തിഃ കണ്ഠസ്ഥാ സ്വപ്നനായികാ 21

താലുസ്ഥാ ത്വം സദാധാരാ ബിന്ദുസ്ഥാ ബിന്ദുമാലിനീ
മൂലേ തു കുണ്ഡലീശക്തിർവ്യാപിനീ കേശമൂലഗാ 22

ശിഖാമദ്ധ്യാസനാ ത്വം ഹി ശിഖാഗ്രേ തു മനോന്മനീ
കിമന്യദ്ബഹുനോക്തേന യത്കിഞ്ചിജ്ജഗതീത്രയേ 23

തത്സർവം ത്വം മഹാദേവി ശ്രിയേ സന്ധ്യേ നമോസ്തു തേ
ഇതീദം കീർത്തിതം സ്തോത്രം സന്ധ്യായാം ബഹുപുണ്യദം 24

മഹാപാപപ്രശമനം മഹാസിദ്ധിവിധായകം
യ ഇദം കീർത്തയേത്സ്തോത്രം സന്ധ്യാകാലേ സമാഹിതഃ 25

അപുത്രഃ പ്രാപ്നുയാത്പുത്രം ധനാർത്ഥീ ധനമാപ്നുയാത്
സർവതീർത്ഥതപോദാനയജ്ഞയോഗഫലം ലഭേത് 26

ഭോഗാൻ ഭുക്ത്വാ ചിരം കാലമന്തേ മോക്ഷമവാപ്നുയാത്
തപസ്വിഭിഃ കൃതം സ്തോത്രം സ്നാനകാലേ തു യഃ പഠേത് 27

യത്രകുത്ര ജലേമഗ്നഃ സന്ധ്യാമജ്ജനജം ഫലം
ലഭതേ നാ*f*ത്ര സന്ദേഹഃ സത്യം സത്യം ച നാരദ 28

ശൃണുയാദ്യോ/പി തദ്ഭക്ത്യാ സ തു പാപാത്പ്രമുച്യതേ
പീയൂഷസദൃശം വാക്യം സന്ധ്യോക്തം നാരദേരിതം 29

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ
പഞ്ചമോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷഷ്ഠോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ഭഗവൻ സർവ്വധർമ്മജ്ഞ സർവ്വശാസ്ത്രവിശാരദ
ശ്രുതിസ്മൃതിപുരാണാനാം രഹസ്യം ത്വന്മുഖാച്ഛ്രുതം 1

സർവ്വപാപഹരം ദേവ യേന വിദ്യാ പ്രവർത്തതേ
കേന വാ ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം കിം തു വാ മോക്ഷസാധനം 2

ബ്രാഹ്മണാനാം ഗതിഃ കേന കേന വാ മൃത്യുനാശനം
ഐഹികാ/മുഷ്മികഫലം കേന വാ പത്മലോചന 3

വക്തുമർഹസ്യശേഷേണ സർവ്വം നിഖിലമാദിതഃ 4

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

സാധു സാധു മഹാപ്രാജ്ഞ സമ്യക് പൃഷ്ടം ത്വയാനഘ

ശൃണു വക്ഷ്യാമി യത്നേന ഗായത്ര്യഷ്ടസഹസ്രകം
നാമ്നാം ശുഭാനാം ദിവ്യാനാം സർവ്വപാപവിനാശനം 5

സൃഷ്ട്യാദൗ യദ്ഭഗവതാ പൂർവ്വം പ്രോക്തം ബ്രവീമി തേ
അഷ്ടോത്തരസഹസ്രസ്യ ഋഷിർബ്രഹ്മാ പ്രകീർത്തിതഃ 6

ഛന്ദോ/നുഷ്ടുപ്തഥാ ദേവീ ഗായത്രീ ദേവതാ സ്മൃതാ
ഹലോ ബീജാനി തസ്യാശ്ച സ്വരാഃ ശക്തയ ഈരിതാഃ 7

അംഗന്യാസകരന്യാസാവുച്യേതേ മാതൃകാക്ഷരൈഃ
അഥ ധ്യാനം പ്രവക്ഷ്യാമി സാധകാനാം ഹിതായ വൈ 8

രക്തശ്വേതഹിരണ്യനീല ധവളൈർയുക്താംത്രിനേത്രോജ്ജ്വലാം
രക്താം രക്തനവസ്രജം മണിഗണൈർയുക്താംകുമാരീമിമാം
ഗായത്രീം കമലാസനാം കരതലവ്യാനദ്ധകുണ്ഡാംബുജാം
പത്മാക്ഷീം ച വരസ്രജം ച ദധതീം ഹംസാധിരൂഢാം ഭജേ. 9

അചിന്ത്യലക്ഷണാ/വ്യക്താ/പ്യർധമാതൃമഹേശ്വരീ
അമൃതാർണവമദ്ധ്യാസ്ഥാ/പ്യജിതാ ചാ/പരാജിതാ 10

അണിമാദിഗുണാധാരാഽപൃർക്കമണ്ഡലസംസ്ഥിതാ
അജരാഽജാഽപരാഽധർമ്മാ അക്ഷസൂത്രധരാഽധരാ 11

അകാരാദിക്ഷകാരാന്താപൃരിഷഡ്വർഗ്ഗഭേദിനീ
അഞ്ജനാദ്രിപ്രതീകാശാഽപൃഞ്ജനാദ്രിനിവാസിനീ 12

അദിതിശ്ചാഽജപാഽവിദ്യാപൃരവിന്ദനിഭേക്ഷണാ
അന്തർബഹിഃസ്ഥിതാഽവിദ്യാധ്വംസിനീ ചാഽന്തരാത്മികാ 13

അജാചാഽജമുഖാഽവാസാഽപൃരവിന്ദനിഭാനനാ
അർധമാത്രാഽർത്ഥദാനജ്ഞാഽപൃരിമണ്ഡലമർദ്ദിനീ 14

അസുരഘ്നീ ഹ്യമാവാസ്യാഽപൃലക്ഷ്മീഘ്ന്യന്ത്യജാഽർച്ചിതാ
ആദിലക്ഷ്മീശ്ചാഽദിശക്തിരാകൃതിശ്ചാഽയതാനനാ 15

ആദിത്യപദവീചാരാഽപ്യാദിത്യപരിസേവിതാ
ആചാര്യാഽവർത്തനാഽചാരാപ്യാദിമൂർത്തിനിവാസിനീ 16

ആഗ്നേയീ ചാഽമരീ ചാഽദ്യാ ചാഽരാദ്ധ്യാ ചാഽസനസ്ഥിതാ
ആധാരനിലയാഽധാരാ ചാഽകാശാന്തനിവാസിനീ 17

ആദ്യാക്ഷരസമായുക്താ ചാഽന്തരാകാശരൂപിണീ
ആദിത്യമണ്ഡലഗതാ ചാഽന്തരധ്വാന്തനാശിനീ 18

ഇന്ദിരാ ചേഷ്ടദാ ചേഷ്ടാ ചേന്ദീവരനിഭേക്ഷണാ
ഇരാവതീ ചേന്ദ്രപാദാ ചേന്ദ്രാണീ ചേന്ദുരൂപിണീ 19

ഇക്ഷുകോദണ്ഡസംയുക്താ ചേഷുസന്ധാനകാരിണീ
ഇന്ദ്രനീലസമാകാരാ ചേഡാപിംഗലരൂപിണീ 20

ഇന്ദ്രാക്ഷീ ചേശ്വരീദേവീ ചേഹാത്രയവിവർജിതാ
ഉമാ ചോഷാ ഹ്യുഡുനിഭാ ഉർവാരുകഫലാനനാ 21

ഉഡുപ്രഭാ ചോഡുമതീ ഹ്യുഡുപാ ഹ്യുഡുമദ്ധ്യഗാ
ഊർധ്വം ചാപ്യൂർധ്വകേശീ ചാത്യൂർദ്ധ്വാധോഗതിഭേദിനീ 22

ഊർധ്വബാഹുപ്രിയാ ചോർമിമാലാവാഗ്ഗ്രന്ഥദായിനീ
ഋതം ചർഷിർ ഋതുമതീ ഋഷിദേവനമസ്കൃതാ 23

ഋഗ്വേദാ ഋണഹർത്രീ ച ഋഷിമണ്ഡലചാരിണീ
ഋദ്ധിദാ ഋജുമാർഗ്ഗസ്ഥാ ഋജുധർമ്മാ ഋതുപ്രദാ 24

ഋഗ്വേദനിലയാ ഋജ്വീ ലുപ്തധർമ്മപ്രവർത്തിനീ
ലൂതാരിവരസംഭൂതാ ലൂതാദിവിഷഹാരിണീ 25

ഏകാക്ഷരാ ചൈകമാത്രാ ചൈകാ ചൈകൈകനിഷ്ഠിതാ
ഐന്ദ്രീ ഹൈരാവതാരൂഢാ ചൈഹികാമുഷ്മികപ്രദാ 26

ഓങ്കാരാ ഹ്യോഷധീ ചോതാ ചോതപ്രോതനിവാസിനീ
ഔർവാ ഹ്യൗഷധസമ്പന്നാ ഔപാസനഫലപ്രദാ 27

അണ്ഡമദ്ധ്യസ്ഥിതാ ദേവീ ചാകാരമനുരൂപിണീ
കാത്യായനീ കാളരാത്രിഃ കാമാക്ഷീ കാമസുന്ദരീ 28

കമലാ കാമിനീ കാന്താ കാമദാ കാലകണ്ഠിനീ
കരികുംഭസ്തനഭരാ കരവീരസുവാസിനീ 29

കല്യാണീ കുണ്ഡലവതീ കുരുക്ഷേത്രനിവാസിനീ
കുരവിന്ദദളാകാരാ കുണ്ഡലീ കുമുദാലയാ 30

കാലജിഹ്വാ കരാളാസ്യാ കാലികാ കാലരൂപിണീ
കമനീയഗുണാ കാന്തിഃ കലാധാരാ കുമുദ്വതീ 31

കൗശികീ കമലാകാരാ കാമചാരപ്രഭഞ്ജിനീ
കൗമാരീ കരുണാപാംഗീ കകുബന്താ കരിപ്രിയാ 32

കേസരീ കേശവനുതാ കദംബകുസുമപ്രിയാ
കാളിന്ദീ കാളികാ കാഞ്ചീ കലശോദ്ഭവസംസ്തുതാ 33

കാമമാതാ ക്രതുമതീ കാമരൂപാ കൃപാവതീ
കുമാരീ കുണ്ഡനിലയാ കിരാതീ കീരവാഹനാ 34

കൈകേയീ കോകിലാലാപാ കേതകീകുസുമപ്രിയാ
കമണ്ഡലുധരാ കാളീ കർമ്മനിർമ്മൂലകാരിണീ 35

കളഹംസഗതിഃ കക്ഷാ കൃതകൗതുകമംഗളാ
കസ്തൂരീതിലകാ കമ്രാ കരീന്ദ്രഗമനാ കുഹൂഃ 36

കർപ്പൂരലേപനാ കൃഷ്ണാ കപിലാ കുഹരാശ്രയാ
കൂടസ്ഥാ കുധരാ കമ്രാ കുക്ഷിസ്ഥാ/ഖിലവിഷ്ടപാ 37

ഖഡ്ഗഖേടകരാ ഖർവാ ഖേചരീ ഖഗവാഹനാ
ഖട്വാംഗധാരിണീ ഖ്യാതാ ഖഗരാജോപരിസ്ഥിതാ 38

ഖലഘ്നീ ഖണ്ഡിതജരാ ഖണ്ഡാഖ്യാനപ്രദായിനീ
ഖണ്ഡേന്ദുതിലകാ ഗംഗാ ഗണേശഗുഹപൂജിതാ 39

ഗായത്രീ ഗോമതീ ഗീതാ ഗാന്ധാരീ ഗാനലോലുപാ
ഗൗതമീ ഗാമിനീ ഗാധാ ഗന്ധർവാപ്സരസേവിതാ 40

ഗോവിന്ദചരണാക്രാന്താ ഗുണത്രയവിഭാവിതാ
ഗന്ധർവീ ഗഹ്വരീ ഗോത്രാ ഗിരീശാ ഗഹനാ ഗമീ 41

ഗുഹാവാസാ ഗുണവതീ ഗുരുപാപപ്രണാശിനീ
ഗുർവീ ഗുണവതീ ഗുഹ്യാ ഗോപ്തവ്യാ ഗുണദായിനീ 42

ഗിരിജാ ഗുഹ്യമാതംഗീ ഗരുഡധ്വജവല്ലഭാ
ഗർവ്വാപഹാരിണീ ഗോദാ ഗോകുലസ്ഥാ ഗദാധരാ 43

ഗോകർണനിലയാസക്താ ഗുഹ്യമണ്ഡലവർത്തിനീ
ഘർമദാ ഘനദാ ഘണ്ടാ ഘോരദാനവമർദിനീ 44

ഘൃണിമന്ത്രമയീ ഘോഷാ ഘനസമ്പാതദായിനീ
ഘണ്ടാരവപ്രിയാ ഘ്രാണാ ഘൃണിസന്തുഷ്ടകാരിണീ 45

ഘനാരിമണ്ഡലാ ഘൂർണാ ഘൃതാചീ ഘനവേഗിനീ
ജ്ഞാനധാതുമയീ ചർച്ചാചർച്ചിതാ ചാരുഹാസിനീ 46

ചടുലാ ചണ്ഡികാ ചിത്രാ ചിത്രമാല്യവിഭൂഷിതാ
ചതുർഭുജാ ചാരുദന്താ ചാതുരീ ചരിതപ്രദാ 47

ചൂളികാ ചിത്രവസ്ത്രാന്താ ചന്ദ്രമഃകർണ്ണകുണ്ഡലാ
ചന്ദ്രഹാസാ ചാരുദാത്രീ ചകോരീ ചന്ദ്രഹാസിനീ 48

ചന്ദ്രികാ ചന്ദ്രധാത്രീ ച ചൗരീ ചൗരാ ച ചണ്ഡികാ
ചഞ്ചദ്വാഗ്വാദിനീ ചന്ദ്രചൂഡാ ചോരവിനാശിനീ 49

ചാരുചന്ദനലിപ്താംഗീ ചഞ്ചച്ചാമരവീജിതാ
ചാരുമദ്ധ്യാ ചാരുഗതിശ്ചന്ദിലാ ചന്ദ്രരൂപിണി 50

ചാരുഹോമപ്രിയാ ചാർവാചരിതാ ചക്രബാഹുകാ
ചന്ദ്രമണ്ഡലമദ്ധ്യസ്ഥാ ചന്ദ്രമണ്ഡലദർപ്പണാ 51

ചക്രവാകസ്തനീ ചേഷ്ടാ ചിത്രാ ചാരുവിലാസിനി
ചിത്സ്വരൂപാ ചന്ദ്രവതീ ചന്ദ്രമാശ്ചന്ദനപ്രിയാ 52

ചോദയിത്രീ ചിരപ്രജ്ഞാ ചാതകാ ചാരുഹേതുകീ
ഛത്രയാതാ ഛത്രധരാ ഛായാ ഛന്ദഃപരിഛദാ 53

ഛായാദേവീ ഛിദ്രനഖാ ഛന്നേന്ദ്രിയവിസർപ്പിണീ
ഛന്ദോƒനുഷ്ടുപ് പ്രതിഷ്ഠാന്താ ഛിദ്രോപദ്രവഭേദിനീ 54

ഛേദാ ഛത്രേശ്വരീ ഛിന്നാ ഛുരികാ ഛേദനപ്രിയാ
ജനനീ ജന്മരഹിതാ ജാതവേദാ ജഗന്മയീ 55

ജാഹ്നവീ ജടിലാ ജേത്രീ ജരാമരണവർജിതാ
ജംബുദ്വീപവതീ ജ്വാലാ ജയന്തീ ജയശാലിനീ 56

ജിതേന്ദ്രിയാ ജിതക്രോധാ ജിതാമിത്രാ ജഗത്പ്രിയാ
ജാതരൂപമയീ ജിഹ്വാ ജാനകീ ജഗതീ ജരാ 57

ജനിത്രീ ജഹ്നുതനയാ ജഗത്ത്രയഹിതൈഷിണീ
ജ്വാലാമുഖീ ജപവതീ ജ്വരഘ്നീ ജിതവിഷ്ടപാ 58

ജിതാക്രാന്താമയീ ജ്വാലാ ജാഗ്രതീ ജ്വരദേവതാ
ജ്വലന്തീ ജലദാ ജ്യേഷ്ഠാ ജ്യാഘോഷാസ്ഫോടദിങ്മുഖീ 59

ജംഭിനീ ജൃംഭണാ ജൃംഭാ ജ്വലന്മാണിക്യകുണ്ഡലാ
ഝിംഝികാ ഝണനിർഘോഷാ ഝംഝാമാരുതവേഗിനീ 60

ഝല്ലരീവാദ്യകുശലാ ഞരൂപാ ഞഭുജാ സ്മൃതാ
ടങ്കബാണസമായുക്താ ടങ്കിനീ ടങ്കഭേദിനീ 61

ടങ്കീഗണകൃതാഘോഷാ ടങ്കനീയമഹോരസാ
ടങ്കാരകാരിണീ ദേവീ ഠഠശബ്ദനിനാദിനീ 62

ഡാമരീ ഡാകിനീ ഡിംഭാ ഡുംഡുമാരൈകനിർജിതാ
ഡാമരീതന്ത്രമാർഗ്ഗസ്ഥാ ഡമഡ്ഡമരുനാദിനീ 63

ഡിണ്ഡീരവസഹാ ഡിംഭലസത്ക്രീഡാപരായണാ
ഢുണ്ഢിവിഘ്നേശജനനീ ഢക്കാഹസ്താ ഢിലിവ്രജാ 64

നിത്യജ്ഞാനാ നിരുപമാ നിർഗുണാ നർമദാ നദീ
ത്രിഗുണാ ത്രിപദാ തന്ത്രീ തുളസീ തരുണാ തരുഃ 65

ത്രിവിക്രമപദാക്രാന്താ തുരീയപദഗാമിനീ
തരുണാദിത്യസങ്കാശാ താമസീ തുഹിനാ തുരാ 66

ത്രികാലജ്ഞാനസമ്പന്നാ ത്രിവേണീ ച ത്രിലോചനാ
ത്രിശക്തിസ്ത്രിപുരാ തുങ്ഗാ തുരങ്ഗവദനാ തഥാ 67

തിമിങ്ഗിലഗിലാ തീവ്രാ ത്രിസ്രോതാ താമസാദിനീ
തന്ത്രമന്ത്രവിശേഷജ്ഞാ തനുമദ്ധ്യാ ത്രിവിഷ്ടപാ 68

ത്രിസന്ധ്യാ ത്രിസ്തനീ തോഷസംസ്ഥാ താലപ്രതാപിനീ
താടങ്കിനീ തുഷാരാഭാ തുഹിനാചലവാസിനീ 69

തന്തുജാലസമായുക്താ താരഹാരാവലിപ്രിയാ
തിലഹോമപ്രിയാ തീർത്ഥാ തമാലകുസുമാകൃതിഃ 70

താരകാ ത്രിയുതാ തനവീ ത്രിശങ്കുപരിവാരിതാ
തലോദരീ തിലാഭൂഷാ താടങ്കപ്രിയവാഹിനീ 71

ത്രിജടാ തിത്തിരീ തൃഷ്ണാ ത്രിവിധാ തരുണാകൃതിഃ
തപ്തകാഞ്ചനസങ്കാശാ തപ്തകാഞ്ചനഭൂഷണാ 72

ത്രൈയംബകാ ത്രിവർഗാ ച ത്രികാലജ്ഞാനദായിനീ
തർപ്പണാ തൃപ്തിദാ തൃപ്താ താമസീ തംബുരുസ്തുതാ 73

താർക്ഷ്യസ്ഥാ ത്രിഗുണാകാരാ ത്രിഭംഗീ തനുവല്ലരിഃ
ഥാത്കാരീ ഥാരവാ ഥാന്താ ദോഹിനീ ദീനവത്സലാ 74

ദാനവാന്തകരീ ദുർഗാ ദുർഗാസുരനിബർഹിണീ
ദേവരീതിർദിവാരാത്രിർദ്രൗപദീ ദുന്ദുഭിസ്വനാ 75

ദേവയാനീ ദുരാവാസാ ദാരിദ്ര്യോദ്ഭേദിനീ ദിവാ
ദാമോദരപ്രിയാ ദീപ്താ ദിഗ്വാസാ ദിഗ്വിമോഹിനീ 76

ദണ്ഡകാരണ്യനിലയാ ദണ്ഡിനീ ദേവപൂജിതാ
ദേവവന്ദ്യാ ദിവിഷദാ ദ്വേഷിണീ ദാനവാകൃതിഃ 77

ദീനാനാഥസ്തുതാ ദീക്ഷാ ദൈവതാദിസ്വരൂപിണീ
ധാത്രീ ധനുർധരാ ധേനുർധാരിണീ ധർമ്മചാരിണീ 78

ധരംധരാ ധരാധരാ ധനദാ ധാന്യദോഹിനീ
ധർമ്മശീലാ ധനാധ്യക്ഷാ ധനുർവേദവിശാരദാ 79

ധൃതിർധന്യാ ധൃതപദാ ധർമ്മരാജപ്രിയാ ധ്രുവാ
ധൂമാവതീ ധൂമകേശീ ധർമ്മശാസ്ത്രപ്രകാശിനീ 80

നന്ദാ നന്ദപ്രിയാ നിദ്രാ നൃനുതാ നന്ദനാത്മികാ
നർമദാ നളിനീ നീലാ നീലകണ്ഠസമാശ്രയാ 81

നാരായണപ്രിയാ നിത്യാ നിർമ്മലാ നിർഗുണാ നിധിഃ
നിരാധാരാ നിരുപമാ നിത്യശുദ്ധാ നിരഞ്ജനാ 82

നാദബിന്ദുകലാതീതാ നാദബിന്ദുകലാത്മികാ
നൃസിംഹിനീ നഗധരാ നൃപനാഗവിഭൂഷിതാ 83

നരകക്ലേശശമനീ നാരായണപദോദ്ഭവാ
നിരവദ്യാ നിരാകാരാ നാരദപ്രിയകാരിണീ 84

നാനാജ്യോതിഃസമാഖ്യാതാ നിധിദാ നിർമലാത്മികാ
നവസൂത്രധരാ നീതിർനിരുപദ്രവകാരിണീ 85

നന്ദജാ നവരത്നാഢ്യാ നൈമിഷാരണ്യവാസിനീ
നവനീതപ്രിയാ നാരീ നീലജീമൂതനിസ്വനാ 86

നിമേഷിണീ നദീരൂപാ നീലഗ്രീവാ നിശീശ്വരീ
നാമാവലിർനിശുംഭഘ്നീ നാഗലോകനിവാസിനീ 87

നവജാംബൂനദപ്രഖ്യാ നാഗലോകാധിദേവതാ
നൂപുരാക്രാന്തചരണാ നരചിത്തപ്രമോദിനീ 88

നിമഗ്നാരക്തനയനാ നിർഘാതസമനിസ്വനാ
നന്ദനോദ്യാനനിലയാ നിർവ്യൂഹോപരിചാരിണീ 89

പാർവതീ പരമോദാരാ പരബ്രഹ്മാത്മികാ പരാ
പഞ്ചകോശവിനിർമുക്താ പഞ്ചപാതകനാശിനീ 90

പരചിത്തവിധാനജ്ഞാ പഞ്ചികാ പഞ്ചരൂപിണീ
പൂർണ്ണിമാ പരമാ പ്രീതിഃ പരതേജഃ പ്രകാശിനീ. 91

പുരാണീ പൗരുഷീ പുണ്യാ പുണ്ഡരീകനിഭേക്ഷണാ
പാതാളതലനിർമഗ്നാ പ്രീതാ പ്രീതിവിവർദ്ധിനീ 92

പാവനീ പാദസഹിതാ പേശലാ പവനാശിനീ
പ്രജാപതിഃ പരിശ്രാന്താ പർവതസ്തനമണ്ഡലാ 93

പത്മപ്രിയാ പത്മസംസ്ഥാ പത്മാക്ഷീ പത്മസംഭവാ
പത്മപത്രാ പത്മപദാ പത്മിനീ പ്രിയഭാഷിണീ 94

പശുപാശവിനിർമുക്താ പുരന്ധ്രീ പുരവാസിനീ
പുഷ്കലാ പുരുഷാ പർവാ പാരിജാതസുമപ്രിയാ 95

പതിവ്രതാ പവിത്രാങ്ഗീ പുഷ്പഹാസപരായണാ
പ്രജ്ഞാവതീസുതാ പൗത്രീ പുത്രപൂജ്യാ പയസ്വിനീ 96

പട്ടിപാശധരാ പങ്ക്തിഃ പ്വിതൃലോകപ്രദായിനീ
പുരാണീ പുണ്യശീലാ ച പ്രണതാർത്തിവിനാശിനീ 97

പ്രദ്യുമ്നജനനീ പുഷ്ടാ പിതാമഹപരിഗ്രഹാ
പുണ്ഡരീകപുരാവാസാ പുണ്ഡരീകസമാനനാ 98

പൃഥുജംഘാ പൃഥുഭുജാ പൃഥുപാദാ പൃഥൂദരീ
പ്രവാളശോഭാ പിങ്ഗാക്ഷീ പീതവാസാഃ പ്രചാപലാ 99

പ്രസവാ പുഷ്ടിദാ പുണ്യാ പ്രതിഷ്ഠാ പ്രണവാഗതിഃ
പഞ്ചവർണ്ണാ പഞ്ചവാണീ പഞ്ചികാ പഞ്ജരസ്ഥിതാ 100

പരമായാ പരംജ്യോതിഃ പരപ്രീതിഃ പരാഗതിഃ
പരാകാഷ്ഠാ പരേശാനീ പാവിനീ പാവകദ്യുതിഃ 101

പുണ്യഭദ്രാ പരിച്ഛേദ്യാ പുഷ്പഹാസാ പൃഥൂദരീ
പീതാംഗീ പീതവസനാ പീതശയ്യാ പിശാചിനീ 102

പീതക്രിയാ പിശാചഘ്നീ പാടലാക്ഷീ പടുക്രിയാ
പഞ്ചഭക്ഷപ്രിയാചാരാ പൂതനാപ്രാണഘാതിനീ 103

പുന്നാഗവനമദ്ധ്യസ്ഥാ പുണ്യതീർത്ഥനിഷേവിതാ
പഞ്ചാംഗീ ച പരാശക്തിഃ പരമാഹ്ളാദകാരിണീ 104

പുഷ്പകാണ്ഡസ്ഥിതാ പൂഷാ പോഷിതാഖിലവിഷ്ടപാ
പാനപ്രിയാ പഞ്ചശിഖാ പന്നഗോപരിശായിനീ 105

പഞ്ചമാത്രാത്മികാ പൃഥ്വീ പഥികാ പൃഥുദോഹിനീ
പുരാണന്യായമീമാംസാ പാടലീ പുഷ്പഗന്ധിനീ 106

പുണ്യപ്രജാ പാരദാത്രീ പരമാർഗ്ഗൈകഗോചരാ
പ്രവാളശോഭാ പൂർണ്ണാശാ പ്രണവാ പല്ലവോദരീ 107

ഫലിനീ ഫലദാ ഫല്ഗുഃ ഫൂൽക്കാരീ ഫലകാകൃതിഃ
ഫണീന്ദ്രഭോഗശയനാ ഫണിമണ്ഡലമണ്ഡിതാ 108

ബാലബാലാ ബഹുമതാ ബാലാതപനിഭാംശുകാ
ബലഭദ്രപ്രിയാ വന്ദ്യാ ബഡവാ ബുദ്ധിസംസ്തുതാ 109

ബന്ദീദേവീ ബലവതീ ബഡിശഘ്നീ ബലിപ്രിയാ
ബാന്ധവീ ബോധിതാ ബുദ്ധിർബന്ധൂകകുസുമപ്രിയാ 110

ബാലഭാനുപ്രഭാകാരാ ബ്രാഹ്മീ ബ്രാഹ്മണദേവതാ
ബൃഹസ്പതിസ്തുതാ ബൃന്ദാ വൃന്ദാവനവിഹാരിണീ 111

ബാലാകിനീ ബിലാഹാരാ ബിലവാസാ ബഹൂദകാ
ബഹുനേത്രാ ബഹുപദാ ബഹുകർണ്ണാവതംസികാ 112

ബഹുബാഹുയുതാ ബീജരൂപിണീ ബഹുരൂപിണീ
ബിന്ദുനാദകലാതീതാ ബിന്ദുനാദസ്വരൂപിണീ 113

ബദ്ധഗോധാംഗുലിത്രാണാ ബദര്യാശ്രമവാസിനീ
ബൃന്ദാരകാ ബൃഹത്സ്കന്ധാ ബൃഹതീ ബാണപാതിനീ 114

ബൃന്ദാദ്ധ്യക്ഷാ ബഹുനുതാ വനിതാ ബഹുവിക്രമാ
ബദ്ധപത്മാസനാസീനാ ബില്വപത്രതലസ്ഥിതാ 115

ബോധിദ്രുമനിജാവാസാ ബധിസ്ഥാ ബിന്ദുദർപ്പണാ
ബാലാ ബാണാസനവതീ ബഡവാനലവേഗിനീ 116

ബ്രഹ്മാണ്ഡബഹിരന്തഃസ്ഥാ ബ്രഹ്മകങ്കണസൂത്രിണീ
ഭവാനീ ഭീഷണവതീ ഭാവിനീ ഭയഹാരിണീ 117

ഭദ്രകാളീ ഭുജംഗാക്ഷീ ഭാരതീ ഭാരതാശയാ
ഭൈരവീ ഭീഷണാകാരാ ഭൂതിദാ ഭൂതിമാലിനീ 118

ഭാമിനീ ഭോഗനിരതാ ഭദ്രദാ ഭൂരിവിക്രമാ
ഭൂതവാസാ ഭൃഗുലതാ ഭാർഗ്ഗവീ ഭൂസുരാർച്ചിതാ 119

ഭാഗീരഥീ ഭോഗവതീ ഭവനസ്ഥാ ഭിഷഗ്വരാ
ഭാമിനീ ഭോഗിനീ ഭാഷാ ഭവാനീ ഭൂരിദക്ഷിണാ 120

ഭർഗാത്മികാ ഭീമവതീ ഭവബന്ധവിമോചനീ
ഭജനീയാ ഭൂതധാത്രീരഞ്ജിതാ ഭുവനേശ്വരീ 121

ഭുജംഗവലയാ ഭീമാ ഭേരുണ്ഡാ ഭാഗധേയിനീ
മാതാ മായാ മധുമതീ മധുജിഹ്വാ മധുപ്രിയാ 122

മഹാദേവീ മഹാഭാഗാ മാലിനീ മീനലോചനാ
മായാതീതാ മധുമതീ മധുമാംസാ മധുദ്രവാ 123

മാനവീ മധുസംഭൂതാ മിഥിലാപുരവാസിനീ
മധുകൈടഭസംഹർത്രീ മേദിനീ മേഘമാലിനീ 124

മന്ദോദരീ മഹാമായാ മൈഥിലീ മസൃണപ്രിയാ
മഹാലക്ഷ്മീർമഹാകാളീ മഹാകന്യാ മഹേശ്വരീ 125

മാഹേന്ദ്രീ മേരുതനയാ മന്ദാരകുസുമാർച്ചിതാ
മഞ്ജുമഞ്ജീരചരണാ മോക്ഷദാ മഞ്ജുഭാഷിണീ 126

മധുരദ്രാവിണീ മുദ്രാ മലയാ മലയാന്വിതാ
മേധാ മരതകശ്യാമാ മാഗധീ മേനകാത്മജാ 127

മഹാമാരീ മഹാവീരാ മഹാശ്യാമാ മനുസ്തുതാ
മാതൃകാ മിഹിരാഭാസാ മുകുന്ദപദവിക്രമാ 128

മൂലാധാരസ്ഥിതാ മുഗ്ധാ മണിപൂരകവാസിനീ
മൃഗാക്ഷീ മഹിഷാരൂഢാ മഹിഷാസുരമർദ്ദിനീ 129

യോഗാസനാ യോഗഗമ്യാ യോഗാ യൗവനകാശ്രയാ
യൗവനീ യുദ്ധമദ്ധ്യസ്ഥാ യമുനാ യുഗധാരിണീ 130

യക്ഷിണീ യോഗയുക്താ ച യക്ഷരാജപ്രസൂതിനീ
യാത്രാ യാനവിധാനജ്ഞാ യദുവംശസമുദ്ഭവാ 131

യകാരാദിഹകാരാന്താ യാജുഷീ യജ്ഞരൂപിണീ
യാമിനീ യോഗനിരതാ യാതുധാനഭയങ്കരീ 132

രുക്മിണി രമണീ രാമാ രേവതീ രേണുകാ രതിഃ
രൗദ്രീ രൗദ്രപ്രിയാകാരാ രാമമാതാ രതിപ്രിയാ 133

രോഹിണീ രാജ്യദാ രേവാ രമാ രാജീവലോചനാ
രാകേശീ രൂപസമ്പന്നാ രത്നസിംഹാസനസ്ഥിതാ 134

രക്തമാല്യാംബരധരാ രക്തഗന്ധാനുലേപനാ
രാജഹംസസമാരൂഢാ രംഭാ രക്തബലിപ്രിയാ 135

രമണീയയുഗാധാരാ രാജിതാഖില ഭൂതലാ
രുരുചർമ്മപരീധാനാ രഥിനീ രത്നമാലികാ 136

രോഗേശീ രോഗശമനീ രാവിണീ രോമഹർഷിണീ
രാമചന്ദ്രപദാക്രാന്താ രാവണഛേദകാരിണീ 137

രത്നവസ്ത്രപരിച്ഛന്നാ രഥസ്ഥാ രുക്മഭൂഷണാ
ലജ്ജാധിദേവതാ ലോലാ ലളിതാ ലിംഗധാരിണീ 138

ലക്ഷ്മീലോലാ ലുപ്തവിഷാ ലോകിനീ ലോകവിശ്രുതാ
ലജ്ജാ ലംബോദരീദേവീ ലലനാ ലോകധാരിണീ 139

വരദാ വന്ദിതാ വിദ്യാ വൈഷ്ണവീ വിമലാകൃതിഃ
വാരാഹീ വിരജാ വർഷാ വരലക്ഷ്മീർവിലാസിനീ 140

വിനതാ വ്യോമമദ്ധ്യസ്ഥാ വാരിജാസനസംസ്ഥിതാ
വാരുണീ വേണുസംഭൂതാ വീതിഹോത്രാ വിരൂപിണീ 141

വായുമണ്ഡലമദ്ധ്യസ്ഥാ വിഷ്ണുരൂപാ വിധിപ്രിയാ
വിഷ്ണുപത്നീ വിഷ്ണുമതീ വിശാലാക്ഷീ വസുന്ധരാ 142

വാമദേവപ്രിയാ വേലാ വജ്രിണീ വസുദോഹിനീ
വേദാക്ഷരപരീതാംഗീ വാജപേയഫലപ്രദാ 143

വാസവീ വാമജനനീ വൈകുണ്ഠനിലയാ വരാ
വ്യാസപ്രിയാ വർമധരാ വാല്മീകിപരിസേവിതാ 144

ശാകംഭരീ ശിവാ ശാന്താ ശാരദാ ശരണാഗതിഃ
ശാതോദരീ ശുഭാചാരാ ശുംഭാസുരവിമർദിനീ 145

ശോഭാവതീ ശിവാകാരാ ശങ്കരാർധശരീരിണീ
ശോണാ ശുഭാശയാ ശുഭ്രാ ശിരഃസന്ധാനകാരിണീ 146

ശരാവതീ ശരാനന്ദാ ശരത്ജ്യോത്സ്നാ ശുഭാനനാ
ശരഭാ ശൂലിനീ ശുദ്ധാ ശബരീ ശുകവാഹനാ 147

ശ്രീമതീ ശ്രീധരാനന്ദാ ശ്രവണാനന്ദദായിനീ
ശർവാണീ ശർവരീവന്ദ്യാ ഷട്ഭാഷാ ഷഡ്ഋതുപ്രിയാ 148

ഷഡാധാരസ്ഥിതാ ദേവീ ഷൺമുഖപ്രിയകാരിണീ
ഷഡംഗരൂപസുമതിസുരാസുരനമസ്കൃതാ 149

സരസ്വതീ സദാധാരാ സർവ്വമംഗളകാരിണീ
സാമഗാനപ്രിയാ സൂക്ഷ്മാ സാവിത്രീ സാമസംഭവാ 150

സർവാവാസാ സദാനന്ദാ സുസ്തനീ സാഗരാംബരാ
സർവൈശ്വര്യപ്രിയാ സിദ്ധിഃ സാധുബന്ധുപരാക്രമാ 151

സപ്തർഷിമണ്ഡലഗതാ സോമമണ്ഡലവാസിനീ
സർവജ്ഞാ സാന്ദ്രകരുണാ സമാനാധികവർജിതാ 152

സർവോത്തുംഗാ സംഗഹീനാ സദ്ഗുണാ സകലേഷ്ടദാ
സരഘാ സൂര്യതനയാ സുകേശീ സോമസംഹതിഃ 153

ഹിരണ്യവർണാ ഹരിണീ ഹ്രീങ്കാരീ ഹംസവാഹിനീ
ക്ഷൗമവസ്ത്രപരീതാംഗീ ക്ഷീരാബ്ധിതനയാ ക്ഷമാ 154

ഗായത്രീ ചൈവ സാവിത്രീ പാർവതീ ച സരസ്വതീ
വേദഗർഭാ വരാരോഹാ ശ്രീഗായത്രീ പരാംബികാ 155

ഇതി സാഹസ്രകം നാമ്നാം ഗായത്ര്യാശ്ചൈവ നാരദ
പുണ്യദം സർവപാപഘ്നം മഹാസമ്പത്തിദായകം. 156

ഏവം നാമാനി ഗായത്ര്യാസ്തോഷോത്പത്തികരാണി ഹി
അഷ്ട്യമാം ച വിശേഷേണ പഠിതവ്യം ദ്വിജൈഃ സഹ 157

ജപം കൃത്വാ ഹോമപൂജാധ്യാനം കൃത്വാ വിശേഷതഃ
യസ്മൈ കസ്മൈ ന ദാതവ്യം ഗായത്ര്യാസ്തു വിശേഷതഃ 158

സുഭക്തായ സുശിഷ്യായ വക്തവ്യം ഭൂസുരായ വൈ
ഭ്രഷ്ടേഭ്യഃ സാധകേഭ്യശ്ച ബാന്ധവേഭ്യോ ന ദർശയേത് 159

യദ്ഗൃഹേ ലിഖിതം ശാസ്ത്രം ഭയം തസ്യ ന കസ്യചിത്
ചഞ്ചലാ/പി സ്ഥിരാ ഭൂത്വാ കമലാ തത്ര തിഷ്ഠതി 160

ഇദം രഹസ്യം പരമം ഗുഹ്യാദ്ഗുഹ്യതരം മഹത്
പുണ്യപ്രദം മനുഷ്യാണാം ദരിദ്രാണാം നിധിപ്രദം 161

മോക്ഷപ്രദം മുമുക്ഷൂണാം കാമിനാം സർവകാമദം
രോഗാദ്വൈ മുച്യതേ രോഗീ ബദ്ധോ മുച്യേത ബന്ധനാത് 162

ബ്രഹ്മഹത്യാസുരാപാനസുവർണ്ണസ്തേയിനോ നരാഃ
ഗുരുതല്പഗതോ വാഽപി പാതകാന്മുച്യതേ സകൃത്. 163

അസത്പ്രതിഗ്രഹാച്ചൈവാഽഭക്ഷ്യഭക്ഷാദിശേഷതഃ
പാഖണ്ഡാഽനൃതമുഖ്യേഭ്യഃ പഠനാദേവ മുച്യതേ 164

ഇദം രഹസ്യമമലം മയോക്തം പത്മജോദ്ഭവ
ബ്രഹ്മസായൂജ്യദം നൄണാം സത്യം സത്യം ന സംശയഃ 165

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ ഷഷ്ഠോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തമോഽദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ശ്രുതം സഹസ്രനാമാഖ്യം ശ്രീഗായത്ര്യാഃ ഫലപ്രദം
സ്തോത്രം മഹോന്നതികരം മഹാഭാഗ്യകരം പരം 1

അധുനാ ശ്രോതുമിച്ഛാമി ദീക്ഷാലക്ഷണമുത്തമം
വിനാ യേന ന സിദ്ധ്യേത ദേവീ മന്ത്രേഽധികാരിതാ 2

ബ്രാഹ്മണാനാം ക്ഷത്രിയാണാം വിശാം സ്ത്രീണാം തഥൈവ ച
സാമാന്യവിധിനാ സർവം വിസ്തരേണ വദ പ്രഭോ 3

ശ്രീനാരായണ ഉവാച

ശൃണു ദീക്ഷാം പ്രവക്ഷ്യാമി ശിഷ്യാണാം ഭാവിതാത്മനാം
ദേവാഗ്നിഗുരുപൂജാദാവധികാരോ യയാ ഭവേത് 4

ദിവ്യം ജ്ഞാനം ഹി യാ ദദ്യാത് കുര്യാത്പാപക്ഷയം തു യാ
സൈവ ദീക്ഷേതി സംപ്രോക്താ വേദതന്ത്രവിശാരദൈഃ 5

അവശ്യം സാ തു കർത്തവ്യാ യതോ ബഹുഫലാ മതാ
ഗുരുശിഷ്യാവുഭാവത്രാഽപ്യതിശുദ്ധാവപേക്ഷിതൗ 6

ഗുരുസ്തു വിധിവത് പ്രാതഃകൃത്യം സർവം വിധായ ച
സ്നാനസന്ധ്യാദികം സർവം യഥാവിധി വിധായ ച 7

കമണ്ഡലുകരോ മൗനീ ഗൃഹം യായാത് സരിത്തടാത്
യാഗമണ്ഡലമാസാദ്യ വിശേത്തത്രാസനേ വരേ 8

ആചമ്യ പ്രാണാനായമ്യ ഗന്ധപുഷ്പവിമിശ്രിതം
സപ്തവാരാസ്ത്രമന്ത്രേണ ജപ്തം വാരിസുസാധയേത് 9

വാരിണാ തേന മതിമാനസ്ത്രമന്ത്രം സമുച്ചരൻ
പ്രോക്ഷയേദ്ദ്വാരമഖിലം തതഃ പൂജാം സമാചരേത് 10

ഊർധ്വോദുംബരകേ ദേവം ഗണനാഥം തഥാ ശ്രിയം
സരസ്വതീം നാമമന്ത്രൈഃ പൂജയേദ്ഗന്ധപുഷ്പകൈഃ 11

ദ്വാരദക്ഷിണശാഖായാം ഗംഗാം വിഘ്നേശമർച്ചയേത്
ദ്വാരസ്യ വാമശാഖായാം ക്ഷേത്രപാലം ച സൂര്യജാം 12

ദേഹല്യാം പൂജയേദസ്ത്രദേവതാമസ്ത്രമന്ത്രതഃ
സർവം ദേവീമയം ദൃശ്യമിതി സഞ്ചിന്ത്യ സർവതഃ 13

ദിവ്യാനുത്സാരയേദ്വിഘ്നാനസ്ത്രമന്ത്രജപേന തു
അന്തരിക്ഷഗതാൻ വിഘ്നാൻ പാദാഘാതൈസ്തു ഭൂമിഗാൻ 14

വാമശാഖാം സ്പൃശൻ പശ്ചാത് പ്രവിശേദ്ദക്ഷിണാംഘ്രിണാ
പ്രവിശ്യ കുംഭം സംസ്ഥാപ്യ സാമാന്യാർഘ്യം വിധായ ച 15

തേന ചാfർഘ്യജലേനാfപി നൈരൃത്യാം ദിശി പൂജയേത്
വാസ്തുനാഥം പത്മയോനിം ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതാദിഭിഃ 16

തതഃ കുര്യാത് പഞ്ചഗവ്യം തേനചാfർഘ്യോദകേന ച
തോരണസ്തംഭപര്യന്തം പ്രോക്ഷയേത് മണ്ഡപം ഗുരുഃ 17

സർവം ദേവീമയം ചേദം ഭാവയേന്മനസാ കില
മൂലമന്ത്രം ജപൻ ഭക്ത്യാ പ്രോക്ഷണം സ്യാച്ഛരാണുനാ 18

ശരമന്ത്രം സമുച്ചാര്യ താഡയേന്മണ്ഡപക്ഷമാം
ഹുംമന്ത്രം തു സമുച്ചാര്യ കുര്യാദഭ്യുക്ഷണം തതഃ 19

ധൂപയേദന്തരം ധൂപൈർവികിരാൻ വികിരേത്തതഃ
മാർജയേസ്താംസ്തു മാർജന്യാ കുശനിർമിതയാ പുനഃ 20

ഈശാനദിശി തത്പുഞ്ജം കൃത്വാ സംസ്ഥാപയേന്മുനേ
പുണ്യാഹവാചനം കൃത്വാ ദീനാനാഥാംശ്ച തോഷയേത് 21

വിശേന്മൃദ്വാസനേ പശ്ചാന്നമസ്കൃത്യ ഗുരും നിജം
പ്രാങ്മുഖോ വിധിവദ്ധ്യാത്വാ ദേവമന്ത്രസ്യ ദേവതാം. 22

ഭൂതശുദ്ധ്യാദികം കൃത്വാ പൂർവോക്തേനൈവ വർത്മനാ
ഋഷ്യാദിന്യാസകം കുര്യാദ്ദേവമന്ത്രസ്യ വൈ മുനേ 23

ഢ

ന്യസേന്മുനിം തു ശിരസി മുഖേ ഛന്ദഃ സമീരിതം
ദേവതാം ഹൃദയാംഭോജേ ഗുഹ്യേ ബീജം തു പാദയോഃ 24

ശക്തിം വിന്യസ്യ പശ്ചാത്തു താളത്രയരവാത്തതഃ
ദിഗ്ബന്ധം കാരയേത്പശ്ചാച്ഛോടികാഭിസ്ത്രിഭിന്നരഃ 25

പ്രാണായാമം തതഃ കൃത്വാ മൂലമന്ത്രമനുസ്മരൻ
മാതൃകാം വിന്യസേദ്ദേഹേ തത്പ്രകാരസ്തഥോച്യതേ 26

ഓം അം നമ ഇതിപ്രോച്യ ന്യസേച്ഛിരസി മന്ത്രവിത്
ഏവമേവ തു സർവേഷു ന്യസേത് സ്ഥാനേഷു വൈ മുനേ 27

മൂലമന്ത്രം ഷഡംഗം ച ന്യസേദംഗേഷു സത്തമഃ
അംഗുഷ്ഠാദിഷ്വംഗുലീഷു ഹൃദയാദിഷു ച ക്രമാത് 28

നമഃ സ്വാഹാവഷഡ്ഢുക്കൈതർഹും വൗഷട്പദാന്വിതൈഃ
പ്രണവാദിയുതൈർമന്ത്രൈഃ ഷഡ്ഭിരേവം ഷഡംഗകം 29

വർണന്യാസാദികം പശ്ചാന്മൂലമന്ത്രസ്യ യോജയേത്
സ്ഥാനേഷു തത്തത് കല്പോക്തേഷ്വിതി ന്യാസവിധിഃസ്മൃതഃ 30

തതോ നിജേ ശരീരേ/സ്മിൻ ചിന്തയേദാസനം ശുഭം
ദക്ഷാംസേ ച ന്യസേദ്ധർമ്മ വാമാംസേ ജ്ഞാനമേവ ച 31
വാമോരൗ ചാപി വൈരാഗ്യം ദക്ഷോരാവഥ വിന്യസേത്
ഐശ്വര്യം മുഖദേശേ തു മുനേ ധ്യായേദധർമ്മകം 33

വാമപാർശ്വേ നാഭിദേശേ ദക്ഷപാർശ്വേ തഥാ പുനഃ
നഞാദീംശ്ചാപി ജ്ഞാനാദീൻ പൂർവോക്താനേവ വിന്യസേത് 32

പാദാ ധർമ്മാദയഃ പ്രോക്താഃ പീഠസ്യ മുനിസത്തമ
അധർമ്മാദ്യാസ്തു ഗാത്രാണി സ്മൃതാനി മുനിപുംഗവൈഃ 34
മദ്ധ്യേ/നന്തം ഹൃദി സ്ഥാനേ ന്യസേന്മൃദ്വാസനേ സ്ഥലേ
പ്രപഞ്ചപത്മം വിമലം തസ്മിൻ സൂര്യേന്ദുപാവകാൻ 35

ന്യസേത് കലായുതാൻമന്ത്രീ സംക്ഷേപാത്താ വദാമ്യഹം
സൂര്യസ്യ ദ്വാദശകലാസ്ത ഇന്ദോ ഷോഡശ സ്മൃതാഃ 36

ദശ വഹ്നേഃ കലാ പ്രോക്താസ്താഭിർയുക്താംസ്തു താൻ ന്യസേത്
സത്വം രജസ്തമശ്ചൈവ ന്യസേത്തേഷാമഥോപരി 37

ആത്മാനമന്തരാത്മാനം പരമാത്മാനമേവ ച
ജ്ഞാനാത്മാനം ന്യസേദ്വിദ്വാനിത്ഥം പീഠസ്യ കല്പനാ 38

അമുകാസനായ നമ ഇതി മന്ത്രേണ സാധകഃ
ആസനം പൂജയിത്വാ തു തസ്മിൻ ധ്യായേത്പരാംബികാം. 39

കല്പോക്തവിധിനാ മന്ത്രീ ദേയമന്ത്രസ്യ ദേവതാം
മാനസൈരുപചാരൈശ്ച പൂജയേത്താം യഥാവിധി 40

മുദ്രാഃ പ്രദർശയേദ്വിദ്വാൻ കല്പോക്താ മോദകാരികാഃ
യാഭിർവിരചിതാഭിസ്തു മോദോ ദേവ്യാസ്തു ജായതേ 41

തതഃ സ്വ വാമഭാഗാഗ്രേ ഷട്കോണോപരിവർത്തുളം
ചതുരശ്രയുതം സമ്യങ്മദ്ധ്യേ മണ്ഡലമാലിഖേത് 42

മദ്ധ്യേ ത്രികോണം സംലിഖ്യ ശംഖമുദ്രാം പ്രദർശയേത്
ഷഡംഗാനി ച ഷട്കോണേഷ്വർച്ചയേത് കുസുമാദിഭിഃ 43

അഗ്ന്യാദിഷു തു കോണേഷു ഷഡംഗാർച്ചനമാചരേത്
ആധാരപത്രമാദായ ശംഖസ്യ മുനിസത്തമ 44

അസ്ത്രമന്ത്രേണ സംപ്രോക്ഷ്യ സ്ഥാപയേത്തത്ര മണ്ഡലേ
മം വഹ്നിമണ്ഡലായോക്ത്വാ തതോ ദശകലാത്മനേ 45

അമുകദേവ്യാ അർഘ്യപാത്രസ്ഥാനായ നമ ഇത്യപി
മന്ത്രോ/യമുക്തഃ ശംഖസ്യാ/പ്യാധാരസ്ഥാപനേ ബുധൈഃ 46
ആധാരേ പൂർവമാരഭ്യ പ്രദക്ഷിണക്രമേണ തു
ദശവഹ്നികലാഃ പൂജ്യാ വഹ്നിമണ്ഡലസംസ്ഥിതാഃ 47

തതോ വൈ മൂലമന്ത്രേണ പ്രോക്ഷിതം ശംഖമുത്തമം
സ്ഥാപയേത്തത്ര ചാ/ധാരേ മൂലമന്ത്രമനുസ്മരൻ 48

അം സൂര്യമണ്ഡലായോക്ത്വാ ദ്വാദശാന്തേ കലാത്മനേ
അമുകദേവ്യർഘ്യപാത്രായ നമ ഇത്യുച്ചരേത്തതഃ 49

ശം ശംഖായ പദം പ്രോക്ഷ്യ നമ ഇത്യേതദുച്ചരേത്
പ്രോക്ഷയേത്തേന തം ശംഖം തസ്മിൻ ദ്വാദശ പൂജയേത് 50

സൂര്യസ്യ ദ്വാദശകലാസ്തപിന്യാദ്യാ യഥാക്രമം
വിലോമമാതൃകാം പ്രോക്ഷ്യ മൂലമന്ത്രം വിലോമകം 51

ജലൈരാപൂരയേച്ഛംഖം തത്ര ചേന്ദോഃ കലാം ന്യസേത്
ഓം സോമമണ്ഡലായോക്ത്വാ/ന്തേ ഷോഡശകലാത്മനേ 52

അമുകാർഘ്യാമൃതായേതി ഹ്യൂന്മന്ത്രാന്തോ മനുഃ സ്മൃതഃ
പൂജയേന്മനുനാ തേന ജലം തു സൃണിമുദ്രയാ 53

തീർത്ഥാന്യാവാഹ്യ തത്രൈവാ/പ്യഷ്ടകൃത്വോ ജപേന്മനും
ഷഡംഗാനി ജലേ ന്യസ്യ ഹൃദാംസേ പൂജയേദപഃ 54

അഷ്ടകൃത്വോ ജപേന്മൂലം ഛാദയേന്മത്സ്യമുദ്രയാ
തതോ ദക്ഷിണദിഗ്ഭാഗേ ശംഖസ്യ പ്രോക്ഷണീം ന്യസേത് 55

ശംഖാംബു കിഞ്ചിന്നിക്ഷിപ്യ പ്രോക്ഷയേത്തേന സർവതഃ
പൂജാദ്രവ്യം നിജാത്മാനം വിശുദ്ധം ഭാവയേത്തതഃ 56

നാരായണ ഉവാച

തതഃ സ്വപുരതോ വേദ്യാം സർവതോഭദ്രമണ്ഡലം
സംലിഖ്യ കർണികാമദ്ധ്യേ പൂരയേച്ഛാലിതണ്ഡുലൈഃ 57

ആസ്തീര്യ ദർഭാസ്തത്രൈവ ന്യസേത്കൂർച്ചം സലക്ഷണം
ആധാരശക്തിമാരഭ്യ പീഠമന്വന്തമർച്ചയേത് 58

നിർവ്രണം കുംഭമാദായാ/പ്യസ്ത്രാദ്ഭിഃ ക്ഷാളിതാന്തരം
തന്തുനാ വേഷ്ടയേത് തന്തുത്രിഗുണേനാ/രുണേന ച 59

നവരത്നോദരം കൂർച്ചയുതം ഗന്ധാദിപൂജിതം
സ്ഥാപയേത്തത്ര പീഠേതു താരമന്ത്രേണ ദേശികഃ 60

ഐക്യം കുംഭസ്യ പീഠസ്യ ഭാവയേത് പൂരയേത്തതഃ
മാതൃകാ പ്രതിലോമേന ജപംസ്തീർത്ഥോദകൈർമുനേ 61

മൂലമന്ത്രം ച സംജപ്യ പൂരയേദ്ദേവതാധിയാ
അശ്വത്ഥപനസാ/മ്രാണാം കോമളൈർനവപല്ലവൈഃ 62

ഛാദയേത് കുംഭവദനം ചഷകം സഫലാക്ഷതം
സംസ്ഥാപയേത മതിമാൻ വസ്ത്രയുഗ്മേന വേഷ്ടയേത് 63

പ്രാണസ്ഥാപനമന്ത്രേണ പ്രാണസ്ഥാപനമാചരേത്
ആവാഹനാദിമുദ്രാഭിർമോദയേദ്ദേവതാം പരാം 64

ധ്യായേത്താം പരമേശാനീം കല്പോക്തേന പ്രകാരതഃ
സ്വാഗതം കുശലപ്രശ്നം ദേവ്യാ അഗ്രേ സമുച്ചരേത് 65

പാദ്യം ദദ്യാത്തതോ/പ്യർഘ്യം തതശ്ചാ/ചമനീയകം
മധുപർക്കം ച സാംഗം ദേവ്യൈ സ്നാനം നിവേദയേത് 66

വാസസീ ച തതോ ദദ്യാദ്രക്തേ ക്ഷൗമേ സുനിർമലേ
നാനാമണിഗണാകീർണ്ണാനാ/കല്പാൻ കല്പയേത്തതഃ 67

മനുനാ പുടിതൈർവർണ്ണൈർമാതൃകായാ വിധാനതഃ
ദേവ്യാ അംഗേഷു വിന്യസ്യ ചന്ദനാദ്യൈഃ സമർച്ചയേത് 68

ഗന്ധഃ കാലാഗരുഭവഃ കർപ്പൂരേണ സമന്വിതഃ
കാശ്മീരം ചന്ദനം ചാപി കസ്തൂരീസഹിതം മുനേ 69

കുന്ദപുഷ്പാദിപുഷ്പാണി പരദേവ്യൈ സമർപ്പയേത്
ധൂപോ/ഗരുപുരുവ്രാതോശീരചന്ദനശർക്കരാഃ 70

മധുമിശ്രാഃ സ്മൃതാ ദേവ്യാ പ്രിയാ ധൂപാത്മനാ സദാ
ദീപാനനേകാൻ ദത്വാ/ഥ നൈവേദ്യം ചാർപയേത് സുധീഃ 71

പ്രതിദ്രവ്യം ജലം ദദ്യാത് പ്രോക്ഷണീസ്ഥം ന ചാന്യഥാ
തതഃകുര്യാദംഗപൂജാം കല്പോക്താവരണാനി ച 72

സാംഗാം ദേവീമഥാ/ഭ്യർച്യ വൈശ്വദേവം തതശ്ചരേത്
ദക്ഷിണേ സ്ഥണ്ഡിലം കൃത്വാ തത്രാ/ധായ ഹുതാശനം 73

മൂർത്തിസ്ഥാം ദേവതാം തത്രാ/വാഹ്യ സമ്പൂജ്യ ച ക്രമാത്
താരവ്യാഹൃതിഭിർഹുത്വാ മൂലമന്ത്രേണ വൈ തതഃ 74

പഞ്ചവിംശതിവാരം തു പായസേന സസർപ്പിഷാ
ഹുനേത് പശ്ചാദ്വ്യാഹൃതിഭിഃ പുനശ്ച ജുഹുയാന്മുനേ 75

ഗന്ധാദ്യൈരർച്ചയിത്വാ ച ദേവീം പീഠേ തു യോജയേത്
വഹ്നിം വിസൃജ്യ ഹവിഷാ പരിതോ വികിരേദ് ബലിം 76

ദേവതായാഃ പാർഷദേഭ്യാ ഗന്ധപുഷ്പാദിസംയുതാൻ
പഞ്ചോപചാരാൻ ദത്വാ/ഥ താംബൂലം ഛത്രചാമരേ 77

ദദ്യാദ്ദേവ്യൈ തതോ മന്ത്രം സഹസ്രാവൃത്തിതോ ജപേത്
ജപം സമർപ്യ ചൈശാന്യാം വികിരേ ദിശി സംസ്ഥിതേ 78

കർക്കരീം സ്ഥാപയേത്തസ്യാം ദുർഗാമാവാഹ്യ പൂജയേത്
രക്ഷ രക്ഷേതി ചോച്ചാര്യ നാളമുക്തേന വാരിണാ 79

അസ്ത്രമന്ത്രം ജപൻദേശം സേചയേത്തു പ്രദക്ഷിണം
കർക്കരീം സ്ഥാപയേത് സ്ഥാനേ പൂജയേച്ചാസ്ത്രദേവതാം 80

പശ്ചാദ് ഗുരുസ്തു ശിഷ്യേണ സഹ ഭുഞ്ജീഥ വാഗ്യതഃ
തസ്യാം രാത്രൗ തു തദ്വേദ്യാം നിദ്രാം കുര്യാത് പ്രയത്നതഃ 81

തതഃ കുണ്ഡസ്യ സംസ്കാരം സ്ഥണ്ഡിലസ്യ ച വാ മുനേ
പ്രവക്ഷ്യാമി സമാസേന യഥാവിധി വിധാനതഃ 82

മൂലമന്ത്രം സമുച്ചാര്യ വീക്ഷയേദസ്ത്രമന്ത്രതഃ
പ്രോക്ഷയേത്താഡനം കുര്യാത്തേനൈവ കവചേന തു 83

അഭ്യുക്ഷണം സമുദ്ദിഷ്ടം ത്രിസ്സസ്ത്രിസ്സസ്തതഃ പരം
പ്രാഗഗ്രാ ഉദഗഗ്രാശ്ച ലിഖേല്ലേഖാഃ സമന്തതഃ 84

പ്രണവേന സമഭ്യുക്ഷ്യ പീഠം ദേവ്യാഃ സമർച്ചയേത്
ആധാരശക്തിമാരഭ്യ പീഠമന്ത്രാവസാനകം 85

തസ്മിൻ പീഠേ സമാവാഹ്യ ശിവൗ പരമകാരണൗ
ഗന്ധാദ്യൈരുപചാരൈശ്ച പൂജയേത്തൗ സമാഹിതഃ 86

ദേവീം ധ്യായേദൃതുസ്നാതാം സംസക്താം ശങ്കരേണ തു
കാമാതുരാം തയോഃ ക്രീഡാം കിഞ്ചിത്കാലം വിഭാവയേത് 87

അഥ വഹ്നിം സമാദായ പാത്രേണ പുരതോ ന്യസേത്
ക്രവ്യാദാംശം പരിത്യജ്യ പൂർവ്വോക്തൈർ വീക്ഷണാദിഭിഃ 88

സംസ്കൃത്യ വഹ്നിം 'രം' ബീജമുച്ചാര്യ തദനന്തരം
ചൈതന്യം യോജയേത്തസ്മിൻ പ്രണവേനാ/ഭിമന്ത്രയേത് 89
സപ്തവാരം തതോ ധേനുമുദ്രാം സന്ദർശയേദ്ഗുരുഃ
ശരേണ രക്ഷിതം കൃത്വാ തനുത്രേണാ/വഗുണ്ഠയേത് 90

അർച്ചിതം ത്രിഃ പരിഭ്രാമ്യ പ്രാദക്ഷിണ്യേന സത്തമഃ
കുണ്ഡോപരി ജപംസ്താരം ജാനുസ്പൃഷ്ടമഹീതലഃ 91

ശിവബീജധിയാ ദേവ്യാ യോനൗ വഹ്നിം വിനിക്ഷിപേത്
ആചാമയേത്തതോ ദേവം ദേവീം ച ജഗദംബികാം 92

ചിത്പിംഗള ഹന ദഹ പച യുഗ്മം തതഃ പരം
സർവ്വജ്ഞാജ്ഞാപയ സ്വാഹാ മന്ത്രോ/യം വഹ്നിദീപനേ 93

അഗ്നിം പ്രജ്വലിതം വന്ദേ ജാതവേദം ഹുതാശനം
സുവർണ്ണവർണ്ണമമലം സമിദ്ധം വിശ്വതോമുഖം 94

മന്ത്രേണാ/നേന തം വഹ്നിം സ്തുവീത പരമാദരാത്
തതോ ന്യസേദ്വഹ്നിമന്ത്രം ഷഡംഗം ദേശികോത്തമഃ 95

സഹസ്രാർച്ചിഃ സ്വസ്തിപൂർണ്ണം ഉത്തിഷ്ഠപുരുഷഃ സ്മൃതഃ
ധൂമവ്യാപീ സപ്തജിഹ്വോ ധനുർധര ഇതി ക്രമാത് 96
ജാതിയുക്താഃ ഷഡംഗാഃ സ്യുഃ പൂർവ്വസ്ഥാനേഷു വിന്യസേത്
ധ്യായേദ് വഹ്നിം ഹേമവർണ്ണം ത്രിനേത്രം പത്മസംസ്ഥിതം 97

ഇഷ്ടശക്തിസ്വസ്തികാ/ഭിർധാരകം മംഗളം പരം
പരിഷിംചേത്തതഃ കുണ്ഡം മേഖലോപരി മന്ത്രവിത് 98

ദർഭൈഃ പരിസ്തരേത് പശ്ചാത് പരിധീൻവിന്യസേദഥ
ത്രികോണവൃത്തഷട്കോണം സാഷ്ടപത്രം സഭൂപുരം 99

യന്ത്രം വിഭാവയേദ്വഹ്നേഃ പൂർവ്വം വാ സംലിഖേദഥ
തന്മദ്ധ്യേ പൂജയേദ്വഹ്നിം മന്ത്രേണാ/നേന വൈ മുനേ 100

വൈശ്വാനര തതോ ജാതവേദഃ പശ്ചാദിഹാവഹ
ലോഹിതാക്ഷപദം പ്രോക്ത്വാ സർവ്വകർമ്മാണി സാധയ 101

വഹ്നിജായാന്തകോ മന്ത്രസ്തേന വഹ്നിം തു പൂജയേത്
മദ്ധ്യേ ഷട്സ്വപി കോണേഷു ഹിരണ്യാഗഗനാ തഥാ 102

രക്താ കൃഷ്ണാ സുപ്രഭാ ച ബഹുരൂപാതിരക്തികാ
പൂജയേത്സപ്തജിഹ്വാസ്താഃ കേസരേഷ്വംഗപൂജനം 103

ദളേഷു പൂജയേന്മൂർത്തീഃ ശക്തിസ്വസ്തികധാരിണീഃ
ജാതവേദാഃ സപ്തജിഹ്വോ ഹവ്യവാഹന ഏവ ച 104

അശ്വോദരജസംജ്ഞോഽന്യഃ പുനർവൈശ്വാനരാഹ്വയഃ
കൗമാരതേജാഃ സ്യാദ്വിശ്വമുഖോ ദേവമുഖഃ സ്മൃതഃ 105

താരാഗ്നയേ പദാദ്യാഃ സ്യുർന്നൃത്യന്താ വഹ്നിമൂർത്തയഃ
ലോകപാലാംശ്ചതുർദിക്ഷു വജ്രാദ്യായുധസംയുതാൻ 106

നാരായണ ഉവാച

തതഃ സ്രുക്സ്രുവസംസ്കാരാവാജ്യസംസ്കാര ഏവ ച
കൃത്വാ ഹോമം തതഃ കുര്യാത് സ്രുവേണാഽദായ വൈ ഘൃതം 107

ദക്ഷിണാത് ഘൃതഭാഗാത്തു വഹ്നേർദക്ഷിണലോചനേ
ജുഹുയാദഗ്നയേ സ്വാഹേത്യേവം വൈ വാമതോഽന്യതഃ 108

സോമായ സ്വാഹേതി മദ്ധ്യാത്ഘൃതമാദായ സത്തമ
അഗ്നീഷോമാഭ്യാം സ്വാഹേതി മദ്ധ്യനേത്രേ ഹുനേത്തതഃ 109

പുനർദക്ഷിണഭാഗാത്തു ഘൃതമാദായ വൈ മുഖേ
അഗ്നയേ സ്വിഷ്ടകൃതേ സ്വാഹേത്യനേനൈവ ഹുനേത്തതഃ 110

സതാരാഭിർവ്യാഹൃതിഭിർജുഹുയാദഥ സാധകഃ
ജുഹുയാദഗ്നിമന്ത്രേണ ത്രിവാരം തു തതഃ പരം 111

തതസ്തു പ്രണവേനൈവാഽഷ്ടാവഷ്ടൗ ഘൃതാഹുതീഃ
ഗർഭാധാനാദി സംസ്കാരകൃതേ തു ജുഹുയാന്മുനേ 112

ഗർഭാധാനം പുംസവനം സീമന്തോന്നയനം തതഃ
ജാതകർമ്മ നാമകർമ്മാഽപ്യുപനിഷ്ക്രമണം തഥാ 113

അന്നാശനം തഥാ ചൂഡാവ്രതബന്ധസ്തഥൈവ ച
മഹാനാമ്ന്യം വ്രതം പശ്ചാത്തഥോപനിഷദം വ്രതം 114

ഗോദാനോദ്വാഹകാഃ പ്രോക്താഃ സംസ്കാരാ ശ്രുതിചോദിതാഃ
തതഃ ശിവം പാർവതീം ച പൂജയിത്വാ വിസർജ്ജയേത് 115

ജുഹുയാത് പഞ്ചസമിധോ വഹ്നിമുദ്ദിശ്യ സാധകഃ
പശ്ചാദാവരണാനാം ചാപ്യേകൈകാമാഹുതിം ഹുനേത് 116

ഘൃതം സ്രുചി സമാദായ ചതുർവാരം സ്രുവേണ ച
പിധായ താം തു തേനൈവ മുനേ തിഷ്ഠന്നിജാസനേ 117

വൗഷഡന്തേന മനുനാ വഹ്നേസ്തു ജുഹുയാത്തതഃ
മഹാഗണേശമന്ത്രേണ ജുഹുയാദാഹുതീർദശ 118

വഹ്നൗ പീഠം സമഭ്യർച്ച്യ ദേയമന്ത്രസ്യ ദേവതാം
വഹ്നൗ ധ്യാത്വാ തു തദ്വക്ത്രേ പഞ്ചവിംശതിസംഖ്യയാ 119

മൂലമന്ത്രേണ ജുഹുയാദ്വക്ത്രൈകീകരണായ ച
വഹ്നിദേവതയോരൈക്യം ഭാവയന്നാത്മനാ സഹ 120

ഏകീഭൂതം ഭാവയേത്തു തതസ്തു സാധകോത്തമഃ
ഷഡംഗം ദേവതാനാം ച ജുഹുയാദാഹുതീഃ പൃഥക് 121

ഏകാദശൈവ ജുഹുയാദാഹുതീർമുനിസത്തമ
ഏതേന നാഡീസന്ധാനം വഹ്നിദേവതയോർമുനേ 122

ഏകൈകക്രമയോഗേനാ ƒ വ്യാ ƒ വൃതീനാം തഥൈവ ച
ഏകൈകക്രമയോഗേന ഘൃതേന ജുഹുയാന്മുനേ 123

തതഃ കല്പോക്തദ്രവ്യൈസ്തു ജുഹുയാദഥവാ തിലൈഃ
ദേവതാമൂലമന്ത്രേണ ഗജാന്തകസഹസ്രകം 124

ഏവം ഹുത്വാ തതോ ദേവീം സന്തുഷ്ടാം ഭാവയേന്മുനേ
തഥൈവാ ƒ വൃതിദേവീശ്ച വഹ്ന്യാദ്യാ ദേവതാ അപി 125

തതഃ ശിഷ്യം ച സുസ്നാതം കൃതസന്ധ്യാദികക്രിയം
വസ്ത്രദ്വയയുതം സ്വർണാഭരണേന സമന്വിതം 126

കമണ്ഡലും കരശ്ശുദ്ധ്യൈ കുണ്ഡസ്യാന്തികമാനയേത്
നമസ്കൃത്യ തതഃ ശിഷ്യോ ഗുരുനാഥം സഭാസദഃ 127

കുലദേവം നമസ്കൃത്യ വിശേത്തത്രാ ƒ ഥ വിഷ്ടരേ
ഗുരുസ്തതസ്തു തം ശിഷ്യം കൃപാദൃഷ്ട്യാ വിലോകയേത് 128

തച്ചൈതന്യം നിജേ ദേഹേ ഭാവയേത്സംഗതം ത്വിതി
തതഃ ശിഷ്യതനൗ സ്ഥാനാമധ്വനാം പരിശോധനം 129

കുര്യാത്തു ഹോമതോ വിദ്വാൻ ദിവ്യദൃഷ്ട്യവലോകനാത്
യേന ജായേത ശുദ്ധാത്മാ യോഗ്യോ ദേവാദ്യനുഗ്രഹേ 130

നാരായണ ഉവാച

തനൗ ധ്യായേത്തു ശിഷ്യസ്യ ഷഡധ്വാനഃ ക്രമേണ തു
പാദയോസ്തു കലാധ്വാനമന്ധൗ തത്ത്വാധ്വകം പുനഃ 131

നാഭൗ തു ഭുവനാദ്ധ്വാനം വർണാദ്ധ്വാനം തഥാ ഹൃദി
പദാദ്ധ്വാനം തഥാ ഭാലേ മന്ത്രാദ്ധ്വാനം തു മൂർധനി 132

ശിഷ്യം സ്പൃശംസ്തു കൂർച്ചേന തിലൈരാജ്യപരിപ്ലുതൈഃ
ശോധയാമ്യമുമദ്ധ്വാനം സ്വാഹേതി മനുമുച്ചരൻ 133

താരാദ്ധ്യം ജുഹുയാദഷ്ടവാരം പ്രത്യദ്ധ്വമേവ ഹി
ഷഡധ്വാനസ്തതസ്താംസ്തു ലീനാൻ ബ്രഹ്മണി ഭാവയേത് 134

പുനരുത്പാദയേത്തസ്മാത് സൃഷ്ടിമാത്രേണ വൈ ഗുരുഃ
ആത്മസ്ഥിതം തച്ചൈതന്യം പുനഃ ശിഷ്യേ തു യോജയേത് 135

പൂർണ്ണാഹുതിം തതോ ഹുത്വാ ദേവതാം കലശേ നയേത്
പുനർവ്യാഹൃതിഭിർഹുത്വാ വഹ്നേരംഗാഹുതീസ്തഥാ 136

ഏകൈകശോ ഗുരുർദത്വാ വിസൃജേദ്വഹ്നിമാത്മനി
തതഃ ശിഷ്യസ്യ നേത്രേ തു ബധ്നീയാദ്വാസസാ ഗുരുഃ 137

നേത്രമന്ത്രേണ തം ശിഷ്യം കുണ്ഡതോ മണ്ഡലം നയേത്
പുഷ്പാഞ്ജലിം മുഖ്യദേവ്യാം കാരയേച്ഛിഷ്യഹസ്തതഃ 138

നേത്രബന്ധം നിരാകൃത്യ വേശയേത് കുശവിഷ്ടരേ
ഭൂതശുദ്ധിം ശിഷ്യദേഹേ കുര്യാത് പ്രോക്തേന വർത്മനാ 139

മന്ത്രോദിതാൻ തഥാ ന്യാസാൻ കൃത്വാ ശിഷ്യതനൗ തതഃ
മണ്ഡലേ വേശയേച്ഛിഷ്യമന്യസ്മിൻ കുംഭസംസ്ഥിതാൻ 140

പല്ലവാൻ ശിഷ്യശിരസി വിന്യസേന്മാതൃകാം ജപേത്
കലശസ്ഥജലൈഃ ശിഷ്യം സ്നാപയേദ്ദേവതാത്മകൈഃ 141

വർധനീജലസേകം ച കുര്യാദ്രക്ഷാർത്ഥമഞ്ജസാ
തതഃ ശിഷ്യഃ സമുത്ഥായ വാസസീ പരിധായ ച 142

കൃതഭസ്മാവലേപശ്ച സംവിശേദ്ഗുരുസന്നിധൗ
തതോ ഗുരുഃ സ്വകീയാത്തു ഹൃദയാന്നിർഗതാം ശിവാം 143

പ്രവിഷ്ടാം ശിഷ്യഹൃദയേ ഭാവയേത് കരുണാനിധിഃ
പൂജയേദ്ഗന്ധപുഷ്പാദ്യൈരൈക്യം വൈ ഭാവയംസ്തയോഃ 144

തതസ്ത്രിംശോ ദക്ഷകർണ്ണേ ശിഷ്യസ്യോപദിശേദ്ഗുരുഃ
മഹാമന്ത്രം മഹാദേവ്യാഃ സ്വഹസ്തം ശിരസി ന്യസേത് 145

അഷ്ടോത്തരശതം മന്ത്രം ശിഷ്യോഽപി പ്രജപേന്മുനേ
ദണ്ഡവത്പ്രണമേദ് ഭൂമൗ തം ഗുരും ദേവതാത്മകം 146

സർവസ്വമർപ്പയേത്തസ്മൈ യാവജ്ജീവമനന്യധീ
ഋത്വിഗ്ഭ്യോ ദക്ഷിണാം ദത്വാ ബ്രാഹ്മണാംശ്ചാ/പി ഭോജയേത് 147

സുവാസിനീഃ കുമാരീശ്ച വടുകാംശ്ചൈവ സർവശഃ
ദീനാനാഥാൻ ദരിദ്രാംശ്ച വിത്തശാഠ്യവിവർജിതഃ 148

കൃതാർത്ഥതാം സ്വസ്യ ബുദ്ധ്വാ നിത്യമാരാധയേന്മനും
ഇതി തേ കഥിതഃ സമ്യഗ്ദീക്ഷാവിധിരനുത്തമഃ 149

വിമൃശ്യൈതദശേഷേണ ഭജ ദേവീപദാംബുജം
നാ/ന്യസ്തു പരമോ ധർമ്മോ ബ്രാഹ്മണസ്യാ/ത്ര വിദ്യതേ 150

വൈദികഃ സ്വസ്വഗൃഹ്യോക്തക്രമേണോപദിശേന്മനും
താന്ത്രികസ്തന്ത്രരീത്യാ തു സ്ഥിതിരേഷാ സനാതനീ 151

തത്തദുക്തപ്രയോഗാംസ്തേ തേ തേ കുര്യുർന ചാ/ന്യഥാ

നാരായണ ഉവാച

ഇതി സർവം മയാഖ്യാതം യത്പൃഷ്ടം നാരദ ത്വയാ 152

അതഃ പരം പരാംബായാ ഭജ നിത്യം പദാംബുജം
നിത്യമാരാദ്ധ്യ തച്ചാ/ഹം നിർവൃതിം പരമാം ഗതം 153

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി രാജന്നാരദായ പ്രോക്ത്വാ സർവമനുത്തമം
സമാധിമീലിതാക്ഷസ്തു ദദ്ധ്യൗ ദേവീപദാംബുജം 154

നാരായണസ്തു ഭഗവാൻമുനിവര്യശിഖാമണിഃ
നാരദോ/പി തതോ നത്വാ ഗുരും നാരായണം പരം
ജഗാമ സദ്യസ്തപസേ ദേവീദർശനലാലസഃ 155

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ

സപ്തമോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥാഷ്ടമോ/ദ്ധ്യായഃ

ജനമേജയ ഉവാച

ഭഗവൻ സർവധർമ്മജ്ഞ സർവശാസ്ത്രവതാം വര
ദ്വിജാതീനാം തു സർവേഷാം ശക്ത്യുപാസ്തിഃ ശ്രുതീരിതാ 1

സന്ധ്യാകാലത്രയേ/ന്യസ്മിൻ കാലേ നിത്യതയാ വിഭോ
താം വിഹായ ദ്വിജാഃ കസ്മാദ്ഗൃഹ്ണീയുശ്ചാ/ന്യദേവതാഃ 2

ദൃശ്യന്തേ വൈഷ്ണവാഃ കേചിദ് ഗാണപത്യാസ്തഥാ/പരേ
കാപാലികാശ്ചീനമാർഗ്ഗരതാ വല്ക്കലധാരിണഃ 3

ദിഗംബരാസ്തഥാ ബൗദ്ധാശ്ചാർവാകാ ഏവമാദയഃ
ദൃശ്യന്തേ ബഹവോ ലോകേ വേദശ്രദ്ധാവിവർജിതാഃ 4

കിമത്ര കാരണം ബ്രഹ്മംസ്തദ്ഭവാൻ വക്തുമർഹതി
ബുദ്ധിമന്തഃപണ്ഡിതാശ്ച നാനാതർക്കവിചക്ഷണാഃ 5

അപി സന്ത്യേവ വേദേഷു ശ്രദ്ധയാ തു വിവർജിതാഃ
ന ഹി കശ്ചിത് സ്വകല്യാണം ബുദ്ധ്യാ ഹാതുമിഹേച്ഛതി 6

കിമത്ര കാരണം തസ്മാദ്വദ വേദവിദാംവര
മണിദ്വീപസ്യ മഹിമാ വർണിതോ ഭവതാ പുരാ 7

കീദൃക്തദസ്തി യദ്ദേവ്യാഃ പരം സ്ഥാനം മഹത്തരം
തച്ചാപി വദ ഭക്തായ ശ്രദ്ദധാനായ മേ/നഘ 8

പ്രസന്നാസ്തു വദന്ത്യേവ ഗുരവോ ഗുഹ്യമപ്യുത

സൂത ഉവാച

ഇതി രാജ്ഞോ വചഃ ശ്രുത്വാ ഭഗവാൻ ബാദരായണഃ 9

നിജഗാദ തതഃ സർവം ക്രമേണൈവ മുനീശ്വരാഃ
യച്ഛ്രുത്വാ തു ദ്വിജാതീനാം വേദശ്രദ്ധാ വിവർധതേ 10

വ്യാസ ഉവാച

സമ്യക്പൃഷ്ടം ത്വയാ രാജൻ സമയേ സമയോചിതം
ബുദ്ധിമാനസി വേദേഷു ശ്രദ്ധാവാംശ്ചൈവ ലക്ഷ്യതേ 11

പൂർവം മദോദ്ധതാ ദൈത്യാ ദേവൈർയുദ്ധം തു ചക്രിരേ
ശതവർഷം മഹാരാജ മഹാവിസ്മയകാരകം 12

നാനാശസ്ത്രപ്രഹരണം നാനാമായാവിചിത്രിതം
ജഗത്ക്ഷയകരം നൂനം തേഷാം യുദ്ധമഭൂന്നൃപ 13

പരാശക്തികൃപാവേശാദ്ദേവൈർദൈത്യാ ജിതാ യുധി
ഭുവം സ്വർഗം പരിത്യജ്യ ഗതാഃ പാതാളവേശ്മനി 14

തതഃ പ്രഹർഷിതാ ദേവാഃ സ്വപരാക്രമവർണനം
ചക്രുഃ പരസ്പരം മോഹാത്സാഭിമാനാഃ സമന്തതഃ 15

ജയോ/സ്മാകം കുതോ ന സ്യാദസ്മാകം മഹിമാ യതഃ
സർവോത്തമഃ കുത്ര ദൈത്യാഃ പാമരാ നിഷ്പരാക്രമാഃ 16

സൃഷ്ടിസ്ഥിതിക്ഷയകരാ വയം സർവേ യശസ്വിനഃ
അസ്മദഗ്രേ പാമരാണാം ദൈത്യാനാം ചൈവ കാ കഥാ 17

പരാശക്തിപ്രഭാവം തേ ന ജ്ഞാത്വാ മോഹമാഗതാഃ
തേഷാമനുഗ്രഹം കർത്തും തദൈവ ജഗദംബികാ 18

പ്രാദുരാസീത് കൃപാപൂർണ്ണാ യക്ഷരൂപേണ ഭൂമിപ
കോടിസൂര്യപ്രതീകാശം ചന്ദ്രകോടിസുശീതളം 19

വിദ്യുത്കോടിസമാനാഭം ഹസ്തപാദാദിവർജിതം
അദൃഷ്ടപൂർവം തദ്ദൃഷ്ട്വാ തേജഃ പരമസുന്ദരം 20

സവിസ്മയസ്തദാ പ്രോചുഃ കിമിദം കിമിദം ത്വിതി
ദൈത്യാനാം ചേഷ്ടിതം കിം വാ മായാ കാപി മഹീയസീ 21

കേനചിന്നിർമിതാ വാ/ഥ ദേവാനാം സ്മയകാരിണീ
സംഭൂയ തേ തദാ സർവേ വിചാരം ചക്രുരുത്തമം 22

യക്ഷസ്യ നികടേ ഗത്വാ പ്രഷ്ടവ്യം കസ്ത്വമിത്യപി
ബലാബലം തതോ ജ്ഞാത്വാ കർത്തവ്യാ തു പ്രതിക്രിയാ 23

തതോ വഹ്നിം സമാഹൂയ പ്രോവാചേന്ദ്രഃ സുരാധിപ
ഗച്ഛ വഹ്നേ ത്വമസ്മാകം യതോ/സി മുഖമുത്തമം 24

തതോ ഗത്വാ തു ജാനീഹി കിമിദം യക്ഷമിത്യപി
സഹസ്രാക്ഷവചഃ ശ്രുത്വാ സ്വപരാക്രമഗർഭിതം 25

വേഗാത് സ നിർഗതോ വഹ്നിര്യയൗ യക്ഷസ്യ സന്നിധൗ
തദാ പ്രോവാച യക്ഷസ്തം ത്വം കോ/സീതി ഹുതാശനം 26

വീര്യം ച ത്വയി കിം യത്തദ്വദ സർവം മമാഗ്രതഃ
അഗ്നിരസ്മി തഥാ ജാതവേദാ അസ്മീതി സോ/ബ്രവീത് 27

സർവസ്യ ദഹനേ ശക്തിർമയി വിശ്വസ്യ തിഷ്ഠതി
തദാ യക്ഷം പരം തേജസ്തദഗ്രേ നിദധൗ തൃണം 28

ദഹൈനം യദി തേ ശക്തിർവിശ്വസ്യ ദഹനേ/സ്തി ഹി
തദാ സർവബലേനൈവാ/കരോദ്യത്നം ഹുതാശനഃ 29

ന ശശാക തൃണം ദഗ്ധും ലജ്ജിതോ/ഗാത് സുരാൻപ്രതി
പൃഷ്ടേ ദേവൈസ്തു വൃത്താന്തേ സർവം പ്രോവാച ഹവ്യഭുക് 30

വൃഥാഭിമാനോ ഹ്യസ്മാകം സർവേശത്വാദികേ സുരാഃ
തതസ്തു വൃത്രഹാ വായും സമാഹൂയേദമബ്രവീത് 31

ത്വയി പ്രോതം ജഗത്സർവം ത്വച്ചേഷ്ടാഭിസ്തു ചേഷ്ടിതം
ത്വം പ്രാണരൂപഃ സർവേഷാം സർവശക്തിവിധാരകഃ 32

ത്വമേവ ഗത്വാ ജാനീഹി കിമിദം യക്ഷമിത്യപി
നാന്യഃ കോ/പി സമർത്ഥോ/സ്തി ജ്ഞാതും യക്ഷം പരം മഹഃ 33

സഹസ്രാക്ഷവചഃ ശ്രുത്വാ ഗുണഗൗരവഗുംഫിതം
സാഭിമാനോ ജഗാമാ/ശു യത്ര യക്ഷം വിരാജതേ 34

യക്ഷം ദൃഷ്ട്വാ തതോ വായും പ്രോവാച മൃദുഭാഷയാ
കോ/സി ത്വം ത്വയി കാ ശക്തിർവദ സർവം മമാഗ്രതഃ 35

തതോ യക്ഷവചഃ ശ്രുത്വാ ഗർവേണ മരുദബ്രവീത്
മാതരിശ്വാ/ഹമസ്മീതി വായുരസ്മീതി ചാബ്രവീത് 36

വീര്യം തു മയി സർവസ്യ ചാലനേ ഗ്രഹണേ/സ്തി ഹി
മച്ചേഷ്ടയാ ജഗത്സർവം സർവംവ്യാപാരവദ്ഭവേത് 37

ഇതി ശ്രുത്വാ വായുവാണീം നിജഗാദ പരം മഹഃ
തൃണമേതത്തവാ/ഗ്രേ യത്തച്ചാലയ യഥേപ്സിതം 38

നോ ചേദ്ഗർവം വിഹായൈനം ലജ്ജിതോ ഗച്ഛ വാസവം
ശ്രുത്വാ യക്ഷവചോ വായുഃ സർവശക്തിസമന്വിതഃ 39

ഉദ്യോഗമകരോത്തച്ച സ്വസ്ഥാനാന്ന ചചാല ഹ
ലജ്ജിതോ/ഗാദ്ദേവപാർശ്വേ ഹിത്വാ ഗർവം സ ചാ/നിലഃ 40

വൃത്താന്തമവദത്സർവം ഗർവനിർവാപകാരണം
നൈതജ്ജ്ഞാതും സമർത്ഥാഃ സ്മ മിഥ്യാഗർവാഭിമാനിനഃ 41

അലൗകികം ഭാതി യക്ഷം തേജഃ പരമദാരുണം
തതഃ സർവേ സുരഗണാഃ സഹസ്രാക്ഷം സമൂചിരേ 42

ദേവരാഡസി യസ്മാത്ത്വം യക്ഷം ജാനീഹി തത്ത്വതഃ
തത ഇന്ദ്രോ മഹാഗർവാത്തദ്യക്ഷം സമുപാദ്രവത് 43

പ്രാദ്രവച്ച പരം തേജോ യക്ഷരൂപം പരാത്പരം
അന്തർധാനം തതഃ പ്രാപ തദ്യക്ഷം വാസവാഗ്രതഃ 44

അതീവ ലജ്ജിതോ ജാതോ വാസവോ ദേവരാഡപി
യക്ഷസംഭാഷണാഭാവാല്ലഘുത്വം പ്രാപ ചേതസി 45

അതഃപരം ന ഗന്തവ്യം മയാ തു സുരസംസദി
കിം മയാ തത്ര വക്തവ്യം സ്വ ലഘുത്വം സുരാൻപ്രതി 46

ദേഹത്യാഗോ വരസ്തസ്മാന്മാനോ ഹി മഹതാം ധനം
മാനേ നഷ്ടേ ജീവിതം തു മൃതതുല്യം ന സംശയഃ 47

ഇതി നിശ്ചിത്യ തത്രൈവ ഗർവം ഹിത്വാ സുരേശ്വരഃ
ചരിത്രമീദൃശം യസ്യ തമേവ ശരണം ഗതഃ 48
തസ്മിന്നേവ ക്ഷണേ ജാതാ വ്യോമവാണീ നഭസ്തലേ
മായാബീജം സഹസ്രാക്ഷ ജപ തേന സുഖീ ഭവ 49

തതോ ജജാപ പരമം മായാബീജം പരാത്പരം
ലക്ഷവർഷം നിരാഹാരോ ധ്യാനമീലിതലോചനഃ 50

അകസ്മാച്ചൈത്രമാസീയനവമ്യാം മദ്ധ്യഗേ രവൗ
തദേവാ/വിരഭൂത്തേജസ്തസ്മിന്നേവ സ്ഥലേ പുനഃ 51

തേജോമണ്ഡലമദ്ധ്യേ തു കുമാരീം നവയൗവനാം
ഭാസ്വജ്ജപാപ്രസൂനാഭാം ബാലകോടിരവിപ്രഭാം 52

ബാലശീതാംശുമുകുടാം വസ്ത്രാന്തവ്യഞ്ജിതസ്തനീം
ചതുർഭിർവരഹസ്തൈസ്തു വരപാശാങ്കുശാ/ഭയാൻ 53

ദധാനാം രമണീയാംഗീം കോമളാംഗലതാം ശിവാം
ഭക്തകല്പദ്രുമാമംബാം നാനാഭൂഷണഭൂഷിതാം 54

ത്രിനേത്രാം മല്ലികാമാലാകബരീജൂടശോഭിതാം
ചതുർദ്ദിക്ഷുചതുർവേദൈർമൂർത്തിമദ്ഭിരഭിഷ്ടുതാം 55

ദന്തച്ഛടാഭിരഭിതഃ പത്മരാഗീകൃതക്ഷമാം
പ്രസന്നസ്മേരവദനാം കോടികന്ദർപ്പസുന്ദരാം 56

രക്താംബരപരീധാനാം രക്തചന്ദനചർച്ചിതാം
ഉമാഭിധാനാം പുരതോ ദേവീം ഹൈമവതീം ശിവാം 57

നിർവ്യാജകരുണാമൂർത്തിം സർവ്വകാരണകാരണാം
ദദർശ വാസവസ്ത്ര പ്രേമഗദ്ഗദിതാന്തരഃ 58

പ്രേമാശ്രുപൂർണ്ണനയനോ രോമാഞ്ചിതതനുസ്തതഃ
ദണ്ഡവത്പ്രണനാമാ/ഥ പാദയോർജഗദീശിതുഃ 59

തുഷ്ടാവ വിവിധൈസ്തോത്രൈർ ഭക്തിസന്നതകന്ധരഃ
ഉവാച പരമപ്രീതഃ കിമിദം യക്ഷമിത്യപി. 60

പ്രാദുർഭൂതം ച കസ്മാത്തദ്വദ സർവ്വം സുശോഭനേ
ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ പ്രോവാച കരുണാർണ്ണവാ 61

രൂപം മദീയം ബ്രഹ്മൈതത് സർവ്വകാരണകാരണം
മായാധിഷ്ഠാനഭൂതം തു സർവ്വസാക്ഷി നിരാമയം. 62

സർവേ വേദാ യത്പദമാമനന്തി തപാംസി സർവാണി ച യദ്വദന്തി
യദിച്ഛന്തോ ബ്രഹ്മചര്യം ചരന്തി തത്തേ പദം സംഗ്രഹേണ ബ്രവീമി 63

ഓമിത്യേകാക്ഷരം ബ്രഹ്മ തദേവാഹുശ്ച ഹ്രീംമയം
ദ്വേ ബീജേ മമ മന്ത്രൗ സ്തോ മുഖ്യത്വേന സുരോത്തമ 64

ഭാഗദ്വയവതീ യസ്മാത് സൃജാമി സകലം ജഗത്
തത്രൈകഭാഗഃ സമ്പ്രോക്തഃ സച്ചിദാനന്ദനാമകഃ 65

മായാപ്രകൃതിസംജ്ഞസ്തു ദ്വിതീയോ ഭാഗ ഈരിതഃ
സാ ച മായാ പരാശക്തി ശക്തിമത്യഹമീശ്വരീ 66

ചന്ദ്രസ്യ ചന്ദ്രികേവേയം മമാഭിന്നത്വമാഗതാ
സാമ്യാവസ്ഥാത്മികാ ചൈഷാ മായാ മമ സുരോത്തമ 67

പ്രളയേ സർവജഗതോ മദഭിന്നൈവ തിഷ്ഠതി
പ്രാണികർമ്മപരിപാകവശതഃ പുനരേവ ഹി 68

രൂപം തദേവമവ്യക്തം വ്യക്തിഭാവമുപൈതി ച
അന്തർമുഖാ തു യാfവസ്ഥാ സാ മായേത്യഭിധീയതേ 69

ബഹിർമുഖാ തു യാ മായാ തമഃ ശബ്ദേന സോച്യതേ
ബഹിർമുഖാത്തമോരൂപാജ്ജായതേ സത്വസംഭവഃ 70

രജോഗുണസ്തദൈവ സ്യാത്സർഗ്ഗാദൗ സുരസത്തമ
ഗുണത്രയാത്മകാഃ പ്രോക്താ ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമഹേശ്വരാഃ 71

രജോഗുണാധികോ ബ്രഹ്മാ വിഷ്ണുഃ സത്വാധികോ ഭവേത്
തമോഗുണാധികോ രുദ്രഃ സർവകാരണരൂപധൃക് 72

സ്ഥൂലദേഹോ ഭവേദ്ബ്രഹ്മാ ലിംഗദേഹോ ഹരിഃ സ്മൃതഃ
രുദ്രസ്തു കാരണോ ദേഹസ്തുരീയാ ത്വഹമേവ ഹി 73

സാമ്യാവസ്ഥാ തു യാ പ്രോക്താ സർവാന്തര്യാമിരൂപിണീ
അത ഊർധ്വം പരം ബ്രഹ്മ മദ്രൂപം രൂപവർജിതം. 74

നിർഗുണം സഗുണം ചേതി ദ്വിധാ മദ്രൂപമുച്യതേ
നിർഗുണം മായയാ ഹീനം സഗുണം മായയായുതം 75

സാfഹം സർവ്വം ജഗത് സൃഷ്ട്വാ തദന്തഃ സമ്പ്രവിശ്യ ച
പ്രേരയാമ്യനിശം ജീവം യഥാ കർമ്മ യഥാ ശ്രുതം 76

സൃഷ്ടിസ്ഥിതിതിരോധാനേ പ്രേരയാമ്യഹമേവ ഹി
ബ്രഹ്മാണം ച തഥാ വിഷ്ണും രുദ്രം വൈ കാരണാത്മകം. 77

മദ്ഭയാദ്വാതി പവനോ ഭീത്യാ സൂര്യശ്ച ഗച്ഛതി
ഇന്ദ്രാഗ്നിമൃത്യവസ്തദ്വത് സാഹം സർവോത്തമാ സ്മൃതാ 78

മത്പ്രസാദാദ്ഭവദ്ഭിസ്തു ജയോ ലബ്ധോസ്തി സർവദാ
യുഷ്മാനഹം നർത്തയാമി കാഷ്ഠപുത്തലികോപമാൻ 79

കദാചിദ്ദേവവിജയം ദൈത്യാനാം വിജയം ക്വചിത്
സ്വതന്ത്രാ സ്വേച്ഛയാ സർവം കുർവേ കർമ്മാനുരോധതഃ 80

താം മാം സർവാത്മികാം യൂയം വിസ്മൃത്യ നിജഗർവതഃ
അഹങ്കാരാവൃതാത്മാനോ മോഹമാപ്താ ദുരന്തകം 81

അനുഗ്രഹം തതഃ കർത്തും യുഷ്മദ്ദേഹാദനുത്തമം
നിഃസൃതം സഹസാ തേജോ മദീയം യക്ഷമിത്യപി 82

അതഃ പരം സർവഭാവൈർഹിത്വാ ഗർവം തു ദേഹജം
മാമേവ ശരണം യാത സച്ചിദാനന്ദരൂപിണീം 83

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യുക്ത്വാ ച മഹാദേവീ മൂലപ്രകൃതിരീശ്വരീ
അന്തർധാനം ഗതാ സദ്യോ ഭക്ത്യാ ദേവൈരഭിഷ്ടുതാ 84

തതഃ സർവേ സ്വഗർവം തു വിഹായ പദപങ്കജം
സമ്യഗാരാധയാമാസുർഭഗവത്യാഃ പരാത്പരം 85

ത്രിസന്ധ്യം സർവദാ സർവേ ഗായത്രീജപതത്പരാഃ
യജ്ഞഭാഗാദിഭിഃ സർവേ ദേവീം നിത്യം സിഷേവിരേ. 86

ഏവം സത്യയുഗേ സർവേ ഗായത്രീജപതത്പരാഃ
താരഹൃല്ലേഖയോശ്ചാപി ജപേ നിഷ്ണാതമാനസാഃ 87

ന വിഷ്ണൂപാസനാ നിത്യാ വേദേ നോക്താ തു കുത്രചിത്
ന വിഷ്ണുദീക്ഷാ നിത്യാസ്തി ശിവസ്യാപി തഥൈവ ച 88

ഗായത്ര്യുപാസനാ നിത്യാ സർവവേദൈഃ സമീരിതാ
യയാ വിനാ ത്വധഃപാതോ ബ്രാഹ്മണസ്യാസ്തി സർവഥാ 89

താവതാ കൃതകൃത്യത്വം നാന്യാപേക്ഷാ ദ്വിജസ്യ ഹി
ഗായത്രീമാത്രനിഷ്ണാതോ ദ്വിജോ മോക്ഷമവാപ്നുയാത് 90

കുര്യാദന്യന്ന വാ കുര്യാദിതി പ്രാഹ മനുഃ സ്വയം
വിഹായ താം തു ഗായത്രീം വിഷ്ണൂപാസ്തിപരായണഃ 91

ശിവോപാസ്തിരതോ വിപ്രോ നരകം യാതി സർവഥാ
തസ്മാദാദ്യയുഗേ രാജൻ ഗായത്രീജപതത്പരാഃ
ദേവീപാദാംബുജരതാ ആസൻ സർവേ ദ്വിജോത്തമാഃ 92

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ
അഷ്ടമോƒ ദ്ധ്യായഃ

അഥ നവമോƒദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

കദാചിദഥ കാലേ തു ദശ പഞ്ച സമാ വിഭോ
പ്രാണിനാം കർമ്മവശതോ ന വവർഷ ശതക്രതുഃ 1

അനാവൃഷ്ട്യാതിദുർഭിക്ഷമഭവത് ക്ഷയകാരകം
ഗൃഹേ ഗൃഹേ ശവാനാം തു സംഖ്യാ കർത്തും ന ശക്യതേ 2

കേചിദശ്വാൻ വരാഹാൻ വാ ഭക്ഷയന്തി ക്ഷുധാർദിതാഃ
ശവാനി ച മനുഷ്യാണാം ഭക്ഷയന്ത്യപരേ ജനാഃ 3

ബാലകം ബാലജനനീ സ്ത്രിയം പുരുഷ ഏവ ച
ഭക്ഷിതും ചലിതാഃ സർവേ ക്ഷുധയാ പീഡിതാ നരാഃ 4

ബ്രാഹ്മണാ ബഹവസ്തത്ര വിചാരം ചക്രുരുത്തമം
തപോധനോ ഗൗതമോƒസ്തി സ നഃ ഖേദം ഹരിഷ്യതി 5

സർവേ മിളിത്വാ ഗന്തവ്യം ഗൗതമസ്യാƒശ്രമേƒധുനാ
ഗായത്രീ ജപസംസക്തഗൗതമസ്യാശ്രമേƒധുനാ 6

സുഭിക്ഷം ശ്രൂയതേ തത്ര പ്രാണിനോ ബഹവോ ഗതാഃ
ഏവം വിമൃശ്യ ഭൂദേവാഃ സാഗ്നിഹോത്രാഃ കുടുംബിനഃ 7

സഗോധനാഃ സദാസാശ്ച ഗൗതമസ്യാƒശ്രമം യയുഃ
പൂർവദേശാദ്യയുഃ കേചിത് കേചിദ്ദക്ഷിണദേശതഃ 8

പാശ്ചാത്യാ ഔത്തരാഹാശ്ച നാനാദിഗ്ഭ്യഃ സമായയുഃ
ദൃഷ്ട്വാ സമാജം വിപ്രാണാം പ്രണനാമ സ ഗൗതമഃ 9

ആസനാദ്യുപചാരൈശ്ച പൂജയാമാസ ബാഡവാൻ
ചകാര കുശലപ്രശ്നം തതശ്ചാƒഗമനകാരണം 10

തേ സർവേ സ്വസ്വവൃത്താന്തം കഥയാമാസുരുത്സ്മയാഃ
ദൃഷ്ട്വാ താൻ ദുഃഖിതാൻ വിപ്രാനഭയം ദത്തവാൻ മുനിഃ 11

യുഷ്മാകമേതത്സദനം ഭവദ്ദാസോƒസ്മി സർവഥാ
കാ ചിന്താ ഭവതാ വിപ്രാ മയി ദാസേ വിരാജതി 12

ധന്യോ/ഹമസ്മിൻ സമയേ യൂയം സർവേ തപോധനാഃ
യേഷാം ദർശനമാത്രേണ ദുഷ്കൃതം സുകൃതായതേ 13

തേ സർവേ പാദരജസാ പാവയന്തി ഗൃഹം മമ
കോ മദന്യോ ഭവേദ്ധന്യോ ഭവതാം സമനുഗ്രഹാത് 14

സ്ഥേയം സർവൈഃ സുഖേനൈവ സന്ധ്യാജപപരായണൈഃ 15

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി സർവാൻ സമാശ്വാസ്യ ഗൗതമോ മുനിരാട് തതഃ

ഗായത്രീം പ്രാർത്ഥയാമാസ ഭക്തിസന്നതകന്ധരഃ
നമോ ദേവി മഹാവിദ്യേ വേദമാതഃ പരാത്പരേ 16

വ്യാഹൃത്യാദിമഹാമന്ത്രരൂപേ പ്രണവരൂപിണി
സാമ്യാവസ്ഥാത്മികേ മാതർനമോ ഹ്രീങ്കാരരൂപിണി 17

സ്വാഹാസ്വധാസ്വരൂപേ ത്വാം നമാമി സകലാർത്ഥദാം
ഭക്തകല്പലതാം ദേവീമവസ്ഥാത്രയസാക്ഷിണീം 18

തുര്യാതീതസ്വരൂപാം ച സച്ചിദാനന്ദരൂപിണീം
സർവവേദാന്തസംവേദ്യാം സൂര്യമണ്ഡലവാസിനീം. 19

പ്രാതർബാലാം രക്തവർണാം മദ്ധ്യാഹ്നേ യുവതീം പരാം
സായാഹ്നേ കൃഷ്ണവർണാം താം വൃദ്ധാം നിത്യം നമാമ്യഹം 20

സർവഭൂതാരണേ ദേവി ക്ഷമസ്വ പരമേശ്വരി
ഇതിസ്തുതാ ജഗന്മാതാ പ്രത്യക്ഷം ദർശനം ദദൗ 21

പൂർണ്ണപാത്രം ദദൗ തസ്മൈ യേന സ്യാത്സർവപോഷണം
ഉവാച മുനിമംബാ സാ യം യം കാമം ത്വമിച്ഛസി 22

തസ്യ പൂർത്തികരം പാത്രം മയാ ദത്തം ഭവിഷ്യതി
ഇത്യുക്ത്വാ/ന്തർദ്ദധേ ദേവീ ഗായത്രീ പരമാ കലാ 23

അന്നാനാം രാശയസ്തസ്മാന്നിർഗതാഃ പർവതോപമാഃ
ഷഡ്രസാ വിവിധാ രാജംസ്തൃണാനി വിവിധാനി ച 24

ഭൂഷണാനി ച ദിവ്യാനി ക്ഷൗമാണി വസനാനി ച
യജ്ഞാനാം ച സമാരംഭാഃ പാത്രാണി വിവിധാനി ച 25

യദ്യദിഷ്ടമഭൂദ്രാജൻ മുനേസ്തസ്യ മഹാത്മനഃ
തത്സർവം നിർഗതം തസ്മാദ്ഗായത്രീപൂർണ്ണപാത്രതഃ 26

അഥാ/ഹൂയ മുനീൻ സർവാൻ മുനിരാഡ്ഗൗതമസ്തദാ
ധനധാന്യഭൂഷണാനി വസനാനി ദദൗ മുദാ 27

ഗോമഹിഷ്യാദിപശവോ നിർഗതാഃ പൂർണ്ണപാത്രതഃ
നിർഗതാൻ യജ്ഞസംഭാരാൻ സ്രുക്സ്രുവപ്രഭൃതീൻ ദദൗ 28

തേ സർവേ മിളിതാ യജ്ഞാംശ്ചക്രിരേ മുനിവാക്യതഃ
സ്ഥാനം തദേവ ഭൂയിഷ്ഠമഭവത് സ്വർഗ്ഗസന്നിഭം 29

യത്കിഞ്ചിത് ത്രിഷുലോകേഷു സുന്ദരം വസ്തുദൃശ്യതേ
തത് സർവം തത്ര നിഷ്പന്നം ഗായത്രീദത്തപാത്രതഃ 30

ദേവാംഗനാസമാ ദാരാഃശോഭന്തേ ഭൂഷണാദിഭിഃ
മുനയോ ദേവസദൃശാ വസ്ത്രചന്ദനഭൂഷണൈഃ 31

നിത്യോത്സവഃ പ്രവവൃതേ മുനേരാശ്രമമണ്ഡലേ
ന രോഗാദിഭയം കിഞ്ചിന്ന ച ദൈത്യഭയം ക്വചിത് 32

സ മുനേരാശ്രമോ ജാതഃ സമന്താച്ഛതയോജനഃ
അന്യേ ച പ്രാണിനോ യേ/പി തേ/പി തത്ര സമാഗതാഃ 33

താംശ്ച സർവാൻ പുപോഷായം ദത്വാ/ഭയമഥാത്മവാൻ
നാനാവിധൈർമഹായജ്ഞൈർവിധിവത് കൽപ്പിതൈഃ സുരാഃ 34

സന്തോഷം പരമം പ്രാപുർമുനേശ്ചൈവ ജഗുർയശഃ
സഭായാം വൃത്രഹാ ഭൂയോ ജഗൗ ശ്ലോകം മഹായശാഃ 35

അഹോ അയം നഃകില കല്പപാദപോ മനോരഥാൻ പൂരയതിപ്രതിഷ്ഠിതഃ
നോ ചേദകാണ്ഡേ ക്വ ഹവിർവപാ//വാം സുദുർലഭാ യത്ര തു ജീവനാശഃ36

ഇത്ഥം ദ്വാദശവർഷാണി പുപോഷ മുനിപുംഗവാൻ
പുത്രവന്മുനിരാഡ്ഗർവഗന്ധേന പരിവർജിതഃ 37

ഗായത്ര്യാഃ പരമം സ്ഥാനം ചകാര മുനിസത്തമ
യത്ര സർവൈർ മുനിവരൈഃ പൂജ്യതേ ജഗദംബികാ 38

ത്രികാലം പരയാ ഭക്ത്യാ പുരശ്ചരണകർമ്മഭിഃ
അദ്യാപി യത്ര ദേവീ സാ പ്രാതർബാലാ തു ദൃശ്യതേ 39

മദ്ധ്യാഹ്നേ യുവതീ വൃദ്ധാ സായംകാലേ തു ദൃശ്യതേ
തത്രൈകദാ സമായാതോ നാരദോ മുനിസത്തമഃ 40

രണയൻ മഹതീം ഗായൻ ഗായത്ര്യാഃ പരമാൻ ഗുണാൻ
നിഷസാദ സഭാമദ്ധ്യേ മുനീനാം ഭാവിതാത്മനാം 41

ഗൗതമാദിഭിരത്യുച്ചൈഃ പൂജിതഃ ശാന്തമാനസഃ
കഥാശ്ചകാര വിവിധാ യശസോ ഗൗതമസ്യ ച 42

ബ്രഹ്മർഷേ ദേവസദസി ദേവരാട് തവ യദ്യശഃ
ജഗൗ ബഹുവിധം സ്വച്ഛം മുനിപോഷണജം പരം 43

ശ്രുത്വാ ശചീപതേർവാണീം ത്വാം ദ്രഷ്ടുമഹമാഗതഃ
ധന്യോഽസി ത്വം മുനിശ്രേഷ്ഠ, ജഗദംബാപ്രസാദതഃ 44

ഇത്യുക്ത്വാ മുനിവര്യം തം ഗായത്രീസദനം യയൗ
ദദർശ ജഗദംബാം താം പ്രേമോൽഫുല്ലവിലോചനഃ 45

തുഷ്ടാവ വിധിവദ്ദേവീം ജഗാമ ത്രിദിവം പുനഃ
അഥ തത്ര സ്ഥിതാ യേ തേ ബ്രാഹ്മണാ മുനിപോഷിതാഃ 46

ഉത്കർഷം തു മുനേഃ ശ്രുത്വാഽസൂയയാ ഖേദമാഗതാഃ
യഥാഽസ്യ ന യശോ ഭൂയാത് കർത്തവ്യം സർവഥൈവ ഹി 47

കാലേ സമാഗതേ പശ്ചാദിതി സർവൈസ്തു നിശ്ചിതം
തതഃ കാലേന കിയതാഽപ്യഭൂദ് വൃഷ്ടിർധരാതലേ 48

സുഭിക്ഷമഭവത്സർവദേശേഷു നൃപസത്തമ
ശ്രുത്വാ വാർത്താം സുഭിക്ഷസ്യ മിളിതാഃ സർവബാഡവാഃ 49

ഗൗതമം ശപ്തുമുദ്യോഗം ഹാ ഹാ രാജൻ പ്രചക്രിരേ
ധന്യൗ തേഷാം ച പിതരൗ യയോരുത്പത്തിരീദൃശീ 50

കാലസ്യ മഹിമാ രാജൻ വക്തും കേന ഹി ശക്യതേ
ഗൗർനിർമിതാ മായയൈകാ മുമൂർഷുർജരതീ നൃപ 51

ജഗാമ സാ ച ശാലായാം ഹോമകാലേ മുനേസ്തദാ
ഹുംഹും ശബ്ദൈർവാരിതാ സാ പ്രാണാംസ്തത്യാജ തൽക്ഷണേ 52

ഗൗർഹതാനേന ദുഷ്ടേനേത്യേവം തേ ചുക്രുശുർദ്വിജാഃ
ഹോമം സമാപ്യ മുനിരാട് വിസ്മയം പരമം ഗതഃ 53

സമാധിമീലിതാക്ഷഃ സംചിന്തയാമാസ കാരണം
കൃതം സർവം ദ്വിജൈരേതദിതി ജ്ഞാത്വാ തദൈവ സഃ 54

ദധാര കോപം പരമം പ്രളയേ രുദ്രകോപവത്
ശശാപ ച ഋഷീൻ സർവാൻ കോപസംരക്തലോചനഃ 55

വേദമാതരി ഗായത്ര്യാം തദ്ധ്യാനേ തന്മനോർജപേ
ഭവതാഽനുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 56

വേദേ വേദോക്തയജ്ഞേഷു തദ്വാർത്താസു തഥൈവ ച
ഭവതാഽനുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 57

ശിവേ ശിവസ്യ മന്ത്രേ ച ശിവശാസ്ത്രേ തഥൈവ ച
ഭവതാ/നുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 58

മൂലപ്രകൃത്യാ ശ്രീദേവ്യാസ്തദ്ധ്യാനേ തത്കഥാസു ച
ഭവതാ/നുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 59

ദേവീമന്ത്രേ തഥാ ദേവ്യാഃ സ്ഥാനേ/നുഷ്ഠാനകർമ്മണി
ഭവതാ/നുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 60

ദേവ്യുത്സവദിദൃക്ഷായാം ദേവീനാമാനുകീർത്തനേ
ഭവതാ/നുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 61

ദേവീഭക്തസ്യ സാന്നിദ്ധ്യേ ദേവീഭക്താർച്ചനേ തഥാ
ഭവതാ/നുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 62

ശിവോത്സവദിദൃക്ഷായാം ശിവഭക്തസ്യ പൂജനേ
ഭവതാ/നുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 63

രുദ്രാക്ഷേ ബില്വപത്രേ ച തഥാ ശുദ്ധേ ച ഭസ്മനി
ഭവതാ/നുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 64

ശ്രൗതസ്മാർത്തസദാചാരേ ജ്ഞാനമാർഗ്ഗേ തഥൈവ ച
ഭവതാ/നുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 65

അദ്വൈതജ്ഞാനനിഷ്ഠായാം ശാന്തിദാന്ത്യാദിസാധനേ
ഭവതാ/നുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 66

നിത്യകർമ്മാദ്യനുഷ്ഠാനേ/ഗ്നിഹോത്രാദിസാധനേ
ഭവതാ/നുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 67

സ്വാധ്യായാധ്യയനേ ചൈവ തഥാ പ്രവചനേപി ച
ഭവതാ/നുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 68

ഗോദാനാദിഷു ദാനേഷു പിതൃശ്രാദ്ധേഷു ചൈവ ഹി
ഭവതാ/നുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 69

കൃച്ഛ്രചാന്ദ്രായണേ ചൈവ പ്രായശ്ചിത്തേ തഥൈവ ച
ഭവതാ/നുന്മുഖാ യൂയം സർവദാ ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 70

ശ്രീദേവീഭിന്നദേവേഷു ശ്രദ്ധാഭക്തിസമന്വിതാഃ
ശംഖചക്രാദ്യങ്കിതാശ്ച ഭവത ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 71

കാപാലികമതാസക്താ ബൗദ്ധശാസ്ത്രരതാഃ സദാ
പാഖണ്ഡാചാരനിരതാ ഭവത ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 72

പിതൃമാതൃസുതഭ്രാതൃകന്യാവിക്രയിണസ്തഥാ
ഭാര്യാവിക്രയിണസ്തദ്വദ് ഭവത ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 73

വേദവിക്രയിണസ്തദ്വത്തീർത്ഥവിക്രയിണസ്തഥാ
ധർമ്മവിക്രയിണസ്തദ്വദ് ഭവത ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 74

പാഞ്ചരാത്രേ കാമശാസ്ത്രേ തഥാ കാപാലികേ മതേ
ബൗദ്ധേ ശ്രദ്ധായുതാ യൂയം ഭവത ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 75

മാതൃകന്യാഗാമിനശ്ച ഭഗിനീഗാമിനസ്തഥാ
പരസ്ത്രീലമ്പടാഃ സർവേ ഭവത ബ്രാഹ്മണാധമാഃ 76

യുഷ്മാകം വംശജാതാശ്ച സ്ത്രിയശ്ച പുരുഷാസ്തഥാ
മദ്ദത്തശാപദഗ്ദ്ധാസ്തേ ഭവിഷ്യന്തി ഭവത്സമാഃ 77

കിം മയാ ബഹുനോക്തേന മൂലപ്രകൃതിരീശ്വരീ
ഗായത്രീ പരമാ ഭൂയാദ്യുഷ്മാസു ഖലു കോപിതാ 78

അന്ധകൂപാദി കുണ്ഡേഷു യുഷ്മാകം സ്യാത്സദാ സ്ഥിതിഃ 79

വ്യാസ ഉവാച

വാഗ്ദണ്ഡമീദൃശം കൃത്വാ*f*പ്യുപസ്പൃശ്യ ജലം തതഃ

ജഗാമ ദർശനാർത്ഥം ച ഗായത്ര്യാഃ പരമോത്സുകഃ
പ്രണനാമ മഹാദേവീം സാ*f*പി ദേവീ പരാത്പരാ 80

ബ്രാഹ്മണാനാം കൃതിം ദൃഷ്ട്വാ സ്മയം ചിത്തേ ചകാര ഹ
അദ്യാപി തസ്യാ വദനം സ്മയയുക്തം ച ദൃശ്യതേ 81

ഉവാച മുനിവര്യം തം സ്മയമാനമുഖാംബുജാ
ഭുജംഗായാർപ്പിതം ദുഗ്ദ്ധം വിഷായൈവോപജായതേ 82

ശാന്തിം കുരു മഹാഭാഗ കർമ്മണോ ഗതിരീദൃശീ
ഇതി ദേവീം പ്രണമ്യാ*f*ഥ തതോ*f*ഗാത് സ്വാശ്രമം പ്രതി 83

തതോ വിപ്രൈഃ ശാപദഗ്ദ്ധൈർ വിസ്മൃതാ വേദരാശയഃ
ഗായത്രീ വിസ്മൃതാ സർവൈസ്തദദ്ഭുതമിവാ*f*ഭവത് 84

തേ സർവേ*f*ഥ മിളിത്വാ തു പശ്ചാത്താപയുതാസ്തഥാ
പ്രണേമുർമുനിവര്യം തം ദണ്ഡവത് പതിതാ ഭുവി 85

നോചുഃ കിഞ്ചന വാക്യം തു ലജ്ജയാ*f*ധോമുഖാഃ സ്ഥിതാഃ
പ്രസീദേതി പ്രസീദേതി പ്രസീദേതി പുനഃ പുനഃ 86

പ്രാർത്ഥയാമാസുരഭിതഃ പരിവാര്യ മുനീശ്വരം
കരുണാപൂർണ്ണഹൃദയോ മുനിസ്താൻ സമുവാച ഹ 87

കൃഷ്ണാവതാരപര്യന്തം കുംഭീപാകേ ഭവേത് സ്ഥിതിഃ
ന മേ വാക്യം മൃഷാ ഭൂയാദിതി ജാനീഥ സർവഥാ 88

തതഃ പരം കലിയുഗേ ഭുവി ജന്മ ഭവേദ്ധി വഃ
മദുക്തം സർവമേതത്തു ഭവേദേവ ന ചാ/ന്യഥാ 89

മച്ഛാപസ്യ വിമോക്ഷാർത്ഥം യുഷ്മാകം സ്യാദ്യദീക്ഷണാ
തർഹി സേവ്യം സദാ സർവൈർഗായത്രീപദപങ്കജം 90

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി സർവാൻ വിസൃജ്യാ/ഥ ഗൗതമോ മുനിസത്തമഃ
പ്രാരബ്ധമിതി മത്വാ തു ചിത്തേ ശാന്തിം ജഗാമ ഹ 91

ഏതസ്മാത് കാരണാദ്രാജൻ ഗതേ കൃഷ്ണേ തു ധീമതി
കലൗ യുഗേ പ്രവൃത്തേ തു കുംഭീപാകാത്തു നിർഗതാഃ 92

ഭുവി ജാതാ ബ്രാഹ്മണാശ്ച ശാപദഗ്ദ്ധാഃ പുരാ തു യേ
സന്ധ്യാത്രയവിഹീനാശ്ച ഗായത്രീഭക്തിവർജിതാഃ 93

വേദഭക്തിവിഹീനാശ്ച പാഖണ്ഡമതഗാമിനഃ
അഗ്നിഹോത്രാദിസത്കർമ്മസ്വധാസ്വാഹാവിവർജിതാഃ 94

മൂലപ്രകൃതിമവ്യക്താം നൈവ ജാനന്തി കർഹിചിത്
തപ്തമുദ്രാങ്കിതാഃ കേചിത് കാമാചാരരതാഃ പരേ 95

കാപാലികാഃ കൗളികാശ്ച ബൗദ്ധാ ജൈനാസ്തഥാ/പരേ
പണ്ഡിതാ അപി തേ സർവേ ദുരാചാരപ്രവർത്തകാഃ 96

ലമ്പടേ പരദാരേഷു ദുരാചാരപരായണഃ
കുംഭീപാകം പുനഃ സർവേ യാസ്യന്തി നിജകർമഭിഃ 97

തസ്മാത് സർവാത്മനാ രാജൻ സംസേവ്യാ പരമേശ്വരീ
ന വിഷ്ണൂപാസനാ നിത്യാ ന ശിവോപാസനാ തഥാ 98

നിത്യാ ചോപാസനാ ശക്തേർയാം വിനാ തു പതത്യധഃ
സർവമുക്തം സമാസേന യത്പൃഷ്ടം തത്ത്വയാനഘ 99

അതഃ പരം മണിദ്വീപവർണനം ശൃണു സുന്ദരം
യത്പരം സ്ഥാനമാദ്യായാ ഭുവനേശ്യാ ഭവാരണേഃ 100

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ നവമോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ദശമോƒധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

ബ്രഹ്മലോകാദൂർധ്വഭാഗേ സർവലോകോƒസ്തി യഃ ശ്രിതഃ
മണിദ്വീപഃ സ ഏവാƒസ്തി യത്ര ദേവീ വിരാജതേ 1

സർവസ്മാദധികോ യസ്മാത് സർവലോകസ്തതഃ സ്മൃതഃ
പുരാ പരാംബയൈവാƒയം കല്പിതോ മാനസേച്ഛയാ 2

സർവാദൗ നിജവാസാർത്ഥം പ്രകൃത്യാ മൂലഭൂതയാ
കൈലാസാദധികോ ലോകോ വൈകുണ്ഠാദപി ചോത്തമഃ 3

ഗോലോകാദപി സർവസ്മാത് സർവലോകോƒധികഃ സ്മൃതഃ
നൈതത്സമം ത്രിലോക്യാം തു സുന്ദരം വിദ്യതേ ക്വചിത് 4

ഛത്രീഭൂതം ത്രിജഗതോ ഭവസന്താപനാശകം
ഛായാഭൂതം തദേവാƒസ്തി ബ്രഹ്മാണ്ഡാനാം തു സത്തമ 5

ബഹുയോജനവിസ്തീർണ്ണോ ഗംഭീരസ്താവദേവ ഹി
മണിദ്വീപസ്യ പരിതോ വർത്തതേ തു സുധോദധിഃ 6

മരുത്സംഘട്ടനോത്കീർണ്ണതരംഗശതസംകുലഃ
രത്നാച്ഛവാലുകായുക്തോ ഝഷശംഖസമാകുലഃ 7

വീചിസംഘർഷസംജാതലഹരീകണശീതളഃ
നാനാധ്വജസമായുക്തനാനാപോതഗതാഗതൈഃ 8

വിരാജമാനഃ പരിതസ്തീരരത്നദ്രുമോ മഹാൻ
തദുത്തരമയോധാതുനിർമ്മിതോ ഗഗനേ തതഃ 9

സപ്തയോജനവിസ്തീർണ്ണഃ പ്രാകാരോ വർത്തതേ മഹാൻ
നാനാശസ്ത്രപ്രഹരണാ നാനായുദ്ധവിശാരദാഃ 10

രക്ഷകാ നിവസന്ത്യത്ര മോദമാനാഃ സമന്തതഃ
ചതുർദ്വാരസമായുക്തോ ദ്വാരപാലശതാന്വിതഃ 11

നാനാഗണൈഃ പരിവൃതോ ദേവീഭക്തിയുതൈർ നൃപ
ദർശനാർത്ഥം സമായാന്തി യേ ദേവാ ജഗദീശിതുഃ 12

തേഷാം ഗണാ വസന്ത്യത്ര വാഹനാനി ച തത്ര ഹി
വിമാനശതസംഘർഷഘണ്ടാസ്വനസമാകുലഃ 13

ഹയഹേഷാഖുരാഘാതബധിരീകൃതദിങ്മുഖഃ
ഗണൈഃ കിലകിലാരാവൈർവേത്രഹസ്തൈശ്ച താഡിതാഃ 14

സേവകാ ദേവസംഘാനാം ഭ്രാജന്തേ തത്ര ഭൂമിപ
തസ്മിൻ കോലാഹലേ രാജൻ ന ശബ്ദഃ കേനചിത്ക്വചിത് 15

കസ്യചിച്ഛ്രൂയതേ/ത്യന്തം നാനാധ്വനിസമാകുലേ
പദേ പദേ മിഷ്ടവാരിപരിപൂർണ്ണസരാംസി ച 16

വാടികാ വിവിധാ രാജൻ രത്നദ്രുമവിരാജിതാഃ
തദുത്തരം മഹാസാരധാതുനിർമ്മിതമണ്ഡലഃ 17

ശാലോ/പരോ മഹാനസ്തി ഗഗനസ്പർശി യച്ഛിരഃ
തേജസാ സ്യാച്ഛതഗുണഃ പൂർവശാലാദയം പരഃ 18

ഗോപുരദ്വാരസഹിതോ ബഹുവൃക്ഷസമന്വിതഃ
യാ വൃക്ഷജാതയഃ സന്തി സർവാസ്താസ്തത്ര സന്തി ച 19

നിരന്തരം പുഷ്പയുതാഃ സദാഫലസമന്വിതാഃ
നവപല്ലവസംയുക്താഃ പരസൗരഭസങ്കുലാഃ 20

പനസാ ബകുളാ ലോധ്രാ കർണികാരശ്ച ശിംശപാഃ
ദേവദാരുകാഞ്ചനാരാ ആമ്രാശ്ചൈവ സുമേരവഃ 21

ലികുചാ ഹിംഗുലാശ്ചൈലാ ലവംഗാഃ കട്ഫലാസ്തഥാ
പാടലാ മുചുകുന്ദാശ്ച ഫലിന്യോ ജഘനേഫലാഃ 22

താലാസ്തമാലാഃ സാലാശ്ച കംകോലാ നാഗഭദ്രകാഃ
പുന്നാഗാഃ പീലവഃ സാല്വകാ വൈ കർപ്പൂരശാഖിനഃ 23

അശ്വകർണ്ണാ ഹസ്തികർണ്ണാസ്താലപർണ്ണാശ്ച ദാഡിമാഃ
ഗണികാ ബന്ധുജീവാശ്ച ജംബീരാശ്ച കുരണ്ഡകാഃ 24

ചാമ്പേയാ ബന്ധുജീവാശ്ച തഥാ വൈ കനകദ്രുമാഃ
കാലാ/ഗരുദ്രുമാശ്ചൈവ തഥാ ചന്ദനപാദപാഃ 25

ഖർജൂരാ യൂഥികാസ്താലപർണ്യശ്ചൈവ തഥേക്ഷവഃ
ക്ഷീരവൃക്ഷാശ്ച ഖദിരാശ്ചിംചാഭല്ലാതകാസ്തഥാ 26

രുചകാഃ കുടജാ വൃക്ഷാ ബില്വവൃക്ഷാസ്തഥൈവ ച
തുളസീനാം വനാന്യേവം മല്ലികാനാം തഥൈവ ച 27

ഇത്യാദിതരുജാതീനാം വനാന്യുപവനാനി ച
നാനാവാപീശതൈർയുക്താന്യേവം സന്തി ധരാധിപ 28

കോകിലാരാവസംയുക്താ ഗുഞ്ജദ്ഭ്രമരഭൂഷിതാഃ
നിര്യാസസ്രാവിണഃസർവേ സ്നിഗ്ദ്ധച്ഛായാസ്തരൂത്തമാഃ 29

നാനാഋതുഭവാ വൃക്ഷാ നാനാപക്ഷിസമാകുലാഃ
നാനാരസസ്രാവിണീഭിർനദീഭിരതിശോഭിതാഃ 30

പാരാവതശുകവ്രാതസാരികാപക്ഷമാരുതൈഃ
ഹംസപക്ഷസമുദ്ഭൂതവാതവ്രാതൈശ്ചലദ്ദ്രുമം 31

സുഗന്ധഗ്രാഹിപവനപൂരിതം തദ്വനോത്തമം
സഹിതം ഹരിണീയൂഥൈർധാവമാനൈരിതസ്തതഃ 32

നൃത്യദ്ബർഹികദംബസ്യ കേകാരാവൈഃ സുഖപ്രദൈഃ
നാദിതം തദ്വനം ദിവ്യം മധുസ്രാവി സമന്തതഃ 33

കാംസ്യശാലാദുത്തരേ തു താമ്രശാലഃ പ്രകീർത്തിതഃ
ചതുരശ്രസമാകാര ഉന്നത്യാ സപ്തയോജനഃ 34

ദ്വയോസ്തു ശാലയോർമദ്ധ്യേ സംപ്രോക്താ കല്പവാടികാ
യേഷാം തരൂണാം പുഷ്പാണി കാഞ്ചനാഭാനി ഭൂമിപ 35

പത്രാണി കാഞ്ചനാഭാനി രക്തബീജഫലാനി ച
ദശയോജനഗന്ധോ ഹി പ്രസർപ്പതി സമന്തതഃ 36

തദ്വനം രക്ഷിതം രാജൻ വസന്തേനർതുനാഽനിശം
പൂർണ്ണസിംഹാസനാസീനഃ പുഷ്പച്ഛത്രവിരാജിതഃ 37

പുഷ്പഭൂഷാ ഭൂഷിതശ്ച പുഷ്പാസവവിഘൂർണിതഃ
മധുശ്രീർമാധവശ്രീശ്ച ദ്വേ ഭാര്യേ തസ്യ സമ്മതേ 38

ക്രീഡതഃ സ്മേരവദനേ സുമസ്തബകകന്ദുകൈഃ
അതീവ രമ്യം വിപിനം മധുസ്രാവി സമന്തതഃ 39

ദശയോജനപര്യന്തം കുസുമാമോദവായുനാ
പൂരിതം ദിവ്യഗന്ധർവൈഃ സാംഗനൈർഗാനലോലുപൈഃ 40

ശോഭിതം തദ്വനം ദിവ്യം മത്തകോകിലനാദിതം
വസന്തലക്ഷ്മീസംയുക്തം കാമികാമപ്രവർദ്ധനം 41

താമ്രശാലാദുത്തരത്ര സീസശാലഃ പ്രകീർത്തിതഃ
സമുച്ഛ്രായഃ സ്മൃതോഽപ്യസ്യ സപ്തയോജനസംഖ്യയാ 42

സന്താനവാടികാമദ്ധ്യേ ശാലയോസ്തു ദ്വയോർനൃപ
ദശയോജനഗന്ധസ്തു പ്രസൂനാനാം സമന്തതഃ 43

ഹിരണ്യാഭാനി കുസുമാന്യുൽഫുല്ലാനി നിരന്തരം
അമൃതദ്രവസംയുക്തഫലാനി മധുരാണി ച 44

ഗ്രീഷ്മർതുർന്നായകസ്തസ്യാ വാടികായാ നൃപോത്തമ
ശുക്രശ്രീശ്ച ശുചിശ്രീശ്ച ദ്വേ ഭാര്യേ തസ്യ സമ്മതേ 45

സന്താപത്രസ്തലോകാസ്തു വൃക്ഷമൂലേഷു സംസ്ഥിതാഃ
നാനാസിദ്ധൈഃ പരിവൃതോ നാനാദേവൈഃ സമന്വിതാഃ 46

വിലാസിനീനാം വൃന്ദൈസ്തു ചന്ദനദ്രവപങ്കിലൈഃ
പുഷ്പമാലാഭൂഷിതൈസ്തു താലവൃന്തകരാംബുജൈഃ 47

പ്രാകാരഃ ശോഭിതോ രാജൻ ശീതളാംബുനിഷേവിഭിഃ
സീസശാലാദുത്തരത്രാപ്യാ/രകൂടമയഃ ശുഭഃ 48

പ്രാകാരോ വർത്തതേ രാജൻ മുനിയോജനദൈർഘ്യവാൻ
ഹരിചന്ദനവൃക്ഷാണം വാടീ മദ്ധ്യേ തയോഃ സ്മൃതഃ 49

ശാലയോരധിനാഥസ്തു വർഷർതുർമേഘവാഹനഃ
വിദ്യുത്പിംഗളനേത്രശ്ച ജീമൂതകവചഃ സ്മൃതഃ 50

വജ്രനിർഘോഷമുഖരശ്ചേന്ദ്രധന്വാ സമന്തതഃ
സഹസ്രശോ വാരിധാരാ മുഞ്ചന്നാസ്തേ ഗണാവൃതഃ 51

നഭശ്രീശ്ച നഭസ്യശ്രീഃ സ്വരസ്വാരസ്യമാലിനീ
അംബാ ദുലാ നിരത്നിശ്ചാ/ഭ്രമന്തീ മേഘയന്തികാ 52

വർഷയന്തീ ചിബുണികാ വാരിധാരാ ച സമ്മതാഃ
വർഷർതോർദ്വാദശ പ്രോക്താഃ ശക്തയോ മദവിഹ്വലാഃ 53

നവപല്ലവവൃക്ഷാശ്ച നവീനലതികാന്വിതാഃ
ഹരിതാനി തൃണാന്യേവ വേഷ്ടിതാ യൈർധരാ/ഖിലാ 54

നദീനദപ്രവാഹാശ്ച പ്രവഹന്തി ച വേഗതഃ
സരാംസി കലുഷാംബൂനി രാഗിചിത്തസമാനി ച 55

വസന്തി ദേവാ സിദ്ധാശ്ച യേ ദേവീകർമ്മകാരിണഃ
വാപീകൂപതടാകാശ്ച യേ ദേവ്യർത്ഥം സമർപ്പിതാഃ 56

തേ ഗണാ നിവസന്ത്യത്ര സവിലാസാശ്ച സാംഗനാഃ
ആരകൂടമയാദഗ്രേ സപ്തയോജനദൈർഘ്യവാൻ 57

പഞ്ചലോഹാത്മകഃ ശാലോ മദ്ധ്യേ മന്ദാരവാടികാ
നാനാപുഷ്പലതാകീർണ്ണാ നാനാപല്ലവശോഭിതാ 58

അധിഷ്ഠാതാത്ര സംപ്രോക്തഃ ശരദൃതുരനാമയഃ
ഇഷുലക്ഷ്മീരൂർജലക്ഷ്മീർദ്വേ ഭാര്യേ തസ്യ സമ്മതേ 59

നാനാസിദ്ധാ വസന്ത്യത്ര സാംഗനാ സപരിച്ഛദാഃ
പഞ്ചലോഹമയാദഗ്രേ സപ്തയോജനദൈർഘ്യവാൻ 60

ദീപ്യമാനോ മഹാശൃംഗൈർവർത്തതേ രൗപ്യശാലകഃ
പാരിജാതാടവീ മദ്ധ്യേ പ്രസൂനസ്തബകാന്വിതാ 61

ദശയോജനഗന്ധീനി കുസുമാനി സമന്തതഃ
മോദയന്തി ഗണാൻ സർവാൻ യേ ദേവീകർമ്മകാരിണഃ 62

തത്രാധിനാഥഃ സമ്പ്രോക്തോ ഹേമന്തർതുർമഹോജ്വലഃ
സഗണഃ സാഽയുധഃ സർവാൻ രാഗിണോ രഞ്ജയൻ നൃപഃ 63

സഹശ്രീശ്ച സഹസ്യശ്രീർദ്വേ ഭാര്യേ തസ്യ സംമതേ
വസന്തി തത്ര സിദ്ധാശ്ച യേ ദേവീവ്രതകാരിണഃ 64

രൗപ്യശാലമയാദഗ്രേ സപ്തയോജനദൈർഘ്യവാൻ
സൗവർണശാലഃ സംപ്രോക്തസ്തപ്തഹാടകകല്പിതഃ 65

മദ്ധ്യേ കദംബവാടീ തു പുഷ്പപല്ലവശോഭിതാ
കദംബമദിരാധാരാഃ പ്രവർത്തന്തേ സഹസ്രശഃ 66

യാഭിർനിപീതപീതാഭിർനിജാനന്ദോഽനുഭൂയതേ
തത്രാധിനാഥഃ സമ്പ്രോക്തഃ ശൈശിരർത്തുർമഹോദയഃ 67

തപഃ ശ്രീശ്ച തപസ്യശ്രീർ ദ്വേഭാര്യേ തസ്യ സംമതേ
മോദമാനഃ സഹൈതാഭ്യാം വർത്തതേ ശിശിരാകൃതിഃ 68

നാനാവിലാസസംയുക്തോ നാനാഗണസമാവൃതഃ
നിവസന്തി മഹാസിദ്ധോ യേ ദേവീദാനകാരിണഃ 69

നാനാഭോഗസമുത്പന്നമഹാനന്ദസമന്വിതാഃ
സാംഗനാഃ പരിവാരൈരസ്തു സംഘശഃ പരിവാരിതാഃ 70

സ്വർണ്ണശാലമയാദഗ്രേ മുനിയോജനദൈർഘ്യവാൻ
പുഷ്യരാഗമയഃ ശാലഃ കുങ്കുമാരുണവിഗ്രഹഃ 71

പുഷ്യരാഗമയീ ഭൂമിർവനാന്യുപവനാനി ച
രത്നവൃക്ഷാഽലവാലാശ്ച പുഷ്യരാഗമയാഃ സ്മൃതാഃ 72

പ്രാകാരോ യസ്യ രത്നസ്യ തദ്രത്നരചിതാ ദ്രുമാഃ
വനഭൂഃ പക്ഷിണശ്ചൈവ രത്നവർണജലാനി ച 73

മണ്ഡപാ മണ്ഡപസ്തംഭാഃ സരാംസി കമലാനി ച
പ്രാകാരേ തത്ര യദ്യത് സ്യാത് തത്സർവം തത്സമം ഭവേത് 74

പരിഭാഷേയമുദ്ദിഷ്ടാ രത്നശാലാദിഷു പ്രഭോ
തേജസാ സ്യാല്ലക്ഷഗുണഃ പൂർവശാലാത്പരോ നൃപ 75

ദിക്പാലാ നിവസന്ത്യത്ര പ്രതിബ്രഹ്മാണ്ഡവർത്തിനാം
ദിക്പാലാനാം സമഷ്ട്യാത്മരൂപാഃ സ്ഫൂർജ്ജദ്വരായുധാഃ 76

പൂർവാശായാം സമുത്തുംഗശൃംഗാ പൂരമരാവതീ
നാനോപവനസംയുക്താ മഹേന്ദ്രസ്തത്ര രാജതേ 77

സ്വർഗശോഭാ ച യാ സ്വർഗേ യാവതീ സ്യാത്തതോ/ധികാ
സമഷ്ടിശതനേത്രസ്യ സഹസ്രഗുണതഃ സ്മൃതാ 78

ഐരാവതസമാരൂഢോ വജ്രഹസ്തഃ പ്രതാപവാൻ
ദേവസേനാപരിവൃതോ രാജതോ/ത്ര ശതക്രതുഃ 79

ദേവാംഗനാഗണയുതാ ശചീ തത്ര വിരാജതേ
വഹ്നികോണേ വഹ്നിപുരീ വഹ്നിപൂഃസദൃശീ നൃപ 80

സ്വാഹാസ്വധാസമായുക്തോ വഹ്നിസ്തത്ര വിരാജതേ
നിജവാഹനഭൂഷാഢ്യോ നിജദേവഗണൈർവൃതഃ 81

യാമ്യാശായം യമപുരീ തത്ര ദണ്ഡധരോ മഹാൻ
സ്വഭടൈർവേഷ്ടിതോ രാജൻ ചിത്രഗുപ്തപുരോഗമൈഃ 82

നിജശക്തിയുതോ ഭാസ്വത്തനയോ/സ്തി യമോ മഹാൻ
നൈരൃത്യാം ദിശി രാക്ഷസ്യാം രാക്ഷസൈഃ പരിവാരിതഃ 83

ഖഡ്ഗധാരീ സഫുരന്നാസ്തേ നിരൃതിർനിജശക്തിയുക്
വാരുണ്യാം വരുണോ രാജാ പാശധാരീ പ്രതാപവാൻ 84

മഹാഝഷസമാരൂഢോ വാരുണീമധുവിഹ്വലഃ
നിജശക്തിസമായുക്തോ നിജയാദോഗണാന്വിതഃ 85

സമസ്തേ വാരുണേ ലോകേ വരുണാനീരതാകുലഃ
വായുകോണേ വായുലോകോ വായുസ്തത്രാ/ധിതിഷ്ഠതി 86

വായുസാധനസംസിദ്ധയോഗിഭിഃ പരിവാരിതഃ
ധ്വജഹസ്തോ വിശാലാക്ഷോ മൃഗവാഹനസംസ്ഥിതഃ 87

മരുദ്ഗണൈഃ പരിവൃതോ നിജശക്തിസമന്വിതഃ
ഉത്തരസ്യാം ദിശി മഹാൻ യക്ഷലോകോ/സ്തി ഭൂമിപ 88

യക്ഷാധിരാജസ്തത്രാ/സ്തേ വൃദ്ധിവൃദ്ധ്യാദിശക്തിഭിഃ
നവഭിർനിധിഭിർയുക്തസ്തുന്ദിലോ ധനനായകഃ 89

മണിഭദ്രഃ പൂർണ്ണഭദ്രോ മണിമാൻ മണികന്ധരഃ
മണിഭൂഷോ മണിസ്രഗ്വീ മണികാർമുകധാരകഃ 90

ഇത്യാദിയക്ഷസേനാനീസഹിതോ നിജശക്തിയുക്
ഈശാനകോണേ സംപ്രോക്തോ രുദ്രലോകോ മഹത്തരഃ 91

അനർഘ്യരത്നഖചിതോ യത്ര രുദ്രോധിദൈവതം
മന്യുമാൻ ദീപ്തനയനോ ബദ്ധപൃഷ്ഠമഹേഷുധിഃ 92

സ്ഫൂർജ്ജദ്ധനുർവാമഹസ്തോഽധിജ്യധന്വഭിരാവൃതഃ
സ്വസമാനൈരസംഖ്യാതരുദ്രൈഃ ശൂലവരായുധൈഃ 93

വികൃതാസ്യൈഃ കരാളാസ്യൈർവമദ്വഹ്നിഭിരാസ്യതഃ
ദശഹസ്തൈഃ ശതകരൈഃ സഹസ്രഭുജസംയുതൈഃ 94

ദശപാദൈർദശഗ്രീവൈസ്ത്രിനേത്രൈരുഗ്രമൂർത്തിഭിഃ
അന്തരിക്ഷചരാ യേ ച യേ ഭൂമിചരാ സ്മൃതാഃ 95

രുദ്രാദ്ധ്യായേ സ്മൃതാ രുദ്രാസ്തൈഃ സർവൈശ്ച സമാവൃതഃ
രുദ്രാണീകോടിസഹിതോ ഭദ്രകാള്യാദിമാതൃഭിഃ 96

നാനാശക്തിസമാവിഷ്ടഡാമര്യാദിഗണാവൃതഃ
വീരഭദ്രാദിസഹിതോ രുദ്രോ രാജൻ വിരാജതേ 97

മുണ്ഡമാലാധരോ നാഗവലയോ നാഗകന്ധരഃ
വ്യാഘ്രചർമ്മപരീധാനോ ഗജചർമ്മോത്തരീയകഃ 98

ചിതാഭസ്മാംഗലിപ്താംഗഃ പ്രമഥാദിഗണാവൃതഃ
നിനദദ്ഡമരുധ്വാനൈർബധിരീകൃതദിങ്മുഖഃ 99

അട്ടഹാസാസ്ഫോടശബ്ദൈഃ സംത്രാസിതനഭസ്തലഃ
ഭൂതസംഘസമാവിഷ്ടോ ഭൂതാവാസോ മഹേശ്വരഃ 100

ഈശാനദിക്പതിഃ സോഽയം നാമ്നാ ചേശാന ഏവ ച 101

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ

ദശമോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകാദശോഽദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

പുഷ്യരാഗമയാദഗ്രേ കുങ്കുമാരുണവിഗ്രഹഃ
പത്മരാഗമയഃ ശാലോ മദ്ധ്യേ ഭൂശ്ചൈവ താദൃശീ 1

ദശയോജനവാൻ ദൈർഘ്യേ ഗോപുരദ്വാരസംയുതഃ
തന്മണിസ്തംഭസംയുക്താ മണ്ഡപാഃ ശതശോ നൃപ 2

മദ്ധ്യേ ഭുവി സമാസീനാശ്ചതുഃ ഷഷ്ടിമിതാഃ കലാഃ
നാനായുധധരാ വീരാ രത്നഭൂഷണഭൂഷിതാഃ 3

പ്രത്യേകലോകസ്താസാം തു തത്തല്ലോകസ്യ നായികാഃ
സമന്താത്പത്മരാഗസ്യ പരിവാര്യ സ്ഥിതാഃ സദാ 4

സ്വസ്വലോകജനൈർജുഷ്ടാഃ സ്വസ്വവാഹനഹേതിഭിഃ
താസാം നാമാനി വക്ഷ്യാമി ശൃണു ത്വം ജനമേജയ 5

പിംഗളാക്ഷീ വിശാലാക്ഷീ സമൃദ്ധിർവൃദ്ധിരേവ ച
ശ്രദ്ധാ സ്വാഹാ സ്വധാഭിഖ്യാ മായാ സംജ്ഞാ വസുന്ധരാ 6

ത്രിലോകധാത്രീ സാവിത്രീ ഗായത്രീ ത്രിദശേശ്വരീ
സുരൂപാ ബഹുരൂപാ ച സ്കന്ദമാതാƒച്യുതപ്രിയാ 7

വിമലാ ചാമലാ തദ്വദരുണീ പുനരാരുണീ
പ്രകൃതിർവികൃതിഃ സൃഷ്ടിഃ സ്ഥിതിഃ സംഹൃതിരേവ ച 8

സന്ധ്യാ മാതാ സതീ ഹംസീ മർദികാ വജ്രികാ പരാ
ദേവമാതാ ഭഗവതീ ദേവകീ കമലാസനാ 9

ത്രിമുഖീ സ്പതമുഖ്യന്യാ സുരാസുരവിമർദ്ദിനീ
ലംബോഷ്ഠീ ചോർധ്വകേശീ ച ബഹുശീർഷാ വൃകോദരീ 10

രഥരേഖാഹ്വയാ പശ്ചാച്ഛശിരേഖാ തഥാƒപരാ
ഗഗനവേഗാ പവനവേഗാ വേഗാ ചൈവ തതഃ പരം 11

അഗ്രേ ഭുവനപാലാ സ്യാത്തത് പശ്ചാന്മദനാതുരാ
അനംഗാƒനംഗമഥനാ തഥൈവാƒനംഗമേഖലാ 12

അനംഗകുസുമാ പശ്ചാദ്വിശ്വരൂപാ സുരാദികാ
ക്ഷയംകരീ ഭവേച്ഛക്തിരക്ഷോഭ്യാ ച തതഃ പരം 13

സത്യവാദിന്യഥ പ്രോക്താ ബഹുരൂപാ ശുചിവ്രതാ
ഉദാരാഖ്യാ ച വാഗീശാ ചതുഃ ഷഷ്ടിമിതാഃ സ്മൃതാഃ 14

ജ്വലജ്ജിഹ്വാനനാഃ സർവാ വമന്ത്യോ വഹ്നിമുല്ബണം
ജലം പിബാമഃ സകലം സംഹരാമോ വിഭാവസും. 15

പവനം സ്തംഭയാമോƒദ്യ ഭക്ഷയാമോƒഖിലം ജഗത്
ഇതി വാചം സംഗിരന്തേ ക്രോധസംരക്തലോചനാഃ 16

ചാപബാണധരാഃ സർവാ യുദ്ധായൈവോത്സുകാഃ സദാ
ദംഷ്ട്രാകടകടാരാവൈർ ബധിരീകൃതദിങ്മുഖാഃ 17

പിംഗോർധ്വകേശ്യഃ സംപ്രോക്താശ്ചാപബാണകരാഃ സദാ
ശതാക്ഷൗഹിണികാ സേനാ/പ്യേകൈകസ്യാഃ പ്രകീർത്തിതാ 18

ഏകൈകശക്തേഃ സാമർത്ഥ്യം ലക്ഷബ്രഹ്മാണ്ഡനാശനേ
ശതാക്ഷൗഹിണികാ സേനാ താദൃശീ നൃപസത്തമ 19

കിം ന കുര്യാജ്ജഗത്യസ്മിന്നശക്യംവക്തുമേവ തത്
സർവാപി യുദ്ധസാമഗ്രീ തസ്മിൻ ശാലേ സ്ഥിതാ മുനേ 20

രഥാനാം ഗണനാ നാസ്തി ഹയാനാം കരിണാം തഥാ
ശസ്ത്രാണാം ഗണനാ തദ്വദ്ഗണാനാം ഗണനാ തഥാ 21

പത്മരാഗമയാദഗ്രേ ഗോമേദമണിനിർമിതഃ
ദശയോജനദൈർഘ്യേണ പ്രാകാരോ വർത്തതേ മഹാൻ 22

ഭാസ്വജ്ജപാപ്രസൂനാഭോ മദ്ധ്യഭൂസ്തസ്യ താദൃശീ
ഗോമേദകല്പിതാന്യേവ തദ്വാസിസദനാനി ച 23

പക്ഷിണഃ സ്തംഭവര്യാശ്ച വൃക്ഷാ വാപ്യഃ സരാംസി ച
ഗോമേദകല്പിതാ ഏവ കുങ്കുമാരുണവിഗ്രഹാഃ 24

തന്മദ്ധ്യസ്ഥാ മഹാദേവ്യോ ദ്വാത്രിംശച്ഛക്തയഃ സ്മൃതാഃ
നാനാശസ്ത്രപ്രഹരണാ ഗോമേദമണിഭൂഷിതാഃ 25

പ്രത്യേകലോകവാസിന്യഃ പരിവാര്യ സമന്തതഃ
ഗോമേദശാലേ സന്നദ്ധാഃ പിശാചവദനാ നൃപ 26

സ്വർലോകവാസിഭിർനിത്യം പൂജിതാശ്ചക്രബാഹവഃ
ക്രോധരക്തേക്ഷണാ ഭിന്ധി പച ഛിന്ധി ദഹേതി ച 27

വദന്തി സതതം വാചം യുദ്ധോത്സുകഹൃദന്തരാഃ
ഏകൈകസ്യാ മഹാശക്തേർദശാ/ക്ഷൗഹിണികാ മതാ 28

സേനാ തത്രാ/പ്യേകശക്തിർലക്ഷബ്രഹ്മാണ്ഡനാശിനീ
താദൃശീനാം മഹാസേനാ വർണനീയാ കഥം നൃപ 29

രഥാനാം നൈവഗണനാ വാഹനാനാം തഥൈവ ച
സർവയുദ്ധസമാരംഭസ്തത്ര ദേവ്യാ വിരാജതേ 30

താസാം നാമാനി വക്ഷ്യാമി പാപനാശകരാണി ച
വിദ്യാ ഹ്രീ പുഷ്ടയഃ പ്രജ്ഞാ സിനീവാലീ കുഹൂസ്തഥാ 31

രുദ്രാ വീര്യാ പ്രഭാ നന്ദാ പോഷിണീ ഋദ്ധിദാ ശുഭാ
കാളരാത്രിർ മഹാരാത്രിർ ഭദ്രകാളീ കപർദ്ദിനീ 32

വികൃതിർദ്ദണ്ഡിമുണ്ഡിന്യൗ സേന്ദുഖണ്ഡാ ശിഖണ്ഡിനീ
നിശുംഭശുംഭമഥിനീ മഹിഷാസുരമർദ്ദിനീ 33

ഇന്ദ്രാണീ ചൈവ രുദ്രാണീ ശങ്കരാർധശരീരിണീ
നാരീ നാരായണീ ചൈവ ത്രിശൂലിന്യപി പാലിനീ 34

അംബികാ ഹ്ലാദിനീ പശ്ചാദിത്യേവം ശക്തയഃ സ്മൃതാഃ
യദ്യേതാഃ കുപിതാ ദേവ്യസ്തദാ ബ്രഹ്മാണ്ഡനാശനം 35

പരാജയോ ന ചൈതാസാം കദാചിത് ക്വചിദസ്തി ഹി
ഗോമേദകമയാദഗ്രേ സദ്വജ്രമണിനിർമ്മിതഃ 36

ദശയോജനതുംഗേഽസൗ ഗോപുരദ്വാരസംയുതഃ
കപാടശൃംഖലാബദ്ധോ നവവൃക്ഷസമുജ്വലഃ 37

ശാലസ്തന്മദ്ധ്യഭൂമ്യാദി സർവം ഹീരമയം സ്മൃതം
ഗൃഹാണി വീഥയോ രഥ്യാ മഹാമാർഗാംഗണാനി ച 38

വൃക്ഷാഽലവാലതരവഃ സാരംഗാ അപി താദൃശാഃ
ദീർഘികാ ശ്രേണയോ വാപ്യസ്തടാകാഃ കൂപസംയുതാഃ 39

തത്ര ശ്രീഭുവനേശ്വര്യാ വസന്തി പരിചാരികാഃ
ഏകൈകാ ലക്ഷദാസീഭിഃ സേവിതാ മദഗർവിതാഃ 40

താലവൃന്തധരാഃ കാശ്ചിച്ചഷകാഢ്യകരാംബുജാഃ
കാശ്ചിത്താംബൂലപാത്രാണി ധാരയന്ത്യോഽതി ഗർവിതാഃ 41

കാശ്ചിത്തുച്ഛത്രധാരിണ്യശ്ചാമരാണാം വിധാരികാഃ
നാനാവസ്ത്രധരാഃ കാശ്ചിത് കാശ്ചിത് പുഷ്പകരാംബുജാഃ 42

നാനാദർശകരാഃ കാശ്ചിത് കാശ്ചിത് കുങ്കുമലേപനം
ധാരയന്ത്യഃ കജ്ജലം ച സിന്ദൂരചഷകം പരാഃ 43

കാശ്ചിത് ചിത്രകനിർമാത്ര്യഃ പാദസംവാഹനേ രതാഃ
കാശ്ചിത്തു ഭൂഷാകാരിണ്യോ നാനാഭൂഷാധരാഃ പരാഃ 44

പുഷ്പഭൂഷണനിർമാർത്ര്യഃ പുഷ്പശൃംഗാരകാരികാഃ
നാനാവിലാസചതുരാ ബഹ്വ്യ ഏവം വിധാഃ പരാ 45

നിബദ്ധപരിധാനീയാ യുവത്യഃ സകലാ അപി
ദേവീകൃപാലേശാവശാത്തുച്ഛീകൃതജഗത്ത്രയാഃ 46

ഏതാ ദൂത്യഃ സ്മൃതാ ദേവ്യഃ ശൃംഗാരമദഗർവിതാഃ
താസാം നാമാനി വക്ഷ്യാമി ശൃണു മേ നൃപസത്തമ 47

അനംഗരൂപാ പ്രഥമാ/ഫ്യനംഗമദനാ പരാ
തൃതീയാ തു തതഃ പ്രോക്താ സുന്ദരീ മദനാതുരാ 48

തതോ ഭുവനവേഗാ സ്യാത്തഥാ ഭുവനപാലികാ
സ്യാത്സർവശിശിരാ/നംഗവേദനാ/നംഗമേഖലാ 49

വിദ്യുദ്ദാമസമാനാംഗ്യഃ ക്വണത്കാഞ്ചീഗുണാന്വിതാഃ
രണന്മഞ്ജീരചരണാ ബഹിരന്തരിതാസ്തതഃ 50

ധാവമാനാസ്തു ശോഭന്തേ സർവാ വിദ്യുല്ലതോപമാഃ
കുശലാഃ സർവകാര്യേഷു വേത്രഹസ്താഃ സമന്തതഃ 51

അഷ്ടദിക്ഷു തഥൈതാസാം പ്രാകാരാദ് ബഹിരേവ ച
സദനാനി വിരാജന്തേ നാനാവാഹനഹേതിഭിഃ 52

വജ്രശാലാദഗ്രഭാഗേ ശാലോ വൈദൂര്യനിർമ്മിതഃ
ദശയോജനതുംഗോ/സൗ ഗോപുരദ്വാരഭൂഷിതഃ 53

വൈദൂര്യഭൂമിഃ സർവാ/പി ഗൃഹാണി വിവിധാനി ച
വീഥ്യോ രഥ്യാ മഹാമാർഗാഃ സർവേ വൈദൂര്യനിർമിതാഃ 54

വാപീകൂപതടാഗാശ്ച സ്രവന്തീനാം തടാനി ച
വാലുകാ ചൈവ സർവാ/പി വൈദൂര്യമണിനിർമിതാഃ 55

തത്രാ/ഷ്ടദിക്ഷു പരിതോ ബ്രാഹ്മ്യാദീനാം ച മണ്ഡലം
നിജൈർഗണൈഃ പരിവൃതം ഭ്രാജതേ നൃപസത്തമ 56

പ്രതിബ്രഹ്മാണ്ഡമാതൃണാം താഃ സമഷ്ടയ ഈരിതാഃ
ബ്രാഹ്മീ മാഹേശ്വരീ ചൈവ കൗമാരീ വൈഷ്ണവീ തഥാ 57

വാരാഹീ ച തഥേന്ദ്രാണീ ചാമുണ്ഡാഃ സപ്തമാതരഃ
അഷ്ടമീ തു മഹാലക്ഷ്മീർനാമ്നാ പ്രോക്താസ്തു മാതരഃ 58

ബ്രഹ്മരുദ്രാദിദേവാനാം സമാകാരാസ്തു താഃ സ്മൃതാഃ
ജഗത്കല്യാണകാരിണ്യഃ സ്വസ്വസേനാ സമാവൃതാഃ 59

തത്സാലസ്യ ചതുർദ്വാർഷു വാഹനാനി മഹേശിതുഃ
സജ്ജാനി നൃപതേ സന്തി സാലങ്കാരാണി നിത്യശഃ 60

ദന്തിനഃ കോടിശോ വാഹാഃ കോടിശഃ ശിബികാസ്തഥാ
ഹംസാ സിംഹാശ്ച ഗരുഡാ മയൂരാ വൃഷഭാസ്തഥാ 61

തൈര്യുക്താഃ സ്യന്ദനാസ്തദ്വത് കോടിശോ നൃപനന്ദന
പാര്ഷ്ണിഗ്രാഹസമായുക്താ ധ്വജൈരാകാശചുംബിനഃ 62

കോടിശസ്തു വിമാനാനി നാനാചിഹ്നാന്വിതാനി ച
നാനാവാദിത്രയുക്താനി മഹാധ്വജയുതാനി ച 63

വൈദൂര്യമണിശാലസ്യാപ്യഗ്രേ ശാലഃ പരഃ സ്മൃതഃ
ദശയോജനതുംഗോfസാവിന്ദ്രനീലാശ്മനിര്മിതഃ 64

തന്മദ്ധ്യഭൂസ്തഥാ വീഥ്യോ മഹാമാര്ഗ്ഗാ ഗൃഹാണി ച
വാപീകൂപതടാഗാശ്ച സര്വേ തന്മണിനിര്മിതാഃ 65

തത്രപത്മം തു സമ്പ്രോക്തം ബഹുയോജന വിസ്തൃതം
ഷോഡശാരം ദീപ്യമാനം സുദര്ശനമിവാപരം 66

തത്രഷോഡശശക്തീനാം സ്ഥാനാനി വിവിധാനി ച
സര്വോപസ്കരയുക്താനി സമൃദ്ധാനി വസന്തി ഹി 67

താസാം നാമാനി വക്ഷ്യാമി ശൃണു മേ നൃപസത്തമ
കരാളീ വികരാളീ ച തഥോമാ ച സരസ്വതീ 68

ശ്രീ ദുര്ഗേഷാ തഥാ ലക്ഷ്മീഃ ശ്രുതിശ്ചൈവ സ്മൃതിര്ധൃതിഃ
ശ്രദ്ധാ മേധാ മതിഃ കാന്തിരാര്യാ ഷോഡശ ശക്തയഃ 69

നീലജീമൂതസംകാശാഃ കരവാളകരാംബുജാഃ
സമാഃ ഖേടകധാരിണ്യോ യുദ്ധോപക്രാന്തമാനസാഃ 70

സേനാന്യഃ സകലാ ഏതാഃ ശ്രീദേവ്യാ ജഗദീശിതുഃ
പ്രതിബ്രഹ്മാണ്ഡസംസ്ഥാനാം ശക്തീനാം നായികാഃ സ്മൃതാഃ 71

ബ്രഹ്മാണ്ഡക്ഷോഭകാരിണ്യോ ദേവീശക്ത്യുപബൃംഹിതാഃ
നാനാരഥസമാരൂഢാ നാനാശക്തിഭിരന്വിതാഃ 72

ഏതത് പരാക്രമം വക്തും സഹസ്രാസ്യോfപി ന ക്ഷമഃ
ഇന്ദ്രനീലമഹാശാലാദഗ്രേ തു ബഹുവിസ്തൃതഃ 73

മുക്താപ്രാകാര ഉദിതോ ദശയോജന ദൈര്ഘ്യവാന്
മദ്ധ്യഭൂഃ പൂര്വ്വവത് പ്രോക്താ തന്മദ്ധ്യേfഷ്ടദളാംബുജം 74

മുക്താമണിഗണാകീര്ണം വിസ്തൃതം തു സകേസരം
തത്ര ദേവീസമാകാരാ ദിവ്യായുധധരാഃ സദാ 75

സംപ്രോക്താ അഷ്ടമന്ത്രിണ്യോ ജഗദ്വാര്ത്താ പ്രബോധികാഃ
ദേവീസമാനഭോഗാസ്ത ഇംഗിതജ്ഞാസ്തു പണ്ഡിതാഃ 76

കുശലാഃ സർവകാര്യേഷു സ്വാമികാര്യപരായണാഃ
ദേവ്യഭിപ്രായബോധ്യസ്താശ്ചതുരാ അതിസുന്ദരാഃ 77

നാനാശക്തിസമായുക്താഃ പ്രതിബ്രഹ്മാണ്ഡവർത്തിനാം
പ്രാണിനാം താഃ സമാചാരം ജ്ഞാനശക്ത്യാ വദന്തി ച 78

താസാം നാമാനി വക്ഷ്യാമി മത്തഃ ശൃണു നൃപോത്തമ
അനംഗകുസുമാ പ്രോക്താഽപ്യനംഗകുസുമാതുരാ 79

അനംഗമദനാ തദ്വദനംഗമദനാതുരാ
ഭുവനപാലാ ഗഗനവേഗാ ചൈവ തതഃ പരം 80

ശശിരേഖാ ച ഗഗനരേഖാ ചൈവ തതഃ പരം
പാശാഽങ്കുശവരാഽഭീതിധരാ അരുണവിഗ്രഹാ 81

വിശ്വസംബന്ധിനീവാർത്താ ബോധയന്തി പ്രതിക്ഷണം
മുക്താശാലാദഗ്രഭാഗേ മഹാമാരകതോഽപരഃ 82

ശാലോത്തമഃ സമുദ്ദിഷ്ടോ ദശയോജനദൈർഘ്യവാൻ
നാനാസൗഭാഗ്യസംയുക്തോ നാനാഭോഗസമന്വിതഃ 83

മദ്ധ്യഭൂസ്താദൃശീ പ്രോക്താ സദനാനി തഥൈവ ച
ഷട്കോണമത്രവിസ്തീർണ്ണകോണസ്ഥാ ദേവതാഃ ശൃണു 84

പൂർവകോണേ ചതുർവക്ത്രോ ഗായത്രീ സഹിതോ വിധിഃ
കുണ്ഡികാക്ഷഗുണാഽഭീതിദണ്ഡായുധധരഃ പരഃ 85

തദായുധധരാ ദേവീ ഗായത്രീ പരദേവതാ
വേദാഃ സർവേ മൂർത്തിമന്തഃ ശാസ്ത്രാണി വിവിധാനി ച 86

സ്മൃതയശ്ച പുരാണാനി മൂർത്തിമന്തി വസന്തി ഹി
യേ ബ്രഹ്മവിഗ്രഹാഃ സന്തി ഗായത്രീവിഗ്രഹാശ്ച യേ 87

വ്യാഹൃതീനാം വിഗ്രഹാശ്ച തേ നിത്യം തത്ര സന്തി ഹി
രക്ഷാകോണേ ശംഖചക്രഗദാഽംബുജകരാംബുജാ 88

സാവിത്രീ വർത്തതേ തത്ര മഹാവിഷ്ണുശ്ച താദൃശഃ
യേ ബ്രഹ്മവിഗ്രഹാഃ സന്തി മത്സ്യകൂർമാദയോഽഖിലാഃ 89

സാവിത്രീ വിഗ്രഹാ യേ ച തേ സർവേ തത്ര സന്തി ഹി
വായുകോണേ പരശ്വക്ഷമാലാഽഭയവരാന്വിതാഃ 90

മഹാരുദ്രോ വർത്തതേഽത്ര സരസ്വത്യപി താദൃശീ
യേ യേ തു രുദ്രഭേദാഃ സ്യുർദക്ഷിണാസ്യാദയോ നൃപ 91

ഗൗരീഭേദാശ്ച യേ സർവേ തേ തത്ര നിവസന്തി ഹി
ചതുഃഷഷ്ട്യാഗമാ യേ ച യേ ചാ/ന്യേ/പ്യാഗമാഃ സ്മൃതാഃ 92

തേ സർവേ മൂർത്തിമന്തശ്ച തത്ര വൈ നിവസന്തി ഹി
അഗ്നികോണേ രത്നകുംഭം തഥാ മണികരണ്ഡകം 93

ദധാനോ നിജഹസ്താഭ്യാം കുബേരോ ധനദായകഃ
നാനാവീഥീസമായുക്തോ മഹാലക്ഷ്മീസമന്വിതഃ 94

ദേവ്യാ നിധിപതിസ്ത്വാസ്തേ സ്വഗുണൈഃ പരിവേഷ്ടിതഃ
വാരുണേ തു മഹാകോണേ മദനോ രതിസംയുതഃ 95

പാശാങ്കുശധനുർബാണധരോ നിത്യം വിരാജതേ
ശൃംഗാരോ മൂർത്തിമന്തസ്തു തത്ര സന്നിഹിതാഃ സദാ 96

ഈശാനകോണേ വിഘ്നേശോ നിത്യം പുഷ്ടിസമന്വിതഃ
പാശാങ്കുശധരോ വീരോ വിഘ്നഹർത്താ വിരാജതേ 97

വിഭൂതയോ ഗണേശസ്യ യാ യാഃ സന്തി നൃപോത്തമ
താഃ സർവാ നിവസന്ത്യത്ര മഹൈശ്വര്യസമന്വിതാഃ 98

പ്രതിബ്രഹ്മാണ്ഡസംസ്ഥാനാം ബ്രഹ്മാദീനാം സമഷ്ടയഃ
ഏതേ ബ്രഹ്മാദയഃ പ്രോക്താഃ സേവന്തേ ജഗദീശ്വരീം 99

മഹാമരകതസ്യാഗ്രേ ശതയോജനദൈർഘ്യവാൻ
പ്രവാളശാലോ/സ്ത്യപരഃ കുങ്കുമാരുണവിഗ്രഹഃ 100

മദ്ധ്യഭൂസ്താദൃശീ പ്രോക്താ സദനാനി ച പൂർവവത്
തന്മദ്ധ്യേ പഞ്ചഭൂതാനാം സ്വാമിന്യഃ പഞ്ച സന്തി ച 101

ഹൃല്ലേഖാ ഗഗനാ രക്താ ചതുർത്ഥീ തു കരാളികാ
മഹോച്ഛുഷ്മാ പഞ്ചമീ ച പഞ്ചഭൂതസമപ്രഭാഃ 102

പാശാ/ങ്കുശവരാ/ഭീതിധാരിണ്യോ/മിതഭൂഷണാഃ
ദേവീസമാനവേഷാഢ്യാ നവയൗവനഗർവിതാഃ 103

പ്രവാളശാലാദഗ്രേ തു നവരത്നവിനിർമിതഃ
ബഹുയോജനവിസ്തീർണ്ണോ മഹാശാലോ/സ്തി ഭൂമിപ 104

തത്ര ചാമ്നായദേവീനാം സദനാനി ബഹൂന്യപി
നവ രത്നമയാന്യേവ തടാഗാശ്ച സരാംസി ച 105

ശ്രീദേവ്യാ യേ/വതാരാഃ സ്യുസ്തേ തത്ര നിവസന്തി ഹി
മഹാവിദ്യാ മഹാഭേദാഃ സന്തി തത്രൈവ ഭൂമിപ 106

നിജാവരണദേവീഭിർനിജഭൂഷണവാഹനൈഃ
സർവദേവ്യോ വിരാജന്തേ കോടിസൂര്യസമപ്രഭാഃ 107

സപ്തകോടി മഹാമന്ത്രദേവതാഃ സന്തി തത്ര ഹി
നവരത്നമയാദഗ്രേ ചിന്താമണിഗൃഹം മഹത് 108

തത്രത്യം വസ്തുമാത്രം തു ചിന്താമണിവിനിർമിതം
സൂര്യോദ്ഗാരോപലൈസ്തദ്വച്ചന്ദ്രോദ്ഗാരോപലൈസ്തഥാ 109

വിദ്യുത്പ്രഭോപലൈഃ സ്തംഭാഃ കല്പിതാസ്തു സഹസ്രശഃ
യേഷാം പ്രഭാഭിരന്തഃസ്ഥം വസ്തു കിഞ്ചിന്ന ദൃശ്യതേ 110

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ
ഏകാദശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വാദശോഽദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

തദേവ ദേവീസദനം മദ്ധ്യഭാഗേ വിരാജതേ
സഹസ്രസ്തംഭസംയുക്താശ്ചത്വാരാസ്തേഷു മണ്ഡപാഃ 1

ശൃംഗാരമണ്ഡപശ്ചൈകോ മുക്തിമണ്ഡപ ഏവ ച
ജ്ഞാനമണ്ഡപസംജ്ഞസ്തു തൃതീയഃ പരികീർത്തിതഃ 2

ഏകാന്തമണ്ഡപശ്ചൈവ ചതുർത്ഥഃ പരികീർത്തിതഃ
നാനാവിതാനസംയുക്താ നാനാധൂപൈസ്തു ധൂപിതാഃ 3

കോടിസൂര്യസമാഃ കാന്ത്യാ ഭ്രാജന്തേ മണ്ഡപാഃ ശുഭാഃ
തന്മണ്ഡപാനാം പരിതഃ കാശ്മീരവനികാ സ്മൃതാഃ 4

മല്ലികാകുന്ദവനികാ യത്ര പുഷ്കലകാഃ സ്ഥിതാഃ
അസംഖ്യാതാ മൃഗമദൈഃ പൂരിതാസ്തത്സ്രവാ നൃപ 5

മഹാപത്മാടവീതദ്വദ്രത്നസോപാനനിർമ്മിതാ
സുധാരസേന സമ്പൂർണ്ണാ ഗുഞ്ജന്മത്തമധുവ്രതാ 6

ഹംസകാരണ്ഡവാകീർണ്ണാ ഗന്ധപൂരിതദിക്തടാ
വനികാനാം സുഗന്ധൈസ്തു മണിദ്വീപം സുവാസിതം 7
ശൃംഗാരമണ്ഡപേ ദേവ്യോ ഗായന്തി വിവിധൈഃ സ്വരൈഃ
സഭാസദോ ദേവവശാ മദ്ധ്യേ ശ്രീജഗദംബികാ 8

മുക്തിമണ്ഡപമദ്ധ്യേ തു മോചയത്യനിശം ശിവാ
ജ്ഞാനോപദേശം കുരുതേ തൃതീയേ നൃപ മണ്ഡപേ 9

ചതുർത്ഥമണ്ഡപേ ചൈവ ജഗദ്രക്ഷാവിചിന്തനം
മന്ത്രിണീസഹിതാ നിത്യം കരോതി ജഗദംബികാ 10

ചിന്താമണിഗൃഹേ രാജൻ ശക്തിതത്ത്വാത്മകൈഃ പരൈഃ
സോപാനൈർദശഭിർയുക്തോ മഞ്ചകോഽപ്യധിരാജതേ 11

ബ്രഹ്മാ വിഷ്ണുശ്ച രുദ്രശ്ച ഈശ്വരശ്ച സദാശിവഃ
ഏതേ പഞ്ച ഖുരാഃ പ്രോക്താഃ ഫലകസ്തു സദാശിവഃ 12

തസ്യോപരി മഹാദേവീ ഭുവനേശീ വിരാജതേ
യാ ദേവീ നിജലീലാർത്ഥം ദ്വിധാഭൂതാ ബഭൂവ ഹ 13

സൃഷ്ട്യാദൗ തു സ ഏവായം തദർദ്ധാംഗോ മഹേശ്വരഃ
കന്ദർപ്പദർപ്പനാശോദ്യത്കോടികന്ദർപ്പസുന്ദരഃ 14

പഞ്ചവക്ത്രഃ സ്ത്രിനേത്രശ്ച മണിഭൂഷണഭൂഷിതഃ
ഹരിണാഽഭീതിപരശൂൻ വരം ച നിജബാഹുഭിഃ 15

പ്രദധാനഃ ഷോഡശാബ്ദോഽസൗ ദേവഃ സർവ്വേശ്വരോ മഹാൻ
കോടിസൂര്യപ്രതീകാശശ്ചന്ദ്രകോടിസുശീതളഃ 16

ശുദ്ധസ്ഫടികസങ്കാശസ്ത്രിനേത്രഃ ശീതളദ്യുതിഃ
വാമാങ്കേ സന്നിഷണ്ണാഽസ്യ ദേവീ ശ്രീഭുവനേശ്വരീ 17

നവരത്നഗണാകീർണ്ണകാഞ്ചീദാമവിരാജിതാ
തപ്തകാഞ്ചനസന്നദ്ധവൈഡൂര്യാംഗദഭൂഷണാ 18

കനച്ഛ്രീചക്രതാടങ്കവിടങ്കവദനാംബുജാ
ലലാടകാന്തിവിഭവവിജിതാർദ്ധസുധാകരാ 19

ബിംബകാന്തിതിരസ്കാരിരദനച്ഛദവിരാജിതാ
ലസത്കുങ്കുമകസ്തൂരീതിലകോദ്ഭാസിതാനനാ 20

ദിവ്യചൂഡാമണിസ്ഫാരചഞ്ചച്ചന്ദ്രകസൂര്യകാ
ഉദ്യത്കവിസമസ്വച്ഛനാസാഭരണഭാസുരാ 21

ചിന്താകലംബിതസ്വച്ഛമുക്താഗുച്ഛവിരാജിതാ
പാടീരപങ്കകർപ്പൂരകുങ്കുമാലംകൃതസ്തനീ 22

വിചിത്രവിവിധാകല്പാ കംബുസങ്കാശകന്ധരാ
ദാഡിമീഫലബീജാഭദന്തപംക്തിവിരാജിതാ 23

അനർഘ്യരത്നഘടിതമുകുടാഞ്ചിതമസ്തകാ
മത്താളിമാലാവിലസദളകാഢ്യമുഖാംബുജാ 24

കളങ്കകാർശ്യനിർമുക്തശരച്ചന്ദ്രനിഭാനനാ
ജാഹ്നവീ സലിലാവർത്തശോഭിനാഭിവിഭൂഷിതാ 25

മാണിക്യശകലാബദ്ധമുദ്രികാംഗുലിഭൂഷിതാ
പുണ്ഡരീകദളാകാരനയനത്രയസുന്ദരീ 26

കല്പിതാച്ഛമഹാരാഗപത്മരാഗോജ്വലപ്രഭാ
രത്നകിങ്കിണികായുക്തരത്നകങ്കണശോഭിതാ 27

മണിമുക്താസരാപാരലസത്പദകസന്തതിഃ
രത്നാംഗുലിപ്രവിതതപ്രഭാജാലലസത്കരാ 28

കഞ്ചുകീഗുംഫിതാപാരനാനാരത്നതതിദ്യുതിഃ
മല്ലികാമോദിധമ്മില്ലമല്ലികാളിസരാവൃതാ 29

സുവൃത്തനിബിഡോത്തുംഗകുചഭാരാലസാ ശിവാ
വരപാശാ/ങ്കുശാ/ഭീതിലസദ്ബാഹുചതുഷ്ടയാ 30

സർവശൃംഗാരവേഷാഢ്യാ സുകുമാരാംഗവല്ലരീ
സൗന്ദര്യധാരാ സർവസ്വാ നിർവ്യാജകരുണാമയീ 31

നിജസല്ലാപമാധുര്യവിനിർഭത്സിതകച്ഛപീ
കോടികോടിരവീന്ദുനാം കാന്തിം യാ ബിഭ്രതീ പരാ 32

നാനാസഖീഭിർദാസീഭിസ്തഥാ ദേവാംഗനാദിഭിഃ
സർവാഭിർദേവതാഭിസ്തു സമന്താത് പരിവേഷ്ടിതാ 33

ഇച്ഛാശക്ത്യാ ജ്ഞാനശക്ത്യാ ക്രിയാശക്ത്യാ സമന്വിതാ
ലജ്ജാ തുഷ്ടിസ്തഥാ പുഷ്ടിഃ കീർത്തിഃ കാന്തിഃ ക്ഷമാ ദയാ 34

ബുദ്ധിർമേധാ സ്മൃതിർലക്ഷ്മീർ മൂർത്തിമത്യോ/ങ്ഗനാ സ്മൃതാഃ
ജയാ ച വിജയാ ചൈവാ/പ്യജിതാ ചാ/പരാജിതാ 35

നിത്യാ വിലാസിനീ ദോഗ്ധ്രീ ത്വഘോരാ മംഗളാ നവാ
പീഠശക്തയ ഏതാസ്തു സേവന്തേ യാം പരാംബികാം 36

യസ്യാസ്തു പാർശ്വഭാഗേ സ്തോ നിധീ തൗ ശംഖപത്മകൗ
നവരത്നവഹാ നദ്യസ്തഥാ വൈ കാഞ്ചനസ്രവാഃ 37

സപ്തധാതുവഹാ നദ്യോ നിധിഭ്യാം തു വിനിർഗതാഃ
സുധാസിന്ധ്വന്തഗാമിന്യസ്താ സർവാ നൃപസത്തമ 38

സാ ദേവീ ഭുവനേശാനീ തദ്വാമാങ്കേ വിരാജതേ
സർവേശത്വം മഹേശസ്യ യത്സംഗാദേവ നാ/ന്യഥാ 39

ചിന്താമണിഗൃഹസ്യാഽസ്യ പ്രമാണം ശൃണു ഭൂമിപ
സഹസ്രയോജനായാമം മഹാന്തസ്തത്പ്രചക്ഷതേ 40

തദുത്തരേ മഹാശാലാഃ പൂർവസ്മാദ്വിഗുണാഃ സ്മൃതാഃ
അന്തരിക്ഷഗതം ത്വേതന്നിരാധാരം വിരാജതേ 41

സങ്കോചശ്ച വികാസശ്ച ജായതേഽസ്യ നിരന്തരം
പടവത് കാര്യവശതഃ പ്രളയേ സർജനേ തഥാ 42

ശാലാനാം ചൈവ സർവേഷാം സർവകാന്തിപരാവധി
ചിന്താമണിഗൃഹം പ്രോക്തം യത്ര ദേവീ മഹോമയീ 43

യേ യേ ഉപാസകാഃ സന്തി പ്രതിബ്രഹ്മാണ്ഡവർത്തിനഃ
ദേവേഷു നാഗലോകേഷു മനുഷ്യേഷ്വിതരേഷു ച 44

ശ്രീദേവ്യാസ്തേ ച സർവേഽപി വ്രജന്ത്യത്രൈവ ഭൂമിപ
ദേവീക്ഷേത്രേ യേ ത്യജന്തി പ്രാണാൻ ദേവ്യർച്ചനേ രതാഃ 45

തേ സർവ്വേ യാന്തി തത്രൈവ യത്ര ദേവീമഹോത്സവാ
ഘൃതകുല്യാ ദുഗ്ദ്ധകുല്യാ ദധികുല്യാ മധുസ്രവാഃ 46

സ്യന്ദന്തി സരിതഃ സർവാസ്തഥാഽമൃതവഹാഃ പരാഃ
ദ്രാക്ഷാരസവഹാഃ കാശ്ചിജ്ജംബൂരസവഹാഃ പരാഃ 47

ആമ്രേക്ഷുരസവാഹിന്യോ നദ്യസ്താസ്തു സഹസ്രശഃ
മനോരഥഫലാ വൃക്ഷാ വാപ്യഃ കൂപാസ്തഥൈവ ച 48

യഥേഷ്ടപാനഫലദാ ന ന്യൂനം കിഞ്ചിദസ്തി ഹി
ന രോഗപലിതം വാഽപി ജരാ വാപി കദാചന 49

ന ചിന്താ ന ച മാത്സര്യം കാമക്രോധാദികം തഥാ
സർവേ യുവാനഃ സസ്ത്രീകാഃ സഹസ്രാദിത്യവർച്ചസഃ 50

ഭജന്തി സതതം ദേവീം തത്ര ശ്രീഭുവനേശ്വരീം
കേചിത് സലോകതാപന്നാഃ കേചിത് സാമീപ്യതാം ഗതാഃ 51

സരൂപതാം ഗതാഃ കേചിത്സാർഷ്ടിം താം ച പരേ ഗതാഃ
യാ യാസ്തു ദേവതാസ്തത്ര പ്രതിബ്രഹ്മാണ്ഡവർത്തിനാം 52

സമഷ്ടയഃ സ്ഥിതാസ്താസ്തു സേവന്തേ ജഗദീശ്വരീം
സപ്തകോടിമഹാമന്ത്രാ മൂർത്തിമന്ത ഉപാസതേ 53

മഹാവിദ്യാശ്ച സകലാഃ സാമ്യാവസ്ഥാത്മികാം ശിവാം
കാരണബ്രഹ്മരൂപാം താം മായാശബളവിഗ്രഹാം 54

ഇത്ഥം രാജൻ മയാ പ്രോക്തം മണിദ്വീപം മഹത്തരം
ന സൂര്യചന്ദ്രൗ നോ വിദ്യുത്കോടയോ ഽഗ്നിസ്തഥൈവ ച 55

ഏതസ്യ ഭാസാ കോട്യംശകോട്യംശേനാപി തേ സമാഃ
ക്വചദ്വിദ്രുമസങ്കാശം ക്വചിന്മരതകച്ഛവി 56

വിദ്യുദ്ഭാനുസമച്ഛായം മദ്ധ്യസൂര്യസമം ക്വചിത്
വിദ്യുത്കോടിമഹാധാരാസാരകാന്തിതതം ക്വചിത് 57

ക്വചിത് സിന്ദൂരനീലേന്ദ്രമാണിക്യസദൃശച്ഛവി
ഹീരസാരമഹാഗർഭധഗദ്ധഗിതദിക്തടം 58

കാന്ത്യാ ദാവാനലസമം തപ്തകാഞ്ചനസന്നിഭം
ക്വചിച്ചന്ദ്രോപലോദ്ഗാരം സൂര്യോദ്ഗാരം ച കുത്രചിത് 59

രത്നശൃംഗിസമായുക്തം രത്നപ്രാകാരഗോപുരം
രത്നപത്രൈർ രത്നഫലൈർവൃക്ഷൈശ്ച പരിമണ്ഡിതം 60

നൃത്യന്മയൂരസംഘൈശ്ച കപോതരണിതോജ്വലം
കോകിലാകാകലീലാപൈഃ ശുകാലാപൈശ്ച ശോഭിതം 61

സുരമ്യരമണീയാംബുലക്ഷാവധിസരോവൃതം
തന്മദ്ധ്യഭാഗവിലസദ്വികചദ്രത്നപങ്കജൈഃ 62

സുഗന്ധിഭിഃ സമന്താത്തു വാസിതം ശതയോജനം
മന്ദമാരുതസംഭിന്നചലദ്ദ്രുമസമാകുലം 63

ചിന്താമണി സമൂഹാനാം ജ്യോതിഷാ വിതതാംബരം
രത്നപ്രഭാഭിരഭിതോ ധഗദ്ധഗിതദിക്തടം 64

വൃക്ഷവ്രാതമഹാഗന്ധവാതവ്രാതസുപൂരിതം
ധൂപധൂപായിതം രാജൻ മണിദ്വീപായുതോജ്വലം 65

മണിജാലകസച്ഛിദ്രതരളോദരകാന്തിഭിഃ
ദിങ്മോഹജനകം ചൈതദ്ദർപ്പണോദരസംയുതം 66

ഐശ്വര്യസ്യ (സർവസ്യ സർവോത്തമഗുണസ്യ ച)
സർവജ്ഞതായാഃ സർവായാസ്തേജസശ്ചാഖിലസ്യ ച 67

പരാക്രമസ്യ സർവസ്യ സർവോത്തമഗുണസ്യ ച
സകലായാ ദയായാശ്ച സമാപ്തിരിഹ ഭൂപതേ 68

രാജ്ഞ ആനന്ദമാരഭ്യ ബ്രഹ്മലോകാന്തഭൂമിഷു
ആനന്ദാ യേ സ്ഥിതാഃ സർവേ തേ ഽത്രൈവാ ഽന്തർഭവന്തി ഹി 69

ഇതി തേ വർണിതം രാജൻ മണിദ്വീപം മഹത്തരം
മഹാദേവ്യാഃ പരം സ്ഥാനം സർവലോകോത്തമോത്തമം 70

എതസ്യ സ്മരണാത് സദ്യഃ സർവപാപം വിനശ്യതി
പ്രാണോത്ക്രമണസന്ധൗ തു സ്മൃത്വാ തത്രൈവ ഗച്ഛതി 71

അദ്ധ്യായപഞ്ചകം ത്വേതത് പഠേന്നിത്യം സമാഹിതഃ
ഭൂതപ്രേതപിശാചാദിബാധാ തത്ര ഭവേന്ന ഹി 72

നവീനഗൃഹനിർമ്മാണേ വാസ്തുയോഗേ തഥൈവ ച
പഠിതവ്യം പ്രയത്നേന കല്യാണം തേന ജായതേ 73

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ
ദ്വാദശോഽദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രയോദശോഽദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി തേ കഥിതം ഭൂപ യദ്യത്പൃഷ്ടം ത്വയാനഘ
നാരായണേന യത്പ്രോക്തം നാരദായ മഹാത്മനേ 1

ശ്രുത്വൈതത്തു മഹാദേവ്യാഃ പുരാണം പരമാദ്ഭുതം
കൃതകൃത്യോ ഭവേന്മർത്യോ ദേവ്യാഃ പ്രിയതമോ ഹി സഃ 2

കുരു ചാഽംബാമഖം രാജൻ സ്വപിത്രുദ്ധരണായ വൈ
ഖിന്നോഽസി യേന രാജേന്ദ്ര പിതുർജ്ഞാത്വാ തു ദുർഗതിം 3

ഗൃഹാണ ത്വം മഹാദേവ്യാ മന്ത്രം സർവ്വോത്തമോത്തമം
യഥാവിധി വിധാനേന ജന്മസാഫല്യദായകം 4

സൂത ഉവാച

തച്ഛ്രുത്വാ നൃപശാർദൂലഃ പ്രാർത്ഥയിത്വാ മുനീശ്വരം
തസ്മാദേവ മഹാമന്ത്രം ദേവീപ്രണവസംജ്ഞകം 5

ദീക്ഷാവിധിം വിധാനേന ജഗ്രാഹ നൃപസത്തമഃ
തത ആഹൂയ ധൗമ്യാദീന്നവരാത്രസമാഗമേ 6

അംബായജ്ഞം ചകാരാശു വിത്തശാഠ്യവിവർജിതഃ
ബ്രാഹ്മണൈഃ പാഠയാമാസ പുരാണം ത്വേതദുത്തമം 7

ശ്രീദേവ്യഗ്രേഽംബികാ പ്രീത്യൈ ദേവീഭാഗവതം പരം
ബ്രാഹ്മണാൻ ഭോജയാമാസാഽപ്യസംഖ്യാതാഃ സുവാസിനീഃ 8

കുമാരീർവടുകാദീംശ്ച ദീനാനാഥാംസ്തഥൈവ ച
ദ്രവ്യപ്രദാനൈസ്താൻ സർവാൻ സന്തോഷ്യ വസുധാധിപഃ 9

സമാപ്യ യജ്ഞം സംസ്ഥാനേ സംസ്ഥിതോ യാവദേവ ഹി
താവദേവ ഹി ചാfകാശാന്നാരദഃ സമവാതരത് 10

രണയൻ മഹതീം വീണാം ജ്വലദഗ്നിശിഖോപമഃ
സസംഭ്രമഃ സമുത്ഥായ ദൃഷ്ട്വാ തം നാരദം മുനിം 11

ആസനാദ്യുപചാരൈശ്ച പൂജയാമാസ ഭൂമിപഃ
കൃത്വാ തു കുശലപ്രശ്നം പപ്രച്ഛാfഗമകാരണം 12

രാജോവാച

കുത ആഗമനം സാധോ ബ്രൂഹി കിം കരവാണി തേ
സനാഥോfഹം കൃതാർത്ഥോfഹം ത്വദാഗമനകാരണാത് 13

ഇതി രാജ്ഞോ വചഃശ്രുത്വാ പ്രോവാച മുനിസത്തമഃ
അദ്യാfശ്ചര്യം മയാ ദൃഷ്ടം ദേവലോകേ നൃപോത്തമ 14

തന്നിവേദയിതും പ്രാപ്തസ്ത്വത്സകാശേ സുവിസ്മിതഃ
പിതാ തേ ദുർഗതിം പ്രാപ്തോ നിജകർമ്മവിപര്യയാത് 15

സ ഏവായം ദിവ്യരൂപവപുർഭൂത്വാfധുനൈവ ഹി
ദേവദേവൈഃ സ്തുതഃ സമ്യഗപ്സരോഭിഃ സമന്തതഃ 16

വിമാനവരമാരുഹ്യ മണിദ്വീപം ഗതോfഭവത്
ദേവീഭാഗവതസ്യാfസ്യ ശ്രവണോത്ഥഫലേന ച 17

അംബാമഖഫലേനാപി പിതാ തേ സുഗതിം ഗതഃ
ധന്യോfസി കൃതകൃത്യോfസി ജീവിതം സഫലം തവ 18

നരകാദുദ്ധൃതസ്താതസ്ത്വയാ തു കുലഭൂഷണ
ദേവലോകേ സ്ഫീതകീർത്തിസ്തവാദ്യ വിപുലാfഭവത് 19

സൂത ഉവാച

നാരദോക്തം സമാകർണ്യ പ്രേമഗദ്ഗദിതാന്തരഃ
പപാത പാദാംബുജയോർവ്യാസസ്യാfദ്ഭുതകർമ്മണഃ 20

തവാfനുഗ്രഹതോ ദേവ കൃതാർത്ഥോfഹം മഹാമുനേ
കിം മയാ പ്രതികർത്തവ്യം നമസ്കാരാദൃതേ തവ 21

അനുഗ്രാഹ്യഃ സദൈവാfഹമേവമേവ ത്വയാ മുനേ
ഇതി രാജ്ഞോ വചഃ ശ്രുത്വാfപ്യാശീർഭിരഭിനന്ദ്യ ച 22

ഉവാച വചനം ശ്ലക്ഷ്ണം ഭഗവാൻ ബാദരായണഃ
രാജൻ സർവ്വം പരിത്യജ്യ ഭജ ദേവീപദാംബുജം 23

ദേവീഭാഗവതം ചൈവ പഠ നിത്യം സമാഹിതഃ
അംബാമഖം സദാ ഭക്ത്യാ കുരു നിത്യമതന്ദ്രിതഃ 24

അനായാസേന തേന ത്വം മോക്ഷ്യസേ ഭവബന്ധനാത്
സന്ത്യന്യാനി പുരാണാനി ഹരിരുദ്രമുഖാനി ച 25

ദേവീഭാഗവതസ്യാ/സ്യ കലാം നാർഹതി ഷോഡശീം
സാരമേതത്പുരാണാനാം വേദാനാം ചൈവ സർവശഃ 26

മൂലപ്രകൃതിരേവൈഷാ യത്ര തു പ്രതിപാദ്യതേ
സമം തേന പുരാണം സ്യാത് കഥമന്യന്നൃപോത്തമ 27

പാഠേ വേദസമം പുണ്യം യസ്യ സ്യാജ്ജനമേജയ
പഠിതവ്യം പ്രയത്നേന തദേവ വിബുധോത്തമൈഃ 28

ഇത്യുക്ത്വാ നൃപവര്യം തം ജഗാമ മുനിരാട് തതഃ
ജഗ്മുശ്ചൈവ യഥാസ്ഥാനം ധൗമ്യാദിമുനയോ/മലാഃ 29

ദേവീഭാഗവതസ്യൈവ പ്രശംസാം ചക്രുരുത്തമാം
രാജാ ശശാസ ധരണീം തതഃ സന്തുഷ്ടമാനസഃ
ദേവീഭാഗവതം ചൈവ പഠൻ ശൃണ്വന്നിരന്തരം 30

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ
ത്രയോദശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർദ്ദശോ/ദ്ധ്യായഃ

സൂത ഉവാച

അർധശ്ലോകാത്മകം യത്തു ദേവീവക്ത്രാബ്ജനിർഗതം
ശ്രീമദ്ഭാഗവതം നാമ വേദസിദ്ധാന്തബോധകം 1

ഉപദിഷ്ടം വിഷ്ണവേ യദ്വടപത്രനിവാസിനേ
ശതകോടിപ്രവിസ്തീർണ്ണം തത്കൃതം ബ്രഹ്മണാ പുരാ 2

തത്സാരമേകതഃ കൃത്വാ വ്യാസേന ശുകഹേതവേ
അഷ്ടാദശസഹസ്രം തു ദ്വാദശസ്കന്ധസംയുതം 3

ദേവീഭാഗവതം നാമ പുരാണം ഗ്രഥിതം പുരാ
അദ്യാപി ദേവലോകേ തദ്ബഹുവിസ്തീർണ്ണമസ്തി ഹി 4

നാ/നേന സദൃശം പുണ്യം പവിത്രം പാപനാശനം
പദേ പദേ/ശ്വമേധസ്യ ഫലമാപ്നോതി മാനവഃ 5

പൗരാണികം പൂജയിത്വാ വസ്ത്രാദ്യാഭരണാദിഭിഃ
വ്യാസബുദ്ധ്യാ തന്മുഖാത്തു ശ്രുത്വൈതത് സമുപോഷിതഃ 6

ലിഖിത്വാ നിജഹസ്തേന ലേഖകേനാ/ഥവാ മുനേ
പ്രൗഷ്ഠപദ്യാം പൗർണ്ണമാസ്യാം ഹേമസിംഹസമന്വിതം. 7

ദദ്യാത് പൗരാണികായാ/ഥ ദക്ഷിണാം ച പയസ്വിനീം
സാലംകൃതാം സവത്സാം ച കപിലാം ഹേമമാലിനീം 8

ഭോജയേദ് ബ്രാഹ്മണാനന്തേ/പ്യദ്ധ്യായപരിസംമിതാൻ
സുവാസിനീസ്താവതീശ്ച കുമാരീർവടുകൈഃ സഹ 9

ദേവീബുദ്ധ്യാ പൂജയേത്താൻ വസനാഭരണാദിഭിഃ
പായസാന്നവരേണാ/പി ഗന്ധസ്രക്കുസുമാദിഭിഃ 10

പുരാണദാനേനൈതേന ഭൂദാനസ്യ ഫലം ലഭേത്
ഇഹലോകേ സുഖീഭൂത്വാ/പ്യന്തേ ദേവീപുരം വ്രജേത് 11

നിത്യം യഃ ശൃണുയാദ്ഭക്ത്യാ ദേവീഭാഗവതം പരം
ന തസ്യ ദുർലഭം കിഞ്ചിത് കദാചിത്ക്വചിദസ്തി ഹി 12

അപുത്രോ ലഭതേ പുത്രാൻ ധനാർത്ഥീ ധനമാപ്നുയാത്
വിദ്യാർത്ഥീ പ്രാപ്നുയാദ് വിദ്യാം കീർത്തിമണ്ഡിതഭൂതലഃ 13

വന്ധ്യാ വാ കാകവന്ധ്യാ വാ മൃതവന്ധ്യാ ച യാ/ംഗനാ
ശ്രവണാദസ്യ തദ്ദോഷാന്നിവർത്തേത ന സംശയഃ 14

യദ്ഗേഹേ പുസ്തകം ചൈതത്പൂജിതം യദി തിഷ്ഠതി
തദ്ഗേഹം ന ത്യജേന്നിത്യം രമാ ചൈവ സരസ്വതീ 15

നേക്ഷന്തേ തത്ര വേതാളഡാകിനീരാക്ഷസാദയഃ
ജ്വരിതം തു നരം സ്പൃഷ്ട്വാ പഠേദേതത് സമാഹിതഃ 16

മണ്ഡലാന്നാശമാപ്നോതി ജ്വരോ ദാഹസമന്വിതഃ
ശതാവൃത്ത്യാസ്യ പഠനാത് ക്ഷയരോഗോ വിനശ്യതി 17

പ്രതിസന്ധ്യം പഠേദ്യസ്തു സന്ധ്യാം കൃത്വാ സമാഹിതഃ
ഏകൈകമസ്യ ചാ/ദ്ധ്യായം സ നരോ ജ്ഞാനവാൻ ഭവേത് 18

ശകുനാംശ്ചൈവ വീക്ഷേത കാര്യാകാര്യേഷു ചൈവ ഹി
തത്പ്രകാരഃ പുരസ്താത്തു കഥിതോ/സ്തി മയാ മുനേ 19

നവരാത്രേ പഠേന്നിത്യം ശാരദീയേ/തിഭക്തിതഃ
തസ്യാ/oംബികാ തു സന്തുഷ്ടാ ദദതീച്ഛാധികം ഫലം 20

വൈഷ്ണവൈശ്ശൈവശൈവൈശ്ച രമോമാപ്രീതയേ സദാ
സൗരൈശ്ച ഗാണപത്യൈശ്ച സ്വേഷ്ടശക്തേശ്ച തുഷ്ടയേ 21

പഠിതവ്യം പ്രയത്നേന നവരാത്രചതുഷ്ടയേ
വൈദികൈർ നിജഗായത്രീപ്രീതയേ നിത്യശോ മുനേ 22

പഠിതവ്യം പ്രയത്നേന വിരോധോ നാ/ത്ര കസ്യചിത്
ഉപാസനാ തു സർവേഷാം ശക്തിയുക്താ/സ്തി സർവ്വദാ 23

തച്ഛക്ത്യൈരേവ തോഷാർത്ഥം പഠിതവ്യം സദാ ദ്വിജൈഃ
സ്ത്രീശൂദ്രോ ന പഠേദേതത് കദാപി ച വിമോഹിതഃ 24

ശൃണുയാദ്ദ്വിജവക്ത്രാത്തു നിത്യമേവേതി ച സ്ഥിതിഃ
കിം പുനർബഹുനോക്തേന സാരം വക്ഷ്യാമി തത്ത്വതഃ 25

വേദസാരമിദം പുണ്യം പുരാണം ദ്വിജസത്തമാഃ
വേദപാഠസമം പാഠേ ശ്രവണേ ച തഥൈവ ഹി 26
സച്ചിദാനന്ദരൂപാം താം ഗായത്രീപ്രതിപാദിതാം
നമാമി ഹ്രീംമയീം ദേവീം ധിയോ യോ നഃപ്രചോദയാത് 27

ഇതി സൂതവചഃ ശ്രുത്വാ നൈമിഷീയാസ്തപോധനാഃ
പൂജയാമാസുരത്യുച്ചൈഃ സൂതം പൗരാണികോത്തമം 28

പ്രസന്നഹൃദയാഃ സർവേ ദേവീപാദാംബുജാർച്ചകാഃ
നിർവൃതിം പരമാം പ്രാപ്താഃ പുരാണസ്യ പ്രഭാവതഃ 29

നമശ്ചക്രുഃ പുനഃ സൂതം ക്ഷമാപ്യ ച മുഹുർ മുഹുഃ
സംസാരവാരിധേസ്താത പ്ലവോ/സ്മാകം ത്വമേവ ഹി 30

ഇതി സ മുനിവരാണാമഗ്രതഃ ശ്രാവയിത്വാ
സകലനിഗമഗുഹ്യം ദൗർഗമേതത്പുരാണം
നതമഥ മുനിസംഘം വർദ്ധയിത്വാ/ശിഷാ/oബാ-
ചരണകമലഭൃംഗോ നിർജഗാമാഥ സൂതഃ 31

ഇതി ശ്രീ ദേവീഭാഗവതേ ദ്വാദശസ്കന്ധേ ചതുർദ്ദശോ/ദ്ധ്യായഃ

സമാപ്തോ/യം ഗ്രന്ഥഃ

ശുഭം

തത്ര ഗത്വാ ചിത്രരൂപം ഗണം കാര്യവിശാരദം
പ്രേഷയാമാസ വൈകുണ്ഠേ ലക്ഷ്മീകാര്യാർത്ഥസിദ്ധയേ 2

ശിവ ഉവാച

ചിത്രരൂപ ഹരിം ഗത്വാ ബ്രൂഹി ത്വം വചനാന്മമ
യഥാfസൗ ദുഃഖിതാം പത്നീം വിശോകാം ച കരിഷ്യതി 3

ഇത്യുക്തശ്ചിത്രരൂപോfഥ നിർജഗാമ ത്വരാന്വിതഃ
വൈകുണ്ഠം പരമം സ്ഥാനം വൈഷ്ണവൈശ്ച ഗണൈർവൃതം 4

നാനാദ്രുമഗണാകീർണ്ണം വാപീശതവിരാജിതം
സംവൃതം ഹംസകാരണ്ഡമയൂരശുകകോകിലൈഃ 5

ഉച്ചപ്രാസാദസംയുക്തം പതാകാഭിരലങ്കൃതം
നൃത്യഗീതകലാപൂർണ്ണം മന്ദാരദ്രുമസംയുതം 6

ബകുളാശോകതിലകചമ്പകാളിവിമണ്ഡിതം
കൂജിതൈർവിഹഗാനാം തു കർണ്ണാഹ്ലാദകരൈർയുതം 7

സംവീക്ഷ്യ ഭവനം വിഷ്ണോർദ്വാഃസ്ഥൗ പ്രാഹ പ്രണമ്യ ച
ജയവിജയനാമാനൗ വേത്രപാണീസ്ഥിതാവുഭൗ 8

ചിത്രരൂപ ഉവാച

ഭോ നിവേദയതം ശീഘ്രം ഹരയേ പരമാത്മനേ
ദൂതം പ്രാപ്തം ഹരസ്യാത്ര പ്രേരിതഃ ശൂലപാണിനാ 9
തച്ഛ്രുത്വാ വചനം തസ്യ ജയഃ പരമബുദ്ധിമാൻ
ഗത്വാ ഹരിം പ്രണമ്യാഹ കൃതാഞ്ജലിപുടഃ പുരഃ 10

ദേവദേവ രമാകാന്ത കരുണാകര കേശവ
ദ്വാരി തിഷ്ഠതി ദൂതോfത്ര ശങ്കരസ്യ സമാഗതഃ 11

ആജ്ഞാപയ പ്രവേഷ്ടവ്യോ ന വേതി ഗരുഡധ്വജ
ചിത്രരൂപധരോfപ്യസ്തി ന ജാനേ കാര്യഗൗരവം 12
ഇത്യാകർണ്യ ഹരിഃ പ്രാഹ ജയം പ്രജ്ഞാനകാരണം
പ്രവേശയാfത്ര രുദ്രസ്യ ഭൃത്യം സമയസംസ്ഥിതം 13

ഇത്യാകർണ്യ ജയസ്തൂർണം ഗത്വാ തം പരമാദ്ഭുതം
ഏഹീത്യാകാരയാമാസ ജയഃ ശങ്കരസേവകം 14
പ്രവേശിതോ ജയേനാഥ ചിത്രരൂപസ്തഥാകൃതിഃ
പ്രണമ്യ ദണ്ഡവദ്വിഷ്ണും കൃതാഞ്ജലിപുടഃ സ്ഥിതഃ 15
ദൃഷ്ട്വാ തം വിസ്മയം പ്രാപ ഭഗവാൻ ഗരുഡധ്വജഃ
ചിത്രരൂപധരം ശംഭോഃ സേവകം വിനയാന്വിതം 16

പപ്രച്ഛ തം സ്മിതം കൃത്വാ ചിത്രരൂപം രമാപതിഃ
കുശലം ദേവദേവസ്യ സകുടുംബസ്യ ചാനഘ 17

കസ്മാത്ത്വം പ്രേഷിതോഽസ്യത്ര ബ്രൂഹി കാര്യം ഹരസ്യ കിം
അഥവാ ദേവതാനാം ച കിഞ്ചിത്കാര്യം സമുത്ഥിതം 18

ദൂത ഉവാച

കിമജ്ഞാതം തവാസ്തീഹ സംസാരേ ഗരുഡധ്വജ
വർത്തമാനം ത്രികാലജ്ഞ യദഹം പ്രബ്രവീമി വൈ 19

പ്രേഷിതോഽസ്മി ഭവേനാത്ര വിജ്ഞാപ്തും ത്വാം ജനാർദ്ദന
ഹരസ്യ വചനാദ്വാക്യം പ്രബ്രവീമി ത്വയി പ്രഭോ 20

തേനോക്തമേതദ്ദേവേശ ഭാര്യാ തേ കമലാലയാ
തപസ്തപതി കാളിന്ദീതമസാസംഗമേ വിഭോ 21

ഹയീരൂപധരാ ദേവീ സർവാർത്ഥസിദ്ധിദായിനീ
ധ്യാതും യോഗ്യാഽമരഗണൈർ മാനവൈർയക്ഷകിന്നരൈഃ 22

വിനാ തയാ നരഃ കോഽപി സുഖഭാഗീ ഭവേദ്ഭുവി
താം ത്യക്ത്വാ പുണ്ഡരീകാക്ഷ പ്രാപ്നോഷി കിം സുഖം ഹരേ 23

ദുർബലോഽപി സ്ത്രിയം പാതി നിർധനോഽപി ജഗത്പതേ
വിനാഽപരാധം ച വിഭോ കിം ത്യക്താ ജഗദീശ്വരീ 24

ദുഃഖം പ്രാപ്നോതി സംസാരേ യസ്യ ഭാര്യാ ജഗദ്ഗുരോ
ധിക്തസ്യ ജീവിതം ലോകേ നിന്ദിതം ത്വരിമണ്ഡലേ 25

സകാമാ രിപവസ്തേഽദ്യ ദൃഷ്ട്വാ താം ദുഃഖിതാം ഭൃശം
ത്വാം വിയുക്തം ച രമയാ ഹസിഷ്യന്തി ദിവാനിശം 26

രമാം രമയ ദേവേശ ത്വദുത്സംഗഗതാം കുരു
സർവലക്ഷണസമ്പന്നാം സുശീലാം ച സുരൂപിണീം 27

സുഖിതോ ഭവ താം പ്രാപ്യ വല്ലഭാം ചാരുഹാസിനീം
കാന്താവിരഹജം ദുഃഖം സ്മരാമ്യഹമനാതുരഃ 28

മമ ഭാര്യാ മൃതാ വിഷ്ണോ ദക്ഷയജ്ഞേ സതീ യദാ
തദാഽഹം ദുഃസഹം ദുഃഖം ഭുക്തവാനംബുജേക്ഷണ 29

സംസാരേഽസ്മിൻ നരഃ കോഽപി മാഭൂന്മത്സദൃശോഽപരഃ
മനസാഽകരവം ശോകം തസ്യാ വിരഹപീഡിതഃ 30

കാലേന മഹതാ പ്രാപ്താ മയാ ഗിരിസുതാ പുനഃ
തപസ്തപ്ത്വാ ƒതി ദുഃസാദ്ധ്യം യാ ദഗ്ധാ തു രുഷാ ƒധ്വരേ 31

ഹരേ കിം സുഖമാപന്നം ത്വയാ സന്ത്യജ്യ കാമിനീം
ഏകാകീ തിഷ്ഠതാ കാലം സഹസ്രവത്സരാത്മകം 32

ഗത്വാശ്വാസ്യ മഹാഭാഗാം സമാനയ നിജാലയം
മാഭൂത് കോ ƒപീഹ സംസാരേ വിമുക്തോ രമയാ തയാ 33

കൃത്വാ തുരഗരൂപം ത്വം ഭജതാത് കമലാലയാം
ഉത്പാദ്യ പുത്രമായുഷ്മൻ താമാനയ ശുചിസ്മിതാം 34

വ്യാസ ഉവാച

ഹരിരാകർണ്യ തദ്വാക്യം ചിത്രരൂപസ്യ ഭാരത
തഥേത്യുക്ത്വാ തു തം ദൂതം പ്രേഷയാമാസ ശങ്കരം 35

ഗതേ ദൂതേ ƒഥ ഭഗവാൻ വൈകുണ്ഠാത്കാമസംയുതഃ
ജഗാമ ധൃത്വാ തത്രാശു വാജിരൂപം മനോഹരം 36

യത്ര സാ ബഡവാരൂപം കൃത്വാ തപതി സിന്ധുജാ
വിഷ്ണുസ്തദ്ദേശമാസാദ്യ താമപശ്യദ്ധയീം സ്ഥിതാം 37

സാ ƒപി തം വീക്ഷ്യ ഗോവിന്ദം ഹയരൂപധരം പതിം
ജ്ഞാത്വാ വീക്ഷ്യ സ്ഥിതാ സാധ്വീ വിസ്മിതാ സാശ്രുലോചനാ 38

തയോസ്തു സംഗമസ്തത്ര പ്രവൃത്തോ മന്മഥാർത്തയോഃ
കാളിന്ദീതമസാസംഗേ പാവനേ ലോകവിശ്രുതേ 39

സഗർഭാ സാ തദാ ജാതാ ബഡവാ ഹരിവല്ലഭാ
സുഷുവേ സുന്ദരം ബാലം തത്രൈവ സാ ഗുണോത്തരം 40

താമാഹ ഭഗവാൻ വാക്യം പ്രഹസ്യ സമയാശ്രിതം
ത്യക്ത്വാദ്യ ബാഡവം ദേഹം പൂർവദേഹാ ഭവാധുനാ 41

ഗമിഷ്യാവഃ സ്വവൈകുണ്ഠമാവാം കൃത്വാ നിജം വപുഃ
തിഷ്ഠത്വത്ര കുമാരോ ƒയം ത്വയാജാതഃ സുലോചനേ 42

ലക്ഷ്മീരുവാച

സ്വദേഹസംഭവം പുത്രം കഥം ഹിത്വാ വ്രജാമ്യഹം
സ്നേഹഃസുദുസ്ത്യജഃ കാമം സ്വാത്മജസ്യ സുരർഷഭ 43

കാ ഗതിസ്യാദമേയാത്മൻ ബാലസ്യാസ്യ നദീതടേ
അനാഥസ്യാസമർത്ഥസ്യ വിജനേ ƒല്പതനോരിഹ 44

അനാശ്രയം സുതം ത്യക്ത്വാ കഥം ഗന്തും മനോ മമ
സമർത്ഥം സദയംസ്വാമിൻ ഭവേദംബുജലോചന 45

ദിവ്യദേഹൗ തതോ ജാതൗ ലക്ഷ്മീനാരായണാവുഭൗ
വിമാനവരസംവിഷ്ടൗ സ്തൂയമാനൗ സുരൈർദിവി 46

ഗന്തുകാമംപതിം പ്രാഹ കമലാ കമലാപതിം
ഗൃഹാണേമം സുതം നാഥം നാഹം ശക്താസ്മി ഹാപിതും 47

പ്രാണപ്രിയോ/സ്തി മേ പുത്രഃ കാന്ത്യാ ത്വത്സദൃശഃ പ്രഭോ
ഗൃഹീത്വൈനം ഗമിഷ്യാവോ വൈകുണ്ഠം മധുസൂദന 48

ഹരിരുവാച

മാ വിഷാദം പ്രിയേ കർത്തും ത്വമർഹസി വരാനനേ
തിഷ്ഠത്വയം സുഖേനാത്ര രക്ഷാ മേ വിഹിതാ ത്വിഹ 49

കാര്യം കിമപി വാമോരു വർത്തതേ മഹദദ്ഭുതം
നിബോധ കഥയാമ്യദ്യ സുതസ്യാത്ര വിമോചനേ 50

തുർവസുർനാമ വിഖ്യാതോ യയാതിതനുജോ ഭുവി
ഹരിവർമേതി പിത്രാ/സ്യ കൃതം നാമ സുവിശ്രുതം 51

സ രാജാ പുത്രാകാമോ/ദ്യ തപസ്തപതി പാവനേ
തീർത്ഥേ വർഷശതം ജാതം തസ്യ വൈ കുർവതസ്തപഃ 52

തസ്യാർത്ഥേ നിർമിതഃ പുത്രോ മയാ/യം കമലാലയേ
തത്ര ഗത്വാ നൃപം സുഭ്രു പ്രേരയിഷ്യാമി സാമ്പ്രതം 53

തസ്മൈ ദാസ്യാമ്യഹം പുത്രം പുത്രകാമായ കാമിനി
ഗൃഹീത്വാ സ്വഗൃഹം രാജാ പ്രാപയിഷ്യതി ബാലകം 54

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യാശ്വാസ്യ പ്രിയാം പത്മാം കൃത്വാ രക്ഷാം ച ബാലകേ
വിമാനവരമാരുഹ്യ പ്രയയൗ പ്രിയയാ സഹ 55

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ
ഏകോനവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ വിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

ജനമേജയ ഉവാച

സംശയോ/യം മഹാനത്ര ജാതമാത്രഃ ശിശുസ്തഥാ
മുക്തഃ കേന ഗൃഹീതോസാവേകാകീ വിജനേ വനേ 1

കാ ഗതിസ്തസ്യ ബാലസ്യ ജാതാ സത്യവതീസുത
വ്യാഘ്രസിംഹാദിഭിർ ഹിംസ്രൈർ ഗൃഹീതോ നാതിബാലകഃ 2

വ്യാസ ഉവാച

ലക്ഷ്മീനാരായണൗ തസ്മാത്സ്ഥാനാച്ച ചലിതൗ യദാ
തദൈവ തത്ര ചമ്പാഖ്യഃ പ്രാപ്തോ വിദ്യാധരഃ കില 3

വിമാനവരമാരൂഢഃ കാമിന്യാ സഹിതോ നൃപ
മദനാലസയാ കാമം ക്രീഡമാനോ യദൃച്ഛയാ 4

വിലോക്യ തം ശിശും ഭൂമാവേകാകിനമനുത്തമം
ദേവപുത്രപ്രതീകാശം രമമാണം യഥാസുഖം 5

വിമാനാത്തരസോത്തീര്യ ചമ്പകസ്തം ശിശും ജവാത്
ജഗ്രാഹ ച മുദം പ്രാപ നിധിം പ്രാപ്യ യഥാƒധനഃ 6

ഗൃഹീത്വാ ചമ്പകഃ പ്രാദാദ്ദേവ്യൈ തം മദനോപമം
മദാലസായൈ തം ബാലം ജാതമാത്രം മനോഹരം 7

സാ ഗൃഹീത്വാ ശിശും പ്രേമ്ണാ സരോമാഞ്ചാ സവിസ്മയാ
മുഖം ചുചുംബ ബാലസ്യ കൃത്വാ തു ഹൃദയേ ഭൃശം 8

ആലിംഗിതശ്ചുംബിതശ്ച തയാƒസൗ പ്രീതിപൂർവകം
ഉത്സംഗേ ച കൃതസ്തന്യാ പുത്രഭാവേന ഭാരത 9

കൃത്വാങ്കേ തൗ സമാരൂഢൗ വിമാനം ദമ്പതീ മുദാ
പതിം പപ്രച്ഛ ചാർവംഗീ പ്രഹസ്യ മദനാലസാ 10

കസ്യായം ബാലകഃ കാന്ത ത്യക്തഃ കേന ച കാനനേ
പുത്രോƒയം മമ ദേവേന ദത്തസ്ത്ര്യംബകധാരിണാ 11

ചമ്പക ഉവാച

പ്രിയേ ഗത്വാƒദ്യ പൃച്ഛേയം ശക്രം സർവജ്ഞമാശു വൈ
ദേവോ വാ ദാനവോ വാƒപി ഗന്ധർവോ വാ ശിശുഃ കില 12

തേനാജ്ഞപ്തഃ കരിഷ്യാമി പുത്രം പ്രാപ്തം വനാദമും
അപൃഷ്ട്വാ നൈവ കർത്തവ്യം കാര്യം കിഞ്ചിന്മയാ ധ്രുവം 13

ഇത്യുക്ത്വാ താം ഗൃഹീത്വാ തം വിമാനേനാഥ ചമ്പകഃ
യയൗ ശക്രപുരം തൂർണം ഹർഷേണോത്ഫുല്ലലോചനഃ 14

പ്രണമ്യ പാദയോഃ പ്രീത്യാ ചമ്പകസ്തു ശചീപതിം
നിവേദ്യ ബാലകം പ്രാഹ കൃതാഞ്ജലിപുടഃ സ്ഥിതഃ 15

ദേവദേവ മയാ ലബ്ധസ്തീർത്ഥേ പരമപാവനേ
കാളിന്ദീതമസാസംഗേ ബാലകോ/യം സ്മരപ്രഭഃ 16

കസ്യായം ബാലകഃ കാന്തഃ കഥം ത്യക്തഃ ശചീപതേ
ആജ്ഞാ ചേത്തവ ദേവേശ കുർവേ/ഹം ബാലകം സുതം 17

അതീവ സുന്ദരോ ബാലഃ പ്രിയായാ വല്ലഭഃ സുതഃ
കൃത്രിമസ്തു സുതഃ പ്രോക്തോ ധർമ്മശാസ്ത്രേഷു സർവഥാ 18

ഇന്ദ്ര ഉവാച

പുത്രോ/യം വാസുദേവസ്യ വാജിരൂപധരസ്യ ഹ
ഹൈഹയോ/യം മഹാഭാഗ ലക്ഷ്മ്യാം ജാതഃ പരന്തപഃ 19

ഉത്പാദിതോ ഭഗവതാ കാര്യാർത്ഥം കില ബാലകഃ
ദാതും നൃപതയേ നൂനം യയാതിതനയായ ച 20

ഹരിണാ പ്രേരിതഃ സോ/ദ്യ രാജാ പരമധാർമ്മികഃ
ആഗമിഷ്യതി പുത്രാർത്ഥം തീർത്ഥേ തസ്മിൻ മനോരമേ 21

താവത്ത്വം ഗച്ഛ തത്രൈവ ഗൃഹീത്വാ ബാലകം ശുഭം
യാവന്ന യാതി നൃപതിർഗൃഹീതും ഹരിണേരിതഃ 22

ഗത്വാ തത്ര വിമുഞ്ചൈനം വിളംബം മാ കൃഥാ വര
അദൃഷ്ട്വാ ബാലകം രാജാ ദുഃഖിതശ്ച ഭവിഷ്യതി 23

തസ്മാച്ചമ്പക മുഞ്ചൈനം രാജാ പ്രാപ്നോതു പുത്രകം
ഏകവീരേതി നാമ്നാ/യം ഖ്യാതഃ സ്യാത് പൃഥ്വീതലേ 24

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ ചമ്പകസ്ത്വരയാന്വിതഃ
ജഗാമ പുത്രമാദായ സ്ഥലേ തസ്മിൻ മഹീപതേ 25

മുമോച ബാലകം തത്ര യത്ര പൂർവം സ്ഥിതോഹ്യഭൂത്
ആരുഹ്യ സ്വവിമാനം തു യയൗ സ്വാശ്രമമണ്ഡലം 26

തദൈവ കമലാകാന്തോ ലക്ഷ്മ്യാ സഹ ജഗദ്ഗുരുഃ
വിമാനവരമാരൂഢോ ജഗാമ നൃപതിം പ്രതി 27

ദൃഷ്ടസ്തദാ തേന നൃപേണ വിഷ്ണുഃ
സമുത്തരംസ്തത്ര വിമാനമുഖ്യാത്
ജഹർഷ രാജാ ഹരിദർശനേന
പപാത ഭൂമൗ ഖലു ദണ്ഡവച്ച 28

ഉത്തിഷ്ഠ വത്സേതി ഹരിഃ പതന്ത-
മാശ്വാസയദ്ഭൂമിഗതം സ്വഭക്തം
സോ/പ്യുത്സുകോ വാസുദേവം പുരഃസ്ഥം
തുഷ്ടാവ ഭക്ത്യാ മുഖരീകൃതോ/ഥ 29

ദേവാധിദേവാഖില ലോകനാഥ
കൃപാനിധേ ലോകഗുരോ രമേശ
മന്ദസ്യ മേ തേ കില ദർശനം യത്
സുദുർലഭം യോഗിജനൈരലഭ്യം 30

യേ നിസ്പൃഹാസ്തേ വിഷയൈരപേതാ-
സ്തേഷാം ത്വദീയം ഖലു ദർശനം സ്യാത്
ആശാപരോ/ഹം ഭഗവന്നനന്ത
യോഗ്യോ ന തേ ദർശനേ ദേവദേവ 31

ഇതി സ്തുതസ്തേന നൃപേണ വിഷ്ണു
സ്തമാഹ വാക്യേന സുധാമയേന
വൃണീഷ്വ രാജൻ മനസേപ്സിതം തേ
ദദാമി തുഷ്ടസ്തപസാ തവേതി 32

തതോ നൃപസ്തം പ്രണിപത്യപാദയോഃ
പ്രോവാച വിഷ്ണും പുരതഃ സ്ഥിതം ച
തപസ്തു തപ്തം ഹി മയാ സുതാർത്ഥേ
പുത്രം ദദസ്വാത്മസമം മുരാരേ 33

ശ്രുത്വാ നൃപപ്രാർത്ഥിതമാദിദേവ-
സ്തമാഹ രാജാനമമോഘവാക്യം
യയാതിസൂനോ വ്രജ തേ/ത്ര തീർത്ഥേ
കളിന്ദകന്യാതമസാപ്രസംഗേ 34

മയാ/ദ്യ പുത്രസ്തു യഥേപ്സിതസ്തേ
തത്രൈവ മുക്തോ/സ്ത്യമിതപ്രഭാവഃ
ലക്ഷ്മ്യാഃ പ്രസൂതോ മമ വീര്യജശ്ച
കൃതസ്തവാർത്ഥേ/ഥ ഗൃഹാണ രാജൻ 35

ശ്രുത്വാ ഹരേർവാക്യമതീവ മൃഷ്ടം
സന്തുഷ്ടചിത്തഃ പ്രബഭൂവ രാജാ
ഹരിസ്തു ദത്വേതി വരം ജഗാമ
വൈകുണ്ഠലോകം രമയാ യുതശ്ച 36

ഗതേ ഹരൗ സോ/ഥ യയാതിസൂനുർ
യയാവനുദ്ധാതരഥേന രാജാ

പ്രേമാന്വിതസ്തത്ര സുതോ*f*സ്തി യത്ര
വചോ നിശമ്യേതി ജനാർദ്ദനസ്യ 37

സ തത്ര ഗത്വാതിമനോഹരം തം
ദദർശ ബാലം ഭുവി ഖേലമാനം
മുഖേനിവേശ്യൈകകരേണ കൃത്വാ
ശ്ലക്ഷ്ണം പദാംഗുഷ്ഠമനന്യസത്വഃ 38

തം വീക്ഷ്യ പുത്രം മദനസ്വരൂപം
നാരായണാംശം കമലാപ്രസൂതം
ഹരിപ്രഭാവം ഹരിവർമ്മ നാമാ
ഹർഷപ്രഫുല്ലാനന പങ്കജോ*f*ഭൂത് 39

ഗൃഹ്ണൻ സുവേഗാത് കരപങ്കജാഭ്യാം
ബഭൂവ പ്രേമാർണവമഗ്നദേഹഃ
മൂർധന്യുപാഘ്രായ മുദാന്വിതോ*f*സൗ
നനന്ദ രാജാ സുതമാലിലിംഗ 40

മുഖം സമീക്ഷ്യാതിമനോഹരം ത-
മുവാച നേത്രാംബുനിരുദ്ധകണ്ഠഃ
ദത്തോ*f*സി ദേവേന ജനാർദ്ദനേന
മാത്രാ ഹി പുത്രാ*f*വമദുഃഖിതേഃ 41

തപ്തം മയാ പുത്ര തപസ്തവാർത്ഥേ
സുദുഷ്കരം വർഷശതം ച പൂർണ്ണം
തേനൈവ തുഷ്ടേന രമാപ്രിയേണ
ദത്തോ*f*സി സംസാരസുഖോദയായ 42

മാതാ രമാ ത്വാം തനുജം മദർത്ഥേ
ത്യക്ത്വാ ഗതാ സാ ഹരിണാ സമേതാ
ധന്യാ തു സാ യാ പ്രഹസന്തമങ്കേ
കൃത്വാ സുതം ത്വാം മുദിതാനനാ സ്യാത് 43

ത്വമേവ സംസാരസമുദ്രനൗകാ-
രൂപഃ കൃതഃ പുത്ര ലക്ഷ്മീധരേണ
ഇത്യേവമുക്ത്വാ നൃപതിഃ സുതം തം
മുദാ സമാദായ യയൗ ഗൃഹായ 44

പുരീസമീപേ നൃപമാഗതം തം
ആകർണ്യ സർവേ സചിവാസ്തു രാജ്ഞഃ
യയുഃ സമീപം നൃപതേശ്ച ലോകാഃ
സോപായനാസ്തേ സപുരോഹിതാശ്ച 45

ബന്ദീജനാ ഗായനകാശ്ച സൂതാഃ
സമായയുഃ സംമുഖമാശു രാജ്ഞഃ
നൃപഃ പുരം പ്രാപ്യ പുരഃ സമാഗതം
ജനം സമാശ്വാസ്യ വാക്യൈശ്ച ദൃഷ്ട്യാ 46

സമ്പൂജിതഃ പൗരജനേന രാജാ
വിവേശ പുത്രേണയുതോ നഗര്യാം
മാർഗേഷു ലാജൈഃ കുസുമൈഃ സമന്താ-
ദ്വികീര്യമാണോ നൃപതിർ ജഗാമ 47

ഗൃഹം സമൃദ്ധം സചിവൈഃ സമേതഃ
സുതം സമാദായ മുദാ കരാഭ്യാം
രാജ്ഞ്യൈ ദദൗ ചാഥ സുതം മനോജ്ഞം
സദ്യഃ പ്രസൂതം ച മനോഭവാഭം 48

രാജ്ഞീ ഗൃഹീത്വാƒഭിനവം തനൂജം
പപ്രച്ഛ രാജാനമനിന്ദിതാ സാ
രാജൻ കുതശ്ചൈഷ സുതഃ സുജന്മാ
പ്രാപ്തസ്ത്വയാ മന്മഥതുല്യരൂപഃ 49

കേനൈഷ ദത്തഃ കഥയാശു കാന്ത
ചേതോ മദീയം പ്രഹൃതം സുതേന
നൃപസ്തദോവാച മുദാന്വിതോƒസൗ
പ്രിയേ രമേശേന സുതോ ഹി മഹ്യം 50

ലോലാക്ഷി ദത്തഃ കമലാസമുദ്ഭവോ
ജനാർദ്ദനാംശോƒയമഹീനസത്വഃ
സാ തം ഗൃഹീത്വാ മുദമാപ രാജ്ഞീ
രാജാ ചകാരോത്സവമദ്ഭുതം ച 51

ദദൗ ച ദാനം കില യാചകേഭ്യഃ
ഗീതാനി വാദ്യാനി ബഹൂനി നേദുഃ
കൃതോത്സവം ഭൂപതിരാത്മജസ്യ
നാമൈകവീരേതി ചകാര വിശ്രുതം 52

സുഖം, ച സമ്പ്രാപ്യ മുദാന്വിതോƒസൗ
നനന്ദ ദേവാധിപതുല്യവീര്യഃ
പുത്രം ഹരേ രൂപ ഗുണാനുരൂപം
സമ്പ്രാപ്യ വംശസ്യ ഋണാച്ച മുക്തഃ 53

ഇതിസകലസുരാണാമീശ്വരേണാർപ്പിതം തം
സകലഗുണഗണാഢ്യം പുത്രമാസാദ്യ രാജാ

വിവിധസുഖവിനോദൈർഭാര്യയാ സേവ്യമാനോ
വ്യഹരത നിജഗേഹേ ശക്രതുല്യപ്രതാപഃ 54

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ
വിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥൈകവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

ജാതകർമ്മാദി സംസ്കാരാംശ്ചകാര നൃപതിസ്തദാ
ദിനേ ദിനേ ജഗാമാശു വൃദ്ധിം ബാലഃ സുലാളിതഃ 1

നൃപഃ സംസാരജം പ്രാപ്യ സുഖം പുത്രസമുദ്ഭവം
ഋണത്രയവിമോക്ഷം ച മേനേ തേന മഹാത്മനാ 2

ഷഷ്ഠേ/ന്നപ്രാശനം തസ്യ കൃത്വാ മാസി യഥാവിധി
തൃതീയേ/ഥ തഥാ വർഷേ ചൂഡാകരണമുത്തമം 3

ചകാര ബ്രാഹ്മണാൻ ദ്രവ്യൈഃ സമ്പൂജ്യ വിവിധൈർധനൈഃ
ഗോഭിശ്ച വിവിധൈർദാനൈർയാചകാനിതരാനപി 4

വർഷേ ചൈകാദശേ തസ്യ മൗഞ്ജീബന്ധനകർമ്മ വൈ
കാരയിത്വാ ധനുർവേദമദ്ധ്യാപയത പാർത്ഥിവഃ 5

അധീതവേദം പുത്രം തം രാജധർമ്മവിശാരദം
ദൃഷ്ട്വാ തസ്യാഭിഷേകായ മതിം ചക്രേ ജനാധിപഃ 6

പുഷ്യാർക്കയോഗസംയുക്തേ ദിവസേ നൃപസത്തമഃ
കാരയാമാസ സംഭാരാനഭിഷേകാർത്ഥമാദരാത് 7

ദ്വിജാനാഹൂയ വേദജ്ഞാൻ സർവശാസ്ത്രവിചക്ഷണാൻ
അഭിഷേകം ചകാരാസൗ വിധിവത് സ്വാത്മജസ്യ ഹ 8

ജലമാനീയ തീർത്ഥേഭ്യഃ സാഗരേഭ്യശ്ച പാർത്ഥിവഃ
സ്വയം ചകാര വിധിവദഭിഷേകം ശുഭേ ദിനേ 9

ധനം ദത്വാ/ഥ വിപ്രേഭ്യോ രാജ്യം പുത്രേ നിവേശ്യ സഃ
ജഗാമ വനമേവാശു സ്വർഗ്ഗകാമഃ സ ഭൂപതിഃ 10

ഏകവീരം നൃപം കൃത്വാ സമ്മാന്യ സചിവാനഥ
ഭാര്യയാ സഹ ഭൂപാലഃ പ്രവിവേശ വനം വശീ 11

മൈനാകശിഖരേ രാജാ കൃത്വാ താർത്ഥീയമാശ്രമം 12
നിത്യം പത്രഫലാഹാരശ്ചിന്തയാമാസ പാർവതീം

ഏവം സ നൃപതിഃ കൃത്വാ ദിഷ്ടാന്തേ സഹ ഭാര്യയാ
മൃതോഽസൗ വാസവം ലോകം ഗതഃ പുണ്യേന കർമ്മണാ 13

ഇന്ദ്രലോകം പിതാ പ്രാപ്ത ഇതി ശ്രുത്വാഥ ഹൈഹയഃ
ചകാര വേദനിർദിഷ്ടം കർമ്മ ചൈവൗർധ്വദൈഹികം 14

കൃത്വോത്തരാഃ ക്രിയാഃ സർവാഃ പിതുഃ പാർത്ഥിവനന്ദനഃ
രാജ്യം ചകാര മേധാവീ പിത്രാ ദത്തം സുസമ്മതം 15

ഏകവീരോഽഥ ധർമ്മജ്ഞഃ പ്രാപ്യ രാജ്യമനുത്തമം
ബുഭുജേ വിവിധാൻ ഭോഗാൻ സചിവൈശ്ച സുമാനിതഃ 16

ഏകസ്മിൻ ദിവസേ രാജാ മന്ത്രിപുത്രൈഃ സമന്വിതഃ
ജഗാമ ജാഹ്നവീതീരേ ഹയാരൂഢഃ പ്രതാപവാൻ 17

സമ്പശ്യൻ പാദപാൻ രമ്യാൻ കോകിലാലാപസംയുതാൻ
പുഷ്പിതാൻ ഫലസംയുക്താൻ ഷട്പദാളിവിരാജിതാൻ 18

മുനീനാമാശ്രമാൻ ദിവ്യാൻ വേദധ്വനിനിനാദിതാൻ
ഹോമധൂമാവൃതാകാശാൻ മൃഗശാവസമാവൃതാൻ 19

കേദാരാൻ ശാലിസമ്പന്ധാൻ ഗോപികാഭിഃ സുരക്ഷിതാൻ
പ്രഫുല്ലപങ്കജാരാമാൻ നികുഞ്ജാംശ്ച മനോരമാൻ 20

പ്രേക്ഷമാണഃ പ്രിയാളാംസ്തു ചമ്പകാൻ പനസദ്രുമാൻ
ബകുളാൻ തിലകാന്നീപാൻ മന്ദാരാംശ്ച പ്രഫുല്ലിതാൻ 21

ശാലാംസ്താലതമാലാംശ്ച ജംബുചൂതകദംബകാൻ
സംഗച്ഛൻ ജാഹ്നവീതോയേ പ്രഫുല്ലം ശതപത്രകം 22

പങ്കജം ചാതിഗന്ധാഢ്യമപശ്യദവനീപതിഃ
ദക്ഷിണേ ജലജസ്യാഥ പാർശ്വേ കമലലോചനാം. 23

കനകാഭാം സുകേശീം ച കംബുഗ്രീവാം കൃശോദരീം
ബിംബോഷ്ഠീം സുന്ദരീം കിഞ്ചിത് സമുദ്യത്സുപയോധരാം 24

സുനാസാം ചാരുസർവ്വാംഗീമപശ്യത് കന്യകാം നൃപഃ
രുദതീം താം സഖീം ത്യക്ത്വാ വിഹ്വലാം ദുഃഖപീഡിതാം 25

സാശ്രുനേത്രാം ക്രന്ദമാനാം വിജനേ കുരരീമിവ
സംവീക്ഷ്യ രാജാ പപ്രച്ഛ കന്യകാം ശോകകാരണം 26

സുനസേ ബ്രൂഹി കാഽസി ത്വം കസ്യ പുത്രീ ശുഭാനനേ
ഗന്ധർവീ ദേവകന്യാഽഥ കഥം രോദിഷി സുന്ദരി. 27

കഥമേകാകിനീ ബാലേ ത്യക്താ കേന പികസ്വരേ
പതിസ്തേ ക്വ ഗതഃ കാന്തേ പിതാ വാ ബ്രൂഹി സാമ്പ്രതം 28

കിം തേ ദുഃഖമരാളഭ്രു കഥയാദ്യ മമാന്തികേ
കരോമി ദുഃഖനാശം തേ സർവഥൈവ കൃശോദരി 29

ന രാജ്യേ മമ തന്വംഗി പീഡാം കോഽപി കരോത്യലം
ന ഭയം ചൗരജം കാന്തേ ന രാക്ഷസഭയം തഥാ 30

മയി ശാസതി ഭൂപാലേ നോത്പാതാ ദാരുണാ ഭുവി
ഭയം ന വ്യാഘ്രസിംഹേഭ്യോ ന ഭയം കസ്യചിദ് ഭവേത് 31

വദ വാമോരു കസ്മാത്ത്വം വിലാപം ജാഹ്നവീതടേ
കരോഷി ത്രാണഹീനാഽത്ര കിം തേ ദുഃഖം വദസ്വ മേ 32

ഹന്ത്യഹം ദുഃഖമത്യുഗ്രം പ്രാണിനാം പൃഥിവീതലേ
ദൈവം ച മാനുഷം കാന്തേ വ്രതമേതന്മമാദ്ഭുതം 33

വിശാലലോചനേ ബ്രൂഹി കരോമി തവ ചിന്തിതം
ഇത്യുക്തേ വചനേ രാജ്ഞാ ശ്രുത്വോവാച മൃദുസ്വനാ 34

ശൃണു രാജേന്ദ്ര വക്ഷ്യാമി മമ ശോകസ്യ കാരണം
വിപത്തിരഹിതഃ പ്രാണീ കഥം രുദതി ഭൂപതേ 35

പ്രബ്രവീമി മഹാബാഹോ യദർത്ഥം രുദതീത്വഹം
തവ രാജ്യാദന്യദേശേ രാജാ പരമധാർമികഃ 36

രൈഭ്യോ നാമ മഹാരാജഃ സന്താനരഹിതോ ഭൃശം
തസ്യ ഭാര്യാ സുവിഖ്യാതാ രുക്മരേഖേതിനാമതഃ 37

സുരൂപാ ചതുരാ സാധ്വീ സർവലക്ഷണസംയുതാ
അപുത്രാ ദുഃഖിതാ കാന്തമിത്യുവാച പുനഃ പുനഃ 38

കിം ജീവിതേന മേ നാഥ ധിക്‌വൃഥാ ജീവിതം മമ
വന്ധ്യായാഃ സുഖഹീനായാ ഹ്യപുത്രായാ ധരാതലേ 39

ഇത്യേവം ഭാര്യയാ ഭൂപ പ്രേരിതോ മഖമുത്തമം
ചകാര ബ്രാഹ്മണാംസ്തജ്ഞ്ജ്ഞാനാഹൂയ വിധിവത്തദാ 40

പുത്രകാമോ ധനം ഭൂരി ദദാവഥ യഥോദിതം
ഹൂയമാനേ ഘൃതേഽത്യർത്ഥം പാവകാദതിസുപ്രഭാത് 41

ആവിർബഭൂവ ചാർവംഗീ കന്യകാ ശുഭലക്ഷണാ
ബിംബോഷ്ഠീ സുദതീ സുഭ്രൂഃ പൂർണ്ണചന്ദ്രനിഭാനനാ 42

കനകാഭാ സുകേശാന്താ രക്തപാണിതലാ മൃദുഃ
സുരക്തനയനാ തന്വീ രക്തപാദതലാ ഭൃശം 43

ഹുതാശനാത് സമുദ്ഭൂതാ ഹോത്രാ സാ സ്വീകൃതാ തദാ
ഹോതാ പ്രോവാച രാജാനം ഗൃഹീത്വാ താം സുമധ്യമാം 44

രാജൻ പുത്രീം ഗൃഹാണേമാം സർവലക്ഷണസംയുതാം
ഏകാവലീവസംഭൂതാം ഹൂയമാനാദ്ധുതാശനാത് 45

നാമ്ന ചൈകാവലീ ലോകേ ഖ്യാതാ പുത്രീ ഭവിഷ്യതി
സുഖിതോ ഭവഭൂപാല പുത്ര്യാ പുത്രസമാനയാ 46

സന്തോഷം കുരു രാജേന്ദ്ര ദത്താ ദേവേന വിഷ്ണുനാ
ഹോതുർവാക്യം നൃപഃ ശ്രുത്വാ ദൃഷ്ട്വാ താം കന്യകാം ശുഭാം 47

ജഗ്രാഹ പരമപ്രീതോ ഹോത്രാ ദത്താം സുസമ്മതാം
ഗൃഹീത്വാ നൃപതിസ്താം തു ദദൗ പത്ന്യൈ വരാനനാം 48

ആഭാഷ്യ രുക്മരേഖായൈ ഗൃഹാണ സുഭഗേ സുതാം
സാ താം കമലപത്രാക്ഷീം പ്രാപ്യ കന്യാം മനോരമാം 49

ജഹർഷ മുദിതാ രാജ്ഞീ പുത്രം പ്രാപ്യ യഥാസുഖം
ചകാര മംഗളം കർമ്മ ജാതകർമ്മാദികം ശുഭം 50

പുത്ര ജന്മസമുത്ഥം യത്തത്സർവം വിധിവത്തതഃ
സമാപ്യ ച മഖം രാജാ ദ്വിജേഭ്യോ ദക്ഷിണാം ശുഭാം 51

ദത്വാ വിസൃജ്യ വിപ്രേന്ദ്രാൻ മുദം പ്രാപ മഹീപതിഃ
ദിനേ ദിനേfസിതാപാംഗീ പുത്രവൃദ്ധ്യാ ഭൃശം ബഭൗ 52

മുദം ച പരമാം പ്രാപ നൃപഭാര്യാ സുതാന്വിതാ
ഉത്സവസ്തദ്ദിനേ തസ്യ പ്രവൃത്തഃ സുതജന്മജഃ 53

പുത്രീ പുത്രസമാfത്യർത്ഥം ബഭൂവ വല്ലഭാ കില
രാജ്ഞോ മന്ത്രിസുതാ ചാഹം സുബുദ്ധേ മന്മഥാകൃതേ 54

യശോവതീ ച മേ നാമ സമാനം വയ ആവയോഃ
വയസ്യാfഹം കൃതാ രാജ്ഞാ ക്രീഡനായ തയാ സഹ 55

സദാ സഹചരീ ജാതാ പ്രേമയുക്താ ദിവാനിശം
ഏകാവലീ ഗന്ധവന്തി യത്ര പത്മാനി പശ്യതി 56

തത്ര സാ രമതേ ബാലാ നാന്യത്ര സുഖമാപ്നുയാത്
സുദൂരേ ജാഹ്നവീതീരേ ഭവന്തി കമലാന്യപി 57

രമമാണാ തത്ര യാതാ മത്സമേതാ സഖീയുതാ
മയാ നിവേദിതം രാജൻ പുത്രീ തേ കമലാകരാൻ 58

പ്രേക്ഷമാണാ ƒതിദൂരേ സാ പ്രയാതി നിർജനേ വനേ
നിഷേധിതാ ƒഥ പിത്രാ ƒസൗ ഗൃഹേ കൃത്വാ ജലാശയാൻ 59

കമലാൻ വാപയിത്വാ ƒഥ പുഷ്പിതാൻ ഭ്രമരാവൃതാൻ
തഥാപി നിര്യയൗ ബാലാ കമലാസക്തചേതനാ 60

തദാ രാജ്ഞാ രക്ഷപാലാഃ പ്രേരിതാഃ ശസ്ത്രപാണയഃ
ഏവം രക്ഷായുതാ തന്വീ മത്സമേതാ സഖീയുതാ
ക്രീഡാർത്ഥം ജാഹ്നവീതോയേ നിത്യമായാതി യാതി ച 61

ഇതി ശ്രീദേവീഭഗവതേ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ
ഏകവിംശോ ƒദ്ധ്യായഃ

അഥ ദ്വാവിംശോ ƒദ്ധ്യായഃ

യശോവത്യുവാച

പ്രാതരുത്ഥായ തന്വംഗീ ചലിതാ ച സഖീയുതാ
ചാമരൈർ വീജ്യമാനാ സാ രക്ഷിതാ ബഹുരക്ഷിഭിഃ 1

സായുധൈശ്ചാതിസന്നദ്ധൈഃ സഹിതാ വരവർണ്ണിനീ
ക്രീഡാർത്ഥമത്ര രാജേന്ദ്ര സമ്പ്രാപ്താ നളിനീം ശുഭാം 2

അഹമപ്യനയാ സാർധം ഗംഗാതീരേ സമാഗതാ
അപ്സരോഭിഃ സമേതാ ച കമലൈഃ ക്രീഡമാനയാ 3

ഏകാവലീ തഥാ ചാഹം ജാതേ ക്രീഡാപരേ യദാ
സഹസൈവ തദായാതോ ദാനവോ ബലസംയുതഃ 4

കാലകേതുരിതി ഖ്യാതോ രാക്ഷസൈർബഹുഭിർയുതഃ
പരിഘാ ƒസിഗദാചാപബാണതോമരപാണിഭിഃ 5

ദൃഷ്ട്വാ ചൈകവാലീ തേന രൂപയൗവനശാലിനീ
ദ്വിതീയാ കാമപത്നീവ ക്രീഡമാനാ സുപങ്കജൈഃ 6

മയോക്തൈകാവലീ രാജൻ കോ ƒയം ദൈത്യഃ സമാഗതഃ
ഗച്ഛാവോ രക്ഷപാലാനാം മധ്യേ പങ്കജലോചനേ 7

വിമൃശ്യൈവം സഖീ ചാ ƒഹം ത്വരയൈവ ഗതേ ഭയാത്
മധ്യേ വൈ സൈനികാനാം തു സായുധാനാം നൃപാത്മജഃ 8

കാലകേതുസ്തു താം ദൃഷ്ട്വാ മോഹിനീം മദനാതുരഃ
ഗദാം ഗുർവീം ഗൃഹീത്വാ തു ധാവമാനഃ സമാഗതഃ 9

രക്ഷകാൻ ദൂരതഃ കൃത്വാ ജഗ്രാഹാംബുജലോചനാം
ത്രസ്താം വേപഥുസംയുക്താം ക്രന്ദമാനാം കൃശോദരീം 10

ത്യജൈനാം മാം ഗൃഹാണേതി മയാ ചോക്തോfപി ദാനവഃ
ന മാം ജഗ്രാഹ കാമാർത്തസ്താം ഗൃഹീത്വാ വിനിസ്യതഃ 11

തിഷ്ഠ തിഷ്ഠേതി ഭാഷന്തോ രക്ഷകാസ്തം മഹാബലം
പ്രതിഷിദ്ധ്യ തു സംഗ്രാമം ചക്രുർവിസ്മയകാരകം 12

തസ്യാപി രാക്ഷസാഃ ക്രൂരാഃ സർവ്വതഃ ശസ്ത്രപാണയഃ
യുയുധു രാക്ഷസൈഃ സാർധം സ്വാമികാര്യേ കൃതോദ്യമാഃ 13

സംഗ്രാമസ്തു തദാ ജാതഃ കാലകേതോസ്തഥാ രണേ
നിഹത്യ രക്ഷകാൻ സർവ്വാൻ ഗൃഹീത്വൈനാം മഹാബലഃ 14

യുക്തോ രാക്ഷസസൈന്യേന നിർജഗാമ പുരം പ്രതി
വീക്ഷ്യ താം രുദതീം ബാലാം ഗൃഹീതാം ദാനവേന തു. 15

പൃഷ്ഠതോfഹം ഗതാ തത്ര യത്ര നീതാ സഖീ മമ
വിക്രോശന്തീ യഥാ സാ മാം പശ്യേദിതി പദാനുഗാ 16

സാfപി മാമാഗതാം വീക്ഷ്യ കിഞ്ചിത് സ്വസ്ഥാfഭവത്തദാ
ഗതാfഹം തത്സമീപേ തു താമാഭാഷ്യ പുനഃ പുനഃ 17

സാ മാം പ്രാപ്യാതിദുഃഖാർത്താ സ്തംഭസ്വേദസമാകുലാ
കണ്ഠേ ഗൃഹീത്വാ മാം ഭൂപ രുരോദ ഭൃശദുഃഖിതാ 18

സ മാമാഹ കാലകേതുഃ പ്രീതിപൂർവ്വമിദം വചഃ
സമാശ്വാസയ ഭീതാം ത്വം സഖീം ചഞ്ചലലോചനാം. 19

പ്രാപ്തം മമാദ്യ നഗരം ദേവലോകസമം പ്രിയേ
ദാസോfസ്മി തവ രത്യാ ഹി കസ്മാത്ക്രന്ദസി കാതരാ 20

കഥയൈനാം സഖീം തേfദ്യ സ്വസ്ഥാ ഭവ സുലോചനേ
ഇത്യുക്താ മാം സഖീപാർശ്വേ സമാരോപ്യ രഥോത്തമേ 21

ജഗാമ തരസാ ദുഷ്ടഃ പുരേ സ്വസ്യ മനോഹരേ
സൈന്യേന മഹതാ യുക്തഃ പ്രഫുല്ലവദനാംബുജഃ 22

ഏകാവലീം തഥാ മാം ച സംസ്ഥാപ്യ ധവളേ ഗൃഹേ
രാക്ഷസാൻ ഗൃഹരക്ഷാർത്ഥം കല്പയാമാസ കോടിശഃ 23

ദ്വിതീയേ ദിവസേ സോ*f*ഥ മാമുവാച രഹോ നൃപ
പ്രബോധയ സഖീം ബാലാം ശോചന്തീം വിരഹാതുരാം 24

പത്നീ മേ ഭവ സുശ്രോണി സുഖം ഭുംക്ഷ്വ യഥേപ്സിതം
രാജ്യം ത്വദീയം ചന്ദ്രാസ്യേ സേവകോ*f*ഹം സദാ തവ 25

പുനരുക്തം മയാ വാക്യം ശ്രുത്വാ തദ്ഭാഷിതം ഖരം
നാഹം ക്ഷമാ*f*പ്രിയം വക്തും ത്വമേനാം കഥയ പ്രഭോ 26

ഇത്യുക്തേ വചനേ ദുഷ്ടോ മദനക്ഷതമാനസഃ
ഉവാച വിനയാദേനാം സഖീം ക്ഷാമോദരീം പ്രിയാം 27

കൃശോദരി ത്വയാ മന്ത്രോ നിക്ഷിപ്തോ*f*സ്തി മമോപരി
തേന മേ ഹൃദയം കാന്തേ ഹൃതം തേ വശതാം ഗതം 28

തേനാഹം തവദാസോ*f*ദ്യ കൃതോ*f*സ്മീതി വിനിശ്ചയഃ
ഭജ മാം കാമബാണേന പീഡിതം വിവശം ഭൃശം 29

യൗവ്വനം യാതി രംഭോരു ചഞ്ചലം ദുർലഭം തഥാ
സഫലം കുരു കല്യാണി പതിം മാം പരിരഭ്യ ച 30

ഏകാവല്യുവാച

പിത്രാ*f*ഹം കല്പിതാ പൂർവ്വം ദാതും രാജസുതായ വൈ
ഹൈഹയസ്തു മഹാഭാഗഃ സ മയാ മനസാ വൃതഃ 31

കഥമന്യം ഭജേ കാന്തം ത്യക്ത്വാ ധർമ്മം സനാതനം
കന്യാധർമ്മം വിഹായാദ്യ വേത്സി ശാസ്ത്രവിനിശ്ചയം 32

യസ്മൈ ദദ്യാത് പിതാ കാമം കന്യാ തം പതിമാപ്നുയാത്
പരതന്ത്രാ സദാ കന്യാ ന സ്വാതന്ത്ര്യം കദാചന 33

ഇത്യുക്തോ*f*പി തയാ പാപീ വിരരാമ ന മോഹിതഃ
ന മുമോച വിശാലാക്ഷീം മാം ച പാർശ്വസ്ഥിതാം തഥാ 34

പാതാളവിവരേ തസ്യ പുരം പരമസങ്കടേ
രാക്ഷസൈർ രക്ഷിതം ദുർഗം മണ്ഡിതം പരിഖാവൃതം 35

തത്ര തിഷ്ഠതി ദുഃഖാർത്താ സഖീ മേ പ്രാണവല്ലഭാ
തേനാഹം വിരഹേണാത്ര രാരടീമി സുദുഃഖിതാ 36

ഏകവീര ഉവാച

കഥം ത്വമത്ര സമ്പ്രാപ്താ പുരാത്തസ്യ ദുരാത്മനഃ 37
വിസ്മയോ മേ മഹാനത്ര തത്ത്വം ബ്രൂഹി വരാനനേ

ത്വയാ ച കഥിതം വാക്യം സന്ദിഗ്ദ്ധം ഭാതി ഭാമിനി
ഹൈഹയാർത്ഥേ കല്പിതാ സാ പിത്രേതി മമ സാമ്പ്രതം. 38

ഹൈഹയോ നാമ രാജാ/ഹം നാന്യോ/സ്തി പൃഥിവീപതിഃ
മദർത്ഥേ കഥിതാ സാ കിം സഖീ തവ സുലോചനാ 39

ഏതന്മേ സംശയം സുഭ്രു ഛേത്തുമർഹസി ഭാമിനി
അഹം താമാനയിഷ്യാമി തം ഹത്വാ രാക്ഷസാധമം 40

സ്ഥാനം ദർശയ മേ തസ്യ യദി ജാനാസി സുവ്രതേ
രാജ്ഞേ നിവേദിതം കിം വാ തത് പിത്രേ ചാതിദുഃഖിതാ 41

യസ്യൈഷാ വല്ലഭാ പുത്രീ ന കിം ജാനാതി താം ഹൃതാം
നോദ്യമഃ കിം കൃതസ്തേന തതോ മോചനഹേതവേ 42

ബന്ദീകൃതാം സുതാം ജ്ഞാത്വാ കഥം തിഷ്ഠതി സുസ്ഥിരഃ
അസമർത്ഥോ നൃപഃ കിം വാ കാരണം ബ്രൂഹി സത്വരം 43

ത്വയാ മേ/പഹൃതം ചേതോ ഗുണാനുക്ത്വാഹ്യമാനുഷാൻ
സഖ്യാഃപങ്കജപത്രാക്ഷി കൃതഃ കാമവശോ ഭൃശം 44

കദാ പശ്യാമി താം കാന്താം മോചയിത്വാ/തിസങ്കടാത്
ഇതി മേ ഹൃദയം ചാദ്യ കരോത്യതിമനോരഥം 45

ബ്രൂഹി മേ ഗമനോപായം പുരേ തസ്യാതിദുർഗമേ
കഥം ത്വമാഗതാ തസ്മാത് സങ്കടാദത്ര തദ്വദ 46

യശോവത്യുവാച

ബാലഭാവാന്മയാ മന്ത്രോ ഭഗവത്യാ വിശാംപതേ
പ്രാപ്തോ/സ്തി ബ്രാഹ്മണാത് സിദ്ധാത് സബീജധ്യാനപൂർവ്വകഃ 47

തത്രാവസ്ഥിതയാ രാജൻ മയാ ചിത്തേ വിചാരിതം
ആരാധയാമി സതതം ചണ്ഡികാം ചണ്ഡവിക്രമാം 48

സാ ദേവീസേവിതാ കാമം ബന്ധമോക്ഷം കരിഷ്യതി
ഭക്താനുകമ്പിനീ ശക്തിഃ സമർത്ഥാ സർവ്വസാധനേ 49

യാ വിശ്വം സൃജതേ ശക്ത്യാ പാലയത്യേവ സാ പുനഃ
കല്പാന്തേ സംഹരത്യേവ നിരാകാരാ നിരാശ്രയാ 50

ഇതി സഞ്ചിന്ത്യ മനസാ ദേവീം വിശ്വേശ്വരീം ശിവാം
ധ്യാത്വാ രക്താംബരാം സൗമ്യാം സുരക്തനയനാം ഹൃദി 51

സംസ്മൃത്യ മനസാ രൂപം മന്ത്രജാപ്യപരാfഭവത്
ഉപാസിതാ മയാ ദേവീ മാസമേകം സമാധിനാ 52

സ്വപ്നേ മമ സമായാതാ ഭക്തിഭാവേന തോഷിതാ
മമാഹാfമൃതയാ വാചാ കിം സുപ്താfസീതി ചണ്ഡികാ 53

ഉത്തിഷ്ഠ യാഹി തരസാ ഗംഗാതീരം മനോഹരം
ആഗമിഷ്യതി തത്രാസൗ ഹൈഹയോ നൃപപുംഗവഃ 54

ഏകവീരോ മഹാബാഹുഃ സർവശത്രുവിമർദ്ദനഃ
ദത്താത്രേയേണ മന്മന്ത്രോ മഹാവിദ്യാഭിധഃ പരഃ 55

ദത്തോഽസ്മൈ സോfപി സതതം മാമുപാസ്തേതി ഭക്തിതഃ
മയ്യാസക്തമതിർനിത്യം മമ പൂജാപരായണഃ 56

മാമേവ സർവ്വഭൂതേഷു ധ്യായന്നാസ്തേ ച മത്പരഃ
സ തേ ദുഃഖവിനാശം വൈ കരിഷ്യതി മഹാമതിഃ 57

മാസുതോ വിഹരംസ്തത്ര തവ ത്രാതാ ഭവിഷ്യതി
ഹത്വാ തം രാക്ഷസം ഘോരം മോചയിഷ്യതി മാനിനീം. 58

ഏകാവലീമേകവീരഃ സർവ്വശാസ്ത്രവിശാരദഃ
പശ്ചാത് സൈവ പതിഃ കാര്യസ്ത്വയാ രാജസുതഃ ശുഭഃ 59

ഇത്യുക്ത്വാന്തർദധേ ദേവീ പ്രബുദ്ധാfഹം തദൈവ ഹി
കഥിതം സ്വപ്നവൃത്താന്തം ദേവ്യാശ്ചാfരാധനം തദാ 60

പ്രസന്നവദനാ ജാതാ ശ്രുത്വാ സാ കമലേക്ഷണാ
വിശേഷേണ ച സന്തുഷ്ടാ മാമുവാച ശുചിസ്മിതാ 61

ഗച്ഛ തത്ര ത്വരായുക്താ കുരു കാര്യം മമ പ്രിയേ
സത്യവാക്യാ ഭഗവതീ സാffവാം മോക്ഷം വിധാസ്യതി 62

ഇത്യാജ്ഞപ്താ തയാ ചാഹം സഖ്യാ വൈ പ്രേമയുക്തയാ
മത്വോപസരണം യുക്തം തസ്മാത് സ്ഥാനാത്തദാ നൃപ 63

ചലിതാഹം തതഃ ശീഘ്രം മഹാദേവീപ്രസാദതഃ
മാർഗ്ഗജ്ഞാനം ശീഘ്രഗതിർ മയാ പ്രാപ്താ നൃപാത്മജ 64

ഇത്യേതത് കഥിതം സർവ്വം കാരണം മമ ദുഃഖജം
കസ്ത്വം കസ്യ സുതശ്ചേതി വദ വീര യഥാ തഥാ 65

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ
ദ്വാവിംശോfദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രയോവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

തസ്യാസ്തു വചനം ശ്രുത്വാ രമാപുത്രഃ പ്രതാപവാൻ
പ്രഫുല്ലവദനാംഭോജസ്താമുവാച വിശാമ്പതേ 1

രാജോവാച

രംഭോരു യസ്ത്വയാ പൃഷ്ടോ വൃത്താന്തോ വിശദാക്ഷരഃ
ഹൈഹയോ/ഹം ചൈകവീരനാമ്നാ സിന്ധുസുതാസുതഃ 2

മനോ മേ യത്ത്വയാ നൂനം പരതന്ത്രം കൃതം കില
കിം കിരോമി ക്വ ഗച്ഛാമി വിരഹേണാതിപീഡിതഃ 3

പ്രധാമം രൂപമാഖ്യാതം സർവ്വലോകാതിഗം ത്വയാ
തേന മേ വിഹ്വലം ജാതം കാമബാണഹതം മനഃ 4

തതസ്തസ്യാ ഗുണാഃ പ്രോക്താസ്തൈസ്തു ചിത്തം ഹൃതം പുനഃ
യത്ത്വയോക്തം പുനർവാക്യം തേന മേ വിസ്മയോ/ഭവത് 5

ഏകാവല്യാ വചഃപ്രോക്തം ദാനവാഗ്രേ മയാ വൃതഃ
ഹൈഹയസ്തം വിനാ നാന്യം വൃണോമീതി വിനിശ്ചയഃ 6

തേന വാക്യേന തന്വംഗി ഭൃത്യോ/ഹമധുനാ കൃതഃ
ത്വയാ തസ്യാഃ സുകേശാന്തേ ബ്രൂഹി കിം കരവാണി വാം 7

സ്ഥാനം തസ്യ ന ജാനാമി രാക്ഷസസ്യ ദുരാത്മനഃ
ഗതിർമേ നാസ്തി ഗമനേ പുരേ തസ്മിൻ സുലോചനേ 8

വദ മാം ത്വം വിശാലാക്ഷീ തത്ര പ്രാപയിതും ക്ഷമാ
പ്രാപയാ//ശു സഖീ തേ സാ യത്ര തിഷ്ഠതി സുന്ദരീ 9

ഹത്വാ തം രാക്ഷസം ക്രൂരം മോചയിഷ്യാമി സാമ്പ്രതം
വിവശാം ശോകസന്തപ്താം രാജപുത്രീം തവ പ്രിയാം 10

വിമുക്തദുഃഖാം കൃത്വാ/ശു പ്രാപയിഷ്യാമി തേ പുരം
പിത്രേ ചാസ്യാഃ പ്രദാസ്യാമി കന്യാമേകാവലീമഹം 11

പശ്ചാദ്വിവാഹം കർത്താസൗ രാജാ പുത്ര്യാഃ പരന്തപഃ
ഏവം തേ മനസഃ കാമോ മമ ചാപി പ്രിയംവദേ 12

ഭവിഷ്യതി സ സമ്പൂർണ്ണസാധനേന തവാധുനാ
ദർശയാശു പുരം തസ്യ പശ്യ മേ ത്വം പരാക്രമം 13

യഥാ ഹന്മി ദുരാചാരം പരദാരാപഹാരകം
തഥാ കുരു പ്രിയം കർത്തും ശക്താഽസി വരവർണ്ണിനി 14

മാർഗ്ഗം ദർശയ തസ്യാദ്യ പുരസ്യ ദുർഗമസ്യ ച

വ്യാസ ഉവാച

തന്നിശമ്യ പ്രിയം വാക്യം മുദിതാ ച യശോവതീ 15

തമുവാച രമാപുത്രം ഗമനോപായമാദരാത്
മന്ത്രം ഗൃഹാണ രാജേന്ദ്ര ഭഗവത്യാസ്തു സിദ്ധിദം 16

ദർശയിഷ്യാമി തസ്യാദ്യ പുരം രാക്ഷസപാലിതം
സജ്ജോ ഭവ മഹാഭാഗ ഗമനായ മയാ സഹ 17

സൈന്യേന മഹതാ യുക്തസ്തത്ര യുദ്ധം ഭവിഷ്യതി
കാലകേതുർമഹാവീരോ രാക്ഷസൈർബലിഭിർവൃതഃ 18

തസ്മാന്മന്ത്രം ഗൃഹീത്വാ ത്വം വ്രജ തത്ര മയാ സഹ
ദർശയിഷ്യാമി തേ മാർഗ്ഗം പുരസ്യാസ്യ ദുരാത്മനഃ 19

ഹത്വാ തം പാപകർമ്മാണം മോചയാശു ച മേ സഖീം
ശ്രുത്വാ തദ്വചനം വീരോ മന്ത്രം ജഗ്രാഹ സത്വരഃ 20

ദത്താത്രേയാദ്ദൈവയോഗാത് പ്രാപ്താത്ജ്ഞാനിവരാത്ശുഭാത്
യോഗേശ്വരീമഹാമന്ത്രം ത്രിലോകീതിലകാഭിധം 21

തേന സർവജ്ഞതാ ജാതാ സർവാന്തശ്ചാരിതാ തഥാ
തയാ സഹ ജഗാമാശു പുരം തസ്യ സുദുർഗമം 22

രക്ഷിതം രാക്ഷസൈർ ഘോരൈഃ പാതാളമിവ പന്നഗൈഃ
യശോവത്യാ ച സൈന്യേന മഹതാ സംയുതോ നൃപഃ 23

സമായാന്തം സമാലോക്യ ഭൂതാസ്തസ്യ ഭയാതുരാഃ
ക്രോശന്തോഽഭിയയുഃ പാർശ്വം കാലകേതോസ്തരസ്വിനഃ 24

തമൂചുഃ സഹസാ ഗത്വാ രാക്ഷസം കാമമോഹിതം
ഏകാവലീസമീപസ്ഥം കുർവന്തം വിനയാൻ ബഹൂൻ 25

ദൂതാ ഊചുഃ

രാജൻ യശോവതീ നാരീ കാമിന്യാഃ സഹചാരിണീ
ആയാതി സഹ സൈന്യേന രാജപുത്രേണ സംയുതാ 26

ജയന്തോ വാ മഹാരാജ കാർത്തികേയോഽഥവാ നു കിം
ആഗച്ഛതി ബലോന്മത്തോ വാഹിനീസരിതഃ കില 27

സംയത്തോ ഭവ രാജേന്ദ്ര സംഗ്രാമഃ സമുപസ്ഥിതഃ
ദേവപുത്രേണ യുധ്യസ്വ ത്യജ വാ കമലേക്ഷണാം 28

ഇതോ ദൂരേ/സ്തി സൈന്യം തദ്യോജനത്രയമാത്രതഃ
സജ്ജോ ഭവ മഹീപാല ദുന്ദുഭിം ഘോഷയാശു വൈ 29

വ്യാസ ഉവാച

തേഷാം തദ്വചനം ശ്രുത്വാ രാക്ഷസഃ ക്രോധമൂർച്ഛിതഃ
രാക്ഷസാൻ പ്രേരയാമാസ സായുധാൻ സബലാൻ ബഹു 30

ഗച്ഛദ്ധ്വം രാക്ഷസാഃ സർവേ സമ്മുഖാഃ ശസ്ത്രപാണയഃ
താനാജ്ഞാപ്യ കാലകേതുഃ പപ്രച്ഛ പ്രണയാന്വിതഃ 31

ഏകാവലീം സമീപസ്ഥാം വിവശാം ഭൃശദുഃഖിതാം
കോ/യമായാതി തന്വംഗി പിതാ തേ വാപരഃ പുമാൻ 32

ത്വദർത്ഥേ സൈന്യസംയുക്തോ ബ്രൂഹി സത്യം കൃശോദരി
പിതാ തേ യദി സമ്പ്രാപ്തോ നേതും ത്വാം വിരഹാതുരഃ 33

ജ്ഞാത്വാ തേ പിതരം സമ്യക് സംഗ്രാമം ന കരോമ്യഹം
ആനയിത്വാ ഗൃഹേ പൂജാം രത്നൈർവസ്ത്രൈർഹയൈഃ ശുഭൈഃ 34

കരോമി തസ്യ ചാ//തിഥ്യം ഗൃഹേ പ്രാപ്തസ്യ സർവഥാ
അന്യശ്ചേദ്യദി സമ്പ്രാപ്തസ്തം ഹന്മി നിശിതൈഃ ശരൈഃ 35

ആനീതഃ കില കാലേന മരണായ മഹാത്മനാ
തസ്മാദ്വദ വിശാലാക്ഷി കോ/യമായാതി മന്ദധീഃ 36

അജ്ഞാത്വാ മാം ദുരാധർഷം കാലരൂപം മഹാബലം 37

ഏകാവല്യുവാച

ന ജാനേ/ഹം മഹാഭാഗ കോ/യമായാതി സത്വരഃ 37

ന മേ/സ്തി വിദിതഃ കോ/പി സ്ഥിതായാസ്തവ ബന്ധനേ
നായം പിതാ മേ ന ഭ്രാതാ കോ/പ്യന്യോ/സ്തി മഹാബലഃ 38

കിമർത്ഥമിഹ ചായാതി നാഹം വേദ വിനിശ്ചയം

ദൈത്യ ഉവാച

ഏവം വദന്ത്യമീ ദൂതാ വയസ്യാ തേ യശോവതീ 39

സമാനീയ ച തം വീരമാഗതേതി കൃതോദ്യമാ
ക്വ ഗതാ സാ സഖീ കാന്തേ വിദഗ്ദ്ധാ കാര്യനിശ്ചയേ 40

നാന്യഃ കോ/പി മമാരാതിർ യോ മേ പ്രതിബലോ ഭവേത്

വ്യാസ ഉവാച

ഏതസ്മിന്നന്തരേ ദൂതാസ്തത്രാന്യേ വൈ സമാഗതാഃ 41

തേ ഹോചുസ്ത്വരിതാ ഭീതാഃ കാലകേതും ഗൃഹേ സ്ഥിതം
കിം സ്വസ്ഥോ/സി മഹാരാജ സമീപേ സൈന്യമാഗതം 42

നിർഗച്ഛ നഗരാത്തൂർണ്ണം സൈന്യേന മഹതാ വൃതഃ
ഇതി തേഷാം വചഃ ശ്രുത്വാ കാലകേതുർമഹാബലഃ 43

രഥമാരുഹ്യ ത്വരിതോ നിര്യയൗ സ്വപുരാദ്ബഹിഃ
ഏകവീരോ/പി സഹസാ ഹയാരൂഢഃ പ്രതാപവാൻ 44

ആഗതസ്തത്ര കാമിന്യാ വിരഹേണ സമാകുലഃ
യുദ്ധം തയോരഭൂത്തത്ര വൃത്രവാസവയോരിവ 45

ശസ്ത്രാസ്ത്രൈർബഹുധാമുക്തൈരാദീപിത ദിഗന്തരം
വർത്തമാനേ തദാ യുദ്ധേ കാതരാണാം ഭയാവഹേ 46

ഗദയാ താഡയാമാസ ദൈത്യം സിന്ധുസുതാസുതഃ
സ ഗതാസുഃ പപാതോർവ്യാം വജ്രാഹത ഇവാചലഃ 47

പലായിത്വാ ഗതാഃ സർവേ രാക്ഷസാ ഭയപീഡിതാഃ
യശോവതീ തതോ ഗത്വാ വേഗാദേകാവലീം തദാ 48

ഉവാച മധുരാം വാണീം വിസ്മിതാ മുദിതാ ഭൃശം
ഏഹ്യാളി നൃപപുത്രേണ ദാനവോ/സൗ നിപാതിതഃ 49

ഏകവീരേണ ധീരേണ യുദ്ധം കൃത്വാ സുദാരുണം
സ്കന്ധാവാരേ/പ്യസൗ രാജാ തിഷ്ഠത്യദ്യ ശ്രമാതുരഃ 50

ദർശനം കാംക്ഷമാണസ്തേ ശ്രുതരൂപഗുണസ്തവ
പശ്യ തം കുടിലാപാംഗി മനോഭവസമം നൃപം 51

കഥിതാ ത്വം മയാ പൂർവം തസ്യാഗ്രേ ജാഹ്നവീതടേ
പൂർണ്ണാനുരാഗഃ സംജാതസ്തേനാസൗ വിരഹാതുരഃ 52

വാഞ്ഛതി ത്വാം ചാരുരൂപാം ദ്രഷ്ടും നൃപതിനന്ദനഃ
സാ തസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ ഗമനായ മനോ ദധേ 53

ലജ്ജമാനാ ഭൃശം പ്രീത്യാ കൗമാരം പ്രാപ്തയാ തയാ
കഥം തസ്യ മുഖം ദ്രക്ഷ്യേ കുമാരീഹ്യവശാ ഭൃശം 54

സ മാം ഗൃഹ്ണാതി കാമാർത്ത ഇതി ചിന്താകുലാ സതി
യശോവത്യാ യുതാ തത്ര നരയാനസ്ഥിതാ യയൗ 55

സ്കന്ധവാരേ/തിമലിനാ മലിനാംബരധാരിണീ
താമാഗതാം വിശാലാക്ഷീം ദൃഷ്ട്വാ രാജസുതോ/ബ്രവീത് 56

ദർശനം ദേഹി തന്വംഗി തൃഷിതേ നയനേ മമ
കാമാതുരം ച തം വീക്ഷ്യ താം ച ലജ്ജാഭരാവൃതാം 57

നീതിജ്ഞാ ശിഷ്ടമാർഗ്ഗജ്ഞാ തമുവാച യശോവതീ
രാജപുത്ര പിതാ/പ്യസ്യാസ്ത്വാമേനാം ദാതുമിച്ഛതി 58

ഏഷാപി ത്വദ്വശാ നൂനം ഭവിതാ സംഗമസ്തവ
കാലം പ്രതീക്ഷ്യ രാജേന്ദ്ര നയൈനാം പിതുരന്തികം 59

സ വിവാഹവിധിം കൃത്വാ ദാസ്യതീതി വിനിശ്ചയഃ
സ തസ്യാ വചനം തഥ്യം മത്വാ സൈന്യസമന്വിതഃ 60

സമേതഃ കാമിനീഭ്യാം തു യയൗ തത്പിതുരാശ്രമം
രാജപുത്രീം തഥായാതാം ശ്രുത്വാ പ്രേമസമന്വിതഃ 61

പ്രയയൗ സമ്മുഖസ്തൂർണ്ണം സചിവൈഃ പരിവേഷ്ടിതഃ
ബഹുഭിർദിവസൈർദൃഷ്ടാ പുത്രീ സാ മലിനാംബരാ 62

യശോവത്യാ തു വൃത്താന്തഃ കഥിതോ വിസ്തരാത് പുനഃ
ഏകവീരം മിളിത്വാ/സൗ ഗൃഹമാനീയ ചാദരാത് 63

പുണ്യേ/ഹ്നി കാരയാമാസ വിവാഹം വിധിപൂർവ്വകം
പാരിബർഹം തതോ ദത്വാ സമ്പൂജ്യ വിധിവത്തദാ 64

പുത്രീം വിസർജ്ജയാമാസ യശോവത്യാ സമന്വിതാം
ഏവം വിവാഹേ സംവൃത്തേ രമാപുത്രോ മുദാന്വിതഃ 65

ഗൃഹം പ്രാപ്യ ബഹൂൻ ഭോഗാൻ ബുഭുജേ പ്രിയയാ സമം
ബഭൂവ തസ്യാഃ പുത്രസ്തു കൃതവീര്യാഭിധഃ കില
തത്സുതഃ കാർത്തവീര്യസ്തു വംശോ/യം കഥിതോ മയാ 66

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ
ത്രയോവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ചതുർവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

രാജോവാച

ഭഗവംസ്ത്വന്മുഖാംഭോജാത് ച്യുതം ദിവ്യകഥാരസം
ന തൃപ്തിമധിഗച്ഛാമി പിബംസ്തു സുധയാ സമം. 1

വിചിത്രമിദമാഖ്യാനം കഥിതം ഭവതാ മമ
ഹൈഹയാനാം സമുത്പത്തിർ വിസ്തരാദ്വിസ്മയപ്രദാ 2

പരം കൗതുഹലം മേഽത്ര യദ്വിഷ്ണുഃ കമലാപതിഃ
ദേവദേവോ ജഗന്നാഥഃ സൃഷ്ടിസ്ഥിത്യന്തകാരകഃ 3

സോഽപ്യശ്വഭാവമാപന്നോ ഭഗവാൻ ഹരിരച്യുതഃ
പരതന്ത്രഃ കഥം ജാതഃ സ്വതന്ത്രഃ പുരുഷോത്തമഃ 4

ഏതന്മേ സംശയം ബ്രഹ്മൻ ഛേത്തുമർഹസി സാമ്പ്രതം
സർവജ്ഞസ്ത്വം മുനിശ്രേഷ്ഠ ബ്രൂഹി വൃത്താന്തമദ്ഭുതം 5

വ്യാസ ഉവാച

ശൃണു രാജൻ പ്രവക്ഷ്യാമി സന്ദേഹസ്യാഽസ്യ നിർണ്ണയം
തഥാ ശ്രുതം മയാ പൂർവം നാരദാന്മുനിസത്തമാത് 6

ബ്രഹ്മണോ മാനസഃ പുത്രോ നാരദോ നാമ താപസഃ
സർവജ്ഞഃ സർവഗഃ ശാന്തഃ സർവലോകപ്രിയഃ കവിഃ 7

സ ചൈകദാ മുനിശ്രേഷ്ഠോ വിചരൻ പൃഥിവീമിമാം
വാദയൻ മഹതീം വീണാം സ്വരതാനസമന്വിതാം 8

ബൃഹദ്രഥന്തരാദീനാം സാമ്നാം ഭേദാനനേകശഃ
ഗായൻ ഗായത്രമമൃതം സമ്പ്രാപ്തോഽഥ മമാശ്രമം 9

ശമ്യാപ്രാസം മഹാതീർത്ഥം സരസ്വത്യാഃ സുപാവനം
നിവാസം മുനിമുഖ്യാനാം ശർമ്മദം ജ്ഞാനദം തഥാ 10

തമാഗതമഹം പ്രേക്ഷ്യ ബ്രഹ്മപുത്രം മഹാദ്യുതിം
അഭ്യുത്ഥാനാദികം സർവം കൃതവാനർച്ചനാദികം 11

അർഘ്യപാദ്യവിധിം കൃത്വാ തസ്യാസനസ്ഥിതസ്യ ച
ഉപവിഷ്ടഃ സമീപേഽഹം മുനേരമിതതേജസഃ 12

ദൃഷ്ട്വാ വിശ്രമിണം ശാന്തം നാരദം ജ്ഞാനപാരഗം
തമപൃച്ഛമഹം രാജൻ യത്പൃഷ്ടോഽഹം ത്വയാഽധുനാ 13

അസാരേഽസ്മിംസ്തു സംസാരേ പ്രാണിനാം കിം സുഖം മുനേ
ന പശ്യാമി വിനിശ്ചിത്യ കദാചിത് കുത്രചിത് ക്വചിത് 14

ദ്വീപേ ജാതോ ജനന്യാഹം സന്ത്യക്തസ്തത്ക്ഷണാദപി
അനാശ്രയോ വനേ വൃദ്ധിം പ്രാപ്തഃ കർമ്മാനുസാരതഃ 15

തപസ്തപ്തം മയാ ചോഗ്രം പർവതേ ബഹുവാർഷികം
പുത്രകാമേന ദേവർഷേ ശങ്കരഃ സമുപാസിതഃ 16

തതോ മയാ ശുകഃ പ്രാപ്തഃ പുത്രോ ജ്ഞാനവതാം വരഃ
പാഠിതസ്തു മയാ സമ്യഗ്വേദാനാം സാര ആദിതഃ 17

സ ത്യക്ത്വാ മാം ഗതഃ ക്വാപി രുദന്തം വിരഹാതുരം
ലോകാല്ലോകാന്തരം സാധോ വചനാത്തവ ബോധിതഃ 18

തതോ/ഹം പുത്രസന്തപ്തസ്ത്യക്ത്വാ മേരും മഹാഗിരിം
മാതരം മനസാ കൃത്വാ സമ്പ്രാപ്തഃ കുരുജാംഗലം 19

പുത്രസ്നേഹാദതിതരാം കൃശാംഗഃ ശോകസംയുതഃ
ജാനൻ മിഥ്യേതി സംസാരം മായാപാശനിയന്ത്രിതഃ 20

തതോ രാജ്ഞാ വൃതാം ജ്ഞാത്വാ മാതരം വാസവീം ശുഭാം
സ്ഥിതോ/ത്രൈവാശ്രമം കൃത്വാ സരസ്വത്യാസ്തടേ ശുഭേ 21

ശന്തനുഃ സ്വർഗതിം പ്രാപ്തോ വിധുരാ ജനനീ സ്ഥിതാ
പുത്രദ്വയയുതാ സാധ്വീ ഭീഷ്മേണ പ്രതിപാലിതാ 22

ചിത്രാംഗദഃ കൃതോ രാജാ ഗംഗാപുത്രേണ ധീമതാ
കാലേന സോ/പി മേ ഭ്രാതാ മൃതഃ കാമസമദ്യുതിഃ 23

തതഃ സത്യവതീ മാതാ നിമഗ്നാ ശോകസാഗരേ
ചിത്രാംഗദം മൃതം പുത്രം രുരോദ ഭൃശമാതുരാ 24

സമ്പ്രാപ്തോ/ഹം മഹാഭാഗ ജ്ഞാത്വാ താം ദുഃഖിതാം സതീം
ആശ്വാസിതാ മയാത്യർത്ഥം ഭീഷ്മേണ ച മഹാത്മനാ 25

വിചിത്രവീര്യസ്ത്വപരോ വീര്യവാൻ പൃഥിവീപതിഃ
കൃതോ ഭീഷ്മേണ ഭ്രാതാ വൈ സ്ത്രീരാജ്യവിമുഖേന ഹ 26

കാശിരാജസുതേ രമ്യേ വിജിത്യ പൃഥിവീപതീൻ
ഭീഷ്മേണാനീയ സ്വബലാത് കന്യകേ ദ്വേ സമർപ്പിതേ 27

സത്യവത്യൈ ശുഭേ കാലേ വിവാഹഃ പരികല്പിതഃ
ഭ്രാതുർവിചിത്രവീര്യസ്യ തദാഹം സുഖിതോ/ഭവം 28

പുനഃ സോ/പി മൃതോ ഭ്രാതാ യക്ഷ്മണാ പീഡിതോ ഭൃശം
അനപത്യോ യുവാ ധന്വീ മാതാ മേ ദുഃഖിതാ/ഭവത് 29

കാശിരാജസുതേ ദ്വേ തു മൃതം ദൃഷ്ട്വാ പതിം തദാ
പതിവ്രതാധർമ്മപരേ ഭഗിന്യൗ സംബഭൂവതുഃ 30

തേ ഊചതുഃ സതീം ശ്വശ്രൂം രുദതീം ഭൃശദുഃഖിതാം
പതിനാ സഹഗാമിന്യൗ ഭവിഷ്യാവോ ഹുതാശനേ 31

പുത്രേണ സഹ തേ ശ്വശ്രൂ സ്വർഗ്ഗേ ഗത്വാ/ഥ നന്ദനേ
സുഖേന വിഹരിഷ്യാവഃ പതിനാ സഹ സംയുതേ 32

നിവാരിതേ തദാ മാത്രാ വധ്വൗ തസ്മാന്മഹോദ്യമാത്
സ്നേഹഭാവം സമാശ്രിത്യ ഭീഷ്മസ്യ വചനാത്തദാ 33

ഗാംഗേയേന ച മാത്രാ മേ സംമന്ത്ര്യ ച പരസ്പരം
കൃത്വൗർധ്വദൈഹികം സർവം സംസ്മൃതോ/ഹം ഗജാഹ്വയേ 34

സ്മൃതമാത്രസ്തു മാത്രാ വൈ ജ്ഞാത്വാ ഭാവം മനോഗതം
തരസൈവാഗതശ്ചാഹം നഗരം നഗസാഹ്വയം 35

പ്രണമ്യ മാതരം മൂർധ്നാ സംസ്ഥിതോ/ഥ കൃതാഞ്ജലിഃ
താമബ്രുവം സുതപ്താംഗീം പുത്രശോകേന കർശിതാം 36

മാതസ്ത്വയാ കിമാഹൂതോ മനസാ/ഹം തപസ്വിനി
ആജ്ഞാപയ മഹത്കാര്യം ദാസോ/സ്മി കരവാണി കിം 37

ത്വം മേ തീർത്ഥം പരം മാതർദേവശ്ച പ്രഥിതഃ പരഃ
ആഗതശ്ചിന്തിതശ്ചാത്ര ബ്രൂഹി കൃത്യം തവ പ്രിയം 38

വ്യാസ ഉവാച.

ഇത്യുക്ത്വാഹം സ്ഥിതസ്തത്ര മാതുരഗ്രേ യദാ മുനേ
തദാ സാ മാമുവാചേദം പശ്യന്തീ ഭീഷ്മമന്തികേ 39

പുത്രതേ/ദ്യ മൃതോ ഭ്രാതാ പീഡിതോ രാജയക്ഷ്മണാ
തേനാഹം ദുഃഖിതാ ജാതാ വംശച്ഛേദഭയാദിഹ 40

തസ്മാത്ത്വമദ്യ മേധാവിൻ മയാഹൂതഃ സമാധിനാ
ഗാംഗേയസ്യ മതേനാത്ര പാരാശര്യാർത്ഥസിദ്ധയേ 41

കുലം സ്ഥാപയ നഷ്ടം ത്വം ശന്തനോർനാമകാരണാത്
രക്ഷ മാം ദുഃഖതഃ കൃഷ്ണ വംശച്ഛേദോദ്ഭവാദ്ദ്രുതം 42

കാശിരാജസുതേ ഭാര്യേ ഭ്രാതുസ്തവ യവീയസഃ
സാധോർവിചിത്രവീര്യസ്യ രൂപയൗവന ഭൂഷിതേ 43

താഭ്യാം സംഗമ്യ മേധാവിൻ പുത്രോത്പാദനകം കുരു
രക്ഷ ത്വം ഭാരതം വംശം നാത്ര ദോഷോ/സ്തി കർഹിചിത് 44

വ്യാസ ഉവാച.

ഇതിമാതുർവചഃ ശ്രുത്വാ ജാതശ്ചിന്താതുരോ ഹ്യഹം
ലജ്ജയാ ƒƒ കുലചിത്തസ്താമബ്രുവം വിനയാനതഃ 45

മാതഃ പാപാധികം കർമ്മ പരദാരാഭിമർശനം
ജ്ഞാത്വാ ധർമ്മപഥം സമ്യക് കരോമി കഥമാദരാത് 46

തഥാ യവീയസോ ഭ്രാതുർവധുഃ കന്യാ പ്രകീർത്തിതാ
വ്യഭിചാരം കഥം കുര്യാമധീത്യ നിഗമാനഹം 47

അന്യായേന ന കർത്തവ്യം സർവഥാ കുലരക്ഷണം
ന തരന്തി ഹി സംസാരാത് പിതരഃ പാപകാരിണഃ 48

ലോകാനാമുപദേഷ്ടാ യഃ പുരാണാനാം പ്രവർത്തകഃ
സ കഥം കുത്സിതം കർമ്മ ജ്ഞാത്വാ കുര്യാന്മഹാദ്ഭുതം 49

പുനരുക്താ ഹ്യഹം മാത്രാ രുദത്യാ ഭൃശമന്തികേ
പുത്രശോകാതിതപ്തായാ വംശരക്ഷണകാമ്യയാ 50

പാരാശര്യ ന തേ ദോഷോ വചനാന്മമ പുത്രക
ഗുരൂണാം വചനം തഥ്യം സദോഷമപി മാനവൈഃ 51

കർത്തവ്യമവിചാര്യൈവ ശിഷ്ടാചാരപ്രമാണതഃ
വചനം കുരു മേ പുത്ര ന തേ ദോഷോ ƒ സ്തി മാനദ 52

പുത്രസ്യ ജനനം കൃത്വാ സുഖിനീം കുരു മാതരം
വിശേഷേണ തു സന്തപ്താം മഗ്നാം ശോകാർണ്ണവേ സുത 53

ഇതി താം ബ്രുവതീം ശ്രുത്വാ തദാ സുരനദീസുതഃ
മാമുവാച വിശേഷജ്ഞഃ സൂക്ഷ്മധർമ്മസ്യ നിർണയേ 54

ദ്വൈപായന വിചാരോ ƒ ത്ര ന കർത്തവ്യസ്ത്വയാ ƒ നഘ
മാതുർവചനമാദായ വിഹരസ്വ യഥാസുഖം 55

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ മാതുശ്ചപ്രാർത്ഥനം തഥാ
നിഃശങ്കോ ƒ ഹം തദാ ജാതഃ കാര്യേ തസ്മിൻ ജുഗുപ്സിതേ 56

അംബികായാം പ്രവൃത്തോ ƒ ഹമൃതുമത്യാം മുദാ നിശി
മയി വിമനസായാം തു താപസേ കുത്സിതേ ഭൃശം 57

ശപ്താ മയാ സാ സുശ്രോണീ പ്രസംഗേ പ്രഥമേ തദാ
അന്ധസ്തേ ഭവിതാ പുത്രോ യതോ നേത്രേ നിമീലിതേ 58

ദ്വിതീയേfഹ്നി മുനിശ്രേഷ്ഠ പൃഷ്ടോ മാത്രാ രഹഃ പുനഃ
ഭവിഷ്യതി സുതഃ പുത്ര, കാശിരാജസുതോദരേ 59

മയോക്താ ജനനീ തത്ര വ്രീഡാനമ്രമുഖേന ഹ
വിനേത്രോ ഭവിതാ പുത്രോ മാതഃ ശാപാന്മമൈവ ഹി 60

തയാ നിർഭത്സിതസ്തത്ര കഠോരവചസാ മുനേ
കഥം പുത്ര ത്വയാ ശപ്തഃ പുത്രസ്തേfന്ധോ ഭവിഷ്യതി 61

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ
ചതുർവിംശോfദ്ധ്യായഃ

അഥ പഞ്ചവിംശോfദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

വാസവീ ചകിതാ ജാതാ ശ്രുത്വാ മേ വാക്യമീദൃശം
ദാശേയീ മാമുവാചേദം പുത്രാർത്ഥേ ഭൃശമാതുരാ 1

അംബാലികാ വധൂർധന്യാ കാശിരാജസുതാ സുത
ഭാര്യാ വിചിത്രവീര്യസ്യ വിധവാ ശോകസംയുതാ 2

സർവലക്ഷണസമ്പന്നാ രൂപയൗവനശാലിനീ
തസ്യാം ജനയ സംഗം ത്വം കൃത്വാ പുത്രം സുസമ്മതം 3

നാന്ധോ രാജാധികാരീ സ്യാത്തസ്മാത് പുത്രം മനോഹരം
ഉത്പാദയ രാജപുത്ര്യാം വചനാന്മമ മാനദ 4

ഇത്യുക്തോfഹം തദാ മാത്രാ സ്ഥിതസ്തത്ര ഗജാഹ്വയേ
യാവദൃതുമതീ ജാതാ കാശിരാജസുതാ മുനേ 5

ഏകാന്തേ ശയനാഗാരേ പ്രാപ്താ സാ മമ സന്നിധൗ
ലജ്ജമാനാ സുകേശാന്താ സ്വശ്വശ്രുവചനാത്തദാ 6

ദൃഷ്ട്വാ മാം ജടിലം ദാന്തം താപസം രസവർജിതം
സാ സ്വേദവദനാ ജാതാ പാണ്ഡുരാ വിമനാ ഭൃശം 7

കുപിതോfഹം തദാ ദൃഷ്ട്വാ കാമിനീം നിശി സംഗതാം
വേപമാനാം സ്ഥിതാം പാർശ്വേ ഹ്യബ്രുവം താമഹം രുഷാ 8

ദൃഷ്ട്വാ മാം യദി ഗർവേണ പാണ്ഡുവർണ്ണാ സമാവൃതാ
അതസ്തേ തനയഃ പാണ്ഡുർഭവിഷ്യതി സുമധ്യമേ 9

ഇത്യുക്ത്വാ നിശി തത്രൈവ സ്ഥിതോ ബാലികയാ യുതഃ
ഭുക്ത്വാ താം നിശി നിര്യാതഃ സ്ഥാനമാപൃച്ഛ്യ മാതരം 10

തതസ്താഭ്യാം സുതൗ കാലേ പ്രസൂതാവന്ധപാണ്ഡുരൗ
ധൃതരാഷ്ട്രശ്ച പാണ്ഡുശ്ച പ്രഥിതൗ സംബഭൂവതുഃ 11

മാതാ മേ വിമനാ ജാതാ താദൃശാ വീക്ഷ്യ തൗ സുതൗ
തതഃ സംവത്സരസ്യാന്തേ മാമാഹൂയ തദാബ്രവീത് 12

ദ്വൈപായനസുതൗ ജാതൗ രാജ്യയോഗ്യൗ ന താദൃശൗ
അന്യം മനോഹരം പുത്രം സമുത്പാദയ മേ പ്രിയം 13

തഥേതി സാ മയാപ്രോക്താ മുദിതാ ജനനീ തദാ
അംബികാം പ്രാർത്ഥയാമാസ സുതാർത്ഥേ കാല ആഗതേ 14

പുത്രി വ്യാസം സമാലിംഗ്യ പുത്രമുത്പാദയാദ്ഭുതം
കുരുവംശസ്യ കർത്താരം രാജ്യയോഗ്യം വരാനനേ 15

വധൂർലജ്ജാന്വിതാ കിഞ്ചിന്നോവാച വചനം തദാ
ഗതോഽഹം ശയനാഗാരേ മാതുസ്തദ്വചനാന്നിശി 16

ദാസീ വിചിത്രവീര്യസ്യ രൂപയൗവനസംയുതാ
പ്രേക്ഷിതാംബികയാ തത്ര വിചിത്രാഭരണാംബരാ 17

ചന്ദനാരക്തദേഹാ സാ പുഷ്പമാലാവിഭൂഷിതാ
ആയാതാ ഹാവസംയുക്താ സുകേശീ ഹംസഗാമിനീ 18

പര്യങ്കേ മാം സമാവേശ്യ സംസ്ഥിതാ പ്രേമസംയുതാ
പ്രസന്നോഽഹം തദാ തസ്യ വിലാസേനാഭവം മുനേ 19

രാത്രൗ സംക്രീഡിതം പ്രേമ്ണാ തയാ സഹ മയാ ഭൃശം
വരോ ദത്തഃ പുനസ്തസ്യൈ പ്രസന്നേന തു നാരദ 20

സുഭഗേ ഭവിതാ പുത്രഃ സർവ്വലക്ഷണസംയുതഃ
സ്വരൂപഃ സർവധർമ്മജ്ഞഃ സത്യവാദീ ശമേ രതഃ 21

സ തദാ വിദുരോ ജാതസ്ത്രയഃ പുത്രാഃ സഹാഭവൻ
മായാ വൃദ്ധിം ഗതാ സാധോ പരക്ഷേത്രോദ്ഭവേ മമ 22

വിസ്മൃതഃ ശുകസംബന്ധീ വിരഹഃ ശോകകാരണം
ദൃഷ്ട്വാ ത്രീൻ സ്വസുതാൻ കാമം വീര്യവാൻ വീര്യസമ്മതാൻ 23

മായാ ബലവതീ ബ്രഹ്മൻ ദുസ്ത്യജാ ഹ്യകൃതാത്മഭിഃ
അരൂപാ ച നിരാലംബാ ജ്ഞാനിനാമപി മോഹിനീ 24

മാതരി സ്നേഹസംബദ്ധം തഥാ പുത്രേഷു സംവൃതം
ന മേ ചിത്തം വനേ ശാന്തിമഗാന്മുനിവരോത്തമ 25

ദോളാരൂഢം മനോ ജാതം കദാചിദ്ധാസ്തിനാപുരേ
പുനഃ സരസ്വതീ തീരേ ന ചൈകത്ര വ്യവസ്ഥിതിഃ 26

കദാചിത് ചിന്തയൻ ജ്ഞാനം മാനസേ പ്രതിഭാതി വൈ
കേƒമീ പുത്രാഃ ക്വ മോഹോƒയം ന ശ്രാദ്ധാർഹാ മൃതസ്യ മേ 27

വ്യഭിചാരോദ്ഭവാഃ കിം മേ സുഖദാഃ സ്യുഃ സുതാഃ കില
മായാ ബലവതീ മോഹം വിതനോതി ഹി മാനസേ 28

ജാനൻ മോഹാന്ധകൂപേƒസ്മിൻ പതിതോƒഹം മൃഷാ മുനേ
ഇത്യകുർവം രഹസ്താപം കദാചിത്സുസമാഹിതഃ 29

രാജ്യം പ്രാപ തതഃ പാണ്ഡുർബലവാൻ ഭീഷ്മസമ്മതഃ
തദാ മമ മനോ ജാതം പ്രസന്നം സുതകാരണാത് 30

കുന്തീ മാദ്രീ സുരൂപേ ദ്വേ ഭാര്യേ തസ്യ ബഭൂവതുഃ
ശൂരസേനസുതാ കുന്തീ മദ്രരാജസുതാƒപരാ 31

സ ശാപം ദ്വിജതഃ പ്രാപ്യ കാമിനീദ്വയസംയുതഃ
പാണ്ഡുർനിർവേദമാപന്നസ്ത്യക്ത്വാ രാജ്യം വനം ഗതഃ 32

തദാ മാമാവിശച്ഛോകഃ ശ്രുത്വാ പുത്രം വനേ സ്ഥിതം
ഗതോƒഹം തത്ര യത്രാസൗ ഭാര്യാഭ്യാം സഹ സംസ്ഥിതഃ 33

തമാശ്വാസ്യ വനേ പാണ്ഡും പുനഃ പ്രാപ്തോ ഗജാഹ്വയേ
ധൃതരാഷ്ട്രം സമാഭാഷ്യ ഹ്യഗമം ബ്രഹ്മജാതടേ 34

ക്ഷേത്രജാൻ പഞ്ചപുത്രാൻ സ സമുത്പാദ്യ വനാശ്രമേ
ധർമ്മതോ വായുതഃ ശക്രാദശ്വിഭ്യാം പഞ്ച പാണ്ഡവാൻ 35

യുധിഷ്ഠിരോ ഭീമസേനസ്തഥൈവാർജുന ഇത്യപി
കുന്തീപുത്രാഃ സമാഖ്യാതാഃ ധർമ്മാനിലസുരേശജാഃ 36

നകുലഃ സഹദേവശ്ച മദ്രരാജസുതാസുതൗ
കദാചിത്തു രഹോ മാദ്രീം സമാലിംഗ്യ മഹീപതിഃ 37

മൃതഃ ശാപാത്തു മുനിഭിഃ സംസ്കൃതോ ഹുതഭുങ്മുഖേ
മാദ്രീ തത്ര സതീ ഭൂത്വാ പ്രവിഷ്ടാ പതിനാ സഹ 38

സ്ഥിതാ പുത്രയുതാ കുന്തീ ജ്വലിതേ ജാതവേദസി
മുനയഃ സുതസംയുക്താം ശൂരസേനസുതാം തദാ 39

ദുഃഖിതാം പതിഹീനാം താമാനിന്യുർഗജസാഹ്വയേ
സമർപ്പിതാ/ഥ ഭീഷ്മായ വിദുരായ മഹാത്മനേ 40

ശ്രുത്വാഹം സുഖദുഃഖാഭ്യാം പീഡിതസ്തു പരാത്മഭിഃ
ഭീഷ്മേണ പാലിതാഃ പുത്രാഃ പാണ്ഡോരിതി വിചിന്ത്യ തേ 41

വിദുരേണ തഥാ പ്രീത്യാ ധൃതരാഷ്ട്രേണ ധീമതാ
ദുര്യോധനാദയസ്തസ്യ പുത്രാ യേ ക്രൂരമാനസാഃ 42

ഏകത്ര സ്ഥിതിമാപന്നാ വിരോധം ചക്രുരദ്ഭുതം
ദ്രോണാചാര്യസ്തു സമ്പ്രാപ്തസ്തത്ര ഭീഷ്മേണ മാനിതഃ 43

അദ്ധ്യാപനായ പുത്രാണാം പുരേ തസ്മിൻനിവാസിതഃ
കർണ്ണഃ കുന്ത്യാ പരിത്യക്തോ ജാതമാത്രഃ ശിശുർയദാ 44

സൂതേന പാലിതോ നദ്യാം പ്രാപ്തശ്ചാധിരഥേന ഹ
ദുര്യോധനപ്രിയശ്ചാഭൂത് കർണ്ണഃ ശൂരതമസ്തഥാ 45

പരസ്പരം വിരോധോ/ഭൂദ് ഭീമദുര്യോധനാദിഷു
ധൃതരാഷ്ട്രസ്തു സഞ്ചിന്ത്യ ക്ലേശം പുത്രേഷു തേഷു ച 46

നിവാസം കല്പയാമാസ പാണ്ഡവാനാം മഹാത്മനാം
വിരോധശമനായൈവ നഗരേ വാരണാവതേ 47

ദുര്യോധനേന തത്രൈവ ദ്രോഹാജ്ജതുഗൃഹാണി വൈ
കാരിതാനി ച ദിവ്യാനി പ്രേഷ്യമിത്രം പുരോചനം 48

ശ്രുത്വാ ജതുഗൃഹേ ദഗ്ദ്ധാൻ പാണ്ഡവാൻ പൃഥയാ യുതാൻ
പരാത്രഭാവാന്മുനിശ്രേഷ്ഠ മഗ്നോ/ഹം വ്യസനാർണ്ണവേ 49

ശോകാതുരോ ഭൃശം ശൂന്യേ വനേ പശ്യന്നഹർനിശം
ദൃഷ്ട്വാ മയൈകചക്രായാം പാണ്ഡവാ ദുഃഖകർശിതാഃ 50

തതസ്തുഷ്ടമനശ്ചാഹം ജാതഃ പാർത്ഥാൻ വിലോക്യ ച
പ്രേരിതാസ്തേ മയാ തൂർണം ദ്രുപദസ്യ പുരം പ്രതി 51

തേ ഗതാസ്തത്ര ദുഃഖാർത്താ വിപ്രവേഷധരാഃ കൃശാഃ
മൃഗചർമ്മപരിധാനാഃ സഭായാം സംസ്ഥിതാ സ്തദാ 52

കൃത്വാ പരാക്രമം ജിഷ്ണുഃ സ ജിത്വാ ദ്രുപദാത്മജാം
ചക്രുർവിവാഹം മാനിന്യാ പഞ്ചൈവ മാതൃവാക്യതഃ 53

ദൃഷ്ട്വാ വിവാഹം തേഷാം തു മുദിതോ/ഹം ഭൃശം തദാ
തതോ നാഗാഹ്വയേ പ്രാപ്താഃ പാഞ്ചാലീസഹിതാ മുനേ 54

നിവാസം ഖാണ്ഡവപ്രസ്ഥം ധൃതരാഷ്ട്രേണ കല്പിതം
പാണ്ഡവാനാം ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ വസുദേവസുതേന വൈ 55

തർപ്പിതഃ പാവകസ്തത്ര വിഷ്ണുനാ സഹ ജിഷ്ണുനാ
രാജസൂയഃ കൃതോ യജ്ഞസ്തദാഹം മുദിതോƒഭവം 56

ദൃഷ്ട്വാƒഥ വിഭവം തേഷാം തഥാ മയകൃതാം സഭാം
ദുര്യോധനോƒതി സന്തപ്തോ ദുരോദരമഥാകരോത് 57

ദുർദ്യൂതവേദീ ശകുനിരനക്ഷജ്ഞശ്ച ധർമ്മജഃ
ഹൃതം രാജ്യം ധനം സർവം യാജ്ഞസേനീ ച ക്ലേശിതാ 58

വനേ ദ്വാദശവർഷാണി പാണ്ഡവാസ്തേ വിവാസിതാഃ
പാഞ്ചാലീസഹിതാസ്തേന ദുഃഖം മേ ജനിതം ഭൃശം 59

ഏവം നാരദ സംസാരേ സുഖദുഃഖാത്മകേ ഭൃശം
നിമഗ്നോƒഹം ഭ്രമേണൈവ ജാനൻ ധർമ്മം സനാതനം 60

കോƒഹം കസ്യ സുതാസ്തേƒമീ കാ മാതാ കിം സുഖം പുനഃ
യേന മേ ഹൃദയം മോഹാദ്ഭ്രമതീതി ദിവാനിശം 61

കിം കരോമി ക്വ ഗച്ഛാമി സന്തോഷോ നാധിഗച്ഛതി
ദോളാരൂഢം മനോ മേƒത്ര ചഞ്ചലം ന സ്ഥിരം ഭവേത്. 62

സർവജ്ഞോƒസി മുനിശ്രേഷ്ഠ സന്ദേഹം മേ നിവർത്തയ
തഥാ കുരു യഥാƒഹം സ്യാം സുഖിതോ വിഗതജ്വരഃ 63

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ
പഞ്ചവിംശോƒദ്ധ്യായഃ

അഥ ഷഡ്വിംശോƒദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി മേ വചനം ശ്രുത്വാ നാരദഃ പരമാർത്ഥവിത്
മാമാഹ ച സ്മിതം കൃത്വാ പൃച്ഛന്തം മോഹകാരണം 1

നാരദ ഉവാച

പാരാശര്യ പുരാണജ്ഞ കിം പൃച്ഛസി സുനിശ്ചയം
സംസാരേƒസ്മിൻ വിനാ മോഹം കോƒപി നാസ്തി ശരീരവാൻ 2

ബ്രഹ്മാ വിഷ്ണുസ്തഥാ രുദ്രഃ സനകഃ കപിലസ്തഥാ
മായയാ വേഷ്ടിതാഃ സർവേ ഭ്രമന്തി ഭവവർത്മനി 3

ജ്ഞാനിനം മാം ജനോ വേത്തി ഭ്രാന്തോ/ഹം സർവ്വലോകവത്
ശൃണു മേ പൂർവ്വവൃത്താന്തം പ്രബ്രവീമി സുനിശ്ചിതം 4

ദുഃഖം മയാ യഥാ പൂർവമനുഭൂതം മഹത്തരം
സ്വകൃതേന ച മോഹേന ഭാര്യാർത്ഥേ വാസവീസുത 5

ഏകദാ പർവതശ്ചാഹം ദേവലോകാന്മഹീതലം
പ്രാപ്തോ വിലോകനാർത്ഥായ ഭാരതം ഖണ്ഡമുത്തമം 6

ഭ്രമന്തൗ സഹിതാവുർവ്യാം പശ്യന്തൗ തീർത്ഥമണ്ഡലം
പാവനാനി ച സ്ഥാനാനി മുനീനാമാശ്രമാൻ ശുഭാൻ 7

ശപഥം ദേവലോകാത്തു കൃത്വാ പൂർവം പരസ്പരം
ചലിതൗ സമയം ചേമം സമ്മന്ത്ര്യ നിശ്ചയേന വൈ 8

ചിത്തവൃത്തിസ്തു വക്തവ്യാ യാദൃശീ യസ്യ ജായതേ
ശുഭാ വാപ്യശുഭാ വാ/പി ന ഗോപ്തവ്യാ കദാചന 9

ഭോജനേച്ഛാ ധനേച്ഛാ/പി രതീച്ഛാ വാ ഭവേദപി
യാദൃശീ യസ്യ ചിത്തേ തു കഥനീയാ പരസ്പരം 10

ഇത്യാവാം സമയം കൃത്വാ സ്വർഗ്ഗാദ്ഭൂലോകമാഗതൗ
ഏകചിത്തൗ മുനീഭൂതൗ വിചരന്തൗ യഥേച്ഛയാ 11

ഏവം ഭ്രമന്തൗ ലോകേ/സ്മിൻ ഗ്രീഷ്മാന്തേ സമുപാഗതേ
സഞ്ജയസ്യ പുരം രമ്യം സമ്പ്രാപ്തൗ നൃപതേഃ പുനഃ 12

തേന സമ്പൂജിതൗ ഭക്ത്യാ രാജ്ഞാ സമ്മാനിതൗ ഭൃശം
സ്ഥിതൗ തത്ര ഗൃഹേ തസ്യ ചാതുർമാസ്യം മഹാത്മനഃ 13

വാർഷികാശ്ചതുരോ മാസാ ദുർഗമാഃ പഥി സർവദാ
തസ്മാദേകത്ര വിബുധൈഃ സ്ഥാതവ്യമിതി നിശ്ചയഃ 14

അഷ്ടൗ മാസാംസ്തു പ്രവസേത്സദാ കാര്യവശാദ്ദ്വിജഃ
വർഷകാലേ ന ഗന്തവ്യം പ്രവാസേ സുഖമിച്ഛതാ 15

ഇതി സഞ്ചിന്ത്യ മനസാ സഞ്ജയസ്യ ഗൃഹേ തദാ
സംസ്ഥിതൗ മാനിതൗ രാജ്ഞാ കൃതാതിത്ഥ്യൗ മഹാത്മനാ 16

ദമയന്തീതി വിഖ്യാതാ തസ്യ പുത്രീ മഹീപതേഃ
ആജ്ഞപ്താ പരിചര്യാർത്ഥം സുദതീ സുന്ദരീ ഭൃശം 17

വിവേകജ്ഞാ വിശാലാക്ഷീ രാജപുത്രീ കൃതോദ്യമാ
സേവനം സർവകാലേ ച വ്യദധാദുഭയോരപി 18

സ്നാനാർത്ഥമുദകം കാലേ ഭോജനം മൃഷ്ടമായതം
മുഖവാസം തഥാ ചാന്യം യദിഷ്ടം തദ്ദദാതി സാ 19

മനോഭിലഷിതാൻ കാമാനുഭയോരപി കന്യകാ
വ്യജനാസനശയ്യാദീൻ വാഞ്ഛിതാനപ്യകല്പയത് 20

ഏവം സംസേവ്യമാനൗ തു സ്ഥിതൗ രാജ്ഞോ ഗൃഹേ കില
വേദാദ്ധ്യയനസംശീലാവാവാം വേദവ്രതേ രതൗ 21

അഹം വീണാം കരേ കൃത്വാ സാധയിത്വാ സ്വരോത്തമം
ഗായത്രം സാമ സുസ്വാദമഗാം കർണ്ണരസായനം 22

രാജപുത്രീ തു തച്ഛ്രുത്വാ സാമഗാനം മനോഹരം
ബഭൂവ മയി രാഗാഢ്യാ പ്രീതിയുക്താ വിശാരദാ 23

ദിനേ ദിനേƒനുരാഗോƒസ്യാ മയി വൃദ്ധിം ഗതഃ പരഃ
മമാപി പ്രീതിയുക്തായാം മനോ ജാതം സ്പൃഹാപരം 24

മമ തസ്യ ച സാ കന്യാ ഭോജനാദിഷു കർഹിചിത്
അകരോദന്തരം കിഞ്ചിത് സേവാഭേദം രസാന്വിതാ 25

സ്നാനായോഷ്ണജലം മഹ്യം പർവതായ ച ശീതളം
ദധി മഹ്യം തഥാ തക്രം പർവതായാപ്യകല്പയത് 26

ശയാനാസ്തരണം ശുഭ്രം മദർത്ഥേ പര്യകല്പയത്
പ്രീത്യാ പരമയാ യദ്വത് പർവതായ ന താദൃശം 27

വിലോകയതി മാം പ്രേമ്ണാ സുന്ദരീ ന ച പർവതം
തതോƒസ്യാസ്താദൃശം ദൃഷ്ട്വാ പർവതഃ പ്രേമകാരണം 28

മനസാ ചിന്തയാമാസ കിമേതദിതി വിസ്മിതഃ
പപ്രച്ഛ മാം രഹഃസമ്യഗ് ബ്രൂഹി നാരദ സർവഥാ 29

രാജപുത്രീ ത്വയി പ്രേമ കരോതി മുദിതാ ഭൃശം
ദദാതി ഭക്ഷ്യഭോജ്യാനി സ്നേഹയുക്താ സമന്തതഃ 30

ന തഥാ മയി ഭേദോƒത്ര സന്ദേഹം ജനയത്യസൗ
മന്യതേ ത്വാം പതിം കർത്തും സർവഥാ സഞ്ജയാത്മജ 31

തവാƒപി താദൃശം ഭാവം ജാനാമി ലക്ഷണൈരഹം
നേത്രവക്ത്രവികാരൈശ്ച ജ്ഞായതേ പ്രീതികാരണം 32

സത്യം വദ ന തേ മിഥ്യാ വക്തവ്യം വചനം മുനേ
സ്വർഗ്ഗതഃ സമയം കൃത്വാ ചലിതൗ സംസ്മരാധുനാ 33

നാരദ ഉവാച

പൃഷ്ടോƒഹം പർവതേനേദം കാരണം തു ഹഠാദ്ദൃഢാ
തദാƒഹം ഹ്രീസമാക്രാന്തഃ സംജാതശ്ചാƒബ്രുവം പുനഃ 34

പർവതൈഷാ വിശാലാക്ഷീ പതിം മാം കർത്തു മുദ്യതാ
മമാപി മാനസോ ഭാവോ വർത്തതേƒസ്യാം വിശേഷതഃ 35

തച്ഛ്രുത്വാ വചനം സത്യം പർവതഃ കോപസംയുതഃ
മാമുവാച മുനിർവാക്യം ധിഗ്ധിഗിതി പുനഃ പുനഃ 36

പ്രഥമം ശപഥാൻ കൃത്വാ വഞ്ചിതോƒഹം ത്വയാ യതഃ
ഭവ വാനരവക്ത്രസ്ത്വം ശാപാച്ച മമ മിത്രധ്രുക് 37

ഇതി ശപ്തസ്തു തേനാഹം കുപിതേന മഹാത്മനാ
സഹസാ ഹ്യഭവം ക്രൂരഃ ശാഖാമൃഗമുഖസ്തദാ 38

മയാƒപി ന കൃതാ തസ്മിൻ ക്ഷമാ തു ഭഗിനീസുതേ
സോƒപി ശപ്തോതി കോപാദ്വൈ മാ സ്വർഗ്ഗേ തേ ഗതിഃ കില 39

സ്വല്പേƒപരാധേ യസ്മാന്മാം ശപ്തവാനസി പർവത
തസ്മാത്തവാപി മന്ദാത്മൻ മൃത്യുലോകേ സ്ഥിതിഃ കില 40

പർവ്വതസ്തു ഗതസ്തസ്മാന്നഗരാദ്വിമനാ ഭൃശം
അഹം വാനരവക്ത്രസ്തു സംജാതസ്തത്ക്ഷണാദപി 41

ദൃഷ്ട്വാ മാം വാനരം ക്രൂരം രാജപുത്രീ വിലക്ഷണാ
വിമനാƒതീവ സംജാതാ വീണാശ്രവണലാലസാ 42

വ്യാസ ഉവാച

തതഃ കിമഭവദ്ബ്രഹ്മൻ കഥം ശാപോ നിവർത്തിതഃ
മാനുഷാസ്യഃ പുനർജാതോ ഭവാൻ ബ്രൂഹി യഥാവിധി 43

പർവ്വതഃ ക്വ ഗതോ ഭൂയഃ സംഗമോ യുവയോരഭൂത്
കദാ കുത്ര കഥം സർവം വിസ്തരേണ വദസ്വ ഹ 44

നാരദ ഉവാച

കിം ബ്രവീമി മഹാഭാഗ മായായാശ്ചരിതം മഹത്
ദുഃഖിതോƒഹം ഭൃശം തത്ര പർവതേ രുഷിതേ ഗതേ 45

പുനഃ സേവാപരാƒത്യർത്ഥം രാജപുത്രീ മമാഭവത്
ഗതേƒഥ പർവതേ കാമം സ്ഥിതസ്തത്രൈവ സദ്മനി 46

അഹം ദുഃഖാന്വിതോ ദീനസ്തഥാ വാനരവൻമുഖഃ
വിശേഷേണ തു ചിന്താർത്തഃ കിം മേ സ്യാദിതി ചിന്തയൻ 47

സഞ്ജയോ/ഥ സുതാം ദൃഷ്ട്വാ. കിഞ്ചിത് പ്രകടയൗവനാം
വിവാഹാർത്ഥേ രാജസുതാമപൃച്ഛത് സചിവം തദാ 48

വിവാഹകാലഃ സമ്പ്രാപ്തഃ സുതായാ മമ സാമ്പ്രതം
യോഗ്യം വരം മമ ബ്രൂഹി രാജപുത്രം സുസമ്മതം 49

രൂപൗദാര്യഗുണൈർയുക്തം ശൂരം സുകുലസംഭവം
വിവാഹം വിധിവത് പുത്ര്യാഃ കരോമി കില സാമ്പ്രതം 50

പ്രധാനസ്ത്വബ്രവീദ്രാജൻ രാജപുത്രാഹ്യനേകശഃ
വർത്തന്തേ ഭുവി പുത്ര്യാസ്തേ യോഗ്യാഃ സർവഗുണാന്വിതാഃ 51

യസ്മിൻ രുചിസ്തേ രാജേന്ദ്ര തമാഹൂയ നൃപാത്മജം
ദേഹി കന്യാം ധനം ഭൂരി ഹസ്ത്യശ്വരഥസംയുതം 52

നാരദ ഉവാച

പിതുശ്ചികീർഷിതം ജ്ഞാത്വാ ദമയന്തീ തദാ നൃപം
ധാത്ര്യാ മുഖേന വാക്യജ്ഞാ തമുവാച രഹഃ സ്ഥിതം 53

ധാത്ര്യുവാച

ദമയന്തീ മഹാരാജ പുത്രീ തേ മാമഥാബ്രവീത്
പിതരം ബ്രൂഹി ധാത്രേയി വചനാന്മേ സുഖാന്വിതം 54

മയാ വൃതോ/യം മേധാവീ നാരദോ മഹതീയുതഃ
നാദമോഹിതയാ കാമം നാന്യഃ കോ/പി പ്രിയോ മമ 55

കുരു മേ വാഞ്ഛിതം താത വിവാഹം മുനിനാ സഹ
നാന്യം വരിഷ്യേ ധർമ്മജ്ഞ നാരദം തു പതിം വിനാ 56

മഗ്നാ/ഹം നാദസിന്ധൗ വൈ നക്രഹീനേ രസാത്മകേ
അക്ഷാരേ സുഖസമ്പൂർണ്ണേ തിമിംഗിലവിവർജിതേ 57

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ
ഷഡ്വിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ സപ്തവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

തത്പുത്ര്യാവചനം ശ്രുത്വാ രാജാ ധാത്രീമുഖാത്തതഃ
ഭാര്യാം പ്രോവാച കൈകേയീം സമീപസ്ഥാം സുലോചനാം 1

രാജോവാച

യദുക്തം വചനം കാന്തേ ധാത്ര്യാ തത്തു ത്വയാ ശ്രുതം
വൃതോ൯യം നാരദഃ കാമം മുനിർവാനരവക്ത്രഭാക് 2

കിമിദം ചിന്തിതം പുത്ര്യാ ബുദ്ധിഹീനം വിചേഷ്ടിതം
കഥമസ്മൈ മയാ ദേയാ കന്യാ ഹരിമുഖായ സാ 3

ക്വാസൗ ഭിക്ഷുഃ കുരൂപഃ ക്വ ദമയന്തീ മമാത്മജാ
വിപരീതമിദം കാര്യം ന വിധേയം കദാചന 4

താമേകാന്തേ സുകേശാന്തേ നിവാരയ ഹഠാത്സുതാം
യുക്ത്യാ മുനിരതാം മുഗ്ദ്ധാം ശാസ്ത്രവൃദ്ധാനുസാരയാ 5

ഇതി ഭർത്തൃവചഃ ശ്രുത്വാ ജനനീ താമഥാബ്രവീത്
ക്വ തേ രൂപം മുനിഃ ക്വാസൗ വാനരാസ്യോ൯ധനഃ പുനഃ 6

കഥം മോഹമവാപ്താസി ഭിക്ഷുകേ ചതുരാ പുനഃ
ലതാകോമളദേഹാ ത്വം ഭസ്മരൂക്ഷതനുസ്ത്വയം 7

വാർത്താ വാനരവക്ത്രേണ കഥം യുക്താ തവാനഘേ
കാ പ്രീതിഃ കുത്സിതേ പുംസി ഭവിഷ്യതി ശുചിസ്മിതേ 8

വരസ്തേ രാജപുത്രോ൯സ്തു മാ കുരു ത്വം വൃഥാ ഹഠം
പിതാ തേ ദുഃഖമാപ്നോതി ശ്രുത്വാ ധാത്രീമുഖാദ്വചഃ 9

ലഗ്നാം ബുബൂലവൃക്ഷേണ കോമളാം മാലതീലതാം
ദൃഷ്ട്വാ കസ്യ മനഃഖേദം ചതുരസ്യ ന ഗച്ഛതി 10

ദാസേരകായ താംബൂലീദളാനി കോമളാനി കഃ
ദദാതി ഭക്ഷണാർത്ഥായ മൂർഖോ൯പി ധരണീതലേ 11

വീക്ഷ്യ ത്വാം കരസംലഗ്നാം നാരദസ്യ സമീപതഃ
വിവാഹേ വർത്തമാനേ തു കസ്യ ചേതോ ന ദഹ്യതി 12

കുമുഖേന സമം വാർത്താ ന രുചിം ജനയത്യതഃ
ആമൃതേസ്തു കഥം കാലഃ ക്ഷപിതവ്യസ്ത്വയാ൯മുനാ 13

നാരദ ഉവാച

ഇതി മാതുർവചഃ ശ്രുത്വാ ദമയന്തീ ഭൃശാതുരാ
മാതരം പ്രാഹ തന്വംഗീ മയി സാ കൃതനിശ്ചയാ 14

കിം മുഖേന ച രൂപേണ മൂർഖസ്യ ച ധനേന കിം
കിം രാജ്യേനാവിദഗ്ദ്ധസ്യ രസമാർഗ്ഗാവിദോ൯സ്യ ച 15

ഹരിണ്യോ/പി വനേ ധന്യാ യാ നാദേന വിമോഹിതാഃ
മാതഃ പ്രാണാൻ പ്രയച്ഛന്തി ധിങ്മൂർഖാന്മാനുഷാൻ ഭുവി 16

നാരദോ വേത്തി യാം വിദ്യാം മാതഃ സപ്തസ്വരാത്മികാം
തൃതീയഃ കോ/പി നോ വേദ ശിവാദന്യഃ പുമാൻ കില 17

മൂർഖേന സഹ സംവാസോ മരണം തത് ക്ഷണേ ക്ഷണേ
രൂപവാൻ ധനവാൻ ത്യാജ്യോ ഗുണഹീനോ നരഃ സദാ 18

ധിങ്മൈത്രീ മൂർഖഭൂപാലേ വൃഥാ ഗർവസമന്വിതേ
ഗുണജ്ഞേ ഭിക്ഷുകേ ശ്രേഷ്ഠാ വചനാത്സുഖദായിനീ 19

സ്വരജ്ഞോ ഗ്രാമവിത്കാമം മൂർഛനാജ്ഞാനഭേദഭാക്
ദുർലഭഃ പുരുഷശ്ചാഷ്ടരസജ്ഞോ ദുർബലോ/പി വൈ. 20

യഥാ നയതി കൈലാസം ഗംഗാ ചൈവ സരസ്വതീ
തഥാ നയതി കൈലാസം സ്വരജ്ഞാനവിശാരദഃ 21

സ്വരമാനം തു യോ വേദ സ ദേവോ മാനുഷോ/പി സൻ
സപ്തഭേദം ന യോ വേദ സ പശുഃ സുരരാഡപി 22

മൂർഛനാതാനമാർഗ്ഗം തു ശ്രുത്വാ മോദം ന യാതി യഃ
സ പശുഃ സർവഥാ ജ്ഞേയോ ഹരിണാഃ പശവോ ന ഹി 23

വരം വിഷധരഃ സർപഃ ശ്രുത്വാ നാദം മനോഹരം
അശ്രോത്രോ/പി മുദം യാതി ധിക്സകർണ്ണാംശ്ചമാനവാൻ 24

ബാലോ/പി സുസ്വരം ഗേയം ശ്രുത്വാ മുദിതമാനസഃ
ജായതേ കിന്തു തേ വൃദ്ധാ ന ജാനന്തി ധിഗസ്തു താൻ 25

പിതാ മേ കിന്ന ജാനാതി നാരദസ്യ ഗുണാൻ ബഹൂൻ
ദ്വിതീയഃ സാമഗോ നാസ്തി ത്രിഷു ലോകേഷു തത്സമഃ 26

തസ്മാദസൗ മയാ നൂനം വൃതഃ പൂർവം സമാഗമാത്
പശ്ചാച്ഛാപവശാജ്ജാതോ വാനരാസ്യോ ഗുണാകരഃ 27

കിന്നരാ ന പ്രിയാഃ കസ്യ ഭവന്തി തുരഗാനനാഃ
ഗാനവിദ്യാസമായുക്താഃ കിം മുഖേന വരേണ ഹ 28

പിതരം ബ്രൂഹി മേ മാതർവൃതോ/യം മുനിസത്തമഃ
തസ്മാത്ത്വമാഗ്രഹം ത്യക്ത്വാ ദേഹി തസ്മൈ ച മാം മുദാ 29

നാരദ ഉവാച

ഇതി പുത്ര്യാ വചഃ ശ്രുത്വാ രാജ്ഞീ രാജ്ഞേ ന്യവേദയത്
ആഗ്രഹം സുന്ദരീ ജ്ഞാത്വാ സുതായാ നാരദേ മുനേ 30

വിവാഹം കുരു രാജേന്ദ്ര ദമയന്ത്യാഃ ശുഭേ ദിനേ
മുനിനാ സ ച സർവജ്ഞേന വൃതോfസൗ മനസാfനയാ 31

നാരദ ഉവാച

ഇതി സമ്പോധിതോ രാജ്ഞ്യാ സഞ്ജയഃ പൃഥിവീപതിഃ
ചകാര വിധിവത് സർവ്വം വിധിം വൈവാഹികം തതഃ 32

ഏവം ദാരഗ്രഹം കൃത്വാ വാനരാസ്യഃ പരന്തപ
സ്ഥിതസ്തത്രൈവ മനസാ ദഹ്യമാനേന ചാന്വഹം 33

യദാഗച്ഛദ്രാജസുതാ സേവാർത്ഥം മമ സന്നിധൗ
അഭവം ദുഃഖസന്തപ്തസ്തദാfഹം വാനരാനനഃ 34

ദമയന്തീ തു മാം വീക്ഷ്യ പ്രഫുല്ലവദനാംബുജാ
ശോകം വാനരവക്ത്രത്വാന്ന ചകാര കദാചന 35

ഏവം ഗച്ഛതി കാലേ തു സഹസാ പർവതോ മുനിഃ
കുർവംസ്തീർത്ഥാന്യനേകാനി ദ്രഷ്ടും മാം സമുപാഗതഃ 36

മയാfതിമാനിതഃ പ്രേമ്ണാ പൂജിതശ്ച യഥാവിധി
ആസീന ആസനേ ദിവ്യേ വീക്ഷ്യ മാം ദുഃഖിതോഹ്യഭൂത് 37

കൃതദാരം വാനരാസ്യം ദീനം ചിന്താതുരം ഭൃശം
ദയാവാൻ മാമുവാചേദം പർവതോ മാതുലം കൃശം 38

മയാ നാരദ കോപാത്ത്വം ശപ്തോfസി മുനിസത്തമ
നിഷ്കൃതിം തസ്യ ശാപസ്യ കരോമ്യദ്യ നിശാമയ 39

ഭവ ത്വം ചാരുവദനോ മമ പുണ്യേന നാരദ
ദൃഷ്ട്വാ രാജസുതാം ചിത്തേ കൃപാ ജാതാ മമാധുനാ 40

നാരദ ഉവാച

മയാfപി പ്രവണം ചിത്തം കൃത്വാ ശ്രുത്വാfസ്യ ഭാഷിതം
അനുഗ്രഹഃകൃതഃ സദ്യസ്തസ്യ ശാപസ്യ തത്ക്ഷണാത് 41

ഭാഗിനേയ തവാപ്യസ്തു ഗമനം സുരസദ്മനി
ശാപസ്യാനുഗ്രഹഃ കാമം കൃതോfയം പർവതാധുനാ 42

നാരദ ഉവാച

ജാതോfഹം ചാരുവദനോ വചനാത്തസ്യ പശ്യതഃ
രാജപുത്രീ തു സന്തുഷ്ടാ മാതരം പ്രാഹ സത്വരം 43

മാതസ്തേ സുമുഖോ ജാതോ ജാമാതാ ച മഹാദ്യുതിഃ
വചനാത് പർവതസ്യാദ്യ മുക്തശാപോ മുനേരഭൂത് 44

തച്ഛ്രുത്വാ വചനം രാജ്ഞ്യാ കഥിതം തത്തു രാജനി
യയൗ ദ്രഷ്ടും മുനീം തത്ര സഞ്ജയഃ പ്രീതിമാംസ്തദാ 45

ധനം സമർപിതം രാജ്ഞാ സന്തുഷ്ടേന തദാ മഹത്
മഹ്യം ച ഭാഗിനേയായ പാരിബർഹം മഹാത്മനാ 46

ഏതത്തേ സർവമാഖ്യാതം വർത്തനം യത്പുരാതനം
മായായാ ബലമാഹാത്മ്യം ഹ്യനുഭൂതം യഥാ മയാ 47

സംസാരേ/സ്മിൻ മഹാഭാഗ മായാഗുണകൃതേ/ന്യതേ
തനുഭൃത്തു സുഖീ നാസ്തി നഭൂതോ ന ഭവിഷ്യതി 48

കാമക്രോധൗ തഥാലോഭോ മത്സരോ മമതാ തഥാ
അഹങ്കാരോ മദഃ കേന ജിതാഃ സർവേ മഹാബലാഃ 49

സത്വം രജസ്തമശ്ചൈവ ഗുണാസ്ത്രയ ഇമേ കില
കാരണം പ്രാണിനാം ദേഹസംഭവേ സർവഥാ മുനേ 50

കസ്മിംശ്ചിത് സമയേ വ്യാസ വനേ/ഹം വിഷ്ണുനാ സഹ
ഗച്ഛൻ ഹാസ്യവിനോദേന സ്ത്രീഭാവം ഗമിതഃ ക്ഷണാത് 51

രാജപത്നീത്വമാപന്നോ മായാബലവിമോഹിതഃ
പുത്രാഃ പ്രസൂതാ ബഹവോ ഗേഹേ തസ്യ നൃപസ്യ ഹ 52

വ്യാസ ഉവാച

സംശയോ/യം മഹാൻ സാധോ ശ്രുത്വാ തേ വചനം കില
കഥം നാരീത്വമാപന്നസ്ത്വം മുനേ ജ്ഞാനവാൻ ഭൃശം 53

കഥം ച പുരുഷോ ജാതോ ബ്രൂഹി സർവമശേഷതഃ
കഥം പുത്രാസ്ത്വയാ ജാതാഃ കസ്യ രാജ്ഞോ ഗൃഹേ/ഞ്ജസാ 54

ഏതദാഖ്യാഹി ചരിതം മായായാമഹദദ്ഭുതം
മോഹിതം ച യഥാ സർവമിദം സ്ഥാവരജംഗമം 55

ന തൃപ്തിമധിഗച്ഛാമി ശൃണ്വംസ്തവ കഥാമൃതം
സർവഗ്രന്ഥാർത്ഥതത്ത്വം ച സർവസംശയനാശനം 56

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ

സപ്തവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥാഷ്ടാവിംശോ ƒ ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

നിശാമയ മുനിശ്രേഷ്ഠ ഗദതോ മമ സത്കഥാം
മായാബലം സുദുർജ്ഞേയം മുനിഭിർയോഗവിത്തമൈഃ 1

മായയാ മോഹിതം സർവം ജഗത്സ്ഥാവരജംഗമം
ബ്രഹ്മാദിസ്തംബപര്യന്തമജയാ ദുർവിഭാവ്യയാ 2

കദാചിത് സത്യലോകാദ്വൈ ശ്വേതദ്വീപേ മനോഹരേ
ഗതോ ƒ ഹം ദർശനാകാംക്ഷീ ഹരേരദ്ഭുതകർമ്മണഃ 3

വാദയൻ മഹതീം വീണാം സ്വരതാനവിഭൂഷിതാം
ഗായത്രം ഗായമാനസ്തു സാമ സപ്തസ്വരാന്വിതം 4

ദൃഷ്ടോ മയാ ദേവദേവശ്ചക്രപാണിർഗദാധരഃ
കൗസ്തുഭോദ്ഭാസിതോരസ്കോ മേഘശ്യാമശ്ചതുർഭുജഃ 5

പീതാംബരപരീധാനോ മുകുടാംഗദരാജിതഃ
ലക്ഷ്മ്യാ സഹ വിലാസിന്യാ ക്രീഡമാനോ മുദാ യുതഃ 6

വീക്ഷ്യ മാം കമലാ ദേവീ ഗതാന്തർധാനമന്തികാത്
സർവലക്ഷണസമ്പന്നാ സർവഭൂഷണഭൂഷിതാ 7

നാരീണാം പ്രവരാ കാന്താ രൂപയൗവനഗർവിതാ
സുപ്രിയാ വാസുദേവസ്യ വരചാമീകരപ്രഭാ 8

അന്തർഗൃഹം ഗതാം ദൃഷ്ട്വാ സിന്ധുജാം വ്യഞ്ജനാന്വിതാം
മയാ പൃഷ്ടോ ദേവദേവോ വനമാലീ ജഗദ്പ്രഭുഃ 9

ഭഗവൻ ദേവദേവേശ പത്മനാഭ, സുരാരിഹൻ
കഥം ച മാ ഗതാ ദൃഷ്ട്വാ മാമാഗച്ഛന്തമന്തികാത് 10

നാഹം വിടോ ന വാ ധൂർത്തോ താപസോ ƒ ഹം ജഗദ്ഗുരോ
ജിതേന്ദ്രിയോ ജിതക്രോധോ ജിതമായോ ജനാർദ്ദന 11

നാരദ ഉവാച

നിശമ്യ വചനം കിഞ്ചിദ്ഗർവയുക്തം ജനാർദ്ദനഃ
ഉവാച മാം സ്മിതം കൃത്വാ വീണാവന്മധുരാംഗിരം 12

വിഷ്ണുരുവാച

നാരദൈവംവിധാ നീതിർന്ന സ്ഥാതവ്യം കദാചന
പതിം വിനാ ƒ ന്യസാന്നിദ്ധ്യം കസ്യചിദ്യോഷയാ ക്വചിത് 13

മായാ സുദുർജയാ വിദ്വൻ യോഗിഭിർജിതമാരുതൈഃ
സാംഖ്യവിദ്ഭിർനിരാഹാരൈരെസ്താപസൈശ്ച ജിതേന്ദ്രിയൈഃ 14

ദേവൈശ്ച മുനിശാർദൂല യത്ത്വയോക്തം വചോ/ധുനാ
ജിതമായോ/സ്മി ഗീതജ്ഞ നൈവം വാച്യം കദാചന 15

നാഹം ശിവോ ന വാ ബ്രഹ്മാ ജേതും താം പ്രഭവോ/പ്യജാം
മുനയഃ സനകാദ്യാശ്ച കസ്താം കേ/ന്യേ ക്ഷമാ ജയേ 16

ദേവദേഹം നൃദേഹം വാ തിര്യഗ്ദേഹമഥാപി വാ
ബിഭൃയാദ്യഃ ശരീരം ച സ കഥം താം ജയേദജാം 17

ത്രിയുതസ്താം കഥം മായാം ജേതും ശക്തഃ പുമാൻ ഭവേത്
വേദവിദ്യോഗവിദ്വാപി സർവജ്ഞോ വിജിതേന്ദ്രിയഃ 18

കാലോ/പി തസ്യാ രൂപം ഹി രൂപഹീനഃ സ്വരൂപകൃത്
തദ്വശേ വർത്തതേ ദേഹീ വിദ്വാന്മൂർഖോ/ഥ മധ്യമഃ 19

കാലഃ കരോതി ധർമ്മജ്ഞം കദാചിദ്വികലം പുനഃ
സ്വഭാവാത് കർമ്മതോ വാ/പി ദുർജ്ഞേയം തസ്യ ചേഷ്ടിതം 20

നാരദ ഉവാച

ഇത്യുക്ത്വാ വിരതോ വിഷ്ണുരഹം വിസ്മയമാനസഃ
തമബ്രുവം ജഗന്നാഥം വാസുദേവം സനാതനം 21

രമാപതേ കഥം രൂപാ മായാ സാ കീദൃശീ പുനഃ
കിയദ്ബലാ ക്വസംസ്ഥാനാ കസ്യാധാരാ വദസ്വ മേ 22

ദ്രഷ്ടുകാമോ/സ്മി താം മായാം ദർശയാശു മഹീധര
ജ്ഞാതുമിച്ഛാമി താം സമ്യക്പ്രസാദം കുരു മാപതേ 23

വിഷ്ണുരുവാച

ത്രിഗുണാ സാഖിലാധാരാ സർവജ്ഞാ സർവസമ്മതാ
അജേയാ/നേകരൂപാ ച സർവം വ്യാപ്യ സ്ഥിതാ ജഗത് 24

ദിദൃക്ഷാ യദി തേ ചിത്തേ നാരദാരോഹണം കുരു
ഗരുഡേ മത്സമേതോ/ദ്യ ഗച്ഛാമോ/ന്യത്ര സാമ്പ്രതം 25

ദർശയിഷ്യാമി തേ മായാം ദുർജയാമജിതാത്മഭിഃ
ദൃഷ്ട്വാ താം ബ്രഹ്മപുത്ര ത്വം മാ വിഷാദേ മനഃ കൃഥാഃ 26

ഇത്യുക്ത്വാ ദേവദേവോ മാം സസ്മാര വിനതാസുതം
സ്മൃതമാത്രസ്തു ഗരുഡസ്തദാഗാദ്ധരിസന്നിധൗ 27

ആഗതം ഗരുഡം വീക്ഷ്യ ആരുരോഹ ജനാർദ്ദനഃ
സമാരോപ്യ ച മാം പൃഷ്ടേ ഗമനായ കൃതാദരഃ 28

ചലിതോ വിനതാപുത്രോ വൈകുണ്ഠാദ്വായുവേഗവാൻ
പ്രേരിതോ യത്ര കൃഷ്ണേന ഗന്തുകാമേന കാനനം 29

മഹാവനാനി ദിവ്യാനി സരാംസി സരിതസ്തഥാ
പുരഗ്രാമാകരാദീംശ്ച ഖേടഖർവടഗോവ്രജാൻ 30

മുനീനാമാശ്രമാൻ രമ്യാൻ വാപീശ്ച സുമനോഹരാഃ
പല്വലാനി വിശാലാനി ഹ്രദാൻ പങ്കജഭൂഷിതാൻ 31

മൃഗാണാം ച വരാഹാണാം വൃന്ദാന്യപ്യവലോക്യ ച
ഗതാവാവാം കാന്യകുബ്ജസമീപം ഗരുഡാസനൗ 32

തത്ര രമ്യം സരോ ദിവ്യം ദൃഷ്ടം പങ്കജമണ്ഡിതം
ഹംസകാരണ്ഡവാകീർണ്ണം ചക്രവാകോപശോഭിതം 33

നാനാവർണ്ണൈഃ പ്രഫുല്ലൈശ്ച പങ്കജൈരുപരഞ്ജിതം
ശുചി മിഷ്ടജലം ഭൃംഗയൂഥനാദവിരാജിതം 34

മാമാഹ ഭഗവാൻ വീക്ഷ്യ തടാകം പരമാദ്ഭുതം
സ്പർദ്ധകം ചോദധേഃ ക്ഷീരം മിഷ്ടം വാരി വിശേഷതഃ 35

ശ്രീ ഭഗവാനുവാച

പശ്യ നാരദ ഗംഭീരം സരഃ സാരസനാദിതം
സർവത്ര പങ്കജൈഃ ഛന്നം സ്വച്ഛനീരപ്രപൂരിതം 36

അത്ര സ്നാത്വാ ഗമിഷ്യാവഃ കാന്യകുബ്ജം പുരോത്തമം
ഇത്യുക്ത്വാ ഗരുഡാദാശു മാമുത്താര്യ വൃതാരയത് 37

വിഹസ്യ ഭഗവാംസ്തത്ര ജഗ്രാഹ മമ തർജ്ജനീം
സ്തുവൻ സരോവരം ഭൂയസ്തീരേ മാമനയത്പ്രഭുഃ 38

വിശ്രമ്യ തടഭാഗേ തു സ്നിഗ്ദ്ധഛായേ മനോഹരേ
മാമുവാച മുനേ സ്നാനം കുരു ത്വം വിമലേ ജലേ 39

പാശ്ചാദഹം കരിഷ്യാമി തടാഗേfസ്മിൻ സുപാവനേ
സാധൂനാമിവ ചേതാംസി ജലാനി നിർമ്മലാനി ച 40

സുരഭീണി പരാഗൈസ്തു പങ്കജാനാം വിശേഷതഃ
ഇത്യുക്തോfഹം ഭഗവതാ മുക്ത്വാ വീണാം മൃഗാജിനം 41

സ്നാനായ കൃതധീസ്തീരേ ഗതഃ പ്രേമസമന്വിതഃ
പാദൗ പ്രക്ഷാള്യ ഹസ്തൗ ച ശിഖാം ബദ്ധ്വാ കുശഗ്രഹം 42

കൃത്വാചമ്യ ശുചിസ്തോയേ സ്നാതവാനസ്മി തജ്ജലേ
യദാ തസ്മിൻ ജലേ രമ്യേ സ്നാതോ/ഹം പശ്യതോ ഹരേഃ 43

വിഹായ പൗരുഷം രൂപം പ്രാപ്തഃ സ്ത്രീത്വമനുത്തമം
ഹരിർഗൃഹീത്വാ വീണാം മേ തഥാ കൃഷ്ണാജിനം ശുഭം 44

ആരുഹ്യ ഗരുഡം തൂർണം ജഗാമ സ്വഗൃഹം ക്ഷണാത്
തതോ/ഹം സ്ത്രീത്വമാപന്നശ്ചാരുഭൂഷണഭൂഷിതഃ 45

തത്ക്ഷണാൻ മനസോ ജാതാ പൂർവദേഹസ്യ വിസ്മൃതിഃ
വിസ്മൃതോ/സൗ ജഗന്നാഥോ മഹതീ വിസ്മൃതാ പുനഃ 46

സമ്പ്രാപ്യ മോഹിനീരൂപം തടാഗാന്നിർഗതോ ബഹിഃ
അപശ്യം നളിനീജുഷ്ടം സരസ്തദ്വിമലോദകം 47

കിമേതദിതി മനസാ/കരവം വിസ്മയം മുഹുഃ
ഏവം ചിന്തയമാനസ്യ നാരീരൂപധരസ്യ മേ 48

സഹസാ ദൃക്പഥം പ്രാപ്തസ്തത്ര താലധ്വജോ നൃപഃ
ഗജാശ്വരഥവൃന്ദൈശ്ച സംയുതോ രഥസംസ്ഥിതഃ 49

യുവാ ഭൂഷണസംവീതോ ദേഹവാനിവ മന്മഥഃ
വീക്ഷ്യ മാം ഭൂപതിസ്തത്ര ദിവ്യഭൂഷണഭൂഷിതാം 50

രാകാചന്ദ്രമുഖീം യോഷാം വിസ്മയം പരമം ഗതഃ
പപ്രച്ഛ കാ/സി കല്യാണി കസ്യ പുത്രീ സുരസ്യ വാ 51

മാനുഷസ്യ ച വാ കാന്തേ ഗന്ധർവസ്യോരഗസ്യ ച
ഏകാകിനീ കഥം ബാലാ രൂപയൗവനഭൂഷിതാ 52

വിവാഹിതാ/ഥ കന്യാ വാ സത്യം വദ സുലോചനേ
കിം പശ്യസി സുകേശാന്തേ തടാഗേ/സ്മിൻ സുമധ്യമേ 53

ചികീർഷിതം പികാലാപേ ബ്രൂഹി മന്മഥമോഹിനി
ഭുംക്ഷ്വ ഭോഗാൻ മരാളാക്ഷി മയാ സഹ കൃശോദരി
വാഞ്ഛിതാൻ മനസാ നൂനം കൃത്വാ മാം പതിമുത്തമം 54

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ

അഷ്ടാവിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ഏകോനത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദ ഉവാച

ഇത്യുക്തോ/ഹം തദാ തേന രാജ്ഞാ താലധ്വജേന ച
വിമൃശ്യ മനസാ/ത്യർത്ഥം തമുവാച വിശാംപതേ 1

രാജൻ നാഹം വിജാനാമി പുത്രീ കസ്യേതി നിശ്ചയം
പിതരൗ ക്വ ച മേ കേന സ്ഥാപിതാ ച സരോവരേ 2

കിം കരോമി ക്വ ഗച്ഛാമി കഥം മേ സുകൃതം ഭവേത്
നിരാധാരാ/സ്മി രാജേന്ദ്ര ചിന്തയാമി. ചികീർഷിതം 3

ദൈവമേവ വരം രാജന്നാസ്ത്യത്ര പൗരുഷം മമ
ധർമ്മജ്ഞോ/സി മഹീപാല യഥേച്ഛസി തഥാ കുരു 4

തവാധീനാ/സ്മ്യഹം ഭൂപ നമേ കോ/പ്യസ്തി പാലകഃ
ന പിതാ ന ച മാതാ ച ന സ്ഥാനം ന ച ബാന്ധവാഃ 5

ഇത്യുക്തോ/സൗ മയാ രാജാ ബഭൂവ മദനാതുരഃ
മാം നിരീക്ഷ്യ വിശാലാക്ഷീം സേവകാനിത്യുവാച ഹ 6

നരയാനമാനയദ്ധ്വം ചതുർവാഹ്യം മനോഹരം
ആരോഹണാർത്ഥമസ്യാസ്തു കൗശേയാംബരവേഷ്ടിതം 7

മൃദ്വാസ്തരണസംയുക്തം മുക്താജാലവിഭൂഷിതം
ചതുരശ്രം വിശാലം ച സുവർണ്ണരചിതം ശുഭം 8

തസ്യ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ ഭൃത്യാഃ സത്വരഗാമിനഃ
ആനിന്യുഃ ശിബികാം ദിവ്യാം മദർത്ഥേ വസ്ത്രവേഷ്ടിതാം 9

ആരൂഢോ/ഹം തദാ തസ്യാം തസ്യ പ്രിയചികീർഷയാ
മുദിതോ/സൗ ഗൃഹേ നീത്വാ മാം തദാ പൃഥിവീപതിഃ 10

വിവാഹവിധിനാ രാജാ ശുഭേ ലഗ്നേ ശുഭേ ദിനേ
ഉപയേമേ ച മാം തത്ര ഹുതഭുക്സന്നിധൗ തതഃ 11

തസ്യാഹം വല്ലഭാ ജാതാ പ്രാണേഭ്യോപി ഗരീയസീ
സൗഭാഗ്യസുന്ദരീത്യേവം നാമ തത്ര കൃതം മമ 12

രമമാണോ മയാ സാർധം സുഖമാപ മഹീപതിഃ
നാനാ ഭോഗവിലാസൈശ്ച കാമശാസ്ത്രോദിതൈസ്തഥാ 13

രാജ്യകാര്യാണി സന്ത്യജ്യ ക്രീഡാസക്തോ ദിവാനിശം
നാസൗ വിവേദ ഗച്ഛന്തം കാലം കാമകലാരതഃ 14

ഉദ്യാനേഷു ച രമ്യേഷു വാപീഷു ച ഗൃഹേഷു ച
ഹർമ്യേഷു വരശൈലേഷു ദീർഘികാസു വരാസു ച 15

വാരുണീമദമത്തോfസൗ വിഹരൻ കാനനേ ശുഭേ
വിസൃജ്യ സർവകാര്യാണി മദധീനോ ബഭൂവ ഹ 16

വ്യാസാഹം തേന സംസക്താ ക്രീഡാരസവശീകൃതാ
സ്മൃതവാൻ പൂർവദേഹം ന പുംഭാവം മുനിജന്മ ച 17

മമൈവായം പതിർയോഷാfഹം പത്നീഷു പ്രിയാ സതീ
പട്ടരാജ്ഞീ വിലാസജ്ഞാ സഫലം ജീവിതം മമ 18

ഇതി ചിന്തയതീ തസ്മിൻ പ്രേമബദ്ധാ ദിവാനിശം
ക്രീഡാസക്താ സുഖേ ലുബ്ധാ തം സ്ഥിതാ വശവർത്തിനീ 19

വിസ്മൃതം ബ്രഹ്മവിജ്ഞാനം ബ്രഹ്മജ്ഞാനം ച ശാശ്വതം
ധർമ്മശാസ്ത്രപരിജ്ഞാനം തദാസക്തമനാഃ സ്ഥിതാ 20

ഏവം വിഹരതസ്തത്ര വർഷാണി ദ്വാദശൈവ തു
ഗതാനി ക്ഷണവത് കാമക്രീഡാസക്തസ്യ മേ മുനേ 21

ജാതാ ഗർഭവതീ ചാഹം മുദം പ്രാപ നൃപസ്തദാ
കാരയാമാസ വിധിവദ്ഗർഭസംസ്കാരകർമ്മ ച 22

അപൃച്ഛദ്ദോഹദം രാജാ പ്രീണയൻ മാം പുനഃ പുനഃ
നാ ബ്രൂവം ലജ്ജമാനാfഹം നൃപം പ്രീതമനാ ഭൃശം 23

സമ്പൂർണ്ണേ ദശമേ മാസി പുത്രോ ജാതസ്തതോ മമ
ശുഭേfഹ്നിഗ്രഹനക്ഷത്രലഗ്നതാരാബലാന്വിതേ 24

ബഭൂവ നൃപതേർഗേഹേ പുത്രജന്മമഹോത്സവഃ
രാജാ പരമസന്തുഷ്ടോ ബഭൂവ സുതജന്മതഃ 25

സൂതകാന്തേ സുതം വീക്ഷ്യ രാജാ മുദമവാപ ഹ
അഹം ഭൂമിപതേശ്ചാസം പ്രിയാ ഭാര്യാ പരന്തപ 26

തതോ വർഷദ്വയാന്തേ വൈ പുനർഗർഭോ മയാധൃതഃ
ദ്വിതീയസ്തു സുതോ ജാതഃ സർവലക്ഷണസംയുതഃ 27

സുധന്വേതി സുതസ്യാഥ നാമ ചക്രേ നൃപസ്തദാ
വീരവർമ്മേതി ജ്യേഷ്ഠസ്യ ബ്രാഹ്മണൈഃ പ്രേരിതസ്ത്വയം 28

ഏവം ദ്വാദശപുത്രാംശ്ച പ്രസൂതാ ഭൂപസമ്മതാഃ
മോഹിതോfഹം തദാ തേഷാം പ്രീത്യാ പാലനലാളനേ 29

പുനരഷ്ടസുതാഃ കാലേ കാലേ ജാതാഃ സുരൂപിണഃ
ഗാർഹസ്ഥ്യം മേ തതഃ പൂർണ്ണം സമ്പന്നം സുഖസാധനം 30

തേഷാം ദാരക്രിയാഃ കാലേ കൃതാ രാജ്ഞാ യഥോചിതാഃ
സ്നുഷാഭിശ്ച തഥാ പുത്രൈഃ പരിവാരോ മഹാനഭൂത് 31

തതഃപൗത്രാദിസംഭൂതാംസ്തേഽപി ക്രീഡാരസാന്വിതാഃ
ആസന്നാനാരസോപേതാ മോഹവൃദ്ധികരാ ഭൃശം 32

കദാചിത്സുഖമൈശ്വര്യം കദാചിദ്ദുഃഖമദ്ഭുതം
പുത്രേഷു രോഗജനിതം ദേഹസന്താപകാരകം 33

പരസ്പരം കദാചിത്തു വിരോധോഭൂത്സുദാരുണഃ
പുത്രാണാം ച വധൂനാം ച തേന സന്താപസംഭവഃ 34

സുഖദുഃഖാത്മകേ ഘോരേ മിഥ്യാചാരകരേ ഭൃശം
സങ്കല്പജനിതേ ക്ഷുദ്രേ മഗ്നോഽഹം മുനിസത്തമ 35

വിസ്മൃതം പൂർവവിജ്ഞാനം ശാസ്ത്രജ്ഞാനം തഥാ ഗതം
യോഷാഭാവേ വിലീനോഽഹം ഗൃഹകാര്യേഷു സർവഥാ 36

അഹങ്കാരസ്തു സംജാതോ ഭൃശം മോഹവിവർദ്ധകഃ
ഏതേ മേ ബലിനഃ പുത്രാഃ സ്നുഷാഃ സുകുലസംഭവാഃ 37

ഏതേ പുത്രാ സുസന്നദ്ധാഃ ക്രീഡന്തി മമ വേശ്മസു
ധന്യാഽഹം ഖലു നാരീണാം സംസാരേഽസ്മിന്നഹോ ഭൃശം 38

നാരദോഽഹം ഭഗവതാ വഞ്ചിതോ മായയാ കില
ന കദാചിന്മയാപ്യേവം ചിന്തിതം മനസാ കില 39

രാജപത്നീ ശുഭാചാരാ ബഹുപുത്രാ പതിവ്രതാ
ധന്യാഽഹം കില സംസാരേ കൃഷ്ണൈവം മോഹിതസ്ത്വഹം 40

അഥ കശ്ചിന്നൃപഃ കാമം ദൂരദേശാധിപോ മഹാൻ
അരാതിഭാവമാപന്നഃ പതിനാ സഹ മാനദ 41

കൃത്വാ സൈന്യസമായോഗം രഥൈശ്ച വാരണൈര്യുതം
ആജഗാമ കാന്യകുബ്ജേ പുരേ യുദ്ധമചിന്തയത് 42

വേഷ്ടിതം നഗരം തേന രാജ്ഞാ സൈന്യയുതേന ച
മമ പുത്രാശ്ച പൗത്രാശ്ച നിർഗതാ നഗരാത്തദാ 43

സംഗ്രാമസ്തുമുലസ്തത്ര കൃതസ്തൈഃ തേന പുത്രകൈഃ
ഹതാ രണേ സുതാഃ സർവേ വൈരിണാ കാലയോഗതഃ 44

രാജാ ഭഗ്നസ്തു സംഗ്രാമാദാഗതഃ സ്വഗൃഹം പുനഃ
ശ്രുതം മയാ മൃതാഃ പുത്രാഃ സംഗ്രാമേ ഭൃശദാരുണേ 45

സ ഹത്വാ മേ സുതാൻ പൗത്രാൻ ഗതോ രാജാ ബലാന്വിതഃ
ക്രന്ദമാനാ ഹ്യഹം തത്ര ഗതാ സമരമണ്ഡലേ 46

ദൃഷ്ട്വാ താൻ പതിതാൻ പുത്രാൻ പൗത്രാംശ്ച ദുഃഖപീഡിതാ
വിലലാപാഹമായുഷ്മൻ ശോകസാഗരസംപ്ലവേ 47

ഹാ പുത്രാഃ ക്വ ഗതാ മേഽദ്യ ഹാ ഹതാസ്മി ദുരാത്മനാ
ദൈവേനാതിബലിഷ്ഠേന ദുർവാരേണാതിപാപിനാ 48

ഏതസ്മിന്നന്തരേ തത്ര ഭഗവാൻ മധുസൂദനഃ
കൃത്വാ രൂപം ദ്വിജസ്യാഗാദ് വൃദ്ധഃ പരമശോഭനഃ 49

സുവാസാ വേദവിത്കാമം മത്സമീപം സമാഗതഃ
മാമുവാചാഽതിദീനാം സ ക്രന്ദമാനാം രണാജിരേ 50

ബ്രാഹ്മണ ഉവാച

കിം വിഷീദസി തന്വംഗി ഭ്രമോഽയം പ്രകടീകൃതഃ
മോഹേന കോകിലാലാപേ പതിപുത്രഗൃഹാത്മകേ 51

കാ ത്വം കസ്യാഃ സുതാഃ കേഽമീ ചിന്തയാത്മഗതിം പരാം
ഉത്തിഷ്ഠ രോദനം ത്യക്ത്വാ സ്വസ്ഥാ ഭവ സുലോചനേ 52

സ്നാനം ച തിലദാനം ച പുത്രാണാം കുരു കാമിനി
പരലോകഗതാനാം ച മര്യാദാരക്ഷണായ വൈ 53

കർത്തവ്യം സർവഥാ തീർത്ഥേ സ്നാനം തു ന ഗൃഹേ ക്വചിത്
മൃതാനാം കില ബന്ധൂനാം ധർമ്മശാസ്ത്രവിനിർണ്ണയഃ 54

നാരദ ഉവാച

ഇത്യുക്ത്വാ തേന വിപ്രേണ വൃദ്ധേന പ്രതിബോധിതാ
ഉത്ഥിതാഽഹം നൃപേണാഥ യുക്താ ബന്ധുഭിരാവൃതാ 55

അഗ്രതോ ദ്വിജരൂപേണ ഭഗവാൻ ഭൂതഭാവനഃ
ചലിതാഽഹം തതസ്തൂർണ്ണം തീർത്ഥം പരമപാവനം 56

ഹരിർമാം കൃപയാ തത്ര പുംതീർത്ഥേ സരസി പ്രഭുഃ
നീത്വാഽഹ ഭഗവാൻവിഷ്ണുർദ്വിജരൂപീ ജനാർദ്ദനഃ 57

സ്നാനം കുരു തടാഗേഽസ്മിൻ പാവനേ ഗജഗാമിനി
ത്യജശോകം ക്രിയാകാലഃ പുത്രാണാം ച നിരർത്ഥകം 58

കോടിശസ്തേ മൃതാഃ പുത്രാ ജന്മജന്മസമുദ്ഭവാഃ
പിതരഃ പതയശ്ചൈവ ഭ്രാതരോ ജാമയസ്തഥാ 59

കേഷാം ദുഃഖം ത്വയാ കാര്യം ഭ്രമേ/സ്മിൻ മാനസോദ്ഭവേ
വിതഥേ സ്വപ്നസദൃശേ താപദേ ദേഹിനാമിഹ 60

നാരദ ഉവാച

ഇതി തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ തീർത്ഥേ പുരുഷസംജ്ഞകേ
പ്രവിഷ്ടാ സ്നാതുകാമാ/ഹം പ്രേരിതാ തത്ര വിഷ്ണുനാ 61

മജ്ജനാദേവ തീർത്ഥേഷു പുമാൻജാതഃ ക്ഷണാദപി
ഹരിർവീണാം കരേ കൃത്വാ സ്ഥിതസ്തീരേ സ്വദേഹവാൻ 62

ഉന്മജ്യ ച മയാ തീരേ ദൃഷ്ടഃ കമലലോചനഃ
പ്രത്യഭിജ്ഞാ തദാ ജാതാ മമ ചിത്തേ ദ്വിജോത്തമ 63

സഞ്ചിന്തിതം മയാ തത്ര നാരദോ/ഹമിഹാഗതഃ
ഹരിണാ സഹ സ്ത്രീഭാവം പ്രാപ്തോ മായാവിമോഹിതഃ 64

ഇതി ചിന്താപരശ്ചാഹം യദാ ജാതസ്തദാ ഹരിഃ
മാമാഹ നാരദാഗച്ഛ കിം കരോഷി ജലേ സ്ഥിതഃ 65

വിസ്മിതോ/ഹം തദാ സ്മൃത്വാ സ്ത്രീഭാവം ദാരുണം ഭൃശം
പുനഃ പുരുഷഭാവശ്ച സമ്പന്നഃ കേന ഹേതുനാ 66

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ
ഏകോനത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥ ത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

നാരദഉവാച

മാം ദൃഷ്ട്വാ നാരദം വിപ്രം വിസ്മിതോ/സൗ മഹീപതിഃ
ക്വ ഗതാ മമ ഭാര്യാ സാ കുതോ/യം മുനിസത്തമഃ 1

വിലലാപ നൃപസ്തത്ര ഹാ പ്രിയേതി മുഹുർമുഹുഃ
ക്വ ഗതാ മാം പരിത്യജ്യ വിലപന്തം വിയോഗിനം 2

വിനാ ത്വാം വിപുലശ്രോണി വൃഥാ മേ ജീവിതം ഗൃഹം
രാജ്യം കമലപത്രാക്ഷി കിം കരോമി ശുചിസ്മിതേ 3

ന പ്രാണാ മേ ബഹിർയാന്തി വിരഹേണ തവാധുനാ
ഗതോ വൈ പ്രീതിധർമ്മസ്തു ത്വാമൃതേ പ്രാണധാരണാത് 4

വിലപാമി വിശാലാക്ഷി ദേഹി പ്രത്യുത്തരം പ്രിയം
ക്വ ഗതാ സാ മയി പ്രീതിർയാ/ഭൂത് പ്രഥമസംഗമേ 5

നിമഗ്നാ കിം ജലേ സുഭ്രൂർഭക്ഷിതാ മത്സ്യകച്ഛപൈഃ
ഗൃഹീതാ വരുണേനാശു മമ ദൗർഭാഗ്യയോഗതഃ 6

ധന്യാ സുചാരുസർവാംഗി യാ ത്വം പുത്രൈഃസമാഗതാ
അകൃത്രിമസ്തു പുത്രേഷു സ്നേഹസ്തേ/മൃതഭാഷിണി 7

ന യുക്തമധുനാ യന്മാം വിഹായ ത്രിദിവം ഗതാ
വിലപന്തം പതിം ദീനം പുത്രസ്നേഹേന യന്ത്രിതാ 8

ഉഭയം മേ ഗതം കാന്തേ പുത്രസ്ത്വം പ്രാണവല്ലഭേ
തഥാപി മരണം നാസ്തി ദുഃഖിതസ്യ ഭൃശം പ്രിയേ 9

കിം കരോമി ക്വ ഗച്ഛാമി രാമോ നാസ്തി മഹീതലേ
രാമാവിരഹജം ദുഃഖം ജാനാതി രഘുനന്ദനഃ 10

വിധിനാ നിഷ്ഠുരേണാത്ര വിപരീതം കൃതം ഭുവി
ദമ്പത്യോർമരണം ഭിന്നം സർവഥാ സമചിത്തയോഃ 11

ഉപകാരസ്തു നാരീണാം മുനിഭിർവിഹിതഃകില
യദുക്തം ധർമ്മശാസ്ത്രേഷു ജ്വലനം പതിനാ സഹ 12

ഏവം വിലപമാനം തം രാജാനം ഭഗവാൻ ഹരിഃ
നിവാരയാമാസ തദാ വചനൈർയുക്തിയോജിതൈഃ 13

ശ്രീഭഗവാനുവാച

കിം വിഷീദസി രാജേന്ദ്ര ക്വ ഗതാ തേ പ്രിയാംഗനാ
ന ശ്രുതം കിം ത്വയാ ശാസ്ത്രം ന കൃതോ/സൗ ബുധാശ്രയഃ 14

കാ സാ കസ്ത്വം ക്വ സംയോഗോ വിയോഗഃകീദൃശസ്തവ
പ്രവാഹരൂപേ സംസാരേ നൃണാം നൗ തരതാമിവ 15

ഗൃഹേ ഗച്ഛ നൃപശ്രേഷ്ഠ, വൃഥാ തേ രുദിതേന കിം
സംയോഗശ്ച വിയോഗശ്ച ദൈവാധീനഃസദാ നൃണാം. 16

അനയാ സഹ തേ രാജൻ സംയോഗസ്ത്വിഹ സംവൃതഃ
ഭുക്താ ത്വയാ വിശാലാക്ഷീ സുന്ദരീ തനുമധ്യമാ 17

ന ദൃഷ്ടൗ പിതരാവസ്യാസ്ത്വയാ പ്രാപ്താ സരോവരേ
കാകതാളീപ്രസംഗേന യദ്ഭൂതം തത്തഥാ ഗതം 18

മാ ശോകം കുരു രാജേന്ദ്ര കാലോƒതിദുരതിക്രമഃ
കാലയോഗം സമാസാദ്യ ഭുംക്ഷ്വ ഭോഗാൻ ഗൃഹേ യഥാ 19

യഥാƒƒഗതാ ഗതാ സാതു തഥൈവ വരവർണ്ണിനീ
യഥാ പൂർവ്വം തഥാ തത്ര ഗച്ഛ കാര്യം കുരു പ്രഭോ 20

രുദിതേന ത്വവാദ്യൈവ നാഗമിഷ്യതി കാമിനീ
വൃഥാ ശോചസി പൃഥ്വീശ യോഗയുക്തോ ഭവാധുനാ 21

ഭോഗഃ കാലവശാദേതി തഥൈവ പ്രതിയാതി ച
നാത്ര ശോകസ്തു കർത്തവ്യോ നിഷ്ഫലേ ഭവവർത്മനി 22

നൈകത്ര സുഖസംയോഗോ ദുഃഖയോഗസ്തു നൈകതഃ
ഘടികായന്ത്രവത് കാമം ഭ്രമണം സുഖദുഃഖയോഃ 23

മനഃ കൃത്വാ സ്ഥിരം ഭൂപ കുരു രാജ്യം യഥാസുഖം
അഥവാ ന്യസ്യ ദായാദേ വനം സേവയ സാമ്പ്രതം 24

ദുർല്ലഭോ മാനുഷോ ദേഹഃ പ്രാണിനാം ക്ഷണഭംഗുരഃ
തസ്മിൻ പ്രാപ്തേ തു കർത്തവ്യം സർവ്വഥൈവാത്മസാധനം 25

ജിഹ്വോപസ്ഥരസോ രാജൻ പശുയോനിഷു വർത്തതേ
ജ്ഞാനം മാനുഷദേഹേ വൈ നാന്യാസു ച കുയോനിഷു 26

തസ്മാദ് ഗച്ഛ ഗൃഹം ത്യക്ത്വാ ശോകം കാന്താസമുദ്ഭവം
മായേയം ഭഗവത്യാസ്തു യയാ സമ്മോഹിതം ജഗത് 27

നാരദ ഉവാച

ഇത്യുക്തോ ഹരിണാ രാജാ പ്രണമ്യ കമലാപതിം
കൃത്വാ സ്നാനവിധിം സമ്യഗ്ജഗാമ നിജമന്ദിരം 28

ദത്വാ രാജ്യം സ്വപൗത്രായ പ്രാപ്യ നിർവേദമദ്ഭുതം
വനം ജഗാമ ഭൂപാലസ്തത്വജ്ഞാനമവാപ ച 29

ഗതേ രാജന്യഹം വീക്ഷ്യ ഭഗവന്തമധോക്ഷജം
തമബ്രുവം ജഗന്നാഥം ഹസന്തം മാം പുനഃപുനഃ 30

വഞ്ചിതോƒഹം ത്വയാ ദേവ ജ്ഞാതം മായാബലം മഹത്
സ്മരാമി ചരിതം സർവ്വം സ്ത്രീദേഹേ യത്കൃതം മയാ 31

ബ്രൂഹി മേ ദേവദേവേശ പ്രവിഷ്ടോƒഹം സരോവരേ
വിഗതം പൂർവ്വവിജ്ഞാനം സ്നാനാദേവ കഥം ഹരേ 32

യോഷിദ്ദേഹം സമാസാദ്യ മോഹിതോ/ഹം ജഗദ്ഗുരോ
പതിം പ്രാപ്യ നൃപശ്രേഷ്ഠം പുലോമീ വാസവം യഥാ 33

മനസ്തദേവ തച്ചിത്തം ദേഹഃ സ ച പുരാതനഃ
ലിംഗം തദേവ ദേവേശ സ്മൃതേർനാശഃ കഥം ഹരേ 34

വിസ്മയോ/യം മഹാന്മേ/ത്ര ജ്ഞാനനാശം പ്രതി പ്രഭോ
കഥയാദ്യ രമാകാന്ത കാരണം പരമം ച യത് 35

നാരീദേഹം മയാ പ്രാപ്യ ഭുക്താ ഭോഗാഹ്യനേകശഃ
സുരാപാനം കൃതം നിത്യം വിധിഹീനം ച ഭോജനം 36

മയാ തദേവ ന ജ്ഞാതം നാരദോ/ഹമിതി സ്ഫുടം
ജ്ഞാനാമൃദ്യ യഥാ സർവം വിവിക്തം ന തഥാ തദാ 37

വിഷ്ണുരുവാച

പശ്യ നാരദ മായാവീ വിലാസോ/യം മഹാമതേ
ദേഹേഷു സർവ്വജന്തൂനാം ദശാഭേദാഹ്യനേകശഃ 38

ജാഗ്രത്സ്വപ്നസുഷ്പ്തിശ്ച തുരീയാ ദേഹിനാം ദശാ
തഥാ ദേഹാന്തരേ പ്രാപ്തേ സന്ദേഹഃ കീദൃശഃ പുനഃ 39

സുപ്തോ നരോ ന ജാനാതി ന ശൃണോതി വദത്യപി
പുനഃ പ്രബുദ്ധോ ജാനാതി സർവ്വം ജ്ഞാതമശേഷതഃ 40

നിദ്രയാ ചാല്യതേ ചിത്തം ഭവന്തി സ്വപ്നസംഭവാഃ
നാനാവിധാ മനോഭേദാ മനോഭാവാ ഹ്യനേകശഃ 41

ഗജോ മാം ഹന്തുമായാതി ന ശക്തോ/സ്മി പലായനേ
കിം കരോമി ന മേ സ്ഥാനം യത്ര ഗച്ഛാമി സത്വരഃ 42

മൃതം പിതാമഹം സ്വപ്നേ പശ്യതി സ്വഗൃഹാഗതം
സംയോഗസ്തേന വാർത്താ ച ഭോജനം സഹ മന്യതേ 43

പ്രബുദ്ധഃ ഖലു ജാനാതി സ്വപ്നേ ദൃഷ്ടം സുഖാസുഖം
സ്മൃത്വാ സർവം ജനേഭ്യസ്തു വിസ്തരാത് പ്രവദത്യപി 44

സ്വപ്നേ കോ/പി ന ജാനാതി ഭ്രമോ/യമിതി നിശ്ചയഃ
യഥാ തഥൈവ വിഭവോ മായായാ ദുർഗമഃ കില 45

നാഹം നാരദ ജാനാമി പാരം പരമദുർഘടം
ഗുണാനാം കില മായായാ നൈവ ശംഭുർന പത്മജഃ 46

കോ/ന്യോ ജ്ഞാതും സമർത്ഥോ/ഭൂന്മാനവോ മന്ദധീഃ പുനഃ
മായാഗുണപരിജ്ഞാനം ന കസ്യാപി ഭവേദിഹ 47

ഗുണത്രയകൃതം സർവം ജഗത്സ്ഥാവരജംഗമം
വിനാ ഗുണൈർ ന സംസാരോ വർത്തതേ കിഞ്ചിദപ്യദഃ 48

അഹം സത്വപ്രധാനോ/സ്മി രജസ്തമസമന്വിതഃ
ന കദാചിത് ത്രിഭിർഹീനോ ഭവാമി ഭുവനേശ്വരഃ 49

തഥാ ബ്രഹ്മാ പിതാ തേ/ത്ര രജോമുഖ്യഃ പ്രകീർത്തിതഃ
തമഃ സത്വസമായുക്തോ ന താഭ്യാമുജ്ഝിതഃ കില 50

ശിവസ്തഥാ തമോമുഖ്യോ രജഃസത്വസമാവൃതഃ
ഗുണത്രയവിഹീനസ്തു നൈവ കോ/പി മയാ ശ്രുതഃ 51

തസ്മാന്മോഹോ ന കർത്തവ്യഃ സംസാരേ/സ്മിൻ മുനീശ്വര
മയാവിനിർമിതേ/സാരേ/പാരേ പരമദുർഘടേ 52

ദൃഷ്ടാ മായാ ത്വയാദ്യൈവ ഭുക്താ ഭോഗാ ഹ്യനേകശഃ
കിം പൃച്ഛസി മഹാഭാഗ തസ്യാശ്ചരിതമദ്ഭുതം 52

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ
ത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

അഥൈകത്രിംശോ/ദ്ധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

നിശാമയ മഹാരാജ ബ്രവീമി വിശദാക്ഷരം
മാഹാത്മ്യം ഖലു മായായാ നാരദാത്തു മയാ ശ്രുതം 1

മയാ പുനർമുനിഃ പൃഷ്ടോ നാരദഃ സർവവിത്തമഃ
ശ്രുത്വാ കഥാം മുനേസ്തസ്യ നാരീദേഹസമുദ്ഭവാം 2

ബ്രൂഹി നാരദ പശ്ചാത്കിം കഥിതം ഹരിണാ തദാ
ക്വ ഗതശ്ച ജഗന്നാഥോ ഭവതാ സഹ മാധവഃ 3

നാരദ ഉവാച

ഇത്യുക്ത്വാ ഭഗവാംസ്തസ്മിൻ തടാഗേ/തിമനോഹരേ
ആരുഹ്യ ഗരുഡം ഗന്തും വൈകുണ്ഠം ച മനോ ദധേ 4

മാമുവാച രമാകാന്തോ യഥേഷ്ടം ഗച്ഛ നാരദ
ഏഹി വാ മമ ലോകം ത്വം യഥാരുചി തഥാ കുരു 5

ബ്രഹ്മലോകം ഗതശ്ചാഹമാപൃച്ഛ്യ മധുസൂദനം
ഭഗവാനപി ദേവേശസ്തത്ക്ഷണാദ്ഗരുഡാസനഃ 6

വൈകുണ്ഠമഗമത്തൂർണ്ണം മാമാദിശ്യ യഥാസുഖം
തതോfഹം പിതൃസദനം ഗതോ യാതേ ജനാർദ്ദനേ. 7

ചിന്തയൻ സകലം ദുഃഖം സുഖം ച പരമാദ്ഭുതം
ഗത്വാ പ്രണമ്യ പിതരം സ്ഥിതോ യാവത്പുരഃ പിതുഃ 8

താവത് പൃഷ്ടോ മുനേ പിത്രാ വീക്ഷ്യ ചിന്താതുരം തു മാം

ബ്രഹ്മോവാച

ക്വ ഗതോfസി മഹാഭാഗ കസ്മാച്ചിന്താതുരഃ സുത 9

സ്വാസ്ഥ്യം നൈവാദ്യ പശ്യാമി മനസ്തേ മുനിസത്തമ
കേനാfപി വഞ്ചിതോfസി ത്വം ദൃഷ്ടം വാ കിഞ്ചിദദ്ഭുതം 10

വിഷണ്ണം ഗതവിജ്ഞാനം പശ്യാമി ത്വം കഥം സുത

നാരദ ഉവാച

ഇതി പൃഷ്ടസ്തദാ പിത്രാ ബൃസ്യാം സമുപവേശ്യ ച 11

തമബ്രുവം സ്വവൃത്താന്തം മായാബലസമുദ്ഭവം
വഞ്ചിതോfഹം പിതഃ കാമം വിഷ്ണുനാ പ്രഭവിഷ്ണുനാ 12

സ്ത്രീഭാവം ഗമിതഃ കാമം വർഷാണി സുബഹൂന്യപി
അനുഭൂതം മഹദ് ദുഃഖം പുത്രശോകസമുദ്ഭവം 13

പ്രബോധിതോfഹം തേനൈവ മൃദുവാക്യാമൃതേന ച
പുനഃ സരോവരേ സ്നാത്വാ ജാതോfഹം നാരദഃ പുമാൻ 14

കിമേതത് കാരണം ബ്രഹ്മൻ യന്മോഹമഗമം തദാ
വിസ്മൃതം പൂർവവിജ്ഞാനം തന്മയസ്തരസാ കൃതഃ 15

ഏതന്മായാബലം ബ്രഹ്മന്നജാനേfഹം ദുരത്യയം
ജ്ഞാനഹാനികരം ജാതം മൂലം മോഹസ്യ വിസ്ഫുടം 16

അനുഭൂതം മയാ സമൃഗ്ജ്ഞാതം സർവം ശുഭാശുഭം
കഥം ത്വം ജിതവാംസ്താത തമുപായം വദസ്വ മേ 17

നാരദ ഉവാച

വിജ്ഞപ്തോfസൗ മയാ ധാതാ പ്രീതിപൂർവമതഃ പരം
മാമുവാച സ്മിതം കൃത്വാ പിതാ മേ വാസവീസുത 18

ബ്രഹ്മോവാച

ദുർജ്ജയൈഷാ സുരൈഃ സർവ്വൈർമുനിഭിശ്ച മഹാത്മഭിഃ
താപസൈർജ്ഞാനയുക്തൈശ്ച യോഗിഭിഃ പവനാശനൈഃ 19

നാഹം താം സർവഥാ ജ്ഞാതും ശക്തോ മായാം മഹാബലാം
വിഷ്ണുർജ്ഞാതും ന ശക്തശ്ച തഥാ ശംഭുരുമാപതിഃ 20

ദുർജ്ഞേയാ സാ മഹാമായാ സൃഷ്ടിസ്ഥിത്യന്തകാരിണീ
കാലകർമ്മസ്വഭാവാദ്യൈർ നിമിത്തം കാരണൈർവൃതാ 21

ശോകം മാ കുരു മേധാവിൻ തത്ര മായാമഹാബലേ
ന ചൈവ വിസ്മയഃ കാര്യോ വയം സർവേ വിമോഹിതാഃ 22

നാരദ ഉവാച

പിത്രേത്യുക്തസ്തദാ വ്യാസ തമാപൃച്ഛ്യ ഗതസ്മയഃ
ആഗതോ/സ്മ്യത്ര പശ്യൻ വൈ തീർത്ഥാനി ച വരാണി വൈ 23

തസ്മാത്ത്വമപി സന്ത്യജ്യ മോഹം കൗരവനാശജം
കാലക്ഷയം സുഖാസീനഃ സ്ഥാനേ/സ്മിൻ കുരു സത്തമ 24

അവശ്യമേവ ഭോക്തവ്യം കൃതം കർമ്മ ശുഭാശുഭം
നിശ്ചയം ഹൃദയേ കൃത്വാ വിചരസ്വ യഥാസുഖം 25

വ്യാസ ഉവാച

ഇത്യുക്ത്വാ നാരദോ രാജൻ ഗതോ മാം പ്രതിബോദ്ധ്യ ച
അഹം തത് ചിന്തയൻ വാക്യം യദുക്തം മുനിനാ തദാ 26

സ്ഥിതഃ സരസ്വതീതീരേ കല്പേ സാരസ്വതേ വരേ
കാലാതിവാഹനായൈതത് കൃതം ഭാഗവതം മയാ 27

പുരാണമുത്തമം ഭൂപ സർവസംശയനാശനം
നാനാഖ്യാനസമായുക്തം വേദപ്രാമാണ്യസംശ്രിതം 28

സന്ദേഹോ/ത്ര ന കർത്തവ്യഃ സർവഥാ നൃപസത്തമ
യഥേന്ദ്രജാലികഃ കശ്ചിത് പാഞ്ചാലീം ദാരവീം കരേ 29

കൃത്വാ നർത്തയതേ കാമം സ്വേച്ഛയാ വശവർത്തിനീം
തഥാ നർത്തയതേ മായാ ജഗത്സ്ഥാവരജംഗമം 30

ബ്രഹ്മാദിസ്തംബപര്യന്തം സദേവാസുരമാനുഷം
പഞ്ചേന്ദ്രിയസമായുക്തം മനശ്ചിത്താനുവർത്തനം 31

ഗുണാസ്തു കാരണം രാജൻ സർവേഷാം സർവഥാ ത്രയഃ
കാര്യകാരണസംയുക്തം ഭവതീതി വിനിശ്ചയഃ 32

ഭിന്നഭിന്നസ്വഭാവാസ്തേ ഗുണാ മായാസമുദ്ഭവാഃ
ശാന്തോ ഘോരസ്തഥാ മൂഢസ്ത്രയസ്തു വിവിധാ യതഃ 33

തത്സമേതഃ പുമാൻ നിത്യം തദ്വിഹീനഃ കഥം ഭവേത്
ന ഭവത്യേവ സംസാരേ രഹിതസ്തന്തുഭിഃ പടഃ 34

തഥാ ഗുണൈസ്ത്രിഭിർഹീനോ ന ദേഹീതി വിനിശ്ചയഃ
ദേവദേഹോ മനുഷ്യോ വാ തിരശ്ചോ വാ നരാധിപ 35

ഗുണൈർവിരഹിതോ ന സ്യാത് മൃദ്വിഹീനോ ഘടോ യഥാ
ബ്രഹ്മാവിഷ്ണുസ്തഥാ രുദ്രസ്ത്രയശ്ചാമീ ഗുണാശ്രയാഃ 36

കദാചിത് പ്രീതിയുക്താസ്തേ തഥാƒപ്രീതിയുതാഃ പുനഃ
തഥാ വിഷാദയുക്താസ്തേ ഭവന്തി ഗുണയോഗതഃ 37

ബ്രഹ്മാ കദാചിത്സത്വസ്ഥസ്തദാ ശാന്തഃ സമാധിമാൻ
പ്രീതിയുക്തോ ഭവേത് സർവഭൂതേഷു ജ്ഞാനസംയുതഃ 38

പുനഃ സത്വവിഹീനസ്തു രജോഗുണസമാവൃതഃ
തദാ ഭവേദ്ഘോരരൂപഃ സർവത്രാപ്രീതിസംയുതഃ 39

യദാ തമോഗുണാവിഷ്ടോ ബാഹുല്യേന ഭവേദ്വിധിഃ
തദാ വിഷാദസമ്പന്നോ മൂഢോ ഭവതി നാന്യഥാ 40

മാധവോƒപി സദാ സത്വസംശ്രിതഃ സർവഥാ ഭവേത്
യദാ ശാന്തഃ പ്രീതിയുക്തോ ഭവേത് ജ്ഞാനസമന്വിതഃ 41

സ ഏവ രജ ആധിക്യാദപ്രീതിസംയുതോ ഭവേത്
ഘോരശ്ച സർവഭൂതേഷു ഗുണാധീനോ രമാപതിഃ 42

രുദ്രോƒപി സത്വസംയുക്തഃപ്രീതിമാൻ ശാന്തിമാൻ ഭവേത്
രജോനിമീലിതഃ സോƒപി ഘോരഃ പ്രീതിവിവർജിതഃ 43

തമോഗുണയുത സോƒപി മൂഢോ വിഷാദയുഗ്ഭവേത്
ഏതേ യദി ഗുണാധീനാ ബ്രഹ്മവിഷ്ണുഹരാദയഃ 44

സൂര്യവംശോദ്ഭവാസ്തദ്വത് സോമവംശഭവാ അപി
മന്വാദയശ്ച യേ പ്രോക്താശ്ചതുർദ്ദശ യുഗേ യുഗേ 45

അന്യേഷാം ചൈവ കാ വാർത്താ സംസാരേƒസ്മിൻ നൃപോത്തമ
മായാധീനം ജഗത്സർവം സദേവാസുരമാനുഷം 46

തസ്മാദ്രാജന്ന കർത്തവ്യഃ സന്ദേഹോƒത്ര കദാചന
ദേഹീ മായാപരാധീനശ്ചേഷ്ടതേ തദ്വശാനുഗഃ 47

സാ ച മായാ പരേ തത്ത്വേ സംവിദ്രൂപേƒപി സർവദാ
തദധീനാ പ്രേരിതാ ച തേന ജീവേഷു സർവദാ 48

തതോ മായാവിശിഷ്ടാം താം സംവിദാം പരമേശ്വരീം
മായേശ്വരീം ഭഗവതീം സച്ചിദാനന്ദരൂപിണീം 49

ധ്യായേത്തഥാ ƒ രാധയേച്ച പ്രണമേച്ച ജപേദപി
തേന സാ സദയാ ഭൂത്വാ മോചയത്യേവ ദേഹിനം 50

സ്വമായാം സംഹരത്യേവ സ്വാനുഭൂതിപ്രദാനതഃ
ഭുവനം ഖലു മായാ സ്യാദീശ്വരീ തസ്യ നായികാ 51

ഭുവനേശീ തതഃ പ്രോക്താ ദേവീ ത്രൈലോക്യസുന്ദരീ
തദ്രൂപേ യദി സക്തം സ്യാച്ചിത്തം ഭൂമിപതേ സദാ 52

മായായാ കിം ഭവേത്തത്ര സദസദ്ഭൂതയാ നൃപ
തസ്മാന്മായാ നിരാസാർത്ഥം നാന്യദ്വൈ ദേവതാന്തരം 53

സമർത്ഥാ തു വിനാ ദേവീം സച്ചിദാനന്ദരൂപിണീം
തമോ രാശിം നാശയിതും ശക്തം നൈവ തമോ ഭവേത് 54

കിന്തു ഭാനുപ്രഭാചന്ദ്രവിദ്യുദ്വഹ്നിപ്രഭാദയഃ
തസ്മാൻ മായേശ്വരീമംബാം സ്വപ്രകാശാം തു സംവിദം 55

ആരാധയേദതിപ്രീത്യാ മായാഗുണനിവൃത്തയേ
ഇതി സമ്യങ്മയാഖ്യാതം വൃത്രാസുരവധാദികം 56

യത്പൃഷ്ടം രാജശാർദ്ദൂല കിമന്യത് ശ്രോതുമിച്ഛസി
പൂർവാർദ്ധോ ƒ യം പുരാണസ്യ കഥിതസ്തവ സുവ്രത 57

യത്ര ദേവ്യാസ്തു മഹിമാ വിസ്തരേണോപപാദിതഃ
ഏതദ്രഹസ്യം ശ്രീമാതുർനദേയം യസ്യ കസ്യചിത് 58

ദേയം ഭക്തായ ശാന്തായ ദേവീഭക്തരതായ ച
ശിഷ്യായ ജ്യേഷ്ഠപുത്രായ ഗുരുഭക്തിയുതായ ച 59

ഇദമഖിലകഥാനാം സാരഭൂതം പുരാണം
നിഖിലനിഗമതുല്യം സപ്രമാണാനുവിദ്ധം
പഠതി പരമഭാവാദ്യഃ ശൃണോതീഹ ഭക്ത്യാ
സ ഭവതി ധനവാൻ വൈ ജ്ഞാനവാൻ മാനവോ ƒ ത്ര 60

ഇതി ശ്രീമദ്ദേവീഭാഗവതേ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ

ഏകത്രിംശോ ƒ ദ്ധ്യായഃ

സമാപ്തോ ƒ യം ഷഷ്ഠഃ സ്കന്ധഃ

ശിവാനന്ദാശ്രമം

ശിവാനന്ദ നഗർ, കല്ലേകുളങ്ങര
പാലക്കാട് – 678 009
Phone : 0491-2555478
Website : www.gurudakshina.org
E-mail : sivanandaasramam@sancharnet.in